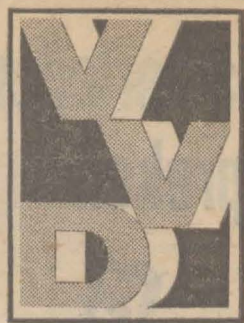

vrijheid en democratie

Duidelijk standpunt

In dit artikel wijdt ons redactielid A. W. Abspoel een beschouwing aan het vierde en laatste rapport van het Liberaal Beraad, dat men integraal vindt afgedrukt op pag. 12 en 13.

Te midden van een baaiert van onderlinge tegenstellingen en verwarde discussies in welhaast alle politieke partijen, is het Liberaal Beraad thans gekomen met het door de deelnemers aan dit beraad unaniem aanvaarde vierde en laatste rapport.

Vergezeld van een aantal daarop betrekking hebbende ontwerp-resoluties zal ook dit rapport — in de vorm van een discussienota — worden voorgelegd aan de algemene vergadering van de partij, welke op 27 en 28 februari in Breda zal worden gehouden.

Tezamen met de drie voorgaande rapporten en met het reeds geheel afgehandelde rapport van de commissie-Geertsema (Kiezer en Gekozone), waarover door middel van resoluties reeds eerder concrete beslissingen op onze partijcongressen waren genomen, zal eind volgende maand aldus een stuk arbeid zijn verricht dat volledig beantwoordt aan de roep om duidelijkheid, welke allerwegen wordt gehoord.

Daarmee zal dan niet alleen een belangrijk stuk zijn afgelegd op de weg ter voorbereiding van het verkiezingsprogramma 1971. Ten minste even belangrijk is, dat het Liberaal Beraad de partij een concrete uitspraak wil laten doen over onze bereidheid tot het sluiten van een stembusakkoord vóór de verkiezingen van 1971.

De concrete uitspraak zal dan zijn de principiële bereidverklaring om met de KVP, de ARP en de CHU, zomede met D'66 te praten over de mogelijkheid van een stembusakkoord. Slechts twee voor de hand liggende formele voorwaarden worden daartoe gesteld. De bevoegde organen van elk der partijen zullen zich na afsluiting van het gesprek vóór het overeengekomen stembusakkoord moeten hebben uitgesproken. En in de tweede plaats moet tevoren vaststaan, dat de fracties, die ministers leveren — onder volledig behoud van ieders onafhankelijkheid — als regeringsfracties hun morele binding aan het programma en aan het kabinet, dat dit programma ten uitvoer legt, tot gelding zullen brengen.

De VVD heeft zich open willen stellen voor ieder beraad. Met elkaar praten is altijd mogelijk. In beginsel zouden wij dus bereid kunnen zijn met iederéén voorbereidende besprekingen te openen. Het heeft echter weinig zin om besprekingen te beginnen waarvan bij voorbaat muurvast staat, dat zij onmogelijk tot overeenstemming zullen kunnen leiden. Terecht o.i. heeft het Liberaal Beraad vastgesteld, dat dit laatste geldt voor de met name genoemde partijen van uiterst links en uiterst rechts: de Partij van de Arbeid zolang de groepering Nieuw Links daar nog deel van uitmaakt, de Pacifistisch-Socialistische Partij, de Communistische Partij Nederland, de Politieke Partij Radicalen en de Boerenpartij, c.a.

Op de persconferentie, waar mevrouw Van Someren als partijvoorzitter het rapport aan de pers aanbood, bestond nogal wat belangstelling voor de passage omtrent de Partij van de Arbeid. Was er toch een kleine mogelijkheid geopend om óók met de Partij van de Arbeid te praten? Het antwoord van mevrouw Van Someren was volstrekt duidelijk. Zoals ook, in andere woorden, in de ontwerp-resolutie is neergelegd, achten wij overleg met de Partij van de Arbeid zoals zij thans is, met de steeds sterker wordende invloed van Nieuw Links, volkomen misplaatst.

Hoewel de kans daarop gering lijkt, moet toch een kiertje worden opgelaten voor de mogelijkheid dat Nieuw Links ten slotte in zijn geheel de Partij van de Arbeid zou verlaten. Zou uit het restant dan een geheel vernieuwde par-

tij ontstaan, die bijvoorbeeld meer zou lijken op de vroegere Vrijzinnig-democratische Partij (een voorbeeld door mevrouw Van Someren genoemd), dan zouden de kaarten uiteraard wat anders komen te liggen. Mevrouw Van Someren moest echter toegeven, dat een zodanige ontwikkeling bij de Partij van de Arbeid op dit ogenblik weinig kans maakt.

Onze bereidheid om met de drie grote confessionele partijen over een stembusakkoord te gaan praten, ligt voor de hand. Nu en in het verleden is regeringssamenwerking mogelijk en vruchtbaar gebleken. De monistische strekking van het rapport der „Commissie Duidelijkheid” van de Groep van Achtien uit de drie confessionele partijen is voor ons volstrekt verwerpelijk. De kritiek daarop in eigen confessionele kring is gelukkig óók niet gering. De andere rapporten bieden echter zoveel punten van overeenstemming, dat volgens het oordeel van het Liberaal Beraad een stembusakkoord tussen de drie confessionele partijen en de VVD stellig niet onmogelijk lijkt.

Voor D'66 geldt ongeveer hetzelfde. Een aantal van haar staatsrechtelijke stokpaardjes is voor ons onverteerbaar. Er is echter al eens op gedoeld, dat D'66 daar geen halszaak van maakt, omdat zij op sommige punten volkomen alleen staat. Anderzijds moet in de praktijk van het Kamerwerk worden geconstateerd, dat o.a. met betrekking tot het volkshuisvestingsbeleid en de onderwijspolitiek veel overeenstemming bestaat en hetzelfde meende het Liberaal Beraad te mogen constateren ten

Vervolg op pagina 9

UW TIENJTJES

Tot nu toe bracht de „tientjes-actie” f 162.000,— op. Dank! Veel dank aan allen die gaven.

Was uw tientje er al bij?

Het kan nog op postgiro 67880 ten name van de VVD te Den Haag. Maak de partij sterk in dit dubbel zware verkiezingsjaar.

H. van Someren-Downer

De Block

Wat velen reeds sinds enige tijd hadden verwacht is dan nu gebeurd.

Minister De Block van economische zaken heeft ontslag genomen. Hij deed dat niet na een conflict met de Kamer, maar op grond van een fundamenteel verschil van inzicht met de rest van het kabinet over de wenselijkheid van goedkeuring van de nieuwe cao in de sector groot-metaal.

Het is op zichzelf te begrijpen, dat juist de minister belast met de zorg voor de prijzen allerminst gelukkig is met de loon-indexering, zoals die in deze cao is neergelegd. De loon-prijs-spiraal wordt daardoor eerder bevorderd, dan doorbroken. Maar betekent dat nu, dat de regering deze cao niet had moeten goedkeuren, zoals minister De Block wilde? Ik meen van niet. Om die vraag te beantwoorden moet men namelijk niet alleen kijken naar de gevolgen van goedkeuring, maar tevens naar de gevolgen van niet-goedkeuring. Het zijn deze consequenties, die voor de andere leden van het kabinet doorslaggevend zijn geweest. Men vreesde — en waarschijnlijk niet ten onrechte — een grote arbeidsonrust, die zich zeker niet zou hebben beperkt tot de metaalsector, terwijl het mij bovendien niet zou verbazen, als bij het besluit van het kabinet mede een rol heeft gespeeld de overweging, dat werkgevers en werknemers bij niet-goedkeuring vermoedelijk andere wegen zouden hebben gevonden om het beoogde doel te bereiken.

Het is te betreuren, dat wij ten gevolge van het aftreden van minister De Block wél zijn bezwaren kennen tegen de goedkeuring van de cao maar niet het alternatief, zoals hij dat voor ogen had. Pas dan zouden wij de juistheid van zijn beslissing volledig hebben kunnen beoordelen.

Persoonlijk zie ik, ondanks mijn begrip voor zijn bezorgdheid, dat betere alternatief niet. Voorts wil ik er op wijzen, dat de regering voornemens is de sociaal economische raad advies te vragen over de spelregels, welke ten aanzien van dit soort loon-indexeringen in acht zullen moeten worden genomen. Ook daarin kan dan nog een zekere rem met betrekking tot de loon-prijs-spiraal worden gevonden.

Mijn conclusie uit dit alles is dus, dat ik de uiteindelijke beslissing van het kabinet als juist aanvaard. Ik betreur het, dat minister De Block dit niet heeft kunnen doen en zijn ontslag heeft aangeboden. Hij was ongetwijfeld een man met grote bekwaamheden, die echter in zijn contacten met het parlement niet altijd even gelukkig was.

Van zijn opvolger zal in de periode, die dit kabinet nog voor de boeg heeft, veel worden gevraagd. Op minister-president De Jong rust nu de taak iemand voor deze post te vinden, die deze taak volledig aan kan. Gezien de krachtsverhoudingen in het kabinet, zoals die bij de formatie zijn vastgelegd, behoort deze opvolger primair in de kringen van de KVP te worden gezocht.

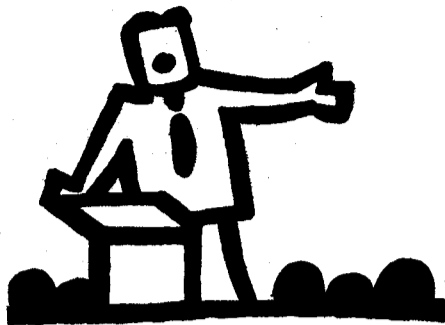
Moge de minister-president er in slagen op korte termijn een bekwaame minister van economische zaken te vinden!

W. J. GEERTSEMA

Radio-uitzending van de VVD: vrijdag 9 januari, van 18.20—18.30 uur, over de zender Hilversum I (402 m).

Kamerleden spreken

In deze rubriek worden openbare of tenminste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen worden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang).

Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
9 jan.	Leeuwarden	De Klanderij; 20.00 uur	mevr. mr. E. Veder-Smit	onderwerp: Actuele politieke vraagstukken; JOVD
10 jan.	Hoogeveen	hotel Homan	mr. H. E. Koning	Nieuwjaarsvisite
12 jan.	Nuenen	—	mr. H. E. Koning	—
12 jan.	Marum	De kruisweg; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Kijk op politieke en maatschappelijke vernieuwing; ondercentrale Westerkwartier
12 jan.	Voorschoten	politiek café; 20.30 uur	mr. H. van Riel	—
13 jan.	Bilthoven	hotel Heidepark	H. J. L. Vonhoff	debat met drs. J. v. d. Doel (PvdA) over de huidige politieke situatie
13 jan.	Winterswijk	rest. De Zwaan; 20.00 uur	R. Zegering Hadders	—
15 jan.	Rotterdam	De Wissel, Alexanderpolder; 20.00 uur	mr. H. E. Koning en mr. A. Geurtsen	hearing
16 jan.	Oosterwolde	De Zon; 20.00 uur	mr. F. Portheine	onderwerp: De middenstand; statencentrale Heerenveen
19 jan.	Westzeeuws-Vlaanderen	—	ir. D. S. Tuijnman	—
19 jan.	Groningen	—	H. J. L. Vonhoff	liberale sociëteit
20 jan.	Enschede	—	mr. H. van Riel	—
20 jan.	Emmen	—	R. Zegering Hadders	—
22 jan.	Rotterdam	Rijnhotel; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema	beschouwing over de algemene politieke toestand
22 jan.	Eemnes	—	H. Wiegel	—
23 jan.	Leidschendam	Dobbestraat 10; 20.00 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: De politieke situatie nu
23 jan.	Vleuten	—	L. M. de Beer	—
23 jan.	Zutphen	—	drs. Th. H. Joekes	—
23 jan.	Franeker	De Hoornbeurs; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	statencentrale Franeker
23 jan.	Naarden	Motel	H. Wiegel	organisatie Vrouwen in de VVD 't Gooi; Wat verwachten wij van de komende verkiezingen?
26 jan.	Sneek	De lichtboei; 20.00 uur	mr. H. van Riel	politiek trefpunt
26 jan.	Driebergen	—	ir. D. S. Tuijnman	—
26 jan.	Heerhugowaard	—	H. J. L. Vonhoff	—
26 jan.	Barneveld	—	H. Wiegel	—
30 jan.	Brielle	Zaal Dedert; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema	ondercentrale Voorne-Putten, Brielle, Rozenburg
30 jan.	Strijen	Het Wapen Strijen; 20.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer	ondercentrale Hoeksewaard (VVD en JOVD); onderwerp: Nieuwe liberale lijnen
2 febr.	Emmen	—	mr. H. van Riel	—
2 febr.	Rotterdam	restaurant Regina; 20.00 uur	mr. A. Geurtsen	politiek spreekuur
2 febr.	Waalwijk	—	mr. J. F. G. Schlingemann	Midden- en oost-Brabant; onderwerp: Landbouwpolitiek
2 febr.	Veenendaal	hotel De Haas; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Wat brengen ons de komende verkiezingen?
3 febr.	Westzeeuws-Vlaanderen	—	R. Zegering Hadders	—
4 febr.	Cadzand	vormingscentrum Hedenesse	mr. J. F. G. Schlingemann	politieke dag jonge landbouwers, georganiseerd door NPJCR
6 febr.	Eindhoven	—	mr. W. J. Geertsema	—
6 febr.	Haren	—	H. Wiegel	—
6 febr.	Dirksland	De Schakel; 20.00 uur	S. J. v. d. Bergh	Goeree-Overflakkee (Propaganda-feestavond)
9 febr.	Driebergen	—	mr. H. van Riel	—
9 febr.	Vlaardingen	—	drs. Th. H. Joekes	georganiseerd met Maasland, Maasluis en Schiedam
9 febr.	Terneuzen	Grand Hotel Rotterdam	ir. D. S. Tuijnman	Oostzeeuws-Vlaanderen
9 febr.	Assen	—	mevr. mr. E. Veder-Smit	—

Bedrijfsadviesbureau

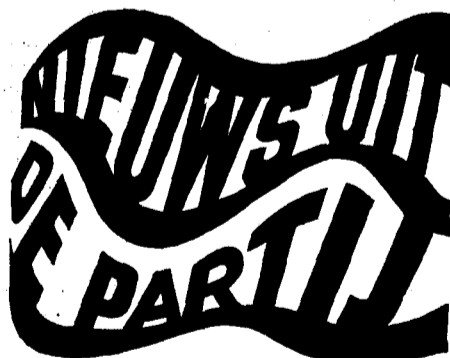
Hommes

Member
British Institute of Management

Govert Flinkstraat 19
Apeldoorn
tel. 05760 - 5 20 25

Fusies - Personeelselectie -
Bedrijfsadviezen

Ervaringen opgedaan en contacten gelegd in vele landen in Europa en Zuid-Amerika

In deze rubriek worden korte mededelingen opgenomen, zoals mutaties in besturen, van afdelingen, staten- en kamercentrales, de instelling van commissies en andere daarvoor in aanmerking komende wetenswaardigheden. Voor uitvoerige verslagen van gehouden afdelingsvergaderingen is geen ruimte beschikbaar.

Wetenswaardigheden betreffende de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en die in de agglomeratie Breda, worden vermeld bij de aparte aan deze steden gewijde rubrieken.

Kopij voor deze rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk op de zaterdag voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie. Telefonisch wordt geen kopij voor deze rubriek geaccepteerd.

• Staten- en raadsleden

Het bestuur van de VVD-vereniging van staten- en raadsleden kwam op woensdag 17 december jl. te Amersfoort in spoedvergadering bijeen naar aanleiding van de brief van de minister van binnenlandse zaken betreffende de wijziging van de gemeentelijke indeling.

Bij deze vergadering waren tevens aanwezig de directie van het bureau voor gemeentepolitiek van de VVD en de voorzitter van de commissie van advies inzake gemeentelijke herindeling. Besloten werd dat deze commissie een advies zou uitbrengen dat in maart a.s. in een volgende gecombineerde vergadering met het bestuur behandeld kan worden.

Zij die suggesties te doen hebben, kunnen deze tot eind januari 1970 indienen bij de secretaris van de commissie van advies inzake gemeentelijke herindeling, p/a Koninginnegracht 61, Den Haag.

• Propaganda-materiaal

De brochure „Waarom zou ik lid worden van de VVD” is herdrukt. Deze brochure bevat uitstekende argumenten om sympathisanten met de partij te bewegen tot het lidmaatschap. De brochure kan besteld worden bij het algemeen secretariaat. De kosten bedragen f 0,40 per exemplaar.

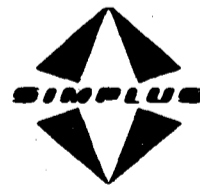
• Aankondiging

De heer mr. H. P. Talsma, ondervoorzitter der partij, spreekt op 5 februari 1970 in Noordwijk over de middenstand.

vrijheid en
democratie

De redactie van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Heerengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactie-commissie is de heer Ph. C. la Chapelle jr.

De administratie (zowel voor abonnementen als voor advertenties) van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Rotterdam, Witte de Withstraat 73 (postbus 824). Telefoon (010)-111000, abonnementen toestel 219, advertenties toestel 224. Postrekening: 245103 ten name van administratie Vrijheid en Democratie te Rotterdam.

BRANDBEVEILING

Officieel goedgekeurd
Talrijke attesten

SIMPLUS N.V. DORDRECHT

Visstraat 6-8 - Tel. 43355* (01850)

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

secretariaat
tweede kamer fractie

Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telefoon: (070)-614911.

VVD, ABOP en NVV

Naar aanleiding van het besluit van de Algemene Bond van Onderwijzend Personeel (ABOP) zich aan te sluiten bij het NVV en de reactie van het VVD-Kamerlid Vonhoff daarop, ontvingen wij een uitvoerige brief van de heer Möller te Twello, die wij hierbij met enig commentaar publiceren. Voorts op deze pagina een artikel van de heer Vonhoff over deze kwestie.

De Algemene Bond van Onderwijzend Personeel, vakbond van kleuterleidsters, onderwijzers en leraren bij het openbaar en daarmee gelijk te stellen onderwijs treedt op 1 januari 1971 toe tot het NVV. Nauwelijks had de ABOP daartoe op 22 december besloten, of het VVD-Kamerlid Vonhoff verklaarde voor de televisie dit een betreurenswaardige beslissing te vinden, die schadelijk is voor de openbare school. Telegrafisch deelde hij het ABOP-congres mee zich terug te trekken uit een werkcommissie van deze bond, waarin hij als niet-lid zitting had.

Als lid van de VVD en de ABOP, voorstander van aansluiting bij het NVV, maak ik bij deze uitlatingen enkele kanttekeningen.

1. De heer Vonhoff heeft de openbare genuanceerde uitspraak een slechte school met zijn, naar mijn mening ondienst bewezen. Hij suggereert immers, dat het karakter van deze school verandert door de aansluiting van de ABOP bij het NVV. Moet nu uitgerekend een liberaal dit versleten argument, dat ik door tegenstanders van de openbare school nooit meer hoor hanteren, gebruiken? Betekent deze uitspraak van de heer Vonhoff in feite geen twijfel aan de integriteit van de ABOP-leden? Hij suggereert toch dat deze voortaan hun onderwijs anders geven. Anno 1970 wens ik mij niet meer zo sektarisch op te stellen t.o.v. de openbare school. Mijn gedachten gaan uit naar een algemene overheidsschool waarbinnen een zo'n groot mogelijke levensbeschouwelijke en sociale verscheidenheid mogelijk is. In dit beeld past uitstekend de aansluiting bij het NVV.

2. De heer Vonhoff noemt het NVV socialistisch. Verliest hij daarbij uit het oog dat het NVV reeds sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog geen organisatorische banden met de PvdA heeft? De statuten karakteriseren het NVV duidelijk als een centrale organisatie van werknemersverenigingen op algemene grondslag. Verder weet ieder, dat

het NVV op een gezamenlijk actieprogramma samenwerkt met het CNV en NKV. Zijn deze centrales nu in de ogen van de heer Vonhoff ook socialistisch? Betekenen zijn uitspraken, dat hij kiezers voor en leden van de VVD uit deze kringen heeft afgeschreven? Zo ja hoe rijmt hij dit dan met het streven van de VVD een volkspartij te willen zijn? Is er dan voor VVD - ABOP - NVV leden een onverenigbaarheid in bovengenoemde trits op gevoelsmatige en/of redelijke gronden? Mocht dit zo zijn dan graag een duidelijke officiële uitspraak van ons VVD-Hoofdbestuur.

3. Had de heer Vonhoff met de VVD'ers, die voor aansluiting bij het NVV waren niet eens kunnen praten? Zoals het nu gegaan is beleef ik het als een aanval in de rug.

4. Ten slotte mijn eigen opvattingen. Ik ben lid van de VVD, omdat ik a. van mening ben dat een bewust levend burger politiek georganiseerd behoort te zijn en b. de VVD qua beginselen, programma en personen het meest met mijn opvattingen overeenkomt. Als dienaar van het onderwijs, als werknemer dus, ben ik lid van de ABOP, omdat deze mijn belangen zeer redelijk behartigt. Statuten en programma van de ABOP verdragen zich zeer goed met die van het NVV, zodat ik uit volle overtuiging voor aansluiting van de ABOP bij het NVV heb gestemd. Hetzelfde geldt voor de praktische uitvoering om te komen tot een democratisering van ons onderwijsbestel, waarin geen wezenlijke verschildpunten zijn tussen VVD, ABOP en NVV. Zijn er thans niet te veel punten, die allerlei groeperingen in ons land scheiden? Laten we a.u.b. ons positief opstellen waar overeenkomsten liggen en zeker bij zo'n belangrijke nationale zaak als het onderwijs.

Ik weet dat vele medeleden in de ABOP tot een andere politieke keuze komen (PSP, PvdA, D'66 en in mindere mate de confessionele partijen). Naar mijn mening is dit alles mogelijk zonder dat iemand zijn vakbonds- of poli-

tieke opvattingen geweld behoeft aan te doen, zolang hij zich maar realiseert, dat geen enkele vakbond ooit voor 100 pct. overeen zal komen met de eigen persoonlijke opvattingen. Ik zou het betreuren, als de door de heer Vonhoff uitgesproken verkettering — gezien de snelheid waarmee en de wijze waartoe hij zijn veroordeling van het ABOP-besluit bracht, vind ik dit de beste typering — een VVD-standpunt zou zijn. Waar blijven we dan, ik herhaal, met ons streven een VOLKSPartij te zijn?

H. T. MÖLLER,
Zoutmanstraat 4,
Twello.

De heer Möller zal veel van zijn vragen en opmerkingen in het elders op deze pagina opgenomen artikel van de heer Vonhoff beantwoord vinden. Daarom nog slechts een enkele redactionele kanttekening.

De opvatting dat het karakter van de algemene overheidsschool uitstekend past bij het NVV delen wij niet. Alle statuten en reglementen ter wereld wasen niet weg dat het NVV in wezen een socialistische organisatie is.

De gelijkstelling NVV, NKV en CNV is wat te gemakkelijk. Niet alleen wat betreft het uitgangspunt, maar ook in de dagelijkse praktijk zijn er nogal eens onderlinge verschillen.

DE VVD schrijft nimmer kiezers of leden af die de beginselen van de partij delen en de politieke koers van die partij steunen. Ieder dient daarbij voor zichzelf uit te maken welke overige organisaties in het sociale, culturele of economische leven hij daarnaast passend vindt en welke niet.

Dat de heer Vonhoff niet heeft gepraat met VVD'ers die tevens lid zijn van de ABOP is onjuist. In de afgelopen maanden is hij door meerdere kranten benaderd. Het is onredelijk hem te verwijten dat hij in de onmogelijkheid verkeert om uit te zoeken welke VVD-leden ook ABOP-lid zijn. Heeft de heer Möller zelf wel contact gezocht met de VVD-Kamerfractie om die tevoren van zijn standpunt op de hoogte te stellen?

De VVD is een volkspartij omdat zij zich opwerpt de belangen van alle Nederlanders evenwichtig te behartigen, haar aanhang heeft onder alle lagen van de bevolking, zich gesteund weet door leden en kiezers die het liberale programma onderschrijven ongeacht de wijze waarop zij zich verder geïnteresseerd achten. Dit uitgangspunt heeft niets te maken met de waardering die men heeft voor bepaalde vakcentrales en/of bonden en de behoefte die men gevoelt om er zich al dan niet bij aan te sluiten.

REDACTIE.

De Algemene Bond voor Onderwijzend Personeel heeft in principe besloten om zich aan te sluiten bij het NVV. Dit nieuws is voor mij aanleiding geweest mijn medewerking aan een werkcommissie te beëindigen.

Dat was voor het ABOP-bestuur geen verrassing. Immers op de eerste bijeenkomst van die commissie heb ik terstond laten weten, dat ik dit commissie-lidmaatschap zou blijven bekleeden zolang als de ABOP een van het NVV onafhankelijke organisatie zou blijven. Uiteraard heb ik dat niet van tevoren gepubliceerd, juist omdat ik van oordeel ben dat dergelijke beslissingen het vrije recht van elke organisatie zijn en dat zelfs de schijn vermeden moet worden, dat men van buitenaf druk zou willen uitoefenen op de besluitvorming. Nu echter de beslissing is gevallen, geldt dat argument niet langer. Ik meen dat het niet juist zou zijn geweest om over een zo belangrijk besluit het stilzwijgen te bewaren.

Wat zijn de gevolgen van de aansluiting bij het NVV? Die hangen m.i. nauw samen met aard en opstelling van die overkoepelende organisatie. Ik kan het NVV dan niet zien als een algemene en neutrale organisatie. Bij monde van zijn voorzitter, de heer Kloos, is ook eens en andermaal uitgesproken dat het dat niet wil zijn. Op dat punt is er b.v. tussen de heren Kloos en Mertens meer dan een accentverschil. Menselijkerwijze gesproken is zo'n neutrale opstelling ook niet te verlangen van een organisatie die op zoveel plaatsen in de persoonlijke sfeer zo nauw verbonden is met één bepaalde politieke partij.

Ik heb daar geen bezwaar tegen, maar met alle waardering die men voor andere opvattingen kan opbrengen, is het een politiek gezelschap waarin ik niet thuis hoor.

Los van die persoonlijke kant is het m.i. ook een overkoepelende organisatie waarin de ABOP, die primair de belangen wil behartigen van allen die

bij het onderwijs en met name het openbaar onderwijs werkzaam zijn, zich niet een tehuis zou moeten zoeken. Hier kom ik aan de kant van de zaak, die ik heb gekenschetst als een jammerlijke beslissing voor het openbaar onderwijs.

Dat openbaar onderwijs zie ik als de ontmoetingsplaats voor alle kinderen uit ons volk. Dat betekent niet, dat de openbare school neutraal zou moeten zijn, het betekent wel, dat de organisaties, die er nauw mee verbonden zijn zich moeten hoeden voor te nauwe bindingen met organisaties die specifieke maatschappelijke en politieke gedachten voorstaan.

Binnen de ABOP is dat in het verleden terecht zo gevoeld en diegenen, die wel aansluiting wensten bij het NVV konden dat doen via het ANLO. Dat was hun doelbewuste keuze. Een keuze, die echter slechts door een kleine minderheid werd gedaan. Zo ongeveer 1500, om het vriendelijk te schatten. Als de behoefte aan de aansluiting bij het NVV bij de ABOP-leden werkelijk zo groot was, dan zou de ANLO wel wat meer zijn gaan betekenen. Dat is niet het geval geweest en daarom is deze weg van de totale aansluiting gekozen, m.i. de verkeerde weg.

Betekent dit, dat ik meen dat hierdoor het karakter van de openbare school is veranderd? Neen, natuurlijk niet. Maar wel is het karakter van de ABOP gewijzigd. Elke actie van die kant ondernomen heeft voortaan een bepaald politiek stempel. Alle verklaringen van de PvdA, Eerste Kamerleden, de heren Kloos en Steenbergen (voorzitter ABOP) ten spijt.

Men zal zich ook bij de belangenbehartiging van openbare school en personeel niet los kunnen maken van zeer bepaalde opvattingen over inspraakverhoudingen (de heer Kloos vraagt inspraak voor de grote consumenten van het onderwijs: de arbeiders — iets geheel anders dan de uitspraak van alle consumenten, de ouders en oudere leerlingen, dan wel

bepaalde sociale opvattingen, b.v. de vermogens- en inkomstenverdeling in ons land. Dat is een honorabele politieke keuze. Het is niet de keuze, die een organisatie die zich op het brede terrein van het openbaar onderwijs wenst te bewegen zou moeten doen. In die zin kan uit dit optreden van de ABOP schade voor dit onderwijs voortvloeien.

Dit is voor een aantal VVD-leden en -kiezers, die in de ABOP terecht de grote krachtige personeelsorganisatie zagen een moeilijk probleem. Ieder zal zich zelf moeten afvragen wat zijn keuze in deze situatie moet zijn. Wij liberalen plagen elkaar geen gedragslijn voor te schrijven; ik vind die keuze zelf echter voor de hand liggend.

Een bond, die deel gaat uitmaken van een groter geheel, dat zich in wil zetten voor bepaalde structuurwijzigingen in de maatschappij kan m.i. niet de aangewezen organisatie zijn voor hen, die die keuze niet willen meemaken.

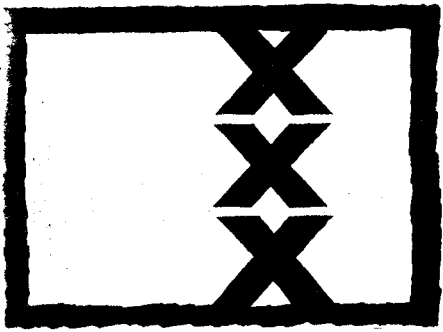
Ik acht het bovendien kwalijk dat blijkens het verslag van het congres waar deze beslissing is genomen in het ABOP-orgaan — met prijzenswaardige openhartigheid — is vermeld dat de tegenstanders van de aansluiting bij het NVV het spreken door „hinderlijk interrumpen en joelen” werd bemoeilijkt. Geen demonstratie van verdraagzaamheid die past bij de sfeer van het openbaar onderwijs. Een nieuwe illustratie voor mijn opvatting dat deze keuze verdrietig is en jammerlijk voor het openbaar onderwijs.

Ten slotte begrijp ik dat deze zaak moeilijk is voor hen die tot de minderheid behoren en terecht hechten aan een behoorlijke belangenorganisatie. Het is een dilemma dat vele malen in de afgelopen weken tegen mij is uitgesproken. Het lijkt me dat men niet beter kan doen dan nagaan of niet alsnog een alternatief in het leven kan worden geroepen. Ik meen dat die vraag bevestigend zou moeten worden beantwoord.

H. J. L. Vonhoff:

Verdrietige beslissing van ABOP

AMSTERDAM

• Het adres van de Amsterdamse VVD-afdeling luidt: Vondelstraat 60, telefoon 128914.

Don Quichotterig

AMSTERDAM is dit jaar wat Don quichotterig over de streep van de kalender gegaan. Een zich zorgvuldig in de anonimiteit hullende groep heeft het onmogelijk gemaakt een goede traditie te bewaren door valse toegangsbewijzen te laten drukken en verspreiden voor de Nieuwjaarspremière van Don Quichot op de bruiloft van Kamacho, in de Stadschouwburg. Dat is een nare, onbenullige zaak. De anonieme heren hebben bezwaar tegen het hoftheater, en met eenzelfde domheid als degenen die tomaten gooien naar acteurs die geen enkele blaam treft ten aanzien van het kunstbeleid in ons land, hebben nu de anonieme heren een gebeurtenis verstoord die niets te maken heeft met bevoorrechtiging van een bepaalde groep.

Immers in wezen is de traditie van de Nieuwjaarspremière al vele jaren een zeer democratische zaak. Mensen die belangeloos een jaar lang hebben gewerkt voor de gemeenschap, in wijkraden, in sport- en jeugdorganisaties en in vele andere functies worden door het stadsbestuur uitgenodigd om de première en de receptie daarna bij te wonen. Zeker, daar zijn ook anderen bij, gemeenteraadsleden bijvoorbeeld, en zelfs wel hoofdamttenaren, zelfs directeurs van het vieze bedrijfsleven en zelfs rijkelui. Al die personages, zo zullen de anonieme heren gedacht hebben,

zitten daar dan maar en de gewone man komt er niet aan te pas.

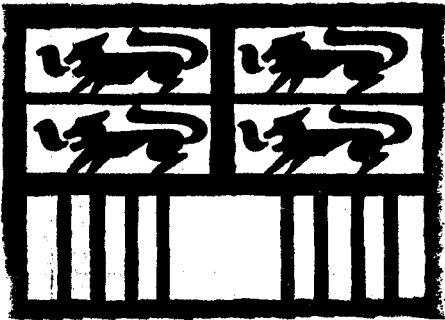
Maar zelfs voor de première was het mogelijk toegangsbewijzen te kopen, bovendien zal de voorstelling nog geruime tijd doorgaan. Het enige verschil was dat er nu een aantal toeschouwers zouden zijn geweest die van de stad Amsterdam hun toegangsbijet hadden gekregen, zoals vele jongerenorganisaties hun mogelijkheden hebben gekregen, zoals vele sportbeoefenaren hun faciliteiten hebben gekregen. Het feit dat er wellicht bij de genodigden lieden waren die in de ogen van de anonieme heren ten onrechte waren uitgenodigd verandert daar niets aan.

De gebeurtenis is op zichzelf niet belangrijk genoeg om er veel aandacht aan te besteden, het is op zijn hoogst een pijnlijke onthulling van de mentaliteit en de geestelijke armoede van de bedrivers van deze domme daad. Het doet een beetje denken aan een man die woedend is op zijn baas op de fabriek en daarom zijn vrouw of kind eens flink afranselt. Het is tekenend voor de sfeer waarin Amsterdam over de drempel van het nieuwe jaar is gestapt. Een sfeer van ertegen zijn, het geeft niet waartegen. Eigenlijk is het een belediging voor Don Quichot om het optreden van de anoniemelingen Don Quichotterig te noemen, want deze ridder was bezield door wereldvreemde, maar edele drijf-

veren. Dat kan van de falsificateurs van toegangskarten niet worden gezegd.

Er zijn trouwens meer aanwijzingen dat in het jaar 1970 Amsterdam nog wel enig rumoer zal beleven. Sommige groepen hebben al laten weten dat zij voor de nodige onhelderheid zullen zorgen. Bovendien is dit het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen en de vorige jaar al zichtbaar geworden partijpolitieke schermutselingen zullen in de komende maanden wel extra-hevig worden. De race om de eerste te zijn om over welke gebeurtenis ook vragen te stellen aan het college van b. en w., teneinde die vragen in de kranten terug te vinden, zal stellig met nog meer pepermiddelen worden gestimuleerd dan het laatste halfjaar al het geval is geweest. Typend voor de sfeer waarin dat gebeurt is wel het geval geweest van een gemeenteraadslid dat een vraag indiende en te horen kreeg dat die vraag in feite al beantwoord is. Dat kon hem niet schelen, het ging niet om het antwoord, aldus zijn reactie. Dat was — met nogmaals excuus aan de ridder van de windmolens — wellicht nog Don Quichotteriger dan de vervalsing van schouwburgkaartjes.

De jacht op regeltjes in de krant terwille van de partijpolitiek zal binnenkort nog kunnen worden vergroot bij de behandeling van de begroting. Die is weer te laat. Het is een zindelijk gebruik dat de gemeenteraad weet waar het geld blijft en waar de tekorten zitten, zodat dus voordat een kalenderblad wordt omgeslagen de begroting behandeld is. Amsterdam heeft daar de laatste tijd nogal moeite mee. Het zal wel weer maart worden voordat de begroting, onder gespuiter van nu al aanwijsbare groepjes, zal zijn goedgekeurd. Tot zolang overtreedt in feite het dagelijks bestuur van de stad zijn bevoegdheden. Maar wie van de gemeenteraadsleden zal de eerste tomaat werpen?

ROTTERDAM

• In het driedaagse plenaire begrotingsdebat van de Rotterdamse gemeenteraad zijn niet minder dan zestien moties ingediend. Daarbij hebben de liberalen zich niet onbetuigd gelaten. Een motie van de heer W. Baggerman, pleitende voor toetreding van Rotterdam tot de Raad van Europese gemeenten, werd door burgemeester en wethouders overgenomen. Een motie van mevrouw ir. M. C. Enderd-Baylé en enige anderen, waarin het college werd uitgenodigd bij de regering met klem aan te dringen op verhoging van de doeluitkeringen voor het onderwijs, werd aangenomen. Hetzelfde lot was een motie beschoren die pleitte voor een jaarlijkse hoorzitting van de raadscommissie voor de kunstzaken en die de handtekeningen droeg van drs. L. van Leeuwen en enige anderen. In deze hoorzitting zullen de besturen van de voornaamste gemeentelijke kunstinstellingen publiekelijk verantwoording moeten afleggen voor het gevoerde beleid. Daarentegen werd een motie van mevrouw Enderd verworpen die wilde verhinderen, dat door verschuivingen van de prioriteiten het totale bedrag van de onderwijsbegroting zou worden overschreden.

Socialistische verwarring

GEZIEN uit een oogpunt van plaatselijke politiek is de laatste maanden van het pas verstreden jaar in verschillende opzichten bijzonder belangwekkend geweest. Om te beginnen hebben we kunnen ervaren hoe in het plenaire begrotingsdebat de verhouding tussen de socialistische raadsfractie en burgemeester Thomassen op scherp is komen te staan. De socialisten hebben in alle duidelijkheid blij gegeven het gemeentelijke havenbeleid met alle geweld te willen ombuigen.

De dreiging dat zij die richting zouden willen inslaan, zat al lang in de lucht. Het nieuwe verkiezingsprogramma van de PvdA was er een teken van. Ook de herhaalde aanvallen van socialistische prominenten op het havenbeleid van de burgemeester spraken een niet mis te verstane taal. Die aanvallen heeft de liberale fractieleider mr. K. Staab bij de algemene beschouwingen over de begroting min of meer lachwekkend genoemd. En wel omdat zij kwamen en komen uit de kring waartoe ook de grootste fractie in de Rotterdamse raad behoort.

„Zij (die grootste fractie) heeft na de oorlog de voornaamste zetels in het dagelijks bestuur willen bezetten en zij is ook voor de ontwikkelingen van de laatste vijftig jaren in zeer belangrijke mate mede verantwoordelijk geweest. De momentele reacties van die kant wekken dan ook de indruk dat zij

mede moeten worden gezien als een poging tot het afreageren van interne spanningen. Dat dit laatste gebeurt is niet direct onze zaak; dat dit gebeurt ten koste van het Rotterdamse belang is echter wel ernstig. Dat men bovendien daartoe de burgemeester van Rotterdam als zondebok gebruikt vind ik een teken van ernstige onmacht”, aldus de heer Staab.

En wat verder: „Niemand zal ontkennen dat de wethouder voor de haven door zijn methode van aanpak weleens tegenstellingen oproept. Maar het gaat niet aan het totale beleid daaraan op te hangen. Hij komt voor de zaak op met een warm hart en energie en hij doet dat bepaald niet onbekwaam.”

Een geluid als dit heeft de socialistische fractieleider drs. A. Lens er niet van kunnen weerhouden een motie in te dienen die in alle verwardheid van tekst de strekking verraadde dat een rem moet worden gezet op de expansieve haven- en industrialisatiepolitiek van Rotterdam. Dank zij de steun van pacifisten en de enig aanwezige communiste wisten de socialisten deze motie met 23 tegen 21 stemmen erdoor te drukken.

Daardoor is een hoogst onplezierige situatie ontstaan. En dan niet alleen omdat het college — meer in het bijzonder de burgemeester als beheerder van de havenportefeuille — met een motie is opgescheept waarmee niet te werken valt. Maar ook omdat de vier socia-

listische wethouders vóór de motie stemden, hoewel zij nog maar enkele weken tevoren hun namen hadden verbonden aan de nota waarin de visie van het college op de toekomstige haven- en industrieontwikkeling werd ontvouwd. Deze wethouders 'desavoueerden' dus zichzelf. Zij creëerden dusdoende bovendien een controversé binnen het college die de bestuurskracht niet ten goede kan komen.

Als zulke dingen kunnen gebeuren moet de verwarring des geestes in de socialistische gelederen wel heel groot zijn. Het lijkt wat op paniekvoetbal. De vrees voor een gevoelige nederlaag bij de komende verkiezingen is bij de socialisten kennelijk diep geworteld. Zij wringen zich in de vreemdste bochten om aan dat lot te ontsnappen.

Daarbij zondigen zij onophoudelijk tegen het beginsel van de openheid in de politiek dat zij zelf altijd zo luidrechtig plegen te belijden. Wie begrijpt er nog iets van een situatie waarin de socialistische fractie in de Rotterdamse raad voor een grote Rijnpoorthaven kiest, de socialistische fractie in de Rijnmondraad voor een kleine Rijnpoorthaven stemt en de socialistische fractie in Provinciale Staten zich tegen elk Rijnpoortproject verklaart?

Voor de socialistische visie op een toekomstige haven- en industrieontwikkeling worden wij helemaal beducht wanneer wij bedenken dat vlak voor het einde van het jaar de Commissie zeehavenoverleg (met als voorzitter het socialistische Tweede-Kamerlid ir. S. A. Posthumus) aan de minister van verkeer en waterstaat een positief advies heeft uitgebracht over de aanleg van de door Rotterdam gewenste (grote) Rijnpoorthaven.

De vervelende indruk die het politieke spel van de socialisten in de Rotterdamse raad bij het begrotingsdebat heeft achtergelaten, is niet weggenomen door de loyaliteit waarmee zij zich een week later op een enkele uitzondering na achter het beginselvoorstel tot toelating van Hoogovens-Hoesch op de Maasvlakte hebben geschaard. Al moet wel worden erkend dat zij op die manier ertoe hebben bijgedragen dat het jaar toch nog een verheugende afsluiting kreeg.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

nder de loep

door ons redactielid
A. W. Abspoel

• Het Vrije Volk

De eens onneembaar lijkende rode burcht aan het Amsterdamse Hekelveld zal worden ontruimd. De NV De Arbeiderspers zal het veld moeten ruimen en zal, in bescheidener opzet, grotendeels naar Rotterdam worden overgebracht.

President-commissaris Kloos heeft moeten meemaken wat verscheidenen van zijn collega's-commissarissen (dikwijls onder felle kritiek van de heer Kloos zelf en zijn vakcentrale) is overkomen: dat een aanpassing van het bedrijf aan sterk gewijzigde omstandigheden onvermijdelijk is.

Hoelanger een ondernemer in zulk een situatie wacht met het nemen van de noodzakelijke saneringsmaatregelen, des te zwaarder komen de klappen aan, die hij en zijn werknemers dan later toch onvermijdelijk zullen oplopen.

Andere ondernemers hebben wel tijdig de consequenties getrokken en bijvoorbeeld door concentraties hun gezamenlijke positie economisch en financieel versterkt. Voor zover het 't dagbladwezen betreft vormen o.a. de NDU (Nederlandse Dagblad Unie) en Unitel daarvan goede voorbeelden.

De leiding van het socialistische Vrije Volk heeft, met zijn aanvankelijk wel veertig en laatstelijk nog vijftientig edities en met zijn „algemeen ochtendblad” eenvoudig te hoog gegrepen en verkeerd gegokt en deze gok te lang volgehouden. Het NVV en de Centrale Levensverzekeringsbank NV, beide beheerd door socialistische geestverwanten, waren niet langer bereid deze jaarlijkse verliezen te tolereren.

Deze te grote opzet, de verminderde advertentie-opbrengst en de terugloop der abonnees hebben Het Vrije Volk de das omgedaan. Ook dit laatste heeft een rol gespeeld, al is daar in de commentaren merkwaardig weinig aandacht aan besteed. In de jaren 1956-1959 stond de Partij van de Arbeid met haar 50 zetels in de Tweede Kamer aan de top. Nadien is een ongekende terugval begonnen: van 50 zetels toen, tot 37 zetels in 1967. Geheel overeenkomstig deze ontwikkeling stond Het Vrije Volk ruim 10 jaar geleden op zijn hoogtepunt (met 300.000 abonnees de „grootste krant van Nederland”), maar is nadien voortdurend gaan aftakelen. Partij en partij-orgaan deelden het gezamenlijke lot, waaraan de formele scheiding van blad en partij niets meer heeft kunnen verhelpen.

De doorzichtige noodkreet over de „opiniebladen”, die in het nauw zouden zijn gebracht door de andere, niet-opiniebladen, liep uit op een pleidooi voor „gerichte” financiële staatssteun voor de opiniebladen. Gelukkig is die onzinnige gedachte vrijwel unaniem verworpen, óók door de meeste bladen, die dan als opiniebladen worden beschouwd. Het Parool bijvoorbeeld schreef keihard: „In een vrije samenleving zijn het de lezers, die beslissen welke krant ze willen lezen.” De roep om subsidie voor bepaalde kranten achtte het blad dan ook „in geen enkel opzicht terzake.”

Bovendien: Er is geen sprake van dat Het Vrije Volk gaat verdwijnen. En dat we in Nederland een onvoldoende gevareerde pers zouden hebben of spoedig zouden krijgen, kan niemand in ernst staande houden.

• Tegenactie

Er zijn onderwerpen, waarover in een belangrijk deel van de pers en in versterkte mate voor radio en televisie onbeperkt wordt uitgeweid. Anarchistische studentenleiders, links-radicalen jongeren en opruiers tot sabotagegeden in het leger, kunnen hun mond niet open doen of een niet onbelangrijk deel van de communicatiemiddelen staat vrijwel onbeperkt voor hen klaar. Wat links-radicalen weekbladen als Vrij Nederland, De Groene Amsterdammer en De Nieuwe Linie verkondigen, wordt in „overzichten uit de weekbladen” nog eens met opvallende uitvoerigheid verder verspreid.

Veel succes heeft dat alles ondertussen niet. Naar onze stellige overtuiging: integendeel! Van alle kanten kan men vernemen, dat men in steeds groter getale al die kunstmatige opwinding, dat elkaar het links-radicalen balletje toegooien, de ordeverstoringen op universiteiten, in vergaderingen en bij toneeluitvoeringen, meer dan beu is.

Waar blijven echter de felle protesten van de hoofdarticelenschrijvers in onze dagbladen tegen het gooien van rookbommen in schouwburgen, tegen het drukken van valse toegangskaarten en

andere in een geordende samenleving op straffe van anarchie niet te tolereren handelingen?

Wat zou er eigenlijk gebeuren, wanneer er eens een tegenactie werd ondernomen? Wanneer „uitvoeringen” van de heren Mulisch, Schat, e.a. nu óók eens door rookbommengooiers werden verstoord, anti-Natobijeenkomsten door getier en getoeter werden onmogelijk gemaakt en het standbeeld van Domela Nieuwenhuis op dezelfde wijze werd toegetakeld met rode verf en andere schadelijke stoffen, zoals in de zomermaanden geregeld met het Nationale Monument op de Dam geschiedt?

Zonder twijfel zouden dan dezelfde hoofdarticelenschrijvers zich uitputten in protesten en in een verontwaardigde afwijzing van deze terreurdaden en van het zoeken van „eigen recht”. Zij zouden dan gelijk hebben, want het zoeken van eigen recht is in een rechtsstaal ontoelaatbaar zolang het daartoe geëigende gezag zijn plicht doet. Zij zouden zichzelf dan echter tevens te kijk stellen. Want hun zwijgen toen die ordeverstoringen en terreurdaden eerder en in groter frequentie van de andere zijde werden bedreven, zou dan slechts één — voor de democratie noodlottige — conclusie rechtvaardigen.

• Pikante reactie

Te midden van de overmaat aan „informatie” in bepaalde richting, gaan andere pikante zaken soms geheel aan de aandacht voorbij. Zo'n pikant geval is bijvoorbeeld, dat de hoofdredactie van Het Vrije Volk tot twee maal toe socialistische Kamerleden in de wijze waarop die voor het socialistische dagblad meenden te moeten opkomen, heeft verloochend.

De eerste keer betrof het een uitlating van de heer Den Uyl tijdens de discussie in de Tweede Kamer naar aanleiding van de vragen van de heren Joeke en Vonhoff in verband met de situatie bij Het Vrije Volk. De socialistische fractieleider heeft toen namelijk betoogd, dat Het Vrije Volk extra moeilijkheden ondervindt op advertentiegebied doordat zijn lezerskring minder draagkrachtig en „daardoor voor adverteerders minder interessant is.”

Het Vrije Volk, allesbehalve blij met deze verklaring, verschoot van kleur. In een kort maar krachtig hoofdartikel schreef het, dat Den Uyl het natuurlijk wel goed bedoelde, maar dat hij met dit argument „wel achter bij de feiten” liep. „De draagkracht van de lezers van Het Vrije Volk is namelijk in de achter ons liggende jaren net zo hard gestegen als de draagkracht van alle andere Nederlandse doorsnee-werknemers, lezers van Het Vrije Volk of niet. Of die stijging voldoende is, is hier niet in discussie. Maar de adverteerders, die hun beoordeling alleen — en terecht — baseren op keiharde onderzoeken, hebben die verandering al lang ontdekt. En ze houden bij hun beslissing om te adverteren — ook in Het Vrije Volk — alleen daarmee rekening, zoals uit de advertentiepagina's van Het Vrije Volk duidelijk valt te zien. Ter voorkoming van legendevorming leek het ons goed dat even te constateren.”

Aldus Het Vrije Volk zelf.
De tweede maal betrof het pleidooien

Prikkels

• De heer A. H. Kloos (NVV en PvdA) in Elseviers Weekblad: „Het Kabinet zal hoe dan ook vallen. Dat zit er dik ingebakken. Er zijn zoveel geschilpunten, die spanningen oproepen. Aan de hele inflatiebestrijding ga ik dit jaar zwaar tillen”.

• In de jongste Nijmeegse studentenbrochure: „Door politieke actie, die vertrekt vanuit nog niet weg-gemanipuleerde tegenstellingen in het bewustzijn van de onderdrukte massa, kan deze politieke onmondigheid worden doorbroken. Studentenacties en wilde stakingen zijn hiervan een goed voorbeeld. De voorstellen, die de laatste tijd gedaan worden om de relatie tussen kiezer en gekozen te verbeteren, zijn daarom niet adequaat”.

• Prof. mr. G. E. Langemeijer, procureur-generaal bij de Hoge Raad, in het Algemeen Handelsblad: „Ik zou eigenlijk graag willen dat we met het scheppen van een nieuwe samenleving niet beginnen met het afbreken van wat in de burgerlijke maatschappij het beste was: het met elkaar omgaan op basis van goede trouw en wederzijds begrip. (.....) Maar helaas ontstaat meer en meer het gebruik om bij anderen kwade trouw en dwaasheid te veronderstellen en dan te denken dat dit maatschappij-hervorming is”.

• Conny Stuart in antwoord op de vraag: „Wat verwacht u in de komende tien jaar?” in de N.R.C.: „Het huwelijk is een onding; vrouwen moeten zelfstandig zijn, terwijl de gemeenschap zo nodig tijdelijk de kinderen verzorgt”.

• Het Parool over het bedreigde VPRO-bestaan: „De VPRO wordt een steeds kleiner appeltje. Zo klein, dat sommigen vrezin (anderen hopen) dat het straks door het C-rooster valt. Dan zal het verhaal dat begon bij Nicolette Bruining en Spelberg, eindigen bij Kassies en Doorman”.

als door de socialistische, uit de journalistiek afkomstige Kamerleden Vrolijk, mevrouw Brautigam en Roethof voor subsidiëring van de (opinie)pers gehouden. In een gesprek met Het Parool reageerde de heer E. Messer, hoofdredacteur van Het Vrije Volk, daar zelf als volgt op: „De kwaliteit van de krant moet als functioneel ding zo hoog zijn, dat zij voor vriend en vijand boeiend, helder en informatief is. De kwaliteit van de progressieve pers bepaalt haar toekomst. Ik ben geen voorstander van subsidiëring. Degenen, die daarom vragen, geven goedwillend hun vijand een wapen in handen.”

Zo ziet men het. Terwijl politieke vrienden nog over subsidiëring debatteren, weigert Het Vrije Volk deze zelf bijvoorbaat. Alle hulde! Wij zijn het nog nooit zo volkomen met de hoofdredacteur van dit socialistische dagblad eens geweest als in deze kwestie!

Bouw- en huurbeleid

Een rectificatie op mijn artikel „Bouw- en huurbeleid”, verschenen in Vrijheid en Democratie van 12 december 1969.

1. De eerstkomende huurverhoging gaat in op 1 juli 1970 en bedraagt 6 procent.

2. Het jaar daarop wordt de huurverhoging op 1 april ingevoerd en zal deze 7 procent bedragen.

3. In de jaren na 1971 blijft de datum 1 april gehandhaafd, maar wordt teruggekeerd tot het percentage van 6. Mijn excuses voor de foutieve vermelding.

H. WIEGEL

C O P I J N G R O E N E K A N

★
REEDS MEEER DAN
TWE E EEUWEN EEN
BEGRI P VOOR

boomkwekerij-
produkten

EN

tuinarchitectuur

★

TELEFOON 03401-1207

POLITIEK

vraagt kennis van zaken

- Het kiesrecht
- Partijstelsel
- Organisatie Politieke Partijen
- Inspraak en medezeggenschap
- Pressiegroepen
- Nieuwe bestuursvormen
- Ruimtelijke ordening
- Europese integratie
- Ontwikkelingshulp

Dit zijn slechts enkele onderwerpen uit de cursus Burgerschapkunde. Deze cursus is ontstaan met medewerking van alle politieke partijen. 40 schriftelijke lessen met een totaal lesgeld van slechts f 25,—. Vraag nog heden gratis prospectus onder nr. VD bij Stichting Burgerschapkunde, Postbus 349 te Leiden.

DEN HAAG

● Het adres van de Haagse VVD-afdeling luidt: Leuvenestraat 20, Scheveningen. Telefoon 554440.

Kandidatenlijst

DE opstelling van de kandidatenlijst voor de verkiezingen voor Prov. Staten heeft in de Haagse afdeling van de VVD nogal wat voeten in de aarde gehad. Het was op zichzelf verheugend, dat een zeer groot aantal leden de vergaderingen, die zich hiermee moesten bezig houden, heeft bezocht. Die grote opkomst was een daadwerkelijk bewijs voor de belangstelling van de Haagse VVD-ers. Voor een minderheid moet het een grote teleurstelling zijn, dat hun inzicht over de beste kandidaat(aten) niet heeft gezegevierd. Voor de hele afdeling is het echter stellig een teleurstelling geweest, dat mr. A. J. Dankelman zijn aanvankelijke bereidheid om een kandidatuur te aanvaarden, gemeend heeft te moeten intrekken. Het komt ons voor, dat het achteraf weinig zin heeft, ons in de beweegredenen te verdiepen, die mr. Dankelman tot dit besluit hebben bewogen. Hoe men over de gang van zaken ook moge denken, het lijkt niet voor tegenspraak vatbaar, dat er reden voor verheugenis is over het vrijwel zekere feit, dat mr. Dankelman dit jaar wederom tot wethouder zal worden gekozen en dan zijn activiteiten op gemeentelijk gebied zal kunnen voortzetten, activiteiten, waarvoor hij in de gehele gemeenteraad grote waardering heeft ondervonden.

Burgemeester Marijnen heeft in zijn nieuwjaarsrede zijn visie gegeven op de bestuurlijke problemen in de agglomeratie. Hij deed dat overigens niet voor de eerste keer. Mr. Marijnen, die in de Rijnmondraad op dit gebied een goede ervaring heeft opgedaan, weet waarover hij spreekt als hij deze materie onder de loep neemt. Het is duidelijk, dat de Haagse burgemeester niet voor de vorming van mammoet-gemeenten voelt. Naar onze mening terecht, vindt mr. Marijnen, dat al te grote bestuursseenheden, niet alleen voor de bestuurders, maar ook voor de bestuurden (de burgers) voor democratische verhoudingen ongewenst zijn. De Haagse burgemeester ziet voor de toekomst toch wel een agglomeratiebestuur komen met volledige bevoegdheden, echter op bepaalde gebieden, zoals het wonen, het vervoer, het verkeer en de recreatie. In deze conceptie passen dan ook agglomeratie-diensten, fusies dus in feite. Daaruit kan weliswaar verlies voor de grote gemeente(n) optreden, maar winst voor de kleine(re). De besturen van de gemeenten zouden zich aldus veel bilateraal en multilateraal overleg kunnen besparen en zich meer op lokale zaken kunnen toelagen, samengevat in het begrip welzijnsbevordering, al ligt hierin naar

onze mening bijv. toch ook wel recreatie opgesloten.

Deze visie van mr. Marijnen is zeker niet nieuw, maar het is goed, dat ze nog eens in de openbaarheid is gebracht. Het kan de betrokken bestuurders aan het denken zetten. Niet dat zij dit nu al niet doen, maar de problemen in de agglomeratie nemen toe en daarvoor zal een oplossing gevonden moeten worden. Gemakkelijk zal dat niet zijn, maar nodig wel. De zorg voor een goede leefgemeenschap groeit over de historische grenzen van de gemeenten heen. Men kan dit betreuen, maar de moderne ontwikkeling houdt men daarmee niet tegen. En de oplossing, zoals burgemeester Marijnen die ziet, lijkt in elk geval beter dan de vorming van een mammoet-gemeente, die zou neerkomen op annexatie en dat lijkt althans in de Haagse agglomeratie toch niet gewenst.

Aan het einde van het afgelopen jaar heeft de Haagse gemeenteraad overigens een terechtwijzing te slikken gekregen, die aan onzorgvuldigheid van de raad zelf is te wijten. Raadsleden uit alle fracties wendden zich met schriftelijke vragen tot b. en w. waarin dezen werd verzocht er bij de regering op aan te dringen, dat zo spoedig mogelijk in de „commissie" spreiding rijksdiensten twee vertegenwoordigers van de gemeente worden opgenomen. B. en w. moesten daarop antwoorden dat een dergelijke commissie niet bestaat; er is alleen een centraal bureau spreiding rijksdienst en daarin is dus voor vertegenwoordigers van Den Haag geen plaats. Jammer voor het goedbedoelde initiatief van de raad. Intussen delen b. en w. wel mee, dat de regering voor overleg over eventueel verdere verplaatsing van rijksdiensten heeft toegezegd. Dat is tenminste iets, al kunnen we moeilijk optimistisch zijn over het resultaat van dergelijk vooroverleg.

EINDHOVEN

● Secretariaat afdeling Eindhoven: Kapteynlaan 12, Veldhoven, telefoon 04995-3477

● In het kader van de verkiezingsvoorbereiding spreekt mr. H. E. Koning, lid van de Tweede Kamer, op 12 januari a.s. in Nuenen over: Hoe wordt ons belastinggeld besteed?

● Aangemoedigd door het succes van het vorige jaar organiseert de Kamercentrale Noord-Brabant wederom een kadercursus. Deze zal worden gehouden op 14 februari en 7 maart a.s. in Den Bosch. De cursisten zullen worden verdeeld in vijf discussie-groepen, die na de plenaire zittingen over het besproken onderwerp in discussie zullen treden. Op de eerste dag zal de heer Tuinman spreken over Ruimtelijke Ordening en Milieu-hygiëne en de heer Van der Werff over het Provinciaal Bestuur. Op de tweede kadercursusdag spreekt de heer Schlingemann over Ontwikkelings-samenwerking en de heer Berkhouwer over de taak van Europa in de wereld. Aanmelding (er is plaats voor tachtig deelnemers) zo spoedig mogelijk bij de secretaris van de Centrale H. J. Kruidenberg Geeneind 9, Stiphout.

● Houdt vrijdag 27 februari vrij voor de algemene vergadering in Breda.

Bestuursschets

ONZE partijgenoot, ir. J. van Zwieten, fractievoorzitter van Gemeentebesturen in de gemeenteraad van Son en Breugel, bracht in de algemene beschouwingen tijdens de behandeling van de begroting onder andere het volgende naar voren: In januari wordt de bestuursschets van de agglomeratie Eindhoven behandeld. En het enige wat b. en w. ons in het vooruitzicht stellen zijn zes regels proza waarin gesteld wordt, dat wij het óók zullen behandelen. Dit gebrek aan gevoel van wat en wanneer iets belangrijk is voor onze gemeente verontrust ons in hoge mate. Op geen enkele wijze hebben wij onze gemeentelieden de mogelijkheid gegeven zich voor te bereiden op de samenwerkingsgedachte, noch op de mogelijke consequenties hiervan. Toch is het misschien nog niet te laat. Daarom stelt onze fractie u voor om op korte termijn te komen tot oordeelsvorming in onze gemeente — zeg vóór 1 april. De volgende maatregelen moeten dan worden genomen opdat wij in ieder geval de bestuursschets een nog zo goed mogelijke behandeling kunnen geven.

a. B. en w. publiceren een uittreksel uit de bestuursschets in de plaatselijke krant „De Brug", waarin op eenvoudige wijze de kernpunten worden vastgelegd met de alternatieven. Daarbij motiveert het college zijn eigen voorkeur en geeft de mogelijkheid hierop schriftelijk te reageren. Wij zijn van mening dat dit moet leiden tot een vaste rubriek van b. en w. in „De Brug" in de toekomst.

b. over de bestuursschets zal in de komende maanden „gerichte" hearings worden gehouden, d.w.z. aansluitend op de publikaties in „De Brug" zal door een duidelijk gepubliceerde agenda een goede discussie mogelijk zijn.

c. B. en w. sturen in het vervolg raadsstukken die instellingen, verenigingen of personen betreffen kosteloos aan de betrokkenen toe. Daarnaast moet het mogelijk zijn incidenteel raadsstukken over bepaalde onderwerpen kosteloos te verkrijgen.

Ter begeleiding van de bestuursschets in publikatie en hearing moet een ad hoc commissie zulke principiële uitspraken als de gewenste groei van onze gemeente (gespecificeerd naar de verschillende wijken) en de plaats van

onze gemeente in de agglomeratie in zijn consequenties zodanig voorbereiden, dat de gewenste gerichte discussie mogelijk is en men tot concreet geformuleerde opvattingen kan komen.

Sinds het verschijnen van de structuurschets is het niet mogelijk gebleken tot een discussie over de groei van onze gemeente te komen. Zoals u weet zijn wij geruggevoerd door velen in de gemeente, geporteerd voor een geleidelijk groei van onze gemeente naar 15.000 inwoners in 1980. Dat is uiteraard consequenties inhoudt voor bijna alle beslissingen: bestemmingsplannen, scholen, verzorgingscentrum, enz. is duidelijk. Des te meer klemt een studie van deze materie. Maar u gaat de discussie uit de weg en neemt stilzwijgend aan dat wij niet zien dat bij de huidige plannen wij in 1974 reeds aan dit inwonersstal zijn toegekomen.

Onze fractie is van mening dat een geleidelijke groei ook in al zijn verschijnselen verre de voorkeur verdient boven de huidige explosie naar een vol dorp. Daarbij verwerpt zij — kennisgenomen hebbende van het ETI-rapport (ETI: Economisch Technologisch Instituut) de daarin naar voren gebrachte gedachte dat Breugel zich meer zou moeten richten tot de — en ik neem aan dat dit sociologisch is bedoeld — lagere en middelgroepen en Son meer aantrekkingskracht zou hebben voor de hogere groepen.

Wij verwerpen uw opvatting neergelegd in uw nota, dat volgens de laatste stedenbouwkundige opvattingen woningen van hetzelfde karakter en allure zoveel mogelijk in niet al te grote wijken bijeen moeten worden gebracht. In dit verband lijkt het ons nuttig om na zoveel jaren en met waardering voor wat tot stand is gebracht, eens te wisselen van stadsarchitect zodat er eens met andere ogen en andere ideeën naar deze opgave wordt gekeken.

Dat het dorp Son en Breugel zich richt op één hoofdverzorgingskern lijkt ons juist. In dit verband zijn wij er voor om grond voor bebouwing van algemene aard in eigendom van de gemeente te houden ten einde op deze wijze de schaarste van de grond niet via particuliere kanalen in de prijzen van openbare voorzieningen of semi-openbare voorzieningen tot uiting te laten komen.

Mr. Toxopeus treedt af als president van de Liberale Internationale

De Executieve van de Liberale Internationale heeft op 13 en 14 december j.l. onder voorzitterschap van mr. E. H. Toxopeus in Zürich vergaderd. Van Nederlandse zijde was ter vergadering aanwezig de heer D. W. Dettmeijer.

In deze vergadering heeft mr. Toxopeus medegedeeld dat hij, in verband met zijn benoeming tot commissaris der koningin in de provincie Groningen, met ingang van het volgende congres van de L. I. zal aftreden als president van deze organisatie.

De Executieve nam met algemene stemmen de volgende resolutie aan:

„De Executieve van de Liberale Internationale te Zürich in vergadering bijeen, juicht de resultaten van de Haagse Conferentie toe;

doet een beroep op de regeringen van de Zes een tijdschema vast te stellen voor onderhandelingen met landen die applicatie vragen en andere Europese democratische staten, die streven naar bijzondere betrekkingen;

en doet een beroep op de Europese liberale leiders in de nabije toekomst bijeen te komen ter coördinatie van de liberale politiek".

Besloten werd dat de organisatie-commissie van de L.I. op 15 februari 1970 in Brussel zal vergaderen, en in 1970 het congres van 25 t/m 28 september gehouden zal worden in Italië, waarschijnlijk in of nabij Rome. De eerstvolgende vergadering van de Executieve zal eind april a.s. in Den Haag plaats hebben.

Bokma het allerbeste!

Oude genever * Bessenrood * Citroen genever

Buitenlands overzicht

door mr. L. Meijer

Israël

Het zwaar belaagde Israël heeft met het „legale” transporteren van betaalde kanonneerboten en het „illegale” wegvoeren van een complete, uiterst belangrijke Russische radarinstallatie velen verbluft, anderen geërgerd. Tot de laatsten behoren natuurlijk respectievelijk de Fransen en de Russen. De Fransen is het onaangenaam bij hun intelligente neus genomen te zijn. Daar men in Israël nog altijd hoopt op een verandering, in de toekomst, van het Franse standpunt, tracht men de pijl te vergulden. De gehele transactie wordt als juridisch onberispelijk gekenschetst. Ook Frankrijk wil kennelijk de zaak niet op de spits drijven. Vandaar de beperkte aanwijzing van een paar zondebokken. Verder aan beide zijden een spel met woorden. Intussen gaat Frankrijk voort met wapenzendingen, of beloften daarvan, aan Irak en Libië. Voor een regering die wenst te bemiddelen, geen houding die uitmunt door consequentie. Maar versterkte invloed in de Arabische landen met hun olie, blijkt — en dit niet alleen voor Frankrijk — een lokkend perspectief.

Overigens is het Israëliisch-Arabisch conflict geen stap nader tot zijn oplossing gekomen. De mislukking van de Arabische top in Rabat leidde tot een kleine, trio-top in Tripoli. Daar sloten Egypte, Soedan en Libië een groots opgezet bondgenootschap. Eventuele gevolgen liggen in een verre toekomst.

De escalatie van de „kleine” oorlog in het Midden-Oosten is lichtelijk verontwaardigd. Lichtelijk, omdat geen der beligerenten op dit ogenblik althans, denkt aan een grote oorlog stijl 1967. Het enige vraagpunt is Arafat en zijn Fatah. Maar dat is merkwaardigerwijze een gemeenschappelijke zorg voor Israël en voor Nasser.

Sowjet-Unie

Nog altijd is de vrijheid in de Sowjet-Unie volgens Westerse begrippen van zeer beperkte aard. Zeker, er is één en ander ten goede veranderd. Na Stalin wordt men voor dissidente meningen in Rusland kennelijk niet meer van het leven beroofd. Wel kan men naar Siberië worden verbannen. Of erger nog, zoals generaal Grigorenko, mentaal ziek worden verklaard en zonder vorm van proces „ter geneezing” in een inrichting worden opgenomen. Kort geleden werd Viktor Krasin voor vijf jaar naar Siberië verbannen. Hij had het te samen met een groep van 46 intellectuelen bestaan zich tot Oe Thant te fichten. Zij wezen erop dat de rechten van de mens in Sowjet-Rusland in feite niet worden erkend. De dissidente groep schrijvers verklaarde dat vroeger en nu in Rusland het gezag boven de wet heeft gestaan. Wij kunnen hun geen ongelijk geven.

Dit alles behoorde verhelderend te werken voor hen die steevast beweren dat de Westerse democratie zoveel feilen heeft, dat het eigenlijk „alom op hetzelfde neerkomt”. Maar: gebeurtenissen als hierboven signaleerd, zouden in een werkelijk democratisch geregeerd land onmiddellijk voorwerp van vragen voor parlementariërs zijn. Die vragen zouden openlijk worden behandeld. En geen minister zou de macht of de absurde gedachte hebben, de misstanden te laten voortbestaan. Ook zou er geen gelijkgeschakelde pers zijn met de taak de feiten letterlijk eenzijdig te belichten. En dat, zoals sommigen beweren, ook in het Westen de pers gemanipuleerd wordt, is eenvoudig in strijd met de feiten. Men kan er trouwens kennis nemen van communistische meningen in communistische bladen. Naar hartelust.

Nederland en Biafra

Eenstemmig of vrijwel eenstemmig heeft de Tweede Kamer zich uitgesproken voor humanitaire hulp aan Biafra en voor een poging tot een wapenembargo te komen via de Veiligheidsraad. Wat het eerste betreft deed minister Udink de verheugende toezegging, dat er 1,2 miljoen gulden ter financiering van de luchtbrug voor hulp aan de Biafraanse bevolking zullen worden beschikbaar gesteld. Het totaal bedrag van de Nederlandse overheidshulp komt aldus op 18 miljoen.

Bij de poging om medewerking van de Veiligheidsraad te verkrijgen voor het instellen van een wapenembargo ligt de zaak nog veel moeilijker. Zulk een embargo zou moeten gelden ten opzichte van beide strijdende partijen. Het zou slechts dan effect sorteren, wanneer geen enkele wapenleverende mogendheid zich eraan zou onttrekken. Maar vooral: de kort geleden vrij geworden volkeren van Afrika waken met argus-ogen over die vrijheid. Zij zien de strijd Nigeria - Biafra als een interne Afrikaanse kwestie, die zijzelf moeten oplossen. Dat dit dusverre niet is gelukt, zij pro hun en ons aller beschaamde memorie vermeld.

Minister Luns zal dus, zoals gevraagd door de Kamer in de motie-Mommersteeg stappen bij de Veiligheidsraad ondernemen. Dat hij de kans op succes niet groot achtte, kunnen wij begrijpen. Wij achten die kans zelfs miniem.

En toch, wat in Biafra gebeurt en niet gebeurt is zo afgrijselijk, dat de Kamer, die de afspiegeling is van het Nederlandse volk, wel gedaan heeft, zich daartegen actief uit te spreken. De hemeltergende nood is een scherpe angel voor het wereldgeweten. Iedere eerlijke poging tot leniging van die nood is gerechtvaardigd.

Het stakingsrecht

De sociaal-economische commissie van de VVD heeft een rapport uitgebracht inzake het stakingsrecht, dat wij hierbij publiceren.

De sociaal-economische commissie der Volkspartij voor Vrijheid en Democratie heeft zich nader beraden over het door de werkgroepen sociale politiek en arbeidsverhoudingen en werknemersaangelegenheden voorbereide stuk inzake de kamerstukken 10110 en 10111 respectievelijk „Regelen met betrekking tot commissies van onderzoek inzake werkstaking” en „Wettelijke bepalingen met betrekking tot de werkstaking”. Het handelt hierbij om twee ontwerpen van wet.

Deze beide stukken zijn in kritische beschouwing genomen, waarbij o.m. betrokken werden het door de SEC in juli 1967 opgetelde rapport „Stakingsvrijheid” en de aan het algemeen secretariaat van de VVD gerichte brieven d.d. 14 en 23 maart j.l. van de heer H. Wijnja te Terneuzen.

Ook nu wordt het in het rapport „Stakingsvrijheid” vastgelegde standpunt onverkort gehandhaafd, waarbij twijfel wordt uitgesproken of een wettelijke regeling van het stakingsrecht wel dringend nodig is, daar de jurisprudentie vermoedelijk voldoende mogelijkheid biedt voor een rechtmatige staking. Een wettelijke regeling wordt echter aanvaardbaar geacht, mits met voldoende waarborgen omkleed, opdat dit uiterste middel niet wordt misbruikt.

Overheidspersoneel

De commissie gaat uit van de bijzondere rechtspositie van de ambtenaar. De commissie adviseert nu reeds de strafrechtelijke sancties met betrekking tot de staking van ambtenaren op te heffen maar de mogelijkheid te openen tegen onrechtmatige staking op te treden langs disciplinaire weg door opname van een desbetreffend artikel in de ambtenarenreglementen. Overigens wil de commissie de resultaten van het onderzoek van de door de minister van binnenlandse zaken ter zake in te stellen commissie afwachten en van het

overleg binnen de ambtenarenorganisaties.

Minderheid

In het beraad van de SEC is aan de orde geweest de vraag of een kleine minderheid al of niet categoriaal georganiseerd een grote meerderheid kan dwingen te gaan staken. Overwogen werd aan art. 25 (van de Wet op de Collectieve Arbeidsovereenkomst) toe te voegen, dat een werkstaking ook onrechtmatig is, wanneer de vakvereniging, die haar uitroep heeft nagelaten allen in het stil te leggen bedrijf of bedrijfstak in de gelegenheid te stellen hun mening daarover te uiten en daar waar mogelijk is, door een stemming daarover te laten beslissen.

Hoewel de gedachte van een raadpleging van het gehele personeel, alvorens een zo diep ingrijpend besluit als een staking wordt genomen, op zich zelf aantrekkelijk wordt geacht en zelfs wordt aanbevolen, wordt het verplicht stellen daarvan verworpen. De vakbonden zijn op grond van hun reglementen reeds nu verplicht de eigen leden te raadplegen alvorens een staking uit te roepen. Over niet-leden heeft de vakbond geen zeggenschap en men kan een bond moeilijk opdragen de raadpleging van het gehele personeel te organiseren.

Wilde staking

De SEC is het eens met het in het (nieuwe) artikel 1639 aa. B.W. gestelde, dat bij een niet door een erkende vakbond uitgeroepen staking, noch dwangsom noch gijzeling moet worden geëist. Wel moet de werknemer ook dan op basis van artikel 1639 r B.W. voor de door hem veroorzaakte schade aansprakelijk kunnen worden gesteld.

Afkoelperiode

Hoewel art. 25 lid 2 van de Wet op de c.a.o. de verplichting voorschrijft aan de voorzitter van de SER een commissie van onderzoek in te stellen nadat

een staking is aangezegd of dreigt aangezegd te worden, is er in deze wet geen afkoelperiode expliciet voorgeschreven.

De SEC is conform het gestelde in het SEC-rapport „Stakingsvrijheid” van oordeel, dat het aanhouden van een verplichte afkoelperiode gewenst is. Staking is een uiterste middel. Niets mag achterwege gelaten worden om te voorkomen dat dit uiterste middel gehanteerd wordt. Hoewel in het SEC-rapport sprake is van een afkoelperiode van 4 weken, is het denkbaar dat in bepaalde dringende gevallen deze periode wat korter wordt gesteld. De noodzaak hiertoe zal door de rechter moeten worden vastgesteld.

Aan art. 25 zou moeten worden toegevoegd, dat een werkstaking mede onrechtmatig is, wanneer tussen het moment van aankondiging of bekendmaking aan de werkgever en het moment van uitbreken minder dan 30 etmalen zijn verlopen, tenzij naar het oordeel van de rechter deze termijn verkort moet worden.

Uitsluiting

Te onderscheiden valt uitsluiting binnen het bedrijf (door een stakingsactie van een kleine maar vitale groep valt het gehele bedrijf stil) en buiten het bedrijf. In beide gevallen wordt het juist geacht om aan de werkgever het recht te geven om bij het uitbreken van een staking, welke onder één van beide bovengenoemde omstandigheden werd uitgeroepen, het dienstverband met al zijn werknemers te schorsen. Het Sociaal Handvest sluit acties van werkgevers bij stakingen evenmin uit. De SEC meent dat acties van werkgeverszijde beperkt dienen te blijven tot het recht van dienstverband te schorsen.

Het in art. 1639 nn B.W. voorgestelde recht van ontslag van de arbeider door de werkgever bij deelneming aan een werkstaking, wordt niet noodzakelijk noeh gewenst geacht, zeker niet wanneer aan werkgevers het recht van uitsluiting wordt verleend.

Politieke staking

In het voorliggende Ontwerp van Wet wordt naar de mening van de SEC onvoldoende duidelijk aangegeven, dat politieke stakingen onrechtmatig zijn (art. 25e).

Achter dit artikel zou de volgende zin moeten worden toegevoegd:

„Hieronder worden geacht te vallen stakingen gericht tegen maatregelen van de nationale overheid of die van een buitenlandse mogendheid”.

LMC vergaderde

De Landelijke Middenstandscommissie van de VVD heeft zich in een tweetal vergaderingen bezighouden met een aantal actuele politieke vraagstukken, verband houdende met de Miljoenennota, de daarmee verband houdende belastingvoorstellen en die onderdelen van de begroting van economische zaken, welke meer direct voor het midden- en kleinbedrijf van belang zijn.

Hoewel men over het algemeen waardering had voor het financieel-economische beleid en in het bijzonder voor het vasthouden aan de voorgestelde inflatiecorrectie van de loon- en inkomstenbelasting, waardoor de middengroepen eindelijk enig soelaas kunnen krijgen, werden er toch verschillende bedenkingen geopperd tegen bepaalde belastingmaatregelen.

Zo werd opgemerkt, dat de afwenteling van de btw ten aanzien van leveringen en diensten in de ambachtssector in de praktijk veel meer moeilijkheden oplevert dan in de detailhandel. Het verhoogde tarief werkt de zgn. zwarte arbeid in de hand.

Vele leden maakten bezwaar tegen de voorgenomen verschuiving van teruggaaf van oude o.b. op voorraden en investeringen. Het toch al zo zwaar belaste bedrijfsleven ziet zich daardoor financieringsmiddelen onthouden, die het zo dringend nodig heeft om rendabiliteit en liquiditeit te kunnen handhaven. Sedert de invoering van de btw is in de meeste bedrijfstakken een teruggang van omzetten en een verhoging van lasten waargenomen. Het bijstellen van accijns op bier, alcohol en benzine en de verhoging van de motorrijtuigenbelasting treft juist bedrijfstakken, die het bijzonder moeilijk hebben, het horeca- en slijtersbedrijf en de vervoersondernemingen. Reeds eerder heeft de LMC dan ook uitgesproken, dat voor de dekking van begrotingstekorten algemeen werkende fiscale maatregelen, zoals de omzetbelasting, verre de voorkeur verdienen boven partieel en deswege discriminatoir werkende indirecte belastingen. Betreurd werd, dat deze verkeerde keus zich herhaalt.

Het uitstel van de btw-verhoging tot

1971 moge het bedrijfsleven dan tijdelijk veel administratieve rompslomp besparen, te voorzien valt, dat de percentages verder zullen moeten worden verhoogd. Vertrouwd wordt, dat er tijdig overleg met het bedrijfsleven zal worden gepleegd over de wijze waarop deze operatie zonder al te veel storingen kan worden voltrokken. Indien de automatische correctie van de tarieven der loon- en inkomstenbelasting, welke maatregel algemeen werd toegejuicht, doorgang vindt, zal er ongetwijfeld compensatie voor de schatkist worden verlangd. De vraag rijst, of een programmering van geleidelijke verhoging der btw totdat een aanvaardbare verhouding tussen directe en indirecte belastingen is verkregen een passende oplossing zou zijn.

De LMC nam inmiddels kennis van een brief van de afdeling 's-Gravenhage van de VVD, waarin eveneens blijkt wordt gegeven van bezorgdheid over de actuele positie van de middelgrote en kleinere ondernemingen. Geconstateerd werd, dat de minister van financiën inmiddels bereid is gevonden de teruggaaf van oude o.b. aan kleinere ondernemers te versnellen en rente te vergoeden over uitstaande vorderingen van deze aard op de staat.

Nota Van Son

De nota van staatssecretaris Van Son over het beleid ten aanzien van het midden- en kleinbedrijf kon bij de LMC weinig waardering oogsten. Het geharnas met de bedrijfsbeëindigingshulp, waartegen in en buiten de Kamer fel verzet is gegaan, is symptomatisch voor de instelling van de bewindsman, die kennelijk eenderde van de kleine ondernemers economisch heeft afgeschreven en een ander derde deel weinig uitkomst biedt.

Algemeen was de LMC van oordeel, dat deze cynische wijze van benadering volkomen in strijd is met de liberale beginselen en de beleidslijnen voor de praktische politiek, zoals die in het beginselprogramma (art. 18) en het verkie-

zingsmanifest zijn ontwikkeld. In het bijzonder behoud en versterking van de zelfstandige kracht in de maatschappij is een uitgangspunt, waarmee het beleid van de staatssecretaris duidelijk in strijd komt. Ook aan de bereidheid tot open overleg met de centrale organisaties van het midden- en kleinbedrijf en begrip voor haar standpunt heeft het drs. van Son tijdens zijn ambtsperiode veelal ontbroken. (Dat is in onze speciale rubriek eerder geargumenteed. -Red.). Voorts werd opgemerkt, dat van de noodzakelijke integratie van het specifieke in het algemeen sociaal-economische beleid al jarenlang en ook nu nog weinig valt te bespeuren. Steeds wordt verwezen naar het interdepartementale overleg, doch de resultaten blijven beneden de maat. Zelfs binnen het kader van het ministerie van economische zaken komt daarvan weinig terecht. Het prijsbeleid bij voorbeeld houdt in onvoldoende mate rekening met de alleszins redelijke eis van behoud van voldoende rendabiliteit. De prijzen in het bakkersbedrijf, de melkdetailhandel en het horecabedrijf voldoen niet aan die norm. Geen wonder, dat het economisch resultaat in verscheidene branches — o.a. in het levensmiddelenbedrijf — voortdurend terugloopt en dikwijls zelfs negatief is. De ondernemers in het midden- en kleinbedrijf en vele beoefenaars van vrije beroepen hebben redelijkerwijze aanspraak op een groter aandeel in de beschikbaar komende economische ruimte, die de laatste jaren vrijwel geheel aan de loontrekkenden en de sociale verzekering wordt besteed. Het zgn. overige inkomen komt telkens achter te liggen bij het werknemersaandeel in het nationale inkomen.

Gesteld werd, dat, zolang het ter wille van het algemeen belang onvermijdelijk is de prijsontwikkeling onder controle te houden, de rechtvaardigheid gebiedt, dat ook de arbeidskosten in de hand worden gehouden. Deze belangrijke gezichtspunten en verscheidene andere, die het beleid van andere departementen raken, worden volstrekt onvoldoende in de nota belicht.

Een vergelijking met de overheidszorg voor het agrarische bedrijf valt duidelijk ten nadele van detailhandel, ambacht, kleine nijverheid en dienstverlening uit, hoewel laatstgenoemde sector in het economische bestel van relatief grotere betekenis is en in de naaste toekomst zal moeten worden, wil de werkgelegenheid van elders uitgestoten werknemers en zelfstandigen met vrucht in de dienstensector kunnen worden opgevangen. Centraal staat dan ook de sociaal en economisch rechtvaardige inkomensverdeling, die thans nog duidelijk ongunstig voor de zelfstandigen is.

Na deze inleidende besprekingen werd besloten, dat de LMC zich zal bepalen tot een politieke beoordeling van de nota, zulks in afwachting van de reacties van de centrale organisaties van het midden- en kleinbedrijf. Een ontwerp-advies aan de Tweede Kamerfractie zal in de vergadering van 2 maart 1970 ter tafel komen.

Horeca

Afzonderlijk zal bijzondere aandacht worden besteed aan de acute moeilijkheden van het horecabedrijf. Daartoe is in samenwerking met de Sociaal-Economische Commissie van de partij een gezamenlijke werkgroep ingesteld, bestaande uit de werkgroep-Horeca van de LMC en de heren drs. G. M. V. van Aardenne, drs. J. G. Th. Linsen en drs. F. W. van der Schaar van de S.E.C. Voorzitter is mr. H. P. Talsma, secretaris de heer F. L. van der Leeuw. De Kamerleden Porthuis en Geurtsen zullen de beraadslagingen bijwonen.

Na een eerste oriënterende bespreking is besloten, dat op 16 januari a.s. een gesprek zal plaatsvinden met vertegenwoordigers van de publiekrechtelijke en vrije ondernemersorganisaties van de bedrijfstak, die zich daartoe bereid hebben verklaard.

Onder meer zal worden nagegaan, of in afwachting van het met medewerking van de overheid in te stellen structuuronderzoek, dat kan leiden tot maatregelen op langere termijn, bepaalde voorzieningen op korte termijn binnen het bereik liggen.

Tot lid werden door het hoofdbestuur benoemd de heren G. Westerhof te Emmeloord (Kamercentrale Zwolle), P. W. Th. Mulder te Schagen (Kamercentrale Den Helder) en J. A. Dianske te 's-Gravenhage (Kamercentrale 's-Gravenhage).

Tot plaatsvervangend lid mevrouw J. Dhont-Boers te 's-Gravenhage (Kamercentrale 's-Gravenhage) en de heren J. Kooyman te Kolhorn (Kamercentrale Den Helder), R. Smit te Veenwouden (Kamercentrale Leeuwarden).

v. d. L.

Samenstelling LMC

Kortelings is voorzien in een aantal vacatures, die in het afgelopen jaar zijn ontstaan.

In verband met de a.s. provinciale staten- en gemeenteraadsverkiezingen vestigen wij de aandacht op het volgende:

HET STEMMEN BIJ VOLMAGT

Iedere kiezer, die vermoedelijk niet in staat is in persoon aan de beide verkiezingen of één daarvan deel te nemen, kan in een met redenen omkleed verzoek worden toegestaan bij volmacht te stemmen. Op een daartoe bij de gemeentesecretarie verkrijgbaar formulier moet dit verzoek voor elk der genoemde verkiezingen afzonderlijk, uiterlijk op de 14de dag vóór die der stemming worden ingediend op het raadhuis.

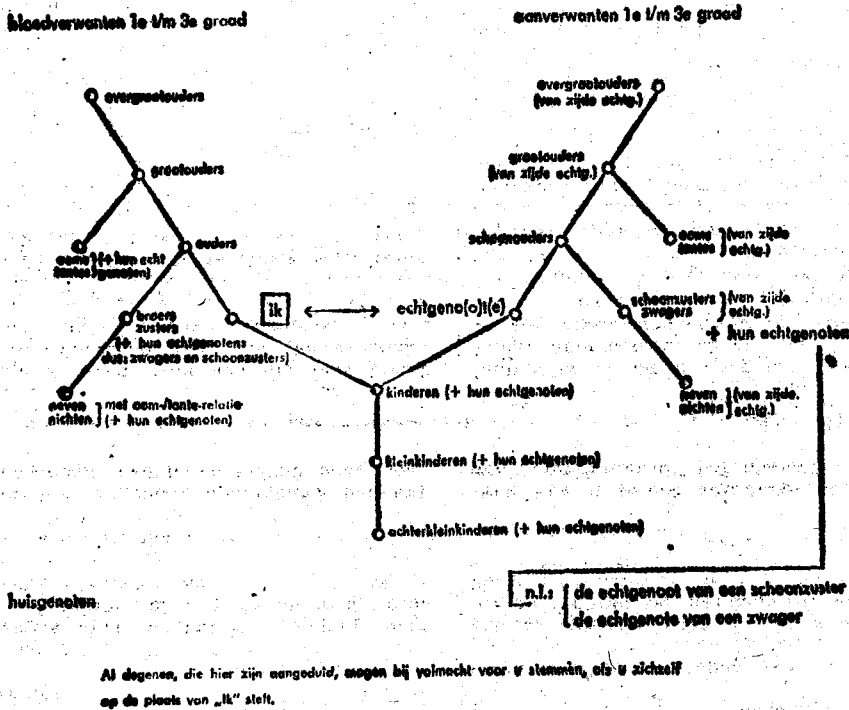
Voor de provinciale statenverkiezingen sluit deze termijn dus op 4 maart; voor de gemeenteraadsverkiezingen op 20 mei. Het bovenbedoelde formulier bevat tevens een door de gemachtigde te ondertekenen verklaring, waarin deze mededeelt bereid te zijn als gemachtigde op te treden.

Als gemachtigde kan worden aangewezen: de echtgenoot of echtgenote, één der bloed- of aanverwanten in de eerste, tweede of derde graad (dus ouders en kinderen, broer en zuster, oom en tante), en de huisgenoten van de volmachtgever. Men lette er goed op dat de gemachtigde op de dag van de kandidaatstelling (voor de provinciale statenverkiezing op 3 februari en voor de gemeenteraadsverkiezingen op 21 april) zelf de bevoegdheid moet hebben om te stemmen (dus de leeftijd van 21 jaar moet hebben bereikt).

Eén persoon mag niet meer dan twee machtigingen aannemen. De volmachtgever is niet bevoegd de volmacht in te trekken of zelf aan de stemming deel te nemen.

De eis, dat de gemachtigde in dezelfde kieskring moet wonen als de volmachtgever is vervallen. De gemachtigde behoeft op

Stemmen bij volmacht of in een andere gemeente

Tekening met toestemming overgenomen uit het weekblad „Nederlandsche Gedachten“ van de Anti-Revolutionaire-Partij

de dag der kandidaatstelling slechts te zijn opgenomen in een kiezersregister.

HET STEMMEN IN EEN ANDERE GEMEENTE

Zij, die bij de verkiezing van de leden der provinciale staten in een andere, doch in dezelfde provincie gelegen gemeente willen stemmen, behoren daarvan mededeling te doen ter secretarie hunner gemeente uiterlijk op de veertiende dag (4. maart) vóór

die der stemming.

Het is van de grootste betekenis, dat onze afdelingssecretarissen aan deze regelingen een zo groot mogelijke bekendheid geven, opdat leden van de afdeling en geestverwanten die zelf niet ter plaatse aan de stemmingen kunnen deelnemen, ook inderdaad gebruik maken van deze mogelijkheden om bij volmacht dan wel (n.l. bij de verkiezingen van leden der provinciale staten) elders in de provincie te stemmen.

Het nieuwe personenrecht

Het VVD-Kamerlid mr. A. Geurtsen, sedert 25 november 1969 als opvolger van de heer Geertsema voorzitter van de vaste Kamercommissie voor Justitie, wijdt in dit artikel een beschouwing aan het op 1 januari jl. van kracht geworden nieuwe eerste deel van het Burgerlijk Wetboek.

„Het boek, waarin voor de gewone burger het belangrijkste deel van het privaatrecht, het personenrecht, is te vinden,” zo noemde de heer Polak, onze liberale minister van justitie, het eerste boek van het Burgerlijk Wetboek bij de behandeling van de Invoeringswet daarvan op 24 september 1968 in de Tweede Kamer. En terecht. Want met de bepalingen omtrent het recht op de naam, de woonplaats, akten van de burgerlijke stand betreffende geboorte en overlijden bijv. heeft iedereen te maken. Er is daarom alle aanleiding om stil te staan bij het feit, dat dit nieuwe eerste Boek B.W. op 1 januari 1970 in werking is getreden.

Belangrijkste wijzigingen

Het is hier uiteraard niet de plaats om een uitvoerige uiteenzetting te geven van alle wijzigingen, die thans van kracht geworden zijn. Een paar belangrijke verbeteringen mogen echter niet onvermeld blijven:

- Aan de nare situatie, dat buiten gezinsverband geboren kinderen gestraft werden voor iets, waar zij in ieder geval niets aan konden doen, is een einde gemaakt. Het onderscheid tussen „natuurlijke”, „overspelige” en „bloedschennige” kinderen vervalft. Ieder buiten huwelijk geboren kind is van nu af aan tenminste natuurlijk kind van de moeder. De mogelijkheid om een dergelijk kind te erkennen en te wettigen is aanzienlijk verruimd.

- De meerderjarigheidsgrens is bij ons nog wel niet verlaagd — in Engeland werd die, ook op 1 januari 1970, op 18 jaar gebracht — maar wel is een eind gekomen aan de bepaling, dat meerderjarigen nog tot hun 30e jaar de toestemming van hun ouders nodig hebben om te trouwen.

Minister Polak heeft er overigens bij de bovengenoemde gelegenheid terecht aan herinnerd, dat het begrip meerderjarigheid vele aspecten heeft. Wie voorstander is van het verlenen van kiesrecht aan een 18-jarige behoeft niet per se van mening te zijn, dat het recht tot het verkrijgen van levensonderhoud van de ouders, op die leeftijd behoort te eindigen. Het is goed, dat de commissie-Wiarda zich op het complex van vraagstukken rond de meerderjarigheid bezint. Hij zal ons naar ik hoop in staat stellen straks tot een evenwichtig oordeel te komen.

- Niet zo spectaculair, maar toch ook nieuw is, dat het verbod voor de oom om niet de nicht, de tante met de neef en de zwager met de schoonzuster te trouwen, is opgeheven.

- Aan de achterstelling van de tweede en volgende echtgenote is tevens een einde gekomen. De bepaling dat de tweede echtgenote niet meer voordeel kon verkrijgen dan een kinddeel met een maximum van 25 pct., is geschrapt. De bescherming van rechten van kinderen uit het eerste huwelijk heeft moeten wijken voor het inzicht, dat weduwinnen echt niet altijd trouwen met mooie jonge vrouwen, die het alleen om het geld te doen is.

- Een stukje verdere gelijkstelling tussen man en vrouw heeft plaatsgevonden door de gescheiden vrouw toe te staan — wat de gescheiden man allang mocht — om dadelijk na de ontbinding

van het huwelijk te hertrouwen, als zij dat wil. De gedwongen wachttijd van 300 dagen behoort tot het verleden.

- Voor de weduwe geldt deze, tot 306 dagen verlengde, wachttijd nog wel, maar alleen als zij bij het overlijden van haar echtgenoot in verwachting was.

- In het geven van voornamen aan onze kinderen zullen wij vrijer zijn dan nog vorig jaar het geval was. Voortaan zijn alle voornamen toegestaan, behalve als zij ongepast zijn of als zij overeenstemmen met bestaande geslachtsnamen, die niet tevens gebruikelijke voornamen zijn.

- „De man is het hoofd van de echtvereniging,” bepaalde artikel 150 B.W. Of hij dat ook na 1 januari nog is, zal afhangen van de vraag, of zijn vrouw bereid is om hem als zodanig te erkennen. Op de wet zal hij zich niet meer kunnen beroepen, want die bepaling komt er niet meer in voor.

Een lange weg

Op de lange weg van de vernieuwing van ons privaatrecht is door de invoering van dit eerste boek een belangrijke stap gezet. Dat de weg lang is, bewijst de geschiedenis. Bij K.B. van 25 april 1947 werd aan prof. E. M. Meijers opdracht gegeven ons burgerlijk- en handelsrecht te herschrijven. Negen boeken moeten daarvoor tot stand gebracht worden, waarvan de laatste drie zelfs, nog in ontwerp gereed moeten komen. Het eerste boek, door prof. Meijers aan de Koningin aangeboden op 5 april 1954, werd vastgesteld bij Wet van 11 december 1958. Het ontwerp voor de invoeringswet kwam op 28 december 1965 en bereikte het Staatsblad op 28 april 1969.

Niet voor niets heeft prof. Oud (zij het in ander verband) bij de behandeling van de Vraagpunten voor het nieuwe B.W. op 2 juni 1953 erop gewezen, dat Kamer en regering daarmee voor een reusachtig werk stonden. „Wanneer wij een nieuw B.W. maken zal het een zaak van jaren en jaren zijn.”

„Het heeft geen zin om te verdiepen in de vraag, hoe lang het wel zal duren eer wij een nieuw B.W. rijk zijn,” schreef prof. Van Oven in het Juristenblad van 1963. Als wij dit zouden doen, zou het defaitisme de overhand kunnen krijgen. Het tempo kan nu eenmaal niet hoog liggen, omdat de materie daarvoor te complex is en uiterste zorgvuldigheid geboden. Een nieuwe codificatie is echter nodig, omdat in onze wet veel verouderde bepalingen voorkomen, de materie over te veel wetboeken is verspreid en het rechtsoverzicht in veel gevallen zover is afgegroeid van de wet, dat daarin niet meer te lezen is wat in ons land recht is.

Het is daarom beter om telkens klaar te maken, wat daarvoor rijp is en op de koop toe te nemen dat stukken ongewijzigd blijven, omdat de overeenstemming over de richting van de wijziging nog niet aanwezig is.

Nog veranderingen nodig

Ook met het eerste boek is dat gebeurd. Het staat nu al vast, dat hele hoofdstukken binnen korter of langer tijd herschreven moeten worden. Het meest bekende voorbeeld is het echtscheidingsrecht, voor de nieuwe regeling waarvan het ontwerp inmiddels

aan de Kamer is aangeboden. De commissie, die de openbare behandeling daarvan moet voorbereiden, streeft er naar om dit ontwerp vóór het zomerreces van 1970 in de Tweede Kamer afgehandeld te krijgen. Het is, zeker geteeld op het feit, dat het ook hier niet om een zo eenvoudige zaak gaat, een ambitieus plan, waarvan wij moeten hopen dat het haalbaar blijkt te zijn. Aan onze medewerking zal het niet liggen! Naast de echtscheiding zullen ook de bepalingen over voogdij en die over de onderhoudsuitkeringen nog herzien moeten worden. Zij verkeren nog in verschillende stadia van commissoriale voorbereiding. Al is dit boek dan ook nog niet geheel vernieuwd, toch is er reden om te spreken van een aanzienlijke verbetering. Bovendien zal het gemakkelijker zijn om de nog nodige wijzigingen aan te brengen in een wetboek, dat modern van samenstelling is en reeds is aangepast aan onze juridische en maatschappelijke inzichten dan in een 19e eeuwse wetboek, dat is gebaseerd op 17e en 18e-eeuwse inzichten.

Andere boeken

Trouwens, de illusie dat wij ooit een wet zullen hebben, die voor lange jaren ongewijzigd kan blijven, kunnen wij wel opgeven. Onze menselijke samenleving is nu eenmaal voortdurend in beweging en nieuwe inzichten rijpen. Onze wetgeving mag daarbij geen verstarrend element vormen.

De vaste commissie voor justitie uit de Tweede Kamer is inmiddels alweer een jaar bezig met het voorbereiden van de samenstelling van het Voorlopig Verslag op het ontwerp voor het 6e boek van het B.W. Alleen de documentatie van de voor dit werk aan de commissie toegevoegde griffier beslaat op dit moment al 1.012 bladzijden en hij is nog niet helemaal gereed! Gehoopt moet worden, dat dit karwei — dat naast het andere werk moet gebeuren, zoals de wijziging van de Auteurswet, de invoering van de eenvoudige wet voor de internationale koopovereenkomsten betreffende roerende goederen, de voorlopige hechtenis en het nieuwe bewijsrecht, om er maar een paar te noemen — nog in deze zittingsperiode van de Kamer geklaard kan worden. Er wordt in ieder geval op gewerkt.

Het ministerie van justitie werkt inmiddels aan het ontwerp-Invoeringswet voor het tweede boek en de Memorie van Antwoord op het Voorlopig Verslag, dat met betrekking tot het ontwerp-derde boek is uitgebracht in oktober 1968, en op dat van het ontwerp-vijfde boek, uitgebracht in oktober 1961. Het vierde boek is kort geleden door de 1e Kamer vastgesteld, zodat het ontwerp voor de Invoeringswet daarvan ook kan worden voorbereid. De ontwerpen voor de boeken 7, 8 en 9 zijn in diverse stadia van voorbereiding. Er ligt dan ook nog een lange weg voor ons, voordat het gehele privaatrecht zijn nieuwe vorm zal hebben gekregen. Het is een moeilijke weg, maar tegelijk een mooie, omdat hij ons kan leiden naar — om het met de slotwoorden van prof. Meijers, die hij op 3 juni 1953 in de Kamer sprak, te zeggen: — „een wetboek, dat jong en krachtig is, doch tegelijkertijd tot ons spreekt als een oud en wijze man, met een bezonnen oordeel, onbewogen door de bruisingen en straminogen van het vergankelijke ogenblik.”

Meijers-zegel

Meijers, die de aanzet tot deze vernieuwing heeft gegeven, is er helaas niet meer om ons met zijn fenomenale kennis en inzicht de richting te wijzen. Vele zijn zijn opvolgers in dit werk en vele anderen zullen er nog bij betrokken worden. Toch zal de naam van prof. E. M. Meijers aan onze hercodificatie onverbreekelijk verbonden blijven. Het doet ons dan ook bijzonder veel genoegen, dat de heer Polak van zijn ambtgenoot van verkeer en waterstaat gedaan heeft weten te krijgen, dat ter gelegenheid van de invoering van dit 1e boek van het B.W. een Meijers-postzegel zal worden uitgegeven. Zowel de heer Geertsema als ik hebben daar bij verschillende gelegenheden in de Kamer op aangedrongen. In een bijzondere bijeenkomst op 13 januari a.s. zullen de eerste zegels met de beeltenis van prof. Meijers worden aangeboden. Bij het historisch moment van het gereed komen van het eerste stuk van dit werk is dit een passend huldeblijk voor de man, die voor de rechtswetenschap in ons land en daarbuiten in het algemeen en voor het privaatrecht in het bijzonder van uitzonderlijke betekenis is geweest.

ALLE VERZEKERINGEN ● HYPOTHEKEN ● FINANCIERINGEN
n.v. makelaarskantoor WRINS
Brewag 5 wasserlaar tel: 01751-5675

Duidelijk standpunt

Vervolg van pagina 1

aanzien van de benadering door beide partijen van de grondrechten.
In ieder geval zijn er onzerzijds onvoldoende redenen om althans niet tot een serieus gesprek ook met D'66 bereid te zijn. Dat deze bereidheid bij sommigen verbazing heeft gewekt en de politieke redacteur van Alg. Handelsblad/NRC daaruit tot een opvallend veranderde houding van de VVD tegenover D'66 concludeerde, is een misverstand. Door met de confessionelen op grond van een concreet regeringsprogramma samen te werken, is de VVD toch geen confessionele partij geworden, noch heeft zij haar principiële bezwaren tegen confessionele partijvorming daarmee opgegeven. Precies hetzelfde geldt voor het standpunt van de

VVD tegenover het „pragmatisme” van D'66 en tegenover een deel van haar staatsrechtelijke ideeën.

Een stembusakkoord is een overeenkomst tussen zelfstandige partijen op grond van een in gezamenlijk overleg overeengekomen en bevestigd compromis-program voor een bepaalde periode ter verzekering van de regeerbaarheid van het land, onder behoud van ieders eigen beginselen en eigen doeleinden op langere termijn.

Elseviers Weekblad (drs. F. A. Hoogendijk) toonde zich weinig optimistisch over de mogelijkheid van een (dergelijk) stembusakkoord. Terwille van de noodzakelijke politieke duidelijkheid acht ook Elsevier een dergelijk akkoord, dat tijdig vóór de verkiezingen van 1971 gestalte zou kunnen krijgen „een goede zaak”. Het verwacht echter niet, dat de christelijke partijen bereid zullen zijn hun voorkeur voor bepaalde coalitiegenoten vóór de verkiezingen uit te spreken. En de houding van D'66, dat winst ziet in isolement, wekt op dit ogenblik ook al geen grote verwachtingen.

Geheel zelfstandig opereren zou ook voor de VVD, naar Elsevier meent,

„wel eens gunstiger kunnen uitwerken dan een vaststaande koppeling met de drie christelijke partijen. Een onafhankelijk opererende VVD zou meer electorale winst kunnen opleveren. De kiezers zouden het liberale kamp extra kunnen versterken om de drie christelijke partijen duidelijk te maken naar welke kant hun voorkeur bij de kabinetsformatie moet uitgaan.”

Persoonlijk (maar anderen zullen daar wellicht anders over denken) achten wij dat zeer wel mogelijk. Ook bij een stembusakkoord echter zouden de kiezers het liberale kamp „extra moeten versterken”, omdat ook bij zulk een akkoord de verkiezingsuitslag toch de sterkteverhouding — en dus ook de invloed — in het kabinet voor elk der partijen zal moeten bepalen. Het belang voor de kiezers om op de VVD-lijst te stemmen blijft dus te allen tijde bestaan.

In ieder geval zal moeten vaststaan, dat wanneer het niet tot een stembusakkoord komt, dit niet aan de bereidheid en het initiatief van de VVD heeft gelegen. Om met de slotzin van Elsevier te eindigen: „De liberalen hebben (echter) duidelijk stelling genomen.”

Beschrijvingsbrief

Hierbij publiceren wij de z.g. beschrijvingsbrief (agenda) voor de jaarlijkse algemene vergadering van de VVD. Deze openbare vergadering wordt gehouden op vrijdag 27 en zaterdag 28 februari 1970 in Het Turfschip, Chassèveld te Breda. De vergadering zal beginnen op vrijdagavond om 20.00 uur precies en zaterdagochtend om 09.30 uur.

De agenda voor de jaarlijkse algemene (openbare) vergadering van de VVD, die op 27 en 28 februari te Breda gehouden zal worden luidt als volgt:

Vrijdagavond 20.00 uur

1. Opening door de voorzitter en begroeting van de gasten.
2. Rede door de heer mr. W. J. Geertsema, voorzitter van de Tweede-Kamerfractie.
3. Ontwerp-resoluties commissie Kieszer-Gekozone (zie pagina 19)
4. Ontwerp-resoluties Liberaal Beeraad (zie pagina 12 en 13)

Zaterdagochtend 9.30 uur

5. Verslagen van de commissies voor de notulen van de buitengewone algemene vergadering van 15 en 16 november 1968 te Hilversum, de buitengewone algemene vergadering van 11 januari 1969 te 's-Gravenhage, de jaarlijkse algemene vergadering van 28 en 29 maart 1969 te Groningen en de buitengewone algemene vergadering van 9 en 10 mei 1969 te Leiden.
6. Benoeming van een notulencommissie voor de vergadering van 27 en 28 februari 1970.
7. Jaarverslag van de secretaris.
8. Rekening en verantwoording en jaarverslag van de penningmeester.
9. Verslag van de commissie van voorlichting over de rekening en verantwoording van de penningmeester over het jaar 1969.
10. Benoeming van een commissie van drie leden ter voorlichting van de algemene vergadering bij de behandeling van de rekening en verantwoording van de penningmeester over het jaar 1970.
11. Voorstel van het hoofdbestuur tot wijziging van de artikelen 6, eerste lid, en 7 van de statuten.

Artikel 6

1. Gewone leden zijn Nederlanders, woonachtig in het Koninkrijk in Europa, die de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt, aan wie het actief en/of passief kiesrecht niet bij rechterlijk gewijsde is ontnomen en van wie redelijkerwijze kan worden verwacht dat zij de beginselen van de partij zijn toegedaan en bereid zijn zich te onderwerpen aan de statuten en reglementen van de partij.

(De overige leden van dit artikel blijven ongewijzigd).

Artikel 7

Aspirant-leden zijn zij die nog

niet de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt en die overigens voldoen aan de vereisten, in het eerste lid van artikel 6 gesteld. Zij hebben dezelfde rechten en verplichtingen als de gewone leden, doch missen het stemrecht en kunnen niet tot functies worden geroepen. Door het bereiken van de achttienjarige leeftijd worden zij gewoon lid.

Toelichting

Op verzoek van de afdeling Voorshoten was op de beschrijvingsbrief voor de jaarlijkse algemene vergadering op 5 en 6 april 1968 te Maastricht een voorstel opgenomen om de minimum-leeftijd waarop men als lid tot de partij zou kunnen toetreden te verlagen van de kiesgerechtigde leeftijd (thans 21 jaar) tot 18 jaar. Het hoofdbestuur stond aanvankelijk niet afwijzend tegenover dit voorstel, doch heeft ten slotte toch de aanvaarding van dit voorstel ontraden, omdat de Tweede-Kamerfractie van oordeel was dat de verlaaging van de leeftijd waarop iemand als lid tot de partij zou kunnen toetreden zou impliceren dat de partij ook zou moeten streven naar verlaaging van de kiesgerechtigde leeftijd. Daartoe achtte de Tweede-Kamerfractie de tijd op dat ogenblik nog niet gekomen. Inmiddels is echter tijdens de buitengewone algemene vergadering op 9 en 10 mei 1969 te Leiden het voorstel aanvaard tot verlaaging van de kiesgerechtigde leeftijd en van de meerderjarigheidsgrens tot 18 jaar. Het hoofdbestuur meent dat thans de in 1968 nog geldende bezwaren geheel zijn komen te vervallen en dat deze nu voorgestelde statutenwijziging een van de consequenties is van de te Leiden aanvaarde resoluties. In artikel 7 is het aspirant-lidmaatschap voor degenen, die nog geen achttien jaar zijn, geregeld. Het hoofdbestuur heeft gemeend de redactie zo flexibel mogelijk te moeten maken en geen minimum-leeftijd te verlangen voor aspirant-leden. Dit betekent dat de afdelingsbesturen de vrijheid hebben van geval tot geval te beslissen of een niet-achttienjarige al dan niet als aspirant-lid kan worden toegelaten, zonder dat er een vaste minimumleeftijd geldt. Weigert het afdelingsbestuur een aspirantlid op grond van diens door het afdelingsbestuur te jeugdig geachte leeftijd, dan kan de betrokkene, indien hij zich met dit oordeel van het bestuur niet kan verenigen, zich ingevolge artikel 12, eerste lid, der statuten wenden tot de commissie van beroep.

12. Voorstel van het hoofdbestuur tot wijziging van de artikelen 3, 4, 16 en 17 alsmede 53 van het huishoudelijk reglement (zie pagina 17)

13. Voorstel van de afdeling Rotterdam tot het vaststellen van een regeling voor contributie-afdracht van de tot de districtscentrale Rijnmond behorende afdelingen aan de districtscentrale Rijnmond. Toelichting van de afdeling Rotterdam:

De financiën van de districtscentrale Rijnmond verkeren in een moeilijke situatie en tekorten dreigen ten laste te komen van de afdeling Rotterdam. De afdrachten van de afdelingen die gelegen zijn binnen het territorium van het Openbaar Lichaam Rijnmond die gebaseerd zijn op een omslagregeling, telkens vastgesteld door de ledenvergadering van de districtscentrale, komen moeizaam binnen. Voorgesteld wordt dat het hoofdbestuur aan de districtscentrale f 0,25 per lid van de bovengenoemde afdelingen afdraagt en dat de afdracht van bovengenoemde afdelingen aan het hoofdbestuur met f 0,25 per lid wordt verhoogd. Met de aldus te ontvangen gelden kan de districtscentrale jaarlijks een sluitende begroting en exploitatierekening verkrijgen. Uiteraard zijn de aldus te ontvangen gelden niet voor een te voeren verkiezingspropaganda.

Advies van het hoofdbestuur:

Het hoofdbestuur heeft tegen aanvaarding van dit voorstel geen bezwaar. Het verzoekt de afdelingen die behoren tot de districtscentrale Rijnmond tijdig voor de vergadering te doen weten of zij met dit voorstel van de afdeling Rotterdam kunnen instemmen. Voor zover de afdelingen met ingang van 1971 deelnemen aan de centrale contributie-inning zal het hoofdbestuur per lid f 0,25 op de aan die afdelingen te betalen afdracht inhouden en voldoen aan de districtscentrale Rijnmond. Voor het jaar 1970 en voor de afdelingen die niet aan de centrale contributie-inning deelnemen zal de districtscentrale Rijnmond zelf deze afdracht moeten incasseren, tenzij deze afdelingen bij hun afdracht aan het hoofdbestuur deze met f 0,25 per lid hebben verhoogd. Het hoofdbestuur zal in die gevallen aan de districtscentrale Rijnmond meedelen hoe groot het ledental van de desbetreffende afdelingen is per 1 januari van het lopende jaar.

14. Voorstel van de afdeling Maarn-Maarsbergen tot het instellen van een onderzoek inzake waardeverastmaking van alle pensioenen.

Werkbezoeken en logiesreservering Breda

Ter gelegenheid van de jaarlijkse algemene vergadering van de VVD, op 27 en 28 februari a.s. te Breda, worden in Breda en omgeving drie werkbezoeken georganiseerd, zoals uitvoerig is vermeld in Vrijheid en Democratie van 12 december jl. Wij drukken hierbij nogmaals het formulier af dat men gebruiken kan om zich aan te melden voor deze werkbezoeken en voor logies-reservering.

Ondergetekende:

Adres:

Woonplaats:

I Wenst voor personen logies in de prijsklasse van tot per kamer.
Wenst éénpersoonskamer: ja/nee. Wenst tweepersoonskamer: ja/nee.

II Wenst met personen deel te nemen aan de excursie „BENELUX”.
Wenst met personen deel te nemen aan de excursie „WERKGELEGENHEID”.
Wenst met personen deel te nemen aan de excursie „CULTUUR”.

Handtekening

Aanmelding dient te geschieden door deze invulstrook toe te sturen aan: F. Melzer, Hardenbroekstraat 27, Breda. De sluitingstermijn is gesteld op 31 januari 1970. De kosten van deelneming aan elk van de drie bovengenoemde excursies bedragen f 15,- per persoon (inclusief koffiemaaltijd). Dit bedrag dient vóór 31 januari te worden overgemaakt op girorekening: 1209349 t.n.v. F. Melzer te Breda.

Ontwerp-resolutie:
De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, overwegende dat: de gulden gedurende een reeks van jaren voortdurend in waarde is gedaald;

aangenomen moet worden dat deze waardedaling een nog onbekend aantal jaren zal voortduren; dit zal leiden tot ongerechtvaardigde splitsing der gepensioneerden in groepen met „waardevaste” pensioenen en groepen met volledig aan de invloed der inflatie blootgestelde particuliere resp. bedrijfspensioenen; daargelaten de overige maatschappelijk ongewenste gevolgen van deze inflatie; het argument dat ook omliggende landen met soortgelijke problemen te kampen hebben, niet kan voldoen tot het nalaten van grondig onderzoek in hoeverre aan deze gevaarlijke en onrechtvaardige ontwikkeling een halt kan worden toegevoerd;

de afdeling zich er rekenschap van geeft dat het onderzoek talrijke vragen zal opwerpen van uiteenlopende aard;

Mede in verband met het stijgend percentage gepensioneerden in de totale bevolking, het echter noodzakelijk is reeds thans te bestuderen welke wegen en middelen ten dienste staan teneinde de bovenbeschete, hoogst ongewenste ontwikkeling tegen te gaan resp. te voorkomen dat een situatie ontstaat welke men niet meer zal kunnen beheersen met normale middelen;

geeft de vergadering in overweging, het hoofdbestuur te verzoeken te bevorderen dat, zonder verwijf, een zeer breed onderzoek wordt ingesteld ten einde na te gaan op welke wijze en op welke zo kort mogelijke termijn, kan worden bereikt dat alle pensioenen in Nederland „waardevast” zullen zijn.

Advies van het hoofdbestuur:
Het hoofdbestuur ontraadt de aanvaarding van deze ontwerpresolutie, omdat het onderzoek reeds is voltooid. Te dezer zake zijn door de partij twee rapporten gepubliceerd:

1e Rapport van de commissie Waardevast Pensioen van de VVD van maart 1963,

2e „Bezitsvorming door Pensioenvoorziening”, rapport van de sociaal-economische commissie van de VVD van december 1967.

De onder 1e genoemde commissie bestond uit de heren prof. dr. H. J. Witteveen, voorzitter; mr. C. Colenbrander, J. C. Corver, ir. J. C. Kaars Sijpesteijn (minderheidsnota), H. van der Kolk, mr. J. van Someren, drs. O. F. Staleman, leden; jhr. mr. G. O. J. van Tets, lid-secretaris; mejuffrouw mr. A. G. Ohr, adjunct-secretaresse. Mr. W. J. Geertsema nam als lid aan de vergaderingen deel in het stadium dat aan de ambtenarenpensioenen aandacht werd geschonken. Bepaalde actuariële berekeningen werden voor de commissie gemaakt door drs. J. van Rooijen, actuaaris A. G. Voorts raadpleegde de commissie prof. dr. C. Goedhart, die enkele vergaderingen bijwoonde. Het rapport ondervond zo grote belangstelling dat het uitverkoocht is.

15. Bespreking van het beleid van het hoofdbestuur.
Het is noodzakelijk dat de sprekers zich uiterlijk vrijdagavond 27 februari vóór 9.00 uur hebben aangemeld bij het algemeen secretariaat, opdat een evenredige verdeling van de beschikbare spreektijd kan worden vastgesteld. Het hoofdbestuur streeft ernaar voldoende tijd uit te trekken voor re- en dupliek.

- 16. Bespreking van het beleid van de redactie van Vrijheid en Democratie.**
Het is noodzakelijk dat de sprekers zich uiterlijk vrijdagavond 27 februari vóór 9.00 uur hebben aangemeld bij het algemeen secretariaat, opdat een evenredige verdeling van de beschikbare spreektijd kan worden vastgesteld. Het hoofdbestuur streeft ernaar voldoende tijd uit te trekken voor re- en dupliek.
- 17. Rondvraag**
Het is noodzakelijk dat de sprekers zich uiterlijk vrijdagavond 27 februari vóór 9.00 uur hebben aangemeld bij het algemeen secretariaat, opdat een evenredige verdeling van de beschikbare spreektijd kan worden vastgesteld. Het hoofdbestuur streeft ernaar voldoende tijd uit te trekken voor re- en dupliek.
- 18. Benoeming van een algemeen secretaris.**
Wegens periodieke aftreding van de heer mr. F. Korthals Altes te Rotterdam, die zich herkiesbaar heeft gesteld, moet in de vacature van algemeen secretaris worden voorzien.
Als enige kandidaat is tot nu toe gesteld de heer mr. F. Korthals Altes te Rotterdam.
Indien tegenkandidaten ontbreken zal deze benoeming overeenkomstig artikel 49 van het huishoudelijk reglement zonder stemming geschieden.
- 19. Benoeming van een secretaris.**
Wegens periodieke aftreding van mevrouw T. Wierda-Haanstra te Katlijk, die zich herkiesbaar heeft gesteld, moet in een vacature in het dagelijks bestuur worden voorzien.
Als enige kandidaat is tot nu toe gesteld mevrouw T. Wierda-Haanstra te Katlijk.
Indien tegenkandidaten ontbreken zal deze benoeming overeenkomstig artikel 49 van het huishoudelijk reglement zonder stemming geschieden.
- 20. Benoeming van zeven leden van het hoofdbestuur.**
Aan de beurt voor periodieke aftreding als lid van het hoofdbestuur zijn:
- voor de Rijkskieskring Rotterdam: de heer J. W. Verbeek te Rotterdam;
 - voor de Rijkskieskring Dordrecht: de heer W. H. Jas te Dubbeldam;
 - voor de Rijkskieskring Utrecht: de heer drs. A. Szász te Amsterdam;

voor de Rijkskieskring Utrecht: de heer drs. G. J. Staal te Zeist; voor de Rijkskieskring Groningen: de heer mr. G. Loopstra te Selingen;

voor de Rijkskieskring Maastricht: de heer ir. H. von Hoegen te Heerlen;

voor de Stichting Vrouwen in de VVD: mevrouw mr. M. L. Buschkeus-Dijkgraaf te Rijswijk (Z.-H.).

Krachtens artikel 18, lid 5, van de statuten zijn de leden van het hoofdbestuur, voor zover zij onafgebroken gedurende ten minste zes jaren het lidmaatschap hebben vervuld, niet terstond herkiesbaar. Onafgebroken gedurende zes jaren hebben het lidmaatschap van het hoofdbestuur vervuld mevrouw Buschkeus en de heren Jas, Staal en Loopstra. Zij zijn derhalve in 1970 niet herkiesbaar.
Kandidaat gesteld voor het lidmaatschap van het hoofdbestuur zijn tot nu toe:

- voor de Rijkskieskring Rotterdam:**
J. W. Verbeek te Rotterdam (aftredend), door de afdeling Rotterdam;
- voor de Rijkskieskring Dordrecht:**
Sch. Overwater te Strijen, door de afdelingen Alblasserdam/Nieuw-Lekkerland o.o., Heinenoord, Klaaswaal, Maasdam, Mijnsheerenland, Oostvoorne, Ridderkerk, Lexmond-Vianen, Strijen en Meerkerk;
- voor de Rijkskieskring Amsterdam:**
F. Lauksternama te Amsterdam, door de afdeling Amsterdam;
- voor de Rijkskieskring Utrecht:**
drs. B. C. van Randwijk te Zeist, door de afdeling Zeist;
- voor de Rijkskieskring Groningen:**
J. H. G. Goeman Borgesius te Aduard, door de afdeling Groningen;
- voor de Rijkskieskring Maastricht:**
Ir. H. von Hoegen te Heerlen (aftredend), door de afdelingen in de kamercentrale Maastricht;
- voor de Stichting Organisatie Vrouwen in de VVD:**
mevrouw mr. M. N. W. Dettmeijer-Labbenton te 's-Gravenhage, door de Stichting Organisatie Vrouwen in de VVD.
Indien tegenkandidaten ontbreken, zullen de benoemingen overeenkomstig artikel 49 van het huishoudelijk reglement zonder stemming geschieden.
- 21. Vragen over het beleid der Kamerfracties.**
Het verdient aanbeveling dat afgevaardigden van afdelingen die bij dit punt speciale onderwerpen ter sprake willen brengen hiervan vóór 23 februari 1970 mededeling doen aan het algemeen secretariaat zodat de Kamerleden de gelegenheid hebben zich hierop voor

Afgevaardigden

De aandacht van de afdelingen wordt gevestigd op art. 15 van de statuten van onze partij, dat luidt als volgt:

- De afdelingen worden op de algemene vergadering vertegenwoordigd door afgevaardigden, gekozen door de ledenvergadering van de afdeling; voor iedere afgevaardigde worden één of meer plaatsvervangers gekozen.
- Bij verkiezing van meer dan één afgevaardigde wordt tevens bepaald hoeveel stemmen door iedere afgevaardigde, met inachtneming van het bepaalde in het volgende lid, zullen worden uitgebracht.
- De afdelingen brengen op de algemene vergadering stemmen uit in verhouding van het aantal leden der afdelingen op 1 januari van het lopende jaar, waarbij het aantal leden van iedere afdeling naar boven wordt afgerond tot 50 of een veelvoud van 50, en voor iedere 50 leden één stem wordt uitgebracht.
- De afdelingen, die na 1 januari van enig jaar zijn opgericht, brengen in het lopende jaar op de in het vorige lid vermelde wijze hun stemmen uit, waarbij het aantal stemmen wordt bepaald door het aantal leden, dat op de dag der vergadering bij de afdeling is ingeschreven.
- Bij huishoudelijk reglement kan worden bepaald, dat de afdelingen niet aan de stemmen in de algemene vergadering kunnen deelnemen zolang zij hun verplichtingen tegenover de partij geheel of gedeeltelijk niet zijn nagemaakt.
- Iedere afgevaardigde stemt op de algemene vergadering naar vrije overtuiging, zonder bindend mandaat.
- Vóór de vergadering wordt door de afdelingen schriftelijk aan de algemeen secretaris bericht wie haar afgevaardigden zijn; indien een afdeling door meer dan één afgevaardigde wordt vertegenwoordigd, wordt tevens vermeld het aantal stemmen, dat door iedere afgevaardigde zal worden uitgebracht. De afgevaardigden kunnen hun vertegenwoordiging overdragen aan andere afgevaardigden van dezelfde of van een andere afdeling, mits zij hiervan schriftelijk kennis geven aan de algemeen secretaris.

Verder maken wij de afdelingen attent op art. 47, lid 3 en 4, van het huishoudelijk reglement, waarin wordt bepaald, dat op de algemene vergadering der partij geen stemrecht kan worden uitgeoefend door afgevaardigden of hun plaatsvervangers van afdelingen, die niet hebben voldaan aan de reglementaire verplichtingen tot contributieafdracht aan het hoofdbestuur, opgave van het aantal leden der afdeling en toezending van een exemplaar van de rekening en verantwoording van de penningmeester der afdeling aan de secretaris der partij in het kalenderjaar voorgeschied. Aan dat, waarin de vergadering wordt gehouden. De betrokken afdelingen wordt hierbij nogmaals dringend verzocht vóór de aanvang van de algemene vergadering de verplichtingen als bovenbedoeld na te komen. De bepaling vindt geen toepassing, indien de betrokken afdeling voor het aansluiten van de achterstand een regeling met het hoofdbestuur heeft getroffen, regelmatig de afspraken nakomt en de achterstand voor ten minste de helft heeft afbetaald.

HET HOOFDBESTUUR

te bereiden. Bovendien is het noodzakelijk dat de sprekers zich uiterlijk vrijdagavond 27 februari vóór 9.00 uur hebben aangemeld bij het algemeen secretariaat, opdat een evenredige verdeling van de beschikbare spreektijd kan worden vastgesteld. Het hoofdbestuur streeft ernaar voldoende tijd uit te trekken voor re- en dupliek.

- Zaterdagmiddag 14.00 uur**
- Afscheid van mr. E. H. Toxopeus als voorzitter van de Tweede-Kamerfractie.
 - Antwoord van de Kamerfracties op de vragen over hun beleid gesteld.
 - Sluiting door de voorzitter.

MAKELAARSKANTOOR HILDERS
P. H. M. HILDERS
MAKELAAR EN TAXATEUR IN ONROERENDE GOEDEREN
ONTEIGENINGSTAXATIES-ADVIEZEN
ALLE VERZEKERINGEN

PARKWEG 273 VOORBURG TELEFOON 87.36.36* PRIVE 86.07.63	BIJKANTOOR: PRINSESTRAAT 87 'S-GRAVENHAGE TELEFOON 64.51.43
Sinds 1917	Lid FIABCI

Lid NBM

<p>HOTEL BOWES ZANDVOORT</p> <p>Kamers met meest modern comfort</p> <p>Gesnoemde keuken</p> <p>Gelegenheid voor congressen en partijen tot 300 personen</p> <p>Cabaret-Dancing dagelijks</p>		<p>APPARTEMENTENHOTEL BOWES PALACE ZANDVOORT</p> <p>Kamers en appartementen met modern comfort. Restaurant op 70 m hoogte - panorama - lounge bar - sauna - overdekt zwembad - congreszaal.</p> <p>Unieke accommodatie voor kaderbijeenkomsten.</p>
<p>BEIDE HOTELS HET GEHELE JAAR GEOPEND - TELEFOON 5041</p>		

Vierde rapport Liberaal Beraad

In het rapport dat het Liberaal Beraad hierbij uitbrengt over de vierde en laatste ter discussie gestelde vraag: „Welke functie kan de VVD vervullen in het proces van hervorming van de partijstructuur?” zullen — zoals medegedeeld in de slotparagraaf van het verslag waarin het Beraad is ingegaan op de vragen II („Welke partijstructuur is het meest functioneel?”) en III („Welke plaats neemt het liberalisme in een gewijzigde partijstructuur in?”) — aan de orde komen:

1. hoe de liberale beginselen het best in de praktijk verwezenlijkt kunnen worden;

2. welke de positie van het liberalisme en de VVD is ten opzichte van de andere partijen. Daarbij wil het Beraad met name ook ingaan op het streven naar een zogenaamde progressievere concentratie, op het streven te komen tot de vorming van een Nederlandse CDU en op andere thans ter discussie staande pogingen om tot grotere politieke concentraties te geraken;

3. de relatie tussen verandering van ons kiesstelsel en de vernieuwing van het partijstelsel in ons land;

4. wat realiseerbaar is met betrekking tot de vernieuwing van de partijstructuur voor de nabije toekomst.

Uitgangspunt van het liberalisme

Alvorens daartoe te komen acht het Liberaal Beraad het noodzakelijk om, aansluitend bij zijn eerder verschenen verslagen, het uitgangspunt van het liberalisme nog eens nadrukkelijk te formuleren.

In de rapporten die het Liberaal Beraad heeft uitgebracht naar aanleiding van de vragen I, II en III is het Beraad gekomen tot een positiebepaling welke het liberalisme ten opzichte van een aantal thans aan de orde zijnde politieke vraagstukken zou dienen in te nemen.

Belangrijke problemen als onderwijs en cultuur, inkomens- en vermogensverdeling, overheidsuitgaven en belastingen, de bestuursvorm van de onderneming, werkgelegenheid en technologische ontwikkeling, de woningbouwpolitiek, de ruimtelijke ordening en het buitenlands beleid zijn daarbij ter sprake gekomen.

Het Beraad is tot deze benadering van het vraagstuk der politieke vernieuwing gekomen, mede omdat het van mening is dat het voor die personen en groeperingen die met het liberalisme — hetzij via een stembusakkoord, hetzij na een fundamentele hergroepering van de politieke partijen in ons land — tot samenwerking zouden willen komen, noodzakelijk is te weten hoe het liberalisme denkt over de problemen waarvoor wij in eigen land en in de wereld gesteld zijn. Het Beraad kon in zijn voorgaande verslaggeving niet tot in details ingaan op de hierboven genoemde — naar de overtuiging van het Beraad wezenlijke — vraagstukken. Daarvoor was de ter beschikking staande tijd te kort. Nadere uitwerking door op de onderscheiden gebieden deskundigen acht het Beraad geboden. Het hoopt er evenwel in geslaagd te zijn de mentaliteit van het moderne liberalisme in zijn benadering van de problemen tot uiting te hebben laten komen. Duidelijk wil het Beraad ook in dit laatste verslag als zijn mening uitspreken dat de ontplooiing van de mens en de verbetering van de onderlinge menselijke verhoudingen kernpunt zijn van het liberale streven naar een meer rechtvaardige samenleving. Het recht van de mens zich naar zijn aard en capaciteit te kunnen ontplooiën, het recht op een menswaardig bestaan en op gelijke kansen voor iedereen staat voor het liberalisme centraal.

Overal waar deze rechten in de politieke praktijk nog niet zijn verwezenlijkt, overal waar, door gebrek aan onderlinge verdraagzaamheid, door de vrijeheid beperking die kan uitgaan van machtsconcentraties en door andere belemmeringen, de mens zijn rechten niet optimaal kan beleven, moet naar het oordeel van het Beraad het liberalisme in de breedte springen. Het liberalisme is zich bewust van de zich steeds wijzigende normen en waarden in een

Hierbij publiceren wij het vierde en laatste rapport van het Liberaal Beraad. Dit Beraad is gevormd na de Tweede-Kamerverkiezing van 1967 en bestaat uit het dagelijks bestuur van de VVD, het bestuur van het Liberaal Democratisch Centrum, het hoofdbestuur van de JOVD en het dagelijks bestuur van de Federatie van Liberale Studenten Verenigingen in Nederland.

Het Beraad werd bijgestaan door een werkgroep met oud-minister drs. H. A. Korthals als voorzitter en het Kamerlid H. Wiegel als secretaris.

zich evoluerende maatschappij. Het zal de ontwikkelingen die gaan in de richting van de zelfontplooiingsmogelijkheden van de individu krachtig helpen verwezenlijken.

De liberale beginselen in de praktijk

Van hervorming van de partijstructuur in ons land is tot dusver niet veel gekomen. Met de politieke vernieuwing is nauwelijks voortgang gemaakt. Verwarring bestaat alom, het aantal splinterpartijen neemt toe.

Van het tot stand brengen van enkele grotere politieke concentraties valt nog weinig te bespeuren. In de opvattingen binnen vele partijen zijn allerlei wijzigingen te constateren.

De spanningen waartoe dit leidt zijn momenteel nog niet uitgewerkt. Niet te voorzien valt tot welke hervormingen van het politieke bestel in ons land dit alles zal leiden.

Onder deze omstandigheden dienen volgens het Liberaal Beraad de belangrijke taken, waarvoor de liberale organisaties zich gesteld zien, zo krachtig en doeltreffend mogelijk aangepakt te worden.

Door het Liberaal Beraad wordt bepleit:

a. het met nadruk naar voren brengen van de in het antwoord op de vragen II en III voorgelegde essentiële punten;

b. het innemen van een krachtige houding ten aanzien van alle in verteenwoordigende lichamen aan de orde komende problemen; met name die waarvoor het liberalisme zijn eigen kenmerkende oplossingen heeft;

c. een doelbewust streven door de VVD naar verdere verjonging van het partij kader, de Kamerfracties en de vertegenwoordigingen in provincie en gemeente. Tijdig zal een pool van jonge mensen die qua kennis en mentaliteit getoond hebben de liberale zaak in moderne zin te kunnen en willen dienen, moeten worden gevormd. Deze mensen moet geruime tijd de gelegenheid worden geboden hun capaciteiten te tonen, opdat bij kandidaatstellingen de leden der partij een gemotiveerde en verantwoorde keuze kunnen maken. Van belang voor de vernieuwing van de partij is dat een nieuw programma mede door nieuwe mensen wordt uitgevoerd. De vernieuwing zal ook moeten blijken uit het feit dat mensen met de mentaliteit, die spreekt uit de antwoorden op de vraagpunten II en III, het eigentijdse liberalisme naar voren brengen.

Het Liberaal Beraad oordeelt dat gesprekken over de beantwoording van de vraagpunten II en III binnen de verschillende liberale organisaties bevorderd moeten worden ten einde te kunnen vaststellen in hoeverre de door het Beraad opgestelde programmapunten en de daaraan ten grondslag liggende mentaliteit, die wars is van conservatisme, beantwoorden aan de door de VVD gevoerde politiek en de door de andere liberale organisaties gedane afspraken. Deze moeten worden getoetst aan de door het Beraad geformuleerde uitgangspunten. De liberale organisaties in al hun geledingen moeten meedenken en meespreken over de vraagstukken die de mensen in deze tijd beroeren en moeten bij de bepaling van de definitieve standpunten invloed uitoefenen.

Tevens ware te bevorderen gesprekken met gelijkgestemden die niet tot een liberale organisatie behoren om te zien op welke basis men tot overeenstemming kan komen.

Niet geaarzeld moet worden ook het bestaan van de VVD ter discussie te stellen. Bij deze gesprekken moeten de liberale partners uitgaan van de beantwoording van de vraagpunten II en III.

De positie van het liberalisme t.o.v. de andere partijen

a. De confessionele partijen.

Het Liberaal Beraad is van mening dat het zoeken naar de mogelijkheid tot het vormen van een samenwerkingsverband tussen KVP, ARP en CHU een belangrijke ontwikkeling is, om aanhangers van geloofsrichtingen, die in het verleden fel tegenover elkaar hebben gestaan, thans gezamenlijk willen optrekken. Het Liberaal Beraad is echter van mening dat de samenwerking tussen deze drie partijen de onduidelijkheid, die de christelijke partijen afzonderlijk zo gekenmerkt heeft, niet zal kunnen overwinnen.

En de ontwikkelingen in de drie grote confessionele partijen en de eventuele samenwerking tussen deze partijen wil het Beraad niet treden.

Daarvoor is de situatie op dit ogenblik te onduidelijk en te weinig voorspelbaar. Een aantal gedachten die in de tot nu toe verschenen rapporten van de Groep van Achtien naar voren zijn gebracht, beoordeelt het Beraad positief. Het Beraad komt daaraan in dit rapport nader terug. (Wel moet het Beraad een uitzondering maken voor het rapport van de commissie „Duidelijkheid” (Veldkamp), waarvan het Beraad de meeste conclusies niet kan delen). Liberalen nemen politieke beginselen als uitgangspunt voor hun politiek, terwijl de confessionele partijen een godsdienstige opvatting als basis kiezen. Ten aanzien van de geestelijke vrijheid hebben de confessionele partijen daarom een principiële standpunt dan liberalen: Voor liberalen is de geestelijke vrijheid in de eerste plaats een onvervreemdbaar recht van de individuele mens, dat gerespecteerd dient te worden, terwijl het voor de confessionele partijen een kwestie van toelaten is.

b. De zgn. „progressieve” concentratie.

Het Liberaal Beraad acht het eveneens moeilijk te komen tot een duidelijke uitspraak over de in het Progressief Akkoord (PAK) in discussie zijnde vorming van een zogenaamde progressievere concentratie. Het Beraad acht dit met name moeilijk, omdat op dit ogenblik nog niets bekend is over de vraag of een dergelijke concentratie tot stand zal komen, en zo ja, hoe het basisprogramma van een dergelijke concentratie eruit zal zien. Pas wanneer op deze vraag een antwoord is gegeven kan tot een gegronde conclusie worden gekomen.

c. D'66

De maatschappelijke hervormingen die het Beraad ter wille van de ontplooiingskansen voor iedereen wil realiseren zijn mede terug te vinden in het streven van D'66 naar democratisering van de maatschappij. Het Beraad meent echter dat de liberale beginselen een breder gebied bestrijken dan de door D'66 uitgewerkte programmatiese beleidspunten. Het Liberaal Beraad betreurt het bijzonder dat D'66 zich zo negatief opstelt tegenover samenwerking met andere politieke groeperingen. Dit klemt te meer omdat in de programma's van D'66 ook vele punten zijn die in

praktijk — en wellicht in wezen — niet van de liberale opvattingen verschillen. Over de methodiek blijken soms verschillen van inzicht te bestaan. Deze behoeven echter een politieke samenwerking niet uit te sluiten.

Kiesstelsel, partijvorming, kandidaatstelling kabinetsformateur

In het rapport van de VVD-commissie Kiezer-Gekozone wordt duidelijk gesteld dat partijvernieuwing niet door verandering van het kiesstelsel mag worden afgedwongen. De vernieuwing zal uit die partijen en de kiezers zelf moeten voortkomen.

Met deze stelling van de commissie Kiezer-Gekozone is het Liberaal Beraad het geheel eens met het raad is van oordeel dat het binnen het systeem van evenredige vertegenwoordiging mogelijk is tot werkelijke politieke vernieuwing te komen. Het zijn de partijen die door een andere opstelling, het zijn de kiezers die door een andere keuze de huidige politieke verstarring en onduidelijkheid kunnen doorbreken. Voorts is het Beraad het geheel eens met het voorstel van de commissie Kiezer-Gekozone inzake de kandidaatstelling door de Tweede Kamer van de formateur, tevens kandidaat-minister-president. De leden van het dagelijks bestuur van de VVD, die zich met de bestuursleden van de overige aan het Beraad deelnemende organisaties vóór dit voorstel uitspreken, moeten erop wijzen dat het hierbij gaat om hun persoonlijke mening. Het desbetreffende voorstel van de commissie Kiezer-Gekozone is immers, na negatieve adviezen van het hoofdbestuur (meerderheid tegen) en van de partijraad (51 tegen en 21 voor) door de algemene vergadering van de VVD op 16 november 1968 verworpen met staken de stemmen (222 vóór en 222 tegen). Het dagelijks bestuur meent dat dit aldus verworpen voorstel eerst opnieuw in stemming gebracht zou mogen worden wanneer er aanwijzingen zijn dat de mening in de partij is gewijzigd, in die zin dat een duidelijke uitspraak vóór of tegen is te verwachten.

Wat realiseerbaar is voor de naaste toekomst

a. Het sluiten van stembusakkoorden voor de Tweede-Kamerverkiezingen in 1971.

Het Beraad onderstreept de stelling in het rapport Kiezer en Gekozone dat de politieke partijen tijdig voor de Kamerverkiezingen dienen aan te geven met welke partijen zij wel en met welke zij niet willen samenwerken. Het Beraad wil daarbij uitdrukkelijk vermelden, dat een stembusakkoord weliswaar een oplossing kan bieden voor de impasse waarin de discussie over partijpolitieke vernieuwing zich thans bevindt, maar dat op langere termijn naar andere wegen moet worden gezocht. Het sluiten van stembusakkoorden voor de Tweede-Kamerverkiezingen van 1971 is naar de mening van het Beraad dus een middel, om incidenteel uit de verwarde toestand van vandaag te komen, maar wordt door het Liberaal Beraad niet als het uiteindelijke doel van het liberale streven naar partijvernieuwing gezien. Werkelijke politieke vernieuwing acht het Beraad pas gerealiseerd als de Nederlandse kiezers zich langs echte politieke scheidslijnen zullen opstellen. In zijn antwoord op vraag II heeft het Beraad getracht aan te geven waar deze scheidslijnen liggen. Het Beraad verwacht echter dat het in ons land niet op overzienbare termijn tot een fundamentele hergroepering in de Nederlandse politiek zal komen. Vandaar zijn pleidooi voor het sluiten van stembusakkoorden.

Samenwerking PvdA - D'66 - PSP en PPR.

Er is in de werkgroep Progressief Akkoord (PAK) contact tussen leden van verschillende partijen, maar de indruk bestaat dat hieruit in 1971 geen stembusakkoord zal voortvloeien. D'66 is niet bereid gebieden op landelijk niveau aan dit gesprek deel te nemen. De PSP heeft inmiddels

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

★

een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

J. Vermaas' Scheepvaart Bedrijf N.V.

Reders en managers van zeeschepen
kleine en grote handelsvaart

**CARGADOORS
BEVRACHTINGSAGENTEN**

Baan 12
ROTTERDAM

telefoon 116400*
telex 22153 (2 lijnen)

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

Scheepswerf & Machinefabriek v.h. H. J. KOOPMAN N.V.

DORDRECHT — TEL. 1850 - 32866

SCHEEPSBOUW - MACHINEFABRIEK - KETELMAKERIJ
INBOUW EN REVISIE VAN MOTOREN
NIEUWBOUW EN REPARATIE-INRICHTING

DAMMERS & VAN DER HEIDE'S Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expediteurs,
beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen
en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-1

Telegramadres: **ENERGETIC** (New Boe Code)
TELEFOON: 146011 — TELEX 21127 (6 lijnen)

Delft

Twee Torens

J. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

FIGEE-VLAARDINGEN N.V. SCHEEPSBOUWERF

SCHEEPSBOUW
SCHEEPSREPARATIE
VERLENGEN — VERBOUWEN
DROOGDOKKEN — LASBOTEN

MACHINEFABRIEK

MOTOREN-INBOUW EN REPARATIE
DRAAI-, FRAIS- EN SCHAAFWERK
PIJPLEIDINGEN — APPARATEN
WATERZUIVERINGSAPPARATUUR

CONSTRUCTIEWERKPLAATSEN

STAALCONSTRUCTIES — TANKS
TRANSPORTINRICHTINGEN

Inkomens en vermogens

Op 16 en 17 januari a.s. belegt de Partij van de Arbeid een congres, waar o.a. de inkomens- en vermogensverdeling aan de orde komt. In het maandblad „Socialisme en Democratie” van de afgelopen maand is de uit veertien punten bestaande ontwerp-resolutie afgedrukt en is aan een aantal Kamerleden van andere partijen de gelegenheid gegeven daarop te reageren. Als VVD'er heeft het Kamerlid mr. J. G. Rietkerk dit gedaan. Van zijn betoog publiceren wij hierbij een samenvatting.

In de ontwerp-resolutie van de PvdA over inkomens- en vermogensverdeling onderscheidt de heer Rietkerk in grote trekken twee lijnen, waarvan hij de ene onderschrijft en de andere afwijst. De eerste lijn is die van het geven en creëren van gelijke kansen en ontplooiingsmogelijkheden, van het inhalen van achterstanden en het verzekeren van redelijke bestaansmogelijkheden. Terecht, zo meent hij, wordt erop gewezen, dat hiertoe de toegang tot de bronnen moet worden verbeterd. De aanbevelingen over het onderwijsbeleid en de arbeidsmarktpolitiek kan hij geheel onderschrijven. Ook verbeteringen van de pensioenvoorzieningen en de arbeidsongeschiktheidsverzekering vindt hij nodig. Bij dit alles zal natuurlijk wel een prioriteitskeuze moeten worden gedaan. Hij vindt het jammer, dat de resolutie daarover zwijgt. Zij krijgt nu wat sterk het karakter van een verlanglijstje. Over de gelijke arbeidsvoorwaarden voor mannen en vrouwen behoeft hij niet veel te zeggen. Die staan al heel lang in het liberale vaandel.

Een zeer belangrijke bijdrage tot deze doeleinden is ook het bevorderen van vermogensvorming in zo breed mogelijke lagen der bevolking. De eerste voorwaarde daartoe is het scheppen van mogelijkheden van verdere welvaartsverbetering. De koek, zo merkt hij terecht op, moet altijd nog eerst worden verdiend vóór zij kan worden verdeeld. Voor de „bezitsarmen” lijken hem voor de bezitsvorming het meest aangewezen: het spaarloon, het eigen woningbezit en pensioenvoorzieningen. Vooral op beide laatste gebieden is nog heel veel te doen en hij begrijpt niet, waarom de eigen woning in deze resolutie geen plaats heeft gekregen. Dat is wel het geval met vermogensaanwasdeling en investeringsloon, welke hij niet alleen minder aangewezen vormen van vermogensverwerving vindt, maar ook door de werknemers zelf minder gewenste. Een stijging van het minimumloon met een hoger percentage dan dat

van de gemiddelde loonstijging, zou voor zwakkere bedrijfstakken grote problemen oproepen. Hij prefereert dan ook, mede met het oog op de werkgelegenheid, een geleidelijk meegroeien van het minimumloon boven het gevaar van versnelde bedrijfssluitingen.

Socialisering en nivellering

De tweede lijn in bovenbedoelde resolutie — een die de heer Rietkerk bepaald niet onderschrijft — is die van de socialisering en nivellering. Liggen, zo vraagt de heer Rietkerk, de verhoudingen in ons land werkelijk zo scheef dat weer naar deze oude socialistische strijdmiddelen moet worden gegrepen? Als de PvdA terecht vrije ontwikkelings- en ontplooiingsmogelijkheden voor een ieder pleit, ligt het dan niet veel meer in die lijn, dat zich ook in verschillen in inkomen en vermogen te laten uiten? De ontwerp-resolutie laat, naar hij moest vaststellen, geheel na te motiveren waarom in ons land de verdeling van vermogen en inkomen „ontoelaatbaar” ongelijk zou zijn en waarom bepaalde ondernemingen gesocialiseerd zouden moeten worden. En waarom zou men een zelfverworven kapitaal niet aan de kinderen mogen doorgeven? Moeten wij zo sparen gaan straffen? Is de ontwikkeling in ons land al niet zo geweest, dat schrijnende inkomensverschillen zijn verdwenen? Zijn de passieve beloningen al niet vrijwel verdwenen en heeft zich in de verhouding tussen winsten en looninkomens geen belangrijke, blijvende verschuiving ten gunste van de looninkomens voorgedaan? Mr. Rietkerk meent ook, dat de regeringsnota over de inkomensverdeling het uitgangspunt van de socialistische ontwerp-resolutie op zijn minst discutabel stelt.

Kort samengevat wordt in de resolutie voorgesteld: a. de grond helemaal te nationaliseren; b. de particuliere vermogens zoveel mogelijk weg te belasten; c. aan ondernemingen, zodra zij flink zijn geworden en goed renderen,

door middel van overheidsdeelneming en controle het eigen beheer grotendeels te ontnemen.

Mr. Rietkerk merkt daar in de eerste plaats over op, dat, naar bekend is, dergelijke socialiserende maatregelen helemaal nog geen garantie voor een verbetering van de inkomensgroepen opleveren. Ons huidige, zoveel gemaakte stelsel van vrije, ondernemingsgewijze produktie heeft daartoe inmiddels wel kans gezien. In vijftien jaar tijds zijn de reële werknemersinkomens meer dan verdubbeld, mede dank zij de in dit stelsel ingebouwde stimulansen. Nemen we die weg, dan is het z.i. nog maar de vraag of de kansen op verdere welvaartsverbetering wel dezelfde zullen blijven. Maar los daarvan heeft hij ernstige bezwaren tegen zulke diep ingrijpende overheidsbemoeiingen. Het lijkt, soms wel, naar hij opmerkt, of het er niet om gaat iedereen zoveel mogelijk kansen te geven, maar diegenen die er iets meer van weten te maken dan anderen, de mogelijkheden daartoe te ontnemen.

Ook de heer Rietkerk verklaart zich tegenstander van grondspeculaties. En als er op economisch gebied te grote machtsconcentraties zouden komen, die de onderlinge verhoudingen zouden verstoren, zullen wij daar ook iets aan moeten doen. De ontwerp-resolutie voor het PvdA-congres tendert zijns inziens echter naar een staatsvoogdij over de inkomens- en vermogensvorming van de burgers. De grenzen, die de overheid bij het respecteren van de vrijheid van de burgers ook op dit gebied in acht heeft te nemen, zouden daarmee naar zijn oordeel worden overschreden.

Daarom hoopt hij, dat de ontwerp-resolutie op deze punten niet zal worden aangenomen. Gezien vooral ook de invloed van Nieuw Links in de Partij van de Arbeid, vrezen wij, dat deze hoop van de heer Rietkerk niet in vervulling zal gaan. Hij zal dat trouwens zelf ook wel niet verwachten.

A. W. A.

VVD in het parlement

In deze rubriek geven wij een zeer beknopt overzicht van de VVD-activiteiten in de Tweede Kamer. Men vindt er in o.a. de vragen, die onze Kamerleden aan de regering stelden, de houding van de fractie bij verschillende stemmingen en enkele punten waarop de VVD bij de debatten in het bijzonder de aandacht vestigde.

Atgezien van de val van minister De Block (economische zaken), heeft de afgelopen periode van vier weken althans in kwantitatieve zin een niet al te bruisend politiek leven in de Tweede Kamer te zien gegeven. Hieronder een summier samenvatting van wat de liberale fractie in het parlement o.m. aan de orde gesteld heeft.

Bij de behandeling van de begroting van cultuur, recreatie en maatschappelijk werk heerste algemeen de opvatting dat het vijfjarenplan voor het bejaardenbeleid van staatssecretaris mr. H. J. van de Poel onbevredigend was. De VVD onderschreef, evenals de andere regeringspartijen dat deden, een motie van mej. Van Leeuwen (AR), waarin de regering wordt uitgenodigd uiterlijk bij de begroting-1971 met een nationaal beleidsplan ten behoeve van de bejaarden te komen.

Bij de behandeling van een ander ontwerp, de ontwikkeling van overdekte sportaccommodaties, schaarde de VVD zich achter een amendement voor het opvoeren van een pro memoriepost in de begroting, voor subsidies in investe-

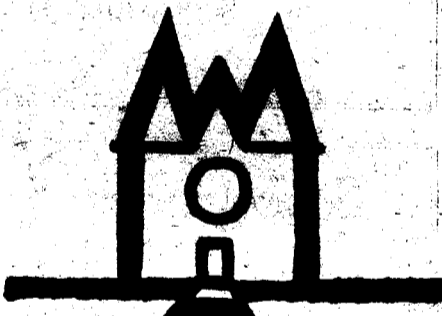
ringkosten voor overdekte zwembaden en instructiebaden.

De VVD kon zich daags nadien echter niet verenigen met een socialistische motie waarin de regering werd uitgenodigd overwijd een voorstel van wet in te dienen om met ingang van dit jaar de AOW- en AWW-uitkeringen, boven de in de wet voorziene aanpassing, met drie procent extra te verhogen en in 1970 een vakantie-uitkering van drie procent in te voeren voor trekkers van beide uitkeringen.

Tijdens de behandeling van de begroting van binnenlandse zaken trad de liberaal Wiegel op de voorgrond door de minister te vragen in ieder geval te komen met een voorstel tot verlaging van de minimumleeftijd voor het actieve kiesrecht tot 18 jaar. Omtrent de opkomstplicht verkondigde hij als persoonlijk standpunt, dat de vrijheid om te kiezen niet door de dwang om naar de stembus te moeten, mag worden ontserd. Het argument dat opkomstplicht leidt tot grotere politieke belangstelling, had hij altijd al zot gevonden. Overigens stond de VVD-fractie gemengd tegenover het komende wetsontwerp tot afschaffing van de opkomstplicht.

De heer Wiegel had bij dezelfde gelegenheid — waarbij o.m. de filmkeuring, het preventieve toezicht van burgemeesters op schouwburgen, alsmede de pornografie aan de orde kwamen — niet tevergeefs als wens geuit, dat de commissie die deze problematieken zal bekijken, zodanig aan een termijn zou worden gebonden dat de regering dit zittingsjaar met wijzigingsvoorstellen zou kunnen komen.

Bij de behandeling van de begroting van c.r.m. brak de heer Joekes een lans voor de armlastige Arbeiderspers en

Het Vrije Volk. Hij zag het als een verarming van de openbare mening indien dit puur socialistische opiniërende dagblad zou verdwijnen.

Vragen

De volgende leden van de VVD-fractie stelden vragen over onderwerpen zoals:

Wiegel: het verwijderen van een aantal jonge mensen uit het raadhuis tijdens de nieuwjaarsreceptie van de burgemeester van Heemstede.

Schlingemann: de goedkeuring van de GATT-raad dat de EEG de preferenties van de douanerechten voor citrusfruit aan Israël en Spanje zal intrekken.

Berkhouwer: het gewicht van het Bureau Ontwapening en Internationale Vredesvraagstukken, in relatie tot de voortdurend toenemende ingewikkeldheid van de vraagstukken betreffende wapenbeheersing en ontwapening.

Koning: verkeerscontrole op valse of vervalste kentekenbewijzen en platen.

Wiegel: het verbod van de burgemeester van Heemstede op het uitvoeren van een wagenspel.

Koning, Wiegel en Schlingemann: de beleggingen van de Rijkspostspaarbanken in onroerend goed.

Schlingemann en Koning: de kaartjescontrole bij de spoorwegen.

Van Dijk en Vonhoff: het horen van ambtenaren van Staatsbosbeheer ter zake van de militaire oefenterreinen.

Joekes en Vonhoff: de positie van de Arbeiderspers en Het Vrije Volk.

Mevr. Veder-Smit: de indeling van de medische kindertehuizen in het kader van het Verstrekkingenbesluit Bijzondere Ziektekostenverzekering.

Wiegel: huisvesting van alleenstaanden.

Voor uw was

naar

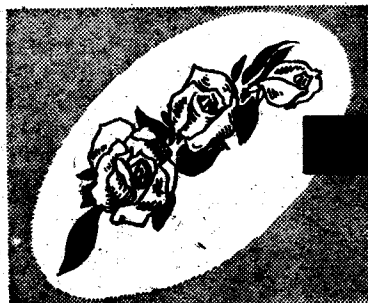
BORGH

Tevens adres voor Chemisch Reinigen

N.V. STOOM- EN CHEMISCHE WASSERIJ

v.h. C. D. BORGH & Zn.

Bellevoeystraat 75 — Rotterdam — Telefoon 232631 - 236235

Bloemsierkunst

IMMINK DE LANGE

ANNO 1805

v/h J. C. de LANGE's Koninklijke Tuinbouwinstelling
Hofleverancier van H. M. de Koningin

MEENT 125 - ROTTERDAM - TEL. 137977-122303

HOUT EN PLATMATERIALEN

modern
sedert
1727

VAN STOLK

ABRAHAM VAN STOLK & ZOONEN KONINKLIJKE HOUTHANDEL N.V.
POSTBUS 1100 - ROTTERDAM - TEL. 235400

A. VAN HOBOKEN & CO.

Anno 1774

DEVIEZENBANK

*

Parklaan 32 - 34 - Tel. 110320 (7 lijnen) - Telex 21170

ROTTERDAM

Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
INKOMEN

Door de
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

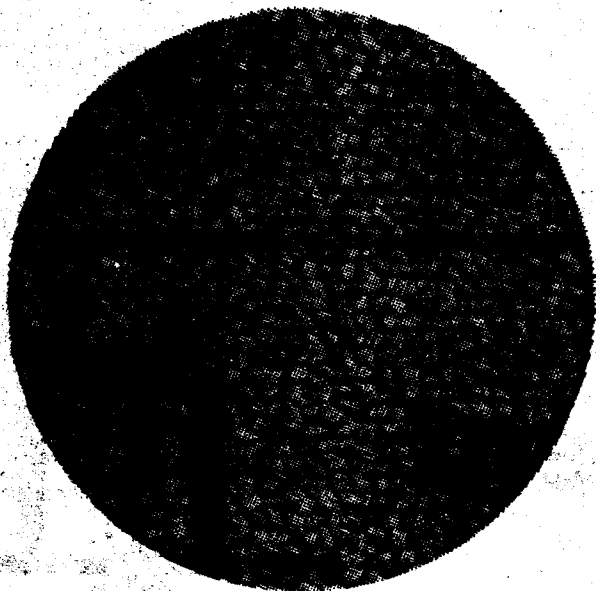

N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.

W.B.K. van 1938

Bergstraat 6 - 8 - Amersfoort - Tel. (03490) - 1 70 43 *

Geweven schoonheid in nylontapijt

Vertolon is een nylon tapijt, dat vervaardigd is volgens de beste technieken. Vertolon vervilt of pluis niet. Vertolon is licht, stevig, zelfs op de meest intensief gebruikte plaatsen. Ieder van de 11 Vertolon-kleuren is fraai gemengd. Vertolon wordt geleverd op 300 cm. breed (kamerbreed) en 100 cm. breed. Vertolon is zoals alle Verto - producten ongevoelig voor vuil. Prijs: 300 cm. breed: f 106,85 per meter. 100 cm. breed: f 20,15 per meter.

L. E. Hofkes & Co. N.V.

Ververij

WIERDEN (O.)

VASTE STENEN IN ALLE SOORTEN

„MOLISOL“ MOLER ISOLATIESTENEN

VUURVASTE ISOLATIESTENEN

ZUURVASTE STENEN

„PRODORITE“ CHEMISCH BESTENDIGE PRODUCTEN

LEVERT

N.V. Gouda Vuurvast

VERENIGDE VUURVASTE STEENFABRIEKEN

GOUDA - TELEFOON 67 44 - (18 20)

**BODEGOM
SPIJKENISSE**

- Gebouwen van gewapend beton en prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend beton vloerplaten met zeer goede stijfheid in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor brood en taaijbeleg.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co
Oostkade 24 - tel. 01890-2501 - Spijkenisse

**containers:
koel/vries-
containers:**

**„Flats“ en
„Huifcontainers“:**

Onder de beschermde naam „Multload“-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer.
De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

**GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN**

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEEDELDE N.V.

'8-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

**GEEN TIJDVERLIES!
SNEL DOKKEN BIJ ELKE WATERSTAND**

bij

**N.V. Scheepswerven „Piet Hein“ v.d.z.d.
FA. W. SCHRAM & ZONEN**

**BOLNES / PAPENDRECHT
NIEUWBOUW en REPARATIE**

- twee dwarshellingen van 115 m
- overdekt dubbel droogdok van 115 m
- twee nieuwe droogdokken VOOR ELK GETIJ van 104 en 93 m
- snel schroefwisselen en kleine roer- en stevenreparatie in nieuw HEFDOK.

TELEFOON:

**ROTTERDAM
BOLNES
PAPENDRECHT**

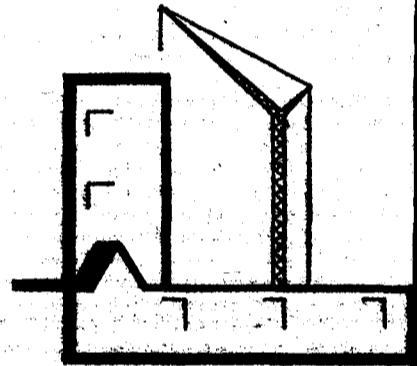
**010 - 13 92 75
01804 - 36 44 - 34 09
01850 - 5 12 22 - 5 14 66**

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

- voor : ★ Arbeidsbesparende woningbouw
★ Moderne aanpak o.a. gietbouw
★ Bouwstromen
★ Utiliteitsbouw

N.V. Aannemersbedrijf v/h J. Stam - Kortenaerstraat 3 - Zwijndrecht

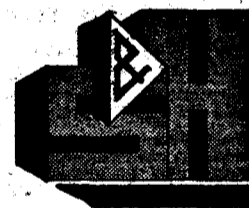
01809-28939 - Directie; 28968 - Beekhouding - Loonadministratie; 28998 - Werkvoorbereiding - Voor- en
Nacalculatie.

Merk en Bescherming

Voor Van Vettewinkel, Pilsa Hoofdskade 66-68, Postbus 175, Amsterdam

- utiliteitsbouw
- hoogbouw
- woningbouw
- betonbouw
- projectontwikkeling
- administratie en onderhoud van onroerend goed

n.v. bouw- en aannemingsbedrijf

VAN STRAALEN & VAN DER HAVE

strevelsweg 700

tel. 010-279580

ROTTERDAM

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton

ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen

W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010-332657 — GROENEDIJK 10

CAPELLE a/d IJSEL

**slavenburg's
bouwbedrijven**

SCHIEDAM - DORDRECHT

Gastheren in eigen land

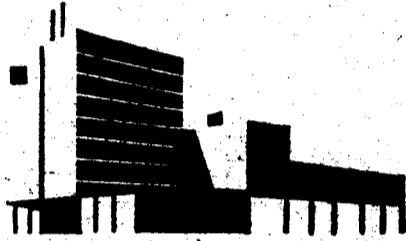
HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON” VREELAND A/D VECHT

BIJ KRUISSING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

WAAR UW VRIJHEID GERESPECTEERD WORDT...

Rijnhotel: modern, comfortabel hotel
in Rotterdam-Centrum. 140 Kamers
met bad of douche. Congresaccom-
modatie voor 20 tot 2000 personen.
Ruime ondergrondse parkeergarage
direct naast het hotel.

rijnhotel rotterdam

Schouwburgplein 1 Rotterdam
Tel. (010) 132000 - Telex 21640

Telefoon (05771) - 241

Nu over snelweg E 35 nog gemakkelijker bereikbaar

- Alle kamers met privé badkamer en telefoon
- specialiteiten restaurant
- American bar
- ideaal voor meerdaagse conferenties
- rustig gelegen temidden van bos en heide
- tennisbanen - manege - autoboxen
- zeer grote parkeerterreinen.

Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”

KERSTDINER DANSANT

Muziek van het trio Tony Herber.

Met speciaal optreden van het duo Les Shalom en Rita Hovink.

Tijdige tafelreservering aanbevolen.

Couvert f 48,50 inclusief.

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

Hotel Noordzee-Boulevard N.V.

Tel. 01184-2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemond, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

KASTEEL OUD-WASSENAAR HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

vrijheid en democratie

PvdA verder in isolement

Ons redactielid A. W. Abspoel wijdt in dit artikel een korte beschouwing aan het Groningse PvdA-congres

De Partij van de Arbeid heeft zichzelf volledig gaisoleerd. Alleen in de PPR van de heer Aarden en in de PSP zal zij nog bondgenoten kunnen vinden.

De oude leiding van de partij heeft moeten ondervinden wat het betekent, ultra-radicalen stromingen niet onmiddellijk in het begin reeds te weerstaan. Nieuw Links heeft nu praktisch de leiding in de Partij van de Arbeid overgenomen. Nadat in twee verkiezingen nog weer aanhangers van de radicalen waren gekozen, bestaat het socialistische partijbestuur van 21 leden thans uit 16 officiële Nieuw Linkers.

Gezien de grotere stootkracht, die ultra-radicalen in vergelijking tot meer gematigden nu eenmaal plegen uit te oefenen, kan zonder overdrijving worden gezegd, dat Nieuw Links de strijd thans ruimschoots heeft gewonnen.

Vandaar de „ruis“, waarmee op het congres te Groningen een reeks doelstellingen bij wijze van resoluties kon worden aangenomen, die de Partij van de Arbeid voor niemand buiten de soffen genoemde groepjes aanvaardbaar kan maken.

Wie nog getwijfeld mochten hebben — en in het confessionele kamp waren dat ze nogal wat — weten nu in ieder geval wat zij aan de Partij van de Arbeid hebben. Socialistische doelstellingen in de meest orthodoxe zin, zoals Nieuw Links die voorstaat, zijn aanvaard.

Om slechts enkele van de meest in het oog springende punten te noemen: overheidsdeelname in banken, versake-

ringmaatschappijen en ondernemingen die in de praktijk een monopoliepositie op hun terrein hebben; exploitatie van bodemschatten door de gemeenschap; het brengen van de grond in gemeenschaps handen; nationalisering van alle medische voorzieningen, met inbegrip van de farmaceutische fabrieken; invoering van een „nationale gezondheidszorg“; het recht op een gegarandeerd minimum-inkomen voor iedereen (ook zelfstandigen!); opheffing ook van de halfvermoezen onder de arbeidsomgeschiktheidsverzekering („zonder dat iemand zich er het hoofd over brak hoe iets in het vor moet worden gegoten“), schreef Trouw kritisch; verhoging van successie- en schenkingsrechten; burgermeesters en commissarissen der koningin rechtstreeks gekozen door de kiezers.

In zijn openingsrede had de heer Vinding o.a. gezegd: „De kiezers van de VVD weten, wat ze aan die partij hebben en ze hoort het ook“. Dat kan overal in ieder geval worden gereed-procedure. De andere partijen en de kiezers behoeven ook niet meer te twijfelen waar de Partij van de Arbeid staat.

Het Liberaal Bond heeft het wel juist gezien toen het vaststelde, dat zolang Nieuw Links deel uitmaakt van de PvdA, het voor de VVD geen enkele zin heeft zelfs maar een gesprek met deze partij te beginnen. En dat Nieuw Links nu nog uit de partij zou verdwijnen, is thans volledig een illusie geworden. In

UW TIEN TIES

De tienvies-actie, waartoe onze partijvoorzitter in een persoonlijk aan alle leden gericht brief eind november opriep, heeft tot nu toe reeds 168.200 opgebracht! Nog een heel postgroninger voor hen, die wel van plan waren mee te doen, maar het vergeten: 67889 ten name van de VVD in Den Haag.

tegensind, deze radicalen stroming is — zoals men dat tegenwoordig zo mooi zegt — in de partij „geïntegreerd“. De gevolgen van deze volledige politieke integratie zullen waarschijnlijk groot zijn. Want ook de confessionele zullen nu moeten gaan luisteren, dat roet deze Partij van de Arbeid geen land te betekenen — laat staan te besturen — zal zijn.

Moelijk wordt nu wel de positie van de „evangelische“ links-radicalen in de AHP. Zij worden nu gedwongen zich bij de situatie neer te leggen, dan wel met pak en zak naar het pluis nog naar door de PvdA, de PPR en eventueel de PSP te vormen kamp over te gaan. Wij zouden dat niet betreuen. De politieke duidelijkheid nu er in ieder geval door wijzen.

Hoor en wederhoor

• Op pagina 3 laat G. Stempher zijn licht schijnen over de zaak-Verolme.

• Pagina 7 e.v.: Breda be-groet congres.

• Op pagina 16 twee artikelen over ons defensie-beleid.

Er zijn vele klachten over de ontoegankelijkheid van gekozenen gehoord in de achter ons liggende jaren. Met dat probleem heeft zich in onze partij de commissie Kiezer-Gekozen intensief beziggehouden. In de lijn van de door de VVD aanvaarde voorstellen van die commissie wordt nu op praktische wijze een contactmogelijkheid tot stand gebracht.

In het gehele land hebben hearings — of zo men wil hoorzittingen — plaats waar de mogelijkheid bestaat voor burgers, verenigings- of organisatiebesturen, dan wel gemeentelijke en geestelijke autoriteiten om gesprekken te voeren met VVD-Kamerleden of leden van en kandidaten voor de provinciale statenfracties.

Deze contacten zijn voor alle deelnemers nuttig omdat daardoor in persoonlijke gesprekken gegevens kunnen worden uitgewisseld, moeilijkheden besproken of oplossingen overwogen.

Duidelijk is dit in Zwolle gebleken waar vorige week vrijdag gedurende de middag en avond een reeks van dergelijke contacten en gesprekken heeft plaatsgehad.

De voorzitter van de Eerste Kamerfractie, mr. H. van Riel, en de Tweede-Kamerleden mevrouw mr. N. M. F. Dettmeyer-Labberton, mr. H. E. Koning, R. Zegering Haalders en ik zelf ('s middags) waren daarbij o.m. aanwezig. Zowel van onze kant als van de zijde van de „gehoorden“ loonde men zich over deze gespreksmogelijkheid zeer enthousiast. Over en weer bestond de indruk, dat deze tijd welbested was. Op pagina 17 in dit blad vindt men een lijst van data en plaatsen waar eveneens hoorzittingen zullen plaatshebben. Het is een kans voor u en de organisatie waartoe u behoort om tot een goede uitwisseling van gedachten te komen. Overtuigt u zelf!

H. J. L. VONHOFF

OPENBARE VERGADERING PARTIJRAAD

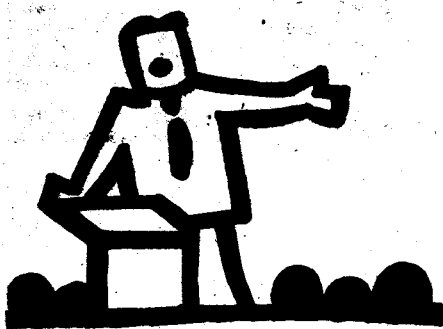
Zaterdag 7 februari a.s. komt de partijraad van de VVD in vergadering bijeen in de Blauwe Zaal van Esplanade te Utrecht. Vanaf 's middags 2 uur zal deze vergadering openbaar zijn. In behandeling komt dan een nota inzake het standpunt van de sociaal-economische commissie van de partij met betrekking tot het SER-rapport over de structuur van de Nederlandse Vennootschap, alsmede het ontwerp van wet op de ondernemingsraden.

Deze nota zal worden afgedrukt in het nummer van ons blad van 8 februari, doch belangstellenden kunnen haar bij het algemeen secretariaat aanvragen (Koninginnegracht 11 te Den Haag, telefoon 679 - 40303), waarna zij in gesloten de vorm zal worden toegezonden.

Radio-uitzending van de VVD: vrijdag 23 januari, van 18.20 - 18.30 uur, over de zender Hilversum 1 (402 m.).

Kamerleden spreken

In deze rubriek worden openbare of tenminste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen worden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang).

Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
23 jan.	Leidschendam	Dobbestraat 10; 20.00 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: De politieke situatie nu
23 jan.	Vleuten	—	L. M. de Beer	—
23 jan.	Zutphen	—	drs. Th. H. Joekes	—
23 jan.	Rijswijk	—	mr. J. G. Rietkerk	politieke instuif over democratisering van ondernemingsraden en concentratie van ondernemingen
23 jan.	Franeker	De Koornbeurs; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	statencentrale Franeker
23 jan.	Naarden	Motel	H. Wiegel	organisatie Vrouwen in de VVD 't Gooi; Wat verwachten wij van de komende verkiezingen?
26 jan.	Sneek	De Lichtboei; 20.00 uur	mr. H. van Riel	politiek trefpunt
26 jan.	Drieban	café de Hoop; 20.00 uur	ir. D. S. Tuijnman	—
26 jan.	Heerhugowaard	zaal Heiligenberg; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	onderwerp: Gemeente- en statenverkiezingen
26 jan.	Barneveld	café rest. Ruitenbeek; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: De VVD en de komende verkiezingen
27 jan.	Krimpen aan de IJssel	gebouw Het Nut	mr. A. Geurtsen	—
30 jan.	Brielle	Zaal Dedert; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema	ondercentrale Voorne-Putten, Brielle, Rozenburg
30 jan.	Strijen	Het Wapen Strijen; 20.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer	ondercentrale Hoeksewaard (VVD en JOVD); onderwerp: Nieuwe liberale lijnen
2 febr.	Emmen	Heerenhof; 20.00 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: De politieke toekomst; georganiseerd door Lib. kring
2 febr.	Rotterdam	restaurant Regina; 20.00 uur	mr. A. Geurtsen	politiek spreekuur
2 febr.	Waalwijk	—	mr. J. F. G. Schlingemann	Midden- en oost-Brabant; onderwerp: Landbouwpolitiek
2 febr.	Veenendaal	hotel De Haas; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Wat brengen ons de komende verkiezingen?
3 febr.	Groede	hotel P. Beun	R. Zegering Hadders	onderwerp: politieke balans; West-Zeeuws-Vlaanderen
6 febr.	Eindhoven	—	mr. W. J. Geertsema	—
6 febr.	Haren	De Horst; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Wat zullen de komende statenverkiezingen ons brengen?
6 febr.	Dirksland	De Schakel; 20.00 uur	S. J. v. d. Bergh	Goeree-Overflakkee (Propagandafeestavond)
9 febr.	Maassluis	restaurant De Ridderhof; 20.15 uur	drs. Th. H. Joekes	onderwerp: Actuele politiek; georganiseerd met Maasland, Schiedam en Vlaardingen
9 febr.	Wageningen	—	mr. dr. C. Berkhouwer	Dies LSVW
9 febr.	Terneuzen	Grand Hotel Rotterdam	ir. D. S. Tuijnman	Oostzeuws-Vlaanderen
9 febr.	Terschelling	—	H. J. L. Vonhoff	—
13 febr.	Maastricht	Middelbare Beroepsschool; 13.30 uur	Mr. A. Geurtsen	forum politieke partijen
13 febr.	Dwingelo	hotel Wesseling	mr. J. F. G. Schlingemann	liberale kring Hoogeveen
13 febr.	Meerkerk	—	H. J. L. Vonhoff	—
16 febr.	Zoetermeer	't Trefpunt; 20.00 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: Provincie en agglomeratie
16 febr.	Zierikzee	—	mr. A. Geurtsen	statencentrale Duiveland
16 febr.	Rijswijk	—	mr. J. G. Rietkerk	onderwerp: Maatschappelijke verhouding in de maatschappij
16 febr.	Uden	—	mr. J. F. G. Schlingemann	—
16 febr.	Naaldwijk	gebouw Hulp en Voorzorg	H. Wiegel	debat met D'66 Westland
19 febr.	Harderwijk	—	mr. H. van Riel	—
19 febr.	Leidschendam	—	mr. F. Portheine	onderwerp: Middenstand
20 febr.	Enschede	—	mr. H. van Riel	—
20 febr.	Brummen	Concordia; 20.00 uur	H. Wiegel	debat met E. C. Visser (D'66)
23 febr.	Wieringerwaard	—	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: Liberaal perspectief
23 febr.	Leeuwarden	—	mr. F. Portheine	onderwerp: De VVD en de middenstand
23 febr.	Zuidzande	De Rode Leeuw	mr. J. G. Rietkerk	onderwerp: Hoe staat de VVD tegenover de hedendaagse wensen tot hervorming in de maatschappij?; georganiseerd door Westzeuws-Vlaanderen
23 febr.	Groningen	Eleveld	H. Wiegel	forum voor SBI over partijvernieuwing

Aankondigingen

● Te Helvoe wordt op maandag 26 januari in De Oude Herberg de jaarlijkse ledenvergadering voorafgegaan door een openbare bijeenkomst waarin mr. J. E. Goudemits, fractievoorzitter van de VVD in de provinciale staten van Noord-Holland, spreekt over het werk van provinciale staten.

● In aansluiting op de vrijdag 6 februari in Alkmaar te houden hearing zal de kamercentrale Den Helder in samenwerking met de statencentralen Alkmaar, Den Helder, Hoorn en Zaandam, een openbare verkiezingsvergadering houden. De bijeenkomsten zijn als volgt vastgesteld: 19 febr. Purmerend, 23 februari Schagen, 2 maart Hoorn, 6 maart Den Helder, 9 maart Alkmaar en 13 maart Wormerveer. In Purmerend spreekt drs. A. Pais, lijststaanvoerder in de kieskring Amsterdam, in de andere vergaderingen zullen kamerleden het woord voeren. Tevens spreken in iedere vergadering twee van de kandidaten, hetzij mevr. J. W. Visser-Jansen, mr. W. H. Oollekamp, G. de Jong of drs. A. Bras.

● De afdeling Delft houdt op 2 februari een openbare ledenvergadering om 20.30 uur in café De Koophandel. Bij die gelegenheid zal ir. E. M. Storm spreken over „Provincialisme of dynamiek”, terwijl tevens de beschrijvingsbrief voor de algemene ledenvergadering te Breda zal worden besproken.

● Op 19 februari zal de afdeling De Bilt-Bilthoven haar jaarlijkse ledenvergadering houden in hotel Heidepark te Bilthoven, aanvang 20.00 uur. Tijdens deze vergadering zal aan de orde komen de vaststelling van de kandidatenlijst voor de op 3 juni te houden gemeenteraadsverkiezingen. Op 12 maart houdt de afdeling een openbare bijeenkomst, waarop een der kandidaten voor de op 18 maart te houden verkiezingen der provinciale staten het woord zal voeren.

● De Kamercentrale Noordbrabant organiseert opnieuw een kadercursus voor haar leden. Ook leden buiten de centrale zijn overigens van harte welkom.

De cursus wordt gehouden op twee zaterdagen, namelijk 14 februari en 7 maart, in het Eurohotel, Hinthaamerstraat 63 te Den Bosch. De gespreksleiders zijn de Kamerleden mr. H. E. Koning en mr. J. G. F. Schlingemann.

Op 14 februari houdt eerst drs. Y. P.

W. van der Werff een inleiding over het provinciaal bestuur, 's middags spreekt mr. dr. C. Berkhouwer over de taak van Europa in de wereld. Op 7 maart leidt mr. J. G. F. Schlingemann het onderwerp Ontwikkelingssamenwerking in en 's middags spreekt ir. D. S. Tuijnman over ruimtelijke ordening en milieu-hygiëne. Na elk van de genoemde inleidingen is er uiteraard gelegenheid tot discussie.

De cursus begint beide zaterdagen om 10 uur en eindigt om 17 uur. Inclusief koffie, thee en lunch, bedragen de deelnemerskosten voor beide dagen f 15. Inschrijving en verdere inlichtingen bij het secretariaat van de Kamercentrale Noord-Brabant, Geeneind 9 te Stiphout, tel. 04920-37315.

● Het Tweede-Kamerlid R. Zegering Hadders houdt op 26 januari spreekuur te Emmen van half vijf tot half zes in zijn woning: Hoofdstraat 26. Wie gebruik wil maken van dit spreekuur dient van te voren telefonisch contact met de heer Zegering Hadders op te nemen: 05910-11014.

● De heer J. P. Griep, vice-voorzitter van de afdeling Oegstgeest-Warmond, spreekt op 27 januari voor de regio Leiden e.o. in de „Gouden Leeuw” te Voorschoten des avonds om 20.00 uur. Het onderwerp luidt: „Europese veiligheid.”

vrijheid en
democratie

De redactie van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactie-commissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De administratie (zowel voor abonnementen als voor advertenties) van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Rotterdam, Witte de Withstraat 73 (postbus 824). Telefoon (010)-111000, abonnementen toestel 219, advertenties toestel 224. Postrekening: 245103 ten name van administratie Vrijheid en Democratie te Rotterdam.

secretariaat
tweede kamer fractie

Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telefoon: (070)-614911.

De zaak-Verolme

De nieuw benoemde minister van economische zaken, mr. R. J. Nelissen, is een weinig benijdenswaardig man. In de pers zijn reeds zoveel problemen opgesomd waarmee deze bewindsman zal worden geconfronteerd, dat wij in dit opzicht niet in herhaling behoeven te treden. Wij willen ons slechts beperken tot „de zaak Verolme”, waarover boekdelen te schrijven zouden zijn, niet alleen wat betreft het verleden, maar ook ten aanzien van de toekomst. Gelukkig dwingt de beperkte plaatsruimte er toe ons te bepalen tot enige kanttekeningen, die wij buiten de emotionele sfeer trachten te houden, waardoor „de zaak-Verolme” naar onze smaak in vele commentaren te veel wordt vertroebeld.

Feit is en blijft dat Verolme het niet meer zonder overheidssteun kan redden, een overigens hachelijke zaak voor een particuliere ondernemer.

Oud-minister De Block die zich aanvankelijk met deze zaak bezighield heeft zijn opvolger, mr. Nelissen, voor een niet eenvoudige opgave geplaatst, vooral als men bedenkt dat de nieuwe minister van economische zaken, toen hij nog Kamerlid was, zich met betrekking tot de vraagstukken van de Nederlandse scheepsbouw, de vorige maand heeft vastgenageld aan een door hem ingediende motie, waarin hij een verhoging van de rentesubsidie voor onze scheepsbouw voorstelde. De vraag is nu wat de nieuwe bewindsman, nu hij aan de andere kant van de regeringstafel zit, zal doen*).

Ziet men de „zaak-Verolme” in breed verband, dan dient te worden opgemerkt dat de buitenlandse concurrentie zeker een rol van betekenis speelt. Laten wij de grote tegenspeler, Japan, op

het ogenblik buiten beschouwing, en beperken wij ons tot de situatie binnen de EEG, dan moet worden geconstateerd, dat ons land wat deze rentesubsidie betreft, binnen de EEG één van de meest karige is. Daarom is het voorstel dat de heer Nelissen als Kamerlid deed om die subsidie te verhogen zeker niet irraësel. Niettemin is dit voorstel in strijd met het Verdrag van Rome, waarbij werd bepaald dat de scheepsbouwsubsidies in 1969/70 dienen te worden afgeschaft.

Verdrag van Rome

Komt hiermee het oorspronkelijke voorstel van de heer Nelissen in de lucht te hangen en zal het hem als minister onmogelijk zijn dit voorstel te realiseren? Volgens de letterlijke interpretatie van het Verdrag van Rome moet deze vraag bevestigend worden beantwoord, doch inmiddels zal minister Nelissen zich op een bepaalde ontwikkeling kunnen beroepen die hem alsnog de mogelijkheid verschafft, het voorstel dat hij als Kamerlid deed, in zijn ministeriële functie tot uitvoering te brengen. Wat is namelijk het geval?

Zowel Italië als Frankrijk heeft zich inmiddels tegen de afschaffing van de subsidie aan de scheepsbouw verzet en het ziet er naar uit dat Westduitse scheepsbouwkringen dit verzet zullen ondersteunen, omdat zij na de revaluatie van de mark, vooral ten aanzien van ons land, in een ongunstige positie zijn komen te verkeren. Dit is een aspect dat in de commentaren die wij tot dusver lezen, weinig op de voorgrond is getreden.

Toegegeven: het is slechts één aspect

van „de zaak-Verolme”, doch zeker van belang om op dit ogenblik te worden gememoreerd, omdat ons de vraag blijft interesseren of mr. Nelissen zijn wensen die hij als Kamerlid kenbaar maakte thans als minister zal realiseren.

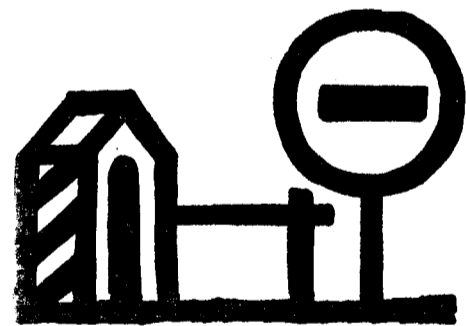
Wij zijn van oordeel dat dit aspect een belangrijke rol zal kunnen spelen in de opzet van de minister (en van het gehele kabinet) een studiec commissie in het leven te roepen die op korte termijn verslag moet uitbrengen over de mogelijkheden tot integratie in de Nederlandse grote scheepsbouw. Hiermee wordt in feite teruggesproken op het rapport van de commissie-Keyzer, dat enige jaren geleden verscheen en dat, thans meer dan ooit, getuigt van een vooruitziende blik. Het valt slechts te betreuren dat de Nederlandse scheepsbouw niet eerder de bereidheid heeft getoond de richtlijnen van deze commissie te volgen. Wat uit vrije wil had kunnen geschieden, wordt thans van overheidszijde min of meer opgelegd. De ironie van het noodlot heeft kennelijk gewild dat de heer Verolme in dit verband een stimulerende factor is geworden.

De oplossing die de regering thans nastreeft is onder de gegeven omstandigheden de meest aanvaardbare. Zij had de keuze tussen het redden van de bedrijven van Verolme door middel van het streven naar een integratie in de scheepsbouw, of het loslaten van die bedrijven, waardoor een belangrijk stuk werkgelegenheid in de waagschaal zou worden gesteld. Moge het waar zijn dat de arbeidsmarkt nog steeds overspannen is, de mobiliteit ervan vertoont een dusdanige stroefheid, dat men het lot van 15.000 werknemers niet zo maar in de waagschaal kon stellen. Daarenboven speelt nog een andere belangrijke factor een voorname rol, namelijk, de naam die onze scheepsbouw in het buitenland dient op te houden. „De zaak-Verolme” heeft ons in dit opzicht bepaald geen goed gedaan. Wij zijn dan ook van mening dat minister Nelissen een juist beleid voert door te trachten die naam de minst mogelijke schade toe te brengen.

* Bij het ter perse gaan van dit blad vernamen wij dat de heer Nelissen — met bewonderenswaardige snelheid overigens — de rentesubsidie heeft verhoogd.

door ons redactielid
G. Stempher

Buitenlands overzicht

Brandt en Ulbricht

Opnieuw heeft de Oostduitse leider Ulbricht zich de havik aller haviken getoond. Opnieuw. Want hij deed dit onder meer ook toen hij — men vergeve ons de ornithologische vergelijkingen — als haantje-de-voorstes zijn Oostduitse troepen inzette voor de invasie van Tsjecho-Slowakije.

Ditmaal was er zijn weigering om op het voorstel van de Westduitse bondskanselier Brandt in te gaan betreffende een niet-aanvalsverdrag. Een verdrag namelijk, waarbij tussen de beide Duitslanden van geweld zou worden afgezien. Zulk een verdrag kon niet de goedkeuring vinden des heren Ulbricht. Het zou in zijn opvatting slechts gesloten kunnen worden tussen twee soevereine staten. En hier ligt juist het knelpunt. Want Brandt heeft onlangs in zijn regeringsverklaring in de Bondsdag onomwonden verklaard, dat hij er niet aan denkt, de DDR volkenrechtelijk te erkennen. Dit kan hij trouwens niet doen, omdat de publieke opinie en ook de volksvertegenwoordiging hem dit nooit zouden toestaan.

En toch, terwijl Ulbricht tenminste op zijn grote persconferentie het volle pond bleef eisen, is Brandt er kennelijk op uit de tegenstellingen tussen West-Duitsland en de DDR te verzachten. Brandt blijkt ook als bondskanselier een realist te zijn, in zoverre hij op dit ogenblik de feitelijkheid der twee Duitslanden erkent. Maar natuurlijk wil hij, als goed democraat, de mogelijkheid openlaten dat te zijner tijd ook het Oostduitse volk zich zou kunnen uitspreken over zijn regeringsvorm. Maar daar is men, indien het ooit zo ver zal komen, bij lange na nog niet aan toe. Daarom juist toont de bondskanselier staatsmanswijsheid: Hij beperkt zich tot datgene wat hem mogelijk schijnt: een bescheiden toenaadering. Misschien wordt zelfs bij Ulbricht de rodekoolsoep iets minder heet gegeten dan zij wordt opgediend.

Biafra

De voedselvoorziening naar Biafra — zo wordt gemeld — is „op gang” gekomen. Zouden wij het bevel van generaal Gowon volgen, dan zou zelfs de naamsaanduiding „Biafra” voortaan taboe moeten zijn. Los hiervan moet men helaas vaststellen, dat van zelfbeschikingsrecht — altijd een heet hangijzer in de verhouding tussen de volkeren — voor Biafra niets terechtgekomen is.

De Organisatie van Afrikaanse Eenheid had zich tegen de afscheiding van Biafra gekeerd, omdat zij versnippering

vreesde in de andere staten van het Afrikaanse werelddeel. Er was dus angst voor een kettingreactie. Maar een afscheiding van 8 miljoen Biafranen van een totale bevolking van 55 miljoen, had dunkt ons niet tot versnippering behoeven te leiden.

In het conflict Nigeria — Biafra heeft het nationalisme, en zelfs het hyper-nationalisme zijn hoogste, of juist zijn laagste troeven uitgespeeld. De kort geleden vrij gekomen Afrikaanse volkeren, en ook Nigeria, zijn blijkbaar overgevoelig wanneer hun soevereiniteit in het geding is. Zo slechts kunnen wij verstaan, maar niet waarderen de „banvloek” door generaal Gowon naar de paus geslingerd, die dorst te waarschuwen tegen eventuele volkenmoord. Vandaar ook de weigering hulpverlening toe te staan aan de Joint Church Aid en Caritas, die zich „partijdig” pro-Biafra zouden hebben beboend. Die „partijdigheid” bestond voor hen, die niet met een al te fel nationalisme zijn behept, slechts uit de drang tot het lenigen van menselijke nood.

Hoe dan ook, de onafhankelijkheid van Biafra is verleden tijd. Thans is het nodig, dat door versterkte VN-waarnemers en door de wereldpers erop wordt toegezien, dat werkelijk hulp geboden wordt. Er is levensgevaar in verwijl.

Haagse groep

De feitelijke beperkingen door de onmogelijkheid met politieke middelen in te grijpen in de hulpverlening aan Biafra, zijn kennelijk zeer duidelijk gebleken in de Haagse groep.

Die groep, bijeengekomen op Nederlands initiatief te Genève, schonk blijkbaar vertrouwen aan de verklaring van de machthebbers in Nigeria, dat zij alle medewerking zouden verlenen aan de verzachting van de noden der bevolking.

Minister Luns, als woordvoerder van de groep van dertien, zal dus niet naar Lagos gaan. Waarschijnlijk gold als overweging dat bovenmatig zware buitenlandse druk bij de regering van Nigeria een tegengesteld effect zou hebben.

Minister Udink heeft in een vraaggesprek met het Algemeen Dablad verklaard, dat geruststellende berichten uit Lagos waren binnengekomen. Daaronder rekent hij stellig niet de verklaring der kleine, te kleine groep der VN-waarnemers, die het noodgebied nauwelijks of niet had bezocht.

De vorige week heeft de KVP-afgevaardigde drs. Westerterp gevraagd of men niet op een bepaald moment via een soort „nood-volkenrecht” tot voedseldroppings tegen de zin van het Nigeriaanse bewind zou kunnen overgaan. Dit schijnt ons wel een laatste redmiddel. Want er is geen twijfel dat generaal Gowon zich met zijn militaire apparaat teweze zou stellen tegen hetgeen hij zou voelen als een inbreuk op de Nigeriaanse soevereiniteit.

Een golf van mededogen voor de uitgehongerde bevolking, vooral voor de kinderen van Biafra, is geslagen door Nederland. Men heeft gepeinsd over alle denkbare middelen. Maar meer dan aandrang uitoefenen en nauwlettend toezien op de ontwikkeling kan ook de Nederlandse regering niet.

Bokma *het allerbeste!*
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

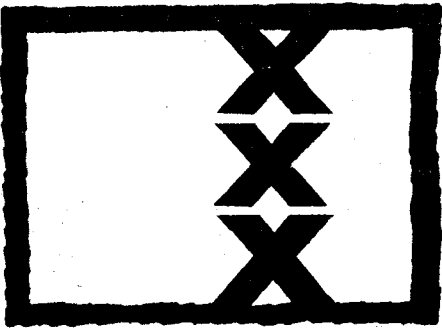
A. F. v. d. STEENHOVEN & ZN., DELFT
ROTTERDAMSEWEG 384 — TELEFOON 01730—2 16 56

★ Leveringen van zand, grind, grond, enz.

★ Massa-transporten met 3-zijdige kipauto's.

★ Speciale machines, trailers voor vervoer van draglines - bulldozers - ketels enz.

door mr. L. Meyer

AMSTERDAM

● Op zaterdag 24 januari houdt de Amsterdamse afdeling van de VVD een ledenvergadering van 10.00 tot uiterlijk 16.00 uur in het Paviljoen Vondelpark (ICC), gewijd aan een bespreking van het rapport Amsterdam-Eurocity.

● Op maandag 2 februari heeft wederom een ledenvergadering plaats, weer in het ICC, dit keer beginnend om 20.00 uur. Deze vergadering zal besteed worden aan een bespreking van de beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering van de partij te Breda.

● Reeds nu kan gemeld worden dat voorts ledenvergaderingen plaats zullen hebben op 16 februari (ICC; vaststelling verkiezingsprogramma), op 2 maart (ICC; jaarvergadering), op 9 maart (ICC; verantwoording statenfractie), op 16 maart (Krasnapolsky; verkiezingsvergadering met als spreker mr. Geertsema) en op 18 maart (Krasnapolsky; uitlagavond statenverkiezingen).

Onmachtig

UITVOERIG zijn de dag en weekbladen in de afgelopen dagen ingegaan op de voorgestelde begroting van Amsterdam voor 1970, waar een tekort van meer dan honderd miljoen gulden de penibele toestand van de gemeentelijke financiën laat zien, op een totaal aan uitgaven van meer dan 1,6 miljard gulden. Ernstiger dan het tekort zelf is echter de kreet van onmacht in de missive om dat tekort terug te brengen. Er is een wetswijziging in behandeling van de gemeentewet die wellicht voor het eerst in 1971 zal worden toegepast en die luidt:

„De goedkeuring van de begroting wordt niet verleend, indien de gewone inkomsten niet toereikend zijn om de gewone uitgaven te dekken. Hiervan kan worden afgeweken indien aannemelijk is dat het evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht.”

De Amsterdamse missive zegt daarover: „Indien een gemeente zoals de onze thans geen enkele reële mogelijkheid heeft om tot een sluitende begroting te komen, dan zal zij dat ook niet kunnen — tenzij zij haar voorzieningspeil aantast — indien het wetsontwerp tot wet is verheven.”

Mocht Amsterdam in de toekomst diezelfde onmacht om tot een sluitende begroting te komen behouden, dan zou dat kunnen betekenen dat de gemeente „onder rechtstreekse bevoogding” van de

ministeries van binnenlandse zaken en van financiën wordt gesteld. Voor Amsterdam geen prettig vooruitzicht, mede omdat volgens de missive de ministeries veel minder goed op de hoogte zijn dan gedeputeerde staten van de feitelijke oorzaken van tekorten en van plaatselijke omstandigheden.

Kernpunt van het hele probleem is min of meer aangestipt in de tussenzin van Amsterdam: „tenzij zij haar voorzieningspeil aantast”. Al enkele jaren lang heeft het college, daarin in grote lijnen gesteund door de gemeenteraad een soort prioriteitschema verdedigd waarin zeer kostbare aangelegenheden als de stadsanering, de stadsspoorweg, de bejaardenzorg zijn opgenomen. Ook in het begrotingsontwerp voor dit jaar wordt op deze en andere urgente zaken nog eens de aandacht gevestigd, met de aantekening dat de gemeente door tekort aan financiële armslag deze dure taken te verrichten. Er is geen twijfel aan dat Amsterdam — gezien de relatie tussen de uit te voeren taken en de financiële mogelijkheden — de armste stad van Nederland is.

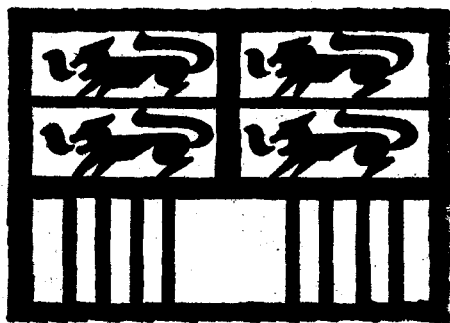
De tekorten van de stad vallen ruwweg in drie groepen uiteen. Het tekort in de bedrijvensector van de stad is ruim 42 miljoen, het tekort in de sector van de doelluitkeringen is ruim 28 miljoen, het tekort in de overheidssector is ruim 30 miljoen. Van de bedrijvensector is het openbaar vervoer de grootste slokop

met een verlies van ruim 32 miljoen. Het tekort in de sector doelluitkeringen is vrijwel geheel het verlies op de onderwijskosten. Het tekort in de overheidssector ligt voor het leeuwedeel in de sociale zorg.

Met een onvermijdelijke onnauwkeurigheid zou men nu kunnen zeggen dat de tekorten in de overheidssector en de onderwijssector zaken van de rijksoverheid zijn en de bedrijvensector een zaak van de gemeente. Dat is niet helemaal juist, want ook in de bedrijvensector zit een element van uitgaven dat niet slechts voor de eigen stad geldt. De Amsterdamse centrumfuncties brengen mee dat ook in deze sector veel geld wordt uitgegeven dat ten goede komt aan Nederlanders voor wie andere gemeenten de basisuitkering per inwoner ontvangen. Het omgekeerde geldt natuurlijk ook, maar in de balans van die wisselwerking staat Amsterdam altijd aan de ongunstige kant.

Er is dus reden om ervoor te pleiten dat Amsterdam op grond van zijn specifieke taken en noden volgens andere criteria wordt beoordeeld dan gemeenten die deze specifieke problemen missen.

Maar tegelijkertijd is er aanleiding voor de gemeente zelf om na te gaan of en in hoeverre er mogelijkheden bestaan om de prioriteitenlijsten te verkleinen indien er niet genoeg geld is voor alles wat de stad wil doen. Vragen als naar de economische mogelijkheid of wenselijkheid van bepaalde saneringsplannen (bijv. de Bethanienbuurt) moeten worden beantwoord tegen de deplorabele financiële situatie van de stad. De vraag of er op diensten en bedrijven bezuinigd kan worden door doelmatiger beheer en organisatie is een dringende vraag. Weliswaar zijn er een aantal efficiency-onderzoeken gedaan of gaande, maar het voorstel van de Amsterdamse afdeling van de VVD om buitenstaanders onderzoek te laten verrichten, krijgt steeds meer volume. Bij de behandeling van de begroting in de gemeenteraad zullen vele problemen principieel moeten worden behandeld.

ROTTERDAM

● In het bestuur van de afdeling is gekozen de heer P. M. van Wijk. Daarmee is voorzien in de vacature die was ontstaan door het aftreden — wegens drukke andere werkzaamheden — van mejuffrouw M. H. M. Lap.

● Het liberale gemeenteraadslid drs. L. van Leeuwen heeft mede namens zijn fractiegenoten burgemeester en wethouders schriftelijke vragen gesteld naar aanleiding van het feit dat de redactie van het tijdschrift Maasmondig en de redactie van het MIMO-Bulletin op briefpapier van de Raad voor het maatschappelijk welzijn een speciale brochure over het opbouwwerk aan de man proberen te brengen. De heer Van Leeuwen vraagt of deze verkoopmethode niet te agressief en dus onjuist is. B. en W. hebben geantwoord de verkoopmethode minder gelukkig te achten, doch geen reden te zien om nadere stappen te nemen.

Constructieve kritiek

NOG eens heeft de Rotterdamse gemeenteraad uitvoerig van gedachten gewisseld over het vraagstuk van de brandweer. Daar was om verschillende redenen alle aanleiding toe. In de eerste plaats had wethouder Worst een nota doen verschijnen over de reorganisatie van het korps. In de tweede plaats waren in december en begin januari een aantal gerucht makende branden voorgekomen die vragen konden doen rijzen.

Wij zouden niet gaarne willen beweren dat deze vragen in belangrijke mate werden geïnspireerd door kritische, met de werkelijkheid dikwijls op gespannen voet levende beweringen van ex-vrijwilligers. Maar het lijkt geen twijfel dat het gerucht, dat die ex-vrijwilligers dan toch maar hebben veroorzaakt, de raad heeft aangespoord zich ernstig en diepgaand met de materie bezig te houden.

Voornaamste kenmerk van de wethouderlijke nota vonden wij de gematigd optimistische toon. De reorganisatie van de brandweer is nog niet voltooid. Er is behoefte aan meer vrijwilligers, in het bijzonder voor de binnenstad. De uitrusting van het korps is voor uitbreiding en modernisering vat-

baar. In velerlei opzicht wordt met kracht naar verbetering gestreefd. Ondertussen hoeft over de brandveiligheid van de stad geen ongerustheid te bestaan. Aldus zou men heel in het kort de inhoud van de nota kunnen samenvatten.

Het debat in de raad kon leren dat de wethouder die ongerustheid niet geheel had kunnen wegnemen. Het regende vragen en kritische opmerkingen uit vrijwel alle fracties. Daarbij trok het de aandacht dat er voor het systematische ageren van sommige ex-vrijwilligers tegen de huidige structuur van de brandweer maar weinig waardering was. Alleen de liberaal Baggerman probeerde enig begrip voor hun optreden te wekken door te verklaren dat zij zich door liefde voor het korps laten leiden. Maar wij kregen uit zijn woordkeus de indruk dat zelfs hij niet van ganser harte achter dit stokebrandachtige optreden meende te kunnen staan.

Overigens had de heer Baggerman zich met zeer veel zorg op de discussie met de wethouder voorbereid. En stellig heeft hij zijn gehoor verrast met een aantal constructieve suggesties. Daar-

van noemen wij zijn pleidooien voor: éénmanssurveillance met behulp van motorfietsen, het gebruik van bovengrondse brandkranen (die hun waarde kunnen bewijzen met het oog op auto's die op het trottoir geparkeerd staan), deponering van springzeilen en ladders op verspreide plaatsen in de stad, parkeerverboden aan één zijde van smalle straten, uitbreiding van het aantal vrijwilligers en aanstelling van zoveel mogelijk beroepspersoneel.

Een deel van deze denkbeelden was de wethouder in zijn nota nogal aarzelend tegemoet getreden. Hij deed nu de toezegging de mogelijkheden ervan nog eens serieus in overweging te zullen nemen. Maar op één aanbeveling van de heer Baggerman reageerde de wethouder niet. Dat was de aanbeveling om één of meer landelijke brandweersdeskundigen een onafhankelijk onderzoek te laten instellen naar de huidige structuur van de Rotterdamse brandweer zowel als naar de brandbestrijdingsaspecten van de recente, voor een deel noodlottig verlopen grote branden.

Wij betrouwen het dat de wethouder deze aanbeveling niet heeft overgenomen. Mogelijk is hij er beducht voor geweest dat overneming in bepaalde kringen zou worden uitgelegd als een teken van zwakte. Als dat zo is menen wij met hem van zienswijze te moeten verschillen. Wij zouden er integendeel een bewijs van sterkte in hebben gezien; een bewijs namelijk dat structuur en handelen van de brandweer zo goed als het beleid van de wethouder de toets van de kritiek kunnen doorstaan.

Wat van dit alles ook zij: de woordvoerders van de raad en de wethouder als woordvoerder van het college waren het met elkaar over één ding roerend eens. Er is ter zake van de brandweer behoefte aan rust.

Niet aan rust in de zin van: voor de verbetering van het korps en de uitrusting daarvan hebben we nu wel genoeg gedaan. Maar wel in de zin van: laat ons nu aan die verbetering verder mogen werken zonder dat we door misplaatste kritiek van onruststokers worden begeleid. Zo gezien sprak de raad onmiskenbaar een vonnis uit over de stokebranden onder de ex-vrijwilligers.

Laten we hopen dat nu voor geruime tijd de stilte over de brandweer is gedaald. Waarmee we nog niet gezegd willen hebben dat het korps niet met waakzaamheid begeleid zou moeten worden. Dat echter kan naar ons gevoel het beste geschieden in een door de desbetreffende commissie van bijstand uit de gemeenteraad. Reken maar dat die commissie zich de kans en de mogelijkheden daartoe niet zal laten ontglippen.

Voor de goede orde: de raad heeft de nota van de wethouder voor kennisgeving aangenomen. De wethouder kon daaruit de moed putten op de ingestegen weg voort te gaan.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

nder de loep

door ons redactielid
A. W. Abspoel

● Minister Nelissen

Het kabinet is nu dus weer compleet. Het lag voor de hand, dat na het aftreden van mr. De Block de KVP de eerste aangewezen was om een nieuwe minister uit haar midden te zoeken.

Het is bekend dat onzerzijds in dat opzicht een lichte voorkeur bestond voor dr. Grapperhaus, de bekwame staatssecretaris van financiën, die onder minister Witteveen in het bijzonder is belast met aangelegenheden betreffende de belastingen. Mr. R. J. Nelissen is het ten slotte echter geworden, lid van de Tweede Kamer voor de KVP sedert 1963. Er is voor ons geen reden, ook mr. Nelissen voorlopig niet ons vertrouwen te schenken. Hij beantwoordt in ieder geval aan de wens in onze kring, ministers bij voorkeur uit de Kamerleden te recruter.

Minister Nelissen kent de Kamer dus al verscheidene jaren en de Kamer kent hem. Zijn optreden als Kamerlid wettigt over het algemeen stellig de goede verwachtingen, die velen van hem menen te mogen koesteren.

Met de kwestie-Verolme zit de minister wel meteen in een moeilijk probleem met vele facetten. Deze kwestie is ondertussen typisch ook een kabinetszaak. Het is te hopen dat daarvoor in gezamenlijk en goed overleg een oplossing zal worden gevonden, die zowel economisch als financieel en sociaal verantwoord kan worden geacht.

● Hooggeleerde drogredenen

Uit de in de nood der bezettingsjaren gegroeide nauwe banden van gemeenschappelijk belang en persoonlijke vriendschap tussen mr. D. U. Stikker en de toenmalige voorzitter van het NVV Evert Kupers is de na-oorlogse Stichting van de Arbeid ontstaan.

Deze stichting, waarin de samenwerking tussen de topfiguren der werkgevers en die van de werknemers werd uitgebreid en geïnstitutionaliseerd, is een zegen geweest voor ons land. Zij heeft in belangrijke mate bijgedragen tot de arbeidsrust. En zij is daardoor mede een der componenten geweest in het proces van herrijzenis van een uitgemergeld, half verwoest en leeggeroofd land tot de welvaartsstaat van vandaag.

Zouden wij lieden als de Nijmeegse hoogleraar dr. H. J. M. Hoefnagels S.J. en diens Leuvense collega de socioloog dr. Leemans mogen geloven — maar dat doen wij niet — dan moet daar, voor zover er nog iets van een dergelijke samenwerking sprake is, op de kortste termijn een einde aan worden gemaakt.

De vakbeweging, zo oordeelt prof. Hoefnagels in een vraaggesprek van „Ruim Zicht”, het orgaan van het NKV, vertoont verschijnselen van een zekere verstarring en maakt de indruk zich te ontwikkelen tot een „service-instituut”. Dat bevat hem niets en hij schept dan ook kennelijk veel ongenoegen in de onrust, die hij ziet ontstaan. De acties van de studenten aan de universiteiten, zo verklaart deze katholieke hoogleraar bijna juichend, zullen zeker gevolgen hebben voor de houding van de arbeiders. „De vakbeweging zal daarmee rekening moeten houden, hoe zij ook over studentenacties mag denken”. Hij voorziet dat het bezetten van universiteitsgebouwen tot gevolg zal hebben dat arbeiders bedrijfsgebouwen gaan bezetten, zoals in Frankrijk al geregeld gebeurt. De bedrijfsbezetting van Werkspoor acht hij in ons land daar al een voorbeeld van.

Volgens de gladde, maar wel erg doorzichtige redenering van prof. Hoefnagels is dat eigenlijk niets bijzonders. Het is alleen maar een „verschuiving in het denken” over het eigendom van „publieke middelen”. De studenten achten de universiteiten het gemeenschappelijk bezit van ieder, die ermee te maken heeft. En zo zal men ook de onderneming gaan zien als het gemeenschappelijk eigendom van allen, die er aan verbonden zijn. Consequent doorgeredeneerd, kan men daarom stellen dat de bedrijfsgebouwen op het ogenblik permanent „bezet” worden door de directie namens de kapitaalverschaffers.

Zijn Leuvense collega doet daar niet voor onder. Volgens deze moet, blijkens een interview dat „Brandpunt” van de KRO met hem had, de „strijdbaarheid van de vakbeweging” in de eerste plaats tot uitdrukking komen in het aanvaarden en stimuleren van sociale on-

rust, „ook al komt de welvaartsidee daardoor in gevaar”. Juist het vasthouden daaraan ziet prof. Leemans als funest.

De heer Kloos — en in zijn kielzog ook de heer Mertens van het NKV — lijkt met zijn schromelijk overtrokken agitatie tegen de Loonwet en met zijn dreigementen aan het adres van het kabinet al een dankbare leerling van deze leermeesters te zijn.

● Schrijversprotest

Ook de schrijvers zijn in actie en in tegenstelling tot een aantal andere acties kan aan hun verlangens naar onze mening op het eerste gezicht een dosis redelijkheid niet worden ontzegd. Zij zien het als een onbillijkheid, dat bibliotheken hun geestesprodukten uitlenen zonder dat zij — de schrijvers — daar praktisch financieel wijzer van worden. Wie een boek koopt, betaalt mede aan de schrijver voor het produkt, dat hem genot of lering verschaft. Wie echter een boek leent bij een openbare leeszaal of particuliere uitleenbibliotheek, is — veelal onbedoeld — in wezen een klaploper ten aanzien van de auteur.

Met alle begrip voor de moeilijkheden van een goede regeling die niet meer kost dan zij opbrengt, zouden wij een deskundige bestudering van de vraag of de Auteurswet te dien einde niet zou kunnen worden gewijzigd of aangevuld, toch wel toejuichen. Met de NRC menen wij echter, dat de suggestie van het „schrijversprotest”, namelijk dat het leengeld voor uitleningen der openbare bibliotheken als een subsidie ten laste van de begroting zou moeten komen, niet de juiste weg. Het is inderdaad alleen maar de weg van de minste weerstand. De moeilijker weg, aanpassing van het auteursrecht, lijkt ook ons redelijker en meer in overeenstemming met het wezen van de zaak.

Als wij het ons goed herinneren is vroeger uit de Kamer al eens de suggestie gedaan tot invoering van een leeszegel voor elk uitgeleend boek tegen een — uiteraard — gering bedrag, maar dat in totaal toch voldoende zou kunnen oplopen. Of en hoe dat doorvoerbaar is, zo dat het juiste bedrag bijvoorbeeld jaarlijks bij de juiste schrijver terecht komt, kunnen wij niet zo direct beoordelen. Misschien iets voor een prijsvraag?

● Miskende democratie

In ons vorige nummer zagen wij ons weer eens genoot ons te keren tegen de steeds frequenter voorkomende ordeverstoringen door anarchistische studentenleiders en hun aanhangers, links-radicalen jongeren en opruiers tot sabotagegedaden.

Toevallig op de avond van dezelfde dag dat bedoeld nummer verscheen, wijdde mr. Geertsema in de radio-tien-minuten-uitzending van de VVD aandacht aan hetzelfde onderwerp. De naaste aanleiding daartoe vormden de verstoring van de nieuwjaarsvoorstelling in de Stadsschouwburg te Amsterdam en de manier waarop een Vara-televisie-uitzending volkomen verstoord werd door leden van het „Onderwijsfront” en de Socialistische Jeugd. Trouwe lezers van deze rubriek zullen

ALLE
VERZEKERINGEN

●
HYPOTHEKEN

●
FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

arweg 5 wassenaar tel. 01751-5675

begrijpen met hoeveel instemming wij deze speech hebben beluisterd. Men kan, zo merkte de heer Geertsema terecht op, het eens zijn met ons toneelbestel of niet, maar het is een feit, dat zeer vele Nederlanders er een genoegen in scheppen een avond in de schouwburg door te brengen. Daar kan geen redelijk denkend mens bezwaren tegen maken. Het is onduidelijk, dat kleine minderheidsgroepjes, of die zich nu de actiegroep Tomaat noemen of zich met een andere naam sieren, de meerderheid dat genoegen ontnemen. Dat is ondemocratisch en daartegen moeten wij ons te weer stellen.

Hetzelfde geldt voor de verstoring van de televisie-uitzending van de Vara. De heer Geertsema veronderstelde wel, dat niemand hem zou verdenken van een overgrote liefde voor de Vara en hij kon de verzekering geven, dat ook Pier Tania, een van de leidende figuren van het bewuste programma „Goed Leven”, die danig in de knel kwam, bepaald niet tot zijn persoonlijke vrienden behoort. Maar toch wilde hij ernstig protesteren tegen de wijze, waarop Onderwijsfront en Socialistische Jeugd, die duidelijk in de zaal van het Jaarbeursgebouw waar de uitzending plaatsvond een minderheid vormden, de meerderheid elke discussie onmogelijk maakten. Dat is ontoelaatbaar. Het was voor hem onbegrijpelijk hoe mensen, die van de maatschappij een grote mate van verdraagzaamheid eisen tegenover hun eigen optreden, zelf in de verste verte niet bereid zijn tot enige verdraagzaamheid jegens anderen, wanneer die anderen een mening wensen te verkondigen, die niet strookt met de mening van die jongeren.

En zoals het bij die Vara-uitzending ging, gaat het ook op andere terreinen. Moeiteloos wordt de orde verstoord en dan moet er eigenlijk geweld worden gebruikt om ten behoeve van de meerderheid de orde weer te herstellen. En dan is de minderheid waar ze wezen wil. „Slachtoffer van de autoritaire maatschappij, die slechts met behulp van het redeloze geweld haar armzalig bestaan nog even kan rekken,” zoals ze het dan graag uitdrukken. We weten best, dat het allemaal onzin is, maar voor de niet nauwlettende toeschouwer wordt die indruk toch geschapen.

De maatschappij zal, zo concludeerde mr. Geertsema, er zich terdege op moeten beraden op welke wijze zij zich te weer moet stellen tegen deze volstrekt ondemocratische methoden. En het meest zorgwekkende is nog wel, dat zodra dit soort jeugdigheid (maar gelukkig zijn er nog heel veel anderen) dan de microfoons in handen heeft en de kans krijgt zich tot het Nederlandse volk te wenden, blijkt dat ze niets zinnigs te zeggen hebben.

Prikkels

● Prof. dr. A. Querido, hoogleraar in de sociale geneeskunde te Utrecht, na zijn aftreden als zodanig in een gesprek met de Volkskrant: „Het voortdurend wantrouwen van de studenten is niet te harden; het gebrek aan continuïteit is verschrikkelijk. Telkens weer voor andere studenten staan die het beter menen te weten. Zij willen iets van een poëtisch-anarchistische maatschappij, maar die is onbestaanbaar. Ze hebben alleen maar negatieve antwoorden en geen visie. Ik ga weg omdat ik diepe twijfel heb of ik hier nog bij hoor”.

● NVV - voorzitter Kloos in een interview van Elsevier: „Door de toetreding van de Algemene Bond van Onderwijzend Personeel (ABOP) hebben we ook een enorme opening gekregen naar de middengroepen. We raken daarmee bovendien een stuk van het handarbeidersimago kwijt”.

● De zenuwarts J. Meerloo in een gesprek met Het Parool: „De televisie is een bijna ongemerkte invasie in ons denken. Zij heeft onder andere de bijkomstige werking dat iedereen ontevreden wordt gemaakt. Een ongeweten propaganda tot ontevredenheid. Sinds de televisie is een besmettelijke nijdigheid over de mensen gekomen”.

● Prins Bernhard bij het tienjarige bestaan van het Studiecentrum voor Militair Leiderschap in Hilversum: „Het moet mogelijk zijn jonge mensen te doen beseffen, dat slechts één vorm van vrijheid het offer van verdediging waard is: de vrijheid die naar wetten luistert”.

● Ons Kamerlid H. J. L. Vonhoff in zijn rubriek in het Algemeen Handelsblad: „De vrije meningsuiting, de vrije kunstuiting, dient gewaarborgd voor conformisten en non-conformisten, voor revolutionairen en reactionairen, voor kunstenaars en kunstmakers, voor coryfeeën en krukken, voor wijzgeren en warhoofden. Maar juist daarom dient de rechtsbasis van onze samenleving wel beschermd en gehandhaafd. Dat is bepalend voor het zijn van een vrij volk”.

waar de gast koning is

Cocagne, levend middelpunt van een levende stad: perfecte outillage voor vergaderingen, congressen, shows, feestelijke bijeenkomsten: royale hotelaccommodatie, restaurant, café, petit-restaurant, bar en bowling. Speciale arrangementen bij feestelijke gelegenheden; Kerstmis - Nieuwjaar - Pasen - Pinksteren.

COCAGNE

RESTAURANT DES SPÉCIALITÉS. CAVE RENOMMÉE.
EINDHOVEN, VESTDIJK 47. TELEFOON 040-69288

Sneeuwruimen

DEN HAAG

● De Haagse afdeling van de VVD houdt op vrijdag 30 januari a.s. des avonds kwart over acht in Ambassador, haar jaarlijkse ledenvergadering. De agenda vermeldt o.m. bestuursverkiezingen.

WE begrijpen best, dat de meeste mensen de Algemene Politieverordening niet tot hun dagelijkse lectuur maken. Eerder zijn we geneigd te veronderstellen, dat de meeste Hagenaren nooit van de inhoud van de APV hebben kennis genomen. Toch staan er bepalingen in, die men zou moeten kennen. Een zo'n bepaling is die van art. 30. Daarin staat de verplichting voor de hoofdbewoner of hoofdgebruiker van een gebouw ervoor te zorgen, dat het trottoirgedeelte of de trottoirgedeelten, vóór, langs en achter dit gebouw of bijbehorend erf gelegen, over een breedte van, zo mogelijk, één meter, alsmede de toegang tot de rijweg tot het gebouw: a. na sneeuwval zo spoedig mogelijk sneeuwvrij wordt of worden gemaakt en gehouden, zulks door overbrenging van de sneeuw naar de rand van het trottoir; b. indien nodig ter bestrijding van gladheid van het wegdek op afdoende wijze met zand, as, zaagsel, turfmoel of een ander daartoe bruikbare stof wordt of worden bestrooid.

In de afgelopen weken hebben we moeten constateren, dat de Hagenaren zich op geen stukken na aan deze bepaling in de APV houden. En toch, zo menen we, ligt het voor de hand, dat men deze verplichting nakomt, zelfs al zou art. 30 niet in de APV staan. Het wil ons nl. voorkomen, dat het sneeuwvrij houden of het bestrijden van gladheid niet meer maar ook niet minder dan een daad van menselijkheid is. Het niet

nakomen van deze plicht van burgerzin heeft valpartijen ten gevolge, soms met zeer ernstige gevolgen. De nalatigheid levert veel ongemak op, ook voor de krantenbezorgers, de brievenbestellers, de melkboer en bakker om maar eens enkele categorieën burgers te noemen, die door hun werk gedwongen zijn zich op straat te bewegen om hun medeburgers te gerieven. Maar die medeburgers laten zich niets aan hun burgerplicht gelegen liggen; althans de meeste Hagenaren niet. Tegenover ouden van dagen is die nalatigheid al even afkeurenswaardig. Wonen zij parterre, dan is het voor bejaarden echter wel eens moeilijk om sneeuw te ruimen of gladheid te bestrijden, maar wat is er tegen, dat de bovenbewoners die taak dan overnemen? Het is waar, niet iedereen beschikt over zand, zaagsel of as, om van turfmoel maar niet te spreken, omdat zeer vele woningen tegenwoordig met olie of aardgas worden gestookt. Maar er is voor weinig geld tegenwoordig bij iedere drogist en bij sommige brandstoffhandelaren wegzout voor weinig geld te koop. Wanneer men 's avonds via radio of tv verneemt, dat er ijzel of sneeuw is te verwachten, kan men het beste onmiddellijk wat zout strooien; dan blijft de sneeuw niet liggen en vormt zich — in de meeste gevallen — ook geen ijzel. Men maakt het zich op die manier ook nog gemakkelijker, want is de sneeuw eenmaal gevallen, dan is het opruimen dikwijls een vermoeiende bezigheid.

Overigens, wat voor bewoners van huizen geldt, geldt in niet mindere mate voor de beheerders van (openbare) gebouwen. We hebben echter in de afgelopen weken moeten constateren, dat die zich van art. 30 van de APV ook weinig of niets aantrekken, de goede niet te na gesproken, gelijk er gelukkig ook burgers waren, die hun plicht bleken te verstaan.

Om de klacht te besluiten nog een enkele vraag. Waarom treedt de politie in deze niet op? Surveillance-auto's zijn met luidsprekers uitgerust. Waarom niet met luider stemme de burgerij opgewekt tot strooien? De APV is er toch om te worden nageleefd? En het is de politie die op die naleving moet toezien. We hebben er niets van bemerkt. Overigens, het Amsterdamse initiatief om gladheidsbestrijdingszout op enkele punten in de stad voor enkele dubbeltjes beschikbaar te stellen zou hier ter stede navolging verdienen. Terecht wijst hierop een bewoner van Mariahoeve in een adres aan de gemeenteraad.

In de vorige kroniek hebben we een aantal raadsleden ten onrechte op de vingers getikt naar aanleiding van hun vragen aan b. en w. over opnemings van enige vertegenwoordigers van de gemeente in de commissie spreiding rijksdiensten. B. en w. antwoordden, dat die commissie niet bestaat. Dat is zo, maar die commissie heeft wel bestaan en daarvan was men in gemeentelijke kring niet op de hoogte.

EINDHOVEN

● In het kader van de verkiezingsvoorbereiding spreekt mr. W. J. Geertsema op 6 februari a.s. in Grand Hotel de Cocagne in Eindhoven. Onderwerp: De VVD voor Brabant. Aanvang 20.15 u. De vergadering is openbaar.

● Voor de kadercursus, die de Centrale Noord-Brabant op 14 februari en 7 maart a.s. in Den Bosch houdt, kan men zich nog opgeven bij de secretaris van de Centrale: H. J. Kruidenberg, Geeneind 9, Stiphout.

● Ledenvergadering op maandag 26 januari om 20.15 u. in Grand Hotel de Cocagne, Vestdijk 47, Eindhoven.

Raadsvergadering

AAN het begin van de begrotingsbehandeling van de gemeente Eindhoven werden twee brieven voor kennisgeving aangenomen. Ze waren resp. afkomstig van de fractievoorzitster en de wethouder van de PvdA. Fractie en wethouder brachten in die brieven naar voren, dat ze na hun uittreden uit de PvdA hun zetels in de raad wilden blijven bezetten. (De Eindhovense PvdA-fractie kon zich niet verenigen met het besluit van de afdeling in PAK-verband samen te gaan met PSP en PPR, waarvan ook niet-leden van de deelnemende partijen deel uit konden maken.) De fractievoorzitster, mevrouw

S. van Veenendaal-van Meggelen, gaf in haar verklaring als voornaamste reden tot de uittreding: het steeds verder afdriven van de PvdA naar de links-extreme dogmatische hoek.

In het debat over het al of niet aanblijven van PvdA-wethouder Van Stuyvenberg, bracht de VVD fractievoorzitster, mevrouw mr. Corry de Vries-van Haften naar voren, dat een wethoudersfunctie een politieke functie is en dat het voor raadsleden een kwestie van politiek fatsoen is om hun zetel ter beschikking te stellen, als men uit een politieke partij treedt.

Ex-leden van de Boerenpartij verwerpen de KVP het meten met twee maten: Tegen hen wel verwijten, toen ze uit de partij traden en in de raad bleven, tegen de ex-PvdA'ers (die zelf toen ook met die verwijten kwamen) niet. Al met al zijn nu tien van de negenendertig Eindhovense raadsleden niet meer partijgebonden.

Mevrouw mr. Corry de Vries-van Haften sprak in haar algemene beschouwingen o.a. over de al of niet openbaarheid van commissievergaderingen en de kans van het al of niet vestigen van een rechtbank in Eindhoven. Grote aandacht besteedde zij aan het sociale en culturele beleid.

Zij meende, dat men niet tegemoet moet komen aan de aandrang, die van verschillende zijden wordt uitgeoefend om commissievergaderingen openbaar te maken. „De burgers hebben de Raad op democratische wijze gekozen om dit werk te doen en zij moeten voldoende vertrouwen schenken aan de door hen gekozen koks om het eten in de keuken te prepareren zonder pottekijkers. De door de zelfgekozen koks bereide gerechten komen op tafel in de gemeenteraad en daar kunnen de spijzen beoordeeld worden,” zo betoogde zij. „Als men vraagt om openbare commissievergaderingen, kan men met hetzelfde recht vragen de vergaderingen van b. en w. te mogen bijwonen” zei zij.

Ten aanzien van de vestiging van een rechtbank in Eindhoven, verweet zij b. en w. te veel optimisme.

Uitvoerig ging zij in op het misbruik, dat gemaakt wordt van sociale voorzieningen als WW en de Bijstandswet. Begin 1968 werd in Eindhoven een controle-ambtenaar aangesteld ter controle van degenen, die uitkeringen genieten. In een periode van vier maanden werden 150 mensen gecontroleerd. In veertig procent van de gevallen bleek de uitkering ten onrechte gegeven te worden, o.a. wegens het elders wonen en het zelfstandig of in loondienst werken. Het lijkt me, zo zei mevrouw De Vries-van Haften, dat de controle nog steeds onvoldoende is. Als ergens personeelsuitbreiding tot de rendabele investeringen behoort, dan zou het op dit gebied zijn, zo meende zij.

Op haar vraag aan de wethouder hoeveel ambtenaren er nu belast waren met de controle en wat de resultaten van die controle waren, kreeg zij een antwoord om van te schrikken: uit het onderzoek van 247, weliswaar voorgeselecteerde gevallen, bleek dat slechts in negentien procent van de gevallen de steun helemaal legitiem was. Eenenveertig gevallen bleken zo ernstig, dat aangifte bij de politie volgde. „Op dezelfde uitkeringsbasis zouden werkelijke stakkers minstens vijftig procent meer uitkering kunnen krijgen,” zo eindigde zij haar betoog.

Sprekende over het toneelbeleid van het vaste toneelgezelschap „Globe” zei zij — vrij naar het Frans: Elk genre is toegestaan, behalve het vervelende. Dat Globe zich aan die stelregel niet altijd houdt, zou men kunnen afleiden uit de verzuiming van onze fractievoorzitster betreffende de nieuwjaarspremière: Ik ben maar niet gegaan, want ik dacht dat wordt weer een avondje verveling en velen hebben zich stierlijk verveeld. (Bij Claus' bewerking van een oud Spaans stuk: De Spaanse hoer.) „Globe heeft nogal eens de neiging,” zei zij, „oude stukken te bewerken en te moderniseren. Ze hebben daar plezier in, meer dan het publiek. Maar auteurs, acteurs en regisseurs worden er niet voor betaald om zichzelf plezier te doen met dit soort experimenten, maar om het publiek tevreden te stellen en de bezoekers gelukkiger te maken, doordat men iets van zichzelf heeft herkend in het stuk. Hetzij in de ellende, hetzij in het geluk, hetzij in de resignatie. We krijgen in het repertoire echt te veel bewerkingen en ik heb nog nooit een goede jongensbroek gezien, gesneden uit de oude pantalon van opa.”

In ongunstige beïnvloeding van leerlingen van de kopklassen van middelbare scholen door dergelijke stukken, zei zij niet te geloven. Onze kinderen zijn immers fysiek eerder rijp dan wij waren. Bovendien kunnen wij, zo betoogde zij, de stelling: hoe vroeger men leert zwemmen, des te minder kans dat men later verdrinkt, volledig onderschrijven.

DAMMERS & VAN DER HEIDE'S

Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expediteurs,
beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen
en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-1

Telegramadres: ENERGETIC (New Boe Code)

TELEFOON: 146011 — TELEX 21127 (6 lijnen)

vrijheid en democratie

BREDA
BEGROET
CONGRES

Speciale bijlage

De redactie van Vrijheid en Democratie heeft met genoegen voldaan aan het verzoek van de Werkgroep West-Brabant van de VVD om enige pagina's beschikbaar te stellen in verband met de excursies die in Breda en omgeving worden georganiseerd (en waaraan alle partijleden kunnen deelnemen) ter gelegenheid van de jaarlijkse algemene vergadering, welke op 27 en 28 februari in Het Turfschip wordt gehouden. De artikelen op deze en de volgende pagina's zijn door de werkgroep zelf verzorgd. Speciale vermelding verdient ook het feit dat de advertenties van bedrijven in Breda en omgeving op initiatief van de werkgroep werden vergaard.

Alle hulde daarvoor!

Redactie Vrijh. en Dem.

De Grote Kerk in Breda.
Foto afgestaan door de VVV te Breda

Waarde VVD'ers,

De beste deskundigen uit West Brabant staan op vrijdag 27 februari a.s. voor u gereed om u een inzicht te geven in leven en werken in dit deel van Nederland.

Enthousiaste gastheren hebben voor u voor de vrijdagochtend en -middag een programma samengesteld, waarvan men met recht kan zeggen dat het nuttige met het aangename op voortreffelijke wijze met elkaar verenigd zijn.

Tot ziens in Etten-Leur, Breda of Roosendaal!

De voorzitter van de
Werkgroep West
Brabant,

(P. Verwey)

Van het congres-secretariaat

Congres-secretaris F. J. Melzer jr. vestigt hierbij graag de aandacht op een aantal voor de organisatie van het congres belangrijke punten.

1. **Aanmelding voor logies:** Meldt u liefst zo tijdig mogelijk (tot 31 januari a.s.) voor het verkrijgen van hotelruimte. Indien uw opgave bij ons is binnengekomen, wordt zij doorgegeven aan de VVV te Breda. Deze draagt zorg voor de reservering van de hotels en zal u zo spoedig mogelijk in kennis doen stellen van de naam en adres van uw hotel, de hoedanigheid van de accommodatie en het te betalen bedrag.

2. **Aanmelding excursies:** Om de organisatie van de excursies zo vlot mogelijk te doen verlopen is een tijdige aanmelding zeer gewenst. De aankomst en

ontvangst van de deelnemers is gesteld op vrijdagmorgen 27 februari om half elf in Het Turfschip, Chasséveld te Breda. Om elf uur zullen de bussen voor de excursies vanaf de ingang van Het Turfschip vertrekken.

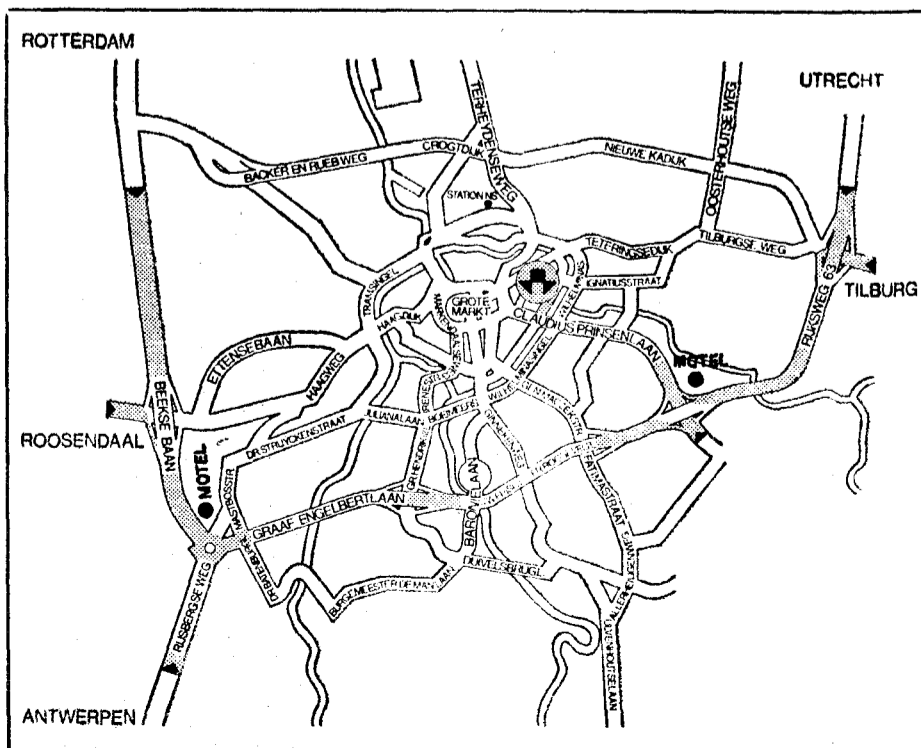
3. **Aanduiding rijrichting:** Vanaf het begin van alle invalswegen van Breda geven duidelijke oranje borden de richting aan hoe u moet rijden naar het congresgebouw 't Turfschip. Er is ruim voldoende parkeerplaatsen.

4. **Avondprogramma:** Na sluiting door de voorzitter van de vergadering zal de

zorg voor het resterende gedeelte van de avond worden overgenomen door de Werkgroep West-Brabant. Tijdens het feestgedeelte zal voor u optreden een oude-stijl jazzband, de Original Dixieland Heebee Jeebee Jazzband uit Breda.

5. **Inlichtingen:** Voor alle verdere inlichtingen kunt u mij bellen onder no. 01600 — 30038, of schrijven: Hardenbroekstraat 27, Breda. Het congresgebouw 't Turfschip is telefonisch bereikbaar onder no. 01600 — 49250

F. J. MELZER JR.
CONGRESSECRETARIS

Aanmeldingsformulier

Ondergetekende:

Adres:

Woonplaats:

- I Wenst voor personen logies in de prijsklasse van tot per kamer.
Wenst éénpersoonskamer: ja/nee. Wenst tweepersoonskamer: ja/nee.
- II Wenst met personen deel te nemen aan de excursie „BENELUX”.
Wenst met personen deel te nemen aan de excursie „WERKGELEGENHEID” (Etten-Leur).
Wenst met personen deel te nemen aan de excursie „CULTUUR”.

Handtekening

Aanmelding dient te geschieden door deze invulstrook toe te sturen aan: F. Melzer, Hardenbroekstraat 27, Breda. De sluitingstermijn is gesteld op 31 januari 1970. De kosten van deelneming aan elk van de drie bovengenoemde excursies bedragen f 15,— per persoon (inclusief koffiemaaltijd). Dit bedrag dient vóór 31 januari te worden overgemaakt op girorekening: 1209349 t.n.v. F. Melzer te Breda.

Inleidingen en gegevens over

Culturele tocht

De culturele tocht zal onder leiding staan van de schrijver van dit inleidende artikel, de heer Y. P. W. van der Werff (foto) en de heer J. P. Kalwij.

Van de Middeleeuwse stad Breda bleef slechts het stratenplan behouden; de huizen zijn vrijwel alle van later tijd. Doch in het centrum prijkt de — onlangs geheel gerestaureerde — Grote Kerk in laat-gotische bouwstijl. Ook het door de baron van Breda — sedert 1403 waren dat Graven van Nassau! — omstreeks 1530 opgetrokken Renaissancepaleis bleef bewaard; terzelfder tijd betrokken de begijnen hun huidige hofjes.

Na de bloeiperiode waren stad en kasteel gedurende de onafhankelijkheidsstrijd veelomstreden object: de geslaagde krijgslust met een

turfschip (1590) als moderne versie van het Trojaanse paard is daarbij nationaal al even bekend, als Breda internationaal vermaardheid verkreeg door Velazquez' vereeuwiging van de overgave van 1625 onder de naam „Las Lanzas”.

Als frontierstad boette Breda sterk aan inwonertal en economische betekenis in: als „uithoek” van de Republiek werd het gebezigd om vorstelijke ballingen (Karel II) onder te brengen of buiten het krachveld van diplomatieke machinaties vredescongressen tot een goed einde te brengen (1667).

De stilstand van de 18e eeuw

zou slechts gedeeltelijk doorbroken worden door het in het kasteel vestigen van de opleiding tot beroepsofficier en door het instellen van de rechtbank. Eerst na de aanleg van spoorverbindingen — het station werd door Thorbecke geopend — en het slechten der vestingwallen komt Breda geleidelijk tot nieuw leven en stijgt het aantal inwoners. Toen de stad op 12 mei 1940 wederom midden tussen twee fronten kwam te liggen en totale evacuatie geboden werd, trokken ruim 50.000 mensen weg in die — achteraf bezien — zinloze exodus.

Vooraf in de laatste decennien

Bezoek aan Etten-Leur

Het werkbezoek aan Etten-Leur zal onder leiding staan van de schrijver van dit inleidende artikel, de heer R. G. P. Sandberg.

In het aanmeldingsformulier ziet u het werkbezoek aan Etten-Leur aangeduid met de excursie „Werkgelegenheid”. Eigenlijk een wat enge titel voor een werkbezoek dat tot doel heeft u te confronteren met de grote structurele veranderingen in West-Brabant, inclusief de recente ontwikkelingsplannen aan bijv. de Moerdijk.

Een der zwaarste opgaven waar West-Brabant zich in de naaste toekomst voor geplaatst ziet is de integratie van dit gebied in de „Gouden Delta”. Bewust van haar ruimtelijke positie, tussen Rotterdam, Antwerpen en Zeeland zal de streek er voor moeten waken niet een ruimtelijke aaneenklontering te worden met de Rotterdamse en Antwerpse agglomeratie's.

Toch wonen er momenteel in West-Brabant 475.000 mensen, ruim een kwart van de 1,7 miljoen Noordbrabanders. De 475.000 van nu zullen er 550.000 in 1980 zijn en 620.000 in 1990.

Diezelfde ontwikkeling ondergaat ook de beroepsbevolking. Momenteel 176.000 in 1980 205.000 en in 1990 zullen er ca. 230.000 Westbrabantse mannen en vrouwen hun armen uit de mouwen willen steken. Toegegeven, die 475.000 van nu komen aardig aan de kost. Maar zonder maatregelen nu zal dat er in 1980 anders uitzien. De afnemende betekenis van de landbouw voor de werkgelegenheid en de aanzienlijke pendel in dit gebied zijn tekenen aan de wand.

Een bezinning op de toekomst is voor dit deel der provincie Noord-Brabant noodzakelijk en urgent. Een belangrijk instrument daarbij is een streekplan, onlangs gereedgekomen voor dit gebied.

Etten-Leur ligt geografisch in het midden van de stedenrij Bergen op Zoom, Roosendaal, Etten-Leur, Breda, Oosterhout. Een stedenrij die in de tweede nota ruimtelijke ordening het „tweede stedelijke zwaar-

tepunt van Nederland” wordt genoemd.

Een vriendelijk stadje met een modern winkelcentrum. In het streekplan aangeduid als sub-regionaal centrum met goede ontwikkelingskansen. Nu 15.000 inwoners, in 1980 verdubbeld en ongeveer 40.000 mensen in 1990. In grote lijnen ligt er eenzelfde taak weggelegd voor deze gemeente als voor heel West-Brabant.

Natuurlijk is het onmogelijk de hierboven slechts summier geschetste problematiek uitputtend te behandelen. Dat is ook niet de bedoeling. Veel van de problemen hier zullen ook de problemen daar zijn. Bij u. In een andere conceptie, in andere verhoudingen. Tijdens ons werkbezoek kunnen we rekenen op de uiterst deskundige voorlichting van die personen die elk vanuit hun wetenschap, hun visie deze problemen in onze streek te lijf gaan. De plezierige accommodatie in het splinternieuwe congresgebouw de

Benelux-tour

Eén van de drie op vrijdag 27 februari te houden excursies werd de Benelux-Tour genoemd. Het doel van deze excursie is de deelnemers inzicht te verschaffen in de werkwijze van de samenwerkende gemeenten in West-Brabant; (Regio-gemeenten) in de problematiek van het Belgisch-Nederlands grensoverleg (Benego) en de havenproblematiek van Antwerpen in de kader van de Benelux.

Het programma is zodanig opgesteld dat „een terugkeer naar Breda van vermoeide deelnemers, opgeladen met problemen en emoties” uitgesloten is. Het zijn enkele korte busritjes door het Brabantse land, afgewisseld met een kopje koffie, een praatje, een aperitief en een lunch.

Om 11.00 uur vertrekken de deelnemers uit Breda. Zij worden te 11.30 uur op het stadhuis van Roosendaal ontvangen. Burgemeester J. P. Godwaldt van Roosendaal en Nispen zal in zijn hoedanigheid van voorzitter van de Regio een korte toelichting geven.

Om 12.30 uur vertrekken de deelnemers naar Putte. De burgemeester van deze grensplaats, de heer J. A. M. Boudrie, zal op het gemeentehuis als gastheer optreden en een korte toelichting geven op het Benego, waarvan hij voorzitter is.

Te 14.00 uur vertrek naar Kalmthout, alwaar in De Buijzerd, gelegen aan de rand van de Kalmthoutse heide, de lunch zal worden gebruikt. Deze lunch zal een „Postlunchstafel” zijn, ook wel genoemd een „Kempische maaltijd.” Tijdens de maaltijd zal de adjunct-directeur van de Economische Raad van Antwerpen, de heer dr. H. Vandenberg, een toelichting geven op de havenproblematiek van Antwerpen.

Om 15.45 uur vertrekt de bus. Via Wuustwezel zal men om 16.30 uur in Breda arriveren.

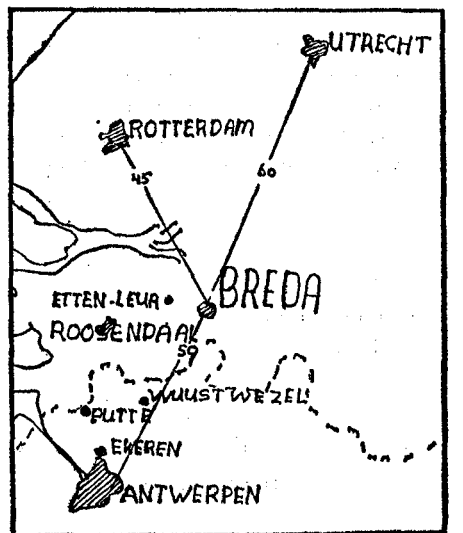
Om de deelnemers in de gelegenheid te stellen zich enigermate te oriënteren, het volgende:

Wie de steden Rotterdam en Antwerpen met een rechte lijn verbindt, zal in het midden Roosendaal vinden. Onder de rook van deze plaats liggen de gemeenten Nieuw-Vossemeer, Steenberg, Oud- en Nieuw Gastel, Oudenbosch, Hoeven, Rucphen en Wouw. Samen vormen deze gemeenten de Regio-Roosendaal, gemakshalve zo aangeduid als afkorting van „Overlegorgaan Regio Roosendaal”, een orgaan dat in 1967 bij gemeenschappelijke regeling werd ingesteld.

Het doel van dit intergemeentelijk overleg is het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van het gebied door bestuurlijke samenwerking en coördinatie. Belangrijke

punten daarbij zijn o.a. de werkgelegenheid, (werk hebben, werk houden) de gemeenschappelijke behandeling van de wegenbelangen, onderwijs en recreatieve voorzieningen.

Eén van de belangrijkste besluiten van het overlegorgaan is de op 10 juli 1968 ingestelde enquête inzake de woningvoorraad en woningbehoefte in de regio. Met de onderzoekresultaten zal gestreefd worden naar een gericht bouw-, uitgifte- en bestuursbeleid voor de komende jaren.

Gastheren tijdens de Benelux-tour, tevens de schrijvers van dit artikel, zijn de heren A. J. M. Mol (foto links), lid van de gemeenteraad van Roosendaal en Nispen en Th. Oostendorp, voorzitter van de VVD-afdeling Roosendaal.

de excursies

maakt de stad een uiterst spectaculaire groei door: naast uitbouw en verbreding der industrie neemt de dienstverlenende sector een steeds groter aandeel in de bedrijvigheid, terwijl de aantrekkelijkheid als woonstad onmiskenbaar is; het aantal inwoners steeg tot 120.000.

Niet alleen krijgt de centrumfunctie als hoofdstad van West-Brabant steeds meer gestalte, ook de ligging halverwege de havengiganten Rotterdam en Antwerpen, de hoofdsteden Brussel en Den Haag en de centra Gent en Utrecht biedt voor de toekomst vele mogelijkheden, o.a. als congresstad.

Programma

- 10.30 ontvangst in het congrescentrum Het Turfschip.
- 11.00 vertrek te voet of per bus, al naar de weersomstandigheden.
- 11.15 bezoek aan het kasteel van Breda.
- 12.25 bezoek aan de grote kerk.
- 12.55 Brabantse koffietafel in De Beurs/Modern.
- 14.15 tocht per bus ter bezichtiging van de stadsontwikkeling, tevens route door het Mastbos.
- 15.45 bezoek aan het Begijnenhof.
- 16.00 bezichtiging van het stadhuis (hal: Las Lanzas).
- 16.30 officiële ontvangst door de burgemeester van Breda.

„Nobelaar” tijdens ons werkbezoek en de lunch in het vermaarde restaurant „De Zwaan” zullen deze dag alleen maar tot een nog groter succes maken.

Programma

- 10.30 Aankomst en ontvangst van de gasten in de foyer van het congrescentrum Het Turfschip in Breda.
- 11.00 Vertrek per touringcar naar de gemeente Etten-Leur.
- 11.30 Aankomst in Etten-Leur. Ontvangst van de gasten door het gemeentebestuur in het congresgebouw De Nobelaar.
- 11.45 Inleiding van burgemeester A. J. Oderkerk: „Problematiek van een kerngemeente. Etten-Leur resultaten van de uitdaging. Aansluitend gelegenheid tot het stellen van vragen.
- 12.50 Werklunch in restaurant De Zwaan.

- 13.20 Gedurende werklunch inleiding van ir. J. P. J. Margry, directeur Prov. Planologische Dienst: „Westbrabant en de delta”.
- 14.00 Met touringcar een korte rit met toelichting over het industrieterrein der gemeente.

- 15.00 Aankomst in De Nobelaar. Thee, Inleiding van ir. A. J. de Wildt, hoofdinspecteur-directeur voor de Arbeidsvoorziening: „Arbeidsmarktontwikkeling in Westbrabant en enige algemene aspecten van de arbeidsvoorziening, welke hiermede verband houden”. Aansluitend vragen en/of discussie.
- 16.00 Afscheid van gemeente Etten-Leur.

- 16.30 Aankomst te Breda — Grote Markt — ontvangst van alle deelnemers door burgemeester Merckx op het gemeentehuis van Breda.

- 17.30 Terugrit naar congrescentrum Het Turfschip.
- 17.40 Einde werkbezoek.

ETTEN-LEUR

KERNGEMEENTE IN WEST-BRABANT

DUS:

ruime financiële faciliteiten bij industriële vestigingen op uitgestrekte industrieparken met spoorwegraccordement;

MET:

- geschoolde arbeiders;
- riant woonwijken met stedelijke voorzieningen;
- uitstekend leefklimaat.

INLICHTINGEN: GEMEENTEBESTUUR VAN ETTEN-LEUR
Telefoon: 01608 - 39 21, toestel 21

Een ander overlegorgaan is het Benego, waaraan wordt deelgenomen door de Belgische gemeenten: Essen, Kapellen, Kalmthout, Loenhout, Meer, Stabroek en Wuustwezel en door de Nederlandse gemeenten: Huybergen, Ossendrecht, Putte, Roosendaal en Nispen, Rucphen, Rijsbergen, Wouw en Zundert. Benego is een overlegorgaan, zonder enige institutionalisatie en is geen rechtspersoon. Het initiatief om de problematiek in het Benelux-middengebied daadwerkelijk aan te pakken, werd genomen tijdens de tweede Guldenberg-conferentie, welke in november 1967 in Helvoir werd gehouden.

Uit het feit, dat in korte tijd op meerdere punten reeds resultaten werden bereikt, blijkt dat de werkwijze van dit overlegorgaan zeker verantwoord is. Er had reeds een bijzonder vruchtbare uitwisseling

van opinies en gegevens plaats, terwijl meerdere zaken reeds in een vergevorderde staat van voorbereiding zijn. Hiervan kunnen o.m. genoemd worden: de inmiddels gerealiseerde vrijere grenspassage, een onderzoek naar de wederzijdse erkenning van diploma's, het contact tussen hoofden van politie, het onderhoud van grensoverschrijdende waterwegen, het gemeenschappelijk maatschappelijk opbouwwerk, een gemeenschappelijke regeling voor vuilverbranding, culturele samenwerking, ontsluiting van en recreatie rond de Kalmthoutse heide.

Het enthousiasme waarmee de vertegenwoordigers der diverse gemeenten de zaken hebben aangepakt waarborgt dat zeer zeker goede resultaten kunnen worden bereikt en stimulerend werk kan worden verricht.

Hotel-
Restaurant
Taverne

„Mastbosch”

BREDA - HOLLAND

DIRECTIE G. v. SAARLOOS en Znr. TEL. (01600) 224 33

Dagelijks levende muziek, behalve 's-maandags.

OUDENBOSCH

INDUSTRIETERREINEN:

aan de provinciale weg in de nabijheid van Rijksweg 17 en uitgerust met alle openbare voorzieningen.

WOONKLIMAAT:

moderne woonwijken, nieuwe uitbreidingsplannen o.m. voor de bouw van villa's en bungalows; vele mogelijkheden voor sportbeoefening (overdekt zwembad, sporthal, tennispark, openlucht-bosbad).

STREEKCENTRUM VAN ONDERWIJS:

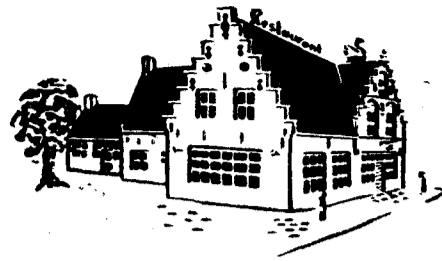
lagere technische school, Thomas More College (Havo en atheneum voor jongens en meisjes), Mavo-scholen, huishoudscholen en kweekscholen.

LIGGING:

Centraal gelegen in West-Brabant aan water (rivier De Mark), spoor en prima wegennet naar alle zijden (Randstad Holland en agglomeratie Antwerpen).

INLICHTINGEN:

Gemeentehuis, telefoon 01652 - 2355.

RESTAURANT „DE ZWAAN”

MARKT — ETTEN-LEUR

Membre Alliance Gastronomique Néerlandaise

IEDERE VRIJDAGAVOND: een speciaal vis-restaurant.

Gaat u meteen naar huis?
Direct na het VVD-congres?
Jammer, we hadden voor u zo'n mooi

WEEKEND

BREDA

Volledig verzorgd.
Vanaf f 43,25
t.m. zondagavond of maandagmorgen.
Vraag de speciale folder bij

VVV BREDA

Postbus 399, Willemstraat 17, tel. 01600 - 32150, telex 54396.

Nachtclub - Bar - Dancing

„FIËSTA”

SHOW - STRIP-TEASE
FILM-PROJECTIE

GEOPEND 10 - 4 UUR.

J. M. v. Houten, Visserstraat 20,
Breda.

In **ROOSENDAAL** hebben al vele
industriëlen en anderen gevonden wat zij zochten:

- ★ goede, goedkope grond;
- ★ vakkundig, toegewijd personeel,
- ★ uitstekende verbindingen
(iedereen weet, dat Roosendaal een belangrijke spoorstad is en dat ze centraal in het Benelux-gebied ligt, midden tussen de havensteden Rotterdam en Antwerpen; de spoor- en wegverbindingen met die steden en ook die in andere richtingen zijn prima),
- ★ de modernste en beste warenhuizen en winkels van heel West-Brabant en - in het algemeen - talrijke voorzieningen die voor een buitengewoon aangenaam woonklimaat zorgen,
- ★ een internationale sfeer; in en nabij het station natuurlijk altijd, maar elders in de stad ook; vooral 's zaterdags en 's maandags als er zoveel Belgen op bezoek zijn.

Ook wat U zoekt vindt U in **ROOSENDAAL** als U er

- een bedrijf wilt stichten,
- wilt komen wonen,
- gewoon eens op bezoek wilt komen.

NEEM DE PROEF OP DE SOM

Wij lichten U graag nader in. **Tel. 01650/33990 (gem.huis, Markt 54)**

HET GEMEENTEBESTUUR

Het turfschip

De algemene vergadering van de VVD wordt gehouden in Het Turfschip van Breda. De congresgangers hoeven niet bevreesd te zijn voor kou en water, waarvan Héraugière en zijn mannen in 1590 de last ondervonden, maar onze Bredase gastheren op 27 en 28 februari willen toch ieder nog eens herinneren aan de geschiedenis van het turfschip. Vandaar dit artikel, overgenomen uit de documentatiemap die werd uitgegeven ter gelegenheid van de opening van het moderne congresgebouw (oorspronkelijke tekst van de heer J. M. F. IJsseling).

De verrassing van Breda op 4 maart 1590 is een bekend feit uit de tachtigjarige oorlog (1568-1648). Deze oorlog was begonnen als opstand van alle Nederlandse gewesten tegen hun landsheer Philips II, die een sterk centraliserend bewind voerde en daarbij de vaak zeer oude privileges schond.

In 1590 was de oorlog reeds meer dan twintig jaar aan de gang. In die periode was de opstand, waarvan de prins van Oranje van het begin af de leiding had, steeds meer het werk geworden van een kleine maar felle groep protestanten. Verder was het zwaartepunt van de beweging, die oorspronkelijk vooral was uitgegaan van de Zuidelijke Nederlanden, definitief verlegd naar Holland. Naast deze provincie waren nog slechts Zeeland, Utrecht en een deel van Friesland onafhankelijk. Deze gewesten vormden sinds kort een zelfstandige Republiek: de oorsprong van de Nederlandse staat.

De Zuidelijke Nederlanden bevonden zich in die tijd weer in de vaste greep van Philips II en zijn landvoogd Parma. Deze bekwame staatsman en militair kon sinds 1589 minder aandacht besteden aan de noordelijke gewesten omdat de koning hem had opgedragen met zijn troepen naar Frankrijk op te trekken.

Mede hierdoor kon de jonge Republiek onder leiding van prins Maurits en Johan van Oldenbarnevelt haar positie consolideren. De verovering van Breda was het eerste belangrijke militaire succes van prins Maurits.

De scheiding van Noord en Zuid was voor Breda bijzonder ongunstig. De stad werd een vesting in het grensgebied. Breda heeft sindsdien gedurende bijna drie eeuwen het vrij benauwde leven moeten leiden van een vestingstad. Pas op het einde van de vorige eeuw, nadat de vesting Breda bij koninklijk besluit was opgeheven, zou de stad zich weer kunnen ontplooiën.

Het oorspronkelijke plan om in het ruim van één van hun schepen soldaten in het Kasteel van Breda binnen te smokkelen was afkomstig van één of meer leden van de Leurse turfschippersfamilie Van Bergen.

Aangezien zij regelmatig turf voor het garnizoen leverden kenden zij de situatie ter plaatse door en door. Prins Maurits, aan wie zij hun idee in het najaar van 1589 voorlegden, voelde er wel wat voor. In de eerste instantie gaf hij opdracht de zaak vooral geheim te houden.

Maurits besprak het plan met Johan van Oldenbarnevelt en ook deze achtte

het uitvoerbaar. Van Oldenbarnevelt stelde voor de Kamerijkse edelman Charles de Héraugière te vragen als militaire aanvoerder van de operatie te willen optreden. Nadat Héraugière zonder bedenkingen de benoeming had geaccepteerd, werd hij ter voorbereiding aangesteld als commandant van het fort Noorddam bij Zevenbergen.

Prins Maurits gaf verder zijn luitenant-generaal Philips van Hohenlohe opdracht zoveel mogelijk troepen gereed te houden. Ook werd gezorgd voor voldoende aanvoer van munitie en levensmiddelen voor Breda, want als de onderneming slaagde kon men erop rekenen dat de vijand spoedig een poging zou doen de stad te heroveren.

Al deze bewegingen waren de tegenpartij niet ontgaan. Het Bredase garnizoen werd gevormd door Italiaanse soldaten, die onder bevel stonden van de gouverneur Odoardo Lanciavechia, aan wiens zorg ook Geertruidenberg was toevertrouwd. Misleid door geruchten dat Maurits het op deze laatste stad had gemunt vertrok hij daarheen, het bevel in Breda overlatend aan zijn onervaren zoon Paolo Antonio.

Inmiddels had Héraugière 75 jonge mannen uitgekozen. Op 26 februari ging men bij Zevenbergen aan boord. Door de oostenwind en ijsgang kwam het turfschip niet ver. Op 1 maart was de toestand zo slecht dat Héraugière zijn mannen aan land liet gaan. Vrijdag 2 maart 's avonds om 11 uur kwam schipper Adriaan van Bergen zeggen dat de weersomstandigheden gunstig waren. Men vertrok opnieuw. Zaterdagmiddag lag het schip voor de sluis van het Kasteel. Een Italiaanse korporaal onderzocht het schip. Hij bevond alles in orde. Er moest echter gewacht worden op hoogwater om de sluis te kunnen openen. Het waren spannende uren. Het turfschip was lek gestoten waardoor de manschappen niet alleen kou leden maar ook wateroverlast hadden en sommigen zelfs bang waren te zullen verdrinken. Gelukkig had Héraugière voldoende overwicht om paniek te voorkomen. Het lek had bovendien het voordeel dat Van Bergen moesten pompen, waardoor het hoesten van de mannen werd overstemd.

Nadat het schip met de hulp van een paar Italiaanse soldaten was binnengetrokken werd meteen met het lossen van de turf begonnen. Weer dreigde het gevaar voor ontdekking. De schipper en zijn knechts deden daarom of zij moe waren en aangezien er voor die nacht voldoende brandstof was gelost ging de

wachtcommandant akkoord met het voorstel om met de rest te wachten tot de volgende dag.

Uit veiligheidsoverwegingen mocht maar één schipper aan boord blijven. Van het feit dat hij in de stad moest overnachten maakte Adriaan van Bergen gebruik om ongemerkt de stad te verlaten en prins Maurits van de stand van zaken op de hoogte te brengen. Deze gaf toen Hohenlohe bevel om naar Breda op te rukken en zich gereed te houden om bij het eerste sein Héraugière te gaan helpen.

Lange tijd heeft men gedacht dat het turfschip het Kasteel zou zijn binnengevaren door het Spanjaarsgat, dat zijn naam dan ook aan deze geschiedenis dankt. Dit laatste bleek zonder meer onmogelijk: de opening tussen de Granaat- en Duiventoren werd pas aangelegd in 1610.

De in 1590 aanwezige sluis lag onordelijker en nadat het turfschip hierdoor was binnengetrokken legde het aan in de binnengracht aan de noordzijde van het kasteel, ongeveer ter plaatse waar in 1940 het herdenkingsmonument „Het Vosje" werd opgericht.

Over het turfschip zelf, dat bij de verrassing van Breda in 1590 gebruikt werd, is bijzonder weinig bekend.

Waarschijnlijk was het een platboomd zeilvaartuig, een zogenaamde „pleyte" of „pleitschip" en leek het enigszins op een tjalk.

Nog minder is bekend van de ruimte die de manschappen onder in het turfschip hadden. Uit een kleine berekening op grond van gegevens uit de stadsrekeningen blijkt, dat de turfschepen uit Leur per keer gemiddeld ongeveer 1000 tonnen van 160 liter = 160 m³ turf aanvoerden. Aannemend dat de helft van de daarvoor benodigde ruimte voor soldaten kon worden vrijgehouden, zouden zij zo'n 80 m³, een niet grote maar wel redelijke ruimte, tot hun beschikking hebben gehad.

Turf was op het eind van de zestiende eeuw naast hout de belangrijkste brandstof. De in Breda verstookte turf was afkomstig uit Dongen en Oosterhout, en uit Leur. De bewoners van de eerste twee plaatsen brachten de turf hierheen met wagens. De Leurse turf werd per schip aangevoerd. De brandstof voor het Spaanse garnizoen moest de stad betalen. Vandaar dat wij in de stadsrekeningen kunnen vinden, dat in het jaar 1589 alleen voor het garnizoen zo'n 30.000 tonnen (een ton had een inhoud van ruim 160 liter) turf zijn aangevoerd.

DE FRAAISTE

**INDUSTRIE
(WERK)TERREINEN
- 150 ha -
WORDEN IN
1970 EN 1971
GEREEDGEMAAKT
TUSSEN:**

**BERGSE MAAS
RIJKSWEG 27
MAASROUTE**

Inlichtingen gemeente Raamsdonk
Telefoon 01621 - 29 40

BREDA

Een steeds groeiend aantal

**INDUSTRIEHALLEN VAN
400 TOT 1500 m²**

voor de verhuur op kortere of langere termijn maakt het vrijwel altijd mogelijk in zeer korte tijd aan een nieuwe vestiging te Breda een begin te geven.

**Inlichtingen: Gemeentehuis Breda
telefoon 01600-22244**

BREDA

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:

Bruningweg 21

Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:

Kipstraat 3d

Telefoon: 010 - 121288

- utiliteitsbouw
- hoogbouw
- woningbouw
- betonbouw
- projectontwikkeling
- administratie en onderhoud van onroerend goed

n.v. bouw- en aannemingsbedrijf
VAN STRAALEN & VAN DER HAVE
 sirevelsweg 700 tel. 010-27 95 80*
ROTTERDAM

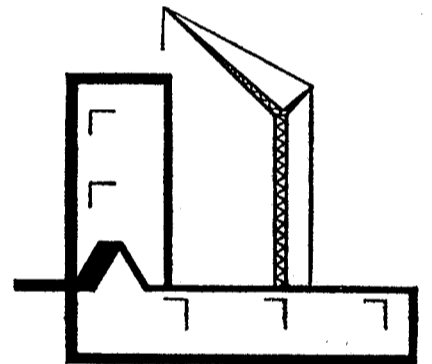
**slavenburg's
 bouwbedrijven**

SCHIEDAM - DORDRECHT

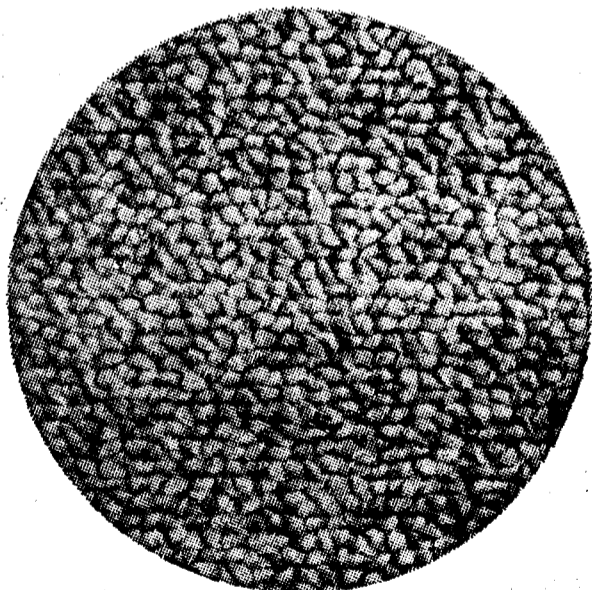
- voor: ★ Arbeidsbesparende woningbouw
 ★ Moderne aanpak o.a. gietbouw
 ★ Bouwstromen
 ★ Utiliteitsbouw

N.V. Aannemersbedrijf v/h J. Stam - Kortenaerstraat 3 - Zwijndrecht

01850-28939 - Directie; 28663 - Boekhouding - Loonadministratie; 29398 - Werkvoorbereiding - Voor- en Nacalculatie.

Geweven schoonheid in nylontapijt

Vertolon is een nylon tapijt, dat vervaardigd is volgens de beproefde weeftechniek. Vertolon vervilt of pluist niet. Vertolon blijft mooi, zelfs op de meest intensief gebruikte plaatsen. Ieder van de 11 Vertolon-kleuren is fraai genuanceerd. Vertolon wordt geleverd op 380 cm. breed (kamerbreed) en 100 cm. breed. Vertolon is zoals alle Verto - produkten ooglooflijk sterk. Prijs: 380 cm. breed: f 106,85 per meter. 100 cm. breed: f 28,15 per meter.

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010-332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON” VREELAND A/D VECHT

BIJ KRUISSING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

Rijnhotel-Arnhem

annex SAVOY-RESTAURANT

Hotel met sfeer en gesoigneerde keuken

RIJNTERRAS

Onderlangs 10 - Arnhem - Tel. 08300-27141

Hotel Noordzee-Boulevard N.V.

Tel. 01184-2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemond, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

Hotel „De Herikerberg”

Markelo - Tel. 05476-1223

Het gehele jaar geopend

Specialiteiten Restaurant

Ruime parkeergelegenheid

Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen

Aparte film-, toneel-, concertzalen

Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070-555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

KASTEEL OUD-WASSENAAR HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

probeert U zo maar eens te lopen op één been

U komt geen twintig meter ver. Maar van uw partij verwacht u wel dat zij op één been voorop blijft gaan. (En zij slaagt er nog wonderwel in ook.)

Met dat ene been bedoelen wij, met permissie, uw eigen lidmaatschap. Uw partij is er zeer verheugd mee. Maar ja... het is maar één lidmaatschap.

Voelt u waar wij heen willen? Ja.

Hoe lang is het geleden dat u met een vriend of een kennis over de VVD hebt gepraat? Met die meneer in de flat boven u? Met een collega? De liberale gedachte beleeft een indrukwekkende renaissance. Wij merken het aan overweldigende belangstelling voor onze partijvergaderingen. Maar de weerspiegeling ervan in ons ledental kan beter. Véél beter.

Tallose liberaal-gezinden zitten op de wip om óók lid te worden. Zij wachten alleen op een duwtje. Welnu, geef ze dat duwtje. Deze tijd van politieke gisting en vernieuwing plaatst uw partij voor grote taken. Alleen een krachtige en groeiende VVD kan deze taken volbrengen zoals u en wij wensen.

Ledenwerving? U bent en blijft onze beste propagandist. Een persoonlijk woord van u haalt meer uit dan ellenlange propaganda-verhalen.

zet UW ene beste beentje voor en maak minstens één lid!

coupon

Algemeen Secretariaat van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie,
Koninginnegracht 61, 's-Gravenhage.

- Ik geef mij op als lid van de V.V.D., contributie f 25,- per jaar. (Amsterdam, Enschede en Hengelo f 30,- per jaar.) incl. het weekblad Vrijheid en Democratie.
- Ik verzoek u mij volledige documentatie te zenden over de V.V.D. Maak het vakje van uw voorkeur zwart. Opzenden als brief met adres: V.V.D., Antwoordnummer 1877, 's-Gravenhage. Plak géén postzegel, die betalen wij.

NAAM _____

ADRES _____

PLAATS _____

HANDTEKENING _____

Dit blad wordt ter kennismaking aangeboden door:

Landbouw in stroomversnelling

door mr. J. F. G. Schlingemann,
landbouwdeskundige in de
Tweede Kamerfractie van de VVD

Het klinkt wat afgezaagd, maar ook de landbouw staat aan het begin van de jaren zeventig. Een nieuw decennium van onze jaartelling ligt voor ons en de verleiding is voor velen groot, dit als een afgeronde periode te beschouwen. In het kader van de Verenigde Naties is men volop bezig aan de voorbereidingen voor het tweede ontwikkelingsdecennium, waarvoor men een strategie wil opstellen, waaraan ontwikkelde en ontwikkelingslanden zich zouden moeten houden. En ofschoon men er vanuit gaat dat het decennium pas in 1971 begint, daar de jaartelling toch wel met het jaar 1 zal zijn begonnen, wordt er volop over geschreven. De mens wil immers graag de tijd indelen in afgeronde delen met gefixeerde punten, waarnaar hij zijn plannen, zijn gedachten en zijn werk kan richten. Ook in de Brusselse ideeën over de Europese landbouw spelen de jaren tot 1980 een grote rol. Wij behoeven maar het Plan Mansholt te noemen, dat eveneens de vóór ons liggende tienjarige periode als uitgangspunt neemt.

Nadenkend over wat er allemaal zou moeten gaan gebeuren om inderdaad in of rond 1980 over een gezonde bedrijfstak land- en tuinbouw te beschikken in het Europa van dan, in de wereld van dan beter gezegd, slaat de schrik een mens om het hart. In ieder geval zijn er voldoende problemen, die nader tot een oplossing moeten worden gebracht.

Vaststaat bij voorbeeld dat de snelle en ingrijpende herstructurering van de landbouw als bedrijfstak voort blijft gaan. Dat wil zeggen, dat met of zonder de maatregelen uit het Plan-Mansholt of uit ieder ander structuurhervormingsplan — er zijn er namelijk meerdere — de exodus zal voortgaan en dat naar grotere bedrijfseenheden gestreefd zal blijven worden.

Nog altijd leven wij onder een chaotische wereldproductie en daardoor is de wereldmarkt in de meeste landbouwproducten een ongeordende overschottenmarkt met alle gevolgen voor de prijs- en inkomensvorming. Deze situatie dwingt alle regeringen tot het voeren van een ingewikkeld en veelal kostbaar landbouwbeleid.

Een eerste vereiste voor de komende tien jaar is nu eindelijk de eerste deugdelijke stappen te zetten op de weg, die moet leiden naar een beter evenwicht tussen het aanbod en dus de productie en de vraag, dus de consumptie. Zulks zal zeker ook nodig zijn wil men ooit succesvolle pogingen wagen om in wereldakkoorden een verschuiving van de

productie van bepaalde producten ten gunste van bijvoorbeeld de ontwikkelingslanden te bewerkstelligen. Nu immers redeneert ieder producerend land dat een eenzijdige eigen beperking slechts tot gevolg heeft dat de concurrent onmiddellijk zijn productie uitbreidt.

Een treffend voorbeeld hiervan kon men in de jaarrede van de voorzitter van het hoofd produktschap Zuivel vinden, waar hij zei, dat ons land in EEG-verband de melkproductie, die vorig jaar was opgelopen tot bijna 8 miljard kg, niet moest inkrimpen daar wij het best producerend gebied zijn. Gelijk heeft hij wel, maar er bestaat bij onze partners nog weinig neiging hun productie in te krimpen ten behoeve van deze best producerende Nederlanders. Zou het omgekeerd wel het geval zijn?

In de komende 10 jaar zal voorts krachtig voortgegaan moeten worden met het omvormen van een bedrijfsstructuur, die qua grootte en efficiency niet meer rendabel mee kan in deze tijd. Dit zal gepaard moeten gaan met een begeleidend sociaal beleid voor hen die afvallen. Maar daarnaast zullen heel wat stimulerende maatregelen nodig zijn van overheidswege op het gebied van de cultuurtechniek, de regionale ontwikkeling en de financiering van de grotere bedrijfseenheden.

Naast het internationale vlak is er dus tevens heel wat te doen in het kader van de EEG en van de nationale mogelijkheden. Hierbij moet zoveel mogelijk gestreefd worden naar internationale samenwerking en harmonisatie van het beleid in de verschillende delen van de wereld. Of daar al een geschikte apparatuur voor aanwezig is met voldoende armslag staat te bezien.

De landbouw zal zich zeker in ons land hoe langer hoe meer moeten aanpassen aan het industriële milieu en tevens ingepast worden in dit milieu. Het eist veel werk op het terrein van de planologie en de sociologische wetenschappen.

Ten slotte, en dit is een belangrijk vraagstuk apart, voltrekt zich een fundamentele verandering op het gebied van de afzet van vele producten. Daar komen wij zeker in deze rubriek op terug.

Zo gaat een in aantal kleiner wordende groep geconfronteerd worden met een steeds wijder en gecompliceerder complex van problemen. Het zal veel van haar kwaliteit afhangen, van haar durf en ondernemersgeest, of zij na tien jaar inderdaad een gezonder onderdeel zal zijn van de gehele economie.

Kant
de
belemmering

• Vlaggen

De overheid heeft nieuwe regels voor vlaggen bekendgemaakt, die samenhangen met het grote aantal leden waaruit het Koninklijk Huis tegenwoordig bestaat. Ik kan daarmee vrede hebben omdat daardoor het vlaggen op verjaardagen van leden van het Koninklijk Huis minder een sleur wordt en er een aanduiding wordt gegeven van de belangrijkheid in volgorde. Maar wat mij teleurgesteld heeft is dat bij deze nieuwe regeling niet tevens een oplossing is verkregen voor het geval, dat deze verjaardagen (of een andere nationale gebeurtenis) op zondag vallen. Wij houden dus nu nog steeds het vreemde verschijnsel dat het Nederlandse volk op zondag en de overheid op maandag vlagt. Wellicht vindt men reden om deze zaak toch nog eens te bekijken, omdat dat uitgestelde vlaggen mijns inziens niet meer past in deze tijd.

• Uitstekend

H.M. de koningin heeft de wens te kennen gegeven in het vervolg weer de leden van de hoge colleges van staat, zoals de Hoge Raad, de Algemene Rekenkamer en de Raad van State, zelf te beëdigden. Ik vind dit een uitstekend besluit. Als men, zoals ik, grote waarde hecht aan de plaats en de betekenis van de Kroon in het Nederlandse staatsbestel, dan is het een gelukkig iets als de draagster van die kroon zo veel mogelijk het contact onderhoudt met en kennis neemt van de gedachten van diegenen, die in hoge functies geroepen zijn leiding te geven aan de grote goederen van geestelijke aard welke de overgrote meerderheid van ons volk gelukkig wil bewaren, zoals de rechtszekerheid en de vrijheid van meningsuiting.

Nogmaals, een uitstekend besluit.

D. W. DETTMELJER

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Beeding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Gelijke kansen

Bij een jaarwisseling kijken wij gewoonlijk terug en vooruit, dus is het niet zo vreemd, aan de hand van de vragenlijst die in het verleden over onze organisatie is uitgegaan, naar de toekomst te zien.

Onder de antwoorden op die vragenlijst kwamen als belangrijkste wens, als eerste eis zelfs, naar voren: „gelijkewaardige vertegenwoordiging van de vrouwen”; „meer vrouwen in de vertegenwoordigende lichamen”; „niet op elke vrijkomende plaats weer een man”. Wij horen het ook elders; b.v. op het NVC-congres op 7 november jl., waarover u in het nummer van 14 november jl. hebt gelezen. En er is zelfs een nieuwe vereniging voor opgericht.

Nu mogen wij in de VVD niet te hard klagen; is niet onze partijvoorzitter een vrouw? Formeel hebben bij ons de vrouwen gelijke kansen en daarom, zeggen sommigen, moeten wij ons er niet over opwinden. Het gaat vanzelf en dat vrouwengedoe is uit de tijd.

Gaat het inderdaad vanzelf en zijn de kansen echt gelijk? Vraagt men niet al te vaak van een vrouw 110 pct. waar men van een man met 90 pct. genoegen neemt? Worden er niet meestal hele rijen mannelijke kandidaten genoemd tegenover een enkele vrouw? Die komt dan gewoonlijk wel ergens op de lijst terecht, maar niet te hoog natuurlijk; want daarvoor zijn er te veel mannen.

Hoe komt dit alles zo? Hebben de vrouwen echt gelijke kansen? Vinden zij in gelijke mate supporters, die haar steunen, als de mannen? Wie ervaring heeft van de desbetreffende vergaderingen, weet het antwoord.

Het is zo jammer. Bekwame vrouwen hebben wij genoeg en zij zouden voortreffelijk werk kunnen doen. Alleen, zij staan zelf niet te dringen; zij hebben

een duwtje nodig. En wie moeten dat geven? Wij. Maar geven wij dat? Kommen wij op die vergaderingen? Het is niet genoeg op een vragenlijst de wens te uiten; wij moeten er zelf wat aan doen.

De kwestie is weer bijzonder actueel door de komende verkiezingen. Laten wij in het nieuwe jaar onze rechten goed gebruiken. Laten wij er echt wat mee doen. Laten wij zorgen, dat bekwame vrouwen een eerlijke kans krijgen met haar kwaliteiten haar gemeente, provincie, land te dienen.

Dat komt niet alleen de vrouwen, niet alleen onze partij, maar de hele gemeenschap ten goede. J. H. S.

Werkende gehuwde vrouw

Deze week worden aan de centrale-vertegenwoordigsters de vragenlijst betreffende de „Buitenshuis tegen beloning werkende gehuwde vrouw” ter verspreiding onder de vrouwengroepen toegezonden.

De lijst is onderverdeeld in 3 onderdelen n.l. A. Algemeen- B. Gezinsproblemen en C. Belastingen. De lijsten A. en B. zijn samengesteld door mevrouw mr. M. Buschkens-Dijkgraaf en de lijst C. door mejuffrouw J. H. Springer. De onderdelen hangen nauw samen, maar kunnen ook afzonderlijk behandeld worden in Vrouwengroepen of discussiegroepen. Ons bestuur zal het op prijs stellen als van de beantwoording van de vragen een samenvatting wordt opgemaakt en die aan ons wordt toegezonden vóór 15 mei 1970. Op deze wijze kunnen wij een overzicht krijgen van de meningen en opvattingen, die onder onze vrouwelijke VVD-leden leven ten aanzien van deze onderwerpen.

Meer exemplaren van de vragenlijst kunnen worden aangevraagd bij het in het hoofd van deze rubriek vermelde adres. E. d. R. - B.

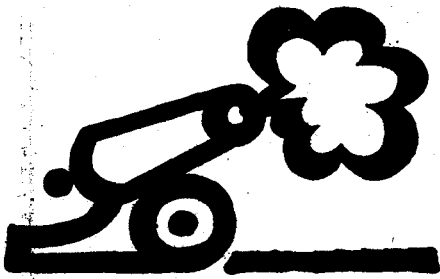
Raar begrip

Een aantal telefoon-abonnees in de Zaanstreek is door de PTT afgesloten omdat zij hun telefoonrekening niet op tijd hadden betaald. Volgens een bericht van het ANP wisten de betrokkenen daar in de regel zelf niets van. Zij hadden namelijk een spaarbank in Zaandam opdracht tot betaling gegeven, doch bij deze instelling waren moeilijkheden gerezen met een computer, waardoor de betaling uitbleef. Volgens het ANP-bericht deelde men van de zijde van de PTT mee, daarvoor „wel begrip” te hebben, maar zich niettemin aan de regels te zullen houden. De PTT is wel bereid „zo soepel mogelijk” op te treden bij het herstel van de aansluitingen.

Wij vinden dit een eigenaardige zaak die aan ambtenarij in de meest bekrompen zin van het woord doet denken. Immers, hier was geen sprake van wanbetaling, doch van een mechanische fout, waarvoor de desbetreffende telefoon-abonnees moeilijk aansprakelijk kunnen worden gesteld.

Het gevolg is dat thans door de PTT onnodige arbeid wordt verricht en haar abonnees onnodig worden gedupeerd. De PTT heeft een stiptheidsactie gevoerd die met de van haar te verwachten service verlegen van doen heeft. Het woord „begrip” is in dit verband dan ook weinig gelukkig.

NAVO-beleid in discussie

door G. Koudijs, defensie-specialist in de Tweede Kamer-fractie van de VVD

De strategie van het Noordatlantisch bondgenootschap is de laatste tijd binnen en buiten het parlement onderwerp van diepgaande discussie.

Bij de behandeling van de defensiebegroting in de Tweede Kamer werd er door sommige woordvoerders uitgebreid op ingegaan; het was voornamelijk D-66, bij monde van de heer Imkamp, die zich kritisch ten opzichte van de Navo-strategie opstelde en zelfs zover ging dat hij een motie indiende waarin hij aan de strategie, zoals door minister Den Toom uiteengezet, de goedkeuring wilde onthouden. Eind november stelde de heer Imkamp mondelinge vragen aan de minister en, niet overtuigd zijnde, vroeg hij een interpellatie aan die vermoedelijk in de week van 2 februari zal worden gehouden.

Over de Navostrategie zijn vele studies en verhandelingen verschenen. Het is geen eenvoudige materie. Er is ook geen algemeen aanvaarde definitie.

Ik wil trachten hieronder in het kort aan te geven waar het naar mijn mening om gaat, waarbij ik voor de onvermijdelijke onvolledigheid (o.m. het niet ingaan op de problemen van crisisbeheersing en besluitvorming) bij voorbaat mijn verontschuldiging maak.

Massale nucleaire vergelding

In de beginjaren van de Navo was de strategie van de „massive nuclear retaliation” van kracht. Iedere aantasting van het grondgebied van een of meer der Navopartners zou daarbij met gebruik van kernwapens worden beantwoord. De zekerheid dat bij ieder conflict waarin de Navo betrokken zou worden de maximale vernietigingskracht zou worden ingezet moest, zo meende men, een tegenstander van het ontketenen van een conflict weerhouden.

Na verloop van tijd bleek deze strategie niet langer houdbaar. De uitwerking van de nucleaire wapens was inmiddels enorm toegenomen; het nadeel dat bij een automatisch inzetten van massale vernietigingswapens politieke overwegingen en consultatie en mogelijke onderhandelingen geen kans meer zouden krijgen, en dat het inzetten van deze wapens niet redelijk geacht kon worden als antwoord op een lokaal, wellicht beperkt, conflict (blokkade van Berlijn)

leidde tot een meer verfijnde strategie, die van het aangepaste antwoord.

Flexibele reponse

De toenmalige Amerikaanse minister van defensie McNamara zei daarover in 1962 ongeveer:

De strategie van het beheerste en aangepaste antwoord zou als een poging kunnen worden gezien om aan de dwangmatigheid van wapeninzet te ontkomen. De afschrikingskracht van nucleaire wapens mag daarbij niet verloren gaan. Op die kracht zou de yrede blijven berusten. Maar ook als een conflict zou zijn uitbroken zou deze strategie het afschrikingselement handhaven. Een onbeperkte gewelduitbarsting zou tot iedere prijs moeten worden vermeden. Op beheerste en overwogen wijze zouden de bondgenoten, wanneer de omstandigheden ertoe noopten, hun grote vuurkracht moeten gebruiken, niet om een overwinning te behalen, maar om verwoesting en vernietiging te beperken.

Minister van defensie De Jong gaf in de defensienota 1964 de volgende omschrijving van de strategie van de flexibele response:

„Hierbij kan, afhankelijk van de aard en de omvang van de dreiging, een aangepast antwoord worden gegeven en in geval van agressie de meest geschikte methode van beantwoording worden gekozen. Er ontstaat dan een „getrapte deterrent”, waarbij de mogelijkheid van een omvangrijker tegenactie telkenmale als „deterrent” werkt op een voorgenomen actie van de tegenstander. Hierbij blijft de mogelijkheid van een optreden met nucleaire middelen als een laatste „deterrent” voorhandig op de achtergrond. Een eventuele agressie kan door het inzetten van een omvangrijker tegenactie zo beperkt mogelijk worden gehouden, of tijdig tot stilstand worden gebracht. De gevaarlijke kans af te glijden naar een totale nucleaire oorlog kan daardoor verminderen”.

BRANDBEVEILING

Officieel goedgekeurd
Talrijke attesten

SIMPLUS N.V. DORDRECHT

Visstraat 6-8 - Tel. 43355* (01850)

Ter voorkoming van het misverstand dat de Navo met de inzet van nucleaire wapens zou wachten totdat half Europa zou zijn veroverd, gaf minister Den Toom in zijn toelichting op de defensiebegroting 1970 nog de volgende nadere toelichting:

„Anders dan veelal wordt begrepen, beoogt onze strategie niet een flexibiliteit in de tegenweer in die zin dat onder alle omstandigheden met conventionele middelen zolang mogelijk een verdediging in de diepte wordt gevoerd waarbij in achtereenvolgende lijnen of zones weerstand zal worden geboden om zodoende de opmars van de tegenstander te vertragen en tijd te winnen voor diplomatiek overleg. Een dergelijke tevoren vastgestelde verdedigingswijze zou betekenen dat de Westeuropese landen bereid zouden zijn grote verliezen aan gebied, mensenlevens en strijdkrachten te aanvaarden alvorens de keus te moeten maken al dan niet nucleaire middelen in te zetten.

Niet in eerste, maar in laatste instantie zou de tegenstander met het gevaar van nucleaire escalatie worden geconfronteerd, hetgeen hem slechts zou kunnen aanmoedigen inwilliging van politieke verlangens met beperkte conventionele geweldpleging af te dwingen. De beoogde flexibiliteit in de strategie heeft dan ook geen betrekking op het militaire optreden op zichzelf, maar uitsluitend op de keuze van de toe te passen methoden en middelen. In overeenstemming hiermee wordt in de officiële beschrijving van de „flexibele response”-strategie de eis gesteld van een variabele verscheidenheid van zowel nucleaire als niet nucleaire tegenweermogelijkheden; geen vastlegging op één enkele onveranderlijke methode van tegenweer, maar het daarvoor openhouden van zoveel mogelijk opties. De tegenstander dient de zekerheid te hebben dat hem bij agressie tegenweer kan en zal worden geboden, maar moet overigens geheel in het onzekere blijven over de mate en de vorm waarin dat zal gebeuren. Is dit het geval, dan bevordert reeds de enkele aanwezigheid der militaire middelen de mogelijkheid van crisisbeheersing.”

De strijdkrachten van de Navo zullen dus een eventuele agressor weerstaan met inzet van de daartoe geëigende middelen. Deze zullen, dat spreekt vanzelf (de strategie van de massale nucleaire vergelding werd immers doelbewust losgelaten) in de juiste verhouding moeten staan tot de aard van de agressie en de door de agressor ingezette wapenen. Bij een begin van agressie zullen, tenzij de agressor daartoe overgaat, geen tactische nucleaire wapenen worden gebruikt.

Het spreekt eveneens vanzelf dat de

Bij de behandeling van de begroting van defensie in de Eerste Kamer heeft onze VVD-fractievoorzitter mr. H. van Riel nadrukkelijk uitgesproken, dat zijn fractie haar vertrouwen heeft behouden in minister Den Toom en de staatssecretarissen. Het defensiebeleid is bij hen in goede handen. Ook in het algemeen heeft de Eerste Kamer het de minister trouwens niet te moeilijk gemaakt.

Ondertussen verheelde mr. Van Riel niet, dat de situatie zowel van de krijgsmacht als van het bondgenootschappelijk systeem van verdediging, tot ernstige bedenkingen aanleiding geeft. Anders echter dan in het verleden wel eens het geval was, draaien de bewindslieden daar zelf niet omheen en confronteren zij ons met de harde feiten, zij het dan natuurlijk in een mate en een vorm die op zichzelf het Nederlandse bondgenootschappelijk belang niet schaadt.

De heer Van Riel doelde hier in het bijzonder op de mededeling in de memorie van toelichting: „Hierdoor en mede door de relatief snellere stijging van de exploitatie-uitgaven, voorziet de ondergetekende voor de komende jaren, met name voor de periode na de jaren waarvoor het huidige defensie-plafond is vastgesteld, grote moeilijkheden voor het in stand houden van het defensiepotentieel op het noodzakelijke niveau.” En in sterkere mate doelde de heer Van Riel nog op de zeer actuele en pertinente waarschuwing van minister Den Toom in de nota naar aanleiding van het eindverslag: „Een voortzetting van deze ontwikkeling zou kunnen leiden tot

consequenties waarvoor de verantwoordelijkheid niet meer zou kunnen worden aanvaard, en de ondergetekende acht het dan ook noodzakelijk, tegen deze tendenties te waarschuwen”.

Onze woordvoerder in de Eerste Kamer hoopte, dat deze waarschuwing daar gehoor zou vinden waar zij gehoord moet worden, waarbij hij langzamerhand was gaan twijfelen of de problematiek in kwestie in Nederland nog wel voldoende wordt doordacht.

Mr. Van Riel liet er in ieder geval geen twijfel aan bestaan dat hij voor kwantitatieve beperkingen niets voelt. Hij achtte die immoreel tegenover de bondgenoten, die wel hun volle aandeel leveren, de Verenigde Staten en de Bondsrepubliek. En hij achtte dat ook slecht voor de Nederlandse moraal. Ons volk zou denken dat het niet zo'n vaart loopt en de destructieve groepen in de samenleving zouden de mening gaan koesteren, dat zij „door de door hen verachte laffe tolerantie der regenten op een essentieel punt succes boeken”.

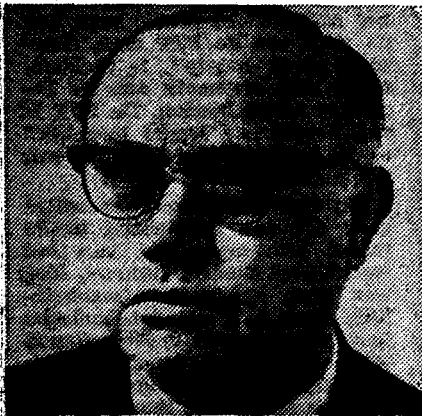
Over de toekomstige machtspolitieke tactiek van de Sowjet-Unie tegenover het Westen toonde hij zich bepaald niet optimistisch. Hij achtte het in het geheel niet onmogelijk dat de Russen tussen 1975/80 ergens een bescheiden militaire actie met scherp onderscheiden doelstellingen zouden beginnen, tegen de levensbelangen van de Nato in. Slechts het gevaar van een escalatie zou de Russen na 1974 ervan kunnen weerhouden, Westeuropa in hun invloedssfeer te brengen! En daaruit volgt dan weer, dat een van de middelen van hun politiek zal zijn het bein-

vloeden van de z.g. centrale besluitvorming omtrent het gebruik van het kleine A-wapen. De kwantiteit en kwaliteit van het Westerse conventionele apparaat bepaalt de atomaire drempel. Dat — aldus betoogde spreker — behoort aan het Nederlandse volk te worden gepredikt, in plaats van een kwantitatieve vermindering der strijdkrachten. Hoop gaf hem in dit opzicht gelukkig de houding der bewindslieden. De Nato-legers zoals ze nu zijn bieden nog een uitstekend uitgangspunt voor reconstructie op korte termijn. In 1972/73 moet dan wel een begin worden gemaakt, waarbij de fasering aan de politieke ontwikkelingen kan worden aangepast, zomede aan de groei der conventionele strijdkrachten der Russen, vooral maritiem. Eigenlijk leek hem de groei van de Russische marine het meest benauwendende voor wat betreft hun politieke doelstellingen op middellange termijn.

Tenslotte bleek de heer Van Riel niet de visie van de regeringspartijen in de Tweede Kamer te delen voor zover betreft „de nogal donkere bril, waarmee zij de Artillerie Inrichtingen hadden bekeken”. Natuurlijk moeten de rapporten der deskundigen worden afgewacht, maar naar het oordeel van de heer Van Riel worden de Artillerie-Inrichtingen wel goed geleid. De bewindslieden stellen, dat bij toenemende politieke spanning, evenals in de jaren 1938 tot 1940, weinig of niets meer op de wereldmarkt te koop zal zijn. Dat pleit eerder voor uitbreiding dan voor inkringing van de fabricage-range, zo meende hij.

A. W. A.

Mr. H. v. Riel in Eerste Kamer:

„Defensie op peil houden”

Navostrijdkrachten zich niet het gebruik zullen ontszeggen van de mogelijkheden van het verdragend gevecht, van voorbereide terreinverdediging, van hun mobiliteit en vuurkracht, van een zekere mate van „ruilen van ruimte voor tijd”, zonder zich aan vernietiging bloot te stellen, zoveel mogelijk als de omstandigheden zullen toelaten tijd scheppen voor overleg, waarin de tegenstander tot bezinning kan komen.

Dat de toepassing van de strategie van de flexible response een sterke conventionele strijdmacht veronderstelt, is al meer dan voldoende betoogd.

Het is naar mijn mening niet waarschijnlijk dat tactische nucleaire wapens zullen worden gebruikt „aan de demarcatielijn”. Het is evenmin waarschijnlijk dat het verdragend gevecht zal worden voortgezet tot aan onze landsgrenzen. Hiermede heb ik de twee uitersten genoemd. Daartussen houdt de flexible response op flexibel te zijn.

Onaanvaardbare risico's

Tot welke gevechtshandelingen de strategie van de flexible response bij een eventueel conflict zal leiden is niet van te voren te zeggen. Het hangt af van de aard van het conflict, van de handelingen van de agressor. Men kan een ongelimiteerd aantal mogelijkheden bedenken; daarvoor is niet veel fantasie nodig. Maar alleen een agressor kan zich een gedetailleerd beeld vormen van het verloop der vijandelijkheden — dat is te zeggen: van het eerste begin!

Maar zelfs indien wij, aan Navo-zijde, aan de zijde dus van degene die niet het initiatief heeft, zouden kunnen weten hoe en welke wapens wij zouden inzetten, dan nog zou het geraden zijn daarover te zwijgen. De agressor dient in het onzekere te blijven. Daarin ligt de afschrikking tot avonturen. Zeer terecht gaat minister Den Toom daar dan ook niet op in; hij geeft de mogelijke tegenstander zelfs geen garantie dat niet in een vroegtijdig stadium kernwapens zullen worden gebruikt.

Ik kan niet beter doen dan de minister nogmaals aan het woord te laten. Bij de openbare behandeling op 4 november j.l. zei de heer Den Toom:

„de aanwezigheid van nucleaire wapens in het Navo-defensiestelsel heeft altijd als eerste doel gehad, en heeft dat nog, een tegenpartij, die op een crisis zou willen aansturen, of die de neiging heeft de spanning op te voeren om bepaalde politieke geschillen in zijn voordeel te beslechten, al in het vroegste stadium tot voorzichtigheid te dwingen. Hiermee wordt niets gezegd over de tijdstippen waarop en de omstandigheden waaronder nucleaire wapens of niet-nucleaire wapens in werkelijkheid zouden moeten worden gebruikt nadat een crisis onverhoopt toch tot agressie en geweld zou hebben geleid. Juist over deze tijdstippen moet, om het afschrikkingseffect van de bewapening zo hoog mogelijk te doen zijn, onzekerheid bestaan. Zou een tegenstander, bijvoorbeeld, weten wanneer atoomwapens worden ingezet, dan bestaat immers de kans dat hij bewijkt voor de verdediging op beneden

de zegenzande steunrecepten een tepekte agressieve actie te ontketenen. Doordat hij echter door de aanwezigheid van nucleaire wapens onophoudelijk en vanaf het vroegste stadium geconfronteerd blijft met het onaanvaardbare risico van escalatie tot een nucleair conflict, wordt hem de mogelijkheid van de calculated risk ontnomen. Aldus wordt een crisis bezwoeren en wordt agressie voorkomen.

Benen op de grond

Dat wij geen zekerheid hierbij hebben welke militaire middelen bij een conflict zullen worden ingezet, en wanneer, en onder welke omstandigheden, wil ik graag aanvaarden. Belangrijker vind ik het dat een tegenstander dit niet weet. Dat hij alleen maar weet dat hij onaanvaardbare risico's loopt.

Dat, gelijk de heer Imkamp meent, „op basis van de thans verstrekte gegevens moet worden gevreesd dat in deze conceptie de kansen op een sneller afglijden naar een voor ons land desastreus nucleair conflict zijn vergroot” kan ik dan ook niet inzien.

De ernst waarmee D'66 deze zaken bestudeert verdient alle waardering, die ik gaarne ook aan de heer Imkamp betuig. Hij moet echter wel de realiteit in

gel oog houden en naar mijn mening is het hij hierin wel eens te kort.

Twee jaar geleden vroeg hij zich af of een vermindering van het militaire potentieel van diverse Navo-landen berustte op andere inzichten, een andere waardering voor de dreiging dan op dat moment in Nederland het geval was; tegelijkertijd deelde hij mede het evengoed mogelijk te achten dat de macht van de Warschaupact-partners zich tegen Rusland richt als tegen het Westen, terwijl hij bovendien een onderscheid meende te moeten maken tussen militaire en „normale” niet militaire onderzochten. Ook de heer Imkamp dient, bij zijn oprechte pogingen om tot de kern van zaken door te dringen, niet de benen op de grond te blijven. Anders is de duidelijkheid zoek.

*) Dr. L. de Jong geeft een duidelijke illustratie van onzekerheid waarin een veeleidelijk veranderende aanzien van de wijze waarop hij bij een aanval zijn strijdmiddelen zal moeten (en kunnen) gebruiken. Hitler's plan voor Pool Oorlog van 19 oktober 1939 nield een concrete aanval op de streeklinie bij in hetzelfde jaar, maar op van 29 oktober 1939 kwam deze aanval te vervallen en zou alleen Limburg bezielden. Vervolgens opgegeven gebied zijn.
 (Dr. L. de Jong, Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog, deel 2, pag. 62-65).

Kansen

In antwoord op vragen, gesteld door onze Tweede-Kamerleden mr. J. G. Rietkerk en mr. A. Geurtsen, heeft de minister van binnenlandse zaken mr. H. K. J. Beernink, mede namens zijn ambtgenoot van sociale zaken, Roolvink, meegedeeld dat in advertenties voor rijkspersoneel geen leeftijds grenzen zullen worden opgenomen, tenzij dit in verband met de leeftijdsopbouw van het betrokken onderdeel of de aard van de functie noodzakelijk is.

De besturen van lagere publiekrechtelijke lichamen zal worden verzocht een dergelijke gedragslijn te bevorderen. In het algemeen, zo wordt gesteld, dienen de overheid en ook particuliere werkgevers personen die de 45 of 50 zijn gepasseerd niet zonder meer uit te sluiten. Het streven van de overheid is er op gericht ook voor anderen mogelijkheden te scheppen in overheidssdienst te worden aangesteld, al dient er, volgens de bewindslieden, wel voor te worden gemaakt dat daardoor de thans reeds te constateren vergrijzing van het ambtelijk apparaat niet in de hand wordt gewerkt.

Er is alle reden om zich over het standpunt van de bewindslieden te verheugen. Te veel wordt in onze maatschappij de „vijftiger” reeds als afgeschreven beschouwd, zodat het voor hem niterst moeilijk is nieuwe kansen aan te grijpen. Dit is een irrealistisch verschijnsel in onze maatschappij. Als men de „vijftiger” niet meer wenst te accepteren, zal men voor vervroegd pensioen moeten zorgen, maar dat is thans nog niet het geval.

Gelukkig neemt de overheid kennelijk een ander standpunt in. Het is te hopen dat het in de praktijk effect zal sorteren en dat het door het particuliere bedrijfsleven zal worden nagevolgd.

SINDS 1892

in het hart van Amsterdam

COMPLETE INTERIEURVERZORGING

•

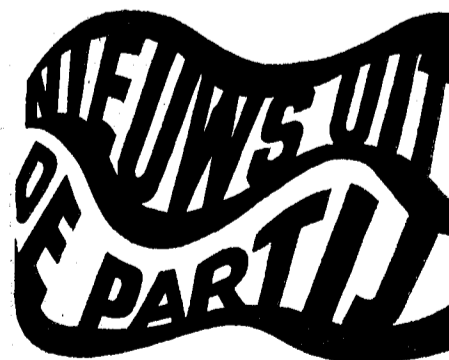
DESKUNDIGE ADVIEZEN

FRANCO LEVERING DOOR GEHEEL NEDERLAND

Brandsteden

MEUBELEN

VIJZELSTRAAT 115-119
AMSTERDAM - TEL. 248710

Op 16 januari is, na een uiteenzetting van mr. J. Schuttevaer, secretaris van de Kamercentrale Utrecht en tevens voorzitter der VVD-statenfractie, over de taak en de plaats van de VVD naast en tegenover andere politieke partijen, opgericht de afdeling Houten—Schalkwijk, waardoor de Kamercentrale Utrecht thans 31 afdelingen telt.

Bij de oprichting traden negen leden tot de afdeling toe, die op hun beurt een krachtige ledenwerving zullen beginnen. Het voorlopig bestuur bestaat uit de heren A. H. W. de Rooij, voorzitter; H. Kaal, Koningin Emmaweg 30, te Houten, secretaris en H. Tj. ten Have, penningmeester.

De sociaal economische commissie van de VVD vergaderde op 9 januari in Den Haag. Twee nota's lagen ter tafel, namelijk een nota betreffende het SER-rapport over de structuur der naamloze vennootschap, alsmede over de positie van de hoofdredacteuren van de dag- en weekbladen, en een rapport Pensioenen Nu. Om de eerste nota was door de partijraad op 27 september verzocht.

De SEC stelde beide rapporten vast en heeft ze inmiddels het hoofdbestuur aangeboden.

De SEC overweegt de nota die door de partijraad op 27 september behandeld is en de nota die de partijraad op 7 februari zal bespreken samen te voegen.

Het rapport Pensioenen Nu zal — naar de SEC hoopt — gepubliceerd worden.

De commissie verkeer en vervoer van de VVD heeft eveneens op 9 januari vergaderd. Aandacht is geschonken voornamelijk aan het wijzigingsvoorstel van de Wet Autovervoer Goederen (Kamernotie 19202). Voorts werd stilgestaan bij de situatie van het internationale wegvervoer en die van de binnenvaart.

Immiddels is uit de commissie een werkgroep openbaar vervoer gevormd. Deze werkgroep vergadert op 30 januari, de plenaire commissie opnieuw op 3 februari.

De heer H. Mulder die reeds vier jaren lid is van de gemeenteraad van Heiloo, heeft zich niet herkiesbaar gesteld.

Data hearings

Onderaan volgt een lijst van de hearings, waarop de heer Vonhoff doet in zijn bijdrage op pagina 1 van dit blad:

23/1 Groningen	dr. K. van Dijk, mevr. mr. E. Veder-Smit, R. Zegering Hadders.
23/1 Twente	mr. A. Geurtsen, drs. Th. H. Joekes, mr. dr. C. Berkhouwer.
30/1 Apeldoorn	mr. J. G. Rietkerk, H. Wiegel, H. J. L. Vonhoff.
30/1 Assen	dr. K. van Dijk, mevr. mr. E. Veder-Smit, R. Zegering Hadders.
2/2 Nijmegen	mr. J. G. Rietkerk, H. J. L. Vonhoff, L. M. de Beer.
3/2 Alkmaar	mr. dr. C. Berkhouwer, H. J. L. Vonhoff, 20.00 uur schouwburg 't Gulden Vlies.
13/2 Gouda	mr. F. Portheine, drs. Th. H. Joekes.
13/2 Hilversum	mr. J. G. Rietkerk, H. Wiegel.
20/2 Dordrecht	mr. A. Geurtsen, dr. D. S. Tuijnman, H. J. L. Vonhoff.
20/2 Eindhoven	mr. H. E. Koning, mr. J. F. G. Schlingemann.
2/3 Rotterdam	mr. A. Geurtsen, mr. H. E. Koning, mr. J. G. Rietkerk, H. J. L. Vonhoff.
3/3 Goes	mr. J. F. G. Schlingemann, dr. D. S. Tuijnman.
3/3 Heerlen	G. Koudijs, mr. F. Portheine.
13/3 Haarlem	H. Wiegel, mr. J. G. Rietkerk, mr. dr. C. Berkhouwer.
13/3 Amsterdam	H. J. L. Vonhoff, mr. H. E. Koning, drs. Th. H. Joekes, mr. F. Portheine, mr. A. Geurtsen.
3/3 Utrecht	G. Koudijs, L. M. de Beer.

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

★ ~~~~~ een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

containers:
koel/vries-
containers:

„Flats“ en
„Huidcontainers“:

Onder de beschermde naam „Multload“-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer.

De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.

'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJssel
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
INKOMEN

Door de
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.
W.B.K. van 1938

Bergstraat 6 - 8 - Amersfoort - Tel. (03490) - 1 70 43 *

Delft

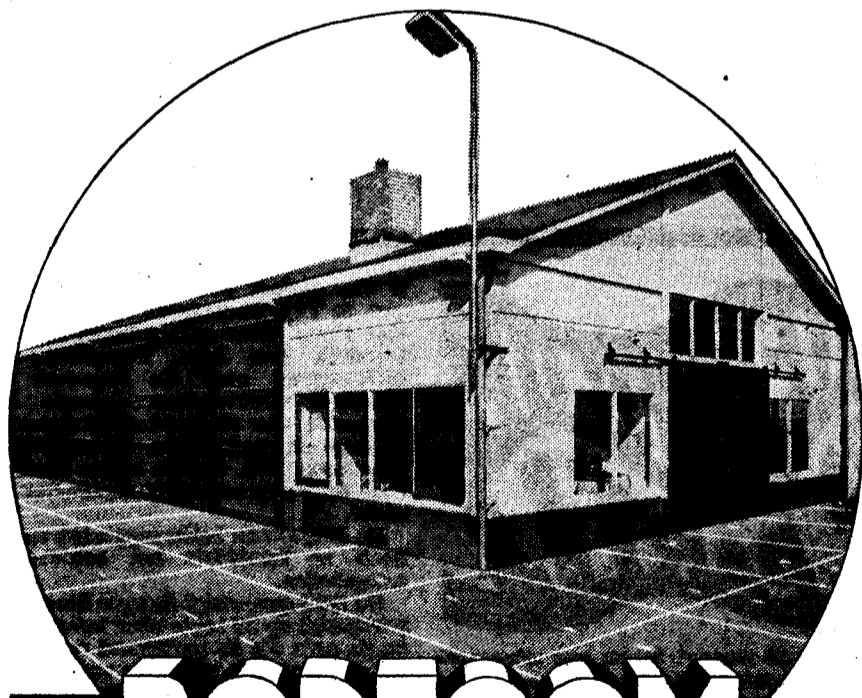

Twee Torens

L.I.J.M. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

**BODEGOM
SPIJKENISSE**

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
Oostkade 24 - tel. 01880-2501 - Spijkenisse

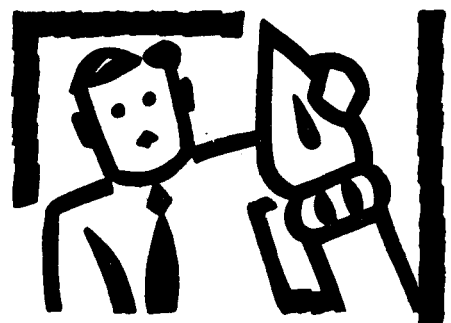
**Boele's Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.**

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

De letterkundigen en het NVV

Uit de stroom van brieven die ons voortdurend bereikt kleedt de redactie er voor elk blad één die naar haar oordeel ruime aandacht verdient. Dat betekent niet dat zij de mening van de briefschrijver deelt, wel dat zij het de meest belangwekkende brief acht die de afgelopen weken werd ingezonden.

Uit de andere brieven cleeft de redactie slechts wat haar daarin het meest (aangenaam of juist onaangenaam) heeft getroffen. Anonieme brieven en brieven in onleesbaar handschrift verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Met grote interesse nam ik kennis van de twee artikelen in Vrijheid en Democratie van 9 januari, geschreven naar aanleiding van het besluit van de Algemene Bond van Onderwijzend Personeel (ABOP) om toe te treden tot het NVV. Dit te meer omdat ik lid ben van de Vereniging van Letterkundigen (VvL), die staat te trappelen om als lid van het NVV toe te treden. Hetgeen een veel merkwaardiger geval is dan de toetreding van de ABOP, aangezien een groot deel van de leden van de VvL in feite zelfstandig ondernemer is!

Juist dit laatste zet mij ertoe in de pen te klimmen. De heer H. T. Möller constateert in zijn artikel immers o.a.: „De statuten karakteriseren het NVV duidelijk als een centrale organisatie van werknemersverenigingen”. Dat een werknemersvereniging, zoals de ABOP is, op grond daarvan toetreedt tot het NVV valt in te denken, maar dat zelfstandigen óók de stap naar het NVV willen wagen lijkt mij ietwat vreemd.

Wat het NVV met dezulken voor heeft werd duidelijk op een vergadering van de VvL in het Carlton Hotel te Amsterdam op 18 oktober 1969. Daar werd het woord gevoerd o.a. door dr. W. Olthof, directeur van het wetenschappelijk- en scholingsinstituut van het NVV, over „Moet de Federatie zich bij de vakbeweging aansluiten?” (bedoeld is de Ned. Federatie van Beroepsverenigingen van Kunstenaars, waartoe o.a. ook de BBK behoort). Spreker stelde de voordelen van het NVV-lidmaatschap zo voordelig mogelijk uit, evenals trouwens reeds op 26 april 1969 te Hilvarenbeek in de jaarvergadering van de VvL was gedaan door drs. W. Sinnige, directeur van de hiervoor genoemde Federatie. Zelfs stakingen en bijdragen uit de stakingskas kwamen eraan te pas!

Voor zover het woord „zelfstandige” werd gebruikt betoogde drs. Olthof dat ook tot hen het NVV zich tegenwoordig richt. Hij noemde de voordelen voor hen niet exact op. In deze richting stelde ik hem tijdens de discussie een vraag. Het antwoord was verbluffend: „Zeër veel! Om maar een enkel voorbeeld te noemen wil ik wijzen op het feit dat de Bond van Beroepsvoetballers onlangs is toegetroten tot het NVV. Ook zij waren in feite zelfstandigen. Het NVV wist binnen zeer korte tijd te bereiken dat zij thans in loondienst werken.”

Aan dit antwoord moest ik denken bij het lezen van het artikel van de heer H. J. L. Vonhoff, eveneens geplaatst in het eerder genoemde nummer van Vrijheid

en Democratie; in het bijzonder bij de passage: „Wat zijn de gevolgen van aansluiting bij het NVV? Die hangen m.i. nauw samen met aard en opstelling van die overkoepelende organisatie.” In de door mij aangehaalde uitspraak van drs. Olthof dus: liquideren van zelfstandigheid.

Oók bij het lezen van een andere passage in het artikel van de heer Vonhoff moest ik denken aan de VvL-vergadering: „Ik acht het bovendien kwalijk,” aldus de heer Vonhoff, „dat blijkens het verslag van het congres waar deze beslissing is genomen in het ABOP-orgaan — met prijzenswaardige openhartigheid — is vermeld dat de tegenstanders van de aansluiting bij het NVV het spreken door „hinderlijk interrumpen en joelen” werd bemoeilijkt.” Zover is het gelukkig bij de VvL niet gekomen, maar wel werd een brief van Tineke Spaans van der Bijl uit Leerdam, die door bijzondere omstandigheden verhinderd was ter vergadering te komen, min of meer weggegrinnikt! Zij liet — zeer terecht — de vergadering waarschuwend woorden horen t.a.v. mogelijke aansluiting bij het NVV. Zij constateerde o.a. „dat het NVV een uitgesproken politieke kleur heeft, waar lang niet ieder lid van de VvL van gediend is.” En voorts: „Belangrijker dan de dubbeltjes is de vrijheid. We hebben een vrij beroep en daar kunnen we gelukkig om zijn, ook al heeft het in materiële zin nadelen.” T.a.v. de vrijheid schreef zij o.a.: „In eigen land kunnen we in het sociaal-economische vlak dagelijks ervaren hoe weinig eigen verantwoordelijkheid de mens is gelaten door de bemoeienissen van het socialistische volksdeel. Als zij ooit over de volledige macht zouden kunnen beschikken, zou het ook hier snel gedaan zijn met het vrije woord, alles natuurlijk onder het mom van „wij weten zo goed wat het volk gelukkig maakt.”

Als voordeel van aansluiting bij het NVV werd van de zijde van het bestuur van de VvL o.a. naar voren gebracht, dat men t.a.v. royalty-eisen, uitkeringen van het Fonds voor de Letteren, het bedingen van „leengeld” van de bibliotheken, e.d. tegenover de regering veel krachtiger staat, indien men het NVV achter zich weet. Aan de door Tineke Spaans en mij naar voren gebrachte mogelijkheid dat het óók zou kunnen door het stichten van een vrij overkoepelend orgaan van bijv. schrijvers, freelance-journalisten, huisartsen, specialisten, notarissen, advocaten, enz. werd door het bestuur weinig aandacht geschonken. Krachtig bracht het

bestuur naar voren dat de regering eigenlijk slechts luistert naar hetgeen door NVV, NKV en CNV naar voren wordt gebracht. Indien dit werkelijk zo is lijkt mij een hoogst kwalijke zaak.

Hoe het verder zal gaan met de verhouding VvL-NVV is duidelijk geworden in het laatste bericht aan de leden. Indien aansluiting via de Federatie niet zal lukken is het de bedoeling dat de VvL uiterlijk 1 juli 1970 rechtstreeks aansluiting bij het NVV zal zoeken. Dan zullen dus de schrijvers en vertalers, onder wie vele zelfstandigen, als zij lid van de VvL zijn, tevens lid zijn van het NVV. Naar mijn idee een veel merkwaardiger toestand dan de ABOP-NVV-leden.

In hoeverre dit de door de schrijvers steeds zo voorgestane vrijheid zal beïnvloeden valt nu nog niet te zeggen. Wel valt al te merken dat een deel van de schrijvers anderen door dwangmaatregelen tot andere gedachten tracht te brengen. Ik denk dan aan de recente oproep van het VvL-bestuur tot de leden om de Boekenweek te boycotten, want er valt met de uitgevers, leden van de Kon. Ned. Uitgevers Bond (KNUB), voornamelijk geen overeenstemming te bereiken ten aanzien van minimum royalties. Voorts de nog meer recente „inval” door schrijvers gedaan in de Amsterdamse Openbare Leeszaal aan de Keizersgracht, waarbij boeken werden meegenomen, het geheel onder leiding van o.a. J. Bernlef, bestuurslid van de VvL. De actie bedoelde kracht bij te zetten aan de wensen om aan de schrijvers een zogenaamd „leengeld” uit te keren, d.w.z. een bepaald bedrag voor het aan anderen uitlenen van boeken. Op zichzelf zeker geen onredelijke wens, want door de activiteiten van de uitleenbibliotheken derven de schrijvers een niet onbelangrijk deel van hun royalties. Wie immers een boek leent zal dat boek in het algemeen niet kopen. Het „leengeld” is dan ook reeds in andere landen gebruikelijk.

Als lid van de VVD leken mij de recente gebeurtenissen in de VvL belangrijk genoeg om deze naar voren te brengen. Te meer omdat het na aansluiting van de VvL bij het NVV de schrijvers, die géén lid van het NVV willen zijn, noch van een met het NVV gelieerde vereniging, onmogelijk wordt gemaakt lid te zijn van een krachtige vakorganisatie!

Over vrijheid gesproken...

JAN REESKAMP
STAALSTRAAT 1
UTRECHT

Mijn

opinie is . . .

leggram sturen, zijn toch echt wel uit de tijd,” zo voegt hij daar aan toe. Men vindt nu eenmaal vogels van diverse pluimage in de VVD. Redactie.

• Uit de toon (II)

Mr. A. Dirkzwager te Rotterdam zond een lange brief aan de VVD-fractie in de Tweede Kamer en kopieën daarvan aan het hoofdbestuur en aan de redactie van Vrijheid en Democratie. Hij trekt van leer — niet voor de eerste keer overigens — tegen het Rooms Katholieke Kerkgenootschap, de Vaticaanse Staat (onder verwijzing o.m. naar de celibaatsplicht stelt mr. Dirkzwager dat het Vaticaan zich noch als staat noch als kerk stoort aan de Rechten van de Mens) en de KVP.

De heer Dirkzwager meent dat het ogenblik schijnt aangebroken „dat de liberalen in den lande, verenigd in de VVD, de leiding van de staat, die zolang en met zoveel succes in hun handen heeft gelegen, weer op zich nemen. En zulks kan alleen gebeuren,” zo vervolgt hij, „door zich duidelijk de juridische positie van de rooms katholieken en hun opstelling ten aanzien van de Nederlandse wetgeving voor ogen te stellen en die te analyseren.”

Nog een citaat waaruit men sfeer en tendens van de brief kan proeven:

„Stelling moet worden genomen tegen het bijzondere RK-onderwijs, waar op kosten van de Staat de leerlingen van de lagere school worden opgeleid tot de eerste communie.”

Nogmaals: Men vindt nu eenmaal vogels... enz. Redactie.

• Heemstede

„Dezer dagen heeft de heer Geertsema voor de radio zich bezorgd en ver-

ontwaardigd betoond over de activiteiten van kleine minderheden, die tegenwoordig allerlei democratische vrijheden met voeten treden. Zijns inziens moet de maatschappij zich te weer stellen tegen deze ondemocratische methoden. Vrijwel terzelfder tijd”, zo schrijft ons mr. J. K. O. Heyligers te Amsterdam, „heeft de burgemeester van Heemstede dit laatste gedaan en ziet: de heer Wiegel is er als de kippen bij om, kennelijk verontwaardigd vragen over het optreden van de Heemstedse burgemeester te stellen. Kunt u wellicht ter bevordering van de duidelijkheid, die ons allen zo lief is, verklaren, welke kant de Kamerfractie op wil, „de herieschoppers aanmoedigen of niet? Het wordt voor de kiezer zo moeilijk.”

De heer Wiegel, door ons om commentaar gevraagd, tekent hierbij het volgende aan:

„Ik sta volledig achter de woorden, door de heer Geertsema via de radio over het ondemocratisch optreden van groepen jongeren gesproken. Daar wil ik geen twijfel over laten bestaan.

Mijn vragen aan de minister van binnelandse zaken over het verbod van de burgemeester van Heemstede tot opvoering van een wagenspel in zijn gemeente en enkele dagen later over het doen verwijderen van een aantal jonge mensen van een openbare receptie in het raadhuis, beogen opheldering te brengen over de vraag om welke redenen en op grond van welke bepalingen de burgemeester tot zijn interventies is gekomen. Of de jonge mensen om wie het in dit geval gaat, dan wel de burgemeester, juist of onjuist hebben gehandeld, kan ik pas na beantwoording van mijn vragen door de minister beoordeelen.”

• Openbare school

Van ir. J. M. de Casseres te Den Haag ontvingen wij een uitvoerige brief, geschreven uit „ernstige zorg om de toekomst van de VVD,” die uitmondt in een krachtig pleidooi voor de werkelijk openbare school, waarmee hij niet alleen de lagere school bedoelt, maar „het hele onderwijs, van het peuterklasje tot en met het hoger onderwijs.”

De heer De Casseres wijst er op dat het proces van liberalisatie in het geestelijke en politieke leven in ons land in steeds versnelde tempo plaats heeft, maar... zonder dat (althans naar zijn mening) de VVD een vinger in die pap heeft gehad. Allerwegen verdwijnt het predicaat RK, Christelijk enz. uit de namen van kranten, zaken en instellingen. Het moet nog blijken of we hier te doen hebben met een manoeuvre of met een echte wil tot ontkenning. Maar dat het gebeurt bewijst dat de leiders van die instellingen beseffen dat ze de bakens moeten verzetten. En hier ligt, aldus de heer De Casseres, onze kans en onze plicht.

De indoctrinatie van het bijzonder onderwijs heeft volgens hem in ons land veel onheil veroorzaakt, niet in de laatste plaats bij het openbaar onderwijs zelf. Het wordt tijd de kunstmatige scheidingsmuren af te breken, waarmee de mensen trouwens, zonder politieke leiding, zelf al hard bezig zijn. De werkelijke openbare school is, naar de mening van de briefschrijver, het middel bij uitnemendheid om tot één land en één volk te geraken, uiteraard met volledige handhaving van ieders godsdienstige opvatting en met volledige erkenning van de waarde van het religieuze leven.

ONROERENDE GOEDEREN

Ir. J. RUSSCHEN
RENTMEESTER - MAKELAAR
TAXATEUR
in Boerderijen en Land
LEEWARDEN, Verl. Schrans 46.
telefoon 05100 - 22895.

BUSSUM-ZUID
op prachtig punt, met diepe voortuin en blijvend vrij uitzicht, aan de Amersfoortsestraatweg gelegen
VRIJSTAANDE SEMI-BUNGALOW
met ± 2000 m² grond, voorzien van alle denkbare comfort, t.w. natuurstenen vloeren, granol wand-afwerking, luxe badinrichtingen, mod. keuken, stooken provisiekelder, centraal gelegen hal met toilet, zeer royale woonkamer, ± 65 m² met open haardpartij, overdekt terras op het zuiden, grote oude slaapkamer met ingeb. kastenwand en met privé compl. badkamer (gekl. sanitair), kleinere slaapk. en boven nog 2 grote slaapk. met een complete badkam. Garage aan huis met overdekte stallingsmog. voor 2e auto. Apart vrijstaande kantoor-praktijkruimte met eigen entree en toilet. Het geheel is voorzien van oliestook e.v. en verkeert in uitst. staat van onderhoud. Koopsom f 295.000,- k.k.
BAKKER MAKELAARDIJ GOOL
Craaioseweg 52 - Huizen (N.-H.) - Tel. 02152 - 4783

makelaardij LIPS
voor onroerend goed in
● DEN HAAG Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemadeaan Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
● EN OMGEVING VRAAGT TOEZENDING WONINGGIDS

Uitnodiging
tot geheel vrijblijvende bezichtiging van 4 volledig ingerichte **MODELFLATS** in het serviceflat-centrum op de **WAGENINGSE BERG**
* 3 flats op de bovenste woonlaag bereikbaar per lift (40 m hoog)
* 1 flat op de 1e woonlaag
* dagelijks van 14.00—16.00 uur
* zaterdag van 14.00—16.00 uur
Gebouwd worden 7 verschillende typen 1-2-3-4 kamerflats in prijzen van f 49.000,- tot f 119.000,- v.o.n.

abc MAKELAARDIJ N.V.
ARNHEM, APELDOORNSEWEG 51
0 85-45 15 42 NA KANTOORTIJD 0 85-42 06 96
AMSTELVEEN - GALERIJ 28
0 20-45 12 53 NA KANTOORTIJD 0 20-45 11 46

**FLATS - HUIZEN
BEDRIJFSPANDEN**

LID N.B.M.

holland home service
MAKELAARDIJ
B DEELEN MAKELAAR IN ONROERENDE GOEDEREN
DEN HAAG
40 VAN ALKEMADELAAN TEL. 070 - 24 53 60*

BILTHOVEN
HOEKHUIS met tuin, garage en e.v.-olie.
Ind.: L-vormige woon-eetkamer met open haard, keuken, toilet en keiderkast, 1e verd.: 3 slaapkamers, badkamer en 2e toilet. Zolder met grote kamer. Prima staat van onderhoud.
Vraagprijs: f 92.500,- k.k., vrije vestiging

BILTHOVEN
VRIJSTAANDE VILLA m. tuin, garage en e.v.-olie.
Ind.: woon-eetkamer (11,5x4), zijkamer met parket en open haard, eetkeuken, bijkeuken, 3 kelders, 2 toiletten, 1e verd.: 5 slaapkamers en badkamer - douche.
Direct te aanvaarden.
Vraagprijs: f 169.000,- k.k., vrije vestiging
Bemiddeling door makelaarskantoor in onroerende goederen (Lid N.B.M.)

J. F. BURGERSDIJK
Rubenslaan 36 - Bilthoven - Tel. 030-78 76 11*
buiten kantoor tijd 60k 030-71 09 20.

TE KOOP AANGEBODEN

zonnig herenhuis
(aan 3 zijden vrij), met grote garage en tuin, zitkamer, eetkamer, 4 grote slaapkamers, 1 kleine slaapkamer, kelder, grote complete badkamer, e.v. Eenoordenhoutkwartier, Den Haag.
Brieven onder no. 1007, bureau van dit blad.

SPIJKENISSE
NIEUWE BEDRIJFSHALLEN in aanbouw van 46 x 8 meter te combineren tot 46 x 16 meter of 46 x 24 meter met bovengesloten kantoren en magazijnruimten. Voor tekening en informatie:
H. POOT, Makelaar i.o.g. Lid N.B.M.
Oranjestraat 10 - Spijkenisse - Telefoon 01880 - 2051

MAKELAARDIJ RIJPSTRA
Voor uw huis op de **UTRECHTSE HEUVELRUG** of in **MIDDEN NEDERLAND**
Vraagt vrijblijvend onze nieuwste **WONINGGIDS**
DRIEBERGEN
Hoofdstraat 181 Telefoon 03438 - 52 54
KANTOOR DOORN
Dorpsstraat 77 Telefoon 03430 - 28 02
KANTOOR LEERSUM
Rijksstraatweg 132 Telefoon 03434 - 15 72
KANTOOR SCHERPENZEEL
Stationsweg 59 Telefoon 03497 - 12 43
RHENEN
Achterbergsestraatweg 4a
Telefoon 08376 - 21 69

Algemeen Dagblad

Springlevend
ochtendblad
om met plezier
op geabonneerd te zijn.
Bestel
een proefabonnement,
vul de bon in.

Hier is uw bon

Schrijf uw naam en adres liefst met blokletters.
In gesloten envelop zenden aan: Abonnementenadministratie
Algemeen Dagblad, Antwoordnummer 535, Rotterdam.
Er hoeft geen postzegel op.

Stuur op

Ik wil een proefabonnement. Stuur mij uw ochtendblad vier weken voor de halve prijs (f 2,- in plaats van f 4,-).

Naam:

Adres:

Plaats:

vrijheid en democratie

Vervroegde verkiezingen?

door mr. W. J. Geertsema,
voorzitter van de VVD-fractie
in de Tweede Kamer.

Enkele door mij tijdens een rede in Rotterdam uitgesproken zinnen hebben in politiek Nederland enige opschudding te weeg gebracht.

Ik meen er daarom goed aan te doen mijn bedoelingen in ons blad verder uit te werken.

Dat kan het beste geschieden aan de hand van de letterlijke tekst:

„Zodra de uitslag van de verkiezingen (d.w.z. de Statenverkiezingen) bekend is, zullen de politieke leiders van de partijen zich moeten bezinnen op de vraag of de krachtsverhoudingen dermate gewijzigd zijn, dat de Tweede Kamer in zijn huidige samenstelling niet meer representatief is voor de verhoudingen in het Nederlandse volk. Zou dat de conclusie worden, dan zal men zich echter tevens moeten afvragen of vervroegde verkiezingen een waarborg voor een blijvende regeerbaarheid in zich sluiten.”

Laat ik beginnen met vast te stellen, dat mijn uitgangspunt hierbij was — ik geloof, dat in dit opzicht weinigen mij zullen tegenspreken — dat bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten niet alleen de provinciale belangen een grote rol spelen, doch dat zeker ook het landsbelang door de kiezers niet uit het oog wordt verloren. Dat is ook volkomen terecht, omdat nu eenmaal de Provinciale Staten het kiescollege vormen voor de Eerste Kamer. Dat betekent, dat men in de uitslag van de Statenverkiezingen een aanduiding kan vinden hoe de kaarten zo ongeveer zouden liggen, indien die verkiezingen tevens beslissend zouden zijn geweest voor de samenstelling van de Tweede Kamer.

Een aanduiding, meer niet. Een zorgvuldige analyse van cijfers wijst bijvoorbeeld uit, dat de CHU bij de Statenverkiezingen altijd iets gunstiger uit de bus komt, dan bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer, terwijl dit bij de VVD juist omgekeerd ligt.

Maar de richting, waarin zich de gunst van het kiezerskorps beweegt, is duidelijk uit die verkiezingen af te leiden.

Indien op 18 maart a.s. blijkt, dat die richting in grote lijnen dezelfde is, als de richting, die werd aangegeven bij de Tweede Kamerverkiezingen van 1967 (d.w.z. een werkbare meerderheid voor de huidige vier regeringspartijen, te weten de KVP, de VVD, de ARP en de CHU) dan is er geen enkele reden tot vervroegde verkiezingen. Een zodanige uitspraak mag namelijk worden geïnterpreteerd als een steun van het electoraat aan de huidige combinatie van regeringspartijen.

Zou daarentegen blijken, dat deze meerderheid naar alle waarschijnlijkheid niet meer aanwezig is, dan eist de situatie wel degelijk een diepgaande bezinning. Waar gaat het ons als VVD-ers namelijk om? Ons gaat het er om de kiezers meer invloed te geven op het staatsrechtelijk gebeuren.

Als men na 18 maart a.s. niet de fictie wil hanteren, dat het Nederlandse volk zich uitsluitend heeft uitgesproken over de samenstelling van de Provinciale Staten, dan moet men zich ernstig afvragen of de uitgesproken wil van de kiezers ook geen invloed behoort te hebben op de wijze, waarop ons land moet worden bestuurd.

Het antwoord is voor mij niet moeilijk. Natuurlijk behoren de kiezers die invloed te hebben. Het zou mij verbazen, indien de andere politieke partijen deze mening niet zouden delen. Dat zou dan alleen maar betekenen, dat zij het niet werkelijk menen, als zij stellen, dat de wil van de kiezers voor hen

doorslaggevend is. Daar wens ik niet van uit te gaan!

Ik baseer mij dus op de wil van de kiezers. Deze kan inhouden — en dat is veruit het meest waarschijnlijk — een meerderheid voor de huidige vier regeringspartijen. Dan is er — ik herhaal het — niets aan de hand. Theoretisch bestaat echter de mogelijkheid, dat deze meerderheid zou verdwijnen. Dan doemt de vraag op — en dat was de bedoeling van mijn tweede geciteerde Rotterdamse zin — of er een andere mogelijkheid is om het land regeerbaar te houden. Met andere woorden of er — uitgaande van de uitslag van de Statenverkiezingen — een andere werkbare meerderheid in de plaats is te stellen van de tegenwoordige.

Dat kan alleen dan het geval zijn, als een aantal partijen, die kunnen verwachten tezamen bij vervroegde verkiezingen de meerderheid te behalen, zich in een stembusakkoord gaat verbinden. Alleen in dat geval is zowel aan de uitspraak van de kiezers als ook aan de eis van gegarandeerde regeerbaarheid van het land voldaan.

Maar in de bovengenoemde situatie behoort aan de uitgesproken wil van de kiezers dan ook gevolg te worden gegeven. Dat is een eis van wat men tegenwoordig onder democratie verstaat!

In dat geval — maar ook *alleen* in dat geval (tenzij er natuurlijk een conflict zou uitbreken tussen kabinet en Kamermeerderheid, dan wel intern in het kabinet, maar dat houd ik vooralsnog voor onwaarschijnlijk) behoren er dus vervroegde verkiezingen te worden gehouden.

In die situatie behoort m.i. het kabinet de Jong dan ook gebruik te maken van het hem in art. 82 van de Grondwet geboden recht op Kamerontbinding. Ik zie dat als een logische consequentie van het standpunt van de VVD, zoals dat in het rapport Kiezer-Gekozen reeds tot uitdrukking is gekomen.

**DRS. WOLTERS
BURGEMEESTER
MIDDELBURG**

Met ingang van 16 februari a.s. is de heer drs. P. A. Wolters, burgemeester van Coevorden, benoemd tot burgemeester van Middelburg.

Het verheugt ons bijzonder dat de provinciale hoofdstad van Zeeland wederom een liberale burgemeester heeft. Wij wensen de heer Wolters en Middelburg geluk met deze benoeming en wensen de nieuwe burgemeester een goede tijd in Middelburg toe.

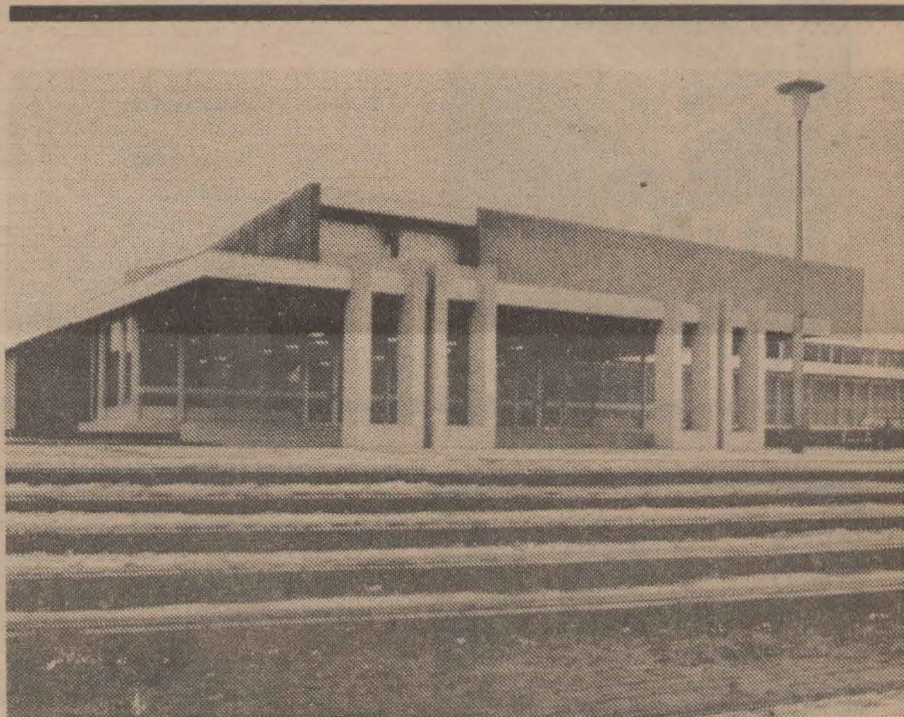

OPENBARE VERGADERING VAN DE PARTIJRAAD

Morgen, zaterdag 7 februari, komt de partijraad van de VVD in vergadering bijeen in de Blauwe Zaal van Esplanade te Utrecht. Vanaf 's middags 2 uur zal deze vergadering openbaar zijn. In behandeling komt dan een nota inzake het standpunt van de sociaal-economische commissie van de partij met betrekking tot het SER-rapport over de structuur van de Naamloze Venootschap, alsmede het ontwerp van de wet op de ondernemingsraden. Deze nota is afgedrukt op pagina van dit blad.

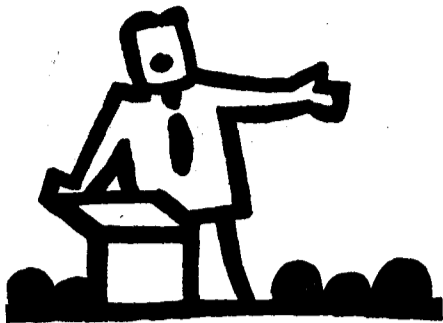

Radio-uitzending van de VVD:
vrijdag 6 februari, 18.20—
18.30 uur, over de zender
Hilversum I (402 m.).

Dit is het moderne congresgebouw Het Turfschip te Breda, waarin op 27 en 28 februari de jaarlijkse algemene vergadering van de VVD gehouden zal worden. De congresgangers hebben nog een laatste kans zich aan te melden voor deelneming aan de reeds eerder aangekondigde werkbezoeken en voor logiesreservering. Inschrijfformulier op pagina 15.

Kamerleden spreken

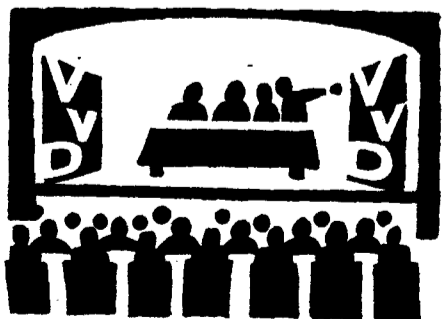
In deze rubriek worden openbare of tenminste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen worden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang).

Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Spreekers	Bijzonderheden
6 febr.	Eindhoven	—	mr. W. J. Geertsema	—
6 febr.	Haren	De Horst; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Wat zullen de komende statieverkiezingen ons brengen?
6 febr.	Dirksland	De Schakel; 20.00 uur	S. J. v. d. Bergh	Propaganda-feestavond, georganiseerd door Goeree-Overflakkee; onderwerp: De ontplooiing van het Deltagebied
9 febr.	Maassluis	restaurant De Ridderhof; 20.15 uur	drs. Th. H. Joekes	onderwerp: Actuele politiek; georganiseerd met Maasland, Schiedam en Vlaardingen
9 febr.	Wageningen	—	mr. dr. C. Berkhouwer	Dies LSVN
9 febr.	Rotterdam	—	mr. A. Geurtsen	hearing Lombardije
9 febr.	Terneuzen	Grand Hotel Rotterdam	ir. D. S. Tuijnman	Georganiseerd door Oostzeeuw Vlaanderen
9 febr.	Terschelling	—	H. J. L. Vonhoff	—
10 febr.	Dubbeldam	De Schuur; 20.00 uur	mr. H. E. Koning	georganiseerd door de afdelingen Dordrecht en Dubbeldam
13 febr.	Maastricht	Middelbare Beroepsschool; 13.30 uur	Mr. A. Geurtsen	forum politieke partijen
13 febr.	Dwingelo	hotel Wesseling	mr. J. F. G. Schlingemann	liberale kring Hoogeveen
13 febr.	Delden	café Haarhuis; 20.00 uur	ir. J. Baas	—
13 febr.	Steenbergen	—	mr. H. E. Koning	—
13 febr.	Meerkerk	café Sap en Sap; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	onderwerp: Op een kruispunt van wegen
16 febr.	Zoetermeer	't Trefpunt; 20.00 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: Provincie en agglomeratie
16 febr.	Zierikzee	—	mr. A. Geurtsen	statencentrale Duiveland
16 febr.	Rijswijk	—	mr. J. G. Rietkerk	onderwerp: Maatschappelijke verhouding in de maatschappij
16 febr.	Uden	—	mr. J. F. G. Schlingemann	—
16 febr.	Doetinchem	zaal Wildenbeest; 20.00 uur	mr. F. Portheine	onderwerp: Actuele vraagstukken op economisch en financieel terrein
16 febr.	Naaldwijk	gebouw Hulp en Voorzorg	H. Wiegel	debat met D'66; georganiseerd door Westland
17 febr.	Sluis	—	H. Wiegel	—
19 febr.	Harderwijk	hotel IJsselmeer; 20.00 uur	mr. H. van Riel	—
19 febr.	Leidschendam	Dobbelaan 10; 20.00 uur	mr. F. Portheine	onderwerp: Middenstand
19 febr.	Uithuizen	zaal Bouman; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema en ir. D. S. Tuijnman	onderwerp: Wat doet de regering voor het noorden?
20 febr.	Enschede	—	mr. H. van Riel	—
20 febr.	Renkum	café de Groene Jager; 20.00 uur	mr. J. G. Rietkerk	onderwerp: VVD Goed voor u
20 febr.	Brummen	Concordia; 20.00 uur	H. Wiegel	debat met E. C. Visser (D'66)
20 febr.	Heerhugowaard	zaal Heer van Jericho	mr. dr. C. Berkhouwer	politiek café
23 febr.	Schagen	—	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: Liberaal perspectief
23 febr.	Leeuwarden	—	mr. F. Portheine	onderwerp: De VVD en de middenstand
23 febr.	Groningen	Elefeld	H. Wiegel	forum voor SBI over partijvernieuwing
25 febr.	Delft	aula T.H.; 13.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer	LSVD; onderwerp: Europa en het midden oosten
2 maart	Hoorn	—	mr. H. van Riel	—
2 maart	Almelo	Postiljon motel Almelo; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema	onderwerp: De algemene politieke toestand
2 maart	Lexmond	—	mr. dr. C. Berkhouwer	—
2 maart	Eelde	hotel Paterswolde; 20.00 uur	dr. K. van Dijk	liberale kring Hoogeveen
2 maart	Harderwijk	—	ir. D. S. Tuijnman	—
2 maart	Deventer	—	H. Wiegel	debat VVD en PvdA
3 maart	Weesp	—	H. Wiegel	politiek café
3 maart	Steenwijkerwold	—	R. Zegering Hadders	—
5 maart	Aduard	—	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: De Liberale keuze
5 maart	Doetinchem	hotel de Gouden Leeuw; 20.00 uur	ir. J. Baas	statencentrale
6 maart	Arnhem	hotel Bos; 20.00 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: liberale opmars naar 1980
6 maart	Amsterdam	—	mr. W. J. Geertsema	debat met mr. H. A. F. M. O. van Mierlo; georganiseerd door JOVD
6 maart	Hoogezand	—	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: liberale keuze
6 maart	Geldrop	—	drs. Th. H. Joekes	agglomeratie Eindhoven
6 maart	Den Helder	—	mr. H. E. Koning	—
6 maart	Rotterdam	—	mr. J. G. Rietkerk	LSVR
6 maart	Groningen	—	mevr. mr. E. Veder-Smit	forum vrouwenbelangen

STAAL
KONSTRUKTIES
VOOR ELK PROJECT

LATUMEBO
 AL. BLASSERDAM TEL. 018-9-2647 POSTBUS 8

Aankondigingen

● Te Oostwoud spreken maandag 16 februari mevr. J. W. Visser-Jansen en de heer N. C. Groot, resp. no. 1 en 4 op de kandidatenlijst in Noord-Holland boven het Noordzeekanaal voor de statieverkiezingen.

● De voorjaarsvergadering van de kamercentrale Utrecht zal, zulks in afwijking van een eerdere mededeling, gehouden worden op maandag 9 maart in café-Restaurant Esplanade, Lucas Bolwerk 24 te Utrecht, aanvang 19 uur. Van 20 uur af is de vergadering openbaar. Dan zullen het woord voeren de Tweede-Kamerleden Koudijs en De Beer, alsmede enkele kandidaten voor de provinciale staten.

● De heer mr. H. P. Talsma, onder voorzitter der partij, vertegenwoordigt

de VVD tijdens een avond over burgerschap te Velp op 24 februari.

● De heer drs. G. M. V. van Aardenne, voorzitter van de sociaal-economische commissie, vertegenwoordigt de VVD op 16 februari op een „Talk-in“ te 's-Hertogenbosch. De avond wordt georganiseerd door het studentendispuut „Les copains en route“ van de r.k. studentenvereniging „Gremio Unio“.

● Op 26 februari vertegenwoordigt de heer Van Aardenne, de VVD op een avond georganiseerd door de commissie Vorming en Ontwikkeling van het NKV - NVV en CNV te Helmond.

● De kiesvereniging „Schagens Bejang“ waarmee de VVD in Schagen tot dusverre bij de gemeenteraadsverkiezingen uitkwam, heeft besloten dit jaar maar haar steun aan de lijst van de niet aan de verkiezing deel te nemen, VVD te verlenen.

vrijheid en
democratie

De redactie van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De administratie (zowel voor abonnementen als voor advertenties) van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Rotterdam, Witte de Withstraat 73 (postbus 824). Telefoon (010)-111000, abonnementen toestel 219, advertenties toestel 224. Postrekening: 245103 ten name van administratie Vrijheid en Democratie te Rotterdam.

JOVD besprak Liberaal Beraad

Kort verslag van het JOVD-congres, het vorige weekend te Breda gehouden, van een onzer verslaggevers.

Er moet voor de verkiezingen van 1971 een stembusakkoord tot stand komen tussen de confessionele partijen en de VVD, eventueel aangevuld met de Democraten '66. Tot die conclusie kwam afgelopen weekeinde het wintercongres van de onafhankelijke liberale jongerenorganisatie Vrijheid en Democratie, dat geheel gewijd was aan het Liberaal Beraad. De liberale jongeren, die in Breda bijeen waren in het kasteel Bouvigne onderschreven daarmee de aanbeveling, die het Liberaal Beraad inzake het stembusakkoord doet. In hetzelfde Breda zal het Liberaal Beraad eind deze maand als discussiestof dienen voor de jaarlijkse algemene ledenvergadering van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie.

Hoewel de christelijke partijen door de JOVD-vergadering als de natuurlijke partners voor de VVD werden aangewezen, is dit partnerschap zeker niet onvoorwaardelijk. Dat onderstreepte landelijk JOVD-voorzitter D. J. Dees in zijn openingsrede op het congres. „De VVD zal naar de mening van het hoofdbestuur van de JOVD niet onvoorwaardelijk tegen de confessionele partijen mogen aanleunen. De hypocrisie waarmee velen binnen de confessionele partijen elk spoorje van conservatisme op de VVD trachten af te wentelen, laat dat niet toe. Als die partijen het een onaantrekkelijke zaak vinden om met de VVD te regeren, zullen ze dat tijdig voor de verkiezingen moeten laten weten. Zonder meer moet geëist worden, dat de confessionele partijen hun voorkeur tijdig uitspreken en wel op louter programmatische basis,” aldus de heer Dees, die er op wees, dat de confessionele partijen, ondanks de oprichting van de PPR, lijden aan een toestand van chronische schizofrenie. Ondanks het feit, dat met name de AR-radicalen („een groepje folkloristische neo-romantici”) de discussie over de christen-democratische samenwerking op een laag pitje hebben gezet, zag hij, de barensweeën ten spijt, de confessionelen in 1971 toch wel als een gesloten formatie opereren. Het feit dat ze bij de statenverkiezingen in negen provincies samenwerken noemde hij een duidelijke indicatie.

Een confessioneel-liberaal stembusakkoord baseerde de heer Dees op de voldoende overeenkomst, die er zijns inziens tussen de rapporten van de Achtien en die van het Liberaal Beraad bestaat. „Het is dan wel een minimum-voorwaarde, dat de resultaten van voornoemde rapporten duidelijk zijn terug te vinden in de verkiezingsprogramma's. Niet het kabinet-De Jong, niet de coalitie als zodanig, maar een hervormingsgezind concept-regeringsprogramma, vergezeld van een lijst van kandidaat-ministers zullen dan de verkiezingsinzet moeten worden. Een aantal leden van het huidige kabinet, zoals Luns, Beernink en Schut (wiens beleid lijkt te worden bepaald door de weersvoorspellingen van De Bilt) kunnen daarbij best gemist worden,” aldus de heer Dees.

Voor D'66 zal op een actieve wijze de mogelijkheid moeten worden geopend om aan een confessioneel-liberaal kabinet deel te nemen, meende de heer Dees. „In een van de laatste nummers van Deemocrate, het blad van D'66, wordt terecht opgemerkt, dat de rapporten van het Liberaal Beraad grote overeenstemming vertonen met het programma van D'66. Men blijkt er echter weinig vertrouwen in te hebben, dat de Kamerfractie van de VVD een en ander zal effectueren. Een gerechtvaardigde vrees, dacht ik. Mij is er tot dusverre ook niet erg veel van gebleken, dat de huidige fractie trappelt van ongeduld om de standpunten van het Liberaal Beraad te realiseren. In alle omstandigheden moet worden voorkomen, dat conservatieve krachten in de VVD zich meester zullen maken van een hervormingsgezind programma. Dit overwegende zou een rigoureuze vernieuwing van de fractie een goede zaak zijn.”

Over het recente Groninger congres van de PvdA merkte de JOVD-voorzitter op, het verbazingwekkend te vinden, dat een aantal aanhangers van Nieuw Links spaarloon in strijd acht met de vrijheid van de werknemers om hun eigen inkomen naar eigen keuze te bestemmen. „Het netto besteedbare inkomen zou erdoor worden verlaagd, aldus Nieuw Links in de PvdA, dat hiermee hand in hand lijkt

te gaan met oud rechts in de VVD,” zo zei de heer Dees.

Het Liberaal Beraad voerde op Bouvigne verder de boventoon. De heer Korthals Altes, algemeen secretaris van de VVD, ging uitvoerig in op de vraag „Waarom Liberaal Beraad”. Drie oud JOVD-voorzitters, die in de Kamer in drie verschillende fractiebanken terecht gekomen zijn: D'66'er E. Nypels, PvdA'er Roethoff en VVD'er H. Wiegel, traden verder met elkaar over het Liberaal Beraad in debat. De heer Nypels zei te geloven, dat er een goede kans op een gesprek bestaat tussen D'66 en de VVD over een eventuele samenwerking bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer in 1971. Hij stelde hierbij als voorwaarde, dat de rapporten van het Liberaal Beraad door de VVD integraal in haar verkiezingsprogramma zullen worden verwerkt. Hij zag het overigens nog niet als honderd procent zeker, dat de algemene ledenvergadering van de VVD eind van de maand in Breda deze stukken inderdaad zal onderschrijven. „In dat geval is het twijfelachtig of er werkelijk resultaten uit de bus zullen komen, maar als de rapporten worden onderschreven en aangenomen, dan is het uitzicht op een gesprek in elk geval aanmerkelijk groter dan nu”, aldus de heer Nypels. De kansen op samenwerking tussen D'66 en de VVD, zoals die zich thans opstelt, achtte hij nihil.

De heer Beckmans, landelijk voorzitter van D'66 was iets sceptischer door te verklaren, dat zelfs al zou de ledenvergadering van de VVD het Liberaal Beraad onderschrijven de kans op een samenwerking D'66 - VVD uiterst gering is. „Ook al heb je nog zulke goede plannen op papier, de mentaliteit waarmee ze worden uitgevoerd geeft de doorslag. En de mentaliteit van de VVD is niet de onze.”

De heer Wiegel verklaarde zich verheugd over de door de heer Nypels geopende mogelijkheid van een gesprek VVD-D'66. De heer Nypels reageerde door nogmaals te verklaren, dat hij er binnen zijn partij krachtig op zal aandringen ook de VVD in het gesprek te betrekken, als er eenstemmige goedkeuring voor het Liberaal Beraad komt.

Gemeentepolitiek

De JOVD heeft, om binnen haar gelederen de meningsvorming over de gemeentepolitiek te stimuleren, een „leidraad gemeentepolitiek” het licht doen zien. Het is een zeer beknopt handzaam boekje, in het bezit waarvan belangstellenden kunnen geraken door twee kwartjes te gireren op postrekening 953500 t.n.v. algemeen penningmeester JOVD, Spreeuwenstraat 10 te Hengelo.

Redactie van partijblad uitgebreid

door mr. H. P. Talsma, voorzitter van het bestuur van de stichting Vrijheid en Democratie.

Na het aanvaarden, vorig jaar, van het voorzitterschap van de Stichting Vrijheid en Democratie bleek mij al spoedig dat onze hoofdredacteur, de heer Ph. C. la Chapelle, in zijn taak voor ons blad bij voortdurende overbelast was. Een toestand die hoewel hij die taak met animo en toewijding bleef vervullen, toch niet gecontinueerd kon worden en die bovendien geen mogelijkheid bood tot uitbouw en verbetering van het blad in de mate als dit de heer la Chapelle voor ogen stond en staat. En al mag met vreugde geconstateerd worden dat in de laatste ledenvergaderingen minder kritiek dan wel meer waardering voor het blad werd geuit, een levend partijblad moet voortdurend naar verbetering blijven streven.

Bij het zoeken naar een nieuwe opzet, waarbij de heer la Chapelle zich meer op zijn eigenlijke hoofdredacteursstaak zou kunnen concentreren, is ook gedacht aan de continuïteit in de toekomst. Enkele leden van de huidige redactie, met zeer grote verdiensten voor ons blad, geven reeds zeer lang hun krachten daaraan en een zekere aanvulling is nodig om de gewenste continuïteit te waarborgen.

Na vele besprekingen en gedachtenwisselingen is een oplossing uit de bus gekomen, waarbij naast de heer la Chapelle als hoofdredacteur en de

heer A. W. Abspoel als waarnemend hoofdredacteur, die zich in het bijzonder met politieke zaken bezighoudt, als tweede waarnemend hoofdredacteur, belast met algemene redactiezaken, zal optreden de heer G. Sprengers. Dit drietal vormt dan tevens de kernredactie. Tot de redactie zullen tevens toetreden de heren V. G. A. M. Hafkamp en drs. C. H. Jansen (welke laatste reeds enkele jaren als medewerker aan het blad verbonden is). Zij zullen hoofdzakelijk belast worden met bureau-redactionele werkzaamheden, verslaggeving en het houden van interviews. Opmaak en fotoredactie blijven in handen van de heer W. Bruyn.

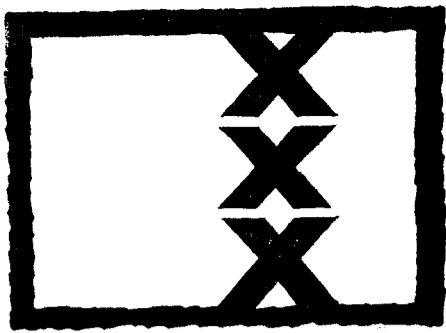
De heer D. W. Dettmeijer zal in verband met uitbreiding van zijn werkzaamheden elders zijn taak als redacteur neerleggen, maar hij zal in de Redactieraad - waarover hieronder meer - zijn aandacht aan het blad blijven geven. De heer G. Stempfer, die de laatste tijd door ziekte helaas slechts onregelmatig zijn redacteurschap kon uitoefenen, zal als redacteur voor speciale bijlagen aan ons blad verbonden blijven en in die functie, die niet aan een zo strak tijdschema gebonden is, zijn nuttige bijdrage kunnen blijven leveren.

De nieuwe redactie is dan als volgt samengesteld: Ph. C. la Chapelle, hoofdredacteur; A. W. Abspoel, -

eerste waarnemend hoofdredacteur (politiek); G. Sprengers, tweede waarnemend hoofdredacteur (redactioneel); V. G. A. M. Hafkamp, bureauredacteur tevens verslaggever; drs. C. H. Jansen, bureauredacteur tevens verslaggever; G. Stempfer, redacteur speciale bijlagen en W. Bruyn, opmaak- en fotoredacteur.

Voorts zal een Redactieraad worden ingesteld om als contactorgaan tussen de redactie en de verschillende geleidingen van de partij zo goed mogelijk alle in de partij levensdewensen naar voren te brengen en in het algemeen te dienen als adviesorgaan en klankbord voor de redactie. De instelling van deze redactieraad laat de zelfstandigheid en onafhankelijkheid van de redactie geheel onverlet. Over deze redactieraad meer in een volgend nummer. Ik ben ervan overtuigd dat bovenstaande maatregelen een nieuwe impuls zullen geven tot een krachtig en zich steeds vernieuwend beleid. De redactie heeft wat dat betreft vele plannen, waarover zij u in de naaste toekomst nader zal inlichten. Ik hoop dat u, geachte lezers, haar streven zult willen steunen door ook in de toekomst van uw kritisch-meelevende belangstelling voor een goed partijblad onmisbaar blijf te blijven geven.

Namens het bestuur van de stichting Vrijheid en Democratie

AMSTERDAM

● Het adres van de Amsterdamse VVD-afdeling luidt: Vondelstraat 60, telefoon 128914.

● De Amsterdamse VVD-afdeling houdt op 16 februari om 20.00 uur in het Vondelparkpaviljoen (ICC) een openbare ledenvergadering. Het belangrijkste agendapunt is het vaststellen van het verkiezingsprogramma voor de in juni te houden gemeenteraadsverkiezingen. Een ontwerp, o.m. inhoudende zeven kernpunten is aan de leden toegezonden.

Stuivertje wisselen

Een wat nerveuze opwinding over de komende gemeenteraadsverkiezingen begint zich meester te maken van vele politieke partijen in de hoofdstad. Het aantal briefschrijvers onder de raadsleden die met de onbenulligste schriftelijke vragen inlichtingen willen inwinnen over zaken die zij behoorden te weten of die met een simpel telefoontje konden worden afgedaan, neemt onrustbarend toe. Blijkbaar willen de briefschrijvers maar een ding bereiken: dat hun geweldige toewijding aan het stedelijk belang voor elke burger duidelijk zal worden doordat hun vragen in de Amsterdamse dagbladen worden afgedrukt. Het antwoord komt gewoonlijk aanzienlijk later, maar dat is niet belangrijk. Als we het goed hebben bijgehouden zijn er in januari zo'n 35 vragen gesteld, daar waren er een paar bij die zin hadden.

Nog duidelijker blijkt de opwinding uit de ietwat scharrelige manier waarop sommige groeperingen zoeken naar nieuwe combinaties binnen of buiten de partij in hun opstelling tegenover de verkiezingen. Zo heeft de Partij van de Arbeid de al geruime tijd gevolgde lijn van vrijage met protesterende jongerengroepen voortgezet door de afdelingen voor de stellen de meeste zittende raadsleden boven de vijftig jaar uit de verkiesbare plaatsen op de kieslijst te verwijderen. Enkele hebben uit zichzelf van herverviering afgezien maar Nieuw Links heeft kennelijk getriomfeerd binnen de federatie, gezien de namen op de ontwerp-kandidatenlijst.

Daarmee is Amsterdam overigens niet afgeweken van een tendens in het hele land. In vele plaatsen heeft dat al tot bezorgdheid en zelfs tot afscheiding geleid, in Amsterdam bestaat onder de leden van deze partij die behalve met het hart ook met het verstand oordelen al eveneens zekere onrust. Men vreest daar dat de continuïteit van het stadsbestuur, waarop de socialistische partij zolang een duidelijk stempel heeft gedrukt, hierdoor teloor zou kunnen gaan. Dat klemt temeer omdat — zoals in sommige bladen is gemeld — de bedoeling van de lijststaanvoerder, drs. E. van Thijn, zou zijn om zodra hij in de Tweede Kamer is gekozen de Amsterdamse raadsfractie aan de heer Lammer over te laten, al zal dat formeel pas later aan de orde komen.

Natuurlijk moet worden afgewacht wat de stedelijke afdelingen van Amsterdam over de ontworpen kandidatenlijst zullen zeggen, maar gezien de welhaast dwangmatige angst die de laatste tijd alom heerst om voor conservatief te worden versleten is het twijfelachtig of de bezwaren luidkeels naar voren zullen komen.

Nog een partij die wel heel radicaal te werk gegaan is, is de ARP die kort geleden plotseling heeft bekendgemaakt zich met de PPR te gaan verbinden, en zich daarmee af te wenden van de CHU waarmee zij een lange reeks van jaren in de Amsterdamse gemeenteraad een fractie heeft gevormd. Het besluit is

nogal rauwelijks genomen en heeft ook bij de CHU diepe teleurstelling veroorzaakt. De ARP—Amsterdam heeft zich hiermee wel in een heel andere richting bewogen dan wat er op provinciaal niveau is geschied. Volgens het dagblad Trouw staat het vast dat een „niet belangrijke minderheid in het AR—kamp” deze ontwikkeling niet of moeilijk accepteert.

Voor het totaalbeeld is deze stap misschien minder belangrijk dan die van de PvdA, de ARP heeft twee, de PvdA dertien zetels in de gemeenteraad, zodat de continuïteit van het raadswerk bij een koerswijziging of zelfs een abrupte vervanging van raadsleden er minder onder zal lijden dan bij de socialisten, maar het is toch een belangrijk verschijnsel. In een vraaggesprek met een redacteur van het Parool heeft mr. W. J. Geertsema hierover gezegd dat dit inruilen van de CHU voor de PPR in Amsterdam wat anders is dan wanneer het gebeurd zou zijn in een andere plaats. Mr. Geertsema sprak overigens de hoop uit dat de confessionele partijen de „onderlinge rust” zullen hervinden.

Die onderlinge rust is wellicht een van de overwegingen, waarop mr. Geertsema kwam tot zijn bezorgdheid over de regeerbaarheid van ons land in de nabije toekomst. Wie de merwaardige wendingen van de laatste dagen in Amsterdam overziet, moet wel evenzeer vol bezorgdheid geraken over de regeerbaarheid, of bestuurbaarheid van Amsterdam in het komende jaar.

DEN HAAG

● Het adres van de Haagse VVD-afdeling luidt: Leuvensestraat 20, Scheveningen. Telefoon 554440.

● De Haagse afdeling van de VVD houdt enige hoorzittingen onder het thema: „U heeft het voor het zeggen” met het oog op de a.s. gemeenteraadsverkiezingen: 9 febr.: Auto-grill, de Sav. Lohmanplein; 16 febr.: Pancratiusgebouw, Teniersstraat 13D en 19 febr.: Goede Vrijdagkerk, Corn. Houtmanstraat; aantvang acht uur.

Woningbouw

OFSCHOON er in de dagbladen de laatste tijd uitvoerig over de woningnood is geschreven, menen we dat er in deze kolommen toch nog plaats is voor een korte beschouwing over dit vraagstuk en dan met name over de woningsituatie in de Haagse agglomeratie. Het CBS heeft daarover dezer dagen de definitieve cijfers gepubliceerd. We constateren dan, dat in de agglomeratie het aantal voltooide woningen met 9 pct. tegenover 1968 is toegenomen tot 3266. Het aantal aangevangen woningen is evenwel met 4 pct. gedaald tot 3537. In Den Haag zelf is het aantal voltooide woningen met één pct. gedaald tot 1050, een sterke achterstand dus tegenover de agglomeratie. Het aantal begonnen woningen in Den Haag bedroeg 1330 of zeven pct. minder dan in 1968.

Dit zijn ronduit verontrustende cijfers en alleen wanneer minister Schut zijn woorden, in de Eerste en Tweede Kamer uitgesproken, waar weet te maken, kan er in onze stad en in de agglomeratie van een ommekeer in gunstige zin sprake zijn. Maar voor 1970 zit er, gezien het aantal begonnen woningen in 1969, eenvoudig geen verbetering in. We mogen onze hoop slechts vestigen op 1971 en volgende jaren. Een somber beeld vooral voor de woningzoekenden en de krotbewoners.

Voor de stroeve gang van zaken zijn tal van oorzaken aan te wijzen, voor een deel waarvan men een redelijk begrip kan opbrengen. Het is echter opvallend, dat aan één facet nauwelijks of geen aandacht wordt geschonken en dat is het vraagstuk van de produktiviteit in de bouw. In de eerste plaats is het opvallend, dat het aantal doorwerkprojecten (dat zijn projecten, waarbij bij vorst e.d. wordt doorgewerkt) in de woningbouwsector betrekkelijk gering is. Het zou interessant zijn de redenen hiervoor op te sporen.

Maar er is over de produktiviteit meer te zeggen. Het is bekend, dat er binnenskamers nogal geklaagd wordt over het achterblijven van de produktiviteit per man in de bouw. Voor een deel wordt dit achterblijven toegeschreven aan het toenemende ziekteverzuim. Voor een ander deel en daarover durft men zich blijkbaar in het openbaar niet uit te spreken, ontbreekt het aan de wil bij de bouwvakarbeiders zich meer voor de produktiviteit in te zetten. Waarom duurt de woningbouw — tenminste vijftien maanden, maar vaak nog meer — zo veel langer dan enige jaren geleden? En dat bij steeds betere bouwmethoden en meer mechanisatie en pre-fabricated onderdelen?

Het antwoord op de vraag menen we gevonden te hebben in een voorbeeld uit eigen waarneming. Het afgelopen voorjaar passeerden we dagelijks op weg naar ons bureau een woningbouwproject. Tussen acht uur en half negen kondigde een haringverkoper luidbellende zijn komst aan. Prompt kwamen alle bouwvakarbeiders van hun steigers om een haring te verschalken. Voor 25 man was dit een onderbreking van het werk met ten minste tien minuten. Dat betekent 250 minuten of ruim vier uur produktieverlies per dag! Of meer dan twintig uur produktieverlies per week! Is het dan wonder, dat het onderhavige bouwproject nu al meer dan twee maanden later kan worden opgeleverd dan in de planning was voorzien? Misschien is dit voorbeeld niet maatgevend voor het probleem van de produktiviteit in de (woning-)bouw, maar het geeft o.i. wel te denken.

In het verleden hebben we er al eens op gewezen: Gedeputeerde Staten zijn door een o.i. vergaande bemoeizucht nogal eens oorzaak van vertraging bij de realisering van bestemmings- en uit-

breidingsplannen. Het meest sprekende voorbeeld is nog altijd het Spui-kwartier, waaraan thans prof. Lucas doktert en volgens de geruchten: met succes.

Thans hebben GS zich wederom tegen een bestemmingsplan verzet, althans tegen een deel daarvan, nl. tegen het plan-Lijnbaan, waarin opgenomen de hoogbouw van het nieuwe kath. ziekenhuis tot 60 mèter. G S hebben hier tegen met het oog op de onmiddellijke nabijheid van het Hofje van Nieuwkoop (historisch monument) ernstig bezwaar. We willen in het midden laten of dit bezwaar gegrond is, maar het ingrijpen van GS betekent wel een belangrijke vertraging in de realisering van de plannen. En dat komt neer op nog langer braak liggen van terreinen, gelegen aan de toegang tot de binnenstad. GS noemen die hoogbouw ter plaatse stedenbouwkundig onverantwoord. Maar waarom dan wel indertijd het hoge transitierium aan de Zwarteweg toegestaan, dat het silhouet van het Binnenhof totaal bederft? Is het maar braak laten liggen van grote stukken grond in onze stad ook niet een beetje onverantwoord?

Ten slotte: b. en w. hebben de gemeenteraad voorgesteld meer dan één miljoen gld. te voteren voor een bevrijdingsfeest dat ongeveer vijf maanden zou moeten gaan duren. Allerwege zijn hiertegen protesten aangetekend. We geloven niet helemaal ten onrechte. Natuurlijk hebben we er niets tegen het 25-jarig jubileum van de bevrijding te vieren. Evenmin hebben we er bezwaar tegen, dat de gemeente daarvoor geld beschikbaar stelt. Maar, zo vragen we ons met vele Hagenaren af, kan men wel vijf maanden achtereen „feest” vieren? En afgezien daarvan: is een bedrag van meer dan één miljoen gld. in deze tijd wel verantwoord? We hebben bij de beantwoording van deze vraag onze twijfels.

nder de loep

door A. W. Abspoel

● PvdA in onrust

Dr. Vondeling is, als voorzitter van de Partij van de Arbeid, tevreden over het „goede” congres, dat zijn partij in Groningen heeft gehouden. In ons vorige nummer betoogden wij al, dat het resultaat van dit goede congres echter is, dat de PvdA zich volledig heeft geïsoleerd. Nieuw Links heeft de touwtjes in feite in handen gekregen. Na Groningen lijkt voor de PvdA de kans om met andere partijen landelijk tot een breed, z.g. progressief stembus-akkoord te komen, verkeken.

De meeste insiders verwachten ondertussen dat in de naaste toekomst nog een heftige strijd — het laatste interne achterhoedegevecht? — zal losbreken wanneer de kandidatenlijsten voor de Tweede Kamer moeten worden opgesteld. Nieuw Links zal dan zijn greep op de partij ook parlementair willen zien doorgetrokken, door tenminste de helft van de thans zittende socialistische Kamerleden te vervangen door aanhangers van Nieuw Links.

In tegenstelling tot de rust van Groningen zet de onrust in PvdA-gelederen zich intussen voort. Om maar enkele symptomen te noemen:

- De burgemeester van Alkmaar, mr. dr. H. J. Wytama, voorzitter tevens van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, heeft zijn lidmaatschap van de Partij van de Arbeid opgezegd wegens het opnemen van de gekozen burgemeester in het partijprogramma.

- De PvdA in Groningen verwijt een van haar lijstvoerders voor de statenverkiezing aldaar, drs. H. J. Eysink, tot nu toe tevens tweede vice-voorzitter van de PvdA, dat hij na zijn kandidaatstelling voor de staten (met kans op het gedeputeerdenschap) het burgemeesterschap van Meppel heeft nagestreefd en aanvaard.

- De verschillen van mening tussen de PvdA en het NVV over de inkomens- en vermogensverdeling en over het spaarloon hebben een opvallend geprikkelde verhouding tussen de politieke partij en de haar geestverwante vakcentrale doen ontstaan.

- In Eindhoven hebben de wethouder van financiën, drs. A. J. van Stuyverberg en vijf gemeenteraadsleden met de Partij van de Arbeid gebroken. Onder de naam „Democratisch Socialist” zullen zij nu met een eigen lijst aan de raadsverkiezingen aldaar deelnemen.

- Tot begin deze week was de situatie verder aldus, dat in Gorkum en in Leiden gelijke plannen bestaan als in Eindhoven, terwijl in Rotterdam en in Amsterdam actie wordt gevoerd om een groot aantal zittende raadsleden (o.w. verschillende wethouders) niet herkiesbaar te stellen dan wel een plaats onder op de lijst te geven.

- Ondertussen zouden er ook al pogingen worden ondernomen om onderlinge contacten te leggen, teneinde landelijk te komen tot een nieuwe, minder radicaal gerichte partij „Democratisch Socialist 1970”.

Hoezeer wij deze ontwikkeling begrijpen — en ook hebben zien aankomen — wij betreuren haar toch wel. Het was ons liever geweest wanneer de minder radicale elementen in de Partij van de Arbeid zich eerder en krachtiger binnen de partij hadden schrap gezet en zich niet hadden laten overrompelen.

● Studentenpolitiek

Het is altijd prettig te weten waar men aan toe is. Het dubbelnummer van „Aksie”, uitgave van de Nederlandse Studentenraad, laat ons niet in het onzekere over het „studentenverzet”. Voor zover het sommigen onder hen tot nu toe nog mocht zijn gegaan om werkelijke studentenbelang en om de situatie aan de universiteit, kunnen zij die gedachte nu in ieder geval wel afschrijven.

De als gevolg van de slechte opkomst bij vorige studentenverkiezingen zeer eenzijdig uit links-activisten samengestelde studentenvertegenwoordiging is nergens zo bang voor als te worden „ingekapseld” in het bestaande systeem door een tolerante en tegemoetkomende houding van de andere zijde. Vandaar de verklaring in „Aksie”, dat zij „geen enkel belang hebben bij een soepeler organisatiestramien van de universiteit”.

De NRC constateerde terecht, dat hier een extreem linkse groepering is gegroeid, „een stootgroep van anti-kapitalistische actie, met inbegrip van het moeizame jargon”. Een links-activistische stootgroep ook, welke haar or-

ganisatievorm in basisgroepen zoekt, die men zou kunnen vergelijken met cellen in de communistische praktijk.

Met het Handelsblad, dat eveneens aan deze ontwikkeling, zoals zij uit „Aksie” nog eens duidelijk naar voren komt, aandacht besteedde, kunnen we het eens zijn, dat dit alles met de universiteit weinig, maar met politiek alles te maken heeft. Inderdaad is dat dus geen studentenoppositie meer, doch een politieke oppositie van en door studenten. En daarvoor is de NSR beslist niet bedoeld.

Waar de grondfout zit is echter wel duidelijk. Die ligt in de onvergeeflijke houding van de niet aan de verkiezingen deelnemende studenten, die van het extremistische drijven niets moeten hebben, maar dat door hun onthouding toch maar mogelijk maken.

Zullen zij dat nu eindelijk gaan inzien?

● Indisch ABC

Vorige week was de Vara met de zesde aflevering van haar tv-documentaire „Indisch ABC” gekomen aan de capitulatie van Japan en de reacties van het kabinet-Schermerhorn-Drees op de situatie van hetgeen toen nog Nederlands-Indië was.

Met die zesde uitzending was van het standpunt van de Vara uit gezien weinig eer te behalen. De politieke feiten van die dagen liggen nu eenmaal vast. Men hoorde dus over de, uiteraard met instemming van het gehele kabinet en dus in de eerste plaats wel van minister-president Schermerhorn zelf, op 16 oktober 1945 afgelegde verklaring van de toenmalige minister van Overzeese Gebiedsdelen prof. Logemann. De verklaring namelijk, dat de regering zich „van den beginne af op het standpunt had gesteld, dat praten met het Soekarno-regime even onwaardig als onvruchtbaar moest zijn”.

Al eerder had minister Logemann voor de zenders van „Herrijzend Nederland” en van de BBC betoogd, dat Nederland „geen kolonie ging veroveren, maar dat het uittrekt ter bevrijding van het miljoenenvolk der Indonesiërs, dat het als deelgenoot in het Koninkrijk van Koningin Wilhelmina wil ontvangen”.

In de uitzending van vorige week kwam ook dr. Drees nog kort in het beeld om ter verklaring van de houding van het toenmalige kabinet nog eens in herinnering te brengen, dat Soekarno niet alleen met de Japanners had samengewerkt, maar in ophitsende redevoeringen stelselmatig haat had gekweekt tegen de geallieerden en in vreugde uitbarstte bij Duitse en Japanse overwinningen. Hij wees er ook op, dat duizenden landgenoten toen in de Jappenkampen in nood en in gevaar verkeerden en dat de inheemse bevolking door extremisten werd geterroriseerd.

Men zag ook uit filmfragmenten hoe onze troepen en de Nederlandse vlag bij hun komst in plaatsen buiten „de pesthaard Djocja” (woorden destijds van prof. Schermerhorn) door de inheemse bevolking met welhaast dezelfde emotie werden toegejuicht als wij in de meidagen van 1945 onze eigen terugkerende troepen en die der geallieerde bondgenoten hadden ingehaald.

De Vara kon er eenvoudig niet onder uit, deze feiten te vermelden en wij waren zeer nieuwsgierig wat de tv-recensent van Het Vrije Volk daar de volgende dag over zou schrijven. Zou hij erkennen, dat hieruit nog eens overtuigend bleek, dat men de historie moet bezien in het licht van de feiten en omstandigheden van haar eigen tijd? Welnu, de recensent wijdde er één alinea aan: „Vooraf aan (...) ging het zesde deel van Indisch ABC, een docu-

mentarie die te integer is gemaakt om per aflevering te beoordelen”.

Dat weten we dan alweer. We zullen kennelijk moet wachten tot er weer andere, minder „integere” uitzendingen komen, die blijkbaar dankbaarder voor bespreking zijn.

● AR-radicalen

De afdeling Amsterdam van de ARP gaat samen met de Politieke Partij Radicale (ppr) de gemeenteraadsverkiezing in. Wie de agitatie van de AR-radicalen, die vooral — maar niet uitsluitend — onder de jongeren van de AR-JOS hun aanhang vinden, geregeld heeft gevolgd, zal daar niet al te verbaasd over zijn.

Een der meest fanatieke aanhangers van het AR-radicalisme is dr. Bas de Gaay Fortman, zoon van het AR-Eerste Kamerlid prof. De Gaay Fortman. De jonge De Gaay Fortman is voor slechts enkele maanden met verlof terug uit Zambia, waar hij als lector in de economie fungeert aan de enige universiteit in dat Afrikaanse land. Tijdelijk in Nederland teruggekeerd, heeft hij in een gesprek met de Volkskrant voorspeld, dat „het zeker mis gaat in zuidelijk Afrika”. En Zambia zal dan waarschijnlijk „de rol van Noord-Vietnam” vervullen. Van dat land uit zullen de guerrilla-strijders opereren.

In Nederland heeft deze antirevolutionaire zijn revolutionaire elan nu onmiddellijk weer in de binnenlandse politieke geworpen. Hij heeft, tot misnoegen uiteraard van de heren Biesheuvel en Veerman, de AR-kiezers in provincies waar de ARP met de KVP en de CHU samenwerkt, opgewekt om op de PPR te stemmen. Dat gebeurde op het Groningse congres van de Partij van de Arbeid, waar dr. De Gaay Fortman als gast aanwezig was. Dr. De Gaay Fortman behoort tot de „spijststemmers” in de ARP, die zeker voor de partij zullen bedanken als het voor de Kamerverkiezingen tot een akkoord met de VVD zou komen.

Inmiddels is in het jl. zaterdag te Amersfoort gehouden congres van ARP-radicalen gebleken dat er ook daar alweer verdeeldheid bestaat. Allen delen wel de bezwaren tegen de samenwerking met de KVP en de CHU, maar willen voor het definitief bepalen van hun houding ten aanzien van de Kamerverkiezing blijkbaar toch nog even de kat uit de boom kijken. In april, dus na de statenverkiezingen, zullen zij, zo is besloten, in het openbaar congres bepalen welke houding de ARP huns inziens tegenover een landelijk samenwerkingsverband van de drie confessionele partijen (van de VVD is bij deze radicalen vanzelf helemaal geen sprake) moet aannemen.

Zij hebben in meerderheid echter altijd nog hoop dat ARP op dezelfde wijze te veroveren als Nieuw Links dat — met succes — bij de PvdA heeft gedaan. Met Nieuw Links worden trouwens al „informele gesprekken” gevoerd.

● Opinie-onderzoek

Er is weer eens een politiek opinie- en verkiezingsonderzoek gehouden, zij het op zeer beperkte schaal. De commissie voor toestand- en opinie-onderzoek van de Civitas Academia Amstelodamensis heeft, naar het Parool dezer dagen wist te melden, een dergelijk onderzoek ingesteld onder de leden van de Amsterdamse Universiteitsvereniging (Vereniging van aan de Universiteit van Amsterdam afgestudeerden), de leden van de wetenschappelijke staf en de studenten. De redactie van Folia Civitas, het mededelingenblad van de Universiteit van Amsterdam, had opdracht gegeven tot het houden van dit onderzoek.

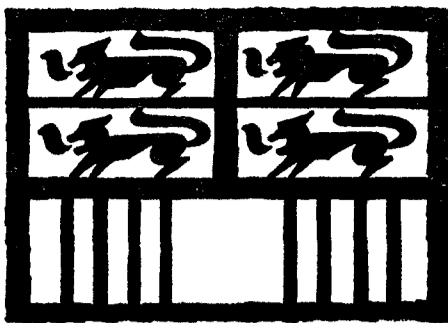
Blijkens het uitgebracht verslag zou, als er nu verkiezingen waren gehouden, 35 pct. van de wetenschappelijke staf en 29 pct. van de studenten aan de hoofdstedelijke universiteit PvdA stemmen. Bij de afgestudeerde lezers van Folia Civitas wordt de hoogste voorkeur echter gegeven aan de VVD, nl. door 30 pct. De PvdA moet het bij de afgestudeerden met 16 pct. doen. Het aantal studenten-lezers, dat op D'66 zou stemmen, bedraagt 22 pct.

Wat de regelmatig gelezen dagbladen betreft staat bij stafleden en studenten de Volkskrant op de eerste plaats. Bij de AUV-leden (die dus voor 30 pct. op de VVD zouden stemmen) wordt het Algemeen Handelsblad het meest gelezen. De tweede plaats bij alle drie de categorieën wordt ingenomen door het Parool.

Bedrijfsadviesbureau
Hommes
Member
British Institute of Management
Govert Flinckstraat 19
Apeldoorn
tel. 05760—5 20 25
Fusies - Personeelselectie -
Bedrijfsadviezen
Ervaringen opgedaan en contacten gelegd in vele landen in Europa en Zuid-Amerika

ALLE VERZEKERINGEN
●
HYPOTHEKEN
●
FINANCIERINGEN
●
n.v. makelaarskantoor
VRINS
araweg 5 wassenaar tel. 01751-5675

TWEE BEKENDE MERKEN
SNIK
JONGE EN OUDE GENEVER
GIRAF
GIRAF
N.V. SCHIEDAMSCH E DISTILLEERDERIJEN
WESTVEST 36 SCHIEDAM
TELEFOON 010-69106-68095-02588

ROTTERDAM

- De afdeling Rotterdam belegt op 23 februari een buitengewone ledenvergadering ter voorbereiding van de verkiezingen voor de gemeenteraad en de Rijnmondraad. In deze vergadering zullen de groslijsten worden samengesteld.
- Op 2 maart zal de afdeling Rotterdam in hotel Atlanta een hoorzitting houden waaraan de Tweede-Kamerleden mr. A. Geurtsen, mr. H. E. Koning, mr. J. G. Rietkerk en de heer H. J. L. Vonhoff medewerking zullen verlenen.

Noodzakelijke injectie

VERREWEG de belangrijkste gebeurtenis voor het politieke leven binnen de Rotterdamse agglomeratie is in de achter ons liggende weken de verrassende presentatie van een nieuwe conceptie voor het openbaar lichaam Rijnmond geweest. Sterk verontrust over het feit dat de zogenaamde commissie lange termijn maar geen voortgang kon maken met het ontwerpen van een toekomstige structuur voor het jeugdige bestuursorgaan, heeft de voorzitter van Rijnmond, de heer W. A. Fibbe, zelf maar iets op papier gezet.

Dat „iets“ omvat een uitgewerkt voorontwerp van wet met bijbehorende toelichting. In een begeleidende, heel beknopte beleidsnota worden voorts de overwegingen uiteengezet die tot de opstelling van het voorontwerp van wet hebben geleid. De heer Fibbe heeft zijn werk in alle stilte verricht. Slechts twee (juridisch onderlegde) mensen hebben hem bijgestaan: mr. A. W. Joolen, de secretaris van Rijnmond, en mr. W. J. Noteboom, hoofd van de juridische afdeling en plaatsvervangend secretaris.

Rijnmond bestaat weldra vijf jaar. Als het goed is behoort er dan een einde te komen aan het experimentele karakter dat mr. Toxopeus, die als minister van binnenlandse zaken aan de wieg van het openbaar lichaam heeft gestaan, er aan heeft toegekend. De praktijk heeft geleerd dat het orgaan niet met voldoende taken en bevoegdheden is uitgerust om het te behoeden voor frustraties. Daarom dienen stappen te worden ondernomen om het openbaar lichaam meer armslag te geven.

Voor meer armslag heeft verleden jaar onder meer de Commissie toekomstige structuur Rijnmond al een pleidooi gevoerd. Deze commissie, onder voorzitterschap van mr. C. F. G. de Menton Bake, was in het leven geroepen door de districtscentrale Rijnmond van de VVD. Haar aanbevelingen gin-

gen met zoveel woorden in de richting van een wetswijziging, ter bewerkstelling van een ruimer arsenaal van taken en bevoegdheden.

In het rapport van de commissie werd ook aangedrongen op de snelle toekenning van een eigen financieel statuut aan het openbaar lichaam. Blijkens zijn beleidsnota is de heer Fibbe daar ook sterk voor geporteerd. Echter heeft hij voor een wijziging van het desbetreffende hoofdstuk in de bestaande Rijnmondwet geen bouwstenen aangedragen. Daar was ook geen reden voor. Onlangs is namelijk een commissie van deskundigen op het gebied van de overheidsfinanciën ingesteld die een wijziging van dat hoofdstuk moet voorbereiden.

Daarentegen heeft de heer Fibbe bij de toebedeling van taken en bevoegdheden aan Rijnmond zijn licht bepaald niet onder de korenmaat gehouden. Hij wil het orgaan belasten met niet minder dan: ontwikkelingsprogrammering, ruimtelijke ordening, het regelen van de industrievestiging, de zorg voor het openbaar personenvervoer, de productie en distributie van drinkwater, gas en elektriciteit, de milieuhygiëne, de afvalverwerking, de openlucht recreatie en het samenstellen van deelplannen voor het voortgezet onderwijs.

Daarnevens zou Rijnmond nog de coördinatie moeten bevorderen van het beleid der gemeentebesturen op het gebied van de woningbouw, de volkshuisvesting, de oeververbindingen, de volksgezondheid, de weganaanleg, de maatschappelijke zorg, de cultuur en de sport. In de overgangperiode, die vier jaar zou moeten duren, zou het openbaar lichaam bovendien de aanleg en het onderhoud van havens tot zijn taken moeten kunnen rekenen.

Hieruit blijkt wel dat het de bedoeling van de heer Fibbe is het orgaan alle taken te laten aantrekken die nu aan de gemeenten zijn toevertrouwd, maar die

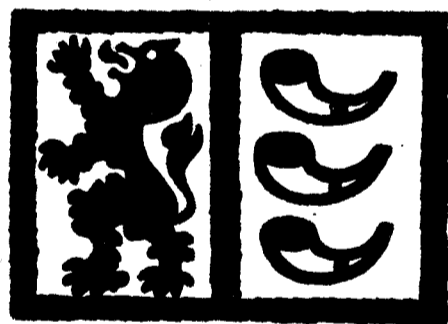
de gemeentelijke grenzen overschrijden en die voor de gehele regio van belang zijn. Zulke taken berusten begrijpelijkerwijs in het bijzonder bij Rotterdam.

Er zou natuurlijk over de conceptie-Fibbe veel meer te zeggen zijn. Deze opmerking geldt met name voor de betekenis van de overgangperiode en voor de regeling van de gemeentelijke inspraak via een elf hoofden tellende commissie van advies en samenwerking. De beschikbare plaatsruimte gedooft echter geen verdere uitweiding.

Alleen nog dit. Het bestuurlijke project van de heer Fibbe vertoont naar ons gevoel veel gelijkenis met een mammoetgemeente. De heer Fibbe zelf spreekt liever van gewestelijk gemeentebestuur. Hoe dan ook lijken we met deze conceptie niet zo heel ver af te staan van een vierde bestuurslaag.

Rijnmond in de stijl van de heer Fibbe moet onvermijdelijk een bestuurlijke decentralisatie naar beneden tot gevolg hebben. Tegelijkertijd komt de positie van het provinciaal bestuur in het geding. Daar wordt trouwens reeds enige tijd in steeds bredere kring over gesproken. De overtuiging wint veld dat die positie geen onveranderlijke grootheid is en evenmin van alle tijden.

Afsluitend zouden wij willen zeggen dat ongetwijfeld de toekomstige structuur van Rijnmond in de komende tijd op verschillende niveaus en in verschillende organen en instituten een onderwerp van diepgaand beraad zal uitmaken. Het stokkende gesprek in de commissie lange termijn heeft een hoogst noodzakelijke injectie gekregen. De Rijnmondraad zal over de -- al dan niet geamendeerde -- conceptie-Fibbe het laatste en beslissende woord moeten spreken. Dat zal, onvoorziene omstandigheden voorbehouden, gebeuren in een vergadering op 23 april.

EINDHOVEN

- Secretariaat afdeling Eindhoven, Kapteynlaan 12, Veldhoven, telefoon 04995-3477.
- Op 17 februari houdt de Kamercentrale Noord-Brabant een ledenvergadering in Euro-hotel, Hinthamerstraat 63 in Den Bosch. Er zal o.a. gesproken worden over de propaganda voor de a.s. verkiezingen en over de beschrijvingsbrief voor de algemene ledenvergadering in Breda.
- Breda verwacht op 27 en/of 28 februari de Brabantse leden in groten getale! De andere uiteraard ook!

Noodseinen

DE agglomeratieraad van het samenwerkingsorgaan Agglomeratie Eindhoven heeft met 39 stemmen voor en 6 tegen het voorlopige voorontwerp van wet Stadsgewest Eindhoven -- zij het met enige amendementen -- aangenomen.

Enige van die amendementen waren: voorlopig geen rechtstreekse verkiezingen van de Stadsgewestraad, maar getrapte via de gemeenteraden. Niet alle wethouders zullen, zoals in het ontwerp staat, deel uitmaken van de stadsgewestraad, doch drie van de gemeente Eindhoven en van elke andere gemeente één wethouder. De voorzitter van de stadsgewestraad moet in het stadsgewest-gebied wonen. Als de burgemeester van een der gemeenten tevens voorzitter is van het openbaar lichaam, wordt het openbaar lichaam in rechtsgedingen en bij buitengerechtelijke rechtshandelingen met die gemeente vertegenwoordigd door een door het dagelijks bestuur uit zijn midden aan te wijzen ander lid. De voorzitter wordt door de Kroon benoemd op grond van een met redenen omklede aanbeveling van de commissaris in de provincie Noord-Brabant. Bij algemene maatregel van bestuur zal de Kroon nadere regelen geven omtrent de wijze, waarop over deze aanbeveling het gevoelen van de

raad wordt ingewonnen. Medezeggenschap dus! Het voorontwerp van wet wordt nu aangeboden aan de tien bij de agglomeratie aangesloten gemeenten, die er ongetwijfeld hun zegje nog over zullen zeggen!

De agglomeratieraad heeft overigens aan het einde van zijn begrotingszitting noodsignalen uitgezonden: Er werd een motie ondertekend door alle fractieleiders, die er bij rijks- en provinciale overheid op aandringt het samenwerkingsorgaan onverwijld zodanige financiële middelen te verstrekken dat de voortgang van de werkzaamheden gewaarborgd is. De motie zal ter kennis worden gebracht van de ministers van binnenlandse zaken en financiën en van het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant. Het is een reactie op een mededeling van het ministerie van binnenlandse zaken, dat in de eerstkomende jaren geen rijksbijdrage in de kosten van het agglomeratiebestuur kan worden verwacht (Rijnmond wordt wel gesubsidieerd).

In de motie wordt o.a. gesteld, dat gebrek aan voldoende financiële middelen in het jaar 1970 reeds zal leiden tot ontoelaatbare inperking in de uitvoering van uit de gemeenschappelijke rekening voortvloeiende taken, die voor de ontwikkeling van de agglomeratie van elementair belang zijn. Continuering, zelfs

van de ingeperkte activiteiten, zal leiden tot aanzienlijke tekorten. Indien deze tekorten door de deelnemende gemeenten zouden moeten worden gedragen zouden de bijdragen van die gemeenten aan het samenwerkingsorgaan moeten worden verhoogd van f 3, tot f 4,50 à f 5,- per inwoner voor 1971 en tot f 5,50 à f 6,- per inwoner voor 1972.

Dergelijke bedragen kunnen in redelijkheid niet van gemeenten worden verlangd. De bestuurlijke eenwording van de agglomeratie en de in de Tweede nota voor de ruimtelijke ordening gedachte ontwikkeling wordt door de precare financiële situatie en de onaantoonbare financiële perspectieven in ernstige mate geschaad en bedreigd.

Onze partijgenoot, de heer J. Scholten, bracht tijdens deze begrotingsbehandeling naar voren, dat de economische ontwikkeling een der belangrijkste drijfveren was van de ruimtelijk en bestuurlijke ordening van het stadsgewest. Daarnaast moet er een gunstig leefklimaat worden geschapen: Een ruime woningmarkt van een zeer gevarieerde samenstelling. Er is een voortdurende wisselwerking tussen werk- en woongegelegenheid: Zonder voldoende werkgelegenheid is woningbouw niet urgent, maar zonder voldoende woningbouw komt de werkgelegenheid in gevaar. De industrie neemt in vergelijking met andere regio hier nog een overheersende plaats in: 63,8 procent van de arbeidsplaatsen is van haar en 36 procent ligt in de dienstensector. Men verwacht dat de groei van de industriële werkgelegenheid achter zal blijven bij de groei in de dienstensector, zodat in 1970 laatstgenoemde sector 44,4 procent van de totale werkgelegenheid op zal eisen.

Bokma *het allerbeste!*
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

G. A. de Ridder overleden

persoonlijke herinneringen van A. W. Abspoel aan een goed mens en een voortreffelijk liberaal.

Een goed mens, een voortreffelijk liberaal is van ons heengegaan. Op maandag 2 februari overleed veler goede vriend G. A. de Ridder te Beilen, in de leeftijd van ruim 80 jaar.

De Ridder, geboren dus nog in het laatste decennium van de 19de eeuw, moet de laatste jaren voor velen welhaast een legendarische figuur zijn geworden. Hij heeft in zijn jonge tijd, in zijn geboortestad Amsterdam, nog een belangrijke rol gespeeld in de Liberale Unie, een naam die ons thans als uit de verre historie in de oren klinkt.

Ter gelegenheid van het verschijnen van een academisch proefschrift gewijd aan het leven van de befaamde Amsterdamse bankier en filantroop A. C. Wertheim schreef De Ridder een jaar of tien geleden in ons blad hoe graag de toen vermaarde stadsadvocaat mr. J. Kappeyne van de Coppello, in de eerste wereldoorlog voorzitter van de Vrijzinnige Kiesvereniging „Vooruitgang” en de niet minder bekende Amsterdammer mr. J. A. Levy tegenover hem persoonlijke herinneringen zowel aan A. C. Wertheim als aan dr. Sarphati ophaalden. Het waren grote mannen, die liberale joodse Amsterdammers, die sommigen nu misschien misprijzend als „regentfiguren” zouden aanduiden, maar wier burgerzin voor de welvaart en het welzijn van Amsterdam en zijn bevolking onnoemlijk veel hebben betekend.

De christen-humanist De Ridder verenigde de beste elementen van dat 19de eeuwse liberalisme in zich, zonder uit het oog te verliezen dat de maatschappij altijd in evolutie verkeert en dus ook van het liberalisme aanpassing vraagt.

Ik heb reeds vroeg persoonlijke contacten met De Ridder mogen hebben. Toen ik zelf in Amsterdam eerst secretaris en daarna voorzitter van de liberale jongerenclub was, was G. A. de Ridder secretaris van de Amsterdamse afdeling van de toenmalige Liberale Staatspartij De Vrijheidsbond. En toen hij, de voorzitter tevens van de Vereniging van Vrijzinnig-Hervormden te Amsterdam, in oktober 1930 benoemd werd tot voorganger van de Nederlandse Protestantenvond in Beilen, volgde ik hem als secretaris van de „grote” afdeling op. Zijn goede vriend Citroen was toen al verscheidene jaren bureau-chef in Amsterdam.

G. A. DE RIDDER

Welk een grote rol De Ridder daarna in het geestelijk en maatschappelijk leven van Beilen en ook voor het openbaar onderwijs is gaan spelen, is bij huldigingen bijvoorbeeld op zijn 70ste en 80ste verjaardag wel gebleken. Maar Beilen en zijn werk als geestelijk voorganger deden hem Amsterdam en ook het liberalisme niet vergeten.

In februari 1962 heeft mr. Van Someren als toenmalig voorzitter van onze Amsterdamse afdeling in ons blad terecht geschreven, dat het „bijna onvoorstelbaar” was hoe iemand, die in Drenthe woonde, jarenlang voor ons blad kon optreden als verzorger van de Amsterdamse pagina, zij het dan gesteund door een redactiecommissie. In 1954 werd De Ridder als opvolger van drs. H. A. Korthals hoofdredacteur van „Vrijheid en Democratie”. Toen ik hem in januari 1956 in deze functie opvolgde, werd De Ridder plv. hoofdredacteur.

De Ridder heeft geen gemakkelijk leven gehad. Niettemin was hij een blijmoedig mens, die kracht vond in zijn diep geloof, waardoor hij ook vele anderen tot voorbeeld en steun is geweest. In augustus vorig jaar overleed zijn echtgenote. Thans is ook De Ridder zelf heengegaan. Met grote dankbaarheid zullen talloos velen hem blijven gedenken. Moge hij nu de eeuwige rust vinden, die hij naar menselijke maatstaf gemeten zeker verdiend heeft.

Prikkels

● Dr. Bruins Slot in Trouw: „D'66 maakt zich ook geen zorgen over een samen met anderen uit te voeren regeringsprogram. Zodra in D'66 een regeringsprogram aan de orde zou komen zouden daar, precies als bij de PvdA, de grootste spanningen ontstaan. De fractievoorzitter van de VVD, de heer Geertsema, heeft er dezer dagen terecht op gewezen, dat in 1971 de regeerbaarheid van het land in geding komt.”

● Uit de rubriek Terzijde in Vrij Nederland: „Eerst schaken met Roel, dan eten met Roel, de volgende moet wel met hem naar bed, anders haalt-ie de voorpagina niet.”

● Drs. T. H. Joekes in zijn rubriek in de NRC: „Uit onze eigen omgeving kennen wij, vooral de laatste jaren in verhevigde en numeriek uitgebreide mate, het zoontje uit het establishment-geslacht dat met meer dan gemiddeld ongewassen haren en bizarre kettingen voorop staat bij het ingooien van de ruiten.”

● Oud-staatssecretaris van financiën uit het kabinet-Cals, dr. W. Hoefnagels: „Het fiscale geweten van de Nederlander klopt niet erg nauwgezet. Hoewel het moeilijk valt te bewijzen, is de belastingontduiking in ons land vrij omvangrijk. Een ieder ziet het om zich heen bij zijn werkster, de tuinman of de kleine schilder. In de Verenigde Staten ligt dat anders. Daar deinst men terug voor de aangifte van onjuiste inkomens vanwege de zware straffen die er op staan.”

● De Groene Amsterdammer: „De PvdA heeft een grotere ruk naar links gemaakt in haar programma, dan sinds de oprichting van de partij in 1946 ooit mogelijk is geweest.”

● Hoofdartikel Het Parool: „Fidel Castro is een communistische dictator. Misschien met enkele ondogmatische trekken; maar toch een man die met een beroep op Marx en Lenin de staat tot de enige ondernemer heeft gemaakt, geen vrijheid van meningsuiting en geen oppositie toelaat en geen mogelijkheid geeft aan het volk om hem kwijt te raken. De mode in de Westelijke landen om in hem zo iets te zien als een verlosser, is vooral een kwestie van anti-Amerikanisme.”

**C O P I J N
GROENEGAN**

★

REEDS MEER DAN
TWE E EUWEN EEN
BEGRI P VOOR

*boomkwekerij-
produkten*

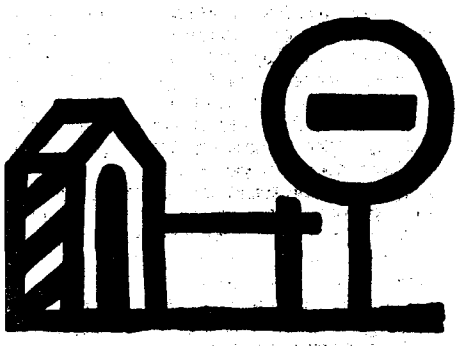
EN

tuinarchitectuur

★

TELEFOON 03401—1207

Buitenlands overzicht

Na rond een jaar verblijf in het Witte Huis schijnt het alsof de Amerikaanse president wilde aantonen: Nixon is vooruitstrevender dan u denkt. Natuurlijk, hij is gekozen met een kleine meerderheid en hij moet regeren met een democratische meerderheid in het Congres. Maar ook los daarvan wil hij zich blijkbaar ontdoen van het image van conservatief dat niet ten onrechte op hem rust.

In zijn redevoering tijdens de varenigde zitting van het Congres heeft hij veel aandacht aan „progressieve” zaken als lucht- en waterverontreiniging en verbetering van het levensmilieu besteed. En zijn deze week ingediende begroting toonde dan ook een verhoging voor deze voorzieningen. In zijn *State of the Union* vroeg hij steun in zijn strijd tegen de inflatie. Met één zinswending: „wij had-

NIXON

den teveel visioenen, te weinig visie” bleef hij weliswaar uiterst vaag, maar gaf hij toch een staaltje van perfect werkende retoriek. Anderzijds heeft Nixon met zijn aankondiging van strijd tegen de misdaad en zijn pleidooi voor veiliger steden voor muziek gezorgd in de oren van „rechtser” gezinde, ordelievende Amerikanen.

Vaag ook bleef de president in zijn kanttekeningen — er komt later een afzonderlijke nota — bij de buitenlandse politiek. Hij toonde zich tamelijk optimistisch over Vietnam. Waarop dit optimisme berust, werd ons niet vermeld.

Het ontgaat ons.

Alles tezamen diende deze „troonrede” blijkbaar als voorbereiding voor de verkiezingen voor het Huis van Afgevaardigden en voor een derde van de Senaat. Zij was van een superieure handigheid, of zij realiseerbare staatsmanswijsheid bevatte, zal slechts de toekomst leren.

In Irak zijn militaire staatsgrepen en executies routine-zaken. Het oude Tweestromenland dat de wereld een vijfduizend jaar geleden belangwekkende culturen schonk, staat tegenwoordig onder een wrede dictatuur. Er zouden, om zulks op kreupele wijze te rechtvaardigen niet minder dan vijf groepen „samenzweerders” zijn. De huidige heerser Bakr greep de macht in juli 1968, tezamen met een officiersjunta onder leiding van de heren Nayef en Daud. Twee weken laten signaleerde Bakr op zijn beurt een samenzwering. Sindsdien regeert hij als solist met ijzeren hand. Onder zijn regime zijn een honderdtal „vijanden” opgehangen of op andere wijze geëxecuteerd.

Hij voert strijd tegen alles en ieder. Tegen de onderdrukte Koerden. Tegen de christenen in de streek van Mosoel.

IRAK

Tegen de Sjagemeenschap, een bepaald Mohammedaanse groep in Zuid-Irak. Tegen Iran, dat de Koerden zou steunen; Iraanse diplomaten zijn uitgeweken en Iraanse consulaten moesten sluiten. Tenslotte tegen de joden. Zij worden steevast van spionage ten voordele van Israël beticht en worden steevast opgehangen.

Bakr geldt als lid van de Ba'ath-partij. Maar de Ba'athgroep die in Syrië aan de macht is, staat ongunstig tegenover zijn ultra-tirannieke beheer. Zelfs als men bedenkt dat militaire coups de in Irak normale methode van regeringswisselingen zijn, is het gehele systeem toch onverteerbaar. De rechten van de mens blijven totaal buiten beschouwing. Met zijn galgen en ophaningen als publiek schouwspel grijpt Bagdad terug op de donkerst-zwarte middeleeuwen. Als men tenminste de middeleeuwen hiermee geen onrecht doet. Het einde van Bakr's regime is nog niet te zien. Het zal geen einde in vrede zijn.

Allerwegen roept men om duidelijkheid. Met een duidelijkheid waarbij „geen woord Frans” was, heeft de liberale staatssecretaris De Koster zich gekeerd tegen een Franse poging om iets af te knabbelen van wat gold als een afgesloten overeenkomst. In 't geding was de uitbreiding van de budgettaire bevoegdheden van het Europese parlement. In de *marathon-zitting* van 22 december had de Franse minister Schumann daarin toegestemd, inderdaad op voorwaarde dat men het „thuis”, te Parijs, er mee eens zou zijn. Op de recente zitting van de ministerraad van de Europese gemeenschappen kwam hij met een voorstel — toekenning van veel beperkter bevoegdheden — dat eef uitholling betekende van het akkoord, gesloten tegen het eind van het vorige jaar.

Toen de Belgische voorzitter, minister

DE KOSTER

Harmel, daarop een compromis-voorstel produceerde, heeft de Nederlandse staatssecretaris zich daartegen resoluut verzet. Terecht. Want ook het voorstel Harmel bleef met zijn vasthaking van het Europese parlement budgetrecht aan een bepaald percentage van de nationale begrotingen ver onder de maat van hetgeen vroeger was overeengekomen. Dit alles betreft geen zins een slechts formele zaak. Uitbreiding van de bevoegdheden van het Europese parlement is essentieel voor een versteviging en verdieping van de gemeenschap.

Als voornaamste opposant tegen de uitbreiding der bevoegdheden geldt minister Debré. Bijkbaar voelt hij zich de hoeder van het onvervalste gaullisme. En hij zou ook president Pompidou het vuur iets te na aan de presidentiële schenen leggen. Hij dreigt gaullistisch te worden dan de Gaulle. Daarentegen beschikken de heren Luns en De Koster over een goede Hollandse eigenschap, die zij terdege gebruiken: vasthouden.

door mr. L. Meyer

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Rok en Rol

Bij de NV. Arbeiderspers te Amsterdam is onlangs verschenen het boekje *Rok en Rol* (prijs f 5,90), waarin drie bestuursleden van de in 1968 opgerichte Actiegroep „Man Vrouw Maatschappij”, allen academici, hun visie geven op de plaats van de vrouw en de man in een veranderende samenleving. Vrouwemancipatie betekent volgens hen óók, dat de positie van de man ter discussie wordt gesteld, want het „rol”-gedrag van de man belemmert de maatschappelijke ontplooiing van de „rok”.

In haar artikel *De man, de vrouw en de symmetrie* constateert mevr. J. E. Kool-Smit, dat hoewel er honderd jaar nadat de vrouwen zich begonnen te emanciperen veel veranderd is, en nog steeds geen symmetrie in de positie van mannen en vrouwen bestaat.

De resultaten van het democratiseringsproces van de afgelopen honderd jaar zijn, dat de vrouwen de deur naar de maatschappij hebben geopend. De moeder heeft haar positie in het gezin versterkt en vervult daarin geen ondergeschikte rol meer. De opvattingen betreffende de seksualiteit van de vrouw hebben zich gewijzigd, vele taboes op dit gebied zijn verdwenen.

Maar opvallend is, dat de vrouw voorts nog geen geïntregeerd wezen is geworden. Wij leven nog in een maatschappij, waar aan de man en de vrouw een bepaalde rol wordt toegekend. Er zijn beroepen, die typisch vrouwelijk (bv. in de verzorgende sector) en andere, die typisch mannelijk worden geacht. Bij de opvoeding van de kinderen heeft de moeder nog een monopoliepositie. De rol van de vader is hierbij vaak van ondergeschikt belang. Er zal naar gestreefd moeten worden de band tussen vader en gezin hechter te maken, zodat man en vrouw in het gezin een symmetrische positie krijgen.

Het deelnemen van de vrouw in het arbeidsproces neemt toe, maar niettegenstaande de invoering van gelijke betaling bedragen vrouwenlonen bij ons gemiddeld nog 56 pct. van de mannenlonen (de ongunstigste verhouding in de hele EEG).

Schrijfster stelt, dat er naar gestreefd moet worden een toekomstvisie te ont-

werpen, waar man en vrouw in maatschappij en gezin, een in principe gelijkwaardige taak vervullen. Er zal moeten worden gezorgd voor een infrastructuur-opvoeding, maatschappij-inrichting die consequent de symmetrie bevordert.

H. A. Misset bepleit in zijn artikel *Arbeid, onderwijs en nog wat* ook gelijke ontplooiingskansen voor man en vrouw in gezin en maatschappij en ziet hierbij een taak voor de overheid.

Op de arbeidsmarkt bestaat nog steeds discriminatie ten opzichte van de vrouw. Bij de overheid ligt de situatie iets gunstiger dan in het bedrijfsleven. Sinds kort is in Nederland op advies van de Ser ingesteld de Raad voor de Arbeidsmarkt, die ten doel heeft het arbeidsmarktbeleid in ons land te ontwikkelen. Geregeld overleg van de gewestelijke arbeidsbureaus met de bedrijven in hun gebied om te komen tot inzicht in de lokale arbeidsmarkten, acht schrijver zeer gewenst. Voorts zouden z.i. de pers, radio en televisie meer ingeschakeld moeten worden om het publiek te informeren over arbeidsmarkt-politiek.

Ook is een onderzoek naar vergroting van de mogelijkheden om part-time werk te verrichten gewenst, niet alleen voor de gehuwde vrouw, maar ook voor jongere mannen en vrouwen, die zo de mogelijkheid krijgen verder aan hun opleiding te werken.

Verder pleit schrijver voor onderwijs van wieg tot het graf (ther. en omscholing voor ieder); meer organisatie van kinderopvangcentra, een andere tariefstructuur van de inkomstenbelasting; naast een weduwen- ook een weduwnaarspensioen. Al deze maatregelen zullen z.i. bijdragen tot gelijke ontplooiingskansen voor man en vrouw.

In *De realisering van onze wensen* bespreekt E. E. Engelsman de verlangens en ideeën betreffende wonen, werken, opleiding en opvoeding. Voor de realisering van deze wensen wil men individuen, organisaties, politieke partijen en officiële instanties benaderen.

Wij menen, dat de weg, die leidt tot realisering van al deze wensen van „Man Vrouw Maatschappij” nog lang zal zijn!

E. d. R.-B.

Werkende gehuwde vrouw

Het is tegenwoordig niet eenvoudig om bij te blijven; de dingen veranderen a.h.w. onder je handen!

In de vragenlijst over de belasting van de werkende gehuwde vrouw, een paar maanden geleden opgesteld, kon vóór het stencilen nog net een zinnetje over de regeling voor 1970 ingevoegd worden. Nu komt staatssecretaris Grapperhaus met een nota erover. Hij noemt twee oplossingen:

Volgens de ene, de z.g. vernieuwde regeling, is er een aftrek van 20 pct. van het arbeidsinkomen van de getrouwde vrouw, minimum f 1000 (maar nooit meer dan het verdiende loon),

maximum f 4.000. De andere oplossing de z.g. aangepaste regeling, is een aftrek van 1/3 met een minimum van f 750 en een maximum van f 3000 (voor 1970 is dit resp. f 555 en f 2220).

De dagbladen hebben het uitvoerig weergegeven; wij menen daarom hiermee te kunnen volstaan.

Een nieuwe versie geeft de nota niet. Het is voortbouwen aan het bestaande systeem, wat niet eens veel zoden aan de dijk zet. Maar bekijk het wel even, als u zich aan de vragenlijst zet en betrek de nota in uw antwoorden.

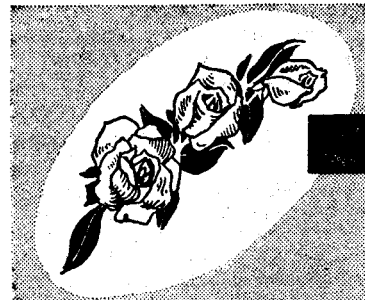
J. H. S.

N.V. OBSERVATOR

ROTTERDAM — VASTELAND 30 — TELEFOON 11 15 20

FABRIKANTE VAN
NAUTISCHE INSTRUMENTEN
MANOMETERS, THERMOMETERS
PYROMETERS, TACHOMETERS
Agenten voor Zeekaarten en
Nautische boeken

REPARATIES OP KORTE TERMIJN

Bloemsierkunst

IMMINK DE LANGE

ANNO 1805

v/h J. C. de LANGE's Koninklijke Tuinbouwrichting
Holleverancier van H. M. de Koningin

MEENT 125 - ROTTERDAM - TEL. 137977-122303

een oude naam voor goede wijn

ONNES WIJNHANDEL
GRONINGEN

ANNO 1876

Levering aan particulieren in het gehele land

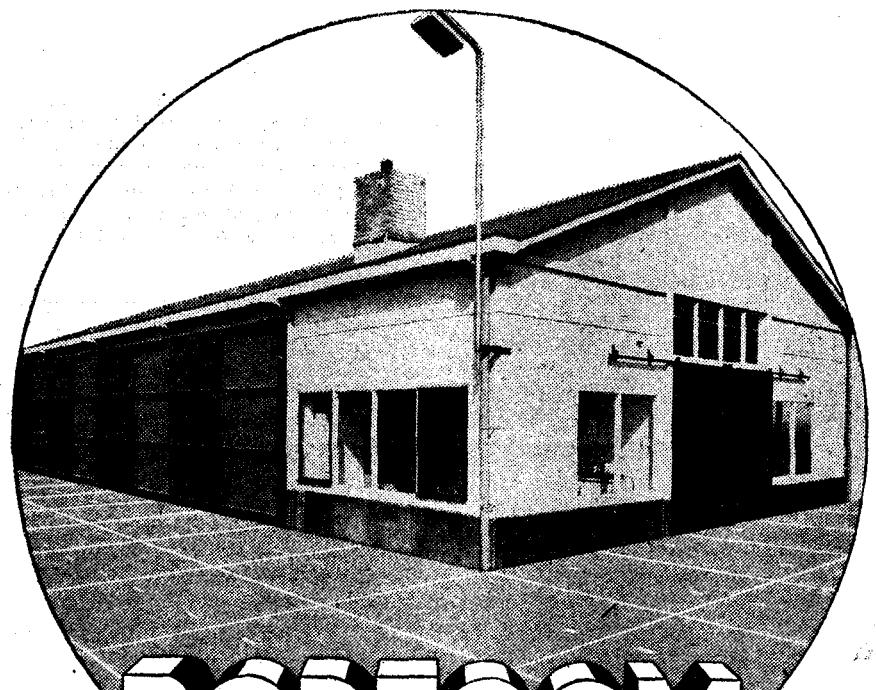
DIESELMOTOREN

N.V. Machinefabriek „BOLNES”
voorheen J. H. van Cappellen

Postbus 3

Krimpen aan de Lek

Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

BÔDĒGÔM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
Oostkade 24 - tel. 01880-2501 - Spijkenisse

De Verenigde Naties

Mevrouw drs. J. F. Schouwenaar-Franssen, lid voor de VVD van de Eerste Kamer, geeft in dit artikel een overzicht van de 24ste jaarlijkse zitting van de algemene vergadering der Verenigde Naties, die zij als lid van de Nederlandse delegatie bijwoonde.

De Verenigde Naties werken nu bijna 25 jaar. De jongste jaarlijkse zitting van de Algemene Vergadering (de 24ste) had op haar agenda van 106 punten oudere en nieuwe onderwerpen staan. De ingewikkeldheid van een vraagstuk en de hoeveelheid aanwezige politieke wil om het op te lossen zijn daarbij bepalend voor de ouderdom.

Politieke vraagstukken als: algehele ontwapening, toelating van China, Korea, de Palestijnse vluchtelingen, apartheid stonden dan ook al eerder op de agenda. Vredesmacht, en waarnemers van de Verenigde Naties eveneens. Nieuw was het Lusaka-manifest inzake de samenwerking tussen de Verenigde Naties en de Organisatie van Afrikaanse Eenheid.

Nieuw-Guinea

Van belang, niet alleen voor de bewoners van Nieuw-Guinea maar, zoals ter zitting bleek, ook voor de Afrikaanse landen, was de kwestie Nieuw-Guinea en het rapport van de secretaris-generaal inzake de toepassing van zelfbeschikking. Doordat Nederland en Indonesië gezamenlijk een voorstel tot overeenkomst hierover hadden ingediend, maakte dit een punt van bespreking uit de plenaire vergadering, die het voorstel na een discussie van twee dagen op 18 november aannam met 84 stemmen vóór, geen tegenstemmen en 30 onthouding (voornamelijk Afrikaanse landen).

Hiermee is, zoals minister Luns in zijn rede stelde, een lang hoofdstuk in de geschiedenis van meer dan één volk afgesloten, maar de geschiedenis gaat voort: Nederland en Indonesië zullen gezamenlijk, en met hulp van de Aziatische Ontwikkelingsbank en instellingen van de Verenigde Naties, de economische en sociale ontwikkeling van West-Irian ter hand nemen.

Ontwikkelingsplan

Een nieuw begin wil met ook maken met het Tweede Tienjarenplan voor Ontwikkelingslanden (in het spraakgebruik afgekort tot de formule DDII, second Development Decade). Minister Udink gaf hieraan een forse start in een rede die algemeen grote waardering vond, en men mag zonder overdrijving stellen dat Nederland hier koploper is.

Luchtpiraterij

Nieuw was ook het vraagstuk van het kapen van vliegtuigen. Nederland nam het initiatief voor een voorstel in te dienen ter beperking en bestraffing van hijacking — een Amerikaanse uitdrukking, die in Engels vertaald werd als: forcible diversion of civil aircraft in flight.

Dit voorstel werd aangenomen op 12 december met 77 stemmen vóór, 1 tegen (Cuba!) en 17 onthoudingen. Dat in concrete zaken ook snel gehandeld kan worden, blijkt wel uit het feit dat onmiddellijk na sluiting van de Algemene Vergadering al een informele bijeenkomst van de dertien voornaamste landen op het gebied van de burgerluchtvaart over dit onderwerp plaatsvond. In Nederland is de minister van justitie, mr. Polak, al bezig met de voorbereiding van een wetontwerp ten aanzien van luchtpiraterij.

Niet op zo korte termijn te verwettelijken, maar wel van grote betekenis

waren de discussies over chemische en bacteriologische wapens, over het gebruik van de zeebodem (voor het vreedzaam gebruik, ervan is internationale regeling dringend nodig) en over de, Nederland bij traditie interesserende, vraagstukken van internationaal recht.

Leefmilieu

De sociale commissie, waarin mevrouw Schim van der Loeff-Mackaay en dr. Umrath, aangewezen respectievelijk door het Nederlands Vrouwen Comité en het NVV als deskundigen zich weerden, kwam gereed met een verklaring inzake sociale vooruitgang en ontwikkeling, waarin op voorstel van Nederland ook de zorg voor het leefmilieu werd opgenomen.

Het leefmilieu (de biosfeer of Human Environment) is in eerste aanleg in de financieel-economische commissie besproken onmiddellijk na, en ook in verband met de ontwikkelingsplannen. Ook de ontwikkelingslanden toonden belangstelling, omdat zij nog de fouten kunnen vermijden, die in sterk geïndustrialiseerde landen door eenzijdige toepassing van de techniek ten bate van de economie zijn gemaakt.

Zweden had in de vorige Algemene Vergadering de bedreiging van het leefmilieu de z.g. biosfeer, aan de orde gesteld. Met algemene stemmen was toen besloten om in 1972 een internationale conferentie over de vraagstukken van het leefmilieu te houden.

De Nederlandse delegatie heeft zich alle moeite gegeven om hierbij betrokken te zijn, gezien het belang voor ons land hierbij, en ook de inbreng van een land als Nederland.

Wij hebben daarbij de nadruk gelegd op het feit, dat economische vooruitgang en leefbaarheid niet onvermijdelijk zijn, dat de techniek de problemen van vervuiling en vernietiging aan kan en dat dit een kwestie van politiek en economisch beleid is; dus van: regelen, en er iets voor over hebben, collectief zo goed als individueel.

Onder verwijzing naar het rapport: werken, wonen en leven in de Rijnmond en de daarin vervatte conclusie dat bij elk nieuw industrialisatieproject de gevolgen voor de leefbaarheid van de omgeving als factoren van primaire betekenis moeten worden ingebouwd, is onderzocht gesteld: geen economie zonder ecologie. Geen gebruik van het „huis“ zonder kennis van het huis.

Met algemene stemmen is besloten, dat een commissie van deskundigen aan het werk zal gaan om de juni 1972 conferentie in Zweden voor te bereiden. Na enig dwingen en dringen om een plaats is deze voorbereidende commissie samengesteld uit 27 lidstaten, waaronder Nederland, met dien verstande dat België na het eerste jaar onze zetel overneemt. De landen, die geen zitting hebben in deze werkcommissie, kunnen toch deelnemen door waarnemers te zenden, die aan de beraadslagingen deelnemen.

Conferentie

De voorbereiding van de conferentie wordt een kwestie van deskundige inbreng van alle deelnemers. Voor Nederland dus de opgave om deskundigen met internationale ervaring af te vaardigen en de noodzaak van overleg en samenwerking tussen alle departemen-

ten, aangezien de bescherming en instandhouding van ons leefmilieu zoveel facetten heeft, dat het elk departement aangaat.

Van de Conferentie-1972 verwacht men dat zij zal aangeven welke gebieden zich lenen voor internationale overeenkomsten, en dat zij aan regeringen zal duidelijk maken welke maatregelen internationaal zowel als nationaal kunnen worden genomen; dat zij verder het samenvoegen van al bestaande wetgeving zal bevorderen en dat zij het grote publiek zal bewust maken van zijn verantwoordelijkheid voor het bewaren van het evenwicht in de biosfeer.

Geen bijeenkomst van experts derhalve, maar van gedelegeerden op hoog beleidsniveau. Men rekent op belangstelling en medewerking van producenten en consumenten, van huisvrouwen zo goed als van jongeren.

Samenstelling delegatie

Sinds 1946 hebben in alle Nederlandse delegaties naar de jaarlijkse Algemene Vergadering van de Verenigde Naties Kamerleden zitting gehad. Zij worden bij KB op voordracht van de minister van buitenlandse zaken benoemd, evenals dit het geval is met de andere vertegenwoordigers van al deskundigen. Zo hadden zitting in de delegatie-1969 de leden van de Tweede Kamer Boot, KVP (voor de 2e maal), Geelkerken, ARP (voor de eerste maal), Ruygers PvdA (voor de 7e maal) en ikzelf, VVD-lid van de Eerste Kamer (voor de eerste maal).

Ziet men de taak van een Kamerlid als drievoudig, nl. als medewetgever, als controleur van het regeringsbeleid en als volksvertegenwoordiger, dan kan de vraag gesteld worden of dit verenigbaar is met de rol van gedelegeerde van het Koninkrijk die namens de regering spreekt.

Ik heb mijzelf die vraag ook gesteld evenals, naar ik aanneem, het dertigtal vóórgaande Kamerleden-gedelegeerden, en mijn antwoord is bevestigend. Deze drie maanden praktijk hebben mij tot het inzicht gebracht — kort geformuleerd in het bestek van dit overzicht — dat de Verenigde Naties niet het forum zijn om Nederlandse binnenlandse politiek te bedrijven.

Als het werkelijk de Verenigde Volkeren willen zijn, die samen een wereldbeleid proberen op te bouwen op daartoe geschikte gebieden, dan behoren er niet alleen ambtenaren in de delegaties te zitten, maar ook volksvertegenwoordigers. De samenwerking kan de nationale bijdrage in de internationale politieke organisatie alleen maar versterken.

Wensen

Het feit dat de Verenigde Naties 25 jaar verenigd zijn zal volgens besluit van de Algemene Vergadering op passende wijze omlijst worden. Van Nederlandse zijde werd hierbij de wens uitgesproken, dat dit de gelegenheid zou zijn om vooruit te zien en de Verenigde Naties sterker en doeltreffender te maken. De tweede ontwikkelings-decade, een verklaring inzake de grondbeginselen van internationale rechtsorde, toewerken naar een wereld zonder oorlog door voortgang zowel in bewapeningscontrole en ontwapening als in respect voor de rechten van de mens, een jongeren-assemblée, die uitdrukking geeft aan wat er aan gedachten over de Verenigde Naties leeft bij onze jongere tijdgenoten, en: beter functioneren van het secretariaat — dat waren wensen van Nederlandse zijde.

In haar „indrukken van de Verenigde Naties“ in ons partijblad van 3 maart 1966 geeft mevrouw Veder de zwakke punten van deze organisatie duidelijk aan: het apparaat, de stemmenverhouding en de financiën. Deze zwakheden bestaan nog onverminderd. Het aandrigen en daardoor ook de kans op méér doeltreffendheid lijkt echter allengs groter te worden.

De democratie, het op democratische wijze samenwerken eist het offer van ons geduld, onze voortdurende inspanning, onze waakzaamheid. Het is, naar mijn overtuiging, de moeite waard.

Nieuws uit de Liberale Internationale

Op 1 januari jl. heeft Luxemburg zijn eerste vrouwelijke burgemeester gekregen en zoals men kon verwachten: zij is een liberaal. Het is mej. Colette Flesch, die voor het eerst in de historie van Luxemburg op 32-jarige leeftijd als burgemeester optreedt. Mej. Flesch is in liberale internationale kring wel bekend. Zij woonde o.a. het congres in München bij als gedelegeerde van de democratische partij van Luxemburg.

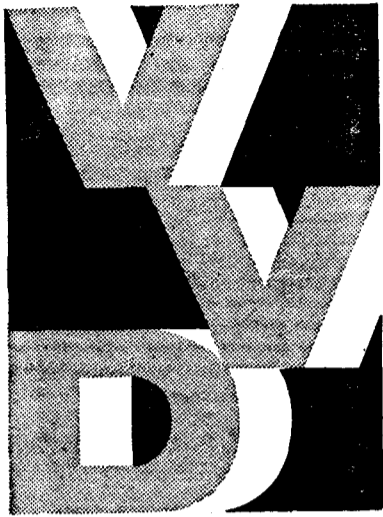
MAKELAARSKANTOOR HILDERS
P. H. M. HILDERS
MAKELAAR EN TAXATEUR IN ONROERENDE GOEDEREN
ONTEIGENINGSTAXATIES-ADVIEZEN
ALLE VERZEKERINGEN

PARKWEG 273
VOORBURG
TELEFOON 87.36.36*
PRIVE 86.07.63

BIJKANTOOR:
PRINSESTRAAT 97
'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 64.51.43

Lid NBM Sinds 1917 Lid FIABCI

Rapport over herziening van

Ter toelichting op de jongste nota van de SEC, die wij publiceren op pagina 11, vat de heer Van Aardenne, voorzitter van de sociaal-economische commissie van de VVD, de voorgeschiedenis van die nota in dit artikel samen.

Zoals bekend moest de behandeling van het laatste hoofdstuk van het rapport „Herziening van het ondernemingsrecht”, betreffende de structuur van de Naamloze Vennootschap, op de algemene vergadering van de VVD van 11 januari 1969 worden afgebroken. Dit hoofdstuk kwam vervolgens in behandeling op de partijraadsvergadering van 27 september 1969. Hiertoe had de sociaal-economische commissie een nota opgesteld (Z3-197, op verzoek bij het algemeen secretariaat verkrijgbaar), waarbij op enige punten waar verduidelijking wenselijk was gebleken nader werd ingegaan en de reeds behandelde amendementen in de tekst van de resolutie werden verwerkt. Tevens werd toen een nieuwe resolutie 11-A toegevoegd, terwijl resolutie 15 gesplitst werd in 15-A en 15-B. Een nieuwe resolutie 16 bevatte de uitwerking van het tijdens de algemene vergadering door de afdeling Rotterdam naar voren gebrachte „Stock option plan”.

De partijraadsvergadering van 27 september 1969 onderschreef met algemene of bijna algemene stemmen de resoluties 11, 11-A, 14 en 16. De behandeling van de overige resoluties werd echter aangehouden. De SEC werd verzocht eerst naar aanleiding van het toen juist behandelde Ser-advies over de structuur van de NV nader te rapporteren. Dit nu heeft de SEC gedaan in haar nota Z6-218, die men op deze pagina's in haar geheel aantreft en die morgen, 7 februari in de openbare vergadering van de partijraad zal worden behandeld.

Hoofdpijnen rapport

Om een zo duidelijk mogelijk beeld te verschaffen in deze vrij ingewikkelde materie, geven wij om te beginnen nogmaals weer de hoofdpijnen van het rapport „Herziening van het ondernemingsrecht”. Achtergrond van dit SEC-rapport is geweest dat de SEC in een tijd van belangrijke maatschappelijke veranderingen, waarin sprake is van een van verschillende zijden komende fundamentele kritiek op het principe van de particuliere onderneming, een afgeronde en samenhangende liberale visie op de organisatie van de produktie heeft willen formuleren.

Naar haar mening — en de VVD heeft dit op 11 januari 1969 onderschreven — is de particuliere onderneming de organisatievorm waarin de produktie optimaal kan functioneren. Bovendien komt deze produktie-organisatie in talrijke zelfstandige eenheden de uit democratisch oogpunt noodzakelijke spreiding van macht ten goede.

Naar de mening van de SEC gaat het ook niet aan de vroeger algemeen aanvaarde prioriteit van het kapitaal te willen vervangen door een prioriteit van de medewerkers in de onderneming, een gedachte die uitgaat van het naar haar mening onjuiste dualisme kapitaal versus arbeid.

Het liberale antwoord zal moeten zijn dat de onderneming zelve als zelfstandig lichaam — zonder directe inmenging van staatkundige en maatschappelijke organen — in de maatschappij staat. Het wettelijk kader moet erop gericht zijn dat de onderneming, die de SEC dus in deze visie centraal stelt, zelfstandig en krachtig zij, met als complement een vergaande openheid en doorzichtigheid, gepaard aan een zorgvuldig stelsel van evenwichten.

Dit is tot uitdrukking gebracht in een twaalfde op 11 januari 1969 door de algemene vergadering van de VVD aanvaarde resoluties waarin o.a.:

- de noodzaak van openheid van de onderneming tegenover kapitaalverschaffers, personeel en publiek wordt gesteld, onafhankelijk van de rechtsvorm, waarin de onderneming wordt gedreven;

- als primair doel van de onderneming continuïteit en groei wordt gesteld mede in het belang van de werkgelegenheid;

- uitbreiding van de bevoegdheden van de ondernemingsraad (welks kandidaatstelling gedemocratiseerd dient te worden, opdat hij het gehele personeel vertegenwoordige) volgens de lijn van de voorstellen van de commissie-Verdam;

- de werknemerscommissaris in de zin van het rapport-Verdam en overeenkomstige voorstellen worden afgewezen;

- verbreding van het vlak waaruit commissarissen worden benoemd wordt verlangd, zodat alle bij de onderneming betrokkenen vertrouwen in dezen kunnen stellen;

- regelmatige informatie over het beleid van de leiding van de onderneming aan de werknemers wordt verlangd;

- de ingediende wetsontwerpen met betrekking tot verslaggeving en enquêterecht worden toegejuicht, meer uitbreiding tot alle ondernemingen wordt verlangd, terwijl ook op enkele andere punten een verruiming van de eisen wordt voorgestaan;

- gesteld wordt dat de gewenste openheid een publikatieplicht voor alle grotere ondernemingen meebrengt, onafhankelijk van de rechtsvorm of het eventueel besloten zijn van de onderneming, voor over de ontwikkelingen in Europees verband zulks mogelijk maken.

Dezelfde uitgangspunten hebben uiteraard ook ten grondslag gelegen aan de voorstellen van de SEC met betrekking tot de NV, welke mede een zo doelmatig mogelijke functionering van de organen van de vennootschap beogen, en welke betreffen:

- de verplichtstelling van de raad van commissarissen als zelfstandig toezicht houdend orgaan;

- waarborgen voor de onafhankelijkheid en kwaliteit dezer raad van commissarissen door beperking van de mogelijkheid van tussentijds ontslag en vaststelling van een wettelijke leeftijds grens;

- het toekennen van voordrachtsrechten voor de benoeming van directie en commissarissen aan de raad van commissarissen;

- onder (geleidelijke) afschaffing dezer rechten bij de zgn. prioriteitsaandeelhouders;

- het wettelijk vastleggen van bepaalde bevoegdheden van de raad van commissarissen jegens de directie;

- gelijkstelling van certificaathouders met aandeelhouders, behoudens wat betreft het stemrecht;

- de wenselijkheid dat ieder certificaat uiterlijk drie jaar na aanvraag royeerbaar zij.

Hierbij is de SEC er van uitgegaan, dat het behoud van de vrije onderneming ten eerste zou zijn gebaat — naast de primair gestelde openheid — met waarborgen voor een bekwame leiding. Dit leidde haar tot een aantal voorstellen, die in de praktijk reeds vaak voorkomen, doch geen gecodificeerd recht zijn.

Tevens bracht dit weer andere zaken mede, omdat de SEC er van uitging, dat in de vennootschapsstructuur een machtsevenwicht (systeem van checks and balances) moet bestaan. De organen waarom het hier gaat zijn de algemene vergadering van aandeelhouders, de raad van commissarissen, de directie en de houders van de eventuele prioriteitsaandelen.

Nota september 1969

Na deze samenvatting van de hoofdlijnen van het rapport, een opsomming van de voorstellen, die zijn neergelegd in de nota van de SEC van september 1969.

1. In deze nota wijdde de SEC speciaal aandacht aan de positie van de kleinere, persoonlijke ondernemingen, die met het oog op de beperking der aansprakelijkheid weliswaar in NV-vorm worden gedreven, maar in karakter zeer verschillend zijn van de „gewone” NV met een vrij groot aantal aandeelhouders, voor welke de door de SEC voorgestane structuur toepasselijk is. Dit heeft de SEC (voor de uitgebreide argumentatie zie men de nota) ertoe gebracht in een resolutie 11-A de instelling van een „PVBA” te bepleiten.

2. De resoluties 11 en 12 werden naar aanleiding van het in de algemene vergadering beslotene aangepast en verduidelijkt. Resolutie 14 bleef ongewijzigd.

3. Met het oog op de wenselijkheid van de instelling van een PVBA meent de SEC dat hierdoor voldoende kan worden tegemoet gekomen aan de bezwaren tegen het verplichte commissarisschap voor de kleine NV, voorgesteld in resolutie 13. De considerans van deze resolutie moet dan wel worden gewijzigd. Ter verduidelijking splitste de SEC conclusie 4, die zowel de benoeming van directie als van commissarissen behandelde.

4. Hierbij moet worden opgemerkt dat de SEC in deze nota de kwestie van de prioriteit (oligarchische clause) nogmaals vrij uitvoerig heeft behandeld. Haar mening hieromtrent had zij reeds vastgelegd in de oorspronkelijke resoluties 12 en 13.

5. Hierbij kwam tevens aan de orde dat enige verduidelijking gewenst was met betrekking tot de positie van de aandeelhoudersvergadering. Resolutie 15 behandelde namelijk twee verschillende zaken, te weten de uitspraak dat bepaalde bevoegdheden principieel aan de aandeelhoudersvergadering toekomen en de wenselijkheid dat bepaalde directie-beslissingen goedkeuring van commissarissen behoeven. Deze vermening was veroorzaakt door het commentariëren van de opvatting van de commissie-Verdam dat bij open NV's al deze zaken door commissarissen moeten worden beslist. De SEC splitste derhalve deze resolutie en sprak in de „aandeelhouders”-resolutie 15-A ook de wenselijkheid van een voorkeursrecht bij emissie uit, hetwelk eveneens in de nota was behandeld.

6. Ten slotte heeft de SEC zich in een aparte nota uitgesproken over de wenselijkheid van spreiding van aandelenbezit onder werknemers, naar aanleiding van het voorstel van de afdeling Rotterdam betreffende winstdeling in de vorm van aandelen voor de werknemers. Hoewel zij verschillende redenen zag, die verplichtstelling van een dergelijke regeling bezwaarlijk doen zijn, acht de SEC het gewenst als eventuele

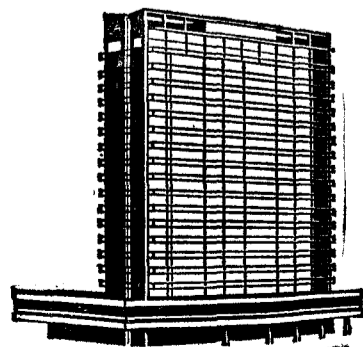
HOTEL BOUWES ZANDVOORT

Kamers met meest modern comfort

Gerennommerde keuken

Gelegenheid voor congressen en partijen tot 300 personen

Cabaret-Dancing dagelijks

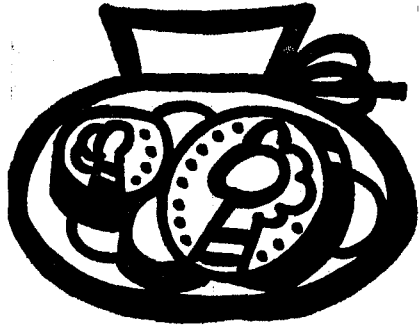
APPARTEMENTENHOTEL BOUWES PALACE ZANDVOORT

Kamers en appartementen met modern comfort. Restaurant op 70 m hoogte - panorama - lounge bar - sauna - overdekt zwembad - congreszaal.

Unieke accommodatie voor kaderbijeenkomsten.

BEIDE HOTELS HET GEHELE JAAR GEOPEND — TELEFOON 5041

Toelevering aan scheepsbouw

door G. Stempher

De zaak-Verolme, waaraan wij in ons blad van 23 januari enige kanttekeningen wídden, heeft ook daarna de gemoeiëren bezig gehouden. Minister Nelissen van economische zaken heeft inmiddels de rentesubsidie aan de scheepsbouw verhoogd van 2 tot 3,5 procent en heeft daarmee van een respectabele consequente houding blijk gegeven, aangezien hij, toen hij nog lid van de Tweede Kamer was bij zijn ambtsvoorganger, mr. De Block, voor een dergelijke verhoging had gepleit. Men hoopt dat de Nederlandse werven nu sterker komen te staan in hun strijd tegen de concurrentievervalsing van het buitenland, omdat zij thans tegen lagere prijzen kunnen inschrijven.

Natuurlijk is een dergelijke maatregel niet alleen zalig makend. Er zijn zelfs stemmen in enkele scheepsbouwkringen te beluisteren die spreken van een lapmiddel. Dit alles neemt evenwel niet weg dat minister Nelissen van een politieke integriteit heeft getuigd die zijn gezag in deze zaak zeker ten goede komt.

Zoals bekend hebben de bemoeiingen van de bewindsman geleid tot een instelling van een commissie die in de komende maanden de definitieve integratievorm voor de Nederlandse scheepsbouw zal ontwerpen. Deze commissie heeft de bevoegdheid mede samenwerking met andere bedrijven te zoeken. In dit verband hebben zich onder meer de Amsterdamse Droogdok Maatschappij, de IHC (Industriële Handels Combinatie Holland) te Rotterdam en de scheepswerven Van der Giessen De Noord in Alblasserdam tot het ministerie van economische zaken gewend. Verder wordt als uitgangspunt overwogen dat een duurzame oplossing het best kan worden gezocht door zoveel mogelijk samenwerking en integratie van het bedrijfsleven.

Metaalindustrie

Wij vragen ons in dit verband af of het niet gewenst zou zijn dat ook een nader contact met de metaalindustrie tot stand komt, die als toeleveringsbranche in de scheepsbouw een bijzonder belangrijke rol speelt.

Aangenomen kan worden dat, aldus

liet de heer A. J. van den Abbeele, directeur van de Zaanlandse Scheepsbouw Maatschappij, in een interview met de Handels & Transport Courant weten, dat het aandeel van de toeleveranciers in de scheepsbouw rond zeventig procent bedraagt. Dit is een hoogst belangrijk percentage dat, naar onze mening, bij een mogelijke samenwerking een essentiële rol kan spelen. Het is ook een facet waaromtrent wij tot dusverre nog niets hebben vernomen en dat daarom zeker nadere aandacht verdient.

TOELEVERING

Wij menen deze zaak mede aan de orde te moeten stellen in verband met het feit dat deze toeleveringsindustrie, vergeleken met het buitenland, niet altijd in een benijdenswaardige positie verkeert.

Zo deelde de directeur van een klein toeleveringsbedrijf aan de Nederlandse scheepsbouw ons mede, dat hij bij herhaling heeft kunnen constateren dat andere EEG-landen, zoals Italië, Frankrijk en België, die hun scheepsbouw subsidiëren ook de nationale toeleveringsprodukten op de met subsidie te bouwen schepen wens te zien toegepast.

In Engeland ziet de „Loan Board“ er nauwlettend op toe dat met regerings-subsidie te bouwen schepen zoveel mogelijk worden uitgerust met toeleveringsprodukten van Engelse origine.

In ons land, zo merkt hij op, hebben onze EEG-concurrenten evenwel, zomede die uit Engeland en de Scandinavische landen volledig vrij spel.

De vraag rijst nu of het niet wenselijk en noodzakelijk is, dat wanneer een bedrijfstak (in dit geval de scheepsbouw) met geld van de gemeenschap wordt gesubsidieerd, het nationale toeleveringsprodukt de eerste kans moet hebben onder de vanzelfsprekende voorwaarden dat kwaliteit en prijs gelijkwaardig zijn aan die van de buitenlandse concurrentie.

Dit lijkt ons een gezichtspunt dat bij de voorgestane samenwerking en integratie van het bedrijfsleven in ons land de nodige aandacht zal moeten krijgen.

Samenspel

Het komt ons als het meest logisch voor dat de toeleveringsindustrie in dit

MINISTER NELISSEN

opzicht zelf initiatieven ontwikkelt, vooral nu reeds andere bedrijven zich inmiddels tot het ministerie van economische zaken hebben gewend. Wellicht kan hier ook een taak liggen voor de dezer dagen ingestelde integratiecommissie. Een onderzoek naar een juist en economisch verantwoord samenspel lijkt ons dan ook alleszins het overwegen waard. Anders gezegd: het lijkt ons ondenkbaar de nationale toeleveringsbedrijven die bij onze scheepsbouw zulk een belangrijke rol spelen niet in het samenwerkingsoverleg te betrekken.

Het gaat hier tenslotte niet om de zaak-Verolme alleen, maar om een gehele nieuwe opzet bij onze scheepsbouw, in verband waarmee het toch zeker niet onbillijk is te pleiten voor de toepassing van nationale toeleveringsprodukten.

Nogmaals: de toeleveringsbranches zullen hiertoe in eerste instantie zelf het initiatief moeten nemen. Het is althans een aspect dat zeker de moeite loont nader in studie te nemen.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
pandbrieven
een veilige belegging met zeer hoog rendement

Toverleerlingen

Een paar weken geleden heb ik het congres van het Nederlands Cultureel Contact in Amsterdam bijgewoond over het onderwerp: „Wat bezielt de jongens in Hilversum?“. Ik heb er niet direct over willen schrijven omdat ik eerst op mij wilde laten inwerken wat hier nu eigenlijk precies aan de hand is.

Zonder het te willen, zo is nu mijn conclusie, zijn de televisiemakers in Hilversum, die dachten de meesters te zijn, toverleerlingen gebleken. Zij hebben krachten opgeroepen die hen, op het podium gezeten — en het was wel vermakelijk dat daar de heer Wigbold tussen zat — tot de establishment maakten tijdens dit congres. Maar het lot van de toverleerling is dat hij de krachten, die hij heeft opgeroepen, slechts zelden de baas kan. In ieder geval was het congres naar mijn mening om dat ene aspect toch wel interessant, al was het verder niet zo constructief als wellicht de organisatoren hadden gehoopt.

Een extra kanttekening nog: zij die in onze VVD-gelederen nog steeds lid van de VPRO zijn, hadden het optreden van de VPRO-groep de „Gooise matras“

eens moeten meemaken. Ik neem aan dat zij daaruit dezelfde conclusies zouden hebben getrokken als ik.

D. W. DETTMEYER

Burgemeesters

Mr. Wytema, burgemeester van Alkmaar, heeft bedankt voor het lidmaatschap van de Partij van de Arbeid omdat op het congres te Groningen de PvdA zich heeft uitgesproken voor gekozen burgemeesters. Uit de aard der zaak heeft de kwestie van gekozen of benoemde burgemeesters ook een rol gespeeld bij de discussies in de commissie ter voorbereiding van het VVD-gemeenteprogram voor 1970. Het lijkt mij nuttig voor diegenen, die niet zo precies op de hoogte zijn met alle 106 punten van het program, zoals dat door de algemene vergadering van de vereniging van staten- en raadsleden van de VVD is vastgesteld, hier nog eens te vermelden wat het standpunt van de VVD ten deze is:

„De bestaande positie van de burgemeester en zijn benoeming door de Kroon dienen gehandhaafd te blijven. Desgewenst moet de gemeenteraad een aanbeveling kunnen doen ten aanzien

van de vereisten waaraan de nieuwe burgemeester zal moeten voldoen.

D. W. DETTMEIJER

Leefklimaat

Het leefklimaat en de milieu-hygiëne trekken op het ogenblik, terecht, steeds meer aandacht. De industrialisatie brengt zulke gevolgen met zich mee, dat iedere burger er mee te maken krijgt. Terecht besteedt het gemeenteprogram 1970 van de VVD daar dan ook aandacht aan, zowel in de algemene inleiding als in punt 72. Om ons standpunt ten deze nog eens duidelijk naar voren te brengen citeer ik hier dit punt:

„De gemeente besteedt grote aandacht aan de milieu-hygiëne, met name door bestrijding van luchtverontreiniging, wering van geluidshinder, zorg voor lozing en zuivering van afvalwater en het bevorderen van reinheid van openbare straten, wegen en terreinen, alsnede van scholen en andere openbare gebouwen.“

Daarmee is natuurlijk niet alles gezegd, maar als dit in de praktijk wordt uitgevoerd wat de wens is van de VVD, is er al heel wat bereikt.

D. W. DETTMEIJER

Kant & Scheepvaart

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON” VREELAND A/D VECHT

BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

KASTEEL OUD-WASSENAAR HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

Hotel Noordzee-Boulevard N.V.

Tel. 01184-2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemonde, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen

Aparte film-, toneel-, concertzalen

Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

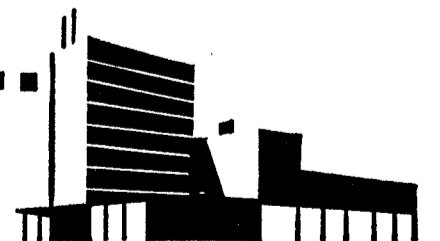
Telefoon (05771) - 241

Nu over snelweg E 35 nog gemakkelijker bereikbaar

- Alle kamers met privé badkamer en telefoon
- specialiteiten restaurant
- American bar
- ideaal voor meerdaagse conferenties
- rustig gelegen temidden van bos en heide
- tennisbanen - manege - autoboxen
- zeer grote parkeerterreinen.

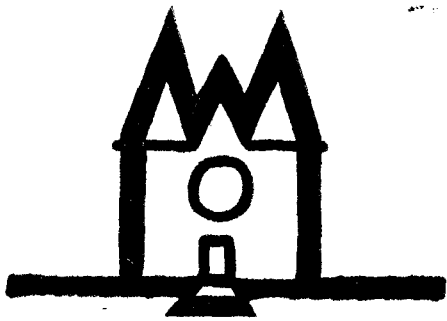
WAAR UW VRIJHEID GERESPECTEERD WORDT...

Rijnhotel: modern, comfortabel hotel in Rotterdam-Centrum. 140 Kamers met bad of douche. Congresaccommodatie voor 20 tot 2000 personen. Ruime ondergrondse parkeergarage direct naast het hotel.

rijnhotel rotterdam

Schouwburgplein 1 Rotterdam
Tel.(010) 132900 - Telex 21640

VVD in het parlement

In deze rubriek geven wij een zeer beknopt overzicht van de VVD-activiteiten in de Tweede Kamer. Men vindt er in o.a. de vragen, die onze Kamerleden aan de regering stelden, de houding van de fractie bij verschillende stemmingen en enkele punten waarop de VVD bij de debatten in het bijzonder de aandacht vestigde.

Bij de behandeling van de begroting van sociale zaken en volksgezondheid in de Tweede Kamer heeft de liberaal mr. Rietkerk, toen het (overigens nog bij de Eerste Kamer aanhangige) wetsontwerp op de loonvorming aan de orde was, zich duidelijk afgezet tegen de socialistische fractie. Hij vond het merkwaardig dat de PvdA - veelal voorvechtster van overheidsbemoeiing - nu ineens niet voelt voor regeringsingrijpen op grond van de Loonwet. Hij achtte een evenwichtig beleidsinstrumentarium in dit opzicht onmisbaar. Daarbij stelde hij vast dat het ingrijpen in afzonderlijke cao's ook wel eens noodzakelijk kan zijn. Suggereert de Ser echter alsnog een andere oplossing dan waarin thans artikel 8 van het ontwerp voorziet, dan hoopt de heer Rietkerk dat minister Roolvink voor een dergelijk alternatief zal openstaan.

De liberaal vroeg voorts aandacht voor de wenselijkheid van regeringsmaatregelen ten behoeve van een verruiming van het aanbod op de arbeidsmarkt: fiscale faciliteiten voor de werkende gehuwde vrouw, bevordering van de toelating van buitenlandse arbeidskrachten, overwerkfaciliteiten en een toeslagregeling voor oudere werknemers.

Tijdens de discussies over het terugtreden van minister De Block, betoogde mr. Geertsema o.m. dat de verkiezingsuitslag voor de provinciale staten

wel eens tot vervroegde Kamerverkiezingen zou kunnen leiden. Hij voegde daar evenwel aan toe dat dit slechts actueel hoeft te worden als de uitslagen zouden aantonen dat de regeringspartijen in feite geen meerderheid in de Kamer meer hebben. Dan nog zouden de andere partijen door een stembusakkoord een alternatief moeten bieden, zo verduidelijkte hij zijn standpunt.

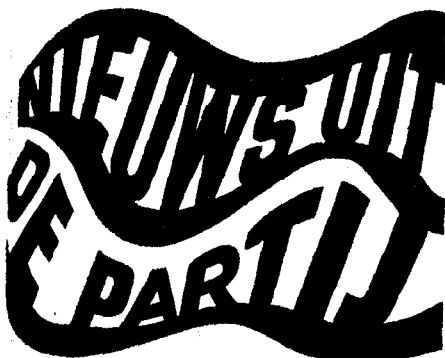
Het met zoveel spanning tegemoet geziene debat over de woningbouw - de socialist Van den Doel drong tevergeefs aan op het aftreden van minister Schut - is voor de liberale fractie geen emotioneel-geladen affaire geworden. De socialistische motie kreeg ook van de VVD geen steun, maar bovendien liet deze fractie ook overigens geen twijfel bestaan over haar gunstige opstelling tegenover de minister. De heer Wiegel ontlokte de minister de toezegging dat hij de machtiging tot gunning van woningwetwoningen zou versnellen. Aan de continuïteit in de woningbouw mag niet worden getornd, aldus Wiegel. Hij vestigde er de aandacht opdat het toch niet zo'n gek resultaat is dat het woningbouwprogramma van de laatste drie jaar slechts ongeveer 2000 woningen onder de geraamde 375.000 was gebleven.

Vragen

De volgende leden van de liberale fractie hebben in de afgelopen vier we-

ken vragen gesteld:

- Mevr. Dettmeijer-Labberton: over het tracé tussen Katwijk en Scheveningen van de provinciale weg nr. 1 van het wegenplan Zuid-Holland, in samenhang met het te bouwen sterviaduct in Wassenaar;
- en voorts over de gegronde verklaringen van bij GS ingestelde bijstandsberoepen over het tijdvak 1 januari 1965 - 30 september 1969.
- De heer Vonhoff: over het tijdstip van verbetering van het wegvak tussen 't Slochter en Het Schouw ten noorden van Amsterdam;
- De heren Joekes en Porthéine vroegen om een overzicht van de verwachtingen t.a.v. de verwezenlijking van de ontwikkeling der uitgaven en middelen in 1970, vergeleken bij de begrotingscijfers in de miljoenennota voor dit jaar;
- De heer Geurtsen: over de gemeentelijke keuringsverordeningen in relatie tot het gebruik (consumptie) van spiritusblokjes; voorts over het optreden van een onderneming die girorekeninghouders bij aankoop van een groot aantal artikelen belangrijke kortingen voorhoudt;
- De heer Tuijnman over de diepte van de in de Oranjepolder geprojecteerde Rijnpoorthaven en ten slotte de heren
- Schlingemann en Porthéine over de nieuwe EEG-regelingen voor het douanevervoer tussen de lid-staten.

In deze rubriek worden korte mededelingen opgenomen, zoals mutaties in besturen, van afdelingen, staten- en kamercentrales, de instelling van commissies en andere daarvoor in aanmerking komende wetenswaardigheden. Voor uitvoerige verslagen van gehouden afdelingsvergaderingen is geen ruimte beschikbaar.

Wetenswaardigheden betreffende de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en die in de agglomeratie Eindhoven, worden vermeld bij de aparte aan deze steden gewijde rubrieken.

Kopij voor deze rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk op de zaterdag vóór afgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie. Telefonisch wordt geen kopij voor deze rubriek geaccepteerd.

● De afdeling Twisk heeft in de sindslang bestaande vacature van voorzitter voorzien door de benoeming van de heer J. Metselaar.

● In de gemeenteraad van Wormerveer heeft VVD-fractievoorzitter G. de Jong uitdrukking gegeven aan de wens, dat bij de vaststelling van manifestaties ter herdenking van de bevrijding, vooral gedacht wordt aan de ouderen „voor wie de jaren 1940 - 1945 altijd 'gisteren' blijven".

● Voorafgegaan door een rede van mr. J. E. Goudsmit, fractievoorzitter van de VVD in de provinciale staten van Noord-Holland, heeft de afdeling Heiloo een ledenvergadering gehouden, waarin de heer N. J. Grootaers tot bestuurslid werd benoemd.

● In aansluiting op een besluit van de gemeenteraad van Uitgeest om f 7000 (één gulden per inwoner) voor Biafra beschikbaar te stellen, heeft de VVD-fractie het presentiegeld van haar leden voor hetzelfde doel bestemd. „Het is eigenlijk wat al te gemakkelijk, om voor dit doel gelden van de burgerij beschikbaar te stellen," aldus fractievoorzitter drs. K. Clay.

● Mevrouw G. A. Holzmueller-Teengs, die 21 jaar lid geweest is voor de VVD van de gemeenteraad van Alkmaar, heeft zich wegens haar leeftijd niet meer herkiesbaar gesteld. Voorts wordt uit Alkmaar bericht dat mej. P. J. Bouwhuizen, de heer J. J. Koop en de heer J. de Veen zijn afgetreden als bestuursleden van de afdeling. Zij zijn opgevolgd door mevr. M. A. Gastman-Royen, de heer mr. R. C. Gisoif en de heer W. J. Resoort.

● De Zuidhollandse afdeling Valkenburg is toegetreden tot de regio Leiden en omgeving.

● Mevrouw H. A. A. L. de Vries - v.d. Hardt Aberson te Hengelo is benoemd tot ridder in de orde van Oranje Nassau. Wij wensen haar van harte geluk met deze verdiende onderscheiding.

● In het hoge noorden maakt men ons attent op de wellicht ook voor andere afdelingen wetenswaardige activiteiten van de VVD te Terschelling, waarmee men op het eiland veel succes heeft. Ruim voor de gemeenteraadsvergadering houdt de VVD-fractie een openbare voorbespreking, telkens in een andere zaal in een ander dorp op het eiland. De agenda van de raadsvergadering wordt dan uitvoerig besproken. Het systeem werkt voortreffelijk. De bijeenkomsten worden door zo'n 50 inwoners (Terschelling!) maar zeer ten dele VVD'ers, bezocht. Het effect is groot: bewoners gaan zich in allerlei opzichten veel meer voor het raadswerk interesseren.

Data hearings VVD

In het gehele land organiseert de VVD zg. hearings, waar voor ieder de mogelijkheid bestaat om gesprekken te voeren met VVD-kamerleden of leden van en kandidaten voor de provinciale statenfracties. Hieronder treft men de lijst aan met data en plaatsen waar deze hearings gehouden zullen worden. Telkens is vermeld welke kamerleden aanwezig zullen zijn.

6-2	Alkmaar	mr. dr. C. Berkhouwer - H. J. L. Vonhoff
13-2	Gouda	mr. F. Porthéine - drs. Th. H. Joekes
13-2	Hilversum	mr. J. G. Rietkerk - H. Wiegel
20-2	Dordrecht	mr. A. Geurtsen - ir. D. S. Tuijnman - H. J. L. Vonhoff
20-2	Eindhoven	mr. H. E. Koning - mr. J. F. G. Schlingemann - G. Koudijs
23-2	Terneuzen	H. J. L. Vonhoff - mr. J. G. Rietkerk - drs. Th. H. Joekes - mr. J. F. G. Schlingemann
2-3	Rotterdam	mr. A. Geurtsen - mr. H. E. Koning - mr. J. G. Rietkerk - H. J. L. Vonhoff
6-3	Goes	mr. J. F. G. Schlingemann - ir. D. S. Tuijnman
6-3	Heerlen	G. Koudijs - mr. F. Porthéine
9-3	Utrecht	G. Koudijs - L. M. de Beer
13-3	Haarlem	H. Wiegel - mr. J. G. Rietkerk - mr. dr. C. Berkhouwer
13-3	Amsterdam	H. J. L. Vonhoff - mr. H. E. Koning - drs. Th. H. Joekes - mr. F. Porthéine - mr. A. Geurtsen

Ja, ik ga naar Breda

Ondergetekende:

Adres:

Woonplaats:

I Wenst voor personen logies in de prijsklasse van tot per kamer.

Wenst één persoonskamer: ja/nee. Wenst tweepersoonskamer: ja/nee.

II Wenst met personen deel te nemen aan de excursie „BENELUX".

Wenst met personen deel te nemen aan de excursie „WERKGELEGENHEID". (Etten-Leur)

Wenst met personen deel te nemen aan de excursie „CULTUUR".

Handtekening

Aanmelding dient te geschieden door deze invulstrook toe te sturen aan: F. Melzer, Hardenbroekstraat 27, Breda.

De sluitingstermijn is gesteld op 11 februari 1970.

De kosten van deelneming aan elk van de drie bovengenoemde excursies bedragen f 15,- per persoon (inclusief koffiemaaltijd). Dit bedrag dient vóór 25 februari te worden overgemaakt op girorekening: 1209349 t.n.v. F. Melzer te Breda.

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

aannemingsbedrijf

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:
Bruningweg 21
Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:
Kipstraat 3d
Telefoon: 010 - 121288

- utiliteitsbouw
- hoogbouw
- woningbouw
- betonbouw
- projectontwikkeling
- administratie en onderhoud van onroerend goed

n.v. bouw- en aannemingsbedrijf
VAN STRAALEN & VAN DER HAVE
strevelsweg 700 tel. 010-279580*
ROTTERDAM

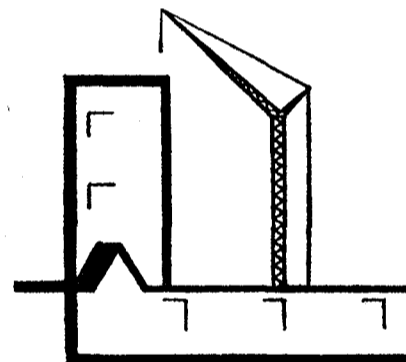

**slavenburg's
bouwbedrijven**
SCHIEDAM - DORDRECHT

- voor : ★ Arbeidsbesparende woningbouw
★ Moderne aanpak o.a. gietbouw
★ Bouwstromen
★ Utiliteitsbouw

N.V. Aannemersbedrijf v/h J. Stam - Kortenaerstraat 3 - Zwijndrecht

01850-28939 - Directie; 28663 - Boekhouding - Loonadministratie; 29398 - Werkvoorbereiding - Voor- en Nacalculatie.

VASTE STENEN IN ALLE SOORTEN
„MOLISOL“ MOLER ISOLATIESTENEN
VUURVASTE ISOLATIESTENEN
ZUURVASTE STENEN
„PRODORITE“ CHEMISCH BESTENDIGE PRODUKTEN
LEVERT

N.V. Gouda Vuurvast

VERENIGDE VUURVASTE STEENFABRIEKEN

GOUDA — TELEFOON 67 44 - (18 20)

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010-332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

Verdelingspolitiek

door mr. J. van Galen

Inkomensverdeling is „in”. Wij noemen als recente publikaties „Redelijke inkomensverdeling” van de Nobelprijswinnaar, prof. Tinbergen, „Wenkend Perspectief” van het NVV, de dr. Wiardi Beckman Stichting wijdde er een studie aan en in programma's van enkele politieke partijen vormt de inkomensverdeling direct of indirect een voornaam punt.

Prof. Hartog betoogt in zijn boek „Verdelingspolitiek” niet, dat nivellering ongewenst is. Hij constateert een algemene wens tot verdere nivellering en gaat na in hoeverre de beschikbare instrumenten effectief zijn. Hij bedoelt zuiver de economische gevolgen van de herverdelingsinstrumenten onder de loep te nemen en de grenzen van de mogelijkheden van de verdelingspolitiek te bepalen of aan te geven. Beperking van het erfrecht, bestrijding van kartels en monopolies, democratisering van het onderwijs, sociale verzekering, subsidies en inkomensoverdrachten en belastingprogressie worden uitvoerig behandeld, vooral wat de nevenwerkingen van deze maatregelen betreft. De conclusie van dit onderzoek moet zijn, dat hoe meer men de nationale koek wil verdelen, hoe kleiner die koek wordt, niet alleen door het ingrijpen van de verdelingspolitiek in de economische wetmatigheid, maar ook door de vermindering van voor investeringen beschikbare middelen.

Schr. is niet tegen een ingrijpen, maar men moet zich, zegt hij, dan afvragen of daardoor op andere punten geen repercussies worden opgeroepen, die niet aanvaardbaar zijn. Een bewustmaking daarvan is het voornaamste doel van prof. Hartogs studie. De beperkte uitwerking van de tegen de oorzaken van de ongelijkheid gerichte instrumenten doet ons tegenwoordig in sterke mate grijpen naar instrumenten, die alleen de symptomen bestrijden. Men komt daardoor tot maatregelen, die bij bestudering minder effectief zijn dan men ervan verwachtte. Prof. Har-

togs onderzoek valt in hoofdzaak negatief uit voor de herverdelingsinstrumenten. Als men desondanks toch op grote schaal wil herverdelen zal men alle economische nadelen op de koop moeten toenemen, zo meent hij.

De opzet van het boek is, zoals reeds opgemerkt, de materie te beschouwen uit economisch oogpunt. Niettegenstaande alle nadelen en gebreken aan de gehanteerde instrumenten, is er op het ogenblik welhaast niemand, die zich verzet tegen elk streven naar herverdeling — nationaal en in toenemende mate ook internationaal. Als algemene en gereede norm hierbij geldt het begrip „rechtvaardig”. Men is hiermee, aldus schr., geen stap verder gekomen, want „rechtvaardigheid” is een leeg begrip of, zo men wil, een mantelformulering. „Ieder kan er instoppen wat hem goeddunkt.”

Prof. Hartog heeft in economieis op dit punt volkomen gelijk. Het begrip „rechtvaardig” is economisch niet te hanteren.

Maar wanneer men de zaak uit een oogpunt van rechtsvorming bekijkt zal men tot een verklaring kunnen komen, waarom men op zo talrijk gebied herverdelingsmaatregelen tegenkomt. Wijlen prof. Krabbe zei eens, dat de staatsbegroting voorzover die geen betrekking heeft op de taak van de „état gendarme” bedoelt een „terugkomen op de natuurlijke inkomensverdeling”, te zijn. Het rechtsbewustzijn, het rechtsgevoel, bepaalt in hoeverre dit geschiedt. Deze wat men zou kunnen noemen rechtsbenadering staat naast, ja vaak tegenover de economische benadering. Hierdoor wordt de zaak van herverdeling in de praktijk er een van dualistisch, soms zelfs van demagogisch karakter, al zal men de economische grenzen zoals prof. Hartog die schetst, zeker nooit uit het oog mogen en kunnen verliezen.

„Verdelingspolitiek”, door prof. dr. F. Hartog. Uitgave: H. E. Stenfert Kroese N.V., Leiden, f 17,50.

Honderd dagen voor Israël

„Honderd dagen voor Israël” heet de nationale actie voor de plaatsing van de ontwikkelingslening van de staat Israël (State of Israel Bonds), waarvoor onlangs in Amsterdam het startsein is gegeven. De actie wordt gevoerd ter gelegenheid van de vijfentwintigste verjaardag van Nederlands bevrijding en heeft tot doel de staat Israël aan geld voor zijn economische ontwikkeling te helpen.

Van de joodse burgers, die in Nederland en elders in Europa aan de vernietiging door de nazi's zijn ontkomen, hebben velen de moed en de kracht opgebracht om in Israël onder de moeilijkst denkbare omstandigheden aan de verwezenlijking van een eigen vrije joodse staat hun leven te gaan wijden. Hun strijd tegen de woestijn gaat voort. Honderd twintigduizend mensen wonen er nu in het zuiden van Israël, in de Negev-woestijn. De uiteindelijke opnamecapaciteit van dit gebied wordt door de deskundigen echter op minstens twee miljoen geschat. Doch aler de nieuwe immigranten zich daar zullen kunnen vestigen, moet dit woestijngebied verder leefbaar gemaakt worden. Voor de ontwikkeling daarvan en van andere onderontwikkelde delen van Israël is het geld van deze lening bestemd.

In een boodschap ter gelegenheid van de start van de actie zegt de minister-president van Israël, mevrouw Golda Meir: „Mijn beste wensen voor allen, die als partners van Israël aan deze belangrijke actie deelnemen en daarmee opnieuw de traditionele vriendschap van Nederland voor ons volk bevestigen.”

Met de ontwikkelingsleningen, het hoofdinstrument voor de opbouw van de joodse staat, werd in 1954 begonnen. Tot nu toe werd in totaal voor één miljard driehonderd miljoen dollar op de State of Israel Bonds leningen ingeschreven. De helft daarvan is intussen al weer afgelost. Verwacht wordt, dat in het kader van de actie „Honderd dagen voor Israël in Nederland tien miljoen gulden kan worden geplaatst.

Voor hen, die als toerist naar Israël gaan, is het van belang te weten, dat zij daar te allen tijde en bij elke bank hun State of Israel Bonds ter bestrijding van hun toeristische onkosten tegen Israëlische ponden kunnen inwisselen, en wel tot een maximum van tweeduizendvijfhonderd dollar per persoon per maand.

Er zijn twee soorten van deze obligaties. Vijftienjarige couponobligaties met een rente van 4 pct. per jaar, van \$ 500 tot en met 100.000, en twaalfjarige spaarobligaties, van \$ 100 tot en met \$ 10.000, die op de vervaldag met 160 pct. worden afgelost. Voor inlichtingen over „Honderd dagen voor Israël” kan men zich wenden tot het bureau van de actie, Keizersgracht 503, Amsterdam, telefoon 020 - 24.64.50 en 24.93.15.

In het nationale comité van aanbeveling hebben o.m. politieke zitting van de belangrijkste politieke partijen in ons land. Men treft er dan ook enkele vooraanstaande liberalen in aan, zoals mr. dr. C. Berkhouwer, drs. H. A. Korthals, mevr. dr. J. F. Schouwenaar-Franssen en mr. E. H. Toxopeus.

Weinreb

De minister van onderwijs en wetenschappen Veringa heeft het rijksinstituut voor oorlogsdocumentatie opdracht gegeven een rapport uit te brengen over de activiteiten van de heer Weinreb tijdens de periode van de Duitse bezetting. Dit heeft de bewindsman meegedeeld in antwoord op schriftelijke vragen van het anti-revolutionaire Kamerlid prof. dr. I. A. Diepenhorst.

Het rijksinstituut zal ook antwoord moeten geven op de vraag of door de nieuwste gegevens omtrent de jodenvervolgving een nieuw licht is geworpen op de activiteiten van de heer Weinreb. Velen zullen met ons met voldoening van de beslissing van de minister hebben kennis genomen. De vele publikaties die met betrekking tot de zaak-Weinreb de laatste tijd zijn verschenen maken de buitenstaander niet alleen nieuwsgierig, doch wekken voorts de indruk dat een nadere opheldering dringend gewenst is. Naarmate de jaren zijn verstreken is de mogelijkheid aanwezig diverse punten in deze zaak in een meer objectieve verhouding te gaan zien.

Kortom, indien de bovengenoemde opdracht niet door de minister was verstrekt zou een kans verloren zijn gegaan op mogelijk eetherstel, waarop een ieder in onze democratische samenleving recht heeft.

S.

Voor slechts vijf gulden per jaar

kan uw echtgeno(o)t(e) ook lid worden van de VVD. Volwaardig lid, met alle rechten.

Uw afdeling zou dat lidmaatschap zeer op prijs stellen. Wegens de financiële steun en omdat zij stemrecht heeft in landelijke vergaderingen in verhouding tot haar aantal leden, waarbij de betalende gezinsleden natuurlijk meetellen.

Inlichtingen bij uw afdelingsbestuur of bij het algemeen secretariaat van de VVD,

Koninginnegracht 61 te Den Haag
(Tel. 070-6048 03)

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

HOUT EN PLAATMATERIALEN

modern
sedert
1727

VAN STOLK

ABRAHAM VAN STOLK & ZOONEN KONINKLIJKE HOUTHANDEL N.V.
POSTBUS 1100 - ROTTERDAM - TEL. 235400

**Boele's Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.**

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

Voor uw was

naar

BORGH

Tevens adres voor Chemisch Reinigen
N.V. STOOM- EN CHEMISCHE WASSERIJ
v.h. C. D. BORGH & Zn.

Bellevoystraat 75 — Rotterdam — Telefoon 232681 - 236235

POLITIEK

vraagt kennis van zaken

- Het kiesrecht
- Partijstelsel
- Organisatie Politieke Partijen
- Inspraak en medezeggenschap
- Pressiegroepen
- Nieuwe bestuursvormen
- Ruimtelijke ordening
- Europese integratie
- Ontwikkelingshulp

Dit zijn slechts enkele onderwerpen uit de cursus Burgerschapskunde. Deze cursus is ontstaan met medewerking van alle politieke partijen. 40 schriftelijke lessen met een totaal lesgeld van slechts f 25,-. Vraag nog heden gratis prospectus onder nr. VD bij Stichting Burgerschapskunde, Postbus 349 te Leiden.

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

containers:
koel/vries-
containers:

„Flats” en
„Huifcontainers”:

Onder de beschermde naam „Multiload”-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer.

De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst keel-
aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELEDE N.V.

'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

Scheepswerf & Machinefabriek

v.h. H. J. KOOPMAN N.V.

DORDRECHT — TEL. 1850 - 32866

SCHEEPSBOUW - MACHINEFABRIEK - KETELMAKERIJ

INBOUW EN REVISIE VAN MOTOREN

NIEUWBOUW EN REPARATIE-INRICHTING

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

ER ZIJN NOG VELE VVD'ers INCOGNITO

U kent ze, ook in uw kring. Mensen die met de VVD sympathiseren, die elke keer VVD stemmen... Maar ondanks hun sympathie, ondanks hun overtuiging is het woord „lidmaatschap” Grieks voor hen. Niemand kan zich in deze tijd de weelde veroorloven om in politiek opzicht een masker te dragen. Hoe meer mensen met open vizier (als lid dus) voor de VVD-beginselen uitkomen, des te sterker kan de partij deze beginselen doen gelden. Met één pennestreek kunt u de VVD al helpen.

Geef ons naam en adres op van een VVD'er incognito in uw omgeving. Wij sturen hem dan **ZES WEKEN LANG GRATIS** Vrijheid en Democratie om hem rijp te maken voor zijn lidmaatschap. Nog beter: maak hem nu meteen lid. Eén enkel woord van u, als vriend of kennis, werpt meer gewicht in de schaal dan een dozijn verhandelingen van ons.

COUPON	
Aan het Secretariaat van de V.V.D. Koninginnegracht 61 's-Gravenhage	
Naam:
Adres:
Plaats:
Volgens inzender van deze coupon kunt u met kans op succes zes weken lang gratis het blad „Vrijheid en Democratie” zenden aan:	

JA, DE VVD KAN OP MIJ REKENEN!

ONROERENDE GOEDEREN

makelaardij LIPS

voor onroerend goed in

- DEN HAAG
- EN OMGEVING

Paul Gabriëlstraat 17?
hoek Van Alkemadeaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

 Ir. J. RUSSCHEN

RENTMEESTER - MAKELAAR
TAXATEUR

in Boerderijen en Land
LEEUWARDEN, Verl. Schrans 46.
telefoon 05100 - 22895.

Deventer en omgeving
(Gorssel-Epse-Diepenveen-enz.)

Makelaarskantoor

EBELING KONING

Uw vertrouwd adres voor VILLA'S, Bungalows,
BOUWTERREIN, Bedrijfspannen, TAXATIES,
Verzekeringen, BELEGGINGEN, financiering.

Deventer (p.b. 138), Brink 73 (15112-05700)
(666-05709) lid NBM

BECK makelaardij n.v.

TE KOOP
in aanbouw zijnde

Exclusieve landhuizen
in het privépark
„Vliethaven“ te Leidschendam.

- eigen toegangsweg.
- kavels ter grootte van ca. 900 m² tot ca. 1300 m² grenzend aan het water, met direkte verbinding naar de Zuidholl. plassen.
- eigen aanleghavens.
- blijvend vrij uitzicht.
- 4 slaapk., badk., douchekamer en studieruimte.
- garage voor twee auto's.
- op korte afstand van Rijksweg 4A (Amsterdam-Rotterdam).

v. Z. v. Nijveltstraat 110, Wassenaar
tel. 01751-2041*, b.g.g. 4826/3617

FLATS - HUIZEN BEDRIJFSPANDE

LID N.B.M.

holland home service

MAKELAARDIJ

B. DEELEN MAKELAAR IN ONROERENDE GOEDEREN
DEN HAAG

40 VAN ALKEMADELAAN TEL. 070 - 24 53 60*

MAKELAARDIJ RIJPSTRA

Voor uw huis op de **UTRECHTSE HEUVELRUG** of in **MIDDEN NEDERLAND**

Vraagt vrijblijvend onze nieuwste **WONINGGIDS**

DRIEBERGEN
Hoofdstraat 181. Telefoon 03138 - 52 54

KANTOOR DOORN
Dorpsstraat 77. Telefoon 03430 - 28 02

KANTOOR LEERSUM
Rijksweg 132. Telefoon 03431 - 18 72

KANTOOR SCHERPENZEEL
Stationsweg 59. Telefoon 03497 - 12 43

RHENEN
Achterbergsestraatweg 4a
Telefoon 08576 - 21 69

TE KOOP AANGEBODEN

zonnig herenhuis

(aan 3 zijden vrij), met grote garage en tuin, zitkamer, eetkamer, 4 grote slaapkamers, 1 kleine slaapkamer, kelder, grote complete badkamer, c.v. Benoordenhoutkwartier, Den Haag.

Brieven onder no. 1007, bureau van dit blad.

BUSSUM

Helft van dubbel

LANDHUIS

met ca. 1000 m² tuin, gr. garage, oliest. c.v. en apart staand kantoor/atelier. Ind.: 2 gr. kamers en suite m. parketvloer en corner, keuk., bijkeuk., kelders, 3 sl.kamers m. parketvloeren, gr. badkamer, zold. m. 3 kamers. Ind.: kant; 2 mooie kamers, waarvan 1 m. parketvloer. Geschikt voor arts o.d. Vraagprijs: f 185.000, --. Vrije vestiging.

Inl. makelaarskantoor

H. E. WOLTHUIS

Meerweg 40 te Bussum. Telef. 02159 - 3 21 27
's Zaterdags geopend. Gratis toezending woninggids van het Gooi.

BILTHOVEN

HOEKHUIS met tuin, garage en c.v.-olie. Ind.: L-vormige woon-eetkamer met open haard, keuken, toilet en kelderkast. 1e verd.: 3 slaapkamers, badkamer en 2e toilet. Zolder met grote kamer. Prima staat van onderhoud. Vraagprijs: f 92.500, -- k.k., vrije vestiging.

BILTHOVEN

VRIJSTAANDE VILLA m. tuin, garage en c.v.-olie. Ind.: woon-eetkamer (11,5x4), zijkamer met parket en open haard, eetkeuken, bijkeuken, 3 kelders, 2 toiletten. 1e verd.: 5 slaapkamers en badkamer + douche. Direct te aanvaarden. Vraagprijs: f 169.000, -- k.k., vrije vestiging. Bemiddeling door makelaarskantoor in onroerende goederen (Lid N.B.M.)

J. F. BURGERSDIJK

Rubenslaan 36 - Bilthoven - Tel. 030-78 76 11*
buiten kantoor tijd 66k 030-71 09 20.

Algemeen Dagblad

Springlevend
ochtendblad
om met plezier
op geabonneerd te zijn.
Bestel
een proefabonnement,
vul de bon in.

Hier is uw bon

Schrijf uw naam en adres liefst met blokletters.
In gesloten envelop zenden aan: Abonnementenadministratie
Algemeen Dagblad, Antwoordnummer 535, Rotterdam.
Er hoeft geen postzegel op.

Stuur op

Ik wil een proefabonnement. Stuur mij uw ochtendblad
vier weken voor de halve prijs (f 2,- in plaats van f 4,-).

Naam:

Adres:

Plaats:

vrijheid en democratie

Verhouding VVD-D'66

De Democraten '66 volharden in hun afwijzende houding. Zo kan men concluderen uit dit artikel van A. W. Abspoel.

Zij die na het optreden van de D'66-er E. Nypels op het JOVD-congres te Breda een ogenblik de illusie mochten hebben gekoesterd dat een stembusakkoord tussen D'66 en de VVD al een eindje op weg is, zijn ten slotte toch van een koude kermis thuis gekomen.

Het leek voor de oppervlakkige oordeelaar op het eerste gehoor zo mooi. Als de VVD de resultaten van het Liberaal Beraad nu maar integraal in haar verkiezingsprogramma zou verwerken, zou de heer Nypels, lid van de Kamerfractie van D'66 (en oud-voorzitter van de JOVD) er „in zijn partij voor vechten” om een gesprek met de VVD tot stand te brengen.

Nu was er al direct een flinke adder onder het politieke gras. Het is bij de VVD niet alleen zo, dat de leden „inspraak” hebben, maar hun afgevaardigden hebben op een partijcongres waar over het partijprogramma wordt beslist, zelfs het laatste en beslissende woord.

De preliminaire voorwaarde, dat het Liberaal Beraad integraal, ongewijzigd, t.z.t. in het partijprogramma voor de verkiezingen moet worden opgenomen, is dan ook volstrekt onwezenlijk. De leden van de VVD plegen zo weinig „conformistisch” te zijn dat alleen reeds zo'n eis, door wie ook gesteld, de verzenen tegen de prikkels doet slaan. Zelfs de ontwerp-resoluties of meerderheids-resoluties, gebaseerd op het zo geprezen en in zijn grondgedachten ook aanvaarde rapport van de commissie Kiezer en Gekozenen, werden toch niet aanvaard zonder dat op een aantal punten wijzigingen waren aangebracht.

Bovendien meende de heer Nypels dat het nieuwe programma dan alleen door een geheel vernieuwde Kamerfractie van de VVD zou kunnen worden uitgevoerd. Die eis lijkt ons, als zij gesteld wordt door een Kamerlid van een andere fractie, nogal impertinent. Maar wanneer D'66 het daar dan toch over heeft, dan is het wel nuttig onzerzijds maar ronduit te zeggen dat we niet erg veel bewondering kunnen opbrengen voor de Kamerfractie van D'66, die ons al te veel in het kielzog van de PvdA-fractie vaart.

Kater

De eigenlijke kater van het D'66 optreden op het JOVD-congres te Breda kwam echter na afloop.

In de eerste plaats waren daar de gesprekken, die de heer Nypels daarna met verschillende persvertegenwoordigers heeft gevoerd. Voor zover er nog enige toeschietelijkheid tegenover de VVD uit zijn woorden mocht hebben gesproken, werd die nu schielijk nog flink afgezwakt.

Zo verklaarde hij aan het Algemeen Handelsblad (J. F. van den Broek) „weinig of geen fiducia” te hebben in de mogelijkheid van een stembusakkoord met de VVD en dat „een samenwerking met de Partij van de Arbeid het meest waarschijnlijk is.” De ontwerp-resolutie van het Liberaal Beraad, volgens welke niet met de PvdA zal worden gepraat zolang Nieuw Links daar inzit, noemde hij „volstrekt onaanvaardbaar.”

Een „drastische koerswijziging” (we citeren nu De Tijd), zag de heer Nypels ondertussen „niet zo snel.” Hij wees daarbij op de Duitse liberalen, de FDP, die „haar nieuwe beleid en veranderde mentaliteit met groot stemmenverlies moeten betalen.”

Waarom noemde Nypels op de JOVD-vergadering dan toch de VVD?, zo vroeg De Tijd hem. Zijn antwoord was: „Een koerswijziging is alleen mogelijk als zich een scheiding der geesten voltrekt en uit gesprekken met VVD-ers

blijkt, dat die kans er in zit.” Hoe groot de groep is „die t.z.t. de VVD verlaat”, kon Nypels niet zeggen. Hij was echter wel zo vriendelijk te veronderstellen dat dit „geen invloed zou hebben op de kiezers; die afscheiding voltrekt zich in het kader”. Met andere woorden dus wel een afscheiding (althans in de gedachten van de heer Nypels), maar die zou alleen wat kaderleden betreffen en geen stembusverlies opleveren.

En waar ziet de heer Nypels die (imaginaire) afscheiding zich dan voltrekken? In het Liberaal Democratisch Centrum. Daar heeft hij — nog altijd volgens het gesprek met De Tijd — regelmatig contact met VVD-ers. Hij omschrijft dezen als een vriendenkring, die zich beraadt aan de hand van concrete stukken of tot gezamenlijke actie kan worden gekomen. De deelneming van de heer Nypels is er volgens het verslag in De Tijd daarbij „volledig op gericht de gesprekspartner te bewegen om de VVD te verlaten”.

Dat klinkt allemaal heel romantisch en het klopt ook wel met het bestaanscriterium van D'66 om de andere partijen te doen „ontpuffen”.

Geen schijn van kans

Helaas voor de heer Nypels, moeten we hem echter de illusie ontnemen, dat hem dat bij de VVD zou gelukken. Zijn voorstelling van zaken omtrent het LDC moet er wel heel erg naast zijn. Onze fractievoorzitter in de Tweede Kamer mr. Geertsema kon naar aanleiding van dit interview met de heer Nypels in De Tijd dan ook categorisch verklaren, dat „er geen spake van is, dat een groep VVD-ers op het punt staat uit de partij te stappen. Nypels zit er volledig naast wanneer hij in de VVD ook maar iets van separatisme bespeurt.”

Integendeel, zouden wij daar aan kunnen toevoegen, ons ledental stijgt nog steeds.

Dat gold dus allemaal het gesprokene door de heer Nypels en diens nagekomen reacties. Ondertussen is nu ook een reactie van het hoofdbestuur van D'66 verschenen. Het schrijft in het partijblad Democraat, dat de uitnodiging voor een concentratie met de VVD op hetzelfde vlak ligt als de uitnodiging van de PvdA om te gaan onderhandelen over de vorming van een progressieve concentratie, waarop D'66 al in 1968 „neen” heeft gezegd. Politieke concentratie, zo meent het nog steeds, kan niet tot stand worden gebracht door „vanuit de bestaande politieke partijen, door middel van een optelsom, tot concentratie te komen.”

Het hoofdbestuur van D'66 blijkt het ook niet eens te zijn met de door het Liberaal Beraad geconstateerde grote mate van programmatische overeenstemming tussen VVD en D'66. Er is, zo meent het, een groot aantal kernpunten (staatsrecht, vrijheidsrechten en sociaal-economische politiek), waarin beide partijen „essentieel” van mening verschillen.

We zullen maar veronderstellen, dat dit niet het „laatste woord” van D'66 behoeft te zijn. Een laatste woord bestaat er in de altijd evoluerende politieke verhoudingen eigenlijk nooit. Ondertussen was de reactie van mr. Geertsema, die D'66 „een van de zonderlingste verschijnselen op politiek gebied” noemde, wel begrijpelijk. Op het moment dat de christelijke partijen lijken te besluiten een duidelijke positie-keuze vóór de Kamerverkiezingen te doen, ziet het er naar uit, dat D'66 alles open laat en pas na de verkiezingen uitmaakt met wie zij wil samenwerken.

D'66 begaat hiermee de fout, die zij de christelijke partijen juist verwijt!

Even lezen

Excursies Breda

De werkgroep West Brabant vestigt de aandacht van de deelnemers aan de excursies die georganiseerd worden ter gelegenheid van de jaarvergadering in Breda, op de volgende punten:

• Voor hen die vrijdagmorgen 27 februari met de trein naar Breda reizen, staan aan het station bussen gereed. Deze bussen zijn herkenbaar aan een VVD-verkiezingsaffiche en vertrekken om 10.30 uur van het station naar het congrescentrum „Het Turfschip”.

• De deelnemers aan de Benelux-tour dienen in het bezit te zijn van een paspoort of een bewijs van Nederlanderschap.

• In verband met het grote aantal deelnemers aan de excursies zal de ontvangst door de burgemeester van Breda niet plaatsvinden in het gemeentehuis maar in de foyer van het congresgebouw „Het Turfschip”.

Penningmeesters

De aandacht van de penningmeesters der afdelingen wordt gevestigd op het volgende:

De rekeningen van het partijorgaan worden niet meer aan de afdelingen, maar rechtstreeks aan het hoofdbestuur gezonden. Derhalve wordt u verzocht aan het hoofdbestuur over te maken:

- voor Vrijh. en Dem.:
f 9,— per gewoon lid.
- voor hoofdbestuur:
f 4,— voor gewone leden van 21—27 jaar.
f 12,50 voor gewone leden van 27—65 jaar.
f 9,25 voor gewone leden ouder dan 65 jaar.
f 2,50 voor gezins- en aspirant leden.

Dringend wordt u verzocht op te geven welk deel van het bedrag voor Vrijh. en Dem. bestemd is en welk deel voor het hoofdbestuur, met daarbij het aantal leden, verdeeld volgens de hierboven aangegeven categorieën.

Kandidatenlijsten

Bij de redactie van Vrijheid en Democratie beginnen definitief vastgestelde kandidatenlijsten binnen te stromen voor de verkiezingen die dit jaar gehouden zullen worden. In verband met het zeer grote aantal dier lijsten is het ons niet mogelijk ze in ons blad te publiceren. De redactie vertrouwt dat de betrokken centrales en afdelingen daarvoor begrip zullen hebben. Hetzelfde geldt voor de overal in den lande opgestelde of in voorbereiding zijnde verkiezingsprogramma's. Door het plaatselijke karakter der verkiezingen verschillen de programma's natuurlijk van gebied tot gebied, maar het zou onbegonnen werk zijn ze allemaal in ons landelijke partijorgaan te publiceren.

Kloos blijft boos: pagina 3

DS '70, nieuwe ster: pagina 5

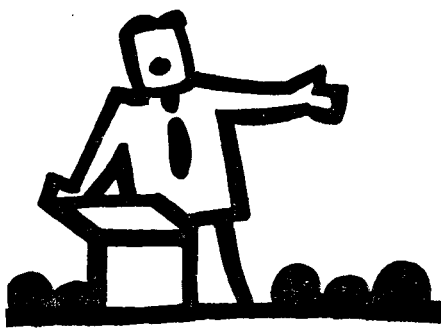
Amendementen voor Breda: pagina 8

Rapport pensioenen: pagina 11

Rapport NAVO: pagina 13

Radio-uitzending van de VVD: vrijdag 20 februari, van 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum I (402 m.).

In deze rubriek worden openbare of tenminste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen worden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang).

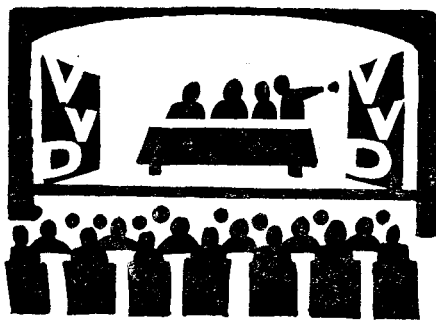
Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
20 febr.	Enschede	tearoom Hermes; 20 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: China
20 febr.	Renkum	café de Groene Jager; 20.00 uur	mr. J. G. Rietkerk	onderwerp: VVD Goed voor u
20 febr.	Brummen	Concordia; 20.00 uur	H. Wiegel	debat met E. C. Visser (D'66)
20 febr.	Heerhugowaard	zaal Heer van Jericho	mr. dr. C. Berkhouwer	politiek café
23 febr.	Schagen	hotel Igesz; 20.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: Liberaal perspectief
23 febr.	Emmen	Boshuis; 11.00 uur	R. Zegering Hadders	provinciale dag Vrouwen in VVD
23 febr.	Leeuwarden	-----	mr. F. Portheine	onderwerp: De VVD en de middenstand
23 febr.	Groningen	Sec. mutua fides; 20.00 uur	H. Wiegel	forum voor SBI over partijvernieuwing
25 febr.	Delft	aula T.H.; 13.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer	LSVD; onderwerp: Europa en het midden oosten
26 febr.	Deern	-----	mr. H. van Riel	-----
2 maart	Hoorn	Het park; 20.00 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: De VVD in opmars naar 1980
2 maart	Almelo	Postiljon motel Almelo; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema	onderwerp: De algemene politieke toestand
2 maart	Vianen	café Het Zwijnshoofd; 20.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer	-----
2 maart	Hattum	-----	L. M. de Beer	-----
2 maart	Eelde	hotel Paterswolde; 20.00 uur	dr. K. van Dijk	liberale kring Hoogeveen
2 maart	Putten	Dorps huis; 20.00 uur	ir. D. S. Tuynman	onderwerp: Actuele onderwerpen in de politiek van heden (met forum waarin ir. J. Baas e.a.); medegeorganiseerd door Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Elburg
2 maart	Deventer	hotel Royal; 20.00 uur	H. Wiegel	debat met drs. J. v. d. Doel (PvdA)
3 maart	Leiden	't Eigen Huys	H. Wiegel	debat met mr. E. C. M. Jurgens (PPR); georg. d. RKSV, St. Augustinus
3 maart	Steenwijkerwold	-----	R. Zegering Hadders	-----
5 maart	Aduard	-----	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: De Liberale keuze
5 maart	Doetinchem	hotel de Gouden Leeuw; 20.00 uur	ir. J. Baas	statencentrale
6 maart	Amhem	hotel Bos; 20.00 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: liberale opmars naar 1980
6 maart	Amsterdam	-----	mr. W. J. Geertsema	debat met mr. H. A. F. M. O. van Mierlo; georganiseerd door JOVD
6 maart	Hoogezand	-----	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: liberale keuze
6 maart	Geldrop	-----	drs. Th. H. Joekes	agglomeratie Eindhoven
6 maart	Den Helder	stadsschouwburg; 20.00 uur	mr. H. E. Koning	-----
6 maart	Groningen	zaal 3 van het CJMV-gebouw Spilsluisen; 20.00 uur	mevr. mr. E. Veder-Smit	forum over partijstelsel; vrouwenbelangen
6 maart	Emmeloord	-----	ir. J. Baas	propaganda-feestavond
6 maart	Holten	hotel Holterman; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	onderwerp: Hoe kunnen wij ons verzekeren van modern beleid na 18 maart
6 maart	Heerenveen	motel; 20.00 uur	H. Wiegel	statencentrale; onderwerp: De VVD en de komende verkiezingen
6 maart	Westerbork	-----	R. Zegering Hadders	forum
7 maart	Nes	hotel Hofker; 20.00 uur	H. Wiegel	Ameland; onderwerp: De VVD en de komende verkiezingen
9 maart	Hoogeveen	De Tamboer; 19.30 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: Bestuurlijke reorganisatie in Nederland; ver. van staten- en raadsleden
9 maart	Rotterdam	-----	mr. A. Geurtsen	hearing Hoogvliet
9 maart	Alkmaar	Het wapen van Heemskerk; 20.00 uur	drs. Th. H. Joekes	-----
9 maart	Steenwijk	hotel v. d. Woude; 20.00 uur	mr. F. Portheine	onderwerp: De middenstand te midden van de politieke situatie
9 maart	Zwolle	-----	H. J. L. Vonhoff	-----
9 maart	Warffum	-----	H. Wiegel	liberale sociëteit Noord-Groningen; onderwerp: De VVD en de komende verkiezingen

Italiaanse Riviera vakantiehuis te huur

van particulier, rustig gelegen, 5 minuten van zee.

Tel. 01650 - 34631.

Aankondigingen

In deze rubriek worden korte aankondigingen opgenomen van vergaderingen van afdelingen, statencentrales, kamercentrales en eventuele andere VVD-bijeenkomsten. Uitzondering hierop vormen bijeenkomsten, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door VVD-kamerleden (deze worden aangekondigd in de daarvoor bestemde aparte rubriek) en bijeenkomsten die plaats hebben in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en in de agglomeratie Eindhoven (deze worden aangekondigd in de aan deze steden gewijde aparte rubrieken).

De rubriek wordt afgesloten op de zaterdag, voorafgaande aan de verschijningsdatum van het blad.

• De heer R. Zegering Hadders, lid van de Tweede Kamer voor de VVD, houdt maandag 23 februari van half vijf tot half zes spreekuur in zijn woning te Emmen, Hoofdstraat 26. Ieder die van het spreekuur gebruik wil maken gelieve tevoren (vanaf vrijdag 20 febr.) telefonisch contact op te nemen: 05910 - 11014.

• Mevr. J. Hut-de Jonge, statenlid te Groningen, spreekt op 20 februari te Slochteren over: de VVD in Groningen. De avond wordt gehouden in hotel Boven des avonds om 20.00 uur.

• De heer mr. H. P. Talsma, onder voorzitter der partij, vertegenwoordigt de VVD op een avond over burgerschap te Velp op 24 februari.

• Op 26 februari vertegenwoordigt de heer drs. G. M. V. van Aardenne de VVD op een avond georganiseerd door de commissie Vorming en Ontwikkeling van het NKV-NVV en CNV te Helmond.

• De heer A. P. M. Appel, raadslid te Den Haag, vertegenwoordigt de VVD op een forum voor de Haagse academie voor lichamelijke opvoeding te Den Haag op 3 maart.

• De academie voor lichamelijke opvoeding houdt op 6 en 7 maart haar congres. Dit congres wordt voorgezeten door ons Kamerlid dr. K. van Dijk.

• De heer mr. H. E. Koning maakt deel uit van een forum op 7 maart in het kader van de door de VCSB te Utrecht georganiseerd congres.

• Op 23 maart neemt ons statenlid in Zuid-Holland, de heer G. van der Zande, deel aan een instuif te Rijswijk.

vrijheid en
democratie

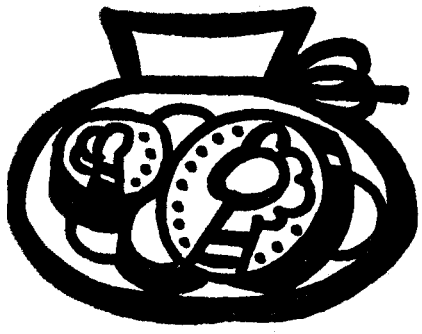
De redactie van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De administratie (zowel voor abonnementen als voor advertenties) van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Rotterdam, Witte de Withstraat 73 (postbus 824). Telefoon (010)-111000, abonnementen toestel 219, advertenties toestel 224. Postrekening: 245103 ten name van administratie Vrijheid en Democratie te Rotterdam.

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Kloos blijft boos

door G. Stempher

De loonwet is er door. Geen politiek vuurwerk, maar wel een grimmige Kloos die de grote fout maakte, tijdens zijn betoog in de Eerste Kamer, zich eerder te laten gelden als vakbondsbestuurder dan als politicus. Verder was er een uiterst soepele minister van sociale zaken die zijn beruchte artikel 8 van de loonwet (zijn bevoegdheid tot ingrijpen in afzonderlijke cao's) dermate angstvallig en zorgzaam verpakte, dat de gebruikelijke aanduiding „voorzichtig: deze kant boven" geheel overbodig werd.

Aldus werd een politieke crisis voorkomen. Dit is dan ook het enige positieve wat men in deze zaak kan ontdekken. Immers: sociaal-economisch gezien, is men geen stap verder gekomen. Er is, om met de NRC te spreken, een „pat-stelling" ontstaan. De bewindsman heeft de „overwinning" mogen smaken dat het eerder genoemde artikel 8 is aanvaard, doch anderzijds weet de vakbeweging dat dit artikel in de praktijk niet zal worden gehanteerd omdat de bewindsman daarmee de arbeidsvrede, voor zover daar dan nog over kan worden gesproken (nog meer) in gevaar zou brengen.

Ofschoon wij het zelden met de beschouwingen in Het Vrije Volk eens zijn, constateerde dit, niet meer aan de Partij van de Arbeid gebonden dagblad, niet ten onrechte dat de aanvaarding van de loonwet door de senaat niets heeft opgelost, doch dat de tegenstellingen zelfs zijn verscherpt en de loonpolitieke crisis pas is begonnen en het parlement er geen greep meer op heeft.

Hete pap

Men kan de vraag stellen waar in deze de hoofdschuldige(n) moet(en) worden gezocht. Niet om na te kaarten, doch om de mogelijkheden te onderzoeken hoe men in de toekomst uit de impasse zal kunnen geraken. Men kan de minister moeilijk verwijten dat hij in uitzonderingsgevallen een vinger in de loonpolitieke pap wenst te houden, ook al weet hij dat die pap dermate heet is, dat hij zijn vingers daaraan terdege zal

kunnen branden. Dat was en is ook de vakbeweging bekend en men kan zich afvragen waarom zij dan toch heeft gemeend haar verzet in een dergelijke onelegante vorm te moeten gieten, die nog steeds resulteert in haar weigering nog langer deel te nemen aan het georganiseerd loonoverleg.

Het CNV neemt daarbij gelukkig een uitzonderingspositie in, die in feite een sleutelpositie betekent. Het is in de loonpolitieke ontwikkeling niet de eerste keer dat het CNV op de wip is gaan zitten en heeft getracht dit instrument weer in evenwicht te brengen. Het is in dit verband dan ook een lichtpunt dat de voorzitter van het CNV, de heer J. Lanser, nog eens heeft laten weten dat er voor zijn organisatie geen aanleiding is zich aan het loonoverleg te onttrekken en dat hij er naar wil streven de drie vakcentrales met elkaar op dit punt tot overeenstemming te brengen.

De heer Lanser bevindt zich hier aan de zijde van minister Roolvink die eveneens heeft verklaard zijn, overigens tot nu toe mislukte, pogingen te willen voortzetten om de twee onwillige vakcentrales er toe te bewegen met de werkgevers om de tafel te gaan zitten.

Emoties

Dit zal niet eenvoudig zijn, omdat vooral van de zijde van het NVV en het NKV de behandeling van de loonwet in een emotionele sfeer is getrokken, waarbij prestige-overwegingen een belangrijke rol hebben gespeeld. Dit laatste wordt vooral duidelijk als men nog eens het vraaggesprek in Elseviërs Weekblad van 3 januari met de voorzitter van het NVV, de heer Kloos, in herinnering roept, waarin deze vakbondsleider duidelijk stelt: „Met artikel 8 loopt de vakbeweging gevaar nog meer te verliezen waar het de band met de leden betreft en daar voel ik niets voor" en „met artikel 8 wordt een primair geboorterecht aan de vakbeweging ontnomen."

Eenzelfde geluid liet de heer H. M. Groodt, voorzitter van de katholieke bond van werknemers in industriële be-

drijven en lid van het dagelijks bestuur van het NKV, horen in het orgaan van het NKV „Ruim Zicht" van 7 februari, kort voor de behandeling van de loonwet in de Eerste Kamer, toen hij opmerkte dat door de aanvaarding van de loonwet het gezag van de vakbonden zou worden aangetast.

Deze drijfveren doen nogal bekrompen aan. Zij betekenen het bepleiten van het eigen standje en gaan volledig voorbij aan een soepele oplossing terzake van het loonoverleg, waaraan ons land dringend behoefte heeft.

Het gaat er thans om of de vakbeweging zich in de toekomst een goed verliezer zal weten te tonen, hetgeen haar bij een ruime zienswijze niet moeilijk behoort te vallen nu zij weet dat de aanvaarding van de loonwet haar positie in feite niet aantast.

Taak

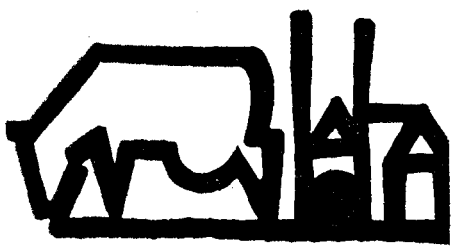
Nu het formele parlementaire spel ten einde is rust op de vakbeweging de taak dit formalisme te doorbreken door met behoud van haar kritische instelling weer aan het loonoverleg deel te nemen. Dit niet alleen in het belang van haar leden, maar voorts in het belang van de gehele Nederlandse economie.

Een vakbeweging die pretendeert democratisch te zijn, zal zich bij het parlementaire spel moeten neerleggen en nieuwe mogelijkheden moeten aanwenden haar invloed te verstevigen, maar dan niet door een negatieve opstelling bij het loonoverleg.

Zowel de regering als de vakbonden zullen in de aanvankelijk aanvaarde conceptie van samenwerking opnieuw stelling moeten kiezen. Minister Roolvink is hiertoe bereid. De heer Lanser van het CNV is hiertoe eveneens bereid.

Het woord is thans aan de heren Kloos en Mertens. Hun verantwoordelijkheid achten wij dermate groot en belangrijk dat zij hun koppigheid en vermeende prestige-overwegingen dienen te laten varen, opdat de strijd in de nationale loonpolitiek weer vanuit de oorspronkelijke ingenomen stellingen kan worden hervat.

Chemische bestrijdingsmiddelen

De toenemende publiciteit over het gevaar van te grote concentraties van chemische stoffen in water, lucht en bodem, niet in de laatste plaats als gevolg van calamiteiten, veroorzaakt terecht veel ongerustheid. Er leeft bij velen een bezorgdheid voor fatale gevolgen voor de gezondheid van mens, plant en dier.

Tot de chemische stoffen die sterk gewantwoord worden behoren de chemische bestrijdingsmiddelen die met name in de land- en tuinbouw op grote schaal worden gebruikt. Het betreft hier chemicaliën die gebruikt worden om ziekten en plagen veroorzakende schimmels en insecten te vernietigen. Eveneens worden chemicaliën gebruikt om onkruid te bestrijden. Het is niet onbegrijpelijk dat bij velen de vraag leeft of deze giftige stoffen direct of indirect (via het veevoer) toch niet in onze levensmiddelen terecht komen.

Is deze vrees gerechtvaardigd? Laten wij vooropstellen dat het aantal gevallen waarbij bestrijdingsmiddelen tot voedselvergiftiging hebben geleid uitermate klein is. Zeker indien men dit aantal betreft op het zeer omvangrijke gebruik. Deze conclusie sluit uiteraard de mogelijkheid niet uit dat desondanks op den duur toch nog wel schadelijke gevolgen kunnen optreden. In wetenschappelijke kring bestaat hierover nogal verschil van inzicht. Dit dwingt overigens tot het in acht nemen van voorzichtigheid naar twee kanten. Behalve met de mens hebben wij ook met de dieren te maken. Vooral de vogels hebben in een aantal gevallen ernstige verliezen geleden. Dat heeft tot een verbod van het gebruik van bepaalde middelen geleid.

Bij de huidige stand van de landbouwtechniek zijn chemische bestrijdingsmiddelen onmisbaar. Een verbod tot het gebruik ervan zou onherroepelijk tot een enorme daling van de hoeveelheid en kwaliteit van landbouwproducten leiden. En daarmee tot een ernstig voedseltekort.

Dat betekent intussen niet dat een ieder in ons land nu ook maar raak kan spuiten. Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is in ons land aan strenge voorschriften gebonden. Alvoorens een bepaald middel wordt toegelaten wordt het nauwkeurig onderzocht op

de mogelijkheid van schadelijke nevenwerkingen. In ons land vindt dat onderzoek plaats volgens de richtlijnen van de Wereldgezondheidsraad. Internationaal worden veel ervaringen uitgewisseld.

Behalve ten aanzien van de aard van de bestrijdingsmiddelen zelf bestaan er bovendien nadrukkelijke voorschriften voor de wijze van toepassing. Niet alleen is daarbij de te gebruiken concentratie van het middel van belang maar vooral ook de tijdsduur die in acht moet worden genomen tussen de laatste bespuiting en het tijdstip van oogsten. Deze tijdsduur is zo gekozen dat er voldoende zekerheid bestaat dat er bij het oogsten geen schadelijke resten meer zijn achtergebleven. Ter bescherming van de consument hanteert men in dit verband de residu-tolerantie. Dat is de hoeveelheid restprodukt die van een bepaald middel per kg fruit, groente, aardappelen, graan enz. met het oog op onze gezondheid nog maximaal toelaatbaar wordt geacht. Deze residu-tolerantie wordt in de meeste gevallen op geen stukken na bereikt. Het is slechts mogelijk om steekproefsgewijs levensmiddelen te controleren. Om evenwel het gevaar van overschrijden zoveel mogelijk te beperken is in de vastgestelde residu-tolerantie een honderdvoudige veiligheidsfactor ingebouwd.

Het is niet alleen voor de consument van belang dat de door de overheid toegelaten middelen betrouwbaar zijn. Het geldt niet minder voor de boer en tuinder. Spuitmiddelen zijn zeer duur, zodat men niet meer wil gebruiken dan strikt noodzakelijk is. Te hoge concentraties leiden in vele gevallen ook tot ernstige beschadiging van de planten. Maar bovendien kunnen bij aantreffen van te hoge residuen de gevolgen bijzonder nadelig zijn. Niet alleen reageert de consument doorgaans scherp maar ook de tegenmaatregelen van importerende landen zullen hard aankomen. Het is dus ook in het eigenbelang van het bedrijfsleven om voorzichtig te zijn. In de praktijk worden trouwens veel bespuitingen uitgevoerd door gediplomeerde spuiters.

Hiermede is het gehele vraagstuk zeker niet afgedaan. Er is het probleem van de persistente pesticiden, bestrijdingsmiddelen die in de natuur niet of

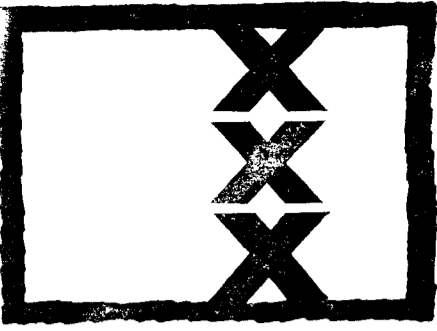
slechts zeer langzaam worden afgebroken. Sommige van deze pesticiden hebben de onaangename eigenschap om zich in levend organisme op te hopen. Daardoor kunnen kettingreacties ontstaan die onder meer aansprakelijk zijn voor de dood of onvruchtbaarheid van onze roofvogels. Dit heeft er inmiddels toe geleid dat sommige gehalogeneerde koolwaterstoffen geheel of gedeeltelijk aan het verkeer zijn onttrokken. Zeer onlangs is het vooral buiten de landbouw toegepaste middel DDT voor een groot aantal toepassingen verboden. Het zijn voorzorgsmaatregelen, maar dat neemt toch niet weg dat men in een vroeger stadium bepaalde schadelijke effecten niet voldoende heeft voorzien.

Het is niet onmogelijk dat op den duur de chemische bestrijdingsmiddelen verdrongen zullen worden door nieuwe methoden. Er wordt door wetenschapsmensen hard gewerkt aan wat wel genoemd wordt een harmonische bestrijding. Men kan dit zien als een biologische bestrijding waarbij ziekten en plagen door min of meer natuurlijke middelen worden onderdrukt. In dit verband moge er op gewezen worden dat vele ziekten en plagen in staat zijn om ten opzichte van bestrijdingsmiddelen een zekere resistentie te ontwikkelen. Men kan in zo'n geval niet altijd op andere middelen overstappen of sterkere concentraties gebruiken.

Aan het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen kleven zonder enige twijfel bezwaren. De overheid en de wetenschappelijke wereld zijn zich daarvan bewust. Het is ook noodzakelijk dat van politieke zijde ruime aandacht aan het gebruik van bestrijdingsmiddelen wordt geschonken. Ook de VVD-fractie heeft daar meerdere malen van doen kunnen. Daarbij denken wij niet alleen aan de mens maar ook aan vogels en het andere gezellige gedier in de natuur om ons heen.

Bij de te verwachten herziening van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962 zal er in de Kamer over dit alles uitvoerig worden gesproken. Naarmate de inzichten groeien zal men, naar gehoopt mag worden, het probleem van de schadelijke nevenwerkingen van bestrijdingsmiddelen wel kunnen oplossen.

door ir. D. S. Tuijnman, landbouwdeskundige in de Tweede-Kamerfractie van de VVD

AMSTERDAM

● De kernpunten uit de verkiezingsprogramma's van de VVD voor de Amsterdamse gemeenteraad en de provincie Noord-Holland zijn geformuleerd en ter discussie gesteld; hiernaast wordt daaraan enige — voorlopige — aandacht besteed.

● Tegen de achtergrond van de braakliggende industriegebieden te Amsterdam heeft de heer G. W. Keja schriftelijk aan b. en w. gevraagd of, en met welk resultaat, het Amsterdamse college met de directie van Van Doorns Automobielfabriek besprekingen heeft gevoerd over de mogelijkheid van vestiging van een assemblagebedrijf hier in plaats van — zoals een krantebericht luidt — in de buurt van de Belgische gemeente Geel.

● De komst van mammoetvliegtuigen waarbij volgens berichten deze jumbojets een kolom van twintig kilometer luchtwervelingen veroorzaken heeft drs. A. Pais aanleiding gegeven bij b. en w. nogmaals aan te dringen op het streven naar duidelijke regelingen die de geluidshinder in de woongebieden tot het absolute minimum moeten beperkt houden.

● Het secretariaat van de VVD afdeling Amsterdam is gevestigd aan Vondelstraat 60, telefoon 128914.

Kernpunten en kerndefecties

BEHALVE de nare gebeurtenissen die de verkiezingscampagnes inleiden en waarover hierna nog iets zal worden gezegd, zijn er ook zaken te melden van positieve aard. Daartoe rekenen wij de kernpunten uit de verkiezingsprogramma's van de VVD voor de Amsterdamse gemeenteraad en de Staten van Noord-Holland. Deze laatste groep omvat zes punten waarbij in het eerste wordt gestreefd naar de grootst mogelijke openbaarheid en openheid van bestuur, met inspraak en tijdige voorlichting aan de burgerij. Bevordering van welvaart, versterking van de economische structuur, afschaffing van het erfpachtdogma, betere verbindingen, een voorhaven bij IJmuiden, tunnels, een spoorlijn via Schiphol, grote zorg voor milieuhygiëne, met bestrijding van geluidshinder, uitbouw van recreatiemogelijkheden en een zinvolle bestemming voor nieuw land, in de IJsselmeerpolders en bij de randmeren, zijn nog een aantal punten uit dit programma.

Het zijn geen eisen en plannen waarover iemand zich met verbazing zal buigen, integendeel, het zijn punten die stuk voor stuk betrekking hebben op tekortkomingen die we allen in de laatste jaren van snelle ontwikkeling hebben gezien. De grote kracht ligt daarin dat zij hier zijn samengebracht en geformuleerd, en daarmee een basis vormen voor een werkprogramma aan reële vraagstukken.

Dat in het Amsterdamse verkiezingsprogramma een aantal van deze punten eveneens voorkomen is vanzelfsprekend; Amsterdam is immers nadrukkelijk deel van de provincie. Ook hier omvat het programma van zeven kernpunten de drang naar openheid en openbaarheid van bestuur, met doorbreking van machtsconcentraties en doorlichting van het gemeentelijke apparaat. De stad moet door nieuwbouw en sanering ook aan individuele wensen worden aangepast. Goedkopere woningen, betere nieuwbouw zijn daarbij zeer urgent. De zo langzamerhand voor de meest verblinde aanhangers van het gletijzeren erfpachtdogma zichtbare moeilijkheden bij het Amsterdamse vestigingsbeleid, waarbij in deze stad met zo weinig grond nog zoveel in-

dustrieterreinen braak liggen door gebrek aan belangstelling van gegadigden die op basis van onzekerheid van grondkosten geen aanvaardbare financieringspolitiek kunnen zien moeten nu eindelijk eens worden opgelost; een drastische herziening van het erfpachtstelsel wordt een levensbelang voor deze stad. Grote spoed eist ook de stadsspoorweg, de bouw van het wereldhandelscentrum, de aanleg van een voorhaven bij IJmuiden en de aanleg van de spoorlijn Amsterdam-Schiphol.

Er komt meer bij. De grondslag voor de Amsterdamse bestuurlijke sanering is reeds aangegeven in het vroeger besproken discussiestuk Amsterdam-Eurocity, op welk discussiestuk ook de kernpunten van het verkiezingsprogramma zijn gebaseerd.

Opnieuw zal bij lezing van de kernpunten voor Amsterdam de indruk overheersen dat alle punten voor wie niet de ogen sluit voor de werkelijkheid min of meer vanzelfsprekendheden zijn. En opnieuw kan worden gezegd dat juist daarop een gezonde bestuurspolitiek moet worden gebaseerd. Verkiezingscampagnes zijn heel aardig, maar als daarbij de realiteit en de wezenlijke belangen van stad, provincie of land uit het oog worden verloren is er iets zeer ernstig mis. Dan moet gesproken worden van kerndefecties.

Zo'n kerndefectie is zichtbaar geworden rondom de onbenullige en onverkwikkelijke affaire die ten slotte heeft geleid tot het aftreden van wethouder Elsenburg. Het is verbijsterend dat politieke partijen die geacht worden in gemeenteraden het stadsbelang te dienen zich ertoe kunnen verlagen om terwille van een schijnbaar politiek gewin een zo tere zaak als de woningdistributie in gevaar te brengen. Er kan eigenlijk bij niemand enige twijfel over bestaan dat de linkervleugel in de gemeenteraad (het is een trieste zaak op zichzelf dat in een gemeenteraad van vleugels moet worden gesproken) de vermaledijde KVP en groepen die in dit opzicht parallel dachten, als zondebok heeft willen aanwijzen voor de moeilijkheden die er nog steeds bestaan voor de duizenden Amsterdammers die geen behoorlijke huisvesting hebben. Het is nog meer verbijsterend dat dit kwalijke doel is

nagestreefd door pro forma een zelfstandige dienst in plaats van een afdeling te eisen voor de woningdistributiegroep van de gemeente. Dat is zoals de heer Pais terecht opmerkte een halszaak maken van een randverschijnsel, waarbij het werkelijke probleem: meer en goedkopere huizen volkomen veronachtzaamd is. Hoe is het mogelijk dat zoiets kan gebeuren in een maatschappij van zindelijk denkende mensen.

Wethouder Elsenburg had tevoren duidelijk laten doorschemeren dat hij bij een dergelijke doorkruising van het beleid op een van de teerste en moeilijke gebieden van het stadsbestuur zich zou moeten afvragen of hij de verantwoordelijkheid dan nog langer zou kunnen dragen. Ach kom, hebben de socialistische raadsleden kennelijk gedacht, die Elsenburg loopt natuurlijk niet weg, en zij stemden unaniem, samen met de twee socialistische wethouders die op de kandidatenlijst voor de verkiezingen mochten blijven staan, tegen het voorstel van het college van b. en w. Drs. E. van Thijn dacht met een opmerking als: „meneer Elsenburg dat is geen wantrouwen, hoor”, de zaak wel te hebben gered. Groot was het gejammer toen mr. Elsenburg wel degelijk de consequenties trok uit de breuk in de eenheid van het college, en geen mogelijkheid meer zag op nuttige wijze door te werken. Groter nog werd het gejammer toen de KVP ervoor bedankte om opnieuw een wethouder ter beschikking te stellen voor de uitvoering van een beleid dat zij niet kan steunen. De socialistische kranten in Amsterdam hieven een gehuil aan dat wat deed denken aan het gehuil van wolven die een vette buit zien ontsnappen, maar intussen is de zaak duidelijk. De PvdA heeft welbewust de eenheid in het college van b. en w. stukgemaakt, zij zal de gevolgen daarvan op eigen rekening moeten schrijven.

In de gemeenteraadsvergadering tussen het schrijven van dit kroniekje en het verschijnen ervan zal hier wel over gesproken zijn. Wat ook het resultaat daarvan moge zijn, duidelijk moet geworden zijn dat onwaarachtig gekonkel geen basis mag zijn voor een zindelijke verkiezingsstrijd.

DEN HAAG

Kandidatenlijsten

HET ziet er naar uit, dat de nieuwe Haagse gemeenteraad, die in september gaat optreden, een sterk veranderd beeld zal vertonen. Dat zal reeds het geval zijn indien er in de zetelverdeling geen verandering zou komen, want het is bekend, dat verscheidene zittende raadsleden op grond van hun leeftijd of om andere redenen, niet opnieuw kandidaat zullen worden gesteld. In elk geval zal de nieuwe gemeenteraad als gevolg daarvan waarschijnlijk voor een derde deel andere gezichten te zien geven.

Maar dit is een theoretische benadering van de verkiezingsuitslag. Het is veel waarschijnlijker, dat nog meer min of meer vertrouwde figuren niet in de Javastraat zullen terugkeren. De voornaamste oorzaak daarvan zal de intrede van D'66 zijn. De zetels, die deze partij zal verwerven, zullen van andere fracties moeten komen. Het is echter weinig opportuun thans reeds voorspellingen te doen over verlies en winst van de partijen, die op het ogenblik deel uitmaken van de Haagse raad.

Er is o.i. meer reden om het vernieuwingsaspect iets nader te beschouwen. Elke fractie zal er prijs op stellen een zo groot mogelijke kern te behouden. Die kern immers kan op een vrij langdurige ervaring bogen. Daarom zal elke partij er bij de vernieuwingsdrang toch op bedacht moeten zijn niet al te veel nieuwelingen in de raad te brengen. Dit geldt misschien in mindere mate voor de PvdA, die haar kern niet zal zien aangetast ook al zouden er drie of meer

nieuwe leden in haar fractie komen. Voor de andere partijen, die thans elk over acht zetels beschikken, ligt de situatie anders. Met een groot aantal nieuwelingen in de VVD, de prot. chr. groep en de KVP zou de kern wel eens wat klein kunnen worden. Men begrijpe ons goed, we stellen ons — althans wat de VVD betreft — niet tegenover een zekere vernieuwing op, maar de ledenvergadering, die straks de kandidatenlijst zal moeten vaststellen, zal er verstandig aan doen rekening te houden met de ervaring, die de bestaande fractie heeft opgedaan.

Wat KVP en de prot. christelijken doen, kan ons onverschillig laten, ofschoon we ook in die fracties behoud van een ervaren kern nuttig zouden vinden. We achten namelijk ook continuïteit in het gemeentelijke beleid van grote betekenis. Bovendien moet worden bedacht, dat uit de kern bij voorkeur de wethouders voort zullen moeten komen. Zeker, onder nieuwe leden zouden ook geschikte figuren voor het wethouderschap kunnen zijn. Dat is eerder vertoond. Maar de kern kan nog kleiner worden naarmate meer leden van een fractie tot het wethouderschap worden geroepen. Bij een al te grote vermindering van de kern, zullen de desbetreffende fracties minder gemakkelijk tegenspel aan het college van b. en w. kunnen geven en dat komt ons toch ook niet zo gewenst voor.

Hiervoor zeiden we, dat we ons niet aan voorspellingen wilden overgeven, maar

we kunnen de verleiding toch niet helemaal weerstaan ten opzichte van de VVD. Wie zijn oor in politiek Den Haag te luisteren legt, weet, dat in brede kring rekening wordt gehouden met winst voor onze liberale partij. Zou dat gebeuren en we hebben onze hoop daarop gevestigd, dan zou het zeer wel denkbaar zijn, dat de VVD een tweede wethouder zal moeten (of mogen) leveren. In dat geval moet, zo wil het ons voorkomen, de VVD-kern toch wel zo groot mogelijk blijven. Met deze opvatting willen we intussen zeker niet betogen, dat de liberale fractie niet wat fris bloed zou kunnen gebruiken en wanneer dat dan komt uit de gelederen van de jongeren, dan zullen weinigen daartegen bezwaren hebben.

Met het voorgaande hebben we slechts willen betogen, dat met name voor de VVD de kandidaatstelling voor de gemeenteraad ditmaal met grote zorgvuldigheid zal dienen te geschieden. Het zal niet gemakkelijk zijn, omdat in het algemeen goede liberale figuren, die tijd en ambitie hebben voor het veel-eisende werk van een raadslid, moeilijk te vinden zijn.

Deze regels willen we overigens niet afsluiten zonder melding te maken van onze voldoening, dat het voor de woningbouw in de Haagse agglomeratie begint te dagen en dat prof. Lucas en zijn maatschap Niemeyer een zo op het eerste oog aantrekkelijke structuurschets voor het Spuikwartier hebben ontworpen. Op beide onderwerpen hopen we een volgend maal terug te komen.

Onder de loep

door A. W. Abspoel

• Waar staan AR-radicalen?

De situatie bij de anti-revolutionairen wordt hoe langer hoe verwarrender. Het bestuur heeft niet alleen te kampen met een hoogst actieve en luidruchtige groep radicalen, maar die radicalen zijn nu op hun beurt nog weer gesplitst in twee groepen. Er zijn thans antirevolutionaire radicalen (mr. Idenburg, e.a.) en nog radicalere antirevolutionaire radicalen, dan wel ultra-radicalen (Fedde- ma, Bas de Gaay Fortman, e.a.).

Laatstgenoemde groep heeft, zoals dr. De Gaay Fortman jr. aan het Vrije Volk mededeelde, besloten voor de statenverkiezingen het land in te trekken om de kiezer op te wekken op de PPR te stemmen en niet op de ARP. Zijn redenering is, dat als bij de statenverkiezingen de KVP, de ARP en de CHU samen zouden winnen, men dit zou zien als een aanwijzing dat een „Nederlandse CDU” gewenst wordt.

De ARP mag van hen ook niet kiezen voor de KVP, want de kans om de KVP om te bouwen tot een progressieve christelijke partij is naar de mening van de ultra-radicalen ARP'ers sinds het ontstaan van de PPR verkeken.

De weinig fraaie en organisatorisch hoogst aanvechtbare leuze van de jonge De Gaay Fortman is: wel lid blijven van de ARP, maar er straks niet op stemmen.

De Antirevolutionaire radicalen hebben inmiddels onder de leuze: „Redt de ARP, een progressieve christelijke politiek in gevaar”, een open brief gezonden aan het bestuur van de ARP, tot verbreking van de contacten met de KVP en de CHU. Deze open brief is ondertekend door een honderdtal radicalen. Andere radicalen scharen zich op hun beurt achter de even eerder gezonden brief van vijf KVP-radicalen en vijf ARP-radicalen aan de besturen van resp. de KVP en de ARP. In deze brief werd de samenwerking der confessionele partijen wel positief gewaardeerd, mits deze drie partijen bereid zullen zijn samen te werken „met andere progressieve partijen”.

Het is erg ingewikkeld geworden, maar dat kunnen we nu eenmaal niet helpen.

Het meest verontrustend is echter hetgeen ons het afgelopen weekend in het nieuws bereikte. Daaruit blijkt, dat de anti-Nato stemming in de ARP angstig toeneemt. Wij aarzelen niet, dit een groot dreigend gevaar te noemen. Volkomen verrassend is het overigens niet voor wie dagelijks van publikaties in Trouw kennis neemt. Persoonlijk geloven we, dat het in alle opzichten een zuivering van onze politieke verhoudingen zou betekenen, als de radicalen in de ARP overgingen naar de partij waar zij thuis horen: de PPR.

• Kiesdrempel

Het feit dat mr. Geertsema op het JOVD-congres het eerst in de openbaarheid heeft gebracht dat minister Beernink waarschijnlijk zal komen met een voorstel tot verhoging van de zgn. „kiesdrempel”, heeft hier en daar de indruk gewekt, dat de heer Geertsema daar voorstander van zou zijn (geworden). Wellicht is deze gedachte in de hand gewerkt doordat van JOVD-zijde zelfs voor een zeer drastische verhoging van deze drempel is gepleit, waardoor niet alleen eenmansfracties, maar zelfs partijen als de SGP en de PSP uit de Kamer zouden verdwijnen.

Gelukkig kunnen we uit de beste bron melden, dat die indruk dan volstrekt ten onrechte is ontstaan. Mr. Geertsema is overtuigd tegenstander van een kiesdrempel, anders dan de kiesdeler zelf. Wij hadden daar zelf trouwens geen ogenblik aan getwijfeld, gezien ook onze besprekingen in de commissie-Kiezer en Gekozenen.

Dat minister Beernink neiging heeft om met zulk een voorstel te komen, is op zichzelf niet verwonderlijk. Als Kamerlid diende hij in 1962 reeds een motie voor een hogere kiesdeler in. Zij werd in de Kamer ook bij meerderheid van stemmen aanvaard, maar door minister Toxopeus nooit uitgevoerd. De VVD was ook toen eensgezind tegen.

Wij hebben het vroeger hier ter plaatse al eens eerder betoogd: voor

ons is de kiesdeler de enige aanvaardbare, „natuurlijke” drempel. Iedere andere drempel, die daar boven uitgaat, is een volstrekt willekeurige. Zo'n verhoogde kiesdeler betekent het hellende vlak en zal, wanneer zij toch geen voldoende „succes” heeft, ertoe leiden dat men vóór iedere verkiezing pogingen zal doen om tot een nog hogere drempel te komen. Dit en dergelijke kunstmiddelen om kleine en/of nieuwe partijen te weren, achten wij ondemocratisch en verwerpelijk. Dat is een principe-kwestie en laat uiteraard het feit onverlet, dat wij die kleine partijen politiek wel zullen bestrijden.

De bewering, dat het speciaal de kleine fracties zijn die het parlementaire werk belemmeren, is trouwens aanvechtbaar. Het zijn meermalen juist de grootste fracties, die door drie of vier sprekers in het veld te brengen, het parlementaire werk vertragen.

• Kloos en „knevelwet”

De heer Kloos heeft zijn imago als „toekomstig minister-president” (toch al een droombeeld) met zijn hoogst overtrokken verzet tegen de Loonwet er bepaald niet op verbeterd.

Hoe deze zaak door de heren Kloos en Mertens is overtrokken, blijkt wel mede uit het feit dat de Stichting van de Arbeid destijds blijkens een schriftelijk advies wel met het voorstel kon akkoord gaan. Zij wilde de bevoegdheid van de regering alleen nog met enige waarborgen omgeven. De vakbonden hebben toen hun zin gekregen, maar veranderden niettemin plotseling van standpunt.

Ineens werd de Loonwet (inmiddels nu ook door de Eerste Kamer aanvaard) een „knevelwet” en kwam de NVV-voorzitter, met in zijn voetspoor de voorzitter van het NKV, op de onza-

lige gedachte, zich namens zijn vakcentrale van de langs parlementair-democratische weg tot stand gekomen wet niets aan te trekken en dus geen medewerking te verlenen, welke tot eventuele toepassing van artikel 8 van deze wet zou kunnen leiden.

Voor een toekomstige minister-president van een Nederlands kabinet, dat bovendien altijd wel een coalitie-kabinet zal moeten zijn, lijkt deze halsstarrige en in zijn denkwijze blijkbaar weinig democratische vakbondsleider niet bepaald de aangewezen figuur.

• DS '70 nieuwe ster?

De innerlijke spanningen, door Nieuw Links in de Partij van de Arbeid opgeroepen, zijn nu toch te groot geworden. Verontrusten over de koers in de PvdA met haar „geïntegreerde” Nieuw Links, hebben vorige week zaterdag besloten een nieuwe landelijke partij op te richten. Zij zal optreden onder de naam: Democratische Socialisten '70, zodat we naast D'66 nu ook een DS '70 zullen krijgen. Als het lukt, zou dat wel eens een concurrent van D'66 kunnen worden.

Na de putsch van Nieuw Links en de troebelen in Eindhoven en andere gemeenten, was dat ten slotte wel te verwachten. Voor de onderling reeds zo verdeelde Partij van de Arbeid is deze gang van zaken weinig plezierig, maar zij heeft het er wel naar gemaakt!

Het zal ondertussen wel afhangen van de politieke zwaarte van de figuren, die in deze nieuwe, gematigd-socialistische partij naar voren zullen komen en de leiding zullen nemen, of de partij enige levenskansen heeft.

Voorlopig wachten we maar af. Misschien zijn er wel onder hen, die tot de conclusie komen dat het socialisme hen toch niet meer bevredigt en dat zij eerder in de VVD thuis horen. Er zijn zoals uit krantenpublicaties ook wel is gebleken, meer gevallen van overgang uit andere politieke partijen naar de VVD. Ten slotte is de VVD nog vrijwel de enige partij die zichzelf is gebleven. En die zich zonder intern rumoer en zonder haar beginselen prijs te geven weet aan te passen aan zich wijzigende omstandigheden. Dat trekt kennelijk brede aandacht en heeft veler sympathie.

„Speels”

De Partij van de Arbeid heeft onder meer in de Volkskrant een advertentie geplaatst onder het motto: „Er heeft een burgemeester voor de Partij van de Arbeid bedankt...” en de advertentie vervolgt: „omdat wij de burgemeester door de bevolking, door u, willen laten kiezen. Gezag, macht en al dat soort dingen, worden te veel van bovenaf opgelegd en uitgeoefend. Ze onttrekken zich in feite aan de zeggenschap en de invloed van de gewone burgers. Er wordt van alles aan de top bedisseld, door ministers, burgemeesters commissarissen van de Koningin en andere soorten commissarissen. Dat hoort in een democratie niet thuis. Daarom is ons verkiezingsmotto: wie beslist er nu eigenlijk? U! Er moeten nieuwe vormen komen, in stad, dorp, bedrijf en kantoor, waardoor de mensen echt iets te zeggen krijgen. Wij willen alle veranderingen die daarvoor nodig zijn. Daarom zijn wij ook voor een gekozen burgemeester. Als hierom een burgemeester voor onze partij bedankt dan is er één troost... wij krijgen er mondige mensen voor terug.”

Aldus de advertentie van de PvdA, die in een ingezonden stuk in Het Vrije Volk ernstig, en terecht, werd bekritiseerd als een onwaardige methode van propaganda voeren. De voorzitter van de PvdA, dr. A. Vondeling reageerde hierop in hetzelfde blad lat hier sprake was van een „speelsigheidje”.

Die jolige Vondeling toch. Het eind in de mens kwam plotseling bij hem boven, maar dan wel op een wijze, die qua politiek niveau, op zijn zachtst gezegd, bedenkelijk aandoet.

S.

BRANDBEVEILING

Officieel goedgekeurd

Talrijke attesten

SIMPLUS N.V. DORDRECHT

Visstraat 6 - B - Tel. 43355* (01850)

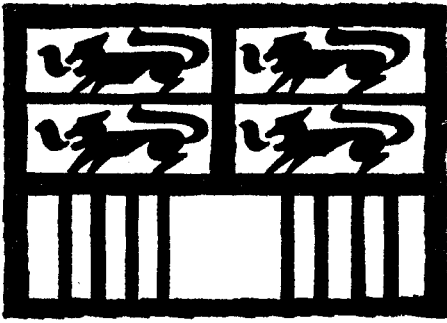
• vloeibare en gecomprimeerde industriële gassen

• autogene en elektrische lasgereedschappen

• medische gassen en apparatuur

HOEK
OXYGENIUM

N.V. W.A. HOEK'S MACHINE- EN ZUURSTOFFFABRIEK - N.V. MIJ.
"OXYGENIUM" STATIONSPLEIN 2 - SCHIEDAM - TEL. 010-260960*

Socialistisch snoeimes

ROTTERDAM

● De liberale raadsleden W. Baggerman en drs. L. van Leeuwen hebben van b. en w. antwoord gekregen op schriftelijke vragen die zij hadden gesteld over een zekere vermindering van het aantal oversteepleaatsen voor voetgangers in de stad. Volgens b. en w. is hierbij geen sprake van een bewuste vermindering, evenmin van een gebrek aan communicatie tussen de desbetreffende diensten.

● Mr. K. Staab, de liberale fractieleider in de raad, heeft b. en w. schriftelijk gevraagd of Rotterdam op dezelfde financiële hulp mag rekenen als de regering Amsterdam moet hebben aangeboden (sanering van de oude begrotingstekorten en steun aan het openbaar vervoer).

● Bij een Interpellatie van de pacifist J. H. Dalm over de kwaliteit van het openbaar vervoer heeft de liberaal Van Leeuwen in de raad het genoegen mogen smaken dat een motie van hem met algemene stemmen werd aangenomen. In de motie werd aangedrongen op het inleggen van een snelbusdienst tussen Ommoenoord en het Centraal Station „zodra de personeelssituatie dit toelaat“.

● Het afdelingsbestuur heeft een ontwerp-kandidatenlijst voor de raadsverkiezing opgesteld. De kop van deze lijst ziet er als volgt uit: 1. Mr. H. C. G. L. Polak. 2. Drs. L. van Leeuwen. 3. Mr. K. Staab. 4. W. Baggerman. 5. Mevrouw drs. N. Smit-Kroes. 6. J. H. Kerstholt. 7. J. J. Mulder. 8. Mr. H. E. Koning. 9. Mr. H. C. Wesseling. De lijst zal op 23 februari aan de beoordeling van de ledenvergadering worden onderworpen.

DE laatste weken heeft in Rotterdam de Partij van de Arbeid geducht in het nieuws gestaan. Er is met name door een ontijdige publicatie van een kandidatenlijst voor de gemeenteraadsverkiezingen grote deining in brede kring ontstaan. Die lijst was in feite nog niet meer dan een proeve van een advies dat een onafhankelijke commissie voor de samenstelling van de kandidatenlijst zou moeten uitbrengen aan het gewestelijk bestuur. Hetgeen niet wegneemt dat aan deze proeve toch wel enige waarde kon worden toegekend. Zij openbaarde namelijk terdege in welke richting de commissie aan het denken was.

Als opmerkelijkste eigenschappen van de proeve konden gelden: de hoge plaats van enige, in het Rotterdamse politieke leven nog vrijwel onbekende, jongeren en de bijzonder lage plaats van de zittende wethouders. Het was helemaal niet zo onbegrijpelijk dat er over het ontwerp-advies een geweldige deining ontstond. Er zullen intern stellig harde noten over gekraakt zijn. Maar ook buiten de partij had de aanbeveling een weinig vriendelijk onthaal.

Inmiddels heeft de onafhankelijke commissie haar werk afgerond en een definitief advies aan het gewestelijk bestuur uitgebracht. We mogen aannemen dat dit advies ook wel gelijk zal blijken te staan met een definitieve kandidatenlijst. Het gewestelijke bestuur en de afdelingsbesturen hebben namelijk al bekendgemaakt er achter te kunnen staan. Nu, dan wordt de beslissing van de gewestelijke vergadering op 3 maart alleen nog maar een formaliteit.

De socialistische lijst is weinig minder dan een sensatie. En dan nog niet

eens omdat drs. A. J. Lems, de leider van de socialistische raadsfractie, als lijst-aanvoerder optreedt. Dat lag in de lijn van de verwachtingen. Verrassender is dat twee jongeren zo hoog geklasseerd zijn. Het zijn de heren F. van Heezik en J. Riezenkamp die onderscheidenlijk de tweede en de derde plaats bezetten. Eerstgenoemde is 27 jaar oud en gehonoreerd fractiesecretaris. Laatstegenoemde is 25 jaar oud en student.

Verder trekt het de aandacht dat de wethouders Reehorst, Van der Ploeg en Jettinghoff in vergelijking met de proeve aanzienlijk op de lijst zijn geklommen. Zij staan nu respectievelijk vier, zes en zeven, wat betekent dat hun plaatsen in het college veilig zijn gesteld. Voor zover dit nu kan worden beoordeeld keert alleen wethouder Langerak niet in het college terug. Hij heeft om hem moverende, doch niet met zijn gezondheid verband houdende redenen — gemeend zich niet meer voor het raadslidmaatschap en het wethouderschap beschikbaar te moeten stellen.

Voor het overige moet worden geconstateerd dat de onafhankelijke commissie het snoeimes verwoed heeft gehanteerd. Van de achttien zittende raadsleden keren er maar eventjes negen niet terug. Dat is vijftig procent. Wij vinden dat bijzonder veel. Federatievoorzitter Roozmond, tevens adviseerend lid van de onafhankelijke commissie, trekt daar echter niet zo zwaar aan. De fractie was rijp voor doorstroming en verjonging, zo heeft hij ons gezegd. Bovendien hadden enige raadsleden eigener beweging te kennen gegeven niet meer kandidaat gesteld te willen worden.

Dat zullen wel factoren zijn die mede een rol hebben gespeeld. Maar of ze ook beslissend waren? Wij hebben het gevoel dat bij de opstelling van de kandidatenlijst de invloed van Nieuw Links zeer merkbaar is geweest.

In een vroeger of later stadium moeten, behalve de heer Langerak, voor de eer hebben bedankt: mevrouw P. van Kranenburg-Klein en de heren A. Dijkstra, mr. C. van Dongen, dr. J. H. Lamberts en G. Spruijt. Vermoedelijk hebben zij de bui zien aankomen en hebben zij zich tijdig in veiligheid gebracht.

Twee andere leden zijn zo laag op de lijst geplaatst dat zij alle hoop op een terugkeer in de raad wel kunnen laten varen. Dat zijn mevrouw M. Blom-Mourits en mevrouw A. M. Ridderhof-Strik. In mevrouw Blom verliest de raad een ijverig, toegewijd en bekwaam lid wier stem met name in onderwijsaangelegenheden gezag had. Zij zal beslist worden gemist. Dat zal met mevrouw Ridderhof in veel mindere mate het geval zijn. Zij maakte nog maar kort deel uit van de raad.

En dan is er nog het geval-Den Aniel. Hoewel deze „middenstandsspecialist“ door een aantal afdelingen als kandidaat was voorgedragen heeft de onafhankelijke commissie hem niet op de lijst gezet. Motief: hij heeft twintig jaar in de raad gezeten en dat is meer dan genoeg.

Voor ons staat het als een paal boven water dat we in de raad een moeilijke tijd tegemoet gaan. Na september zal de socialistische politiek zeker harder en radicaler worden. Met enige bezorgdheid vragen wij ons af wat daarvan de gevolgen voor de bestuurbaarheid van de gemeente zullen zijn.

Eigen lijst

EINDHOVEN

● Secretariaat afdeling Eindhoven: Kapteynweg 12, Veldhoven. Tel. 04955-3477.

● Op 6 maart a.s. spreekt Drs. Th. H. Joekes in Geldrop.

HET jaarverslag 1969 van de afdeling Eindhoven oogste op de onlangs gehouden jaarlijkse ledenvergadering veel lof. Het ziet eruit als een dun boekje en het bevat in zeer leesbare vorm veel wetenswaardigs over de activiteiten van de afdeling. In januari werd begonnen met een enquête om te zien hoe de leden denken over: a. de VVD zowel landelijk als binnen de afdeling. b. hun eigen bijdrage aan de VVD.

Op deze enquête werd door meer dan honderd leden geantwoord, waardoor het bestuur over veel informatie beschikt voor de voorbereidingen van de verkiezingen van Provinciale Staten en gemeenteraden. Door gebruikmaking van de opgegeven deskundigheden hoopt het bestuur meer invloed te krijgen in verschillende partijcommissies, zoals de Perscommissie, de Radio- en televisiecommissie, de commissie ruimtelijke ordening, de sportcommissie, de commissie Vervoers- en Verkeerswezen. Het bestuur denkt bij een eventuele vertegenwoordiging in een of meer van deze commissies plaatselijke werkgroepen op te richten ter ondersteuning van het werk van de leden in de commissies. In het verslagjaar waren drie werkgroepen belast met een speciale opdracht, n.l. 1. Ontwikkelingsopdrachten door de overheid. 2. Verkiezingen en bevoegdheden leden agglomeratieraad. 3. Herstructurering van de VVD. De rapporten door deze werkgroepen uitgebracht zijn op het secretariaat van de afdeling Eindhoven verkrijgbaar. Het rapport „Meer efficiënt bevorderen van het algemeen belang door het plaatsen van ontwikkelingsopdrachten door de overheid“ kreeg landelijke belangstelling, n.l. bij

de begrotingsbehandeling in de Tweede Kamer en in een artikel in Elseviers Weekblad.

Het Liberaal Democratisch Centrum Eindhoven heeft o.a. een rapport opgesteld over ons partijblad Vrijheid en Democratie. Naar aanleiding daarvan had er in Eindhoven een ontmoeting plaats met de hoofd-redacteur. In de loop van het verslagjaar zijn veel van de suggesties uit het Eindhovense rapport gerealiseerd.

De in 1968 herboren JOVD komt maar moeilijk van de grond, de laatste tijd zijn er weer hoopgevende initiatieven.

Bestuursleden hebben een bijdrage geleverd in de organisatie van de kadercursus van de Kamercentrale Noord-Brabant. Met tachtig deelnemers, goede voordrachten en discussies was dit een zeer geslaagd initiatief. De voordracht van mr. Geertsma over politieke partijen en hun doelstellingen was zo'n succes, dat deze later in een oplage van een paar honderd exemplaren is verspreid.

In het jaarverslag is ook een tabel te vinden ter vergelijking van het aantal op de VVD uitgebrachte stemmen bij de Kamerverkiezingen 1967 en het aantal VVD-leden van de afdeling Eindhoven in de stad zelf en de naaste en verre omgeving. Alleen Aalst-Waalre en Leende steken met resp. 8 en 5,3 procent van de op de VVD in de gemeente uitgebrachte stemmen met hun ledental boven het landelijk percentage van vijf procent van op de VVD uitgebrachte stemmen uit. Daarna volgt Son met 4,4 procent, Eindhoven zelf heeft 2 procent en de afdeling als geheel 2,5 procent. Dus nog wel werk aan de winkel, consta-

teert de propagandacommissie. (In de laatste vier jaar is het ledental wel verdubbeld!).

In deze tabel zijn ook de percentages te vinden van de bij de Kamerverkiezingen 1967 in de diverse gemeenten op de VVD uitgebrachte stemmen. Het forensendorp Aalst-Waalre staat bovenaan met 17,1 procent, daarna volgt de sterk in opkomst zijnde forensengemeente Son en Breugel met 15,1 procent. Eindhoven had 11,1 procent, Geldrop 12,3 procent.

Het bestuur heeft getracht om voor de gemeenteraadsverkiezingen naast de reeds bestaande eigen VVD-fracties in Eindhoven, Geldrop en Veldhoven ook in Aalst-Waalre, Best, Son en Breugel en Nunen met een eigen lijst uit te komen, staat er in het jaarverslag.

Na afloop van de vergadering werd het volgende perscommuniqué uitgegeven: De Sonse leden van de afdeling Eindhoven van de VVD hebben in een goedbezochte vergadering met grote meerderheid van stemmen besloten om bij de komende gemeenteraadsverkiezingen met een eigen lijst uit te komen. Er was de laatste tijd, vooral na het congres van de PvdA in Groningen, grote onrust ontstaan onder de leden over samenwerking in Gemeentebelangen met de steeds verder naar links zwenkende PvdA. Het bestuur van de VVD is van mening, dat de keuze van de vergadering om met een eigen lijst te komen een belangrijke bijdrage is in de politieke duidelijkheid. Vanzelfsprekend is de VVD in de gemeenteraad, zoals dat trouwens overal gebeurt, tot samenwerking met andere partijen bereid.

Debat volksgezondheid

door mevr. mr. E. Veder-Smit
lid van de VVD-fractie in de
Tweede Kamer

De jaarlijkse begrotingsveldslag is weer bijna ten einde. Na het kerstreeks lagen nog drie begrotingen op behandeling te wachten, en daarvan is sociale zaken en volksgezondheid nu afgedaan. Het onderdeel volksgezondheid, dat afzonderlijk werd behandeld in de eerste week van februari, gaf ditmaal aanleiding tot een ongewoon fel debat. Mispunt van dit debat werd de socialist dr. Lamberts.

Aanvankelijk zag het er naar uit dat de discussie zich in hoofdzaak zou bewegen rond de vraag, of de Engelse National Health Service ook voor ons land bruikbare elementen bevat. De vaste commissie voor volksgezondheid had immers in april 1969 een studiereis naar Engeland gemaakt om de Nationaal Health Service te bestuderen, en het verslag van deze reis stond derhalve op de agenda.

National Health Service

Enkele sprekers wijdde dan ook aandacht aan de National Health Service in vergelijking met het Nederlandse systeem van gezondheidszorg. Ik heb nog eens kort samengevat, waarom de VVD deze nationale gezondheidsdienst afwijst:

- 1) het systeem is sterk gecentraliseerd, waardoor het zeer stroef werkt;
- 2) het schept onvrijheid voor de medische medewerkers, die er aanzienlijke bezwaren tegen hebben;
- 3) het systeem kan gemakkelijk worden ontboden, doordat particuliere patiënten voorrang genieten bij opname in ziekenhuizen;
- 4) de verzekeringsgedachte ontbreekt, de patiënt draagt vrijwel geen eigen risico;
- 5) de financiering is grotendeels afhankelijk van de rijksmiddelen, zodat men afhankelijk is van de conjunctuur, de politieke situatie en de eisen van andere overheidstaken.

Het merkwaardige in ons debat was nu dat dr. Lamberts, op wiens initiatief de reis naar Engeland was gemaakt, nauwelijks enige aandacht aan de National Health Service wijdde. Wel had de PvdA-fractie aan de vooravond van deze begrotingsbehandeling aan alle Kamerleden de tekst uitgedeeld van de resoluties, aangenomen op het PvdA-congres te Groningen. In een van deze resoluties wordt geëist het „socialiseren (nationaliseren) van alle medische voorzieningen, inclusief de farmaceutische industrie, als aanzet om te komen tot een nationale gezondheidszorg.”

Socialisatie?

Rond deze tekst nu ontstond een grote verwarring. De heer Lamberts sprak niet over de Engelse Health Service, noch over de socialisatie-nationalisatieplannen van zijn eigen partij, doch verweet staatssecretaris Kruisinga in enkele zinnen, dat hij onder het juk van Witteveen was doorggegaan en onvoldoende was opgetreden „tegen de politiek van Witteveen en Beernink, die het gehele welzijnsbeleid en daarmee ook de lokale gezondheidszorg om zeep helpen in ons land.”

Geen wonder, dat toen door vrijwel alle partijen om verduidelijking werd gevraagd. Wil de PvdA nu socialisatie en nationalisatie van de gezondheidszorg, ja of neen? Drie categorische vragen werden aan de heer Lamberts gesteld: wilt u dat alle werkers in de gezondheidszorg in overheidsdienst komen? Wilt u dat Philips-Duphar en Organon staatsbedrijven worden? Wilt u dat alle ziekenhuizen, verpleeginrichtingen, kruisgebouwen e.d. overheidsbedrijven worden?

Op alle drie vragen antwoordde de heer Lamberts „neen”.

Het bleek daarna dat de heer Lamberts onder socialisatie en nationalisatie alleen verstond de totstandkoming van een volksverzekering, dus zoiets als een uitgebreide AWBZ. Daarmee was de verwarring nog niet beëindigd, want tevens bleek dat de resolutie van het PvdA-congres later was herzien, zodanig dat voor alle patiënten de voorzieningen gratis moesten zijn in een nationale gezondheidszorg, en dat deze laatste tekst moest prevaleren boven de eerste. Geheel iets anders dus dan een volksverzekering!

De Tweede Kamer kon derhalve kiezen tussen drie PvdA-standpunten: twee van het congres en een van de heer Lamberts, die niet bij het congres aanwezig was geweest. Uiteraard koos men geen van de drie; het hele PvdA-optreden werd daarmee een volledige mislukking.

Abortus

Een tweede controverse met de socialistische fractie bleek bij het abortusvraagstuk. Men zal zich wellicht herinneren dat vorig jaar zowel door mij namens de VVD als door de PvdA was gepleit voor een herziening van de abortus-wetgeving. Na de nodige aandrang is eind januari van dit jaar door minister Polak en staatssecretaris Kruisinga een commissie onder voorzitterschap van prof. Kloosterman ingesteld, die het vraagstuk van de abortus moet bezien. Ik heb het voorrecht gehad, tot vice-voorzitter van deze commissie te worden benoemd. Het ligt in de bedoeling van de VVD-fractie in een volgend nummer van Vrijheid en Democratie aan te geven, in welke richting zij het abortusvraagstuk opgelost wil zien.

Dr. Lamberts kondigde aan dat hij deze commissie drie maanden de tijd gaf om tot een rapport te komen; indien dit niet geschiedde zou hij met een initiatief komen.

Het komt mij voor dat dit onverstandig zou zijn. Het abortusvraagstuk is een moeilijke, kwetsbare materie, waarover in ons volk zeer verschillend wordt gedacht. Bovendien is zowel in de kringen der artsen als in de kringen der ziekenhuizen een duidelijke ontwikkeling gaande. De commissie zal er goed aan doen als zij ten nauwste bij deze ontwikkeling aansluit en met een oplossing komt die door de grote meerderheid van ons volk kan worden aanvaard. Daarbij moet de commissie uiteraard zoveel mogelijk spoed betrachten. Men moet deze commissie dan wel een reële kans geven, en niet het hele abortusvraagstuk in de puur politieke sfeer trekken.

Het hoofddoel van mijn betoog heb ik dit jaar gelegd op de geestelijke volksgezondheid. Dit deel van de gezondheidszorg wordt naar mijn mening in snel tempo belangrijker. En daarmee bedoel ik niet alleen de behandeling van hen, die met psychische stoornissen worstelen, maar vooral het onderzoek naar de geestelijke volksgezondheid van ons volk in het algemeen.

Er zijn verschijnselen, die er op zouden kunnen wijzen dat deze gezondheid wordt aangetast. Meetbare verschijnselen zijn de toeneming van geweldmisdrijven in de grote steden en het sterk toenemend ziekteverzuim ten gevolge van psychische factoren. Minder gemakkelijk meetbaar maar toch heel duidelijk waar te nemen zijn de vele vormen van protest tegen onze samenleving van de zijde van de studenten en de kunstenaars. Natuurlijk is een deel van dit protest gerechtvaardigd en valt er veel aan onze maatschappij te verbeteren. Maar het lijkt, alsof de afstand tussen de generaties onnodig wordt vergroot en alsof het onderscheid tussen bepaalde bevolkingsgroepen scherper wordt. Het lijkt ook alsof de toon in onze samenleving onverdraagzamer wordt. Berusten deze waarnemingen op teiten of geeft misschien de berichtgeving erover ons die indruk?

Welke invloeden?

Ik heb met kracht gepleit voor onderzoek naar de factoren, die de sfeer in onze maatschappij beïnvloeden. Een van deze factoren zou kunnen zijn het lawaai van verkeer en van omwonenden, dat velen vermoeit en prikkelbaar maakt. Ook het wonen in flats en in nieuwe proteststads-wijken heeft op een aantal mensen een deprimerende invloed. Wordt door stedenbouwkundigen niet vaak van theorieën uitgegaan, die noch door praktijk, noch door sociologisch onderzoek worden bevestigd?

Een dieper liggende beïnvloeding zou wel eens kunnen uitgaan van de massacommunicatiemiddelen, waarbij ik denk aan radio, film en televisie. In Nederland is heel weinig gepubliceerd over bijv. het effect van geweld in films en televisie-uitzendingen op de criminaliteit. In Amerikaanse onderzoeken is echter een aantal relaties gevonden tussen de wijze, waarop geweld op de tv wordt gepresenteerd en gemotiveerd, en de emotionele reacties die het opwekt. De televisie bleek vooral belangrijk in die gezinnen, waar de invloed van de ouders gering is en waar de jongeren zich sterk met de programma's identificeren.

Het was misschien een riskante opmerking, maar ik meende toch ook het volgende te moeten zeggen: is wel bekend, naar welke maatstaven van doelstelling en kwaliteit de programma's van radio en televisie worden gemaakt? Zijn degenen, die de programma's maken en die tot de sleutelfiguren van onze samenleving mogen worden gerekend, zich bewust van het effect van hun werk, en zijn zij zich bewust van hun eigen motieven op grond waarvan zij te werk gaan? (Aan degenen onder de lezers, die zich hiervoor interesseren, raad ik aan eens de artikelen van prof. Zahn over dit onderwerp te lezen). Het zou heel belangwekkend kunnen zijn te weten, of de ontwerpers van radio- en tv-programma's objectieve voorlichting dan wel subjectief beïnvloeding wensen te geven, en in hoeverre zij zich daarvan zelf bewust zijn.

Ik acht het zeker niet uitgesloten, een of meer van de bovengenoemde factoren bij veel mensen een ondergrond van spanning en vermoeidheid scheppen, waardoor gemakkelijker conflicten ontstaan die moeilijker zijn op te lossen.

Het gehele terrein van de geestelijke gezondheid is nog weinig verkend. Verheugend is dan ook, dat staatssecretaris Kruisinga een brief of nota over dit onderwerp heeft toegezegd. Na ontvangst daarvan zal bezien kunnen worden, waar de knelpunten op dit terrein liggen en of de beschikbare middelen en mankracht op de juiste wijze worden aangewend.

Veel andere onderwerpen zullen nog nader in commissievergaderingen worden behandeld. Ik hoop op vraagstukken als de structuur van de gezondheidszorg, de kostenbewaking en de milieuhygiëne nog eens afzonderlijk in ons blad terug te komen.

POLITIEK

vraagt kennis van zaken

- Het kiesrecht
- Partijstelsel
- Organisatie Politieke Partijen
- Inspraak en medezeggenschap
- Pressiegroepen
- Nieuwe bestuursvormen
- Ruimtelijke ordening
- Europese integratie
- Ontwikkelingshulp

Dit zijn slechts enkele onderwerpen uit de cursus Burgerschapskunde. Deze cursus is ontstaan met medewerking van alle politieke partijen. 40 schriftelijke lessen met een totaal lesgeld van slechts f 25,—. Vraag nog heden gratis prospectus onder nr. VD bij Stichting Burgerschapskunde, Postbus 349 te Leiden.

„TERMINUS”

NACHTCLUB — BREDA — TORENSTRAAT 2
GEHEEL NIEUW PROGRAMMA

- met:
- De Spaanse Striptease SAMANTHA
 - De Duitse Striptease CANDID BABY
 - PIETER DE RUYTER, bekend van de Duitse TV en radio — zingt en speelt voor u aan het HAMMOND ORGEL.

Amendementen voor Breda

De afdelingen en Kamercentrales van de VVD hebben amendementen en wijzigingsvoorstellen ingediend op de voorstellen, die zijn opgenomen in de beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering van de partij, te houden op 27 en 28 februari in Breda. De beschrijvingsbrief werd gepubliceerd in Vrijheid en Democratie van 9 januari. De amendementen en wijzigingsvoorstellen treft men hieronder aan. Telkens is daarbij vermeld het standpunt van het hoofdbestuur (h.b.) en van de partijraad (p.r.).

AGENDAPUNT 3 (resoluties Kiezer-Gekozone)

Algemene voorstellen.

Wijzigingsvoorstellen Naarden.

3.0.1.

Identificatie van de resoluties, met name wat het tijdstip betreft, door elke aanhef te doen luiden:

„De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, 27 februari 1970 te Breda in vergadering bijeen...”

h.b. neemt amendement over;
p.r. voor.

3.0.2.

Bekorting door in de aanhef weg te laten:

a. verwijzing naar „het (nadere) voorstel van de/die commissie (Kiezer - Gekozone)” sub b. in resoluties 1, 2, 3, 4, 5A en 6 van agendapunt 3;

b. vermelding van de ondersteuning door het Liberaal Beraad sub b. in resolutie 1 van agendapunt 4;

c. verwijzing naar het rapport van de commissie Kiezer - Gekozone sub b. van resoluties 1 en 3 van agendapunt 3;

d. verwijzing naar de aanbeveling van de partijraad d.d. 22 november 1969 aan het slot sub c. van resolutie 1, alsmede naar de rapporten van het Liberaal Beraad in resolutie 3 sub a. van agendapunt 4.

Toelichting:

— ad a: „Het (nadere) voorstel” omvat nauwelijks meer dan het ontwerp voor de betrokken resolutie; verwijzing is dus nietszeggend.

— ad b: Verwijzing (c.q. aanhaling) naar/van de 15 november 1968 aangenomen resolutie op zichzelf is voldoende

— ad c en d (mede geldend voor de voorgaande punten):

De vergadering en rechtstreeks-geïnteresseerde derden kennen de wijze van totstandkoming en weten, op grond van welke rapporten enz. de mening is gevormd; voor anderen zijn de verwijzingen — welke van de hoofdzaak kunnen afleiden — overbodig.

Resoluties moeten de „duidelijkheid” bevorderen; uiteraard mede tegenover andere partijen en politici, maar met name voor de kiezers. Daartoe is het gewenst een standpunt (waaromtrent in de wezenlijke tekst van de resolutie veelal nog motiveringen voorkomen, terecht) in een zo beknopt mogelijke vorm te gieten, zonder formele „franje”.

h.b. overgenomen;
p.r. voor.

3.0.3

Zoveel mogelijk in de tekst verwerken (zonder verwijzing in een afzonderlijk deel van een „preamble”) van verwijzing naar andere stukken, welke in een resolutie aan de orde komen.

Voorbeeld, om aan te geven hoe uit de tekst kan blijken, dat door de VVD van een stuk „kennis moet zijn genomen”, zodat aparte vermelding van die omstandigheid gevoeglijk achterwege kan blijven:

Resolutie 1 van agendapunt 3:

De volkspartij voor Vrijheid en Democratie, 27 februari... bijeen, juicht het toe indien ten gevolge van het rapport van de „Commissie Duidelijkheid”, ingesteld door de „Groep van Achttien”, nu ook... (enz.).

Soortgelijke mogelijkheden ook bij resoluties 5A (sub a naar c) en 6 (sub a naar d), alsmede eventueel bij resolutie 1 van agendapunt 4. Uitwerking hiervan te begrijpen in de hierna te noemen machtiging.

h.b. overgenomen;
p.r. voor.

3.0.4

Machtiging verlenen aan het hoofdbestuur tot het aanbrengen van redactionele verbeteringen in de resoluties welke — eventueel na amendering — worden aangenomen, onder welke machtiging mede te begrijpen: mogelijke combinatie van daarvoor in aanmerking komende (deel)teksten.

h.b. overgenomen;
p.r. voor.

Resolutie 1.

3.1.1

Amendement Naarden.

Voorstel om resolutie 1 na agendapunt 4 te behandelen, indien en voorzover dan nog nodig geacht.

Toelichting: Resolutie 1 van agendapunt 4 overlapt nr. 1 van punt 3 vrijwel geheel. Als 4-1 wordt aangenomen in ongeveer de voorgestelde vorm, kan 3-1 achterwege blijven. (Op zichzelf ligt de in 3-1 uitgesproken „toelichting” trouwens toch voor de hand, zijnde een rechtstreeks uitvloeisel van de uitspraak, gedaan in de desbetreffende resolutie van 15 november 1968).

p.r. tegen; de resolutie van Kiezer-Gekozone is een reactie op het rapport „Duidelijkheid” van de Groep van Achttien, terwijl de resolutie van het Liberaal Beraad een opdracht voor de VVD behelst. Dit zijn principieel verschillende onderwerpen.

3.1.2

Amendement Naarden.

Gewijzigde tekst voor resolutie 1, indien afzonderlijke vaststelling daarvan gewenst mocht worden geacht:

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie,

27 februari 1970 te Breda in vergadering bijeen, zal het toejuichen indien het sluiten van stembusakkoorden, waarvoor zij zich in haar resolutie van 15 november 1968 heeft uitgesproken,

ook door de confessionele partijen zal worden aanvaard.

Toelichting: Beoogd is dezelfde strekking te behouden, met een bondige redactie. De „toelichting” kan namelijk onafhankelijk zijn van de vraag of de aanvaarding al dan niet, direct of indirect, gevolg is van het rapport van de „Commissie Duidelijkheid” of van enig ander rapport; het gaat om de aanvaarding van het beginsel. Zo is ook het woordje „nu” weggelaten; later mag ook nog.

Vóór „stembusakkoorden” is het lidwoord van bepaaldheid weggelaten, terwijl de tekst is aangepast aan die van de resolutie waarnaar ten deze wordt verwezen.

Andere zinsbouw; vervanging van „juicht het toe, indien...” zou worden aanvaard” door: „zal het toejuichen indien... zal worden aanvaard.”

p.r. overgrote meerderheid tegen.

Resolutie 2.

3.2.1.

Amendement Naarden.

Gewijzigde redactie voor resolutie 2, sub d;

d. spreekt zich uit tegen alle plannen en maatregelen, welke aan vorrengevoemde scheiding van verantwoordelijkheden afbreuk zouden doen, waartoe zij onder meer rekent:... (enz.)...

Toelichting: „dat” in de ontwerp-resolutie genoemde „streven” is in haar voorgaande tekst niet terug te vinden. (Noch letterlijk, noch logisch; bedoelde eigen verantwoordelijkheid is toch al lang in het systeem verankerd).

h.b. overgenomen;
p.r. voor.

3.2.2

Amendement Voorburg.

In d sub 4 te schrappen de woorden „het parlement en”.

Toelichting: artikel 104, eerste lid der Grondwet.

Aangezien Voorburg formeel gelijk heeft maar de Commissie behoefte heeft te reageren op het voorstel van de „Commissie Duidelijkheid” van de Groep van Achttien, stelt het hoofdbestuur een wijziging van de redactie voor, waardoor d sub 4 komt te luiden: „de suggestie dat de ministers moeten kunnen deelnemen aan het gehele werk van parlement en fracties”. Aldus luidde de suggestie van de Groep van Achttien.

p.r.: voor deze wijziging.

Resolutie 3.

3.3.1

Amendement (van orde) Amsterdam. Deze resolutie niet in behandeling te nemen.

Toelichting: Deze resolutie is geen uitspraak over de wenselijkheid van een bepaalde gedragslijn doch de constatering van een bepaald feit zonder meer, en bovendien van een feit waarover nauwelijks enig verschil van mening bestaat. Het grenst dan ook aan het belachelijke om als politieke partij deze uitspraak te doen.

p.r. meerderheid tegen.

Resolutie 4.

Geen amendementen.

Resolutie 5.

N.B. Resolutie 5 B, die de verste strekking heeft, wordt eerst in behandeling genomen.

3.5B. 1.

Wijzigingsvoorstel hoofdbestuur.

Achter „Nederlandse nationaliteit bezitten” tussenvoegen: (voor zover niet stemgerechtigd voor de Staten van Suriname of van de Nederlandse Antillen).

Toelichting: Zonder deze toevoeging zouden ook alle Surinamers en Nederlandsantillianen aan Nederlandse verkiezingen mogen deelnemen, hetgeen niet de bedoeling van de voorstellers was.

3.5B. 2

Amendement Amsterdam.

Voor „volkenrechtelijke” te lezen: „intergouvernementele of supranationale”.

Toelichting: Deze omschrijving geeft minder aanleiding tot discussie of een bepaalde organisatie nu al dan niet onder de omschrijving valt.

p.r. tegen; „volkenrechtelijk” sluit

SINDS 1892

*in het hart
van Amsterdam*

COMPLETE
INTERIEURVERZORGING

•

DESKUNDIGE
ADVISEN

FRANCO
LEVERING
DOOR GEHEEL
NEDERLAND

Brandsteder

MEUBELEN

VIJZELSTRAAT 115-119
AMSTERDAM - TEL. 248710

Ondernemingsrecht

door een onzer
redacteurs

De VVD heeft positieve waardering voor het advies van de Sociaal Economische Raad over de herziening van het ondernemingsrecht. Toch zou het advies op enkele punten verbeterd kunnen worden. Met name wat de positie van de aandeelhouder aangaat behoeft de nieuwe structuur wat meer inhoud.

Deze opvatting is naar voren gekomen tijdens de openbare vergadering van de partijraad, die zaterdag 7 februari in „Esplanade" te Utrecht werd gehouden. De vergadering was gewijd aan de nota van de sociaal-economische commissie van de VVD over de structuur van de naamloze vennootschap.

Tijdens deze vergadering werd de laatste hand gelegd aan het rapport over de „Herziening van het ondernemingsrecht". Het grootste deel van dit rapport werd vorig jaar op 11 januari ter algemene vergadering behandeld. Door tijdnood kon het hoofdstuk van de structuur van de naamloze vennootschap toen niet meer aan de orde worden gesteld. De resoluties die hiermee samenhangen zijn door de sociaal-economische commissie nog eens belicht tegen de achtergrond van het inmiddels verschenen Ser-advies over de structuur van de grote NV en van het wetsontwerp op de ondernemingsraden (men zie het zeer uitvoerige artikel in ons vorige nummer).

Een van de punten, die in het Ser-advies centraal staan, is de uitgebreide wettelijke bevoegdheid, die de raad van commissarissen in grote NV's moet krijgen. De samenstelling van de raad wordt bepaald door het bestuur van de NV, de aandeelhouders en de werknemers. De laatste twee groepen hebben het recht van veto, dat zij bij de benoeming van een commissaris kunnen

gebruiken. Het Ser-advies stelt een beroep tegen dit veto mogelijk bij een speciale commissie van de SER.

De partijraad toonde zich niet akkoord met deze mogelijkheid tot beroep. Een resolutie werd met grote meerderheid aangenomen, volgens welke dit beroep zou moeten plaats hebben bij de ondernemingskamer, een speciale kamer van het Amsterdamse gerechtshof, die volgens de wetsontwerpen op de jaarverslagen en het enquêterecht zal worden ingesteld. Drs. G. M. V. van Aardenne, voorzitter van de sociaal-economische commissie van de VVD, lichtte toe dat deze mogelijkheid de zaak buiten de politieke sfeer zou houden. „Er moet tot iedere prijs worden voorkomen, dat de raad van commissarissen zijn homogene karakter kwijt raakt en in een raad van twee partijen uiteen valt". Drs. Van Aardenne wees de gedachte van NVV-voorzitter Kloos van de hand, die het advies van de Ser ziet als een eerste stap naar de feitelijke macht van werknemers binnen een NV.

Mr. F. Korthals Altes, algemeen partijsecretaris, liet tegen de resolutie een waarschuwend geluid horen. Hij pleitte ervoor dergelijke beslissingen niet in handen van de rechterlijke macht te leggen. „De beslissing die men gaat nemen, zal per definitie veelal een politieke beslissing zijn", zei hij. Hij vond dat een commissie van de Ser hierover maar een beslissing zou moeten nemen. De heer Korthals Altes stemde, onder meer in gezelschap van mr. W. Geertsema, dan ook tegen de resolutie.

De volgende afwijkingen van het Ser-advies konden in de verschillende resoluties nog worden genoteerd:

• De sociaal-economische commissie verkiest de regeling van goedkeuring

van de jaarstukken, zoals die door een meerderheid van de Commissie Verdam is voorgesteld - aandeelhouders houden hier het recht te beslissen over de bestemming van de door de commissarissen vastgestelde winst - boven de regeling die in het Ser-rapport voor grote NV's is voorgesteld. Volgens die regeling kunnen aandeelhouders slechts goedkeuren of verwerpen. Ook vindt de sociaal-economische commissie het nodig, juist met het oog op de financiële verantwoordingsplicht tegenover kapitaalverschaffers, dat aandeelhouders voor de vaststelling van de jaarstukken worden gehoord. Dit dient ook te geschieden voor de door commissarissen te verrichten benoeming van de directie, niet alleen bij het voorgenomen ontslag.

• De sociaal-economische commissie vindt het om praktische redenen nodig dat de wet de mogelijkheid opent voor de instelling van een aandeelhouderscommissie die op bepaalde, statutair te omschrijven, terreinen de bevoegdheden van de algemene vergadering bij delegatie uitoefent.

• Oligarchische clausules moeten geleidelijk worden afgeschaft. Om geen belangrijk breekvlak tussen de kleinere en grotere NV te krijgen, is dit des te urgenter nu deze clausules bij de grotere NV door de Ser-structuur zullen worden ontkracht. Overigens moeten wel waarborgen tegen „overvallen" worden gesteld. Een toevoeging van deze strekking aan de desbetreffende resolutie, door mr. Korthals Altes voorgesteld, werd door de SEC overgenomen.

• De partijraad sloot zich aan bij de mening van de SEC (al in het rapport zelf uitgesproken) dat ook voor de kleinere NV's, die dus niet onder het Ser-akkoord vallen, de raad van commissarissen (met bindend voordrachtsrecht voor benoeming van directie en commissarissen) verplicht moet worden.

De heer Van Aardenne releveerde bij het begin van de behandeling de uitspraak van de (besloten) partijraad van 27 september, die zich stelde achter de mening van de SEC, dat echter voor de kleinere „persoonlijke" NV een aparte rechtsvorm zou moeten worden geschapen, de zg. PVBA (Personen Vennootschap met Beperkte Aansprakelijkheid). Diezelfde partijraadsverga-

(vervolg op pagina 15)

Amendementen voor Breda

VERVOLG VAN PAGINA 9

Toelichting: Bij de opstelling van een ontwerp-verkiezingsprogramma zullen de alsdan door de partij aanvaarde resoluties „in acht genomen" mogen en moeten worden. Het is duidelijk, dat dit niet kan gelden voor alle binnenkomende reacties van afdelingen en andere organen, welke reacties mogelijk uiteen zullen lopen en in ieder geval niet als zodanig door de partij zijn aanvaard. Dit laatste geldt formeel ook voor de in de discussienota's van het Liberaal Beraad uitgewerkte stellingen; daaromtrent kan ook nog de vraag rijzen, welke in de nota's voorkomende gedachten / uitspraken men in concreto als „stellingen" bedoelt aan te duiden.

p.r. overgrote meerderheid tegen.

4.3.2

Amendement Leeuwarden (op alinea b)
De afdeling Leeuwarden stelt voor resolutie 3b te beëindigen met de woorden „op te stellen", met weglating van het volgende nl. de zinsneden „met inachtname van de in de discussienota's t/m „zal aanvaarden" aan het eind.

Toelichting: De afdeling Leeuwarden is van mening, dat het een vanzelfsprekendheid is, dat alle binnen de VVD uitgebrachte meningen en rapporten meetellen bij de opstelling van het verkiezingsprogramma van 1971. Het lijkt haar niet nodig het Liberaal Beraad daarin apart te noemen, ook al heeft de afdeling waardering voor de daarin gebleken opvattingen.

Dat door de partij aanvaarde resoluties in het partijprogramma tot uiting zullen moeten komen (laatste deel van res. 3b) is eveneens zodanig vanzelfsprekend, dat deze zinsnede volstrekt overbodig is.

p.r. vrijwel unaniem tegen.

4.3.3.

Amendement Leeuwarden (op alinea c)

De afdeling Leeuwarden stelt voor het woord „bijdragen" aan het eind van resolutie 3c te vervangen door „adviezen".

Toelichting: Het woord „bijdragen" suggereert de zekerheid, dat inzendingen zullen worden opgenomen. Dit is bezwaarlijk, te meer daar de drie in de resolutie genoemde organisaties niet binnen de VVD opereren.

p.r. vrijwel unaniem tegen.

AGENDAPUNT 11 (Statutenwijziging)

Amendement Leiden e.o.

Art. 6. 1. Gewone leden zijn zij die de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt, aan wie het actief en/of passief kiesrecht niet bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is ontnomen en van wie rederlijkerwijze etc.

(bij aanvaarding van dit amendement moet lid 2 van dit art. vervallen en moeten de leden 3 en 4 worden omgenummerd).

p.r. overgrote meerderheid voor.

11.1b

Art. 7 Aspirant-leden zijn zij die nog niet de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt en die overigens voldoen aan de vereisten in het eerste lid van art. 6 gesteld. Zij hebben dezelfde rechten en plichten als de gewone leden, doch missen het stemrecht en kunnen niet in officiële (bestuurs)functies worden benoemd. Door het bereiken etc.

h.b. overgenomen indien 11.1a wordt aanvaard;

p.r. voor.

11.2

Amendementen Amsterdam, Leeuwarden en Groningen.

(gelijkluidend; komt alleen aan de orde als 11.1a wordt verworpen).

Amendement Amsterdam, gekoppeld aan het aannemen van resolutie 5B onder punt 3:

De zinsnede, „woonachtig in het Koninkrijk in Europa", schrappen. Hieraan gekoppeld weer: het tweede lid van art. 6 vervalt, evenals alle verwijzingen naar buitengewone leden in statuten en reglementen.

Toelichting: Waar een uitspraak

wordt gedaan dat het stemrecht tot buiten de landsgrenzen moet worden uitgebreid is het niet logisch deze grenzen voor het lidmaatschap van de partij wel te handhaven.

Opmerking: Ook bij het aannemen van resolutie 5a zal een aanpassing van de voorgestelde tekst nodig zijn. Wellicht is dit amendement ook in dat geval aanvaardbaar, overwegende dat zij die zich voor het lidmaatschap van de VVD aanmelden daardoor blijfven geven zich voor de gang van zaken hier te interesseren.

Amendement Leeuwarden.

De afdeling Leeuwarden stelt voor in het herziene artikel 6-1 weg te laten de beperkende woorden „woonachtig in het Koninkrijk in Europa".

Toelichting: Door het lidmaatschap van de VVD open te stellen voor alle Nederlanders ongeacht hun woonplaats, wordt vooruitgelopen op de verwachte kieswet-verandering, die aan Nederlanders buiten ons land kiesrecht zal verlenen en op eventuele effectivering van de resoluties 5a of 5b van de commissie Kiezer-Gekoze. Ook als deze effectivering niet zou plaats vinden lijkt tegen weglating geen bezwaar. Lid 2 van artikel 6 zou dan vervallen.

Amendement Groningen.

Het lidmaatschap van de VVD voor alle Nederlanders, ook buiten Nederland, openstellen, mede in verband met resolutie 5 van de commissie Kiezer-Gekoze.

p.r. voor, indien 11.1a zou worden verworpen.

11.3

Amendement Alkmaar.

In het voorgestelde artikel 6 lid 1 van de statuten de woorden „aan wie het actief en/of passief kiesrecht niet bij rechterlijk gewijsde is ontnomen" te vervangen door „die niet ten gevolge van een rechterlijk gewijsde het actief en/of passief kiesrecht hebben verloren."

Toelichting: Op deze wijze wordt een betere aansluiting verkregen bij artikel 90 Grondwet, waarin wordt bepaald, dat ook zij die wegens krankzinnigheid of zwakheid van vermogens onder curatele zijn gesteld, de beschikking of het beheer over hun goederen hebben verloren en zij die van de ouderlijke macht of de voogdij over een of meer kinderen ont-

zet zijn het kiesrecht verliezen. In deze gevallen houdt de rechterlijke uitspraak niet met zoveel woorden een beschikking in over het kiesrecht, maar is het verlies van het kiesrecht het automatisch gevolg van de rechterlijke uitspraak. Het ontgaat ons waarom iemand, aan wie door de rechter uitdrukkelijk het kiesrecht ontnomen zou worden geen lid van de VVD zou kunnen zijn maar iemand die bijvoorbeeld terzake van krankzinnigheid onder curatele gesteld is nog wel lid zou kunnen blijven, hoewel ook hij het kiesrecht niet kan uitoefenen.

h.b. overgenomen;

p.r. voor.

AGENDAPUNT 14

(voorstel Maarn-Maarsbergen)

14.

Amendement Leiden e.o.

De VVD

— overwegende dat de inflatie voortduurt en specifieke ongewenste gevolgen heeft voor die bevolkingsgroepen, die niet een zgn. waardevast pensioen hebben,

— verzoekt het hoofdbestuur een commissie te benoemen die tot taak krijgt:

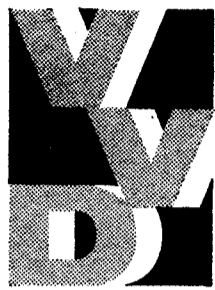
a. de rapporten inzake waardevaste pensioenen en bezitsvorming door pensioenvoorziening opnieuw door te nemen en waar nodig aan te vullen en te herzien,

b. deze rapporten — voor zover mogelijk in een geïntegreerde vorm — opnieuw uit te geven.

Toelichting: Het antwoord van het hoofdbestuur op het voorstel Maarn / Maarsbergen treft ons als onnodig afwijzend; vooral omdat de betrokken rapporten reeds uitverkocht zijn is een nadere beschouwing van deze actuele materie toch wel op zijn plaats.

p.r. tegen. Er is inmiddels een nieuw rapport „Pensioenen-Nu" door de Sociaal-Economische Commissie aan het hoofdbestuur aangeboden. Een uitbreiding van dat rapport is in het no. van 20-2-1970 van Vrijheid en Democratie opgenomen. De integrale tekst van het rapport is op bestelling bij het Algemeen Secretariaat verkrijgbaar, evenals het rapport van de Sociaal-Economische Commissie „Bezitsvorming door Pensioenvoorziening".

Pensioenen nu - een rapport

Hierbij publiceren wij een samenvatting van het rapport „Pensioenen Nu”, opgesteld door de sociaal-economische commissie van de VVD. Het rapport is verkrijgbaar bij het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag (prijs: een gulden per exemplaar).

Onder de titel „Pensioenen nu” heeft de sociaal-economische commissie van de VVD in januari een rapport uitgebracht aan het hoofdbestuur van de partij.

Juist de laatste tijd is het pensioenvraagstuk, en speciaal de noodzaak van waardevastheid van pensioenuitkeringen, weer in het middelpunt van de belangstelling komen te staan. Hierbij komen vooral het niveau van de AOW en de wenselijkheid van een „pensioenplicht” in discussie.

Commissie-Witteveen

In 1963 reeds publiceerde de VVD het rapport van de commissie-Waardevast Pensioen, dat uit het oogpunt van sociale rechtvaardigheid waardevastheid van pensioenen vooropstelde, doch een systeem dat zoveel mogelijk recht kon doen wedervaren aan individuele varianten met nadruk verkoos boven een collectief systeem dat de gehele bevolking of alle loontrekkenden zou omvatten.

Een zodanig systeem van waardevast pensioen zou de inflatie niet mogen bevorderen, noch door aantastingen der besparingen, noch door verminderen van de psychologische weerstand tegen de inflatie, hetgeen zou kunnen gebeuren als de inflatoire gevolgen van zo'n systeem niet onmiddellijk te constateren zouden zijn.

Lacunes

Sedert 1963 is wel veel gebeurd op pensioengebied, maar nog steeds bestaan er voor een groot aantal mensen geen aanvullende voorzieningen boven de AOW, terwijl vele wel bestaande voorzieningen onvoldoende zijn, ofwel door de inflatie uitgehold worden. Speciaal ook voor zelfstandigen — die fiscaal in een ongunstiger positie verkeren dan de werknemers — bestaan vele problemen. In enkele sectoren beginnen thans beroeps-pensioenfondsen, zoals door de SEC in 1967 bepleit, van de grond te komen, waarbij echter gewezen moet worden op de noodzaak van verevening van lasten tussen jongere en oudere deelnemers, om voor de laatsten een redelijk resultaat te bereiken. Daarnaast lijkt fiscale gelijkstelling voor de zelfstandigen en onzelfstandigen vereist.

Optrekking AOW

Aangezien verwacht kan worden dat er steeds ook groepen werknemers zullen blijven voor welke geen aanvullende

voorziening zal worden getroffen, is de SEC voorstandster van een pensioenplicht met inbegrip van de waardevastheid. Een dergelijke regeling zal voor nu reeds (of bijna) gepensioneerden geen voldoende soelaas kunnen bieden. Zij krijgen thans boven de AOW een aanvulling uit hoofde van de Algemene Bijstandswet; de normen van deze zijn immers naar het minimum loon toegevoegd, een koppeling die de SEC in principe betreurt. Het minimum loon immers is de beloning voor een prestatie, en behoort boven de minimum behoefte te liggen. Om het aanvragen van Bijstandsuitkeringen voor gepensioneerden overbodig te maken, lijkt het de SEC gewenst de AOW zo snel mogelijk te brengen op 85 pct. van het bruto minimum loon, d.w.z. netto gelijk. Dit zou met een premieverhoging van 1 pct. van het loon per jaar — die uit de „loonruimte” moet komen! — in drie jaren kunnen worden gerealiseerd. Om deze verwezenlijking beter uitvoerbaar te maken, bij een wens tot verdere sociale voorzieningen, zoals de WAO voor zelfstandigen, zou ook aan vermindering van bepaalde bestaande sociale voorzieningen die met het stijgen van het welvaartsniveau aan urgentie hebben verloren moeten worden gedacht. De SEC denkt hierbij (met de heer Kloos van het NVV!) aan beperking van de kinderbijslag, invoering van enkele wachtdagen bij ziekte en van een beperkt eigen risico voor ziektekosten. Een meerjaren programmering voor de sociale verzekering acht de SEC ten deze uiterst gewenst.

Op den duur acht de SEC koppeling van de AOW aan de prijs-index (waardevastheid) verkieslijk boven die aan de loonindex (welvaartsvastheid), om boven de AOW ruimte te laten voor een flexibele bovenbouw (die, zoals gezegd, wel verplicht moet worden gesteld). Zolang dit laatste niet het geval is, acht de SEC voortzetting van de binding van de AOW aan de loonindex gewenst.

Inhoud pensioenplicht

Als streefnorm voor het pensioen ziet de SEC 1½ pct. van het jaarloon per dienstjaar, te corrigeren met de loonindex. Het zo op 65-jarige leeftijd bereikte pensioen dient daarna in ieder geval waardevast te zijn. Als bovengrens van het loon waarover de pensioenplicht geldt, ware te denken aan de (geïndiceerde) maximum loongrens van de WAO. Uiteraard zou de streefnorm ook bepalingen omtrent weduwen- en wezenpensioen e.d. moeten bevatten. Deze streefnorm is te beschouwen als een tussenfase naar een totaal pensioeninkomen op basis van het laatst genoten loon. Om deze streefnorm binnen redelijke termijn te halen lijkt een jaarlijkse toevoeging van 1 pct. van het loon uit de „ruimte” beslist noodzakelijk. Op centraal niveau dient het desbetreffende van de ruimte te blokkeren percentage voor de eerstkomende jaren te worden vastgelegd. Aan het bedrijfstakgewijze overleg is dan de keuze op welke wijze het zo vastgelegde bedrag zal worden gebruikt. Juist de mogelijkheid van aanpassing van elke regeling aan de speciale desiderata van bedrijfstak, resp. bedrijf, maakt het hier geschetste systeem zoveel aantrekkelijker dan een algemene collectieve voorziening.

Minimum-regeling

In gevallen waarbij deze „1 pct.-regeling” niet binnen redelijke tijd tot een bevredigende bovenbouw op de AOW kan leiden (onder meer in gevallen waar nu geen of een zeer onvoldoende regeling bestaat), zal het overleg tussen werkgever en werknemer erop gericht

moeten zijn door verhoging van de 1 pct.-regeling in bijv. vijf jaar tot althans een minimum-norm te komen, welke op een lager percentage per dienstjaar zou kunnen worden gesteld, volgens de prijs-index te corrigeren. Ook in dit geval zal het pensioen na ingang waardevast moeten zijn. Het is beter met een lager jaarlijks opbouwpercentage (en dus met een ten opzichte van het eindloon percentsgewijs lager pensioen) te werken dan te tornen aan de waardevastheid, indien de achterstand zo groot is, dat deze minimum-regeling voorshands nog enkele jaren moet worden toegepast.

Meenemen van pensioenrechten

Indien pensioenen volgens een redelijke norm gemeengoed worden, zal hierdoor de mobiliteit der werknemers kunnen worden bevorderd. De regeling zal hierop moeten worden ingericht. Daarbij is een „pensioen-clearing” gewenst, waarbij reeds verworven pensioenrechten naar de pensioenregeling van de nieuwe werkgever kunnen worden overgebracht en daar volgens de daar geldende norm geïndiceerd kunnen worden bijgehouden.

Vrije concurrentie

De SEC acht een vrije keuze bij de wijze van uitvoering van de boven geschetste verplichte regeling essentieel. De bedrijfspensioenfondsen dienen niet in een bevoorrechte positie — die in een monopolie zou kunnen onttaarden — te worden geplaatst. De huidige regeling betreffende het vragen van dispensatie van aansluiting bij het bedrijfspensioenfonds in sommige bedrijfstakken vraagt verbetering.

Aan het instellen van een pensioenplicht voor het bedrijfsleven dienen voorzieningen voor een grotere rechtszekerheid op dit gebied te worden verbonden. Het is dan niet langer acceptabel dat deze fondsen rechter in eigen zaak spelen.

Financieringsystemen

Zoals uit het bovenstaande volgt, heeft de SEC gekozen voor financiering van de oudedagsvoorziening door een gemengd omslag- en fondsvormingstelsel. Een centraal omslagstelsel zou naar haar mening leiden tot de noodzaak van compenserende besparingen, hetgeen alleen te verwezenlijken zou zijn door belastingverhoging (meer overheidsbesparingen) of prijsverhoging (meer ondernemingsbesparingen). Beide acht de SEC ongewenst.

Tenslotte wijst de SEC erop dat een systeem dat leidt tot individuele bezitsvorming — zij het dat de individueel toerekenbare vermogens bestanddeel blijven uitmaken van een collectief geheel zoals een fonds of in een verzekeringspolis belichaamd blijven — te verkiezen is boven een zuiver collectieve voorziening zoals de AOW. Na voltooiing ook van deze semi-collectieve voorzieningen zal opbouw van het puur individuele vermogensbezit op grotere schaal voor iedere werknemer kunnen volgen. De SEC acht dit, zoals zij ook al in haar rapport „Bezitsvorming door Pensioenvoorziening” van 1967 heeft betoogd, in de lijn van de maatschappelijke ontwikkeling. En ziet in een overschakeling op een nationaal omslagstelsel ook in dit opzicht een stap terug.

Het rapport „Pensioenen Nu” waarvan in het bovenstaande de inhoud in het kort is weergegeven, is op aanvraag bij het Algemeen Secretariaat verkrijgbaar (prijs f 1 per ex.)

ALLE VERZEKERINGEN

●

HYPOTHEKEN

●

FINANCIERINGEN

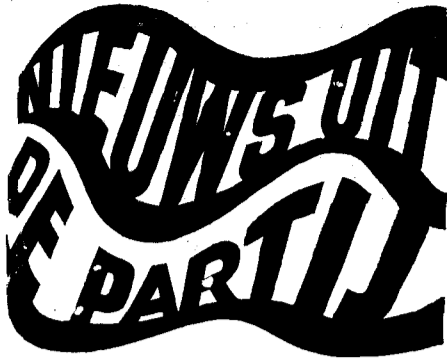
●

n.v. makelaarskantoor

VRINS

araweg 5 wassenaar tel 01751-5675

TE **SIEPE** WEGENBOUW
ZWOLLE

In deze rubriek worden korte mededelingen opgenomen, zoals mutaties in besturen, van afdelingen, staten- en kamercentrales, de instelling van commissies en andere daarvoor in aanmerking komende wetenswaardigheden. Voor uitvoerige verslagen van gehouden afdelingsvergaderingen is geen ruimte beschikbaar.

Wetenswaardigheden betreffende de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en die in de agglomeratie Eindhoven, worden vermeld bij de aparte aan deze steden gewijde rubrieken.

Kopij voor deze rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk op de zaterdag vóór afgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie. Telefonisch wordt geen kopij voor deze rubriek geaccepteerd.

● Met het oog op de verkiezingen voor de provinciale staten heeft de VVD voor Noord-Holland een programma met zes kernpunten opgesteld. Deze kernpunten betreffen openheid van bestuur; bevordering van welvaart; verbetering van verbindingen; zorg om de milieuhygiëne; uitbouw van recreatiemogelijkheden en zinvolle bestemming van het nieuwe land.

● Tijdens de 3 februari gehouden ledenvergadering van de afdeling Arnhem werd voorzien in de bestuursvacature, ontstaan door het vertrek van de heer J. J. Hamminga en werd tevens het bestuur uitgebreid. Als nieuwe bestuursleden werden gekozen mev. E. E. Herrema-Borren en de heer H. J. Panhuysen. Als vice-voorzitter van de afdeling zal voortaan optreden de heer G. W. Wisselink.

● Het jaarverslag van VVD-afdeling Beverwijk staat uitvoerig stil bij de bestuurlijke moeilijkheden in de IJmond. Ook de standpunten van de drie afdelingen in dit gebied zijn verdeeld: de Beverwijkse afdeling wenst een sterke gemeente ten noorden van het Noordzeekanaal (Beverwijk, Heemskerk, Velsen-Noord), de afdeling Heemskerk streeft naar het behoud van de gemeentelijke zelfstandigheid en onze partijafdeling in Velsen wil één grote IJmondgemeente. Bovendien wijst Beverwijk een overkoepelend orgaan af op grond van vroeger opgedane ervaringen.

● De afdeling Purmerend houdt momenteel een enquête met het doel op de hoogte te komen van de wensen van de inwoners omtrent de leefbaarheid van het stadje dat voorbehouden is in de toekomst uit te groeien tot een satellietstad van Amsterdam met een bevolking van 100.000 personen. De enquête heeft reeds op dit ogenblik een respons die de verwachting ver overtreft. De adressen van de vele honderden geënquêteerden verkreeg men door uit het telefoonboek om de zoveel vermeldingen een adres te lichten. De be-

doeling is dat de uitkomst van de enquête op een forumavond ter sprake komt.

● In Beverwijk levert een in een houten zaal gevestigde dancing, geëxploiteerd door een jongerensociëteit, veel hinder op voor omwonenden, zóveel dat men ten koste van een ton het houten geval wil vervangen door een stenen gebouw. VVD's fractievoorzitter A. Klomp heeft thans een voorstel gedaan om de dansgelegenheid in een hoeve onder te brengen en in het houten pand een centrum voor alleenstaanden te vestigen. De heer Klomp voorziet op deze wijze een besparing van f 88.000.

● De afdeling Heemskerk heeft zich in de vergadering van 12 februari nogmaals met de meeste nadruk uitgesproken voor het behoud van een zelfstandig Heemskerk en het afdelingsbestuur opgedragen deze inzichten met de meeste klem bij de Tweede-Kamerfractie naar voren te brengen.

● De commissie die de Tweede Kamerfractie van de VVD adviseert over de Algemene Bijstandswet is thans als volgt samengesteld: de heer W. Verwey, voorzitter, mejuffrouw mr. J. J. Th. ten Broecke Hoekstra, de heren mr. R. H. Knegtmans, mr. A. A. Land en J. van Mill, leden: mevrouw mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton, mevrouw drs. J. F. Schouwenaar-Franssen, de heren drs. J. W. van der Dussen, mr. J. G. Rietkerk en drs. Y. P. W. van der Werff, adviserende leden.

Deze commissie heeft intussen zeven maal vergaderd. Secretariaresse is mejuffrouw mr. A. Kappeyne van de Coppello.

● Eerst kort geleden ontving het bestuur van de Kamercentrale Utrecht bericht van de oprichting — in oktober 1969 — van de afdeling Renswoude, waarvan secretaris is de heer H. ter Harmsen v.d. Beek, Duyst van Voorhoutweg 24 te Renswoude, tel. 08387-702. De afdeling telt thans reeds 20 leden.

Dr. Ebels overleden

Op 4 februari is plotseling op 80-jarige leeftijd overleden dr. E. H. Ebels. Van oorsprong was hij landbouwer en hij heeft vele functies in agrarische organisaties vervuld. In 1916 werd hij burgemeester van de gemeente Beerta en was daarmee toen de jongste burgemeester in ons land. In 1923 werd hij voor de Liberale Staatspartij gekozen tot lid van de Groningse provinciale staten en door dit college terstond gekozen tot lid van gedeputeerde staten. Hoewel het aantal liberale statenleden in de loop der jaren steeds geringer werd (ten slotte twee) werd dr. Ebels steeds herkozen als gedeputeerde, een bewijs hoezeer hij als provinciaal bestuurder door alle partijen werd gewaardeerd. Na de bevrijding werd hij benoemd tot commissaris der Koningin in de provincie Groningen, een benoeming die met grote instemming door de bevolking werd begroet. Op 1 juli 1954 legde hij in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd dit ambt, dat hij met grote bekwaamheid heeft vervuld, neer. In 1953 verleende de Groningse Universiteit hem het ere-doctoraat. Bij die gelegenheid wees zijn promotor prof. mr. E. H. s' Jacob onder meer op zijn arbeidzaamheid, zijn onpartijdigheid en zijn bereidheid tot dienen.

Met dr. Ebels is een groot liberaal heengegaan.

Nieuws uit de Liberale Internationale

De Organisatiecommissie van de Liberale Internationale heeft op 15 februari te Brussel onder voorzitterschap van de heer D. W. Dettmeijer vergaderd. Verschillende suggesties en aanbevelingen voor de komende vergadering van de Executieve werden besproken en opgesteld alsmede ordemaatregelen voor de vergaderingen van de Executieve en voor het congres. Ten aanzien van de vestiging van het secretariaat werd besloten daarmede te wachten tot na de verkiezing van de nieuwe president in september a.s. in Italië.

Winkelsluiting

De Contactgroep Vrouwelijke Leden van de Afdeling Amsterdam, die sinds vorig jaar is opgericht en zeer actief is, koos als eerste studieobject „De Vrijere Winkelsluiting”. Zij heeft hierover een rapport opgesteld, waarvan wij met belangstelling hebben kennisgenomen. Wij ontleen hieraan het volgende: „De contactgroep kwam tot dit onderwerp, omdat zeer veel werkende alleenstaanden of gehuwd werkende vrouwen iedere dag na hun werk nog moeten hollen om tijdig voor de winkelsluiting verse levensmiddelen te kunnen kopen. Zij moeten dan vaak in overvolle zaken lang wachten of de vrije zaterdag moet benut worden om zoveel mogelijk voorraad in huis te halen.

De heer W. de Bruijne, lid van de Nederlandse Middenstandscommissie, hield voor de Contactgroep een lezing over „Koopavond en vrijere winkelsluiting”. Bij verschillende groeperingen in Amsterdam stuit het langere geopend houden van de winkels of het instellen van een koopavond steeds op grote weerstanden.

Volgens de heer Siegers, vice-voorzitter van de Federatie City van Amsterdam, willen de Amsterdamse winkeliers in de binnenstad daarentegen meer vrijheid in het vaststellen van openingsuren. Zij achten zich dienstverlenende bedrijven en vinden, dat zij zich moeten aanpassen aan de behoefte van de consument. Een rouleersysteem voor de personeelsbezetting zou vele problemen kunnen oplossen.

Tot voor kort kende geen der drie grote steden in de randstad Holland een koopavond, totdat vorig jaar in Rotterdam een proef hiermede is genomen, die een jaar duurde. De conclusie voor wat betreft de koopavond in Rotterdam lijkt: 1. dat de koopavond gunstig is voor: a. spreiding der drukste verkoopuren bij de groep van duurzame ge-

bruiksartikelen; b. verlevendiging der binnenstad; 2. Voor de deelnemende zaken in de binnenstad en de grote winkelcentra is de koopavond rendabel gebleken. 3. de koopavond biedt geen oplossing voor inkoop van dagelijkse verse levensmiddelen door werkende alleenstaanden en gehuwde werkende vrouwen.

Mede referende aan de ervaringen opgedaan in Rotterdam, komt de Contactgroep tot de volgende conclusie: 1e. dat de koopavond geen oplossing biedt voor inkoop van dagelijkse verse levensmiddelen door werkende alleenstaanden en gehuwd werkende vrouwen; dat daaraan juist een grote behoefte bestaat; dat het dringend gewenst is er naar te streven, dat de Winkelsluitingswet zoda-

nig gewijzigd wordt, dat een vrijere openstelling van de zaken mogelijk wordt; dat een minimum vereiste daarbij is een verschuiving tot 7 uur des avonds.

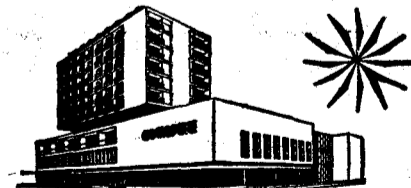
De VVD zou geheel achter een dergelijk besluit kunnen staan, temeer daar er voldoende garanties bij de wet zijn vastgelegd om de werknemers te beschermen. Het geeft een vrijere concurrentie en helpt mee het stadsbeeld enigszins te verlevendigen.

2e, dat, wil men de drukste verkoopuren in de winkels van duurzame gebruiksgoederen afvlakken; en wil men de binnenstad verlevendigen; het aanbeveling verdient een koopavond in te stellen.

E. d. R.-B.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mev. mr. E. de Rooek-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

waar de gast koning is

Cocagne, levend middelpunt van een levende stad: perfecte outillage voor vergaderingen, congressen, shows, feestelijke bijeenkomsten: royale hotelaccommodatie, restaurant, café, petit-restaurant, bar en bowling. Speciale arrangementen bij feestelijke gelegenheden; Kerstmis - Nieuwjaar - Pasen - Pinksteren.

COCAGNE

RESTAURANT DES SPÉCIALITÉS. CAVE RENOMMÉE.
EINDHOVEN, VESTDIJK 47. TELEFOON 040-69288

Rapport over NAVO

De VVD-commissie voor de buitenlandse politiek heeft aan het hoofdbestuur van de partij een rapport aangeboden over het Noord-Atlantisch Verdrag en het Nederlandse NAVO beleid. De conclusies waartoe de commissie in dit rapport komt zijn:

- De Noordatlantische samenwerking als collectief defensiestelsel blijft voor landen als Nederland de enige mogelijkheid mede te werken aan het voorkomen van militaire agressie in Europa;

- De Noordatlantische vormen van politiek overleg blijven essentieel voor het bereiken van ontspanning;

- De leden van de Alliantie dienen bij voortdurende democratische waarden, waarop de Alliantie is gegrondvest, te beschermen.

Wij publiceren hierbij een samenvatting van het rapport. De integrale tekst kan bij het algemeen secretariaat van de VVD worden aangevraagd: Koninginnegracht 61 te Den Haag, tel. 070-604803.

In de nu twintigjarige geschiedenis van de Noordatlantische samenwerking is veel gesproken over de vraag, of deze samenwerking in eerste instantie een militair dan wel een politiek karakter had. Deze vraag lijkt in wezen irrelevant, omdat voor democratieën het militair beleid immer ondergeschikt zal zijn aan politieke richtlijnen. Ook in de internationale samenwerking in Noordatlantisch verband is het politieke beleid steeds overheersend geweest en zal dit ook moeten blijven. Zulks wil uiteraard niet zeggen, dat in sommige perioden de militaire aspecten van dit beleid niet de meeste aandacht hebben gekregen. In het algemeen moet trouwens worden gesteld dat, gezien de voortdurende confrontatie met het communistische blok, aan de zuiver militaire aspecten van de Navo grote aandacht moet blijven worden besteed.

Om tot een zuiver beeld te komen en spraakverwarring te voorkomen is een juist inzicht in de organisatorische opzet van de Navo vereist. Het verdrag regelt in de eerste plaats de wederzijdse bijstandsverplichtingen, waarmede de grondslagen werden gelegd voor de bestaande collectieve verdedigingsorganisatie. Van groot belang is ook de Verdragsbepaling, waarbij de Noordatlantische Raad werd ingesteld. Deze Raad heeft tot taak toezicht te houden op en richtlijnen te geven voor de samenwerking tussen de partnerlanden. Daarnaast heeft de Raad zich ontwikkeld tot een politiek overlegorgaan der vijftien regeringen. Dit politiek overleg is geen direct uitvoerend van het Verdrag. De voorstelling als zou het Nederlandse buitenlandse beleid van dit overleg in grote mate afhankelijk zijn is dan ook onjuist. Vanzelfsprekend moet regelmatig onderzocht worden, in hoeverre de omstandigheden, die tot het sluiten van het verdrag hebben geleid, zijn gewijzigd en tot welke structuuradaptaties deze wijzigingen aanleiding geven.

Een dergelijk onderzoek vindt in wezen voortdurend plaats. Met name rond het 20-jarig bestaan van het Verdrag is diepgaand nagegaan, of de Alliantie aan haar doeleinden beantwoordt en of voortzetting is geboden. Hierbij is vanzelfsprekend ook ter sprake gekomen of de partnerlanden de aangegane verplichtingen — in het bijzonder de militaire bijdragen — nakomen.

De eerste verplichting die uit artikel 3 van het Verdrag voortvloeit, is vanzelfsprekend de bereidheid een bijdrage te leveren aan de gezamenlijke de-

fensieve krachtsinspanning. Met andere woorden: de verplichting tot — en het recht op — hulpverlening enerzijds en de bereidheid tot het leveren van een dergelijke bijdrage anderzijds, dienen een zeker evenwicht te vertonen. Gaat dit evenwicht verloren, doordat sommige landen hun bijdrage verminderen, dan is het gevaar niet denkbeeldig, dat ook andere landen hiertoe overgaan, omdat zij dan de verplichting tot hulpverlening niet langer aanvaarden. Met name moet worden overwogen, dat de Amerikaanse bereidheid de gevraagde inbreng in de Navo te leveren, correleert met de Europese bereidheid een aanvaardbare — d.w.z. een in redelijke verhouding tot de Amerikaanse staande — bijdrage in stand te houden.

Oost-West verhouding

Bij het politiek overleg in de Noordatlantische Raad blijft de verhouding tussen het Westen en de landen van het Warschau-pact centraal staan. De algemene lijn van het beleid loopt van een politiek van de koude oorlog naar die van ontspanning. Oppervlakkig gezien zou men kunnen zeggen, dat deze ontwikkeling door de houding van de Sowjet-Unie is bepaald, maar bij nadere beschouwing is een deugdelijker conclusie, dat de onverbreekbare Atlantische solidariteit naast andere factoren (China, economische problemen, interne evolutie en toenemende oppositie) het Sowjet-beleid in de richting van ontspanning heeft gedwongen. Dit betekent, dat deze solidariteit een instrument zou kunnen zijn om de ontspanning te bevorderen. Ontspanning is een doel, niet een middel van de politiek.

Als dit doel is gesteld, kan getracht worden de oorzaken van de spanning weg te nemen. Pas als dit is gebeurd, kan men zich veilig voelen in een andere politieke constellatie. Maar: zolang de spanningsoorzaken blijven bestaan, kan die veiligheid slechts gebaseerd zijn op de militaire inspanning van het Westen. Het kernprobleem blijft de greep, die de Sowjet-Unie heeft, en blijkens de Bresjnev-doctrine wil houden, op de middeneuropese staten. Zolang deze toestand bestaat kan West-Europa zich niet werkelijk veilig voelen. Te bedenken valt, dat een essentieel onderdeel van het Sowjet-beleid blijft het handhaven van een maximum aan veiligheid aan de westgrenzen van de Sowjet-Unie. De „roll-back” politiek van Foster Dulles is nooit haalbaar geweest. Het zal van de ontwikkelingen in de Sowjet-Unie zelf afhangen of de middeneuropese landen ooit hun soevereiniteit terugkrijgen. Het Westen kan slechts pogen het lot dier volkeren te verzachten.

Het Duits probleem blijft ongewoon moeilijk. Het staat buiten twiifel, dat het niet in enig zinnig beleid past de hereniging van Duitsland met geweld te willen bereiken. Ook de VVD wenst zulks niet en zij zal zich dan ook niet verzetten tegen de erkenning van de Oder-Neissegrens als de Oostgrens van de door Duitsers geregeerde gebieden. Het is mogelijk, dat de bevolking van de zogenaamde DDR ooit zal menen, dat zij haar lot beter kan behartigen als volkenrechtelijke eenheid en dat de Bondsrepubliek daarmede akkoord gaat. Gegeven de bondgenootschappelijke relatie tussen Nederland en de Bondsrepubliek is het echter niet gewenst door enigerlei voortijdig stellingnemen de onderhandelingspositie van de Bondsrepubliek m.b.t. onderwerpen, die wellicht binnenkort aan de orde komen, uit te hollen. De eigen veiligheid en de mogelijkheid een ontwikkeling in goede zin in de Sowjet-Unie te bewerkstelligen, maken het nodig vast te houden aan de Noordatlantische samenwerking als enig bruikbaar politiek en militair instrument. Militair gesproken is dit duidelijk. Behalve de VS is geen enkel land in staat zelfstandig een „deterrent against armed attack” op te bouwen. Politiek is de situatie in feite identiek. Het vreedzaam naast elkaar bestaan is niet mogelijk zolang de Bresjnev-doctrine wordt gehandhaafd.

Aangezien, zoals werd vastgesteld, de Sowjet-Unie zich in haar beleid door de houding van de Alliantie laat beïnvloeden, zullen de pogingen om de contacten met de communistische landen te versterken niettemin moeten worden voortgezet. Daarbij zijn pogingen de middeneuropese landen tegen de Sowjet-Unie op te zetten, niet aanvaardbaar. Een gesprek tussen de leden van de Navo en die van het Warschau-pact kan nuttig zijn, zolang men zich bewust is van het feit, dat een dergelijk

gesprek geen panacee kan zijn voor de grondoorzaken van de spanning in Europa.

De VVD kan zich dan ook geheel stellen achter de suggestie van de Noordatlantische Raad te geraken tot een wederzijds, goed uitgewogen (d.w.z. het machtsevenwicht handhavende) vermindering van de strijdkrachten. Duidelijk is, dat dit gesprek niet kan plaatsvinden zonder de aanwezigheid van de Verenigde Staten en dat voor het voeren van het aangeduide beleid handhaving van de solidariteit onder de Westelijke geallieerden essentieel is.

In dit verband dient iets gezegd te worden over de positie van de VS in het bondgenootschap. Vanzelfsprekend zal aan de stem van de VS bij het overleg over het Westelijk beleid groot gewicht toegekend moeten worden, maar de Europese landen en Canada zullen niet moeten schromen hun eigen zienswijze naar voren te brengen. Een gevoel van verbondenheid, met behoud van een onafhankelijk oordeel, is daarbij van groot belang. Maar zelfs als gemeenschappelijke standpunten worden bereikt, dan nog blijft van overheersende betekenis de bereidheid een aanvaardbare bijdrage aan de gemeenschappelijke defensie te leveren.

Alleen op deze wijze zal de solidariteit van de Verenigde Staten met de andere bondgenoten behouden kunnen blijven.

Andere problemen

Ten aanzien van andere problemen van de wereldpolitiek valt op te merken, dat zij in hun repercussies vaak alle bondgenoten aangaan, hoewel zij rechtstreeks niet alle leden raken. De solidariteit kan in deze kwesties niet verlangd worden zover te gaan als in het geval van de Oost-Westverhouding. Waar men kan steunen, zal men moeten steunen; waar men het niet eens is, zal men de bondgenoot, wiens directe belangen bij een kwestie zijn betrokken, zoveel mogelijk moeten ontzien.

Portugal en Griekenland

De solidariteit, waarvan hierboven bij herhaling werd gesproken, wordt op een zware proef gesteld, waar het de verhouding tot Portugal en Griekenland betreft. Bij de beoordeling van de positie van deze landen in de Navo dient overwogen te worden, dat uitsluiting uit de Alliantie door de unanimiteitsregel wordt beheerst, hetgeen impliceert, dat zij niet uitvoerbaar is.

In Portugal valt onder de regering-Caetano een zekere verbetering te constateren. Hoewel Portugal bij verre na geen democratie genoemd kan worden, lijkt het weinig reëel juist thans acties te gaan ondernemen. Bij het sluiten van het verdrag speelde de politieke situatie in Portugal klaarblijkelijk geen rol. De Portugese koloniale politiek dient op geen enkele wijze door de bondgenoten gesteund te worden. Solidariteit is hier niet op zijn plaats, evenmin als het „zoveel mogelijk ontzien”: een fundamenteel verschil van politiek beleid kan niet overbrugd worden.

Voor wat Griekenland betreft, dient alles nagelaten te worden, wat de positie van het huidige dictatoriale regime zou kunnen ondersteunen. Er wordt soms gepleit voor het onthouden van wapens aan Griekenland. Deze gedachte verdient geen steun, omdat zij, afgezien van de vraag of Griekenland dan niet elders wapens zou aanschaffen, het bondgenootschap ten opzichte van het communisme verzwakt, zonder de democratische krachten in Griekenland te versterken. In het algemeen is de verdediging van West-Europa tegen het communisme een groter belang dan de democratisering van het Griekse regime. Dit betekent geen miskenning van de ernst van de situatie in Griekenland en evenmin, dat de regeringen niet voort zouden dienen te gaan met geëigende middelen te trachten een terugkeer naar democratische verhoudingen in Griekenland te bewerkstelligen.

Atlantische Assemblée

De Atlantische samenwerking heeft een intergouvernementeel karakter. De rol van de nationale parlementen is beperkt tot indirecte controle. Meer rechtstreekse controle door parlementsleden is een noodzaak, ook om de wil tot handhaving van het bondgenootschap te behouden. De Atlantische Assemblée heeft zeer beperkte bevoegdheden. Langs lijnen van geleidelijkheid zou verbetering tot stand moeten worden gebracht. De voorlichting over de Navo is onvoldoende en geschiedt buiten iedere parlementaire controle om. De vraag rijst, of de Raad, die het budget voor de voorlichting goedkeurt, niet via een Raadsbesluit zou kunnen vast stellen dit budget en het programma vervolgens aan goedkeuring van de Assemblée te onderwerpen, met daaraan verbonden de normale parlementaire rechten van amendement e.d. Dit zou een aanzet kunnen zijn tot een uitgebreider budgetrecht en een betere controle van de Assemblée op de organisatie.

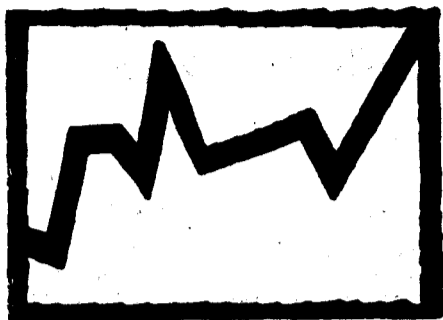

BODEGOM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
Oostkade 24 - tel. 01880-2501 - Spijkenisse

Fusieregeling

door mr. J. van Galen

Het veelvuldig voorkomen van fusies heeft aanleiding gegeven tot beraad over de te volgen procedure wanneer twee of meer ondernemingen besluiten tot een samenwerking waaruit één onderneming ontstaat. De oorzaken van de fusiebeweging zijn overbekend: noodzakelijke schaalvergroting, meer research, wat bundeling van krachten eist, het streven naar grotere eenheden in verband met de internationale ontwikkeling (EEG) en vaak ook financieersmoeilijkheden.

Bij een fusie zijn verschillende groepen betrokken: de kapitaalverschaffers in het algemeen, de aandeelhouders, het personeel en ten slotte het bestuur. Dit laatste, het uitvoerend orgaan van de onderneming dus, besluit tot fusie met een andere onderneming c.q. adviseert de aandeelhouders een bod op hun aandelen te aanvaarden.

De eerstgenoemde categorieën vervullen hierbij een lijdelijke rol. Zij worden pas op de hoogte gesteld wanneer de besturen de zaak beklonken hebben. De aandeelhouders kunnen dan nog slechts het aanbod verwerpen of accepteren, maar op de materiële voorwaarden kunnen zij geen invloed uitoefenen. Aangezien zo'n omwisselingsaanbod doorgaans boven de beurskoers uitgaat, is verwerping uitzondering.

De werknemers staan uit hoofde van hun juridische verhouding tot de onderneming geheel buiten de onderhandelingsfeer, maar niemand kan ontkennen, dat hun belangen bij de onderneming niet even zwaar zouden wegen als die van de aandeelhouders.

Engelse Code

In Engeland waar de fusiebeweging al veel eerder dan in ons land van start gegaan is, heeft deze praktijk ook veel eerder aanleiding gegeven om bepaalde regels op te stellen, die in acht genomen moeten worden bij fusies. De stoot hiertoe is gegeven door het Londense beursbestuur en de Bank van Engeland. Aanleiding hiertoe waren de misstanden, die ontstonden en bv. aanleiding gaven tot discriminatie van aandeelhouders, gebruik van voorwetenschap, opkoping van aandelen beneden de latere overnemingskoers en andere praktijken die, naar het oordeel van de Bank van Engeland het aanzien van de City — het zijn in Engeland voornamelijk de City-bankiers, die fusies op touw zetten — zouden kunnen schaden.

In 1959 is een werkgroep gevormd, die een „code” heeft ontworpen, die echter zo vaag en onduidelijk was, dat zij weinig effect sorteerde. Bovendien was de commissie, belast met de toepassing — het zgn. Panel — samengesteld uit city-representanten en een hoge functionaris van de bank van Engeland, die het lidmaatschap en het secretariaat als „part time job” wantrouwen. Na enkele wijzigingen is nu een regeling tot stand gekomen waarbij het Panel geen grotere bevoegdheden heeft, maar wel efficiënter, deskundiger en flexibeler kan werken. Een belangrijke factor in Engeland is de Board of Trade, die op grond van de Britse kartelwet elke fusie kan controleren.

Sociaal element

Terwijl in Engeland het streven naar een zekere controle op fusie-praktijken

is uitgegaan van de beurs- en bankinstanties, is in ons land vooral het sociale element op de voorgrond getreden. Als oorzaak hiervan kan worden genoemd de zaak Wilton-Fyenoord-Bronswerk, waarbij twee groepen elkander deze onderneming betwistten en deze ten slotte werd „opgedeeld”. Voor het personeel was het hier duidelijk: bij u, over u en zonder u. In Engeland zijn dergelijke reacties niet voorgekomen, naar men zegt, door de controle van de Board of Trade waarin de vakverenigingen een grote invloed kunnen uitoefenen.

Twee jaar geleden werd hier te lande aan een regeling gewerkt: de Vereniging voor den Effectenhandel volgt uit hoofde van de behartiging van de belangen van aandeelhouders fusies met aandacht, het ministerie van economische zaken bestudeerde de zaak in een interdepartementale commissie, het Verbond van Nederlandse Ondernemingen eveneens. De Tweede Kamer nam een motie (o.a. voorgesteld door de tegenwoordige minister Nelissen) aan, waarin een wettelijke regeling werd gevraagd. De regering vroeg advies aan de Ser, die de vorige week een door de Ser gevormde commissie-Van der Grinten gegeven advies aanvaardde.

Zelfbestuur

Wij willen op de materiële inhoud van het advies van de commissie-Van der Grinten niet ingaan. Het advies beoogt in de eerste plaats informatie te verschaffen aan de belanghebbende groepen buiten het bestuur, dus de aandeelhouders en de werknemers.

Opmerkelijk is het oordeel van de commissie — en dus van de Ser, dat deze zaak geen wettelijke regeling behoeft, maar aan het bedrijfsleven, belichaamd in de Ser kan worden overgelaten. Dus een keuze vóór het Britse stelsel. Dit is toe te juichen. Het betekent de aanvaarding door het georganiseerde bedrijfsleven van een stukje verantwoordelijkheid. Dit beantwoordt aan een van de bedoelingen waarvoor de Ser in het leven geroepen is.

Geen regels

De Ser kan de gedragsregels gemakkelijker wijzigen dan de wetgever, die de praktijk aan een bepaalde procedure en vastgestelde voorschriften bindt. In Engeland is gebleken, dat men geen stringente regels voor fusies kan geven. Allereerst om de simpele reden, dat de zaken bij iedere fusie weer anders liggen. Wat in het ene geval toelaatbaar

Veerman

Het komt in het politieke debat helaas nog maar al te vaak voor, dat men elkaar bestrijdt met methoden die de toets der kritiek beslist niet kunnen doorstaan.

Een voorbeeld daarvan gaf vorige week zaterdag dr. A. Veerman, voorzitter van de ARP, tijdens een conferentie van zijn partij die in Utrecht werd gehouden.

Toegegeven: de heer Veerman heeft het niet makkelijk in zijn partij waar de zogenaamde radicalen het hem danig lastig maken. Daarom hoeft hij evenwel zijn gramschap niet op ongemotiveerde wijze op anderen af te reageren.

Dit deed hij bepaald toen hij letterlijk verklaarde: „De VVD blijft bereid tot samenwerking, maar met een toenemende liberale zelfverzekerdheid, die mogelijke partners alleen maar kan afschrikken.”

Dr. Veerman verzuimt bij deze uitlating het hoe en waarom van zijn beschuldiging nader uit te werken. Hij komt niet met bewijzen, maar geeft enige slagen in de lucht, die het voor de publieke tribune wellicht zullen doen, maar die op niets zijn gebaseerd. Dat is jammer.

Men kan in politiek opzicht van mening verschillen. Akkoord. Maar dan dienen die meningsverschillen gefundeerd en met bewijzen te worden gebracht en zeker niet op de wijze waarop de heer Veerman dat met betrekking tot de VVD meende te moeten doen.

S.

is, kan in het volgende moeten worden afgekeurd.

Een belangrijke functie van het Britse Panel is het geven van advies aan ondernemingen, die een fusie beogen. Dit kan conflicten voorkomen. Het is een functie, die gemakkelijker door een instantie van het bedrijfsleven kan worden waargenomen dan door een regeringsorgaan.

De Ser zal zich er van bewust moeten zijn, dat de taak die hij op zich wil nemen niet gemakkelijk is. Het is immers, ook na een uitvoerig onderzoek, vaak moeilijk een juist oordeel te geven over conflicterende belangen.

Interessant is intussen wat minister Nelissen met het Ser-advies zal doen. Zal hij nu, als minister, blijven vasthouden aan een wettelijke regeling?

N.V. Houthandel v.h. W. Kunst

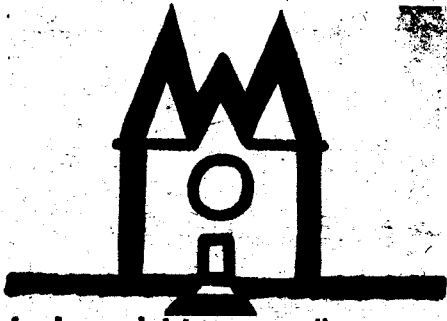
GRONINGEN

EEMSKANAAL Z.Z. 19 - Tel. 05900 of 050 - 35105*

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

In deze rubriek geven wij een zeer beknopt overzicht van de VVD-activiteiten in de Tweede Kamer. Men vindt er in o.a. de vragen, die onze Kamerleden aan de regering stelden, de houding van de fractie bij verschillende stemmingen en enkele punten waarop de VVD bij de debatten in het bijzonder de aandacht vestigde.

VVD in het parlement

Bij de begrotingsbehandeling van financiën in de Tweede Kamer heeft de VVD bij monde van de heer Porthoine een motie van D'66 afgewezen, waarin verhoging van de belastingen in de vermogenssfeer werd aangewezen als de oplossing om aanvullende dekkingsmiddelen voor minister Witteveen te verkrijgen. Van verschillende zijden was namelijk de vrees uitgesproken dat de overheidsuitgaven dit jaar sterker zullen stijgen dan was beraamd en dat de minister met een nieuw dekkingsplan zal moeten komen. De heer Porthoine bleek van oordeel dat het nog te vroeg is om te kunnen zeggen, dat er hogere dekkingen nodig zullen zijn.

De heer Joekes pleitte bij deze gelegenheid voor meer openheid op de kapitaalmarkt. De liberale fractie staat een flexibel concurrentiesysteem voor en dat kan pas goed werken, aldus de heer Joekes, als iedereen kan zien wat er gebeurt. Naar zijn mening schort het daaraan nogal.

Het debat bracht overigens de heer Joekes scherp in stelling tegenover de heer De Goede (D'66), die suggereerde dat de opmerkingen van mr. Geertsema voor mogelijk vervroegde Kamerverkiezingen waren ingegeven door de angst voor grote belastingverhogingen. De VVD zou dan alvast maar vóór de buibinnen zijn aldus de heer De Goede. De heer Joekes: „Deze politieke aantijging is niet fatsoenlijk. De heer De Goede heeft een opmerking van mijn fractievoorzitter bepaald onjuist geïnterpreteerd. Hij zal moeten aantonen, dat er één situatie is geweest, waarbij mijn partij is weggelopen voor komende

moeilijkheden. Anders moet hij zijn insinuatie intrekken.” Waarna de D'66'er onmiddellijk inbond.

Tijdens besprekingen over de hoogte van de AOW verwierp de VVD met enige andere fracties een motie van de PvdA, waarin nu al een uitspraak werd gevraagd over een verhoging van de AOW tot het netto-minimumloon. De tegenstemmers wilden niet vooruitlopen op een SER-advies over de problematiek van de pensioenen.

Mevrouw Veder-Smit boekte succes door via een amendement schrapping te verkrijgen van politieke druk op de EEG-partners uit een motie van D'66 om het probleem van de Rijn-verontreiniging aan de orde te stellen in de internationale commissie ter bescherming van de Rijn tegen verontreiniging.

Tijdens het begrotingsdebat over ontwikkelingshulp stelde de heer Schlingemann o.m. dat deze hulp voor hem als mislukt moet gelden, indien de wereld aan het einde der jaren zeventig nog kampt met hetzelfde chaotische handelsverkeer als op het ogenblik het geval is. Doorslaggevend is z.i. hoe de houding van de Verenigde Staten tegenover de ontwikkelingssamenwerking zich zal ontwikkelen.

Vragen

Uit de liberale fractie werden de volgende vragen gesteld:

- Mevrouw Veder-Smit en de heer Tuijnman: hoeveel boerderijen zijn er op de ontwerprijst van monumenten geplaatst, gesplitst per provincie?
- De heren Koning en De Beer: is de minister voornemens een onderzoek te verzoeken naar het spoorwegongeval op 7 februari op het traject Lage Zwaluwe - Dordrecht?
- De heer Vonhoff: is het waar dat in het rayon 's-Hertogenbosch 20 pct. der schoolhoofden in het vorige schooljaar zijn werk heeft moeten neerleggen ten gevolge van andere dan normale ziektegevallen?
- De heer Vonhoff e.a.: wil de staatssecretaris het bestuur van de Unie van MTO-verenigingen op zeer korte termijn voor overleg uitnodigen om daarbij de voorstellen van 20 oktober van deze organisatie te kunnen bespreken?

Ondernemingsrecht

(VERVOLG VAN PAGINA 10)

dering sprak zich er ook voor uit dat winstdelingsuitkeringen in de vorm van aandelen zouden kunnen geschieden met dezelfde faciliteiten als bij geblokkeerde uitkeringen in geld.
Hoofredacties

Hoofredacties

De heer Van Aardenne onthulde dat de SEC een advies in voorbereiding heeft over de positie van de hoofdredacteurs van dag- en weekbladen, speciaal met het oog op de gewijzigde structuur van de raad van commissarissen volgens het Ser-advies. In het advies zal de SEC zich uitspreken voor:

- Invoering van een statuut voor de hoofdredacties, waarin de onafhankelijke positie van de hoofdredacteur wordt neergelegd;
- Opneming in de wet van de mogelijkheid om NV's die een persorgaan uitgeven voor te schrijven dat de raad van commissarissen bepaalde besluiten (zoals bijvoorbeeld wijziging van signatuur van het desbetreffende blad) slechts met een versterkte meerderheid kan nemen;
- Erkenning in de wet op de ondernemingsraden dat het journalistiek-redactionele beleid van de hoofdredacteur niet ter discussie in de ondernemingsraad gesteld kan worden. Aan het slot van de openbare vergadering van de partijraad preees partijvoorzitter mevrouw G. V. van Someren-Downer de SEC als een der actiefste commissies van de VVD. Zij verklaarde zich bij voorbaat te verheugen op het partijcongres, dat volgend wee-eiende te Breda gehouden zal worden. „Het kan een bijzonder goed congres worden”, zo merkte zij op.

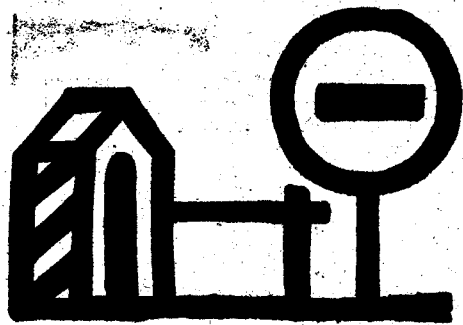
VETA INDUSTRIE- EN HANDELMAATSCHAPPIJ N.V.

levert machines en gereedschappen voor de metaalbewerking

o.m. cirkelzaagmachines - hand- en pneumatisch bediend, plaatbewerkingsmachines, persen, bandslijpmachines, lasvormers, lastrafos.
Levering uit voorraad - Interessante prijzen!

Vraag vrijblijvend inlichtingen of offerte

BUSSUM - NIJVERHEIDSWERF 65 - TEL. (02159) 3 00 55 (3 lijnen)

Buitenlands overzicht

De demissionaire Italiaanse premier Mariano Rumor heeft van president Saragat de moeilijke opdracht ontvangen op te treden als kabinetsformateur. Moelijk, omdat gezien de gespannen partijverhoudingen in Italië, het niet eenvoudig zal zijn — als gevraagd en door Rumor zelf gewenst — een kabinet samen te stellen op basis van de „oude” coalitie van christen-democraten, socialisten, (rechtse) sociaaldemocraten en republikeinen. De scheuring in de grote socialistische partij leidde de vorige zomer tot het uiteenvallen der coalitie. Zo kwam het onder Rumor tot een minderheidskabinet slechts van christen-democraten. Maar deze premier, uitnemend kenner van het Italiaanse binnenlands-politieke krachtenveld, voelt er kennelijk weinig voor op lange termijn het mikpunt te worden van alle kritiek.

De scheidingslijn in Italië verdeelt niet slechts de socialisten en rechtse

RUMOR

sociaal-democraten. Zij loopt ook dwars door de christen-democratische partij. De linkervleugel zou de voorkeur geven aan een samengaan met slechts socialisten. Op die wijze zouden zij in staat zijn tot het voeren van een vooruitstrevende politiek. De (rechtse) sociaal-democraten verwijten hun linkse ex-broeders, eventueel te willen samenwerken met de communisten. De communisten vormen in grootte de tweede partij van het land.

Bij dit alles moet men niet vergeten, dat de laatste jaren Italië door stakingen geteisterd wordt. Voeg daarbij rellen en bomaanslagen in Milaan en Rome, dan is het duidelijk dat Italië, waar op gezette tijden een anarchistisch element de kop tracht op te steken, behoefte heeft aan een stabiel bewind. Bovendien is er de nog altijd onoverbrugde tegenstelling tussen het rijkere industriële noorden en het arme agrarische zuiden. Rumor heeft behoefte aan een maximum van stuurmans- en overredingskunst.

door mr. L. Meyer

De bestandsovereenkomsten, gesloten na de zesdaagse oorlog, worden steeds meer genegerd. Een belangrijk moment trad in, toen Nasser, ondanks het bestand, een uitputtingsoorlog aankondigde tegen Israël. Het antwoord was: Israëlische bombardementen op militaire doelen dichtbij Cairo. Dat door de tragische vergissing van een Israëlische piloot de vorige week een zeventigtal Egyptische burgers het leven liet, zal ook Jeruzalem niet aange-naam zijn. Nasser en Rusland hebben zich gehaast deze vergissing een leugen te noemen. Het feit echter dat minister Dayan de Egyptenaren liet waarschuwen voor een tijdbom, die aldus kon worden gedemonteerd, wijst erop, dat inderdaad door een technische fout de metaalfabriek werd geraakt. Door de waarschuwing werd immers een belangrijk militair geheim prijs gegeven.

Intussen spreekt Nasser met twee monden. Nu eens verklaart hij dat er

NASSER

geen andere weg overblijft, dan „een zee van bloed” onder „een horizon van blakend vuur”. Dan weer toont hij zich geneigd tot een politieke oplossing.

Sinds de juni-oorlog zijn de partijen geen stap nader tot elkaar gekomen. Ook de pogingen der Grote Vier, die immers fundamenteel sterk verdeeld zijn liepen op niets uit. Rusland wenst zijn invloed in het Midden-Oosten te vergroten. Het heeft er belang bij de crisistoestand te laten voortduren. Toch wenst het stellig geen oorlog tussen de Arabieren en Israël. Zo zou voorlopig de beste oplossing een terugkeer — maar dan ook wederzijds — tot de wapenstilstand zijn. Bij gebreke daarvan beperking van de wapenleveranties.

Ook indirect bijv. aan Libië. Misschien zou dit — eindelijk — de voorbode kunnen zijn van een minimum aan vrede-wil, die voor het Midden-Oosten en de wereld onmisbaar is.

Ons liberale Tweede-Kamerlid, mr. dr. C. Berkhouwer heeft bij het recente begrotingsdebat over buitenlandse zaken een voortreffelijke rede gehouden, die zozeer onze instemming heeft dat wij hier aandacht willen vragen voor een paar hoofdpunten. Zo sprak hij van de „zorgwekkende zaak” die gelegen is in de gewelddadige omverwerping van democratische regimes. Ook de verwildering in het internationale verkeer” die o.m. tot uiting komt in het „regelmatig” kapen van vliegtuigen, is een kwalijke verworvenheid van onze moderne tijd.

Dan het op peil houden van de Nato. „Het verder verzwakken van de Nato tegenover het Warschau-pact” scheidt inderdaad „het risico, dat wij zo zwak worden, dat wij een onweerstaanbare prooi worden voor een hongerige agressor”. Zo kan dus alleen een sterke Nato ontspanning bevorderen. Wij zouden willen toevoegen: een machtsvacuüm

BERKHOUWER

lokt — de gehele wereldgeschiedenis be-wijst het — tot agressie uit.

Een detail: met voldoening constate-ren wij, dat de heer Berkhouwer over Nato in plaats van over Navo spreekt. Het is ons nooit duidelijk geworden, waarom men volkenrechtelijk onberispelijk, in Nederland niet gekozen heeft voor Traktaats- in plaats van Verdragsorganisatie. Waarmede men, wat nomenclatuur betreft, de zaak zou hebben vereenvoudigd.

Ten slotte: een door onze partijgenoot als eerste ondertekende motie, waarin verontrusting wordt uitgesproken over „uitingen van herlevend antisemitisme”, zoals dat blijkt uit „discriminerende maatregelen tegen joodse burgers in een aantal Oostbloklanden.” Deze motie was mede-ondertekend door vertegenwoordigers van zes andere partijen. Zij is met alleen de communisten tegen aanvaard. Verheugende solidariteit tegenover een slechte zaak.

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

★ ~~~~~ een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

containers:
koel/vries-
containers:

„Flats“ en
„Huilcontainers“:

Onder de beschermde naam „Multload“-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
denvervoer.

De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEEDELDE N.V.

'8-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
INKOMEN

Door de
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.

W.B.K. van 1938

Bergstraat 6-8 - Amersfoort - Tel. (03490) - 1 70 43 *

A. F. v. d. STEENHOVEN & ZN., DELFT
ROTTERDAMSEWEG 384 — TELEFOON 01730—2 16 56

★
Leveringen van zand, grind, grond, enz.

★
Massa-transporten met 3-zijdige kipauto's.

★
Speciale machines, trailers voor vervoer
van draglines - bulldozers - ketels enz.

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

**Boele's Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.**

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

DAMMERS & VAN DER HEIDE'S

Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expediteurs,
beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen
en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-1

Telegramadres: ENERGETIC (New Boe Code)
TELEFOON: 146011 — TELEX 21127 (6 lijnen)

Uit de stroom van brieven die ons voortdurend bereikt kiest de redactie er voor elk blad één die naar haar oordeel ruime aandacht verdient. Dat betekent niet dat zij de mening van de briefschrijver deelt, wel dat zij het de meest belangwekkende brief acht die de afgelopen weken werd ingezonden.

Uit de andere brieven citeert de redactie slechts wat haar daarin het meest (aangenaam of juist onaangenaam) heeft getroffen. Anonieme brieven en brieven in onleesbaar handschrift verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Uitstel benutten

In zijn „Navo-beleid in discussie” geeft de heer G. Koudijs in Vrijheid en Democratie van 23 januari op voortreffelijke wijze een overzicht van de stand van zaken t.a.v. de „Balance of terror” en de „flexible response”. In het kort komt zijn betoog er op neer dat men aanneemt dat, voor het huidige, door een combinatie van de nucleaire en conventionele strijdkrachten een situatie is ontstaan waardoor met redelijke zekerheid crises kunnen worden bezworen en agressie wordt voorkomen.

Voor mij is het echter een grote vraag of deze toestand zal blijven bestaan. Dank zij de geschetste situatie leven we nu niet in een oorlogssituatie met de landen achter het IJzeren Gordijn; maar nogmaals: de vraag rijst of dit zo zal blijven. De angst dat dit evenwicht verstoord zou worden deed onlangs vele diplomaten zich naar Helsinki spoeden! Men krijgt wel eens sterk de indruk dat we thans in een periode van uitstel van executie leven en als dit zo zou zijn, dan is onze eerste opdracht om alles in het werk te stellen deze periode van uitstel te benutten voor het zoeken naar betere wegen om de vrede te bewaren.

Hoe lang we nodig zullen hebben om tot deze betere oplossing te komen kan niemand zeggen. In deze wachtperiode zal met groot inzicht en op verstandige wijze moeten worden uitgezocht in hoeverre het handhaven van de balans voorwaarde is voor de realisatie van deze oplossing of juist een belemmering daartoe vormt. Daarnaast moeten we dus ons best doen om tot een betere oplossing te komen. Dit kost tijd en geld; dit betekent ook het aanvaarden van risico's!

Veel studie zal gewijd moeten worden aan de mogelijkheden op welke wijze

men er toe kan bijdragen om de invloed van de „Duiven” op de politieke ontwikkeling, zowel in de Sowjet-Unie als ook in de westelijke wereld te versterken. Dat er ook achter het IJzeren Gordijn „Duiven” aanwezig zijn en hun mening naar voren kunnen brengen zal mogelijk menigeen verbazen. Het bleek echter onlangs nog weer eens duidelijk in een artikel in „The Guardian” van 26-11-69 waarin Victor Zorza wijst op publikaties van Gromyko's zoon Anatoly. Een ander object van studie zal moeten zijn het zoeken naar gemeenschappelijke belangen, welke voor een gemeenschappelijke oplossing in aanmerking komen.

In het algemeen is men naar mijn mening te veel geneigd de defensie-aanleggenheden als op zichzelf staand te behandelen en dit leidt tot redeneringen als „men moet op alle eventualiteiten voorbereid zijn” e.d. M.i. geeft een beschouwing in het boven aangegeven groter verband een duidelijker en meer verantwoorde plaats van de defensie in het geheel van doeleinden en ontwikkelingen en zou ze ook als — tijdelijke noodmaatregel — mogelijk wat meer waardering in veler ogen kunnen oogsten.

Drs. A. J. Kruithof
Koningin Julianaweg 152
Leidschendam

ZEIST

Mooi gelegen luxe

2-KAMER VERZORGINGSFLAT

met c.v.-blokverwarming, loggia, bijbehorende bergruimte enz. Indeling: woon-eetkamer (ca. 7 x 4 m), slaapkamer (ca. 4 x 4 m) ineenlopende badkamer, keuken, toilet. Vraagprijs f 65.000,— incl. stoffering e.d. Spoedig leeg te aanvaarden. Gelegen nabij bossen, winkelcentrum en zeer goede verbindingen.

MAKELAARSKANTOOR VOORHOEVE & ALEXANDER

makelaars in onroerende goederen, lid N.B.M.,
Oranje Nassaulaan 43 - 45, Zeist. Tel. 03404 - 15285.

Mijn

opinie is...

• Schandelijk misbruik

Mevrouw M. S. Hugenholtz-van Rheineck Leyssius, lid voor de VVD van de gemeenteraad van Zandvoort, schreef ons een brief waarin zij de partij opwekt om iets te doen tegen het misbruik dat gemaakt wordt van de WW en de Bijstandswet. Zij kwam tot haar brief naar aanleiding van het betoog van de fractievoorzitster van de VVD in de gemeenteraad van Eindhoven, mevrouw mr. De Vries-van Haften, waaraan aandacht werd besteed in Vrijheid en Democratie van 23 januari j.l.

„Wij kennen allemaal wel een paar gevallen”, zo schrijft mevrouw Hugenholtz, „waar de uitkeringen absoluut niet op hun plaats zijn. Maar als men dat ter bevoegder plaatse heel voorzichtig naar voren brengt, wordt men afgescheept met „we kunnen het niet bewijzen en een controlerend ambtenaar is te duur”. Durft behalve de gemeente Eindhoven niemand hier iets aan te doen? Het is gewoon een schandaal dat op een dergelijke manier oplichtingen worden gepleegd. Daar zijn deze overigens uitstekende wetten niet voor bedoeld. Laat er door de regering controlerende ambtenaren worden aangesteld, dan blijft er na honorering van deze ambtenaren nog een aardig bedrag over in de staatskas”.

Mevrouw Hugenholtz besluit met: „Kom, dames en heren afgevaardigden voor onze partij in de Tweede Kamer, doe hier spoedig wat aan! Het zou ons ook heel wat extra stemmen opleveren bij de verkiezingen”.

• Kostelijke boter

In dezelfde brief snijdt mevrouw Hugenholtz ook nog een ander punt aan: de roomboter. Zij noemt dat het „boterschandaal” en is van mening dat de VVD ook dáár iets aan moet doen. „Dat de soldaten elke dag roomboter krijgen vind ik uitstekend. Laat die jongens maar goed gevoed worden. 't Is waarschijnlijk de enige periode in hun leven waarin zij dagelijks roomboter zullen eten”. Maar dat de koelhulzen vol liggen en de kostelijke boter zelfs verwerkt wordt tot veevoer doet haak de haren te berge rijzen. „In wat voor idiote wereld leven wij”, zo roept zij uit, „dat dit allemaal mogelijk is!”.

Bokma het allerbeste!

Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

Voor slechts vijf gulden per jaar

kan uw echtgeno(o)t(e) ook lid worden van de VVD. Volwaardig lid, met alle rechten.

Uw afdeling zou dat lidmaatschap zeer op prijs stellen. Wegens de financiële steun en omdat zij stemrecht heeft in landelijke vergaderingen in verhouding tot haar aantal leden, waarbij de betalende gezinsleden natuurlijk meefellen.

Inlichtingen bij uw afdelingsbestuur of bij het algemeen secretariaat van de VVD,

Koninginnegracht 61 te Den Haag
(Tel. 070-604803)

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

aannemingsbedrijf

ARNHEM:
Bruningweg 21
Telefoon: 085 - 454245 *

Woningbouw

de Kinkelder n.v.

ROTTERDAM:
Kipstraat 3d
Telefoon: 010 - 121288

Ziekenhuisbouw

arnhem - rotterdam

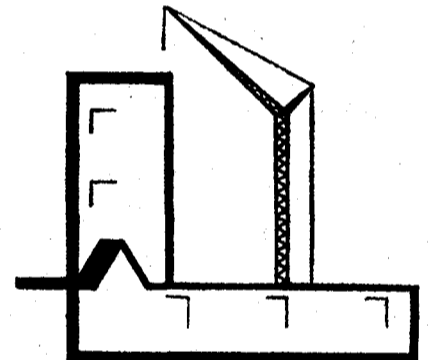
- utiliteitsbouw
- hoogbouw
- woningbouw
- betonbouw
- projectontwikkeling
- administratie en onderhoud van onroerend goed

n.v. bouw- en aannemingsbedrijf
VAN STRAALEN & VAN DER HAVE
strevelsweg 700 tel. 010-279580*
ROTTERDAM

**slavenburg's
bouwbedrijven**

SCHIEDAM - DORDRECHT

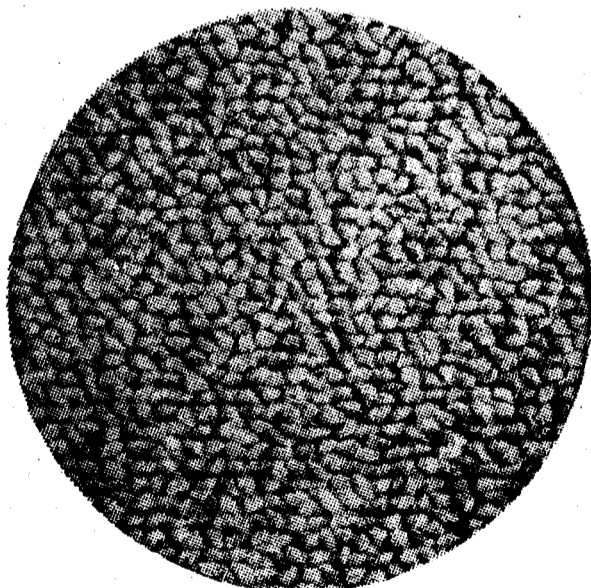
- voor : ★ Arbeidsbesparende woningbouw
★ Moderne aanpak o.a. gietbouw
★ Bouwstromen
★ Utiliteitsbouw

N.V. Aannemersbedrijf v/h J. Stam - Kortenaerstraat 3 - Zwijndrecht

01850-28939 - Directie; 28663 - Boekhouding - Loonadministratie; 29398 - Werkvoorbereiding - Voor- en Nacalculatie.

Geweven schoonheid in nylontapijt

Vertolon is een nylon tapijt, dat vervaardigd is volgens de beroemde weeftechniek. Vertolon vervult of pluist niet. Vertolon blijft mooi, zelfs op de meest intensief gebruikte plaatsen. Ieder van de 11 Vertolon-kleuren is fraai genuanceerd. Vertolon wordt geleverd op 380 cm. breed (kamerbreed) en 100 cm. breed. Vertolon is zoals alle Verto - producten ongelooflijk sterk. Prijs: 380 cm. breed: f 106,85 per meter. 100 cm. breed: f 28,15 per meter.

Nieuw en bescherming Verf Van Vettewinkel, Prins Hendrikade 80-82, Postbus 179, Amsterdam

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010-332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND
RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON”
VREELAND A/D VECHT

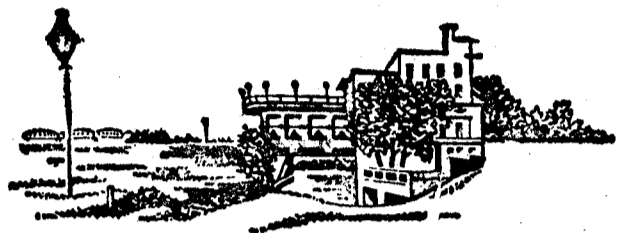
BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
 RESERVERING (02943) 1576

Hotel
Noordzee-Boulevard N.V.

Tel. 01184-2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemond, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

Rijnhotel-Arnhem

annex SAVOY-RESTAURANT

Hotel met sfeer en gesoigneerde keuken

RIJNTERRAS

Onderlangs 10 - Arnhem - Tel. 08300-27141

Hotel Bar
 Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen
 Aparte film-, toneel-, concertzalen
 Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

Hotel
„De Herikerberg”

Markelo - Tel. 05476-1223

Het gehele jaar geopend

Specialiteiten Restaurant

Ruime parkeergelegenheid

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR
HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

ER ZIJN NOG VELE VVD'ers INCOGNITO

U kent ze, ook in uw kring. Mensen die met de VVD sympathiseren, die elke keer VVD stemmen... Maar ondanks hun sympathie, ondanks hun overtuiging is het woord „lidmaatschap” Grieks voor hen. Niemand kan zich in deze tijd de weelde veroorloven om in politiek opzicht een masker te dragen. Hoe meer mensen met open vizier (als lid dus) voor de VVD-beginselen uitkomen, des te sterker kan de partij deze beginselen doen gelden. Met één pennestreek kunt u de VVD al helpen.

Geef ons naam en adres op van een VVD'er incognito in uw omgeving. Wij sturen hem dan ZES WEKEN LANG GRATIS Vrijheid en Democratie om hem rijp te maken voor zijn lidmaatschap. Nog beter: maak hem nu meteen lid. Eén enkel woord van u, als vriend of kennis, werpt meer gewicht in de schaal dan een dozijn verhandelingen van ons.

COUPON	
Aan het Secretariaat van de V.V.D. Koninginnegracht 61 's-Gravenhage	Naam:
Volgens inzender van deze coupon kunt u met kans op succes zes weken lang gratis het blad „Vrijheid en Democratie” zenden aan:	Adres:
	Plaats:

JA, DE VVD KAN OP MIJ REKENEN!

vrijheid en democratie

Het Bredase congres

In dit artikel worden enkele van de belangrijkste punten aangestipt, die aan de orde kwamen tijdens de vorige week gehouden algemene ledenvergadering van de VVD. Voor uitvoeriger verslagen verwijzen wij naar de aparte aan dit blad toegevoegde bijlage.

De VVD is bereid tot overleg over een stembusakkoord met de ARP, de CHU, D'66 en de KVP. Zij zal niet willen deelnemen aan een regering waarin ook ministers zouden zitten van de PvdA, de CPN, de PSP, de PPR en de Boerenpartij e.a.

Onverkort wenst de VVD vast te houden aan ons dualistisch staatsbestel, gekenmerkt door de eigen verantwoordelijkheden en taken van de regering enerzijds en van de Staten-Generaal anderzijds. Alle plannen die aan dit principe afbreuk doen wijst de partij van de hand.

De kabinetsformateur behoort niet rechtstreeks gekozen te worden.

Dit zijn enkele van de belangrijkste politieke uitspraken die de VVD het vorige weekeinde heeft gedaan tijdens de jaarlijkse algemene vergadering, gehouden in het moderne congrescentrum Het Turfschip te Breda. Een congres dat niet alleen op de aanwezige afgevaardigden maar ook op de buitenwacht een voortreffelijke indruk gemaakt moet hebben. Ook al meent de heer Opland in De Volkskrant (3 maart) de VVD te moeten afschilderen als een vergrijsd conservatief heer, die zich slechts met medicamenten in leven kan houden, de realiteit is dat de VVD opnieuw getuigd heeft van een moderne liberale visie op tal van maatschappelijke en politieke problemen.

Eensgezind

De partij heeft dit op zeer eensgezinde wijze gedaan. Niet alleen vorige week in Breda; deze algemene ledenvergadering immers was het sluitstuk van een reeks openbare bijeenkomsten, die zich alle kenmerkten door de wil om na grondige voorbereiding een modern liberaal beleid te formuleren. Wij denken aan de openbare partijraadsvergadering, begin februari te Utrecht gehouden, tijdens welke de laatste hand werd gelegd aan het voortreffelijke rapport van de sociaal-economische commissie der partij over de herziening van het ondernemingsrecht. Niet minder belangrijk zijn de openbare beraadslagingen geweest over de rapporten van de commissie Kiezer en Gekozenen. De laatste resoluties, door deze commissie voorgesteld, werden te Breda behandeld. Last but not least is daar het Liberaal Beraad, dat resulteerde in drie belangrijke resoluties, die eveneens in Breda werden aanvaard.

Mede door dit alles is de VVD een der weinige grote politieke partijen in ons land geworden, waarvan de kiezers precies weten wat zij eraan hebben. Dat zij daardoor ook een des te geduchter tegenstandster is van de vele partijen wier belangrijkste kenmerk eerder verdeeldheid dan duidelijkheid is, zal wel de oorzaak zijn van het feit dat steeds feller krampachtige pogingen worden ondernomen om — tegen beter weten in — de VVD af te schilderen als de pleitbezorger van het Nederlandse conservatisme.

Men hoeft slechts de redevoeringen van mevrouw Van Someren en de heer Geertsema te lezen (integraal afgedrukt in een speciale bijlage bij dit blad) om tot de conclusie te komen dat in ieder geval het etiket „conservatief” de VVD ten onrechte wordt opgeplakt. Het is immers niet een conservatieve gedachtingang die deze redevoeringen beheerst, maar de overtuiging dat bij al ons politiek handelen de democratie en het respect voor ieders vrijheid voorop behoren te staan. Men krijgt wel eens de indruk dat sommige zich progressief noemende lieden de begrippen „democratisch” en „conservatief” verwarren.

Voor zover zij het conservatief vinden om democratisch te zijn, willen wij er dan nog wel een eer in stellen door hen conservatief genoemd te worden. Verder valt er over de etiketten-plakkers weinig zinnigs te zeggen.

Enkele punten

Men vindt in dit blad uitvoerige verslagen van het Bredase congres, dat overigens op zeer bekwame wijze geleid werd door voorzitter mevrouw Van Someren. Hier volstaan wij slechts met het aanstippen van nog enkele punten:

- De VVD heeft uitgesproken dat aan alle Nederlanders die in het buitenland wonen het actief kiesrecht behoort te worden toegekend.

- De minimum-leeftijd voor het gewone lidmaatschap van de partij is verlaagd tot 18 jaar.

- Het congres nam een motie aan over de hand over hand toenemende misdadigheid in het luchtverkeer, waarin gevraagd wordt om collectieve maatregelen van de grote luchtverreende naties.

- Mevrouw Van Someren heeft de voorzitter van D'66 uitgedaagd met haar — zo mogelijk voor de televisie — te debatteren over de verhouding tussen beide partijen (inmiddels is komen vast te staan dat dit debat zal plaats hebben in Avro's Televisier op 10 maart).

- De heer Geertsema heeft in zijn grote congresrede o.m. gesteld dat hogere uitgaven voor de defensie onvermijdelijk zullen zijn.

- Namens het hoofdbestuur zegde mevrouw Van Someren de instelling toe van een commissie die zich zal gaan bezighouden met de problematiek van de milieu-hygiëne.

- De VVD-fractie in de Tweede Kamer is geen voorstandster van een optrekken van de kiesdrempel boven de kiesdeler. Wel is zij voorstandster van verlaging der kiesgerechtigde leeftijd tot 18 jaar.

- Als geen meerderheidskabinet zou kunnen worden gevormd, geeft de heer Geertsema de voorkeur aan een minderheidskabinet boven een zgn. zakenkabinet.

- De algemene ledenvergadering heeft van harte ingestemd met een voorstel van het hoofdbestuur om de heren mr. E. H. Toxopeus en mr. D. A. Delprat te benoemen tot ereleden van de partij.

PH. C. LA CHAPELLE

Bedrijfsadviesbureau Hommes

Member
British Institute of Management

Govert Flinckstraat 19
Apeldoorn
tel. 05760—5 20 25

Fusies - Personeelselectie -
Bedrijfsadviezen

Ervaringen opgedaan en contacten gelegd in vele landen in Europa en Zuid-Amerika

OPENBARE VERGADERING PARTIJRAAD

De VVD belegt op zaterdag 18 april weer een openbare vergadering van de partijraad in een der zalen van Grand Hotel Gooiland te Hilversum. De bijeenkomst zal beginnen om 10.30 uur.

In het bijzonder zal aandacht worden besteed aan onderwijs-zaken, het woonbeleid en de milieu-hygiëne. Over deze onderwerpen zullen de Tweede-Kamerleden Vönhoff, Wiegel en Tuijnman concept-resoluties opstellen, die wij in het volgende nummer van Vrijheid en Democratie hopen af te drukken.

GELUKWENS VOOR ZEEUWSCH- VLAANDEREN

De VVD heeft het bij de gemeenteraadsverkiezingen die vorige week in Zeeuws-Vlaanderen zijn gehouden uitstekend gedaan.

Vergeleken met de Tweede Kamerverkiezingen van 1967 daalden de drie christelijke partijen van 35.1 tot 27.4 pct. De PvdA zakte van 19.8 tot 18.2 pct. De VVD steeg van 7.1 pct. bij de raadsverkiezingen van 1966, via 8.2 pct. bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer, tot 9.5 pct. nu.

Opmerkelijk was verder dat de PPR, in Zeeuws-Vlaanderen aangevoerd door vooraanstaande NKV'ers, 2.1 pct. van de stemmen wist te boeken. Vergeleken met D'66, dat slechts 3.1 pct. van de stemmen vergaarde, geen gek resultaat.

De uitslag had voor de VVD zelfs nog veel gunstiger kunnen zijn als in Terneuzen niet een plaatselijke concurrent, in de gedaante van een partij met de cryptische naam T 70-2000, had meegedongen.

Onze VVD'ers in Zeeuws-Vlaanderen wil ik, in aansluiting op het telegram van de Tweede Kamerfractie en de gelukwens van onze partijvoorzitster uitgesproken op ons congres in Breda, met deze pracht-resultaten van harte feliciteren.

Zij hebben in de gesprekken die ik met hen tijdens de gemeentelijke herindelingsprocedure, waarvan deze verkiezingen het gevolg waren, hun mening — want eens waren we het niet altijd — nooit onder stoelen of banken gestoken. Dat de verkiezingsuitslag zo gunstig is geweest, is aan hun strijdvaardigheid te danken.

In Oostburg steeg de VVD van 16.6 pct. in 1966 tot 20.6 pct. nu. In andere gemeenten deden onze partijgenoten onder de naam „gemeentebelangen” aan de strijd mee. Axel vertoonde een winst van 11.3 tot 16.5 pct., Sas van Gent van 8.9 tot 25.5 pct. en Sluis — waar we in een klap de grootste partij werden — van 16.2 tot 37.8 pct.

Ik wens Zeeuws-Vlaanderen, waar ik in de afgelopen jaren vele keren ben geweest, voor de toekomst alle goeds en ik hoop dit geweest — „Van de Ee tot Hontnisse, van Hulst tot aan Cadzand, dat is ons eigen landje, maar deel van Nederland” om een strofe uit het Zeeuws-Vlaamse volkslied te citeren —, ook de komende jaren nog vele malen te kunnen bezoeken.

H. WIEGEL

MEDEDELING

Bij de vervaardiging van ons blad hebben wij deze week helaas technische moeilijkheden ondervonden, die het noodzakelijk maakten af te zien van ons voornemen om een nummer te publiceren met 20 pagina's. De beperking waartoe wij gedwongen worden heeft tot gevolg dat men een aantal vaste rubrieken zal missen zoals het buitenlands overzicht, de rubriek De VVD in het parlement, de Vrouwenrubriek en de kronieken Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Noordbrabant. Voorts moesten wij afzien van plaatsing van enkele artikelen, gewijd o.m. aan de behandeling in de Tweede Kamer van de begroting van verkeer en waterstaat. Ook een aantal advertenties moest worden uitgesteld.

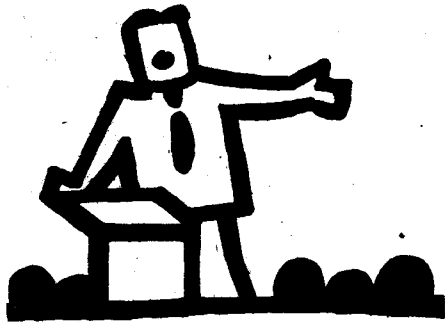
De redactie betreurt deze gang van zaken, die geheel buiten haar schuld ligt, ten zeerste.

Red. Vrijh. en Dem.

Radio-uitzending van de VVD: vrijdagavond 6 maart, van 18.20—18.30 uur, over de zender Hilversum I (402 m).

Kamerleden spreken

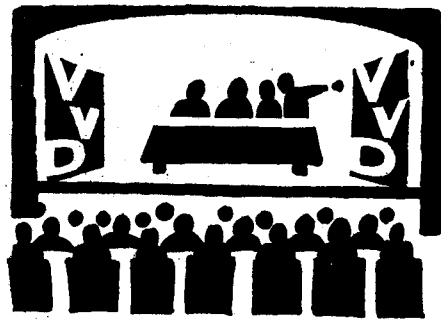
In deze rubriek worden korte aankondigingen opgenomen van vergaderingen van afdelingen, statencentrales, kamercentrales en eventuele andere VVD-bijeenkomsten. Uitzondering hierop vormen bijeenkomsten, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door VVD-kamerleden (deze worden aangekondigd in de daarvoor bestemde aparte rubriek) en bijeenkomsten die plaats hebben in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en in de agglomeratie Eindhoven (deze worden aangekondigd in de aan deze steden gewijde aparte rubrieken).

De rubriek wordt afgesloten op de zaterdag, voorafgaande aan de verschijningsdatum van het blad.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Spreekers	Bijzonderheden
7 maart	Nes	hotel Hofker; 20.00 uur	H. Wiegel	Onderwerp: De VVD en de komende verkiezingen (georganiseerd door afdeling Ameland)
9 maart	Hoogeveen	De Tamboer; 19.30 uur	mr. H. van Riel	Onderwerp: Bestuurlijke reorganisatie in Nederland (Ver. van staten en raadsleden van de VVD)
9 maart	Rotterdam	Recreatie-gebouw Hoogvliet; 20.00 uur	mr. A. Geurtsen	hearing Hoogvliet
9 maart	Alkmaar	Het wapen van Heemskerk; 20.00 uur	drs. Th. H. Joekes e.a.	Onderwerp: Vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid (georganiseerd door de statencentrale)
9 maart	Steenwijk	hotel v. d. Woude; 20.00 uur	mr. F. Portheine	onderwerp: De middenstand te midden van de politieke situatie
9 maart	Zwolle	Suisse; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	debat met mr. Th. J. A. M. van Lier (PvdA) en drs. M. Dijkstra (D'66)
9 maart	Warffum	De Breedenburg; 20.00 uur	H. Wiegel	liberale sociëteit Noord-Groningen; onderwerp: De VVD en de komende verkiezingen
10 maart	Weesp	The Poc; 20.00 uur	H. Wiegel	politiek café
11 maart	Alphen	hotel Centraal, 20.00 uur	mr. H. van Riel	regio Rijnstreek
11 maart	Klaaswaal	Wapen v. Holalnd; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	ondercentrale Hoeksewaard
12 maart	Wassenaar	bioscoop Asta; 20.15 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: De provincie in ons staatsbestel
12 maart	Leiden	VVSL 20.00 uur, Rapenburg 65	mevr. mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton	forum statenleden
12 maart	Naarden	21.30 uur	H. Wiegel	politieke markt
12 maart	Dordrecht	hotel Statenhof; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema	kamercentrale
12 maart	Delft	---	L. M. de Beer	P.-K. Studenten Ver. St. Vergilius (forum)
12 maart	Leerdam	---	H. J. L. Vonhoff	---
12 maart	Leiden	---	ir. D. S. Tuijnman	kamercentrale Leiden
13 maart	Deventer	hotel Royal; 20.00 uur	mr. H. van Riel	---
13 maart	Zeist	14.00 uur	H. Wiegel	Org. Vrouwen in de VVD, onderwerp: Woningbouw
13 maart	Gouda	De Zalm	dr. K. van Dijk	kamercentrale Leiden
13 maart	Leeuwarden	Klanderij; 20.00 uur	mevr. mr. E. Veder-Smit, R. Zegering Hadders e.a.	hearing
13 maart	Wormerveer	Nieuwe Soc. 20.00 uur	L. M. de Beer	De Zaanstreek
13 maart	Assen	Bellevue; 20.15 uur	mevr. H. van Someren-Downer, mr. W. J. Geertsema, mr. H. E. Koning	liberale bijeenkomst noord
14 maart	Meppel	---	mr. dr. C. Berkhouwer	JOVD
16 maart	Amsterdam	Krasnapolsky	mr. W. J. Geertsema	---
16 maart	Driebergen	Paulushof; 20.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: De liberale keuze
16 maart	Capelle a.d. IJssel	De Koperwiek, 20.00 uur	drs. Th. H. Joekes	politiek café
16 maart	Den Haag	Pulchri studio, 20.15 uur	mr. H. van Riel e.a.	---
16 maart	Groningen	Het Tehuis, Lutkenieuwstr. 20.00 uur	mevr. mr. E. Veder-Smit	onderwerp: Economische welvaart en milieu hygiëne
16 maart	Berkenwoude	't Voormalig Rechthuis; 20.00 uur	H. Wiegel	Krimpenerwaard; onderwerp: Overmorgen verkiezingen
16 maart	Bleiswijk	verenigingsgebouw Sjaloom, Dorpsstraat 43, 20.00 uur	ir. D. S. Tuijnman	onderwerp: De toestand van de land- en tuinbouw in de EEG
16 maart	Amersfoort	---	L. M. de Beer	---
16 maart	Maastricht	---	Z.E. M. J. Keijzer, mevr. H. van Someren-Downer, mr. H. E. Koning	---
19 maart	Rotterdam	Rijnhotel; 20.00 uur	ir. D. S. Tuijnman	onderwerp: algemene politieke toestand na de statenverkiezingen
20 maart	Franeker	---	H. Wiegel	statencentrale
3 april	Bussum	Politieke jongeren sociëteit Praetus	drs. Th. H. Joekes	---
4 april	Rijswijk	10.30 uur	H. J. L. Vonhoff	curriculum gemeenteraadsleden
6 april	Assen	hotel Overcingel; 20.00 uur	H. Wiegel	---
6 april	Delft	---	mr. A. Geurtsen	---
6 april	Bodegraven	---	H. J. L. Vonhoff	debat met AR over bestaansgrond confessionele partijen

STAAL
VAN KONSTRUKTIES
VOOR ELK PROJECT

LATUMEBO
 AL BIASSE RDAM TEL. 018-9-2647 POSTBUS 5

Aankondigingen

In deze rubriek worden korte aankondigingen opgenomen van vergaderingen van afdelingen, statencentrales, kamercentrales en eventuele andere VVD-bijeenkomsten. Uitzondering hierop vormen bijeenkomsten, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door VVD-kamerleden (deze worden aangekondigd in de daarvoor bestemde aparte rubriek) en bijeenkomsten die plaats hebben in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en in de agglomeratie Eindhoven (deze worden aangekondigd in de aan deze steden gewijde aparte rubrieken).

De rubriek wordt afgesloten op de zaterdag, voorafgaande aan de verschijningsdatum van het blad.

● 7 maart te Utrecht. Het Tweede Kamerlid mr. H. E. Koning maakt deel uit van een forum in het kader van het te Utrecht te houden VCSB-congres.

● 11 maart te Bilthoven. Forum-avond in het gebouw van de wijkvereniging Tuindorp (Talinglaan 10 te Bilthoven), waaraan een groot aantal politieke partijen deelnemen. De VVD zal vertegenwoordigd zijn door mr. J. Schuttevaer, lid van de provinciale staten van Utrecht en mr. D. Schuitemakers, lid van de Utrechtse gemeenteraad. Aanvang 20.15 uur.

● 13 maart te Rijswijk. De heer G. van der Zande, statenlid voor de VVD in Zuid-Holland, neemt deel aan een instuif te Rijswijk.

● 16 maart te Rotterdam. Vergadering in hotel Atlanta te Rotterdam van de districtscentrale Rijnmond.

● 19 maart te Tilburg ledenvergadering van de Kamercentrale Noord-Brabant in hotel Riche, Heuvel 37 te Tilburg. Er zal o.a. een nieuwe voorzitter worden gekozen.

● 24 maart te Vlaardingen liberale sociëteit in de bovenzaal van De Harmonie, aanvang 20.00 uur.

Kadercursus Dordrecht e.o.

De propaganda-commissie van de Kamercentrale van de VVD in het gebied Dordrecht heeft voor de bestuursleden, raadsleden en kandidaat-raadsleden van de afdelingen in het gebied van de Kamercentrale een kader-informatie-cursus georganiseerd.

Voor dit belangrijke initiatief werd o.m. de medewerking verkregen van de heren drs. G. M. V. van Aardenne, F. Hoogendijk, C. Niermeier, mr. J. G. Rietkerk en H. J. L. Vonhoff.

inschrijving dient te geschieden bij de secretaresse van de Kamercentrale, mevrouw P. A. Kampers-Beens, Vlammerssingel 24 te Hendrik Idé Ambacht, telefoon 01858 - 2162 (thuis) of 01850 - 24612 (kantoor).

De bijeenkomsten worden gehouden op de zaterdagen 21 maart en 4 april in café-restaurant Engels, Groot Handelsgebouw te Rotterdam, telkens van 10.30 tot 16.00 uur.

vrijheid en
democratie

De redactie van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactie-commissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De administratie (zowel voor abonnementen als voor advertenties) van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Rotterdam, Witte de Withstraat 73 (postbus 824). Telefoon (010)-111000, abonnementen toestel 219, advertenties toestel 224. Postrekening: 245103 ten name van administratie Vrijheid en Democratie te Rotterdam.

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Onder de loep

door A. W. Abspoel

• Dwaas gepAK

„Een vreemd mengsel van naïeve redelijkheid, links dogmatisme, hoofdstukken uit het Hadjememaar-repertoire en wereldverbetering”. (Algemeen Handelsblad).

„Een uitverkoopetalage van een winkel van Sinkel” (N. R. Crt.).

„Hooggestemde gevoelens en fraaie, zij het nogal wat ongrijpbare idealen, maar zij geven niet de indruk dat zij het harde politieke leven kennen” (Trouw).

„De introductie van een amateuristisch gezelschapsspel (...). De vervaardiging van een oubollige parafraze op een politiek program” (De Tijd).

Deze brokstukken uit enige willekeurige dagblad-hoofdartikelen, die er niet om liegen, hebben betrekking op de voorstellen van de werkgroep „Progressief Akkoord”.

Die kritiek in de dagbladen is al van dusdanige aard, dat het nauwelijks nodig is, aan dit werkstuk hier nog veel aandacht te besteden.

Tot de programmapunten behoren o.a.:

Vijftig miljoen gulden per jaar moeten worden ter beschikking gesteld van revolutionaire bewegingen in andere landen, die gericht zijn op vrijheid van de massa of op bevordering van sociale gerechtigheid. De landmacht moet worden afgeschaft en de defensie-uitgaven moeten worden bevroren. Instelling van een boven-nationaal parlement van rijke en arme landen, waarin beslist zal worden hoe een deel van de overheidsmiddelen van de rijke landen voor de ontwikkelingshulp zal moeten worden besteed. Wanneer een zeker aantal partijleden of kiezers dat wenst, moet een Kamerlid tussentijds zijn zetel ter beschikking stellen. Een volksreferendum zal op verzoek van 50.000 kiezers moeten worden uitgeschreven, tenzij 2/3 van het aantal Kamerleden dat tegenhoudt.

Bovendien zou een nieuwe organisatie van „progressieve kiezers” moeten worden gevormd, die de voornaamste kandidaten voor een kabinet zou aanwijzen en waaraan de deelnemende partijen bepaalde bevoegdheden zouden moeten overdragen.

De werkgroep, die deze en dergelijke fantasiën ontwierp, bestond uit twee leden resp. van de PvdA, de PSP, de PPR en later ook nog twee leden van de KVP (o.a. prof. Van Maarseveen) en één lid resp. van de ARP (drs. Feddema) en van D'66 (R. Kottman). Al deze partijleden hebben aan deze werkgroep echter voor eigen verantwoordelijkheid deelgenomen.

Het is onbegrijpelijk, dat een man als prof. Van Maarseveen aan een dergelijk „ludiek” spel heeft willen meedoen. Waarschijnlijk echter zal ook het ver gaande monistische staatsstelsel van de Commissie Duidelijkheid van de Groep van Achttien wel vooral van hem afkomstig zijn.

• Kiesdrempel en E.V.

Anders dan de afschaffing van de opkomstplicht hebben de dreigende plannen van minister Beernink tot invoering van een kiesdrempel die de kiesdeler te boven gaat (waar wij in ons vorige nummer al over schreven) een slechte pers gehad.

Tot degenen, die zich principieel tegen een kiesdrempel bij bijvoorbeeld 2 pct (zoals de meerderheid van de Kiesraad adviseerde) hebben uitgesproken, hoorde ook de hoofdredactie van De Telegraaf. Terecht acht ook zij het verwerpelijk, met toepassing van kunstmatige middelen kleine partijen, die de kiesdeler hebben gehaald, door middel van manipulaties met het kiesstelsel te weren.

Zij is van oordeel, dat „door de verhoging van de kiesdrempel en de daaruit voortvloeiende vermindering van het aantal politieke partijen geweld wordt aangedaan aan het Nederlandse beginsel van eenheid in verscheidenheid, welke weer samenhangt met de Nederlandse verdraagzaamheid, die ondanks alle aanvallen die erop gedaan zijn, eeuwenlang heeft stand kunnen houden.” Zij meent, dat het verdwijnen van de kleine partijen een geestelijke verarming zou betekenen.

Dat standpunt is in grote trekken ook het onze, maar wij hopen, dat het De Telegraaf tevens aanleiding zal zijn niet meer aan te komen met de in het verleden door haar nogal eens verdedigde omzetting van de evenredige vertegenwoordiging in een meerderheids- of districtenstelsel. Aan dat laatste stelsel

kieven namelijk precies dezelfde bezwaren. Ook dat verkleint of volstrekt willekeurige wijze de keuze van de kiezer en versterkt daarmee op even willekeurige wijze de uitslag voor de grootste partijen.

In bepaalde gevallen werkt het districtenstelsel zelfs nog willekeuriger dan een kiesdrempel. Een kleine partij, die haar aanhang gespreid over het hele land heeft, zal grote kans hebben in geen van de districten een zetel te behalen. Terwijl een even sterke kleine partij, welker aanhang echter vooral in een of enkele districten is geconcentreerd, dan wel een of meer zetels zal kunnen behalen.

Ook het verder nog door De Telegraaf genoemde bezwaar van de systemen, die door de verhoging van de kiesdrempel verloren gaan en dan op volstrekt willekeurige wijze andere partijen ten goede komen, geldt eveneens precies zo of nog in versterkte mate voor een meerderheids- of districtenstelsel.

• „Democratisch” lesgeven

Wat zijn de ervaringen van een „kritische” leraar, die probeert zijn theorieën voor de klas in de praktijk te brengen?

Onderwijs-redacteur Ton Elias van De Tijd, nieuwsgierig naar het antwoord op deze vraag, heeft dezer dagen in zijn blad het rapport gepubliceerd, door zo'n kritische leraar, de heer K. van Baalen, in de werkgroep „Ordeprobleem” van de Kring van Kritiese Leraren over het „democratisch lesgeven” uitgebracht.

De heer Van Baalen stelt voorop, dat de „kritiese leraren” tegen hebben, dat de leerlingen nu eenmaal komen uit „autoritaire gezinsvormen” en dat de eisen van de leerstof voortkomen uit een „autoritaire maatschappij”.

Je kunt proberen in je eentje in de eigen klas deze situatie te doorbreken door gewoon te zeggen dat zij, de leerlingen, nu verder de gang van zaken bepalen en dat jijzelf alleen er bent als adviseur. Je stelt duidelijk, dat je afziet van straf en ordemaatregelen. Je moet je ook vrijmaken van morele pressie en zg. natuurlijk gezag dat je je misschien in de lespraktijk verworven hebt.

Mocht je soms in je naïvetéit een zekere dankbaarheid verwachten, mij bleek daar niets van. Deze les is een lek in een goed sluitend autoritair systeem, waarin de kinderen moeten stil zitten, mond houden en de hele dag dingen leren die ze meestal vervelend vinden. Reken daarbij de ongedrukkings van erotische mogelijkheden die op die leeftijd opkomen, dan mag je niet verbaasd staan bij de enorme chaos, die ontstaat en de agressie die losbarst. Eerst tegen jou, staande in het traditionele mikpunt, later tussen de leerlingen onderling, waarbij alras de zwaksten of de meest gestoorde zich uitkristalliseren als objecten.

Voor de leerlingen zelf is de ervaring niet minder onthullend dan voor jou als leraar. Soms komen ze na een „les” schuld bewust vertellen, dat ze je echt niet onaardig vinden, maar dat ze zo'n rotklas zijn. Andere reacties zijn: „ik leer hier niks”, „ik ga wel naar de rector om overplaatsing te vragen naar een andere klas”, „mijn ouders zullen wel oppellen” of je hoort hun klachten via het goed met je menende collega's.

De leraar vertelt dan verder dat van een bepaalde klas een delegatie bij hem kwam met de mededeling, dat zij de vrijheid niet aankonden en dat zij namens de klas vroegen om herinvoering van het oude systeem, inclusief eventuele straf. Ook dat beviel toen echter weer niet en ze wilden het nog eens „democratisch” proberen.

Hun verwachting dat het nu beter zou gaan, was natuurlijk te naïef. De chaos en de agressie herhaalden zich vrijwel identiek. Weer vlogen krijtjes, etuis, schriften door de lucht. Jongens raakten in een gevecht, waarbij tafels omvielen. Meisjes gilden. Het bij jezelf ingekankeerde leraars ego dat zijn bevestiging vindt in een rustig penneende of luisterende kinderschaar, wordt tot op de grond toe afgebroken. Wat overblijft is zenuwachtigheid, schaamte, en alertheid dat er geen ernstige ongelukken gebeuren.

Zo gaat het relaas nog door. We komen o.a. nog tegen: „Met een schreeuw onderbreek ik hun gepraat en geloop en bied aan om de voor het moment te behandelen leerstof uit te leggen. De periode dat dat ongestoord kan, varieert van vijf tot twintig minuten...”

De rapporterende leraar eindigt dan

aldus: „Er is tegen deze methode enorm veel in te brengen. Je moet de leerlingen zekerheid, hou-vast geven. Je mag ze de maximale kansen op een carrière niet ontnemen. Je kan toch niet buiten het schoolsysteem waar je in zit. Je verpest de leerlingen door ze zo onrustig te maken. Je dupeert er je collega's mee. Zwakke leerlingen uit de klas worden labiel. Je krijgt die kinderen van hun ouders in het vertrouwen dat je hun een gevoel voor orde en gezag zal bijbrengen. De werksters krijgen onrechtvaardig veel schoon te maken. Alleen maar onvergeeflijke dingen, dat geef ik toe. Maar wat moet je als je ervan overtuigd bent dat autoritaire verhoudingen mensen verminken? En wat als je wilt streven naar opener, gelijkwaardiger verhoudingen. Moet dit dan blijven buiten het lokaal waar je de hele dag met kinderen werkt aan hun toekomst?”

De onopgesmukte wijze, waarop deze zich noemende „kritiese leraar” zijn relaas geeft, doet ons aannemen dat hij werkelijk goede bedoelingen nastreeft. Tegelijk echter staat voor ons vast, zoals in dit geval, goede bedoelingen, die volstrekt in strijd zijn met alle logica en realiteit, te allen tijde en onherroepelijk tot een echec zullen blijven leiden.

Er zijn in de loop van anderhalve eeuw ook op onderwijskundig gebied heel wat humaner toestanden en opvattingen gegroeid. De verhouding tussen onderwijzer of leraar en leerling is zeker niet meer als die tussen de voormalige Pruisische Feldweibel en de rekrut. De overgrote meerderheid der ouders zal er zich echter met grote felheid tegen blijven verzetten, dat hun kinderen op school een opvoeding krijgen die hen tot stijlloze, losbandige, zenuwpezerige dwarskoppen maakt. En die, eenmaal op de maatschappij losgelaten, door hun gebrek aan zelfs een minimum aan stijl en wellevendheid, zichzelf en hun medemensen tot last zullen zijn en maatschappelijke mislukkingen zullen worden met alle verdere gevolgen van dien. Ouders hebben het in deze tijd al moeilijker dan ooit. Zij zullen drommels goed moeten gaan uitkijken op wat voor school en bij wat voor onderwijzers en leraren hun kinderen zullen terecht komen. De verantwoordelijkheid van de ouders voor de toekomst en het geluk van hun kinderen is te zwaar om buiten het huis met hen op onverantwoordelijke wijze te laten experimenteren.

• Hoogleraren in verzet

Wat het wetenschappelijk onderwijs betreft slagen de neo-anarchistische studenten-activisten er helaas in, dit onderwijs hoe langer hoe meer te desorganiseren, vooral in Amsterdam.

De maatregelen, waartoe de toch zeker niet als reactionair bekend staande Amsterdamse hoogleraren Daudt en Rooij zich hebben genoopt gezien, typeren de steeds chaotischer wordende toestanden aldaar.

Prof. dr. H. Daudt, hoogleraar in de politicologie aan de Universiteit van Amsterdam heeft besloten zijn kandidaatscolleges politicologie te staken. De reden voor dit besluit is, zoals hij in een schriftelijke mededeling aan de studenten heeft uiteengezet, dat „er in de afgelopen maanden een sfeer van opruiing, verdachtmaking en woordterreur is gecreëerd, waarin het voor mij niet langer mogelijk is om beginnende studenten een eerste notie bij te brengen van het vak politicologie.”

Prof. dr. M. Rooij heeft zich als directeur van het Instituut voor Perswetenschappen naar aanleiding van een artikel in Propria Cures op zijn beurt genoopt gezien, aan studenten de toegang te ontzeggen tot dit instituut. Dit in verband met zijn verantwoordelijkheid voor de kostbare en unieke collecties, die daar zijn samengebracht.

Het is beschamend, dat het zover met studenten gekomen is. Dat de eigenlijke actievoerders slechts een minderheid vormen, is slechts een schrale troost, gezien het feit dat de anderen passief blijven.

Men vraagt zich af, hoever het moet komen tot er nu eindelijk eens een — positief gerichte — werkelijk serieuze en goed opgezette tegenactie komt. Een krachtige, doelbewuste tegenactie in woord en daad, die hervormingen alleen wenst tot stand te zien gebracht in redelijk overleg en die categorisch weigert politieke dogma's en revolutionaire slogans als uitgangspunt voor wetenschappelijke studie en onderzoek te aanvaarden.

A. W. ABSPOEL

Prikkels

• Dagblad Trouw over de totaaluitslag der verkiezingen in zeven Zeeuws-Vlaamse gemeenten: „KVP, Combinatie Christelijke Partijen en PvdA verloren ieder enkele zetels. De VVD was met drie zetels winst (van 9 op 12 zetels) de grootste winnaar. (...) D'66 behaalde in Zeeuws-Vlaanderen ondanks veel propaganda niet meer dan 2 zetels.”

• Prof. Daudt, die zijn colleges politicologie voor eerste- en tweedejaarsstudenten heeft gestaakt: „Een one man one vote systeem leidt in het universitaire bestel tot terreur van heksenjagers, in het zadel geholpen door argeloze begriptoners.”

• Mr. Van Mierlo naar aanleiding van zijn bezoek aan Frankrijk en de vergadering der Franse radicaal-socialisten: „Je moet niet te veel naar Frankrijk gaan, want bij je terugkomst in Nederland denk je dan dat het hier een paradijs is.”

• D'66 sympathisant W. L. Brugsma, hoofdredacteur van de Haagse Post: „Van Mierlo moet zijn frisse bent van onbelemmerde insprekers nog zo organiseren dat zij zich niet door inspraak verlammen en er aan ten onder gaan. Er zijn namelijk nuttiger dingen te bedenken waaraan die democraten ten onder kunnen gaan.”

• Uit een verslag in de Volkskrant: „Prof. Van Hulst, voorzitter van de CHU, vroeg zich af of we het in de naaste toekomst normaal zullen moeten vinden dat er in de hal van een pedagogische academie (toekomstige onderwijzers) een bord staat met: Laat niet als dank voor het aangenaam verpozen de directeur der school de condooms met de dozen.”

• Persbericht: „Oost-Duitsland gaat in Griekenland drie elektrische centrales bouwen. In Athene is bekend gemaakt, dat Griekenland en de DDR onlangs een overeenkomst hebben gesloten. (...) Al eerder heeft de Sowjet-Unie een elektrische centrale in Griekenland gebouwd.”

KVP-stuurgroep Steenkamp

De redactie heeft drs. G. M. V. van Aardenne, voorzitter van de sociaal-economische commissie van de VVD, bereid gevonden tot regelmatige medewerking aan ons blad ter verzorging van een sociaal-economische rubriek. Een eerste bijdrage van zijn hand in dit kader treft men hierbij aan.

Zo langzamerhand heeft iedereen zich vertrouwd gemaakt met de gedachte, dat de taken van de overheid zich blijven uitbreiden. Wensen van grotere en kleinere groepen burgers zijn er in haast onafzienbaar getal; de meeste van deze zijn geenszins onredelijk.

Wordt de realisatie van zo'n wens uitgesteld omdat niet alles tegelijk kan, dan is direct weer een „druksector“ t.o.v. de overheid geschapen: druk wordt uitgeoefend om ook die bepaalde taak spoedig ter hand te nemen.

Aangezien overheidstaken nu eenmaal ook geld kosten, dat door belastingen moet binnenkomen, is het niet zo verwonderlijk, dat de KVP-stuurgroep Steenkamp in haar concept-kernprogramma dat uiteraard ook de nodige wensen formuleert, zich tevens de noodzaak van dekking hiervan realiseert (dat is bij PAK-achtigen wel eens anders!) en dan ook met de gedachte komt de belastingdruk (in procenten van het nationale inkomen) van 29 pct. tot 31 pct. te laten toenemen.

Zo heel veel verschil met de huidige gang van zaken is dat overigens niet, de zgn. Witteveen-norm toch kent een accres van 1,2 pct. van de overheidsuitga-

ven per jaar boven de 4,8 pct. evenredig met het nationale inkomen; over 4 jaren genomen, komt dat aardig dicht in de buurt van de 2 pct. t.o.v. het nationale inkomen, die de stuurgroep de belastingen wil laten stijgen. (Van 1967 op 1970 is de stijging ook zo'n 2 pct. geweest). Om inflatoire druk te voorkomen mag volgens het ontwerp-kernprogramma van de KVP dan geen afwenteling plaats hebben, dus geen looncompensatie voor de prijsverhoging t.g.v. verhoging van de indirecte belasting (de helft van de verzwaring van de druk moet uit de indirecte, de andere helft uit de directe belasting komen).

Maar hier zit nu net de moeilijkheid: wij doen in ons land de laatste jaren haast niet anders meer dan afwentelen, als we maar enigszins de kans krijgen. Verhoging en indirecte belasting wordt afgewenteld door loonindiceringen (de metaal-cao!), verhoging van directe belasting wat meer versluierd, maar even reëel. Hier is duidelijk een wrijfpunt ontstaan tussen de wens naar collectieve voorzieningen en die naar grotere individuele welvaart (de wegen en de auto om die wegen te rijden). Aan de ene kant roept men om die collectieve voorzieningen, aan de andere kant tracht men de last die deze met zich brengen door te schuiven naar anderen. Uiteraard blijven de zwakste groepen met die afwentelingslast zitten; intussen is er zo weer een flinke bijdrage geleverd aan de inflatiespiraal.

De stuurgroep-Steenkamp heeft zich dit natuurlijk ook wel gerealiseerd, vandaar het voorstel voor een sociaal-economische programmering op middellange termijn. Overheid, werkgevers en werknemers moeten hieraan meewerken en zich aan houden. Het resultaat van het handelen van de individuele werkgevers - en werknemers wordt echter veel meer door de situatie op de arbeidsmarkt bepaald dan door een Ser-advies of iets dergelijks en dat werkt uiteraard door in de cao-onderhandelingen. We herinneren ons de historie van het Ser-advies van afgelopen zomer! De kans op niet slagen van deze politiek is dus wel groot te achten; het afwentelen zal nog wel even een

nationale sport blijven. En dan komt de stuurgroep met de klassieke oplossing: als het niet lukt en de particuliere bestedingen laten de ruimte voor groei voor de overheidsuitgaven niet — dan zal men de zo wenselijke uitbreiding van de collectieve voorzieningen moeten afremmen ten einde inflatie tegen te gaan! Het is voor mij, dit lerende, ten enenmale onbegrijpelijk, dat prof. Van Agt, eindredacteur van dit ontwerp-kernprogramma, dan in De Volkskrant laat schrijven dat dit programma niet met de VVD uit te voeren zou zijn! Het zou natuurlijk ook in de andere punten (in het geheel zijn het er 131) van het programma kunnen zitten, maar de heer Geertsema heeft in Breda zijn mening al duidelijk uitgesproken, dat alleen de drempel van 5 zetels voor de Tweede Kamer voor ons een onverteerbaar brok is. En dat is toch niet het criterium voor progressiviteit?

Hoe het ook zij, een realistische visie brengt mee dat de kans op een doorbreken van het afwentelingsmechanisme juist bij de zwaarte van de directe belastingdruk die wij nu kennen en met de kans op toenemende loonindiceringen (niemand dacht toch dat andere cao's dan de metaal wél met de loonwet zullen worden aangepakt?) niet hoog moet worden aangeslagen. Wat dat betreft, vrees ik dat de KVP naar de kwadratuur van de cirkel gaat zoeken.

De VVD heeft bij erkenning van de noodzaak van taakuitbreiding van de overheid steeds erop gewezen, dat dit — uitgaande van deze realistische visie — gepaard zou moeten gaan met inkrimping van andere, oudere, taken.

Een gemakkelijke opgave is dat echter zeker niet. Men zou zich bv. ook serieus moeten bezinnen op het geheel van de overheidstaak op verschillende bestuursniveaus en op de verticale (departementale) organisatie. Zeer grote concerns zijn ook steeds bezig hun efficiency te verhogen; zij schuwen dan ook het advies van deskundigen niet. Men hoeft niet meteen aan de KLM te denken, maar onze Nederlandse overheidsorganisatie zou wellicht van een dergelijk onderzoek kunnen profiteren. Wellicht kan het liberale alternatief zo de KVP-wensen toch realiteit doen worden!

Bokma het allerbeste!

Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

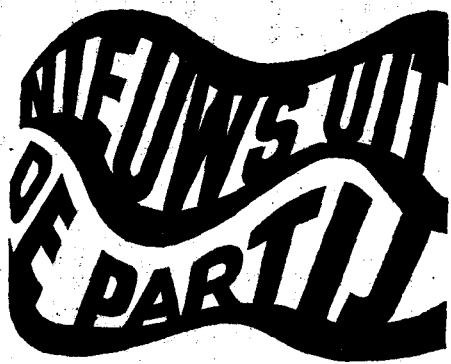
VETA INDUSTRIE- EN HANDELMAATSCHAPPIJ N.V.

levert machines en gereedschappen voor de metaalbewerking

o.m. cirkelzaagmachines - hand- en pneumatisch bediend, plaatbewerkingsmachines, persen, bandslijpmachines, lasomvormers, lastrafo's. Levering uit voorraad - Interessante prijzen!

Vraag vrijblijvend inlichtingen of offerte

BUSSUM - NIJVERHEIDSWERF 65 - TEL. (02159) 3 00 55 (3 lijnen)

In deze rubriek worden korte mededelingen opgenomen, zoals mutaties in besturen, van afdelingen, staten- en kamercentrales, de instelling van commissies en andere daarvoor in aanmerking komende wetenswaardigheden. Voor uitvoerige verslagen van gehouden afdelingsvergaderingen is geen ruimte beschikbaar.

Wetenswaardigheden betreffende de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en die in de agglomeratie Eindhoven, worden vermeld bij de aparte aan deze steden gewijde rubrieken.

Kopij voor deze rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk op de zaterdag vóór afgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie. Telefonisch wordt geen kopij voor deze rubriek geaccepteerd.

● Het bestuur van de afdeling 's-Hertogenbosch is door de ledenvergadering van 16 februari als volgt samengesteld: mr. H. Th. M. Lauxstermann (voorz.), mr. E. F. Berkhemer (secr.), W. C. J. Hopmans (penningm.), ir. H. Bouwmeester, mr. A. G. Maris en W. M. Sindorff (leden).

● De afdeling Oost Zeeuwsch-Vlaanderen stelde het afdelingsbestuur op 9 februari aldus samen: H. de Jonge (voorz.), dr. H. Beijer (secr.), C. J. L. Legemate (penningm.), D. van Leeuwen (vice-voorz.) en J. C. Vink (lid).

● Bestuursmutaties ook in de afdeling Lisse. Op 18 februari benoemde de ledenvergadering de heer J. F. Snik tot voorzitter als opvolger van de heer O. Heins. Vice-voorzitter werd de heer J. Ch. A. Mathey als opvolger van de heer A. Rietdijk. Secretaris werd de heer J. A. Bom (Kievitstraat 24 te Lisse), als opvolger van de heer J. F. Snik. De heren Heins en Rietdijk blijven als leden deel uitmaken van het afdelingsbestuur.

● Het bestuur van de afdeling Bloemendaal kreeg een gewijzigde samenstelling: mr. C. H. Strumphler (voorz.), mevr. W. Koppejan-Gonlag

(secr., als opvolgster van mevr. S. Makkreel-de Vries, die lid blijft van het bestuur), mevr. H. M. W. Markerink-de Leede (penningm.), ir. C. Romeijn (vice-voorz.), C. de Jong, mevr. S. Makkreel-de Vries, drs. Ch. H. E. Vogelzang en N. Vijsma (leden).

● De afdeling Uden e.o. besloot op 19 februari tot de volgende bestuurssamenstelling: M. J. Krebbers (voorz.), A. v. d. Hoek (secr., Bergweg 7 te Uden), mevr. J. van Schaik-Ovenberg (penningm.), T. van Schaik, P. J. M. Cleinens, W. A. J. Cornelissen en G. v. d. Vlies (leden).

● De afdeling Ridderkerk benoemde de heer B. J. Nugteren in haar ledenvergadering van 19 februari tot erelid.

● De afdeling Helmond e.o. stelde het afdelingsbestuur op 16 februari als volgt samen: G. E. Seckel (voorz.), D. Timmer (secr., Eksterlaan 6 te Mierlo); A. M. Keser (penningm.), mevr. A. Fentener van Vlissingen-Wisselink, jhr. C. G. J. L. van Andringa de Kempnaer, H. J. Kruidenberg en mevr. R. H. v. de Heuvel-Eringa.

● De afdeling Beverwijk heeft de heren A. Klomp en A. W. Lindeman herkozen als bestuurslid en laatstgenoemde

tevens opnieuw aangewezen als voorzitter. De vergadering keurde het beleid van de raadsfractie goed, maar achtte verbetering van de presentatie in de raadsvergaderingen gewenst, want naast de fractievoorzitter dienen, de andere leden meer aan het woord te komen. Ook ging de vergadering akkoord met het standpunt van de fractievoorzitter om zich te refereren aan het oordeel van de Tweede Kamer inzake de bestuurlijke indeling in de IJmond gezien de verdeelde meningen hierover in de afdeling.

● Op initiatief van de heer R. J. Middelburg is in St. Pancras in beginsel besloten tot de oprichting van een afdeling van onze partij. De officiële oprichtingsvergadering met mr. dr. C. Berkhouwer als spreker, vindt begin april plaats.

● De functie van penningmeester van de statencentrale Den Helder is overgenomen door de heer J. de Veen te Heerhugowaard.

● De sportcommissie van de VVD vergaderde op 24 februari in Den Haag. Hoofdpunt van de agenda werd gevormd door de discussienota met betrekking tot het sportbeleid.

JOVD-avond te Paterswolde

Het district Noord van de JOVD organiseert morgenavond, 7 maart, in het Familiehôtel te Paterswolde een districtsavond, aanvang 8 uur. Het Eerste Kamerlid voor de VVD ir. J. Baas zal een inleiding houden over de liberale landbouwpolitiek. Daarna zal een forumdebat plaats hebben tussen (ex)-JOVD'ers die kandidaat staan voor een zetel in de provinciale staten te weten de heren Evenhuis, Hilanides, Lammerts (allen vvd) en Lambers (D'66). Het debat zal o.m. gaan over de uitkomsten van het Liberaal Beraad.

De avond zal worden besloten met een groot bal tot 3 uur 's nachts.

Data hearings

Zoals reeds verschillende malen is aangekondigd organiseert de VVD overal in den lande zg. hearings. De volgende bijeenkomsten in dat verband zullen nog plaatshebben:

6-3 Goes	mr. J. F. G. Schlingemann; ir. D. S. Tuijnman; Y. P. W. v. d. Werff; mr. A. Geurtsen
6-3 Roermond	G. Koudijs; mr. F. Portheine; L. M. de Beer
9-3 Utrecht	G. Koudijs, drs. Th. H. Joekes, L. M. de Beer; mr. J. F. G. Schlingemann
13-3 Haarlem	H. Wiegel; mevr. drs. J. F. Schouwenaar-Franssen; mr. J. G. Rietkerk; mr. dr. C. Berkhouwer; H. J. L. Vonhoff; L. M. de Beer
13-3 Amsterdam	H. J. L. Vonhoff; mr. H. E. Koning; drs. Th. H. Joekes; mr. F. Portheine; mr. A. Geurtsen

Democratie en spuitfles

Mevrouw G. V. van Someren-Downer begon haar openingsrede met te wijzen op het grote liberale succes bij de zojuist in Zeeuws Vlaanderen gehouden tussentijdse verkiezingen. Zij stak een pluim op de hoed van al diegenen in dit gebied die tot het zo gunstige verkiezingsresultaat hebben bijgedragen en maakte, op gezag van de Zeeuwse Provinciale Courant, gezag van het „Hans Wiegeleffect“.

Er is, zo ving zij vervolgens haar eigenlijke rede aan, sinds 1945 sprake van twee revoluties: de ene heeft helaas niet plaats gevonden, het is de revolutie van de ontstelde jonge generatie die uit Wereldoorlog II de wereld instapte, de tweede is thans aan de gang en dreigt haar doel voorbij te schieten.

Het resultaat is de huidige verwarring, het verlies van zekerheden, het wantrouwen, het vluchten in schijnproblemen of een schijnwereld.

Waarom vond de eerste revolutie niet plaats? De angry young men van '45 hoopten en verwachtten dat er nieuwe en echte politieke scheidslijnen getrokken zouden worden na de oorlog, dat er een moderne aanpak van de problemen zou komen, een herleving van de democratie, die zoiets als fascisme voorgoed onmogelijk zou maken. Het liep allemaal even anders, wij weten het inmiddels: de confessionele partijen kwamen in oude onduidelijke glorie terug, de Partij van de Arbeid werd niet de brede vooruitstrevende volkspartij, maar verzandde al gauw in het oude SDAP-denken en dito jargon, vele jongeren kwamen pas tot een politieke keuze toen de VVD werd opgericht in de winter van '47 en '48.

Het echte nieuwe kwam niet, de toenmalige jongeren waren vermoedelijk te zeer doordrongen van de noodzaak Nederland eerst economisch weer op de been te brengen om luidkeels om een nieuwe politiek te gaan roepen. We hadden het te druk met het creëren van de welvaart en niet eens helemaal ten onrechte, aan mooie ideeën heb je niets als je straatarm en kapot bent. Toch, ondanks deze rechtvaardiging, blijft het een gemiste kans.

De welvaart kwam, de vernieuwing nauwelijks en nu vraagt de huidige jeugd zich af waarom er zo veel in de maatschappij scheef moest groeien.

Terwijl er politiek geen nieuwe kaders ontstonden, kwam er een technische ontwikkeling tot stand, die radi-

Hierbij publiceren wij de letterlijke tekst van de rede waarmee mevrouw G. V. van Someren-Downer, voorzitter van de VVD, het Bredase congres opende.

caler was dan enige politiek ooit geweest is. De techniek liet de politiek ver achter zich. Niet voor niets zei Frank Borman, de commandant van de Apollo 8: „De mens kan op technisch gebied alles wat hij wil, maar de vraag wat? is nog niet beantwoord“. Zo kon het gebeuren dat het Concorde-project tot stand kwam zonder dat er in het Britse parlement werkelijk over gedebatteerd was. Resultaat: technisch een perfect geval, in de internationale vervoerspolitiek schijnbaar moeilijk te plaatsen.

De techniek zorgde voor nog een afrekening: de grote Leider werd als het ware elektronisch vermoord. De grote man, wiens magisch woord gedrukt of door de radio tot ons kwam en waar zo'n geruiststellende werking van uit kon gaan is verdwenen. Zet diezelfde man op de televisie en je lacht je dood als hij grote woorden gaat gebruiken, het blauwe oog werkt dan als een soort lachspiegel. Iets moet heel hard en heel waar zijn wil het de televisie overleven. Een man moet gewoon een goed beleid voeren wil hij geloofd worden. Daar moeten wij op zich dankbaar voor zijn, maar ook hierdoor zijn wij in feite overrompeld.

Als je daarbij nog optelt dat de huidige problemen veel ingewikkelder

zijn, moeilijker aanspreken dan die van het begin van deze eeuw, dan is de inventarisatie aardig compleet. De problemen van de schoolstrijd, van de sociale achterstelling van velen waren weliswaar lang niet gemakkelijk op te lossen, maar ze waren met enkele simpele woorden uit te leggen. Dat kun je van de huidige problematiek niet zeggen.

Wat staat ons te doen?

Allereerst: weer de bezieling krijgen om de problemen te lijf te gaan. Dat schijnt voor velen moeilijk te zijn.

Een welvaartsdemocratie is moeilijker te vitaliseren dan een democratie in nood. Het gaat niet meer om de strijd om het bestaan, het gaat nu om de verdeling van de macht. Dit is helemaal niet het probleem van een bepaalde groep of klasse, maar van ons allen. Voor groepsidentificatie is dus geen plaats meer, ook al weer een houvast dat verloren is gegaan. Geen leiders geen groepen, waar moet je dan heen met je emoties, met je solidariteit? Velen zeggen: Nergens heen, je gaat gewoon achter je televisie zitten totdat je schrikt als de doden, gewonden en vervolgd van je beeldbuis over je nylon afwasbaar tapijt rollen. Naast het rooktafeltje waar de spuitbus op staat, die alle nare luchtjes verdrijft.

Vechten

Als ik een neger was in Harlem, dan wist ik precies waar ik voor vechten moest, als ik een schrijver was in de Sowjet-Unie, een journalist in Tsjechoslowakije, een inwoner van Angola of een Israëli, dan kon ik vechten als één soort held, nu immers niet. Je kunt je kinderen zonder te huichelen niet eens meer wijsmaken dat Nederland uit puur heldendom de oorlog ingegaan zou zijn als de Duitsers ons niet overrompeld hadden. Die kinderen weten vermoedelijk allang dat als dat niet gebeurd was Nederland net als in de eerste wereldoorlog goede zaken met beide partijen had gedaan, ook al had onze sympathie nog zo duidelijk aan de kant van de geallieerden gestaan.

Dat zijn de werkelijkheden waar onze jeugd rekening mee houdt, laten we daar geen illusies over hebben. De jaren zestig hebben afgerekend met een heleboel sprookjes, er zijn geen

nieuwe voor in de plaats gekomen en laten we nu wel met elkaar afspreken dat er ook geen nieuwe voor in de plaats hoeven te komen, voor mij hoeft het niet meer. Die ene oorlog was wel genoeg en de teleurstellingen daarna ook.

Aan Grote Leiders hebben wij ook geen behoefte, maar laten wij er wel voor zorgen dat wij tijdig oplossingen bieden, zodat de primitieven onder ons niet om een sterke man gaan roepen.

Wij moeten namelijk niet denken dat wat dat betreft onze democratie niet in nood is, dat is zij wel. Als het mogelijk is dat kleine minderheden intimideren en zelfs het werken onmogelijk maken dan is er een terreur ontstaan, die democratisch functioneren moeilijk maakt.

Geïntimideerd

Geertsema heet daar terecht op gewezen in zijn laatste radiopraatje. Het was goed dat hij het zei en gezien de reacties leeft datgene wat hij zei onder het Nederlandse volk. Maar het is wel treurig dat het iets bijzonders is als iemand zoiets zegt. Waar blijven de andere democratische politieke partijen? Zijn ze al geïntimideerd?

Waar blijven de democratische socialistische partijen, waar de confessionelen, waar de Democraten '66, die dan wel geen politieke kleur hebben, maar wie de democratie wel dierbaar is? Zijn ze bang om uitgemaakt te worden voor conservatief, dat modescheldwoord?

Of denken zij de mensen zoet te houden met de bijna heilig verklaarde inspraak, de pleister op alle wonden?

Er dreigt een nieuw sprookje te ontstaan dat inspraak uit de blauwe hemel komt vallen. Men vergeet erbij te vertellen hoeveel werk, hoeveel verwerking van informatie aan reële inspraak vooraf gaat. Het is onze taak de maatschappij zo in te richten en zo doorzichtig te maken dat diegenen die dat willen mee kunnen denken en praten. Laten wij elkaar echter niet wijsmaken dat 12 miljoen Nederlanders dat zullen kunnen en willen en dat al die anderen die niet meedoen gelukkig en weer ongefruistreerd de wereld inkijken als de optimale inspraak bereikt is. Er zal altijd zoiets als gedelegeerd vertrouwen blijven voor de mensen die nu eenmaal niet anders willen.

Laten wij oppassen voor nieuwe sprookjes, die straks tot nieuwe (en juist omdat het nieuwe zijn) nog veel grotere teleurstellingen zullen leiden. Het is gevaarlijk een verontruste wereld kiekeriek te verkopen.

Waarheen?

Wat er moet gebeuren is dat er op grond van rationele programma's tot

een samenwerking gekomen moet worden voor een toekomstige regering. Het moeten doelmatige programma's zijn, uitgaande van een doelstelling. Die doelstelling zal bij een liberaal en andere zijn dan bij een socialist, of z.g. pragmatische dat nu leuk vinden of niet.

Voor ons programma zijn al vele bouwstenen klaar in de vorm van het Liberaal Beraad. Op de extra openbare Partijraad in april werken wij de problemen van onderwijs en milieu verder uit aan de hand van resoluties en pre-adviezen van de Kamerleden Tuynman, Vonhoff en Wiegel. Voor de zomer is een eerste concept-programma klaar en direct na de zomer zal het na discussies in afdelingen, partijraad en algemene vergadering vastgesteld worden. Aan het onderwijs wordt een apart congres gewijd in oktober.

Maar dan? Iedereen is het er in dit land wel over eens dat het dringend nodig is dat de kiezer voor de verkiezingen weet wat voor beleid er dank zij zijn stem uit de bus komt. Dat betekent dat het uit moet zijn met het gemarchandeerd met stemmen als de stembus al gesproken heeft. Wij kunnen het er wel over eens zijn dat een groot deel van de frustratie, van de terecht onvrede over onze democratie aan die praktijken toegeschreven moeten worden. Straks op deze avond zullen wij resoluties behandelen die hierover gaan, maar ik durf nu al te voorspellen dat de VVD haar principe trouw zal zijn dat de kiezer het recht van meebeslissen heeft.

Onjuist

Ik ben het in dit opzicht geheel met D'66 eens dat de vroegere praktijken onjuist waren. Des te merkwaardiger is de opstelling van juist deze partij, opgericht in naam van de vernieuwing en van de democratie zelf. Als de voorzitter van D'66 ook zonder dat hij er een congres over gehad heeft, dus „zonder inspraak aan de basis“ nu al weet dat de VVD geen goede partner is, dan vraag ik mij en nu niet als voorzitter van onze partij, maar als simpel kiezer af: Wat dan wel? Wat wil D'66? De maatschappij vernieuwen, ja dat willen wij ook en dat willen voor zover ik weet alle serieuze partijen.

Maar wat wil D'66? Er zijn voor deze partij drie mogelijkheden:

1e. Zij kan de absolute meerderheid van de Kamerzetels halen?, dat lijkt mij niet zo waarschijnlijk.

2e. Zij kan nu al beslissen in de oppositie te blijven, dan wordt zij een soort Boerenpartij, die nooit kan waar maken wat zij beweert en wil, haar lot zal verschrikkelijk zijn.

3e. Zij kan proberen om met een ander iets van haar beleid te realiseren. In dat laatste geval heeft de kiezer er recht op te weten met wie dat dan wel zal gebeuren. Dat recht baseer ik niet alleen op onze principes, ook en juist op die van D'66. Ik kan maar niet zien hoe deze nieuwe partij uit dit dilemma komt.

Vragen

Ik vraag daarom op deze plaats als Voorzitter van de VVD aan de Voorzitter van D'66:

A. Hoe weet hij nu al dat er met ons niet te werken valt? Op welke partij-uitspraak baseert het hoofdbestuur van D'66 dit besluit?

B. Wat moeten de kiezers in het geval dat D'66 niet de absolute meerderheid krijgt — en daar moet hij toch wel rekening mee houden — van zijn partij verwachten?

Wellicht is er een actualiteitenrubriek van een onzer omroepen die voor deze sallante vragen een plaatsje heeft. Het lijkt mij actueel genoeg. Graag antwoord heer Beekmans, voor mij de kans u van repliek te dienen en als het even kan voor de televisie, zodat alle kiezers die dat willen, deze informatie kunnen ontvangen.

Er zal geregeerd moeten worden in dit land, voor de democratie is dit beter dan broehaha over vernieuwing die niet waar gemaakt kan worden.

Het zal een goede regering moeten zijn. In het stuk van het Beraad heeft u kunnen lezen dat wij veel zien in de rapporten van de Groep van Achtien.

Bovendien, de mensen hebben zij ook.

Met mannen als minister Veringa, Udink en Bakker is zeker een vooruitstrevend beleid te realiseren. Wij zien ook mogelijkheden met D'66. Na Groningen, na de overname door Nieuw Links van de PvdA, is het wat moeilijker geworden over deze partij te praten. Als Nieuw Links eruit zou gaan, zouden wij opnieuw onze standpunten bepalen, ik dacht dat daar voorlopig geen sprake van zal zijn.

Beleid

Als er één ding is waar de kiezer genoeg van heeft, dan is het wel het gekisbebis in de politiek, die kiezer wil een goed beleid, een beleid dat aanspreekt, met profiel met een duidelijke lijn naar de toekomst.

Voor het zover is moet er nog heel wat gebeuren. Je haalt tegenwoordig

heel veel uit een spuitbus, zo maar kant en klaar, maar democratie komt niet uit een spuitbus, daar moet je gewoon hard voor werken, daar moet een partij hard voor werken, haar leden, haar Kamer-, raads- en statenleden. Aan goede mensen hebben wij geen gebrek, al kunnen wij er nog veel meer gebruiken. Dagelijks melden zich nieuwe leden aan, ook nieuwe jonge leden. Wij zijn daar enorm blij mee. De sfeer in de partij is fantastisch, wij discussiëren, zijn het oneens, maar maken geen ruzie. De heer Berghuis heeft gezegd wij zijn een innerlijk sterke partij. Als een voorman van de AR dat zegt, dan zegt dat meer dan als een VVD'er dat constateert. Ik wil de heer Berghuis echter wel graag gelijk geven. Ik heb daar een speciale bedoeling mee.

Toen ik elf maanden geleden voorzitter van deze partij werd op ons congres te Groningen, trof ik een geweldige partij aan, maar zij had één groot gebrek: zij was straatarm.

Ik had als iedere nieuwkomer grote plannen, die heb ik nog — weest u maar niet bang —, ik wilde o.a. veel aan kadertraining doen, ik wilde een goede wetenschappelijke begeleiding.

Maar de realisering was niet direct mogelijk, want de partij had geen rode cent of juist een heleboel rode centen, namelijk een tekort van — schrikt u niet — ruim zes ton. Je kunt dan een paar dingen doen als Voorzitter: prompt aftreden, dat is laf, gaan jammeren, dat is kinderachtig, of naar je leden stappen, als dat goede leden zijn. Dat laatste heb ik gedaan en u was goede leden.

Tientjes

Onze tientjes-actie bracht het enorme bedrag van 173.000 gulden op. Ik ben u daar enorm dankbaar voor. Beroepscollectanten voorspelden ons een opbrengst van 30.000 gulden. U ziet het, u bent geweldige leden. Wij zijn er natuurlijk nog niet, onze Penningmeester zal u daar straks meer over vertellen. Ik wil u op het ogenblik vragen: vergeet u uw afdelingen niet die zelf hun verkiezingscampagnes moeten bekostigen. Ik wil u al wel verklappen dat ik er over denk in het najaar, als de twee verkiezingen van dit dure jaar achter de rug zijn, nog een keer een tientje van u te vragen.

Wij hopen met veel bezuinigen, met enorm hard en vooral gratis werken er dan te komen. Wij kunnen ons letterlijk niets meer permitteren, maar er is één ding belangrijker dan geld, en dat is enthousiasme, dat is de bereidheid iets voor de partij over te hebben, en dan wil ik allereerst: nemen de harde werkers van ons secretariaat, beter bekend als De Koninginnengracht, en vervolgens het hoofdbestuur. U begrijpt wel dat het heel

Een deel van het congres werd bijgewoond door burgemeester Merx van Breda (links), hier in gesprek met onze partijvoorzitster en met burgemeester Oderkerk van Etten-Leur.

wat eenvoudiger is om allerlei werk uit te besteden, om naar een duur reclamebureau te stappen en daar een campagne te laten maken. Er schijnen partijen te zijn, die zich dat kunnen permitteren, ik kan het me nauwelijks voorstellen. Wij kunnen het in ieder geval niet. Nu zijn er gelukkig onder beroepsschrijvers nog vrienden die uit puur enthousiasme ons willen helpen; ook aan hen van deze plaats heel veel dank. Er kan in ieder geval niet van ons gezegd worden als wij winnen met de verkiezingen: die lui, die bulken zo van het geld, die kunnen alles kopen. Alles wat we doen, dames en heren, doen wij zelf op eigen kracht. De dure hidden persuaders zijn er bij ons niet bij. Wij geven ons zoals wij zijn, straatarm, maar echt.

Waarschuwing

Ik zei in het begin dat het moeilijker is te vechten als je niet in gevaar bent dan wanneer je dat wel bent, dat is geloof ik een constatering van iets zeer menselijks. Ik wil u echter voor één ding waarschuwen: wij hebben het helemaal niet zo goed als wij denken en onze democratie is niet zo onbedreigd als wij denken, de heer Van Riel wees daar dezer dagen ook nog op.

Terwijl de mensheid een eind op weg is via verdragen de nucleaire dreiging het hoofd te bieden, oorlog is ten slotte een bekende en herkenbare categorie, zijn wij toch op weg onszelf te bedreigen en, als wij niet oppassen, te vernietigen. Als de milieuverontrei-

niging geen halt wordt toegeroepen, zullen onze kinderen steeds meer ziek worden, wanneer ons land niet op grond van een goede ruimtelijke ordening leefbaar gehouden wordt, worden wij een groot Ruhrgebied, als wij onze economie niet beschermen tegen overvallen vanuit het buitenland (wij maakten het dezer dagen weer met twee grote bedrijven mee), dan worden wij een wingewest voor buitenlandse ondernemingen. Er is veel te doen in Nederland.

En dan onze democratie: Steeds meer hoor je moedeloze lieden roepen om de een of andere sterke man. Steeds meer schijnt het gewoon te worden dat minderheden via slimme vergadertechnieken meerderheden de mond snoeren, ondemocratischer kan het niet. Onze democratie is wel degelijk in gevaar en dit te meer als er na de komende Kamerverkiezingen geen goede sterke regering komt die kan steunen op een meerderheid in onze volksvertegenwoordiging. Daar moet voor gewerkt worden, er mag ook wel weer eens een keer voor gevochten worden. Ook al hebben wij het schijnbaar goed, zijn wij geen negers in Harlem, schrijvers in de Sowjet-Unie en Tsjechoslowakije, burgers van Angola, vaders en moeders in Israël, wij moeten voor onze democratie wel degelijk vechten. Minister Polak heeft in de Tweede Kamer gezegd: „Democratie is er niet voor bange mensen”.

Daarvoor hebben wij mensen nodig met lef, met liefde voor onze democratie, daar hebben wij een sterke VVD voor nodig, als wij willen dat dit een vitale liberale democratie zal zijn.

En daarmee zitten we midden in een levensgroot probleem. Het probleem, dat ik onlangs in een radio-praatje aanduidde als het probleem van de terroriserende minderheden. Het is van een zo immens belang, dat ik er ook vanavond nog enige aandacht aan wil wijden. Een ieder heeft het meest volmaakte recht van de wereld om het niet eens te zijn met de gevestigde orde. Hij mag die afwijzen in woord en geschrift, hij mag er tegen demonstren. Hij mag proberen de meerderheid van hen, die de legale bevoegdheid hebben de gevestigde orde te wijzigen, aan zijn zijde te krijgen. Dat mag allemaal en voor ons liberalen, die de vrijheid voorstaan, is dat een volkomen normale zaak. Wij zijn in de verste verte niet tegen buiten-parlementaire acties. Die kunnen uitermate gezond zijn en uiterst nuttig, omdat ze mensen, die uit sleur en gewoonte zich niet eens meer reliseerden dat ze meewerkten aan een orde, die niet meer van deze tijd was, wakker schudden.

Maar — en nu komt er een uiterst belangrijk maar — niet alle methoden, die daarbij gebruikt worden, kunnen onze goedkeuring wegdragen. Hij die een meer democratische orde wil scheppen moet dat doen met democratische middelen. Hij, die voor zichzelf vrijheid opeist, moet de vrijheid van anderen respecteren. Hij, die voor zichzelf het recht van spreken verlangt, moet ook anderen in de gelegenheid stellen hun zegje te zeggen, ook wanneer hij het met de inhoud daarvan niet eens is. Hij, die wil dat de maatschappij jegens hen verdraagzaam is, moet beginnen zelf verdraagzaam te zijn. Hij, die wil dat er jegens hem uitsluitend met wettelijk toegestane middelen wordt opgetreden, moet zelf de wet eerbiedigen. En aan al deze dingen schort het in onze huidige samenleving. Toneelvoorsellingen worden onmogelijk gemaakt, waardoor zij, die er wel van genieten in hun vrijheid worden beknot. Bij de beruchte VARA-televisie-uitzending wordt tegenstanders het spreken onmogelijk gemaakt. Scholen en universiteiten worden bezet, waardoor anderen in hun vrijheid worden belemmerd. Zelfs in een hoorzitting van een kamercommissie wordt burgers het recht op hun meningsuiting onmogelijk gemaakt door het werpen van een rookbom. En zo zou ik kunnen doorgaan. Telkens weer zijn het minderheden, gevaarlijk goed georganiseerde minderheden, die de meerderheid hun wil opleggen.

Geen democratie kan het zich blijvend veroorloven al deze dingen over haar kant te laten gaan, op straffe van ten onder te gaan.

Ik pleit helemaal niet voor tegenacties met bruto geweld, ik pleit niet voor „er maar opslaan”. Dat kan leiden tot zeer ongewenste escalaties. Ik pleit wel voor twee dingen. In de

Brabantse koffietafel in Breda tijdens een van de ochtend-excursies

eerste plaats zal er — hoe uitzichtloos dat misschien op het eerste gezicht ook lijkt — een maximum aan informatie aan de ontevredenen moeten worden verstrekt en zal men bereid moeten zijn tot zeer uitvoerige discussies, hoe moeilijk die ook zijn, omdat men elkaars taal nauwelijks meer verstaat.

In de tweede plaats — als dat alles gefaald heeft — zal men op rustige, maar zeer besliste wijze in moeten grijpen en de orde herstellen. De bestaande orde kan en mag niet met zich laten sullen. Dan verliest zij haar respect in de ogen van anderen, maar ook haar zelfrespect.

Er moet veel in deze maatschappij veranderen. De VVD is daar volledig van overtuigd en zal er ook van harte aan meewerken. Maar het moet met legale middelen gebeuren. Een groot deel van ons volk is er — goddank — van overtuigd dat aan de terreur van minderheden een einde moet worden gemaakt. De VVD zal hen niet teleurstellen.

Hoger onderwijs

Als ik het heb over restanten uit de gilden- en regententijd, dan denk ik in het bijzonder ook aan ons wetenschappelijk onderwijs. Het nu door minister Veringa ingediende voorontwerp van wet biedt in onze ogen een goed uitgangspunt voor het opruimen van die restanten. Het biedt ook de zo noodzakelijke mogelijkheid van experimenteren. Op basis van dit voorontwerp kunnen wij ons inziens komen tot een juiste democratisering van ons hoger onderwijs.

Ik kom nu aan het einde van deze inleiding. Ik hoop u twee dingen duidel-

lijk te hebben gemaakt. In de eerste plaats dat het kabinet-De Jong, in tegenstelling tot wat men u van andere zijde wil doen geloven, een goed kabinet is, al kent het natuurlijk zijn zwakke punten.

In de tweede plaats, dat er zware en belangrijke taken voor de boeg liggen. Taken, die uitsluitend door een krachtige regering met vrucht aangepakt kunnen worden.

Als het aan ons ligt, zal dat niet een zakenkabinet of een minderheidskabinet zijn, want die zijn van nature niet sterk. Wij hebben niet alles in de hand. Maar wat wij wel in de hand hebben, dat is het sterk maken van de VVD, de partij, die naar onze overtuiging een krachtige inbreng zal moeten hebben in het regeringsbeleid in de komende periode.

Wij hebben alles mee. Het politieke klimaat is gunstig. Wij worden niet verscheurd door onderlinge twisten. Wij weten wat wij willen en — wat belangrijker is — wij weten wat u wilt, omdat u voortdurend met ons meedenkt. Wij hebben de overtuiging dat datgene wat u en wij willen goed is voor ons land.

Met die overtuiging gaan wij de statenverkiezingen in. Die overtuiging zal ons sterken bij het vele werk, dat wij daarvoor nog te doen hebben. Die overtuiging zal ons de woorden doen vinden om velen, die nu nog net voor de drempel staan, er toe te brengen hun stem op de VVD uit te brengen.

De kansen voor een verkiezingsoverwinning liggen voor het grijpen. Het is aan u en ons om dat waar te maken. We zullen dat doen en daarom gaan we vol vertrouwen de statenverkiezingen tegemoet.

VOLWILLEN

heel eens met het daarin vastgelegde standpunt dat de kabinetsformateur niet rechtstreeks gekozen dient te worden.

Resolutie 5 handelt over de wenselijkheid het kiesrecht uit te breiden tot Nederlanders die in het buitenland wonen. Er lagen twee ontwerpen ter tafel: 5-A en 5-B. In 5-A werd voorgesteld het kiesrecht toe te kennen aan Nederlanders die buiten Nederland in Nederlandse openbare dienst werkzaam zijn of bij een volkenrechtelijke organisatie waartoe Nederland is toegetreten, alsmede aan de echtgenoten en inwonende kinderen van die Nederlanders. Ontwerp 5-B ging verder: toekenning van het kiesrecht aan alle Nederlanders die in het buitenland wonen. Na enige discussie, waarbij de heer Geertsema erop wees dat de realisering van dit verder gaande voorstel op een aantal praktische bezwaren zou kunnen stuiten (toezending van de stembiljetten, inrichten van stembureaus, de uitslag die later bekend zou worden etc.), werd tenslotte resolutie 5-B met een zeer ruime meerderheid (vastgesteld bij handopsteken) aangenomen. Op voorstel van het hoofdbestuur en van de afdeling Naarden werden enige redactionele verbeteringen aangebracht, maar de kern van de zaak is dat de VVD zich heeft uitgesproken voor toekenning van het actief kiesrecht aan allen die in het buitenland wonen.

Ook over resolutie 6 werd slechts kort gepraat. Deze resolutie handelt over de vraag of een parlementslid zijn zetel ter beschikking hoort te stellen als hij zich afscheidt van de partij waartoe hij aanvankelijk behoorde. Zo'n lid immers is gekozen en benoemd verklaard op grond van zijn plaats op de kandidatenlijst van een partij, waarvan hij dan geen deel meer uitmaakt. De commissie Klezer en Gekozenen had een tekst opgesteld waaruit blijkt dat de VVD in het algemeen zeker van mening is dat zo'n lid zijn zetel ter beschikking behoort te stellen, hoewel er omstandigheden denkbaar zijn waaronder hij dat niet hoeft te doen. Een sluitende wettelijke regeling terzake achtte de commissie echter niet realiseerbaar. De algemene ledenvergadering sloot zich bij dit standpunt aan, zij het dat op voorstel van de afdeling Amsterdam nog iets meer het accent werd gelegd op de wenselijkheid om de zetel ter beschikking te stellen.

Liberaal Beraad

Ook de ontwerp-resoluties van het Liberaal Beraad werden, wederom op voorstel van de afdeling Naarden, voorzien van een datering en ook zij ondergingen hier en daar redactionele verbeteringen.

Resolutie 1, waarin de VVD zich uitspreekt voor een stembusakkoord met de ARP, de CHU, D'66 en de KVP, kreeg aldus een redactioneel verbeterde tekst.

Het Bredaas liberaal cabaret oogste veel succes.

Bij de behandeling van resolutie 2 spitste de discussie zich toe op de vraag of de VVD moest uitspreken dat zij niet zal deelnemen aan een regering waarin ook minister van de PvdA zitten, of dat daaraan de restrictie zou moeten worden toegevoegd: „indien de groepering Nieuw Links daarvan van de PvdA dus — red.) „nog deel uitmaakt”. Deze laatste toevoeging was door het Liberaal Beraad voorgesteld, maar dateerde van vóór het Groningse congres van de PvdA. Mede gelet op de ontwikkelingen tijdens en na dit Groningse congres had de daarna gehouden vergadering van de partijraad van de VVD reeds met overgrote meerderheid geadviseerd, op voorstel van de afdeling Voorburg, om de toevoeging over Nieuw Links te schrappen.

In de discussie over de kwestie — eigenlijk het enige politiek principiële debatje bij de behandeling van alle resoluties — werd door sommige afgevaardigden naar voren gebracht dat men niet uit het oog kan verliezen dat de PvdA ook zonder Nieuw Links een aantal stokpaardjes berijdt (zoals nationalisaties etc.) en in meer algemene zin een politiek voorstaat die ten ene male niet verenigbaar is met de liberale opvattingen. Andere afgevaardigden wezen erop dat men in de politiek niet „nooit” moet zeggen en waren daarom geporteerd voor de toevoeging over Nieuw Links. Ook werd tijdens het debat natuurlijk aandacht besteed aan de totstandkoming van de nieuwe socialistische partij DS '70. Wat dit laatste betreft zegde mevrouw Van Someren toe dat men — vanzelfsprekend — in de VVD een nader standpunt jegens die nieuwe partij zal bepalen als de verdere ontwikkelingen rondom DS '70 zulks rechtvaardigen.

Mr. Geertsema pleitte ervoor de toevoeging over Nieuw Links te schrappen, vooral op grond van de overweging dat het denkbaar is dat Nieuw Links zich vóór de Kamerverkiezingen zal opheffen als groepering, omdat men de macht in de PvdA volledig heeft overgenomen. Dan zitten we met een PvdA waarvan Nieuw Links for-

meel geen deel meer uitmaakt, eenvoudig omdat Nieuw Links dan de PvdA zelf geworden is. Maar ook met die PvdA zouden wij niet in een regering willen samenwerken.

Tenslotte moest over het al dan niet schrappen van de toevoeging over Nieuw Links schriftelijk gestemd worden, omdat de stemverhouding bij handopsteken niet duidelijk werd. De vergadering bleek er voor te zijn de toevoeging te schrappen (268 tegen 232 stemmen), zodat de VVD thans heeft uitgesproken niet deel te willen nemen aan een kabinet waarin ook ministers van de PvdA zouden zitten. Overigens zal, volgens dezelfde resolutie, de VVD ook niet willen regeren samen met de CPN, de PSP, de PPR en de Boerenpartij o.a., maar daarover bestond in de vergadering geen enkel verschil van inzicht. Wel werd nog eens onderstreept, hetgeen het nofddbestuur reeds in een toelichting had gesteld, dat de reden van uitsluiting van de verschillende genoemde partijen niet voor alle partijen dezelfde is. Van sommige partijen is de uitsluitingsgrond alleen gelegen in de onverenigbaarheid van politieke programma's, van andere is de ondemocratische structuur (mede) een uitsluitingsgrond.

Tenslotte werd resolutie 3 van het Liberaal Beraad zonder discussie van betekenis aanvaard. Deze resolutie handelt over de wenselijkheid om voor de verkiezingen van 1971 een verkiezingsprogramma op te stellen met de stellingen van het Liberaal Beraad als uitgangspunt, terwijl de Teldersstichting, de JOVD en de LSVN uitgenodigd zullen worden voor dat verkiezingsprogramma bijdragen te leveren.

De vrijdagavond van het VVD-congres werd besloten met een feestavond in de ruime foyer van het Turfship, waarbij het Brabants-gezellig toeging. Het voor de gelegenheid samengestelde Bredase Liberale Cabaret oogste terecht veel succes, mevrouw Van Someren opende een al spoedig op plezierige wijze uit de hand lopende polonaise en natuurlijk overstemde het carnavalslied bij tijd en wijle de band die voor goede dansmuziek zorgde.

Wij zullen die moed vanavond opbrengen — ik twijfel daar niet aan — en laten wij hopen dat de confessionele partijen en zelfs D'66 die moed ook zullen opbrengen. Het landsbelang eist het eenvoudig.

Griekenland en Israël

De VVD kiest positie. Kiest positie, hoe kan het ook anders, voor vrijheid en democratie. Vrijheid en democratie, die aan een voortdurende bedreiging onderhevig zijn. Zowel nationaal, als internationaal.

De vrijheid van vele miljoenen mensen in deze wereld is aan een voortdurende bedreiging onderworpen. In steeds meer landen keert men zich af van de democratie. Niet alleen landen met een zo lange democratische geschiedenis als Griekenland, maar ook in vele staten in Zuid-Amerika en Afrika.

Vooraf de situatie in Griekenland, onze partners in de NATO treft ons diep. Het is juist dat dit land geen deel meer uitmaakt van de Raad van Europa. Het kan daarin evenmin terugkeren, zolang het huidige regime de democratische rechten niet herstelt.

Ten aanzien van de NATO liggen de kaarten anders. Niet alleen is het onmogelijk een land tegen zijn wil uit de NATO te stoten, maar bovendien pleiten belangrijke strategische overwegingen, zoals de sterk vergrote invloed van de Sowjet-Unie in de Arabische landen en van de Russische vloot in de Middellandse Zee, er voor Griekenland als actief lid van de NATO te behouden. Maar wij zullen ons er zorgvuldig voor moeten hoeden ook maar iets te doen, wat zou kunnen worden uitgelegd als ondersteuning van het huidige dictatoriale regime.

Ik stel er prijs op nog eens met nadruk te verklaren, dat wij als liberalen elk totalitair regime verwerpen of het nu „links” heet of „rechts” en ongeacht waar het zich bevindt in onze steeds kleiner wordende wereld. Wij behoren niet tot die mensen, wier verontwaardiging altijd maar één richting uitgaat. De vrijheid van alle mensen gaat ons aan.

Iedereen zal begrijpen, dat als ik vrijheid denk, ik zeer in het bijzonder denk aan onze vrienden in Israël. De gehele wereld is met afschuw vervuld over datgene wat zich nog geen week geleden in Zürich heeft afgespeeld. Vele volmaakt onschuldige mensen werden, naar men haast wel moet aannemen, opgeofferd aan de blinde haat van een Palestijnse verzetsorganisatie.

Op weinig plaatsen in de wereld is de toestand zo zorgwekkend als in het Midden-Oosten. Vooral nu de verhoudingen steeds slechter worden mag men geen tijd verliezen. Israël, waarvan ik overigens ook niet alle daden zou willen goed praten, realiseert zich maar al te goed dat het iedere oorlog

Overzicht van de zaal tijdens de rede van mr. Geertsema.

met zijn Arabische nabuurstaten moet winnen. Voor de Arabische landen is het een prestigekwestie. Zonder nieuwe vredesactiviteiten moet men het ergste vrezen. Moge ook de Grote Vier dat inzien.

Maar het gaat niet alleen om de joden in Israël. Het gaat ook om het herlevend antisemitisme in sommige Oostblok-landen. Terecht heeft de Tweede Kamer daarover zeer onlangs op initiatief van de VVD-fractie haar verontrusting uitgesproken.

Oost- Westverhouding

Ook de Oost-West-verhouding betekent nog steeds een ernstige bedreiging van de vrijheid van velen.

Het is een goede zaak dat de nieuwe Westduitse coalitie van liberalen en socialisten naarstig naar openingen zoekt in het oosten; in gesprekken met de Sowjet-Unie, met Polen en binnenkort met de DDR.

Het centrale Europese probleem blijft een centraal-Europees probleem, nl. dat van Duitsland zelf. Ik verheug mij er over, dat de Bondsrepubliek nieuwe wegen bewandelt, die ongetwijfeld op den duur zullen leiden tot vermindering van het wantrouwen dat in het Oostblok bestaat. Wij behoeven overigens wat de erkenning van de DDR betreft niet harder te lopen, dan Brandt en Scheel zelf.

Wij moeten blijven streven naar ontspanning, maar mogen ondertussen onze veiligheid niet uit het oog verliezen. Wij kunnen eenvoudig de NATO niet missen. Geen enkel Europees land kan zich alleen te weer stellen tegen de gewapende overmacht van de Sowjet-Unie. In een Atlantisch bondgenootschap moeten wij trachten

de vrede te bewaren door een machtsevenwicht. Wij moeten blijven hopen, dat een sterke NATO de spanningen, die er duidelijk zijn, zal kunnen blijven beheersen.

Dat is ons antwoord op de uitdaging uit het Oosten. Het is geen pijnloos antwoord. Laat ons dat goed beseffen. Het betekent, dat wij onze NATO bijdrage in stand zullen moeten houden. Niet omdat wij daartoe verplicht worden door anderen, maar omdat wij het zelf willen. Ter wille van onze veiligheid en dus van onze vrijheid.

Defensie-budget

De huidige NATO-sterkte is reeds een minimale sterkte. Iedere tekortkoming van één der partners brengt het totaal beneden het peil, waarop een defensiestelsel nog toereikend en zinvol kan worden geacht. Beneden die grens is het geld, dat we er in steken, weggegooid geld. Dat dienen wij goed te beseffen.

O.a. ten gevolge van een bij de kabinetsformatie gemaakte plafondafpraak heeft onze defensie in de huidige kabinetsperiode een achterstand opgelopen. Dank zij het voortreffelijke werk van onze liberale minister van defensie zijn de gevolgen daarvan tot een minimum teruggebracht. Toch zal deze achterstand moeten worden ingehaald. Dat betekent, dat op de defensiebegroting een accres zal moeten worden toegepast, dat voldoende is om de stijgende kosten, zowel in de exploitatie-sfeer (waarbij ik ook denk aan de noodzakelijke wedde-verhoging van de dienst-

plichtigen) als in de sfeer van de investeringen, op te vangen en de achterstand in te lopen.

Het handhaven van de vrede kost offers in geld. Het voeren van oorlog betekent leed.

Europese samenwerking

Gunstig is het nieuws over de Europese samenwerking. De december-marathon te Brussel — onder de uitnemende leiding van onze vriend De Koster — nam een aantal belangrijke beslissingen. En al heeft de Franse regering gemeend nog enkele concessies te moeten afdwingen, de eerste stap voor reëlere bevoegdheden van het Europese parlement (een lang gekosterd VVD-verlangen) is gezet.

De gemeenschappen zullen zich gaan financieren door eigen middelen. De volgende stappen zullen naar onze mening moeten zijn, de directe verkiezing van de leden, zoals voorzien in het Verdrag van Rome en de wetgevende bevoegdheid van het parlement.

Al met al blijkt de politieke wil aanwezig om oplossingen te zoeken op die terreinen, waar stilstand dreigde te ontstaan. Het kan in dit verband niet toevallig zijn, dat voor het eerst in de EEG-geschiedenis drie van de zes delegaties werden aangevoerd door liberalen (Scheel, Thorn en De Koster), het voorzitterschap van de Europese commissie eveneens door een liberaal werd vervuld, evenals het voorzitterschap van de liberale fractie in het Europese parlement in de vertrouwde handen van onze vriend Berkhouwer is gelegd. Het liberalisme in Europa is in opmars.

Het zal niet ten nadele van Europa zijn.

Ik wil ten slotte de hoop uitspreken dat de wil tot politieke integratie nog steeds aanwezig blijft bij de toetredingskandidaten tot de EEG, met name in Engeland. Het aldaar verschenen witboek over de gevolgen van de toetreding geeft een zeer eenzijdige en sombere visie over de economische gevolgen van het EEG-lidmaatschap. Wij zullen er voor blijven pleiten, dat nieuwe leden ruime gelegenheid moeten krijgen zich aan te passen aan het regime, waaraan wij zelf in Brussel meer dan 12 jaren hebben getimmerd. Wij mogen de historische kans, die ons in 1970 geboden wordt om aan de blokvorming in West-Europa een einde te maken, niet ongebruikt laten passeren.

Ontwikkelingshulp

Ik had het over de vrijheid in internationaal verband. Er is meer dat de vrijheid buiten onze grenzen en met name in de Derde Wereld bedreigt. Dat is de armoede. Het spreekt vanzelf dat de ontwikkelingssa-

menwerking een hoge prioriteit heeft bij de VVD. Het terzijde staan van de arme landen in hun strijd voor een verantwoorde economische groei en voor een versnelde welvaartsverhoging is niet alleen een eis van menselijkheid, het komt ongetwijfeld de verhoudingen in de gehele wereld ten goede en het past ten volle in onze liberale beginselen, die erop gericht zijn het zwakke sterk te maken, opdat het een waardige vrije plaats kan innemen, te midden van het bestaande. En die beginselen brengen dan tegelijkertijd mee, dat men de ontwikkelingslanden zelf of groepen van hen een grote mate van verantwoordelijkheid geeft voor de opstelling van de plannen en voor de verdeling van de hulp.

Woningbouw

Ik verlaat het internationale terrein, hoe belangrijk dat ook is. Vrijheid en democratie spelen ook nationaal een rol van betekenis. En het is juist op dat nationale vlak, dat er nogal eens wat kritiek op het kabinet-De Jong wordt uitgeoefend. Soms terecht, want ook dit werk is mensenwerk, vele malen volstrekt onterecht.

Het is duidelijk dat ik in het kader van deze rede slechts een beperkt aantal beleidsterreinen kan aanstippen. Dat kan geen kwaad, want als politicus moet men altijd zijn prioriteiten stellen.

Ik twijfel er niet aan dat velen het met mij eens zullen zijn, als ik — denkende aan de vrijheid — als eerste prioriteit het woningbouwbeleid kies. Als er iets de vrijheid van de burger belaagt, dan is het wel de woningnood. Het is — laat ik dat voorop stellen — een droeve zaak, dat wij 25 jaar na de afloop van de Tweede Wereldoorlog nog steeds geen einde hebben weten te maken aan deze woningnood en dat die woningnood daarbij nog zo bitter onrechtvaardig is verdeeld. Tweederde van ons volk heeft geen enkele last van de woningnood, woont plezierig en vaak veel te goedkoop. Eén derde draagt alle lasten. En tot die een derde behoren juist de zwaksten onder ons: de laagst betaalden, de bejaarden, de alleenstaanden.

Terwijl het einde van het woningtekort de laatste zes jaren een stuk dichterbij is gekomen, is juist voor hen het einde van de ellende nog lang niet in zicht. Er wordt wel op grote schaal gebouwd, maar de huren van de nieuw gebouwde huizen zijn voor de laagst betaalden veelal niet op te brengen.

De strijd tegen de woningnood moet naar onze mening op twee fronten worden gestreden. We zullen elk jaar een groot aantal huizen moeten bouwen en we zullen de bestaande woningvoorraad rechtvaardig moeten verdelen. Daadwerkelijke realisering van het huidige woningbouwprogramma en in de eerstkomende jaren opvoering daarvan is een eerste eis (een vermindering, zoals nu dreigt, is volstrekt onaanvaardbaar) en in de gesubsidieerde sectoren moeten de

specifiek zwakke groepen van ons volk de aandacht krijgen, die zij verdienen.

Maar we lossen de woningnood niet op door bouwen alleen. De huur- en subsidiepolitiek is een wapen, dat in de strijd voor een eerlijke verdeling van de bestaande woningvoorraad niet kan worden gemist. Nu subsidiëren we huizen, waarin mensen wonen, die geen subsidie nodig hebben. Daar moeten we van af. Verder zullen we door huurliberalisatie en huurharmenisatie ongefundeerde verschillen in huurprijs tussen vergelijkbare woningen moeten wegnemen. De werkelijke waarde van een huis moet in de huur tot uitdrukking komen. Daar naderen we de in onze ogen ideale toestand, nl. dat iedereen de werkelijke prijs voor zijn huis betaalt en dat zij die dat niet kunnen, een individuele subsidie krijgen.

Alleen door een grote mate van solidariteit zullen we de woningnood in de komende jaren de baas kunnen worden. Dat betekent dat wij bereid zullen moeten zijn in ruime mate de financieringsmiddelen op te brengen voor de nieuwbouw en dat wij bereid moeten zijn een groter deel van ons inkomen aan huur te besteden. Alleen dan wordt de oplossing van het woningtekort van wijkend tot wijkend perspectief. En dat is absoluut noodzakelijk.

Ruimtelijke ordening

Mijn tweede prioriteit — en dan denk ik wederom aan een zo groot mogelijke vrijheid in ons kleine landje — is de ruimtelijke ordening, in een luttel aantal jaren tot een zaak van groot politiek gewicht geworden. Ook een ongelooflijk moeilijke zaak, omdat de ruimtelijke ordening een aanvaardbaar evenwicht zal moeten scheppen tussen op zichzelf rechtmatige, maar onderling vaak zeer tegenstrijdige belangen.

Wij hebben de overtuiging dat het kabinet dat over het algemeen bekwaam doet. Dat enerzijds met de belangen van de recreatiezoekende mens en met de onvervangbare waarde van bossen en fraaie landschappen rekening wordt gehouden, zoveel als dat maar mogelijk is, maar dat anderzijds de regering niet uit het oog verliest, dat welzijn moet worden betaald uit welvaart en dat voor die welvaart industrieën, havens, verkeersverbindingen enz. een onmisbare voorwaarde zijn.

Het is de tragiek, dat door die welvaart tegelijkertijd weer het welzijn wordt bedreigd, nl. door bodem-, lucht- en waterverontreiniging en door het vierde vuil de geluidshinder. Het is onterecht daarvoor uitsluitend de industrie verantwoordelijk te stellen. Ook het verkeer, de tuinbouw, de afvalbronnen van de grote steden en gaat u zo maar door, zijn grote vervuilers. Alleen een gezamenlijke grootscheepse aanpak kan dit enorme

Behandeling resoluties

Afgezien van de redevoeringen van mevrouw G. V. van Someren-Downer en mr. W. J. Geertsema, die men elders in dit blad integraal vindt afgedrukt, vormde de belangrijkste agendapunten van de vrijdagavond-bijeenkomst van de algemene ledenvergadering van de VVD de behandeling van een aantal ontwerp-resoluties naar aanleiding van de rapporten van de partijcommissie Kiezer en Gekozone en van het Liberaal Beraad.

Alvorens echter tot de behandeling van deze resoluties over te gaan, heette mevrouw Van Someren een aantal gasten in het bijzonder welkom, zoals minister Witteveen, de staatssecretarissen De Koster en Keijzer, het erelid van de VVD de heer Dettmeijer, de burgemeester van Breda, de voorzitter en de secretaris van de JOVD en een hoofdbestuurslid van het Liberaal Vlaams Verbond. Op voorstel van de voorzitter besloot de vergadering een telegram te zenden aan H.M. de Koningin, waarin de partij haar gevoelens van trouw en aanhankelijkheid uitspreekt.

Kiezer-Gekozone

Bij de behandeling van de ont-

werp-resoluties van de commissie Kiezer en Gekozone werd in de eerste plaats, overeenkomstig amendementen van de afdeling Naarden, vastgesteld dat alle resoluties in de aanhef voorzien zullen worden van een datering, terwijl een aantal overbodig geachte verwijzingen weggelaten zullen worden. Het hoofdbestuur werd gemachtigd deze en enkele andere redactionele verbeteringen in de definitieve tekst aan te brengen.

Resolutie 1, waarin de VVD stelt het toe te juichen indien de confessionele partijen tengevolge van het rapport van de commissie Duidelijkheid van de groep van Achttien, nu ook het door de VVD reeds aangenomen stelsel van de stembusakkoorden zouden aanvaarden, werd zonder noemenswaardige discussie aanvaard.

Hetzelfde geldt voor resolutie 2, waarin de VVD zich kant tegen alle plannen die afbreuk doen aan het principe van de eigen verantwoordelijkheid van het kabinet enerzijds en van de Staten-Generaal anderzijds.

De afdeling Amsterdam had voor-

VERVOLG VAN PAGINA 12

Mr. Geertsema stelde nuchter vast, dat de heer O. best mocht zeggen dat hij (Geertsema) weg moest, maar dat hij zou blijven zolang hij — zoals nu het geval is — de zekerheid heeft dat hij vrijwel de gehele partij achter zich heeft. Op deze verklaring volgde een krachtig en langdurig applaus.

Motie

Bij de beantwoording door de andere Kamerleden van de meer in het bijzonder op hun terrein liggende vragen werd op voorstel van mr. Berkhouwer met algemene stemmen een motie van de volgende inhoud aangenomen.

„De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, op 28 februari in Breda in algemene ledenvergadering bijeen, hoogst verontrust door de hand over hand toenemende misdadigheid in het luchtverkeer, welke het leven en de veiligheid van vliegtuigpassagiers en bemanningen bedreigt.

spreekt als haar oordeel uit, dat onverwijld door de voornaamste luchtveranderende mogendheden zo doeltreffend mogelijk collectieve maatregelen die-

nen te worden getroffen om paal en perk te stellen aan deze misdadigheid.”

Scala van onderwerpen

Wij zullen ons voor het ogenblik tot deze politieke punten moeten beperken en zullen verder met een globale opsomming van de aan de orde gestelde vraagstukken moeten volstaan. Op een enkel punt hopen wij later nog terug te komen.

Zo spraken:

- Mr. Schlingemann over enige aan de orde gestelde punten betreffende de ontwikkelingshulp.
- De heer Koudijs over het defensievraagstuk en het defensieplafond.
- De heren Van Riel en Koudijs over de Artillerie-Indrichtingen.
- Mr. Berkhouwer over enige onderwerpen van buitenlandse politiek en de kwestie Nieuw-Guinea.
- De heren Zegering Hadders en Van Riel over de problemen van Rotterdam, de haven en de industrie-uitbreiding.
- Mr. Rietkerk over de bejaarden, het pensioenvraagstuk en de AOW.
- Mevr. Veder-Smit over het bevol-

gesteld om resolutie 3 niet in behandeling te nemen. Wat daarin wordt uitgesproken, namelijk dat verschillende leden van het kabinet parlementaire ervaring moeten hebben, is — zo lichtte een Amsterdams afgevaardigde toe — het intrappen van een open deur. Hij wees erop dat deze resolutie door de toevoeging „verschillende leden” aanzienlijk was afgezwakt ten opzichte van de aanvankelijk door de commissie Kiezer en Gekozone opgestelde tekst. Mr. Geertsema betoogde dat niettemin de resolutie haar zin niet heeft verloren. Er blijkt in ieder geval uit dat de VVD hecht aan ministers met parlementaire ervaring, ook al zal het niet altijd mogelijk zijn dat het gehele kabinet uit dergelijke bewindslieden bestaat. Dat parlementaire ervaring van groot belang is staat voor hem vast: „Ook dit kabinet heeft een aantal ministers zonder die ervaring en dat is in de Kamer te merken”, zo zei hij o.a. Resolutie 3 werd daarop door de vergadering aanvaard.

Over resolutie 4 werd niet gedebatteerd. De vergadering bleek het ge-

VERVOLG OP PAGINA 14

kingsvraagstuk en over de kinderbijslag.

- Mr. Porthéne over de sport, de BTW en de vermakelijkheidsbelasting en over de automatische aanpassing van het tarief der loon- en inkomstenbelasting.
- Mr. Koning over de gemeentefinanciën.
- Drs. Joekes over de situatie in Oost-Groningen en in de strokarton-industrie en over de inflatiebestrijding.

- Dr. Van Dijk over de kwestie van de achtste medische faculteit.
- De heer Vonhoff over de aansluiting van de ABOP bij het NVV en over de eventuele uitbreiding van de zendtijd van de Avro.
- Mr. Geurtsen over het huwelijk en het echtscheidingsrecht.
- De heer Wiegel over zijn vragen omtrent de burgemeester van Heemstede.
- Ir. Tuynman over een nieuwe aanpak van het ruilverkavelingsbeleid.
- Mevrouw Dettmeijer-Labberton over de achteruitgang van de lichamelijke conditie van de jeugd en over de sport.

A. W. A.

neer geen meerderheidskabinet zou blijken te kunnen worden gevormd, hij aan een minderheidskabinet de voorkeur zou geven boven een zgn. zakenkabinet met veelal parlementair onervarenen en zonder enige politieke binding.

Sprekend over het *interpellatierecht* erkende mr. Geertsema met nadruk dat het in het algemeen onjuist is de vrijheid van de oppositie om dit recht te gebruiken, te beknotten. Dat gebeurt dan ook heel weinig. De interpellatie-aanvraag van de heer Wierenga (pvda) over de militaire oefenterreinen had echter een voorgeschiedenis. In Eindhoven was door het werpen van een rookbom zelfs een „hearing“ van de Kamercommissie onmogelijk gemaakt. Toen was besloten, dat dit horen van belanghebbenden in een openbare vergadering in het Kamergebouw zou geschieden. De heer Wierenga zou nu ook dat onmogelijk maken. Daar hadden wij en anderen ernstige bezwaren tegen. Men moet met een interpellatie niet bewust de parlementaire machine willen verstoren.

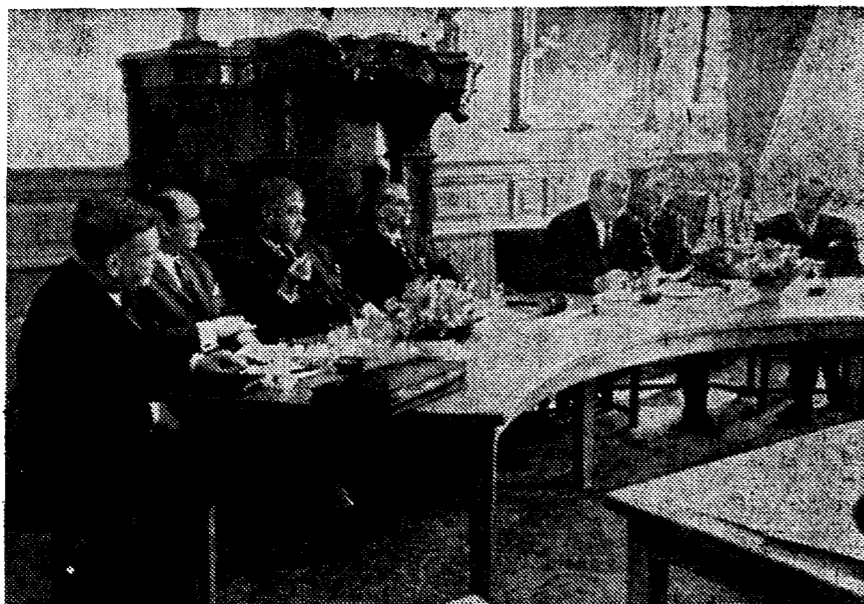
Radicale opposant

De in het begin reeds genoemde Utrechtse „radicale“ opposant Ottevanger verweet de VVD en haar Kamerfracties conservatisme. De partij, zo vond hij, gaat onder het juk door van „de christelijke zedelijkheidsmaniakken“. De partij verzet zich onvoldoende tegen de door hem aanwezig geachte „perscensuur“ in Nederland als gevolg van de bepalingen tegen pornografie en homofilie.

Zijn volgende pijlen richtte hij tegen de houding van de fracties tegenover Griekenland en Portugal, zoals die ook weer uit de passages uit de rede van mr. Geertsema over de Nato naar voren gekomen waren. Z.i. zouden we met vliegtuigen boven Athene tegen het regime aldaar gerichte pamfletten moeten uitwerpen.

Mr. Geertsema zei in zijn antwoord o.a. dat hij tegen een oppositiegeluid, gericht tegen de „heersende partij-hiërarchie“ (wat men daar dan ook onder moge verstaan) geen enkel bezwaar had. Wel had hij er bezwaar tegen wanneer men oppositie voerde zonder juiste kennis van de feiten. Dat laatste was bij de heer Ottevanger het geval. Anders, aldus de heer Geertsema, kon hij weten, dat ik geen gelegenheid laat voorbijgaan mij te keren tegen de handhaving van de filmkeuring voor volwassenen, dat ik er voor ben de pornografie-bepalingen te wijzigen of af te schaffen en dat ik mij gekeerd heb tegen de opvatting van minister Polak dat hij niet de verantwoordelijkheid kon aanvaarden voor koninklijke goedkeuring van de statuten van het COC.

Wat Griekenland betreft zei mr. Geertsema dat er geen twijfel mogelijk is, dat de VVD het Griekse regime volstrekt afkeurt. Het is dan ook juist,

Tijdens een van de excursies, waaraan de congresgangers vrijdagochtend konden deelnemen, werd een werkbezoek gebracht aan Roosendaal. De foto toont de ontvangst ten stadhuis. Burgemeester Andriessen van Oud-Gastel (5e van links) sprak daarbij over de regioproblematiek.

zoals spr. in zijn openingsrede heeft gezegd, dat Griekenland geen deel meer uitmaakt van de Raad van Europa. Wij zijn van mening, dat het daarin niet kan terugkeren zolang de democratische rechten in dat land niet zijn hersteld. Afgezien dat Griekenland formeel ook niet uit de Nato kan worden gestoten, kunnen wij deze belangrijke zuidflank in het verdedigingsstelsel niet missen. Hier geldt voor mij — aldus onze fractievoorzitter — dat de eigen vrijheid, en die van het gehele westen gaat boven de democratie in Griekenland, hoe gaarne we die ook hersteld zien. Het is onjuist, dit als conservatisme te brandmerken.

In aansluiting hierop kon de heer Koudijs er nog op wijzen, dat we in de oorlog ook de Sowjet-Unie hebben geaccepteerd als bondgenoot tegen Hitler, ondanks onze levensgrote bezwaren tegen het Stalin-regime. Op dat ogenblik ging de strijd om de herwinning van onze vrijheid echter boven alles.

Ook mr. Van Riel viel de heer Geertsema bij. Als de heer Ottevanger vindt, dat we niet in de Nato moeten blijven, moet hij dat zeggen. Voor ons is echter het doorslaggevende, dat zuiver militair gezien Griekenland niet in de Nato kan worden gemist. Dat heeft met links of rechts denken niets te maken. De heer Van Riel bracht mr. Geertsema hulde, dat hij zo onbeschoord was uitgegaan van de liberale visie. Hij heeft zich verklaard vóór de Nato en voor de handhaving van de orde (men moet zich houden aan de spelregels), maar hij heeft gepleit voor een absolute tolerantie bij voorbeeld ten aanzien van de homofi-

lie. Dat laatste, aldus de heer Van Riel, is iets dat veel VVD'ers nog wel wat moeilijk zal vallen.

Op een reeds eerder afgesproken persconferentie tijdens de lunchpauze voor de aanwezige journalisten bleek de belangstelling wel heel sterk uit te gaan naar de oppositie van de heer Ottevanger. Dat is nu eenmaal zo. Hetgeen men uitzonderlijk radicaal acht, trekt de aandacht en is „nieuws“ voor de lezers.

Partijvoorzitster mevr. Van Someren en fractievoorzitter Geertsema toonden zich echter niet in het minst geschokt. Mevrouw Van Someren verklaarde er „niet kapot“ van te zijn en mr. Geertsema noemde sommige opmerkingen zelfs een „steuntje in de rug“. Voor het grootste deel steunde de aanval van de Utrechtse opposant echter op verkeerde informatie. Wat zij daar verder zeiden was gelijk aan hetgeen wij boven reeds als antwoord namens de fracties in de middagvergadering hebben weergegeven.

Precies als bij de radicale studenten, werd deze tolerante houding echter niet in dank afgenomen. Ondanks het zeer late middaguur kreeg de heer Ottevanger nog gelegenheid tot dupliek, waarbij hij o.a. de houding tegenover Griekenland bleef afwijzen en mr. Geertsema als een der „conservatieven“ bleek te beschouwen, die niet gehandhaafd dient te worden. Hij kondigde ook aan, dat dit nog slechts een „zwak geluid uit het links-liberale kamp“ was geweest, maar dat men ervan verzekerd kon zijn, dat in volgende congressen „de inbreng nog heel wat levendiger zou worden“.

gevaar, dat onze geestelijke en lichamelijke gezondheid bedreigt, keren. De VVD is tot die aanpak bereid

Land- en tuinbouw

Van hier uit is het maar een kleine stap naar de land- en tuinbouw. De groene revolutie, die overal als gevolg van de technologische veranderingen diep in de positie van deze agrarische bedrijfstakken ingrijpt, is nog lang niet uitgewoed. Het is verheugend dat de bijdrage van de landbouw tot de Nederlandse economie zich op een hoog niveau blijft bewegen.

Naast het overschotten-probleem is een andere knellende vraag in de landbouw, die of de noodzakelijke bedrijfsvergrotingen voldoende snel kunnen plaatsvinden, waarbij zich dan nog de moeilijkheid voordoet dat in het bijzonder de jonge ondernemers de grootste moeite hebben om de financiering van die grote bedrijven te doen slagen. Wij hebben daar zeer bepaald zorgen over. Ik zie daarbij overigens niet over het hoofd, dat zich met name in de in economische zin marginale bedrijven ook sociale vraagstukken voordoen, die om een oplossing vragen.

Hoe wisselvallig de agrarische onderneming kan zijn, wordt intussen wel gedemonstreerd door de fruitteelt, die van een eertijds bloeiende bedrijfstak in enkele jaren in een nood situatie is geraakt. Mede op onze aandrang wordt er door de regering hulp verleend, maar ik ben er niet gerust op dat daarmee de moeilijkheden overwonnen zijn. Wij zullen deze zaak nauwlettend blijven volgen.

Visserij

Ik heb er dit keer behoefte aan om ook een enkel woord te zeggen over de visserij. De economische betekenis van deze bedrijfstak met een uitvoerwaarde van f 320 miljoen rechtvaardigt dat ook.

Door overbevissing en door zware concurrentie als gevolg van hoge subsidies in sommige landen, verkeren enkele sectoren, zoals de haring- en garnalenvisserij in een moeilijke positie. Mede daardoor is de totstandkoming van een Europees visserijbeleid in onze ogen een bijzonder dringende kwestie geworden.

Bedrijfsleven

Maar niet alleen een deel van de visserij heeft het moeilijk. Steeds meer bedrijven en bedrijfstakken hebben met moeilijkheden te kampen. Soms buiten hun schuld, soms helaas ook dóór hun schuld. Niet overal blijkt men de eigen verantwoordelijkheid, niet alleen voor de hoogte van de lonen, maar ook voor de noodzakelijke organisatorische en technische vernieuwingen van de bedrijven, voldoende te kunnen dragen. Al te gemakke-

Mevrouw Van Someren wenst de heer Toxopeus geluk met zijn benoeming tot erelid.

lijk klopt men dan als het slecht gaat bij de overheid aan om hulp. De VVD is overigens niet dogmatisch gekant tegen elke steun van de overheid, met name niet indien deze tijdelijk is en gegeven wordt op basis van goede kansen op langere termijn.

Een grote zorg voor het bedrijfsleven vormen de maatregelen in andere EEG-landen ter bescherming van de eigen nationale industrie. Nu de onderlinge invoerrechten verdwenen zijn, nemen deze bijzondere protectionistische maatregelen elders eerder toe dan af.

Staatssecretaris Keyzer weet daar op vervoersgebied van mee te praten. Hij blijft als een leeuw vechten om de Nederlandse vervoerders te land en te water internationaal niet in de hoek te laten drukken. Hij verdient daarvoor onze grootste bewondering.

Speciale aandacht wil ik wijden aan de industriële en maatschappelijke ontwikkeling van de gebieden buiten de Randstad.

In de afgelopen 10 à 15 jaren zijn met name in Limburg met een gericht infrastructuurbeleid en met premieregelingen over het algemeen goede resultaten bereikt. Toch kunnen wij nog niet tevreden zijn. In het bijzonder het noorden heeft naar mijn mening extra aandacht nodig. Gezocht zal moeten worden naar nieuwe vormen van aanpak, waarbij ik bijzondere waarde hecht aan de eigen initiatieven uit de betrokken streek, zoals de drie noordelijke provincies met Groningen voorop, die zeer onlangs gezamenlijk zijn gaan ontwikkelen. Naar mijn mening zal de partij er goed aan doen een aparte studie aan het noorden te wijden, met name om te onder-

zoeken, wat er in aansluiting op de reeds getroffen maatregelen, nu verder in dit gebied nog nodig is. Ik leg dat voorstel bij dezen gaarne aan het hoofdbestuur voor.

Zelfstandigen

Wat mij eveneens zorgen baart — ik wil dat in alle openheid zeggen — is de positie van de zelfstandigen. Velen van hen blijven bij de algemene welvaartsverbetering achter. In de eerste plaats wil ik daarom met klem stellen, dat de commissie die door de regering is ingesteld om de fiscale positie van de zelfstandigen te onderzoeken, snel haar rapport afrondt en dat de regering vervolgens snel tot de indiening van het daarop betrekking hebbende wetsontwerp komt. Met name de oudedagsvoorziening van de zelfstandigen baart ons ernstige zorgen.

Een bijzondere plaats te midden van de zelfstandigen neemt de middenstand in. De nota, waarnaar ik bij de jongste algemene beschouwingen had gevraagd, is nu eindelijk binnen, maar biedt nog niet datgene wat ik er van had verwacht. Met name het allerbelangrijkste vraagstuk, dat van de integratie van het middenstandsbeleid in het totale regeringsbeleid, is geheel buiten beschouwing gelaten. De VVD is krachtens haar beginsel en verkiezingsprogramma geroepen alle aandacht te besteden aan de positie van de middenstand. Wij zullen dat blijven doen, want anders bestaat de kans dat het midden- en kleinbedrijf tussen de molentenen van de sociaal-economische

ontwikkeling en de acties der verschillende pressie-groepen zal worden vermorzeld.

De situatie bij het horeca-bedrijf is verontrustend. Hier ligt overigens niet alleen een taak voor de rijksoverheid. Ook onze vertegenwoordigers in de provincie en in de gemeenten moeten voortdurend aan de belangen van deze groep denken.

De middenstanders zijn het waard, dat er voortdurend nauwgezette aandacht aan hen wordt besteed.

Lonen en prijzen

Ik kan vanavond maar een enkel woord wijden aan de loon- en prijspolitiek.

Voor mij staat vast, dat een vrijer loonbeleid en een vrijer prijsbeleid onverbreekelijk met elkaar samenhangen.

Hoe vrij het loonbeleid ook in de praktijk is, hebben wij in de afgelopen maanden kunnen zien. De opwinding over de loonwet is dan ook zeer overtrokken. Evenzeer is het overtrokken dat de vakcentrales onder die omstandigheden uitsluitend een strak prijsbeleid bepleiten. Reeds nu is het prijsbeleid naar mijn overtuiging te strak. Het is onaanvaardbaar, dat een aantal bedrijven te gronde gaat of zal gaan, omdat volstrekt gerechtvaardigde prijsverhogingen niet worden toegestaan.

Ik hoop en verwacht, dat de nieuwe minister van economische zaken, wiens eerste optreden ons volledig vertrouwen heeft ingeboezemd, de ook door hem destijds bepleite wijzigingen in het prijsbeleid zal aanbrengen, opdat met het prijsbeleid weer het beoogde doel zal worden nagestreefd, nl. het ingrijpen bij zo hoge prijsvaststellingen dat ze werkelijk in strijd zijn met het algemeen sociaal-economisch belang.

Inflatie

De meeste kritiek heeft het kabinet-De Jong ondervonden met betrekking tot de inflatie. Een belangrijk deel van de kritiek is volstrekt ongegrond en komt dan veelal nog van mensen met op dat gebied bijzonder vuile handen.

Doordat de noodzakelijke invoering van de BTW — overigens gelukkig maar een eenmalige zaak — samenvalt met de hoge loonovereenkomsten, zijn wij in het afgelopen jaar wel heel duidelijk geconfronteerd geworden met de inflatie-spiraal. Hierin ligt de belangrijkste oorzaak van de problemen en de spanningen, die zich vandaag op sociaal-economisch gebied voordoen. Daaraan heeft iedereen schuld. Werkgevers, werknemers en overheid. Inderdaad ook de overheid, want men kan stellen dat de overheidsuitgaven te sterk stijgen. Daarbij moesten we overigens maar wel beseffen, dat de stijgingsnorm van 6 pct. bij de kabinetsformatie is overeengekomen en dat onze minister van finan-

ciën zich daaraan gerekend naar de totale kabinetsperiode stipt houdt. Het is goed om er bijvoorbeeld aan te herinneren dat in de jaren '68 en '69 voor het eerst sinds vele jaren de realisatie van de begroting binnen de aanvankelijke begrotingscijfers is gebleven. Dat heeft de heer Vondeling in elk geval nooit gepresteerd.

De grotere stijging van de prijzen vergeleken bij de periode '63-'67 is praktisch geheel toe te schrijven aan de BTW en de stijging van de invoerprijzen. Daarmee wil overigens niet gezegd zijn, dat de inflatie mij geen zorgen baart. Integendeel! De VVD ziet deze met lede ogen aan. Wij hebben de inflatiebestrijding al sinds jaar en dag hoge prioriteit gegeven. Alle betrokkenen zullen zich voor deze bestrijding moeten inzetten. Maar ook zullen wij de gevolgen onder ogen moeten zien.

De inflatie houdt vooral duchtig huis in de pensioensfeer. Het is daarom, dat wij ons hebben uitgesproken voor verbetering van de pensioenaanspraken en voor een geleidelijke verhoging van de AOW-pensioenen. Ik wil deze gelegenheid aangrijpen om mijn grote waardering uit te spreken voor het voortreffelijke werk van onze sociaal-economische commissie, met name ook op dit pensioenterrein.

Wij zullen blijven streven naar een gelijktijdige beperking van sociale voorzieningen, die minder urgent zijn, zoals de kinderbijlagen, om de lastenstijging zo gering mogelijk te doen zijn.

Naarmate wij kans zien de inflatie beter te beteugelen, zullen de inkomensverbeteringen ook reëlere verbeteringen zijn.

Inkomensverhoudingen

Men weet dat ook wij voorstanders zijn van een verbetering van de inkomens- en vermogensverhoudingen in ons land. Het congres van de PvdA dat zich daarmee speciaal heeft beziggehouden heeft de burger overigens maar weinig perspectief geboden. In strijd met de verlangens van het NVV gunt de PvdA de burger geen eigen persoonlijk bezit. Met spaarloon e.d. mag alleen worden geëxperimenteerd en dan nog alleen wanneer de reventuen onder patriarchaal, collectief werknemersbeheer komen.

Wij vinden dat het eigen bezit van de werknemers zo breed mogelijk moet worden bevorderd en dat de overheid daartoe ruimte en faciliteiten behoort te bieden zoveel in haar vermogen ligt. Dat lijkt ons een heel wat positievere aanpak om de bestaande verschillen te verminderen, dan de conservatief-socialistische benadering.

Goed kabinet

Terugkerend tot het sociaal-economisch beleid van het kabinet-De Jong constateer ik dat dit over het algemeen een goed beleid is geweest. Toen het kabinet optrad, was mede ten gevolge van de erfenis Cals-Vondeling on-

ze economie er slecht aan toe. Niet alleen in de sfeer van de overheidsfinanciën maar ook in het particuliere deel van het bedrijfsleven. Dat is grotendeels weer in orde. Van de naar moderne begrippen vrij aanzienlijke werkeloosheid zijn alleen nog hier en daar spoortjes overgebleven. De betalingsbalans heeft de evenwichtsnorm weer zeer dicht benaderd. De overheidsfinanciën zijn weer in de hand. Hoe groot moet niet de verleiding voor het kabinet juist in de laatste maanden zijn geweest, om het onder die omstandigheden wat royaler aan te doen. Het heeft — terecht — die verleiding weerstaan.

Wij zijn er trots op, dat in de ons niet welgezinde pers en omroep minister Witteveen wordt afgeschilderd als de hardste minister in het kabinet. Want wij kennen het verschil tussen hardvochtigheid en standvastigheid.

Wij laten ons niet meeslepen met de gedachte, die de oppositie ingang tracht te doen vinden, dat het kabinet-De Jong een slecht kabinet is. Wat ons betreft hopen en vertrouwen wij, dat het zijn werk, zijn goede werk, tot de verkiezingen van 1971 blijft voortzetten.

Ik wil dit betoog overigens niet afsluiten zonder nog een enkele gedachte gewijd te hebben aan de democratie. Ook op dat terrein heeft het kabinet zijn sporen verdiend. De democratisering, zowel op het terrein van het onderwijs, als op dat van het bedrijfsleven schrijdt voort en dit kabinet geeft daar leiding aan.

Het kabinet logenstraft daarmee de kritiek dat het slechts conserverend zou optreden en geen nieuwe ontwikkelingen zou bevorderen. Die kritiek is volstrekt misplaatst. Ik wil in dit verband slechts wijzen op de belangrijke hervormingsvoorstellen, die de liberale minister van justitie Polak op het gebied van het ondernemingsrecht ter tafel heeft gebracht en binnenkort nog zal brengen. Het zijn voorstellen, die volledig doortrokken zijn van de overtuiging, dat in de onderneming een zo volledig mogelijke openheid moet heersen, dat de werknemer een zo groot mogelijke verantwoordelijkheid en medezeggenschap moet hebben en dat hij bovendien als mens tot zijn recht moet kunnen komen. Het zijn even zovele bewijzen, dat dit kabinet zijn taak in deze tijd verstaat.

In de praktijk van het dagelijks leven komt het verlangen naar democratie het duidelijkst tot uitdrukking in de sector van het onderwijs. Daarbij staan voor mij twee zaken vast. In de eerste plaats, dat er op alle niveaus van het onderwijs een aantal verkalkte structuren bestaan, restanten uit de gilden- en regententijd, die hoogst noodzakelijk met de meeste spoed moet worden opgeruimd. Maar in de tweede plaats staat voor mij evenzeer vast, dat die opruiming dient te geschieden uitsluitend en alleen met legale middelen.

Beleid kamerfracties

Meer dan ooit bestond er op onze jongste jaarvergadering een levendige belangstelling voor de mogelijkheid om de leden van onze Kamerfracties vragen te stellen of opmerkingen te maken over het gevoerde en te voeren beleid. Met recht toonde mevrouw Van Someren, die zowel vrijdag als zaterdag de vergaderingen weer voortreffelijk, met grote soepelheid en tolerantie en toch met vastberadenheid leidde, zich daarover verheugd.

De kritiek, die daarbij onvermijdelijk ook werd geleverd, was bijna zonder uitzondering opbouwend. Dat gold met name ook voor het aandeel van JOVD-voorzitter Dees en enkele andere JOVD'ers. Met name ons Kamerlid Wiegel, zelf oud-JOVD-voorzitter, toonde zich daarover verheugd en meende dat voor zover betreft de verhouding tot de VVD „het met de JOVD de goede kant opgaat.”

Een verrassing vormde het radicale solo-optreden van een jongeman uit Utrecht, de heer W. Ottevanger. Deze diende zich aan als lid van een groepje uit het „links-liberale kamp”, dat in de Utrechtse afdeling „in opstand is tegen de heersende partij-hiërarchie”.

Zoals wel te verwachten was, toonden nogal wat sprekers zich teleurgesteld, dat de meerderheid van de Tweede-Kamerfractie had gestemd tegen het regeringsvoorstel tot *afschaffing van de opkomstplicht* bij verkiezingen. En dit, terwijl een flinke meerderheid zowel van de commissie Kiezer en Gekozone als van het partijcongres zich vóór deze afschaffing had uitgesproken.

Hier doet zich, aldus fractievoorzitter mr. Geertsema de vraag voor hoe de houding van de Tweede-Kamerfractie moet zijn tegenover de inspraak in de partij. Er bestaat dan een duidelijk verschil tussen het beginsel- en verkiezingsprogramma enerzijds en anderzijds tussentijdse uitspraken.

Als een gekandideerde voor het Kamerlidmaatschap niet kan instemmen met een of meer punten van bedoelde programma's, behoort hij dat vóór de beslissing over zijn definitieve kandidaatstelling aan de partij mede te delen. Men is dan vrij om te beslissen of hij desondanks op de lijst kan worden geplaatst. Er is dan dus veel meer gebondenheid dan het geval is bij tussentijdse beslissingen, zoals over het rapport Kiezer-Gekozone, al moeten die uitspraken uiteraard wel zwaar

wegen.

Ondanks de conclusies van een meerderheid (ongeveer tweederde) van het partijcongres zijn 8 aanwezige leden van de fractie (onder wie de heer Geertsema zelf) toch tot de conclusie gekomen, dat zij die afschaffing niet konden aanvaarden. De heer Geertsema bracht in herinnering, dat hij zijn standpunt al in de commissie Kiezer en Gekozone (waar hij zelf voorzitter van was) tot uitdrukking had gebracht. Daar was hij in de minderheid gebleven. In de fractie was een meerderheid het met hem eens.

Mr. Geertsema zette vervolgens uiteen dat voor hem voorop stond, dat in het stelsel der E.V. de Tweede Kamer een zo getrouw mogelijke afspiegeling moet zijn van de in het volk levende opvattingen en stromingen. Zijn vrees is, dat bij afschaffing van de opkomstplicht degenen, die vinden dat het over het algemeen wel goed gaat, thuisblijven en dat de ontevredenen juist wel gaan stemmen. Aldus zou er, als bij de studenten, een over-representatie komen van de radicale stromingen.

Het standpunt van de minderheid der fractie, die wel voor de afschaffing der opkomstplicht had gestemd, werd verdedigd door ons Kamerlid mr. Koning. Deze noemde de opkomstplicht zonder E.V. een onmogelijkheid, maar de E.V. zonder opkomstplicht een goede zaak. Het democratisch karakter van de opkomstplicht achtte hij ook „niet buiten twiffel”. Groot bezwaar had hij er ook tegen, dat de sanctie tegen overtreding van het wettelijk voorschrift praktisch niet is uit te voeren, omdat het vrijwel onmogelijk is serieus vast te stellen wie aanvaardbare redenen van verhindering had.

Ten slotte kwam de voorzitter van onze Eerste-Kamerfractie, mr. Van Riel onder bijval van een groot deel der aanwezigen mededelen, dat zijn gehele fractie in deze Kamer overtuigd vóór de afschaffing van de opkomstplicht zou stemmen. Mr. Van Riel sprak zich ook op dit punt voor een zo groot mogelijke vrijheid uit, tenzij de regeerbaarheid van het land daardoor in gevaar zou komen.

Wat de *kiesdrempel* betreft bevestigde mr. Geertsema het bericht in ons vorige nummer, dat hij en zijn fractiegenoten geen voorstanders zijn van een optrekking boven de kiesdeler. Dat is het enige objectieve criterium. Als we daar van afstappen,

is het einde zoek. Dan wordt het eerst 2 pct., dan 3 pct. en zo verder. Dat blijkt ook wel uit het zojuist verschenen ontwerp voor een kernprogramma (verkiezingsprogramma), ontworpen door een „stuurgroep” van de KVP waar al een kiesdrempel van „tenminste vijf zetels” wordt voorgesteld; dat is dus al meer dan 3 pct. Onder krachtig applaus deelde mr. Geertsema mee, dat dit voorstel voor ons onaanvaardbaar is. Maar hij betwijfelde ook, of dat voorstel door de KVP zou worden overgenomen. Van dat ontwerp had hij nog slechts globaal uit de pers kennis genomen. Het was verder in ieder geval wel zo, dat daar met ons over te praten zou zijn als het zou gaan om een stembusakkoord. Mr. Geertsema besteedde de juistheid van het elders aangevoerde argument, dat de afwezigheid der kleine fracties de efficiency van het parlementaire werk ten goede zou komen. Een man als de heer Jongeling maakt een zeer verstandig gebruik van zijn spreektijd. Als de kleine fracties worden geweerd, zullen de grote ongetwijfeld op die spreektijd beslag leggen.

Op desbetreffende vragen o.a. van JOVD-zijde antwoordde mr. Geertsema dat de fractie voorstander is van *verlaging van de kiesgerechtigde leeftijd tot 18 jaar*. Daar is echter Grondwetswijziging voor nodig. Eerst moeten de regeringsvoorstellen tot Grondwetswijziging voor deze periode worden afgewacht, alvorens de fractie kan bepalen of zij eigen initiatief dient te nemen.

De fractie zal niet akkoord gaan met eventuele algemene richtlijnen voor de *opheffing van kleine gemeenten*. Zij meent, dat dergelijke voorstellen stuk voor stuk zullen moeten worden gedaan en beslist.

In aansluiting aan hetgeen mevrouw Van Someren daar al eerder over had gezegd, merkte mr. Geertsema op, dat het geen zin heeft onderhandelingen over een *stembusakkoord* met andere partijen te openen, alvorens de betrokken partijen een basis-programma op tafel hebben gelegd.

Mr. Van Mierlo heeft bij voorbaat al gezegd, dat D'66 niet tot onderhandelen bereid is. Hij moet dan maar eens duidelijk maken waarom hij onderhandelen afwijst nog voordat de VVD haar program heeft opgesteld. Wil men geen stembusakkoord bij voorbaat, dan is het nadien nog mogelijk, maar spreker zou dat betreuren. Mr. Geertsema verklaarde nog, dat wan-

VOUWLIJN

was het congres allemaal een zorg! Niet gehinderd door enige realiteitszin bereed men de oude socialistische stokpaardjes, waarvan de rest van Nederland dacht, dat ze allang door de houtworm waren opgegeten.

Het leek op het congres van een splinterpartij, die weet, dat ze nooit geroepen zal worden om haar programma waar te maken. Een partij, die wel zegt „wat”, maar niet „hoe”. Zelfs een kabinet met louter socialisten zou nauwelijks een begin van uitvoering kunnen geven aan de besluiten van Groningen.

De PvdA heeft haar geloofwaardigheid volstrekt verloren. Haar eens zo belangrijke rol is uitgespeeld. Een stem op de PvdA is een stem die telt voor de onvruchtbare oppositie. Niet een stem die meetelt voor het bestuur van ons land.

Het zij zo! Nieuw Links heeft het zo gewild. Nieuw Links is het ware gezicht van de PvdA. Zal straks ook duidelijk het gezicht van de nieuwe Tweede Kamer-fractie bepalen. Het is voor mij zelfs de vraag of we daarin de gezichten van Vondeling en Den Uyl nog wel zullen terugzien. Onder die omstandigheden kon het ook niet anders, dan dat een aantal verstandige mensen er genoeg van zou krijgen. Dat is gebeurd en de Democratische Socialist 70 zijn gestart. Of zij het zullen halen is nog niet met zekerheid te voorspellen. Wel staat vast, dat velen in de PvdA schoon genoeg hebben van het flirten met uiterst links, dat velen hunkeren naar een moderne constructieve politiek, die minder eenzijdig is gericht. Ze behoeven die van de PvdA niet meer te verwachten. Ze zullen die elders moeten zoeken. Sommigen zullen die ongetwijfeld vinden in de moderne economische en sociale ideeën van de VVD. Ze zijn van ganser harte welkom. Ook hun inbreng kan voor ons van het grootste belang zijn.

D'66

Ook D'66 vertoont een gevarieerd gezicht. Van Mierlo, Gruyters en de hunnen mogen het ontkennen zo hard als ze willen, toch hebben ze een gezicht met een blauwe en een rode wang. Voorlopig staan die gezichten strak. Er kan geen lachje, laat staan een knipoogje af. Verbeeld je, dat het ene gezicht het knipoogje van het andere gezicht zou zien! Dan kwam het hele lijf in beroering. In dat opzicht is het gezicht van D'66 niets anders dan het opgepoetste gezicht van de confessionele partijen van vroeger. Het gezicht dat niet dan pas op het aller, allerlaatste moment dorst te kiezen voor samenwerking met anderen. Het gezicht waarvan wij vurig hopen, dat de confessionele partijen het nu gaan verliezen.

Wat wil D'66? We weten het. D'66 wil politieke vernieuwing. Wat betekent dat? Dat alle politieke partijen

moeten ontploffen! Maar dat is geen doel, dat is een middel. Een middel tot politieke vernieuwing. Daar hebt u nu de tragedie van D'66 in een notedop. Datgene wat middel had behoren te zijn voor het streven naar een nieuwe maatschappij is langzamerhand een doel op zich zelf geworden.

D'66 heeft nog geen enkele totaal-visie op de maatschappij ontwikkeld. Integendeel. D'66 maakt hoe langer hoe meer de indruk de totstandkoming van een algeheel beleidsplan te traineren. In april van dit jaar zullen pas de uitgangspunten voor een programma worden vastgesteld. Meer niet. Als er één partij een totaal beleidsplan nodig heeft, dan is het juist een partij als D'66, die er geen ideologie op na wil houden.

Ik vraag mij in alle ernst af hoe lang de aanhang van D'66 het nog zal blijven slikken dat de enige programmatische informatie, die men krijgt is: als iets goed is, zijn we vóór en als het slecht is, zijn we tegen. Maar wat nu goed is en wat slecht, dat krijgen we niet te horen. Men kan veel mensen voor korte tijd in de onzekerheid laten en enkelen voor lange tijd. Maar alle mensen voor lange tijd gaat niet. Op een gegeven moment — aan een voorspelling wanneer waag ik mij niet — zullen de mensen de schellen van de ogen vallen. Dan zal men gaan inzien dat het middel doel is geworden en dat dat doel dan nog maar slecht wordt bereikt. Want er mogen zich dan ontploffingen in politieke partijen hebben voorgedaan, het benodigde dynamiet is niet of nauwelijks door D'66 aangedragen. Vrij binnenkort zal de tijd komen, dat de aanhang van D'66 wil weten, waar hun partij nu precies staat in de politiek.

Men kan zich daar niet vanaf maken door te zeggen, dat men weigert te kiezen tussen gerechten, die al te lang op tafel staan. Het gaat niet in de eerste plaats om de bestaande partijen waar tussen gekozen moet worden. Het gaat om de zich steeds veranderende en vernieuwende programma's van die partijen. Deze uitvlucht is al te doorzichtig. De waarheid is, dat men niet durft te kiezen, omdat men van die keuze electoraal verlies verwacht. Alleen door niet te kiezen kan men bij alle aanhangers de hoop levend houden, dat de keuze uiteindelijk hun richting uit zal gaan. D'66 dreigt terug te vallen op de onduidelijke stellingname, die het — en terecht — de confessionele partijen altijd verweten heeft.

Laten wij hopen dat tijdig voor de komende Kamerverkiezingen D'66 de moed hervindt, die die partij bij de oprichting kenmerkte. De moed ditmaal om duidelijk aan te geven, op welke plaats in het politieke krachveld men wenst te staan. Het honorabel opportunisme, dat Van Mierlo zegt er op na te houden is wel opportunistisch maar niet honorabel.

ARP

Ten slotte in deze vlootshouw der

partijen, de confessionele partijen. Mijn hoop, dat deze partijen er uiteindelijk in zullen slagen zichzelf en elkaar te hervinden, is in de laatste weken weer duidelijk gestegen. Al vertoont de ARP op dit moment nog een vrijwel onbegrensd aantal gezichten, toch komt langzaam maar zeker het uiteindelijk beeld van deze partij uit het rookgordijn van moties, open brieven, opwekkingen om niet op de eigen partij te stemmen, etc. etc. te voorschijn.

Het is het beeld van een AR-partij, waarin de radicalen niet de rol zullen spelen, die Nieuw Links speelt in de PvdA. Zij zullen de partij niet stilzwijgend over kunnen nemen. Ik heb het vertrouwen, dat de toekomstige AR-partij niet de partij zal zijn van Feddema en De Gaay Fortman jr. Wel een AR-partij met een gezonde radicale inbreng, die samen met KVP en CHU er in zal slagen een modern en vooruitstrevend urgentieprogramma te stellen. Moge dat de basis vormen voor een klein regeerakkoord. Een wezenlijk stuk partijvernieuwing, waar de PAK-broeders nog lang niet aan toe zijn.

Stembusakkoord

Ik hoop en verwacht, dat onze partij ons vanavond een volmacht zal geven om als daartoe de tijd gekomen is met deze samenwerkende confessionele partijen en ook met D'66 het overleg te openen over een te sluiten stembusakkoord. Ik heb de overtuiging, dat het mogelijk zal zijn tussen de vier huidige regeringspartijen ook overeenstemming te bereiken over de hoofdlijnen van een toekomstig regeringsprogramma voor de jaren '71 tot '75. Ik heb de hoop nog niet opgegeven, dat dit ook ten aanzien van D'66 het geval zal kunnen zijn.

Reeds eerder heb ik vastgesteld — ik kom daar niet meer op terug — dat deze samenwerking een onmisbare en tegelijkertijd ook onvervangbare voorwaarde is voor een blijvende bestuurbaarheid van ons land. Voor mij staat vast, dat dat doel het beste bereikt kan worden door dan ook gezamenlijk de Tweede Kamer-verkiezingen in te gaan. Door niet gedwongen te zijn ons tijdens de verkiezingscampagne dermate tegen elkaar af te zetten, dat de latere samenwerking daardoor bemoeilijkt wordt en het beeld voor de kiezer wordt vertroebeld.

Er behoort moed toe — ik heb het in verband met D'66 al eerder gezegd — om duidelijk positie te kiezen. Ik vertrouw er vast op, dat de VVD vanavond als eerste partij in den lande die moed opbrengt. Ik ontken niet dat er electoraal voordeel in kan schuilen om ongebonden de verkiezingen in te gaan. Maar electoraal voordeel is niet alles. Men moet bereid zijn dat te laten schieten, als het belang van het land duidelijk in een andere richting wijst.

De zaterdagochtend

De zaterdagochtend van het jaarlijkse VVD-congres was gereserveerd voor een groot aantal agendapunten van meer of minder huishoudelijke aard. Daaronder was een van de belangrijkste voorstellen dat van het hoofdbestuur om de minimum-leeftijd voor gewone leden van de partij te stellen op 18 jaar. Dit voorstel — een statutewijziging — werd aanvaard in een gemeendeerde tekst, die overigens de materiele inhoud onverlet laat. Ook de wijzigingen in het huishoudelijk reglement, zoals vermeld in Vrijheid en Democratie van 9 januari (pagina 17) werden door de algemene ledenvergadering bekrachtigd. Eveneens aangenomen werd een voorstel van de afdeling Rotterdam (agendapunt 13) tot het vaststellen van een regeling voor contributie-afracht van de tot de districtcentrale Rijnmond behorende afdelingen aan deze districtcentrale. Een voorstel van de afdeling Maarn-Maarsbergen tot het instellen van een onderzoek inzake waardevermindering van alle pensioenen werd verworpen, onder de wijziging o.a. naar het rapport Pensioenen Nu, dat zeer onlangs door de sociaal-economische commissie van de VVD is opgesteld (een samenvatting van dit rapport werd gepubliceerd in ons blad van 20 februari).

Beleid hoofdbestuur

Alvorens over te gaan tot de bespreking van het beleid van het hoofdbestuur, verleende de voorzitter het woord aan een hoofdbestuurlid van het Liberaal Vlaams Verbond, die in een korte vriendelijke toespraak dankte voor de gelegenheid die hem geboden was het VVD-congres mee te maken. Hij noemde dit congres een „manifestatie van liberale macht”, waarvoor hij veel bewondering had. Zijn opmerkingen aan het adres van mevrouw Van Someren over de dynamiek en het talent waarmee zij de vergadering leidde („Wij Belgen missen een vrouw als U”) hadden kennelijk de instemming van de vergadering.

Op voorstel van mevrouw Van Someren werd een telegram, gezonden aan de heer Korthals, die door ziekte niet aanwezig kon zijn, waarin hem beterschap werd toegewenst en waarin hem werd meegedeeld dat de voorstellen van Liberaal Beraad, waaraan hij immers veel heeft bijgedragen, door de algemene ledenvergadering zijn aanvaard.

Bij de bespreking van het beleid van het hoofdbestuur werd o.m. aange-

drongen op de instelling van een partijcommissie voor milieu-hygiëne. In dit verband herinnerde de voorzitter aan de openbare partijraadvergadering van 18 april a.s., die zich aan de hand van door drie Kamerleden opgestelde ontwerp-resoluties met dit probleem zal bezighouden. Overigens was ook zij van mening dat er een partijcommissie voor milieu-hygiëne moet komen en zij zegde de instelling daarvan toe, waarbij zij dacht aan uitbreiding van de commissie ad hoc die zich thans buigt over de problematiek van de luchtverontreiniging.

Met name de afdeling Amsterdam oefende kritiek op de commissie voor buitenlandse zaken. Deze zou te weinig actief zijn. Mevrouw Van Someren deelde mee dat het hoofdbestuur de commissie had geactiveerd, hetgeen geleid heeft tot een eerste resultaat: het Nato-rapport, waarvan in Vrijheid en Democratie van 20 februari een samenvatting werd gepubliceerd. Bij de replieken (voor het eerst was er bij dit agendapunt tijd uitgetrokken voor re- en dupliek) toonde de Amsterdamse afgevaardigde zich nog niet zo onder de indruk, waarop mevrouw Van Someren toezegde dat het hoofdbestuur tertzake bijzonder attent zal blijven.

Op de kritiek die naar voren gebracht werd op de Driemaster, het blad van de JOVD, moest mevrouw Van Someren uiteraard antwoorden, dat men deze dient te richten tot het hoofdbestuur van de JOVD en niet tot dat van de VVD. De JOVD is, gelijk genoegzaam bekend mag worden geacht, ten enmale volstrekt onafhankelijk van de VVD.

Geinformeerd werd naar wat er gebeurd is met verschillende resoluties die door algemene ledenvergaderingen in het verleden zijn aanvaard. Mevrouw Van Someren gaf daarover een uitvoerig overzicht, kennelijk tot tevredenheid van de vragensteller, die zich bij de replieken niet meer meldde. Ook zegde mevrouw Van Someren namens het hoofdbestuur toe dat natuurlijk alle aandacht zal worden besteed aan een verdere uitwerking van de rapporten van het Liberaal Beraad.

Zoals de laatste jaren op elke jaarvergadering, werden ook ditmaal vragen gesteld over het imago van de VVD, als zou deze partij slechts een partij van en voor rijke lieden zijn. Mevrouw Van Someren betoogde met klem dat anderen de VVD dit etiket wel trachten op te plakken, maar dat het een-

voudig niet waar is. „Deze beweringen zijn niet vol te houden”, zo zei zij, „noch op grond van de aantallen kiezers die op de VVD stemmen, noch op grond van de samenstelling van ons kiezerskorps, noch op grond van de samenstelling van onze Tweede Kamerfractie, noch op grond van de samenstelling van het hoofdbestuur, noch (last but not least) op grond van de politiek die VVD voorstaat. Wie bijvoorbeeld de rapporten en resoluties bestudeert van de actieve sociaal-economische commissie van de VVD kan toch niet in redelijkheid volhouden dat de VVD conservatief is.”

Over rapporten gesproken: Mevrouw Van Someren kon aankondigen dat binnenkort een rapport te verwachten is van de commissie Toekomst over het zeer belangrijke onderwerp „de invloed van de automatisering op de democratie”.

Mevrouw Van Someren nam de bespreking van het hoofdbestuurbeleid te baat om er nog eens extra de aandacht op te vestigen dat de politiek van de VVD gemaakt wordt en ook gemaakt moet worden in de partijafdelingen. Het hoofdbestuur is niet meer dan een toporgaan van de partij, dat gevoed moet worden met suggesties, ideeën en uitspraken van de afdelingen om te kunnen weten in welke richting het moet sturen. Zij wakte op tot een samenwerking van afdelingen in regionaal verband en vroeg o.a. ook de intermenselijke contacten niet uit het oog te verliezen.

Beleid Vrijheid en Democratie

Vervolgens was aan de orde de bespreking van het beleid van de redactie van Vrijheid en Democratie. Drie sprekers voerden het woord, die naast waardering slechts op een enkel detail kritiek uitoefenden. De kritiek (afdeling Amsterdam) betrof het beleid ten aanzien van ingezonden stukken, met name het feit dat veel brieven slechts uiterst summier worden weergegeven, waarop dan in een aantal gevallen nog een afbrekend kritiekje is gevolgd. Voorts werd door de afdeling Breda gevraagd in den vervolg de namen te publiceren van die Kamerleden, die bij de stemmingen in de Kamer een standpunt hebben ingenomen dat afwijkt van het door de VVD in algemene ledenvergaderingen vast-

VERVOLG OP PAGINA 16

Nieuwe ereleden

De VVD heeft er twee ereleden bij. De eerste is mr. E. H. Toxopeus, van wie in verband met diens benoeming tot commissaris van de Koningin in Groningen tevens afscheid werd genomen als actief politicus. De tweede was het oud-Eerste-Kamerlid mr. D. A. Delprat.

Partijvoorzitter mevrouw Van Someren noemde het een „heel ding“ toen wij hoorden dat mr. Toxopeus een ander levensdoel had gekozen en als fractievoorzitter zou heengaan. Eerst had zij nog gepoogd hem voor de fractie te behouden, maar ten slotte had zij zijn keus toch wel begrepen.

Zij schetste Toxopeus als een man met veel humor. Tegenstanders plachten wel eens te zeggen: die Toxopeus lacht zoveel, die neemt de zaken niet meer serieus. Die veronderstelling is echter volstrekt onjuist. Zijn kenmerk is, dat hij heel belangrijke dingen met een glimlach weet te zeggen. Niet alleen als fractievoorzitter in de Tweede Kamer, maar ook bij kabinetsformaties heeft hij uitstekend werk verricht. Wanneer de een na de andere afknapt, bleef Toxopeus nog fris.

Zeven jaar heeft hij in de Kamer gezeten, waarvan vijftienhalf jaar als minister. Zijn naam wordt in ambtenaarskringen voor wat hij voor hun financiële positie heeft gedaan nog altijd op een heel speciale manier uitgesproken.

Ten slotte kon mevrouw Van Someren onze oud-fractievoorzitter mededelen dat hoofdbestuur, partijraad en ledenvergadering unaniem hadden besloten, hem het erelidmaatschap van de VVD aan te bieden. Deze hartelijke toespraak van de partijvoorzitter werd door een langdurig, ovationeel applaus gevolgd.

Mevrouw Toxopeus kreeg bloemen aangeboden als dank voor het feit dat de heer Toxopeus de politicus was, die altijd het meest door zijn vrouw werd vergezeld en zij hem een bijzonder grote steun in zijn politieke werk is geweest.

In een geestig dankwoord zei mr. Toxopeus o.a.: „Ik ben inderdaad geen tobberige figuur“. Met genoegen constateerde hij: het gaat de partij goed met de nieuwe partijvoorzitter

en het gaat de fractie goed met de nieuwe fractievoorzitter. Dat was het „laatste pak van zijn hart“. Hij was zeer dankbaar voor het hem verleende erelidmaatschap. Dat geeft rechten als lid van de partijraad, waarvan hij dan ook zoveel mogelijk gebruik hoopt te maken. „De VVD blijft mijn partij“.

Vervolgens richtte mevrouw Van Someren zich tot mr. Delprat. U hebt — zo zei zij — uw hele leven gewijd aan de democratie, aan het bestuur van het land. U bent in het vroegere Nederlands-Indië lid geweest van de Volksraad. In Amsterdam was u vele jaren een algemeen geachte en bekende figuur, o.a. als reder en als voorzitter van de Kamer van Koophandel. In maart 1958 bent u lid van de Eerste Kamer geworden en dat bent u tot september 1969 gebleven.

Mevrouw Van Someren gewaagde van de goede persoonlijke verhouding met de heer Delprat, waarbij het haar altijd was opgevallen hoe „up to date“ hij was en hoe jong de heer Delprat, ook nu, ondanks zijn hoge leeftijd, is gebleven.

De partij stelt er prijs op dat de heer Delprat haar blijft adviseren en heeft daarom besloten ook hem tot erlid te benoemen.

Ook mr. Delprat toonde zich verrast en erkentelijk voor deze onderscheiding. Zijn bijna twaalfjarig lidmaatschap van de Eerste Kamer had hij altijd met voldoening vervuld. „Eigenlijk is het dus een beloning voor iets dat ik prettig heb gevonden.“

A. W. A.

VOUWLIJN

dankte hem voor zijn jarenlange activiteiten voor het blad.

Bestuursbenoemingen

De zaterdagochtend-vergadering bekrachtigde een aantal bestuursbenoemingen. De heer Korthals Altes werd herkozen als algemeen secretaris. Mevrouw Wierda-Haanstra zag zich opnieuw benoemd tot secretaris van het hoofdbestuur. De heren Verbeek en Von Hoegen werden herbenoemd als leden van het hoofdbestuur. Tot nieuwe leden van het hoofdbestuur werden gekozen (tussen haakjes is telkens de naam van hun voorganger vermeld): de heer Overwater (de heer Jas), de heer Lauxstermann (de heer Szász), de heer Van Randwijk (de heer Staal), de heer Goeman Borgesius (de heer Loopstra) en mevrouw Dettmeijer-Labberton (mevrouw Buschkens-Dijkgraaf). Alle benoemingen geschieden bij enkele kandidaatstelling.

Vervolgens was er gelegenheid vragen af te vuren — waarvan een zeer ruim gebruik werd gemaakt — over het beleid der Kamerfracties. Aan die vragen en aan het antwoord der fracties, alsmede aan de rest van de middagvergadering zijn aparte verslagen, elders in dit blad, gewijd.

vrijheid en democratie

Bijlage
Congres
Breda

VVD kiest positie

Het is met bijzonder veel genoegen, dat ik vanavond — juist in Breda — onze jaarlijkse algemene vergadering van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie mag toespreken.

Juist in Breda, een stad met een grote en langjarige traditie van vrijheid. Vele malen brandpunt in onze vrijheidsstrijd. Eerste steunpunt van de Oranjes in de Nederlanden. Maar Breda heeft niet alleen een traditie van vrijheid, het heeft ook een traditie van gastvrijheid. Onze liberale vrienden in West-Brabant hebben ons daar vandaag al in ruime mate van laten profiteren en het zal vanavond en morgen niet anders zijn.

Onze algemene vergadering zal een uitermate belangrijke zijn. Er ligt een aantal resoluties ter tafel die, als zij worden aangenomen, beslissend zijn voor de lijn van onze partij in de naaste toekomst. Resoluties, die de gelukkige vrucht zijn van het succesvol afgesloten Liberaal Beraad, maar die tegelijkertijd de doelstellingen naderbij willen brengen, die de VVD beoogt blijkens de aanvaarding van het rapport Klezer—Gekozenen, namelijk de kiezer meer invloed te geven op het politieke gebeuren.

Door aanvaarding van de resoluties zal de VVD er geen enkel misverstand over laten bestaan met wie zij wel en met wie zij niet wil samenwerken aan de verdere uitbouw van onze welvaart en ons welzijn, aan het behoud van onze vrijheid en de versterking van onze democratie op alle terreinen van onze samenleving. Wij willen daarin volstrekt eerlijk zijn tegenover onze kiezers. Zij hebben daar recht op. Zij hebben daar nog te meer recht op, omdat er momenteel in ons land op het terrein van de partijpolitiek een heilloze verwarring heerst, zoals wij die maar zelden hebben gekend.

Deze uitneembare bijlage kan men op de daarvoor bestemde lijnen vouwen en vervolgens aan de bovenzijde opensnijden. Aldus ontstaat een soort boekje, dat geheel gewijd is aan de algemene ledenvergadering, die de VVD op 27 en 28 februari hield in het Turfschip van Breda.

Wij beginnen de bijlage met de integrale tekst van de rede die mr. W. J. Geertsema, voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, aan het begin van het congres hield en die beloond werd met een langdurige staande ovatie.

Partij-splitsingen zijn aan de orde van de dag en vele partijen overtreffen de mythologische Janus, door niet slechts twee, maar zelfs meer aangezichten te hebben, waarbij het zeker voor buitenstaanders, maar soms zelfs voor insiders onmogelijk is om vast te stellen wat nu het ware gezicht is.

PvdA

Wat is bijvoorbeeld het ware gezicht van de PvdA? Is dat het gezicht van Vondeling, die zegt dat de PvdA staat te trappelen van ongeduld om het land te gaan regeren of is dat het gezicht van Nieuw Links dat kans gezien heeft de PvdA op twee manieren in een jarenlang isolement te drijven, nl. in de eerste plaats door destijds in Den Haag een resolutie aanvaard te krijgen, dat de PvdA niet meer met de KVP wil samenwerken (een uitspraak, die op het Groninger-congres stilzwijgend is uitgebreid tot de ARP en de CHU) en in de tweede plaats door een aantal politieke verlangens op tafel te leggen die — behoudens misschien voor de PPR en de PSP — voor geen enkele partij in Nederland aanvaardbaar zijn. Het gehele congres kenmerkte zich bovendien door een totale ongeïnteresseerdheid in de financiële gevolgen van zijn besluiten. Dit was nu precies het verlanglijstje, dat een klein kind opstelt voor Sinterklaas en zelfs dat heeft dikwijls dan nog voldoende verstand om er geen al te onbetaalbare dingen op te zetten.

De PvdA had dat verstand niet. Het had ook niet de minste behoefte om te luisteren naar Den Uyl, die vurig betoogde, dat je een program moet afstemmen op de mogelijkheid daarvoor een meerderheid te krijgen. Dat

VERVOLG VAN PAGINA 15

gestelde standpunt. En ten slotte bepleitte de afdeling Haarlem dat meer aandacht besteed zou worden aan de propagandistische waarde van het blad, terwijl men bovendien graag zou zien dat Kamerleden meer tevoren in het blad zouden aankondigen welk standpunt zij in de Kamer zullen innemen.

De hoofdredacteur van Vrijheid en Democratie, de heer Ph. C. la Chapelle, antwoordde o.m. dat in verband met de grote stroom van ingezonden stukken enkele maanden geleden een gewijzigd beleid van kracht is geworden, bij wijze van proef. Hij zegde wat meer aandacht toe aan de samenvattingen van ingezonden brieven en een wat milder oordeel in de redactionele kritiek daarop. Tegen het publiceren van namen, zoals door de afdeling Breda gevraagd, had hij geen principiële bezwaren. Mede door de enkele weken geleden tot stand gekomen uitbreiding van de redactie zal het mogelijk zijn een evenwichtiger beleid te voeren, hetgeen o.m. zal kunnen inhouden dat aan de verschillende taken die het blad heeft, waaronder de propaganda, ieder afzonderlijk meer aandacht gegeven zal worden. De hoofdred

dacteur kondigde in dit verband aan, dat in het vervolg veel meer volstaan zal moeten worden met het geven van samenvattingen van rapporten in plaats van het publiceren van integrale teksten. Dat vereist mankracht, die nu meer beschikbaar is. Dit soort bekortingen — die ook in andere sectoren nodig zullen zijn — kunnen leiden tot een financieel noodzakelijke beperking van de omvang van het blad en anderzijds tot meer beschikbare ruimte voor andere zaken. Tot slot merkte de heer la Chapelle op dat Kamerleden veelal uit tactische overwegingen terecht niet bereid zijn tevoren in ons blad te schrijven wat zij in de Kamer denken te gaan zeggen.

De voorzitter van het bestuur van de stichting Vrijheid en Democratie, mr. H. P. Talsma, wijdde enige aandacht aan de in oprichting zijnde redactieraad, die zal worden ingesteld op voorstel van de redactie zelf, o.m. ter bevordering van het contact tussen de redactie en allerlei beleidsbepalende organen van de partij. Deze redactieraad zal ook kunnen fungeren als een soort beroepsinstantie voor inzenders van ingezonden stukken, die menen niet voldoende aan hun trekken te zijn gekomen. De heer Talsma memoreerde voorts het afscheid als lid der redactie van de heer Dettmeijer en

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND
RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON”
VREELAND A/D VECHT
 BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
 RESERVERING (02943) 1576

Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”
UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN
 14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen
 Aparte film-, toneel-, concertzalen
 Ruime parkeergelegenheid
 Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

GRANDHOTEL **DE MALLEJAN** VIERHOUTEN

Telefoon (05771) - 241

Nu over snelweg E 35 nog gemakkelijker bereikbaar

- Alle kamers met privé badkamer en telefoon
- specialiteiten restaurant
- American bar
- ideaal voor meerdaagse conferenties
- rustig gelegen temidden van bos en heide
- tennisbanen - manege - autoboxen
- zeer grote parkeerterreinen.

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche
 Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR
HOTEL - RESTAURANT

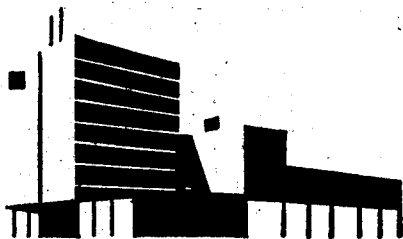
Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN! Telefoon 01751 - 9045

WAAR UW VRIJHEID GERESPECTEERD WORDT...

Rijnhotel: modern, comfortabel hotel in Rotterdam-Centrum. 140 Kamers met bad of douche. Congresaccommodatie voor 20 tot 2000 personen. Ruime ondergrondse parkeergarage direkt naast het hotel.

rijnhotel rotterdam

Schouwburgplein 1 Rotterdam
 Tel. (010) 132900 - Telex 21640

Hotel Noordzee-Boulevard N.V.

Tel. 01184-2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemond, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

HOUT EN PLAATMATERIALEN

modern
sedert
1727

VAN STOLK

ABRAHAM VAN STOLK & ZOONEN KONINKLIJKE HOUTHANDEL N.V.
POSTBUS 1100 - ROTTERDAM - TEL. 235400

Voor uw was

naar

BORGH

Tevens adres voor Chemisch Reinigen

N.V. STOOM- EN CHEMISCHE WASSERIJ

v.h. C. D. BORGH & Zn.

Bellevooystraat 75 — Rotterdam — Telefoon 232631 - 236255

containers:
koel/vries-
containers:

„Flats” en
„Huifcontainers”:

Onder de beschermde naam „Multload”-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer.

De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEEDELDE N.V.

'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK

TELEFOON 25242 - DELFT

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

DIESELMOTOREN

N.V. Machinefabriek „BOLNES”
voorheen J. H. van Cappellen

Postbus 3

Krimpen aan de Lek

Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

Bloemsierkunst

IMMINK DE LANGE

ANNO 1805

v/h J. C. de LANGE's Koninklijke Tuinbouwinstelling
Hofleverancier van H. M. de Koningin

MEENT 125 - ROTTERDAM - TEL. 137977-122303

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:

Bruningweg 21

Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:

Kipstraat 3d

Telefoon: 010 - 121288

- utiliteitsbouw
- hoogbouw
- woningbouw
- betonbouw
- projectontwikkeling
- administratie en onderhoud van onroerend goed

n.v. bouw- en aannemingsbedrijf

VAN STRAALEN & VAN DER HAVE

sfrevelsweg 700

tel. 010-279580*

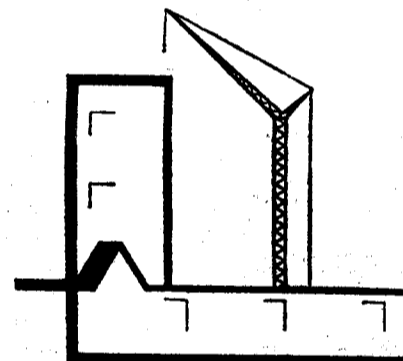
ROTTERDAM

- voor : ★ Arbeidsbesparende woningbouw
- ★ Moderne aanpak o.a. gietbouw
- ★ Bouwstromen
- ★ Utiliteitsbouw

N.V. Aannemersbedrijf v/h J. Stam - Kortenaerstraat 3 - Zwijndrecht

01850-28939 - Directie; 28663 - Boekhouding - Loonadministratie; 29398 - Werkvoorbereiding - Voor- en Nacalculatie.

VASTE STENEN IN ALLE SOORTEN

„MOLISOL“ MOLER ISOLATIESTENEN

VUURVASTE ISOLATIESTENEN

ZUURVASTE STENEN

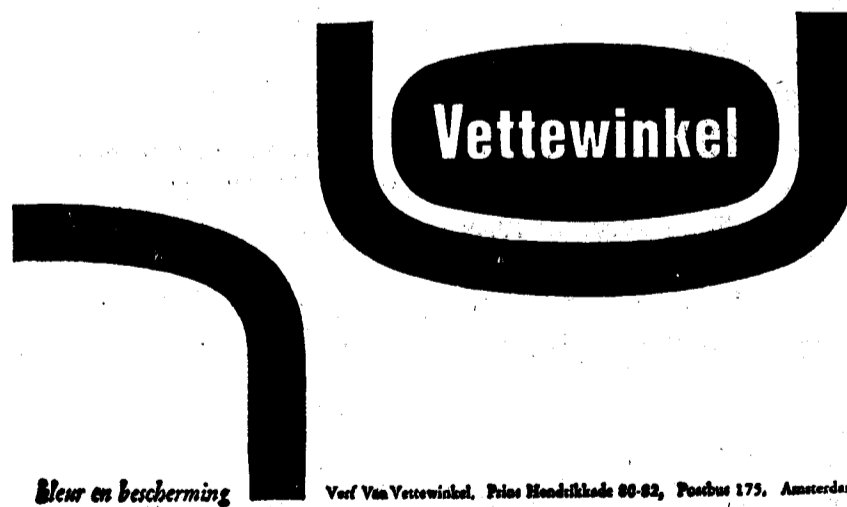
„PRODORITE“ CHEMISCH BESTENDIGE PRODUKTEN

LEVERT

N.V. Gouda Vuurvast

VERENIGDE VUURVASTE STEENFABRIEKEN

GOUDA — TELEFOON 67 44 - (18 20)

Bleu en bescherming

Verf Van Vettewinkel. Prijs Handikode 60-62, Postbus 175, Amsterdam

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010-332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

ONROERENDE GOEDEREN

makelaardij LIPS

voor onroerend goed in

- DEN HAAG
- EN OMGEVING

Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemadeaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33

VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

TE KOOP:

LUXE BUNGALOW

in de omgeving van Zwolle. Indeling: gr. kamer (open haard) 45 m², 2 sl.k., badk. met zitbad, ruime hall, garderobe, toilet, keuken, bijk., c.v.-kelder, kelder, hobbyruimte, kantoor (event. 2 sl.k.), garage (2 auto's), ruim zonneterras m. open haard, c.v. (olie gestookt). Prijs en aanvaarding in overleg. Te bevragen:

A. HOLTAND,
Mak. in Onr. Goederen (lid NBM),
Wipstrikkerallee 15, Zwolle.
Tel. 05200 - 14135.

**FLATS - HUIZEN
BEDRIJFSPANDEN**

LID N.B.M.

holland home service

MAKELAARDIJ

B. DEELEN MAKELAAR IN ONROERENDE GOEDEREN
DEN HAAG
40 VAN ALKEMADELAAN TEL. 070 - 24 53 60*

Te koop te Lochem

GROTE VILLA met tuinmanswoning, orangerie en dubbele garage. Grote tuin van ca. 7000 m². Aanvaarding in overleg. Koopsom f 275.000.- k.k. **VRIJSTAANDE RUIME VILLA** met c.v., afzonderlijke ingang voor te separeren kantoor of praktijkruimte. — Aanvaarding in overleg. Koopsom f 80.000.- k.k. (10 kamers).

BATHMEN

BOUWPROJECT VAN 32 MODELWONINGEN van architect Schouten en 7 **BUNGALOWS** bij de Schipbeek/Notenboomstraat. Met de bouw zal waarschijnlijk direct na deze winter een aanvang worden gemaakt. Premie-woningen.

HARFSEN

bevoerde zolder; c.v.; garage. Mooie ligging. **BOUWFONDSBUNGALOW** type Orchidee. Met Koopsom f 80.000.- k.k.

HENGELO (Gld.)

TE BOUWEN BUNGALOWS met garage, aan de Beukenlaan. Royale L-vormige woonkamer van ca. 32 m², slaapkamer ca. 13.5 m², slaapkamer ca. 7 m². Volledig ingerichte badkamer met bad ca. 4 m² en keuken ca. 6 m² en garage van 20.5 m². Ruime centraal gelegen hal van 1.80 m breed. Koopsom f 45.500.-. Lage overdrachtskosten.

RUURLO

RUIM WINKELPAND in het centrum. Ebovenwoning met vier slaapkamers. Garage. Boven en boven keuken. Van twee zijden bereikbaar. Ruime parkeergelegenheid. Voor vele doeleinden geschikt. Aanvaarding in overleg. Vraagprijs f 85.000.-.

Makelaarskantoor Koller N.V.
Smeestraat 6, LOCHEM. Telefoon 05730 - 1502

Ir. J. RUSSCHEN

RENTMEESTER - MAKELAAR
TAXATEUR
in Boerderijen en Land
LEEWARDEN, Verl. Schrans 46,
telefoon 05100 - 22895.

3 percelen BOUWGROND in Oostvoorne

grootte ca. 8.80 are; ca. 16.58 are en ca. 18.12 are, respect. f 25.000.-; f 41.500.- en f 43.500.- k.k. Bouwverg. één huis per perceel. Inlichtingen: Makelaarskantoren o.g., leden N.B.M.

E. R. LUNING,
Pr. Fred. Hendrikstraat 19, Rotterdam-12
telefoon 010 - 22700 en
A. v. d. HOEK,
Jac. van Beijerenlaan 1, Oostvoorne, tel. 01885 - 2721

CASTRICUM AAN ZEE

Vrije vestiging.

VILLA'S

Deze worden gebouwd aan de rand van bos en duinen, 2 km van zee.

INDELING: grote L-vormige woonkamer uitgebouwd keuken, 4 royale slaapkamers, luxe badkamer met ligbad en 2e toilet, balkon, vaste trap naar zolder waarop kamer (6 x 4 m) met dakkapel, aparte berging en diverse voorzieningen.

MODELWONING
TE BEZICHTIGEN.
f 108.500.- v.o.n.
met 320 m² eigen grond.
Bemiddeling W. A. M.
Oostenbrink, makelaar onroerende goederen, Orchideelaan 14, Castricum. Tel. 02518 - 51341.

BELMONTE

Dit wordt de naam van het serviceflat-centrum op de mooiste plek van Wageningen. Vanuit deze flat heeft U een uniek uitzicht op de prachtige omgeving van de Veluwezoom, de Gelderse Vallei en de Betuwe.

Dit complex biedt U:

- ★ Maximaal 5 appartementen per gemeenschappelijke gang;
- ★ Comfortabel wonen in perfect afgewerkte flats;
- ★ Ruime woonkamers van 22 tot 50 m² (hoogte 2,82 meter - breedte 4,15 meter);
- ★ Verzorging dagelijks diner;
- ★ Huishoudelijke hulp;
- ★ Representatieve logeerkamers;
- ★ Interne ziekenafdeling;
- ★ Recreatieruimten - bibliotheek;
- ★ Fraai aangelegd park rondom het complex;
- ★ Tochtvrije binnentuin (patio);
- ★ Parkeergarages, etc. etc.

Momenteel zijn op het complex 4 volledig ingerichte **modelflats** te bezichtigen, die dagelijks van 14.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 14.00 tot 16.00 uur geopend zijn.

Beschikbaar nog 7 verschillende typen 1-2-3-4-kamerflats in de prijzen van f 49.000,- tot f 129.000,- v.o.n. (inc. BTW).

Momenteel reeds ruim 75% verkocht!!!

OPLEVERING MEDIO 1970

Vrijblijvend inlichtingen:

abc MAKELAARDIJ N.V.
ARNHEM APeldoornSEWEG 51
085-451542 NA KANTOORTIJD 085-420695
AMSTELVEEN GALERIJ 26
020-451253 NA KANTOORTIJD 020-451146

BILTHOVEN O. NASSAULAAN

HOEKHUIS met tuin, garage en c.v.-olie. Indeling: L-vormige woonkamer met open haard, kelderkast, keuken en toilet, 1e verd.: 3 slaapkamers, badkamer en 2e toilet, 2e verd.: grote kamer en zolderruimte. Direct te aanvaarden. — Vraagprijs f 92.500.- k.k.

BILTHOVEN J. RÖNTGENLAAN

HOEKHUIS met tuin, garage en c.v.-gas. Indeling: woonkamer, keuken, toilet en kelderkast, 1e verd.: 4 slaapkamers en badkamer, 2e verd.: grote kamer en zolderruimte.

Spoedig te aanvaarden. — Vraagprijs f 89.000.- k.k.

J. F. BURGERDIJK
Bemiddeling door makelaarskantoor in onroerende goederen (Lid N.B.M.)
Rubenslaan 36 — BILTHOVEN. — Tel. 030 - 787611*

TWEE BEKENDEN MERKEN

SNIK

JONGE EN OUDE GENEVER

GIRAF

N.V. SCHIDAMSCHÉ DISTILLEERDERIJEN
WESTVEST 46 SCHIEDAM
TELEFOON 010-68106 68095-67588

In en omgeving ZUIDLAREN is het prettig wonen, dicht bij bos en meer. — Wij kunnen regelmatig aanbieden:

bungalows', landhuizen en boerderijtjes enz.

MAKELAARDIJ HOFSTEDE.
E. BOS Bouw- en Woningbureau
Stationsweg 74, Zuidlaren (Dr.) Tel. 05905 - 1328.

vrijheid en democratie

Een strijdbare VVD overwon

Commentaar
op de verkiezingsuitslag
door A. W. Abspoel

De stemmen heeft gesproken. En hoe! Het resultaat van deze uitspraak is in drieviel opzicht voor de VVD bijzonder verheugend. Zij heeft een prachtige vooruitgang geboekt, die vrijwel gelijkmatig over het gehele land is gespreid. Zij is zonder moeite de derde partij in het land gebleven. De regeringspartijen hebben, in strijd met de algemene verwachting, maar dank zij de VVD, geen verlies geleden.

Integendeel. Deze statieverkiezingen leverden ons, zoals het hiernaast afgedrukte overzicht aantoonde, in totaal een winst van niet minder dan 15 zetels op. Daarmee wordt de achteruitgang van twee kamerzetels, die de gesamenlijke confessionale partijen zouden hebben geleden volledig gecompenseerd.

Terecht noemt mevrouw Van Sameren, voor wie als nieuwe voorzitter van de VVD deze overwinning wel een bijzonder groot succes mag heten, dit „een formidabele overwinning“. Een „overwinning van een strijdbare VVD. Wij zullen op deze constructieve wijze doorgaan en men zal de komende tijd zeker meer van ons horen.“ Aldus onze partijvoorzitter.

PvdA en D'66

De PvdA heeft zich thans voor het ogenblik vrijwel geconsolideerd. Het is echter een consolidatie van de bij de verkiezingen in 1966 telkens weer geladen verliezen. In genoemd jaar was de PvdA-fractie in de Kamer op 50 zetels gekomen, maar bij de Kamerverkiezingen van respectievelijk 1959, 1963 en 1967 liep zij onderscheidenlijk twee, vijf en zes zetels achteruit. Totaal dus dertien zetels verlies.

Een grote desillusie moet de uitdaging voor D'66 zijn geworden. Een vooruitgang van zeven op twaalf zetels, aangenomen dat dit een Kamerverkiezing zou zijn geweest, beantwoordt bij lange na niet aan de hoge verwachtingen welke werden geknesterd en in de optate-onderzoeken leden te zijn bevestigd. De partij die een breekijzer wilde zijn in de oude partijen heeft de omvang van de laagste der middelgrote partijen bereikt. Wij zullen niet zo onpositief zijn ons te verheugen in de tegenslag van een partij die toch wel met jeugdig vuur heeft gewerkt en nu van dampen heeft gekregen. Wel sneller mogen wij hopen dat men van deze zijde thans iets minder hoog van de toren zal blazen dan de laatste tijd het geval is geweest.

De uitdaging van deze verkiezingen is voor

Winst van 15 zetels in staten

Provincies	Zetels VVD				
	'54	'58	'62	'66	'70
Groningen	5	7	7	6	7
Friesland	4	5	4	4	4
Drenthe	6	7	9	7	7
Overijssel	4	4	5	5	5
Gelderland	5	6	6	6	8
Utrecht	4	5	6	7	10
N.-Holland	9	12	10	10	13
Z.-Holland	9	12	11	11	12
Zeeland	3	4	4	4	5
N.-Brabant	1	1	2	3	6
Limburg	0	0	0	2	3
Totaal	50	63	64	65	80

de samenwerking van partijen geen opvallend voordeel geworden. Dit geldt zowel voor de samenwerkende confessionale partijen als voor het PAK, dat zeker geen verbluffende resultaten heeft geboekt. Een alternatief voor de thans bestaande regeringscombinatie is nog niet in de visie te brengen!

Opkomst

Bepaald teleurstellend moet de opkomst van de kiesers worden genoemd bij deze eerste verkiezing na de afschaffing van de opkomstplicht, al hebben wij daar waarschijnlijk niet al te veel last van gehad. Anderszins moet worden erkend, dat ook voor 1917, onder het oude districtenstelsel, toen evenmin een opkomstplicht bestond, de opkomst ook menigmaal slechts om en nabij de 70 procent lag.

In ieder geval echter ligt hier een taak voor de politieke partijen. Daar ligt ook voor ons de mogelijkheid om ons stemmental in de toekomst uit te breiden. Voor het ogenblik echter willen wij ons alleen maar verheugen over de in zoveel andere opzichten verheugend gezinselijke verkiezingsstrijd.

Op voet de volgende ronde: de gemeenteraadsverkiezingen van 3 juni a.s.

Dag voor kandidaat- raadsleden

Op 11 april a.s. wordt in het Congresgebouw te 's-Gravenhage een dag belegd voor de kandidaat-raadsleden (aanvang 10.30 uur).

Op deze dag komen de volgende problemen aan de orde:

1. Milieuhygiëne.

Inleiders: mevrouw mr. E. Veder-Smit, lid van de gemeenteraad te Leeuwarden en lid van de Tweede Kamer en dr. L. Clarenburg, staatsfunctionaris bij het openbaar lichaam Blijmoed en lid van de partijcommissie luchtverontreiniging.

2. De gemeentelijke financiën.

Inleider: mr. J. Beijer, burgemeester van Zwolle.

3. De politiek in de gemeente.

Inleider: D. W. Deinum, lid van de gemeenteraad te Den Haag en voorzitter van de vereniging van staten- en raadsleden.

Het bestuur van de vereniging van staten- en raadsleden nodigt alle kandidaat-raadsleden, alsmede alle andere belangstellenden uit deze dag bij te wonen.

Om een overzicht van de belangstelling te krijgen wordt u verzocht het op pag. 11 afgedrukte formulier ingevuld te retourneren naar het Algemeen Secretariaat, Koningsinnegracht 41 te 's-Gravenhage.

Penningmeesters

Wij vestigen de aandacht van de penningmeesters van de afdelingen op het volgende:

De rekeningen van het partijorgaan worden niet meer aan de afdelingen, maar rechtstreeks aan het hoofdbestuur gezonden.

Derhalve wordt u verzocht aan het hoofdbestuur over te maken:
Voor Vrijheid en Democratie:
f 9,- per gewone lid.

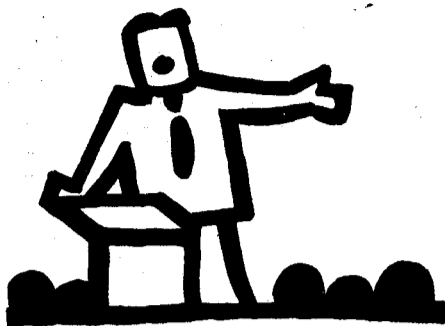
Voor het hoofdbestuur: f 4,- voor gewone leden van 21-25 jaar, f 12,50 voor gewone leden van 26-45 jaar, f 8,25 voor gewone leden ouder dan 45 jaar, f 2,50 voor gezins- en aspirantleden.

U wordt dringend verzocht op te geven welk deel van het bedrag voor Vrijl. en Dem. bestemd is en welk deel voor het hoofdbestuur, met daarbij het aantal leden vermeld volgens de hierboven aangegeven categorieën.

Radio-uitzending van de VVD:
vrijdag 20 maart, 18.20-18.30
uur, over de zender Hilversum 1 (402 m.).

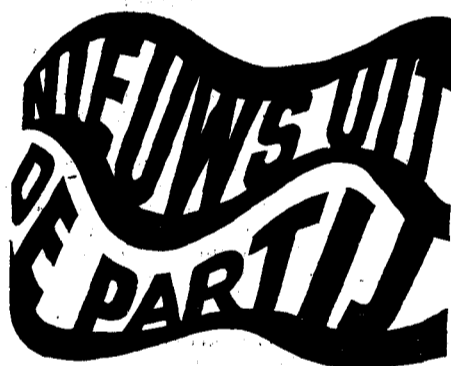
Kamerleden spreken

In deze rubriek worden korte aankondigingen opgenomen van vergaderingen van afdelingen, statencentrales, kamercentrales en eventuele andere VVD-bijeenkomsten. Uitzondering hierop vormen bijeenkomsten, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door VVD-kamerleden (deze worden aangekondigd in de daarvoor bestemde aparte rubriek) en bijeenkomsten die plaats hebben in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en in de agglomeratie Eindhoven (deze worden aangekondigd in de aan deze steden gewijde aparte rubrieken).

De rubriek wordt afgesloten op de zaterdag, voorafgaande aan de verschijningsdatum van het blad.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Spreekers	Bijzonderheden
20 maart	Franeker	De Koornbeurs; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Twee dagen na de verkiezingen (georganiseerd door de statencentrale)
23 maart	Meppel	zaal Van Dijk; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Commentaar op de verkiezingsuitslag (liberale kring)
3 april	Bussum	politieke jongeren soc. Pratus	drs. Th. H. Joekes	—
3 april	St. Pancras	Wapen v. Vrone; 20.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: Liberaal perspectief (oprichtingsvergadering)
4 april	Rotterdam	café-restaurant Engels; 10.30 uur	H. J. L. Vonhoff en mr. J. G. Rietkerk	curcus gemeenteraadsleden (kamercentrale Dordrecht)
6 april	Assen	hotel Overcingel; 20.00 uur	mr. A. Geurtsen	—
6 april	Krimpen a/d Lek	café Schippers; 20.00 uur	drs. Th. H. Joekes	oprichtingsvergadering
6 april	Delft	café De Koophandel; 20.30 uur	H. J. L. Vonhoff	Na een terugblik — vooruitzien
6 april	Bodegraven	—	H. Wiegel	debat met AR over bestaansgrond confessionele partijen
6 april	Wassenaar	—	mr. J. G. Rietkerk, mr. F. Portheine en mr. H. E. Koning	onderwerp: Pensioenvoorziening voor zelfstandigen
6 april	Rotterdam	hotel Regina; 20.00 uur	mr. H. E. Koning	politiek spreekuur
10 april	Texel	—	H. Wiegel	—
11 april	—	14.00 uur	L. M. de Beer en mr. J. G. Rietkerk	(bijeenkomst georganiseerd door de kamercentrale Gelderland)
13 april	Waalwijk	—	mr. A. Geurtsen	onderwerp: VVD en de middenstand (midden- en oost-Brabant)
13 april	Rotterdam	café Rustburg; 20.00 uur	mr. H. E. Koning	hearing wijk Charlois
13 april	Ter Apel	—	mr. F. Portheine	onderwerp: De middenstand temidden van de politieke situatie
13 april	Best	—	mr. J. F. G. Schlingemann	agglomeratie Eindhoven
13 april	Heer Hugowaard	—	H. Wiegel	—
17 april	Krimpen a/d IJssel	—	mr. dr. C. Berkhouwer	—
17 april	Middelburg	—	H. J. L. Vonhoff	georganiseerd met Vlissingen
17 april	Uden	De Schouw; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: De VVD en de jeugd (midden- en oost-Brabant)
20 april	Groningen	—	mr. W. J. Geertsema	—
20 april	Breda	Huize Louise; 20.00 uur	mr. H. E. Koning	discussiebijeenkomst over actuele onderwerpen
20 april	Venlo	—	H. J. L. Vonhoff	onderwerp: Mammoetwet
20 april	Oostvoorne	café-restaurant Marion; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Problematiek samenvoeging van gemeenten
20 april	Rotterdam	—	mr. J. G. Rietkerk	(LSVR)

In deze rubriek worden korte mededelingen opgenomen, zoals mutaties in besturen, van afdelingen, staten- en kamercentrales, de instelling van commissies en andere daarvoor in aanmerking komende wetenswaardigheden. Voor uitvoerige verslagen van gehouden afdelingsvergaderingen is geen ruimte beschikbaar.

Wetenswaardigheden betreffende de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en die in de agglomeratie Eindhoven, worden vermeld bij de aparte aan deze steden gewijde rubrieken.

Kopij voor deze rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk op de zaterdag voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie. Telefonisch wordt geen kopij voor deze rubriek geaccepteerd.

● De afdeling Westzaan heeft een geheel nieuw bestuur gekregen: W. Veenis, voorzitter, F. A. v. d. Heijde, secretaris-penningmeester, mevrouw. E. A. Veenis-Kaak en N. A. Hartman. In de ledenvergadering werd de heer J. J. Swart dank gebracht voor zijn arbeid als bestuurslid gedurende een groot aantal jaren.

● In Zelhem is de plaatselijke afdeling heropgericht. Het voorlopige bestuur bestaat uit Th. R. Vellenga, voorzitter, A. F. Anema, secretaris en J. G. Coops, penningmeester. Hieraan zijn toegevoegd A. Borremans en G. Wol-sink voor de gemeenschap Halle.

● Op 4 maart en 9 maart jl. vergaderde de sociaal-economische commissie van de VVD in Den Haag. Beide vergaderingen waren gewijd aan het opstellen van bouwstenen voor de sociaal-economische paragraaf voor het verkiezingsprogramma 1971.

● Ook de culturele commissie heeft zich met het verkiezingsprogramma 1971 bezig gehouden. Op 11 maart heeft zij zich over de tekst voor de paragraaf cultuur beraden.

● Het bestuur van de vereniging van staten- en raadsleden van de VVD heeft op 10 maart te Amersfoort onder

voorzitterschap van de heer D. W. Dettmeijer vergaderd. Bij een deel van de vergadering waren ook verschillende leden van de commissie van advies inzake de gemeentelijke herindeling aanwezig. Uitvoerig werd van gedachten gewisseld over een concept-rapport naar aanleiding van de brief van de minister van binnenlandse zaken betreffende de wijziging van de gemeentelijke indeling. In de daarna gehouden bestuursvergadering werden verschillende zaken besproken.

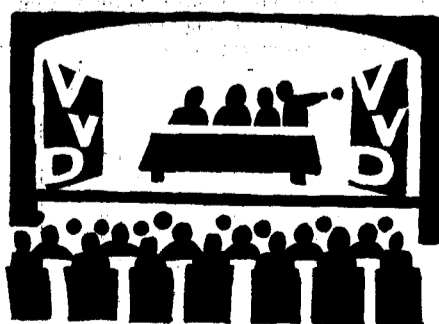
● „U hebt het voor het zeggen“. Onder dit motto zijn in een groot aantal plaatsen in ons land in de afgelopen maanden voor de statenverkiezingen hearings gehouden. Hiermee heeft de VVD duidelijk gestalte willen geven aan de inspraak. De bijeenkomsten waren niet geschoeid op de oude — toch ook deze keer getuige de grote belangstelling nog niet versleten gebleken — methode van: inleiding-pauze-vragen uit de zaal; hier was duidelijk sprake van tweerichtingsverkeer. Vele plaatselijke autoriteiten en vertegenwoordiger van maatschappelijke organisaties lieten hun noden, wensen en inzichten horen en konden daarover met de aanwezige VVD-vertegenwoordigers van gedachten wisselen.

Hearings werden gehouden te Leeuwarden (16-1); Zwolle (16-1); Groningen (23-1); Twente (23-1); Apeldoorn (30-1), Assen (30-1); Nijmegen (2-2); Alkmaar (6-2); Gouda (13-2); Hilversum (13-2); Dordrecht (20-2); Eindhoven (20-2); Axel (23-2); Rotterdam (2-3); Goes (6-3); Utrecht (9-3); Roermond (10-3); Leiden (12-3); Gouda (13-3); Haarlem (13-3) en Amsterdam (13-3).

Wij zijn de VVD-vertegenwoordigers en de centrale besturen die de hearings organiseerden veel dank verschuldigd en spreken de hoop uit dat hun moeite inmiddels deze week tot resultaten zal blijken te hebben geleid.

● De deelcommissie openbare lichamen der Grondwetcommissie van de VVD vergaderde op 13 maart in Den Haag. De commissie sprak zich uit voor een apart hoofdstuk over de lichamen van binnenlands bestuur en over de waterschappen. De mogelijkheid gewesten te vormen dient in de grondwet opgenomen te worden, maar de wijze van instelling moet aan de wetgever worden overgelaten.

Ten slotte stelde de commissie dat de vorming van gewesten van de gemeenten zelf uit moet gaan, maar dat hier wel voldoende impulsen van de overheid tegenover moeten staan.

Aankondigingen

● Op 23 maart houdt de heer R. Zegering Hadders, lid van de Tweede Kamer voor de VVD, weer van half vijf tot half zes spreekuur in zijn woning te Emmen, Hoofdstraat 26. Zij, die er van gebruik willen maken, worden verzocht van tevoren contact op te nemen. Dat kan vanaf vrijdag 20 maart, telefoon 05910 - 11014.

● Op 10 april spreekt de heer H. J. L. Vonhoff in Arnhem over de bestuursvorm enz.

over de bestuursvorm van het openbaar onderwijs. Dat gebeurt op de jaarvergadering van het gewest Gelderland van de vereniging voor openbaar onderwijs in

● Voor de afdeling Leeuwarden spreekt op 13 april mr. P. F. Went, lid van de provinciale staten van Friesland, in hotel „De Klanderij“. Aanvang 20.00 uur.

vrijheid en
democratie

De redactie van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle

De administratie (zowel voor abonnementen als voor advertenties) van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Rotterdam, Witte de Withstraat 73 (postbus 824). Telefoon (010)-111000, abonnementen toestel 219, advertenties toestel 224. Postrekening: 245103 ten name van administratie Vrijheid en Democratie te Rotterdam.

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

secretariaat
tweede kamer fractie

Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telefoon: (070)-614911.

nder de loep

● Grondwetsherziening

Wij lezen altijd met genoegen en bijna zonder uitzondering óók met instemming de bezonnen, van een goed liberale geest doortrokken commentariërende (hoofd-) artikelen, die men vrijwel dagelijks op pag. 5 rechter bovenhoek in de NRC kan aantreffen.

Dat geldt ook weer voor het artikel „Beperkte herziening” in de NRC van 12 maart jl. Toch liet juist dit artikel ons wat onbevredigend, omdat wij geneigd waren hier en daar een vraagteken te plaatsen. Het gaat om de mededeling van minister Beernink in de Eerste Kamer, dat de voorgenomen partiële grondwetsherziening voor 1971 zich zal beperken tot een vijftal onderwerpen: de uitbreiding van de „klassieke” grondrechten; een gewijzigde regeling voor het inkomen en de belastingvrijdom van leden van het Koninklijk Huis; een soepelere regeling in de grondwet voor de schadeloosstelling, enz. voor de leden van de Staten-Generaal; de financiële verhouding tussen het rijk en de kerkgenootschappen en een aanvulling op de procedure voor herziening van de grondwet.

Ogenscheinlijk wat spijtig stelt de NRC vast: „Alle vernieuwingen, waarover de laatste jaren zoveel is gesproken, zullen door de regering niet aan de orde worden gesteld.” Even later echter schrijft het blad — terecht onzes inziens — zich best te kunnen voorstellen dat minister Beernink en het gehele kabinet er weinig voor voelen om „in de grondwet te gaan morrelen aan het evenredigheidsstelsel en aan de problematiek, die wordt aangeduid als de verhouding regering en Staten-Generaal. En de NRC voegt daar aan toe dat harezijds het kabinet er geen kwaad woord over zou horen als het op deze punten geen wijzigingen zou willen bevorderen.

Maar deze beide punten: de E.V. en de verhouding tussen regering en Staten-Generaal, vormen nu juist de hoofdmoot van die vernieuwingen, voor zover althans de grondwet daarbij betrokken is. Er zijn andere vernieuwingen, zoals in ons rapport Kiezer en Gekozenen aangegeven en gepropageerd, die slechts wijziging van de kieswet vereisen (ten dele inmiddels reeds ingevoerd) of die in het geheel geen wetswijziging meebrengen. Voorbeelden van dit laatste vormen een gewijzigde structuur van ons partijwezen en het sluiten van stembusakkoorden. Zelfs zou zonder grondwetsherziening de Tweede Kamer de koningin wel een voordracht kunnen doen voor een kabinetsformateur.

Maar als de NRC de eerstbedoelde grondwetswijzigingen — nogmaals: o.i. terecht — niet wenst, waar is zij dan eigenlijk ontevreden over? Dat de voorbereiding van een totaal nieuwe grondwet meer tijd vergt (ook voor de staatscommissie-Cals-Donner), is niet te verwonderen. Het is naar onze persoonlijke mening trouwens de vraag of daarvoor op dit ogenblik de nog volop in beweging zijnde inzichten en standpunten al voldoende geconsolideerd zijn.

Het enige, dat wij in het NRC-artikel als oorzaak van de redactionele irritatie kunnen vinden is, dat de regering haars inziens duidelijk had moeten zeggen, dat zij op deze punten geen wijzigingen wenst te bevorderen en dat toelicht. Het antwoord lijkt ons echter wel vast te staan. Het zal hetzelfde zijn als minister Polak al eens in de Kamer heeft moeten geven naar aanleiding van de aandrang om een gereguleerde roulette mogelijk te maken: „dat zal tijdens deze kabinetsperiode niet tot stand kunnen worden gebracht.” M.a.w.: voor een aantal leden van dit gemengde kabinet is dat een zo principiële kwestie, dat overeenstemming daarover niet is te bereiken. Zo zal het ook wel zijn ten aanzien van bedoelde staatsrechtelijke punten, al lig-

gen de verhoudingen hier dan ook juist andersom.

● Kiesrecht voor 18-jarigen

In de opsomming, die minister Beernink in de Eerste Kamer heeft gegeven voor wat op het stuk van grondwetsherziening nog voor 1971 kan worden verwacht, hebben we de verlaging van de leeftijd voor het actieve kiesrecht tot 18 jaar gemist.

Dat zal velen, ook in onze kring, hebben teleurgesteld. Op grond van het advies van onze commissie Kiezer en Gekozenen werd op ons buitengewoon congres van 30 mei 1969 te Leiden immers met vrijwel algemene stemmen een resolutie aanvaard, waarin de partij zich uitsprak vóór een verlaging van de kiesgerechtigde leeftijd tot 18 jaar. Daaraan wilde het tevens verbinden een nieuwe regeling voor de algemene meerderjarigheid en verlaging daarvan tot 18 jaar. Dit laatste „met dien verstande dat nader zal worden onderzocht in hoeverre voor het verrichten van bepaalde rechtshandelingen nog gedurende een zekere periode na het achttiende jaar beperkingen zullen moeten gelden.”

De PvdA, D'66, PSP en PPR zijn nu gekomen met een initiatiefvoorstel tot grondwetsherziening ter verlaging van de kiesgerechtigde leeftijd tot 18 jaar. Wij hebben, mits deze methode toch wel uitzondering blijft en niet tot een soort politiek propagandamiddel wordt, geen bezwaar tegen initiatiefvoorstellen. Het zou echter beter zijn geweest wanneer dit voorstel van de regering was uitgegaan, zo mogelijk te zamen met een nieuwe regeling voor de burgerlijke meerderjarigheid.

Wij vragen ons af of dat niet alsnog mogelijk zou zijn, in welk geval het initiatiefvoorstel zou kunnen worden ingetrokken.

In ieder geval echter zal voor ons de lagere leeftijdsgrens voor het kiesrecht geen probleem vormen.

● Succesvol bezoek

De VARA heeft kort geleden hier te lande tijdelijk vertoevende Indonesische journalisten aangeboden, de televisieserie „Indisch ABC” ook voor vertoning in Indonesië beschikbaar te stellen.

Volgens een bericht in Het Parool leverde dit echter de „opmerkelijke ervaring” op, dat bedoelde journalisten van mening waren dat daar noch behoefte aan, noch belangstelling voor zou be-

staan. Zo opmerkelijk was dat o.i. echter niet want reeds eerder, toen de beschuldigingen omtrent door onze militairen in de periode na 1945 in Indonesië gepleegde excessen hier de gemoederen beroerden, bleek men daar in Indonesië evenmin interesse voor te hebben.

De Indonesische ambassade hier te lande liet toen desgevraagd aan Het Vrije Volk weten, geen behoefte te hebben aan „het oprakelen van het verleden of het openbaar maken van oude rapporten.” Als er excessen waren gepleegd, dan was dat bovendien van beide zijden geschied.

Hieraan moesten wij denken bij het lezen van de berichten over het succesvolle bezoek van prins Bernhard aan Indonesië en over de enthousiaste wijze, waarop hij bij zijn tocht door Djakarta door duizenden Indonesiërs langs de weg werd toegejuicht. In de Indonesische pers zowel als in de officiële redevoeringen werd zonder enige wrok herinnerd aan de oude banden met Nederland en aan de warme gevoelens, die bij de volken van Indonesië in het bijzonder altijd voor het Oranjehuis hebben bestaan. „Berita Joepa”, het blad van het leger, schreef dat „het horen van het Wilhelmus velen heeft ontroerd.” Zelfs de correspondent van Het Vrije Volk in Djakarta meldde in zijn blad: „Gelukkig met het bezoek voelen zich ook tienduizenden oudere Indonesiërs die, ondanks alles, nog sentimentele banden hebben met Nederland. Ontwikkelde onder hen spreken thuis nog veelal Nederlands.”

Voor al hen, die hun beste jaren in het voormalige Nederlands-Indië hebben doorgebracht, moet dat alles hebben goed gedaan. Tijdens de dieptepunten van het Soekarno-bewind, dat zo noodlottig is geweest voor de verhouding tussen Indonesië en Nederland, is bij velen toch altijd de overtuiging blijven bestaan, dat er in de goede gevoelens van de overgrote meerderheid van de volken van Indonesië voor Nederland en zijn vorstenhuis niets wezenlijks veranderd was. Zij hebben gelijk gekregen.

Onder volledige erkenning dat het koloniale tijdperk voorgoed verleden tijd is geworden, mag toch worden vastgesteld dat dit tijdperk historisch gezien voor Nederland geenszins de zwarte bladzijde vormt die sommigen ons hardnekkig trachten voor te houden. Vanwaar anders ook die „sentimentele banden”, die tienduizenden oudere Indonesiërs nog met Nederland voelen en de ontroering bij het horen van het Wilhelmus?

● Reëel vakbondsgeluid

„De partijen, die steeds roepen aan de kant van de werknemers te staan, verhinderen de Tweede Kamer door hun interpellatie-activiteiten over dikwijls onbenullige onderwerpen, aan serieuze wetgevende arbeid toe te komen. Het gevolg is dat de wetsontwerpen, die de regering met betrekking tot de positie van de werknemer in de onderneming heeft ingediend, nu al geruime tijd bij de Kamer liggen zonder dat van een vlotte afhandeling sprake is.”

Deze stekelige opmerkingen aan het adres van de oppositiepartijen in de Kamer maakte dezer dagen de heer De Groodt, voorzitter van de Katholieke Bond van Werknemers in de Industriële Bedrijven, in een te Utrecht gehouden bondsvergadering.

Een ander punt van ergernis voor de bondsvoorzitter was de druk, die op het NKV wordt uitgeoefend zich uit te spreken voor een bepaalde politieke partij of partijje. Hij herinnerde eraan dat het standpunt van het NKV is dat één van de wezenlijke elementen van de vakbeweging de onafhankelijkheid is, zowel tegenover de werkgevers als de overheid, alsook tegenover de politieke partijen.

Met name de uitspraak van mr. Jurgens, de voorzitter van de Politieke Partij Radicals, dat „een guerrilla in de vakbeweging op haar plaats is,” had de heer De Groodt terecht zeer geërgerd. Hij meende dat de vakbeweging zich geen scheuringen om partijpolitieke redenen kan permitteren en dat wie zich aan het NKV ook maar iets laat gelegen liggen, zich ten sterkste moet verzetten tegen figuren die dergelijke uitspraken doen.

Wij verheugen ons over deze uitspraken, die tonen dat in onze vakbeweging gelukkig toch altijd nog een flink stuk realiteitszin aanwezig is.

C O P I J N

G R O E N E K A N

*
REEDS MEER DAN
TWEDE EEUWEN
EEN BEGRIJF VOOR

*boomkwekerij-
produkten*

EN

tuinarchitectuur

*
TELEFOON 03461 - 12 07

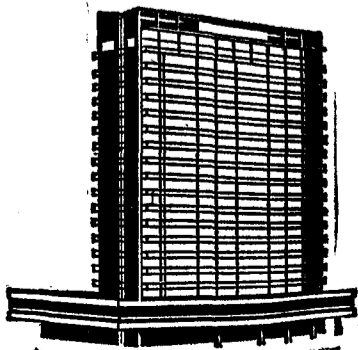
HOTEL BOWES ZANDVOORT

Kamers met meest modern comfort

Gerennomeerde keuken

Gelegenheid voor congressen en partijen tot 300 personen

Cabaret-Dancing dagelijks

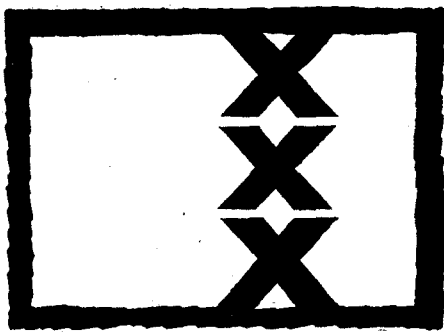

APPARTEMENTENHOTEL BOWES PALACE ZANDVOORT

Kamers en appartementen met modern comfort. Restaurant op 70 m hoogte - panorama - lounge bar - sauna - overdekt zwembad - congreszaal.

Unieke accommodatie voor kaderbijeenkomsten.

BEIDE HOTELS HET GEHELE JAAR GEOPEND — TELEFOON 5041

AMSTERDAM

● Het werkbezoek van een delegatie van de kamerfractie van de VVD is een zinvol initiatief gebleken. De delegatie heeft een bespreking gehad met b. en w., zij heeft in de Zuiderkerk de expositie van saneringsplannen gezien, een bezoek gebracht aan de Jordaan en daar gesproken met de actiegroep Jordaan, en de havens en industrieterreinen bezocht, gevolgd door een gesprek met de directie van de gemeentelijke dienst Havens en Handelsinrichtingen. Een storend detail was dat op het stadhuis om onduidelijke redenen persfotografen werden geweerd.

● Verontwaardiging van bewoners van Wittenburg en Oostenburg over een televisiefilm waarin deze Amsterdammers hun wijken als asociaal afgeschilderd achten is voor de heer G. W. Keja aanleiding geweest b. en w. schriftelijk te vragen of in dergelijke gevallen het niet juist is dat het wijkcentrum wordt toegestaan een toelichting op gefilmde situaties te geven. De NCRV had dit geweerd.

● Het secretariaat van de afdeling Amsterdam van de VVD is gevestigd Vondelstraat 60, telefoon 12 89 14.

Meer woorden dan daden

IN de veertien dagen geleden door technische omstandigheden uitgevallen Amsterdamse kroniek stond dat de algemene beschouwingen over de gemeentebegroting nogal teleurstellend gepraat is geweest over randverschijnselen. Nu de slothetenschappen in zicht komen kan hetzelfde met nog meer nadruk worden gezegd. De algemene beschouwingen waren duidelijk beïnvloed door de verkiezingskoorts waarvan de eerste resultaten, met name die van de Statenverkiezingen, op het tijdstip dat dit blad verschijnt bekend zijn. Toch zijn althans bij die algemene beschouwingen nog enkele punten van betekenis aangestipt, zoals de vraag die straks zal worden gesteld over de wijze waarop een college van burgemeester en wethouders moet worden samengesteld.

De neiging om in de gemeenteraad parlementje te gaan spelen manifesteert zich heel duidelijk in een verlangen om van het college een meerderheids- of een programvertegenwoordiging te maken. Vooral in de fractie van de PSP is nogal over een meerderheidscollege gesproken, maar zelfs in de meest linkse hoek van de gemeenteraad wordt weinig heil verwacht van een college waarin iemand uit de thans zittende fractie van deze partij zou deelnemen. Het verlangen naar een programcollege is goeddeels afkomstig van de PvdA-fractie, die daarmee wel een reuzenzwaai maakt van het in 1966 ingenomen standpunt inzake een afspiegelingscollege.

Voor het overige heeft het begro-

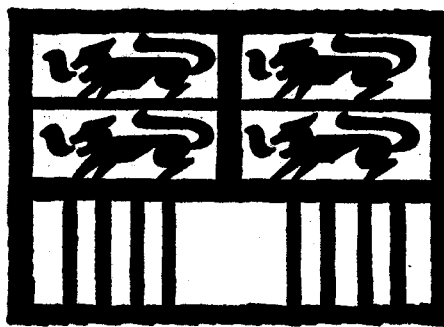
tingsdebat alleen maar aangetoond dat het zo niet langer moet. Sinds enkele jaren worden in Amsterdam de algemene beschouwingen gehouden in een plenaire vergadering, daarna worden de hoofdstukken besproken in openbare commissievergaderingen, waarna als besluit weer een plenaire bijeenkomst volgt. Een van de bedoelingen was om door dit systeem de belangstelling van het publiek te vergroten. Dat is totaal mislukt; als er meer dan drie mensen op de publieke tribune zitten moet van uitzonderlijke drukte worden gesproken.

Pas als de begrotingsdebatten in de openbare bijeenkomsten uitsluitend op beleidszaken zouden zijn afgestemd, en als eventuele commissievergaderingen niet zouden worden opgehouden door allerlei opmerkingen die kennelijk uitsluitend bedoeld zijn voor de magere publieke tribune en de raadsverslaggevers (dus door die commissievergaderingen niet openbaar te houden) zou het mogelijk zijn tot een slotzitting te komen waarop zinvolle conclusies en eventuele moties de moeite van het aanhoren waard zijn.

Dat overigens ook buiten de gemeenteraad het woord met grotere vaardigheid wordt gehanteerd dan de daad heeft de actiegroep Jordaan onlangs bewezen. Ook bij het bezoek van de delegatie van de VVD-kamerfractie aan Amsterdam bleek dat. De actiegroep Jordaan wijst de saneringsplannen van het stadsbestuur af. Het vroegere KVP-raadslid, de heer G. Brinkgreve, thans kandidaat voor D'66 in de Amsterdamse raad, was woordvoer-

der van de actiegroep maar behalve een wat onduidelijke inleiding en instemmend geknik bij elke opmerking die tegen de saneringsplannen inging kwam hij niet verder dan de wijsheid dat Amsterdam in plaats van dertig miljoen gulden uit te geven voor een „tunneltje“ (hij doelde op een belangrijke verkeersdoorbraak) maar eens zo'n bedrag moet storten in een fonds om huizen in de Jordaan op te knappen. Jawel, meneer Brinkgreve, in de laatste dertig jaren is het aantal huizen in de Jordaan met zowat de helft verminderd, tengevolge van het niet-ingrijpen. Drs. Th. H. Joekes zei op de bespreking geen enkel echt Jordaan accent te horen, wat ons betreft had hij erbij mogen zeggen dat hij geen enkel opbouwend geluid hoorde. Het stadsbestuur heeft op zijn minst tactisch gefaald door met een enkel plan op tafel te komen, maar nu iedereen de mond vol heeft van het woord alternatief had ook de Jordaanse actiegroep toch tenminste kunnen aangeven hoe het dan wel zou kunnen.

Een wat positiever geluid is het preadvies van b. en w. over de nota van de liberale raadsfractie waarin de enquête als beleidsinstrument wordt aanbevolen. Die nota is een jaar oud, kennelijk na zeer rijp beraad zeggen b. en w. nu dat „in de komende tijd het gemeentelijke beleid in toenemende mate behoefte zal hebben aan gegevens die slechts door middel van speciale enquêtes ter beschikking kunnen komen“. Het heeft blijkbaar wat moeite gekost tot die ontdekking te komen, maar er is toch weer iets gewonnen.

ROTTERDAM

● In hun antwoord op schriftelijke vragen van het liberale raadslid mr. K. Staab hebben b. en w. de verwachting uitgesproken dat de regering voor Rotterdam soortgelijke financiële voorzieningen zal treffen als zij Amsterdam in het vooruitzicht heeft gesteld. Op verzoek van de regering is Rotterdam bezig met de opstelling van een globale verkenning van de gemeentefinanciën in de komende vijf jaren.

Verrassende uitkomst

VRIJWEL tegelijkertijd zijn de resultaten gepubliceerd van twee onderzoeken op het gebied van de luchtverontreiniging in de streek ter weerszijden van de Nieuwe Waterweg.

In de eerste plaats heeft dr. L. Clarenburg, staffunctionaris van het openbaar lichaam Rijnmond, een nota laten verschijnen onder de titel: Is het mogelijk een rationeel overheidsbeleid te voeren met betrekking tot de luchtverontreiniging? In de tweede plaats heeft een Werkgroep normen luchtverontreiniging aan de Raad voor de milieuhygiëne een advies uitgebracht over de maximaal toelaatbare verontreiniging van de buitenlucht met zwaveldioxyde (SO₂) in het Rijnmondgebied. Beide stukken bevatten verrassende elementen.

Zowel dr. Clarenburg als de werkgroep heeft de studie beperkt tot één component van de luchtverontreiniging, te weten het zwaveldioxyde. Die beperking is gemakkelijk te verklaren. Vooral nog is zwaveldioxyde het gas dat zich met behulp van de beschikbare meetapparatuur het beste laat registreren.

Maar natuurlijk zijn er veel meer componenten. De deskundigen kunnen u voor de vuist weg een heel rijtje opsommen: koolmonoxyde, koolwaterstof, lood, stikstofdioxyde, metaalsporen, pesticiden. Een rijtje dat allerminst de pretentie heeft volledig te zijn, maar dat wel in hoge mate representatief kan worden geacht voor de omvang van de bijdrage die het verkeer aan de luchtverontreiniging levert.

Dr. Clarenburg heeft zijn studie gericht op uitnodiging van het gemeentebestuur van Vlaardingen dat geïnformeerd wenste te worden over de betekenis van een reeks metingen door het Instituut voor Gezondheidstechniek TNO. Deze metingen — op zes punten binnen de gemeentegrenzen — hadden betrekking op concentraties van zwaveldioxyde. Het verrassende in de conclusies van dr. Clarenburg is, dat de metingen

duidelijk hebben gemaakt, hoe zeer de stookinstallaties voor huisverwarming voor de luchtverontreiniging met zwaveldioxyde verantwoordelijk zijn.

Slechts twintig tot dertig procent van de verontreiniging heeft een industriële herkomst. De rest wordt door de schoorstenen van de woonhuizen aan de lucht toegevoegd. Vandaar dat dr. Clarenburg het Vlaardingse gemeentebestuur de raad heeft gegeven een consequent aardgasbeleid te voeren. Het opleggen van strengere voorwaarden aan de bestaande bedrijven zal naar zijn mening maar weinig effect hebben op het gemiddelde SO₂-niveau.

Het verrassende element in het rapport van de werkgroep schuilt in de gestage vermindering van de luchtverontreiniging door zwaveldioxyde. Alle meetpunten in het Rijnmondgebied hebben de laatste jaren een constante daling van het SO₂-gehalte geregistreerd. Ook in dit geval menen de deskundigen een gunstige invloed van het aardgas te bespeuren. Het is een verblijdende situatie die evenwel niet mag leiden tot een verslappening van de inspanningen om een verdergaande vermindering van het zwaveldioxyde in de lucht te bewerkstelligen.

Voornaamste oogmerk van de werkgroep is geweest de vaststelling van

waarden voor maximaal toelaatbare emissieconcentraties van zwaveldioxyde. Het 24-uurgemiddelde mag volgens de werkgroep de 500 microgram per kubieke meter niet overschrijden; de grens voor de gemiddelde jaarlijkse concentratie ligt bij de 150 microgram. De eerstgenoemde norm bevat een veiligheidsmarge. Die zal eerst doorbroken moeten worden alvorens het niveau wordt bereikt waarop blijkens de internationale literatuur acute effecten op de gezondheid van de mens aan het licht treden. Hier kan aan worden toegevoegd dat de metingen in het Rijnmondgebied een lager zwaveldioxydegehalte aanwijzen dan volgens de normen toelaatbaar mag heten. Wij aarzelen niet ook dat een verheugend verschijnsel te noemen.

Met de opgestelde normen kunnen de daarvoor in aanmerking komende overheidsorganen in de regio een beleid voeren. Of zij dat in feite zullen doen is een tweede. Zij kunnen nergens toe verplicht worden. Er is toch wel heel veel behoefte aan wettelijke voorzieningen voor het vraagstuk van de luchtverontreiniging. Onder de gegeven omstandigheden kunnen wij alleen maar hopen dat het gezonde verstand de bestuurders zal inspireren tot het verlenen van ruimhartige vrijwillige medewerking.

MAKELAARSKANTOOR HILDERS
P. H. M. HILDERS
MAKELAAR EN TAXATEUR IN ONROERENDE GOEDEREN
ONTEIGENINGSTAXATIES-ADVIEZEN
ALLE VERZEKERINGEN

PARKWEG 273
VOORBURG
TELEFOON 87.36.36*
PRIVE 86.07.63

Lid NBM

Sinds 1917

BIJKANTOOR:
PRINSESTRAAT 97
'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 64.51.43

Lid FIABCI

Het Centraal Economische Plan

door drs. G. M. V. v. Ardenne,
voorzitter van de sociaal-
economische commissie
van de VVD

Tweemaal ieder jaar publiceert het Centraal Plan Bureau een prognose over de Nederlandse economie en wel tegelijk met de miljoenennota: de macro-economische verkenningen (MEV) en in het voorjaar het centraal economisch plan (CEP) voor dat jaar. Beide stukken zijn steeds interessante lectuur; dit geldt uiteraard ook voor de vergelijking van beide, waarbij het CEP natuurlijk een vastere basis heeft dan de bijna een half jaar voor de aanvang van het jaar opge maakte MEV.

De eerste indruk bij het lezen van het CEP 1970 is van de strekking: „We hebben het weer gehad”. Vorig jaar, toen de inflatie verontrustende vormen aannam (over geheel 1969 7 pct.), kon de vrees bestaan, dat onze concurrentiepositie zodanig zou worden verzwakt, dat de bedrijvigheid en dus de werkgelegenheid in gevaar zou kunnen komen. Het blijkt echter in het buitenland niet veel anders te zijn en zo kan volgens het CEP ons uitvoerprijspeil met 3.5 pct. stijgen zonder zijn concurrentiekracht te verliezen. (De MEV schatte dit cijfer op 1.5 pct., maar sedertdien is er bijvoorbeeld op monetair gebied wel wat gebeurd!).

Intussen stijgt ons eigen concurrentieprijspeil volgens het CEP met 4 pct. Dat toch het vrij besteedbaar loon in 1970 met 3.2 pct. zal stijgen, komt omdat de gemiddelde loonkostenstijging niet 7 pct. zal zijn in 1970, maar 8 pct. Die 7 pct. van de MEV was gebaseerd op het beroemde SER-akkoord van zomer 1969, dat uitging van een reële netto-loonstijging van 2.5 pct. Inmiddels is het duidelijk dat anderen de slagen van de inflatie moeten opvangen; met name de zelfstandigen zitten moeilijk en dat is dan ook de reden, dat we tenslotte echt niet kunnen juichen over de cijfers van het CPB. Wél zullen we het feit moeten erkennen, dat bij een overspannen arbeids-

markt (en die bestaat ondanks het „werkloosheidscijfer” van 50.000 — ik mag voor een beschouwing hierover ook verwijzen naar het rapport „Werkgelegenheid” van de SEC van de VVD, dat in het februari-nummer van „Liberaal Reveil” is gepubliceerd) er een sterke druk op het loonpeil blijft bestaan. Nu al hebben de vakcentrales, ongetwijfeld opgejut door de stemming onder hun leden, al weer gesproken over correctieve loonbesprekingen, omdat de productiviteit sterker bleek te stijgen dan bij het SER-akkoord was aangenomen. De lonen overigens ook. Vandaar dat juist het in de pas blijven der overheidsuitgaven van zoveel gewicht is — en daarin is het kabinet-De Jong en met name minister Witteveen — de afgelopen jaren geslaagd. Wij zullen in elk geval ernaar moeten streven, dat onze geldontwaarding niet hoger ligt dan die in het buitenland, hetgeen direct haar weerslag zou hebben op onze concurrentiepositie en dus op onze betalingsbalans. die in feite niets anders is dan het vaderlandse huishoudboekje. Op dat punt is het CEP ook somberder dan de MEV: in 1970 zal er geen overschot zijn in plaats van de eerstberekende f 500 miljoen. En zo'n overschot is nodig, al was het alleen maar om onze doelstellingen op het gebied van de ontwikkelingshulp te kunnen nakomen. „Progressivisten” die gaarne over 2 pct. of 3 pct. ontwikkelingshulp spreken, realiseren zich geloof ik nooit, dat dit iets met de betalingsbalans te maken heeft — ze zeggen er althans nooit bij, dat in zo'n geval de reële netto lonen niet buiten schot zouden kunnen blijven!

Intussen mag het feit dat we de inflatie bestrijden niet verhinderen, dat we haar erkennen! En dat betekent met name maatregelen op die gebieden, waar de last van de geldontwaarding tenslotte terecht komt. Een in de praktijk volkomen vrij loonbeleid (en ik ge-

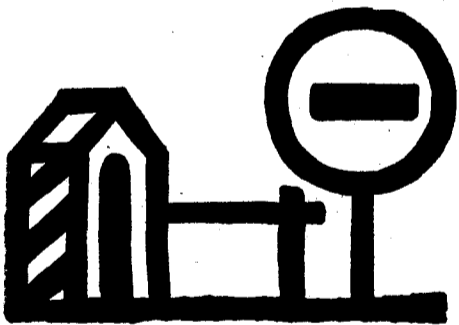
loof óók niet meer in beheersing in de huidige omstandigheden) vergezeld te doen gaan van een strak prijsbeleid, is een onrechtvaardige zaak. Ook de marge van de detaillist bijvoorbeeld moet een geldontwaarding kunnen opvangen; ook zijn „reële netto loon”, al zit dat dan niet in de „arbeidsinkomensquote” moet kunnen stijgen.

De bedoelde quote is een cijfer, dat niet zoveel zegt, met name niets over de inkomensverdeling binnen het arbeidsinkomen (men heeft werknemers in soorten!) en dat ook de arbeid van niet-werknemers niet bevat. Die quote loopt intussen weer op, maar wat meer zegt, de spaarquote daalt. En dat is een verontrustende zaak, want daaruit moeten onze investeringen worden gefinancierd.

Wat ook stijgt, en in flink tempo, is de premie voor de sociale verzekering. Intussen wint hier ook bij anderen dan de VVD de gedachte veld, dat op dit gebied wat moet veranderen, al zijn de ideeën nog niet uitgekristalliseerd. Het „eigen risico” echter is niet meer de liberale hersenschim, waarvoor het vele jaren is uitgemaakt. En het tot nu toe welhaast sacrosancte ziekenfondssysteem moet volgens de commissie-Vos ook op de helling. In de komende jaren zullen hier zeker belangrijke wijzigingen plaatsvinden — misschien dat we zelfs eens tot afbouw van de kinderbijslag kunnen komen! Tenslotte een enkel woord naar aanleiding van het enkele woord dat het CEP zegt over 1971. We moeten bedacht zijn op een verstrekte inflatie, waartoe ook de indexering van lonen kan meewerken. Een zekere teruggang in de conjunctuur lijkt niet onwaarschijnlijk; een aanwijzing hiertoe is ook dat de beurskoersen — die gewoonlijk een half jaar of meer voorlopen — de laatste maanden sterk zijn gedaald.

Heel erg oppassen blijft de boodschap!

Rhodesië werd republiek

door onze redacteur
buitenland

De Rhodesische premier Ian Smith heeft de republiek uitgeroepen en daarmee alle banden met Engeland verbroken. Een verrassing kan dit niet genoemd worden. Nadat het blanke electoraat zich op 20 juni van het vorig jaar had uitgesproken voor de nieuwe grondwet, waarin werd vastgelegd dat het land een onafhankelijke republiek zou zijn en waarin de mogelijkheid werd uitgesloten dat de blanke minderheidsregering binnen afzienbare tijd door een zwart meerderheidsbewind vervangen zou worden, was iedere hoop op een regeling van de onafhankelijkheidskwestie voor middel van onderhandelingen verloren gegaan.

Londen heeft zich beïjverd zijn bondgenoten er toe over te halen hun consulaten in de opstandige kolonie te sluiten. Het was jammer dat het Nederlandse ministerie van buitenlandse zaken daarop het antwoord niet klaar had en eerst liet doorschemeren dat het niet tot sluiting van het consulaat zou overgaan, omdat het handhaven van de consulaire betrekkingen met Salisbury geen erkenning van het regime-Smith inhield en de daar verblijvende Nederlanders nu eenmaal vertegenwoordigd dienden te zijn. Pas toen de Verenigde Staten besloten tot sluiting van hun consulaat over te gaan, maakte het ministerie bekend eveneens tot opheffing van het consulaat over te zullen gaan. Minister Luns wekte de indruk wel wat al te zeer het voetspoor van Washington te willen volgen.

Overigens is het de vraag of het opheffen van de consulaten veel zal bijdragen tot de oplossing van de kwestie. De handelsboycot kon ook al niet bewerkstelligen, dat Smith en de zijnen de Afrikanen in zijn land medezeggenschap in het bestuur van het land wilden toezeggen. Afgezien van het feit dat Zuid-Afrika al dan niet met westers kapitaal de handel voortzet, zijn ook de betrekkingen met andere naties niet afgebroken. De economische situatie van Rhodesië is dan ook niet zo slecht als men wel zou kunnen veronderstellen.

Verder is er in dit deel van de we-

reld niet veel nieuws onder de zon. Al sinds 1923 heeft Rhodesië een grote mate van zelfstandigheid. Engeland weigerde het land weliswaar de status van dominion te geven en behield de bevoegdheid in te grijpen wanneer er tegen de zwarte bevolking gerichte wetten werden aangenomen, maar sinds 1931 nam de Rhodesische premier deel aan de conferentie van het Gemenebest en van die bevoegdheid heeft Engeland nooit gebruik gemaakt. Ook verzette het zich niet tegen de wensen van

de blanken in Zuid-Rhodesië, Nyasaland en Noord-Rhodesië toen dezen aanstuurden op de vorming van de Centraalafrikaanse federatie en dit ondanks de duidelijke bezwaren van de zwarte bevolking, die vreesde blijvend door de blanken te zullen worden overheerst.

In 1963 keerde echter het tij. De federatie viel uiteen. Nyasaland en Noord-Rhodesië werden onder de namen Malawi en Zambia in 1964 onafhankelijk, maar Engeland weigerde Rhodesië onafhankelijk te verklaren, voordat dit een democratisch gekozen regering, waarin de Afrikanen de meerderheid vormen, zou hebben aanvaard. Daarop verklaarde Ian Smith Rhodesië op 11 november 1965 eenzijdig onafhankelijk. De laatste stap van het bewind in Salisbury bezegelt dit feit. Zolang het machtige bondgenoten in Zuid-Afrika en Portugal heeft, zal isolering door de andere westelijke landen het regime evenmin ten val brengen als dat van de door Moskou gesteunde DDR.

Brandsteder
MEUBELN

VIJZELSTRAAT 115-119
AMSTERDAM - TEL. 248718

**Italiaanse Riviera
vakantiehuis
te huur**

van particulier, rustig gelegen,
5 minuten van zee.
Telefoon 01650 - 34631.

DEN HAAG

● Het bestuur van de Haagse afdeling van de VVD is thans als volgt samengesteld: H. P. J. van Ketwich Verschuur voorz.; A. E. J. Modderman, vice-voorzitter; drs. A. J. B. Hubert, secr.; J. Adams, penningmeester; Jhr. mr. J. M. de Jonge, 2e secr.; mevr. A. W. Droog-Hartgrink, mevr. R. R. Heukels-Sanders, mej. C. W. Hubeek, H. F. Segboer, mr. C. H. A. van Vulpen, G. C. Wallis de Vries, W. J. R. Stratman en drs. P. Gros, leden. Secr. studiegcommissie: W. J. R. Stratman. Voorz. propaganda-comm. drs. P. Gros.
● Secretariaat afdeling Den Haag: Leuvensestraat 20. Tel. 554440.

Verjonging

HET wordt de laatste jaren steeds moeilijker bekwame mensen te vinden, die bereid en in staat zijn het lidmaatschap van de gemeenteraad te vervullen. Dat geldt met name voor de grote en grotere steden. Het is niet verwonderlijk. Bij de toeneming van de problemen, waarvoor de gemeentebesturen zich zien gesteld, eist het lidmaatschap van de gemeenteraad hoe langer hoe meer kennis en tijd.

In dit licht gezien is het begrijpelijk, dat de besturen van de politieke partijen steeds meer moeilijkheden op hun weg vinden om althans voor de verkiesbare plaatsen personen te vinden. Dat is vooral in een stad als Den Haag het geval, waar het ambtenarelement zo groot is, ofschoon minder groot dan het aantal mensen in de economische en „zelfstandige” sector. Voor de laatste groep is echter vaak het bezwaar, dat men zich voor het raadslidmaatschap niet vrij kan maken. Bij de ambtenaren kunnen andere redenen zijn, waarom zij zich niet beschikbaar willen of kunnen stellen. Op die manier wordt de keus wel moeilijk, in het bijzonder als een politieke partij het nuttig oordeelt een zekere doorstroming in de fractie na te streven. Doorstroming betekent in dit geval vooral het kandidaatstellen van jongeren.

Onze Haagse VVD is ditmaal sterk met deze problematiek geconfronteerd. De vaak emotionele debatten in de ledenvergadering, die de kandidatenlijst uiteindelijk moest vaststellen, was een duidelijke afspiegeling van deze problematiek. Verheugend was, dat een zo groot aantal leden zich hiermee heeft willen bezighouden. Hoeveel vertrouwen men ook in een bestuur wil hebben, het is alleen maar goed, dat zeer vele leden bewust hun invloed meenden te moeten aanwenden om een kandidatenlijst samen te stellen, die h.i. voor de VVD de beste vertegenwoordiging in de nieuwe gemeenteraad zal opleveren. Die invloed heeft er toe geleid, dat het bestuursvoorstel voor de eerste dertien plaatsen maar zeer ten dele is gevolgd. Er is m.a.w. nogal geschoven, waarbij

een enkele bestuurskandidaat zelfs het loodje heeft moeten leggen. Enkele „ouderen” hebben het veld moeten ruimen voor „jongeren”, aangeprezen als zeer bekwaam, waarmee overigens niet gezegd wilde zijn, dat de oudere kandidaten die kwalificatie niet verdienden. Het ging er bij een soms niet onaanzienlijke meerderheid om de VVD-fractie een verjongingskuur te laten ondergaan, zonder de ervaren kern aan te tasten. Dit proces werd — op wat langer zicht gezien — als het ware vergemakkelijkt door de schriftelijke verklaring van de nestor, de heer D. W. Dettmeijer, die zijn ervaring nog maar één jaar ter beschikking van de fractie heeft willen stellen. In oktober 1971 zal hij dus uit de kern verdwijnen en zal — bij een gelijk aantal zetels: 8 — de nieuwe fractie bijna voor de helft uit nieuwe leden gaan bestaan. Mochten de verkiezingen voor de VVD in onze stad winst opleveren — en dat wordt geenszins uitgesloten geacht — dan zal de verhouding ten opzichte van de jongeren nog gunstiger worden.

Een en ander is, zoals opgemerkt, veroorzaakt door de verschuivingen, waarvoor de ledenvergadering geporteerd bleek te zijn. Zo is drs. P. Resse-naar (31 j.), die door het bestuur voor de elfde plaats kandidaat was gesteld opgeklimmen naar de zevende plaats, waarop door het bestuur drs. J. G. T. Linssen (51 j.) was gedacht. De heer Linssen neemt nu de achtste plaats in. Deze achtste plaats was door het bestuur bestemd geweest voor de heer G. C. Wallis de Vries (34 j.) maar die nu nummer 9 is geworden. Op de negende plaats stond aanvankelijk mevr. C. van Ketwich Verschuur-Abbema, die zich vóór de vergadering, om zeer respectabele redenen, had teruggetrokken. Ook bij een gelijk blijvend aantal zetels (8) zal de heer Wallis de Vries in elk geval in 1971 zijn intrede in de raad kunnen doen. Mocht de VVD straks winst boeken en een negende zetel veroveren, dan komt de heer Wallis de Vries aanstonds aan bod en in dat geval zal mevr. drs. M. W. M. Vos-van Gortel

(39 j.) in 1971 haar intrede in de raad kunnen doen. Zij stond aanvankelijk op de veertiende plaats, thans is zij nummer 10, waarvoor het bestuur de heer A. F. J. Modderman kandidaat had gesteld. Mevr. R. R. Heukels-Sanders is van de 12e plaats naar de elfde geschoven, de heer O. S. Hovinga van de 17e plaats naar de 12e. Ten slotte is de 13e plaats, die het bestuur voor dr. P. Gros had bestemd, nu ingenomen door de heer H. F. Segboer, die niet op de voorlopige lijst voorkwam.

Het is verleidelijk op deze door de ledenvergadering gewenste verschuivingen nog wat dieper in te gaan en vooral op de motieven, die daaraan ten grondslag hebben gelegen. Dat zou echter een nogal zinloos nakaarten betekenen. Liever constateren we, dat de ledenvergadering naar haar beste weten gepoogd heeft een lijst op te stellen met verkiesbare kandidaten, die te zamen een sterke fractie belooft op te leveren. Hierbij wel de kanttekening, dat het te betreuren valt, dat de fractie straks slechts één vrouw in haar midden zal hebben en pas in een later stadium, naar te hopen is, een tweede.

Het is allemaal niet zonder pijn en moeite gegaan. Er is geen reden om dit te verbloemen, temeer niet, omdat het opstellen van kandidatenlijsten waarlijk niet alleen in de VVD een moeilijke zaak is. De PvdA in onze stad bijv. geeft daarvan eveneens blijk.

Intussen willen we deze beschouwing niet afsluiten zonder een enkel woord te wijden aan wat we gemakshalve maar de kwestie-mr. Hes willen noemen. Hij was door het bestuur niet opnieuw kandidaat gesteld, hetgeen — heel begrijpelijk — een niet onbelangrijk deel van de ledenvergadering niet zinde. Een poging om mr. Hes alsnog op een verkiesbare plaats te zetten, mislukte. En dat is niet zonder gevolgen gebleven. In een brief aan b. en w. heeft mr. Hes namelijk laten weten, dat hij „om persoonlijke redenen” met onmiddellijke ingang voor het lidmaatschap van de gemeenteraad

VERVOLG OP PAGINA 7

EINDHOVEN

● De definitieve kandidatenlijst van de VVD voor de gemeente Eindhoven ziet er als volgt uit: mevrouw C. H. J. H. J. de Vries-van Haften, J. Scholten, J. J. M. Greve, A. Hoekstra, mevrouw J. P. Merjenberg-van Ringen, dr. G. J. Oudemans, ir. J. Dijk, drs. J. J. H. Boonk, drs. H. J. Brillman, ir. M. Maathuis, G. Dijkzeul, mevrouw A. F. Vos-Nijhuis, H. de Mooij, J. B. van Bokhoven, mejuffrouw M. Th. H. Koning, mr. E. Boelen, mejuffrouw W. A. M. van Deurzen, F. Wesseling.
● Het secretariaat van de afdeling Eindhoven van de VVD is gevestigd Kapteynlaan 12 te Veldhoven, telefoon 04995-3477.

Grensgebied

DE organisatoren van de excursies die op 27 februari aan de Algemene ledenvergadering voorafgingen verdienen alle lof. Stuk voor stuk namelijk bleken de excursies bijzonder interessant en leerzaam. Deelnemers aan de culturele tocht, onder leiding van de heer Y. P. W. van der Werff en de heer J. P. Kalwij, vroegen zelfs om een herhaling en verdieping van de excursie. Ook het werkbezoek aan Eitlen-Leur, onder leiding van de heer R. G. P. Sandberg, was bijzonder geslaagd. Uw verslaggeefster ging mee met de Benelux-tour, onder leiding van de heer A. J. M. Mol en de heer Th. Oostendorp, aan welke excursie vijf Kamerleden onder wie de fractievoorzitter deelnamen. De plaatsvervangend voorzitter van de regio Roosendaal, burgemeester Andriessen van Oud-Gastel, slaagde er in korte tijd in de deelnemers een inzicht te geven in de problemen van de regio Roosendaal, waar men een zogenaamde lichte regeling heeft met vrijwillig overleg tussen de colleges van b. en w. van de tot de regio behorende gemeenten. Als resultaten van deze lichte regeling noemde hij gemeenschappelijk optreden bij de preventieve brandweerzorg, de ambulance-dienst, uniformering van bouwverordeningen, vuilverwerking en woningbouw. Op het ogenblik wordt er twintig cent per inwoner voor deze regionale samenwerking betaald.

Deze regio omvat 110.000 inwoners, waarvan er 46.000 in Roosendaal wonen. (Roosendaal is de laatste jaren sterk gegroeid. Vlak na de oorlog telde het slechts 28.000 inwoners.) Van de 17.000 mensen die tot de beroepsbevolking van Roosendaal behoren, werken er 9.000 in de industrie en in ambachtelijke beroepen.

Bijzonder interessant was ook wat de heer J. A. M. Boudrie, burgemeester

van de grensgemeente Putte — de helft van Putte ligt op Belgisch grondgebied — over de problematiek van deze grensgemeente vertelde. Het Belgisch-Nederlands Grensoverleg, afgekort BENEGO, eind 1967 opgericht, is als overlegorgaan voor deze Nederlandse gemeente van groot belang.

Het Belgisch-Nederlands Grensoverleg bestaat uit de Belgische gemeenten: Essen, Kapellen, Kalmthout, Loenhout, Meer, Stabroek en Wuustwezel en de Nederlandse gemeenten: Huybergen, Ossendrecht, Putte, Roosendaal en Nispen, Rucphen, Rijsbergen, Wouwe en Zundert. Om de problemen zo doeltreffend mogelijk te kunnen aanpakken zijn drie werkgroepen geformeerd.

De BENEGO heeft in zijn korte bestaan al verschillende resultaten geboekt: 1. Vrije grenspassage voor personenauto's van Nederland naar België (buiten de officiële doorlaatposten om. (Wat via de Benelux in al die jaren niet lukte). Het bespaart de grensbewoners veel „omrij”-kilometers. 2. Er werd een rapport samengesteld omtrent de aanwezige onderwijsinstellingen in de regio en de wederzijdse erkenning van diploma's. Op het ogenblik moeten Nederlandse kinderen uit Putte naar de middelbare school in Roosendaal, terwijl er op 3 km afstand een Belgische middelbare school is, omdat de diploma's van laatstgenoemde school in Nederland niet erkend worden. 3. Er kwam een regelmatig contact tussen de hoofden van politie; 4. Het onderhoud en/of verbetering van grensoverschrijdende waterwegen werd onderling geregeld; 5. Voor de ontsluiting van en recreatie rond de Kalmthoutse Heide wordt een plan ontworpen; 6. Er is een constante uitwisseling van gegevens en overleg voor een goede planologische aansluiting van structuur- en urbanisa-

tieplannen; 7. Een onderzoek wordt ingesteld naar de situatie met betrekking tot inrichtingen en instellingen in het belang van de volksgezondheid in de regio alsmede de opnamemogelijkheden van personen voor rekening van openbare lichamen in een ander land; 8. Op het terrein van de culturele samenwerking vinden regelmatig besprekingen plaats om ook hier tot regionale realisering te geraken.

De gemeente Putte telde per 1 januari 1970 2675 inwoners. Volgens de prognose van het ETI te Tilburg, opgenomen in het rapport behorend bij het structuurplan, kan Putte in 1985 een inwonertal van 10 à 12 duizend bereiken. De ontwikkeling van Putte is geheel gebaseerd op de stormachtige ontwikkeling van het aangrenzende Antwerpse havengebied. Deze gunstige ontwikkeling is hoofdzakelijk te danken aan de wet van 5 juli 1956, waarbij het tienjarenplan voor de haven van Antwerpen werd vastgesteld. De oppervlakte van het havengebied verdubbelde, en omvat thans 10.633 ha. Ook werd de nieuwe Zandvlietsluis gebouwd. Voor de ontwikkeling van Putte is verder van zeer groot belang het verbindingskanaal van 90 m breed, dat aangelegd zal worden tussen het noordelijke havengebied en het Albertkanaal, even voorbij Brasschaat.

De bevolkingsgordel vormt zich duidelijk zichtbaar langs de zuid-oost en oostzijde van het Antwerpse haven- en industriegebied (Ekeren-Mariaburg-Brasschaat — Kapellen — Kalmthout) waar Putte op aansluit. Besloten werd daarom de ontwikkeling van de gemeente te leiden naar een aantrekkelijke woon- en recreatiegemeente, temeer waar het dorp is omgeven door een weelde aan natuur-schoon en de gemeente langs de oostgrens (op slechts enkele kilometers afstand van de bebouwde kom) in de volle lengte grenst aan het Belgische natuurreservaat „De Kalmthoutse Heide”, ter oppervlakte van 1800 ha met vele uitlopers binnen de gemeente Putte. Daarnaast is Putte een streekwinkelcentrum, met veel bezoek uit België ('s zaterdags en 's zondags zijn de winkels tot 9 uur geopend).

Voor de BENEGO is nog veel te doen. Om maar één voorbeeld te noemen: Op het ogenblik mag de wijkverpleegster van het Wit-Gele Kruis volgens de rijks-subsidieregeling niet in Belgisch Putte helpen, waar haar hulp dringend nodig

*) Deze rubriek kon vorige week wegens technische moeilijkheden niet in dit blad opgenomen worden. Wij meenden er goed aan te doen de tekst alsnog te plaatsen.

Standpunt kamerfractie over abortus

De Tweede Kamerfractie van de VVD heeft zich nader beraden over de vraag, op welke wijze het abortusvraagstuk in ons land dient te worden opgelost. Wij publiceren hierbij het standpunt van de fractie als bijdrage in de meningsvorming, die zowel in als buiten de partij in volle gang is. De fractie wacht gaarne reacties in. (Secretariaat Tweede-Kamerfractie van de VVD: Binnenhof 1A, 's-Gravenhage).

In grote trekken zijn er vier mogelijkheden om verbetering te brengen in de huidige onbevredigende situatie betreffende het abortusvraagstuk.

I. Zonder wetwijziging: Handhaving van de huidige wetgeving, maar nader onderzoek naar de voorwaarden en omstandigheden, waaronder abortus kan worden toegestaan.

II. Door middel van wetwijziging:
a. Wijziging van de huidige wetgeving in die zin, dat het huidige absolute verbod met onderbreking van zwangerschap wordt gewijzigd in een voorwaardelijk verbod met omschrijving van bepaalde voorwaarden en omstandigheden, waaronder abortus kan worden toegestaan.
b. Afschaffing van de verzwaarde strafbaarheid voor medici door schrapping van art. 298 W. v. S.

c. Algehele verwijdering van de desbetreffende artikelen uit het wetboek van Strafrecht en regeling van deze materie, hetzij in het Medisch Tucht-recht, hetzij in de wetgeving inzake de medische en para-medische beroepsuitoefening, die in voorbereiding is.

Achtereenvolgens zullen wij de verschillende mogelijkheden bespreken, en daarbij zoveel mogelijk de maatschappelijke consequenties van een en ander bezien.

I. Voorlopig alleen nader onderzoek. Dit standpunt, het meest voorzichtige, wordt ingenomen door de Koninklijke Maatschappij voor Geneeskunst, neergelegd in een nota van het hoofdbestuur d.d. 9-7-1969. De „Maatschappij” wordt in haar stellingname beïnvloed door twee factoren:

1. de medici zijn onderling verdeeld, in de discussies blijken duidelijke tegenstellingen te bestaan tussen jong en oud, confessioneel en niet-confessioneel, gynaecologen en psychiaters;

2. men ziet wel in, dat een verruiming wenselijk is, maar is nog niet tot overeenstemming gekomen over de vraag bij wie dan de beslissing moet worden gelegd; een zekere beduchtheid voor de verantwoordelijkheid die men krijgt te dragen, speelt hierbij uiteraard een rol.

Sinds het abortusvraagstuk in de Tweede Kamer voor het eerst aan de orde werd gesteld is de situatie aanmerkelijk gewijzigd. Aan een aantal academische ziekenhuizen zijn abortusteams gevormd, die de binnenkomende aanvragen onderzoeken en een zekere gedragslijn ontwikkelen. De bekendste zijn die van prof. Kloosterman in Amsterdam, prof. Haspels in Utrecht en prof. Ladee in Rotterdam. Ook in andere ziekenhuizen schijnt een dergelijke ontwikkeling gaande te zijn. Op deze wijze doet men ervaring op en kan een zekere overeenstemming over de indicaties worden verkregen, hetgeen men noodzakelijk acht alvorens tot eventuele wetwijziging over te gaan.

II. a. Legalisatie van abortus onder zekere voorwaarden, nader in de wet te omschrijven, zal o.i. alleen kunnen plaatsvinden indien het nader onderzoek naar de juiste indicaties, zoals boven aangeduid, heeft plaatsgevonden. Dit onderzoek is, naar uit allerlei publikaties blijkt, in volle gang.

Uit een oogpunt van wetgeving zal het noodzakelijk zijn de voorwaarden, die in de wet worden opgesomd, zeer globaal te redigeren, omdat anders de wet de feitelijke ontwikkeling zou belemmeren. Het komt ons voor, dat het uiterst moeilijk zal zijn, een omschrijving vast te stellen, die zodanig is dat zij algemeen instemming vindt; wij menen bovendien dat een dergelijke omschrijving niet thuishoort in het wetboek van strafrecht.

II b. Afschaffing van de verzwaarde

strafbaarheid voor medici. Een tussenoplossing is door ons bepleit bij de behandeling van de begroting van justitie. Onze argumentatie luidde als volgt: het meest onbevredigende in de huidige situatie is de opwekking van abortus door onbevoegden. Juist indien de abortus door medici geschiedt, mag men aannemen, dat deze ingreep op de medisch meest verantwoorde wijze geschiedt. Het is daarom zeer onbevredigend, dat juist voor medici een verzwaarde strafbaarheid bestaat.

De minister van justitie nam in zijn antwoord geen definitief standpunt in,

maar betwijfelde of het juist is in deze materie een incidentele wijziging aan te brengen. Naar onze voorlopige indruk zal tegen een afschaffing van de verzwaarde strafbaarheid voor medici e.d. bij de Koninklijke Maatschappij voor Geneeskunst geen bezwaar bestaan.

II c. Algehele verwijdering van de desbetreffende artikelen uit het wetboek van strafrecht is o.m. bepleit door prof. Ladee, prof. Querido, dr. Van Urk en de Medische Raad van de Stichting Consultatiebureaus voor huwelijks- en geslachtsleven.

Prof. Ladee wil de wetgeving in het wetboek van strafrecht vervangen door bepalingen in de nieuwe wet op de uitoefening van de geneeskunst, die door de staatscommissie onder leiding van prof. De Vreeze wordt voorbereid. Dit is ongetwijfeld de meest juiste en radicale oplossing, mits vaststaat, dat afdoende bepalingen blijven bestaan tegen de toepassing van abortus door onbevoegden.

Wij geven in dit stadium de voorkeur aan een systeem waarbij:

A. De vrouw zich richt tot haar huisarts of een andere arts. Indien twee artsen in onderling overleg een positief advies uitbrengen, kan de abortus plaatsvinden.

B. Indien één van de twee artsen negatief adviseert, richt de vrouw zich tot één der abortus-commissies (thans als regel bestaande uit gynaecoloog, klinisch psycholoog, psychiater en maatschappelijk werk(st)er), die in voldoende mate aanwezig dienen te zijn. Indien deze commissie positief adviseert, kan de abortus plaatsvinden.

C. Indien de commissie negatief adviseert, blijft de beslissing aan de vrouw. De arts of gynaecoloog, wiens feitelijke hulp zij dan inroept, dient zich te vergewissen hoe het advies van de commissie luidt. Indien hij, ondanks het afwijzend advies van de commissie, de ingreep verricht, bestaat voor hem het risico, dat hij tuchtrechtelijk ter verantwoording wordt geroepen.

D. In dit systeem is het dus noodzakelijk, dat elke arts die conform punt A of C in consult wordt geroepen, er zich van vergewist of niet reeds een advies door de abortuscommissie conform punt B is uitgebracht.

Resumerend is ons standpunt dus als volgt: Nader onderzoek naar de maatstaven voor indicatiebepaling (I) dient in elk geval te geschieden. De commissie, die de staatssecretaris van sociale zaken en volksgezondheid en de minister van justitie hebben ingesteld, dient mede daarom haar arbeid zo snel mogelijk te verrichten.

Neerlegging van criteria in de strafwet (II a) achten wij moeilijk uitvoerbaar en minder aanbevelingswaardig, omdat daarover niet alleen verschillende opvattingen zullen blijven bestaan, maar bovendien iedere poging tot het formuleren van criteria zal leiden tot ongewenste verstarring. Verwijdering van de desbetreffende bepalingen uit het strafrecht (IIC) achten wij de juiste oplossing, mits

1. de strafwet bepalingen blijft bevatten, waarmede abortus door onbevoegden kan worden geweerd;

2. een adequate regeling in het kader van de uitoefening der geneeskunst tot stand komt, en

3. de voornaamste indicaties op grond waarvan tot abortus kan worden overgegaan, worden aangegeven;

4. de praktische verwezenlijking van een en ander op verantwoorde wijze, nl. in ziekenhuizen en bij voorkeur door gynaecologen, zal geschieden.

In afwachting van de nieuwe wetgeving bepleiten wij de verzwaarde strafbaarheid van medici (IIB) af te schaffen.

NKV-kritiek

De heer L. Brouwer, voorzitter van de Katholieke Bond van Werknemers in de Bouwnijverheid St. Joseph, vindt het begrijpelijk dat het gedrag van oud-NKV-voorzitter Middelhuis bij de behandeling van de loonwet in de Eerste Kamer „nogal wat ergeris en verontwaardiging” heeft gewekt bij de leden van het NKV. Natuurlijk heeft de heer Middelhuis niets meer met het NKV te maken. Hij is gepensioneerd en draagt geen verantwoordelijkheid meer in het NKV, aldus de heer Brouwer in „Op de Steiger”, het orgaan van zijn bond. „Wij hadden echter verstandiger van hem gevonden als hij zich als oud-NKV-voorzitter dan ook had onthouden van adviezen die dwars tegen de beleidslijn van het NKV ingaan.”

Tot zover de heer Brouwer, die in de eerste plaats kennelijk een vreemde opvatting heeft over de rechten en plichten van een Kamerlid dat zonder last of rug-gespraak zijn eigen standpunt kan bepalen. Buitendien komt het ons vreemd voor dat de heer Middelhuis wordt verweten dat hij het NKV kennelijk adviezen heeft gegeven die deze vakbeweging onwolgevallig zijn. Het NKV kan hoogstens het standpunt van de heer Middelhuis niet delen, doch hem in dit verband een verwijt te maken is toch al te dol. Kortom, wie niet als Kamerlid naar de pijpen van het NKV wil dansen is in de ogen van de heer Brouwer blijkbaar iemand die zich aan een ernstig vergrijp schuldig maakt. Een vreemde zaak.

G. Stempker

Verjonging

VERVOLG VAN PAGINA 6

bedankte, hetgeen voor burgemeester Marijnen aanleiding was namens de gehele raad mr. Hes te bedanken voor hetgeen hij gedurende zijn lidmaatschap heeft verricht.

Die „persoonlijke redenen” heeft mr. Hes in een aan de pers verstrekte verklaring toegelicht. Voor ons, die geregeld de vergaderingen van de gemeenteraad plegen bij te wonen, bevatte die verklaring geen verrassing. Zo was het gemeengoed, dat mr. Hes het standpunt van de VVD-fractie inzake de EMS, zoals dat tot voor kort werd ingenomen, niet deelde. Wij hebben in het verleden onze mening over de positie van de EMS waarlijk niet onder stoelen en banken gestoken en betreuren het tot op de dag van heden, dat de „harde lijn”, die nu eindelijk zal worden gevolgd, niet eerder is ingenomen. Hoe dit zij — in een liberale partij mag men gelukkig van mening verschillen — de EMS-kwestie heeft schade aan het teamverband in de fractie toegebracht en nu tot een persoonlijk „drama” geleid, dat zeer velen (daarvan zijn we overtuigd) om de mens Hes en diens bekwaamheden, zullen betreuren.

FGH
Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
 pandbrieven
 een veilige belegging met zeer hoog rendement

Milieuhygiëne, een groeiend probleem

Het steeds dringender wordende vraagstuk van milieuhygiëne heeft geleid tot de resolutie van de VVD die elders in dit blad is afgedrukt. In de volgende beschouwing van de heer G. Stempher wordt aandacht gevraagd voor enkele aspecten in ons gedragspatroon die bij een bestrijding van de milieuverontreiniging bepaald wel meetellen.

Naarmate de technologische ontwikkeling voortschrijdt komt het probleem van de milieuhygiëne steeds meer in het brandpunt van de belangstelling te staan. Er is reeds zoveel over gezegd en geschreven en er zijn al zoveel rapporten en studies terzake gepubliceerd dat het welhaast onmogelijk schijnt hieraan nog iets zinnigs toe te voegen dat een bijdrage zou kunnen leveren tot een opbouwende discussie. Toch willen wij een poging wagen, omdat het probleem van de milieuhygiëne in vele gevallen in een emotionele sfeer wordt getrokken, waaraan helaas bepaalde politieke motieven ten grondslag liggen die erop zijn gericht bij het publiek in een goed blaadje te komen. Met andere woorden, de emotionaliteit is vaak de basis van elektorale overwegingen. Dit is een aanpak waarmee onze welvaart weinig is gediend.

Hiermee wil niet gezegd zijn dat wij een ongebreidelde industrialisatie bepleiten die de normale maatstaven van onze leefbaarheid dreigt te overschrijden. Integendeel. Niettemin zullen wij moeten bedenken dat het terugdraaien of stilzetten van de klok op technologisch gebied een onmogelijkheid is. Zomin onze maatschappij is blijven steken bij de trekschuit en de stoomtractie, zomin kan men de vorderingen van de wetenschap op industrieel terrein een halt toeroepen.

Het is opvallend dat veelal juist van de zijde van de wetenschap protesten worden gehoord tegen milieuverontreiniging zonder dat daarbij ook maar enige bereidwilligheid aan de dag wordt gelegd wetenschappelijke methoden te ontwikkelen die een dergelijke verontreiniging een halt zouden kunnen toeroepen of zouden kunnen beperken. Het is juist de taak van de wetenschap, haar vooruitgang in een dergelijke vorm te gieten dat zij de door haar opgeroepen krachten zodanig in de hand weet te houden dat zij voor de moderne samenleving aanvaardbaar en hanteerbaar zijn.

Wij doelen hierbij niet op de wetenschapsmensen die de technologische ontwikkeling verder op gang brengen, maar op die wetenschapsbeoefenaars die daar buiten vallen en hun broeders die in het technologische vlak werkzaam zijn de ernstigste verwijten naar het hoofd slingeren. Dit is een onjuiste stellingname. Het is bovendien een verwerpelijk staaltje van struisvogelpolitiek waarmee de mensheid weinig is gediend.

Inconsequenties

Maar ook bij de individuele benadering van het vraagstuk van de milieuhygiëne ziet men veelal een inconsequente houding. Men protesteert tegen de industriële milieuverontreiniging en negeert daarbij de vele andere factoren die deze verontreiniging, meer nog dan de industriële sector, in de hand werken.

Vele individuele ijverars voor milieuhygiëne dragen al of niet bewust aan de vervuiling bij. Fervente rokers stellen op openbare bijeenkomsten medemensen bloot aan potentiële luchtverontreiniging; automobilisten die bij min of meer langdurige stopplaatsen hun motoren onnodig stationnair laten draaien en leveren evenzeer hun bijdrage tot de luchtvervuiling als de gebruikers van kolen- en oliehaarden. Het verontreinigen van kanalen en grachten door er huisvuil in te lozen en zeer vele andere handelingen die nadrukkelijk schade toebrengen aan de milieuhygiëne worden maar al te vaak gebagatelliseerd, het oog blijft eenzijdig gericht op de industrie die in vele gevallen bepaald niet de ergste boosdiener is.

Dit laatste wordt bevestigd door de onlangs verschenen studie van dr. L. A. Clarenburg, staffunctionaris van het openbaar lichaam Rijnmond, die de titel draagt: „Is het mogelijk een rationeel overheidsbeleid te voeren met betrekking tot de luchtverontreiniging?”

Uit deze studie blijkt onder andere dat de luchtverontreiniging in Vlaardingen met SO₂ in de eerste plaats wordt veroorzaakt door stookinstallaties voor huisverwarming, te weten voor 70 tot 80 procent en dat slechts 20 tot 30 procent van de verontreiniging een industriële herkomst heeft.

Doeltreffende aanpak

Hij die de strijd tegen de milieuverontreiniging op een eerlijke en zinvolle wijze wil aanbinden, zal daarbij niet eenzijdig en inconsequent te werk moeten gaan en er zich voor dienen te hoeden het vraagstuk in een emotionele sfeer te trekken. De recente VVD-resoluties wijzen de weg naar een doeltreffende aanpak van het vraagstuk.

Niet ten onrechte heeft de staatssecretaris van sociale zaken en volksgezondheid, dr. R. J. H. Kruisinga, dezer dagen tijdens de algemene ledenvergadering van CH-leden van gemeente- en provinciebesturen in Utrecht het bevreemd dat tot dusver bij de begripsbepaling van milieuhygiëne te zeer de nadruk is gevallen op de materiële vervuiling. Het gevolg is, aldus de bewindsman, dat de milieuhygiëne zeer eenzijdig wordt geïnterpreteerd. Er zal dan ook volgens hem in de komende jaren grotere aandacht voor de psychohygiënische kwaliteit van de samenleving moeten worden gevraagd.

Daaronder valt naar onze stellige overtuiging mede de eenzijdige en vaak ongefundeerde verontrusting die wordt gezaaid over onze toekomstige leefbaarheid die een onnodige angst onder de bevolking oproept en daardoor in geestelijk opzicht juist tot milieuverontreiniging bijdraagt. De strijd tegen de milieuverontreiniging wordt niet gewonnen door het aankweken van paniek, maar door een reële en objectieve aanpak. Dan pas zullen wij kunnen leren leven in een zich snel veranderende technologische wereld.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Rooek-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

● In het kader van het Europees Natuurbeschermingsjaar 1970 heeft mevrouw E. G. Aiking van Wageningen te Amsterdam het initiatief genomen voor een actie tegen milieuverontreiniging. Hiervoor werd haar medewerking toegezegd door de commissie ter voorbereiding van het Europees Natuurbeschermingsjaar '70, terwijl eveneens een subsidie zal worden verleend. De zakelijke basis wordt gelegd in de vorm van een stichting.

Een kadercursus „Milieuverontreiniging” zal worden georganiseerd voor vrouwen op 2, 9, 16, 23 en 29 april a.s. te Utrecht.

Minister Klompé zal deze cursus op 2 april openen; inleidingen zullen worden gehouden o.a. door prof. dr. D. J. Kuenen en prof. dr. M. F. Mörzer Bruijns. De bedoeling is dat de deelnemers de op deze cursus verworven kennis verder zullen uitdragen. De deelnameprijs voor de cursus bedraagt f 35,-. Voor verdere inlichtingen kan men zich wenden tot het secretariaat kadercursus, Postbus 7314 te A'dam.

Namens onze organisatie zal ons bestuurslid mevr. J. P. Hansen-v.d. Linden van wiens hand op pagina 13 een beschouwing staat afgedrukt, aan deze kadercursus deelnemen.

● Op de vergadering van 27 febr. jl. te Breda werd door de adviesraad uit zijn midden mevr. mr. M. L. Buschens-Dijkgraaf aangewezen tot opvolgster van mevr. H. A. A. L. de Vries-van der Hardt Aberson als lid van het bestuur van de Organisatie „Vrouwen in de VVD”.

Mevrouw De Vries heeft helaas om gezondheidsredenen haar functie in het bestuur, waarvan zij vanaf 1953 deel uitmaakte, moeten neerleggen.

Wij willen haar gaarne hartelijk dankzeggen voor al hetgeen zij in de afgelopen jaren met zo'n bijzondere toewijding en enthousiasme voor onze organisatie heeft verricht.

● De Landdag zal dit jaar worden georganiseerd op maandag 25 mei in het RAI Congrescentrum te Amsterdam.

De Najaarsconferentie wordt weer op de Pietersberg te Oosterbeek gehouden en wel op 17 en 18 oktober a.s. Wilt u deze data vast noteren?

Er zullen voor deze dagen geen convocaties worden rondgezonden in verband met kostenbesparing. Het programma en aanmeldingsformulier zullen in Vrijheid en Democratie worden geplaatst.

3 percelen BOUWGROND in Oostvoorne

grootte ca. 8.80 are; ca. 16.58 are en ca. 18.12 are, respect. f 25.000.—; f 41.500.— en f 43.500.— k.k. Bouwverg. één huis per perceel. Inlichtingen: Makelaarskantoren o.g., leden N.B.M.

E. R. LUNING,
Pr. Fred. Hendrikstraat 19, Rotterdam-12
telefoon 010 - 227000 en
A. v. d. HOEK,

Jac. van Beierenlaan 1, Oostvoorne, tel. 01885 - 2721.

WONEN ZONDER

HUISHOUDELIJKE ZORGEN

AMERSFOORT

In de service-flat „DE SCHUILENBURGHT” hebben wij nog te koop enkele 2- en 3-kamerflats, koopsommen v.a. f 63.800,—. Oplevering eind 1970.

Na telefonische afspraak zullen wij graag met u het gebouw bezichtigen.

Inlichtingen en prospectus:

jmb

MISPEL BLOM BEYER Makelaar in onroerend goed
ANNA PAULOWNALAAN 1-3 AMERSFOORT TELEFOON 03480-18087

Ir. J. RUSSCHEN

RENTMEESTER - MAKELAAR
TAXATEUR

in Boerderijen en Land
LEEWARDEN, Verl. Schrans 46,
telefoon 05100 - 22895.

Ontwerp-resoluties van kamerleden

Drie kamerleden van de VVD hebben ontwerp-resoluties opgesteld, die resp. betrekking hebben op het onderwijs (de heer P. J. L. Vonhoff), de woningbouw (de heer H. Wiegel) en de milieu-hygiëne (de heer ir. D. S. Tuijnman). De drie ontwerp-resoluties zullen worden behandeld op de openbare vergadering van de partij raad, die op zaterdag 18 april in Grand Hotel Gooiland in Hilversum wordt gehouden. De vergadering begint om 10.30 uur.

Op deze pagina publiceren wij de tekst van de ontwerp-resoluties:

Woningbouw

I. De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie,

overwegende dat, terwijl in een groot deel van ons land het kwantitatief woningtekort is opgeheven.

a. de strijd tegen de kwalitatieve woningnood, de aanpak van woningverbetering, krotopruijing en stads- en dorpsreconstructie, zich pas in de beginfase bevindt;

b. in sommige gebieden, en met name in een aantal stedelijke agglomeraties in het westen van ons land, het kwantitatief tekort nog ronduit ontstellend groot is;

c. grote groepen van ons volk, onder wie juist de sociaal zwakkeren als de laagstbetaalden en de bejaarden alsmede de jonggehuwden en de alleenstaanden, nog steeds zwaar onder de woningnood gebukt gaan;

d. er in het verleden te weinig aandacht is besteed aan variatie en keuzemogelijkheden in type en kwaliteit van de woning, waardoor ook de doorstroming is gestagneerd;

spreekt zich uit voor

1. een geleidelijke opvoering in de eerstkomende jaren door een gezamenlijke inspanning van bouwwereld, regering en parlement, van de jaarlijkse woningproductie;

2. een verschuiving in de regionale verdeling van de woningtoewijzing ten gunste van de gebieden met het grootste kwantitatieve woningtekort, waaronder met name de grotere agglomeraties in het westen van ons land;

3. een verschuiving binnen de gesubsidieerde sectoren in de richting van meer bouw voor de specifiek zwakkere groepen;

4. het bouwen van woningen van hoge kwaliteit en van verschillend type en grootte en het experimenteren met nieuwe woonvormen, onder andere via het ontwikkelen van „inspraakprojecten”, waarbij ook de vrouwenadviescommissies ingeschakeld moeten worden.

II. De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie,

overwegende dat

a. door het huurbeleid zoals dit jarenlang in ons land is gevoerd elk reëel verband tussen huurprijs en kostprijs van de woningen is verdwenen;

b. in die delen van ons land waar de huurliberalisatie is ingevoerd het gemiddelde huurpeil nauwelijks is gestegen en vrijwel nergens buitensporige huurverhogingen zijn geconstateerd;

c. thans op grote schaal woningen wor-

den gesubsidieerd waarin veelal mensen wonen die geen subsidie nodig hebben spreekt zich uit voor

1. een doortastend voortgaan met de vrijmaking van de huren, gecombineerd met een verbetering van de ontruimingsbescherming voor huurders van woningen in de geliberaliseerde gebieden;

2. een gedeeltelijke vrijmaking van de huren van bepaalde categorieën woningen met name van de niet-gesubsidieerde goede vooroorlogse huizen, in die delen van ons land waar algehele huurliberalisatie nog niet mogelijk is;

3. a. het invoeren op zeer korte termijn van aanvullende individuele huursubsidie;

b. het zo snel mogelijk hierna van start gaan met een mengvorm van subsidiëring van de woning en individuele steun voor de bewoner, via een sneller bouwen dan tot nu toe van de subsidie op de woning in de huurprijs tezamen met het optrekken van de voor individuele huursubsidie beschikbare bedragen;

c. het streven naar een uiteindelijke situatie, waarin ieder de prijs betaalt die zijn huis werkelijk waard is en hij die daartoe niet in staat is, individueel wordt gesteund.

Milieu-hygiëne

I. De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

overwegende dat het tot de meest elementaire rechten van de burger behoort dat hij bij voortdurende de beschikking houdt over een gezond leefklimaat, overwegende dat dit leefklimaat gevaar loopt door.

— reuk- en stankhinder door sommige industrieën,

— roet- en rookhinder afkomstig van stookinstallaties, die van woonhuizen daarbij inbegrepen,

— vaste, vloeibare en gasvormige afvalproducten van de industrie,

— uitlaatgassen en/of olieverliezen door motorvoertuigen, vliegtuigen en schepen,

— ondoelmatige rioleringsystemen,

— moeilijk afbreekbare chemische bestrijdingsmiddelen,

— onzorgvuldige handelingen met huisvuil en industrie-afval,

— het vierde vuil, toenemende geluidshinder,

overwegende dat als gevolg van het ontstaan van nieuwe woongebieden, de zich vooral regionaal snel uitbreidende industrialisatie en de stormachtige groei van het motorrijtuigenpark er in ons land toestanden zijn ontstaan of kunnen ontstaan die de lichamelijke en

geestelijke gezondheid van de burger bedreigen, doordat zij zijn woon- en werkomgeving bederven en zijn ontspanningsmogelijkheden aantasten, spreekt zich uit voor zodanige bestuursmaatregelen dat daardoor, uitgaande van wetenschappelijk vastgestelde normen, voor de toekomst de garantie wordt gegeven dat:

a. geen overschrijding van deze normen zal plaatsvinden, ook niet tijdelijk bij ongunstige meteorologische omstandigheden;

b. in gevallen waarin reeds sprake is van overschrijding van de normen, deze zo spoedig mogelijk tot verantwoorde proporties wordt teruggedrongen,

verlangt

1. zo uniform mogelijke en vooral duidelijke voorschriften en een goede controle op de naleving ervan mede op internationaal vlak;

2. een op het behoud van een gezond leefmilieu gericht planologisch beleid waardoor een evenwichtige verhouding is verzekerd tussen de factoren die zowel het welzijn als de welvaart van ons volk bepalen,

3. een onderzoek naar de wenselijkheid van instelling van een afzonderlijk ministerie voor ruimtelijke ordening en milieu-hygiëne.

II. De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie,

van oordeel dat het dringend geboden is om mens, dier en plant te beschermen tegen de gevolgen van de verontreiniging van lucht, water en bodem,

van oordeel dat door deze ontwikkeling niet alleen de leefbaarheid van steden en dorpen wordt aangetast, maar evenzeer recreatie- en natuurgebieden gevaar lopen sterk in waarde in te boeten,

van oordeel dat niet alleen de overheid een taak heeft met betrekking tot de instandhouding van een goed leefmilieu maar daarnaast iedere burger zijn bijdrage daartoe heeft te leveren, spreekt zich uit voor een beleid waardoor enerzijds de burger zich een zo duidelijk mogelijk oordeel kan vormen over de factoren die het leefmilieu in ongunstige zin kunnen beïnvloeden en anderzijds de burger er meer dan tot dusverre van weerhouden bewust of onbewust handelingen te verrichten die de milieubepalende factoren in ongunstige zin beïnvloeden.

verwacht dat door een goede voorlichting, met name ook van de jeugd, een belangrijke bijdrage kan worden geleverd tot de bestrijding van de verontreiniging van het leefmilieu.

Onderwijs

I. De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie,

bezorgd over de ontwikkelingen in ons onderwijs,

van oordeel, dat een optimaal functioneren van het onderwijs van beslissende betekenis zal zijn voor de toekomst van alle Nederlanders en van ons land als democratisch goed functionerende samenleving,

spreekt als haar oordeel uit, dat onderzocht moet worden:

a. welke doelstellingen door het onderwijs verwezenlijkt moeten worden, op maatschappelijk en cultureel gebied;

b. op welke wijze de onderwijs-research moet worden georganiseerd ten einde

dit fundamenteel doelstellingen-onderzoek mogelijk te maken;

c. welke onderwijssystemen moeten worden ontwikkeld om de gevonden doelstellingen te verwezenlijken;

d. welke samenhangende onderwijsstructuur tot stand moet komen om deze onderwijssystemen op zinvolle wijze te combineren;

e. welke samenhangen er zijn tussen deze gewenste onderwijsontwikkeling en de totale maatschappelijke situatie. De Partijraad verzoekt de onderwijscommissie een congres voor te bereiden, dat aan deze problematiek zal worden gewijd en dat mede uitgangspunt kan worden voor dit verdere fundamenteel onderwijsdenken.

II. De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie,

overtuigd dat herstructurering van het onderwijs dringend is geboden,

voorts overtuigd dat het succes van elke vorm van onderwijs wordt bepaald door het enthousiasme en de kwaliteit van het totale docentenkorps en de positieve betrokkenheid van leerlingen en ouders, spreekt als haar mening uit dat functie-omschrijving, opleiding, herenbijscholing van docenten bij elke herstructureringsoperatie de hoogste prioriteit moet krijgen en daarom bij de invoering van een nieuwe onderwijsstructuur in beginsel geregeld behoort te zijn.

VETA INDUSTRIE- EN HANDELMAATSCHAPPIJ N.V.

levert machines en gereedschappen voor de metaalbewerking

o.m. cirkelzaagmachines - hand- en pneumatisch bediend, plaatbewerkingsmachines, persen, bandslijpmachines, lasomvormers, lastrafo's. Levering uit voorraad - Interessante prijzen!

Vraag vrijblijvend inlichtingen of offerte

BUSSUM - NIJVERHEIDSWERF 65 - TEL. (02159) 3 00 55 (3 lijnen)

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

DAMMERS & VAN DER HEIDE'S Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expeditieus, beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-1

Telegramadres: ENERGETIC (New Boe Code)

TELEFOON: 146011 — TELEX 21127 (6 lijnen)

containers:
koel/vries-
containers:
„Flats“ en
„Huilcontainers“:

Onder de beschermde naam „Multload“-container bouwt Paul & Van Weelde N.V. genormaliseerde aluminium STAPELCONTAINERS voor het stukgoederenvervoer.

De constructie van Van Weelde's containers leent zich in het bijzonder tot het bouwen van uitvoeringen als koel/vriescontainers, met naar keuze polystyreen of polyurethaan isolatie. Binnenafwerking naar wens in aluminium of polyester. Tevens kan elk gewenst koel-aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEEDELDE N.V.

'8-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

Scheepswerf & Machinefabriek v.h. H. J. KOOPMAN N.V.

DORDRECHT — TEL. 1850 - 32866

SCHEEPSBOUW - MACHINEFABRIEK - KETELMAKERIJ

INBOUW EN REVISIE VAN MOTOREN

NIEUWBOUW EN REPARATIE-INRICHTING

A. F. v. d. STEENHOVEN & ZN., DELFT

ROTTERDAMSEWEG 384 — TELEFOON 01730—2 16 56

*
Leveringen van zand, grind, grond, enz.

*
Massa-transporten met 3-zijdige kipauto's.

*
Speciale machines, trailers voor vervoer van draglines - bulldozers - ketels enz.

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

Delft

Twee Torens

LIJM- EN GELATINEFABRIEK

TELEFOON 25242 - DELFT

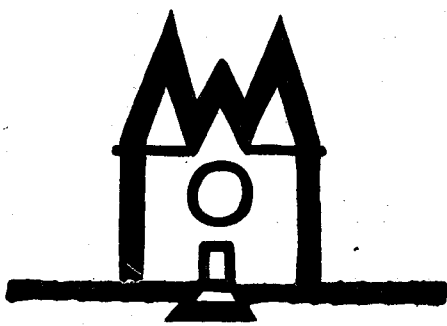
Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

★ een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

De VVD in het parlement

In deze rubriek geven wij een zeer beknopt overzicht van de VVD-activiteiten in de Tweede Kamer. Men vindt er in o.a. de vragen, die onze Kamerleden aan de regering stelden, de houding van de fractie bij verschillende stemmingen en enkele punten waarop de VVD bij de debatten in het bijzonder de aandacht vestigde.

Vier weken zijn verstreken sinds de vorige aflevering van deze rubriek. Daarom deze keer een wat ruimere, maar toch summier opsomming van wat de afgelopen maanden door liberale Tweede-Kamerleden in het parlement naar voren is gebracht.

Tijdens de begrotingsbehandeling van het kabinet van de vice-minister-president heeft de VVD een eenzijdige Nederlandse stap inzake het Statuut afgewezen. De heer Vonhoff: „Elke vermelding van moeilijkheden leidt tot het geroep: weg met het Statuut, maar dat doet me denken aan een politiek bij wijze van oprisping. Er is meer behoefte aan een evenwichtige en planmatige ontwikkeling”.

Bij het besluit de opkomstplicht voor het stemmen af te schaffen, stemde de VVD-fractie verdeeld. Mevr. Veder-Smit, en de heren Geertsema, Geurtsen, Joekes, Portheine, Vonhoff, De Beer en Van Dijk stemden tegen. Vier liberalen ontbraken ter stemming. De heer Geertsema vreesde vele thuisblijvers, en anderzijds een „over-representatie” van ontevreden en extremen. Zijn fractiegenoot mr. Koning (voorzitter afschaffing) dacht optimistischer.

In de vaste Kamercommissie voor de defensie heeft de heer Vonhoff zich uitgesproken tegen een socialistische motie die politieke discussie-bijeenkomsten in kazernes bepleitte. Hij achtte het onjuist als kazernecommandanten moeten gaan ingrijpen, wanneer dergelijke bijeenkomsten tot wanordelijkheden zouden leiden.

Tijdens de debatten over de begroting van verkeer en waterstaat legde de heer Zegering Hadders o.m. de nadruk op het zorgelijk aspect van de geluidshinder. Bij het hoofdstuk zeehaven-industrieën bracht hij naar voren dat uitbreidingen daarvan geen spreiding gedogen. Zij moeten aanleunen tegen bestaande vestigingen in Rotterdam. Hij vroeg een spoedig begin met de aanleg van een containerhaven aan de noordzijde van de Nieuwe Waterweg. Spoedige beslissingen in het algemeen zijn trouwens nodig, opdat iedereen weet waaraan men toe is. De heer Koning wees bij die gelegenheid op het belang van een uitstekend openbaar vervoer.

Die dag verwierp de liberale fractie met anderen ook nog een initiatief-wetsontwerp van socialistische zijde tot het openstellen van het raadslidmaatschap voor onderwijzers van gemeentelijke scholen.

Naar aanleiding van een aankondiging van minister Klompé dat spoedig een beslissing zal worden genomen terzake van de toekomst van radio Veronica, stelde de heer Vonhoff dat een eventuele maatregel tegen dit station onaanvaardbaar is, behalve wanneer er meer piratenzenders voor de kust zouden komen.

Bij het debat over de nieuwe richtlijnen van minister Schut kon de VVD zich niet verenigen met een PSP-motie die op intrekking van die reglementering aandrong, noch met een motie van D'66 die aanvulling van de richtlijnen vroeg.

Ten slotte lichten wij uit het debat over het ontwerp voor een nieuwe volkstelling nog het feit, dat de heer Koning een amendement-Goudsmit medeondertekende, dat wil vastleggen dat de beschikbaar komende gegevens binnen twee jaar na inzameling moeten worden vernietigd. Ze mogen niet in verkeerde handen komen.

Vragen

In de afgelopen periode zijn door leden van de liberale fractie de volgende vragen gesteld:

- De heer Tuijnman: over de maximale diepte van de bekkens van de eventueel aan te leggen Rijnpoorthaven.
- Mevr. Veder-Smit en de heer Rietkerk: over het aflopend aantal huisartsen in de grootste steden.

- De heer Berkhouwer: over de aanslagen op vliegtuigen.
- De heer Tuijnman over het afkondigen van Warenwetbesluiten.
- De heer Portheine (e.a.): over de Bouwverordening in Zeist.
- De heren Rietkerk en Geurtsen: over de publikatie van de adviesaanvraag aan de SER over het advies van de commissie-Vos.
- De heren Berkhouwer en Schlingemann: over een reglement betreffende

mayonaise, mayonaisesaus en slasaus dat in de Benelux Raad aan de orde moet komen.

- De heer Geurtsen (e.a.): over de verkoop van folders van revolver- en andere wapenmodellen.
- Mevr. Veder-Smit: over de lozing van industrieel afvalwater in de noordelijke provincies.
- De heren Vonhoff en Koudijs: over de verspreiding van een voor onderofficieren kwetsend pamflet in de kazernes te Amersfoort.

• vloeibare en gecomprimeerde Industriële gassen

• autogene en elektrische lasgereedschappen

• medische gassen en apparatuur

HOEK
OXYGENIUM

N.V. W.A. HOEK'S MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK - N.V. M.J. "OXYGENIUM" STATIONSPLEIN 2 - SCHIEDAM - TEL. 010-260860

een oude naam voor goede wijn

ONNES

WIJNHANDEL
GRONINGEN

ANNO 1876

Levering aan particulieren in het gehele land

Kandidaat voor de raad

Ondergetekende:

Naam:

Adres:

Woonplaats:

is voornemens de dag voor kandidaat-raadsleden op 11 april a.s. in het Congresgebouw te 's-Gravenhage bij te wonen.

Zal wel/niet aan de koffiemaaltijd deelnemen. (Kosten maaltijd ± f 8,50)

Handtekening

Inzenden aan:

Algemeen Secretariaat - Koninginnegracht 61 - 's-Gravenhage.

STAAL
KONSTRUKTIES
VOOR ELK PROJEKT

LATUMEBD

Alblasserdam, tel. 01859-3777, postbus 5

Bokma *het allerbeste!*
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

aannemingsbedrijf

Woningbouw

de Kinkelder n.v.

Ziekenhuisbouw

arnhem - rotterdam

ARNHEM:

Bruningweg 21

Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:

Kipstraat 3d

Telefoon: 010 - 121288

- utiliteitsbouw
- hoogbouw
- woningbouw
- betonbouw
- projectontwikkeling
- administratie en onderhoud van onroerend goed

n.v. bouw- en aannemingsbedrijf
VAN STRAALEN & VAN DER HAVE
 s'revelsweg 700 ROTTERDAM tel. 010-279580*

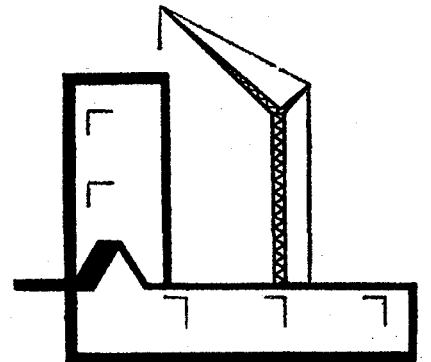
slavenburg's
 bouwbedrijven

SCHIEDAM - DORDRECHT

- voor : ★ Arbeidsbesparende woningbouw
 ★ Moderne aanpak o.a. gietbouw
 ★ Bouwstromen
 ★ Utiliteitsbouw

N.V. Aannemersbedrijf v/h J. Stam - Kortenaerstraat 3 - Zwijndrecht

01850-28939 - Directie; 28663 - Boekhouding - Loonadministratie; 29398 - Werkvoorbereiding - Voor- en Nacalculatie.

POLITIEK

vraagt kennis van zaken

- Het kiesrecht
- Partijstelsel
- Organisatie Politieke Partijen
- Inspraak en medezeggenschap
- Pressiegroepen
- Nieuwe bestuursvormen
- Ruimtelijke ordening
- Europese integratie
- Ontwikkelingshulp

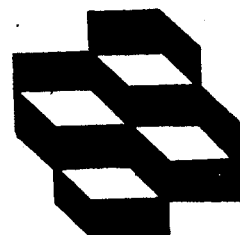
Dit zijn slechts enkele onderwerpen uit de cursus Burgerschapkunde. Deze cursus is ontstaan met medewerking van alle politieke partijen. 40 schriftelijke lessen met een totaal lesgeld van slechts f 25,-. Vraag nog heden gratis prospectus onder nr. VD bij Stichting Burgerschapkunde, Postbus 349 te Leiden.

Vettewinkel

Bleef en Bescherming

Verf Van Vettewinkel, Prins Hendrikkade 60-62, Postbus 179, Amsterdam

UTILITEITSBOUW
 SYSTEEMBOUW
 (SCHOLEN, BEDRIJVEN)
 SIERBETON-ELEMENTEN
 STAALCONSTRUCTIES
 AANNEMINGS MIJ GEBR. VAN HEESWIJK N.V.

Tramstraat 31-33 Telefoon
 Eindhoven 040-23386

Van Mierlo en het pistool

Hiermee starten wij een nieuwe rubriek met citaten, die de lezer in principe maandelijks - maar als het zo uitkomt ook wel eens frequenter - in ons blad zal kunnen aantreffen.

De bedoeling van de rubriek Citaten is door het overnemen van artikelen of gedeelten daarvan uit dagbladen en tijdschriften de lezer te laten weten hoe anderen denken over bepaalde onderwerpen. Als regel zal daarbij in beginsel worden geciteerd uit hoofdartikelen en uit als commentaar herkenbare andere beschouwingen, daarbij uitgaande van de stelling dat in een dagblad het nieuws objectief wordt weergegeven en het oordeel in als zodanig herkenbare kolommen.

Ter inleiding kan het nuttig zijn de juistheid van die stelling te toetsen; een interessant onderwerp voor zo'n toets is het verslag in de verschillende bladen van de bijeenkomst die vrijdag 6 maart in Frascati is gehouden op initiatief van de JOVD en waarop mr. H. A. F. M. O. van Mierlo, fractieleider van D'66 in de Tweede Kamer onder druk van zijn liberale ambtgenoot mr. W. J. Geertsema een politieke voorkeur moest uitspreken. Alleen al de koppen zijn onthullend.

Algemeen Handelsblad: Van Mierlo in debat met Geertsema: D'66 nu geen reden om te kiezen voor PvdA of VVD.

Het Parool: D'66 liever in zee met PvdA dan met VVD. Mr. Van Mierlo: Als keus met pistool wordt afgedwongen.

Het Vrije Volk: Van Mierlo „met pistool op de borst“: „Liever PvdA dan VVD“

De Tijd: D'66 wil desnoods alleen in kabinet. Debat met Geertsema.

De koppenlezers van deze vier kranten hebben wel sterk afwijkende indrukken gekregen. Het schijnbaar niet zo grote verschil tussen Het Parool en Het Vrije Volk is aanzienlijk. Het Parool stelt de zaak nog zichtbaar conditioneel, Het Vrije Volk gaat niet alleen triomfantelijk, maar tevens apodictisch te werk.

In de tekst zijn eveneens duidelijke verschillen. Het Handelsblad laat de heer Van Mierlo zeggen: „Als er nu een D'66 congres zou worden gehouden, zou dat geen enkele reden hebben om een keuze te maken voor de PvdA of voor de VVD.“ Veel later in het verslag staat de aanhaling: „Als men mij nu met het pistool op de borst een keus wil laten maken, dan kies ik voor de PvdA.“

Het verslag in Het Parool begint: Als hij tot kiezen gedwongen zou worden, zou de fractievoorzitter van D'66 in de Tweede Kamer, Hans van Mierlo, de PvdA met inbegrip van Nieuw Links boven de VVD prefereren.

Volgens Het Vrije Volk zei de heer Van Mierlo: „Als ik met een pistool op de borst gedwongen wordt te kiezen tussen de VVD en de PvdA, dan kies ik

de PvdA, óók met Nieuw Links.“ Het blad vervolgt dan: Deze belangrijke politieke bekentenis deed D'66-fractievoorzitter mr. Hans van Mierlo gisteren in een debat met VVD'er mr. Geertsema. Van Mierlo besloot: „Zo, en nu is 't eens een keer gezegd“. (Aardig is ook de aanduiding van de kwaliteiten van beide heren.)

Tenslotte begint De Tijd het verslag heel anders: „Democraten '66 vormt desnoods uit eigen kring een minderheidskabinet. Misschien betreft de partij de PPR daarbij, maar het laat zich aanzien dat de Radikalen alles zetten op samenwerking met de PvdA.“ Pas in de laatste alinea van het verslag trekt De Tijd het pistool: Op de vraag of hij de PvdA niet boven de VVD verkiest, zei Van Mierlo: „Als mij met het pistool op de borst gevraagd wordt te kiezen, dan: ja.“

Ondanks deze leerzame wandeling door enkele dagbladverslagen zal het bekend zijn dat de heer Van Mierlo zich in Frascati als persoon heeft uitgesproken en dat op 10 maart de heer Beekmans, voorzitter van D'66 in een televisiedebat met mevrouw Van Someren-Downer eenzelfde, persoonlijk standpunt heeft beleden.

De dag daarop, 11 maart, heeft mevrouw Van Someren in een vraaggesprek met de heer H. Hofland, hoofdredacteur van het Algemeen Handelsblad gewezen op een mogelijk verschil van inzicht tussen de leden en de kiezers van D'66. Veronderstellend dat bij de leden van D'66 het leeuwendel wel ongeveer gelijk zal denken met de heren Van Mierlo en Beekmans zei de liberale voorzitter: „Onder de kiezers (...) zijn er een hoop die D'66 zien als een soort pseudo-VVD, een modeverschijnsel. Nu is dat misschien erg modieus maar als vrouw kan ik garanderen en ik heb dat aan den lijve ondervonden, dat een mode voorbijgaat en zo zal ook dit modeverschijnsel voorbijgaan, zeker nu de duidelijkheid op dit punt is verkregen.“

Tot besluit twee citaatjes.

1. „Een recent onderzoek (...) wees uit dat gereformeerden weliswaar nog steeds in meerderheid van plan zijn ARP te stemmen maar dat D'66 - drie jaar na het eerste electorale succes - al meer gereformeerde stemmen mag verwachten dan de PvdA of de VVD.“

2. „De kiezers van die partij (D'66) zochten het zeer sterk in twee heel andere argumenten: „In deze partij krijgen de jongeren ook eens een kans“ en „deze partij is op de toekomst gericht.“

Het eerste citaat is uit het Handelsblad, auteur J. P. A. Gruijters, het tweede uit Het Parool, auteur drs. J. P. A. Gruijters.

het verdwijnen van een plant of dier onderschat, omdat men vergeet, dat de achtergrond hiervan het veranderen van ons leefmilieu is. En wel zo'n verandering, dat de bestaansmogelijkheid voor verschillende planten en diersoorten verdwijnt.

Het probleem wordt levensgroot bij het bedenken, dat van de 1300 soorten planten, die wij in onze wilde flora kennen, bijna de helft is uitgeroeid. De bescherming van het leefmilieu in de toekomst is geen eenvoudige zaak. In eerste instantie heeft de mens op de natuur een verrijkende invloed gehad. Hij heeft, door zich er een bestaan op te veroveren, voor een gevarieerd landschap gezorgd. Door het toenemen van de mechanisatie en het gebruik van chemische middelen in land- en bosbouw is de verrijkende activiteit omgeslagen in het tegendeel. Dat b.v. het zien van een roofvogel in Drente een zeldzaamheid is geworden, in tegenstelling tot enkele jaren terug, is een teken aan de wand.

Luchtvervuiling door industrie verontrust de mens meer; ze is ook meer visueel. Een waarschijnlijk veel groter probleem vormt de temperatuurverhoging, ontstaan door de energie-afgifte en luchtverontreiniging. Willen wij een leefbaar land achterlaten voor onze nakomelingen, dan zullen er heel wat maatregelen nodig zijn om ons leefmilieu te beschermen tegen dreigend bederf van vele kanten. Het zal grote krachtsinspanning eisen, ook financieel. Als het ons thans op dit punt aan goede visie ontbreekt, zal ons in de toekomst terecht gemiste kansen verweten kunnen worden.

J. P. Hansen-v. d. Linden

Prikkels

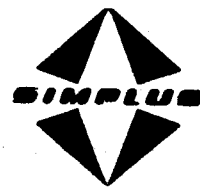
• Ton Crijnen, vice-voorzitter van de KVPJG, in De Tijd: „Laten we er liever geen doekjes om winden. Het gaat beroerd met de politieke jongerenorganisaties. Enkele uitzonderingen daargelaten, is het lawaai, dat ze produceren, omgekeerd evenredig aan het aantal jongeren, dat ze vertegenwoordigen“.

• Uit een hoofdartikel in de NRC: „Dankzij de vrij evenwichtige ontwikkeling van onze economie en een gezond financieel overheidsbeleid, is de positie van ons betaalmiddel onbedreigd en zijn monetaire ingrepen niet nodig“.

• Bericht in de Volkskrant: „Tot het verkiezingsleger, dat de brievenbussen volstopt met folders en pamfletten, behoort in Leiden de 31-jarige C. Schepel, zoon van de grijze griffier van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. De jonge Schepel is lijsttrekker van de PPR bij de gemeenteraadsverkiezing in zijn stad. Niet zo vreemd: hij heeft destijds ook het Rode Boekje van Mao vertaald“.

• De Tijd wist te melden: „Protesteren wordt steeds gemakkelijker gemaakt. Er is nu een map „Alternatieve Prikkels“ verschenen met 32 kreten of delen daarvan - in forse letters en schreeuwend rood - variërend van „weg met“ en „protest“ tot „staak“ en „loon“. In verschillende combinaties kunnen ze voor bijna alle mogelijke vormen van protest worden gebruikt.“

• Uit het Algemeen Handelsblad: „Ex-provoraadslid Luud Schimmelpenninck overweegt een kandidatuur, nadat hij eerder aangezocht werd door de Partij van de Arbeid en D'66. Hans Gruyters stelde hem zelfs een eventuele wethouderszetel in het vooruitzicht“.

BRANDBEVEILING

Officieel goedgekeurd

Talrijke attesten

SIMPLUS N.V. DORDRECHT

Visstraat 6 - 8 - Tel. 43355* (01850)

ALLE VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

araweg 5 wassenaar tel. 01751-5675*

Bedrijfsadviesbureau

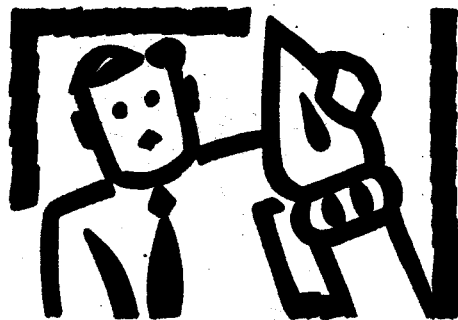
Hommes

Member
British Institute of Management

**Govert Flinkstraat 19
Apeldoorn
tel. 05760-5 20 25**

Fusies - Personeelselectie -
Bedrijfsadviezen

Ervaringen opgedaan en contacten gelegd in vele landen in Europa en Zuid-Amerika

Natuurbescherming

Een ieder zal beamen, dat wij leven aan de wat warrige vooravond van een morgen met andere normen en andere opvattingen. Bij de economische opbloei na de oorlog bestond bij veel mensen de angst, dat dit alles van tijdelijke duur zou zijn. Nu is langzamerhand een generatie aan bod, die de welvaart aanvaardt en zich een leven zonder sociale zekerheid niet meer kan voorstellen. Een voortdurende stijging van de reële lonen wordt vanzelfsprekend gevonden, evenals korter werken en langer vakantie houden. Het meest verbijsterend voor de ouderen is, dat dit alles niet die tevredenheid en rust heeft gebracht die men ervan verwachtte.

Integendeel, de jongeren zetten zich steeds meer af tegen gevestigde opvattingen en culturen. Maar zelfs bij die jongeren, die zich het felst keren tegen de bestaande maatschappij, overheerst de emotie en ontbreekt een duidelijke visie op de toekomst.

Wat wij gezamenlijk ook aan visie te kort mogen komen, van één ding zijn wij allemaal overtuigd: economisch en op natuurwetenschappelijk gebied presenteren wij steeds meer; daartegenover komen de eerste levensvoorwaarden meer en meer in het gedrang. De lucht, die wij inademen, het water, dat wij drinken, de rust en de ruimte om tot ons zelf te komen.

Het is een duidelijke zaak, dat het behoud van de natuur tegelijk ons zelfbehoud is geworden. Nu nog wordt de waarde van een enkel proefschrift over

Deze bijdrage was bestemd voor de Vrouwenrubriek die helaas in ons vorig nummer moest uitvallen.

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen **W. HUIZER N.V.**

TELEFOON 010-332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

J. Vermaas' Scheepvaart Bedrijf N.V.

Reders en managers van zeeschepen
kleine en grote handelsvaart

CARGADOORS BEVRACHTINGSAGENTEN

Baan 12
ROTTERDAM

telefoon 116400*
telex 22153 (2 lijnen)

GEEN TIJDVERLIES! SNEL DOKKEN BIJ ELKE WATERSTAND

bij

N.V. Scheepswerven „Piet Hein“ v.d.z.d. FA. W. SCHRAM & ZONEN

BOLNES/PAPENDRECHT
NIEUWBOUW en REPARATIE

- twee dwarshellingen van 115 m
- overdekt dubbel droogdok van 115 m
- twee nieuwe droogdokken VOOR ELK GETIJ van 104 en 93 m
- snel schroefwisselen en kleine roer- en stevenreparatie in nieuw HEFDOK.

TELEFOON: ROTTERDAM 010 - 13 92 75
BOLNES 01804 - 36 44 - 34 09
PAPENDRECHT 01850 - 5 12 22 - 5 14 66

Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
INKOMEN

Door de
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

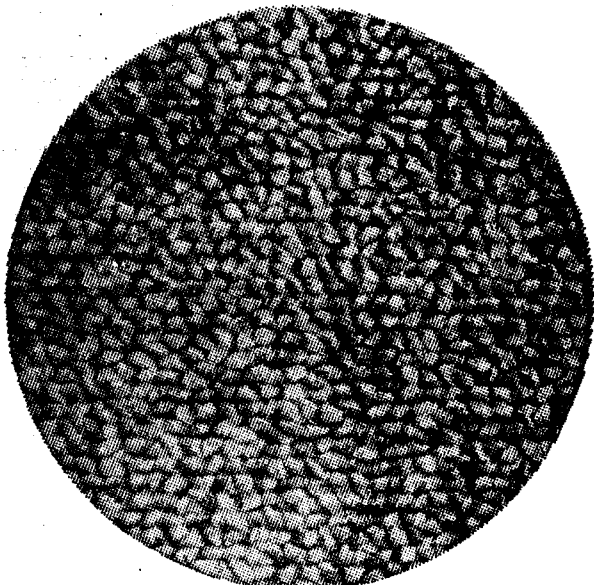
N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.
W.B.K. van 1938
Bergstraat 6-8 — Amersfoort - Tel. (03490) - 1 70 43 *

L. E. Hofkes & Co. N.V.

Ververij

WIERDEN (O.)

Geweven schoonheid in nylontapijt

Vertolon is een nylon tapijt, dat vervaardigd is volgens de beproefde weeftechniek. Vertolon vervult of pluisst niet. Vertolon blijft mooi, zelfs op de meest intensief gebruikte plaatsen. Ieder van de 11 Vertolon-kleuren is fraai gecoördineerd. Vertolon wordt geleverd op 380 cm. breed (kamerbreed) en 100 cm. breed. Vertolon is zoals alle Verto - produkten ongelooflijk sterk. Prijs: 380 cm. breed: f 106,85 per meter. 100 cm. breed: f 28,15 per met.

BODEGOM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
Oostkade 24 - tel. 01880-2501 - Spijkennisse

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND
RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON”
VREELAND A/D VECHT
 BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
 RESERVERING (02943) 1576

HOTEL WITTEBRUG
Den Haag - Scheveningen
 20 suites en 240 bedden
 Alle kamers met privé bad en douche
 Airconditioned restaurant en lounge-bar
 Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR
HOTEL - RESTAURANT
 Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.
 In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.
GEEN PARKEERPROBLEMEN Telefoon 01751 - 9045

Hotel Bar
 Restaurant
„Op Gouden Wieken”
 UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN
 14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen
 Aparte film-, toneel-, concertzalen
 Ruime parkeergelegenheid
 Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

Rijnhotel-Arnhem
annex SAVOY-RESTAURANT
 Hotel met sfeer en gesoigneerde keuken
RIJNTERRAS
 Onderlangs 10 - Arnhem - Tel. 08300 - 27141

Hotel
Noordzee-Boulevard N.V.

Tel. 01184-2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemonde, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

waar de gast koning is
 Cognac, levend middelpunt van een levende stad: perfecte outillage voor vergaderingen, congressen, shows, feestelijke bijeenkomsten: royale hotelaccommodatie, restaurant, café, petit-restaurant, bar en bowling. Speciale arrangementen bij feestelijke gelegenheden: Kerstmis - Nieuwjaar - Pasen - Pinksteren.

COGNAC
 RESTAURANT DES SPÉCIALITÉS. CAVE RENOMMÉE.
 EINDHOVEN, VESTDIJK 47. TELEFOON 040 - 69288

ER ZIJN NOG VELE VVD'ers INCOGNITO

U kent ze, ook in uw kring. Mensen die met de VVD sympathiseren, die elke keer VVD stemmen... Maar ondanks hun sympathie, ondanks hun overtuiging is het woord „lidmaatschap” Grieks voor hen. Niemand kan zich in deze tijd de weelde veroorloven om in politiek opzicht een masker te dragen. Hoe meer mensen met open vizier (als lid dus) voor de VVD-beginselen uitkomen, des te sterker kan de partij deze beginselen doen gelden. Met één pennestreek kunt u de VVD al helpen.

Geef ons naam en adres op van een VVD'er incognito in uw omgeving. Wij sturen hem dan ZES WEKEN LANG GRATIS Vrijheid en Democratie om hem rijp te maken voor zijn lidmaatschap. Nog beter: maak hem nu meteen lid. Eén enkel woord van u, als vriend of kennis, werpt meer gewicht in de schaal dan een dozijn verhandelingen van ons.

COUPON	
Aan het Secretariaat van de V.V.D. Koninginnegracht 61 's-Gravenhage	Naam:
Volgens inzender van deze coupon kunt u met kans op succes zes weken lang gratis het blad „Vrijheid en Democratie” zenden aan:	Adres:
	Plaats:

JA, DE VVD KAN OP MIJ REKENEN!

vrijheid en democratie

Moraal van de uitslag

A. W. ABSPOEL
becommentarieert in dit
artikel de
verkiezings-commentaren

Meer dan anderhalf miljoen lag het aantal kiezers, dat op 18 maart bij de statenverkiezingen zijn stem heeft uitgebracht, beneden dat van de kamerverkiezingen van 1967. We kunnen het ook anders benaderen: van hen, die bij deze verkiezingen het actieve kiesrecht bezaten, heeft iets minder dan 70 pct. van dat recht gebruik gemaakt.

Er is over dit feit luid geweest; er is ook de nodige demagogie mee bedreven. We beginnen met het laatste. Al in het begin van het avondprogramma van de televisie op de verkiezingsavond wist commentator drs. Marcel van Dam op grond van eigen onderzoeken in een aantal stembureaus, een prognose te geven die later vrijwel geheel met de werkelijkheid bleek te kloppen. Zijn prognose was, dat D'66 wel stevig vooruit zou gaan, maar toch aanmerkelijk minder dan algemeen verwacht was; het verlies van de confessionele partijen zou minder groot worden dan velen hadden zien aankomen; de Partij van de Arbeid zou gelijk blijven of iets teruglopen; de VVD zou (in tegenstelling tot de twee dagen eerder gelanceerde prognose van Herman Wigbolds Achter het Nieuws) een behoorlijke winst boeken.

Vooraf dit laatste kwam in de loop van de avond steeds duidelijker naar voren. Aan het eind van de avond stond vast dat de VVD in totaal 15 statenzetels was vooruitgegaan. Ook was reeds berekend, dat zo het een kamerverkiezing had gegolden bij deze uitslag de VVD van 17 op 19 zetels zou zijn gekomen, daarmee als nog steeds onbedreigd derde partij in de sterkte-verhoudingen 7 zetels blijvend boven D'66, dat 12 zetels zou hebben gekregen. De volgende ochtend verscheen de Volkskrant met als kop over de volle breedte van de eerste pagina: „Winst van VVD redt regering.” De koppen en de commentaren in de andere ochtenden in de later uitkomende avondbladen van die dag kwamen alle wel ongeveer op hetzelfde neer.

Onzin?

Dat was uiteraard een klap voor lieden als het driemanschap Van Tijn-Blokker-Frits van der Poel, voor wie de VVD een nimmer eindigende nachtmerrie is. Maar er werd wat op gevonden, al duurde het twee volle dagen. Joop van Tijn kwam er met van pret glinsterende oogjes mee in de VPRO-uitzending op vrijdagavond 20 maart. Het was allemaal onzin wat die commentatoren hadden gezegd en in de kranten hadden geschreven. De VVD had niet gewonnen, maar zij was nog 88.000 stemmen onder het cijfer van de kamerverkiezing van 1967 gebleven. Jan Blokker, ook van de VPRO, maakte snel gebruik van zijn wekelijkse rubriekjes in de Volkskrant om zaterdagochtend hetzelfde te verkondigen en voor Het Vrije Volk zorgde Frits van der Poel in de van hem bekende stijl voor een soortgelijk epistel. Zo had men elkaar het balletje weer aardig toegespeeld.

Onze reactie op dat achterblijven bij het stemcijfer van 1967 kan duidelijk zijn: dat haal je de koekoek! Als door overschakeling van een met strafsancie bedreigde opkomstplicht naar een systeem zonder enige wettelijke verplichting ruim anderhalf miljoen stemmen minder worden uitgebracht, dan is 88.000 stemmen op 1,5 miljoen echter maar een peuleschil en betekent dit voor een middelgrote partij als de VVD geen verlies, maar behoorlijke winst. De getallen, waarmee de

andere grote of middelgrote partijen achterbleven bij 1967 bedroegen: voor de KVP 435.000; voor de PvdA 264.000; voor de ARP 157.000 en voor de CHU 106.000. Nominaal, in stemmental, „vooruit” konden slechts gaan degenen die voor het eerst meededen of die zoals D'66, bij de statenverkiezingen in 1966 nog niet en bij de kamerverkiezing van 1967 voor de eerste maal meededen, maar toen nog duidelijk in eerste opkomst waren.

Hechte aanhang

Collega Vis, politiek redacteur van het Handelsblad en van de NRC, schreef uiteraard een meer bezonnen beschouwing, die in het Handelsblad niettemin de nogal uitdagende kop: „VVD slechts relatief winnaar” kreeg. Nu plegen alle verkiezingsuitslagen „relatief” te zijn. De toe te kennen zetels worden berekend naar de „relatie” tussen enerzijds het totale aantal op alle partijen uitgebrachte stemmen en anderszijds het aantal stemmen dat door elke partij is behaald. Zo zou het percentage van 12,1 ons 19 kamerzetels hebben opgeleverd en het percentage van 7,7 voor D'66 hebben betekend 12 zetels. Voor de Provinciale Staten behaalde de VVD totaal 80 zetels en D'66 een zeteltal van 47.

De politieke commentator in beide genoemde bladen bedoelde echter vooral te betogen, dat de VVD-kiezers in verhouding beter waren opgekomen dan die van de (of vele) andere partijen. Wij zouden door onze kiezers dus minder in de steek zijn gelaten.

Als dat zo is — en daarvoor zijn inderdaad aanwijzingen — dan kunnen wij daar alleen maar heel blij mee zijn. Dat toont dan aan, dat de VVD, die juist nogal eens werd voorgesteld als een partij van weinig principiële individualisten, kan steunen op een niet alleen groeiende, maar ook hechte aanhang van mensen, die zich hun staatsburgerschap bewust zijn en op het uitbrengen van hun stem prijs stellen.

Wat sommigen die verwacht hadden dat de VVD meer dan andere nadeel van de afschaffing van de opkomstplicht zou ondervinden, zich over het omgekeerde resultaat wat teleurgesteld voelen, is begrijpelijk. Voor hen geldt het spreekwoord over het graven van een kuil voor een ander.

Marcel van Dam

Een pikante bijzonderheid is, dat in hetzelfde zaterdagavondblad van het Vrije Volk waarin Frits van der Poel filosofeerde over de „achteruitgang” van de VVD, men van de hand van drs. Marcel van Dam o.a. vermeld kon vinden, waar bij deze verkiezingen de winst (inderdaad: de winst) van de VVD vandaan is gekomen. Woordelijk schreef de heer Van Dam in het Vrije Volk: „De VVD, een van de winnaars bij deze statenverkiezingen, heeft haar winst voor het grootste deel (30 pct.) bij de KVP weggehaald. Ook D'66, dat een zeer labiel kiezersbestand heeft, heeft voor een flink stuk winst van de VVD gezorgd: 22 pct. Verder kwam de VVD-winst nog voor 13 pct. van vroegere CHU-stemmers, ook voor 13 pct. van hen die bij de vorige verkiezing nog PvdA hadden gestemd, voor 9 pct. van de Boerenpartij en voor 8 pct. van vroegere ARP-stemmers.” Bovendien kreeg de VVD, zoals ook uit de beschouwingen en grafieken van drs. Van Dam blijkt,

VERVOLG OP PAGINA 11

Nu ook de raadsverkiezingen!

Onze afdelingen en vooral ook de afdelingsbestuurders, hebben het dit jaar niet gemakkelijk. Statenverkiezingen en gemeenteraadsverkiezingen vallen nu eenmaal in hetzelfde jaar en op woensdag 3 juni zullen de kiezers wederom ter stembus worden geroepen.

Wij staan er in grote delen van het land bepaald niet slecht voor. In de overgrote meerderheid der gemeenten werd bij deze statenverkiezingen winst en menigmaal zelfs flinke winst geboekt. En de ondervinding heeft geleerd dat goede statenverkiezingen vrijwel zeker ook goede raadsverkiezingen opleveren. Succes lokt nieuw succes uit. Bij de Kamerverkiezingen van 1971, wanneer er een flinke tijd is voorbij gegaan, speelt die psychologische factor niet die rol meer. Dan zullen we geheel „op eigen kracht” ons winstpercentage nog moeten zien op te voeren. De raadsverkiezingen volgen echter nog zo dicht op die voor de staten, dat de herinnering aan die goede uitslag stellig nog wel zal doorwerken.

Winstkansen zitten er voor ons zowel voor de grote en middelgrote steden als voor de dorpsgemeenten dus zeker wel in. Zo biedt de uitslag in Den Haag, de gemeente die mij persoonlijk het beste bekend is, de kans op zelfs twee zetels winst voor de gemeenteraad. Het bij vorige verkiezingen reeds tot het zo mooie getal van 18 opgelopen percentage kwam ditmaal zelfs tot 20,2 pct. Dat levert zeker negen zetels op, maar misschien zelfs een tiende (rest)zetel.

Toch zou het zeer verkeerd zijn te veel te vertrouwen op onze kansen. Ook begin juni zijn er al heel wat van onze kiezers met vakantie die helaas geen familie in dezelfde gemeente hebben en ook geen achterblijvende huisgenoten, aan wie zij hun stem kunnen overdragen. Ook daarom zal het hoognodig zijn in elke gemeente de propaganda-actie zo hoog mogelijk op te voeren en er rekening mee te houden dat in de anderhalf miljoen wegblijvers bij de statenverkiezing ook voor ons de kansen liggen om nog wat meer (of vervangende) stemmen te krijgen.

Kortom: wij vertrouwen erop dat de goede uitslag van de statenverkiezingen niet tot verslapping, maar juist tot extra inspanning zal leiden.

Grotere VVD-invloed in de gemeentebesturen is een belang van de eerste orde!

A. W. A.

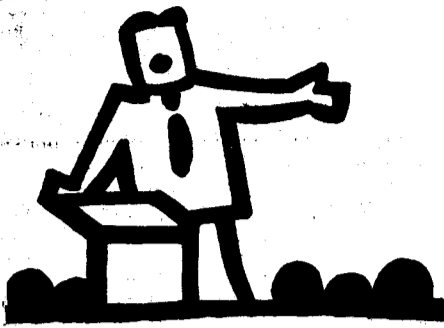
Openbare vergadering partijraad

Openbare partijraadsvergadering op 18 april over wonen, leven en leren. Zie pagina 7.

Radio-uitzending van de VVD: vrijdag 3 april, van 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum I (402 m.).

Kamerleden spreken

In deze rubriek worden korte aankondigingen opgenomen van vergaderingen van afdelingen, statencentrales, kamercentrales en eventuele andere VVD-bijeenkomsten. Uitzondering hierop vormen bijeenkomsten, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door VVD-kamerleden (deze worden aangekondigd in de daarvoor bestemde aparte rubriek) en bijeenkomsten die plaats hebben in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en in de agglomeratie Eindhoven (deze worden aangekondigd in de aan deze steden gewijde aparte rubrieken).

De rubriek wordt afgesloten op de zaterdag, voorafgaande aan de verschijningsdatum van het blad.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Spreekers	Bijzonderheden
3 april	Bussum	politieke jongeren soc. Pratus	drs. Th. H. Joekes	
3 april	St. Pancras	Wapen v. Vrone; 20.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer	oprichtingsvergadering. Onderwerp: Liberaal perspectief
4 april	Rotterdam	café-restaurant Engels; 10.30 uur	H. J. L. Vonhoff en mr. J. G. Rietkerk	curcus gemeenteraadsleden kamercentrale Dordrecht
6 april	Assen	hotel Overcingel; 20.00 uur	mr. A. Geurtsen	
6 april	Krimpen a/d Lek	café Schippers; 20.00 uur	drs. Th. H. Joekes	oprichtingsvergadering
6 april	Delft	café De Koophandel; 20.30 uur	H. J. L. Vonhoff	„Na een terugblik — vooruitzien”
6 april	Bodegraven	hotel Van Haften; 20.00 uur	H. Wiegel	debat met mr. F. H. J. J. Andriessen (KVP) over bestaansgrond confessionele partijen
6 april	Wassenaar		mr. J. G. Rietkerk, mr. F. Portheine en mr. H. E. Koning	onderwerp: Pensioenvoorziening voor zelfstandigen
6 april	Rotterdam	hotel Regina; 20.00 uur	mr. H. E. Koning	politiek spreekuur
10 april	Texel		H. Wiegel	
11 april	K. C. Gelderland	14.00 uur	L. M. de Beer en mr. J. G. Rietkerk	(bijeenkomst georganiseerd door de kamercentrale Gelderland)
13 april	Waalwijk		mr. A. Geurtsen	onderwerp: VVD en de middenstand (midden- en oost-Brabant)
13 april	Hengelo	18.00 uur	mevrouw mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton	liberale boterham
13 april	Rotterdam	café Rustburg; 20.00 uur	mr. H. E. Koning	hearing wijk Charlois
13 april	Ter Apel	hotel De Posthoorn; 20.00 uur	mr. F. Portheine	onderwerp: De middenstand temidden van de politieke situatie
13 april	Best		mr. J. F. G. Schlingemann	agglomeratie Eindhoven
13 april	Heer Hugowaard	zaal Hellingenberg; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: De VVD en de jeugd
17 april	Krimpen a/d IJssel		mr. dr. C. Berkhouwer	
17 april	Middelburg		H. J. L. Vonhoff	georganiseerd met Vlissingen
17 april	Uden	De Schouw; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: De VVD en de jeugd (midden- en oost-Brabant),
20 april	Breda	Huize Louise; 20.00 uur	mr. H. E. Koning	discussiebijeenkomst over actuele onderwerpen
20 april	Groningen		dr. K. v. Dijk	
20 april	Venlo		H. J. L. Vonhoff	onderwerp: Mammoetwet
20 april	Oostvoorne	café-restaurant Marion; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Problematiek samenvoeging van gemeenten
20 april	Rotterdam		mr. J. G. Rietkerk	LSVR
22 april	Geldermalsen		mevr. mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton	provinciale dag Gelderland vrouwen in de VVD
23 april	Barendrecht	café-restaurant „Van Ouds het Raadhuis”; 20.00 uur	mr. H. E. Koning	politiek café
23 april	Gouda		H. J. L. Vonhoff	debat met de heer Van der Louw (PvdA)
23 april	Schagen		H. Wiegel	politiek café: debat met mr. H. A. F. M. O. v. Mierlo (D'66)
24 april	Haren		mr. H. van Riel	
24 april	Epe		mr. W. J. Geertsema	Veluwe
24 april	Castricum		H. Wiegel	onderwerp: Kijk op maatschappelijke en politieke vernieuwing
27 april	Sneek		mr. W. J. Geertsema	forum politieke partijen
27 april	Tiel	hotel Telkamp; 20.00 uur	drs. Th. H. Joekes	onderwerp: Liberale landspolitiek
27 april	Zoetermeer	't Trefpunt; 20.00 uur	H. Wiegel	debat met mej. mr. A. Goudsmit (D'66)
1 mei	Noordwijk		mr. W. J. Geertsema	

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

vrijheid en
democratie

De redactie van het partijblad **Vrijheid en Democratie** is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactie-commissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De administratie (zowel voor abonnementen als voor advertenties) van het partijblad **Vrijheid en Democratie** is gevestigd te Rotterdam, Witte de Withstraat 73 (postbus 824). Telefoon (010)-111000, abonnementen toestel 219, advertenties toestel 224. Postrekening: 245103 ten name van administratie **Vrijheid en Democratie** te Rotterdam.

Kadercursus

Op 20 en 27 april a.s. zal door de heer L. Roodenburg voor de VVD vrouwen een Kadercursus worden gegeven in Café de Zwaan te Winterswijk. Aanvang 14.30 uur. Opgave bij de secretaresse zr. W. M. Vinke, „De Womburg” Jastraat 22.

Nationale Vrouwenraad

Op vrijdag 17 april a.s. zal de nationale vrouwenraad zijn jaarvergadering houden in het Koninklijk Instituut voor de Tropen, Mauritskade 63 te Amsterdam. Aanvang middagvergadering 14 uur — Aanvang avondvergadering 19.30 uur.

Aansluitend op deze vergadering zal op zaterdag 18 april a.s. om 10 uur eveneens in het Koninklijk Instituut voor de Tropen in het kader van de viering van het „Year of Education” in samenwerking met het Unesco Centrum Nederland een studiedag gehouden worden met als onderwerp „Vrouw blijft in touw”.

Spreekers: mevr. mr. E. K. Wessel-Tuinstra, werkzaam bij de schooladviesdienst van de gemeente Leiden over „Vrouw en vrije tijd in heden en toekomst”; mr. C. Stapel, directeur Volkhogeschool „Alardsoog” te Bakkeveen, over „Vrouwenvorming” en dr. H. A. Schuring, lid van de Tweede Kamer over „Vrouw en Veringa”.

Vervolgens zal een forum geformeerd worden onder voorzitterschap van mej. mr. A. P. Schilthuis, dat vragen zal beantwoorden.

Alle leden van de aangesloten organisaties hebben toegang tot de jaarvergadering en de studiedag.

Kosten jaarvergadering inclusief drie maal koffie f 5.-, kosten studiedag inclusief lunch en dranken f 10.-, Opgave bij de secretaresse nationale vrou-

wenraad, Koninginnegracht 1 C, Den Haag met gelijktijdig overmaking van de kosten op girorekening 503273 t.n.v. penningmeesteresse nationale vrouwenraad.

„Au-pair” in Europa

In het nummer van jan./febr. 1970 van „Vrouwen en hun Belangen”, het blad van de vereniging van „Vrouwenbelangen” heeft mevr. mr. E. W. Wolf een artikel geschreven over het „au-pair” probleem, waaraan wij het volgende ontlenden: „Jaarlijks zwermen ongeveer 50.000 au-pairs uit in Europa, waarvan ongeveer 2/3 naar Engeland en 1/3 naar Frankrijk.

Uniforme internationale richtlijnen voor de positie van deze jongeren, die geen werkneemsters en óók geen studenten zijn, bestonden niet, zodat grote teleurstellingen niet uitbleven.

Vaak moet de „au-pair” zware arbeid verrichten, omdat de ontvangende familie meent zo een dure huishoudelijke kracht te kunnen uitsparen. Aan de andere kant zitten de families wel eens opgescheept met een luie huisgenote, die alleen aan eigen genoegens denkt.

De zo noodzakelijke regeling is nu gekomen. Kortgeleden werd de „Europese Overeenkomst inzake de Plaatsing „Au-Pair”, resultaat van een uitvoerige studie en uitgebreid overleg in het kader van de Raad van Europa, in Straatsburg gesloten. De overeenkomst staat thans voor de lid-staten van de Raad van Europa ter tekening open.

De overeenkomst stelt regels op voor de „au-pair” verhouding, zodat de be-

trokkenen weten, waaraan zij zich te houden hebben. De „au-pair” is géén gewone huishoudelijke hulp, maar verleent diensten (hoogstens vijf uur per dag) in ruil voor kost en inwoning; moet de gelegenheid krijgen zich op beroeps- en cultureel gebied te bekwaamen; krijgt zakgeld en één dag per week vrij. De „au-pair” mag niet jonger dan 17 en niet ouder dan 30 jaar zijn. De dienstbetrekking wordt als regel voor één jaar gesloten, met een verlengingsmogelijkheid tot maximum twee jaar.

Ten slotte bepaalt de overeenkomst, dat de verdragsluitende partijen de overheidsinstanties moeten aanwijzen en particuliere instanties kunnen aanwijzen, die zich bezig zullen houden met de „au-pair” plaatsingen en dat de partijen iedere vijf jaar een rapport over de toepassing van de overeenkomst aan de secretaris-generaal van de Raad van Europa dienen te zenden.

De Europese overeenkomst regelt een actueel probleem, waarbij vele landen betrokken zijn. Zij zal tevens een beter wederzijds begrip tussen de Europese jongeren bevorderen en zo een bijdrage leveren tot de Europese eenheid. Aangekend moge worden, dat mevr. mr. Wolf een belangrijk aandeel in de tot standkoming van de overeenkomst heeft gehad. Zij was nl. voorzitter van het door het comité van ministers ingestelde sub-comité, bestaande uit experts uit de meest bij de zaak betrokken landen, waaronder Nederland, dat de ontwerpovereenkomst heeft moeten opstellen.

E. d.R.B.

Bokma het allerbeste!

Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

De holle tonnen van Vrij Nederland

Nadat Vrij Nederland de vrijheid had genomen brieven uit een niet daarvoor bedoelde correspondentie af te drukken en daaraan (onjuiste) conclusies te verbinden, hebben het hoofdbestuur van de VVD en de redactie van dit blad overwogen de „primeur” van VN te negeren. Terwille van de informatie van onze lezers is tenslotte toch tot nevenstaande reactie besloten.

Vrij Nederland meldde vorige week dat de VVD als „present” van de Nederlandse Dagblad Unie voor een bedrag van f 200.000 gratis advertentieruimte zou hebben gekregen. Dit verhaal had VN-redacteur J. van Tijn vastgeknoopt aan een hem in handen gespeelde fotocopie van een brief, waarin de directie van de NDU aan de directies van de bij het NDU-concern behorende dagbladen kennis geeft van het plaatsingschema van een aantal VVD-advertenties en meedeelt dat voor deze advertenties geen facturen gezonden behoeven te worden ingevolge een met de VVD getroffen regeling.

Vrij Nederland zal deze week of de volgende een rectificatie plaatsen: het verhaal is namelijk volstrekt onjuist. Dat is het gevolg van het feit dat Van Tijn in strijd met de gebruiken in de journalistiek een ongeverifieerd bericht plaatste, waarvan hem de onjuistheid door een enkel telefoontje naar de VVD of de NDU had kunnen blijken.

Bij schriftelijke overeenkomst tussen de Stichting Vrijheid en Democratie, die ons partijorgaan uitgeeft, en de Nieuwe Rotterdamse Courant NV is de exploitatie van ons partijorgaan opgedragen aan de NRC, die ook de advertentie-exploitatie en -opbrengst heeft. Daartegenover betaalt de NRC jaarlijks een bedrag voor de redactiekosten aan de Stichting. Kostprijsstijgingen zijn voor

rekening van de VVD. Het exploitatierisico ligt bij de NRC.

Omdat alle gewone leden van de partij ook geabonneerd zijn op het partijorgaan heeft de NRC rechtstreeks belang bij toeneming van het aantal leden-abonnees. Hierom is in de overeenkomst de — in dergelijke gevallen gebruikelijke — regeling getroffen dat in de dagbladen die tot het NDU-concern behoren jaarlijks tienduizend millimeter wervingsadvertenties zullen worden geplaatst, op te nemen in onderling overleg.

Aan plaatsruimte zou de campagne die voor de statenverkiezingen is gehouden geen f 200.000, zoals VN beweert, maar f 30.600 hebben gekost. Zoals uit het bovenstaande blijkt is van een „present” geen sprake geweest, maar alleen van de uitvoering van een overeenkomst, die reeds jaren bestaat en die noch de VVD noch de NDU geld kost. De advertenties worden alleen ge-

plaatst indien de desbetreffende bladen voldoende plaatsruimte hebben.

Van deze regeling is nooit een geheim gemaakt; zij stond vermeld in het jaarverslag van de VVD over 1967 en in Vrijheid en Democratie van 15 december 1967.

Er waren nog meer onjuistheden in het bericht, zoals de vermelding van het tekort van de VVD, welke onjuistheden vermeden hadden kunnen worden indien VN de moeite had genomen kennis te nemen van openbare gegevens. Het ging Vrij Nederland blijkbaar niet zo zeer om de juistheid van berichtgeving, maar om het afgunsteffect. Over de enorme uitgaven die sommige andere politieke partijen zich zouden moeten getroosten als zij alle gratis publiciteit in de radio- en tv-actualiteitenrubrieken tegen STER-tarief zouden moeten afrekenen, zullen wij maar zwijgen.

H. van Someren-Downer
mr. F. Korthals Altes.

een oude naam voor goede wijn

ONNES WIJNHANDEL
GRONINGEN

ANNO 1876

Levering aan particulieren in het gehele land

Reden tot grote voldoening

door mr. W. J. Geertsema,
voorzitter van de VVD-fractie
in de Tweede Kamer.

De uitslag van de statenverkiezing van 18 maart is voor de VVD bijzonder verheugend. Het kost mij geen enkele moeite dat vast te stellen, alhoewel de deskundigen nog steeds volop bezig zijn met hun analyses van de uitslag. Onder aanzienlijk moeilijker omstandigheden dan in 1959 hebben wij ons naoorlogs recordpercentage van dat jaar dicht benaderd. Als het op 18 maart verkiezingen voor de Tweede Kamer waren geweest, zouden we wederom — net als in 1959 — 19 zetels hebben behaald. Dat is een reden tot grote voldoening, omdat wij in 1959 het onmiskenbare voordeel hadden van een langdurige oppositie tegen een sterk socialistisch getint regeringsbeleid, terwijl wij sindsdien — met een korte onderbreking in de Cals/Vondeling-periode — regeringsverantwoordelijkheid dragen.

Wij hebben daarenboven niet geschroomd om ook portefeuilles te aanvaarden, die het publiek minder aanspreken, zoals die van financiën in een periode van een restrictief uitgavenbeleid en die van defensie.

Daaruit mag zonder enige twijfel worden afgeleid, dat diegenen, die op 18 maart hun stem op de VVD uitbrachten, dat zeer welbewust hebben gedaan op grond van hun vertrouwen in het gevoerde en nog te voeren beleid en niet op grond van vage verwachtingen voor de toekomst.

Dat stemt ons hoopvol, ook voor 1971. Naast de vreugde over onze eigen resultaten, hebben wij met voldoening kennis

genomen van het feit, dat de huidige regeringsmeerderheid — mede natuurlijk dank zij onze winst — onaangetast is gebleven. Ware het anders geweest, er zou een periode van politieke chaos voor de deur hebben gestaan, want het was ook al vóór 18 maart vrij duidelijk, dat er voorlopig geen alternatief voor een confessioneel-liberaal kabinet te vinden is. De statenverkiezingen hebben dit nog eens nadrukkelijk bevestigd.

Er is nu geen motief meer voor eventuele vervroegde verkiezingen. Daarmede is een bron van onrust uit ons politieke leven verdwenen. Al ben ik zelf destijds de eerste geweest om de eventuele wenselijkheid van een Kamerontbinding aan de orde te stellen, niemand is meer verheugd dan ik, dat de twee voorwaarden, die ik daarvoor stelde, nl. verlies van de regeringsmeerderheid en een duidelijk alternatief voor het kabinet-De Jong, zich geen van beide hebben voorgedaan.

Ik stelde reeds, dat de deskundigen nog steeds bezig zijn met het analyseren van de uitslag. Eén van de voornaamste punten, waarop hun onderzoek zich richt, is het grote aantal thuisblijvers, dwz. de oorzaken daarvan en de invloed van dat absentisme op de uitslag.

Het begint zo langzamerhand wel duidelijk te worden, dat het voornaamste motief van de thuisblijvers is geweest hun wantrouwen in de politici en hun eigen mogelijkheden om door middel van het uitbrengen van hun

stem het regeringsbeleid de door hun gewenste richting te geven.

Het mag de VVD tot voldoening strekken, dat alle analyses tot dusverre hebben aangetoond, dat de liberale kiezers verhoudingsgewijze goed zijn opgekomen. Dat bevestigt het vertrouwen in de liberale politici, waarover ik in het begin van dit artikel sprak. Het is zeker geen reden om, zoals een enkele commentator deed, onze overwinning om te zetten in een nederlaag. Integendeel! Wel moge het een aansporing zijn voor onze aanhangers om bij de gemeenteraadsverkiezingen op 3 juni a.s. nog trouwer op te komen dan op 18 maart.

Het is dan voor velen het begin van hun vakantie-periode. Uiterlijk op 20 mei — maar voor de zekerheid beter wat eerder — moet u op een ter gemeentesecretarie verkrijgbaar formulier aanvragen om bij volmacht te mogen stemmen, als u vermoedt op 3 juni niet zelf ter stembus te kunnen gaan.

Vergeet dat vooral niet, want juist bij gemeenteraadsverkiezingen beslissen soms enkele stemmen over de zetelverdeling.

De VVD ziet die verkiezingen overigens met veel vertrouwen tegemoet. Wij hebben een goed gemeenteprogram, getuigd van een frisse, moderne visie van de VVD op de taak van de gemeenten. Wij hebben goede kandidaten. Wij rekenen er vast op dat de liberalen in den lande een groeiend aantal van hen op 3 juni de kans zullen bieden, dat programma in de praktijk waar te maken.

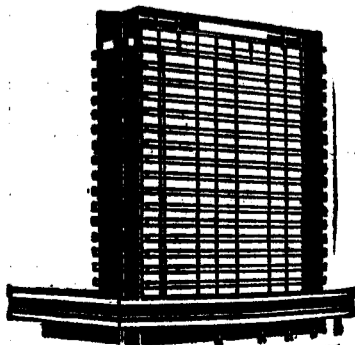
HOTEL BOUWES ZANDVOORT

Kamers met meest modern comfort

Gerennommerde keuken

Gelegenheid voor congressen en partijen tot 300 personen

Cabaret-Dancing dagelijks

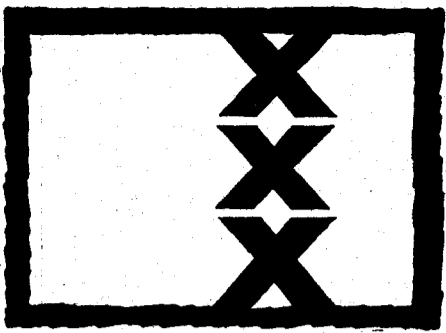

APPARTEMENTENHOTEL BOUWES PALACE ZANDVOORT

Kamers en appartementen met modern comfort. Restaurant op 70 m hoogte - panorama - lounge bar - sauna - overdekt zwembad - congreszaal.

Unieke accommodatie voor kaderbijeenkomsten.

BEIDE HOTELS HET GEHELE JAAR GEOPEND - TELEFOON 5041

Negatief debatsaldo

● Op voorstel van enkele fracties in de gemeenteraad, onder wie die van de VVD, is besloten dat bij de beleidsvorming voor een meerjarenplanning de raad of een commissie daaruit nauwer zal worden betrokken bij de afweging van prioriteiten.

● Ook de school voor individueel voortgezet en kunstzinnig onderwijs aan de De Wittenstraat heeft ernstig van geluidshinder te lijden. Mevrouw L. Vonhoff-Luijendijk heeft derhalve b. en w. schriftelijk gevraagd stappen te doen opdat de situatie voor de IVKO-school wordt verbeterd.

● Het secretariaat van de VVD afdeling Amsterdam is gevestigd aan de Vondelstraat 60, telefoon 128914.

TERECHT zei de her H. H. Jacobse aan het eind van de slotbeschouwingen over de Amsterdamse gemeentebegroting te hopen dat het de laatste keer is dat de begroting op deze wijze wordt behandeld. Aan het eind van het eerste kwartaal van dit jaar heeft de raad niet alleen de begroting met een negatief saldo van ruim honderd miljoen gulden aangenomen, tegelijk is er een zeer ernstig negatief debatsaldo bereikt.

Vooraf in de slotbeschouwingen is et masker gevallen waarachter zich in wezen slechts een verkiezingsstrijde had verscholen. Het is verbijsterend te moeten vaststellen dat bij deze slotbeschouwingen eigenlijk niets anders is gedaan dan tot elke prijs elkaars moties en voorstellen af te keuren.

Een voorstel als dat van mevrouw L. Vonhoff-Luijendijk c.s. om ter bevordering van de belangstelling voor musea de instelling van „inloopdagen" te overwegen is toch bepaald geen politiek voorstel. Er waren raadsleden die zeiden zelf wel zo'n motie te hebben willen indienen. Niettemin heeft drs. E. van Thijn het bestaan het voorstel te bestrijden; hij wilde natuurlijk heus wel het museumbezoek bevorderen, maar het voorstel kwam van een groep die immers zo gekant is tegen onnodig geld uitgeven. Nog zotter is het dat de CPN zich keerde tegen een PSP-motie die de hondenbrigade van de politie weg

wilde hebben. Dat is een stokpaardje van de CPN, maar toch steunde zij het voorstel niet omdat het van een groep kwam die zij niet serieus kon nemen. In de vernietigingsroes van voorstellen van anderen is zelfs het liberale voorstel weggestemd (zij het op het nippertje) om de mogelijkheid en de wenselijkheid van een aparte dienst stadsontwikkeling te onderzoeken. En natuurlijk is het voorstel om onafhankelijke deskundigen in te schakelen bij een doorlichting van het gemeentelijke apparaat kribbig afgestemd.

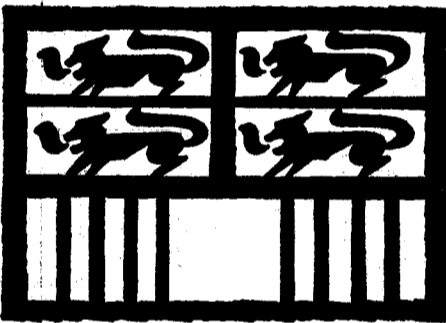
Toch heeft de begrotingsbehandeling aan het slot nog een merkwaardige verrassing opgeleverd. Er is de laatste tijd nogal wat te doen geweest over de samenstelling van het college in de komende zittingsperiode. Van de kant van de PSP, die steeds duidelijker haar hevige begeerte naar een wethouderszetel laat merken, is bij de stemmotivering over de begroting gezegd dat b. en w. alsmaar aan het lijntje van het kabinet lopen, met negatie van de linkse meerderheid van Amsterdam. Dat moet afgelopen zijn, er moet nu maar eens een links stadsfront komen.

Daartoe wil de PSP komen tot een „antikapitalistisch urgentieprogramma" en vervolgens, samen met PvdA, CPN en PPR, tot een links programcollege van b. en w. De verrassing was dat deze

zeepbellendroom al stukgeslagen was voordat hij was opgeblazen. Niet alleen de CPN heeft duidelijk afstand genomen van de PSP, ook de PvdA heeft dat in feite gedaan. En dat is merkwaardig.

Een recente verklaring van de PvdA over de samenstelling van het college van b. en w. gaat zeer duidelijk in de richting van een programcollege. De hoofdstedelijke federatie heeft immers bekendgemaakt dat haar fractie alleen in het college zou willen zitten als er aan zekere voorwaarden is voldaan; enkele van die voorwaarden zijn het handhaven van het erfpachtstelsel en het vormen van een zelfstandige dienst Huisvesting.

Dat zijn voorwaarden die algemene deelneming aan het college kennelijk afgrenzen. Niettemin bestond de heer Van Thijn het in de gemeenteraad te verklaren dat zijn fractie voorstander is van een afspiegelingscollege. Een dergelijke verklaring roept de bekende anekdote van een van haar fractieleden, dr. P. J. Koets, in herinnering over de Japanse vertegenwoordiger die indertijd uitriep: Heren als u onze voorstellen niet aanvaardt als uitgangspunt is er geen basis voor onderhandeling. Overigens is over de samenstelling van het komende college het laatste woord nog niet gesproken. Elders in dit nummer geeft mr. J. de Wilde daar zijn visie op.

Naar de tweede plaats

● De districtscentrale Rijnmond van de VVD heeft de kandidatenlijst voor de verkiezing van de Rijnmondraad als volgt samengesteld: 1. P. J. Blik, Spijkenisse. 2. Drs. L. van Leeuwen, Rotterdam. 3. Mr. H. C. G. L. Polak, Rotterdam. 4. Mevrouw drs. A. C. J. J. Fenijn-van Delft, Abbenbroek, 1/2. 5. Dr. M. C. Geerling, Rotterdam. 6. R. G. J. G. Koetsier, Maassluis. 7. J. W. Verbeek, Rotterdam. 8. P. H. Homoet, Schiedam. 9. Mr. A. W. Kamp, Rotterdam. 10. H. de Koning, Rhooen.

● Op maandag 13 april, 's avonds om acht uur, houdt de afdeling Rotterdam van de VVD in café-restaurant Rustburcht, Strevelweg 746, een „hearing" voor de bevolking van Charlois. De Tweede-Kamerleden mr. H. E. Koning en mr. A. Geurtsen, zomede enige leden van de gemeenteraad en de Rijnmondraad, zullen aanwezig zijn voor het geven van inlichtingen.

● De afdeling Rotterdam van de Vrouwen VVD komt op donderdag 23 april 's morgens om 10 uur bijeen in de Pappegay (Historisch museum). Spreker is drs. L. van Leeuwen, gemeenteraadslid.

TWEE zaken komen ditmaal voor bespreking in deze rubriek in aanmerking. Om te beginnen de uitslag van de Statenverkiezingen en de betekenis daarvan voor Rotterdam. In de tweede plaats het vraagstuk van de veemarkt, dat nu dan toch eindelijk als vraagstuk zijn einde tegemoet lijkt te gaan.

Eerst dus de Statenverkiezingen. Een pijnlijke verrassing is, ook in Rotterdam, de slechte opkomst van het electoraat geweest. Bijna veertig procent van de kiezers — om precies te zijn: 38,04 pct. — is niet in de stemlokalen verschenen.

Als men nagaat dat bij de vorige verkiezingen voor Staten, gemeenteraad en Tweede Kamer dit percentage heeft geschommeld tussen 7,16 en 10,60, dan mag zonder voorbehoud worden gesproken van een verontrustend verschijnsel.

Dat verschijnsel wordt er niet minder verontrustend om doordat het zich in het gehele land heeft gemanifesteerd. Er zijn in Rotterdam stadsdelen geweest waar meer, soms zelfs veel meer dan de helft van de kiezers verstek heeft laten gaan. Wie begaan is met het lot van de democratie zal beseffen dat in het verschijnsel een waarschuwing ligt opgesloten. De politieke partijen zullen er, ook op plaatselijk niveau, goed aan doen de opkomstcijfers zo zorgvuldig mogelijk te analyseren en te speuren naar de oorzaken die mogelijk bepalend zijn geweest voor het gedrag van de wegblijvers.

Zouden we de uitslag van de Statenverkiezingen kunnen transponeren in een uitslag van een gemeenteraadsverkiezing dan zouden we opnieuw met een verrassing worden geconfronteerd. De socialistische zouden twee zetels winst hebben geboekt en met twintig vertegenwoordigers in de nieuwe raad zijn teruggekeerd. Na alle wrijvingen die zich de laatste maanden ook op plaatselijk niveau in de PvdA hebben voorgedaan, is dit een resultaat dat in brede kring verwondering zal hebben gewekt, ook in de partij zelf.

De VVD heeft zich behoorlijk kunnen handhaven. Zij zou met hetzelfde aantal van vijf zetels in de nieuwe raad zijn teruggekeerd. Dat betekent weliswaar geen vooruitgang, maar het betekent evenmin een reden tot ontevredenheid onder gegeven omstandigheden. Er kan zelfs enige voldoening zijn over het feit dat de vijfde zetel ditmaal rechtstreeks tot stand zou zijn gekomen, nadat hij ons bij de vorige raadsverkiezing als een restzetel had bereikt. Bovendien is de VVD in Rotterdam naar stemmen-aantal de tweede partij geworden.

Zij is de KVP — die twee van de zes zetels zou hebben verloren — voorbijgestreefd. Hetzelfde heeft D'66 gedaan.

Te oordelen naar de Statenverkiezingen zou deze partij met vijf vertegenwoordigers in de nieuwe raad haar opwachting hebben kunnen maken. Zij is achter de VVD — die haar stormloop voortreffelijk heeft doorstaan — een goede derde geworden, met slechts enkele honderden stemmen verschil. Hoe verdienstelijk het resultaat van D'66 er ook uitziet, het heeft toch lang niet beantwoord aan de verwachtingen, ook niet aan de verwachtingen in eigen kring. Er was op zeven tot acht zetels gerekend.

Over de andere partijen kunnen we kort zijn. De ARP zou één zetel hebben gewonnen, de CHU daarentegen zou er één hebben verloren. De communisten zouden één vertegenwoordiger meer in de raad hebben gekregen, de staatkundig-gereformeerde solitaire Van Dis zou zich hebben gehandhaafd. Niets te lachen zouden de PSP en de BP hebben gehad. Van de vier pacifisten zou er

maar één zijn teruggekomen. De Boeren zouden alle drie zijn weggevaagd.

EN dan nu nog een enkel woord over de veemarkt. De raad heeft nu definitief besloten dat dit instituut zal verdwijnen. Wethouder Worst had voorgesteld de markt op 1 december a.s. te sluiten. Maar hij vond op dit punt een krachtige, door de liberaal Baggerman bijzonder bekwam geleide oppositie tegenover zich.

Deze deskundige op het gebied van de vee- en vleeshandel had een deugdelijk geargumenteerd betoog opgesteld dat uitmondde in een amendement, dat de sluitingsdatum op 1 januari 1974 bepaalde. Ook al omdat de wethouder van de sluitingsdatum geen halszaak wilde maken, ging het amendement vlot, namelijk met 29 tegen 12 stemmen, over de eindstreep. Een resultaat dat om nog een andere reden bij voorbaat vrijwel vaststond. Het amendement werd namelijk gesteund door alle leden van de commissie voor de economische aangelegenheden.

Een mooie bekroning van het liberale ijveren bleef het niettemin.

ALLE
VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

VRJNS

Straweg 5 Wassenaar tel. 01751-5675

MAKELAARSKANTOOR HILDERS
P. H. M. HILDERS
MAKELAAR EN TAXATEUR IN ONROERENDE GOEDEREN
ONTEIGENINGSTAXATIES-ADVIEZEN
ALLE VERZEKERINGEN

PARKWEG 273
VOORBURG
TELEFOON 87.36.36*
PRIVÉ 86.07.63

BIJKANTOOR:
PRINSESTRAAT 97
'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 64.51.43

Lid NBM

Sinds 1917

Lid FIACI

De redactie van Vrijheid en Democratie heeft verzocht mijn visie te geven over de gewenste samenstelling van een college van burgemeester en wethouders en de verhouding van dit college ten opzichte van de gemeenteraad. Ik neem aan dat men mij dit verzoek heeft gedaan, daar ik vier jaren geleden als voorzitter van de liberale fractie in de gemeenteraad van Amsterdam ten aanzien van dit onderwerp een standpunt heb uitgedragen, dat niet alleen door de andere fracties in grote lijnen werd aanvaard, doch dat tevens de basis heeft gevormd voor de samenstelling van het college van burgemeester en wethouders en voor de functionering van de verhouding van dit college ten aanzien van de raad.

Vier jaren geleden was Amsterdam niet alleen een centrum van onrust, maar tevens een stad waar een duidelijke vertrouwenscrisis bestond tussen de bestuurders en de burgerij in haar totaliteit. Het bestek van dit artikel laat niet toe op de verschillende oorzaken hiervan in te gaan. Wel was op dat moment duidelijk, dat het voor alles noodzakelijk was, zo mogelijk de gehele gemeenteraad homogeen te groeperen om het college van b. & w. om de raad op deze wijze medeverantwoordelijkheid te laten dragen voor het beleid dat werd gevoerd.

Hoewel de gemeenteraad formeel aan het hoofd staat van de gemeente, is het duidelijk dat een fractie, die een vertegenwoordiger heeft in het college van b. en w., zich veel eerder medeverantwoordelijk zal achten voor het dagelijks bestuur.

Na de oorlog is men, tot vier jaren geleden, bij de samenstelling van het college van b. en w. altijd van de onjuiste filosofie uitgegaan, dat de verhouding college ten opzichte van de raad dezelfde zou zijn als die van kabinet tot parlement. Hoewel duidelijk is dat een wethouder een grotere verantwoordelijkheid heeft dan een raadslid, sta ik op het standpunt dat in een gemeente de bestuurlijke taak op de voorgrond staat, waaraan zowel

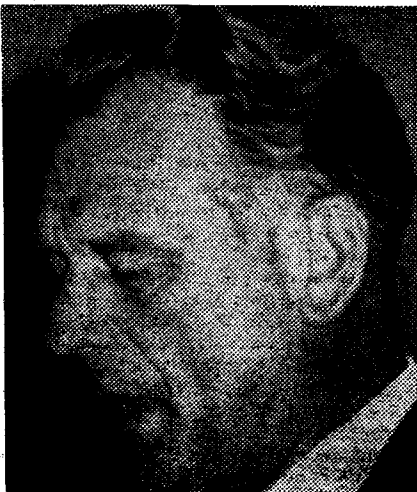
ter van een compromis droeg is hieraan enige maanden geleden getornd door een actie om de Dienst Huisvesting zelfstandig te maken, waardoor de KVP-wethouder aftrad. Drie leden van het college van b. en w. stemden met de kleinste mogelijke meerderheid van de raad mee. Het is duidelijk dat de nieuwe machtsverhoudingen binnen de Amsterdamse afdelingen van de politieke partijen het gewonnen hebben van bestuurlijk verantwoordelijkheidsbesef. Inmiddels heeft de PvdA haar standpunt voor wat de samenstelling van het college van b. en w. betreft kenbaar gemaakt. Hoewel men er wel van uitgaat, dat het college zoveel mogelijk dient overeen te komen met de samenstelling van de raad, wordt een aantal zogenaamde programmatische uitspraken gedaan, waaruit duidelijk blijkt dat men streeft naar een soort van linkse coalitie, waarop het college moet steunen. Inmiddels heeft ook de Wiardi Beckman Stichting een rapport, dat dit onderwerp behandelt, laten verschijnen.

De liberale en de communistische raadsfracties voelden zich in de raad buiten gesloten van de wezenlijke bestuurstaak. De discussies hadden daarom een weinig synthetisch karakter, hetgeen het vertrouwen in het bestuur bij de burgerij ondermijnde. Ik ben er als Amsterdammer nog altijd dankbaar voor, dat in het uur van het gevaar voor Amsterdam de fractievoorzitters van de verschillende politieke partijen zich realiseerden, dat zij voor alles stadsbestuurders waren, waardoor gebroken kon worden met de samenstelling van het college dat slechts op een meerderheid steunde. Iedere fractie, die tenminste vijf leden had, kreeg een of meer vertegenwoordigers in het college, waardoor kon worden gezegd dat het college van b. en w. een soort afspiegeling was van de verhoudingen in de raad. Naar mijn stellige overtuiging heeft dit in sterke mate bijgedragen tot een vergroting van de bestuurskracht van Amsterdam en in het bijzonder de voorwaarden geschapen om een nieuwe chaos te voorkomen.

Inmiddels zijn bijna vier jaren verstreken, waarbij in de laatste tijd gebeurtenissen zijn voorgevallen, die er op wijzen dat het gevaar bestaat, dat de klok andermaal wordt teruggezet. Hoewel bij de samenstelling van het college een organisatorische opzet was gemaakt, die uiteraard het karakter van een compromis droeg is hieraan enige maanden geleden getornd door een actie om de Dienst Huisvesting zelfstandig te maken, waardoor de KVP-wethouder aftrad. Drie leden van het college van b. en w. stemden met de kleinste mogelijke meerderheid van de raad mee. Het is duidelijk dat de nieuwe machtsverhoudingen binnen de Amsterdamse afdelingen van de politieke partijen het gewonnen hebben van bestuurlijk verantwoordelijkheidsbesef. Inmiddels heeft de PvdA haar standpunt voor wat de samenstelling van het college van b. en w. betreft kenbaar gemaakt. Hoewel men er wel van uitgaat, dat het college zoveel mogelijk dient overeen te komen met de samenstelling van de raad, wordt een aantal zogenaamde programmatische uitspraken gedaan, waaruit duidelijk blijkt dat men streeft naar een soort van linkse coalitie, waarop het college moet steunen. Inmiddels heeft ook de Wiardi Beckman Stichting een rapport, dat dit onderwerp behandelt, laten verschijnen.

De nieuwe — of beter gezegd oude — filosofie, waarvan de PvdA en ook de Wiardi Beckman Stichting uitgaan, is in strijd met het essentiële uitgangspunt van een democratische orde. Deze kan alleen goed functioneren, indien men tegenstellingen niet onnodig op de spits drijft. Deze onverdraagzaamheid miskent ten enenmale het simpele feit, dat men deel uitmaakt van dezelfde staatkundige organisatie, die men volgens een democratische orde zegt te willen besturen. Men ontkracht de democratie, indien men bij voorbaat de weg tot synthese afsnijdt. Indien men stedelijk bestuursbeleid op één lijn stelt met de landspolitiek, waar uiteraard het verschil in opvatting over de maatschappelijke orde meer op de voorgrond treedt, maakt men een grove denkfout. Het is droevig dat zogenaamde politieke vernieuwers zo weinig hebben geleerd van de toch zo zeer recente geschiedenis.

**MR. J. DE WILDE
LID EERSTE
KAMER VOOR VVD**

„Gemeenteraad is geen parlement”

Kandidaat voor de raad

Het programma van de dag voor kandidaat-raadsleden en andere belangstellenden, die op zaterdag 11 april in het Congresgebouw te 's-Gravenhage gehouden wordt, luidt als volgt:

10.30 uur: Opening door de voorzitter der vereniging van staten- en raadsleden van de VVD, de heer D. W. Dettmeijer.

Inleiding over de politiek in de gemeenten door de heer D. W. Dettmeijer, lid van de gemeenteraad van 's-Gravenhage en voorzitter van de vereniging van staten- en raadsleden, gevolgd door discussie.

±11.30-11.45 uur: Koffiepauze.

±11.45-12.30 uur: Inleiding over de gemeentelijke financiën door mr. J. Drijber, burgemeester van Zwolle, gevolgd door discussie.

±12.30 uur: Lunch.

±13.45 uur: Inleidingen milieu-hygiëne door mevrouw mr. E. Veder-Smit, lid van de gemeenteraad te Leeuwarden en lid van de Tweede Kamer, en dr. L. Clarenburg, stafunctionaris bij het openbaar lichaam Rijnmond en lid van de partijcommissie luchtverontreiniging, gevolgd door discussie.

±15.45 uur: Sluiting door de voorzitter.

Ik ga graag naar Den Haag

Ondergetekende,

naam:

adres:

woonplaats:

is voornemens de dag voor kandidaats-raadsleden op 11 april 1970 in het Congresgebouw te 's-Gravenhage bij te wonen.

Zal wel/niet aan de koffiemaaltijd deelnemen. (kosten maaltijd f 8,50).

Handtekening:

Inzenden aan:

Het Algemeen Secretariaat der V.V.D.
Koninginnegracht 61
's-GRAVENHAGE.

Koekoeksei

Het feit dat het Tweede-Kamerlid, tevens voorzitter van de Boerpartij H. Koekoek bij de jongste statenverkiezingen in meer dan één provincie als lijsttrekker is opgetreden blijft een vreemde en ondemocratische zaak. Desgevraagd trachtte deze politicus voor de televisie zijn naar onze smaak demagogische houding te verdedigen met de uitvlucht dat als hij binnen een bepaalde termijn naar een andere provincie verhuisde, hij aldaar in de Staten zou kunnen plaats nemen. Een uitvlucht waarvan men de kinderachtigheid met zijn klompen kan aanvoelen.

Niet ten onrechte heeft dan ook vóór de statenverkiezingen, de heer W. Beijers te Holten, bij Gedeputeerde Staten van Overijssel beroep tegen deze merkwaardige gang van zaken aangetekend, welk beroep evenwel ongegrond werd verklaard. Wel zeiden Gedeputeerde Staten van Overijssel van mening te zijn dat de Kieswet in dit opzicht een leemte vertoont en dat zij zich daarom tot de minister van binnenlandse zaken zullen wenden. Dit achten wij een verstandig besluit omdat er in dit geval spelregels zijn toegepast die in onze democratische samenleving niet kunnen passen.

Het is te hopen dat deze zaak nu eens behoorlijk op de helling wordt gezet, opdat bij volgende verkiezingen voor de Provinciale Staten dergelijke ongezonde uitwassen zich niet meer voordoen. Eén koekoeksei in één provinciaal nest is voldoende. Dat misgunnen wij deze vogel allerminst. Maar in andere nesten heeft hij niets te maken. Er zijn al nesten genoeg.

G. STEMPPER

Verkiezingswinst

● De Haagse afdeling van de VVD houdt op 7 april a.s. in hotel Ambassador, Zeestraat om 20.15 uur een buitengewone ledenvergadering ter vaststelling van het gemeente-urgentie-programma.

● Een tweede buitengewone ledenvergadering wordt gehouden op woensdag 22 april, eveneens in Hotel Ambassador, des avonds 20.15 uur over de vaststelling van de voorlopige candidaturen voor de Tweede Kamer.

ER is alle reden tot voldoening voor de VVD in de Haagse agglomeratie over het resultaat van de verkiezingen voor de Provinciale Staten. In alle agglomeratie-gemeenten heeft onze partij nl. winst geboekt; in de ene gemeente wat minder, in sommige gemeenten zelfs een aanzienlijke winst. In het algemeen vertoont de uitslag voor de VVD in de Haagse agglomeratie eenzelfde gunstig beeld als landelijk bekeken.

Bepalen we ons hier voor een nadere analyse tot Den Haag. Projecteren we de uitslag op de komende gemeenteraadsverkiezingen, dan zien we de positie van de VVD ten opzichte van KVP en prot. christelijke groep, aanmerkelijk versterkt. Immers VVD, KVP en prot. chr. hebben thans elk acht zetels in de Haagse gemeenteraad. Bij een gelijke uitkomst op 3 juni zou de VVD echter met twee zetels winst gaan strijken, terwijl KVP en prot. chr. elk één zetel zouden verliezen; de nieuwe verhouding zou dan worden 10-7-7, in plaats van 8-8-8. Winst zou ook de PvdA boeken; eveneens twee zetels meer, nl. van 12 op 14. De wel rumoerige, maar niet bijster constructieve Boerenfractie (met vijf zetels thans) zou uit de Javastraat verdwijnen. Dit zou geen verlies betekenen voor het gemeentelijk bestuur. D'66 zou — nog steeds op basis van de verkiezingen van 18 maart — met vijf zetels haar intrede in de Haagse gemeenteraad doen. De PSP zou tot een eenmansfractie terugvallen en de CPN zou haar ene zetel behouden. Alles bij elkaar een nogal aanzienlijke verschuiving, die gevolgen zou kunnen hebben voor de samenstelling van het college van b en w. Op dit ogenblik willen we daarover echter niet al te veel zeggen.

Het is denkbaar, dat de PvdA met veertien zetels (dus bijna een derde van de

raad) aanspraak gaat maken op een derde wethouderszetel. In dat geval zou de VVD met evenveel recht op een tweede wethouderszetel aanspraak kunnen gaan maken. Maar dan zou de prot. chr. groep die thans twee wethouderszetels bezet (de heren Van de Weide en Bol) wel eens de kans kunnen lopen er één te verliezen. Bij handhaving van een aantal van zes wethouders komt men dan echter wel vast te zitten. Immers drie PvdA-wethouders, plus twee VVD-ers betekent nog slechts één zetel voor KVP en Prot. Christelijken tezamen. Het lijkt ons ondenkbaar, dat deze twee groepen niet ieder in elk geval één zetel zullen claimen. Dat zou dan alleen kunnen indien men het aantal wethouders van zes op zeven brengt. Maar ook dan is men er nog niet, want we weten nog niets over de wensen — en de positie — van D'66.

Het is allemaal giswerk, waarvan het nut zeer betrekkelijk is. Daarom zullen we ons vooralsnog niet verder met de toekomstige samenstelling van het college van b en w bezig houden.

Liever schenken we nog enige aandacht aan de uitslag van 18 maart en met name hoe het kiezersgedrag ten opzichte van de VVD is geweest. In niet minder dan vijf wijken stemde meer dan vijftig procent op onze partij; in één wijk zelfs kwam men boven de 60 pct. Dat was Bohemen en Meer en Bos; een geweldige prestatie, maar de wijken Duttendel, van Stolkpark en Zorgvliet, Vogelwijk, Waldeck-Noord en Benoordenhout hebben evenzeer alle reden om trots te zijn. Bij de kamerverkiezingen in 1967 waren er maar drie wijken, die boven de 50 pct voor de VVD uitkwamen. Thans kwam Duttendel van 50 op 55 pct; Benoordenhout van 50,7 op 55,4; Vogelwijk van 47,7 op 51,3; Bohemen, Meer en Bos van 57 op 60,6; Waldeck

van 49,8 op 56,2. Het interessante van deze hoge percentages is, dat in deze wijken het percentage niet opgekomenen, veelal aanzienlijk beneden het Haagse gemiddelde van niet-opgekomen kiezers ligt; dat gemiddelde bedroeg nl. 36,3 pct., maar in het Benoordenhoutkwartier was het percentage niet-opgekomenen bijv. 24,4 en in de Vogelwijk zelfs 19,4, twee wijken, waar de VVD juist zo bijzonder goed voor de dag is gekomen. Misschien mogen we hieruit de voorzichtige conclusie trekken, dat kiezers, die op de VVD stemmen, in het algemeen zich meer van hun burgerplicht bewust zijn en in dit bewustzijn de afschaffing van de opkomstplicht niet in negatieve zin benaderen. Mocht deze conclusie juist zijn, dan vinden we dat een verheugend verschijnsel. We kunnen ons trouwens niet aan de indruk onttrekken, dat de VVD-ers in vele andere wijken zich niet anders hebben gedragen dan in de door ons genoemde wijken. Er zijn echter wel uitzonderingen. Niet overal kon onze partij ten opzichte van 1967 winst boeken, maar het verlies in enkele wijken bleef toch in het algemeen zeer beperkt, waarbij dan weer wel de algemene malaise met betrekking tot het aantal niet-opgekomenen in aanmerking moet worden genomen. Voor de VVD dus alle reden de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen hoopvol tegemoet te zien. Voor de Staten-verkiezingen verwachtten we voor de VVD enige winst. Die is er geweest en niet zo weinig ook. Aan een al te optimistische voorspelling voor de 3e juni willen we ons niet wagen, maar we mogen — met aller inspanning — nu toch wel op 10 zetels en dus op een winst van twee zetels mikken. Bij een wat pessimistischer verwachting, geloven we echter thans reeds, dat een negende raadszetel er in zit. En dat zou ons al ruimschoots voldoening schenken.

Woningvraagstuk

● Op de ledenvergadering van de Centrale Noord-Brabant van 19 maart j.l. is als nieuwe voorzitter van het bestuur van de Kamercentrale de heer J. Combée uit Geldrop gekozen. Er werden op hem evenveel stemmen uitgebracht als op de heer F. J. Melzer Sr. uit Breda, zodat het lot moest beslissen. Aan de aftredende voorzitter, dr. P. J. van der Burg, werd hulde gebracht voor zijn voortreffelijke leiding in de afgelopen jaren.

● In tegenstelling tot Eindhoven, waar de VVD een verliesje leed van een half procent, geven de randgemeenten, die tot de Agglomeratie Eindhoven behoren alle winst te zien bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten. Er zijn zelfs twee gemeenten met respectievelijk 4 en 3,6 procent winst in vergelijking met de Kamer-verkiezingen van 1967, namelijk de gemeenten Son en Breugel en Aalst-Waalre. Daar werden respectievelijk 19,4 en 20,7% van de stemmen op de VVD uitgebracht. In de andere randgemeenten waren deze percentages: Beest 8,8% (een vooruitgang van 1,6%), Geldrop 13½% (een vooruitgang van 1,2%), Heeze 10,1% (een vooruitgang van 1,8%), Olischoot 5,4% (een vooruitgang van 0,3%), Valkenswaard 7,1% (een achteruitgang van 0,5%), Veldhoven (een vooruitgang van 0,3%).

IN opdracht van b en w van Eindhoven heeft een ambtelijke werkgroep een uniek rapport uitgebracht over het kwalitatieve woningvraagstuk. In dit rapport gaat men met de prognose tot 1980, waarbij de gewenste differentiatie duidelijk wordt gemotiveerd.

De ambtelijke werkgroep werd samengesteld uit vertegenwoordigers van de afdelingen Onderzoek en Statistiek, Openbare Werken, Volkshuisvesting, Stedebouwkundig Onderzoek, Bouwtechnische Zaken en Bouw- en Woningtoezicht

In de gemeente Eindhoven was op 1 januari 1969 nog een tekort van ongeveer 1700 woningen. De woningvoorraad was op dat ogenblik namelijk 50.200 en de statistische woningbehoefte 51.900. Volgens veronderstellingen van de werkgroep ten aanzien van de groei van het inwonertal zullen er in 1980 66.500 woningen moeten zijn. Als de woningvoorraad tot 1972 met 1700 woningen per jaar zal blijven toenemen, zoals het geval was in de periode 1964 t/m 1968, zal het kwantitatieve woningtekort in 1972 zijn opgeheven.

De commissie komt in haar uitvoerige rapport onder andere tot de volgende resultaten en conclusies: Het percentage van het bruto-inkomen, dat de woningbehoevende aan huur zal uitgeven bij een vrije woningmarkt (de normale of norm-huurquote) is afhankelijk van de sociale groep en het inkomen:

— voor de categorie arbeiders ligt de huurquote tussen 18 procent voor de laagste inkomensgroepen en 12 procent voor de categorie employé's en zelfstandigen ligt de huur tussen 20 en 13 procent van het inkomen.

De kosten van verwarming zijn niet tot de uitgaven voor huur gerekend. Op

basis van de aangenomen huurquote en de berekende inkomensverdeling kon 23 procent van de woningbehoevenden in 1968 een huur van f 100 of meer per maand niet betalen. In 1980 kunnen alle woningbehoevenden een huur van f 100 per maand (in gulden van 1968) betalen. Voor 27 procent van de woningbehoevenden is in 1980 een huur van f 250 of meer per maand (in gulden van 1968) aanvaardbaar.

Medio 1968 had ruim 58 procent van de woningvoorraad een huur/huurwaarde beneden f 100 per maand. Van nog geen 5 procent van de woningen lag de huur boven f 250 per maand.

In studie is aangenomen dat in de periode 1968 tot 1980 gestreefd zal worden naar herstel van een vrije woningmarkt met vrije huren. Een vrije woningmarkt met vrije huren impliceert, dat de huur/huurwaarde wordt vastgesteld op basis van de marktprijs. De stichtingskosten van een nieuwe woning bedragen minimaal ca. f 30.000 (in gulden van 1968). Bij een vrije woningmarkt met vrije rendabele huren is het niet mogelijk nieuwe woningen te bouwen in de huurklassen beneden f 250 per maand (in gulden van 1968).

Bij de huurinventarisatie medio 1968 lag de huur van de meeste woningen 40 tot 60 procent beneden het rendabele huurniveau, dat bij een vrije woningmarkt zou gelden.

In 1968 overtrof het aanbod van goedkope woningen de vraag op basis van de aangenomen huurquote in zeer belangrijke mate. Het overgrote deel van de woningbehoevenden betaalde minder huur dan in overeenstemming zou zijn met de aangenomen huurquote.

Indien in de periode 1968 tot 1980 een

vrije woningmarkt met vrije rendabele huren tot stand komt, kan theoretisch een ideale afstemming van vraag en aanbod slechts bereikt worden, wanneer in deze periode

— 22.050 woningen met een huur beneden f 125 per maand (in gulden van 1968) worden gesloopt.

— het aanbod van woningen met in 1980 een huur van f 125 tot f 250 per maand (in gulden van 1968) toeneemt met 25.800 woningen.

— het aanbod van woningen met in 1980 een huur van f 250 en meer per maand (in gulden van 1968) toeneemt met 12.550 woningen.

De confrontatie van vraag en aanbod onder de veronderstelling van een vrije woningmarkt met vrije rendabele huren leidt uitgaande van de aangenomen ontwikkeling in de reële inkomens en de aanvaardbare huurquote bij reëel constant blijvende stichtingskosten tot de conclusie dat:

— het kwantitatieve woningtekort niet zal worden opgeheven

— geen ideale afstemming van vraag en aanbod zal worden bereikt

— de kwaliteit van de nieuwbouw niet zal worden verhoogd.

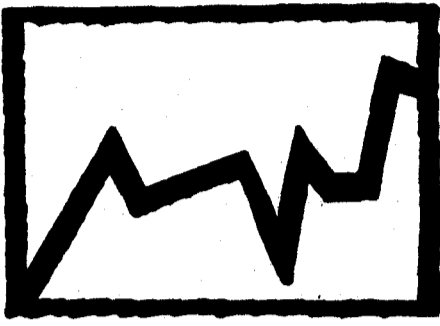
Rekening houdend met diverse onzekerheden zal het bouwprogramma voor de periode 1968 tot 1980 samengesteld moeten zijn uit

— 10 à 20 procent woningen met stichtingskosten boven f 60.000 (in gulden van 1968).

— ca. 40 procent premiewoningen met stichtingskosten tussen f 40.000 en f 60.000 (in gulden van 1968).

— 40 à 50 procent woningwet- en premiewoningen met stichtingskosten beneden f 40.000 (in gulden van 1968).

Zeehavenbeleid moet nationaal zijn

door
drs. G. M. V. van Aardenne,
voorzitter van de sociaal-
economische commissie van
de VVD

Het is de taak van de politiek om maatschappelijke onderstromen tijdig te herkennen en op te vangen. Sommige zeker niet onbelangrijke zaken staan jarenlang nauwelijks in het licht van de publieke belangstelling tot de ontwikkelingen botsen met andere. Het komt voor de politiek er dan op aan deze botsingen te voorzien en niet achter de feiten aan te lopen.

Het Nederlandse zeehavenbeleid is zo'n geval. Jare lang ging de ontwikkeling zeker niet rustig, maar wel praktisch ongestoord door. Rotterdam groeide tot de grootste haven ter wereld. Maar ook hier was het of een condensatiepunt bereikt werd: enkele jaren geleden kwam de groei van onze havens in discussie. Hierbij speelt uiteraard een grote rol, dat wij ons bewust gingen worden van de enorme betekenis van ons milieu voor ons leven. Vraagtekens werden geplaatst. Men herinnert zich de Progil-affaire; men kent de conflicten tussen burgemeester Thomassen en zijn (min of meer Nieuw-Linkse) partijgenoten. In de publieke opinie begon als het ware de gedachte post te vatten, dat de havens (en dan in de eerste plaats Rotterdam) misschien wel de motor waren van onze welvaart, maar dat die motor bij dit hoge toerental wel erg veel lawaai en stank verspreidde.

Het is duidelijk, dat hier een politiek vraagstuk lag. Vandaar dat minister Bakker in december 1968 de commissie Zeehaven-overleg installeerde (naar haar voorzitter ook wel de commissie-Posthumus genoemd), met de tweeledige opdracht de regering inzake het zeehavenbeleid te adviseren én het contact tussen de havenbeheerders onderling en met het bedrijfsleven te bevorderen. Het Rijk, de havensteden én het bedrijfsleven zijn in de commissie vertegenwoordigd. Bij de installatie zei minister Bakker: „Het totale havengebeuren met alle implicaties voor welvaart en welzijn staat ter discussie”. En daarmee kon de commissie voorlopig vooruit!

Op 17 februari jl. bracht de commissie haar eerste jaarverslag uit. De opgave waarvoor zij gesteld was, was geen geringe, en zo'n eerste jaar kan niet anders dan een aanloopjaar zijn. Toch kwamen al twee adviezen tot stand: één betreffende de wenselijkheid van coördinatie van milieu-hygiënische normen bij industrievestiging en één waarbij (na ampele discussie) aan de gedachte van de Rijnpoort-containerhaven (bij het Westland) steun werd verleend. Naast een subcommissie „inventarisatie” (van het zeehaven-areaal en de uitbreidingsplannen), houdt een subcommissie „vestigingseisen” zich onder voorzitterschap van ir. J. A. Beukers, ook voorzitter van de VVD-commissie luchtverontreiniging — bezig met de motieven en eisen, die bij industrievestiging een rol spelen.

Ook wonen

Kort geleden is er ook een subcommissie werkgelegenheid in gesteld. Naar zijn mening is dit een zeer belangrijk facet van het havenbeleid. De mensen die in de zeehaven-industrieën werken (en enige dagen terug hebben wij uit een rapport van het Centraal Plan Bureau nog kunnen vernemen dat deze industrieën een belangrijk aandeel hebben in onze nationale economische groei) moeten ook wonen. De leefomstandigheden moeten redelijk zijn, anders vestigt men zich niet in de buurt; men komt dan kort gezegd voor het alternatief: aantrekken van ver (Verolmes treinenplan e.d.) of door zeer hoge betalingen de slechte leefomstandigheden compenseren. Beide hebben aanmerkelijke sociaal-economische effecten, ook in de rest van ons land!

Dat is maar één aspect dat leidt tot de nu toch wel algemeen levende opvatting, dat het zeehaven-beleid als onderdeel van het ruimtelijke orderingsbeleid nationaal beleid moet zijn. Hierbij past dan een regionaal beheer van de ha-

vens, maar hier komen de moeilijkheden: waar eindigt het beleid en begint het beheer? En welke zijn de grenzen van de regio's?

In Rotterdam leven — en dat is begrijpelijk — nog wel eens eigen opvattingen over beleid en beheer. Ir. Posthuma, directeur van het Gemeentelijk Havenbedrijf van Rotterdam (niet te verwarren met de voorzitter van de commissie Zeehavenoverleg, ir. Posthumus) gebruikte eens in antwoord op een vraag mijnerzijds het beeld van de estafettelopers: wil Rotterdam het havenstokje overgeven, dan moet het Rijk toch wel dezelfde loopsnelheid hebben!

Ingrijpend

Als we spreken van regionaal beheer, hoe stellen we ons dat dan voor? De havenfunctie is zo ingrijpend, dat op een dergelijk beheerslichaam directe democratische controle mogelijk moet zijn; maar een vierde bestuurslaag wordt algemeen als onwenselijk beschouwd. Ziet men de Delta als geheel, dan zijn de provincies ook nog in het geding. Kortom, er is hier nog een overvloed van politiek denkwerk te verrichten! Het is te betreuren, dat het Overlegorgaan Zuid-West-Nederland na het uitbrengen van het „groene boekje” niet veel mee schijnt te hebben gepresteerd. Sinds kort beschikken de betrokken gemeenten wel over een centraal acquisitie-orgaan voor industrievestiging; maar daar doen kleinere, tussenliggende plaatsen weer niet aan mee.

In ons aller belang zal toch de zeehaven- en havenindustrie-coördinatie van de grond moeten komen. En dan denk ik nog niet eens aan het zo noodzakelijke Benelux-beleid; dat lijkt nog ver weg, maar Antwerpen en Gent zijn óók Deltahavens!

De maatschappelijke ontwikkeling wacht op de politiek. Moge deze haar opdracht verstaan en de nodige visie opbrengen.

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

meer dan 1 miljard aan hypotheek

Amsterdam - Arnhem - Eindhoven - Enschede
's-Gravenhage - Groningen - Rotterdam

Wonen, leven, leren

Zoals reeds eerder is aangekondigd belegt de VVD op zaterdag 18 april een openbare partijraadsvergadering in een der zalen van Grand Hotel Geuland te Hilversum (aanvang 10.30 uur). Tijdens deze vergadering zullen aan de orde komen kwesties van woningbouw- en huisvestingsbeleid, milieuhygiëne en onderwijs. De partijraadsvergadering krijgt daarom als motto mee: Wonen, leven, leren.

Ter voorbereiding van de discussies over deze onderwerpen hebben drie Tweede Kamerleden, te weten de heren Wiegel, Tuijnman en Vonhoff, ontwerp-resoluties opgesteld, die wij publiceerden in Vrijheid en Democratie van 20 maart (pagina 3).

AMENDEMENTEN

Het hoofdbestuur van de partij heeft deze vergadering van 21 maart. Ten aanzien ontwerp-resoluties besproken in zijn van de ontwerp-resolutie onderwijs II stelt het hoofdbestuur voor aan het slot van deze resolutie toe te voegen de zinsnede: „maar niet dan na grondig overleg met de docenten”.

Voorts is een amendement binnengekomen de onderwijsresolutie van het Tweede Kamerlid dr. K. van Dijk. Hij stelt het volgende voor:

1. Punt a) na de considerans wordt gelezen als volgt:

a; Op welke maatschappelijke en culturele taken, vaardigheden en kennis de verschillende vormen van onderwijs de jonge mens moeten voorbereiden.

2. Punt d) vervalt en wordt vervangen door:

d) Welke samenhangen er zijn tussen het aanbod van kennis, vaardigheid en cultureel-maatschappelijke oriëntering van de zijde van het schoolonderwijs aan de ene-, dat van buitenschoolse instituten (verenigingen, vormingsinstituten, massa-media) aan de andere kant.

3. Toegevoegd wordt:

e) In hoeverre de twee grote, voortdurende selecties van cultuurgoed, de school aan de ene-, de massamedia aan de andere kant, elkaar aanvullen, elkaar tegenwerken, en in hoeverre zij reeds nu gestalte geven aan een voor alle Nederlanders bereikbare „education permanente”.

De heer Van Dijk geeft hierop de volgende toelichting:

„De resolutie, als voorbereid door de heer Vonhoff leidt mij te snel (via punt d) naar een nieuwe mammoet, die het schoolonderwijs opnieuw te „apart” zal plaatsten. We moeten toe naar het meeromvattende, angelsaksische begrip van een „training the young”; een „adult education” daarbij inbegrepen. Terwijl we daarover praten, is er al een deel werkelijkheid geworden. Naast de „cultuurselectie” op onze scholen (ook bij bijscholing, nascholing, herscholing) is ons volk dag in, dag uit plm. 2½ uur bezig met een „andere” cultuurselectie nl. die van pers, film, radio en TV. Beide selecties zijn eenvoudigweg „sociale feiten”, met sociale gevolgen. Montenteel zijn de verschillen groter dan de overeenkomsten, wordt er eerder gefrustreerd dan opgebouwd. Vraag is, of

wij ons onderwijs zo „apart” mogen blijven zien.”

Tenslotte heeft het Tweede Kamerlid L. M. de Beer een amendement op ontwerp-resolutie woningbouw II ingediend, als volgt:

Punt 3b' en 3c vervangen door de volgende tekst:

3b. Het zo snel mogelijk hierna invoeren van een systeem van volledige individuele huursubsidie, waarbij de overschakeling van het huidige naar het nieuwe subsidiesysteem geleidelijk kan geschieden;

3c. Het aldus bereiken van een uiteindelijke situatie waarin ieder de prijs betaalt die zijn huis werkelijk waard is en hij die daartoe niet in staat is individueel wordt gesteund.

De heer De Beer geeft hierop de volgende toelichting:

Ad 3b:

De voorgestelde tekst stelt duidelijker dat uiteindelijk een systeem van volledige individuele subsidie wordt nagestreefd. Verder legt de oorspronkelijke tekst zich vast op de mengvorm van oude en nieuwe subsidiëring, hetgeen praktische bezwaren heeft; het amendement sluit de mogelijkheid van een mengvorm niet uit maar biedt daarnaast de mogelijkheid om het nieuwe subsidiesysteem regionaalsgewijze in te voeren (zoals ook bij de huurliberalisatie is geschiedt) hetgeen mijns inziens wenselijker is;

Ad 3c:

Slechts de eerste woorden zijn veranderd ten einde een redactioneel sluitende tekst op het amendement 3b te krijgen.

KVP over M-Oosten

door onze redacteur
buitenland

Vele mensen hebben zich in de afgelopen decennia bezig gehouden met de problemen van het Midden-Oosten. En hoewel buitenstaanders zelden of nooit in staat zijn kant en klare oplossingen te leveren voor een bepaalde conflict-situatie, blijft het nuttig zich met de buitenlandse vraagstukken — ook als Nederlander — bezig te houden, omdat een conflict in deze wereld nu eenmaal niet nalaat zijn weerslag te hebben op het eigen bestaan. Het Midden-Oosten behelst zo'n conflict en het is ditmaal de KVP die zich moeite heeft gegeven de situatie te analyseren en conclusies te trekken die zouden kunnen bijdragen tot beëindiging van het conflict.

In een onlangs verschenen rapport zijn de resultaten van deze studie neergelegd. De commissie-Midden-Oosten van de partij onder leiding van prof. Th. E. E. H. Mathon heeft zijn best gedaan een min of meer neutraal standpunt in te nemen en de grieven van beide betrokken partijen — Joden en Arabieren — zo objectief mogelijk weer te geven. Zij gaat daarbij natuurlijk uit van het bestaansrecht van Israël, maar noemt het zionistische karakter van deze staat één der belangrijkste oorzaken van het Arabisch-Israëliësch conflict. Op zichzelf is dat juist. Het is het zionisme geweest dat in zijn politiek-religieuze gedaante tot het ontstaan van de staat heeft geleid, maar als er een einde aan het conflict wil komen dan dient althans het religieuze aspect van het zionisme te verdwijnen, zo zou men kunnen concluderen uit het rapport. De juiste kijk op de zaak wordt aan Arabische kant volgens de commissie eveneens vertoebeld door de religie en in beide gevallen kan men slechts hopen op een gestaag voortschrijdende secularisering in Israël en in de Arabische wereld. Aldus het rapport. Het blijft echter de vraag of de politieke aspecten niet genoeg brandstof zullen blijven aandragen om het vuur van het conflict brandende te houden.

Evenveel vraagtekens kan men zetten achter de oplossing die de commissie voor de politieke problemen voor ogen staat. Het beste wat er uit de bus komt

zijn — althans voor een voorlopige oplossing — door beide partijen ondertekende documenten die een regeling bevatten, afzonderlijk gedeponereerd bij de Verenigde Naties. Directe erkenning van Israël door de Arabische staten staat daarbij blijkens het rapport niet voorop, al spreekt de commissie dan haar voorkeur uit voor een „package deal” betreffende alle aspecten van het conflict, „omdat een regeling van een ander karakter het gevaar loopt weggevaagd te worden.” Men moet vrezen dat een dergelijk lot de door de commissie voorgestelde voorlopige oplossing zeker te wachten staat.

BEZET GEBIED

In het inmiddels door het partijbestuur goedgekeurde rapport spreekt de commissie zich uit voor terugtrekking van Israël uit de in 1967 bezette gebieden, omdat het ontoelaatbaar is dat een land door middel van oorlog zijn grondgebied uitbreidt. „Ten tweede zullen de Arabische staten — nog afgezien van de eisen der Palestijnen — niet kunnen berusten in een blijvend verlies van de thans door Israël bezette gebieden”. Enige grenscorrecties acht de commissie mogelijk evenals een aparte regeling voor Jeruzalem, dat voorlopig onder Israëliësch bestuur zou moeten blijven. Het is natuurlijk de vraag of de Arabieren zich daarbij dan wél zullen neerleggen, maar op zichzelf zijn dit geen onredelijke suggesties.

Ook kan men zich verenigen met de opvatting van de commissie, dat bepaalde zones langs de grenzen moeten worden gedemilitariseerd en bewaakt door een VN-vredesmacht. „Dit zou echter alleen een betrouwbare veiligheidsmaatregel opleveren als aan enkele voorwaarden wordt voldaan. Ten eerste zou de betrokken staten inspraak moeten worden verleend bij de samenstelling van de VN-eenheden. In de tweede plaats zouden deze buffergroepen aan weerszijden van de door hen te bestrijken grens of grenzen moeten worden gelegerd. Ten slotte zou moeten worden onderzocht of de legering van

de VN-troepen kan worden gebaseerd op een overeenkomst die terugtrekking van deze eenheden op verlangen van de staat, op het grondgebied waarvan zij zich bevinden, uitsluit. Over terugtrekking zou alleen de Veiligheidsraad mogen beslissen,” tot zover het rapport.

Dan de kwestie van de vluchtelingen. Hoewel de commissie constateert dat de Palestijnse beweging (nog) zeer verdeeld is, meent zij toch dat de wereld niet kan blijven hopen op de „ontbinding” van het Palestijnse volk door individuele integratie in verschillende landen. Mijns inziens moet dat net zo moeilijk of makkelijk te verwezenlijken zijn als de terugkeer van deze mensen naar Israël, al was het maar voor een deel, zoals de commissie bepleit, omdat van dat land in verband met zijn eigen identiteit en veiligheid niet kan worden verlangd dat het alle vluchtelingen opneemt.

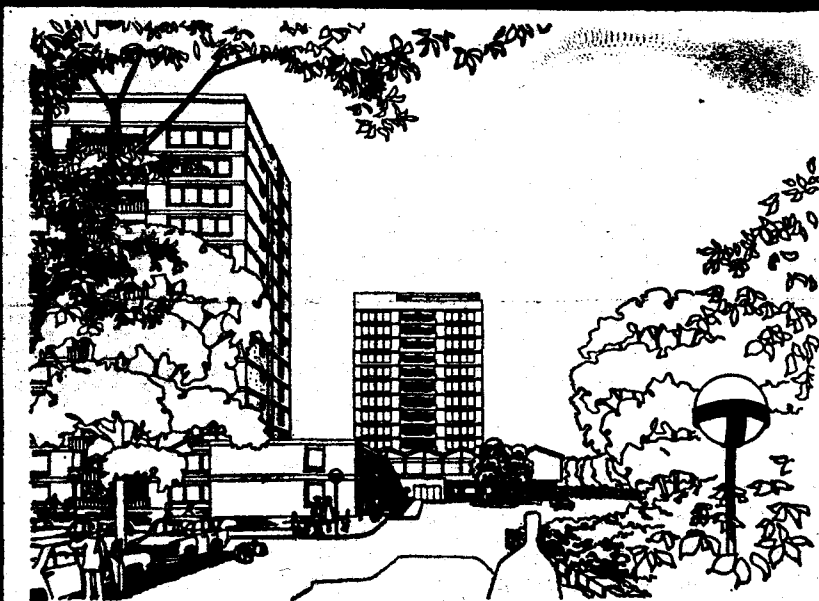
WELVAART

Het is toe te juichen dat de commissie het verschil in welvaartsniveau tussen de Arabische landen en Israël onderkent als een belangrijke factor in het conflict. Dit veelal verwaarloosde aspect verdient grote aandacht. De commissie geeft enige manieren aan waarop o.m. Nederland kan bijdragen tot de verbetering van deze situatie. „In dit verband verdient het aanbeveling dat reeds thans wordt nagegaan op welke terreinen Nederland een nuttige bijdrage zou kunnen leveren, waarbij de commissie denkt aan verbetering van landbouwmethoden, aan onderwijs en aan waterbouwkundige werken,” aldus het rapport.

Ook op politiek gebied ziet de commissie voor Nederland een rol weggelegd, bv. als verbindingskanaal en desgevraagd als bemiddelaar.

Al met al bevat het rapport geen blauwdruk voor een oplossing van het conflict. De commissie lijkt daarvoor te weinig op de hoogte met relevante bijzonderheden. Maar het rapport is niettemin een interessante bijdrage tot de discussie over deze ingewikkelde en schijnbaar onoplosbare materie.

BELMONTE

Dit wordt de naam van het serviceflat-centrum op de mooiste plek van Wageningen. Vanuit deze flat heeft U een uniek uitzicht op de prachtige omgeving van de Veluwezoom, de Gelderse Vallei en de Betuwe.

Dit complex biedt U:

- ★ Maximaal 5 appartementen per gemeenschappelijke gang;
- ★ Comfortabel wonen in perfect afgewerkte flats;
- ★ Ruime woonkamers van 22 tot 50 m² (hoogte 2,82 meter - breedte 4,15 meter);
- ★ Verzorging dagelijks diner;
- ★ Huishoudelijke hulp;
- ★ Representatieve logeerkamers;
- ★ Interne ziekenafdeling;
- ★ Recreatieruimten - bibliotheek;
- ★ Fraai aangelegd park rondom het complex;
- ★ Tochtvrije binnentuin (patio);
- ★ Parkeergarages, etc. etc.

Momenteel zijn op het complex 4 volledig ingerichte modelflats te bezichtigen, die dagelijks van 14.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 14.00 tot 16.00 uur geopend zijn.

Beschikbaar nog 7 verschillende typen 1-2-3-4-kamerflats in de prijzen van f 49.000,— tot f 129.000,— v.o.n. (inc. BTW).

Momenteel reeds ruim 75% verkocht!!!

OPLEVERING MEDIO 1970

Vrijblijvend inlichtingen:

abc MAKELAARDIJ NV.
ARNHEM APELDOORNSEWEG 51
085-451542 NA KANTOORTIJD 085-420696
AMSTELVEEN GALERIJ 26
020-451253 NA KANTOORTIJD 020-451146

DE BILT

Park Arenberg

HOEKHUIS met tuin, garage en c.v.-olie.
Ind.: woonkamer, moderne keuken, toilet. 1e verd.: 3 slaapkamers en douche-cel. Zolder met grote kamer. Spoedig te aanvaarden.
Vraagprijs f 99.500,— k.k., vrije vestiging.

BILTHOVEN

Dr. J. Röntgenlaan

HOEKHUIS met tuin, garage en c.v.-gas.
Ind.: woonkamer, luxe keuken, toilet en kelder-kast. 1e verd.: 4 slaapkamers, badkamer en 2e toilet. Zolder met grote kamer. Direct te aanvaarden.
Vraagprijs: f 89.000,— k.k., vrije vestiging.
Vraag geheel vrijblijvend onze woninggids van de De Bilt, Bilthoven en Omstreken.

makelaardij LIPS

voor onroerend goed in

● DEN HAAG

Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemadeaan
Den Haag

● EN OMGEVING

Tel. 070 - 24 44 55
VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

FLATS - HUIZEN BEDRIJFSPANDE

LID N.B.M.

holland home service MAKELAARDIJ

B. DEELEN MAKELAAR IN ONROERENDE GOEDEREN
DEN HAAG

40 VAN ALKEMADELAAN TEL. 070 - 24 53 60*

Kan pacifist lid zijn van VVD?

door G. KOUDIJS,
defensiespecialist
in de Tweede-Kamerfractie
van de VVD

Op ons Bredase congres werd een wat men noemt „pacifistisch” geluid gehoord. Voorzover ik weet was het de eerste maal dat een onzer partijleden zich keerde, niet alleen tegen het lidmaatschap van Griekenland en Portugal, maar ook tegen het Nederlandse lidmaatschap van de Navo. Een interessante gebeurtenis.

Later, tijdens een openbare vergadering in Utrecht op 9 maart, stelde dezelfde partijgenoot, de heer W. P. A. G. Ottevanger, mij de vraag of iemand met pragmatisch pacifistische ideeën lid kan zijn van de VVD. Mijn antwoord was dat ik meen dat dit inderdaad mogelijk is, zolang althans betrokkene de overige punten van het beginselprogramma van de VVD in grote trekken kan onderschrijven en ontbinding van de Navo niet zijn enige politieke beginsel is.

Op mijn verzoek gaf de heer Ottevanger mij later uitleg van zijn overwegingen, die gebaseerd zijn op de vrees dat ook in ons land het leger, als iedere min of meer gesloten groep geneigd tot het verabsoluteren van eigen normen en waardenstelsels, een politieke rol zou gaan spelen als „links” de meerderheid achter zich zou krijgen; om deze bedreiging te ondervangen denkt de heer Ottevanger aan drie alternatieve oplossingen:

- een intern machteloos en extern sterk leger; bijv. een bewakings- en onderhoudsploeg met een aantal raketten met atoomkoppen 1);

- een dienstplichtigenleger met dienstplichtigen die niet op kadaverdiscipline doch op kritisch denken worden getraind;

- Nederland onttrekt zich aan de machtspolitiek die in het verleden steeds tot conflicten heeft geleid 2);

De heer Ottevanger gelooft niet in de agressieve bedoelingen van Rusland t.a.v. West-Europa en preferert de laatste oplossing, daarna de middelste en als laatste de eerstgenoemde.

Ons leger politieke macht?

Mijn kanttekeningen bij de overwegingen van de heer Ottevanger zijn de volgende.

Ons leger bestaat voor het grootste deel uit kritisch ingestelde dienstplichtigen — officieren zowel als onder-officieren en soldaten, van zeer uiteenlopende politieke overtuiging. Men leze het blad „Twintig” van de VVDM! Dit leger is in geen enkel opzicht een gevaar voor de democratie.

Ons leger staat onder zeer doelmatige democratische controle, zodat iedere neiging tot zelfstandig optreden in welke vorm dan ook (zo deze zich ooit mocht voordoen, quod non) in de kiem zou worden gesmoord.

Het is misschien wel aardig hierbij te vermelden dat ik op 19 september jl. over dit onderwerp voor de JOVD in Den Haag een debat voerde met mijn socialistische collega Wierda. Het werd geen debat; wij waren het geheel eens. „Een staatsgreep?” vroeg de heer Wierda zich af — „Zij zouden niet eens weten hoe zij het zouden moeten doen!” De Nederlander kankert wel, maar is nu eenmaal geen staatsgreperig persoon.

Ik vind dat men ons leger groot onrecht aandoet door een neiging tot politiek extremisme te veronderstellen. In al de jaren van zijn bestaan is ons leger slechts éénmaal binnenlands opgetreden, en dat was ter redding van onze democratie. Dat was in 1918.

En hoezeer is ons leger sindsdien vermaatschappelijk! En hoe snel gaat dit voort! Van die zijde dreigt zeker geen gevaar voor onze vrijheid en veiligheid.

Gevaar voor vrijheid

Wél van andere zijde, en dit geeft mij aanleiding over te gaan tot het laatste door de heer Ottevanger genoemde punt.

De gevaren die ons van de zijde van de Sowjet-Unie en haar bondgenoten bedreigen zijn al jarenlang onderwerp van discussie in de westerse wereld. Zij spruiten voort uit zowel de militaire potentie als de mogelijke intenties van het Sowjetblok, en wat dit laatste betreft hebben de Sowjet-leiders ons in de loop der jaren weinig geruststellende mededelingen gedaan.

Wie niet kort van memorie is zal zich realiseren dat de Sowjet-Unie nog steeds dezelfde mogendheid is die zich verzette tegen de afschaffing van atoomwapens onder internationale controle en tegen de oprichting van een VN-vredesmacht met gelijktijdige inter-

nationaal gecontroleerde, internationale ontwapening.

Ik wil daarop hier niet verder ingaan maar wél wijzen op een tamelijk recente ontwikkeling waarvan de mogelijke gevolgen naar mijn mening te weinig onderkend worden.

Onafgebroken versterkt de Sowjet-Unie, de laatste jaren, haar zeemacht. De historie leert dat zodra een dominerende continentale mogendheid tevens dominerende maritieme mogendheid wil worden, conflicten ontstaan. De thans vrijwel algemeen aanvaarde oorzaak van het ontstaan van de eerste wereldoorlog is, dat het toenmalige Duitsland, de dominerende land-macht, Engeland trachtte te overvleugelen als dominerende zee-macht.

De intentie van de Sowjetleiders is duidelijk. Admiraal Gorshkov zei vorig jaar: „De vlag van de Sowjet-Unie waait thans trots over alle oceanen van de wereld. De Verenigde Staten dienen te begrijpen dat hun heerschappij ter zee geëindigd is”.

De Sowjet-Unie streeft kennelijk naar de heerschappij ter zee — mét de daaraan verbonden economische, culturele, politiek en militaire invloed in de landen die wij de „derde wereld” noemen — ten koste van de Verenigde Staten.

Indien de Verenigde Staten niet bereid zijn vrijwillig terug te treden is de conflictstof overal ter wereld aanwezig.

Stormweer

De kans is groot dat de wereld een stormachtige periode tegemoet gaat. In toenemende mate zullen conflicten kunnen ontstaan. Alleen een krachtige Navo zal kunnen bereiken dat de leiders van de Sowjet-Unie conflicten niet wensen te escaleren doch deze geografisch zullen willen beperken.

Hoe zwakker de Navo, des te minder zelfbeheersing van de Sowjetleider zal worden gevraagd. Een krachtige en vastbesloten Navo bevordert daarom de kans op althans w e r e l d-vrede.

Vandaar onze wens voor een krachtige Navo en dat wil zeggen krachtige bijdragen van de bondgenoten. Het was dan ook bijzonder verstandig van de heer Geertsema om op ons congres op te komen voor inhalen van de achterstand die onze defensie-inspanning heeft geleden, en diengevolge voor verhoging van de defensiebegroting. Een weinig populaire wens uitgesproken door een politiek leider met vooruitziende blik, die niet bereid is veiligheid en vrijheid te offeren aan populariteit van het ogenblik.

Indien ik zeg dat ik stormweer verwacht, dan meen ik te weten waarover ik spreek. In de jaren 1937 - 1940 behoorde ik tot die officieren van de Marinestaf die de Tweede Wereldoorlog zagen aankomen; die vooruitzagen dat nazi-Duitsland zou ondergaan en die het mogelijk achtten dat Japan in de Pacific de vloot van de Verenigde Staten zou aanvallen. Lang voordat onze toenmalige minister-president ons allen zou aanraden maar „rustig te gaan slapen”.

To e n was het Westen te zwak en te verdeeld om het getij te kunnen keren. Wij behoeven die fout niet ten tweeden male te maken.

Wij kunnen, naar mijn stellige overtuiging, bestaande en komende conflicten beperken, en voorkomen dat zij uitgroeien tot een wereldconflict. Maar niet door eenzijdige ontwapening en ook niet door de Navo de rug toe te keren.

Het bewaren van de vrede kost offers, grote offers, maar het doel is dat waard.

Zeker, wij zitten met de onoverwinnelijke situatie bij onze Navo-bondgenoten Griekenland en Portugal (waarover ik de volgende maal iets hoop te zeggen) maar ik schaar mij achter de uitspraak van prof. dr. L. J. van Holk: „Het is ondenkbaar dat de mens in deze wereld iets groots tot stand brengt zonder zijn handen „vuil” te maken — hij moet zich dat wel realiseren”.

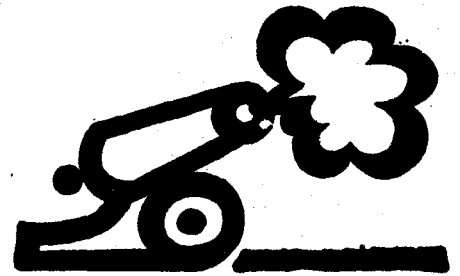
Ieder weldenkend mens is pacifist. In de letterlijke zin van het woord. Wij allen streven naar vrede.

De een is daarbij in hoofdzaak idealist — hij meent in Utopia te leven.

De ander is in hoofdzaak realist — hij weet te leven in een wereld zoals die is en dat is niet de wereld die hij wenst.

Liberalen zijn praktische pacifisten. Idealistische pacifisten zijn er in twee soorten: zij die niet, en zij die wel bereid zijn alle argumenten en factoren in hun overwegingen te betrekken.

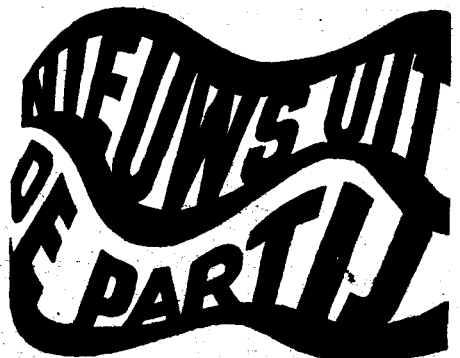
Een pacifist van de eerste soort was de onlangs overleden Sir Bertrand Rus-

sell, die vóór de laatste oorlog ontwapening predikte, en meende zijn veiligheid te kunnen toevertrouwen aan de Volkenbond; die in augustus 1939 in een open brief in de „Times” aan de jongemannen van Engeland zei dat zij zich zouden moeten inzetten voor de verdediging van het vaderland — dat hij zich vergist had („Hitler is anders dan ik dacht”) en die na de oorlog het geleerde weer vergat.

Voor hen die wél bereid zijn de realiteit onder ogen te zien is in de VVD plaats. Ruim plaats.

- 1) Dit zou een terugkeren naar de strategie van de „massieve nuclear retaliation” betekenen. Zie mijn artikel in Vrijheid en Democratie van 23 januari 1970.
- 2) Zie mijn artikel „Het machtsevenwicht” in Vrijheid en Democratie van 3 oktober 1969. (Ook dr. L. de Jong heeft de betekenis daarvan niet geheel begrepen).
- *) Artikel 194 van de Grondwet luidt: Alle Nederlanders daartoe in staat, zijn verplicht mede te werken tot handhaving der onafhankelijkheid van het Rijk en tot verdediging van zijn grondgebied. enz.

In deze rubriek worden korte mededelingen opgenomen, zoals mutaties in besturen, van afdelingen, staten- en kamercentrales, de instelling van commissies en andere daarvan in aanmerking komende wetenswaardigheden. Voor uitvoerige verslagen van gehouden afdelingsvergaderingen is geen ruimte beschikbaar.

Wetenswaardigheden betreffende de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en die in de agglomeratie Eindhoven, worden vermeld bij de aparte aan deze steden gewijde rubrieken.

Kopij voor deze rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk op de zaterdag voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie. Telefonisch wordt geen kopij voor deze rubriek geaccepteerd.

• De afdeling Oegstgeest van de VVD heeft onlangs een enquête gehouden die het inzicht van de gemeenteraadsleden in de problemen en wensen van de gemeentelingen aanzienlijk heeft verdiept. Uitgangspunt bij de enquête is geweest dat „inspraak” meer moet zijn dan een modewoord, zoals in een voorafgaande brief aan de buurtbewoners ook is uiteengezet.

De afdeling Oegstgeest heeft bij de provinciale statenverkiezingen een winst behaald van 6,8 pct. en is daarmee op 32,6 pct. van de stemmen gekomen. Dit bevestigt de gedachte dat dergelijke enquêtes niet alleen voor de wederzijdse informatie nuttig is maar tevens een krachtig propagandamiddel vormt. Om-trent de opzet en uitwerking van het omvangrijke werk kunnen afdelingen die hun eigen activiteiten willen uitbreiden nadere inlichtingen inwinnen bij de heer H. M. Reilingh, Oranjelaan 8 te Oegstgeest.

• Op 24 maart is opgericht de afdeling IJsselstein/Benschop van de VVD. De nieuwe afdeling is gestart met 25 leden. Het voorlopig bestuur bestaat uit de heren J. J. P. Meijer, voorzitter, G. M. Mesman, secretaris, R. J. Ooyevaar en M. A. Aarendonk. Het secretariaat is gevestigd aan de Amalia van Solmslaan 3 te IJsselstein.

Prikkels

• Commentaar van De Tijd op de verkiezingsuitslag: „Wat velen — maar niet iedereen — zal verbazen is dat de uitslagen van de statenverkiezingen verregaand afwijken van de voorspellingen der marktonderzoekers (...) D'66 heeft de verkiezing gewonnen, maar vooral in de randstad Holland de opiniepeilingen verloren. (...) Van de Boerenpartij bleven alleen de klompen over. (...) De VVD deed wat van haar verwacht werd en boekte een bescheiden winst, genoeg overigens om het verlies van de confessionele partijen goed te maken en het kabinet De Jong wat minder los in het zadel te zetten.”

• Uit de „Anatomie van D'66” van Jansen van Galen in De Haagse Post: „Mild glimlachend geven partijbestuursleden toe, dat het secretariaat niet bevredigend functioneert. Onderlinge ruzies en langdurige ziekteperiodes van de dienstdoende meisjes stagneren de voortgang der werkzaamheden. Het bewind van een „weggelopen pater” is de zakelijkheid niet ten goede gekomen. Eenmaal zag men zich zelfs genoodzaakt het voltallige personeel te ontslaan.”

• Prof. dr. C. L. Patijn, oud-lid van de Tweede Kamer voor de PvdA in Het Parool: „Laat de PvdA nu zeggen welke kant zij uit wil. Niet alleen D'66 is onduidelijk. Het geldt ook voor Vondeling en Den Uyl, wier huidige opstelling onvoldoende blijkt geeft van staatsmanschap.”

• Elseviers hoofdredactielid drs. F. A. Hoogendijk: „D'66 behaalde een percentage van 7,69. De mening van de voorzitter van D'66 om er mee op te houden als het succes niet zo groot zou zijn, is nog niet zo vreemd. Sterker gezegd: wij zouden D'66 aanraden te ontploffen.”

• Hoofdredacteur Brugsma van De Haagse Post: „De campagnes van de VVD, de PvdA en D'66 bij voorbeeld waren hard, maar van voorbeeldige fairheid. Het spijtige is dat dit van campagnes van twee van de drie grote partijen die zich op de bijbel en de christelijke naastenliefde beroepen, niet kan worden gezegd.”

• Uit het weekblad Accent (A. F. Kerbert): „Zal het beter worden in de PvdA? Dat is nauwelijks te verwachten, want het is niet moeilijk te raden welke de voorwaarden zullen zijn waaronder DS'70 weer in de schoot der socialistische moederkerk zal terugkeren: onmiddellijke stopzetting van alle PAK-activiteiten en een duidelijke afwijzing van Nieuw Links. Men moet wel van een diep en heilig geloof vervuld zijn, indien men overtuigd is dat dat ooit zal gebeuren.”

● vloeibare en gecomprimeerde industriële gassen

● autogene en elektrische lasgereedschappen

● medische gassen en apparatuur

HOEK
OXYGENIUM

N.V. W.A. HOEK'S MACHINE-EN ZUURSTOFFABRIEK - N.V. MIJ. "OXYGENIUM" STATIONSPLEIN 2 - SCHIEDAM - TEL. 010-260980

HOUT EN PLATMATERIALEN

modern sedert 1727

VAN STOLK

ABRAHAM VAN STOLK & ZOONEN KONINKLIJKE HOUTHANDEL N.V. POSTBUS 1100 - ROTTERDAM - TEL. 236400

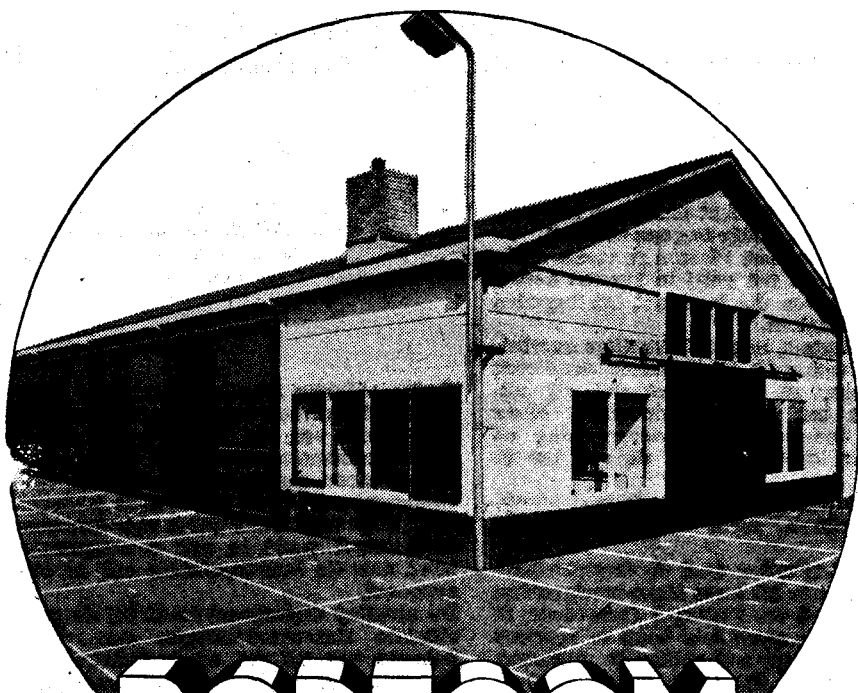
Bloemsierkunst

IMMINK DE LANGE

ANNO 1805

v/h J. C. de LANGE's Koninklijke Tuinbouwinstelling
Hofleverancier van H. M. de Koningin

MEENT 125 - ROTTERDAM - TEL. 137977-122303

BODEGOM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
Oostkade 24 - tel. 01880-2501 - Spijkenisse

CADEAU

Zware winkelhaak

Middelgrote combinatie tang

Stanley snel-lijmtang met zware veer

Stanley rolmaat van 2 meter

Klemijzer voor op uw werkbank

Grote maat nijptang

Slijpmachine met versnelling

Stanlymes met reserve mesjes

Ijzersterke set schroevendraaiers

De Stichting raspzaag die u hier ziet, krijgt u van ons cadeau. Of als u wilt die slijpmachine, die lijmtang, of die set schroevendraaiers. Het is voor u. Kiest u maar. Het enige wat wij u vragen is: lees een half jaar Doe Het Zelf. Doe Het Zelf is een blad voor mannen die graag zelf de handen uit de mouwen steken. Die niet willen 'knutselen', maar vakwerk willen leveren. Vakkundig willen timmeren, schilderen, solderen. Die willen weten waarom dit materiaal beter is dan dat andere, waarom goedkoop soms beter is dan duur. Doe Het Zelf vertelt u er alles van. Een abonnement kost u f 6.85. Die Stichting raspzaag is al gauw duurder. Tel daarbij op wat u verdient met zelf-doen. Dan is die bon-invullen een zaak van pure winst.

Ja, stuur u mij maar uw
(1 van de 10 cadeau's) en het eerstvolgende nummer van Doe Het Zelf. Ik betaal pas na ontvangst f 6.85 abonnementsgeld.

naam _____

straat _____

plaats _____

handtekening _____

Stop in enveloppe en stuur deze bon naar:
Doe Het Zelf, Antwoordnummer 776, Rotterdam. Geén postzegel plakken!

Particulier en openbaar vervoer

Onze redacteur G. Stempher schenkt aandacht aan de woorden van de staatssecretaris van verkeer en waterstaat M. J. Keyzer die betoogt dat het openbaar en particuliere vervoer naast elkaar kunnen bestaan en elkaar aanvullen.

Tijdens een lunchbijeenkomst van het departement van Haarlem van de Maatschappij van Nijverheid en Handel heeft de staatssecretaris van verkeer en waterstaat M. J. Keyzer terecht een poging gedaan om het nog veel voorkomende hardnekkige misverstand uit de weg te ruimen, dat openbaar- en particulier vervoer elkaars vijanden zijn. De bewindsman legde er de nadruk op dat openbaar vervoer en particulier vervoer steeds meer in een en/verhouding komen te verkeren en niet in een of/of-verhouding.

De benadering van het openbaar vervoer, zo zei hij, betekent dat het een inspanning van ons allemaal is en moet zijn om te zorgen voor een kwalitatief goed openbaar vervoer. De bemoeiingen van de overheid met het openbaar vervoer houden mede in, dat moet worden gezorgd voor een algemeen maatschappelijk gezien redelijke voorziening in een vervoersbehoefte. Dat brengt in de praktijk in steeds toenemende mate met zich dat ook onrendabele activiteiten moeten worden bedreven. De heer Keyzer noemde het niet alleen billijk, maar uit een oogpunt van een op het algemeen belang gericht beleid ook juist dat de hieruit voortvloeiende lasten voor rekening van de gemeenschap komen.

De bewindsman sprak in dit verband niet over een verdeelsleutel, doch het wil ons voorkomen dat de particuliere autobezitter mede een steentje zal moeten bijdragen omdat een vlottere gang van zaken bij het openbaar vervoer voor hem alleen maar voordeel kan brengen in de vorm van minder opstapen en meer gelegenheid tot parkeren. Bij een vervolmaking van het openbaar vervoer lijkt het ons zelfs niet uitgesloten dat de particuliere autobezitter zelf van dit openbaar vervoer op een voordeliger wijze gebruik zal kunnen maken, waarbij wij vooral aan het forensenverkeer denken.

Pluspunten

Een principieel gefundeerd geluid liet de staatssecretaris eveneens horen toen hij verklaarde dat er ook op het gebied van het openbaar vervoer plaats moet blijven voor de particuliere ondernemingen. Duidelijk in het voordeel van het openbaar vervoer noemde hij de factoren capaciteit en veiligheid, maar de grote probleemvormen snelheid en comfort. Dienaangaande aldus de bewindsman, haart het landelijk openbaar vervoer hoofdzakelijk verzorgd door de Nederlandse Spoorwegen, op het ogenblik het minst zorg. Als mogelijkheden van uitbreiding van het spoorwagennet die moeten worden bestudeerd, noemde de heer Keyzer verbindingen door de IJsselmeerpolders en door het deltagebied

in Zuid-West Nederland.

Tegenover de mogelijkheid van uitbreiding van het spoorwagennet staat evenwel die van inkrimping. In dit verband gaf de heer Keyzer blijk van een sportieve instelling toen hij ter sprake bracht dat zijn plannen om enkele onrendabele lijnen te sluiten, onlangs zijn doorkruist, mede op grond van hetgeen tijdens een hoorzitting van de vaste commissie van de Tweede Kamer voor verkeer en waterstaat te berde werd gebracht. Deze gang van zaken schetste hij namelijk als een goede werking van de democratie, waarbij op een constructieve wijze gestalte is gegeven aan het veelbesproken begrip inspraak.

Wat het streekvervoer betreft merkte de staatssecretaris terecht op dat wij voor de dubbele taak staan om de financiële positie van de streekvervoerbeprijven te verbeteren en te zorgen voor een verhoging van de kwaliteit van de vervoerdiensten. Hij ziet dit als een gezamenlijke taak voor de overheid en het betrokken bedrijfsleven. Wat dat laatste betreft denkt hij onder meer aan een intensivering van de samenwerking, niet alleen onderling, maar ook met de landelijke en lokale openbaar vervoersvoorzieningen.

Wij tekenen hierbij aan dat in dit verband wellicht bevredigende resultaten zouden kunnen worden bereikt door het zoveel mogelijk gebruiken van eenzelfde type autobus en aan een centralisatie en nauwere samenwerking tussen de technische onderhoudswerkplaatsen.

Als een praktisch voorbeeld van coördinatie noemde de heer Keyzer Hamburg waar een aantal stads- en streekvervoerbeprijven samenwerken in een Hamburger Verkehrsverbund. Hier presenteert het openbaar vervoer zich in de ware zin van het woord als een eenheid, mede door het bestaan van een gezamenlijk tarief. Volkomen terecht is de staatssecretaris van oordeel dat dit Hamburgse voorbeeld zeer passend is in onze Nederlandse verhoudingen.

Een positieve gedachte uitte de bewindsman eveneens toen hij de moge-

lijkheid overwoog om voor autobussen vrije banen te creëren. Hij is van oordeel dat gezorgd moet worden voor een goede verkeersdoorstroming door en ook rond de steden en voor het bereikbaar houden van het centrum van steden. Vooral voor dit laatste wordt het openbaar vervoer zijns inziens in steeds toenemende mate onmisbaar, mede in verband met het parkeerprobleem. Een welbewust parkeersbeleid zal een selectief gebruik van de personenauto kunnen bevorderen. Hoe meer de of/of-verhouding tussen particulier en openbaar vervoer plaats maakt voor een en/verhouding, hoe noodzakelijker dat selectieve gebruik van de personenauto wordt.

Ruimtelijke ordening

Het is uiteraard ondoenlijk binnen het bestek van dit artikel uitvoerig in te gaan op de door de staatssecretaris ontvouwen gedachten. Dat hij hierbij ook de rol ter sprake bracht die de taxi in het geheel vervult, is vanzelfsprekend. Wij vragen ons af of dit vervoermiddel voor het publiek niet aantrekkelijker zou kunnen worden gemaakt door een vermindering van de op de taxibedrijven rustende lasten, waardoor de tarieven goedkoper zouden kunnen worden. Het zijn juist deze hoge tarieven die het publiek afschrikken een veelvuldiger gebruik van de taxi te maken.

Ook wees de bewindsman er op dat het openbaar vervoer mede in het kader van de ruimtelijke ordening steeds belangrijker wordt, een stelling die wij gaarne onderschrijven. Het wil ons namelijk voorkomen dat bij de plannen binnen het raam van de ruimtelijke ordening nog te weinig rekening wordt gehouden met het openbaar vervoer, hetgeen zich in sommige gevallen uit in het feit dat de nieuwe huizen reeds zijn bebouwd, doch slechte of nog niet voldoende voorzieningen van de wegen het openbaar vervoer volslagen onmogelijk maken.

Bedrijfsadviesbureau

Hommes

Member
British Institute of Management

Govert Flinkstraat 19
Apeldoorn
tel. 05760—5 20 25

Fusies - Personeelselectie -
Bedrijfsadviezen

Ervaringen opgedaan en contacten gelegd in vele landen in Europa en Zuid-Amerika

Voor uw was

naar

BORGH

Tevens adres voor Chemisch Reinigen

N.V. STOOM- EN CHEMISCHE WASSERIJ

v.h. C. D. BORGH & ZN.

Bellevooystraat 75 — Rotterdam — Telefoon 232631 - 236235

Moraal van de uitslag

van de jongste categorie kiezers een wat hoger percentage aan stemmen dan haar gemiddelde, namelijk 12,7 pct. tegen gemiddeld 12,1 pct.

Op dit soort gegevens komen wij in ons volgende nummer echter nog terug.

De wegblijvers

Over het feit dat 30 pct. van de kiezers na de afschaffing van de opkomstplicht van de stembus is weggebleven, heeft men zich vrijwel algemeen zeer geschokt getoond. Ook wij hebben in onze eerste indrukken, die wij in de nacht van 18 op 19 maart direct na het bekend worden van de einduitslag voor ons vorige nummer nog hebben kunnen doorgeven, dit percentage „teleurstellend” genoemd.

Onbekendheid waarschijnlijk met de situatie op dit punt in een aantal vergelijkbare buurlanden en met die in onze eigen parlementaire historie, heeft sommige commentatoren echter toch wel tot overdreven en al te pessimistische reacties verlokt. Zij werd natuurlijk weer in verband gebracht met de crisistoestand waarin bij ons het parlementarisme zou verkeren. Dr. Bruins Slot, blijkbaar volkomen in paniek, gewaagde in verband met de verhouding 70 pct. - 30 pct. zelfs van „een politieke leegte die als het ware om dictatuur en fascisme roept.”

De realiteit is echter, dat dit percentage van 30 pct. wegblijvers niet afwijkt van hetgeen in de grote westelijke staten: de Bondsrepubliek, Engeland en Frankrijk (met onderling zeer verschillende kiesstelsels) vrij geregeld voorkomt. In Frankrijk pleegt bij vergelijkbare verkiezingen het aantal niet-stem-

mers om de 40 pct. (dus nog 10 pct. meer) te schommelen. In Engeland komt bij verkiezingen gemiddeld 70 pct. van de kiezers op. En ten slotte meldde dezer dagen, kort na onze verkiezingen, een eigen redacteur van het Handelsblad in opgewekte termen, dat „ondanks het slechte weer” toch nog 70,1 pct. van de 1,4 miljoen stemgerechtigde burgers van de Westduits stad Hamburg des zondags was opgekomen voor de verkiezing van het stadsparlament aldaar. Een opkomst van 70 pct. acht men daar dus kennelijk zeer bevredigend en men is daar verbaasd, wanneer dat zelfs nog met slecht weer wordt gehaald.

Onze neiging om ook in de politiek snel in moraliserende termen te vervallen — en dan bij voorkeur met een flinke dosis pessimisme — heeft ons weer eens parten gespeeld.

Trouwens: in ons eigen land lag het vóór 1917, onder het oude districtenstelsel toen er van enige wettelijke dwang evenmin sprake was, al precies zo. En dat was dan in de tijd dat volgens de klassieke theorie de politiek zoveel duidelijker en eenvoudiger was en daardoor de belangstelling zoveel groter zou zijn geweest.

Bij de kamerverkiezingen van 1897 bij voorbeeld namen in het district Amsterdam I 2840 van de 4760 kiesgerechtigden in eerste aanleg aan de verkiezing deel (nog niet recht 60 pct.). Bij de herstemming, waarbij het toch ging om twee bekende figuren als de vrije liberaal mr. Pijnappel (die ten slotte met 2228 stemmen door dit district werd gekozen) en de katholiek dr. Schaepman, werden 3339 stemmen uitgebracht (70 pct.). Bij dezelfde verkiezing brachten

in Amsterdam VIII, waar de radicaal Nolting stond tegenover de antirevolutionair mr. Heemskerk, 1086 van de 2462 kiesgerechtigden hun stem uit (minder dan de helft dus).

En nu erkennen we gaarne, dat het bij dat oude districtenstelsel wel wat anders lag omdat sommigen tussen de niet tot hun eigen partij behorende kandidaten bewust geen keus wilden doen, maar de lage percentages zeggen toch wel wat.

Hypocriet

Eigenlijk zijn we allemaal wat hypocriet. We hadden het kunnen weten. Als men tien willekeurige mensen in een gezelschap bijeen heeft, zijn daar zeker twee of drie onder die niets van politiek afweten; daar geen enkele belangstelling voor hebben en het wel geloven. Persoonlijk menen wij, dat dergelijke mensen, naar het woord van een oude socialistische voorman, „het best zijn vertegenwoordigd door niet te zijn vertegenwoordigd.”

En ten slotte: men heeft jarenlang geklaagd over de verstarring van het politieke leven en het gebrek aan spanning bij de verkiezingen. Daar is de tijd al wel de nodige beweging in gekomen en de afschaffing van de opkomstplicht heeft een nieuwe onzekere factor aan het „spel-element” toegevoegd, zonder de evenredige vertegenwoordiging aan te tasten. De niet-stemmers vormen een nieuw politiek jachtterrein en zullen huns ondanks prikkelen tot meer en directer gerichte politieke actie.

A. W. ABSPOEL

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:

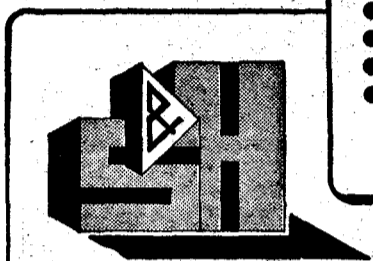
Bruningweg 21

Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:

Kipstraat 3d

Telefoon: 010 - 121288

n.v. bouw- en aannemingsbedrijf

VAN STRAALEN & VAN DER HAVE

develeweg 700

tel. 010-279580*

ROTTERDAM

- utiliteitsbouw
- hoogbouw
- woningbouw
- betonbouw
- projectontwikkeling
- administratie en onderhoud van onroerend goed

**slavenburg's
bouwbedrijven**

SCHIEDAM - DORDRECHT

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010—332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

Beveiliging en bescherming

Van Vettewinkel, Prins Hendrikste 60-62, Postbus 179, Amsterdam

VASTE STENEN IN ALLE SOORTEN

„MOLISOL“ MOLER ISOLATIESTENEN

VUURVASTE ISOLATIESTENEN

ZUURVASTE STENEN

„PRODORITE“ CHEMISCH BESTENDIGE PRODUCTEN

LEVERT

N.V. Gouda Vuurvast

VEREENIGDE VUURVASTE STEENFABRIEKEN

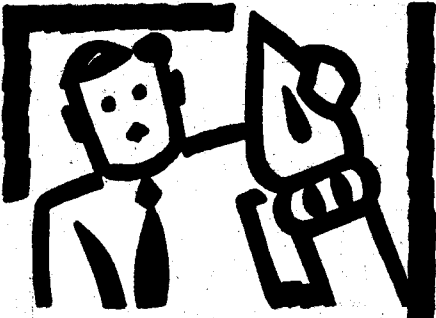
GOUDA — TELEFOON 16744 - (01820)

utiliteitsbouw
systeembouw
(scholen, bedrijven)
sierbeton-elementen
staalconstructies

Aannemings Mij Gebr. Van Heeswijk nv

Tramstraat 31-33 Eindhoven Telefoon 040—23386

Uit de stroom van brieven die ons voortdurend bereikt kiest de redactie er voor elk blad één die naar haar oordeel ruime aandacht verdient. Dat betekent niet dat zij de mening van de briefschrijver deelt, wel dat zij het de meest belangwekkende brief acht die de afgelopen weken werd ingezonden. Uit de andere brieven citeert de redactie slechts wat haar daarin het meest (aangenaam of juist onaangenaam) heeft getroffen. Anonieme brieven en brieven in onleesbaar handschrift verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Milieuhygiëne

In Vrijheid en Democratie van 20/3 staat op blz. 9 dat de VVD zich op het punt van milieuhygiëne uitspreekt voor zodanige bestuursmaatregelen, dat ... enz. Gaarne verneem ik welke beleidslijn men denkt te volgen bij het formuleren van „zodanige bestuursmaatregelen”. Op blz. 8 staat namelijk dat van de zijde van de wetenschap geen bereidwilligheid aan de dag wordt gelegd om methoden te ontwikkelen, enz. Welnu: hier ligt m.i. uitgesproken een taak voor onze bestuurders. Indien iemand meent dat zulks op blz. 9 te lezen staat, dan meen ik toch dat door enige toelichting op dit punt de duidelijkheid bevorderd kan worden.

Waar het om gaat kan ik het beste illustreren met een willekeurig voorbeeld. Wanneer de overheid voorschrijft wat iemand IN zijn oven moet stoken (bv. aardgas i.p.v. olie), impliceert deze maatregel dat de overheid genoeg neemt met wat er dan uit de schoorsteen gaat komen. Bovendien worden er op deze wijze geen belangen in het spel gebracht die wetenschap en techniek op het punt van zuivering mobiliseren.

Mijns inziens moet als beleidslijn duidelijk gesteld worden, dat de te nemen maatregelen NIET moeten ingrijpen in het INDIVIDUEEL beleid, maar WEL aan de mond van de schoorsteen de zuiverheid van ONS ALLER atmosfeer moeten bewaken. Daarmee is het van levensbelang voor de stoker geworden, om wetenschap en techniek te mobiliseren hem zo goed mogelijk te helpen om

aan de te stellen eisen te voldoen. Een voorbeeld uit vele: de stad New York schrijft voor, dat de rookgassen aan stringente eisen van SO₂-gehalte moeten voldoen, en geeft wetenschap en techniek drie jaren de tijd om daarvoor te zorgen. Let wel! Géén aanpassing aan bestaande technische mogelijkheden, want dat is het paard achter de wagen spannen — maar omgekeerd: een bestuursmaatregel dicteert dat de techniek maar moet zorgen, op straffe van afsluiting van de schoorsteen. Daarenboven is deze technische ontwikkeling nog eens extra gestimuleerd — wederom door een bestuursmaatregel (!) — door als overgangmaatregel naar het gestelde doel voor te schrijven, dat met ingang van 1968 het gebruik van stookolie met een gehalte aan zwavel van meer dan 3 pct. werd verboden; voor 1969 werd de grens gesteld op 2 pct. en na mei 1971 mag het zwavelgehalte van stookolie niet groter zijn dan 1 pct., tenzij andere emissiebeperkende maatregelen met gelijk effect zijn getroffen. Resultaat? De techniek van de afgaszuivering is thans zover gevorderd, dat zuivering van de schoorsteengassen goedloper uitkomt dan het gebruik van de zoveel duurdere zwavelarme olie, waar bovendien een graad van zuiverheid van de afgassen bereikt wordt die vergelijkbaar is met het stoken van olie met slechts 0.3 pct. zwavel!

IR. J. J. POT
Electrostraat 4 A
Slikkerveer

Mijn

opinie is ...

• Opkomstplicht

De heer A. W. J. M. Rapati te Amsterdam heeft zich erover verbaasd dat acht leden van de VVD-fractie in de Tweede Kamer tegen de afschaffing van de opkomstplicht voor verkiezingen hebben gestemd. Hij schrijft daarover: „Men moge het al een morele plicht achten de democratische rechten ook daadwerkelijk uit te oefenen (m.i. getuigt het slechts van pure domheid dat niet te doen) een wettelijke verplichting is het nooit geweest en een daarmee samenhangende opkomstplicht behoort dan ook slechts hoogstens een morele te zijn.”

In zijn brief betoogt de heer Rapati voorts dat het niet de taak is van de wetgever de burger bewust te maken van het feit dat het stemrecht een zo kostelijk goed is; het onderwijs noemt hij daar de aangewezen weg voor.

Met zijn standpunt vindt de heer Rapati de meerderheid aan zijn zijde. Ook de partij heeft zich tegen handhaving van de opkomstplicht uitgesproken. Een deel van de fractie was van een ander gevoelen en het is het recht van kamerleden dat te doen blijken. Overigens pleitte de heer Rapati, die sinds kort lid is van de VVD, voor een rubriek waarin lezers hun mening kunnen geven. Het toeval heeft gewild dat in beide voorgaande nummers de opinierubriek niet verscheen, maar de heer Rapati heeft evenzeer gelijk in zijn pleidooi voor het belang van deze rubriek — die bestaat dan ook reeds sinds de oprichting van het blad. Red. Vrijh. en Dem.

• Positief-negatief

Over intensivering van de propaganda met het oog op naderende verkiezingen schrijft C. H. B. de Korver te Dordrecht dat geen enkele zichzelf respecterende partij buiten een verkiezingsprogramma kan. Hij vraagt zich echter af hoeveel kiesgerechtigden daarvan kennis nemen. Maar al te vaak zullen kiesgerechtigden zich tegen verkiezingstijd bij het maken van hun keus laten leiden door wat aan propagandamateriaal in hun brievenbus terecht komt. De heer De Korver meent dat de waarde van goede schriftelijke en mondelinge propaganda vaak wordt onderschat en hieraan, zo schrijft hij „heeft het onze partij dikwijls ontbroken,” om vervolgens aan te dringen op eenvoud en kracht in woord en geschrift, daarbij herinnerend aan prof. Oud.

„Men versta mij goed,” zo vervolgt hij, „ik verwerp alle vooral bij communisten en socialisten vaak gebruikte demagogische propaganda. Doch ik weet uit ondervinding dat onze propaganda als regel sterk positief en te weinig negatief is. Op zichzelf is het zeker waardevol, de eigen beginselen nader toe te lichten en te verdedigen, maar die

waarde wordt verzwakt door onvoldoende bestrijding van de propaganda van onze politiek tegenstanders.” Tot besluit van zijn brief dringt de heer De Korver aan op ontzenuwing in de verkiezingspropaganda van door tegenstanders aangehechte etiketten zoals bijv. dat de VVD een „kapitalistenpartij” zou zijn, alsmede op intensivering van de directe propaganda door de plaatselijke afdelingen.

• Waardige houding

De verkiezingsbijeenkomst in Krasnapolsky en de daar op 18 maart gevoerde debatten geven J. P. Meijer uit Bussum aanleiding mr. Geertsema en andere leiders van de VVD aan te raden voortaan het debatteren te vermijden met personen wier debatteerkunst bestaat uit „schreeuwen en schelden om iemand het praten onmogelijk te maken”. Hij laakt in het bijzonder het gedrag op die bijeenkomst van een aantal jongeren en vervolgt dan:

„De slogan „geef de jongeren inspraak”, uitgevonden en uit den treure herhaald door persmedia, resulteert in (behoudens wat loffelijke uitzonderingen) geschreeuw, knokpartijen, bezetting, gooien met tomaten, vernieling, kortom in het uiten van primitieve driften die vandaag de dag door niets geremd, een uitweg zoeken. Het is reëel te bedenken dat een kind van 18 jaar, gezien tegen de lengte van het menselijk bestaan, niet meer is dan een vogel die kortelings het ei heeft verlaten. Daarom ben ik niet gelukkig met het verlagen van de kiesgerechtigde leeftijd.”

De briefschrijver dringt er vervolgens op aan de menselijke waardigheid niet te grabbel te gooien, „ook niet door contact te zoeken met D'66, een partij die een Amsterdams gemeenteprogramma in haar vaandel voert dat nooit het uwe kan zijn.”

Een vraag die overweging verdient is of de in de brief genoemde toffelijke uitzonderingen het pogen de jeugd snijger te betrekken bij de meningsvorming toch rechtvaardigen. Red. Vrijh. en Dem.

• Humanistisch Verbond

De situatie in het Humanistisch Verbond baart dr. P. D. van Roijen te Assen zorgen, mede omdat — zo schrijft hij — in tegenstelling tot vroeger noch in het hoofdbestuur, noch in de redactie van Mens en Wereld de liberale opvattingen vertegenwoordigd zijn. In zijn brief haalt hij enkele uitspraken aan van bestuursleden en schrijft van een recente regionale bijeenkomst te Assen de indruk te hebben overgehouden „dat het overgrote aantal leden van het HV tegen een kleine liberale minderheid in

— het links-radicaal beleid van het huidige hoofdbestuur en de redactie van Mens en Wereld steunt.”

Dr. Van Roijen vervolgt:

„Het ogenblik lijkt mij gekomen dat de liberale leden van het HV de koppen bij elkaar steken om te overleggen inzake een versterking van de liberale invloed binnen het HV, met name in hoofdbestuur en redactie. Leden van de VVD die tevens lid zijn van het Humanistische Verbond moge ik hierbij verzoeken zich schriftelijk tot ondergetekende te wenden. Komen er voldoende reacties binnen dan zal een vergadering belegd worden in het centrum des lands.”

Het adres van dr. Van Roijen is Emmastraat 1, Assen.

• Woningbouwadviezen

Mevrouw dr. J. M. Gramberg-Huibrechtse, voorzitter van de Vrouwenadviescommissie te Castricum en plv. provinciaal vertegenwoordigster haakt in op Wiegels artikel over woningbouw en diens pleidooi voor het inschakelen van de VAC's.

„Wij worden wel ingeschakeld,” schrijft zij, „we krijgen tekeningen te zien (vaak te laat) wij sturen dan ons advies in en verder niets. Wij zijn slechts een adviescommissie maar men legt onze adviezen meestal naast zich neer. Onze commissies hebben geen enkele bevoegdheid, de meeste VAC's krijgen een kleine subsidie en moeten dus rekening en verantwoording afleggen aan b. en w. Bijzonder plezierig vond ik het daarom te lezen dat de VVD aandacht gaat besteden aan de VAC's die heus wel tezake kundig zijn. Niet altijd op technisch gebied — wij blijven huisvrouwen — maar met een brede belangstelling voor wat de sociale woningbouw betreft.”

C O P I J N GROENEGAN

REEDS MEER DAN
TWE E EEUWEN
EEN BEGRIP VOOR

boomkwekerij-
produkten

EN

tuinarchitectuur

TELEFOON 03461 - 12 07

Italiaanse Riviera vakantiehuis te huur

van particulier, rustig gelegen,
5 minuten van zee.
Telefoon 01650 - 34631.

VETA INDUSTRIE- EN HANDELMAATSCHAPPIJ N.V.

levert machines en gereedschappen voor de metaalbewerking

o.m. cirkelzaagmachines - hand- en pneumatisch bediend, plaatbewerkingsmachines, persen, bandslijpmachines, lasomvormers, lastrafo's. Levering uit voorraad - Interessante prijzen!

Vraag vrijblijvend inlichtingen of offerte

BUSSUM - NIJVERHEIDSWERF 65 - TEL. (02159) 3 00 55 (3 lijnen)

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

Delft*Twee Torens*

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

DIESELMOTOREN

N.V. Machinefabriek „BOLNES”
voorheen J. H. van Cappellen

Postbus 3

Krimpen aan de Lek

Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

Scheepswerf & Machinefabriek
v.h. H. J. KOOPMAN N.V.

DORDRECHT — TEL. 1850 - 32866

SCHEEPSBOUW - MACHINEFABRIEK - KETELMAKERIJ
INBOUW EN REVISIE VAN MOTOREN
NIEUWBOUW EN REPARATIE-INRICHTING

containers:
koel/vries-
containers:

„Flats” en
„Huidcontainers”:

Onder de beschermde naam „Multload”-container bouwt Paul & Van Weelde N.V. genormaliseerde aluminium STAPELCONTAINERS voor het stukgoederenvervoer.

De constructie van Van Weelde's containers leent zich in het bijzonder tot het bouwen van uitvoeringen als koel/vriescontainers, met naar keuze polystreen of polyurethaan isolatie. Binnenafwerking naar wens in aluminium of polyester. Tevens kan elk gewenst koel-aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELE N.V.

'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

**Boele's Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.**

BOLNES (bij Rotterdam)

•
Reparatie en nieuwbouw
•

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

N.V. OBSERVATOR

ROTTERDAM — VASTELAND 30 — TELEFOON 11 15 20

FABRIKANTE VAN
NAUTISCHE INSTRUMENTEN
MANOMETERS, THERMOMETERS
PYROMETERS, TACHOMETERS

Agenten voor Zoekaarten en
Nautische boeken

REPARATIES OP KORTE TERMIJN

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

een BELEVENIS!

SPIDO

*Willemsplein
Rotterdam*

Gastheren in eigen land

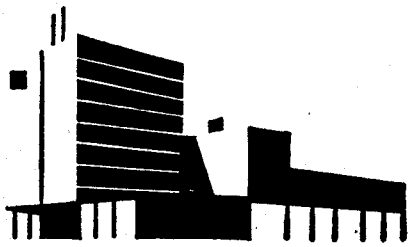
HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON” VREELAND A/D VECHT

BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

WAAR UW VRIJHEID GERESPECTEERD WORDT...

Rijnhotel: modern, comfortabel hotel
in Rotterdam-Centrum. 140 Kamers
met bad of douche. Congresaccom-
modatie voor 20 tot 2000 personen.
Ruime ondergrondse parkeergarage
direct naast het hotel.

rijnhotel rotterdam

Schouwburgplein 1 Rotterdam
Tel. (010) 132900 - Telex 21640

Hotel Noordzee-Boulevard N.V.

Tel. 01184-2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemonde, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

Telefoon (05771) - 241

Nu over snelweg E 35 nog gemakkelijker bereikbaar

- Alle kamers met privé badkamer en telefoon
- specialiteiten restaurant
- American bar
- ideaal voor meerdaagse conferenties
- rustig gelegen temidden van bos en heide
- tennisbanen - manege - autoboxen
- zeer grote parkeerterreinen.

Hotel . Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen
Aparte film-, toneel-, concertzalen
Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

ER ZIJN NOG VELE VVD'ers INCOGNITO

U kent ze, ook in uw kring. Mensen die met de VVD sympathiseren, die elke keer VVD stemmen... Maar ondanks hun sympathie, ondanks hun overtuiging is het woord „lidmaatschap” Grieks voor hen. Niemand kan zich in deze tijd de weelde veroorloven om in politiek opzicht een masker te dragen. Hoe meer mensen met open vizier (als lid dus) voor de VVD-beginselen uitkomen, des te sterker kan de partij deze beginselen doen gelden. Met één pennestreek kunt u de VVD al helpen.

Geef ons naam en adres op van een VVD'er incognito in uw omgeving. Wij sturen hem dan ZES WEKEN LANG GRATIS Vrijheid en Democratie om hem rijp te maken voor zijn lidmaatschap. Nog beter: maak hem nu meteen lid. Eén enkel woord van u, als vriend of kennis, werpt meer gewicht in de schaal dan een dozijn verhandelingen van ons.

COUPON	
Aan het Secretariaat van de V.V.D. Koninginnegracht 61 's-Gravenhage	Naam:
Volgens inzender van deze coupon kunt u met kans op succes zes weken lang gratis het blad „Vrijheid en Democratie” zenden aan:	Adres:
	Plaats:

JA, DE VVD KAN OP MIJ REKENEN!

vrijheid en democratie

Mijlpaal

door
drs. G. M. V. van Aardenne,
voorzitter van de
sociaal-economische
commissie van de VVD

Deze week is een zeer belangrijk stap afgetrapt op de weg naar een nieuwe wettelijke structuur van ons bedrijfsleven, door de aanneming in de Tweede Kamer van de wetsontwerpen op de jaarrekening en het enquête-recht. Verwacht mag worden dat beide ook de Eerste Kamer zonder moeite zullen passeren. Uiteraard zijn wij er dan nog niet, alleen al de voorstellen van de commissie-Verdam inzake de herziening van het ondernemingsrecht waren op vier verschillende terreinen gericht. Naast de onderwerpen van de nu aangenomen wetsontwerpen zijn er nog de voorstellen betreffende de ondernemingsraad en de structuur der NV. Het ontwerp van een nieuwe Wet op de ondernemingsraden is al bij de Tweede Kamer ingediend; dat op de structuur van de NV ligt bij de Raad van State.

De nu aangevraagde ontwerpen stemmen in grote lijnen overeen met de voorstellen die de commissie-Verdam eenstemmig uitbracht, en met het Ser-advies naar aanleiding hiervan. Ten deze is de regering hiervan dus niet afgeweken — anders ligt dat bij de ondernemingsraden waar het ingediende wetsontwerp bij de greep van dubbelzinnige en belangrijke verschillen met het Ser-advies.

Naar openheid

De jaarstukken van een NV een coöperatieve vereniging en een onderlinge waarborgmaatschappij zullen volgens het eerstgenoemde ontwerp een zodanig inzicht moeten geven dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd omtrent vermogen, resultaat, solvabiliteit en liquiditeit van de onderneming. Hierin is een aantal jaren vastgelegd. Daarmee kan een belangrijke stap gezet worden naar de openheid van de onderneming. Voor NV's met aandelen aan toonder is de publicatie van de jaarstukken verplicht; voor besloten NV's (nogi) niet. De VVD heeft zich op 11 januari 1969 uitgesproken voor openheid ook van de grotere besloten NV. De indiening van een wetsontwerp omtrent deze materie is aangekondigd naast de precieze inhoud ervan is uiteraard nog onbekend. In ieder geval mogen wij ook hier voorschriften verwachten die voldoende inzicht kunnen waarborgen in vermogen en resultaten van de onderneming.

Van groot belang is ook art. 41 van het ontwerp, met de instelling behoeft van een Ondernemingskamer bij het gerechtshof te Amsterdam. Naar mijn mening kan deze nieuwe rechterlijke instantie in de toekomst een zeer belangrijke rol gaan spelen bij de afwikkeling in de praktijk van ons nieuwe ondernemingsrecht. Minister Polak heeft al willen toegeven aan de aanpak van de wetsontwerpen van de jaarrekening ook al te broeken tot de commanditaire vennootschap en de vennootschap onder firma. Ik vind dat juist, want omdat zulke ondernemingen, anders dan de ommantelen, wel over een vermogensopstelling beschikken, afgescheiden van het privé financiële vermogen (al blijft dit laatste mede-ansprakelijk). Voor niet-waardende firmanten en commanditaire vennoten zou door een dergelijke wijziging (als een grondige voorbereiding van verkeer) ook een goed instaat in de gang van zaken bij de made met hun kapitaal gedreven onderneming zijn gewaarborgd.

Enquêterecht

Hetzelfde geldt voor het enquêterecht. Niemand behalve misschien mechtrouw Goudemil van DfB die immer

een matie indende zal verwacht hebben dat uitbreiding van de werkingsfeer van dit herleer enquête-recht — dat nu ook de werknemersvertegenwoordigingen en de procureur-generaal bij het Hof te Amsterdam zal toekomen — tot de commanditaire vennootschap en de vennootschappen onder firma zo een twee, drie was te realiseren. Het rapport „Herziening van het ondernemingsrecht“ van de sociaal-economische commissie van de VVD, dat de wenselijkheid van deze uitbreiding medalia indacht stelt, erkent dit. Wellicht moeten de sancties wat anders moeten liggen, in elk geval zou nadere bestudering nodig zijn. Maar een feit is dat wij van het enquêterecht een preventieve werking verwachten die naast de openheid van groot belang kan zijn opist de onderbrenging naar verantwoordelijkheid tegen kapitalverschuifers, maar ook tegen personeel en publiek beschikbare vennootschappen onder firma kunnen een flink aantal personeelsleden hebben.

Want juist met het toekomen van het recht van enquête aan de vertegenwoordigers van de werknemers wordt aan dezen terecht een uiterst belangrijk middel gegeven tegen wanbeleid van de leiding van de onderneming, wanbeleid dat gelukkig zelden voorkomt maar als het gebeurt vaak en ook het hele Nederlandse bedrijfsleven, schaadt.

Machtspositie

De VVD heeft ook weer n.a.v. een uitwerpsel van de sociaal-economische commissie, uitgesproken dat bij het toekomen van het recht van enquête te onderzoeken niet gediscrimineerd mag worden tussen werknemers die bij een vakcentrale of die bij een

Op 23 mei naar Leiden

Op zaterdag 23 mei belegt de VVD, aan de vooravond van de gemeenteraadsverkiezingen, een grote landelijke verkiezingsbijeenkomst in de Stadsgehoorzaal te Leiden. De bijeenkomst zal beginnen 's morgens om 11.00 uur. Nadere bijzonderheden zullen nog worden gepubliceerd. Noteert u nu echter vast de datum in Uw agenda: het hoofdbestuur rekent op een zeer grote opkomst!

zijn integrale bond zijn aangesloten. Het ons grote genoegen is een amendement van onze gastverwan Rielckhof met deze strekking aangenomen door de Kamer die daarmee heeft getoond oog te bezitten voor de huidige ontwikkelingen waarbij al'n discriminatie steeds schrijnender als terecht wordt gevoeld. Het doet ons en dan willen landshaven van de machtspolitiek van de „verloren“ vakcentrales zelfs tegen het belang van grote groepen werknemers in, van een duurzame staat zijn gewest.

Het aannemen van beide wetsontwerpen is een zaak van nationaal belang. Wij kunnen ons gelukkig prijzen dat een liberale minister van Justitie dit belangrijke doel van de vernieuwing van ons ondernemingsrecht heeft weten te realiseren. Terwijl hij, als de voortrekkers niet bedriegen, ook de afbouw van deze belangrijke wetgeving op een voor onze economie en voor het welzijn van tallozen die in de bedrijven werken en essentieel terrein tot een goed einde wil weten te brengen.

- Pagina 3: Druk bezochte dag voor kandidaat-gemeenteraadsleden
- Pagina 9: Hoe men kan stemmen bij volmacht
- Pagina 11: Convocatie voor de landdag van de VVD-vrouwen
- Pagina 13: Ontwikkelingen in de fusieproblematiek

Radio-uitzending van de VVD: vrijdag 17 april, van 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum I (402 m.).

De LDC-crisis

Het Liberaal Democratisch Centrum (LDC) verkeert in een crisis-situatie. Het bestuur is afgetreden. Huiden een door negentien leden bezochte algemene vergadering. Dit op grond van het feit dat in die vergadering niet de vereiste drie-kwart meerderheid gevonden kan worden voor het bestuursvoorstel om het LDC op te heffen.

Dat het LDC door deze uitslag formeel voortbestaat, doet natuurlijk niets af aan het feit dat men zich in gemeede kan afvragen welke zin dit voortbestaan heeft. De organisatie, die ongeveer 250 leden telt, heeft kennelijk niet erg bij de leden. De actieve kern is bijnaar ineengezakt tot — op 'n best — enige tientallen, van wie bijnaar de meerderheid er geen brood meer in ziet. Anders, zo mag men toch aannemen, waren er wel meer leden komen opdagen om zich te verzellen tegen het opheffingsvoorstel.

De (onmiddels ex-) voorzitter van het LDC, de heer D. B. F. van Breunen, heeft anderzins gezegd dat de VVD het LDC eigenlijk alleen maar ziet als een „progressief masker, een soort schild tegen het verwijt van links dat de VVD een conservatieve partij is“.

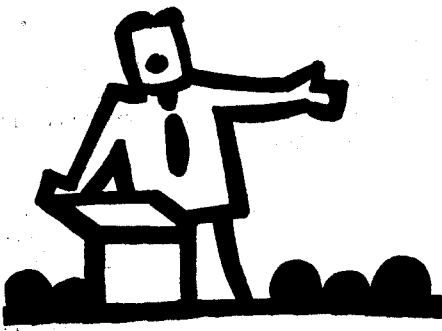
Daaruit zou men kunnen afleiden dat het LDC de „progressieven“ in de VVD bundelt. Een stapje verder en men gaat beweren dat er in de VVD geen „progressieven“ te vinden zijn buiten het LDC.

Met dat sprake dient bij voorbaat afgetrokken te worden. Het moet nu maar eenduidig gezegd worden dat de inbreng van het LDC als organisatie (enkele leden daarvan niet te na gesproken) bij zeer belangrijke ontwikkelingen in de partij in het afgelopen jaar op 'n zachtst gezegd niet bijster indrukwekkend is geweest. De partij heeft gestalte weten te geven aan een moderne liberale visie, overgelegd in rapporten en afspraken van o.a. de sociaal-economische commissie, de commissie Kiezer Gekroone en van het Liberaal Bureau. Die visie kan men — als men er dan niet alle geweld een etiket op wil plakken — bepaald vooruitstrevend noemen. Dat is niet het werk geweest van het LDC, maar van de partij in al zijn gebieden. Het is eenvoudig in strijd met de feiten om het LDC af te schilderen als een concentratie van „progressieven“, daarmee — zoals men kan proberen uit de uitspraak van de heer Van Breunen — de VVD-ers die geen lid van het LDC zijn in de „conservatieve“ hoek drukkende. Trouwens die scheiding tussen „progressief“ en „conservatief“ is in de VVD niet van de orde, hoe graag de VVD-let-welgezinzen dat ook zouden willen. De VVD is een partij die een duidelijke moderne liberale koers vaart, in tal van landelijke openbare vergaderingen op overtuigende wijze door de leden gestaan.

Ph. C.

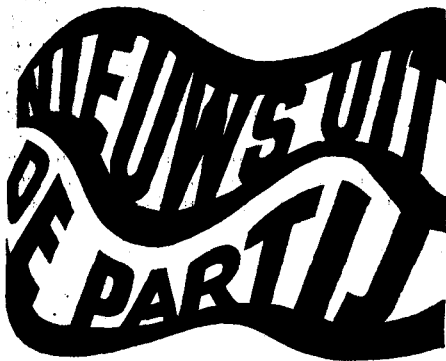
*1. Men zie ook het artikel van mr. F. Kortbeek Allen op pag. 7.

Kamerleden spreken

In deze rubriek worden openbare of tenminste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen worden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang).
Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
17 april	Krimpen a/d IJssel	—	mr. dr. C. Berkhouwer	—
17 april	Middelburg	—	H. J. L. Vonhoff	georganiseerd samen met afdeling Vlissingen
17 april	Uden	De Schouw; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: De VVD en de jeugd (midden- en oost-Brabant)
20 april	Breda	Huize Louise; 20.00 uur	mr. H. E. Koning	discussiebijeenkomst over actuele onderwerpen
20 april	Venlo	hotel Nationaal; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	onderwerp: Mammoetwet
20 april	Oostvoorne	café-restaurant Marion; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Problematiek samenvoeging van gemeenten
20 april	Groningen	Het Tehuis; 20.00 uur	dr. K. v. Dijk	onderwerp: Het Noorden nu en in de toekomst en wat is daarbij de taak van de VVD?
20 april	Emmen	Het Boshuis	mevr. mr. M. N. W. Dettmeyer-Labberton	—
20 april	Rotterdam	—	mr. J. G. Rietkerk	LSVR
22 april	Geldermalsen	—	mevr. mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton	Prov. dag Gelderland (Vrouwen in de VVD)
23 april	Barendrecht	café-restaurant „Van Ouds het Raadhuis”; 20.00 uur	mr. H. E. Koning	politiek café
23 april	Gouda	—	H. J. L. Vonhoff	debat met de heer Van der Louw (PvdA)
23 april	Schagen	theater Royal; 20.15 uur	H. Wiegel	politiek café: debat met mr. H. A. F. M. O. v. Mierlo (D'66)
24 april	Haren	hotel-restaurant De Horst; 20.00 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: De politieke situatie nu
24 april	Epe	—	mr. W. J. Geertsema	—
24 april	Castricum	De rustende jager; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Kijk op maatschappelijke en politieke vernieuwing
27 april	Sneek	—	mr. W. J. Geertsema	forum politieke partijen
27 april	Tiel	hotel Telkamp; 20.00 uur	drs. Th. H. Joekes	onderwerp: Liberale landspolitiek
27 april	Lelystad	19.30 uur	mr. dr. C. Berkhouwer	discussie-avond met PAK
27 april	Zoetermeer	't Trefpunt; 20.00 uur	H. Wiegel	debat met mej. mr. A. Goudsmit (D'66)
8 mei	Noordwijk	—	mr. W. J. Geertsema	—
11 mei	Oss	—	dr. K. van Dijk	onderwerp: Verkeer in het kader van de ruimtelijke ordening (Midden- en Oost-Brabant)
11 mei	Rotterdam	—	mr. A. Geurtsen	hearing Hillegersberg
11 mei	Anna Paulowna	—	H. J. L. Vonhoff	—
11 mei	Laren (NH)	—	H. Wiegel	—
12 mei	Groningen	Het Tehuis; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema	onderwerp: Gemeentebestuur en -democratie
13 mei	Leeuwarden	—	mr. H. van Riel	—
13 mei	Valkenburg (NH)	Wapen van Valkenburg; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	—
14 mei	Poortugaal	't Wapen van Poortugaal	mr. F. Portheine	onderwerp: Gemeentepolitiek
15 mei	Terschelling	—	mevr. mr. E. Veder-Smit	—

In deze rubriek worden korte mededelingen opgenomen, zoals mutaties in besturen, van afdelingen, staten- en kamercentrales, de instelling van commissies en andere daarvan in aanmerking komende wetenswaardigheden. Voor uitvoerige verslagen van geheugen afdelingsvergaderingen is geen ruimte beschikbaar.

Wetenswaardigheden betreffende de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en die in de agglomeratie Bindhoven, worden vermeld bij de aparte aan deze steden gewijde rubrieken.

Kopij voor deze rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk op de zaterdag voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie. Telefonisch wordt geen kopij voor deze rubriek geaccepteerd.

• De afdeling Landsmeer heeft een nieuwe secretaris in de persoon van de heer J. F. Smit, Goudplevier 10.

• De afdeling Schagen deelt flink in de ledenwinst die onze partij boekt. Zij schreef dezer dagen haar tachtigste lid in. Het bestuur zond de betrokkene, mevrouw Baars-Kaag, een taart.

• Met een rede van mr. dr. C. Berkhouwer is op 3 april de afdeling St. Pancras-Koedijk opgericht. De heer W. Franck heeft de gelukwensen van het hoofdbestuur overgebracht. De druk bezochte oprichtingsvergadering werd geleid door de heer G. E. Ris, voorzitter van de Kamercentrale Den Helder. De afdeling is gestart met 14 leden.

• De deelcommissie „Openbare Lichamen” van de grondwetcommissie heeft op 7 april in Den Haag vergaderd. De commissie is unaniem van oordeel dat art. 86, lid 1 van de proeve te mager is. In de grondwet dient gehandhaafd te blijven dat de Kroon het recht van vernietiging en schorsing heeft van besluiten van de provincie en gemeentebesturen. De volgende vergadering zal gewijd zijn aan de waterschappen.

• Sinds 6 april heeft ook Krimpen aan de Lek een VVD-afdeling. Het was de enige gemeente in de Krimpenerwaard, die er tot dan nog geen had. Drs. Th. H. Joekes hield op de oprichtingsvergadering in café Schippers een inleiding over „Liberalisme in onze dagen”. Voorzitter van de afdeling is mr. L. J. Franzen, leden.

de Jong, secretaresse mevrouw A. Pot-Smit, Rijdsdijk 22, tel. 01807-2279. Mevrouw S. G. Th. Postma-Botter, de plaatsvervangende voorzitter van het oprichtingscomité en de heer J. Bogaert traden eveneens tot het bestuur toe.

• Tot voorzitter van de afdeling Aalten-Dinxperlo is definitief gekozen de heer IJ. Donker. Dat gebeurde tijdens de jaarvergadering in hotel „De Kroon” te Aalten. Bij de bestuursverkiezing werd de heer J. H. Schutte herkozen. Tot het bestuur trad verder toe de heer E. E. van der Schaaf te Dinxperlo.

• In Sint Pancras is op 3 april een afdeling van de VVD opgericht. Het kamerlid mr. dr. C. Berkhouwer luisterde de oprichtingsvergadering op met een inleiding over het onderwerp „Liberaal perspectief”. De nieuwe afdeling is gestart met 15 leden. Het voorlopige bestuur wordt gevormd door de heren R. Middel, E. Broeiers en H. Proost. Het voorlopige secretariaat is gevestigd aan de Wilgenlaan 44 te Sint Pancras.

• Op 24 maart kwamen de afdelingen Barsingerhorn en Wieringerwaard in een gezamenlijke ledenvergadering bijeen. In verband met de samenvoeging van beide gemeenten werd besloten de bestaande twee afdelingen samen te smelten tot één. Er werd een nieuw bestuur verkozen, waarin zitting namen: J. Visser Oudesluis, voorz.; E. Elting Barsingerhorn, secr.-penningm.; J. Kooijman, A. Elderenbosch en C. K.

• De heer R. Zegering Hadders, lid van de Tweede Kamer houdt op maandag 27 april spreekuur van half vijf tot half zes in zijn woning te Emmen, Hoofdstraat 26. Degenen, die van dit spreekuur gebruik wensen te maken, worden verzocht telefonisch contact op te nemen met de heer Zegering Hadders vanaf vrijdag 24 april. Zijn telefoonnummer is 05910 - 11014.

• De afdeling De Bilt/Bilthoven houdt op maandag 27 april haar algemene ledenvergadering in café-restaurant „De Biltse Hoek” in De Bilt. Aanvang 20.00 uur. Er zullen onder meer enkele nieuwe bestuursleden worden gekozen.

BRANDBEVEILING
 Officieel goedgekeurd
 Talrijke attesten
SIMPLUS N.V. DORDRECHT
 Visstraat 6 - 8 - Tel. 43355* (01850)

vrijheid en
democratie

De redactie van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De administratie (zowel voor abonnementen als voor advertenties) van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Rotterdam, Witte de Withstraat 73 (postbus 824). Telefoon (010)-111000, abonnementen toestel 219, advertenties toestel 224. Postrekening: 245103 ten name van administratie Vrijheid en Democratie te Rotterdam.

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

secretariaat
tweede kamer fractie

Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telefoon: (070)-614911.

Aankondigingen

Dag kandidaat-raadsleden druk bezocht

door een onzer redacteurs

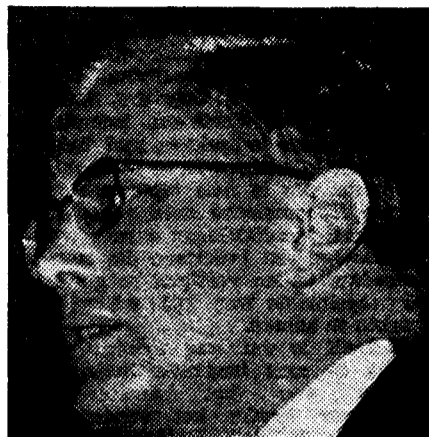
De publieke belangstelling voor een milieu, waarin het goed is om te leven, neemt explosief toe. Verwacht mag worden, dat die belangstelling in de komende jaren nog zal groeien, zodat overwegingen van milieuhygiënische aard een primaire rol gaan spelen bij beleidsbeslissingen. Het verdient daarom aanbeveling om in de VVD-fracties van de belangrijkste vertegenwoordigende lichamen een milieu-hygiënist aan te trekken. Dat is de mening van dr. L. A. Clarenburg, staffunctionaris van het Openbare Lichaam Rijnmond en lid van de partijcommissie luchtverontreiniging. Dr. Clarenburg was een van de inleiders die het woord voerden op de zeer druk bezochte dag voor de kandidaat-raadsleden, die op zaterdag 11 april in het Congresgebouw in Den Haag werd georganiseerd.

In zijn interessante inleiding legde hij de aanwezigen elf stellingen voor, die op het vraagstuk van de hygiëne van het milieu betrekking hadden. Dr. Clarenburg wees er op, dat er voor het scheppen van een goed fysiek milieu grote sommen nodig zijn. Er zal dan ook bereidheid moeten zijn tot het voeren van een beleid, dat er op is gericht een deel van de ruimte, die geschapen wordt door produktiestijging in het milieu te investeren. Naar zijn mening ligt het ook op de weg van de VVD te onderzoeken of zij in 1971 medewerking zal geven aan de instelling van een afzonderlijk ministerie voor ruimtelijke ordening en milieuhygiëne. De zorg voor het grote aantal facetten, dat tezamen het begrip „leefbaarheid” bepaalt is nu nog ondergebracht bij een aantal departementen. Dit staat een efficiënte aanpak, maar erger nog, een geïntegreerde aanpak van het probleem milieuhygiëne in de weg, aldus dr. Clarenburg. Hij pleitte ook voor een brede internationale wetgeving op het gebied van de luchtverontreiniging, waarbij in het bijzonder normstellingen en de controle in handen gelegd moeten worden van een internationaal lichaam. Hij wees op de mogelijke nadelen van het hanteren op nationale basis van een wet op de luchtverontreiniging. „Wetten worden doorgaans in Nederland streng nageleefd. Dit zou er toe kunnen leiden dat Nederland als vestigingsgebied wordt gemeden, wat het gevaar van structurele werkloosheid met zich mee kan brengen. Er moet daarom naar een wetgeving op bovennationaal niveau worden gestreefd” aldus dr. Clarenburg. Andere stellingen van dr. Clarenburg waren:

- Voor de uitvoering van de wet inzake de luchtverontreiniging zal men de beschikking moeten hebben over een apparaat van deskundigen. Aan geen enkele hogeschool of universiteit in ons land bestaat de mogelijkheid om opgeleid te worden tot luchtverontreinigingsspecialist. Daarom dient het instellen van leerstoelen aan onze universitaire instellingen op het gebied van de luchtverontreiniging krachtig gestimuleerd te worden. Daarnaast moet het onderwijs op het gebied van de luchtverontreiniging aan onze HTS- en middelbare scholen bevorderd worden.

- Omdat het wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de milieuverontreiniging nog in de kinderschoenen staat en Nederland te klein is om een heel onderzoeksgebied te bestrijken, moet internationale samenwerking krachtig gestimuleerd worden. Dit vereist echter een nog onvoldoende bestaande coördinatie van het wetenschappelijk onderzoek binnen eigen land.

- Veel van de verontrusting die onder de bevolking leeft voor de steeds slechter wordende leefbaarheid van ons land, kan weggenomen worden door het geven van goede voorlichting. Naar dr. Clarenburgs mening ontbreekt hieraan nog veel. „De voorlichting in dagbladen en via radio en televisie is veelal eenzijdig en niet vrij van tendensen”, merkte hij in zijn inleiding op. Aan die eenzijdige voorlichting weet hij ook de toename van het aantal actiegroepen. Hij pleitte er tenslotte voor, dat de VVD een actief beleid op het gebied van de milieuhygiëne zal stimuleren en steunen. „Dit klemt temeer, omdat de zorg voor het milieu een partijpolitieke speelbal dreigt te worden van de linkerzijde. Hiermee zou het belang van de bevolking niet gediend zijn”, aldus dr. Clarenburg. Hij wees verder nog op het onrustbarende verschijnsel van het lozen van Duits chemisch vuil in de

Mr. J. Drijber sprak over de gemeentelijke financiën.

Dr. L. A. Clarenburg formuleerde elf stellingen over de milieu-hygiëne

Noordzee, dat de zuurstofbronnen van de zee, die voor de aanvulling van onze zuurstofvoorraad van essentieel belang zijn, in gevaar zou kunnen brengen.

Ook het Kamerlid mevrouw E. Veder-Smit hield een inleiding over het vraagstuk van de milieuhygiëne. Zij wees er op, dat er een goed geformuleerd wetsontwerp ter tafel ligt, waarmee de regering gelukkig kan worden. Het uitgangspunt hiervan is, dat de vervuiler betaalt. Het wetsontwerp regelt het toezicht op luchtvervuiling en bestrijding ervan. Rijk, provincie en gemeenten krijgen het toezicht. Het Rijk kan saneringsgebieden aanwijzen waar

ernstige luchtvervuiling heerst. Voor de provincie is een taak weggelegd in de behandeling van conflicten tussen de gemeenten op dit terrein. Ook mevrouw Veder wees er op dat er op het terrein van de milieuhygiëne nog te weinig deskundigen zijn en dat opleiding hiervoor een dringende zaak is.

De dag van de kandidaat-raadsleden werd geopend door de voorzitter van de vereniging van staten- en raadsleden, de heer D. W. Dettmeijer, die tevens de eerste inleiding hield over de gemeentepolitiek en op vaderlijke wijze vragen van zijn gehoor beantwoordde. De heer Dettmeijer wees er op, dat er de raadsleden in de komende gemeenteraadsperiode andere politieke verhoudingen wachten. „Er doen nieuwe partijen in de raden hun intrede, die nog geen ervaring bezitten of verwarde ideeën hebben over wat de gemeenteraad zou moeten zijn. Dit zal de werkzaamheden bemoeilijken en de samenstelling van een college van b. en w. er niet eenvoudiger op maken. Er zal een neiging naar voren komen om van de gemeenteraad een parlement te maken en om te breken met het afspeelingscollege”, aldus de heer Dettmeijer, die duidelijk liet blijken met deze tendensen niet gelukkig te zijn. „De VVD wordt weleens de partij van de zwijgende meerderheid genoemd, die maar niet in beweging te krijgen is. De grote opkomst op deze dag wijst op het tegendeel” aldus de heer Dettmeijer, die de toekomstige raadsleden aanspoorde tot een „militant liberalisme”.

In zijn inleiding over de gemeentelijke financiën wees mr. J. Drijber, de burgemeester van Zwolle, op de belangrijke bron van inkomsten die de financiële verhoudingswet voor de gemeenten vormt. Tachtig procent van de gemeentelijke uitgaven voor sociale zorg komt uit het gemeentefonds, waaruit ook de kosten voor het lager onderwijs worden betaald. De veel te late afrekening van de onderwijsuitkeringen is volgens de inleider overigens de oorzaak van de moeilijke situatie, waarin vele gemeenten verkeren. Sommige wachten nog op uitkeringen over 1963. Er zijn ook gemeenten, die volgens mr. Drijber hun moeilijkheden voor een deel te wijten hebben aan het feit dat zij „te duur doen”. Als voorbeeld noemde hij „een grote gemeente aan het IJ”. Hij wees verder op het belang van een financiële vijfjarenplanning voor de gemeenten. „Zij geeft een goede indruk van het kostenniveau en stimuleert het efficiënt omgaan met de geldmiddelen” meende hij.

Penetratie

Als men diverse „behoudende” voormannen van de Partij van de Arbeid mag geloven is het allerm minst waar dat de PvdA zo langzamerhand geheel en al door Nieuw Links wordt ingekapseld. De jongste rel rond Meijer Sluysers in de afdeling Bussum doet evenwel anders vermoeden. Men zou in dit verband kunnen tegenwerpen dat het hier zuiver plaatselijke verhoudingen betreft. Akkoord. Een dergelijke stelling gaat evenwel niet op voor de landelijke politieke propaganda die door de PvdA via de televisie wordt gevoerd.

Tijdens de laatst gehouden uitzending zag men een nogal stuntelig opgesteld groepje mensen „op straat” die verklaarden waarom zij lid van de PvdA waren geworden. De presentatie ging in de stijl van: „Heeft u een wasmiddel ontdekt dat witter wast?” en was daarom nogal onnatuurlijk en doorzichtig. Doch dat is nog daar aan toe. De rode aap kwam echter pas goed uit de proletarische mouw toen alle ondervraagden zonder omwegen verklaarden tot de partij te zijn toegetreden op grond van de activiteiten van Nieuw Links. Geen woord over de algemene instelling of politiek van de PvdA. Men liet de loftrampet uitsluitend schallen over de inbreng van Van der Louw en zijn aanhangers. Geen ander motief had deze „geïnterviewden” tot toetreding van de club van Vondeling en Den Uyl kunnen bewegen.

De uitzending zal de Nieuw Linkers ongetwijfeld veel voldoening hebben geschonken, doch voor de PvdA in zijn geheel betekent dit een duidelijke capitulatie op het linkse front, waarbij overigens de Democratische Socialist 70 wel zijde zullen spinnen. Wij zijn niet geneigd ons verder in deze rode broedertwist te mengen, doch laat men nu eens ophouden het Nederlandse volk wijs te maken dat Nieuw Links slechts een onderstroming zou zijn. Zij deelt in toenemende mate in de PvdA de lakens uit.

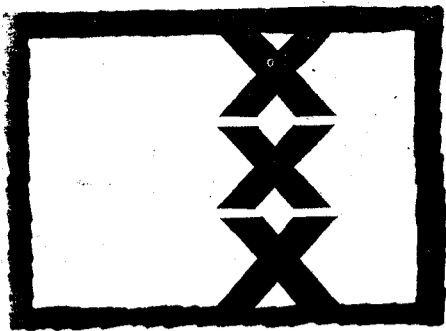
● vloeibare en gecomprimeerde industriële gassen

● autogene en elektrische lasgereedschappen

● medische gassen en apparatuur

HOEK
OXYGENIUM

N.V. W.A. HOEK'S MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK - N.V. MIJ.
"OXYGENIUM" STATIONSPLEIN 2 - SCHIEDAM - TEL. 010-260960

Doorbrekend inzicht

AMSTERDAM

- In het bijzonder om nieuwe leden kennis te laten maken met hun afdeling zal op maandag 20 april een ledenvergadering worden gehouden in het Paviljoen Vondelpark, om acht uur 's avonds.
- Op maandag 27 april houdt de afdeling een gewone ledenvergadering, zelfde plaats en tijd als de bijeenkomst met nieuwe leden.
- Formulieren voor het stemmen bij volmacht zijn van nu af gratis verkrijgbaar bij het secretariaat van de afdeling. Wilt u ook familieleden en kennissen op die mogelijkheid wijzen?
- De VVD-kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen zijn gaarne bereid te spreken op huiskamerbijeenkomsten. Wilt u zo'n bijeenkomst houden (met tenminste 15 belangstellenden per bijeenkomst), bel of schrijf dan het secretariaat.
- Na enkele mutaties in het dagelijks bestuur van de afdeling Amsterdam (de heren Makkreel, Haack en Goppel zijn uitgetreden wegens resp. benoeming in Provinciale Staten, op medisch advies en drukke werkzaamheden) ziet het DB er thans als volgt uit: F. Lauxstermann voorz., J. Hopman eerste secr., mr. J. M. Bast eerste penningm., mr. A. Vouïte tweede voorz., drs. D. F. W. van der Mark tweede secr., mr. T. Ooninx tweede penningm. De leeftijden liggen tussen 41 en 28 jaar.
- Het secretariaat van de afdeling Amsterdam is gevestigd aan de Vondelstraat 60, telefoon 128914.

HET kost Amsterdam toch wel moeite de juistheid van inzicht van de liberale fractie in de gemeenteraad te erkennen. Vorig jaar is door drs. A. Pais een voorstel ingediend om industriële vestigingen aan te trekken met behoud van wat er is, althans in zo ruim mogelijke mate. Nu is dan bijna een jaar later de Economische nota verschenen waarin een bemiddelingscentrum wordt aangekondigd dat bedrijven die zich in Amsterdam willen vestigen zo goed en snel mogelijk de weg wil wijzen om tot zaken te komen.

Op zichzelf is dat nog weinigzeggend omtrent de zich langzaam wijzigende inzichten van het Amsterdamse stadsbestuur inzake het economische beleid voor de stad. Duidelijker is al dat in de nota wordt gezegd dat de economische groei in potentie aanwezig is maar dat aan een aantal randvoorwaarden nog niet is voldaan. Een van die randvoorwaarden is het bestaande stelsel van gronduitgifte dat „aan een nadere studie zal moeten worden onderworpen”.

Nu is een van de zaken die door de liberale fractie telkens en voortdurend zijn betoogd dat het Amsterdamse gronduitgiftebeleid op de helling moet. In dit verband is ook zeer interessant dat onlangs de directeur van de dienst havens- en handelsinrichtingen zich heeft laten ontvallen dat bijv. de kwestie van het Amsterdamse erfpachtstelsel natuurlijk wel voordelen heeft, maar — zo ongeveer kon zijn betoog worden uitgelegd — een verdediger door dik en dun van dat stelsel was hij toch ook niet.

Een ander zeer belangrijk punt is de kwestie van de bestemming van het nog steeds braakliggende terrein van meer dan duizend hectare aan het Noordzeekanaal. Een aantal jaren geleden heeft de toenmalige wethouder voor economische aangelegenheden, drs. J. M. den Uyl het evangelie verkondigd dat daar

uitsluitend petrochemische industrie moest komen, dat was de industrie van de toekomst, die als basisindustrie een geweldige aantrekkingskracht op toeleverars en aanvullende industrieën zou hebben.

Het is ook alweer enkele jaren geleden dat opnieuw de liberale fractie aandrang op verlating van dit ijzeren wetje en juist ook voor dit gebied eens te denken aan andere mogelijkheden voor bedrijven die diep vaarwater behoeven, en met name kon daarbij worden gedacht aan assemblagebedrijven voor de automobiellindustrie.

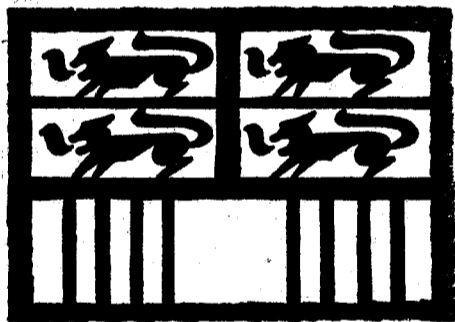
Op het ogenblik is de kwestie van de autofabrieken zeer actueel want zo langzamerhand is het voor niemand meer een geheim dat twee grote Japanse autobedrijven een vestigingsplaats in West-Europa zoeken. Enkele grote steden, waarbij Amsterdam, Rotterdam en Antwerpen staan klaar om deze bedrijven met warm applaus binnen te halen. Het is dan ook een uitermate aantrekkelijk project, dat niet de reële of sentimentsbezwaren heeft van milieuverontreiniging, dat een zinrijke werkgelegenheid biedt en dat de diversiteit van het industriepalet vergroot.

Voor Amsterdam is dat zeer belangrijk want ook in de nota wordt er geen twijfel aan gelaten dat er vooral in de secundaire sector wel wat mag gebeuren. Het „groeiervormen” van de Amsterdamse Industriesector is dalende, zegt de nota, al wordt er dan aan toegevoegd dat de ontwikkeling van de tertiaire sector dit compenseert. Dit laatste is niet helemaal juist; in het zeer recente verleden is ook in de tertiaire sector weinig groei te zien. De noodzaak om industrie aan te trekken wordt voor Amsterdam steeds klemmender, zelfs als de hoge kosten van het braakliggen van ten dele reeds opgespoten terrein in het havengebied buiten beschouwing blijven.

De grote vraag is nu hoe Amsterdam ligt in de race naar de Japanse autofabrieken. Ongetwijfeld is de aanwezigheid van de Fordfabriek een voordeel, maar het is niet genoeg. Er zullen heel reële voordelen moeten zijn om te kunnen concurreren tegen de andere gegadigden. In de loop van vorig jaar heeft een vertrekkende directeur van een grote maatschappij eens gezegd dat Amsterdam voor industrie een goede vestigingsplaats is, maar — als uitgangspunt voor overleg — geen voordelen heeft boven andere goede vestigingsplaatsen. Het getuigt van realiteitszin om daarvan uit te gaan.

Tot in zekere mate heeft Amsterdam zichzelf in het vlees gesneden met de afwijzing van Progil. Dat althans moet worden opgemaakt uit een opmerking van de directeur van de dienst havens en handelsinrichtingen in diezelfde toespraak van hiervoor, waarin hij zei dat het „progileffect” tot zelfs in Japan bekend is. In deze simpele vorm kan dat eenvoudig niet waar zijn. Ongetwijfeld zal de afwijzing van Progil in de petrochemische sector een duidelijke aarzeling hebben veroorzaakt, maar het moet toch voor ieder duidelijk zijn geworden dat die afwijzing geenszins een antagonisme tegen industrie verraadt. Er zijn wellicht enkele groepjes in de gemeenteraad waar dat antagonisme wel bestaat maar die vormen de beleidsmening niet. En de economische missie die kortgeleden naar Japan is geweest — en daar ook over de vestiging van automobiellbedrijven heeft gesproken — moet toch waarlijk in staat zijn geweest om het onderscheid duidelijk te maken.

In elk geval blijkt uit de recente economische nota en uit andere indicaties dat er een gezond economisch inzicht in Amsterdam begint door te breken. Dat is verheugend en met voldoening mag worden vastgesteld dat de liberale fractie die doorbraak aanwijsbaar heeft bevorderd.

Kloof dichten

ROTTERDAM

- Onze partijgenoot W. Baggerman heeft in de Rotterdamse gemeenteraad succes gehad met een Initiatiefvoorstel dat gericht was op toetreding van de gemeente Rotterdam tot de Nederlandse sectie van de Raad der Europese gemeenten. Zijn voorstel werd met grote meerderheid van stemmen aangenomen, nadat burgemeester en wethouders — onderling verdeeld — hunnerzijds geen aanbeveling hadden willen doen.
- De afdeling Rotterdam van de VVD houdt maandagavond 27 april om acht uur een vergadering in het Rijnhotel. Onder meer komt aan de orde de kandidaatstelling van leden voor de Tweede Kamer.
- Het secretariaat van de afdeling is gevestigd Avenue Concordia 83, Telefoon: 133995.

AAN het ijveren van de actiegroep Het Oude Westen voor een beter woon- en leefklimaat van het Gouverneurskwartier zitten allerlei interessante aspecten. Het kan geen kwaad daar enige aandacht aan te besteden. Het ijveren van de groep kan namelijk gelden als een schoolvoorbeeld van de mogelijkheden die een buitenparlementaire actie, mits goed geleid, vermogen te openen. In het Rotterdamse geval kan zonder voorbehoud worden geconstateerd dat het gemeentebestuur in aanzienlijke mate is bezweken voor de geconcentreerde druk van de publieke opinie in de buurt.

Voor goed begrip van zaken: de Gouverneursbuurt is in de Rotterdamse saneringsnota genoemd als één van de oude wijken die voor sanering in aanmerking komen, niet onmiddellijk maar toch wel binnen een afzienbare tijd. Daarin zal men wel de verklaring moeten zoeken van het feit dat de buurt al jarenlang geen voorkeursbehandeling heeft genoten van de gemeentelijke diensten. De eerlijkheid gebiedt te erkennen dat de buurt, die toch al ernstig gebukt ging onder de smakeloosheid waarmee de bouwers in het laatste kwart van de vorige eeuw aldaar aan het werk zijn geweest, een sterk verpauperde indruk maakte.

Door het optreden van de actiegroep zal daar nu met bekwaame spoed wat aan gedaan worden. De bestrating zal worden verbeterd, er zullen kinderspeelplaatsen worden aangelegd of — voorzover zij bij scholen in de buurt reeds aanwezig zijn — beschikbaar worden gesteld, autowrakken en grof vuil zullen worden verwijderd. Bovendien hebben burgemeester en wethouders zich bereid verklaard tot overleg met de actiegroep over mogelijke andere verbeteringen.

De actiegroep heeft dus reden tot tevredenheid. Daarbij is het opmerkelijk

dat het werk van de groep geleidelijk van karakter is veranderd. De oorspronkelijk buitenparlementaire actie is in parlementaire banen geleid. Dit is te danken geweest aan het socialistische Kamer- en raadslid dr. J. H. Lamberts die zich met het streven van de actiegroep zodanig heeft geïdentificeerd, dat hij zich tot adviseur heeft laten benoemen. Hetgeen tot onmiddellijk gevolg heeft gehad dat de activiteiten van de groep via hem een kanaal naar de gemeenteraad hebben gevonden.

Wij zijn geneigd dat een plezierige ontwikkeling te noemen. Buitenparlementaire acties bergen het gevaar in zich dat zij uit de hand kunnen lopen. Dat gevaar was zeker in dit geval niet helemaal denkbeeldig. De actie vertoonde onmiskenbaar een zekere escalatie, wat kon duiden op krachtige invloeden van ervaren ultra-links georiënteerde organisatoren. Nu, die invloeden waren er ook. Om te beginnen van de heer W. ter Braak, die wij in politieke zin hebben horen karakteriseren als een Peking-communist. Verder van mevrouw C. W. Barendregt, eens medewerkster van het bureau voor rechtsbijstand van de Eenheids Vakcentrale.

Daar komt dan nog bij dat de actie van de buurt wordt gesteund door een aantal jongeren, die consequent weigeren ook maar enig gezag te erkennen, zelfs geen gezag van hun gelijken. Tussen deze jongeren en de Socialistische Jeugd — ook al weer zo'n ultra-linkse

organisatie — zal vermoedelijk wel verwantschap bestaan. De SJ heeft trouwens in de Gouverneursbuurt haar verenigingsruimten.

Hoe zeer het ageren van de actiegroep door het optreden van dr. Lamberts ook een betere, want meer legale koers heeft gekregen, er blijven niettemin vragen onbeantwoord. Waar gaan we met zulke acties naar toe? Zal de succesvol verlopen actie van de Gouverneursbuurt het sein zijn voor even fanatiek gevoerde acties van andere oude, voor sanering in aanmerking komende wijken? Zullen burgemeester en wethouders dan even tegemoetkomend (kunnen) zijn als in dit geval? En zal die tegemoetkomendheid dan weer ten koste gaan van bepaalde andere objecten?

Want zoveel is zeker: de gemeente kan, zoals de liberale wethouder het in de raad heeft uitgedrukt, nooit verder springen dan haar financiële polsstok lang is.

Er is overigens nog iets. Het verschijnsel van buitenparlementaire acties als die van de actiegroep Het Oude Westen kan worden uitgelegd als het bestaan van een kloof tussen kiezers en gekozenen, zo men wil tussen overheid en burgerij. Het is niet erg dat we een beetje hard met de neus op dit feit zijn gedrukt. We kunnen nu immers met de vereiste ernst gaan overwegen wat er gedaan kan en moet worden om die kloof te dichten. Gezien de hierboven signaleerde gevaren kan dit niet snel genoeg gebeuren.

Bokma *het allerbeste!*
Oude genever * Bessenrood * Citroen jenever

onder de loep

door A. W. Abspoel

● Nog eens: de Statenverkiezingen

Het gebeurt niet zo dikwijls, dat de partij-ideoloog van D'66 drs. Gruijters en wij het over een bepaald punt volkomen eens zijn. Zo'n uitzonderlijk geval echter heeft zich nu voorgedaan ten aanzien van de visie op de 30 pct. wegblijvers bij onze eerste verkiezingen zonder wettelijke opkomstplicht-met-straftsanctie.

Wij hadden in ons vorige nummer o.a. betoogd, dat dit aantal wegblijvers niet ongunstig afstak tegen wat bijvoorbeeld in Frankrijk, Engeland en West-Duitsland een constante praktijk blijkt te zijn en daar normaal wordt geacht.

Op dezelfde dag dat onze bedoelde beschouwing verscheen, bleek de heer Gruijters in De Haagse Post tot gelijke conclusie te zijn gekomen. Ook hij achtte 70 pct. opgekomenen — al had hij er meer verwacht — gezien de praktijk in het buitenland „helemaal niet zo verbijsterend”. Als er in Engeland regionale vertegenwoordigers worden gekozen, blijft vaak meer dan de helft van de kiesgerechtigden thuis. In Amerika vindt men 60 pct. opkomst heel gewoon als het, eens in de vier jaren, om de gelijktijdige verkiezing van president en volksvertegenwoordigers gaat; 50 pct. is normaal als er alleen maar volksvertegenwoordigers gekozen worden en het presidentschap niet in het geding is.

En nu we het in deze rubriek toch nog een keer over de jongste statenverkiezingen hebben, is het wel aardig hier in aansluiting op hetgeen wij elders in ons blad over een aantal plaatselijke uitslagen vermelden, nog één zo'n uitslag speciaal naar voren te halen.

Het algemeen secretariaat van de partij zond ons een enthousiast briefje van de heer P. Loos, secretaris van onze Zwolse afdeling, namens zijn bestuur. Hij vestigde daarin de aandacht op de verkiezingsresultaten aldaar van respectievelijk D'66 en de VVD. Een vergelijking, welke des te interessanter is omdat na de Kamerverkiezing van februari '67 in juni '67 nog een tussentijdse raadsverkiezing in „Groot-Zwolle” werd gehouden als gevolg van een aantal grenswijzigingen. Bij die raadsverkiezing behaalde D'66 toen 9,4 pct., doch viel op 18 maart jl. terug tot 6,7 pct. De VVD behaalde in 1967 voor de raad 9,8 pct., maar steeg op 18 maart jl. voor de statenverkiezing tot 12,2 pct. in Zwolle. Een mooi resultaat, waar wij onze Zwolse geestverwanten graag mee gelukwensen!

● Directe democratie

Aan de vooravond van de statenverkiezingen gaf collega Jansen van Galen in De Haagse Post een soort populair-wetenschappelijke „Anatomie van D'66”. Een lezenswaardig verhaal, waarop wij nog wel eens zullen terugkomen. Voor het ogenblik zij als typering van de verwachtingen die vóór en in de verkiezingsweken in die kring werden gekoesterd, vermeld dat tot tweemaal toe D'66 als de eerlang wellicht derde partij in Nederland werd afgeschilderd.

Aan het slot van dat artikel werd onthuld wat de voorlieden voor ogen staat: „In 1971 hopen de Democraten in de algemene verkiezing hun slag te slaan. Als dan de verkiezingen geen regeringsmeerderheid opleveren, zal Hans van Mierlo als leider van de derde partij zijn eisen kunnen stellen.”

We kennen thans de uitslag van de statenverkiezingen en met de 7,7 pct. voor ogen welke D'66 landelijk behaalde, doet deze verwachting wel wat overspannen aan. Voorlopig ziet het er bepaald niet naar uit dat D'66 de VVD van de derde plaats zal verdringen. En dat Van Mierlo in 1971 „zijn slag zal kunnen slaan” en „zijn eisen zal kunnen stellen”, lijkt al evenmin erg waarschijnlijk.

Na de kater van de „teleurstellende overwinning” (als we het zo mogen uitdrukken) is daar nu nog het verwarde partijcongres te Rotterdam op gevolgd. Hier werd de wankelende structuur van deze nieuwe partij, die alle andere partijen wel eens zou doen ontploffen en die de politieke dienst in Nederland dacht te gaan uitmaken, op wel zeer onbarmhartige wijze blootgelegd.

De verwarring en het politieke en organisatorische dilettantisme, welke daar ten toon werden gespreid, waren zo evident dat geen verslaggever hier omheen

kon. En dat ondanks de opvallende sympathie en aanhang welke de nieuwe partij aanvankelijk in journalistieke kringen leek te hebben verworven.

De tot het uiterste doorgedreven methode van de zogenoemde „directe democratie”, een der stokpaardjes van D'66, bleek zelfs voor eigen gebruik onhanterbaar. Ieder lid dat de moeite had genomen naar Rotterdam te komen, kon naar hartelust voorstellen, amendementen en moties indienen of door ordevoorstellen voor de nodige vergaderingsstagnatie zorgen. Geen wonder dat voorzitter Beekmans op een gegeven ogenblik uit de papierwinkel geen wijs meer kon worden en vertwijfeld uitriep: „Ik zie het niet meer; ik heb er geen notie van hoe moet worden gestemd en waarover. Zo gaat het niet langer.” In de algemene verwarring werden dan ook harde noten gekraakt als: „We zijn een partij van technocraten en beroepscongressisten geworden, die gevluucht zijn in het fabriceren van programma's. We gaan in vlijt ten onder.”

Nog dezer dagen noemde prof. dr. F. Hartog in zijn bekende rubriek in Het Algemeen Handelsblad de directe democratie een democratie waarbij de inzittenden een auto besturen door gezamenlijk het stuur te hanteren. Maar dat voert de democratie ad absurdum, zodat zij zichzelf onmogelijk maakt. De democratie functioneert slechts als de chauffeur alleen stuurt, maar de opdracht waar hij heen moet rijden van de inzittenden krijgt.

D'66 zal nog heel wat moeten leren in de harde praktijk van het politieke leven. Ervaring wordt in deze tijd niet zo hoog meer aangeslagen, maar zij vormt toch altijd nog een belangrijke factor die zowel in het maatschappelijke als in het politieke leven niet straffeloos kan worden genegeerd. Ook pragmatici kunnen daar niet onder uit.

● André Kloos jeune premier af

De heer Kloos, voorzitter van het NVV, heeft het af laten weten. Maandenlang is hij door een aantal journalistieke supporters met niet aflatend enthousiasme tot toekomstig lijstaanvoerder van de PvdA en van de met haar te verbinden progressieve concentratie gebombardeerd. En na het — huns inziens wel te verwachten — succes zou hij ongetwijfeld Nederlands „jeune premier” worden.

Het is op een bittere teleurstelling uitgelopen. Tot nu toe had de heer Kloos dit enthousiasme met een glimlach en een voorzichtig afwachten over zich heen laten gaan. Maar thans is de klap gevallen. De heer Kloos heeft voor de eer bedankt, voor zover men van bedanken kan spreken als het gaat om een nog slechts imaginair aanbod.

Met uitzondering van de heer Mertens, zijn vakbondsbestuurders bij ons in het algemeen nogal nuchtere lieden. En zo iets bij de Statenverkiezingen is duidelijk geworden dan is het wel dat noch de door Nieuw Links overheerste en op splijten staande Partij van de Arbeid, noch een progressieve concentratie (PAK) met of zonder D'66 in 1971 een schijn van kans heeft.

„Mij niet gezien,” heeft de heer Kloos onmiddellijk bij zichzelf gezegd en hij heeft dat, in wat officieel bewoordingen, vorige week ook duidelijk aan de vertegenwoordigers van de pers laten weten. Geestig en laconiek was de opmerking van de heer Kloos, die we in het NRC-verslag aantreffen: „Eigenlijk is er de laatste tijd te veel over mij geschreven in verband met de partijpolitiek. Ten onrechte hebben de publiciteitsmedia blijkbaar gemeend dat het beeld van de Nederlandse politieke leiders zonder mij niet volledig was.” De heer Kloos is dan wel afgeschilderd als lijsttrekker en toekomstig minister-president, maar hijzelf wil op het ogenblik liever wat afstand nemen van de politiek, behalve in zijn taak als Eerste-Kamerlid.

En toen kwam dan het hoge woord eruit: Een beroep van de PvdA om als lijsttrekker op te treden zal hij niet overwegen. Dan zou hij voorlopig op postie-leider moeten worden en daar ziet hij niets in. Wanneer hij die taak afweegt tegen zijn werk voor de vakbeweging, dan is het laatste aantrekkelijker. Maar waarom zou de heer Kloos in 1971 oppositieleider worden en blijven? Ook daarover is hij duidelijk. Hij acht een concentratie van PvdA, PPR en D'66 voor 1971 nog wel mogelijk, maar dat deze een regeringsmeerderheid zou halen acht hij terecht buitengesloten.

● Visie van Witteveen

In Elseviers Magazine van 11 april jl. kan men een belangwekkend gesprek gepubliceerd vinden, dat Elseviers hoofdredacteur drs. F. A. Hoogendijk dezer dagen met minister Witteveen mocht hebben. We zullen ons hier moeten beperken tot 's ministers openhartige antwoord op de vragen over de nieuwe programmavoorstellen van de KVP en de ARP, voor zover die de belastingdruk in de volgende kabinetsperiode willen laten oplopen van 29 tot 31 pct.

Op de vraag of hij dat redelijk achtte zei de minister: Over de gehele periode gezien is het natuurlijk wel een flinke stijging, maar aan de andere kant is het niet zoveel meer dan de 0,3 pct. die de belastingdruk thans door de progressie vanzelf ieder jaar stijgt.

De minister antwoordde bevestigend op de vraag of hij zich niet zou kunnen voorstellen dat een volgende minister van financiën zou zeggen dat er maar eens een eind moet komen aan een verdere stijging van de belastingdruk. Hij meende echter, dat dit meer zou afhangen van wat de meerderheid van ons volk wil. Minister Witteveen gelooft dat het moment niet zover af ligt dat het grootste deel van ons volk zal zeggen dat het nu welletjes is. De politieke partijen en allerlei belangengroeperingen hebben vele wensen die nog meer geld zullen vergen, maar het bedrijfsleven (werkgevers en werknemers) wil juist het besteedbare loon behoorlijk laten stijgen. Deze veelal tegenstrijdige eisen zullen door de regering in evenwicht moeten worden gebracht. Winstpunt in de programmavoorstellen van de KVP, die onder leiding van prof. Steenkamp zijn opgesteld, is in ieder geval dat niet alleen wensen worden geuit, maar dat ook wordt aangegeven hoe die eventueel zullen moeten worden gefinancierd. Minister Witteveen meent, dat men alleen maar met een zwaardere belastingdruk kan instemmen als dit niet via de ene burger naar de andere burger wordt afgewenteld, en niet tot een verdere inflatie leidt.

Op de vraag welk percentage inflatie de bewindsman in een moderne welvaartsstaat onvermijdelijk acht was zijn reactie, dat hij liever in de toekomst helemaal geen inflatie zou zien ontstaan, maar hij moest toegeven dat dat „een wensdroom lijkt”. Een percentage van 2 à 3 pct. lijkt hem in de huidige constellatie nauwelijks te voorkomen. Daar staat dan tegenover — en dat wordt nogal eens vergeten — dat een aantal produkten regelmatig in kwaliteit verbeterd zodat men erover kan twisten of een prijsstijging van 2 tot 3 pct. wel helemaal als inflatie mag worden bestempeld.

De ARP wil bij een volgende kabinetsperiode een verhoging van de vermogensbelasting, een belasting op speculatiewinsten en een belangrijke verzwaring van de successierechten op het erven van grote vermogens. Ook daarop toonde de minister zich bereid zijn persoonlijke visie te geven. In verhoging van de vermogensbelasting ziet de huidige bewindsman niet veel aantrekkelijks. Anders gezegd: hij ziet grote bezwaren. Men moet de vermogensbelasting duidelijk in verband zien met de inkomstenbelasting. De vermogensbelasting wordt in feite op het inkomen (en dus boven op de reeds sterk progressieve inkomstenbelasting) betaald. En als men het geheel bekijkt in EEG-verband, dan steekt onze combinatie van inkomsten- en vermogensbelasting qua hoogte al ver uit boven die van andere landen. Mede gezien in dit licht, zou hij het onverstandig vinden om de vermogensbelasting in ons land nog verder te verhogen.

De belasting op speculatiewinsten is al een oud discussiepunt. Daar zijn óók allerlei bezwaren tegen. De minister vindt het altijd illustratief dat het plan dat het kabinet-Cals hiervoor had uitgewerkt, een netto-opbrengst zou geven van slechts f5 miljoen! Het lijkt hem dan ook geen indrukwekkende maatregel gezien uit het oogpunt van een financiering van collectieve voorzieningen. Daarmee is het in zijn ogen veroordeeld.

Het antwoord op de vraag of een belangrijke verzwaring van de successierechten op de vererving van grote vermogens méér zou opleveren hangt natuurlijk af van de mate van verzwaring. Toch kan ook die verhoudingsgewijs niet veel opleveren. Prof. Witteveen ziet hier echter minder bezwaar tegen dan tegen een verhoging van de vermogensbelasting in het algemeen. De vraag is echter of men de hogere opbrengst van een verzwaring van de successierechten wel als een reëel dekingsmiddel mag zien.

Over de door de heer Hoogendijk tenslotte gestelde vraag in hoeverre de omzetbelasting volgend jaar moet worden verhoogd wilde de bewindsman nog geen uitspraak doen. Het moet nog wat verder in het jaar zijn om te kunnen beoordelen wat de structurele opbrengst van de belasting nu is. Voorts kan er zich nog een aantal nieuwe elementen in de begroting van 1971 voordoen.

Zwolsman

DEN HAAG

● Algemene ledenvergadering van de Haagse afdeling van de VVD op woensdag 22 april a.s. 8.15 u. in Ambassador, Zeestraat, Voorlopige kandidaatstelling leden Tweede Kamer.

● Secretariaat: Leuvensestraat 20, Scheveningen. Tel. 554440; postgiro 392503.

DE „harde lijn”, die b. en w. en de gemeenteraad nu hebben ingenomen tegenover de EMS van de heer R. Zwolsman, is niet zonder gevolgen gebleven. Het gaat inderdaad hard tegen hard, zoals blijkt uit de door de heer Zwolsman aangekondigde sluiting van het Circustheater. Geeft de EMS gevolg aan dit ultimatum, dan is dat een heel ernstige zaak, want het Circustheater vervult een onmisbare taak in het Haagse culturele leven, dat toch al niet overvloedig van gevarieerde manifestaties. Intussen blijkt de heer Zwolsman ook flink met het Amsterdamse gemeentebestuur over hoop te liggen.

Men zou zich de vraag kunnen stellen: met wie heeft de heer Zwolsman eigenlijk geen ruzie? In elk geval blijken er heel wat instanties te zijn, die, volgens de heer Zwolsman, al zijn goed bedoelde plannen in de war zouden schoppen. Tal van interviews in de afgelopen weken leggen getuigenis af van de toorn des heren Zwolsman. Merkwaardig is, dat in al die interviews wel gesproken wordt over de moeilijkheden, die de EMS de laatste jaren heeft ondervonden, maar dat daarin met geen woord wordt gerept over hetgeen de heer Zwolsman gedaan en niet gedaan heeft. Van zijn woningbouwplannen in o.m. Leyenburg en Duinzicht heeft hij niets of nauwelijks iets gerealiseerd. Wel bouwde hij een derde eiland aan de Pier in Scheveningen, die hij daarmee uit een architectonisch-esthetisch oogpunt meteen verknoeiide. Hij sloot en sloopte hotels, hij bracht alle Rutex'en om zeep, beloofde Den Haag een winkelcentrum in Mariahoeve, een prachti-

ge bebouwing van de Frederikstraat e.o. en een Nervi-plan voor het verkrotte Spuikwartier.

Goed, over deze laatste drie zaken gaat nu o.m. de ruzie met het Haagse gemeentebestuur, maar het is wel triest, dat de heer Zwolsman in zijn gretig toegestane interviews, ook op de beeldbuis, alle schuld van z'n moeilijkheden op de overheid gooit. Het steken van de hand in eigen boezem is er bij de heer Zwolsman niet bij. Het is natuurlijk zijn goed recht als particuliere ondernemer te trachten het onderste uit de kan te halen, maar op z'n zachtst uitgedrukt, doet het toch wel merkwaardig aan, dat er van al zijn fantastische plannen, die hij voor Den Haag koesterde, vrijwel niets terecht is gekomen.

Gelukkig kunnen we wat de stadsvernieuwing betreft ook wat blijder geluiden laten horen. Deze dagen gaf de gemeenteraad zijn volledige instemming te kennen met de overeenkomst met de Nederlandse Spoorwegen over de bouw van het nieuwe station Centraal en dat houdt mede in, dat een begin gemaakt kan worden met de aanleg van de eerste fase van het semi-metro-net en met de voltooiing van het Bezuidenhoutkwartier. Het was te begrijpen, dat onze wethouder Dankelman over dit alles zijn blijdschap en voldoening tot uitdrukking bracht.

Er is niet minder reden tot voldoening over de door prof. Lucas ontworpen structuurschets voor de wijk tussen station Centraal en het Spui, waaraan de hoogleraar de naam van „De nieuwe Hout” heeft gegeven. Het is natuurlijk niet zeker, dat deze schets ook zo gereaa-

liseerd zal (kunnen) worden, maar het ontwerp is tenminste iets, waarin het gemeentebestuur zich kan vastbijten. Het biedt de mogelijkheden om met het Rijk en institutionele beleggers over de bebouwing te gaan overleggen. Of alle geprojecteerde kantoorcomplexen in de Nieuwe Hout een plaats zullen moeten krijgen, is een vraag, die bij ons enige twijfel heeft opgeroepen. Zeker, prof. Lucas heeft in de omgeving van het Plein ook enkele woonflats gedacht, maar het zou ons tiever zijn, indien er in of tegen het nieuwe centrum wat meer woonruimte zou kunnen worden geschapen. We weten, dat dit niet gemakkelijk te verwezenlijken zal zijn, omdat de grond in deze omgeving bijzonder duur is; eigenlijk te duur voor woningbouw. Maar wil men dit nieuwe deel van de stad een grote(re) levendigheid geven, dan zal men o.i. een groter woon-element niet kunnen missen.

Zoals de Nieuwe Hout nu is ontworpen valt te vrezen, dat dit deel van de nieuwe city eenzelfde doodse indruk zal gaan maken als thans bijv. de Rotterdamse Coolsingel e.o. in de avonduren te zien geeft. Dat zouden we betreuren. Het gemeentebestuur zal er goed aan doen dit aspect bij de uiteindelijke vormgeving nadrukkelijk in zijn overwegingen te betrekken. We zijn ons er ten volle van bewust, dat het saneren van oude woonwijken al bijzonder moeilijk is; nog moeilijker is ongetwijfeld de sanering van een binnenstad. Indien het gemeentebestuur hiervan doordrongen is dan betekent de nieuwe aanzet een geweldige uitdaging.

Agglomeratie

EINDHOVEN

● Op maandag 20 april a.s. spreekt het Tweede-Kamerlid Schlingemann in Hotel der Kinderen, Stationsstraat, Best. Onderwerp: kansen en mogelijkheden van de zelfstandige. Aanvang 8 uur.

Alle gemeenteraden, die tot de agglomeratie Eindhoven behoren, t.w. Best, Eindhoven, Geldrop, Heeze, Nuenen, Oirschot, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre hebben nu het voorontwerp van wet bestuurlijke structuur stadsgewest Eindhoven behandeld. Het dagelijks bestuur van het Samenwerkingsorgaan Agglomeratie Eindhoven heeft kennis genomen van de notulen van de desbetreffende raadsvergaderingen en zijn commentaar daarop geleverd.

Er is maar één gemeente, n.l. Nuenen, die tegen het wetsontwerp heeft gestemd n.a.v. een amendement, dat door de agglomeratieraad werd aangevaard (en nu ook eenstemmig is overgenomen door het dagelijks bestuur, van wie het oorspronkelijke voorstel afkomstig was). In het oorspronkelijke voorstel van het dagelijks bestuur stond, dat de stadsgewestraad zou bestaan uit alle wethouders van de tien gemeenten en een even groot aantal gemeenteraadsleden, niet-wethouders. Op die manier zou de stadsgewestraad uit 60 personen bestaan. Bij amendement werd dit artikel als volgt gewijzigd: De stadsgewestraad bestaat uit a) drie wethouders van de gemeente Eindhoven, aan te wijzen door de raad van die gemeente, b) één wethouder van elk der andere gemeenten, aan te wijzen door de raad van zijn

gemeente, c) drieëndertig andere leden, gekozen door de leden van alle gemeenteraden uit de leden van alle gemeenteraden: Door deze wijziging zal de stadsgewestraad uit 45 personen bestaan, wat voor kleine gemeenten het risico meebrengt, dat ze eventueel alleen door hun wethouder vertegenwoordigd worden.

In zijn commentaar zegt het dagelijks bestuur het niet eens te zijn met het standpunt van Nuenen, dat door het amendement de betrokkenheid van de colleges van b. en w. en de gewenste functionele integratie zouden worden geëlimineerd. Ook wordt volgens het dagelijks bestuur de afstand tussen de betrokken gemeentebesturen en het bestuur van het stadsgewest niet onaanvaardbaar vergroot. (Nuenen staat op het standpunt, dat het oorspronkelijke voorstel — 60 leden, onder wie alle wethouders — een betere coördinatie zou garanderen). Het dagelijks bestuur vindt ook de tussenoplossing van Best n.l. 23 door de politieke partijen aangewezen leden en drie wethouders uit Eindhoven, één uit alle randgemeenten, en één wethouder of raadslid, aangewezen door zijn eigen gemeente, niet juist in verband met de noodzakelijke afspiegeling van de politieke schakeringen. Ook de kleine gemeente Heeze, hoewel voorstemmer van het ontwerp, heeft la-

ten aantekenen de voorkeur te geven aan de oorspronkelijk geplande samenstelling van de stadsgewestraad. Er is niet veel kans, dat deze kleine gemeenten gehoor zullen krijgen. Als de agglomeratieraad — en dat ligt in de lijn der verwachtingen — het voorontwerp van wet heeft aangenomen, gaat het terug naar de tien gemeenten, die er zich dan voor 1 juli over moeten uitspreken. Bezwaren kunnen worden besproken met het dagelijks bestuur. Na 1 juli gaat het voorontwerp naar gedeputeerde staten van Noord-Brabant en naar de regering. Verwacht wordt, dat het niet vóór 1973 in Tweede en Eerste Kamer behandeld zal worden.

Al op 1 januari 1965 kwam na een studie van enkele jaren door de besturen van de tien gemeenten in samenwerking met het Economisch Technologisch Instituut voor Noord-Brabant de Regeling Samenwerkingsorgaan Agglomeratie Eindhoven tot stand, die in alle agglomeratiegemeenten met geestdrift werd ontvangen. De doelstelling was: Het behartigen van gemeenschappelijke belangen op het gebied van de ruimtelijke ordening binnen de agglomeratie en het bevorderen van verdere bestuurlijke samenwerking. Er werd een werkgroep (die zich ruim drie jaar aan zijn taak wijdde) ingesteld om het dagelijks bestuur van het samenwerkingsorgaan te adviseren bij de totstandkoming van een nieuw openbaar lichaam: Het stadsgewest Eindhoven, waarvan nu het voorontwerp van wet klaar is.

Ondertussen zijn er ook al door het samenwerkingsorgaan tastbare resultaten bereikt. Zo kwam men o.a. tot een centrale registratie van woningzoekenden en verdeling van het jaarlijkse woningwetcontingent door het samenwerkingsorgaan. Ook kwam er een centrale documentatie betreffende bedrijfsterrijnen en een centrale registratie van aanvragen voor dergelijke terreinen. Door de agglomeratieraad werd een groot terrein, gelegen onder de gemeente Son en Breugel, aangewezen voor de aanleg van bedrijfsterrijnen en aan de gemeentebesturen van Eindhoven en Son en Breugel werd gevraagd zo spoedig mogelijk maatregelen te nemen om op zo kort mogelijke termijn tot ontwikkeling van deze terreinen te komen. Daarvoor zijn inmiddels al tal van doeltreffende stappen genomen. Men is gekomen tot uniformering van gemeentelijke voorschriften. Zo is er bijvoorbeeld nu al in alle gemeenten van de agglomeratie eenzelfde bouwverordening en eenzelfde drank- en horecaverordening. In het voorontwerp van wet behoren tot de voornaamste taken van het stadsgewest voorzieningen t.a.v.: bedrijfsvestiging en werkgelegenheid, verkeer en openbaar vervoer, recreatie, milieuhygiëne.

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

meer dan 1 miljard aan hypotheek

Amsterdam - Arnhem - Eindhoven - Enschede
's-Gravenhage - Groningen - Rotterdam

LDC-voorzitter exit

door mr. F. Korthals Altes

Op 11 april vond een bijeenkomst plaats van 19 LDC'ers onder wie de vijf overgebleven leden van het bestuur van oorspronkelijk negen leden. Aan de orde was een voorstel tot opheffing van het LDC. Dit voorstel kreeg wel de meerderheid van de stemmen, maar niet de vereiste drie-kwart meerderheid. Redenen voor de opheffing zouden zijn dat volgens het bestuur van de doelstellingen van het LDC weinig terecht was gekomen.

Toen het LDC in 1962 werd opgericht werden die doelstellingen neergelegd in een brochure „Nieuwe Wegen”. Deze doelstellingen — en nog veel meer — zijn inmiddels volledig verijzenlijkt. Misschien niet zozeer door het actief optreden van het LDC als zodanig (wel door individuele leden overal in het land) maar meer door de besturen van de kamercentrales, die in 1962 de stoot gaven tot belangrijke reorganisaties in de partij, door de sinds 1962 opgetreden voorzitters van de Tweede Kamerfractie en door het in 1963 opgetreden nieuwe hoofdbestuur.

Dit HB heeft sinds 1963 stelselmatig bij de voorbereiding van de vele politieke en organisatorische hervormingen (herziening reglementen, nieuw beginselprogramma, verkiezingsprogramma 1967, rapport Kiezer en Gekozenen) en in tal van commissies LDC'ers benoemd, die op deze wijze veel constructieve ideeën die bij hen leefden aan de partij ten goede konden doen komen. Tenslotte werd het hele LDC-bestuur opgenomen in het Liberaal Beraad.

Volgens de voorzitter van het LDC, de heer D. R. F. van Bremen, had het LDC o.a. als doelstelling een brug-functie te vervullen tussen de VVD en liberalen in andere partijen. Wie de rapporten van het Liberaal Beraad nog eens doorleest zal zien dat daarin — ook door de andere aan dit Beraad deelnemende organisaties en met name door de VVD-voorstellen werden gedaan tot een herstructurering van het partijwezen in die zin dat partijvorming zal plaats vinden langs de wezenlijke politieke scheidslijnen: dus geen liberalen meer in niet-liberale partijen.

Van Bremen blijkt teleurgesteld te zijn dat desondanks de kloof tussen de VVD en D'66 dieper is geworden. Hij constateert dat D'66 de stukken van het Liberaal Beraad bruusk van de hand heeft gewezen. Hij verwijt niet Van Mierlo en Beekmans dat dezen zonder enige uitspraak van de veelgeprezen basis af te wachten noodgedwongen hun voorkeur voor de PvdA en Nieuw Links

uitspraken en dus niet van zo'n erg liberale gezindheid blijkt gaven. Neen, hij verwijt onze voorzitter dat zij de afwijzing bijna gretig accepteert en ziet blijkbaar over het hoofd dat onze voorzitter toch moeilijk kon blijven aandringen op samenwerking met een partij die zich — alweer noodgedwongen — vlak voor de verkiezingen ontpopt als een vereniging van vrienden van Nieuw Links, terwijl de VVD in een door het Liberaal Beraad (inclusief Van Bremen) ontworpen resolutie de samenwerking met de partij waartoe Nieuw Links behoort (of die Nieuw Links is) uitdrukkelijk van de hand heeft gewezen. Van Bremen sluit bovendien de ogen voor het feit dat mevrouw Van Someren voor de eventuele „liberalen” in D'66 uitdrukkelijk de deur open hield door te verklaren dat zij een duidelijke discrepantie tussen kiezers en leiding van D'66 aanwezig acht. Zij fungeerde aldus voor deze liberalen als brug. Dit blijkt ook uit de verkiezingsonderzoekingen van Marcel van Dam volgens welke bij de nieuwe VVD-kiezers van 18 maart 22 pct. ex-D'66-kiezers waren.

Een tweede doelstelling was verbetering van de interne organisatie. Zoals reeds gezegd is aan de organisatie enorm veel verbeterd. De partij bruisst op het ogenblik van activiteiten. Van Bremen verwijt „de partijleiding” dat zij essentiële voorstellen voor verbetering van de partijorganisatie niet heeft willen overnemen. Alweer: onzin! Het LDC heeft in 1969 een nota aangeboden over partijorganisatie (zie Vrijh. en Dem. 4 april 1969). Het hoofdbestuur heeft deze nota uitvoerig beantwoord (zie Vrijh. en Dem. 2 mei 1969) en toen ten aanzien van één punt afwijzend gereageerd omdat dit in strijd was met het beginselprogramma, waaraan het hoofdbestuur zich gebonden acht. Repliek van het LDC is niet gekomen.

Enige malen heeft het LDC in het Liberaal Beraad gevraagd om een discussie over de partijorganisatie. Het dagelijks bestuur van de VVD verklaarde zich bereid tot een dergelijk gesprek, mits dit zou plaats vinden aan de hand van concrete voorstellen van het LDC. Deze zijn nooit gekomen. Het onderwerp is op voorstel van de JOVD van de agenda van het Beraad afgevoerd, omdat geen der andere partners behoefte had aan een vaag gesprek over de organisatie. Kort daarna berichtte de vice-voorzitter van het LDC dat hij als bestuurslid bedankte omdat hij van mening was dat het LDC voortdurend be-

zig was ten onrechte de VVD te verwijten datgene waaraan het LDC zelf in hoge mate leed: een deplorabele organisatie.

De politiek van de VVD zou vaak (niet altijd) een tegenstelling zijn van de liberale politiek, die het LDC zou willen. Mag de VVD dan nu eens vragen aan Van Bremen en andere — althans volgens hem — verontruste LDC'ers: Waar was u tijdens de laatste twee vergaderingen van de partijraad? U had toen uw stem kunnen laten horen. Waar was u tijdens de laatste algemene vergadering in Breda? Toen werden immers het beleid van Kamerfracties en hoofdbestuur besproken? Daar was de plaats om in volle openbaarheid kritiek te laten horen. Het LDC-bestuur schitterde op al deze drie vergaderingen door afwezigheid.

Het Liberaal Beraad noemt Van Bremen nu het Liberaal Verraad. Verraad is inmiddels wel op Van Bremen van toepassing, liberaal niet meer. Hij noemt het Liberaal Beraad een handenbindertje voor een paar lastige leden en verwijt de partijleiding dat zij de discussie over de stukken van het Beraad niet heeft bevorderd. Hij meende dat de respons vrijwel te verwaarlozen was.

Wij helpen hem graag uit de droom. Aan alle afdelingen van de partij werden uitvoerige vragenlijsten over het Liberaal Beraad verzonden. Deze werden opgesteld door leden van het hoofdbestuur van de VVD en door bestuursleden van de JOVD, LSVN en LDC. Deze laatste waren overigens maar moeilijk op de bijeenkomsten te krijgen. Talloze afdelingen vormden discussiegroepen. De antwoorden stromen binnen en worden gerubriceerd met het oog op de vaststelling van het verkiezingsprogramma. Op grond van de rapporten van het Beraad werden resoluties voorbereid en in de partijraad gebracht. Op die partijraad evenals op de algemene ledenvergadering, waar de eindstemming plaats vond, was niet aanwezig ... Van Bremen.

Bij de binnengekomen reacties op de vragenlijsten van de afdelingen ontbreken die van de afdeling Reeuwijk, waarvan de heer Van Bremen sinds korte tijd voorzitter was. Zijn handen waren blijkbaar teveel gebonden door het leiden van zijn 18 nog actieve mede-LDC'ers om nog enige aandacht te kunnen geven aan de 63 leden van de afdeling Reeuwijk. De opgave van het ledental dateert overigens van 1966; daarna zond de secretaris van deze afdeling (u raadt het al: D. R. F. van Bremen) niet meer het jaarlijks toegezonden invulformuliertje met betrekking tot het ledental terug.

Van Bremen zal zich, nu zijn handen door niets meer gebonden zijn, gaan wijden aan het leggen van contacten met liberalen die bezwaren hebben tegen de huidige koers van de VVD. Een uiterst nuttige taak. Op een man van dergelijke capaciteiten zitten deze mensen nu al jaren te wachten.

Enig rumoer rond het beleid

Er pakken zich de laatste tijd wat wolken samen boven de hemel van minister Lardinois. Eerst kreeg hij een interpellatie over de zorgen in en rond de fruitteelt te verwerken van het lid Zijlstra van de regeringsgezinde AR-fractie; er vloeide een door leden van de drie andere regeringsgetrouwe fracties mede ondertekende motie uit voort met de aansporing wat meer voor deze bedreigde tak van bedrijf te doen.

Daarna verschenen er ten departementen vrachtwagens vol met postpakketten waarin lege beurzen in het stro lagen. Een actie die vooral in het noorden des lands bij de boeren aanstoot en die de ontevredenheid over het achterblijven van de inkomens vertolkte.

De georganiseerde landbouw liet via het bestuur van het landbouwschap duidelijk blijken dat er in de nabije, maar ook in de verdere toekomst een aantal maatregelen wordt gewenst. De voorzitter van het schap uitte voorts zijn misnoegen over het uitblijven van enig resultaat tijdens de vele en langdurige zittingen van de ministerraad van de EEG te Brussel.

„Wijnrechten” tegenstelling

Ten slotte is juist het uitblijven van enige overeenkomst tussen de landbouwministers weer oorzaak van kritiek van andere zijde. Ook de heer Mansholt, de opsteller van de prijsvoorstellen voor granen, melk en zuivelproducten en suiker, heeft deze kritiek geuit. Hij heeft zelfs aangestuurd op een behandeling van deze prijsvoorstellen en van een regeling voor de wijn — een ander onoplosbaar twistpunt — door de Grote raad van ministers. Deze bestaat uit de bewindslieden van buitenlandse zaken en financiën.

Overigens is dit experiment al heel

slecht gekomen want alleen al voor het wijnreglement ging het grootste deel van de beschikbare tijd verloren aan het uitleggen van de zeer ingewikkelde technische problemen. Bovendien bleven de standpunten van Duitsers, Fransen en Italianen „wijnrecht” tegenover elkaar staan. Geen plezierige zaak, want de Italianen laten hun definitieve goedkeuring van het nieuwe budgetrecht van het Europese parlement, dat gekoppeld zit aan de financiering van het landbouwbeleid dat op zijn beurt weer is gekoppeld aan het beginnen van onderhandelingen met Engeland, afhangen van een regeling voor de wijn.

Impasse

De vraag kan gesteld worden of het door minister Lardinois gevoerde beleid verbetering behoeft. Om te beginnen kan worden geconstateerd dat de impasse in Brussel niet aan hem te wijten is. Hij was bereid om verregaand aan de voorstellen van de Europese commissie tegemoet te komen. Zoals bekend houden deze prijsverlagingen in voor de tarwe, de suiker, en indirect voor de melk.

De georganiseerde landbouw is juist op dit punt niet erg consequent want hij verwijt de minister deze prijsverlagingen te willen accepteren. En het niet aanvaarden van deze verlagingen door de Duitse, Italiaanse en Belgische ministers is oorzaak van de besluiteeloosheid. Overigens verwerpt ieder van deze drie wat anders. De Duitsers willen geen verlaging van de tarwe- en melkprijs; zij willen een hogere voergraanprijs en verwerpen een lagere suikerprijs. De Belgen verwerpen een lagere suikerprijs en een lagere melkprijs. De Italianen accepteren een lagere tarwe- en melkprijs maar willen geen verho-

ging van de voergraanprijs en geen verlaging van de suikerprijs. Wie kan daar nu nog uit wijs worden.

Urgentieprogramma

Ten aanzien van de andere beleidspunten kan niet worden ontkend dat er in het door het landbouwschap opgestelde urgentieprogramma een aantal behartigingswaardige punten staan. De moeilijkheden in de fruitteelt zijn bekend, we schreven hier eerder over. De akkerbouw, speciaal in het noorden des lands, gaat niet best. In het zuidwesten hebben aantrekkelijke aardappelprijzen de zaak vorig jaar nog gered. Maar verder werkt men, evenals trouwens in de veehouderij, al jaren met dezelfde prijzen tegenover stijgende kosten en inflatoire tendensen. Daar kan geen vergroting van de arbeidsproductiviteit tegen op. Vandaar dat het landbouwschap de bestrijding van de inflatie vooropstelt; maar dat is geen taak voor de minister van landbouw alleen.

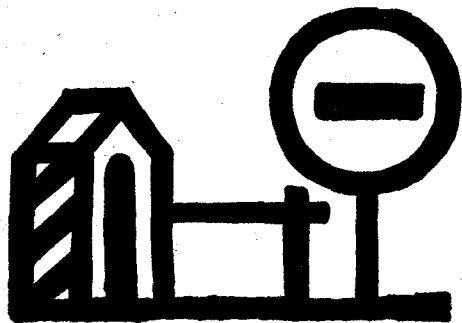
Voorts wordt in EEG-verband harmonisatie van de concurrentievervalsende maatregelen gevraagd. Regelingen voor vlas, graszaad en peulvruchten zouden de positie van de akkerbouw verbeteren. Het ontwikkelingsbeleid zou meer stimulanzen aan vakbekwame boeren en tuinders moeten geven. Het O. en S. fonds zou versterkt moeten worden. Meer financiële middelen worden gevraagd voor het ruilverkavelingsbeleid en voor de waterschappen. Een verbetering van het fiscale klimaat, naast betere sociale voorzieningen voor zelfstandigen completeren dit programma, dat in totaal 27 punten omvat.

Er blijft dus heel wat te onderhandelen te zijn tussen minister en landbouwschap. Het zal onzes inziens juist zijn het beleid aan de uitkomsten van dit overleg te toetsen.

door onze landbouwmedewerker, mr. J. F. G. Schlingemann, lid voor de VVD van de Tweede Kamer

Drie jaar Grieks bewind

door onze redacteur
buitenland

21 april is het drie jaar geleden dat er een einde kwam aan de democratie in Griekenland en de junta van Papadopoulos en Pattakos aan het bewind kwam. In de laatste weken kwam het dictatoriale regime weer meer in het nieuws door het proces tegen de aanvankelijk 35 en na het overlijden van een hunner op het politiebureau 34, voornamelijk intellectuele verzetsstrijders met prof. Karageorgas in de hoofdrol. Dit proces werd vrij openlijk gevoerd. Weliswaar werden een paar buitenlanders die het als waarnemer hadden willen bijwonen het land uitgezet, maar Karageorgas en prof. Mangakis kregen niettemin de gelegenheid hun klachten te uiten over hun behandeling tijdens het voorarrest. Martelingen, maandenlange eenzame opsluiting en het verbod contact met raadslieden op te nemen kenmerken de politiestaat die Griekenland is. De openheid van de rechtszitting kon dat niet vergoeden. Goed, de vonnissen vielen mee, afgemeten naar de eisen die gesteld werden. Voor het eerst bij dergelijke processen voor de Griekse krijgsraad waren de vonnissen lager dan de eis. Karageorgas bleef de doodstraf bespaard, die men ook voor drie van de andere beklaagden verwacht had. En dat terwijl Papadopoulos een paar dagen voor de uitspraak de rechters op het hart gedrukt had geen genade te kennen en hun gevoelens thuis te laten. De rechters zouden een misdadig begaan als zij hun gevoel zouden laten spreken en tot toegevendheid zouden neigen in dergelijke gevallen, aldus de Griekse premier. Maar dit kan wel een onderdeel van de tactiek geweest zijn die hij toepast om de steeds toenemende kritiek op zijn bewind in het buitenland de kop in te drukken. Want, hoewel de kolonel maandag nog eens heeft laten weten dat hij zich niets van het buitenland aantrekt, blijkt hij er toch niet geheel ongevoelig voor te zijn. De rechterlijke macht kon zijn onafhankelijkheid bewij-

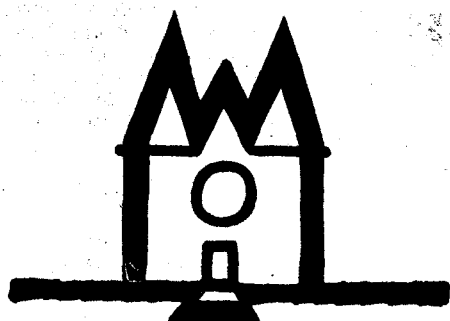
zen en het bewind zou de indruk vestigen aanzienlijk gematigder te zijn dan de critici beweren. Maar de vonnissen blijven onevenredig zwaar en ook de onverwachte vrijlating van de zieke Theodorakis mag niet uit het oog doen verliezen dat er van herstel van de democratie absoluut nog geen sprake is.

De arrestaties van personen die ervan verdacht worden het gezag van de staat te ondermijnen, blijven doorgang vinden en hoewel er het laatste jaar 700 gevangenen zijn vrijgelaten, de laatst aangekondigde vrijlatingen meegerekend, zitten er tenminste nog 1270 in de kampen. 800 personen werden sinds de staatsgreep veroordeeld. Een naar schatting 100.000 mensen hebben sinds 1967 een bezoek aan het politiebureau moeten brengen. Papadopoulos heeft met een nieuw debat in de Raad van Europa over de schending van de mensenrechten in zijn land voor ogen de teugels ogenschijnlijk laten vieren. Artikel 10 van de nieuwe grondwet dat voorlopig nog buiten werking was gebleven, werd van kracht verklaard. Dit zou betekenen dat er een einde komt aan de willekeurige arrestaties en militaire rechtspleging. Maar overtredingen tegen de openbare orde en veiligheid en tegen de staat blijven uitgezonderd. Dit houdt in dat ook voortaan processen voor de krijgsraad kunnen blijven worden gevoerd voor dezelfde delicten waarvoor tot nu toe alle grote processen werden gevoerd. En het recht van appel blijft onthouden aan al die duizenden ambtenaren die wegens hun houding tegenover het regime zijn ontslagen, ondanks de bepaling dat burgerambtenaren beroep kunnen aantekenen bij de staatsraad tegen willekeurige regeringsmaatregelen.

Voor verkiezingen is Griekenland nog steeds niet rijp in de ogen van de premier. Een adviesraad van 50 door de regering aangewezen leden moeten dienen als een soort surrogaat parlement. Intussen hebben de processen hun bin-

nenlands doel weer gediend, zo hoopt Papadopoulos. De kranten mochten openlijk en uitvoerig de verklaringen van Karageorgas en de andere slachtoffers opnemen over de martelingen die zij hebben moeten ondergaan. Dat houdt de schrik er in. Het is echter niet te verwachten dat er spoedig een einde aan dit bewind zal komen. Volgens de Griekse verzetsmensen is de steun waarop het bewind in het land zelf kan rekenen nihil, maar de steun die het uit het buitenland ontvangt blijft groot. Ondanks het feit dat morele druk van die zijde zo nu en dan een enkel aspect van het schrikbewind kan verzachten zoals de jongste geschiedenis heeft aangetoond, blijft militaire en financiële hulp binnenkomen.

Natuurlijk is Griekenland een belangrijke schakel in het NATO-defensiesysteem, maar men kan zich toch serieus afvragen of de defensie uiteindelijk gediend is met een land dat rijp wordt gemaakt voor een ondergrondse strijd. Bovendien is het zeer de vraag of de kolonels op den duur hun onafhankelijkheid niet willen bewijzen door zich ook op het oosten te richten, alle anti-communistische leuzen ten spijt. Handelsverdragen met verschillende Oostblok-landen w.o. Albanië, waarmee Griekenland 30 jaar lang geen betrekkingen heeft onderhouden, zijn al een feit en in zijn nieuwjaarstoespraak voerde Papadopoulos al een andere vijand aan dan de communistische. Hij noemde toen de anarchie van het westen als reden van het bestaan van het militaire bewind. De hippies en het zedelijk bederf vormden het grote gevaar. Reeds zijn er in Noord-Griekenland nabij de NATO-bases in Saloniki Russische technici te vinden die helpen bij de opbouw van een centrale die de Sowjet-Unie krachtens een vorig jaar gesloten handelsverdrag levert. Er is weinig reden waarom de landen van West-Europa niet zouden doorgaan de druk op het regime te vergroten.

In deze rubriek geven wij een zeer beknopt overzicht van de VVD-activiteiten in de Tweede Kamer. Men vindt er in o.a. de vragen, die onze Kamerleden aan de regering stelden, de houding van de fractie bij verschillende stemmingen en enkele punten waarop de VVD bij de debatten in het bijzonder de aandacht vestigde.

De VVD in het parlement

Tweede Kamer

Bij de behandeling van de ontwerp-volkstellingwet in de Tweede Kamer was de liberaal Koning het aanvankelijk met mej. Goudsmit van D'66 eens dat drie jaar na een volkstelling vernietiging van persoonsgegevens moet plaatsvinden, opdat de regering geen misbruik van bepaalde gegevens zou kunnen maken. Later wijzigde de heer Koning na geruststelling ter zake, zijn standpunt.

Daags daarop stemde de VVD-fractie in met een amendement dat de Kamer inspraak geeft ten aanzien van de maatregelen van bestuur, waarin nadere regels over de volkstellingen worden gegeven. Deze maatregelen zullen pas een maand na hun uitvaardiging in werking mogen treden, zodat de Kamer ruimschoots gelegenheid heeft ze te beoordelen.

In het debat over de ontwerp-krankzinnigenwet drong mevr. Veder-Smit aan op uiterste behoedzaamheid en nauwkeurigheid bij vrijheidsbenaming van mensen op vermoeden van krankzinnigheid. Zij had succes met haar voorstel om uitzonderingen op de regel dat patiënten door de rechter moeten worden gehoord, met redenen te omkleeden.

Na het Paasreces behandelde de Kamer de wettelijke richtlijnen voor de publikatie van jaarrekeningen van ondernemingen en uitbreiding van het enquêterecht naar het ondernemersbeleid. Men zie voor een beschouwing daarover het artikel van onze medewerker de heer Van Aardenne op pagina 1.

Eerste Kamer

In de Eerste Kamer drong de heer Louwes (lib.) aan op fiscale en sociale maatregelen voor de kleine zelfstandigen. In de huidige tijd heeft deze categorie het hoofd te bieden aan sterk stijgende risico's, zo stelde hij vast. Voor het noorden des lands bepleitte hij een speciale beleidsnota, als vervolg op de vorige nota over dit gebied. Minister Roolvink zegde in antwoord hierop een onderzoek toe naar de structurele posi-

tie van de zelfstandigen, voor wat betreft de mogelijke verbeteringen van de sociale en bedrijfseconomische omstandigheden van deze groep.

Vragen

● De heer Rietkerk stelde vragen over het door de Ser uitgebrachte advies om te komen tot een aantal gedragsregels bij fusies.

● De heer Wiegel informeerde naar het oordeel van de regering over de kritiek van de heer Romme (kvp) op het beleid van het Bouwfonds voor Limburgse Gemeenten.

● De heer Berkhouwer drong aan op zo groot mogelijke openbaarheid van een rapport van de Europa-commissie voor de rechten van de mens over de schending van vrijheidsrechten.

● Voorts stelde hij vragen met betrekking tot de moord op de Westduitse ambassadeur in Guatemala.

● De heer Van Dijk informeerde naar de erkenningsregeling voor gezinsvervangende tehuisen voor geestelijk gehandicapten.

● De heren Joekes en Portheine stelden vragen over de bouw van een turbogenerator voor de Flevocentrale.

● De heer Koudijs ten slotte vestigde de aandacht op een „opruimende publikatie” in een blad van de Vereniging van Dienstplichtige Militairen.

Prikkels

● Uit een hoofdartikel („Vrijmoedig commentaar”) in De Tijd: „DS '70 weet waar ze heen wil, maar niet of ze zal ontstaan. D'66 zit met haar jonge aanwas maar weet voorlopig plaats noch route te bepalen. Twee onzekere partijen, zij het dat van de een de opkomst en van de ander de afgang in het geding is”.

● Een correspondent van De Volkskrant meldde uit Parijs: „Het percentage volwassen Fransen dat positief staat tegenover studentenbetogingen is gedaald van 21 percent in juli 1968 tot 9 percent nu. Van de jongeren van 15 tot 19 jaar verklaarde 69 percent vijandig te staan tegenover demonstraties van studenten en scholieren. Uit deze cijfers, afkomstig van een recent opinie-onderzoek van het Franse bureau IFOP, blijkt dat het isolement van de contesterende studenten en scholieren in Frankrijk is toegenomen.”

Ir. J. RUSSCHEN

RENTMEESTER - MAKELAAR
TAXATEUR
in Boerderijen en Land
LEEWARDEN, Verl. Schrans 46,
telefoon 05100 - 22895.

Statenverkiezingen: typerende cijfers

door onze redacteur
A. W. Abspoel

Er is, na onze zo verblijdende vooruitgang van totaal 65 statenzetels in 1966 naar 80 zetels in maart 1970, alle aanleiding op enkele cijfers nog wat nader terug te komen.

Om te zien, waar percentsgewijze onze grootste aanhang zich bevindt, laten we hier eerst de provinciale uitslagen volgen, naar volgorde van de grootte der percentages, in maart jl. behaald. De kolommen hebben resp. betrekking op: de statenverkiezingen 1966, de Kamerpercentages 1967, de statenverkiezingen van maart jl., de statenzetels 1966 en de statenzetels 1970.

Provincies	Percentages			Zetels	
	'66	'67	'70	'66	'70
Utrecht	11,7	13,1	15,6	7	10
Drenthe	15,0	14,0	15,6	7	7
Noord-Holland	12,6	13,1	15,2	10	13
Zuid-Holland	12,8	12,9	14,4	11	12
Groningen	11,9	12,0	11,9	6	7
Gelderland	9,0	9,7	11,2	6	8
Zeeland	9,3	10,4	10,8	4	5
Overijssel	7,9	8,1	9,1	5	5
Friesland	7,7	8,1	8,2	4	4
Noord-Brabant	5,2	7,5	8,1	3	6
Limburg	3,4	5,1	6,2	2	3

Deze winst kon worden behaald dank zij het feit dat in geen enkele provincie ons percentage achteruitging en in de meeste provincies daarentegen belangrijke stijging werd geboekt. Onderling geheel gelijke percentages (15,6 pct.) werden bereikt in Utrecht en in Drenthe. We plaatsen Utrecht bovenaan omdat in deze provincie de prachtige vooruitgang van 11,7 pct. naar 15,6 pct. werd

bereikt, hetgeen ons drie winstzetels opleverde.

De vooruitgang in Utrecht was er ook een over de gehele linie. Nagenoeg iedere gemeente in dit centrumgewest leverde daartoe haar aandeel. We drukken hieronder een willekeurige greep in een eveneens willekeurige volgorde af.

Gemeente	percentages		
	'66	'67	'70
Utrecht	10,6	11,8	13,5
Zeist	16,8	19,4	23,3
De Bilt	23,7	25,7	29,4
Soest	16,1	17,7	23,7
Baarn	16,9	19,2	21,9
Doorn	19,9	21,4	25,6
Amersfoort ...	11,9	13,6	16,1
Breukelen	11,5	12,1	15,8
Driebergen ...	15,6	16,7	21,5
Rhenen	8,9	10,3	11,2
Loenen	14,0	16,3	20,8
Maarssen	7,9	9,1	11,5

Ook onze vooruitgang in het zuiden zette zich onverdroten voort, zelfs ondanks de in deze overwegend rooms-katholieke provincies bijzonder sterke concurrentie van D'66, dat hier, in tegenstelling tot elders, ongeveer gelijke percentages behaalde als de VVD.

Een overzicht van onze resultaten in deze provincies en in enkele van de grootste gemeenten aldaar ziet er als volgt uit:

	Percentages		
	'66	'67	'70
Noord-Brabant	5,2	7,5	8,1
Limburg	3,4	5,1	6,2
's-Hertogenbosch ..	6,4	8,8	9,-
Maastricht	5,9	7,3	9,1
Eindhoven	8,1	10,9	10,4
Breda	9,8	11,6	14,-
Tilburg	5,6	9,7	9,5
Heerlen	3,8	6,2	7,6
Roermond	6,6	7,9	10,1
Venlo	6,4	9,1	10,9

Tot slot van deze cijfergroeperingen een overzicht van onze resultaten in de grootste vier steden, die uiteraard toch altijd de grootste aantallen stemmen moeten opbrengen en aldus in niet onbelangrijke mate ook hebben meegewerkt tot het bereiken van een totaal landelijk percentage voor de VVD van 12 pct.

Van deze „ranglijst” is de volgorde weer naar gelang van de grootte der laatstelijk behaalde percentages.

	Percentages		
	'66	'67	'70
's-Gravenhage ...	17,8	18,-	20,2
Utrecht	10,6	11,8	13,5
Amsterdam	11,2	11,4	12,8
Rotterdam	10,8	10,2	10,5

Er zouden over talrijke gemeenten, zowel forensen- als eenvoudige dorpsgemeenten, nog heel wat verblijdende resultaten te vermelden zijn, doch hierover wachten we maar tot de raadsverkiezingen van 3 juni a.s. Verkiezingen die we met vertrouwen tegemoet zien, mits het thans behaalde succes niet doet verslappen, maar juist tot verhoogde activiteit prikkelt.

ALLE VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

VRINS

araweg 5 wassenaar tel. 01751-5675

U kunt stemmen bij volmacht

Op 3 juni van dit jaar zullen de gemeenteraadsverkiezingen en de verkiezingen voor de Raad van Rijnmond worden gehouden. Het is van zeer groot belang dat ieder gaat stemmen. Mocht u op 3 juni buiten uw woonplaats verzuimen om andere redenen niet zelf naar de stembus kunnen gaan, laat dan bij volmacht voor u stemmen. De mogelijkheid daartoe bestaat. Hieronder volgen de richtlijnen die voor uzelf van belang kunnen zijn en die vooral voor de secretariaten van de afdelingen van belang zijn om daarover anderen te kunnen adviseren.

In tegenstelling tot vroegere publikaties mag de gemachtigde in een andere gemeente wonen dan de volmachtgever. Wel moet deze de stem voor gemeenteraadsverkiezingen uitbrengen in de gemeente waar de volmachtgever woont.

Aanvraag volmacht

Verzoeken om bij volmacht te mogen stemmen dienen uiterlijk op de veertiende dag voor die stemming ter gemeentesecretarie te worden ingediend. De termijn voor indiening voor de komende gemeenteraadsverkiezingen sluit op woensdag 20 mei. Voor het verzoekschrift moet gebruik worden gemaakt van een formulier (model K-4-1) dat verkrijgbaar is bij de gemeentesecretaris of bij het algemeen secretariaat van de VVD; ook sommige afdelingssecretariaten hebben de — kosteloze — formulieren voor u beschikbaar.

Als gemachtigde kan slechts worden aangewezen:

1. de echtgenoot/echtgenote;
2. een der bloedverwanten in de eerste tot en met de derde graad;
3. een der aanverwanten in de eerste tot en met de derde graad;
4. de echtgenoot van een schoonzuster of de echtgenote van een zwager;
5. een der huisgenoten van de volmachtgever, dus iemand die op hetzelfde adres staat ingeschreven.

Hij of zij die zich bereid verklaart als gemachtigde op te treden moet op de dag van de kandidaatstelling, 21 april, ingeschreven zijn in een kiezersregister. Woont de gemachtigde in een andere gemeente dan de volmachtgever, dan moet hij/zij zich op de dag der stemming naar de gemeente begeben waar de volmachtgever in het kiezersregister staat ingeschreven, om dus in de gemeente van de volmachtgever te gaan stemmen.

Een kiezer/kiezeres mag niet meer

dan twee aanwijzingen als gemachtigde aannemen.

Voorbeeld voor gemeenteraadsverkiezingen:

A woont in Ede en B woont in Wageningen. A machtigt B. In Wageningen stemt B eerst voor zichzelf en reist vervolgens naar Ede om daar de stem voor A uit te brengen. (Kieswet art. K 5, 3e alinea: hij die zich bereid heeft verklaard als gemachtigde op te treden moet op de dag der kandidaatstelling zijn opgenomen in een kiezersregister).

Rijnmond

Ook verzoeken om bij volmacht te mogen stemmen voor zowel de eigen gemeenteraad als voor de Rijnmondraad kunnen worden aangevraagd door middel van volmachtformulier model K 4-1. Hij die zich bereid verklaard als gemachtigde op te treden ontvangt dan slechts één volmacht legitimatiekaart om voor beide verkiezingen te stemmen. Ook hier geldt dat de gemachtigde in een andere gemeente dan de vol-

machtgever mag wonen, maar dat hij de volmachtstem in de gemeente van de volmachtgever moet uitbrengen. Woont de gemachtigde in een andere gemeente binnen het Rijnmondgebied dan kan hij in zijn eigen gemeente wel de volmachtstem voor de Rijnmondraad uitbrengen maar dan gaat de volmachtstem voor gemeenteraad van de volmachtgever verloren.

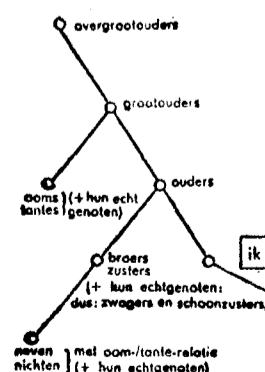
Voorbeeld voor gecombineerde verkiezingen

A woont in Rotterdam, B woont in Schiedam. A machtigt B, B stemt in Schiedam voor zichzelf zowel voor de gemeenteraad van Schiedam als voor de Rijnmondraad en kan de volmachtstem voor de Rijnmondraad uitbrengen.

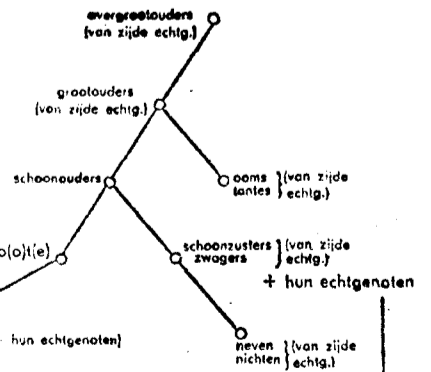
Aangezien de volmacht legitimatiekaart echter door het stembureau wordt ingehouden kan B dan niet meer alsnog naar Rotterdam gaan om de volmachtstem voor A voor de Gemeenteraad uit te brengen.

Daarom wordt dringend aangeraden ook hier naar de gemeente van de volmachtgever te reizen.

bloedverwanten 1e t/m 3e graad

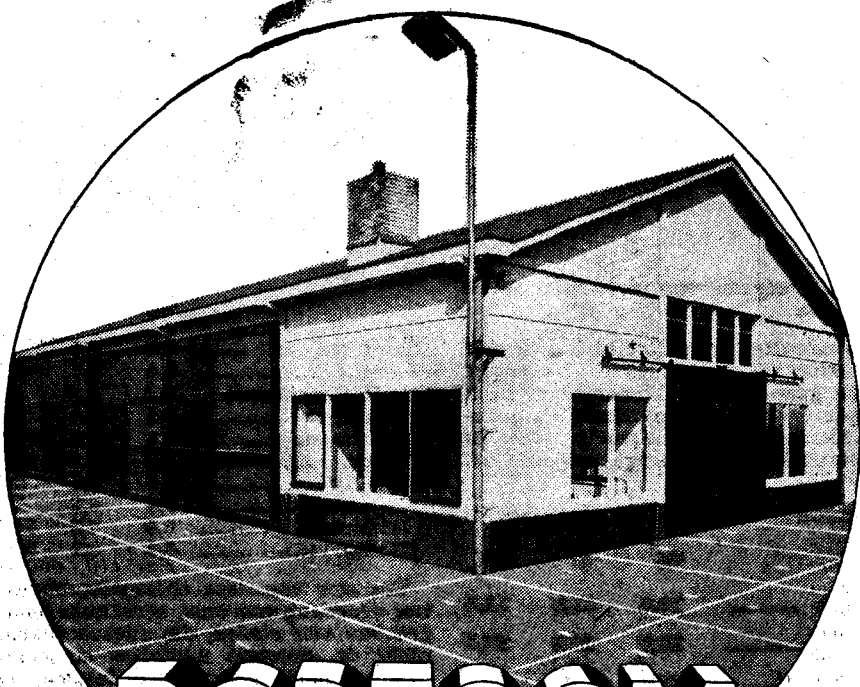
aanverwanten 1e t/m 3e graad

huisgenoten

n.l.: de echtgenoot van een schoonzuster
de echtgenote van een zwager

Al degenen, die hier zijn aangeduid, mogen bij volmacht voor u stemmen, als u zichzelf op de plaats van „ik” stelt.

BODEGOM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
Oostkade 24 - tel. 01880-2501 - Spijkenisse

FRANCO
LEVERING
DOOR GEHEEL
NEDERLAND

Brandsteder

MEUBELEN

VIJZELSTRAAT 115-119
AMSTERDAM - TEL. 249716

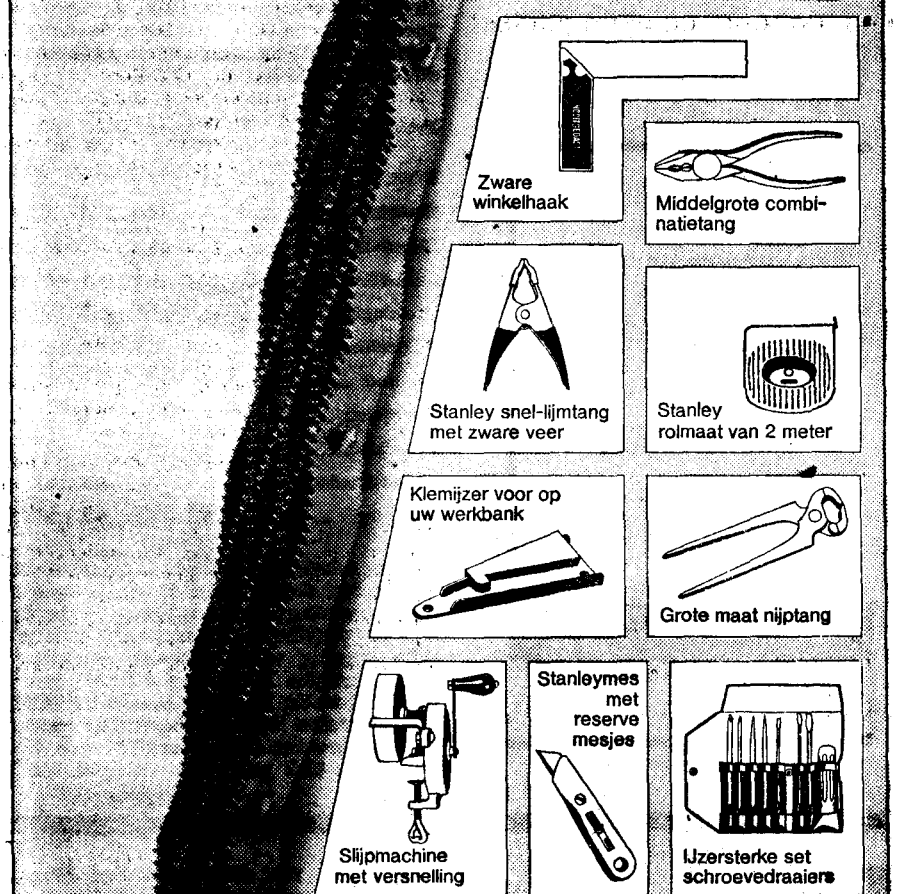
Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
INKOMEN

Door de
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.
W.B.K. van 1938
Bergstraat 6-8 - Amersfoort - Tel. (03490) - 1 70 43 *

CADÉAU

Zware
winkelhaak

Middelgrote combi-
natietaag

Stanley snel-lijmtang
met zware veer

Stanley
rolmaat van 2 meter

Klemijzer voor op
uw werkbank

Grote maat nijptang

Slijpmachine
met versnelling

Stanlymes
met
reserve
mesjes

Ijzersterke set
schroevendraaiers

De Stichting raspzaag die u hier ziet krijgt u van ons cadeau. Of als u wilt die slijpmachine, die lijmtang, of die set schroevendraaiers. Het is voor u. Kiest u maar. Het enige wat wij u vragen is: lees een half jaar Doe Het Zelf. Doe Het Zelf is een blad voor mannen die graag zelf de handen uit de mouwen steken. Die niet willen 'knutselen', maar vakwerk willen leveren. Vakkundig willen timmeren, schilderen, solderen. Die willen weten waarom dit materiaal beter is dan dat andere, waarom goedkoop soms beter is dan duur. Doe Het Zelf vertelt u er alles van. Een abonnement kost u 6.85. Die Stichting raspzaag is al gauw duurder. Tel daarbij op wat u verdient met zelf-doen. Dan is die bonijvullen een zaak van pure winst.

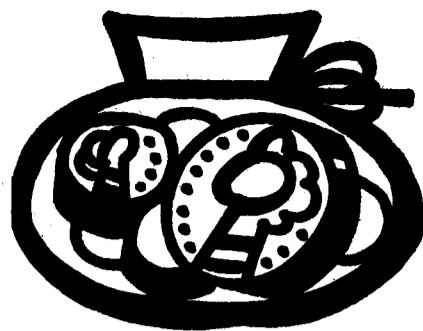
Ja, stuur u mij maar uw
(1 van de 10 cadeau's) en het eerstvolgende
nummer van Doe Het Zelf. Ik betaal pas na
ontvangst 6.85 abonnementsgeld.

naam _____
straat _____
plaats _____
handtekening _____

Stop in enveloppe en stuur deze bon naar:
Doe Het Zelf, Antwoordnummer 776, Rotter-
dam. Géén postzegel plakken!

Loonindicering en btw

Onze medewerker mr. J. van Galen bespreekt naar aanleiding van de aanvraag van een Ser-advies door minister Roolvink de gevolgen van de loon-indexclausule in de huidige c.a.o.'s voor de fiscus en ons belastingstelsel.

Minister Roolvink heeft de Ser advies gevraagd over de loonindicering in collectieve arbeidscontracten, met name wat betreft de btw. Men herinnert zich, dat de cao-grootmetaal een dergelijke clausule bevatte. Dit heeft sindsdien navolging gevonden. De minister heeft gearzeld deze cao in zijn geheel goed te keuren, naar later gebleken is, omdat deze clausule bij verhoging van de btw tot evenredige loonsverhoging zou leiden. Dit betekent, dat de werknemers handhaving van hun reëel inkomen en afwenteling van de daardoor ontstane kostenverhoging en belastingplicht zouden afwentelen op de bedrijven, cq de verbruikers, die door de verhoging van de btw dan nog deze lastenverzwaring te dragen zouden krijgen.

Uit sociaal, maar ook uit fiscaal oogpunt is dit niet te aanvaarden. Het zou een privilege op belastinggebied scheppen, dat tegen de grondwet en fiscale wetten indruist. Staatssecretaris Grapperhaus heeft kort geleden in een interview met De Telegraaf het „nauwelijks acceptabel” genoemd, dat grote groepen van de bevolking niet zouden delen in de algemene lastenverzwaring.

De adviesaanvraag bij de Ser komt wel wat laat. Het is waar, dat de in de aan de minister toegemeten tijd een cao tegen te houden tekort is om de Ser advies te vragen. Staatssecretaris Grapperhaus meent begrepen te hebben, dat bij de vakbewegingen hiervoor ook begrip komt. Gelet op de vaak door de vakbeweging gegeven verzekering, dat zij openstaat voor de algemene eco-

nomische belangen, kan men het optimisme van dr. Grapperhaus begrijpen. In ieder geval moeten de vertegenwoordigers van de vakbeweging in de Ser bij dit advies kleur bekennen. Wij willen hun de benefit of the doubt geven. Maar dan rijst de vraag, nu de clausule eenmaal in verschillende cao's is opgenomen, hoe zij een eventuele afwijzing van de clausule aan de betrokken werknemers kunnen „verkopen”. Een dergelijke clausule wordt zeer snel een gevestigd recht. Het is dan ook te verwachten, dat in ieder geval moeilijkheden zullen ontstaan: Voor de vakbeweging, maar ook voor de te volgen fiscale politiek.

In de Miljoenennota-1970 vormt de omzetbelasting met een raming van f 6,6 miljard bijna één kwart van het totaal der belastingramingen. Al zal deze opbrengst dit jaar niet worden gehaald, men dient daarnaast nog andere verbruiksbelastingen te stellen, als tabaks-, alcohol-, bier- en suikeraccijns. Een verhoging hiervan zullen de kosten van levensonderhoud verhogen, ergo.....

Het zou betekenen, dat de fiscus zijn mobiliteit in ernstige mate zou verliezen, omdat verhoging van verbruiksbelastingen voor een groot deel der contribubelen geen lasten zou brengen, voor een ander deel een extra-lastenverzwaring.

In de programma's waarmee de politieke partijen het volgend jaar ter stembus gaan willen, treft men herhaaldelijk belastingverhoging aan — als inko-

mensverdelings-politiek — benevens tal van maatregelen, die vergroting van de inkomsten van de schatkist onvermijdelijk zullen maken. Effectievere vormen voor belastingverhoging vindt men daarin nauwelijks aan. Wel fantasterijen. Her ergst maakt wel de ARP het door te koketteren met een speculatie-winstbelasting, het stokpaardje van dr. Vondeling. Als minister van financiën heeft hij drie maal verzekerd, dat zijn ontwerp binnen enkele weken zou worden ingediend, maar hij is er, evenmin als kamerlid, in geslaagd een bruikbaar ontwerp op te stellen. Bovendien schatte hij de opbrengst op f 5 miljoen, een peuleschilletje op een totaal van f 28 miljard aan belastingen. De door de Duitse bezetters ingevoerde speculatie-winstbelasting heeft nooit een opbrengst van betekenis gegeven en de door minister Liefthinx indertijd opgestelde vereenvoudigingscommissie (waarvan ook de heer Hofstra lid was) heeft unaniem tot de afschaffing ervan geadviseerd.

Met dergelijke onrijpe belastingproposities, die slechts een minuscule opbrengst kunnen leveren, dus een even beperkte vergroting van de middelen van de Schatkist (het socialistisch initiatief tot wijziging van de successierechten bv) kan men moeilijk een programma opstellen, dat getuigt van enige realiteitszin. Het gevaar, dat de grootste posten van de schatkistontvangsten thans bedreigt, de afwijzing van belastingverhoging door werknemers via de cao, is echter zeer reëel.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Landdag 1970

Hierbij hebben wij het genoegen u uit te nodigen voor de Landdag van de Organisatie Vrouwen in de VVD, die op 25 mei 1970 in het Rai Congrescentrum Europaplein te Amsterdam zal worden gehouden. Wij hopen die dag vele VVD-vrouwen in de hoofdstad te mogen begroeten.

Zoals wij u reeds eerder mededeelden, zullen voor deze dag, in verband met kostenbesparing, geen convocaties worden rondgezonden. U dient zich dus uitsluitend door middel van bijgaand aanmeldingsformulier op te geven.

Kosten: f 15,—, alles inbegrepen.

Aanmelding: Zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk 15 mei a.s.

Verbindingen met het Congrescentrum: Vanaf het Centraalstation tramlijn 4; vanaf het Amstelstation buslijnen 15 en 8.

Naast het Congrescentrum zijn voldoende parkeerterreinen.

Programma

10.00 u. Ontvangst met koffie.

10.20 u. Welkomstwoord door mevr. A. F. M. Hamm-Tonnaer, centrale-vertegenwoordigster van Amsterdam. Opening door de presidente mevr. mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton.

10.35 u. Mevr. H. Buddingh-de Vries Lentsch, lid van de gemeenteraad van Veenendaal; mevr. J. P. Hansen-v. d. Linden, kandidaat-lid voor de gemeenteraad van Emmen; mevr. L. Vonhoff-Luijendijk, lid van de gemeenteraad van Amsterdam, zullen spreken over gemeentepolitiek in een kleinere, middelgrote en grote gemeente.

11.30 u. De heer G. K. J. M. Hamm, wethouder van Amsterdam, spreekt over *De economische bedrijvigheid rond de hoofdstad en haar haven*.

12.15 u. Gelegenheid tot het stellen van vragen naar aanleiding van de inleidingen.

12.45 u. Pauze.

13.00 u. Lunch.

14.00 u. Boottocht via de Amsterdamse grachten naar de haven. Bezocht aan de nieuwe en moderne vuilverbrandingsinrichting van de gemeente Amsterdam. Ir. Otten, directeur van de Stadsreiniging, zal een korte uiteenzetting geven over dit zo interessante bedrijf. Per bus terug, aankomst Congrescentrum om ongeveer 17.00 u.

Namens het bestuur:

mr. E. de Roock-Bedding, A. F. M. Hamm-Tonnaer

Prikkels

● Vrij Nederland over het Rotterdamse Congres van D'66: „Het Rotterdamse congres was een monumentale rotzooi, zo groot, dat zelfs de aan rommelige, ongeordende congressen gewende democraten lichtelijk geschokt waren. (.....) Het alternatief dat tijdens het congres genoemd werd als het meest wenselijke zal de enthousiaste D'66er die geen congres wil overslaan wellicht iedere maand naar een ander deel van het land jagen, om daar een speciaal congres over één onderwerp bij te wonen. (.....) Het enige partijcongres waar de leden hun kinderen en hun hond meebrengen is verdaagd tot mei.”

● Wouter van Dieren (27) tv-producer, reeds 8 jaar Jordaanbewoner (in Amsterdam) lid van de actie Jordaad, in een gesprek met het Algemeen Handelsblad: „Kijk, de echte Jordaanbewoners, die overigens lang geen homogene groep vormen want al eeuwen heeft de Jordaan een gemêleerde bevolking van ambachtslieden, kunstenaars, kleine neringdrijvers en dropouts, zijn behoudend. Zij houden niet van oproer, van anarchisme, zijn intolerant tegenover oproerkraaiers. Zij stemmen CPN omdat de CPN hun taal spreekt, maar zij zijn vóór het koningshuis.”

● Elseviërs Magazine: „Het moderne liberalisme blijkt meer mensen aan te trekken dan het pragmatisme. In tegenstelling tot het socialisme weet het liberalisme wel jonge kiezers aan te trekken. Blijkens het onderzoek van Van Dam is de leeftijdsopbouw van de VVD van alle partijen de meest normale”.

● Staatssecretaris dr. Grapperhaus van financiën in een gesprek met De Telegraaf: „De man die vandaag vindt dat meer geld moet worden uitgetrokken voor de woningbouw, is morgen de automobilist die betere wegen wil en een andere keer weer de recreatiezoeker die meer groen wenst. Hij betaalt echter maar één keer belasting.....”.

AANMELDINGSFORMULIER

In te zenden aan mevr. A. F. M. Hamm-Tonnaer, Stadionkade 13 te Amsterdam.

In blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Adres:

geeft zich op voor de Landdag te Amsterdam.

Zij heeft het verschuldigde bedrag van f 15,— overgemaakt op postrekening no. 161610 t.n.v. mevr. A. F. M. Hamm-Tonnaer te Amsterdam.

Handtekening

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

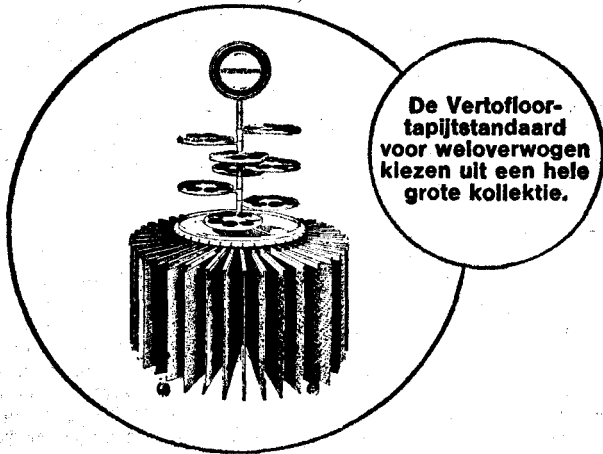
de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:
Bruningweg 21
Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:
Kipstraat 3d
Telefoon: 010 - 121288

U hoeft er niet omheen te draaien.....
(om de nieuwe tapijtstandaard van Vertofloor)

De Vertofloor-
tapijtstandaard
voor weloverwogen
kiezen uit een hele
grote kollektie.

Voor het gemak werd de nieuwe tapijtstandaard
meteen maar roterend gemaakt, zodat u slechts
één vinger hoeft uit te steken om 'n hele grote
kollektie te kunnen keuren en bewonderen. Een
unieke presentatie van maar liefst 12 superieure
kwaliteiten, met totaal zo'n 100 verschillende
kleuren.

VERTOFLOOR, POSTBUS 4004, ROTTERDAM

slavenburg's
bouwbedrijven

SCHIEDAM - DORDRECHT

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen **W. HUIZER N.V.**

TELEFOON 010—332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

Vettewinkel

Reur en bescherming

Verf Van Vettewinkel, Prins Hendrikkade 80-82, Postbus 179, Amsterdam

Delft

Twee Torens

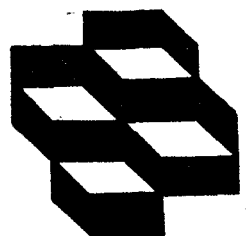
LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

utiliteitsbouw
systeembouw

sierbeton-elementen
staalkonstrukties

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

Ontwikkelingen in fusieproblematiek

door
drs. G. M. V. van Aardenne,
voorzitter van de
sociaal-economische
commissie van de VVD

Sedert op 30 januari jl. de Sociaal Economische Raad zijn „Eerste advies inzake gedragsregels bij fusies” vaststelde (besproken in dit blad van 20 februari) en aan de minister van justitie aanbod, zijn er op dit gebied weer een aantal ontwikkelingen aan de orde gekomen die aandacht vergen. Ik noem het bod tot overname van Europemballage (nieuw te vormen dochter van de Amerikaanse Continental Can) op Thomassen en Drijver-Verblifa, en dat van Philips op de Nederlandse Kabelfabrieken; anderzijds de publikatie van het rapport van een interdepartementale werkgroep onder voorzitterschap van mr. Van Alphen de Veer, de directeur-generaal voor industrie en handel, alsmede een adviesaanvraag van de ministers Nelissen en Roolvink aan de SER inzake een meldingsprocedure en de instelling van een commissie van onderzoek naar de totstandkoming en gevolgen van fusies.

Bij dit laatste stuk was ook gevoegd de instemming met de door de SER in zijn „eerste advies” ontworpen gedragsregels. De naam duidt er al op dat de SER voortgaat; van vakbondszijde zijn de betreffende regels als „onvoldoende maar beter dan niets” gekenschetst.

Waarborgen

Ik roep hierbij in herinnering dat deze regels zowel voor aandeelhouders als voor werknemers waarborgen moeten geven dat men hun belangen bij de fusiebesprekingen, resp. het overnamebod rekening is gehouden. Voor de aandeelhouders komt dit neer op dusdanige voorschriften dat er een gerechtvaardigde koersvorming mogelijk wordt; voor de werknemers dat voor het uitbrengen van het bod — en wel zodra de besprekingen duidelijk tot overeenstemming blijken te leiden — met de vakorganisaties van welke in de ondernemingsraad van het over te nemen bedrijf, resp. de te fuseren bedrijven, leden zitting hebben. Overleg wordt gepleegd en eventueel een sociaal plan opgesteld. Deze gedragsregels hebben uiteraard geen kracht van wet, doch een speciale SER-commissie zal over hun naleving waken en is bevoegd afwijkingen openlijk te signaleren. Hiervan wordt een preventieve werking verwacht. Voor open NV's kan bovendien de Vereeniging voor den Effectenhandel en haar zusterorganisaties regels stellen

waarvan de naleving dan praktisch verzekerd is.

De werkgroep-Van Alphen de Veer concludeert ook tot het ontbreken van de noodzaak van een wettelijke regeling, behoudens de voorschriften opgenomen in het ontwerp van wet op de ondernemingsraden. Wel zou nadere overweging van een verplichting tot het uitgeven van een fusieprospectus moeten worden overwogen.

Interessant zijn ook enkele andere facetten die in het rapport van de werkgroep naar voren komen: een overnameplicht van de houder van meer dan 90 pct. van de aandelen jegens de minderheids-aandeelhouders (waarbij men zich als complement m.i. ook wel een aanbiedingsplicht van deze minderheidsaandeelhouders moet denken), alsmede een wettelijke voorkeursrecht voor aandeelhouders bij emissies. Dit laatste punt stond ook in een resolutie van de sociaal-economische commissie van de VVD die de partijraad op 7 februari 1970 heeft aangenomen.

Over de grenzen

Een versterking van de aandeelhouderspositie in het algemeen bij de herziening van het vennootschapsrecht wordt aanbevolen; ook hiervoor moge ik naar de VVD-resolutie verwijzen. Het is te hopen dat bijv. de mogelijkheid tot instelling van een commissie uit de aandeelhouders, die bepaalde bevoegdheden namens alle kan uitoefenen, inderdaad zal worden geopend.

De interdepartementale werkgroep schenkt ook aandacht aan de de mogelijkheid van te grote concurrentiebeperking, zij acht hier geen nadere wettelijke voorzieningen nodig — de overheid heeft reeds voldoende mogelijkheden om misbruiken tegen te gaan. Hierbij is het interessant te bedenken dat de EEG-commissie nu bezwaren maakt tegen het bod op Thomassen en Drijver op grond van de antikartelbepalingen in het EEG-verdrag. Het betreft hier een duidelijke internationale fusie; ook in het geval-NKF spelen internationale verwevenheden een belangrijke rol.

Ik meen dat wij dit in de komende tijd meer zullen zien: het doel van de EEG is één grote gemeenschappelijke markt — daarin passen ondernemingen die

over de nationale grenzen heen groeien. Het is ook een noodzaak van het Nederlandse bedrijfsleven dat het in de internationale stroom wordt opgenomen. Wij moeten het fusieverschijnsel niet alleen als onontkoombaar maar ook als wenselijk ervaren. Maar dan zijn de waarborgen van de betrokkenen, aandeelhouders, werknemers en eventueel leveranciers, óók onmisbaar.

Een ding is hierbij van het grootste belang, meer nog dan alle detailregelingen: de openheid van de onderneming m.b.t. haar reële positie. Dat kan bijv. overname door een buitenlands bedrijf tegen te lage koers voorkomen.

Gedragsregels

Maar tevens zullen gedragsregels zoveel mogelijk moeten worden nageleefd, en dat is nu juist een punt dat bij de Philips-NKF-kwestie in het geding is (overigens bestaan die regels alleen nog in ontwerp). Hierbij bleek ook de positie van de voorzitter van de SER, drs. De Pous, tevens commissaris van Philips en van de NKF niet buiten schot te kunnen blijven. De zaken zijn nu wel opgehelderd: er bleken communicatiestoornissen te bestaan tussen commissarissen en directie van de NKF en beoordelingsfouten te zijn gemaakt bij de vakbonden. Maar de vraag blijft of een SER-commissie wel de eerst-aangewezen is om toe te zien op de naleving van de gedragsregels. We moeten daarbij niet vergeten dat Nederland een aantal lieden kent die geen gelegenheid laten voorbijgaan om het bedrijfsleven in een kwaad daglicht te stellen om daarmee een steentje bij te dragen aan de ondermijning van ons particuliere productiesysteem. De zulken moet men zo min mogelijk aangrijpingspunten voor hun destructief werk in handen geven. Vandaar dat wij toch ook zullen moeten overwegen of een wettelijke regeling met toezicht door een wettelijk orgaan niet de voorkeur verdient boven de nu ontworpen gedragsregels.

„Overval”

Tenslotte meen ik dat het probleem van de „overval” nog nadere bestudering verdient. De op het ogenblik bestaande beschermingsconstructies in de vorm van oligarchische clausules zijn niet alleen uit anderen hoofde afkeurenwaardig, maar meestal ook bij een overval onvoldoende. Naast de preventieve werking van openheid (geen aantrekkelijkheid meer om via een te laag bod grote stille reserves in de „overval” NV's te verwerven) zullen hier wellicht nog andere waarborgen moeten worden ingebouwd. De fusie is een normale zaak — als alle maatschappelijke verschijnselen kan zij in een (ruime) bedding van al of niet wettelijke gedragsregels worden ondergebracht.

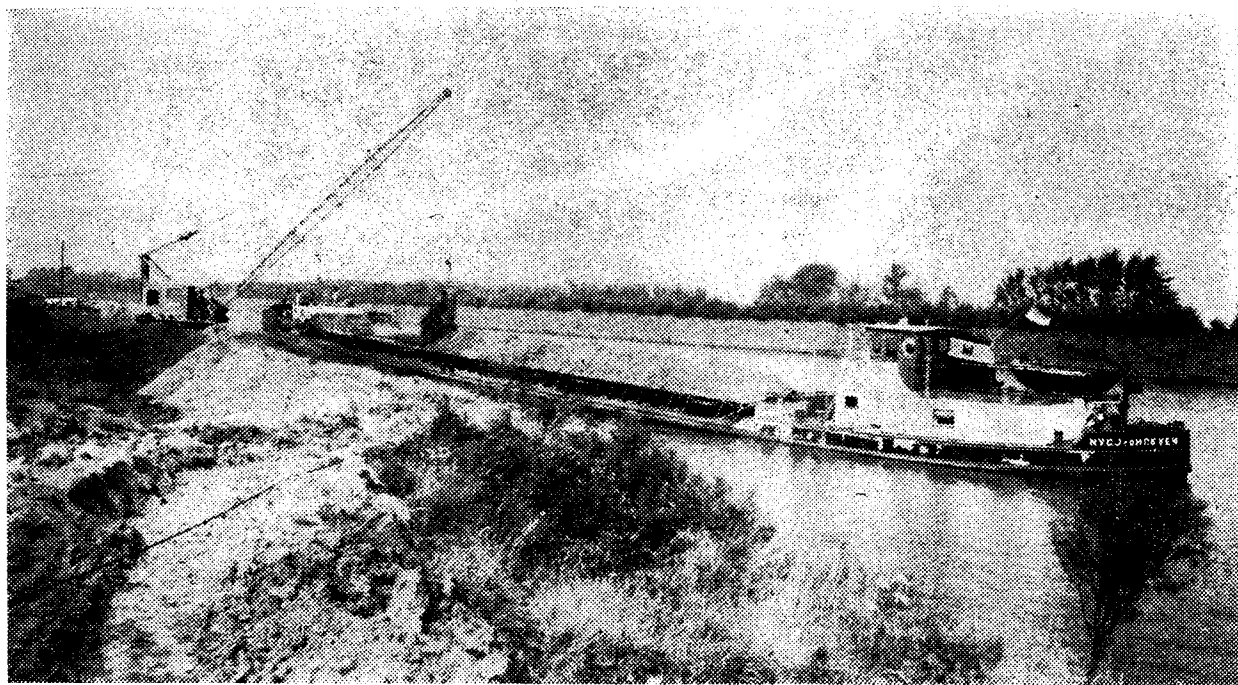
Liberale Internationale

● Op donderdag 23 april a.s. zullen te Kopenhagen de politieke leiders van verschillende liberale partijen in vergadering bijeenkomen. Van Nederlandse zijde zal deze bijeenkomst bijgewoond worden door mr. W. J. Geertsema, voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede kamer.

● Op 25 en 26 april a.s. zal de Executieve van de Liberale Internationale in Den Haag vergaderen. De dag, voorafgaande aan deze vergadering, vergadert eveneens in Den Haag de Commissie die het rapport voorbereidt met het oog op het in het najaar te houden Congres van de Liberale Internationale in Italië. Op de vergadering van de Executieve zullen verschillende organisatorische kwesties besproken worden naar aanleiding van de vergadering van de Organisatie-commissie die kortgeleden in Brussel is gehouden.

Theodor Heuss-plaquette voor mr. Toxopeus

Op vrijdag 10 april 1970 is te Bonn-Godesberg aan mr. E. H. Toxopeus de Theodor Heuss-plaquette uitgereikt. Het was de vijfde keer dat deze plaquette werd uitgereikt en de eerste keer dat deze toegekend werd aan een buitenlander. De plaquette, genoemd naar de eerste president van de Duitse Bondsrepubliek dr. Theodor Heuss, die zeer veel heeft gedaan voor de liberale partij in West-Duitsland, is aan mr. Toxopeus toegekend voor het bevorderen van de liberale gedachte.

UIT DE VERBREDING VAN HET AMSTERDAM-RIJNKANAAL KUNNEN WIJ ZEER CONCURREREND LEVEREN:

KLEI VOOR AANLEG OF HERSTEL VAN WATERKERINGEN

TEELARDE VOOR BERMEN EN PLANTSOENEN

N.V. GRONDHANDEL MOL

Onderdijkserijweg 2a - Hendrik Ido Ambacht - Telefoon 01858-35.80

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

containers:
koel/vries-
containers:

„Flats“ en
„Huifcontainers“:

Onder de beschermde naam „Multload“-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer,

De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.

'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

VETA INDUSTRIE- EN HANDELMAATSCHAPPU N.V.

levert machines en
gereedschappen voor
de metaalbewerking

o.m. cirkelzaagmachines - hand- en pneumatisch
bediend, plaatbewerkingsmachines, persen,
bandslijpmachines, lasvormers, lastrafo's.
Levering uit voorraad - Interessante prijzen!

Vraag vrijblijvend inlichtingen of offerte

BUSSUM - NIJVERHEIDSWERF 65 - TEL. (02159) 3 00 55 (3 lijnen)

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

A. F. v. d. STEENHOVEN & ZN., DELFT

ROTTERDAMSEWEG 384 — TELEFOON 01730—2 16 56

★
Leveringen van zand, grind, grond, enz.

★
Massa-transporten met 3-zijdige kipauto's.

★
Speciale machines, trailers voor vervoer
van draglines - bulldozers - ketels enz.

N.V. Houthandel v.h. W. Kunst

GRONINGEN

EEMSKANAAL Z.Z. 19 - Tel. 05900 of 050 - 35105*

DAMMERS & VAN DER HEIDE'S

Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expediteurs,
beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen
en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-1

Telegramadres: ENERGETIC (New Boe Code)

TELEFOON: 146011 — TELEX 21127 (6 lijnen)

DIESELMOTOREN

N.V. Machinefabriek „BOLNES“

voorheen J. H. van Cappellen

Postbus 3

Krimpen aan de Lek

Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

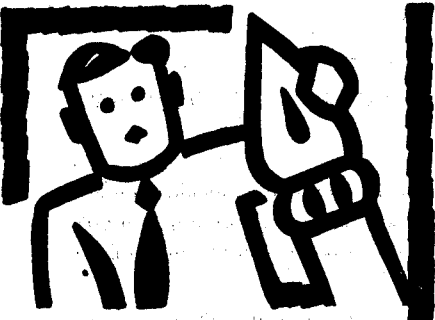
Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

★

een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

Uit de stroom van brieven die ons voortdurend bereikt kiest de redactie er voor elk blad één die naar haar oordeel ruime aandacht verdient. Dat betekent niet dat zij de mening van de briefschrijver deelt, wel dat zij het de meest belangwekkende brief acht die de afgelopen weken werd ingezonden. Uit de andere brieven citeert de redactie slechts wat haar daarin het meest (aangenaam of juist onaangenaam) heeft getroffen. Anonime brieven en brieven in onleesbaar handschrift verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Chemische bestrijding

De zeer informatieve uiteenzetting van de heer Tuynman over „Chemische bestrijdingsmiddelen” op blz. 3 van „Vrijheid en Democratie” van 20 februari geeft mij aanleiding tot de volgende opmerkingen:

1. Wanneer men zich afvraagt, hoeveel verschil van inzicht in wetenschappelijke kring bestaat t.a.v. de mogelijkheid van schadelijke uitwerkingen van chemische bestrijdingsmiddelen op lange termijn, dan is het goed zich te realiseren dat de eerstaangewezen wetenschappelijke discipline in dit geval de biologie is. En onder biologen bestaat hieromtrent niet zo erg veel verschil van inzicht. Of een bestrijdingsmiddel, alleen of in synergisme met andere chemische stoffen, op den duur schadelijk kan zijn, en zo ja in welke concentratie en over welke termijn, daarover kan gemakkelijk

verschillend worden geoordeeld, zo men niet Sokrates moet citeren door te zeggen: Ik weet dat ik niets weet. In dit licht is het dan ook begrijpelijk, „dat men in een vroeger stadium bepaalde schadelijke effecten niet voldoende heeft voorzien” en dat men door schade en schande wijzer en voorzichtiger is geworden. De residu-toleranties, hoe zorgvuldig ook vastgesteld, houden dan ook iets speculatiefs. Dat chemicaliën die in de huishouding der natuur niet voorkomen, voor het organisme dat ze opneemt, in beginsel altijd een gevaar kunnen betekenen, daarover bestaat in de biologie bij mijn weten zeker thans nauwelijks verschil van mening. Niet alleen „te grote concentraties”, maar in beginsel alle concentraties „van chemische stoffen in water, lucht en bodem” moeten onze aandacht hebben.

2. Uiteraard is het waar, dat niet alleen

zuinigheid, maar in de laatste tijd ook de vrees voor schade aan gewas en produkt een aansporing zullen zijn om het bij het spuiten wat voorzichtig aan te doen. Daartegenover staat echter een reclame die boer en tuinder het gevoel moet geven met iets te maken te hebben waarvan men beter te veel dan te weinig kan geven. Het is te vergelijken met het misbruik van medicamenten.

3. De heer Tuynman stelt o.m.: „Bij de huidige stand van de landbouwtechniek zijn chemische bestrijdingsmiddelen onmisbaar. Een verbod tot het gebruik ervan zou onherroepelijk tot een enorme daling van de hoeveelheid en kwaliteit van landbouwprodukten leiden. En daarmee tot een ernstig voedseltekort.” T.a.v. de hoeveelheid nu zou men misschien aan een zodanige beperking van het gebruik van deze bestrijdingsmiddelen kunnen denken, dat geen voedseltekort ontstaat, maar wel een mogelijkheid tot het wegwerken van onze landbouwoverschotten en daarmee, wie weet, een alternatief tot het plan Mansholt. T.a.v. de kwaliteit speelt mede een rol de vraag wat de verbruiker daaronder verstaat; ik heb de indruk, dat in toenemende mate het besef doorbreekt dat smaak en gehalte een belangrijker kwaliteitsmerk zijn dan uiterlijk en gewicht. Als men daaronder verstaat de heden gewoonlijk toegepaste landbouwtechniek, dan is het door de heer Tuynman gestelde zonder meer volkomen juist. Als men er echter onder verstaat de huidige stand van theoretische kennis en praktische ervaring op dit gebied, dan vermag ik de juistheid van het gestelde niet zonder meer te aanvaarden. Als leek moet ik volstaan met erop te wijzen dat er landbouwmethoden bestaan en toegepast worden, die pretenderen buiten insecticiden en herbiciden te kunnen (van fungiciden weet ik het niet) en die mij uit hoofde daarvan wel enige aandacht waard schijnen te zijn.

DRS. P. A. DELVAUX
Noordweg 130
Zeist.

STALEN GARNALENKOTTER ARM 8

TE KOOP:

„Geertruid Levina”, 14,72 m lang, gr. breedte 5,18 m, holte tot dek 1,94 m, stalen mast.

Voorpiek-bergplaats, verblijf met 4 slaappleaatsen, visruim, motorkamer; hoofdmotor Cummins diesel 205 pk, kompas en elektr. echolood.

Evt. om te bouwen tot jacht of plezier-vaartuig.

Brieven o nr. 1008, of tel. 01184-6510.

Mijn

opinie is...

• De stembus (1)

De opkomst bij de provinciale verkiezingen geeft mevrouw M. Nijland-Verwey te Haarlem aanleiding erop te wijzen dat vooral voor vele ouderen, invaliden en zieken het vaak moeilijk is bij volmacht te laten stemmen als gevolg van de bepaling dat zij tevoren een volmachtformulier op het gemeentehuis moeten afhalen, of laten afhalen. Als zij niet kunnen gaan stemmen, zullen zij veelal ook niet het volmachtformulier kunnen afhalen en het vinden van iemand anders die dat kan doen in de uren dat het stadhuis open is, valt ook vaak moeilijk.

„Als het niet mogelijk is die hele formulierenboel af te schaffen en een invalide zelf een volmacht te laten schrijven”, aldus mevrouw Nijland-Verwey, „laat het rijk dan die formulieren ook aan de postkantoren beschikbaar stellen”. Zij doet tevens de suggestie allen boven 65 die een oproep om te stemmen ontvangen die oproep vergezeld te doen gaan van een volmachtsformulier.

• De stembus (2)

Ook de heer D. H. Meijer te Bussum schrijft ons over deze zaak. Na zich te hebben afgevraagd of mr. Geertsema wel gelijk heeft in het blad van 3 april waarin hij als voornaamste motief van absentisme bij de stembus „wantrouwen in de politici” noemt, schrijft ook hij over de aan bed gekluisterden, zeevarende en anderen die er niet tijdig aan dachten een volmacht te verlenen.

„De gemeentebesturen zijn verantwoordelijk voor de organisatie der verkiezingen”, schrijft hij, „en het ligt voor de hand dat men in eerste instantie eens zou kunnen trachten het voor deze categorieën gemakkelijker te maken hun stem uit te brengen, bijv. door een afspraak te maken met de directies van ziekenhuizen, verpleeghuizen, tehuisen voor ouden van dagen, verpleeggebouwen, dat op een bepaald tijdstip een mobiel stembureau deze centra zal aandoen”.

Hij wijst erop dat dergelijke mobiele hulpinrichtingen ook voor tandverzor-

ging, tb-bestrijding en vele andere zaken van openbaar belang bestaan. Uit ervaring weet hij dat ook in het verleden vaak mensen bij de stembureaus kwamen met ook de oproep van bijv. hun huwelijkspartner en vraagt tenslotte: „waarom volgt men niet het systeem van de PTT „endossement op de oproepingskaart plus identificatie?”

De suggesties van de briefschrijvers zijn stellig grondige bestudering waard. Zolang die niet gerealiseerd zijn blijft er de (iets verruimde) mogelijkheid van stemmen bij volmacht waarover elders in dit nummer de richtlijnen zijn gegeven. Een suggestie aan de afdelingssecretariaten kan zijn om mensen die met de door mevrouw Nijland-Verwey gesignaleerde moeilijkheden zitten bij te staan. Red. Vrijh. en Dem.

• Psychohygiëne

Aansluitend op een betoog van mevrouw Veder-Smit in Den Haag over milieuhygiëne waarbij ook hygiëne van de geest ter sprake kwam schrijft mevrouw E. Hissink te Amsterdam vanuit haar verontrusting niet alleen over vervuiling van bodem, water, lucht en stilte, maar ook van de geest. Zij haalt een aantal voorbeelden aan van deze „verontreiniging die van alle kanten op ons afkomt via pen, penseel of verbaal in handel en wandel”.

De voorbeelden die zij noemt acht zij a-normaal, vallend onder de psychohygiëne. Zij meent, als arts, een vergelijking van het verschijnsel te hebben gevonden in het beeld van een kind dat tengevolge van „fout” voedsel vomeert en vervolgt dan:

„Kort en goed, ik meen dat schokkende en verontrustende handelingen en wandelingen van de opgroeiende mens een teken aan de wand zijn. Wat voor „voer” kregen ze, dat ze het zó teruggeven, dat ze er zó op reageren? Men kan zo'n vervuiler niet zomaar opsluiten omdat hij/zij niet aan een norm voldoet”.

„Wel is het duidelijk”, zo besluit zij, „dat de mens is en wordt gewaarschuwd.”

Kiezers in Engeland

• In De Volkskrant van 11 april jl. lezen wij: Nederlandse politici waren nogal teleurgesteld toen bij de provinciale statenverkiezingen ruim 30 pct van de kiezers het wel geloofde en niet was gaan stemmen.

In dezelfde week werd in Engeland een tussentijdse parlementsverkiezing gehouden (een zetel in het Lagerhuis was vrijgekomen) en er was, schreven de kranten, een zeer goede opkomst: zeventig procent van de kiezers was gekomen. De kandidaten hadden dan ook hard gewerkt en waren persoonlijk langs de huizen gegaan om de kiezers te vragen hun stem op hen uit te brengen.

• Een bericht in dezelfde editie van De Volkskrant:

Premier Wilsons Labour Party heeft enige troost kunnen putten uit de Londense gemeenteraadsverkiezing, maar de uitslag zal hem niet kunnen aanmoedigen vóór de zomer het parlement te ontbinden en algemene verkiezingen uit te schrijven.

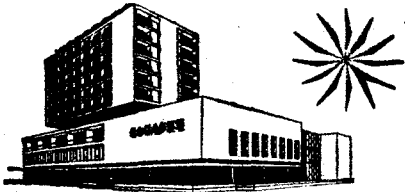
De socialisten wonnen 13 zetels van de conservatieven, die echter met 65 van de 100 raadszetels een flinke meerderheid hebben behouden. Teleurstellend was de belangstelling van de kiezers, die 's werelds grootste gemeenteraad, regerend over acht miljoen burgers, moesten kiezen. Zestig procent van de stemgerechtigden bleef thuis, wat vooral Labour parten heeft gespeeld.

De conservatieven zien het veel meer dan de socialisten als plicht hun stem uit te brengen. In sommige wijken geloofde 75 procent van de kiezers het wel; onder meer vanwege het slechte weer.

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON” VREELAND A/D VECHT

BIJ KRUISSING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

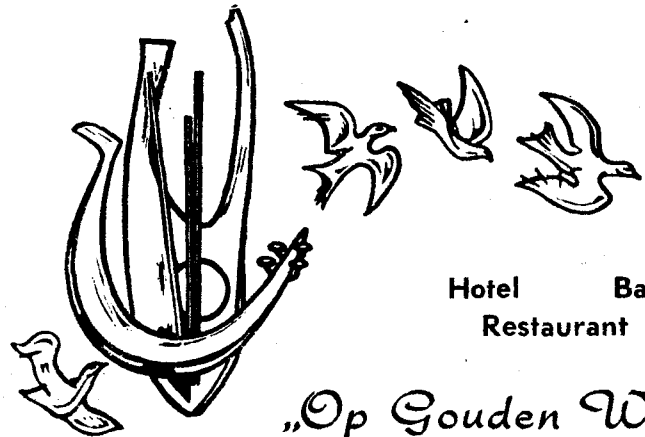

waar de gast ^koning is

Cocagne, levend middelpunt van een levende stad: perfecte outillage voor vergaderingen, congressen, shows, feestelijke bijeenkomsten: royale hotelaccommodatie, restaurant, café, petit-restaurant, bar en bowling. Speciale arrangementen bij feestelijke gelegenheden: Kerstmis - Nieuwjaar - Pasen - Pinksteren.

C O C A G N E

RESTAURANT DES SPÉCIALITÉS. CAVE RENOMMÉE.
EINDHOVEN, VESTDIJK 47. TELEFOON 040-69288

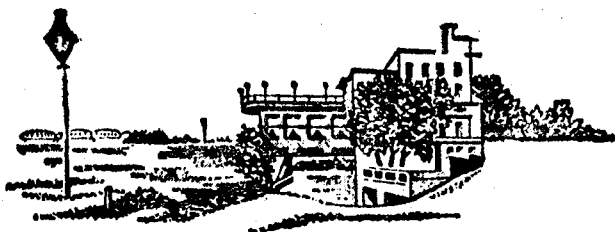
Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen
Aparte film-, toneel-, concertzalen
Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070-555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

Rijnhotel-Arnhem

annex SAVOY-RESTAURANT

Hotel met sfeer en gesoigneerde keuken

RIJNTERRAS

Onderlangs 10 - Arnhem - Tel. 085-427141

Hotel Noordzee-Boulevard N.V.

Tel. 01184-2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemond, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

vrijheid en democratie

Herdenkingsdagen

door onze redacteur
A. W. Abspoel

„Mannen en vrouwen van Nederland! Onze taal kent geen woorden voor hetgeen in ons aller hart omgaat in dit uur van bevrijding van geheel Nederland. Eindelijk zijn wij dan baas op eigen erf en aan eigen haard. Verslagen is de vijand. Verdwenen zijn de vuurpelotons, de gevangenen en de martelkampen. Voorbij is de nameloze druk, de nimmer rust latende gedachte aan de vervolging, welke u vijf jaar lang heeft gekweld. Voorbij is de verschrikking van de hongersnood”.

Miljoenen Nederlanders luisterden op de avond van zaterdag de 5de mei 1945 in diepe stilte en met een brok in de keel naar deze beginwoorden van de ontroerende radiotoespraak, welke koningin Wilhelmina via de zender Herrijzend Nederland tot haar volk richtte.

De avond tevoren om kwart voor negen (we zullen de precieze tijd nooit vergeten!) hadden wij het historische ogenblik beleefd van de voorlezing van het officiële communiqué van het geallieerde hoofdkwartier, dat alle Duitse strijdkrachten in Noordwest-Duitsland, Nederland en Denemarken zich hadden overgegeven. De capitulatie zou om 8 uur 's morgens van de 5de mei ingaan. Na deze mededeling volgde het Wilhelmus en sprak de commentator van Radio Oranje de woorden: „Gods zegen over Nederland. Het is voorbij”.

In de al eerder bevrijde provincies kon de vreugde over dit nu officiële einde van de oorlog zich onbepert uiteten. Juichende mensenmassa's vulden de straten; steden en dorpen waren in een oogwenk één vlaggenzee en oranjetoon. In de nog bezette gebieden moest de vreugde zich wel wat voorzigtiger uiteten. Ondanks de nog bestaande uitgaansverboden begaven zich echter toch duizenden in Amsterdam en elders in het westen de straat op, waarbij opgewonden en ontroerende tonelen zich afspeelden. Dat dit nog niet zonder gevaar was bleek helaas wel. Zowel in de hoofdstad als op verscheidene andere plaatsen in het bezette gebied werd door Duitse patrouilles nog herhaaldelijk op de mensen geschoten.

Zelfs op de middag van de 5de mei, toen ten aanschouwe van duizenden de oranjevlag uit de koepel van het koninklijk paleis op de Dam te Amsterdam werd gehesen, opende de SS nog het vuur op de menigte, waardoor een paniek ontstond en op de drempel der bevrijding nog slachtoffers vielen.

Dat alles zal nu over enkele dagen precies 25 jaar geleden zijn. Herdenken is terugblikken, maar we leven meer dan ooit in een tijd die van ons vraagt dat we vooruitzien en dat we werken aan de toekomst. Een — zo mogelijk — betere toekomst.

Toch kunnen het heden en de toekomst nooit los worden gezien van het verleden. Wat we thans, bij alle erkenning van de nog vele onvolkomenheden en misstanden, genieten aan geestelijke en politieke vrijheid, aan sociale zekerheden en aan materiële welvaart, zou onbestaanbaar zijn zonder de met ontzaglijke offers bevochten overwinning van de vrije volken, welke op die historische dag van de 5de mei 1945 werd bezegeld.

Aan een herdenking daarvan voorbij gaan zou tevens een grove ondankbaarheid betekenen tegenover de doden en de nog levenden, die zich in de jaren 1940 tot 1945 bereid hebben getoond hun leven te geven in de strijd voor de vrijheid; in de strijd ook voor ons eigen, nationale bestaan.

Verjaardag koningin

Dat er onder hen, die in het verzet hun leven gaven, ook talloze van onze liberale vrienden en geestverwanten waren als een Telders, een s'Jacob, een Stempels en honderden anderen, is een reden te meer om aan deze herdenking met overtuiging ons aandeel te leveren. Wij denken daarbij in deze dagen ook aan de tienduizenden Joodse landgenoten, die nooit uit de vernietigingskampen terugkwamen.

Wanneer deze editie van ons blad verschijnt, zal de verjaardag van Koningin Juliana al zijn gevierd, maar zullen de bevrijdingsherdenkingen en -feestelijkheden nog vóór ons liggen.

Tot voor kort konden hoogtijdagen als deze op waardige en feestelijke wijze in eensgezindheid worden gevierd. Vooral in Amsterdam hebben extremistische

Op 23 mei naar Leiden

DE grote landelijke verkiezingsmanifestatie die op 23 mei in de Stadsgehoorzaal te Leiden zal worden gehouden krijgt steeds meer gestalte. De manifestatie zal duren van elf uur 's morgens tot half vier 's middags. Als sprekers zult u daar horen:

Minister prof. dr. H. J. Witteveen

Staatssecretaris H. J. de Koster

Fractievoorzitter VVD Eerste

Kamer mr. H. van Riel

Fractievoorzitter VVD Tweede

Kamer mr. W. J. Geertsema

Voorzitter van de VVD mevrouw H. van Someren-Downer.

Voorts zal tijdens de manifestatie een film worden vertoond en er zal volop gelegenheid zijn gezamenlijk te lunchen, met muziek.

Wilt u de datum, zaterdag 23 mei, in uw agenda noteren en de dag vrijhouden voor deze massale bijeenkomst. Het hoofdbestuur rekent ook op u.

elementen en merendeels jeugdige gewoonte-herriemakers de laatste jaren echter gepoogd de goede stemming en de feestelijkheden te verstoren. Het zou een schandvlek voor de hoofdstad zijn, wanneer pogingen daartoe ook thans weer zouden worden ondernomen. En dat dan wellicht op dezelfde Dam waar 25 jaar geleden onder uitbundige vreugde de oranjevlag werd gehesen en korte tijd later de Canadese tanks en de eigen en bondgenootschappelijke troepen met bloemen en gejuich werden verwelkomd.

Dergelijke ordeverstoringen in zo flagrante strijd zijn met wat juist bij deze bevrijdingsfeesten wordt herdacht en met de leuze waaronder zij worden georganiseerd („vrijheid, ook voor de ander”), dat wij dit eenvoudig niet mogen en niet willen veronderstellen!

A. W. ABSPOEL

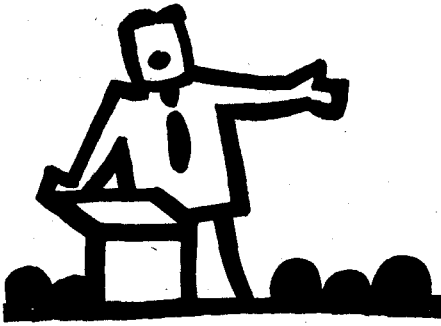

Mei 1945, intocht van de Canadezen in Amsterdam

Radio-uitzending van de VVD:
vrijdag 1 mei van 18.20-18.30
uur, over de zender Hilv. I
(402 m.).

Kamerleden spreken

In deze rubriek worden openbare of tenminste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen worden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang).
Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

vrijheid en
democratie

De redactie van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactie-commissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De administratie (zowel voor abonnementen als voor advertenties) van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Rotterdam, Witte de Withstraat 73 (postbus 824). Telefoon (010)-111000, abonnementen toestel 219, advertenties toestel 224. Postrekening: 245103 ten name van administratie Vrijheid en Democratie te Rotterdam.

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
5 mei	Soest	's middags	L. M. de Beer	politieke markt
8 mei	Noordwijk	—	mr. W. J. Geertsema	—
11 mei	Oss	—	dr. K. van Dijk	onderwerp: Verkeer in het kader van de ruimtelijke ordening; georganiseerd door Midden- en Oost-Brabant
11 mei	Rotterdam	—	mr. A. Geurtsen	hearing Hillegersberg
11 mei	Vlaardingen	Triangel	L. M. de Beer	politieke markt
11 mei	Anna Paulowna	—	H. J. L. Vonhoff	—
11 mei	Laren (NH)	hotel Hamdorff; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Woningbouw en huurbeleid
12 mei	Groningen	Het Tehuis; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema	onderwerp: Gemeentebestuur en democratie
13 mei	Meppel	Pedagogische academie; 16.00 uur	L. M. de Beer	debat met H. Wierenga (PvdA) en D'66
13 mei	Leeuwarden	De Klanderij; 20.00 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: Gewestvorming; georganiseerd door de kamercentrale
13 mei	Valkenburg (ZH)	Wapen van Valkenburg; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	—
14 mei	Poortugaal	't Wapen van Poortugaal	mr. F. Portheine	onderwerp: Gemeentepolitiek
15 mei	Terschelling	—	mevr. mr. E. Veder-Smit	—
19 mei	Almelo	restaurant Suisse; 20.00 uur	mr. H. van Riel	—
19 mei	Woerden	—	mr. dr. C. Berkhouwer	politiek café
19 mei	Leersum	restaurant Darthuizen; 20.00 uur	R. Zegering Hadders	onderwerp: Liberalen in de gemeenteraad
20 mei	Tiel	De Agnietenhof	mr. H. E. Koning e.a.	politieke markt
20 mei	Veendam	hotel Parkzicht; 20.00 uur	mr. F. Portheine	onderwerp: Middenstand
20 mei	Vlaardingen	—	L. M. de Beer	—
20 mei	Zandvoort	—	mr. H. van Riel	—
21 mei	Oude Pekela	Dorpshuis De Smikke	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: Maak de VVD sterk in uw gemeente
21 mei	Krimpen a/d IJssel	Het Nut; 20.00 uur	mr. A. Geurtsen	—
21 mei	Spijkenisse	't Kontakt; 20.00 uur	mr. F. Portheine	onderwerp: De middenstand heden en in de toekomst
21 mei	Bilthoven	hotel Heidepark; 20.00 uur	mr. J. G. Rietkerk	—
21 mei	Hattem	—	R. Zegering Hadders	—
22 mei	N.O. Polder	—	dr. K. van Dijk	—
22 mei	Voorburg	—	H. Wiegel	—
22 mei	Berkenwoude	—	mr. H. van Riel	georganiseerd door de Krimpenerwaard
22 mei	Dalerveen	—	R. Zegering Hadders	—
22 mei	H.I. Ambacht	—	L. M. de Beer	onderwerp: Liberalisme en katholicisme
25 mei	Capelle a/d IJssel	café De Koperwiek; 20.15 uur	mr. H. van Riel	—
25 mei	Rotterdam	—	mr. A. Geurtsen	hearing
25 mei	Abcoude	—	drs. Th. H. Joekes	—
25 mei	Oosterhout	—	mr. H. E. Koning	—
25 mei	Huizen (NH)	—	mr. J. G. Rietkerk	—
25 mei	Tilburg	—	H. J. L. Vonhoff	—
25 mei	Veldhoven	—	H. Wiegel	georganiseerd door de agglomeratie Eindhoven
26 mei	Deventer	—	mr. W. J. Geertsema	georganiseerd door de kamercentrales Zwolle en Gelderland
26 mei	Venlo	—	M. J. Keyzer, mr. H. E. Koning en ir. D. S. Tuijnman	—
26 mei	Zwolle	Suisse; 20.00 uur	R. Zegering Hadders	onderwerp: Liberale gemeentepolitiek
27 mei	Rijswijk	—	mr. H. van Riel	—
27 mei	Stadskanaal	—	R. Zegering Hadders	—
28 mei	Alkmaar	Het Wapen van Heemskerk; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema	—
28 mei	H.I. Ambacht	Dorpshuis De Schoof; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	—
28 mei	Nederhorst den Berg	—	H. Wiegel	—
28 mei	Borculo	—	R. Zegering Hadders	—
28 mei	Tiel	Agnietenhof; 20.00 uur	L. M. de Beer	—
29 mei	Haarlem	—	mr. W. J. Geertsema	—
29 mei	Moordrecht	—	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: Liberaal perspectief
29 mei	Barendrecht	van Ouds 't Raadhuis; 20.00 uur	drs. Th. H. Joekes	mede-georganiseerd door Heienoord en Heerjansdam
29 mei	Hoogvliet	Scholengemeenschap Alb. Einstein	mr. H. E. Koning	politieke debatavond
29 mei	Baarn	—	L. M. de Beer	—
29 mei	Monnickendam	restaurant de Waegh; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	—
1 juni	's-Hertogenbosch	—	mr. W. J. Geertsema	—
1 juni	Doetinchem	—	H. Wiegel	—
1 juni	Utrecht	—	L. M. de Beer	—

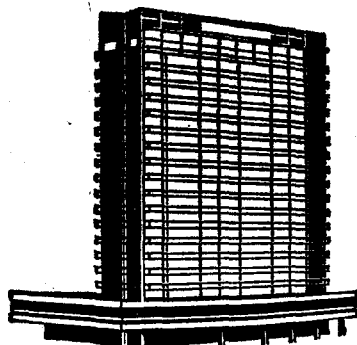
HOTEL BOUWES ZANDVOORT

Kamers met meest modern comfort

Gerennommerde keuken

Gelegenheid voor congressen en partijen tot 300 personen

Cabaret-Dancing dagelijks

APPARTEMENTENHOTEL BOUWES PALACE ZANDVOORT

Kamers en appartementen met modern comfort. Restaurant op 70 m hoogte - panorama - lounge bar - sauna - overdekt zwembad - congreszaal.

Unieke accommodatie voor kaderbijeenkomsten.

BEIDE HOTELS HET GEHELE JAAR GEOPEND - TELEFOON 5041

Verkiezingsvaria en conclusies

Hierbij publiceren wij nog een laatste beschouwing over de jongste verkiezingen voor de Provinciale Staten, van de hand van onze redacteur A. W. Abspoel.

Wij weten het uit ervaring: verkiezingscijfers en wat men daaruit kan — of meent te kunnen — aflezen, hebben altijd veler belangstelling. Schriftelijk, mondeling en telefonisch ontvingen wij zoveel nadere vragen, opmerkingen en aanvullingen op hetgeen wij daarover in onze vorige nummers na 18 maart schreven, dat wij nog eenmaal een aanvullende beschouwing aan enige aspecten van de Statenverkiezingen van 18 maart willen wijden. Dat zal dan echter de laatste zijn, want de volgende verkiezingen, namelijk die van 3 juni voor de gemeenteraden, komen al aardig nader.

Zij die onze aandacht vroegen voor verblijvende uitslagen in hun gemeente of kieskring, zullen in menig geval inmiddels gezien hebben, dat die cijfers in de tabellen in ons vorige nummer reeds waren opgenomen. Hun gegevens en de verschijning van ons vorige nummer hebben elkaar dus gekruist. Voor zover die gemeenten daarin niet mochten voorkomen zal men het billijken dat we ons om praktische redenen voor zover het de plaatselijke uitslagen betreft toch altijd tot een bepaalde en voor de tendens van de totale uitslag typerende keuze moeten beperken.

Van belang lijkt ons in de eerste plaats, dat dank zij de nadere uitwerking van de in opdracht van de NOS door drs. Marcel van Dam verzamelde gegevens thans o.a. een vrij nauwkeurig beeld van de verdeling der nietstemmers over de verschillende partijen is verkregen. Althans wanneer we mogen uitgaan van het serieuze karakter en de representativiteit van diens onderzoek. Politiek is de heer Van Dam bepaald geen geestverwant van ons, maar wat hij tot nu toe op het gebied van het kiezersonderzoek heeft verricht, geeft wel vertrouwen in zijn zorgvuldigheid en objectiviteit op dit punt.

De nadere uitwerking van zijn onderzoek in 24 landelijk representatief te achten stembureaus met in totaal 18.773 kiezers, heeft enige eerste indrukken van velen omtrent de „politieke verdeling” der wegblijvers bij de jongste Statenverkiezingen, teniet gedaan. Drs. Gruyters heeft deze gegevens in De Haagse Post van 15 april j.l. nog eens duidelijk naast elkaar gezet.

Zo is thans gebleken, dat van de kiezers, die zich (op die 24 bureaus) bij de Kamerverkiezing van 1967 uitspraken voor een der drie grote confessionele partijen, op 18 maart j.l. 16 pct. is thuis gebleven. Dat is een percentage dat aanmerkelijk lager ligt dan dat van de drie grote niet-confessionele groeperingen, namelijk het PAK, de VVD en D'66. Deze laatste drie zagen van hun kiezers van 1967 resp. 22 pct., 28 pct. en 25 pct. thans niet opgekomen.

Wat onszelf betreft ontleemt ons dat dus de aanvankelijk gewekte illusie (waar in sommige kranten hele beschouwingen aan waren gewijd), dat de kiezers van de VVD raltief beter zouden zijn opgekomen dan die van de meeste andere partijen. Voor die verloren illusie komt nu echter wel een tenminste even belangrijk pluspunt in de plaats, namelijk dat gezien de voor ons zo gunstige uitslag, onze winst aan echt gewonnen stemmen bij hen die wel zijn opgekomen, dus nog groter is geweest dan we vermoedden.

In het een en ander is inderdaad ook de verklaring te vinden voor het relatief toch wat minder ongunstige eindresultaat van de statenverkiezingen voor de confessionele partijen dan verwacht was. Meer dan de andere partijen hebben de confessionele partijen kiezers die uit gewoonte of traditie op deze partijen stemmen.

Uit het feit, dat de confessionelen ondanks de winst der betere opkomst, toch aan de verliezende kant hebben gestaan, blijkt echter ook, dat bij hen het reële verlies door overgang van stemmen naar andere partijen juist groter is geweest. Dat klopt ook met de onderzoekcijfers van Van Dam. Van de kiezers in bedoelde stembureaus, die in 1967 confessioneel stemden, gingen er op 18 maart j.l. 380 over naar een der partijen van het PAK, 139 naar de VVD en 113 naar D'66. Bovendien lag, zoals wij in een van onze vorige artikelen al vermeldden, het percentage stemmen voor de VVD van de jonge kiezers boven dat van ons landelijk gemiddelde, terwijl bij de protestants-christelijken en de PvdA de van jongeren verkregen stemmenpercentages naar gewoonte van de laatste jaren zeer ten achter bleven. Met de hier vermelde en toegelichte gegevens hebben wij eveneens weer vol-

daan aan een aantal nadere vragen en opmerkingen, die ons bereikten.

JONGE KIEZERS

Dat de jonge kiezers ondanks de aan-drang (en onze bereidheid) om de kiesgerechtigde leeftijd van 21 tot 18 jaar te verlagen, in verhouding in groter getale van de stembus zijn weggebleven, tonen ten overvloede ook nog de cijfers, die burgemeester F. Versteegen van Westzaan ons toezond over zijn gemeente.

Hier volgt een iets verkort overzichtje van de getallen wegblijvers bij de stemming van 18 maart in Westzaan, gspilt naar bepaalde leeftijdsgroepen.

Leeftijd	Aantal	Niet opgekomen	kiesge-rechtigden	Aantal	Perc.
21-24	207	88	42,5		
25-29	219	69	31,5		
30-34	304	75	24,7		
35-44	598	147	24,6		
45-54	527	139	26,4		
55-65	402	102	25,4		
65 en hoger	470	152	32,6		

Het landelijk beeld wordt hier, naar wij nemen, wel bevestigd, namelijk dat in de leeftijdsgroep van 30 tot 45 jaren de opkomst het grootst is geweest, in de jongste leeftijdsgroep het kleinst en dat na een ongeveer gelijk blijvend percentage van de groepen tussen 45 en 65 jaar, de oudere groep weer enige stijging van wegblijvers vertoont. Dit laatste zal waarschijnlijk wel verklaarbaar zijn uit de grotere vermindering wegens ziekte of invaliditeit van de oudsten uit de boven 65-jarigen.

OPKOMST VOOR 1917

Sommige lezers interesseren zich zeer voor de enkele gegevens die wij verstreken over de opkomst van de kiezers in ons land onder het oude districten- of meerderheidsstelsel van vóór 1917. Zo schrijft de heer W. van de Stadt te Eefde dat hij dergelijke gege-

vens nog nergens was tegengekomen. Dat klopt ook wel, want dergelijke gegevens heeft uiteraard niet iedereen direct bij de hand.

De heer Van de Stadt vraagt zich af „of het niet de moeite waard zou zijn hieromtrent nadere cijfers op te diepen” en hij meent dat „de gedachte dat de slechte opkomst een bewijs van ontevredenheid ten aanzien van het huidige kabinet zou zijn, door de oppositie wel naar voren gebracht, hierdoor wellicht zou kunnen worden weerlegd.”

Persoonlijk geloven wij, dat de beste weerlegging is te vinden in datgene waarop wij onder vermelding van de nodige gegevens al eerder de aandacht vestigden. We bedoelen het feit, dat in landen als West-Duitsland, Engeland, Frankrijk, de Verenigde Staten, landen dus met onderling zeer verschillende omstandigheden en kiesstelsels (daar ligt het dus óók niet aan), maar alle zonder opkomstplicht, de constante praktijk geen andere is. Integendeel, een percentage van 70 pct. opkomst acht men daar zeer bevredigend en wanneer de weers- of andere omstandigheden tegen zitten, ligt het percentage rond de 50 of 60 pct. Waarom zou dat, nu ook wij de opkomstplicht hebben afgeschaft, in ons land zoveel anders liggen? Wij zijn waarschijnlijk alleen maar meer dan genoemde volken geneigd overal onmiddellijk een zwaar probleem van te maken of de fout bij anderen te zoeken (in dit geval: ontevredenheid over het Kabinet-De Jong). Dat is natuurlijk onzin, want wie zo ontevreden is over het beleid van het Kabinet de Jong, heeft alle gelegenheid dat te tonen door op een der partijen te stemmen die dat kabinet bestrijden. Dat kan in een democratische staat, in tegenstelling tot die landen waar een (linkse of rechtse) dictatuur bestaat.

Wat die cijfers en gegevens van vóór 1917 betreft hebben we er zelf in een vorig nummer echter al op gewezen, dat de situatie tijdens dat oude districtenstelsel niet geheel vergelijkbaar was. In dat toen bestaande z.g. meerderheidsstelsel had men in een district lang niet altijd een kandidaat van de eigen richting, hetgeen voor sommigen stellig een reden zal zijn geweest om thuis te blijven, ondanks door de partijen meestal toch wel aan hun geestverwanten uitgebrachte stembusadviezen.

URGENTE ACTIE

Een bijzondere opmerking troffen wij nog aan in een brief van de heer C. van Tijen, gepens. majoor der artillerie te Breda, die wij via het algemeen secretariaat ontvingen. Na de jongste verkiezingsuitslag is hem ondermeer opgevallen hoe weinigzeggend een vermelding van een toegenomen aantal zetels is, wanneer niet tevens bevolkingsaantallen worden genoemd. De heer Van Tijen heeft daarom een bijgevoegd overzicht samengesteld waaruit o.a. de urgentie-volgorde per provincie blijkt voor zover betreft het (verder) verstevigen van de VVD-positie.

Onze Bredase geestverwant schreef zijn brief drie dagen na de verkiezingsdag van 18 maart en sedertdien hebben wij verscheidene artikelen met verwerkte gegevens aan deze uitslag gewijd. Hij zal daarin inmiddels dan ook wel hebben gezien, dat wij meest met percentages hebben gewerkt. Percentages die de werkelijke relatie aangeven tussen de op de VVD uitgebracht stemmen en het totale aantal kiezers dat plaatselijk en provinciaal aan de verkiezingen deelnam.

De provincies hebben we in de toen afgedrukte staat ook niet geplaatst naar volgorde der zetels, maar naar volgorde der door de VVD bereikte percentages. Utrecht en Drente kwamen daarbij bovenaan met elk 15,6 pct. der stemmen voor de VVD.

Waar nu met de meeste kans en urgentie kan en moet worden gewerkt om nog meer winst te behalen, zouden we niet durven zeggen. We menen: overal. Het valt te verdedigen dat in gemeenten, streken of stedelijke wijken waar de VVD geregeld veel stemmen behaalt, de propaganda misschien het dankbaarste is, omdat daar wellicht het gemakkelijkste nog meer te winnen valt. Met evenveel recht kan men echter ook verdedigen, dat juist daar waar de VVD nog weinig stemmen pleegt te halen, de gemakkelijkste en beste winstkansen kunnen liggen.

Nogmaals: we geloven dat een doelbewuste plaatselijke verkiezingspropaganda in beide gevallen even nuttig en urgent is.

Prof. Wiersma staatssecretaris van justitie

Op voorstel van minister Polak heeft de ministerpresident aan de Koningin voor de benoeming tot staatssecretaris van justitie voorgedragen prof. mr. K. Wiersma. Aanleiding tot de voordracht is een advies dat minister Polak van zijn geneesheer heeft ontvangen waarin hem is aangeraden zijn taken te verminderen tot een „normale dagtaak”.

Prof. Wiersma is hoogleraar in het notarieel recht aan de Rijksuniversiteit te Leiden. Hij is lid van de VVD. Na het Kennemer Lyceum te Bloemendaal studeerde hij rechten te Leiden waar hij in 1952 promoveerde op een dissertatie over Het rechtsmiddel verzet van derden. Belangrijk juridisch werk van prof. Wiersma was zijn bewerking van het Formulierenboek Van den Honert. Hij is adjunct-secretaris geweest van het college van Rijksbemiddelaars, in 1945 werd hij secretaris van de commissaris van der Koningin in Noord-Holland. Tien jaar later werd hij hoogleraar te Groningen, sedert 1963 doceert hij in Leiden en is van dat jaar af tevens raadsheer-plaatsvervangend aan het gerechtshof te Den Haag. Met de totstandkoming van het nieuwe burgerlijk wetboek heeft prof. Wiersma zich in belangrijke mate beziggehouden.

PvdA-kameleon

In een beschouwing in het maandblad Socialisme en Democratie heeft de socialistische fractieleider in de Tweede Kamer, drs. J. M. den Uyl, als zijn oordeel uitgesproken dat partijen die bij de Tweede-Kamerverkiezingen van 1971 willen deelnemen aan een progressief akkoord (PAK) maar het beste kunnen afzien van plannen om met een gezamenlijke kandidatenlijst uit te komen. Hij acht het realistisch het te zoeken naar partiële programma-akkoorden tussen de partijen.

Met deze verklaring is de kameleonpolitiek binnen de gelederen van de Partij van de Arbeid wel zonneklaar bewezen. Immers, toen bepaalde voormannen o.a. in de afdelingen Eindhoven en Hilversum zich van het PAK distantieerden, in die zin dat men bij de gemeenteraadsverkiezingen een eigen lijst wilde indienen, d.w.z. onder de vlag van de PvdA, schreeuwde de rode partijleiding moord en brand en werden de „opposanten” de grofste verwijten naar het hoofd geslingerd.

Door deze gang van zaken is tenslotte in Eindhoven de nieuwe partij Democratische Socialisten '70 ontstaan. De heer Den Uyl en de zijnen, hiervan kennelijk geschrokken en beducht voor verder electoraal verlies, pogen thans de wijzers van de klok terug te draaien door het uitkomen met een eigen lijst te bepleiten. De Eindhovenaren en Hilversummers hadden dus kennelijk gelijk. Maar inmiddels is het kwaad binnen de PvdA geschied. Het wordt zo langzamerhand binnen deze partij een zielige vertoning.

STEMPHER

Volkshuisvesting

DEN HAAG

● Het secretariaat van de Haagse afdeling van de VVD vestigt er de aandacht op, dat degenen die bij volmacht willen stemmen, bijv. omdat zij op 3 juni (gemeenteraadsverkiezingen) met vakantie zijn, daartoe formulieren kunnen verkrijgen ten stadhuis of op het afdelingssecretariaat, Leuvensestraat 20, Scheveningen. De formulieren dienen uiterlijk 20 mei a.s. ten stadhuis te zijn ingeleverd.

DE heer Fr. Blokhuisen, lijstaanvoerder van de PPR heeft van de VVD en de PvdA min of meer geëist, dat deze partijen vóór de gemeenteraadsverkiezingen openlijk een uitspraak zullen doen over de bezetting van de wethouderszetel voor volkshuisvesting en ruimtelijke ordening.

De heer Blokhuisen had zijn „uitdaging” gebaseerd op een speculatief artikel in het dagblad Trouw, waarin de liberale wethouder mr. Dankelman, thans wethouder van openbare werken, sportzaken en verkeer, de potentiële opvolger van de tegenwoordige wethouder van volkshuisvesting, de heer Hylkema, werd genoemd. Trouw had mr. Dankelman een „energiek potentiaat” genoemd. Men zal begrijpen, dat wij tegen de qualificatie „energiek” met betrekking tot de heer Dankelman geen enkele bezwaar koesteren, maar wel tegen de betiteling „potentiaat.”

Terecht heeft het afdelingsbestuur van de VVD de heer Blokhuisen in een brief gewezen op zijn onjuiste uitgangspunt. Wethouders worden door en uit de gemeenteraad gekozen. De uitslag van de verkiezingen moet dus worden afgewacht voor er gesproken

kan worden van overleg over de verdeling van de wethoudersportefeuilles. Zulk overleg wordt door de fracties gevoerd. Daarbij gaat het formeel niet zozeer over de verdeling van de portefeuilles als wel over het aantal wethouderszetels dat aan onderscheidene fracties zou moeten worden toegekend. Formeel geschiedt de verdeling van de portefeuilles door de nieuw gekozen wethouders zelf, al wordt meestal die verdeling bij het fractie-overleg natuurlijk wel betrokken.

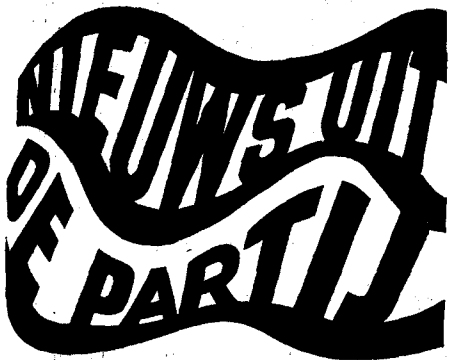
Het VVD-bestuur zegt in zijn brief aan de heer Blokhuisen niet verbaasd te zijn dat getracht wordt de meest capabele wethouder de portefeuille van volkshuisvesting toe te vertrouwen. De woningnood is inderdaad het meest nijpende Haagse probleem. Wanneer in dit verband de naam van mr. Dankelman wordt genoemd, dan is het afdelingsbestuur ook daarover niet verbaasd. „Zijn capaciteiten en prestaties zijn inderdaad indrukwekkend,” aldus het Haagse afdelingsbestuur, dat zich met deze brief terecht niet uit de tent heeft willen laten lokken.

Wie in september a.s. de portefeuille van volkshuisvesting op zijn schouders krijgt, is, zo menen wij met het afde-

lingbestuur nog een volkomen open vraag. Of de PvdA-fractie af wil van volkshuisvesting is een totaal andere vraag. Het zou ons niet verwonderen als de PvdA-fractie in die richting denkt. Maar er kan nog veel gebeuren en daarom is afwachten de boodschap.

DE VVD-raadsleden Dettmeijer en Appel hebben b. en w. gevraagd of zij aanleiding vinden tot het treffen van bijzondere maatregelen naar aanleiding van het rapport van de Belgische verbruikersunie over de kwaliteiten van het zeewater voor de Europese toeristencentra, in welk rapport Scheveningen er nogal bekaaid afkwam. Naar onze mening ten onrechte, gezien de goede resultaten, die met rioolwaterzuiveringsinstallatie tot nu toe zijn bereikt.

De heer Dettmeijer heeft b. en w. voorts schriftelijke vragen gesteld over bijzondere maatregelen, die het gemeentebestuur van Enschede heeft menen te moeten nemen met betrekking tot deugdelijke luchtafvoer van keukengasgeisers. B. en w. hebben daarop geantwoord, dat de Enschedese maatregelen verder gaan dan de voorschriften, die de adviesinstanties voor algemeen gebruik hebben opgesteld.

In deze rubriek worden korte mededelingen opgenomen, zoals mutaties in besturen, van afdelingen, staten- en kamercentrales, de instelling van commissies en andere daarvoor in aanmerking komende wetenswaardigheden. Voor uitvoerige verslagen van gehouden afdelingsvergaderingen is geen ruimte beschikbaar.

Wetenswaardigheden betreffende de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en die in de agglomeratie Eindhoven, worden vermeld bij de aparte aan deze steden gewijde rubrieken.

Kopij voor deze rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk op de zaterdag vóór afgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie. Telefonisch wordt geen kopij voor deze rubriek geaccepteerd.

● In Amsterdam vergaderde op 20 april de deelcommissie regering en Staten-Generaal van de grondwetscommissie. Besproken werd uit de „Proeve van een nieuwe Grondwet” par. 2, ministers, van hoofdstuk 2 en 4, vaste colleges. De beraadslagingen over hoofdstuk 2 en 4 zijn ten einde. De deelcommissie zal over deze hoofdstukken een rapport opstellen. Hoofdstuk 3, Staten-Generaal, zal zij behandelen aan de hand van het tweede rapport van de staatscommissie Cals-Donner, alsmede het rapport kiezer-gekozene.

● De sociaal-economische commissie vergaderde op 9 en 16 april in Den Haag. Beide bijeenkomsten waren gewijd aan een bespreking over het sociaal-economische hoofdstuk van het verkiezingsprogramma 1971.

● In Bergschenhoek werd op 17 april een partij-afdeling opgericht na een inleiding van het Tweede Kamerlid, de heer L. M. de Beer. Tijdens de oprichtingsvergadering meldden zich 22 nieuwe leden. Het voorlopige bestuur is als volgt samengesteld: C. Kooren, voorzitter, P. Oranje, Eiberplein 5 (tel. 01892 - 3193) secretaris, mevrouw C. M. G. van der Stee, penningmeesteresse en H. G. de Man.

● Ook Ouder-Amstel, dat de plaatsen Ouderkerk aan de Amstel en Duivendrecht omvat, heeft sinds 14 april een afdeling die met 28 leden is gestart. Het bestuur bestaat uit de volgende heren: K. W. Affourtit, voorzitter, J. J. Oyevaar, secretaris, J. T. Jansma, penningmeester en G. J. M. Moes. Het secretariaat is gevestigd Amstellandlaan 12, Ouderkerk a/d Amstel. Tel. 02963 - 3357.

● De heer T. Stehouwer werd benoemd tot lid van verdienste van de afdeling Hendrik Ido Ambacht. Hij aanvaardde tevens het ere-voorzitterschap van de afdeling. De heer Stehouwer is 24 jaar lid van de gemeenteraad geweest. 16 jaar lang vormde hij een liberale eenmansfractie. Op de kandidatenlijst voor de verkiezingen van 3 juni heeft hij geen kandidatuur op een verkiesbare plaats aanvaard. Om gezondheidsredenen en om ruim baan te maken voor een jongere kandidaat.

● In de afdeling Diepenveen-Bathmen is een nieuw bestuur samengesteld. Het ziet er als volgt uit: W. D. Nieman, voorzitter, W. Sypkens, secretaris-penningmeester, mevrouw G. W. Brink - Van Duren en de heren A. Bannink, A. J. Muil en dr. J. H. Slingenberg.

● Enkele bestuursmutaties hadden er plaats in de kamercentrale Dordrecht. De heer Sch. Overwater (Strijen) trad af als secretaris. Mevrouw H. E. Goosens - Verhagen (Oud Beijerland) komt in zijn plaats. Zij werd ook tot lid van de partijraad benoemd in de vacature van de heer J. Houtman, die als voorzitter van de kamercentrale q.q. reeds lid van de partijraad is. De heer J. den Ouden werd benoemd tot plaatsvervangend secretaris.

● De kandidatenlijst van de VVD voor de gemeenteraadsverkiezingen te Prinsenbeek zal worden aangevoerd door de heer J. van Gorp. De heer Van Gorp is tevens aanvoerder van de bekende voetbalclub NAC.

ONROERENDE GOEDEREN

makelaardij LIPS

voor onroerend goed in

- DEN HAAG
- EN OMGEVING

Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemadelaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

Ir. J. RUSSCHEN

RENTMEESTER - MAKELAAR
TAXATEUR
in Boerderijen en Land
LEEUWARDEN, Verl. Schrans 46,
telefoon 05100 - 22895.

**BILTHOVEN
HOBDEMALAAN**

2-kamer service-flats, voorzien van centrale verwarming, liften en moderne keuken. Ind.: woonkamer, slaapkamer, keuken, toilet en douche-cel (Coöperatief). Vraagprijzen vanaf f 56.000,- k.k.

**BILTHOVEN
DR. J. RÖNTGENLAAN 33**

Hoekhuis met tuin, garage en c.v.-gas. Ind.: woonkamer, moderne keuken, toilet en kelderkast. 1e verd.: 4 slaapkamers, badkamer en 2e toilet. Zolder met kamer. Direct te aanvaarden. Vraagprijs: f 89.000,- k.k. Bemiddeling door makelaarskantoor in onroerende goederen (Lid N.B.M.)

J. F. BURGERDIJK
Rubenslaan 36 - Bilthoven - Tel. 030-78 76 11*
buiten kantoor tijd 66k 030-71 09 20.

**FLATS - HUIZEN
BEDRIJFSPANDEN**

LID N.B.M.

**holland home service
MAKELAARDIJ**

B. DEELEN MAKELAAR IN ONROERENDE GOEDEREN
DEN HAAG

40 VAN ALKEMADELAAN TEL. 070 - 24 53 60*

Actuele aspecten van gezondheidszorg

door mevrouw mr. E. Veder-Smit, lid voor de VVD van de Tweede Kamer.

Maandagmiddag 13 april, in de Brabantshallen te 's-Hertogenbosch meer dan duizend wijkverpleegsters en andere verplegenden in dienst van de Kruisverenigingen hielden daar een protestbijeenkomst ter verbetering van hun pensioenvoorziening. De zaal was zo vol dat tientallen aanwezigen moesten staan. Als enig aanwezig lid van de vaste Kamercommissie voor volksgezondheid had ik het geluk dat hulpvaardige handen een zeepkistje haalden; daarop gezeten kon ik het strijdtoneel goed overzien.

De drie spreeksters gaven een duidelijk overzicht van de situatie, en heel wat oud-verpleegsters zien zich, na een zware loopbaan, genoodzaakt hun toevlucht te nemen tot de bijstandswet of het ere-fonds voor oud-verpleegsters. Met de totstandkoming van het Pensioenfonds voor de Gezondheid, Geestelijke en Maatschappelijke Belangen (PGGM) zal de pensioenvoorziening voor de verplegenden in de ziekenhuizen en verpleeginrichtingen belangrijk verbeterd worden. De achterstand in de pensioenvoorziening van hen die in de wijkverpleging werken is daardoor echter een pijnlijke zaak geworden. Er zijn dan ook in de z.g. extra-murale zorg zeer veel vacatures te vervullen, men schatte het aantal op 10 pct., en een uittocht van gediplomeerden naar de intra-murale zorg werd gevreesd.

Ook al zouden op zeer korte termijn de pensioenen van hen, die nu nog werken, verhoogd kunnen worden, dan blijft nog het probleem van de optrekking der oude pensioenen. De positie van de wijkverpleegsters e.a. is ook daarom zwakker, omdat zij in dienst zijn van verenigingen die grotendeels van subsidies afhankelijk zijn, terwijl de verpleegsters die in ziekenhuizen werken, te maken hebben met instellingen die hun kosten

grotendeels gedekt zien door ziekenfondsverzekering en AWBZ.

Bij het begrotingsdebat in januari j.l. had ik als eerste dit vraagstuk aan de orde gesteld, daarin gesteund door de regeringspartijen, terwijl noch de PvdA, noch D'66 van zich liet horen; alleen de PvdA aan het eind van de gedachtenwisseling per interruptie. Het was daarom wel merkwaardig te horen, dat het dagelijks bestuur van D'66 een telegrafische sympathiebetuiging aan de protestvergadering zond!

Voor minister Roolvink is de oplossing van dit gecompliceerde vraagstuk verre van eenvoudig. Het ligt in zijn bedoeling om tegelijk met de pensioenen in de gezondheidszorg ook de pensioenen van vergelijkbare functies bij CRM en Justitie naar het PGGM over te brengen. Voor dit streven heb ik alle waardering. Maar gezien de zo toegenomen verschillen in positie tussen de verpleegsters binnen de ziekenhuizen en de verpleegsters „in de wijk” heb ik opnieuw pleit de laatste categorie bijzondere voorrang te geven. Daarmee kan een snel begin gemaakt worden, door de subsidieverhoging voor de kruisverenigingen allereerst voor dit doel te bestemmen.

Het verkeerde bed?

Er is een ander vraagstuk op het gebied van de gezondheidszorg, dat een zekere samenhang vertoont met het vorige, n.l. dat van de verhouding tussen de intra-murale en de extra-murale zorg. Uit de cijfers van de ziekenfondsen blijkt, dat de kosten van de ziekenhuizen verreweg het grootste aandeel vormen van het hele verstrekkingspakket, meer dan de helft. Wil men de kosten verlagen, of minder doen stijgen, dan is het van groot belang de aandacht aller-

eerst op die sector te richten. Een voorlopig onderzoek, dat nog nader zou moeten worden bevestigd, heeft aangewezen dat circa 2000 patiënten niet in de juiste inrichting zijn opgenomen, hetgeen de gemeenschap bijna een ton per dag zou kosten.

Mede daarom streeft men er naar, om de verschillende categorieën patiënten, die geen volledige ziekenhuisverpleging (meer) nodig hebben, elders te verzorgen, het zij in verpleegthuizen, het zij thuis met hulp van wijkverpleging.

Ook hierin ligt een argument om de mogelijkheden van de extra-murale zorg te vergroten. Er zal ook nader moeten worden bezien, in hoeverre de aansluiting tussen intra-murale en extra-murale zorg kan worden verbeterd.

Positie van de huisartsen

De tarieven der huisartsen hebben de laatste tijd sterk in de publieke belangstelling gestaan. Zoals bekend vormen de tarieven voor particuliere consulten en visites een oud strijdpunt. Het rapport van de Commissie Van der Ven heeft indertijd geen oplossing gegeven voor de vraag op welke wijze deze tarieven moeten worden berekend. De Landelijke Huisartsen Vereniging stelt zich, kort weergegeven, op het standpunt dat vaststelling van uniforme bindende tarieven onjuist is, omdat de dienst die ervoor verleend wordt, niet steeds gelijk is van omvang en kwaliteit. Voorzover er van een richtlijn voor deze tarieven sprake is, mag daarin de kostenstijging sinds 1967 worden verwerkt. Het Christelijk Nationaal Vakverbond bestrijdt dit standpunt ten stelligste.

VERVOLG OP PAGINA 9

Hoe u kunt stemmen bij volmacht

Op 3 juni van dit jaar zullen de gemeenteraadsverkiezingen en de verkiezingen voor de Raad van Rijnmond worden gehouden. Het is van zeer groot belang dat ieder gaat stemmen. Mocht u op 3 juni buiten uw woonplaats vertoeven of om andere redenen niet zelf naar de stembus kunnen gaan laat dan bij volmacht voor u stemmen. De mogelijkheid daartoe bestaat. Hieronder volgen de richtlijnen die voor uzelf van belang kunnen zijn en die vooral voor de secretariaten van de afdelingen van belang zijn om daarover anderen te kunnen adviseren.

In tegenstelling tot vroegere publikaties mag de gemachtigde in een andere gemeente wonen dan de volmachtgever. Wel moet deze de stem voor gemeenteraadsverkiezingen uitbrengen in de gemeente waar de volmachtgever woont.

Aanvraag volmacht

Verzoeken om bij volmacht te mogen stemmen dienen uiterlijk op de veertiende dag voor die stemming ter gemeentesecretarie te worden ingediend. De termijn voor indiening voor de komende gemeenteraadsverkiezingen sluit op woensdag 20 mei. Voor het verzoekschrift moet gebruik worden gemaakt van een formulier (model K-4-1) dat verkrijgbaar is bij de gemeentesecretaris of bij het algemeen secretariaat van de VVD; ook sommige afdelingssecretariaten hebben de — kosteloze — formulieren voor u beschikbaar.

Als gevolgmachtigde kan slechts worden aangewezen:

1. de echtgenoot / echtgenote;
2. een der bloedverwanten in de eerste tot en met de derde graad;
3. een der aanverwanten in de eerste tot en met de derde graad;
4. de echtgenoot van een schoonzuster of de echtgenote van een zwager;
5. een der huisgenoten van de volmachtgever, dus iemand die op hetzelfde adres staat ingeschreven.

Hij of zij die zich bereid verklaart als gemachtigde op te treden moet op de dag van de kandidaatstelling, 21 april, ingeschreven zijn in een kiezersregister. Woont de gemachtigde in een andere gemeente dan de volmachtgever, dan moet hij/zij zich op de dag der stemming naar de gemeente begeven waar de volmachtgever in het kiezersregister staat ingeschreven, om dus in de gemeente van de volmachtgever te gaan stemmen.

Een kiezer/kiezeres mag niet meer

dan twee aanwijzingen als gemachtigde aannemen.

Voorbeeld voor gemeenteraadsverkiezingen:

A woont in Ede en B woont in Wageningen. A machtigt B. In Wageningen stemt B eerst voor zichzelf en reist vervolgens naar Ede om daar de stem voor A uit te brengen. (Kieswet art. K 5, 3e alinea: hij die zich bereid heeft verklaard als gemachtigde op te treden moet op de dag der kandidaatstelling zijn opgenomen in een kiezersregister).

Rijnmond

Ook verzoeken om bij volmacht te mogen stemmen voor zowel de eigen gemeenteraad als voor de Rijnmondraad kunnen worden aangevraagd door middel van volmachtformulier model K 4-1. Hij die zich bereid verklaard als gemachtigde op te treden ontvangt dan slechts één volmacht legitimatiekaart om voor beide verkiezingen te stemmen. Ook hier geldt dat de gemachtigde in een andere gemeente dan de vol-

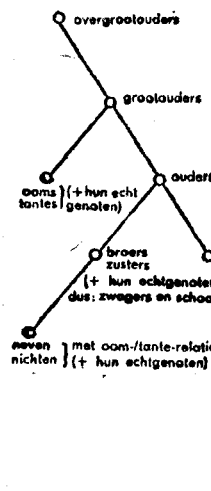
machtgever mag wonen, maar dat hij de volmachtstem in de gemeente van de volmachtgever moet uitbrengen. Woont de gemachtigde in een andere gemeente binnen het Rijnmondgebied dan kan hij in zijn eigen gemeente wel de volmachtstem voor de Rijnmondraad uitbrengen maar dan gaat de volmachtstem voor gemeenteraad van de volmachtgever verloren.

Voorbeeld voor gecombineerde verkiezingen.

A woont in Rotterdam, B woont in Schiedam. A machtigt B, B stemt in Schiedam voor zichzelf zowel voor de gemeenteraad van Schiedam als voor de Rijnmondraad en kan de volmachtstem voor de Rijnmondraad uitbrengen.

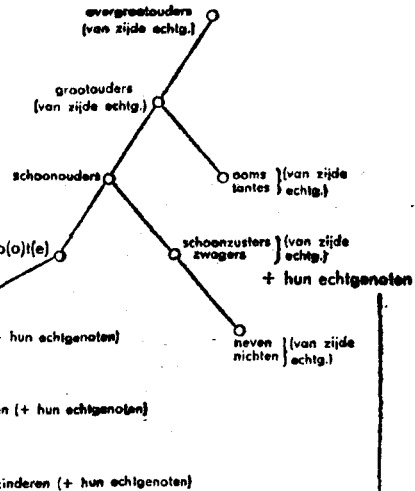
Aangezien de volmacht legitimatiekaart echter door het stembureau wordt ingehouden kan B dan niet meer alsnog naar Rotterdam gaan om de volmachtstem voor A voor de Gemeenteraad uit te brengen. Daarom wordt dringend aangeraden ook hier naar de gemeente van de volmachtgever te reizen.

bloedverwanten 1e t/m 3e graad

Huisgenoten

aanverwanten 1e t/m 3e graad

n.l.: de echtgenoot van een schoonzuster
de echtgenote van een zwager

Al degenen, die hier zijn aangeduid, mogen bij volmacht voor u stemmen, als u zichzelf op de plaats van „ik” stelt.

Het LDC - moet dat nu zo?

Nieuw bestuur LDC

Het Liberaal Democratisch Centrum heeft een nieuw bestuur. Voorzitter is drs. L. van Leeuwen (Rotterdam), secretaris B. Jans (Wassenaar), bestuurslid A. E. J. Modderman (Den Haag).

De poging van het bestuur van het Liberaal Democratisch Centrum om deze organisatie op te heffen en de daarbij aangevoerde motieven zijn bij de VVD kennelijk niet in goede aarde gevallen.

Dat mag! Er zijn geprikkelde reacties. Dat mag van mij ook. Bepaalde grenzen moet men echter dan toch wel in acht nemen. Ik meen dat de heer mr. F. Korthals Altes in zijn artikel in ons blad van 17 april „LDC-voorzitter exit”, vooral aan het slot, de grens heeft overschreden.

Korthals Altes stelt dat de doeleinden van het LDC van 1962 volledig zijn verwezenlijkt en zelfs meer dan dat. Ik erken dat voor een deel, doch de tijd gaat voort. Steeds moeten aanpassingen plaats vinden. Sinds 1962 is de VVD geëvolueerd, maar wat mij betreft — en vele LDC-ers — is er nog altijd een achterstand. Onze verlangens van nu zullen heus wel eens een keer gerealiseerd worden, maar niet eerder dan over vijf of zes jaar.

Korthals Altes bagatelliseert m.i. wat al te zeer de rol en functie van het LDC in het vernieuwingsproces sinds 1962. Het LDC heeft het zeker niet alleen gedaan, dat zou trouwens ook niet hebben gekund. Velen hebben daarbij een rol gespeeld, bijv. ook Korthals Altes, maar ook het LDC.

Het LDC werd trouwens gehandicapt door een steeds slinkende aanhang. Een deel kwam in de VVD tot belangrijker functies — wij zouden een fraaie lijst kunnen overleggen — en bleef ons daarna hooguit alleen in de geest steunen. Feitelijk waren deze leden voor het LDC verloren. Aan de gedachtevorming binden het LDC deden zij niet meer mee; de bijeenkomsten werden door hen niet meer bezocht. Een ander deel heeft inmiddels de partij verlaten. Wij weten dat zij goede liberalen waren en zijn, doch zij voelden de VVD niet meer als hun geestelijk politiek tehuis. Zo slonk de echte kring van twee kanten.

Het LDC wilde tevens een brugfunctie vervullen met de liberalen in de verstrooiing. De m.i. politiek niet verstandige polarisatiegedachte vormt daartoe een belemmering. De houding van de VVD t.o.v. D'66 vind ik bepaald wel eens ongelukkig. De sterkere — dus de VVD — kan zich meer verdraagzaam opstellen.

Het klimaat van de partij is al die jaren te weinig verbeterd; ook ons imago is nog steeds om van te rillen. Te weinig vooruitgang op deze gebieden, hoewel het LDC ook hieraan veel heeft gedaan. Op dit punt worden de strijders wel eens moe. Er komt een moment waarop het niet meer hoeft.

Wij zien een belangrijke oorzaak van dit verschijnsel in de organisatie en hebben het hoofdbestuur voorgesteld een paritaire commissie VVD-LDC in te stellen. Zelden heb ik zo'n botte afwijzing gezien.

De wijze van organisatie van de congressen is voor mij de laatste jaren aanleiding geweest er niet meer heen te

gaan. Binnenkort hoop ik in dit blad concreter aan te geven, waar het m.i. aan schort en wat er aan te verbeteren valt. Dat wilden wij ook doen in de door ons voorgestelde commissie, doch een poging tot verbetering van de gehele organisatie van de partij in één gesprek aan de hand van punten die vooraf moeten worden ingeleverd heeft geen zin. Bepaalde facetten van het wel en wee in kleine en middelgrote afdelingen en van het gedragspatroon van vrijwel alle leden — ondergetekende niet uitgezonderd — worden naar mij enkele malen duidelijk is gebleken, niet erg goed aangevoeld op de hoogvlakten van de partij-hiërarchie.

In dit soort redenen moet men de oorzaken zien waarom het LDC-bestuur en de heer Van Bremen de laatste twee vergaderingen van de partijraad en het congres niet hebben bijgewoond. Ik meen trouwens de heer Korthals Altes éénmaal te hebben gezien op een bijeenkomst van deelnemers van het LDC, terwijl hij toch al jaren lid is.

Voert de VVD het akkoord van het liberaal beraad voldoende uit? Ondanks de door Korthals Altes aangevoerde feiten, heb ik nog twijfels. Van Bremen niet meer, hij gelooft er niet meer in, en met hem een aantal andere LDC-ers van het eerste en laatste uur. Tot deze groep mag ik mij ook rekenen, alleen ik twijfel nog wel. Bijna niet meer, bijna ben ik zo ver dat ik geloof dat de VVD het liberaal beraad onvoldoende zal uitvoeren. De kamerfractie heeft er nog niets mee gedaan, althans één lid heeft het kennelijk niet eens gezien. En het hoofdbestuur is nu eenmaal niet de partij. Ik moet hetnog zien dat de leden van de partij de geest van het gesloten akkoord in het liberaal beraad zullen begrijpen en aanvaarden.

In het slot van zijn artikel „LDC-voorzitter exit” wordt de heer Korthals Altes persoonlijk. Zijn aanval op de persoon van Van Bremen acht ik ten enenmale onjuist. Wat moet ik nu doen? Soortgelijke sneeren teruggeven? Dat is zo gemakkelijk, zoals het ook gemakkelijk zou zijn dan weer terug te sneeren naar mij.

Laat ik dit zeggen. Bij de VVD is mij vele malen gebleken dat personen zich over personen met meer emoties uiten dan over zaken. Wat een verkramptheid en wat een gebrek aan eerbied voor de persoon van anderen heb ik in onze partij al gezien. Wie zonder zonde is werpe de eerste steen! Aan mij komt het werpen van de eerste steen niet toe!

Laten wij met wat minder stenen gaan gooien en ook niet altijd teruggooien.

Zoals Van Bremen, met wie ik vele jaren trouw heb samengewerkt, en die ik dank zij het liberalisme heb ontmoet en die daarna mijn vriend is geworden, vele malen heeft opgemerkt zijn wij zo vaak te weinig verdraagzaam. Dat moet verbeteren.

J. W. VAN DER DUSSEN

Reactie uit Reeuwijk

Naar aanleiding van het artikel „LDC-voorzitter exit” van mr. F. Korthals Altes in Vrijheid en Democratie van 17 april, menen wij het volgende onder de aandacht te moeten brengen:

De heer Van Bremen is sinds november 1966 secretaris en sinds december 1969 voorzitter van onze VVD-afdeling geweest. In beide functies heeft hij zich naar ons weten altijd bekwaam van zijn plichten gekweten. Daarnaast heeft hij zich verdienstelijk gemaakt bij het samenstellen van een afdelingsreglement en als voorzitter ad hoc van een „zwembad-commissie”. Hij heeft als bestuurslid vele vergaderingen namens ons op allerlei niveaus bijgewoond en diverse keren, o.a. t.b.v. de discussie over het recreatieschap, door deelneming aan studies, steun verleend aan onze gemeenteraadsleden.

Verder heeft hij binnen de afdeling doorlopend informatie gebracht over actuele VVD-punten, zoals het Liberaal Beraad, de besprekingen over het beginsel-program en „Kiezer-Gekozone”. Hierover hield hij ook voordrachten in algemene ledenvergaderingen.

Buiten deze en nog vele andere activiteiten binnen de afdeling, was hij ook nog mede-oprichter en penningmeester van de regio-Gouda. In het kader hiervan had hij zitting in de gehouden forums „Kiezer-Gekozone”, „Herziening Ondernemingsrecht” en „Liberaal Beraad”.

Bovendien verschenen van zijn hand enige artikelen in het regio-bulletin.

Uit het boven aangehaald artikel van de heer Korthals Altes krijgen wij de indruk, dat het hoofdbestuur de merites van een afdelingssecretaris meet aan het al of niet opsturen van een bepaald formuliertje.

Alhoewel wij het betreuren, dat de heer Van Bremen ons juist nu als voorzitter heeft verlaten, menen wij ons toch met klem te moeten uitspreken tegen de negatieve teneur in het artikel van de heer Korthals Altes ten aanzien van de activiteiten van de heer Van Bremen in de afdeling Reeuwijk van de VVD.

Wij betreuren het ook bijzonder, dat door dit soort publikaties het vertrouwen in het bestuur van de Reeuwijkse VVD wordt geschaad.

Namens het bestuur van de afdeling Reeuwijk van de VVD, ir. J. L. Peters, vice-voorzitter, ir. M. A. van Holten, secretaris.

Praten met de minister

De NOS verzorgt om de paar weken onder leiding van ons Tweede-Kamerlid Hans Wiegel een radioprogramma dat „Praten met de minister” heet en waarin enige landgenoten in staat worden gesteld met één der bewindslieden te discussiëren over beleidszaken met betrekking tot hun departement.

Wij achten dit een uitstekend initiatief omdat aldus regering en kiezers op een vruchtbare wijze nader tot elkaar komen en ook een taal wordt gesproken die voor de gemiddelde luisteraar bevattelijk is.

Wij betreuren het evenwel dat deze instructieve uitzending reeds 's morgens om negen uur plaats vindt, zodat het overgrote deel van onze werkende bevolking niet in staat is hiervan kennis te nemen.

Wij vragen ons dan ook af of het niet overweging zou verdienen dit programma 's avonds te herhalen. Of liever nog: op de televisie te brengen.

Dit programma verdient ongetwijfeld een veel grotere (kijk)dichtheid, omdat het wat doelmatige politieke voorlichting betreft tot de beste behoort dat via de ether de Nederlandse huiskamers bereiken.

STEMPHER

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

meer dan 1 miljard aan hypotheek

Amsterdam - Arnhem - Eindhoven - Enschede
's-Gravenhage - Groningen - Rotterdam

Antwoord van Korthals Altes

In nevenstaand artikel antwoordt mr. F. Korthals Altes, algemeen secretaris van de VVD, op de op pagina ?? afgedrukte brieven van de heer Van der Dussen en van het bestuur van de afdeling Reeuwijk, inzake de kwestie—Van Bremen. De redactie hoopt overigens dat die kwestie hiermee als afgedaan beschouwd kan worden.

Pleitbezorgers zijn mij sympathiek. Des te sterker geldt dit nu de heer Van der Dussen als pleitbezorger van de heer Van Bremen optreedt, omdat ik Van der Dussen in het Liberaal Beraad heb leren kennen en waarden als een buitengewoon aardige man met onverdachte liberale beginselen, op wie zijn vrienden onder alle omstandigheden kunnen bouwen. Toch ben ik het in dit geval op een aantal punten met Van der Dussen oneens.

De vraag of ik in mijn artikel van 17 april bepaalde grenzen heb overschreden, zal ik niet beantwoorden. Wel meen ik dat, mede gezien de rol die het hoofdbestuur het LDC heeft laten spelen in het Liberaal Beraad, niet zo verwonderlijk is wanneer er een scherpe reactie komt op de giftige kritiek van Van Bremen. Deze noemde het Liberaal Beraad een handenbindertje voor lastige leden en sprak over Liberaal Verraad. Bovendien stelde hij de „partijleiding” in gebreke zonder zich ervan overtuigd te hebben wat er intussen was gebeurd.

Gezamenlijk is het werk van het Liberaal Beraad aangepakt. Terecht constateren Van Bremen en Van der Dussen dat wij er met de rapporten nog niet zijn. Het komt erop aan dat het verkiezingsprogramma-1971 de geest van het Liberaal Beraad ademt en de ontwikkelde programapunten bevat. Men kan zich dan afvragen in hoeverre het geoorloofd moet worden geacht dat het LDC door zichzelf op te heffen uit de boot van het Liberaal Beraad stapte, voordat deze het einddoel (verkiezingsprogramma 1971) heeft bereikt. Deze vraag wordt klemmender wanneer blijkt dat de voorzitter van het LDC bij de motivering van het opheffingsvoorstel de indruk wekt dat het VVD-schip valselijk onder liberale vlag vaart en dat het hoog tijd wordt voor echte liberalen om het te verlaten.

Waarop baseert men eigenlijk zijn ongerustheid over wat de partij straks zal willen doen, wanneer men de laatste jaren de congressen niet meer bezoekt? Dan heeft men ook niet, zoals de hoofdredacteur op 17 april schreef, kunnen waarnemen hoe de partij in al haar gelegingen gestalte heeft weten te geven aan een moderne liberale visie. Dan kan het misverstand ontstaan dat de partij nog vijf of zes jaar achterloopt.

Ik betreur het dat Van der Dussen zo ernstig twijfelt aan de bereidheid van de partij op de zo duidelijk ingeslagen weg voort te gaan. En ik ben er van overtuigd dat hij zijn geloof in de partij weer zou hervinden wanneer hij de vergaderingen weer gaat bezoeken en daarin zijn bijdragen geeft.

Ik vind het ook niet redelijk en logisch het hoofdbestuur eerst te verwijten dat het „op de hoogvlakte van de partij-hiërarchie” niet zou aanvoelen wat er in de partij leeft en anderzijds te stellen dat het hoofdbestuur het in het Liberaal Beraad wel goed gezien heeft, maar dat de partij onwillig zou zijn. In dit verband moet ik bezwaar maken tegen de voorstelling van zaken als zou het hoofdbestuur met de partners in het Li-

beraal Beraad een akkoord hebben gesloten.

Deze voorstelling van zaken zou eerst recht een zekere argwaan in de partij kunnen oproepen. In het Liberaal Beraad is niets op een akkoordje gegooid. Wel zijn in langdurige besprekingen en in goede harmonie met volledige eenstemmigheid*) beleidslijnen uitgestippeld en programmapunten voorgesteld. De deelnemers aan het beraad, waaronder ook de achtereenvolgende voorzitters van de Tweede-Kamerfractie, hebben zich sterk gemaakt deze lijnen door te trekken in het verkiezingsprogramma-1971, dat de geest van het Liberaal Beraad zal moeten ademen. Na de unanieme aanvaarding van de resoluties door de algemene vergadering en na de reeds met Kiezer-Gekozenen en het ondernemingsrecht door de partij bereikte resultaten is er voor pessimisme geen enkele reden. Integendeel, in beide gevallen bleek de algemene vergadering vaak veel verder te willen gaan dan het hoofdbestuur en de partijraad. Deze laatste heeft zich in de laatste drie openbare vergaderingen inmiddels duidelijk gerevancheerd.

De VVD heeft zich niet onverdraagzaam tegenover D'66 opgesteld, ook al wilde deze laatste de VVD graag laten ontploffen. Aan een aantal denkbeelden van D'66 is in het rapport Kiezer-Gekozenen grote aandacht besteed. De partij kwam tot andere conclusies dan D'66. Dat was geen gevolg van onverdraagzaamheid, maar van een ander inzicht. Ook het Liberaal Beraad stelde zich — met instemming van de algemene vergadering — niet onverdraagzaam tegenover D'66 op. Opinieonderzoekingen deden het echter voorkomen alsof D'66 een geduchte concurrent voor de derde plaats zou kunnen worden. Een van de concurrentiemethoden was het openhouden van allerlei mogelijkheden. Het was daarom politiek geboden D'66 tot een duidelijke keuze te verleiden. Daar zit niets onverdraagzaam in. En de manier waarop het gebeurde was ook volgens vooraanstaande D'66'ers fair.

Voor de opmerkingen over het klimaat en de image van de partij zou ik weer willen verwijzen naar het artikel van de hoofdredacteur van 17 april. Ik kan deze slechts verklaren doordat ook Van der Dussen helaas een aantal vergaderingen niet meer heeft bijgewoond. Zeer slecht voor onze image is het natuurlijk wanneer leden van de partij niet aflaten in het openbaar te vertellen dat het zo droevig met ons is gesteld. Niemand behoeft de waarheid geweld aan te doen, maar men moet zich wel de gevolgen van wat men zegt voor ogen houden. Wie Elsevier's weekblad van vorige week leest (pag. 127 e.v.) zal wellicht met mij van mening zijn dat ik hiermee niet te veel zeg.

Van een voorstel van het LDC tot instelling van een paritaire commissie VVD-LDC inzake de partijorganisatie kon ik mij niets meer herinneren. Nog minder van een „botte” afwijzing daar-

van. De heer Van der Dussen deelde mij desgevraagd mee dat dit voorstel stond in de discussienota van het LDC, gepubliceerd in Vrijheid en Democratie van 4 april 1969. Ik heb deze nota nog eens gelezen en het voorstel niet kunnen vinden. Wel het verzoek om een studiecmissie in te stellen. Daaraan had het hoofdbestuur geen behoefte. Dit standpunt is niet botweg meegedeeld, maar uitvoerig gemotiveerd in het antwoord van het hoofdbestuur (Vrijh. en Dem. van 2 mei 1969). Er is nooit door het dagelijks bestuur gezegd dat slechts één gesprek over concrete voorstellen inzake de organisatie zou kunnen plaatsvinden. Het spreekt vanzelf dat er meerdere malen gesprekken zal moeten worden wanneer niet ineens tot een gezamenlijke opvatting kan worden gekomen. Wel dient voorop te blijven staan dat het de partij als geheel is, de algemene vergadering, die beslist.

Ten slotte de afdeling Reeuwijk. Het spijt mij oprecht wanneer deze afdeling zich de kritiek op haar oud-voorzitter zelf aantrekt. Natuurlijk heeft Van Bremen ook verdiensten voor deze afdeling gehad. Anders zou zij hem niet nog onlangs tot voorzitter hebben gekozen. Waar het echter om ging was, dat Van Bremen bij voortduring scherpe aanvallen heeft gedaan op de organisatie van de partij, daarmee tevens de vele hardwerkende bestuursleden van afdelingen en centrales in diskrediet brengende. Het voorbeeld van zijn nalatigheid om tijdens de vier jaren dat hij secretaris was ook maar eenmaal het ledental op te geven was er één. En niet zo vreselijk onbelangrijk. Op dit ledental is de stemverhouding in algemene en centrale vergaderingen gebaseerd. Het is ook de maatstaf voor de begroting van de contributieafdrachten. Er zijn helaas meer voorbeelden van gebrek aan medewerking aan nuttige, door de zo gewraakte „partijleiding” georganiseerde activiteiten. In september 1967 werd een bijeenkomst van de secretarissen van propagandacommissies georganiseerd in Amersfoort om de ledenwerfactie één op één te bespreken. Het bestuur van de afdeling Reeuwijk ontbrak op deze druk bezochte bijeenkomst. Afsgesproken en rondgeschreven werd dat alle afdelingsbesturen de plaatselijke telefoongids zouden opzenden met daarin aangestreept de adressen van vermoedelijke sympathisanten die documentatiemateriaal en zes weken het partijorgaan zouden ontvangen. De actie Een op Een werd op 15 december 1967 afgesloten. Van Bremen zond de telefoongids van Reeuwijk op 7 januari 1968 aan het secretariaat toe.

Nogmaals, ik wil best respect hebben voor de wel ontplooiden activiteiten, maar wie zich zo kritisch uitlaat over de organisatie mag zich eerst wel eens afvragen of hijzelf wel in redelijke mate heeft voldaan aan wat in organisatorisch opzicht wordt gevraagd.

*) Slechts op één punt, de erkenning van de Oeder-Neissegrens, waren VVD, LDC en LSVN het niet met de JOVD eens.

Actuele aspecten gezondheidszorg

VERVOLG VAN PAGINA 7

Op verschillende plaatsen heeft de Economische Controle Dienst nu proces verbaal opgemaakt tegen huisartsen die voor consulten en visites resp. f 10 en f 15 berekenden. Mr. J. G. Rietkerk en ik hebben hierover op 25 februari j.l. schriftelijk vragen gesteld.

We hebben daarin de aandacht gevestigd op:

a) de inconvenianten van het beroep, vooral voor de artsen in de grote steden, die worstelen met parkeer- en verkeersmoeilijkheden, tijdverlies door bezoeken aan flats, verouderend patiëntenbestand omdat jongere gezinnen buiten de stad gaan wonen; b) het duidelijk teruglopend aantal huisartsen in de grote steden; c) de wenselijkheid van een soepel prijsbeleid in verband met het bovenstaande.

Op deze vragen is een levendige discussie in de openbare commissievergadering van 24 maart gevolgd. Op ons pleidooi voor een welwillend standpunt t.a.v. de huisartsentarieven is de Staatssecretaris slechts weinig ingegaan. Hij stelde daartegenover dat de huisartsendichtheid in Den Haag en Amsterdam hoger ligt dan de landelijke huisartsendichtheid en dat de situatie dus minder verontrustend is dan aanvankelijk werd gedacht. Wij blijven van mening dat deze zeer globale cijfers geen voldoende

inzicht geven in de werkelijke situatie. In deze verhoudingscijfers komt b.v. niet tot uiting hoeveel tijd gemiddeld per patiënt wordt besteed, hetgeen zeer sterk uiteen kan lopen. Wie enigszins bekend is in Amsterdam, weet b.v. hoe moeilijk een tijdrovend het is, daar patiënten opgenomen te krijgen.

De staatssecretaris heeft zich bereid verklaard, aan de inconvenianten van het beroep speciale aandacht te besteden, teneinde de inconvenianten „zoveel mogelijk tot een onvermijdbaar minimum” terug te brengen. Wij zullen het prijsbeleid van Economische Zaken in dit opzicht met bijzondere belangstelling blijven volgen. Van essentieel belang achten wij het voorts, dat de gewenste pensioenregeling voor de artsen spoedig tot stand komt.

Jeugdgezondheidszorg

Van de vele punten, die in de laatste weken de revue passeerden, wil ik er nog twee noemen: allereerst de jeugdgezondheidszorg. Tot onze voldoening wil minister Roolvink nog niet overgaan tot een verplichte keuring van jeugdigen die in het bedrijfsleven gaan werken. Het systeem, dat hiervoor door het College van advies en bijstand voor de bedrijfs-geneeskunde is voorgesteld, achten wij weinig gelukkig, en de beschikbare mankracht is bepaald niet aanwe-

zig. Een goede medische begeleiding in het bedrijf kan van grote betekenis zijn, doch dat is nog heel iets anders dan een verplichte keuring vooraf.

Een verheugend feit is, dat staatssecretaris Krusinga mij heeft toegezegd, een schriftelijke uiteenzetting aan de Kamer te zullen verstrekken over de problematiek van de adolescenten, de 18-25 jarigen, in de gezondheidszorg. Uit onderzoekingen in de universitaire wereld is onder meer gebleken dat vele studenten psychische moeilijkheden hebben.

Geluidshinder

Tot slot een mededeling, die ons jongste fractielid genoeg zal doen. Sinds zijn lidmaatschap van de Kamer strijdt Hans Wiegel tegen de geluidshinder. Zijn werkterrein was daarbij het ministerie van Verkeer en Waterstaat. Ik heb hem zoveel mogelijk terzijde gestaan bij Volksgezondheid. De staatssecretaris heeft nu enkele weken geleden een circulaire laten uitgaan aan de gemeentebesturen, waarin hij dringend hun aandacht heeft gevraagd voor de mogelijkheden die hun ten dienste staan om de geluidshinder te bestrijden. Hij noemt daarbij o.a. woningbouw, bestemmingsplannen, controle van bromfietsen en politietoezicht in het algemeen.

Zou het helpen? Velen hopen het met hem!

VETA INDUSTRIE- EN HANDELMAATSCHAPPIJ N.V.

levert machines en gereedschappen voor de metaalbewerking

o.m. cirkelzaagmachines - hand- en pneumatisch bediend, plaatbewerkingsmachines, persen, bandslijpmachines, lasvormers, lastrafo's.
Levering uit voorraad - Interessante prijzen!

Vraag vrijblijvend inlichtingen of offerte

BUSSUM - NIJVERHEIDSWERF 65 - TEL. (02159) 3 00 55 (3 lijnen)

DIESELMOTOREN

**N.V. Machinefabriek „BOLNES”
voorheen J. H. van Cappellen**

Posbus 3
Krimpen aan de Lek
Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

**Boele's Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.**

BOLNES (bij Rotterdam)

•
Reparatie en nieuwbouw
•

TELEFOON 134862 ROTTERDAM - TELEGR. BOELE - BOLNES

J. Vermaas' Scheepvaart Bedrijf N.V.

Reders en managers van zeeschepen
kleine en grote handelsvaart

**CARGADOORS
BEVRACHTINGSAGENTEN**

Baan 12
ROTTERDAM

telefoon 116400*
telex 22153 (2 lijnen)

**containers:
koel/vries-
containers:**

**„Flats” en
„Huifcontainers”:**

Onder de beschermde naam „Multload”-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer.

De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

**GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN**

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.
'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

L. E. Hofkes & Co. N.V.

Ververij

WIERDEN (O.)

**Scheepswerf & Machinefabriek
v.h. H. J. KOOPMAN N.V.**

DORDRECHT - TEL. 1850 - 32866

SCHEEPSBOUW - MACHINEFABRIEK - KETELMAKERIJ
INBOUW EN REVISIE VAN MOTOREN
NIEUWBOUW EN REPARATIE-INRICHTING

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

★

een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

Rapport ontwikkelingssamenwerking

door een onzer redacteurs

De subcommissie Ontwikkelingssamenwerking van de VVD heeft het resultaat van een grondige studie neergelegd in een onlangs verschenen rapport over doelstellingen en mogelijkheden van de ontwikkelingssamenwerking. In nevenstaande kolommen zijn de bevindingen van de subcommissie verkort weergegeven. Die bevindingen zijn des te waardevoller doordat o.i. de subcommissie heeft gestreefd naar een zo objectief mogelijke beschouwing van de problemen, met open oog voor en beweging door de intermenselijke verhoudingen doch zonder zich door terwille van populariteit opgeroepen vals sentiment te laten vertroebelen.

In het dezer dagen verschenen rapport van de subcommissie Ontwikkelingssamenwerking worden als politieke motiveringen en uitgangspunten gesteld:

De VVD stelt voorop, dat de volkeren in de ontwikkelingslanden zich maatschappelijk en geestelijk vrij moeten kunnen ontplooiën.

Zij acht het een zaak van mondiale sociale rechtvaardigheid, dat de welvarende landen aan een dergelijke vrije ontplooiing hun steun verlenen. De VVD wenst daarbij geen onderscheid te maken naar nationaliteit, ras of geloof.

De partij zal deze doelstellingen met kracht bevorderen. Zij zal daarbij mede als richtsnoer hanteren de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, zoals aangenomen op 10 december 1948 door de derde Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

De bereidheid en het pogen der betrokken volkeren zelf om naar vermogen door eigen inspanning tot ontwikkeling te komen, zullen echter voorop moeten staan. Zij dienen bepalend te zijn voor de mate waarin en de wijze waarop met deze landen in het kader van een goede hulpverlening kan worden samengewerkt.

Doel en middelen

Op lange termijn beschouwd, kan het doel van het geven van ontwikkelingshulp worden omschreven als het versneld zoveel mogelijk verhogen van het welvaartspeil van de ontwikkelingslanden, dat steeds verder bij dat van de hoogontwikkelde westerse maatschappijen achterblijft. In dit verband wordt vaak gesproken van een economische kloof, die gedempt zou moeten worden. Men dient echter in gedachten te houden, dat deze kloof — zo men daarvan wil spreken — zodanig breed en diep is, dat demping slechts mogelijk zou zijn, indien de donorlanden bereid zouden zijn, een groot deel van hun huidige welvaart prijs te geven.

Het rapport gaat vervolgens in op de in de meeste donorlanden bestaande afweging van prioriteiten waarin ook de ontwikkelingshulp wordt bepaald, waarbij wordt opgemerkt dat de ontwikkelingslanden een wezenlijk belang hebben bij een voortgezette economische groei in de donorlanden. Het afslaan van de welvaartsmotoren in deze donorlanden zou de continuïteit in het ontwikkelingsbeleid in sterke mate kunnen verstoren, aldus het rapport. Het rapport voorziet dat men in de praktijk erin zal moeten berusten dat de verschillen tussen rijke en arme landen in absolute zin eerder groter dan kleiner zullen worden, en dat het ontwikkelingsproces zich slechts in een lange, enige decennia omspannende, periode zal kunnen voltrekken.

Het rapport gaat vervolgens in op de vormen van ontwikkelingshulp, van overheid en particuliere bedrijfsleven, van kapitaalshulp en technische hulp. De vraag of multilaterale dan wel bilaterale hulp voorkeur verdient acht het rapport vrij academisch, al klinkt er wel een zekere voorkeur in het betoog door voor multilaterale vormen, zeker met betrekking tot de overheidshulp.

Het rapport stelt voorts dat in de multilaterale hulp Nederland niet meer dan een proportioneel aandeel voor zijn rekening moet nemen. Dat klemt vooral bij de multilaterale hulp die een grotere druk oefent op de betalingsbalans dan de bilaterale. Na te hebben vastgesteld dat vrijwel alle donorlanden hun hulp binden — zulks op financieel-economische, maar ook op politieke overwegingen — zegt het rapport dat ook Nederland wel gedwongen is in zijn eigen ontwikkelingshulpbeleid de marktverstoring en een eventuele aantasting van de werkgelegenheid recht te trekken door zijn hulp te binden. De kwestie van de opheffing van de hulpbinding is onoplosbaar. Theoretici betogen wel dat ontbinding geen schade aan de betalingsbalans kan toebrengen omdat wanneer ieder land ontbindt de verleende hulp via de ontwikkelingslanden doorstroomt naar andere ontwikkelde landen, en dat

de daaruit ontvangen deviezen in andere ontwikkelde landen besteed kunnen worden, maar daar kan tegen worden aangevoerd dat de toegenomen deviezenvoorraad dikwijls niet wordt aangewend om uit te geven, maar bewaard wordt voor reservevorming.

Kapitaalshulp wordt overigens ook door het particuliere bedrijfsleven verstrekt. In tegenstelling tot de overheidskapitaalshulp moet de particuliere kapitaalstroom naar de ontwikkelingslanden wel rendement opleveren, maar, zo betoogt het rapport, de verleende hulp wordt daardoor geenszins minder waardevol. Ten onrechte vat soms de gedachte post dat overheidskapitaalshulp via mondiale fondsen de enige „echte” vorm van ontwikkelingshulp zou zijn. De benadering dat aan particuliere investeringen de „smet” van winsttoegmerk zou kleven moet worden veroordeeld omdat niet de ethische motieven van de donors maar het nuttig effect van de verleende hulp relevant is.

Technische hulp

Ten aanzien van door de overheid te financieren technische hulp noemt het rapport van groot belang dat het accent bij de uitzending van deskundigen en assistent-deskundigen en bij de keuze van projecten wordt gelegd op die vormen van technische hulp, waarin Nederland bij uitstek deskundig is. Daarbij kan gedacht worden aan onderwijs en gespecialiseerde opleidingen, volksgezondheid en wat daaraan annex is — zoals het Medical Centre in Kenya — weg- en waterbouw, inpoldering, veeteelt, land- en tuinbouw, tropische landbouw en luchtvaart. Hieraan zijn nog tal van onderwerpen toe te voegen, waaronder geboorteregeling-programma's (Tunesië, Kenya, Pakistan). Daarnaast verdient aanbeveling de vorming van deskundigen-pools van personen die op dat gebied ervaring hebben opgedaan en waaruit steeds voor uitzending geput kan worden; om deze pools op te bouwen moet ook aan de assistent-deskundigen een toekomst in dit werk kunnen worden aangeboden.

De gedachten die aan het vrijwilligersprogramma ten grondslag liggen, kunnen in hun algemeenheid worden onderschreven. De uitzending van jeugdige vrijwilligers heeft ook in het psychologische vlak vele aantrekkelijke kanten. Maar deze programma's mogen bepaald niet worden opgedrongen of aangepraat. Uiteraard geschieden de uitzendingen op aanvraag van de betrokken landen: de indruk bestaat nochtans, dat deze landen die hulp wel accepteren, maar voor zichzelf de voordelen weinig evident achten. Ook overigens wordt — speciaal voor de advertenties waarin gegadigden worden opgeroepen — de indruk gewekt, dat dit vrijwilligersinstituut ietwat kunstmatig in het leven wordt gehouden en dat de spontaneïteit van de beginperiode verflauwd is. Daarom moet worden aangedrongen op de overlegging van rapporten over de wezenlijke resultaten van deze uitzendingen. Het wederkerig toekennen van beurzen aan jonge mensen uit de ontwikkelingslanden, verdient alle steun.

Na te zijn ingegaan op de omvang van de ontwikkelingshulp van overheden en particulieren (tezamen in totaal in 1967 11,36 miljard dollar, waarvan uit Nederland 817 miljoen gulden, dat is ca. 2 pct. van het totaal) merkt het rapport op dat het Nederlandse aandeel betrekkelijk klein en van kwalitatieve aard is, maar naar het percentage van het nationale inkomen toch een zeer goede plaats inneemt. Groot gewicht moet worden gehecht aan de jaarlijkse prioriteitenafweging, waarbij de ontwikkelingshulp een vast onderdeel moet zijn van het financieel, economisch en sociaal beleid. Voorts is van groot belang dat voor de Nederlandse hulp een zodanige besteding wordt gezocht dat de relatief bescheiden middelen zo doelmatig mogelijk worden aangewend.

Dat brengt het rapport tot de formulering van een internationale ontwikkelingsstrategie die moet worden gezien als een belangrijke stap vooruit. Enerzijds relativiseert die strategie hetgeen de ontwikkelde wereld kan doen, anderzijds geeft zij aan wat de ontwikkelingslanden zelf kunnen doen. Een internationale ontwikkelingsstrategie beoogt te zijn een gezamenlijk en gelijkgericht actieprogramma van ontwikkelingslanden, ontwikkelde landen en alle intergouvernementele organisaties, ten behoeve van de economische en sociale ontwikkeling van de achtergebleven landen. Het nut van zo'n strategie is gelegen in drie taken:

- In een vergroting van het inzicht van de ontwikkelde en onderontwikkelde wereld omtrent hetgeen op ontwikkelingsgebied moet geschieden;
- in de accentuering van de eigen

prestaties van alle landen, in het bijzonder die der ontwikkelingslanden;

- in de toepassing van maatregelen waardoor de hulp effectiever zal worden en een betere coördinatie verkregen wordt van de hulpactiviteiten der vele internationale organisaties.

De totstandkoming en uitvoering van een internationale ontwikkelingsstrategie dient krachtig te worden bevorderd, aldus een aanbeveling van het rapport, waarbij het aandacht vraagt voor het particuliere initiatief, gepaard gaande aan overdracht van technische kennis en „know how.” Na vervolgens nog uitvoerig te zijn ingegaan op de activiteiten van en de industrialisatie in de ontwikkelingslanden besluit het rapport aldus:

Samenvatting en conclusies

In het voorgaande is vastgesteld,

a) dat de grote verschillen in welvaart tussen ontwikkelde en achtergebleven gebieden slechts tot aanvaardbare proporties zullen kunnen worden teruggebracht, in een lange, enige decennia omspannende periode;

b) dat derhalve op korte termijn niet zozeer het dempen van de welvaartskloof, als wel het bevorderen van een redelijk snelle economische groei in de ontwikkelingslanden het doel zal moeten zijn;

c) dat de Nederlandse hulpverlening, hoewel belangrijk, slechts een klein deel kan vormen van het totaalbedrag, dat jaarlijks in de wereld ter beschikking wordt gesteld;

d) dat de grote donorlanden zeer veel (gebonden) bilaterale hulp geven, omdat zij de voordelen die daaruit voor hun nationale bedrijfsleven voortvloeien, niet willen opgeven;

e) dat Nederland moeilijk een andere lijn kan volgen, omdat dit de binnenlandse economische groei zou kunnen aantasten, hetgeen de basis aan een continu ontwikkelingshulpbeleid zou ontneemen;

f) dat in Nederland een hoeveelheid specialistische kennis beschikbaar is, die bij het verlenen van ontwikkelingshulp van bijzondere betekenis kan zijn;

g) dat de bereidheid van de ontwikkelingslanden naar vermogen aan het bevorderen van hun economische groei bij te dragen met name als het gaat om het opstellen van nationale ontwikkelingsplannen, bij het bepalen van het hulpbeleid een belangrijke rol dient te spelen;

h) dat ontwikkelingshulp er nooit op gericht mag zijn het westerse levenspatroon in sociaal, cultureel of politiek opzicht aan de achtergebleven landen op te dringen.

Deze vaststellingen leiden tot de volgende conclusies:

1. De Nederlandse overheidshulpverlening zal, teneinde versnippering van relatief geringe middelen te voorkomen, voornamelijk gericht dienen te zijn op een beperkt aantal landen.

2. De Nederlandse overheidsbijdrage aan multilaterale fondsen zal moeten worden gesteld op eenzelfde niveau als die van vergelijkbare landen.

3. De internationale ontwikkelingshulp praktijk eist, dat de Nederlandse hulp in sterke mate gebonden blijft. De gedachte dat op den duur gestreefd zal moeten worden naar ongebonden multilaterale hulpverlening middels een bij voorbeeld door de Wereldbank gecontroleerde planning wordt hierdoor niet aangetast.

4. De te verstrekken overheidshulp, die in het algemeen niet tot doel heeft direct rendement af te werpen, zal in het bijzonder gericht moeten zijn op het verbeteren van de infrastructuur in de ontwikkelingslanden.

5. De particuliere investeringen, die wel direct rendement beogen af te werpen, zijn voor de ontwikkelingslanden van een zodanig grote betekenis, dat het zinvol is deze investeringen door overheidsgaranties en financieringsfaciliteiten zoveel mogelijk te ondersteunen en te bevorderen.

6. Het is wenselijk de Nederlandse ervaring en kennis op dit terrein te benutten en in stand te houden.

7. Het opstellen van 'n internationale ontwikkelingsstrategie, die een gezamenlijk en doelgericht actieprogramma van ontwikkelingslanden, ontwikkelde landen. Overheidsmaatregelen die begunstigend ten behoeve van de economische en sociale ontwikkeling der achtergebleven landen zou moeten inhouden, is van groot belang.

8. Industrialisatie van de derde wereld, zal nadelige gevolgen kunnen hebben voor bepaalde industrie-takken en marginale industrieën in de ontwikkelde landen. Overheidsmaatregelen die beogen de verouderde structuur kunstmatig in stand te houden en een natuurlijke arbeidsverdeling tegen te gaan, dienen achterwege te blijven.

Bedrijfsadviesbureau

Hommes

Member
British Institute of Management

Govert Flinkstraat 19

Apeldoorn

tel. 05760—5 20 25

Fusies - Personeelselectie -
Bedrijfsadviezen

Ervaringen opgedaan en contacten gelegd in vele landen in Europa en Zuid-Amerika

ALLE
VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

VRINS

araweg 5 wassenaar tel. 01751-5675

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:
Bruningweg 21
Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:
Kipstraat 3d
Telefoon: 010 - 121288

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen **W. HUIZER N.V.**

TELEFOON 010—332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

VASTE STENEN IN ALLE SOORTEN

„MOLISOL“ MOLER ISOLATIESTENEN

VUURVASTE ISOLATIESTENEN

ZUURVASTE STENEN

„PRODORITE“ CHEMISCH BESTENDIGE PRODUCTEN

LEVERT

N.V. Gouda Vuurvast

VEREENIGDE VUURVASTE STEENFABRIEKEN

GOUDA — TELEFOON 16744 - (01820)

PIERSON,
HELDRNG &
PIERSON

BANKIERS

Amsterdam/'s-Gravenhage/Rotterdam/
Haarlem/Curaçao

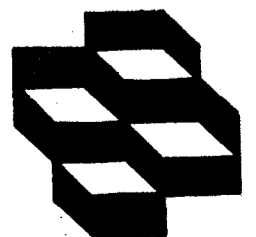

utiliteitsbouw
systeembouw

sierbeton-elementen
staalkonstrukties

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • TelefoonTelefoon 040-23386

Wijziging onteigeningsprocedure

door onze redacteur
G. Stempfer

Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de onteigeningsprocedure, dat de mogelijkheid opent de eigendomsovergang eerder in de procedure te doen plaatsvinden. De kans, aldus de memorie van toelichting, dat de onteigende partij profiteert van prijsstijgingen die gedurende de schadebegrotingsprocedure optreden, wordt hierdoor vermeden.

Dat men door een versnelling van de procedure speculatieve verwachtingen wil tegengaan, lijkt ons een reëel uitgangspunt.

Anderzijds wordt gesteld dat onverminderd wordt vastgehouden aan het beginsel dat de werkelijke waarde wordt vergoed, d.w.z. de waarde ten tijde van de ontneming van de eigendom. Een uitgangspunt dat wij als vanzelfsprekend zouden willen beschouwen.

Het raadsbesluit tot onteigening in het belang van de ruimtelijke ontwikkeling of in het belang van de volkshuisvesting moet onder de bestaande wet worden voorgelegd aan het college van Gedeputeerde Staten dat verslag uitbrengt aan de Kroon.

TIJDWINST

Volgens de toelichting heeft de praktijk uitgewezen dat deze verslagen in het algemeen niet onontbeerlijk zijn voor de besluitvorming van het centrale gezag. Hoewel men over deze uitspraak mogelijk van mening kan verschillen, moet worden geconstateerd dat schrapping van de verplichting om het onteigeningsbesluit voor te leggen aan GS een tijdswinst zal opleveren, welke wordt geraamd op ongeveer vier maanden.

Op het ogenblik moet een uitgewerkt, door de raad goedgekeurd onteigeningsplan voor iedereen ter inzage worden gelegd. Belanghebbenden kunnen dan bezwaren bij het gemeentebestuur indienen. Vrijwel altijd gaat het hier om onteigening ten behoeve van de uitvoering van een bestemmingsplan. Het wetsontwerp gaat nu van de gedachte uit dat in bepaalde gevallen ten behoeve van deze uitvoering tot onteigening kan worden overgegaan zonder dat eerst een onteigeningsplan ter visie moet worden gelegd.

Vereist is dan wel dat het bestemmingsplan duidelijk aangeeft welke onderdelen van het plan voor onmiddelij-

ke realisering in aanmerking komen. Daartoe wordt een wijziging voorgesteld in de Wet op de Ruimtelijke Ordening. Wijst een bestemmingsplan op grond daarvan de onderdelen aan die in de naaste toekomst verwerkelijkt moeten worden, dan is het volgens het ingediende wetsontwerp niet nodig die vraag bij de administratieve onteigeningsprocedure nog eens te bezien. Voor deze aanwijzing komt alleen in aanmerking grond, waarvan het gebruik afwijkt van de bestemming welke het plan daaraan geeft. Ook deze mogelijkheid — waarvan de gemeente overigens geen gebruik hoeft te maken — zal volgens het wetsontwerp een behoorlijke tijdswinst kunnen opleveren, zonder dat aan de belangen van de burgers te kort wordt gedaan.

De voornaamste wijziging in de gerechtelijke procedure heeft ten doel de mogelijkheid te openen dat al in een vroeg stadium, voordat de rechtbank over de verschuldigde schadeloosstelling uitspraak heeft gedaan, de eigendom van het ter onteigening aangewezen goed overgaat op de onteigenende overheid. De overheid kan namelijk bij de dagvaarding een vervroegde uitspraak over de onteigening vorderen. Zodra dat vervroegde onteigeningsvonnis is gewezen, kan de onteigenende partij het doen inschrijven in de openbare registers en aldus de eigendom van het te onteigenen goed verkrijgen.

Voorwaarde is hierbij wel, dat de overheid aan de burger een belangrijk voorschot op de achteraf definitief toe te kennen schadevergoeding heeft uitbetaald. Dat voorschot wordt door de rechtbank vastgesteld. Zijn partijen het eens over de hoogte van het voorschot, dan conformeert de rechter zich daaraan. Zijn ze het evenwel niet eens, dan bepaalt de rechter het voorschot op 90 procent van het bedrag dat de onteigenaar als schadeloosstelling aanbiedt.

De praktijk wijst, volgens de toelichting, uit, dat de onteigenende overheid zeer wel in staat is een redelijk aanbod te doen. Ingeval het aanbod kennelijk onvoldoende is kan de wederpartij verhoging van het voorschot vragen.

VERBETERINGEN

In het wetsontwerp wordt gesteld dat

de nieuwe regeling omtrent de vervroegde uitspraak over de onteigening voor alle betrokkenen een aanmerkelijke verbetering betekent, vergeleken met de bestaande mogelijkheid van voorlopige inbezitneming, welke ten uitvoer kan worden gelegd zonder dat aan de burger enig voorschot op de schade-loosstelling wordt toegekend. Deze laatste regeling nu, komt te vervallen. Als voornaamste voordelen van de nieuwe regeling worden genoemd: ● de burger krijgt aanstonds een geldbedrag in handen; ● de overheid krijgt nu eerder de eigendom en kan met het oog op uit te voeren bebouwing hypothecair krediet op de voor onteigening aangewezen grond krijgen; ● het moment waarop de waarde van het ter onteigening aangewezen goed wordt getaxeerd, wordt naar voren verlegd. De duur van de gerechtelijke onteigeningsprocedure oefent geen invloed meer uit op de door de overheid te betalen prijs.

De versnelde procedure is evenwel facultatief. D.w.z. dat de onteigenende partij ook de gewone procedure kan verkiezen, waarbij de eigendom pas overgaat na het eindvonnis in de gerechtelijke procedure, dat dan zowel de uitspraak over de onteigening als over de schadeloosstelling inhoudt. Normaal wordt een deskundigenonderzoek aanbevolen nadat de gerechtelijke procedure op gang is gebracht. Het nieuwe wetsontwerp opent nu de mogelijkheid dat dit onderzoek al plaats vindt vóór het tijdstip van de dagvaarding, namelijk zodra vaststaat welke goederen voor onteigening in aanmerking komen, waardoor de gerechtelijke procedure sneller kan verlopen omdat niet meer op het onderzoek hoeft te worden gewacht.

Zonder onmiddellijk een oordeel uit te spreken over alle suggesties ten aanzien van de voorgestelde wetswijziging, leek het ons gewenst de voornaamste punten te memoreren, aangezien hieraan in de dagbladpers zeer summier aandacht werd geschonken. Het betreft hier een zaak die voor de burger die er in de toekomst mee wordt geconfronteerd, van uitermate groot belang is. Wie zich ervoor interesseert kan thans, naar wij menen, de komende Kamerdebatten terzake met meer vrucht volgen.

LANDDAG 1970

Hierbij hebben wij het genoegen u uit te nodigen voor de Landdag van de Organisatie Vrouwen in de VVD, die op 25 mei 1970 in het Rai Congressentrum Europaplein te Amsterdam zal worden gehouden. Wij hopen die dag vele VVD-vrouwen in de hoofdstad te mogen begroeten.

Zoals wij u reeds eerder mededeelden, zullen voor deze dag, in verband met kostenbesparing, geen convocaties worden rondgezonden. U dient zich dus uitsluitend door middel van bijgaand aanmeldingsformulier op te geven.

Kosten: f 15,—, alles inbegrepen.
Aanmelding: Zo spoedig mogelijk, docht uiterlijk 15 mei a.s.

Verbindingen met het Congressentrum: Vanaf het Centraalstation tramlijn 4; vanaf het Amstelstation buslijnen 15 en 8.

Naast het Congressentrum zijn voldoende parkeerterreinen.

Programma

- 10.00 u. Ontvangst met koffie,
- 10.20 u. Welkomstwoord door mevr. A. F. M. Hamm-Tonnaer, centrale-vertegenwoordigster van Amsterdam. Opening door de presidente mevr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton.

- 10.35 u. Mevr. H. Buddingh-de Vries Lentsch, lid van de gemeenteraad van Veenendaal; mevr. J. P. Hansen-v. d. Linden, kandidaat-lid voor de gemeenteraad van Emmen; mevr. L. Vonhoff-Luijendijk, lid van de gemeenteraad van Amsterdam, zullen spreken over gemeentepolitiek in een kleinere, middele grote en grote gemeente.
- 11.30 u. De heer G. K. J. M. Hamm, wethouder van Amsterdam, spreekt over *De economische bedrijvigheid rond de hoofdstad en haar haven*.
- 12.15 u. Gelegenheid tot het stellen van vragen naar aanleiding van de inleidingen.
- 12.45 u. Pauze.
- 13.00 u. Lunch.
- 14.00 u. Boottocht via de Amsterdamse grachten naar de haven. Bezoek aan de nieuwe en moderne vuilverbrandingsinrichting van de gemeente Amsterdam. Ir. Otten, directeur van de Stadsreiniging, zal een korte uiteenzetting geven over dit zo interessante bedrijf. Per bus terug, aankomst Congressentrum om ongeveer 17.00 u.

Namens het bestuur:
mr. E. de Roock-Bedding,
A. F. M. Hamm-Tonnaer

In memoriam mevr. De Vries

Met ontroering lezen wij dat mevrouw H. A. A. L. de Vries-van der Hardt Aberson te Hengelo (O) is overleden na een ziekte van een half jaar.

Vanaf het moeizame begin van onze organisatie is zij centrale-vertegenwoordigster voor de kamercentrale Zwolle geweest. Toen de organisatie in 1953 officieel de stichtingsvorm kreeg, kwam zij in het bestuur, waarin zij tot het najaar van 1969 bleef; een aantal jaren was zij vice-voorzitster. Zij was ook gemeenteraadslid van Hengelo en een tijdlang wethouder. En daarnaast deed zij nog velerlei op maatschappelijk terrein.

In dat najaar heeft zij dit alles moeten opgeven. Met ongelooflijke geestkracht heeft zij dat wat haar wachtte, tegemoet gezien. Het bericht van haar ziekte bracht allen, die haar kenden, er toe te laten blijken, hoezeer zij gewaardeerd werd, iets wat zo dikwijls on gezegd blijft. Het culmineerde in de onderscheiding (ridder in de orde van Oranje Nassau) die de burgemeester van Hengelo haar tot haar verrassing kwam brengen, nog tijdig genoeg, dat zij er haar vreugde over kon beleven. Helaas is het ons toen niet gelukt, onze voldoening over de zo zeer verdiende onderscheiding op deze plaats te uiten.

Ook in onze kring is haar medewerking zeer op prijs gesteld en mochten wij haar graag.

Wij gedenken haar met warme waardering en diep respect.

J. H. S.

Naarden-Bussum

● De Vrouwengroep Naarden - Bussum houdt op woensdag 13 mei om 14.00 uur een bijeenkomst ten huize van mevr. E. de Vriend-Foest, Willemslaan 9 Bussum. Aan de hand van de in te vullen vragenlijst bespreekt mevr. drs. A. H. Horsman-Witsenburg de positie van de werkende gehuwde vrouw.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

AANMELDINGSFORMULIER

In te zenden aan mevrouw A. F. M. Hamm-Tonnaer, Stadionkade 13 te Amsterdam.
In blokletters invullen s.v.p.

Ondergetekende:

Adres:

geeft zich op voor de Landdag te Amsterdam.

Zij heeft het verschuldigde bedrag van f 15,— overgemaakt op postrekening no. 161610 t.n.v. mevr. A. F. M. Hamm-Tonnaer te Amsterdam.

Handtekening

DE AFSLUITING VAN HET HARINGVLIET

betekent wijziging in de waterstanden!

De benodigde

AANPASSINGSWERKEN

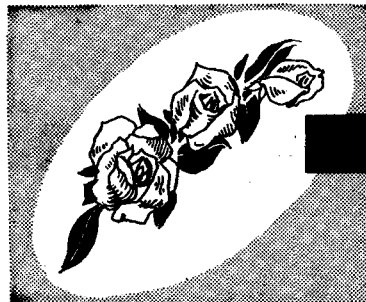
zoals:

HAVENS, verdiepen, verruimen, vergroten
 HELLINGEN, verdiepen, verlengen, vergroten
 BESCHOEIINGEN, damwand, glooiing
 en OEVERWERKEN. . . .

kunnen volledig worden verzorgd door

N.V. AANNEMINGSBEDRIJF FLIP MOL

postbus 3 H. I. AMBACHT 01858 - 3977

Bloemsierkunst

IMMINK DE LANGE

ANNO 1805

v/h J. C. de LANGE's Koninklijke Tuinbouwinstelling
Hofleverancier van H. M. de Koningin

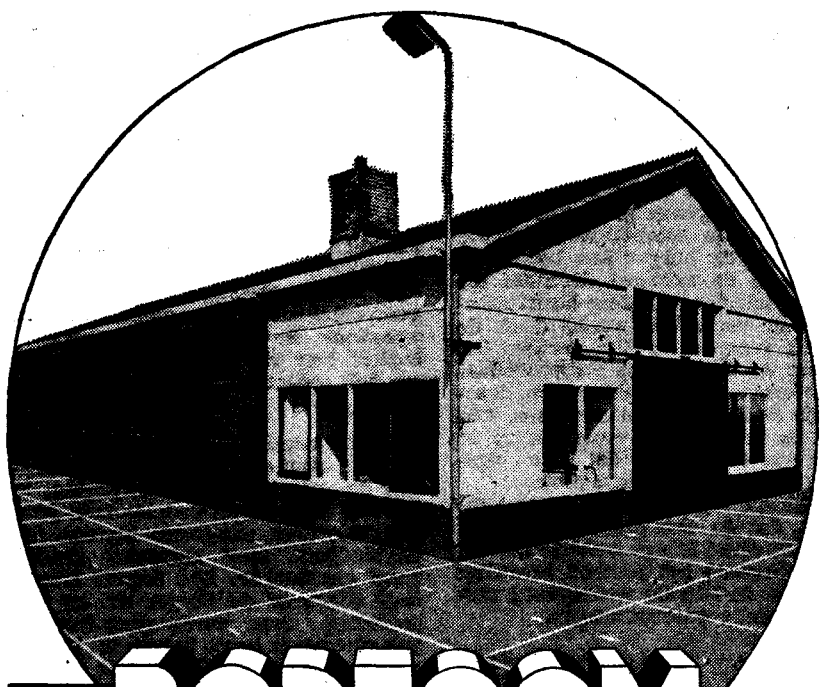
MEENT 125 - ROTTERDAM - TEL. 137977-122303

Voor uw was

naar

BORGHTevens adres voor Chemisch Reinigen
N.V. STOOM- EN CHEMISCHE WASSERIJ**v.h. C. D. BORGH & ZN.**

Bellevoystraat 75 - Rotterdam - Telefoon 232631 - 236235

**BODEGOM
SPIJKENISSE**

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
Oostkade 24 - tel. 01880-2501 - Spijkenisse

- vloeibare en gecomprimeerde industriële gassen

- autogene en elektrische lasgereedschappen

- medische gassen en apparatuur

**HOEK
OXYGENIUM**N.V. W.A. HOEK'S MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK - N.V. M.I.J.
"OXYGENIUM" STATIONSPLEIN 2 - SCHIEDAM - TEL. 010-280980**HOUT EN PLAATMATERIALEN**modern
sedert
1727**VAN STOLK**ABRAHAM VAN STOLK & ZOONEN KONINKLIJKE HOUTHANDEL N.V.
POSTBUS 1100 - ROTTERDAM - TEL. 235400**GEEN TIJDVERLIES!
SNEL DOKKEN BIJ ELKE WATERSTAND**

bij

N.V. Scheepswerven „Piet Hein“ v.d.z.d.**FA. W. SCHRAM & ZONEN**BOLNES / PAPENDRECHT
NIEUWBOUW en REPARATIE

- twee dwarshellingen van 115 m
- overdekt dubbel droogdok van 115 m
- twee nieuwe droogdokken VOOR ELK GETIJ van 104 en 93 m
- snel schroefwisselen en kleine roer- en stevenreparatie in nieuw HEFDOK.

TELEFOON: ROTTERDAM 010 - 13 92 75
 BOLNES 01804 - 36 44 - 34 09
 PAPENDRECHT 01850 - 5 12 22 - 5 14 66

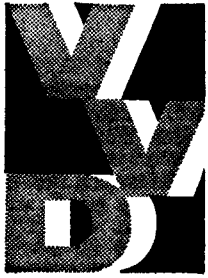
N.V. OBSERVATOR

ROTTERDAM - VASTELAND 30 - TELEFOON 11 15 20

FABRIKANTE VAN
NAUTISCHE INSTRUMENTEN
MANOMETERS, THERMOMETERS
PYROMETERS, TACHOMETERSAgenten voor Zeekaarten en
Nautische boeken

REPARATIES OP KORTE TERMIJN

Partijraad nam drie resoluties aan

door een onzer redacteurs

- De VVD wil zich niet vastleggen op het aantal woningen, waarmee de productie in ons land de komende kabinetsperiode moet worden opgevoerd. Zij bepleit een geleidelijke opvoering van de jaarlijkse woningproductie in de komende vier jaren door een gezamenlijke inspanning van bouwwereld, regering en parlement.

- Zij is voorstandster van een onderzoek naar de doelstellingen, die het onderwijs op maatschappelijk en cultureel terrein dient te verwezenlijken.

- Zij zal een onderzoek naar de noodzaak en de wijze van coördinatie van ruimtelijke ordening en milieubeheer krachtig stimuleren.

Dit zijn de drie belangrijkste punten uit de resoluties over de woningbouw, het onderwijs en de milieuhygiëne, die op 18 april tijdens een openbare vergadering in Gooiland te Hilversum door de partijraad werden aangenomen. De resoluties werden door de indieners, de heren H. Wiegel (woningbouw), ir. D. S. Tuijnman (milieuhygiëne) en H. J. L. Vonhoff (onderwijs) op de druk bezochte bijeenkomst ingeleid.

De heer Wiegel, die als eerste het woord voerde, wees in zijn inleiding op het grote onrecht, dat de woningnood in ons land op de schouders van slechts een derde deel van de bevolking wordt afgewenteld. „Tweede van ons volk heeft geen enkele last van de woningnood, woont plezierig en vaak veel te goedkoop. Tot degenen die de lasten moeten dragen behoren juist de zwaksten onder ons: de laagstbetaalden en de bejaarden” aldus de heer Wiegel. Hij memoreerde, dat de VVD de derde partij is die zich over het vraagstuk van de woningnood uitsprekt. „De KVP en de ARP hebben dit al eerder gedaan.” Terwijl de ARP zich slechts heeft uitgesproken voor een hoge bouwproductie, bepleit de groep-Steenkamp, die nog niet de hele KVP representeert, een jaarlijkse opvoering van 3000 tot 4000 woningen per jaar. De VVD stelt zich tussen beide partijen op, aldus de heer Wiegel, die het zich vastleggen op een bepaald aantal woningen, waarmee de jaarlijkse productie zou moeten worden opgevoerd, van de hand wees. Hij wilde eerste onderzocht zien wat hiervan de financiële consequenties voor de overheid zouden zijn.

Onrecht

De heer Wiegel wees op nog een ander onrecht: de gemakkelijke beschikbaarheid van woningen in gemeentes buiten de randstad met als schrijnende tegenstelling de lange lijsten woningzoekenden in de grotere agglomeraties. Daarom bepleitte hij een verschuiving in de regionale verdeling van de woningcontingenten ten gunste van de gebieden met het grootste kwantitatieve tekort. „Een ander beleid kunnen we ons tegenover de duizenden woningzoekenden in deze gebieden niet veroorloven,” aldus de heer Wiegel. Hij bepleit-

te verder een jaarlijkse stijging van boven de 10.000 van het aantal voor bejaarden te bouwen woningen. Ook de bouw van woningen voor alleenstaanden — een groep waarvoor in het verleden in ons land nauwelijks iets is gedaan — moet krachtig worden bevorderd. „Het is de essentie van de liberale politiek om voor groepen, die niet in staat zijn hun rechten te verdedigen, op te komen, aldus de heer Wiegel. De partijraad deelde de mening van de heer Wiegel, dat de bouwresearch moet worden bevorderd, dat er meer moet worden geëxperimenteerd met nieuwe woonvormen en dat men in ons land af moet van het eenvormige bouwen. Huurders die een voor hun inkomen te goedkope woningwetwoning bewonen, moet naar zijn mening de huur worden opgezegd, zodra er meer andere passende woningen voorhanden zijn. „Het Nederlandse volk heeft verleerd te beseffen, dat een goed huis geld waard is. Dat is niet de schuld van de huurders, maar van de overheid. Van het kabinetsbeleid na 1945 en van de partijen, die het hebben gesteund. Dat beleid is er doelbewijst op gericht geweest de huurprijzen te bevroeren”, aldus de heer Wiegel. „Wij hebben veel geld over voor onze auto en onze sherry, maar niet voor goed wonen”, citeerde hij professor Pen.

Het grote aantal amendementen over minder essentiële onderdelen van de resolutie Wiegel, bracht de voorzitter mevrouw G. V. van Someren-Downer er toe er bij de aanwezigen op aan te dringen niet al te veel over woordjes te vallen. „Er staat nog veel op het programma en het zou een schande zijn voor de partij, als een belangrijk punt als het onderwijs door tijdgebrek niet aan bod zou komen”, merkte zij op. Een aansporing, die succes had, want de resoluties over de milieuhygiëne en het onderwijs konden tijdens de middagzitting binnen het tijdschema worden afgewerkt.

Ir. D. S. Tuijnman gaf in de toelichting op zijn resolutie de partij de raad zich in toenemende mate zorgen te maken over de dreigende achteruitgang van het leefmilieu. Hij wees er op, dat de mens blijk heeft gegeven van een ontstellend gebrek aan visie wat de natuur aangaat, natuurlijke bronnen voor goed heeft vernietigd en in ethische zin slecht opereert. Omdat de mens steeds meer afval produceert en er bovendien steeds meer mensen komen zag hij in een bewuste bevolkingspolitiek een van de mogelijkheden om de toename van de afval te beperken. Omdat welvaartsverhoging elke zin mist als deze ten koste gaat van het welzijn, zal een groter deel van het nationaal inkomen voor het milieubeheer beschikbaar moeten komen, aldus ir. Tuijnman, die pleitte voor de vorming van een afzonderlijk ministerie voor ruimtelijke ordening en milieubeheer. Hij zag ook dringende redenen om te komen tot binden-

de afspraken over de vraag hoever men met de vervuiling van het milieu kan gaan.

Onderwijs

„Ging het bij collega Tuijnman over de afval van de overvloed, bij het onderwijs is meer de overvloed van de afval in het geding” aldus opende de heer H. J. L. Vonhoff zijn beschouwing over de onderwijssituatie in ons land. Volgens hem lijdt het vaderlandse onderwijs al decaden onder de gevolgen van de schoolstrijd. Talrijke kritische leraren zijn van mening, zei hij, dat het onderwijs een middel moet zijn voor het afdwingen van een bepaalde maatschappijstructuur. In feite is dit een voortgezette vorm van de schoolstrijd.”

De heer Vonhoff liet blijken bezorgd te zijn over de manier, waarop ons onderwijs functioneert. Volgens hem toont elk onderwijsdebat aan, dat er op veel gebieden essentiële tekorten bestaan. „Ten aanzien van de onderwijspolitiek op langere termijn moeten wij trachten te analyseren wat de redenen is van de situatie waarin wij verkeren. De hoofd-oorzaak is het te snel introduceren van nieuwe structuren. In het Nederlands onderwijsdenken ontbreekt veel te veel de eerste stap, nl. de beantwoording van de vraag: Wat zijn de doelstellingen van het onderwijs?” zei hij.

De onderwijstaak staat volgens hem in de huidige situatie niet altijd centraal. Zo sprak hij over de „Van Bennekommen dezer aarde, die stad en land afreizen om aan voldoende handtekeningen te komen om weer een eigen school te beginnen.” Hij doelde hiermee op het AR-Kamerlid Van Bennekom, voormalig hoofd van een christelijke school in Middelburg.

Aan de resolutie werd door de partijraad een amendement toegevoerd van Kamerlid dr. K. van Dijk. Daarin staat dat het doelenonderzoek ten bate van het onderwijs ook moet omvatten kennis en vaardigheden en maatschappelijke en culturele raken, waarop de jonge mens moet worden voorbereid. De heer Vonhoff was met dit amendement minder gelukkig dan met de toevoeging van dr. Van Dijk aan de ontwerp-resolutie, die inhield dat ook moet worden nagegaan in hoeverre de twee grote, voortdurende selecties van cultuurgoed, de school aan de ene, de massamedia aan de andere kant, elkaar tegenwerken, aanvullen en in hoeverre zij reeds nu gestalte geven aan een voor alle Nederlanders bereikbare „éducation permanente”.

De VVD zal op 3 oktober in Apeldoorn een congres over de onderwijsproblematiek organiseren, dat wordt voorbereid door de commissie-onderwijs van de VVD. Op dit congres zal de gehele problematiek van de herstructurering van het onderwijs aan de orde komen. Mevrouw Van Someren-Downer kondigde dit aan bij de sluiting van de vergadering van de partijraad.

C O P I J N GROENEGAN

*
REEDS MEER DAN
TWEE EEUWEN
EEN BEGRIIP VOOR

boomkwekerij-
produkten

EN

tuinarchitectuur

*
TELEFOON 03461 - 12 07

door
drs. G. M. V. van Aardenne,
voorzitter van de
sociaal-economische
commissie van de VVD

De weg uit het huurslop

De Partijraad heeft op 18 april — zoals u elders in dit nummer kunt lezen — ook de resoluties over het bouw- en huurbeleid, opgesteld door de heer Wiegel, met algemene stemmen aanvaard. Hiermee heeft de VVD de weg uitgestippeld om uit een historisch gegroeide — liever vergroeide — situatie te geraken, die omdat zij totaal ongezon is niet alleen haar ongunstige weerslag heeft op onze economie, maar — nog veel belangrijker — leidt tot sociaal volstrekt onaanvaardbare toestanden.

De historie is bekend. Na de oorlog had Nederland voor zijn concurrentiepositie behoefte aan een laag loonpeil en dat werd mede bereikt door de huren te bevroeren. Hiervan werden uiteraard de huiseigenaren het slachtoffer; gevolg was dan ook een veel belangrijker plaats van de overheid op de bouwmarkt. Eerst liep de gemeentelijke financiering hierop vast; in de jaren vijftig nam het rijk de financiering van de overheidsnieuwbouw over; voor 1970 is hiermee een bedrag van circa twee miljard gulden gemoed. Tegelijkertijd keert het rijk circa 350 miljoen gulden als huursubsidie uit; dat bedrag groeit jaarlijks — in 1970 zullen voor circa 850 miljoen gulden nieuwe subsidieverplichtingen worden aangegaan.

Desniettemin is de huur van een nieuwbouwwoning voor mensen met een inkomen van circa f 10.000,- te hoog. Vooral jonge gezinnen zijn hiervan de dupe, want het aanbod van oudere woningen is ten enenmale onvoldoende. Die worden namelijk bezet door mensen die het huurverschil met een nieuwere woning, ondanks de betere kwaliteit van deze, te groot vinden. Dat is het ook door de langdurige bevroering van het huurpeil. Bovendien profiteren ook velen van subsidies, wier inkomen reeds lang op een zodanig peil ligt, dat zij deze niet meer nodig hebben.

Wij zijn, zoals de heer Wiegel stelde, op het ogenblik bezig met een ongegronde en volstrekt willekeurige herverdeling van de inkomens. Dat gaat in ieder geval ten koste van de belastingbetalers (niet noodzakelijke overheidssubsidie) en de huiseigenaren. Te wier bate het gaat, is niet vast te stellen. Het is het tegendeel van een inkomensbeleid.

Er zijn cijfers over de huurquote, dat is het percentage dat de huur uitmaakt op het totale inkomen, van 1967. In dat jaar lag de mediaire huurquote over alle woningen op 10 pct., hetgeen wil zeggen dat er evenveel mensen een hogere als een lagere huurquote hadden. (Overigens, waarschijnlijk is dit cijfer

nog iets te hoog, want alleen het inkomen van het gezinshoofd is in de berekening meegenomen). Bij de inkomens onder de f 7500,- (in 1967) lag de mediaire huurquote echter hoger, bij de laagste inkomensgroep (onder de f 3.000,-) zelfs op 22 pct. (10 pct. van deze groep betaalde zelfs meer dan 40 pct. van het inkomen aan huur!) Zelfs als men rekening houdt met het feit, dat de inkomens bruto zijn genomen, en bij de hogere de belastingdruk progressief zwaarder wordt, dan nog kan men tot een volkomen scheve verhouding concluderen.

Te laag

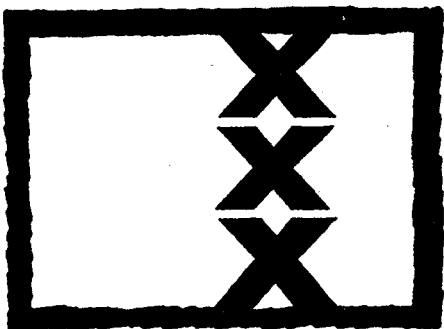
Een huurquote van 10 pct. is eenvoudigweg te laag. Het betekent dat wij te weinig voor ons wonen over hebben, dat wij de welvaartsgroei op ander terrein hebben besteed; behalve dan diegenen — als jonggehuwden — die geen huis hadden. Willen wij uit het slop komen, dan zal de eerste jaren het wonen een groter deel van onze welvaartsgroei moeten opeisen. Komen tenslotte de huren op een reëel niveau, waarin de kwaliteit van de woning de doorslag geeft, dan wordt de doorstromingsproble-

matiek ook eenvoudiger op te lossen.

De resoluties-Wiegel geven de weg aan naar een gezonde toestand op huuren en bouwgebied. Voortzetting van de huurliberalisering van particuliere woningen en inruil van het subsidie op het huis tegen een subsidie voor de bewoner — als die het tenminste behoeft. Hierbij moet de last van de schatkist worden verlicht; ook voor de noodzakelijke uitbreiding van de woningproductie zijn meer middelen nodig en de overheid heeft nog vele andere taken!

Van belang zal hierbij uiteraard zijn de hoogte van de huurquote per inkomensklasse. Immers, voor subsidie komt met in aanmerking als men deze quote overschrijft. Hierbij zal weliswaar aansluiting moeten worden gezocht bij de huidige toestand, maar de mogelijkheid van „uit het subsidie groeien bij toenemende welvaart” kan er dan tenminste inzitten.

Misschien mogen wij nu hopen, dat wij over een jaar of vijf uit het slop zijn gegroeid, de onrechtvaardigheden geheel tot het verleden zullen behoren en voor ieder een hem passende woning naar zijn eigen keuze voor reële prijs beschikbaar is.

AMSTERDAM

- Op dinsdag 12 mei om 20 uur komt in het secretariaat de discussiegroep JOVD-LSVA-VVD bijeen. De dag daarop in hetzelfde gebouw de studiegroep Liberalisatie.
- Voor 20 mei dient de volmacht voor het laten stemmen te worden aangevraagd. Dat kan ook bij het secretariaat van de afdeling Amsterdam van de VVD. Indien u op 3 juni niet zelf kunt stemmen, zorg dan dat uw gemachtigde het doen kan; attendeer ook uw familieleden en vrienden daarop.
- Voor u en vijftien van uw kennissen zal bij u thuis gaarne een gemeenteraadskandidaat komen spreken; u kunt dat aanvragen bij het secretariaat.
- De afdeling Amsterdam van de VVD heeft een deel van de op 8 mei beginnende Olympia's Tour gesponsord. De tour start om 14 uur van het Thorbeckeplein. Op dat plein zijn van 12 tot 14 uur en van 18 tot 20 uur de shows rondom de Olympia's Tour te zien.
- In het eerste kwartaal van dit jaar hebben zich in Amsterdam 165 nieuwe leden voor de VVD aangemeld; dank aan allen die zich daartoe hebben ingespannen. Laten we proberen het tweede kwartaal nog gunstiger te maken.
- Voor de gemeenteraadsverkiezingen zullen VVD-leden een raambiljet ontvangen; wilt u dat op een duidelijk zichtbare plaats hangen? De afdeling is u erkentelijk.
- Het secretariaat van de afdeling Amsterdam is gevestigd aan de Vondelstraat 60, telefoon 128914. Op 1 en 8 mei is het secretariaat gesloten.

Les van Total loss

De klap die Amsterdam heeft gekregen door de nu toch wel als zekerheid aan te nemen verwachting dat de Franse olieraffinaderij Total zich niet hier zal vestigen is heel wat harder aangekomen dan uit de gelaten lancering van berichten daarover wel blijkt. Weliswaar is een pleistertje op de wonde dat de onderhandelingen met Euro-min er gunstig uitzien maar er is toch een belangrijk verschil. Het is voor de Amsterdamse economie zeer aantrekkelijk dit bedrijf in zijn braakliggende industriegebied te krijgen, het is echter een bedrijf van een ander soort. Euro-min is niet een raffinaderij in de normale betekenis, het is een bedrijf dat halffabrikaten verwerkt. Het grote verlangen van Amsterdam is om zijn economische kracht te vergroten door het aantrekken van basisbedrijven, zoals Total er een zou zijn. Niet ten onrechte wordt ervan uitgegaan dat de vestiging van basisbedrijven als een magneet zal werken op toeleveringsbedrijven en industrieën die de raffinageproducten verwerken.

Over de oorzaken tot het neen van Total wordt overal gezweven. Maar er is alle reden om aan te nemen dat het psychologische klimaat van Amsterdam daar een grote invloed op heeft gehad. Daarbij moet niet in de eerste plaats worden gedacht aan de afwijzing van Progil, al heeft die stellig een schrikreactie teweeggebracht in de industriële wereld. Wel moet daarbij worden gedacht aan de manier waarop sommige fracties bij de beslissing over Progil zich hebben uitgelaten, wel moet daarbij ook worden gedacht aan de duidelijk door enkele politieke groeperingen uitgelokte en ondersteunde buitenparlementaire acties die met een zakelijke beoordeling niets te maken hadden. Wel moet voorts daarbij worden gedacht aan de grote nadruk die in Amsterdam wordt gelegd op elke uitlating die getuigt van afkeer van industrie en commercie. Het is bijna onvoorstelbaar dat

groepen die slechts kunnen bestaan dankzij de industriële en economische inspanning van de gemeenschap zo ongebredeld pogen de basis te ondermijnen die tenslotte ook hun levensbehoeften vervult.

De komst van Total had een nieuwe impuls kunnen geven aan Amsterdam. Die mogelijkheid was ontstaan doordat Rotterdam er geen plaats voor had. Dat is een belangrijk facet, het laat nog eens zien dat dergelijke basisbedrijven zich bij voorkeur in een concentratie vestigen. Amsterdam, waar met moeite Mobil Oil is binnenbehaald, had zo'n concentratie kunnen worden.

Het ziet er naar uit dat Amsterdam weinig meer kan doen dan de steenharde feiten onder ogen zien, en toegeven dat de poging om tot een petrochemische concentratie te komen is mislukt. Blijft over de mogelijkheid die in de gemeenteraad met name door de liberale fractie bij herhaling is bepleit: openstellen van het industriegebied voor een ruimersoortige industrie en daarmee verlaten van de enge vestigingspolitiek uit de periode-Den Uyl.

Daar moet wel grote haast mee worden gemaakt, het industriële klimaat van Amsterdam is grondig verziekt. De recentelijk verschenen economische no-

ta van b. en w. is in wezen een somber werkstuk. Prof. dr. G. Th. J. Delfgaauw was er in Het Parool pessimistisch over. Onomwonden stelt hij dat Amsterdam bij de Nederlandse ondernemers in het algemeen geen goede naam heeft als vestigingsplaats. Ook hij valt het vestigingsbeleid aan en noemt daarbij het erfpachtstelsel (dat overigens de regelrechte oorzaak is van het mislukken van de poging in de Bijlmermeer ook particuliere en premiewoningen te krijgen). Ook daardoor is het industriële klimaat verziekt.

Het is niet onwaarschijnlijk dat in de dagen tussen het schrijven van deze noodkreet en het in druk verschijnen ervan de stad woelingen heeft gekend, en dat er betogingen zijn gehouden tegen bestaande of vermeende misstanden. Dat is best; vrijheid voor allen is een hoog goed. In de markt van het jeugdtoerisme heeft Amsterdam de naam van tolerantie en gastvrijheid zodat er voor deze zomer een invasie van jongeren kan worden verwacht. Helaas strekt de tolerantie zich niet uit tot de minder romantische aspecten van de samenleving waar hard wordt gewerkt om het welvaartspeil te behouden. Het knagen aan de wortels van het bestaan van Amsterdam is geen gezond „dynamisch biologisch” voedsel.

MAKELAARSKANTOOR HILDERS
P. H. M. HILDERS
MAKELAAR EN TAXATEUR IN ONROERENDE GOEDEREN
ONTEIGENINGSTAXATIES-ADVIEZEN
ALLE VERZEKERINGEN

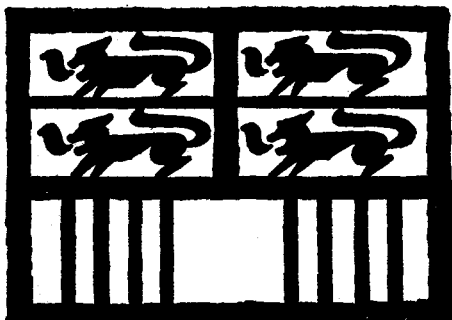
PARKWEG 273
VOORBURG
TELEFOON 87.36.36*
PRIVE 86.07.63

Sinds 1917

BIJKANTOOR:
PRINSESTRAAT 97
'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 64.51.43

Lid NBM

Lid FIABCI

ROTTERDAM

- Ter bespreking van het gemeenteprogramma houdt de afdeling Rotterdam van de VVD op maandag 11 mei 's avonds 8 uur een hearing in gebouw Castagnet, Larikslaan 200. De bijeenkomst is in het bijzonder bedoeld voor de bewoners van Overschie, Hillegersberg, Schiebroek en Terbregge.
- In antwoord op schriftelijke vragen van mr. K. Staab en drs. H. J. Viersen, voorzitters van onderscheidenlijk de liberale en de c.h. raadsfractie, hebben burgemeester en wethouders medegedeeld dat wethouder J. Worst wegens verhinderd van de burgemeester Rotterdam op 19 mei zal vertegenwoordigen op de eerste lijnvlucht van de KLM naar Chicago.
- Het liberale gemeenteraadslid W. Baggerman heeft burgemeester en wethouders schriftelijke vragen gesteld over „ergerlijke misstanden bij de huisvesting van buitenlandse gastarbeiders”. Hij knoopt daarbij aan aan de vragen die hij op 18 februari heeft gesteld, maar waarop hij nog geen antwoord heeft gekregen.

Gemeenteprogramma

„ALLE hoge bomen vangen veel wind en Rotterdam is een heel hoge boom. De stad heeft de laatste tijd nogal wat (tegen)wind gehad en ten dele terecht.”

Aldus luiden de eerste regels van het gemeenteprogramma dat de afdeling Rotterdam van de VVD heeft laten opstellen met de raadsverkiezingen in het nabije verschiet. Een commissie van negen Kamer-, raads- en bestuursleden heeft de stof voor het programma aangedragen, de journalist H. G. Drechsel heeft die stof leesbaar gemaakt.

Het is een zorgvuldig afgewogen programma waarin ten gevolge van de geciteerde eerste regels wordt geconstateerd, dat de Rotterdammer soms een beetje verziend lijkt. „Hij merkt niet dat hij onderweg op een paar gevoelige tenen heeft getrapt en hij heeft te laat bemerkt dat zijn weg hem voert door een wat dor landschap, waar het soms nog stinkt ook.”

Geen gebrek aan zelfkritiek dus. Het is dan ook niet slechts een zorgvuldig afgewogen, maar ook heel realistisch programma. Dat blijkt onder meer heel duidelijk uit de opmerkingen die over de begrippen welzijn en welvaart worden gemaakt. De tegenstelling tussen die begrippen wordt kunstmatig gescheiden, zo heet het. Zij berust ten dele op een taalkundige fout. Het Engelse begrip welfare (state) in de oorlog geïntroduceerd en hier vertaald met welvaartstaat, betekent namelijk welzijnstaat. Welzijn en welvaart zijn volgens de samenstellers van het programma niet te scheiden.

Intussen laat het programma niet na er de nadruk op te leggen dat voor de VVD het welzijn van de burger centraal staat. Zij streeft naar een situatie waar-

in de burger niet alleen zijn directe, veelal materiële wensen in vervulling ziet gaan, maar ook de wensen met betrekking tot zijn woon-, werk- en leefomgeving. Dus: voldoende en gevarieerde werkgelegenheid, goed wonen, een breed scala van onderwijsmogelijkheden, goede verkeers-, water- en energievoorzieningen, ruime recreatiemogelijkheden en goede milieu-omstandigheden zonder lucht- en watervcontreiniging en geluidshinder.

In de havenparagraaf spreekt de afdeling zich uit voor: een selectief vestigingsbeleid voor industrieën, nauw en vriendschappelijk overleg met andere centra in de Delta, Amsterdam en Delfzijl, stichting van een wereldhandelscentrum. De Rijnpoorthaven moet er komen. Het is erg verdrietig dat daaraan tuindertien ten offer zullen vallen, maar dit weegt niet op tegen de grote voordelen van het project. En wat de Hoekse Waard betreft: de samenstellers van het programma hebben de indruk „dat aan een redelijke industrievestiging aldaar niet te ontkomen is.”

Ook over de toekomst van de Maasvlakte wordt het een en ander gezegd. Het programma geeft de voorkeur aan een uitbreiding in zuidelijke richting, naar de bekende Rotterdamse conceptie. De stranden van Oostvoorne en Rockanje, die door de afsluiting van het Haringvliet toch zullen dichtslibben, kunnen dan worden vervangen door een zeestrand aan de rand van de Maasvlakte plus een binnenmeer voor de huidige kust.

Het programma pleit voor goede verhoudingen tussen overheid en burger, verdergaande bestuurlijke decentralisatie en uitbreiding van het openbaar lichaam Rijnmond tot een bestuurlijk or-

gaan voor de noordelijke Delta. De annexatie van de Prins Alexanderpolder en Hoogvliet wordt echter met kracht van de hand gewezen.

De liberale raadsleden zullen blijkens het programma voorts ijveren voor het verlenen van hoge prioriteit aan de onderwijsvoorzieningen, voor verbetering van de dienstverlening bij het openbaar vervoer, voor het nemen van maatregelen ter bevordering van een goede doorstroming van het verkeer en voor de creatie van meer parkeergelegenheden.

De sanering van verkrotte buurten en woningen moet in versneld tempo worden voortgezet, waarbij wel de bevolking tijdig inzicht moet worden gegeven in de nieuwe bestemmingen. Waar dit mogelijk en zinvol is dan algehele sanering; zij tast de gevestigde buurtstructuren ook veel minder aan.

In afzonderlijke paragrafen houdt het programma zich nog bezig met de milieuhygiëne („laten wij nu voortaan alle bomen en planten in Rotterdam heilig verklaren...”) met de volksgezondheid, de bejaardenverzorging, de recreatie en de sport (mag niet langer een sluitpost zijn), de kunst en de cultuur. In alle duidelijkheid wordt gezegd dat de VVD op zo kort mogelijke termijn een regionale omroep wil, waarvan de exploitatie moet worden toevertrouwd aan de dagbladen die in Rotterdam verschijnen. Voorzieningen moeten worden getroffen om het gehuwde vrouwen gemakkelijker te maken aan het arbeidsproces deel te nemen.

Het laatste woord geldt de gemeentefinanciën. Er zal ernstig naar gestreefd moeten worden „met behulp van het rijk en door opvoering van eigen middelen tot een evenwichtig financieel beleid te geraken.”

Buitenlands overzicht

door onze redacteur
buitenland

China en Cambodja

In de afgelopen veertien dagen heeft een verwarrend aantal gebeurtenissen zich in de wereld voorgedaan en wat de belangrijkste daarvan is is niet een, twee drie duidelijk. Voorlopig zal de lancering van de eerste Chinese kunstmaan wel de voornaamste invloed hebben op de wereldpolitie. In Amerika heeft de gebeurtenis zeker diepe indruk gemaakt en de Russisch-Amerikaanse besprekingen in Wenen over de beperking van de strategische wapens zullen waarschijnlijk een ander aanzien krijgen nu China over raketten blijkt te beschikken waarmee kernladingen naar iedere plek op aarde overgebracht kunnen worden.

Direct hiermee in verband staat de situatie in Zuidoost-Azië, die met de dag hopelozener lijkt te worden. Er zijn geruchten geweest dat de Amerikaanse inlichtingendienst betrokken is geweest bij de staatsgreep in Cambodja, waarbij Prins Sihanouk vervangen werd door generaal Lon Nol. Het is nauwelijks voorstelbaar dat de CIA zo kortzichtig geweest is. Sihanouk was de Amerikanen weliswaar niet wel gezind, maar de populaire prins te vervangen door een aantal militairen die in de eerste dagen van hun bewind al niet in staat bleken massaslachtingen en wrede provocaties van de Vietnamezen in Cambodja — die daar dikwijls al jaren woonden — te voorkomen, kon onmogelijk voordelig geacht worden voor de Amerikaanse positie in dit deel van de wereld. De Amerikanen kunnen toch onmogelijk nog een last op hun schouders nemen, terwijl ze al niet eens weten hoe ze met die in Vietnam aanmoeten. De laatste tijd komen er trouwens steeds meer feiten aan het licht waaruit blijkt dat de Verenigde Staten ook bij de strijd in Laos veel meer betrokken zijn dan zij tot nu

toe hebben willen toegeven. Nog een wespennest er bij maakt de situatie alleen maar wanhopiger.

Trinidad

Een andere haard van onrust — niet van vandaag of gisteren trouwens — ligt dicht bij het Witte Huis, in Midden-Amerika. Op Trinidad manifesteerde zich de Black Power-beweging, althans het verlangen van de gekleurde mensen hun eigen lot te kunnen bepalen en een einde te maken aan het economische overwicht van de blanken. De armen, dissidenten, werklozen, onderbetaalde overheidsfunctionarissen, communisten, fanatieke Afrikaanse nationalist, zwarte nationalist, politieke theoretici en studenten vonden elkaar in de strijd tegen de overheid, die weliswaar geleid wordt door zwarte politici, maar naar het oordeel van de opstandigen al te zeer aan de leiband loopt van de economische machten in het buitenland. Onder de leiders waren vele Westindiërs die zijn opgeleid en hebben gewoond in Engeland, de Verenigde Staten en Canada. De verdeling van de welvaart is hier, zoals overal elders in Latijns Amerika, de reden voor de ontevredenheid. Het gehele Westindische gebied met uitzondering van de Bahamas wordt geplaagd door een grote werkloosheid. Dikwijls bedraagt het aantal werklozen 20 pct of meer van de werkende bevolking. Daar komt nog bij dat de helft van de bevolking onder de 21 is.

Zolang er geen redelijke oplossing voor de eigenlijke oorzaken van de onlusten gevonden wordt kunnen nieuwe opstanden, zoals die op Trinidad heeft plaatsgevonden, verwacht worden. Of er ontstaat een guerrilla-beweging zoals in Colombia of Guatemala. De Duitse ambassadeur von Sprei die daar het slachtoffer van geworden is, zal de laatste niet zijn. Zover er dan nog verkiezingen plaatsvinden die betere machtsverhoudingen mogelijk zouden

moeten maken, neemt men noodgedwongen zijn toevlucht tot de meest extreme figuren, zoals in Colombia waar de vroegere dictator Rojas Pinilla ternauwernood de verkiezingsoverwinning ontging.

Zuid-Afrika

De uitslag van de verkiezingen in Zuid-Afrika was hoopvoller. De extremistische Herstigte Nasionale Party van Albert Hertzog verloor haar vier zetels in het parlement en premier Vorster moest enige vereren laten aan de meer gematigde Verenigde Partij. De Progressieve Partij van Helen Suzman kreeg weliswaar drie maal zoveel stemmen als in 1966 maar behaalde toch slechts één zetel: één van de 166 parlementsleden die zijn stem tegen de apartheid zal verheffen. Dat is niet veel maar het was dan ook meer de tendens die tot meer optimisme aanleiding geeft dan de uitslag. Vorster heeft een duidelijke aanwijzing gekregen dat een meer gematigde houding tegenover de apartheid ingang vindt. Een alternatieve politiek is echter niet te verwachten.

Tenslotte nog even een prettiger geluid. De bemanning van de Apollo-13 heeft het leven er af gebracht. Op zich ook een prestatie al werd de maan ditmaal niet bereikt. Het is mogelijk dat de kritiek op de versnelde uitvoer van het Apollo-programma niet ongegrond is en voedsel heeft gevonden in deze bijna fatale mislukking, maar er zijn geen tekenen die er op wijzen dat Amerika zijn ruimtevaartprogramma drastisch zal wijzigen.

Oproep aan liberale leden Humanistisch Verbond

Onder de liberale leden van het Humanistisch Verbond leeft verontrusting over het huidige beleid van het hoofdbestuur van het HV. Deze verontrusting wordt o.m. door de volgende feiten veroorzaakt:

1. Tijdens de discussie-bijeenkomst te Assen op 21 maart gaf mr. Rood desgevraagd toe, dat in het huidige HB en in de huidige redactie van „Mens en Wereld” geen leden van de VVD zitting hebben.
2. De verklaring van het HB in de zomer van 1969 naar aanleiding van de bezetting van het Maagdenhuis heeft met name onder liberale leden van het HV ernstige ontstemming veroorzaakt.
3. Het in Mens en Wereld van 11 april vermelde optreden van HASH onder auspiciën van het HV is in strijd met de oorspronkelijke opzet van het HV en stuit menig liberaal lid van het HV tegen de borst.

Door middel van de discussiedagen tracht het nieuwe HB de meerderheid van de leden achter zijn nieuwe beleid te krijgen. Het is dringend gewenst, dat van liberale zijde een tegenactie wordt ondernomen, teneinde het HV weer leefbaar voor liberale leden te maken, die in vele afdelingen achteruitgesteld worden.

Op zaterdagmiddag 9 mei zal de oprichtingsvergadering plaats vinden van een liberale actiegroep binnen het HV. Plaats van samenkomst: hotel Monopole te Amersfoort (tegenover het station NS). Aanvang 14 uur. Liberale leden van het HV kunnen bij ondergetekende zich schriftelijk aanmelden voor toezending van een toegangsbewijs.

Dr. P. D. van Roijen,
Emmastraat 1, Assen

Bokma *het allerbeste!*
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

Nieuws uit de liberale internationale

Liberale leiders (o.w. mr. W. J. Geertsema, voorzitter van de fractie van de VVD in de Tweede Kamer) die tezamen meer dan 10 miljoen kiezers vertegenwoordigden, kwamen op uitnodiging van Hilmar Baunsgaard, de Deense minister-president en leider van de radicale „Venstre” partij, en Poul Hartling, de Deense minister van buitenlandse zaken en leider van de „Venstre” partij, op 23 april j.l. in kasteel Christiansborg te Kopenhagen bijeen.

Het vooruitzicht op vervroegde onderhandelingen over de uitbreiding van de EEG door toelating van Denemarken, het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Noorwegen werd toegejuicht. De onderhandelingen zouden gelijktijdig aangevangen en geleid moeten worden, ofschoon bepaalde problemen aparte aandacht behoeven. De vergadering was ervan overtuigd dat maatregelen getroffen konden worden ter bescherming van de belangen van die landen,

die om verschillende redenen voorbehoud betrachten. De Zweedse vertegenwoordiger zette uiteen dat naar zijn mening Zweden een volledig lidmaatschap zou voorstaan, mits dit bereikt kan worden binnen de grenzen van Zwedens buitenlandse politiek. De liberale leiders waren het er over eens dat bilateraal contact met Oost-Europa gehandhaafd en uitgebreid moest worden in het belang van de vermindering van de spanning in Europa. Eveneens juichten zij stappen in de richting van een zorgvuldig voorbereide Europese Veiligheidsconferentie, bijgewoond door zowel afgevaardigden van Oost- als van West-Europa, toe. De liberale leiders gaven uitdrukking aan hun bezorgdheid over de slechter wordende situatie in het Midden-Oosten en deden een dringend beroep op alle betrokken landen ter plaatse een juiste en vreedzame oplossing, in overeenstemming met het Handvest van de Verenigde Naties, te bereiken.

een oude naam voor goede wijn

ONNES

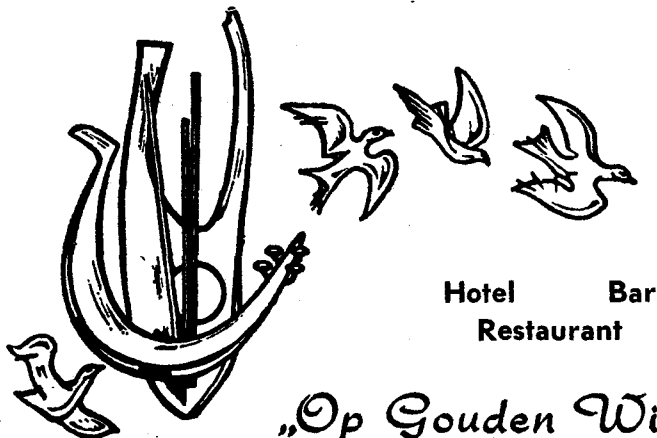
WIJNHANDEL
GRONINGEN

ANNO 1876

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON” VREELAND A/D VECHT

BIJ KRUISSING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen

Aparte film-, toneel-, concertzalen

Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

Telefoon (05771) - 241

Nu over snelweg E 35 nog gemakkelijker bereikbaar

- Alle kamers met privé badkamer en telefoon
- specialiteiten restaurant
- American bar
- ideaal voor meerdaagse conferenties
- rustig gelegen temidden van bos en heide
- tennisbanen - manege - autoboxen
- zeer grote parkeerterreinen.

Hotel Noordzee-Boulevard N.V.

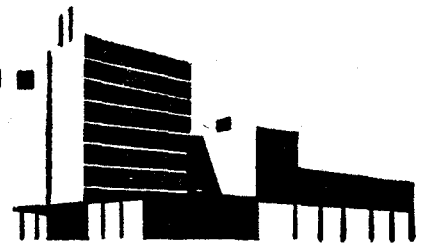

Tel. 01184—2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemond, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

WAAR UW VRIJHEID GERESPECTEERD WORDT...

Rijnhotel: modern, comfortabel hotel in Rotterdam-Centrum. 140 Kamers met bad of douche. Congresaccommodatie voor 20 tot 2000 personen. Ruime ondergrondse parkeergarage direkt naast het hotel.

rijnhotel rotterdam

Schouwburgplein 1 Rotterdam
Tel. (010) 192900 - Telex 21640

KASTEEL OUD-WASSENAAR HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

vrijheid en democratie

Subsidie aan kranten?

door H. J. L. Vonhoff,
lid voor de VVD
van de Tweede Kamer

Recente berichten over fusies van dagbladen, de toezicht daarop van de minister van C.R.M. en het verspreiden van het jaarverslag 1969 van de vereniging De Nederlandse Dagbladen vormen een goede aanleiding om ons weer eens rekenschap te geven van wat onze houding moet zijn ten opzichte van het versien van subsidies aan de Nederlandse pers.

Allereerst wil ik dan wel vooropstellen dat het bestaan van een vrije pers voor onze democratie van niet geringe betekenis is. Collega Jockes en ik hebben dat ook op 17 december 1969 duidelijk tot uitdrukking gebracht, toen wij ons naar vinding van berichten over de herorganisatie van Het Vrije Volk tot de minister van economische zaken, C.R.M. en Sociale Zaken hebben gewend.

De vraag is echter gewettigd of subsidie het geldigste middel is om de dagbladen te helpen.

In het belang van de persvrijheid, de onafhankelijkheid van de pers moeten hier tot terughoudendheid maten.

Het is duidelijk dat bovendien al snel het gevaar van corruptieverschijnselen optreedt. Wil men dat voorkomen dan is er maar één oplossing, n.l. dat men de subsidieverlening toekent volgens normen die een extrinsieke betekenis voor ondernemingen, die het in teelde niet nodig hebben.

Bovendien is de vraag gewettigd of toeveren de teruggang van bepaalde bladen te wijten is aan een verandering van de behoeften van de consument. Ik meen dat de inbrenging van de televisie zandtijd onvermijdelijk de mogelijkheden van een algemeen avondblad zal doen afnemen. De tijd, die men leeft tussen de terugkeer van het werk en de eerste televisie informatie zal het gemiddelde aantal bladen om het avondblad te verspreiden en dan zal het lezen van een krant er bij inschieten, omdat die naast het televisieprogramma geen speciale eigen nieuws te bieden heeft. Wat dat betreft kunnen dagbladen, die grote aandacht besteden aan regionale of stedelijke gebeurtenissen, waarschijnlijk veel beter weerstand bieden. Het lijkt me niet overbodig als die factor wordt meegenomen en het behaant m.i. tot het goede ondernemerschap om zelf soort ontwikkelingen te voorzien en daarop met zijn beleid te anticiperen. De afkeer van een aantal ochtendbladen geeft een andere indicatie dat niet alleen het concurrentievervalsysteem maar vooral de behoefte van de consument die zijn krant wenst te ontvangen als de televisie zijn aandacht niet opent, een belangrijke factor is voor bladen die wel teruggang van krantbedrijven.

Natuurlijk zullen wij afwachten wat de resultaten zijn van de studies die op dit gebied worden ondernomen en de conclusies, die de minister van C.R.M. daaraan zal willen verbinden. Het lijkt me echter wel goed, dat de beoordeling van de situatie niet wordt losgemaakt van de voorzedenbare ontwikkelingen die een moderne tijd met zich meebrengt.

Ik kan mij h.v. zeer wel voorstellen dat er in het weekeinde ruimte ontstaat voor een zondagblad, omdat bij verdere teruggang van de avondbladen een nieuwe behoefte bestaat bij het kranten

lezende publiek, dat tussen zaterdagochtend (d.w.z. vrijdagavond) en maandagmorgen niet geheel van kranteninformatie verstoken wil blijven. Dit moet de toekomst leren. Het is niet de opdracht, die aan een politicus gegeven moet worden om op de stoel van de ondernemer zittend research te bedrijven en bedrijfsbeleid te ontwerpen, maar evenmin komt hem de rol toe om als een eerlijke strek je te fungeren om bedrijfs-situaties in stand te houden, die in wezen overleefd zijn.

Ik meen dat aan het ondernemerschap in de krantenmarkt zeer hoge eisen gesteld zullen worden, om in deze turbulente situatie, de voertgang en de afzet van hun bedrijven en daarmee een stuk levensgeluk voor hun die bij de onderneming betrokken zijn te verzekeren. Het is niet uitgesloten dat wij daaraan op bepaalde ogenblikken door het verlenen van subsidie kunnen bijdragen.

Dan liggen de kansen geheel anders als bij een permanente subsidie-situatie. Men stemt, die door de overheid gegeven wordt om in een tussenfase de moeilijkheden te boven te komen en daarin de kans biedt op een normale en gezonde bedrijfsvoering, verdient welwillende overweging, mits de eerlijkheid ten opzichte van alle ondernemingen, die op dit gebied werkzaam zijn wordt gewaarborgd.

Steun aan de dagbladen behoeft een redelijke basis te hebben. Aan monumentenzorg bestaat op dit gebied beslist geen behoefte.

Koninklijke onderscheidingen

Op Koningsdag hebben vele Nederlanders gedeeld in de traditionele lintjesrugen. Onder hen bevond zich ook een aantal speciaal in onze kring bij de voorgezond tradende personen, die wij in het bijzonder onze gelukwensen aanbieden.

Commandeur in de orde van Oranje-Nassau: prof. mr. D. Stimmus, Den Haag.

Ridder in de orde van de Nederlandse Leeuw: mr. W. J. Geertsema, Wassenaar; mr. A. J. Dankelman, Den Haag; ir. C. S. Knolterus, Steenbergen; prof. dr. C. J. F. Böttner, Den Haag.

Officier in de orde van Oranje-Nassau: mr. F. C. Vorstman, Hilversum; dr. C. E. Bloech, Zwolle; A. J. Tam, Zwolle; ir. A. H. H. Robbe-Grosskamp, Dordrecht.

Ridder in de orde van Oranje-Nassau: K. Locher, Barendrecht; mevr. N. A. den Haan-Groen, Leiden; mevr. M. E. Schut-Oudling, Almelo.

VVD in het parlement: pag. 5

Defensierubriek: pag. 7

Middenstandsrubriek: pag. 9

Radio-uitzending van de VVD: vrijdag 15 mei van 18.20-18.30 uur, over de zender Hilv. 1 (402 m.).

Op 23 mei naar Leiden

Voor de laatste maal een oproep om volgende week zaterdag, 23 mei, in grote getale naar Leiden te komen. Daar wordt dan immers in de Stadsgehoorzaal een feestelijke landelijke verkiezingsmanifestatie gehouden, van elf uur 's-morgens tot half vier 's-middags.

Prof. dr. H. J. Witteveen

H. J. de Koster

Mr. W. J. Geertsema

Mr. H. van Riel

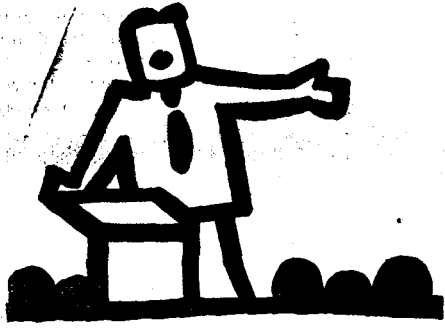

Mevr. van Bemoeren

Speakers zijn: prof. dr. H. J. Witteveen, minister van Financiën; H. J. de Koster, staatssecretaris van buitenlandse zaken; mr. H. van Riel, voorzitter van de VVD-factie in de Eerste Kamer; mr. W. J. Geertsema, voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer en mevrouw H. van Souren-Downer, voorzitter van de VVD.

Er zullen twee films worden vertoond: Tsjechooslovakije 1918-1968 en Vrijheid van meningsuiting. Voorts is er een feestelijke lunch, met muziek.

Kamerleden spreken

In deze rubriek worden openbare of tenminste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen worden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang).
Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

vrijheid en
democratie

De redactie van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactie-commissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De administratie (zowel voor abonnementen als voor advertenties) van het partijblad Vrijheid en Democratie is gevestigd te Rotterdam, Witte de Withstraat 73 (postbus 824). Telefoon (010)-111000, abonnementen toestel 219, advertenties toestel 224. Postrekening: 245103 ten name van administratie Vrijheid en Democratie te Rotterdam.

secretariaat
tweede kamer fractie

Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telefoon: (070)-614911.

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67830 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
15 mei	Valkenburg (L.)	—	mr. F. Portheine	—
15 mei	Terschelling	Ons Huis; 20.00 uur	mevr. mr. E. Veder-Smit	onderwerp: Wat kan de VVD doen in de gemeenteraad?
19 mei	Almelo	restaurant Suisse; 20.00 uur	mr. H. van Riel	ond.: Het perspectief van de VVD
19 mei	Woerden	De Kluis; 20.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer	politieke stuif-in
19 mei	Delfzijl	—	dr. K. van Dijk e.a.	onderwerp: Een liberale kijk op moderne gemeentepolitiek
19 mei	Leersum	restaurant Darthuizen; 20.00 uur	R. Zegering Hadders	onderwerp: Liberalen in de gemeenteraad
19 mei	Amsterdam	Krasnapolsky; 20.00 uur	mevr. mr. E. Veder-Smit	forum vrouwenbelangen; milieuhygiëne
20 mei	Tiel	De Agnietenhof	mr. H. E. Koning e.a.	politieke markt
20 mei	Anna Paulowna	Bloemlust, Breedzand; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	onderwerp: De politieke markt
20 mei	Veendam	hotel Parkzicht; 20.00 uur	mr. F. Portheine	onderwerp: Middenstand
20 mei	Vlaardingen	—	L. M. de Beer	—
20 mei	Zandvoort	Gemeenschapshuis; 20.00 uur	mr. H. van Riel	ond.: Liberale visie op de toekomst
21 mei	Oude Pekela	Dorpshuis De Smikke	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: Maak de VVD sterk in uw gemeente
21 mei	Krimpen a/d IJssel	Het Nut; 20.00 uur	mr. A. Geurtsen	onderwerp: Het sociale beleid van de VVD
21 mei	Spijkenisse	't Kontakt; 20.00 uur	mr. F. Portheine	onderwerp: De middenstand heden en in de toekomst
21 mei	Bilthoven	hotel Heidepark; 20.00 uur	mr. J. G. Rietkerk	onderwerp: De betrokkenheid van de kiezer bij de VVD
21 mei	Hatterm	—	R. Zegering Hadders	—
21 mei	H. I. Ambacht	Dorpshuis De Schoof; 20.00 uur	L. M. de Beer	onderwerp: Liberalisme en katholicisme
22 mei	N.O. Polder	—	dr. K. van Dijk	—
22 mei	Voorburg	Fjordgebouw; 20.00 uur	H. Wiegel	debat met C. Laban (PvdA)
22 mei	Berkenwoude	—	mr. H. van Riel	De Krimpernerwaard
22 mei	Dalerveen	—	R. Zegering Hadders	—
25 mei	Capelle a/d IJssel	café De Koperwiek; 20.15 uur	mr. H. van Riel	politiek café
25 mei	Abcoude	—	drs. Th. H. Joekes	—
25 mei	Oosterhout	—	mr. H. E. Koning	—
25 mei	Huizen (NH)	—	mr. J. G. Rietkerk	—
25 mei	Tilburg	Stadsschouwburg; 20.15 uur	H. J. L. Vonhoff	onderwerp: Gemeenteproblematiek
25 mei	Zeist	Figi; 20.00 uur	mr. H. P. Talsma	ond.: De middenstand en de VVD
25 mei	Veldhoven	De Schalm	H. Wiegel	onderwerp: De VVD en de a.s. gemeenteraadsverkiezingen
26 mei	Deventer	hotel Royal; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema	Kamercentrale Zwolle
26 mei	Venlo	—	M. J. Keijzer en mr. H. E. Koning	—
26 mei	Zwolle	Suisse; 20.00 uur	R. Zegering Hadders	ond.: Liberale gemeentepolitiek
26 mei	Hoogeveen	—	H. Wiegel	—
27 mei	Rijswijk	Johanneskerk; 20.00 uur	mr. H. van Riel	ond.: Het perspectief van de algemene politieke situatie in Nederland
27 mei	Stadskanaal	—	R. Zegering Hadders	—
28 mei	Alkmaar	Het Wapen van Heemskerk; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema	—
28 mei	H.I. Ambacht	Dorpshuis De Schoof; 20.00 u.	H. J. L. Vonhoff	debat met D'66
28 mei	Nederhorst den Berg	Jeugdgebouw; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Woningbouw
28 mei	Sleen	—	mr. H. E. Koning	onderwerp: Problemen van de gemeentelijke financiën
28 mei	Dordrecht	—	drs. Th. H. Joekes	—
28 mei	Tiel	Agnietenhof; 20.00 uur	L. M. de Beer	—
29 mei	Kampen	De buitenwacht; 20.00 uur	dr. K. van Dijk	—
29 mei	Haarlem	restaurant Brinkman; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema	—
29 mei	Moordrecht	—	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: Liberaal perspectief
29 mei	Maartensdijk	21.00 uur	H. Wiegel	—
29 mei	Barendrecht	van Ouds 't Raadhuis; 20.00 uur	drs. Th. H. Joekes	onderwerp: De liberale kijk op ons woon-, werk- en leefklimaat
29 mei	Hoogvliet	Scholengemeenschap Alb. Einstein	mr. H. E. Koning	politieke debatavond
29 mei	Baarn	hotel de la Promenade;	L. M. de Beer	ond.: Waarom nu VVD stemmen?
29 mei	Monnickendam	restaurant de Waegh; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	—
1 juni	's-Hertogenbosch	Eurohotel	mr. W. J. Geertsema	—
1 juni	Abbenbroek	—	ir. D. S. Tuijnman	—
1 juni	Doetinchem	—	H. Wiegel	—
1 juni	Heemstede	—	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: De VVD vooruit
1 juni	Rotterdam	hotel Regina; 20.00 uur	mr. A. Geurtsen	politiek spreekuur
1 juni	Utrecht	—	L. M. de Beer	—
1 juni	Delft	—	mr. H. van Riel	debat georganiseerd door PvdA met dr. ir. A. Vondeling
1 juni	Borculo Neede Ruurlo	—	drs. Th. H. Joekes	—

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

door A. W. Abspoel

nder de loep

● PvdA-tragedie

Onlangs heeft mr. J. M. Drees jr. in het Algemeen Handelsblad (Supplement van 25 april) een nuttig en leerzaam overzicht gegeven van de wijze waarop de eens zo krachtige en goed georganiseerde socialistische partij in ons land door uiterst linkse elementen van binnenuit is ondermijnd en uitgehold. En daarmee tot een in zichzelf verdeelde, krachteloze en door geen serieuze partij als toekomstig, coalitiegenoot begeerde figuur is gemanoeuvreed.

Het was al begonnen in 1952 met infiltranten uit de formeel opgeheven Revolutionair-Communistische Partij, welke leden werd aangeraden zich in PvdA en NVV te nestelen en daar hun werk te doen. Een gewaarschuwd functionaris zei dat hij nu begreep hoe het kwam dat er in zijn afdeling de laatste tijd plotseling zoveel moeilijkheden waren.

In 1959 probeerde men het anders. Toen werd openlijk een „Sociaal-democratisch Centrum” opgericht, waarbij ook oud RCP-ers een rol speelden. Het toenmalige partijbestuur trad echter krachtig op tegen een poging om een partij in de partij te vormen (met eigen bestuur, e.d.), waarna dit centrum verdween.

In 1966, toen de Partij van de Arbeid (en men kan wel zeggen: het hele politieke leven) in een depressie verkeerde, vond een nieuwe infiltratie plaats. Zij werd aanvankelijk niet als zodanig herkend. Er zijn echter allerlei duidelijke bewijzen, dat die „Nieuw Links” beweging het onderdeel vormde van een poging tot cellenbouw, een tactiek welke tussen de twee wereldoorlogen vooral bij vakbonden werd toegepast. De sympathieën van Nieuw Links voor diverse communistische regimes werden steeds duidelijker. Een in 1966 toegetreden hoofdfiguur van Nieuw Links (waarschijnlijk is bedoeld de heer H. Lammers — red. Vrijh. en Dem.) zond in 1967 samen met een lid van de CPN een telegram naar Moskou ter gelegenheid van de herdenking van de oktoberrevolutie van 1917. De betrokkene noemt zich, zo merkt mr. Drees bitter op, een democraat, maar hij vindt dat men ter wille van de vestiging van een nieuwe structuur „tijdelijk” ondemocratische middelen mag toepassen. De Sowjet-Unie is ondertussen al 52 jaar „tijdelijk” ondemocratisch.

Nieuw Links vormde een kerngroep, die duidelijk als het bestuur van een partij binnen de partij ging optreden. En dit maal ging de partijleiding daar niet tegenin. Mr. Drees schetst vervolgens hoe noodlottig het op den duur voor een partij is wanneer een bepaalde groep als een „partij in de partij” optreedt door afzonderlijke standpunten te bepalen. Kennelijk voorbereid door niet-openbare voorbesprekingen van Nieuw-Links sympathisanten en veelal door op het laatste ogenblik een aantal mensen tegelijk lid te laten worden, werden plaatselijke vergaderingen overdonderd. „Normale” leden van de PvdA merkten tot hun verbazing dat er een grondige opruiming gehouden kon worden onder hun voormannen, waarbij mensen die nog nooit eerder op een vergadering geweest waren de doorslag gaven.

Toen het partijbestuur de bezetting van het Maagdenhuis afkeurde — een uitzondering, naar mr. Drees opmerkt, want verdere onwettige daden die even erg waren of erger, werden niet afgekeurd — verliet een van de voormannen van Nieuw Links, tevens een oprichter van de Studenten Vakbeweging, de PvdA; bij de Statenverkiezingen ried hij aan op de CPN te stemmen omdat de CPN en De Waarheid de strijd van de studenten het meest consequent gesteund hadden.

Mr. Drees acht het vinden van het antwoord op de vraag waarom de leiding van de partij niet duidelijk stelling heeft gekozen tegen de acties van Nieuw Links, niet eenvoudig. Tot zekere hoogte waarschijnlijk uit naïviteit. De angst voor een scheuring heeft waarschijnlijk de doorslag gegeven. Het gevolg was, dat de partij niet scheurde, maar verder inschroepelde. Verdere moeilijkheden hebben trouwens inmiddels geleid tot oprichting van de partij Democratisch Socialistisch '70, waardoor in feite toch een scheuring heeft plaatsgevonden.

Beweerd wordt, dat Nieuw Links de jeugd zo aanspreekt. Terecht schreef mr. Drees: „Als het waar was zou dat nog geen argument zijn. Al zou 100 pct.

van de jeugd een dictatuur willen in de illusie daardoor een paradijs te kunnen stichten, dan nog zou men daartegenover de vrijheid moeten verdedigen.” Maar het is niet waar. De FJG (de jongerenorganisatie van de PvdA) telt volgens de heer Drees nog geen 600 leden, loopt het partijbestuur voortdurend voor de voeten en levert thans zelfs nog veel kritiek op Nieuw Links, dat zich zou hebben laten „inkapselen.” De FJG weigerde zelfs medewerking aan de campagne voor de Provinciale Staten. De flirt met Nieuw Links, zo moet hij dan ook constateren, heeft de jeugd toch niet voor de PvdA gewonnen.

● De rellende stad

„Dam en Damrak één groot slagveld op 30 april en 5 mei” — „Rustige en ongestoorde viering van één mei dag.”

Deze tegengestelde koppen, die men in dezelfde krant over de situatie in Amsterdam tussen 30 april en 5 mei kon aantreffen, zijn wel zeer veelzeggend.

De nationale feestdagen: de verjaardag van de koningin en de herdenking van onze bevrijding van het nazibewind en het herstel van onze nationale onafhankelijkheid werden in Amsterdam weer eens door linkse extremisten, „socialistische jeugd” en andere terroristen verstoord. Het rode één-meifeest echter kon ongestoord worden gevierd.

Op 1 mei — terecht — geen verstoring van de optochten met rode vlaggen en geschreeuwde revolutionaire leuzen, geen stenen door de ruiten van De Waarheid, geen potten met verf geslingerd naar het standbeeld van Domela Nieuwenhuis.

Een eenvoudiger en duidelijker bewijs waar de intolerantie en waar de tolerantie te vinden is, valt moeilijk te leveren.

Het is het toppunt van schijnheiligheid wanneer zij, die het toepassen van onwettige middelen en geweldsdaeden goedpraten en die opwekken tot sabotage (waartoe vooral de VPRO zich leent), tegelijk een beroep op de „tolerantie” durven doen om een repressief optreden van het wettige gezag tegen deze uitpattingen die persoon en goed van anderen bedreigen, te voorkomen.

Helaas dreigt aldus althans in de hoofdstad het profetische woord van Yge Foppema realiteit te worden:

„Wij zeiden: het uur der bevrijding vergeten wij nimmermeer, maar de vrijheid verloor haar wijding en wij gedenken niet meer.”

Amsterdam heeft zich nu zelfs moeten laten welgevalen, dat het bevrijdingvuur dat van Caen in Normandië door estafettelopers naar Nederland zou worden gebracht, de hoofdstad niet heeft kunnen bereiken. Wegens de ongeregelde aldaar moest worden besloten, Den Haag als eindpunt aan te wijzen, dat het via een keten van plaatsen in de lijn Maastricht — Wageningen — Pijnacker bereikte. Hier heeft burgemeester Marijnen op het De Monchyplein er een metershoge fakkel mee aangestoken.

● Het feestende land

Gelukkig hebben de herdenking van de oorlogsslachtoffers en het feest van de bevrijding in de rest van Nederland zich waardig en voor zover het de feestelijkheden betreft opgewekt voltrokken.

We konden zelf constateren dat de Haagse bevrijdingsoptocht een groot succes was en op vele plaatsen door het publiek met applaus of gejuich werd begroet. Kermis en vuurwerk trokken op de stralende 5de mei duizenden feestgangers. En het grote defilé voor prins Bernhard op de boulevard van Scheveningen van afdelingen van leger, marine en luchtmacht, maar ook van oud-strijders in burger, Engelandvaarders, spoorweglieden, vissers, koopvaardijbemanningen en talrijke anderen, herinnerde eraan, dat het tenslotte de gezamenlijke inzet van militairen, burgerlijke verzetsstrijders in allerlei vorm en zeelieden was geweest, welke de geallieerden waarvan ook wij deel uitmaakten, de overwinning had gebracht.

Rotterdam, dat zich in die 25 jaar zo fenomenaal heeft hersteld van zijn verwoesting en totale ontreding, startte met „Communicatie '70”, de vijf maan-

den durende manifestatie ter gelegenheid van de bevrijding en de heropbouw van de stad.

Men weet het: Van „progressieve” zijde is nogal wat geprotesteerd tegen het „commerciële” karakter en de kosten van deze manifestatie. Maar Rotterdam, terecht trots op wat het door hard werken en weinig herriemaken heeft tot stand gebracht, weet heel goed wat het wil en wat het doet.

Ondanks die „progressieve” bezwaren, kwam Het Vrije Volk, dat zijn hoofdzetel nu sinds kort van Amsterdam naar Rotterdam heeft verplaatst, met een speciale uitgave in een oplaag van 885.000 exemplaren, gewijd aan C'70. „Dit presteerde Rotterdam” stond er zegevierend boven de fotopagina's.

Op een andere plaats in dit speciale nummer van Het Vrije Volk werd herinnerd aan de zes aanwinsten, die Rotterdam er aan zal overhouden: De paviljoens aan het Weena, dat een permanent boetiek- en uitgaanscentrum zal zijn met 49 eethuisjes, winkeltjes en kiosken, verdeeld over zeven paviljoens. Eveneens aan het Weena de maquette Havodam, de grootste ooit in Nederland gebouwde maquette met een oppervlakte van 2500 m², als een getrouwe afspiegeling van zijn woon-, haven- en industriegebieden. De verhoogde Euro-mast, welke thans van een hoogte van 170 meter een uitzicht over stad en haven zal bieden. Het in de Leuvehaven gebouwde drijvende Dolfinarium. Het spectaculaire klank- en lichtspel om de Grote Markt aan de voet van de Sint Leurens. Tenslotte zal dank zij de Stichting Bouwend Rotterdam aan minder validen uit het gehele land tijdens hun bezoek aan C'70 in een paviljoen aan het Schouwburgplein rust en verzorging kunnen worden geboden. Dat paviljoen zal daarna als sociëteit voor minder validen uit Rotterdam en omgeving gaan dienen.

● Hersenschim

Na onze fractievoorzitter in de Tweede Kamer mr. Geertsema, heeft nu ook de heer Schmelzer, voorzitter van de KVP-fractie, de gedachte van een minderheidskabinet voor na de Kamerverkiezingen verworpen.

Die gedachte was al eens eerder opgeworpen door mr. Van Mierlo. Dat was nog in de dagen ver vóór de Statenverkiezingen, toen D'66 nog in de roes van een toekomstige daverende overwinning leefde. Wanneer zij in 1971 als verreweg de grootste partij uit de bus zou komen, durfde zij het er wel op te wagen, een z.g. minderheidskabinet te vormen. En wanneer dat kabinet dan toch ten val zou worden gebracht, zou na Kamerontbinding het electoraat D'66 wel een meerderheid verschaffen.

Dergelijke illusies zijn nu inmiddels wel in rook opgegaan. De Statenverkiezingen hebben ook D'66 met de neus op de realiteit gedrukt. Het is nu ook de eigen aanhangers wel duidelijk geworden, dat D'66 in 1971 niet meer te wachten staat dan naast de VVD de ARP en de CHU ten hoogste een nieuwe middelgrote partij te worden, die onder de VVD naar omstandigheden een vierde, vijfde of zesde plaats in de Kamer zal innemen.

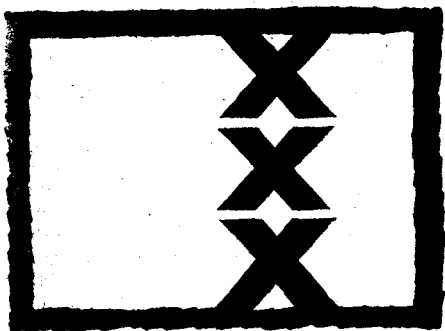
Het plannetje van drs. Aarden, van de Politieke Partij Radicals, dat door de heer Schmelzer werd bestreden, is dan ook een ander. Deze ziet een minderheidskabinet voor ogen, samengesteld uit en steunend op PvdA, D'66 en PPR en met medewerking van individuele KVP- en ARP-figuren, wier radicaliteit er dergelijk kabinet zou prefereren boven een normaal meerderheidskabinet in samenwerking met de VVD.

Drs. Schmelzer noemde dat een hersenschim, omdat hij zich niet kan voorstellen, dat bij de KVP en de ARP mensen zouden zijn te vinden, die tot een dergelijke „beleidloos gezelschap” zouden willen toetreden. Of hij daarin wel geheel gelijk heeft, betwifelen wij. Er waren immers bij de Statenverkiezingen al anti-revolutionaire radicalen, die hun geestverwanten opriepen om op de PPR te stemmen?

Het hersenschimmige van deze gedachte zien wij persoonlijk meer gelegen in zijn ongelooft dat PvdA, PPR en D'66, ondanks hun tegenwoordige eenheid in de Kamer bij de bestrijding van het kabinet-De Jong, gezamenlijk tot een regeringsprogramma zullen kunnen komen. En dan nog een regeringsprogramma dat bij toepassing in de Kamers telkenmale een — zij het dan wisselende — meerderheid zou verkrijgen.

Het geloof daarin ontbreekt ons te enen male, afgezien dan nog van onze principiële bezwaren tegen minderheidskabinetten, die slechts in uiterste noodgevallen aanvaardbaar zijn en dan nog bij voorkeur alleen voor een korte overgangperiode.

STAAL
KONSTRUKTIES
VOOR ELK PROJEKT
LATUMEBD

Harde noten kraken

AMSTERDAM

● Leden en niet-leden van de VVD afdeling Amsterdam zijn welkom op maandag 25 mei in het Vondelparkpaviljoen waar de gemeenteraadsfractie om acht uur 's avonds verantwoording zal afleggen van het beleid in de aflopende zittingsperiode.

● Voor de Sociaal-economische studiegroep en belangstellende andere leden zal drs. A. Pais op dinsdag 19 mei om acht uur 's avonds in het gebouw van het secretariaat spreken over de economische situatie van Groot-Amsterdam.

● Op 1 juni om acht uur 's avonds wordt in Krasnapolsky een verkiezingsmanifestatie gehouden waar partijvoorzitter mevrouw H. van Someren-Downer en lijsttrekker H. H. Jacobse zullen spreken. In hetzelfde gebouw zal twee dagen later, op de avond van de verkiezingen, de VVD opnieuw bijeenkomen om de uitslag te vernemen.

● Het secretariaat herinnert u nog aan het volmachtformulier, aan de ophaaldienst en aan het raamaffiche. Voorts gaarne vrijwilligers die willen helpen veertigduizend verkiezingsfolders te verspreiden, die op 28 mei vanaf zeven uur 's avonds kunnen worden afgehaald bij het secretariaat.

● Het secretariaat is gevestigd aan de Vondelstraat 60, telefoon 128914.

AAN de geschiedenis van Amsterdam als stad van woelingen zijn weer twee nare bladzijden toegevoegd. Koninginnedag en bevrijdingsdag zijn verworpen tot wat alom werd gevreesd: dagen van zinloze vernielingen, botsingen tussen vrijgevochtenen en gezagsdragers, ontwijking van het verkeer en lichamelijke en materiële schade voor velen.

De meest trieste dag is eigenlijk koninginnedag geweest omdat voor de ongeregelde van die dag geen enkele zinnige aanleiding bestond. De rellen van die dag waren uitsluitend veroorzaakt door groepjes die geen ander doel hadden dan het treiteren van agenten en het welbewust schofferen van andermans rechten en eigendommen.

In de voorafgaande maanden had de politie zich goed mentaal op de gebeurtenissen voorbereid. Het beheerste optreden werd op die dag slechts een enkele maal, als de dreiging te groot werd, doorkruist door emoties.

Helaas was dat op bevrijdingsdag niet steeds het geval. De vermoedheid kan een rol hebben gespeeld, de aanwezigheid van hulptroepen van de marechaussee die de akelige sfeer van een deel van de reilmakers voor het eerst ervoeren en zich daar hevig kwaad over maakten heeft geleid tot een escalatie van emoties die misschien wel begrijpelijk, maar voor een gezagsapparaat niet toelaatbaar is.

Er was echter nog een verschil tussen de twee dagen. Op bevrijdingsdag was wel degelijk een bewegende drijfveer van de acties. Op deze „nationale kraakdag” zijn overal in het land leegstaande panden bezet, het meest in Amsterdam. Er was een duidelijk verzet tegen het beleid dat een kwart eeuw na de oorlog nog steeds niet erin is geslaagd de woningnood weg te nemen. Dat is afschuwelijk.

Aan deze toestand kan niet worden voorbijgegaan met de opmerking dat de

Amsterdamse kabouterjes die op koninginnedag liefjes speelden in het Amsterdamse Bos, op bevrijdingsdag — in samenwerking met het actiecentrum van de BBK — een kwaadaardige agressiviteit vertoonden toen zij uit twee (van de meer dan dertig) panden werden verdreven omdat hun aanwezigheid juist in die twee panden niet kon worden geduld. Deze domme versterking van hun eigen goodwill bij vele Amsterdammers is niet goed te praten, maar er zijn hardere noten te kraken in Amsterdam en Nederland.

Nog steeds is er een bitter lange lijst van woningzoekenden in land en stad. Nog steeds moeten jonge mensen een aantal jaren getrouwd zijn en kinderen hebben voordat zij formeel naar een eigen huis mogen verlangen. Nog steeds is Amsterdam niet bereid het bouwbeleid aan te passen aan de behoeften van vandaag. Daar ligt het wezenlijke probleem van Amsterdam op dit gebied. De eerste na-oorlogse kabinetten hebben het vraagstuk van de herbouw van meer dan honderdduizend vernielde woningen in ons land en de behoefte aan veel meer woningen per capita door veranderde leefgewoonten en gezinsverandering niet begrepen of niet willen zien. In het bijzonder in Amsterdam is het streven van het socialistische bestuur gericht geweest op woningen die tegen de bestaande behoeften aan grootte, indeling en kostprijs geen enkel soelaas boden. De felle strijd om de Bijlmermeer was voor Amsterdam een belangrijker zaak dan de vraag hoe en waar de mensen gehuisvest moeten worden. Wie nu terugziet op de presta-

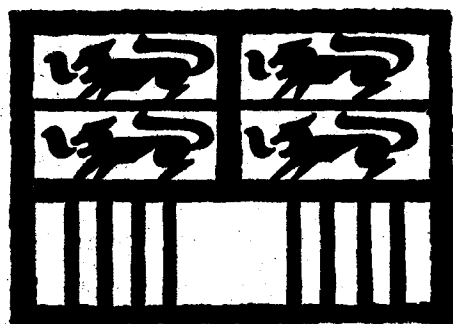
ties in diezelfde Bijlmermeer moet zich afvragen of Amsterdam het gevecht niet gewonnen heeft ten koste van de mensen waarvoor de stad zei te strijden.

Op het ogenblik begint iedere partij te gillen om meer woningen in een betaalbare klasse. De PvdA heeft zowaar na de „nationale kraakdag” verklaard dat het beter is zich te bezinnen op de oorzaken van het kraken. Dat is heel prettig al komt het wat laat. De miljoenen die intussen zijn besteed aan de bouw van een prestigeevorstad komen er niet mee vrij voor de bouw van woningen voor de minst draagkrachtigen, maar misschien komt er eindelijk toch enig begrip voor hun nood.

Eigenlijk is het verbijsterend dat een politieke groepering die volgens haar beginselverklaring toch geacht moet worden het belang van de „kleine man” te willen dienen in regering en stadsbestuur zozeer heeft gefaald op een van de essentieelste punten. De liberale fractie, die consequent vele jaren lang heeft aangedrongen op de bouw van goedkope woningen, die telkenweer met hoongelach is bejegend als zij aandrang op de bouw van bijv. meer keuzewoningen, heeft nu — met de gemeenteraadsverkiezingen in zicht — plotseling steun gekregen van de socialistische partij die, naar vurig moet worden gehoopt, eindelijk heeft begrepen dat het bouwbeleid fout is geweest. Niets zou bitterder zijn dan na de verkiezingen te moeten ervaren dat het doorgebroken inzicht van deze partij slechts een tijdelijk besef zou zijn geweest.

Bokma het allerbeste!

Oude genever * Bessenrood * Citroen jenever

Rijnmond snijdt riemen

ROTTERDAM

● In de jaarlijkse ledenvergadering heeft de afdeling Rotterdam van de VVD haar penningmeester, de heer J. H. Kerstholt, na vele jaren trouwe dienst zien aftreden. Tot zijn opvolger is benoemd mr. J. de Monchy. De heer H. M. Franssen is als bestuurslid herkozen. In de vacatures, ontstaan door het aftreden van mejuffrouw T. Hofmeester, mr. H. C. Wesseling en de heer J. B. van Kessel, is niet voorzien, hangende een studie naar de organisatie van het bestuur.

● Maandagavond 25 mei, met de verkiezingen voor de gemeenteraad en de Rijnmondraad in het zeer nabije verschiet, wordt op initiatief en onder auspiciën van de afdeling in het cabaret „In den Twijfelaar” (Mauritsstraat) een Rotterdamse politiek cabaret gehouden voor leden en niet-leden. Tussen de cabaret-bedrijven door zullen de belangrijkste kandidaten zich aan de bezoekers voorstellen.

● Het liberale gemeenteraadslid drs. L. van Leeuwen — op Koninginnedag verloofd met mejuffrouw mr. E. J. J. E. Schut, het jongste lid van de KVP-raadsfractie — heeft b. en w. schriftelijk gevraagd of in de maanden van de C70 de café-restaurantbedrijven op een later sluitingsuur mogen rekenen en zo ja, of dan de RET trams, bussen en metro later zal laten rijden.

Het is gemakkelijk riemen snijden. van andermans leer. Dat is de indruk die wij hebben overgehouden na lezing van de planologische structuurschets waarmee Rijnmond in de openbaarheid is getreden. Deze schets wil het openbaar lichaam beschouwd zien als een voorloper van een nieuw streekplan voor het gehele Rijnmondgebied. Dat streekplan moet op zijn beurt een ruimtelijk programma op middellange termijn gaan behelzen.

Als centrale doelstellingen van de structuurschets worden genoemd een evenwichtige groei van de werkgelegenheid en de bevolking, het streven naar de verkrijging van een goed leefmilieu, de aantrekking van meer verzorgende en dienstverlenende bedrijven. Zulke bedrijven zullen, zo redeneert het dagelijks bestuur van Rijnmond, naar verhouding weinig terrein opelsen en zij zullen geen schade aan de leefomgeving berokkenen. Ten slotte zullen zij een gevarieerdere werkgelegenheidsstructuur tot gevolg hebben.

De structuurschets is een zeer omvangrijk werkstuk waaraan de samensteller de handen vol moet hebben gehad. Maar de schets laat ook geen enkele twijfel bestaan aan de politieke gezindheid van die samensteller, gecommitteerde P. Th. Biersma. De juist genoemde centrale doelstellingen maken duidelijk dat alle wensen, verlangens en eisen van de PvdA voor de toekomstige ontwikkeling van het gebied ter weerszijden van de Nieuwe Maas en de Nieuwe Waterweg in de schets hun weerslag hebben gevonden.

Het kan geen kwaad eraan te herinneren dat Rijnmond nog niet zo heel lang geleden een rapport „Rijnmond in de Delta” heeft gepubliceerd. Daarin werd

berekend dat de Rotterdamse agglomeratie zo omstreeks 1980 behoefte zal hebben aan 4500 hectaren nieuwe grond voor de vestiging van zeehavenindustrieën. Denkt u nu dat het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam dit areaal industrieterrein binnen het eigen territorium heeft gevonden? Vergeet het maar rustig.

Rijnmond is tegen het Rotterdamse plan om de Maasvlakte zodanig naar het zuiden uit te breiden dat daar de benodigde 4500 ha beschikbaar komen. Die uitbreiding is schadelijk voor het duingebied van Voorne-Putten, zo is het standpunt van het Rijnmondbestuur. Alsof dat duingebied toch niet ernstig in de verdrukking komt, al was het alleen maar door de afsluiting van het Haringvliet. Genade vindt wel de kleine uitbreiding van de Maasvlakte in zuidwestelijke richting die minister Bakker voor ogen staat. Maar deze uitbreiding levert slechts 1500 ha op. En dus zullen 3000 ha elders moeten worden gevonden.

Rotterdam had daarvoor de blik gericht naar de Hoeksche Waard, waar in het zuidwesten nieuwe haven- en industrieterreinen tot ontwikkeling zouden kunnen worden gebracht. Ter verbinding van die terreinen met de zeevaartsleidende rivieren zou door het eiland een kanaal gegraven moeten worden dat geschikt is voor schepen van 60.000 ton laadvermogen. Niets van dit alles, zegt het dagelijks bestuur van Rijnmond. Een zodanige ontwikkeling kan alleen maar schadelijk zijn voor het leefmilieu.

Het tekort van 3000 ha bestaat daardoor nog altijd. Maar wacht, daar heeft Rijnmond toch wel een oplossing voor.

Het haalt 1800 ha weg bij Tonnekreek op de zuidelijke oever van het Hollands Diep, in het noordwesten van Noordbrabant dus. En het constateert heel triomfantelijk dat bij Moerdijk het restant wel gevonden zal kunnen worden. Daar moeten dan eventuele nieuwe basisindustrieën maar naar toe.

Deze spreidingspolitiek heeft ons doen denken aan het makkelijke riemen snijden van andermans leer. Rijnmonds bestuur is in de structuurschets niet alleen bezig ongevraagd te beschikken over gronden waar het geen zeggenschap over heeft. Het wil bovendien industrieën naar andermans grondgebied verwijzen die het om redenen van milieuhygiënische aard liever niet op het eigen of — voor zover het de Hoeksche Waard betreft — aangrenzende grondgebied ziet verschijnen.

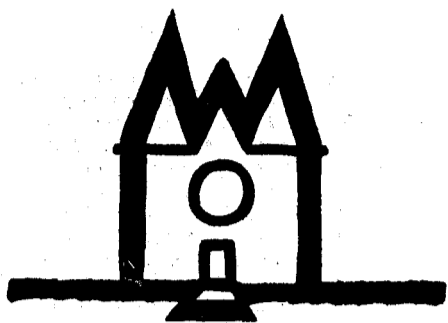
Is het vreemd dat Noord-Brabant al heeft laten blijken van deze politiek niet zo heel erg gediend te zijn. Van die kant is er met nadruk op gewezen dat de Rijnmondiaanse bedoelingen niet stroken met het streekplan voor het noordwesten van de provincie. Gedeputeerde Staten voelen niets voor een industriële ontwikkeling aldaar in een omvang als Rijnmond beoogt. Het provinciaal bestuur is wel bereid de uitvoering van het Reimerswaalplan krachtig te bevorderen.

Hebben wij het wel, dan zal Rijnmond proberen aan te sturen op een soort ruilvervalsactie. En wel in die zin dat Rijnmond het provinciaal bestuur van Noord-Brabant steunt ter zake van het Reimerswaalplan en dat omgekeerd het provinciaal bestuur zich plaatst achter het Tonnekreek-Moerdijkplan van Rijnmond.

Een merkwaardig beleid, dat nog merkwaardiger wordt als men bedenkt dat het provinciaal bestuur van Zeeland een snelle verwezenlijking van het Reimerswaalplan van de hand wijst omdat daardoor de uitvoering van het Sloeplan in de knel zou kunnen geraken. Moet het dan maar een driehoekstransactie worden?

De structuurschets is wel een uitvoerig en typografisch keurig verzorgd document, maar het is bepaald geen voorbeeld van een moedige ruimtelijke politiek.

VVD in het parlement

In deze rubriek geven wij een zeer beknopt overzicht van de VVD-activiteiten in de Tweede Kamer. Men vindt er in o.a. de vragen, die onze Kamerleden aan de regering stelden, de houding van de fractie bij verschillende stemmingen en enkele punten waarop de VVD bij de debatten in het bijzonder de aandacht vestigde.

De heer Rietkerk heeft onlangs in de Tweede Kamer een persoonlijke overwinning behaald toen, tijdens het debat over uitbreiding van het enquêterecht naar het beleid van ondernemingen, zijn amendement werd aangenomen om dit recht ook te verlenen aan de categorale werknemersorganisaties. Ook zij kunnen thans, mits zij ten minste twee jaar bestaan, zelfstandig aan de rechter verzoeken een onderzoek naar het beleid binnen een NV te doen instellen. De heer Rietkerk dankte zijn succes vooral ook aan het feit dat hij de PvdA meekreeg.

Tijdens het debat over het wetsontwerp betreffende de publikatieplicht van jaarrekeningen steunde de VVD een KVP amendement, waardoor kleine ondernemingen, voor wie publikatie zeer nadelig is voor hun concurrentiepositie, ontheffing kan worden verleend. De liberalen verwierpen daarentegen een socialistisch amendement, dat schriftelijke directieverslagen dwingend wilde voorschrijven.

Naar aanleiding van een interpellatie van de Democraat Imkamp inzake gebruik en opslag van nucleaire wapens merkte het VVD-kamerlid de heer Koudijs o.m. op dat hij in de actie van de heer Imkamp een poging zag aan de Navo te knagen. De VVD schaarde zich achter de fracties die drie moties van de D'66'er verwierpen.

In een debat over de reorganisatie van Nederlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten zorgde de VVD voor enige spanning, toen het ging om de verantwoordelijkheid waaronder de (gereorganiseerde) Buitenlandse Inlichtingendienst zou moeten ressorteren. De regering wilde een verschuiving van het departement van algemene zaken naar defensie, maar de heer Geertsema bleek groot voorstander van de oude toestand. Na een toelichting van premier De Jong verklaarde de heer Wiegel 's avonds — hij verving de inmiddels afgereisde heer Geertsema — dat zijn fractie zich niet tegen de plannen van de regering zou verzetten nu duidelijk was geworden dat de reorganisatie al aan de gang was.

De heer Wiegel kante zich bij het hoofdstuk BVD tegen een socialistische vraag of er een lijst bestaat van personen die onder bijzondere omstandigheden meteen moeten worden gearresteerd. De heer Wiegel was het eens met een opmerking dat een dergelijke geheime lijst er moet zijn wegens het gevaar van een „vijfde colonne.” De heer Wiegel drong wel aan op volledige publikatie van een andere lijst, nl. die van vertrouwensfuncties bij de rijksoverheid waarvoor een antecedentenonderzoek door de BVD vereist zal zijn. Hij greep bij die gelegenheid tijdens de behandeling van een ander onderwerp de mogelijkheid aan kenbaar te maken dat hij tegen de benoeming van een communist tot burgemeester is. Minister Beernink nam zijn bezwaren i.v.m. de burgemeesterlijke taken op het vlak van de politie en de BB over.

Tijdens de beraadslagingen over de overneming van de Nederlandse Kabel-fabrieken door Philips en over de positie van drs. De Pous (voorzitter van de Ser en commissaris bij beide concerns), verklaarde de heer Rietkerk dat de voorzitter van de Ser z.i. best nevenfuncties mag bekleden. Hij stelde echter wel de vraag of deze dan niet beter zou moeten worden gehonoreerd, opdat de indruk onbestaanbaar is dat hij financieel afhankelijk zou kunnen zijn van bepaalde ondernemingen.

Verder sprak hij als zijn mening uit, dat besprekingen over fusies in een eerder stadium bekend zouden moeten worden, zodat veel onrust kan worden voorkomen.

Mevr. Dettmeijer-Labberton brak tijdens het debat over wijzigingen in de algemene Bijstandswet een lans voor rechtszekerheid, maar achtte deze voldoende gegarandeerd wanneer de beslissingsbevoegdheid voor de toepassing van de bijstandsrichtlijnen bij de gemeenten blijft. Een landelijke normering zou wellicht inbreuk kunnen maken op het beginsel van de individualiteit. Zij pleitte verder voor een groepsregeling voor calamiteiten die een sterke vermindering van iemands inkomen kunnen teweegbrengen. Ten aanzien van de hoogte van de bijstandsnorm merkte zij

op dat deze lager zal moeten zijn dan het minimumloon, om te voorkomen dat er onvoldoende prikkels zijn om te gaan werken.

In de speciaal ingelaste vergadering over de sluiting van het haardenbedrijf Beckers, Becking en Bongers noemde de heer Rietkerk het tekort aan communicatie bij deze affaire onjuist. Hij laakte het feit dat werknemers en vakorganisaties niet waren geraadpleegd. Hij bleek voorstander van voorzieningen op grond waarvan de vakbeweging bij bedrijfssluitingen moet worden ingeschakeld.

De heer Geurtsen, sprekend namens de leden van de vaste Kamercommissie voor justitie, heeft zich de vraag gesteld of van de zwaardere strafbedreiging tegen overtredingen ingevolge de Vuurwapenwet op zichzelf voldoende afschrikwekkende werking zal uitgaan. Wel zal misschien het opleggen van zwaardere straffen kunnen helpen, zo stelt hij. Het openbaar ministerie moet dit bevorderen. Er dient een goed gecoördineerde bestrijding van de illegale wapenhandel en het illegale wapenbezit te komen. Het duurt wel erg lang, aldus de heer Geurtsen, voordat aan de situatie dat in België vrij flobertbuksen kunnen worden gekocht, een einde komt. Hij noemde het een onhoudbare toestand dat lucht- en gasdrukwapens nog steeds niet onder de Vuurwapenwet vallen.

Vragen

Verder werden nog de volgende vragen gesteld:

- De heer Geertsema over de wijze waarop de gemeente Maastricht een onderzoek heeft ingesteld naar de leeftijd van de kiezers die niet aan de Statenverkiezingen hebben deelgenomen;
- De heer Vonhoff over de applicatie van MTO-docenten;
- Mevr. Veder-Smit over de pensioenvoorziening van hen die in de maatschappelijke gezondheidszorg werkzaam zijn.
- De heer Van Dijk wilde weten waarom de verdubbeling van de rijksweg Zwolle-Meppel-Leeuwarden slechts wordt doorgetrokken tot aan Meppel;
- De heer Vonhoff verlangde cijfers over de vervuiling van het zeewater;
- De heren De Beer en Schlingemann informeerden naar de moeilijkheden die het Nederlands beroepsvervoer in Frankrijk ondervindt.
- De heren De Beer en Van Dijk stelden vragen over het onderzoek naar de organisatie en planning van het wetenschappelijk onderwijs.
- De heer Koning vroeg of inderdaad in EEG-kringen gedacht wordt aan accijns op bronwater, limorlades en andere frisdranken.

De vraag in hoeverre een volksvertegenwoordiger gehouden is een bepaald standpunt te kiezen wordt in deze Visie door mr. Geertsema belicht. Aanleiding was een brief van de heer Rapati (zie uittreksel uit zijn brief in Vrijheid en Democratie van 3 april) die meende dat het stemmen tegen afschaffing van de opkomstplicht bij verkiezingen strijdig zou zijn met de rechten van een Kamerlid. Met de gemeenteraadsverkiezingen en iets verder weg de Kamerverkiezingen in zicht is — nog afgezien van het concrete voorbeeld — de vraag naar de plaats van de volksvertegenwoordiger een belangrijke zaak.

Garne geef ik op verzoek van de Redactie van Vrijheid en Democratie mijn visie op het probleem, dat de heer A. W. J. M. Rapati in dit blad aan de orde heeft gesteld.

In de eerste plaats de vraag of een Kamerlid het recht heeft om van een van de partijmeerderheid afwijkend gevoelen te doen blijken. Mij zijn geen staatsrechtgeleerden bekend — aan de heer Rapati wel — die dit recht betwisten. Een dergelijk standpunt is niet houdbaar, al was het alleen maar, omdat het in strijd zou komen met art. 96 van de Grondwet: „De leden stemmen zonder last of ruggespraak met hen, die benoemen” en m.i. tevens art. 88: „De Staten-Generaal vertegenwoordigen het gehele Nederlandse volk.”

Het juridisch recht staat dus, zonder meer vast. Blijft over de morele kant van de zaak. Daarbij behoort men m.i. duidelijk twee gevallen te onderscheiden. In de eerste plaats het Beginselprogramma en het Verkiezingsprogramma van de partij, zoals die luiden op het moment, dat het kandidaat-kamerlid definitief in zijn kandidaatstelling bewilligt. De bepalingen daarvan moet hij aanvaarden en als uitgangspunt van zijn handelen in de Tweede Kamer nemen, tenzij hij tevoren uitdrukkelijk heeft medegedeeld, dat hij een bepaalde stelling niet kan onderschrijven. In dat geval is het aan de partij of men hem desondanks wil kandideren.

Aan de na dit tijdstip door de partij aangenomen stellingen is een Kamerlid ook moreel niet gebonden. Wel mag men van hem verwachten, dat hij dit standpunt van de partij als een belangrijke factor bij zijn eigen meningsvorming laat meetellen.

Elke andere opvatting is zoals ge-

zegt m.i. onhoudbaar. Geen Kamerlid kan nl. worden verplicht tegen zijn geweten in te stemmen. Dit grondbeginsel en de noodzakelijke loyaliteit aan de partij, door welke men naar de Tweede Kamer is afgevaardigd, zijn slechts op de hierboven door mij uiteengezette wijze met elkaar in overeenstemming te brengen.

Ik zou mij overigens kunnen indenken, dat sommigen met enige verbazing kennis namen van het feit, dat ik in mijn opsomming ook het Beginselprogramma noemde. Dat heb ik bewust gedaan, omdat ik van mening ben, dat het aantal partijen in ons land niet onnodig vergroot moet worden. Als een ieder, die een stelling uit ons beginselprogramma niet kan aanvaarden, maar alle andere wel, gedwongen zou worden een eigen partij op te richten, dan zou ik dat betreuren. Maar de partij behoort het te weten en heeft natuurlijk het laatste woord.

Dit wat de algemene zijde van het probleem betreft. Nu het concrete geval, nl. het feit, dat acht leden van de VVD-fractie in de Tweede Kamer stemden tegen het voorstel om de opkomstplicht af te schaffen. De heer Rapati acht dit standpunt ondemocratisch. Laat ik beginnen met te constateren, dat ik mijn standpunt in dezen nooit onder stoelen en banken heb gestoken. In het rapport Kiezer en Gezozene staat op bladzijde 27 uitdrukkelijk mijn minderheidsmening (en die van vier andere leden van de commissie) vermeld.

De motivering — dezelfde die volgens de heer Rapati zo kwalijk riekt — staat er uitvoerig bij en ik zal deze nu niet weer herhalen.

De partij wist dus heel precies wat zij in dit opzicht van mij te verwachten had.

Inderdaad was de meerderheid van de partij een andere mening toegedaan, zij het dat — als ik mij goed herinner — ongeveer één derde van de aanwezige partijleden mijn „kwalijk riekende” mening deelde en dat ook het voorlopig advies van de meerderheid van het hoofdbestuur tegen de afschaffing van de opkomstplicht gericht was.

Het is dus m.i. toch wat moeilijk om vol te houden, dat mijn argumentatie ingaat tegen de grondbeginselen van het liberalisme, al gun ik de heer Rapati natuurlijk volstrekt zijn andersluidende opvatting.

Tenslotte nog dit: de heer Rapati ziet een tegenstelling tussen mijn opvatting over de opkomstplicht en mijn verzet tegen de verhoging van de kiesdrempel. Ik kan die tegenstelling totaal niet zien. Door de verhoging van de kiesdrempel wordt doeltbewust een aantal politieke partijen de toegang tot de Tweede Kamer ontzegd, alhoewel deze partijen de kiesdeeler hebben gehaald. Daartegen heb ik bezwaar, omdat ik vind, dat ook minderheden (welke opvattingen ze ook zijn toegedaan) van enige redelijke omvang hun geluid in de Tweede Kamer moeten kunnen laten horen.

Dat onmogelijk te maken acht ik in strijd met de democratie. Door de opkomstplicht te willen handhaven probeer ik in geen enkel opzicht politieke partijen buiten de Tweede Kamer te houden. Ik beoog slechts te bereiken, dat de Tweede Kamer een zo juist mogelijke afspiegeling wordt van wat er onder het Nederlandse volk leeft.

Beide stellingnamen zijn dus — of men het er mee eens is of niet — volstrekt met elkaar in overeenstemming.

MR. W. J. GEERTSEMA

„Zonder last of ruggespraak”

Van rel tot defilé

DEN HAAG

● De erkenning van de verdiensten van de liberale wethouder mr. A. J. Dankelman door zijn benoeming tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw is een gelukwens waard. Schier symbolisch mag heten dat zijn onderscheiding bijna samenviel met de opening van het op zijn initiatief gebouwde Hubertusviaduct dat aanvankelijk met vrees voor ontstoring van de omgeving tegemoet werd gezien, maar waarover, nu het eenmaal verwezenlijkt is, praktisch alle kritiek is verstomd.

● De oud-voorzitter van de Haagse afdeling van de VVD, drs. A. van Boven, is benoemd tot rector van het Maerlant lyceum, ook dat is een gelukwens waard.

● Nog eenmaal zij herinnerd aan de mogelijkheid formulieren te verkrijgen voor het stemmen bij volmacht, tot 20 mei bij het secretariaat van de Haagse afdeling. Het secretariaat is gevestigd aan de Leuvenestraat 20 te Scheveningen, telefoon 554440.

BIJ deze terugblik op de dagen achter ons, waarin Den Haag ook zijn deel heeft gehad in ongeregelheden en bevrijdingsfeest kunnen we in opgewekte sfeer beginnen met verwijzing naar de onderscheidingen van mr. Dankelman (zie hiernaast) en de in liberale kringen en daarbuiten gewaardeerde hoogleraar prof. mr. D. Simons. Dat het toekennen van onderscheidingen nog wel een heel persoonlijk reliëf kan hebben is gebleken doordat prof. Simons op de dag dat burgemeesters de onderscheidingen aan stadgenoten plegen uit te reiken aan een buitenlandse reis zou beginnen. Dat was premier De Jong ter ore gekomen, waarop hij besloot prof. Simons een dag eerder te zijnen huize op te zoeken om hem mededeling te doen van zijn benoeming tot commandeur in de Orde van Oranje Nassau.

Minder opwekkend is dat ook Den Haag getuige was van rellen gedurende de afgelopen feestdagen; niet een feit om trots op te zijn. Gelukkig is de feestvreugde van de grote massa er niet door verstoord, want de ongeregelheden deden zich uitsluitend in het Schilderskwartier voor, de wijk die nu al zo lang in opspraak is. Intussen hadden die relletjes niets, maar dan ook niets te maken met de woningellende in deze wijk, maar waren ze uitsluitend aan ongeremde baldadigheid toe te schrijven, wat de politie en brandweer veel extra werk bezorgde en de gemeente op ettelijke duizenden gulden schade kwam te staan.

Met voldoening zullen intussen de plannen zijn ontvangen met betrekking tot de Scheveningse haven. Helemaal nieuw was de aankondiging daarvan niet. Veel eerder waren er al voornemens om het Scheveningse havencomplex — afgezien van de verbetering van de toegang — uit te breiden ten behoeve van de vracht- en passagiersvaart en van de sport. Het ziet er thans echter naar uit, dat die plannen ook gere-

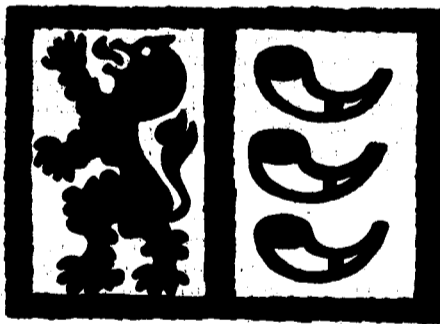
liseerd zullen worden en daarmee kan het havenbedrijf, inclusief het toerisme een extra stimulans krijgen. Die is, gezien de deprimerende ontwikkeling van de badplaats Scheveningen, wel nodig. Zowel van de mogelijkheid tot uitbreiding van het passagiersvervoer van en naar Engeland als van de aanwezigheid van een jachthaven kan een belangrijke invloed op de badplaats uitgaan. We hopen, dat de gemeente in staat zal zijn haar plannen spoedig uit te voeren.

Tussen de gemeente en de EMS wil het nog steeds niet boteren. Nu weer heeft de EMS de gemeente voor een bedrag van meer dan een half miljoen gulden aangesproken wegens niet verschuldigde (?) vermakelijheidsbelasting, geheven van de toegangsprijs voor de Pier. Dit proces wijst er op, dat „partijen” nog steeds fel tegenover elkaar staan. In dit verband zien we nieuwsgierig uit naar de gevolgen van het niet voldoen door de EMS aan het gemeentelijk ultimatum om op uiterlijk 4 mei te beginnen met de bouw van het winkelcentrum in Mariahoeve.

We kunnen ons niet helemaal aan de indruk onttrekken, dat de EMS in het jongste verleden nogal rare sprongen heeft gemaakt. De aankondiging van de sluiting van het Circustheater bijv. kan zij niet waar maken. In elk geval zullen de in dit theater voorgenomen voorstellingen in het kader van het Holland Festival doorgaan en dat gebeurt na 1 juni, de „fatale” datum. Ofschoon daarover nog niets positiefs is meegedeeld, nemen we aan, dat ook de overeenkomsten met de Opera en met de Sleswijkrevue wel zullen worden nageleefd. En daarmee zal dan blijken, dat de heer Zwolsman met de aankondiging van sluiting van het Circustheater niet meer dan een slag in de lucht heeft gemaakt. Het is allemaal niet zo verkwikkelijk, vooral niet als men in aanmerking neemt, dat dit soort berichten in de eerste plaats de naam van Sche-

veningen geen goed doet, integendeel. Net zomin trouwens als de nogal vreemde kritische opmerkingen uit Belgische bron over de kwaliteit van het zeewater. Het is plezierig, dat de staatssecretaris voor de volksgezondheid, dr. Kruisinga, in de Tweede Kamer aanstonds heeft verklaard helemaal geen twijfels over de kwaliteit van het Scheveningse zeewater te hebben en beslist van plan is deze zomer in de golven te duiken. Hij zal er dan ongetwijfeld ook minister Luns wel ontmoeten, want die behoorde tot nu toe eveneens tot de geregelde zwemmers in onze badplaats. Sinds de ingebruikstelling van de kostbare rioolwaterzuiveringsinstallatie is de vervuiling van het zeewater voor de Scheveningse kust aanzienlijk teruggelopen. Met de staatssecretaris en zijn altijd zeer voorzichtige volksgezondheidsadviseurs en het Haagse gemeentebestuur zijn we van oordeel, dat de veiligheid van de badgasten thans beslist geen gevaar meer oplevert.

Komen we nog even terug op de feestelijkheden van de dagen, die achter ons liggen. Daartoe behoorde een defilé op de boulevard van hen die hun leven hebben ingezet tijdens de tweede wereldoorlog: verzetsstrijders, Engelandvaarders, vissers, koopvaardij en Prinses Irene-brigade, tezamen met onderdelen van onze tegenwoordige strijdkrachten. Het was een treffend defilé, omdat het eigenlijk zo weinig martiaal of militair was, waardoor het op de duizendkoppige menigte juist grote indruk maakte. De enorme belangstelling er voor heeft ons overigens bijna nog meer getroffen en wat de deelnemers aan dit defilé aangaat, bij het voorbij marcheren van compagnieën van onze tegenwoordige krijgsmachtonderdelen, gingen onze gedachten terug naar de meidagen van 1940, toen even jonge mannen een zo ongelijke strijd moesten aangaan. En onze gedachte nu was: laat het niet weer gebeuren.

Burgerzin

EINDHOVEN

● Op 29 mei openbare vergadering in „Pleter Breugel”, Veerstraat 6 te Breugel. De avond staat in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen. Spreker is drs. Y. P. W. van der Werff, lid van provinciale staten en van de gemeenteraad van Breda. De VVD-kandidaten voor de gemeenteraad van Son en Breugel zullen deze avond aan de aanwezigen worden voorgesteld. In Son en Breugel komt de VVD voor het eerst met een eigen lijst uit.

● Twee belangrijke data voor leden in ons gewest: 25 mei spreekt de heer Wiegels te Veldhoven en 1 juni de heer Geertsema te 's-Hertogenbosch (zie de sprekerslijst op pagina 2).

● Secretariaat van de VVD-afdeling Eindhoven: Kapteynlaan 12 te Veldhoven; telefoon: 04995-3477.

Dames met geld zijn welkom, zei de burgemeester van Son en Breugel toen een groot aantal huisvrouwen onlangs demonstreerden voor de totstandkoming van een voetgangers- en fietsersbrug over de Dommel met het oog op de veiligheid van schoolgaande kinderen. Die kinderen moeten namelijk een grote omweg maken over een drukke verkeersweg om scholen aan de andere kant van de Dommel te bereiken. Wel had de gemeenteraad op 12 maart j.l. unaniem zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel tot het verlenen van een krediet van f. 129.200 voor de aanleg van een nieuwe brug, maar de middelen tot het doen van de uitgaaf bleken niet aanwezig. Onder deze omstandigheden zouden Gedeputeerde Staten dus hun goedkeuring aan het raadsbesluit onthouden.

De demonstratie van de huisvrouwen had ondanks dit uitzichtsloos aspect toch succes: Er meldde zich een burger (hij wenst onbekend te blijven), die zich bereid verklaarde aan de gemeente een geldlening te verstrekken van f. 90.000 tegen een lagere rente dan de Bank van Nederlandse Gemeenten (een voorwaarde om buiten deze bank om geld te mogen lenen). De Boerenleenbank verklaarde zich bereid tegen dezelfde voorwaarden, rente van 8¼ procent, aflossing in 25 jaar, koers 99 pct. de resterende f. 40.000 te lenen aan de gemeente. De zo begeerde brug komt er dus.

In dezelfde raadsvergadering waarin deze heugelijke mededeling werd gedaan, bracht onze partijgenoot J. van Zwieten naar aanleiding van een ontzettingprocedure een motie in stemming, waarin werd gesteld, dat het gemeentebestuur onder geen voorwaarde mag besluiten tot uitzetting van mensen uit een woning zonder dat vervangend onderdak beschikbaar is gesteld. Hij stelde dat de gemeente juridisch wel gelijk had in dit bepaalde geval (dat door een brief van het Progressief Akkoord in de raad ter discussie kwam) maar moreel niet vrijuit gaat. Bedoelde bewoners immers waren van goede wil, maar waren er niet in geslaagd voor afloop van de ontruimingstermijn passende woonruimte te vinden. De motie werd verworpen, maar de goede diensten van de heer v. Zwieten werden door de burgemeester aanvaard. Samen met de gedupeerde zal men trachten een oplossing te vinden. (Overigens speelde bij de voorlopige oplossing van het probleem burgerzin weer een rol: Nadat de familie een paar dagen en nachten in een geïmproviseerde tent had doorgebracht stelde een particulier zijn zomershuis in een andere gemeente ter beschikking).

Nog een andere kwestie kwam tijdens de raadsvergadering van 23 april ter sprake, n.l. een plan van de Koninklijke Nederlandse Heidemaatschappij voor de totstandkoming van een wandelbos. Te-

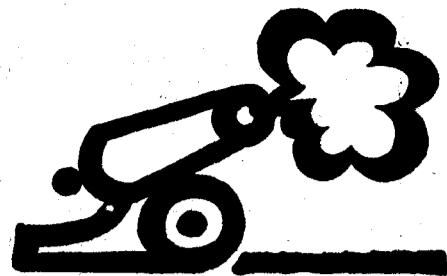
voren was een hearing voor de burgerij georganiseerd. Een hearing tijdens welke heel wat pittiger taal gesproken werd dan bij de behandeling van dit project als agendapunt van de raadsvergadering. Tijdens die hearing n.l. kwam veel duidelijker een aantal grote bezwaren naar voren zoals: Tegen het „open riool” (Afvoer van de destructor) dat de noordgrens zou vormen van dit recreatieterrein, tegen het „doekje voor het bloeden” in verband met de aanleg van verkeerswegen in de buurt van dit terrein, waardoor een uniek stuk natuur, het z.g. Oud Meer, verloren gaat, tegen de hoge kosten voor zo'n klein gebied, tegen de planning van een speelterrein voor de jeugd in een afgelegen deel van het bos.

In deze raadsvergadering werd tenslotte een voorstel tot het beschikbaarstellen van een krediet voor de reconstructie van de weg naar Eindhoven voor de tweede keer aangehouden met als motieven:

1. De raad wil eerst „haring of kuit” van de provincie over zijn verzoek om voorfinanciering; 2. Gedeputeerde Staten hebben nog steeds niet geantwoord op een rekest, dat een vijftigtal bewoners al een jaar geleden indienden.

De plannen van Provinciale Waterstaat zijn n.l. een verlengstuk van de situatie in de kom van Son, waar de hoofdweg het dorp in twee delen snijdt. Een situatie, die veel kritiek uitlokt.

De Navo - een dimensie

door G. Koudijs, defensie-specialist in de Tweede-Kamerfractie van de VVD

De in december 1969 door de secretaris-generaal van de Navo geïnstalleerde „Committee on the challenges of modern society" heeft tot taak mee te werken aan de oplossing van het wereldwijde probleem van de verontreiniging van het levensmilieu van de mens. Dat is een geweldig probleem dat niet alleen grondige bestudering maar ook onmiddellijke actie vergt. Maar is het een taak van de Navo?

De Navo-bondgenoten menen van wel. Het Noordatlantische bondgenootschap heeft een drievoudige taak, het heeft te maken met politieke, defensieve en sociaal-economische vraagstukken, zo zei bijv. de Canadese ambassadeur bij de installatie van het comité. Aanvankelijk lag de nadruk op de militaire rol, een jaar of vijf geleden kregen politieke elementen grotere invloed, nu treedt het sociale aspect van het verdrag op de voorgrond.

Het lid van onze fractie de heer Th. H. Joekes beantwoordt de vraag ontkennend, hij vindt (in de NRC van 11-11-69) dat de Navo hiermee op een dwaalspoor geraakt en ik ben met hem van mening dat de Navo deze verkeerde en gevaarlijke weg niet moet inslaan doch zich behoort te bepalen en te beperken tot de taak waarvoor zij in het leven is geroepen: het voorkomen van een gewapend conflict in het Noordatlantisch gebied. De Navo heeft maar één dimensie, één doel: de vrede bewaren.

Vandenberg Resolutie

Laten we duidelijk voor ogen houden dat de Navo is opgericht met het doel het hoofd te bieden aan de militaire dreiging van de Sowjet-Unie, een dreiging waarvan wij ons in West-Europa acuut bewust werden toen in februari 1948 Tsjechoslowakije binnen de macht van het Russisch imperium werd gebracht.

Op 11 juni daaraanvolgend aanvaardde de Amerikaanse senaat de Vandenberg-resolutie, inhoudende zes punten die alle betrekking hebben op het bewaren van de vrede en op zelfverdediging ingeval van een gewapende aanval. In

de resolutie gaf de senaat als zijn mening dat de VS bondgenootschappen dienden te sluiten met andere zelfverdedigingsorganisaties, en de vrede dienden te handhaven door uiting te geven aan vastberadenheid om ingeval van een gewapende aanval gebruik te maken van het onvervreemdbare recht van individuele of collectieve zelfbescherming zoals dat is neergelegd in artikel 51 van het Handvest van de Verenigde Naties. Artikel 51 omschrijft slechts één recht: dat van zelfverdediging tegen een gewapende aanval.

Op 26 oktober 1948 verklaarden de landen van het Verdrag van Brussel (België, Engeland, Frankrijk, Luxemburg en Nederland) zich akkoord met het principe van een verdedigingsorganisatie. Zo kwam het Navo-bondgenootschap tot stand met één doel: vrede bewaren. En omdat de mensheid alleen in tijd van vrede gelegenheid heeft te werken aan oplossingen voor de vele problemen waarmee de wereld wordt geconfronteerd, is het bewaren van de vrede primair.

Geen uitsluiting

Juist dat primaat brengt mee dat de Navo zo sterk mogelijk moet zijn en daarom is het onjuist landen te willen uitsluiten op grond van verschillen in maatschappijstructuur. De Navo is geen bond van ideologisch gelijkgezinden. Zolang er geen andere organisatie is die de vrede bewaarende taak kan overne-

men behoort ieder land dat de doelstellingen van het verdrag kan onderschrijven daarvan lid te kunnen worden. Dat geldt voor Spanje evenzeer als voor Joegoslavië. Dat Portugal en Griekenland onze militaire bondgenoten zijn impliceert allerminst dat wij hun regime goedkeuren, evenmin als de vreugde waarmee wij in 1941 de Sowjet-Unie als bondgenoot tegen de Nazi's begroetten waardering voor het communisme inhield (of voor het voorafgaande bondgenootschap met Hitler).

Iedere versterking van de Navo verhoogt de kans op behoud van de vrede, zoals éézijdige ontwapening die kans zou doen verminderen.

Geen andere taak

Naar mijn mening behoort de Navo geen enkele andere taak te vervullen. Als de noodzaak van het instandhouden van een militair machtsverwicht zou vervallen, behoort de Navo te verdwijnen (of op te gaan in een andere, wellicht grotere organisatie). Het opdragen van sociale of economische taken, of algemener: van andere dan militaire taken, zou de indruk kunnen wekken dat de Navo een andere dan de militaire rechtvaardigingsgrond nodig zou hebben.

Daar komt nog iets bij: indien men andere, niet-militaire taken aan de Navo gaat opdragen loopt men het gevaar de blokvorming totaal te maken; men gaat dan in de richting van polarisatie van tegenstellingen en betreft daarin terreinen die er niet in thuishoren.

Met name geldt dat voor de milieuverontreiniging. Die vormt een mondiaal probleem dat wereldwijd moet worden aangepakt, niet in een oostblok of een westblok. Het hoort thuis in een wereldorganisatie zoals de wereldgezondheidsorganisatie, de OESO, de UNESCO of waar men maar wil. En mocht er voor het vraagstuk van de verontreiniging geen wereldomspannende organisatie zijn, dan dient die te worden geschapen. De Navo moet de vrede bewaren en heeft aan die taak haar handen vol.

BRANDBEVEILING

Officieel goedgekeurd
Talrijke attesten

SIMPLUS N.V. DORDRECHT

Visstraat 6-8 - Tel. 43355* (01850)

ALLE
VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

VRINS

araweg 5 wassenaar tel. 01751-5675

Landdag

U kunt alsnog deelnemen aan de Landdag op 25 mei a.s. te Amsterdam indien u zich zo spoedig mogelijk opgeeft. Het programma en het aanmeldingsformulier werden geplaatst in Vrijheid en Democratie van 17 april en 1 mei j.l.

„Au pair in Europa"

Aan het artikel „Au pair in Europa" in „Vrijheid en Democratie" van 3 april zou ik graag willen toevoegen, dat het Cécif (Centre Européen du Conseil International des Femmes), overtuigd van de noodzaak om te komen tot het opstellen van uniforme internationale richtlijnen ten aanzien van de positie van jongeren, die au pair in het buitenland willen werken, deze zaak bij de Raad van Europa aanhangig heeft gemaakt.

Cécif is een regionale bundeling van de nationale vrouwenraden in de bij de Raad van Europa aangesloten landen, die bovendien deel uitmaken van de Internationale Vrouwenraad. Cécif bezit als één der weinige „non-governmental organisations" de status I bij de Raad van Europa. Dit betekent, dat Cécif het recht heeft onderwerpen op de agenda van de Raad van Europa te brengen, van welk recht in dit geval gebruik werd gemaakt.

A. M. SCHADE VAN WESTRUM-
VAN 'T OEVER

Nationale Vrouwenraad

De Nationale Vrouwenraad hield op 17 april zijn jaarvergadering met daaraan aansluitend op 18 april een studiedag in het Koninklijk Instituut voor de Tropen te Amsterdam.

De vergadering werd voorgezeten door mevr. drs. A. M. Schade van Westrum-van 't Oever aangezien de voorzitter mevrouw Van de Boogert-Selhorst momenteel in Indonesië verblijft, alwaar zij besprekingen voert

met Indonesische vrouwenorganisaties. Per brief wenste zij de bijeenkomst veel succes toe en sprak de hoop uit, dat het „Internationale jaar van het onderwijs" vooral voor de ontwikkelingslanden van belang zal zijn, met name voor wat betreft het analfabetisme. De samenwerking van de Nationale Vrouwenraden in de „International Council of Women" noemde zij bijzonder goed. Dit was weer gebleken op het congres in Bangkok. Ook Suriname overweegt momenteel de oprichting van een Nationale Vrouwenraad.

De voorgestelde kandidaten voor het hoofdbestuur, mevrouw ir. C. E. v. d. Ban-Willinge Prins, mevr. A. F. M. Hamm-Tonnaer en mevr. I. Kortleven-Rosma werden bij acclamatie gekozen. Mevrouw A. H. Boers-Lepoutre werd herkozen. Na afloop van het huishoudelijke gedeelte der vergadering sprak zuster G. M. M. Wibiër, districtsverpleegster voor de kinderhygiëne in Overijssel over: „Wat zijn de verschijnselen van spastische kinderen en hoe deze tijdig te onderkennen?" Zij gaf hiermede een inzicht in een aspect van het werk van de Nederlandse Bond van Wijkverpleegsters.

Mej. Mr. W. F. Hoogenkamp, bureauleidster van de Mr. A. de Graaf Stichting gaf een inzicht op de „Veranderende kijk op de prostitutie".

Tijdens de avondvergadering werden de bij het 19e-congres van de „International Council of Women" te Bangkok genomen beslissingen en resoluties besproken. De studiedag werd georganiseerd in samenwerking met Unesco Nederland over het motto „Vrouw blijf in touw".

Mr. F. H. Tunnissen van het Unesco Centrum Nederland leidde deze dag in.

Mevrouw Mr. E. K. Wessel-Tuinstra, werkzaam bij de schooladviesdienst van de gemeente Leiden, sprak over „Vrouw en vrije tijd in heden en toekomst".

Vervolgens hield Mr. C. Stapel, directeur van de Volkshogeschool „Al-lardsoog" te Bakkeveen een voordracht over „Vrouw en vorming". Hij deed een beroep op de vrouwenorganisaties om

mede te werken op het gebied van de „éducation permanente" door hiervoor een samenhangend geheel van voorzieningen tot stand te brengen, waardoor zoveel mogelijk mensen gedurende hun gehele leven zo ruim mogelijk kansen krijgen zich bij voortdurend te vormen.

Als laatste spreker hield Dr. H. A. Schuring, lid van de Tweede Kamer van de C.H.U. een voordracht over „Vrouwen en Veringa". Hij belichtte in dit verband ook enige facetten rondom de activiteiten der werkende jeugd. Het streven is naar interne en externe democratisering van het onderwijs. Er moeten mogelijkheden van onderwijs gezocht worden voor ieder begaafd kind. Ondanks het feit, dat dit laatste doel reeds zoveel jaren wordt nagestreefd, komen toch nog steeds voorname kinderen uit betere milieus op de universiteiten terecht. Dit moet vooral gezocht worden in de taalmogelijkheden van de moeder, die het ontwikkelingspeil van het kind bepaalt, welk peil zich voltrekt tussen 4 en 7 jaar. Dr. Schuring zag het onderwijs gaarne aangepast aan het kind en niet andersom. Tot slot werd een forum gevormd onder voorzitterschap van mej. mr. A. P. Schilthuis. Er ontstond een levendige discussie.

Aan de afgevaardigden van de diverse organisaties nu de taak om het op een gedane beroep inzake het zoeken naar een vorm van „éducation permanente" in de kring van hun eigen organisatie te bespreken. Het hoofdbestuur van de Nationale Vrouwenraad zal binnenkort met suggesties komen over dit vraagstuk.

A. F. M. HAMM-TONNAER

Groningen

De provinciale commissie „Vrouwen in de VVD" Groningen belegt op donderdag 21 mei in hotel „Terminus Noord" in Groningen een bijeenkomst. Mej. drs. Herma Pleij uit Amsterdam zal naar aanleiding van de moeilijkheden in de noordelijke provincies spreken over „Leven in een probleemgebied." Aanvang 14.30 uur.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Rooek-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

VETA INDUSTRIE- EN HANDELMAATSCHAPPIJ N.V.

levert machines en gereedschappen voor de metaalbewerking

o.m. cirkelzaagmachines - hand- en pneumatisch bediend, plaatbewerkingsmachines, persen, bandslijpmachines, lasomvormers, lastrafo's. Levering uit voorraad - Interessante prijzen!

Vraag vrijblijvend inlichtingen of offerte

BUSSUM - NIJVERHEIDSWERF 65 - TEL. (02159) 3 00 55 (3 lijnen)

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

A. F. v. d. STEENHOVEN & ZN., DELFT

ROTTERDAMSEWEG 384 — TELEFOON 01730—2 16 56

★
Leveringen van zand, grind, grond, enz.

★
Massa-transporten met 3-zijdige kipauto's.

★
Speciale machines, trailers voor vervoer van draglines - bulldozers - ketels enz.

Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
INKOMEN

Door de
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.

W.B.K. van 1938

Bergstraat 6-8 - Amersfoort - Tel. (03490) - 1 70 43 *

**BODEGOM
SPIJKENISSE**

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
Oostkade 24 - tel. 01880-2501 - Spijkenisse

DIESELMOTOREN

N.V. Machinefabriek „BOLNES”
voorheen J. H. van Cappellen

Postbus 3
Krimpen aan de Lek
Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

DAMMERS & VAN DER HEIDE'S

Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expeditieus,
beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen
en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-1

Telegramadres: ENERGETIC (New Boe Code)
TELEFOON: 146011 — TELEX 21127 (6 lijnen)

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

Kritiek op nota midden- en kleinbedrijf

door F. L. van der Leeuw,
secretaris van de landelijke
middenstandscommissie
van de VVD

De door de staatssecretaris van economische zaken eind vorig jaar uitgebrachte nota Midden- en Kleinbedrijf wordt door de vrije en de publiekrechtelijke organisaties van deze sector van het bedrijfsleven eenstemmig als onbevredigend en teleurstellend beschouwd.

Dit is opnieuw aan de dag getreden, toen de vaste commissie voor de middenstand uit de Tweede Kamer onlangs een hoorzitting over dit onderwerp hield. De evengenoemde organisaties, bijgestaan door de instellingen op het gebied van het Midden- en Kleinbedrijf (EIMK en CIMK), hadden voor deze hearing gezamenlijk een nota opgesteld, die door haar vertegenwoordigers uitvoerig werd toegelicht.

Tijdens een daarop volgende gedachtenwisseling bleek, dat er tussen hen en de Kamercommissie op vele punten overeenstemming bestaat bij de beoordeling van het gevoerde en het te voeren beleid. De Kamer heeft reeds doen blijken, dat zij de wijze, waarop staatssecretaris Van Son is omgesprongen met de regeling inzake bedrijfsbeëindigingshulp (die zonder enig vooroverleg in ongunstige zin werd gewijzigd), weinig gelukkig acht. Dit voorval is overigens een symptoom van het falende beleid!

Wij laten hieronder enkele hoofdpunten van kritiek de revue passeren, waarbij kan worden aangetekend, dat de Landelijke Middenstandscommissie van de partij zich vrijwel gelijkluidend heeft uitgelaten.

Integratie

Het lag voor de hand, dat aan de nog steeds falende integratie van het specifieke beleid ten aanzien van het midden- en kleinbedrijf in het algemene sociaal-economische beleid veel aandacht werd besteed. Er moet in de eerste plaats een opdracht tot die integratie worden gegeven, waarbij men zou kunnen denken aan een initiatief van de minister-president, die immers het kabinetsbeleid heeft te coördineren.

Aangezien een staatssecretaris zijn opdracht ontleent aan de betrokken minister, zal ook laatstgenoemde invloed kunnen uitoefenen op de zo gewenste integratie.

Hoe dit intern geregeld moet worden is uiteraard een zaak van het kabinet.

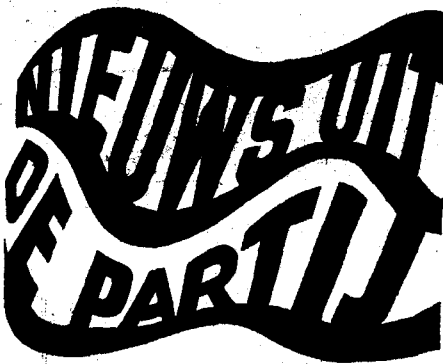
Men zal moeten bewerkstelligen, dat onderwerpen, die voor het midden- en kleinbedrijf van bijzonder gewicht zijn, tijdig kunnen worden besproken met de minister(s), die zulks aangaat. Dit zou kunnen wijzen op de wenselijkheid van contact met de kerngroep uit de ministerraad, die financiële, economische en sociale aangelegenheden behandelt.

De staatssecretaris, waar nodig geïnformeerd door de minister van economische zaken, zou dan zijn tussenkomst voor dit contact moeten verlenen, tenzij — wat een vereenvoudiging zou betekenen — de minister zelf de aangelegenheden van het midden- en kleinbedrijf onder zijn hoede zou nemen.

Contact

De gedachtenwisseling over dit onderwerp heeft geleid tot het beklemtonen van de wenselijkheid van permanent overleg over alle actuele zaken met de beleidsfiguren van de centrale organisaties. De daaraan te geven formele gestalte is van betrekkelijk ondergeschikt belang; hoofdzakelijk is, dat het occasionele contact regelmatig plaatsvindt en waar nodig wordt verdiept. Voorkomen moet worden, dat er ingrijpende beleidsbeslissingen worden genomen — zoals ten aanzien van de vestigingsregeling, het ordelijk economisch verkeer en de bedrijfsbeëindiging is geschied — zonder dat de centrale organisaties in de gelegenheid zijn gesteld hierover in vrijheid met de bewindsman van gedachten te wisselen. Daarbij zal over en weer gestreefd moeten worden naar het tot stand brengen van een grootste gemene deler. De diepe kloof, die nu gaapt tussen de wederzijdse beleidsinzichten, getuige ook de geringe waardering voor de nota, zal moeten worden overbrugd, wil er sprake kunnen zijn van vruchtbare samenwerking.

Een concreet verlangen, dat tijdens de hearing naar voren is gekomen, betreft meer overheidsmiddelen voor de noodzakelijke uitbreiding van onderzoek en voorlichting. Daarbij zal bekend moeten zijn over welke bedragen op langere termijn kan worden beschikt, opdat de werkzaamheden van de EIMK en CIMK volgens een met de behoeften overeenkomend program kunnen worden gepland.

In deze rubriek worden korte mededelingen opgenomen, zoals mutaties in besturen, van afdelingen, staten- en kamercentrales, de instelling van commissies en andere daarvoor in aanmerking komende wetenswaardigheden. Voor uitvoerige verslagen van gehouden afdelingsvergaderingen is geen ruimte beschikbaar.

Wetenswaardigheden betreffende de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en die in de agglomeratie Eindhoven, worden vermeld bij de aparte aan deze steden gewijde rubrieken.

Kopij voor deze rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk op de zaterdag vóór afgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie. Telefonisch wordt geen kopij voor deze rubriek geaccepteerd.

• In Zandvoort komt de VVD bij de raadsverkiezingen uit met lijst één. Dat is te danken aan een lijst van de fractie en het bestuur ter plaatse, die er in slaagden twee leden van snipperpartijen te laten tekenen op de voorkeurslijst van de VVD. De PvdA is in Zandvoort de grootste partij met vier raadzetels. De VVD heeft er drie. De PvdA die sinds jaar en dag met lijst één is uitgekomen, heeft haar kiezers via de plaatselijke bladen reeds aangespoord op 3 juni op deze lijst te stemmen. De plaatselijke VVD-afdeling hoopt, dat velen aan die aansporing gevolg zullen geven.

• Ook in de pas opgerichte afdeling Schermer komt de VVD bij de gemeenteraadsverkiezingen met lijst één uit. Het lijstnummer viel de VVD daar ten deel bij een vrije loting. Het is de eerste maal dat een VVD-lijst in het gebied van de Kamercentrale Den Helder lijst één krijgt.

• De afdeling Oostzaan heeft een nieuwe voorzitter, de heer P. Boon. Zijn voorganger, de heer F. H. Thorbecke, blijft bestuurslid.

• In de afdeling Den Helder werd de heer Th. H. van Wijk penningmeester. Als nieuwe leden traden toe tot het bestuur: mevrouw M. Montens-Rombach en mevrouw C. S. Frijdal-Fey.

• De afdeling Schagen kreeg er twee nieuwe bestuursleden bij: mevrouw A. van Ketel-Budde en de heer P. Vonk.

• In de afdeling Uitgeest werd de heer C. Grapendaal tot voorzitter benoemd. Hij volgt de heer W. Kraaler op, die uit de gemeente vertrok.

• Mevrouw J. A. Vervelde, VVD-raadslid in Heemskerk, heeft een groot aandeel gehad in de verwerping van het voorstel van b. en w. om de plaatsing van condoom-automaten te verbieden. De stemuitslag was 10-9. Mevrouw Vervelde merkte op, dat de gemeente op dit gebied niet regelend hoort op te treden. Dit soort zaken moet aan de persoonlijke verantwoording van de burgers worden overgelaten, aldus haar standpunt.

• De Kamercentrale Drente benoemde tot lid van de partijraad de heer T. E. Willems te Roden. Hij volgt de heer F. Faber te Assen op. De heer J. Rijkens uit Beilen werd tot lid van het dagelijks bestuur benoemd.

Nieuws uit de liberale internationale

De executieve van de liberale internationale heeft op 25 en 26 april onder voorzitterschap van mr. E. H. Toxopeus een zeer druk bezochte vergadering gehouden in Den Haag. Van Nederlandse zijde was de heer D. W. Dettmeijer aanwezig. De vergadering op 25 april werd voor een deel ook bijgewoond door mr. C. Berkhouwer, voorzitter van de liberale fractie in het Europese Parlement. Besloten werd dat het jaarlijkse congres dit jaar in Rome zal worden gehouden. De openingszitting is op vrijdagmiddag 25 september. Naast de bespreking van de internationale toestand, zal het hoofdthema van het congres zijn: „Massamedia”. Zeer langdurig is van gedachten gewisseld over de keuze van een nieuwe voorzitter, nu mr. Toxopeus, in verband met zijn nieuwe functie van commissaris van de koningin in de provincie Groningen in september tijdens het congres als zodanig zal aftreden. Tal van organisatorische, huishoudelijke en financiële vraagstukken werden besproken. Op het congres zal beslist worden over de toetreding tot de liberale internationale van een nieuwe Franse groep die „Liberté et Démocratie” heet. Deze groep staat onder voorzitterschap van Gaston de Monnerville.

Beginselgroep '70

Op zaterdag 9 mei is in Amersfoort bijeen gekomen een aantal leden van het Humanistisch Verbond, tevens leden van de VVD, die verontrust zijn over de beleidslijn van het Verbond, zoals die tot uitdrukking komt in het naar buiten uitdragen van politieke stellingname.

Deze groep humanisten constateerde teleurgesteld dat deze beleidslijn er toe leidt en geleid heeft dat het lidmaatschap van het Humanistisch Verbond niet meer voldoende aantrekkelijk is voor hen die in het humanisme in de eerste plaats een *geestelijke* stroming zien en het Verbond beschouwen als een ontmoetingspunt voor alle humanisten ongeacht hun politieke gezindheid.

Teneinde het streven naar een Humanistisch Verbond met een dergelijke taakopvatting kracht bij te zetten, werd opgericht de „Beginselgroep '70”, die binnen het Humanistisch Verbond op loyale wijze zijn mening wil kenbaar maken. Van het voorlopig bestuur maken de volgende leden deel uit:

Dr. P. D. van Roljen, Emmastraat 1, te Assen, tel: 05920 - 10832, voorzitter;
Drs. A. J. B. Hubert, secretaris, Leuvensestraat 20 te Scheveningen, tel: 070 - 551233;

A. L. van Gendt, penningmeester, Prof. Van Reeslaan 13 te Blaricum, tel.: 02153 - 8344;

Mevr. W. C. Wandersloot-van Duin, Antwerpsestraat 304 te Breda, tel.: 01600 - 48101.

De groep zal weer bijeen komen op 20 juni om 14.00 uur in restaurant Monopole te Amersfoort.

Aankondigingen

• De heer R. Zegering Hadders houdt op maandag 25 mei, spreekuur in zijn woning te Emmen, Hoofdstraat 26. Het spreekuur is van half vijf tot half zes. Zij die hiervan gebruik willen maken, worden verzocht telefonisch contact met de heer Zegering Hadders op te nemen vanaf vrijdag 22 mei. (Telefoon 05910 - 11014)

• In Hekelingen houdt de afdeling Spijkenisse op donderdag 28 mei in het Dorpshuis, Leede 3, een bijeenkomst. De heer G. van der Zande, lid van de provinciale staten van Zuid-Holland zal spreken over: „De Nederlandse landbouw”. Aanvang 20.00 uur.

Stem-problemen

In de twee vorige nummers van Vrijheid en Democratie is uitvoerig uiteengezet op welke wijze men bij de gemeenteraadsverkiezingen van 3 juni a.s. zijn stem bij volmacht kan uitbrengen, als men zelf verhinderd is naar de stembus te komen. Wie nadere inlichtingen wenst kan zich wenden tot het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnesgracht 61, Den Haag (tel. 070-604803) of tot het afdelingsbestuur in zijn woonplaats.

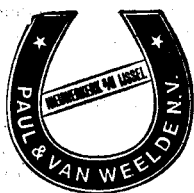
Veel afdelingssecretarissen hebben de volmachtformulieren klaar liggen. Bovendien zijn in veel afdelingen regelingen getroffen om slechten ter been, die niet over vervoer beschikken, op hun verzoek naar het stemlokaal te brengen. Wie hulp nodig heeft kan die zeker krijgen en wie zijn diensten wil aanbieden is altijd welkom.

containers:
koel/vries-
containers:
"Flats" en
"Huifcontainers":

Onder de beschermde naam „Multload“-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer.
De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.
'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:
Bruningweg 21
Telefoon: 085 - 454245 *

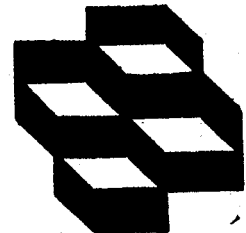
ROTTERDAM:
Kipstraat 3d
Telefoon: 010 - 121288

utiliteitsbouw
systeembouw

sierbeton-elementen
staalkonstrukties

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

slavenburg's
bouwbedrijven

SCHIEDAM - DORDRECHT

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen **W. HUIZER N.V.**

TELEFOON 010-332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

Uit de stroom van brieven die ons voortdurend bereikt kiest de redactie er voor elk blad één die naar haar oordeel ruime aandacht verdient. Dat betekent niet dat zij de mening van de briefschrijver deelt, wel dat zij het de meest belangwekkende brief acht die de afgelopen weken werd ingezonden. Uit de andere brieven citeert de redactie slechts wat haar daarin het meest (aangenaam of juist onaangenaam) heeft getroffen. Anonime brieven en brieven in onleesbaar handschrift verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Twee opinies over Cambodja

De Verenigde Staten zijn onze machtigste Atlantische bondgenoot, in nucleair opzicht een onmisbare garantie voor onze zojuist herdachte vrijheid. Dit aspect in Nederlands relatie tot de VS wordt, behalve door de herinnering van 5 mei 1945, door iedere toekomstprojectie vanuit 5 mei 1970 nog eens krachtig onderstreept. Dankbaarheid en bondgenootschappelijke trouw passen ons terdege, al was het reeds uit goedbegrepen eigenbelang. Het strookt niet met dit eigenbelang dat links-radicalen groeperingen regelmatig de eigen frustraties afreageren op vlag en president van deze bondgenoot. Maar even onverstandig lijkt het dat onze regering zonder de consequenties daarvan te kunnen overzien overhaast — en achteraf geclausuleerd — begrip toont voor het plotselinge militaire ingrijpen van Amerika in Cambodja.

De VVD heeft zich in één van de urgentiepunten van haar verkiezingsprogramma van 1967 uitgesproken voor krachtige ondersteuning van het Amerikaanse streven om in Vietnam door onderhandelingen te komen tot een vreedzame regeling. Op deze onderhandelingen en op deëscalatie door Vietnamisering en terugtrekking van eigen troepen scheen de regering van Nixon zijn Vietnam beleid tot voor zeer kort te baseren. Wellicht zullen de precieze redenen van Nixons onverhoedse en ook in zijn eigen land als zeer controversieel ervaren stap nog eens publiek worden. Het is onwaarschijnlijk dat ze opwegen tegen de risico's van een militaire operatie die door korstondige escalatie de deëscalatie moet dienen. Iedere nieuwe militaire injectie in dit chronisch ontstoken deel van de wereld houdt een groter gevaar in van een fatale afloop. Bovendien zal het de conferentie-spirit van harde en geduldige Vietnamese — en op de achtergrond Chinese-onderhandelaars nauwelijks bevorderen. Daarom is het onverstandig als de Nederlandse regering — ook al houdt zulks geen goedkeuring in — begrip toont voor een militaire escalatie in Indochina, die door president Nixon tegen het advies van zijn belangrijkste adviseurs in noodzakelijk geacht wordt voor de deëscalatie van de oorlog in Vietnam. Mocht het schema, dat door de huidige Amerikaanse regering na haar ambtsaanvaarding werd uitgezet, inmiddels aan relevantie hebben ingeboet dan blijven er twee alternatieven aan weerszijden over: dat van de militaire uitbreiding naar geheel Indochina of dat van de versnelde militaire terugtrekking uit Vietnam bij zo gering mogelijk gezichtsverlies.

Indien dit de realiteit achter Nixons handelen zou blijken te zijn moet de Nederlandse regering, en de VVD als regeringspartij, zich opnieuw bezinnen en uitspreken. Dat is zowel recht als plicht van een trouwe bondgenoot.

Het alternatief van de uitbreiding zal het noodlottige gevolg kunnen hebben dat onder de uitwendige Amerikaanse druk de communistische rijen in Z.O. Azië zich sluiten onder irreversibele hegemonie van China. Het alternatief van de versnelde terugtrekking zal welhaast zeker Vietnam, Cambodja, Laos en mogelijk Thailand in handen van de lokale nationalistische communisten brengen.

Dan rest de vraag welk alternatief aanvaardbaarder is voor de Vietnamezen, Khmers, Laotianen en Thais zelf. Aanvaarding van het communisme van de eigen landgenoten of overheersing door een eeuwenoude vijandelijke buur. Wie de gevoelens van de betrokken volken van nabij kent weet dat zij er voorkeur aan zullen geven door zichzelf overheerst te worden. Het is bovendien nog het meest liberale alternatief.

DR. R. W. DE KORTE
Roland Holstlaan 41
Reeuwijk

★

In Vrijheid en Democratie van 1 mei 1970 heeft uw redacteur buitenland zijn licht laten schijnen over Cambodja. Ik betreur het dat hier sprake is van onjuiste berichtgeving. Ik neem aan, dat uw redacteur buitenland nooit, althans niet recent, in Zuidoost-Azië is geweest. Op grond van mijn jaarlijkse reizen in dat gebied en speciaal ook in Cambodja, kan ik verklaren, dat er in dat land geen Amerikaanse militairen of burger-adviseurs waren. Alhoewel uw redacteur eerst spreekt van „nauwelijks voorstelbaar dat de CIA zo kortzichtig is geweest,” schrijft hij later insinuerend, „de laatste tijd komen er trouwens steeds meer feiten aan het licht...” Hij noemt wel alleen Laos, doch tussen de regels door krijgt men de suggestie dat hier ook Cambodja is bedoeld.

Verder luidt het „maar de populaire prins te vervangen door een aantal militairen die in de eerste dagen van hun bewind al niet in staat bleken massaslachtingen en wrede provocaties van de Vietnamezen te voorkomen...”. Het huidige bewind is niet nieuw, doch is hetzelfde, dat onder Sihanouk regeerde. Het onder Sihanouk regerende kabinet en het parlement hebben Sihanouk afgezet. Die afzetting geschiedde unaniem. Men was altijd al zeer ontstemd over het beleid van Sihanouk, die niet alleen de Noord-Vietnamezen en de Vietcong toestond illegaal van het grondgebied van Cambodja gebruik te maken maar ook de haven Sihanoukville voor bevoorrading te misbruiken.

Dit was in strijd met de Conferentie van Genève zowel van 1954 als van 1962. Uw redacteur weet waarschijnlijk ook niet, dat de Fransen in de koloniale periode de Vietnamezen hebben gebruikt voor de overheersing van de Khmers. Daaruit spruit de haat tegen de Vietnamezen voort. Bovendien bleken de Vietnamezen in Cambodja ten dele te sympathiseren met de Vietcong. De laatste gaf een minoriteit in Cambodja wapens tegen de regering van Phnom Penh. Sihanouk misbruikte zijn positie en er waren eveneens vele klachten over de corruptie. Voorts is het nog steeds niet bewezen dat de grote slachting onder de Vietnamezen door de Cambodjanen is gedaan. De Vietcong heeft bij herhaling slachtingen aangericht onder hen, die niet wilden helpen. Misschien heeft uw redacteur eens iets gehoord over de moord op duizenden mannen, vrouwen en kinderen in Hue en verder over het uitbranden van Dak Son.

Ik neem toch aan dat uw redacteur het Charter van de VN onderschrijft, alsmede het recht van Cambodja en Zuid-Vietnam om naar eigen stijl een democratie op te bouwen en een communistisch regime af te wijzen. Als men de verdragen van Genève niet als vodjes papier wil beschouwen in de stijl van Hitlers „Die Garantien im Westen sind keine Frasen”, dan past er alleen een aanklacht tegen de communisten, Noord-Vietnamezen zowel als Vietcong.

Het gaat om de vrijheid van Azië en daarom ziet u nu ook dat Indonesië (er is enige overeenkomst tussen Sihanouk en Soekarno), Singapore, de Filippijnen, Maleisië, Thailand, India en vermoedelijk ook Japan en Zuid-Korea zich stellen achter de volledige respectering van de soevereiniteit en territoriale integriteit van Cambodja en Laos.

Ik hoop dat uw redacteur buitenland in het vervolg wat voorzichtiger zal zijn wanneer hij zijn licht laat schijnen over gebieden waarover zijn kennis beperkt is.

DR. M. W. J. M. BROEKMEIJER
Laan van Leeuwesteijn 32
Voorburg.

Onze redacteur buitenland tekent hierbij het volgende aan:

Dat er Amerikaanse militairen of burger-adviseurs in Cambodja geweest zouden zijn voor de staatsgreep wordt in mijn stuk nergens bevestigd. Inderdaad moet men aannemen dat de CIA niet betrokken is geweest bij de staatsgreep, hoewel dat van verschillende kanten wordt beweerd. De feiten die aan het licht zijn gekomen hadden alle betrekking op Laos. Natuurlijk kon Sihanouk weinig ondernemen tegen de Vietnamese overmacht in zijn land, maar hij stond niet bepaald bekend als een vriend zonder meer van de communisten. Misschien heeft hij iets te handig geprobeerd tussen de klippen door te zeilen en speelde hij de Vietnamezen daarmee in de kaart. De schending van de overeenkomst van Genève kwam echter niet van de kant van de prins maar van de Vietnamezen die het land wederrechtelijk bezetten en gebruikten bij hun strijd in Zuid-Vietnam. Dat de Fransen de Vietnamezen opzetten tegen de Khmers is mij bekend, maar er bestaat voor welke slachting dan ook geen excuus, hoogstens een verklaring. Het is uit de berichten duidelijk geworden dat de regering Lon Nol de slachtingen zo niet aanmoedigde dan tenminste toestond. Dat alle leden van de oude regering zijn blijven zitten is een bewijs te meer dat de corruptie als zodanig niet het motief geweest kan zijn voor het opzij zetten van Sihanouk. De soevereiniteit van Cambodja wordt thans niet alleen meer geschonden door de Vietnamezen, maar ook door de Amerikanen die ongevraagd op Cambodjaans gebied zijn doorgedrongen — hoeveel begrip men overigens kan hebben voor het motief der Amerikanen om de eigen militaire positie in Vietnam te versterken.

Brandpreventie

Minister Beernink van binnenlandse zaken heeft de Tweede Kamer meegedeeld dat tussen vertegenwoordigers van de rijksoverheid, de vereniging van Nederlandse gemeenten, het bedrijfsleven, het verzekeringswezen en de stichting nationale brandpreventie, op het ogenblik een gesprek gaande is dat uitzicht biedt op nauwere en blijvende coördinatie op het terrein van de brandpreventie. Deze mededeling is even verheugend als belangrijk, omdat juist door een gebrek aan een dergelijke coördinatie, zowel in de particuliere sector, als in die van het bedrijfsleven vaak onnodige schade wordt toegebracht.

Hoe noodzakelijk samenwerking in dit verband is, wordt wel op een wat uitzonderlijke wijze onderstreept door de mededeling van de ambtgenoot van mr. Beernink, de heer Roolvink, dat uit een onderzoek is komen vast te staan, dat de coördinatie tussen de verschillende instanties in het Waterweggebied niet feilloos heeft gewerkt tijdens de recente brand bij de ENOK te Vlaardingen.

Men kan hier spreken van een merkwaardige coincidentie, waaruit duidelijk blijkt dat deze zaak nu eens energiek dient te worden aangepakt. Minister Roolvink heeft de Kamer inmiddels toegezegd bij zijn collega van binnenlandse zaken te zullen bevorderen dat aan coördinatie en samenwerking tussen de verschillende instanties in het Rijnmondgebied extra aandacht wordt besteed. Minister Beernink weet dus wat hem te doen staat, vooral nu de samenwerking op ministerieel niveau in het geding is gekomen.

STEMPHER

SINDS 1892

in het hart van Amsterdam

COMPLETE INTERIEURVERZORGING

•

DESKUNDIGE ADVIEZEN

FRANCO LEVERING DOOR GEHEEL NEDERLAND

Brandsteder

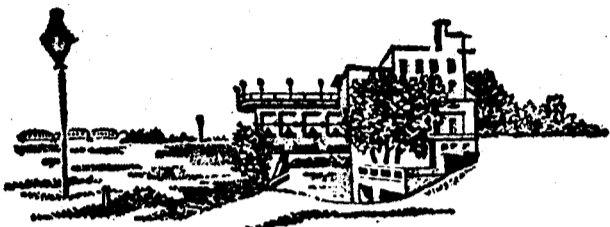
MEUBELN

VIJZELSTRAAT 115-119
AMSTERDAM - TEL. 245710

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND **RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON”** **VREELAND A/D VECHT**

BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

Rijnhotel-Arnhem

annex SAVOY-RESTAURANT

Hotel met sfeer en gesoigneerde keuken

RIJNTERRAS

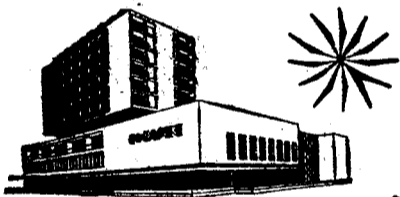
Onderlangs 10 - Arnhem - Tel. 085-427141

Hotel **Noordzee-Boulevard N.V.**

Tel. 01184-2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemond, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel: op alle kamers. Contr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

waar de gast ^koning is

Cocagne, levend middelpunt van een levende stad: perfecte outillage voor vergaderingen, congressen, shows, feestelijke bijeenkomsten: royale hotelaccommodatie, restaurant, café, petit-restaurant, bar en bowling. Speciale arrangementen bij feestelijke gelegenheden; Kerstmis - Nieuwjaar - Pasen - Pinksteren.

COCAGNE

RESTAURANT DES SPÉCIALITÉS. CAVE RENOMMÉE.
EINDHOVEN, VESTDIJK 47. TELEFOON 040-69288

Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”
UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen
Aparte film-, toneel-, concertzalen
Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070-555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

KASTEEL OUD-WASSENAAR **HOTEL - RESTAURANT**

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

vrijheid en democratie

„Leiden” in teken van stembus

Onze redacteur A. W. Abspool ziet in dit artikel terug op enkele hoogtepunten van de feestelijke verkiezingsmanifestatie die de VVD vorige week zaterdag hield in de Stadsgehoorzaal te Leiden.

Op onze druk bezochte en geïllustreerde goede verwachtingen feestelijk gestemde verkiezingsmanifestatie van jongelieden vrijdag in Leiden was er een hoogtepunt van dramatische aard. Het was de kleurfilm over Tsjecho-Slowakije van 1938 tot heden, gevolgd door de juft in film versimd en aangrijpende woorden van mevrouw Goudwaard uit Zeist, een Tjechische van geboorte.

De film bracht ons in dramatische beschrijving naar die wetteling van het Tsjecho-Slowakische volk voor zijn steeds weer bedreigde en verloten gegene nationale bestaan en eventuele vrijheid nog eens voor ogen. Mevrouw Goudwaard noemde deze film het voorbeeld van een volk dat in haar land de vrijheid verloren had gaan. Zij getuigde daarvan van haar dankbaarheid dat zij Nederlandse had mogen worden en niet onder diepe zult in de taal uit „Laat ieder de vrijheid en de democratie in zijn hart graven”.

De lezingster van deze film vormde de Amerikaanse volpreem over de vrijheid van meningsuiting. Zij gaf partijvoorzitter mevrouw Van Someren aanleiding over dit onderwerp in haar slotrede een aantal scherpzinnige opmerkingen te maken.

Vrijheid van meningsuiting

De vrijheid van meningsuiting is voorwaarde voor een vrije expressie, voor een voortdurende ontwikkeling van ideeën en een voortdurende vernieuwing van de maatschappij. Over verovering blijft onbetwistbaar achterwege zonder een vrije discussie van ideeën, zonder het elkaar inspireren en het steeds weer geconfronteerd worden met meningen van anderen. Het is deze vrijheid die voor ons maatschappij is bij de bevestiging van andere landen — en terecht! Wij hebben sympathie voor een bewind dat de vrijheid maximaal respecteert, zoals een land als Engeland. Wij hebben diep medelijden met de bewoners van landen waar deze vrijheid nog onbestaanbaar is zoals Rusland, Oostenrijk, Tsjecho-Slowakije, om er slechts enkele te noemen, en een lange rij.

Om aan te tonen dat die vrijheid zelfs in ons eigen land op het ogenblik bedreigd is, onbedreigd is naar wij het beeld over dat wij in ons vorige nummer van Vrijheid en Democratie gebuikten om aan te tonen waar de intolerantie en waar de tolerantie gelegen is. Op 30 april en 5 mei waren er ernstige demonstraties gericht tegen de vrijheid van het die deze dagen te veel wilden vieren. Het was een meêfveel eobter kan angstbaar worden gevoerd door hen die daarvan behoefte hadden.

Er werd op deze Leidse manifestatie de talrijke aanwezigen veel afwisseling geboden. Minister Witteveen toonde overtuiging aan hoe hij er met medewerking van en in goede samenwerking met zijn ambtenaren in geslaagd was de onder zijn voortgang verkiezingen in het opgeruide gemeente financiële situatie weer in evenwicht te brengen. Staatssecretaris De Koster van Nederlandse zaken, bevestigde zijn baan van goed en overtuigend spreker, die zijn niet aanvullende stof afstekend bekeerd. Mr. Van Riel was als steeds een aantal originele en prikkelende uitspraken te doen, die niet alleen ook naar buiten de nodige aandacht te trekken. Voor alle eobter was deze verkiezingsmanifestatie toch belang als een

Mevrouw Van Someren in gesprek met de heren Witteveen en De Koster

landelijk behaalde, vater samenvatting van de komende gemeenteraadsverkiezingen. Het was dan ook hierom dat mevrouw Van Someren en in het bijzonder onze fractievoorzitter in de Tweede Kamer mr. Geertsema de nodige aandacht aan de gemeentepolitiek wijdden.

Mevrouw Van Someren handhaafde tegenover de vergadering voor een zeer wettig besluit van onze gemeenten al zells nooddringende nieuwe theorieën van de PAK-gemeenten (inclusief D&A) over de aanstelling van de colleges van b en c, met nadruk het stampend dat bedoelde colleges een afspiegeling van de raad moeten zijn en samen met de raad de gemeente besturen.

Het was indertijd goed dat mevrouw Van Someren dat geluid juist in Leiden duidelijk het horen, want een PAK opereert dat bij voorbaat zegt: „Ik ben in het college te gaan zitten als het daarin de meerderheid krijgt. Dit PAK bestaat uit PVDA, PSP, DPH en D&A. Dit PAK trekt zijn voorkeuren terug als de financiële middelen van het rijk onvoldoende zijn. Mevrouw Van Someren had wel hoop dat de Leiden bewoners hun stad dit avontuur niet zouden meemaken. Maar tot welke natiesating een dergelijke opsliepingspolitiek kan leiden, blijkt wel hier.

Mr. Geertsema, als jurist en politicus niet alleen bekend met de theoretische zijde van het gemeenteverkiezing, maar als burgemeester levens voldeed op de hoogte van de so verschillende praktijk van het gemeentelijke bestuur, gaf zoals men in het verslag elders in dit nummer samengevat kan vinden, een aanzienlijk betoog weg aan voor het meer betrekken van de burgerij in het gemeentelijk bestuur dan die wetten D&A bepalen.

Ook het betoog van de heer Geertsema toonde overtuiging aan dat de VVD niet alles bij het vude wil laten. Maar veranderingen moeten wel goed doorzocht zijn, gericht op een wettelijke verbetering en geen schriftelijke belofte die alleen maar bedoeld zijn om publiekheid te stoffieren.

Wij geloven in het gezonde verstand van een betrouwbare deel van het kiezerschap. Wanneer wij zelf de laatste dagen 1966 de verkiezingsdag van de 30e juni althans nog doen wat wij kunnen om zoveel mogelijk kiezers voor de VVD naar de stembus te krijgen, mag in de grote meerderheid der gemeenten een versterkte liberale fractie worden verwacht. Ten voordele angstigheid van die gemeenten!

Volgende week woensdag

Volgende week woensdag, 3 juni, gaat Nederland weer naar de stembus, dit maal om de gemeenteraden te kiezen. De VVD heeft alle reden de verkiezingen met vertrouwen tegemoet te zien, mede gebet op het mooie resultaat dat onze partij bij de recente streeksverkiezingen behaalde.

Er is geen opkooptplicht meer. Wel, maar onze opvatting, de morele plicht om als vrij burger gebruik te maken van de democratische rechten die wij gelukkig in ons land genieten.

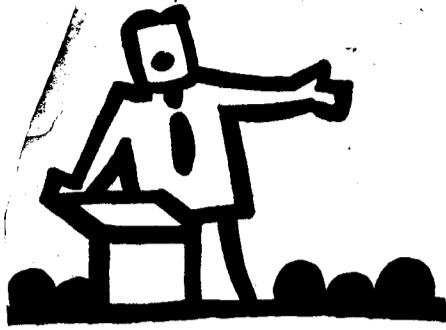
Het spreekt voor ons vanzelf dat alle leden van onze partij, zonder uitzondering, ter stembus zullen gaan. Wie daarvoor niet in staat is, zal zeker niet tevergeefs een beroep doen op het secretariaat van zijn afdeling om vervoersproblemen op te lossen. Wie, aan de andere kant, behulpzaam wil zijn bij het vervoer van hen die slecht ter been zijn, wordt vriendelijk verzocht zijn diensten aan te bieden, rechtstreeks aan de tenkokers of via het secretariaat van de VVD-afdeling in zijn woonplaats.

- Pagina 3: de voortgezette splitsing in de Fvun.
- Pagina 5: tussentijds begrotingsbeeld.
- Pagina 8 en 9: samenvatting van redevoeringen van vijf prominente sprekers.

Radio-uitzending van de VVD vrijdag 29 mei van 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum 1 (402 m.)

Kamerleden spreken

In deze rubriek worden openbare of tenminste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen worden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang).

Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
29 mei	Kampen	De buitenwacht; 20.00 uur	dr. K. van Dijk	—
29 mei	Haarlem	Brinkman; 20.00 uur	mr. W. J. Geertsema	—
29 mei	Moordrecht	—	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: Liberaal perspectief
29 mei	Maartensdijk	21.00 uur	H. Wiegel	—
29 mei	Barendrecht	van Ouds 't Raadhuis; 20.00 uur	drs. Th. H. Joekes	Onderwerp: De liberale kijk op ons woon-, werk- en leefklimaat; met Heine Noord en Heerjansdam.
29 mei	Hoogvliet	Scholengemeenschap Alb. Einstein	mr. H. E. Koning	politieke debatavond
29 mei	Baarn	Hotel de la Promenade; 20.15 uur	L. M. de Beer	Onderwerp: Waarom nu VVD stemmen?
29 mei	Asperen	—	mr. J. G. Rietkerk	—
29 mei	Monnickendam	restaurant de Waegh; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	—
30 mei	Purmerend	—	mr. dr. C. Berkhouwer mr. A. Geurtsen	Verkiezingsmanifestatie.
1 juni	Rotterdam	hotel Regina; 20.00 uur	mr. A. Geurtsen	politiek spreekuur
1 juni	's-Hertogenbosch	Eurohotel	mr. W. J. Geertsema	—
1 juni	Abbenbroek	—	ir. D. S. Tuijnman	—
1 juni	Doetinchem	Hotel „De Graafschap” 20.00 uur	H. Wiegel	Onderwerp: Actuele gemeente-problemen.
1 juni	Heemstede	wijkgebouw De Princenhof; 20.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: De VVD vooruit
1 juni	Hengelo	—	dr. K. v. Dijk	—
1 juni	Oosterhout	—	drs. Y. P. W. v. d. Werff	—
1 juni	Delft	Foyer Stadsdoelen; 20.00 uur	mr. H. van Riel	Debat georganiseerd door PvdA met dr. ir. A. Vondeling (PvdA).
1 juni	Borculo Neede Ruurlo	—	drs. Th. H. Joekes	—
1 juni	Emmen	—	R. Zegering-Hadders	—
9 juni	Elst	Jeugdherberg „Eikerkamp”	drs. G. M. V. van Aardenne	Werkweek 1e klassen Chr. Pedagogische Academie te Dordrecht.
12 juni	Amsterdam	—	mr. dr. C. Berkhouwer	Onderwerp: liberalisme in het Europa van morgen.
13 juni	Dalfsen	De Vechtstroom te Oudleusen; 20.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer drs. Th. H. Joekes mr. H. E. Koning	Congres JOVD.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Landdag Amsterdam

Op 25 mei hielden de vrouwen in de VVD hun landdag te Amsterdam, waarover u op pagina 3 meer kunt lezen. In onze, ditmaal bescheiden, rubriek was nog plaats voor een foto van de landdag, genomen tijdens de openingsrede van mevrouw Dettmeijer-Labberton. Achter de tafel ziet men van links naar rechts mevrouw De Roock-Bedding, mevrouw Veder-Smit, mevrouw Hamm-Tonnaer, de heer Hamm, mevrouw Buddingh-de Vreis Lentsch, mevrouw Hansen-v. d. Linden en mevrouw Vonhoff-Luyendijk.

Prov.dag Gelderland

Op 22 april werd onder voorzitterschap van mevrouw F. Kok-van der Bijl te Geldermalsen de Gelderse provinciale dag gehouden.

Mevrouw mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton belichte achtereenvolgens het bejaardenbeleid, de bijstandswet en het basisonderwijs.

De heer Zegering-Hadders maakte vervolgens de politieke balans op. Spreker schetste uitvoerig de ontwikkelingen, die zich na de laatste wereldoorlog in ons land op sociaal en economisch gebied hebben voltrokken. Veel is verbeterd, maar ook nieuwe problemen zijn ontstaan o.a. op het gebied van de land- en tuinbouw.

Beide Tweede Kamerleden hadden na afloop van hun inleidingen vele vragen te beantwoorden.

● In Purmerend is op 30 mei een verkiezingsmanifestatie. 's Morgens trekt een VVD-karavaan door de gemeente, voorafgegaan door een drumband. 's Middags zijn de kamerleden Berkhouwer, Geurtsen en Vonhoff en de raadsleden van de VVD in Purmerend aanwezig bij propagandakraampjes in de vier stadswijken. De dag wordt besloten met een feestavond in gebouw „De Doel”.

vrijheid en
democratie

De redactie van het partijblad **Vrijheid en Democratie** is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Heerengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactie-commissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De administratie (zowel voor abonnementen als voor advertenties) van het partijblad **Vrijheid en Democratie** is gevestigd te Rotterdam, Witte de Withstraat 73 (postbus 824). Telefoon (010)-111000, abonnementen toestel 219, advertenties toestel 224. Postrekening: 245103 ten name van administratie **Vrijheid en Democratie** te Rotterdam.

ALLE
VERZEKERINGEN

●
HYPOTHEKEN

●
FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

VRINS

araweg 5 wassenaar tel. 01751-5675*

algemeen
secretariaat

secretariaat
tweede kamer fractie

Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telefoon: (070)-614911.

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Aankondigingen

Bokma het allerbeste!
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

Voortgezette splitsing in PvdA

Wat velen reeds lang hadden zien aankomen is thans geschied. De heer F. J. Goedhart (voor zijn vrienden: Frans Goedhart) is uit de Partij van de Arbeid getreden en heeft zich aangesloten bij de reeds enkele maanden eerder van de PvdA afgesplitste nieuwe partij "Democratisch Socialistisch '70" (DS'70). Hij deed dat te zamen met zijn fractiegeenoot uit de Tweede Kamer de heer W. J. Schuitemaker.

Deze tweemansfractie zal naar verwachting eerstdaags nog worden uitgebreid met een derde lid, de Eindhovense mevrouw S. van Veendendaal, een der oprichters van DS '70, die dan de aftredende PvdA-er dr. Taps zal vervangen.

Het geschil over Cambodja is ten slotte de naaste aanleiding geworden tot deze voor een Kamerlid met bijna 25 parlementaire dienstjaren in de PvdA-fractie toch wel zeer moeilijke beslissing. Het was echter niet meer dan de druppel die de politieke emmer van bezwaren en ergernissen deed overlopen. Sedert Nieuw Links met zijn radicaal-activistische en defaitistische doelstellingen de Partij van de Arbeid heeft weten te overrompelen en daar de lakens uitdeelt, was voor lieden als Goedhart, mr. Drees jr., prof. Mazure, Schuitemaker en anderen duidelijk geen plaats meer in de Partij van de Arbeid. Juist nog in ons vorige nummer hebben wij mr. Drees geciteerd bij diens uiteenzetting van de vele hoogst ernstige bezwaren tegen de huidige politiek van de Partij van de Arbeid.

In niet mis te verstane bewoordingen heeft de heer Goedhart in zijn afscheidsbrief aan fractievoorzitter Den Uyl de onbetrouwbare houding van de fractie tegenover de NATO geschetst. Zij laat zich meer en meer in met „die heterogene internationale pressiegroep, waarin men communisten, anarchisten, hervormde predikanten, pacifisten, aanhangers van Nieuw Links, rooms-katholieke utopisten, enz. naast elkaar aantreft, die — of men wil of niet — steun verleent aan de communistische wereldveroveraars en zoveel mogelijk afbreuk doet aan de politiek van de Verenigde Staten van Amerika, het bolwerk van de vrije wereld, van welks kracht

het behoud van onze eigen vrijheid en democratie ook afhankelijk is.”

In dit verband is het trouwens typerend, dat o.a. Amerikaanse bouwvakarbeiders zich daadwerkelijk tegen de naar het terrorisme overgaande studentenrellen verzetten en dat het grootste vakverbond ter wereld, de 13 miljoen leden tellende AFL-CIO, zich achter de politiek van president Nixon in deze heeft geplaatst.

Niet de Amerikanen en Zuid-Vietnamezen, maar Noord-Vietnam en de Vietcong hebben de Cambodjaanse grenzen (reeds lang geleden) geschonden en gebruikten dit land als opslagplaats en aanvalsbasis tegen de Amerikanen. Het besluit van president Nixon om de vijand in deze stellingen aan te pakken is militair (en voor hem dus ook: politiek) een waagstuk geweest. Heeft het succes, zodat het inderdaad de oorlog verkort en uiteindelijk de terugtrekking van de Amerikaanse troepen versnelt, dan zal men hem achteraf gelijk geven; blijft het succes uit, dan zal hij ongelijk krijgen en wordt zijn positie precair. Zo ligt het nu eenmaal.

„Doorbraakpartij”

Terug naar ons eigen land. De aanhangers van DS'70 zijn overtuigde socialist en als zodanig onze politieke tegenstanders. Voor ons zullen zij geen concurrenten zijn. Wel o.a. voor D'66. De heer Goedhart noemde zijn nieuwe groep een echte „doorbraakpartij.” In Rotterdam bijvoorbeeld bestaat zij slechts voor een derde deel uit voormalige PvdA-leden. De rest komt uit D'66 en uit de KVP (aldus de heer Goedhart).

Voor ons is vóór alles van belang, dat DS'70 op twee hoofdpunten betrouwbaar is. Op het buitenlands-politieke terrein ten opzichte van de NATO, op het binnenlands-politieke terrein ten opzichte van de beginselen van de democratische rechtsstaat en de handhaving van de rechtsorde in onze samenleving. Hier van uitgaande zal het ons een genoegen zijn, op de punten waarin wij wel verschillen, met deze nieuwe politieke groepering op faire wijze waar nodig de degens te kruisen.

A. W. ABSPOEL

Cambodja

Tijdens het debat in de Tweede Kamer over de ontwikkeling in Indo-china zei de heer Goedhart op 13 mei o.a.:

Degenen, die hier te lande de actie van de Amerikaanse New Left menen te moeten steunen, hebben zich gezamenlijk op de Nederlandse regering gestort omdat deze bij monde van de premier verklaard heeft begrip te hebben voor het besluit van Saigon en Washington om op te treden tegen de communistische troepenconcentraties aan de andere kant van de grens van Cambodja. Ik voel niet de minste behoefte om aan deze kritiek mee te doen. Iedereen, die iets van de situatie in Indo-China afweet, moet kunnen begrijpen dat dit jongste optreden een politieke en militaire noodzakelijkheid was geworden. Nadat prins Sihanouk, een soort van Cambodjaanse Soekarno-figuur, die jarenlang de comedie heeft opgevoerd van de Cambodjaanse neutraliteit, ten val was gebracht is hij steun en heul gaan zoeken bij Moskou, Peking en Hanoi. Communistische troepen uit Noord-Vietnam rukten steeds verder Cambodja binnen en zij waren reeds op weg om de hoofdstad Pnom Penh te veroveren. Als men dit allemaal maar rustig had laten begaan, dan zouden de gevolgen niet te overzien zijn geweest. Men hoeft werkelijk niet over uitvoerige en volledige rapporten van militaire inlichtingendiensten te beschikken en een gedetailleerd overzicht van de militaire situatie in Zuid-Oost-Azië ter beschikking te hebben om dit te kunnen begrijpen. Ik voor mij heb dan ook niet alleen begrip voor de jongste gebeurtenissen, maar ik vind de genomen besluiten alleszins logisch, want ze waren onvermijdelijk.

Vrouwen hielden landdag

Maandag 25 mei heeft de Organisatie Vrouwen in de VVD in een van de zalen van het RAI-congrescentrum te Amsterdam haar jaarlijkse landdag gehouden. Zoals voor de hand lag, aan de vooravond van de gemeenteraadsverkiezingen, werd tijdens de door ongeveer honderd dames bijgewoonde bijeenkomst vooral aandacht besteed aan de gemeentepolitiek.

Nadat mevrouw A. F. M. Hamm-Tonnaer, centrale-vertegenwoordigster van Amsterdam de aanwezigen namens het organisatiecomité welkom had geheten, opende de presidente van de Organisatie, mevrouw mr. M. N. W. Dettmeyer-Labberton, de bijeenkomst.

De eerste van vier korte inleidingen hield mevrouw H. Buddingh-de Vries, die vertelde over haar ervaringen in de gemeenteraad van Veendendaal, waar zij — als enige vrouw in de hele raad overigens — een één-vrouws-fractie bemant. Zij is van mening dat veel meer vrouwen lid van een gemeenteraad zouden kunnen zijn. Voor het lidmaatschap zijn nodig, zo zei zij: zelfvertrouwen, het vermogen om je gedachten te kunnen formuleren, de kunst om je aan te passen en voortvarendheid. Als eenling in de raad kun je beslissen wel wat bereiken, zij het veelal achter de schermen, waardoor de successen meestal in het verborgene blijven.

Mevrouw J. P. Hansen-v.d. Linden, kandidaat voor de gemeenteraad van Emmen, schetste de groei van haar gemeente van agrarisch dorp (2700 inwoners in 1850) tot industriekern (80.000 inwoners thans) en wees op een aantal met zo'n groei gepaard gaande problemen. Problemen van een geheel andere aard overigens dan mevrouw L. Vonhoff-Luijendijk, lid van de Amsterdamse gemeenteraad, aanstipte. Zij vindt het raadswerk „boeiend maar vermoeiend.” Het grote tekort op de hoofdstedelijke begroting maakt het werk niet zo bevredigend: „er is weinig lol aan om met plannen en voorstellen te komen, want je weet van tevoren dat er toch geen geld voor is,” zo sprak zij wat bedroefd. Zij is ook van mening dat in een grote stad een raadslid niet of nauwelijks de prioriteiten kan overzien.

De Amsterdamse VVD-wethouder G.

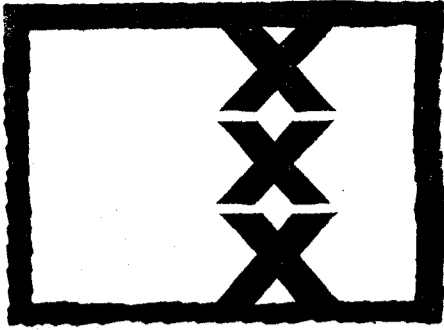

Geanimeerd gesprek tijdens de koffie tussen de presidente van de Organisatie Vrouwen in de VVD, mevrouw Dettmeyer (links) en de echtgenote van Amsterdams burgemeester, mevrouw Samkalden (midden), terwijl mevrouw Scheltema lachend toehoort. Op de foto onder een overzicht van de zaal

K. J. M. Hamm wees in een korte inleiding op enkele aspecten van de economische bedrijvigheid rond de hoofdstad en haar haven, waarbij hij het verkeersprobleem (aanleg stadsspoor o.a.) essentieel noemde.

Na een gemeenschappelijke lunch maakten de dames een rondvaart door de grachten, die besloten werd met een bezoek aan de nieuwe zeer moderne vuilverbrandingsinrichting in Amsterdam-Noord.

AMSTERDAM

● Op 1 juni houdt de VVD in Krasnapolsky om acht uur 's avonds een verkiezingsmanifestatie, waar mevrouw H. van Someren-Downer en lijsttrekker H. H. Jacobse zullen spreken. In hetzelfde gebouw komt de partij op 3 juni bijeen om de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen te vernemen.

● De studiegroep onderwijs zal op donderdag 11 juni weer van start gaan. In het secretariaat, 's avonds om acht uur spreken mevr. L. Vonhoff-Luyendijk en drs. G. de Zeeuw over doelstellingen van het onderwijs en de onderwijsparagraaf in het komende verkiezingsprogramma. Leden en belangstellenden zijn welkom.

● Op het internationale anti-lawaai-congres te Groningen zijn onlangs enkele aanbevelingen inzake lawaaibestrijding gedaan. Drs. A. Pals heeft b. en w. van Amsterdam aandacht daarvoor gevraagd. Voorts hebben de heren H. H. Jacobse en G. W. Keja b. en w. in schriftelijke vragen gewezen op resp. de noodzaak van meer parkeerruimte bij het Ajaxstadion en de slechte riolering in de buurt van de Nachtegaalstraat.

● Het secretariaat is gevestigd aan de Vondelstraat 60, telefoon 128914.

Gedevalueerd gebaar

LANGZAMERHAND beginnen de in sommige kringen zo bejubelde buitenparlementaire acties te herinneren aan het verhaal van de dorpsnonozele die al te vaak „wolf” riep zodat de boeren toen er eenmaal werkelijk een wolf was hem niet meer te hulp kwamen. De golf van protestgedragingen, protestbrieven, protestcirculaires en protestacties wordt zo uitgebreid dat de aandacht ervoor steeds geringer wordt. Waar nog bij komt dat de meeste van die protesten weinig meer zijn dan gebaren in de sfeer van „ik vind dit of dat niet goed.” Het gevolg van een dergelijk misbruik van het recht tot betoging is dat de waarde van het gebaar zeer ernstig is gedevalueerd.

De vele brieven van protestgroepen aan leden van het koninklijk huis, aan regeringen, aan lagere overheden, de handtekeningenverzamelingen van gewoonlijk telkens weer dezelfde actievelingen, de georganiseerde ordeverstoringen beginnen hun effect door overmaat van gebruik te verliezen. Vandaar dat voortdurend weer naar spectaculairder middelen moet worden gegrepen want ook de kranten krijgen er genoeg van telkens weer als reclameagenten op te treden. Dan vervalt men tot gedragingen die niet meer in redelijke verhouding staan tot het doel. Een voorbeeld is de blokkering van de toegangswegen tot Schiphol om de aandacht te vestigen op de geluidshinder. Een ander voorbeeld is de schoolstaking.

In beide gevallen staat het middel niet in redelijke verhouding tot het doel. Niemand zal ons ervan verdenken de

geluidshinder van vliegtuigen luchtig op te vatten, integendeel is onbetwist de felste groep die daartegen strijdt de VVD-fractie in de Amsterdamse gemeenteraad. (Misschien is het dan ook wel een partijpolitiek stuntje geweest de Schipholweg te blokkeren, waarbij enkele PSP-leden pamfletjes uitdeelden aan de gedupeerde reizigers). Maar het verstoren van het normale verkeer brengt hier geen oplossing, het enige resultaat is dat de eerbied voor het recht van andersdenkenden nog verder wordt verminkt.

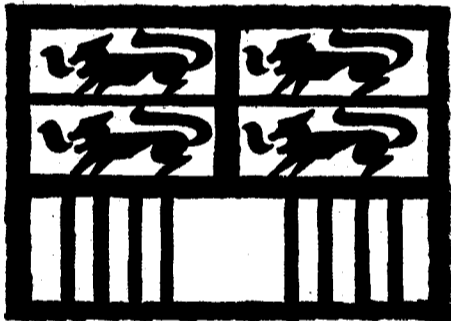
Bij de schoolstaking van vorige week is wellicht het schrijnendste bewijs van onzuiverheid de foto in enkele kranten geweest waar in een kleuterschool een onderwijzeres met enkele kinderen te zien was. De onzekerheid waarin de kinderen zijn gebracht door het verstoren van hun vertrouwde orde heeft wethouder Koets verderfelijk en funest genoemd. De hele actie is een pure vorm van kinderexploitatie geweest voor een demonstratie die bovendien was gebaseerd op een valse voorstelling van zaken. De Amsterdamse leerkrachten werken zeer hard om de bijna onmogelijke taak te vervullen, in een „rapport” van de kabouters is gezegd dat 25 pct. ziek of afwezig was, feiten tonen aan dat zelfs in maart van dit jaar het aantal absentes nauwelijks 4 pct. was.

De kwaadsappige uitlating van kabouters dat de ongehoorzaamheid moet worden bevorderd, wordt met dergelijke acties op listige wijze gerealiseerd. Het sollen met ethische waarde is een gevaarlijk spel.

Wellicht heeft ook dit verschijnsel te maken met de snel naderende gemeenteraadsverkiezingen. Want de begeerte naar verlenging van zijn speelperiode in de gemeenteraad heeft Roel van Duijn stevig te pakken. En als er nu maar genoeg kiesgerechtigden hun stemrecht ongebruikt laten is er een goede kans dat hij opnieuw enkele jaren de gelegenheid krijgt de vergadertijd van de Amsterdamse volksvertegenwoordiging voor zijn o.i. schadelijke spelletjes te gebruiken.

Intussen maakt ook D'66 zich op voor de verkiezingen. Niet met duidelijke uitspraken over wat zij zich in het belang van Amsterdam voorstelt, maar meer in het zoeken naar verbindingslijnen naar andere partijen en groeperingen. Allerlei brieven zijn geschreven naar allerlei verenigingen en groepen, die eigenlijk allemaal erop neerkomen dat deze partij die het pragma tot dogma heeft verheven het ermee eens is.

Er is zelfs (wellicht in navolging van het Jordaanbezoek van de VVD-Kamerleden een kroegentocht door de Jordaan georganiseerd die weinig meer is geworden dan een kroegentocht sec. Zo heeft op het ogenblik iedere groepering zijn drukke bezigheden. De PPR zoekt medestanders voor het „stadhuis-staat-op-de-Dam” standpunt, de CPN schaarde zich achter de schoolstaking, de PvdA verkoopt de huid van de ongeschoten beer door alvast alle mogelijk zetelverdelingen voor een programcollege te bedenken. Het lijkt ons beter om eerst maar eens 3 juni af te wachten.

ROTTERDAM

● Het liberale gemeenteraadslid W. Baggerman heeft langs de weg van schriftelijke vragen de wethouder voor de economische aangelegenheden eraan herinnerd dat nog niets is gedaan om de veemarkt weer behoorlijk onder dak te brengen. De heer Baggerman vraagt wanneer de wethouder overeenkomstig zijn toezegging, gedaan in de raadsvergadering van 19 maart jl., met de herstelwerkzaamheden wil laten beginnen.

● Woensdagavond 3 juni houdt de afdeling Rotterdam een bijeenkomst in het Rijnhotel. Daar zullen de uitslagen van de verkiezingen voor de gemeenteraad en de Rijnmond bekend worden gemaakt. Belangstellenden zijn omstreeks half acht al welkom.

● Eveneens in het Rijnhotel houdt de afdeling op 16 juni 's avonds 8 uur een zogenaamde nieuwe-gezichten-avond. Bij deze gelegenheid komen zich de volgende nieuwe kandidaten voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer aan de leden voorstellen: mejuffrouw mr. A. Kappeyne van de Coppello, de heren G. W. Keja, drs. G. M. V. van Aardenne en waarschijnlijk drs. J. F. Scherpenhuizen.

● Het bureau van de VVD - Rotterdam is gevestigd Avenue Concordia 83. Telefoon 133995.

Twee maten

OP aanbeveling van het dagelijks bestuur heeft de Rijnmondraad tot de regering het verzoek gericht een wijziging van de wet op het openbaar lichaam Rijnmond te willen bevorderen. De Rijnmondraad heeft dit verzoek verzeld laten gaan van een voorontwerp van wet dat de voorzitter, de heer W. A. Lubbe, op papier had gezet nadat het overleg met de gemeenten over de toekomstige structuur van het openbaar lichaam was vastgelopen.

Dit voorontwerp van wet was in eerste aanleg bijgeschaafd door de commissie. De Rijnmondraad van zijn kant heeft dit proces geducht herhaald. Bij de behandeling van deze materie in zijn laatste vergadering zijn niet minder dan vier moties en tweeëntwintig amendementen ingediend.

Van de moties werden er twee aangevaard. Een behelste het verzoek aan het dagelijks bestuur na te gaan welke gemeentelijke taken reeds nu voor overdracht aan Rijnmond in aanmerking komen. De andere bepleitte een eigen financieel statuut.

Een motie van de socialist Versloot, welke motie voor het openbaar lichaam de vorm van het stadsgewest als einddoel zag, werd verworpen. Waarbij voor goed begrip van zaken moet worden opgemerkt dat dit stadsgewest zou moeten worden gecreëerd naar het concept van de Wiardi Beckmanstichting. Bij een andere motie-Versloot, pleitende voor het systeem van de gekozen voorzitter, staakten de stemmen. Daar moet dus in de volgende vergadering opnieuw over worden gestemd.

De helft van de tweeëntwintig amendementen was afkomstig van de staatkundig-gereformeerde fractieleider Kleinbloesem. Zij hadden voornamelijk betrekking op het lijstje van rechtstreekse taken die aan het openbare lichaam zouden moeten worden toevertrouwd. Meer in het bijzonder spraken de amendementen zich uit tegen taken als het regelen van de industrievestiging en het aanleggen, onderhouden en exploiteren van zeehavens en

daarbijbehorende terreinen. Al deze moties werden verworpen.

Het waren bezwaren van deze aard die ten slotte negen leden van de confessionele fractie aanleiding gaven tegen het verzoek aan de regering te stemmen. Daar kwamen dan nog twee communistische tegenstemmers bij met hun eigen motieven. De andere amendementen werden allemaal aangenomen zonder dat de strekking van het voorontwerp van wet, ook wel de schets genoemd, er wezenlijk door veranderde.

De discussie van de Rijnmondraad over dit onderwerp duurde acht uur. Het heeft geen zin daar nu nog breedvoerig bij stil te staan. Om een bepaalde reden vragen wij slechts de aandacht voor uitlatingen van de socialist Versloot over een brief van D'66 waarin gevraagd was de beslissing over de schets aan te houden tot de nieuwe Rijnmondraad in functie zou zijn getreden. In de brief werd de schets zo belangrijk genoemd dat de zittende raad -- als niet meer getrouwe afspiegeling van de politieke verhoudingen -- er geen beslissing over zou mogen nemen.

De heer Versloot verklaarde het daarmee in het geheel niet eens te zijn. De Rijnmondraad in zijn huidige samenstelling is bij de voorbereiding van de structuurwijziging zo nauw en zo langdurig betrokken geweest, dat het zijn plicht is het werk af te ronden.

Waarom halen wij dit standpunt nu zo nadrukkelijk voor het voetlicht? Omdat het gewestelijk bestuur van de PvdA en het bureau van de socialistische fractie in de Rotterdamse gemeenteraad vrijwel op hetzelfde ogenblik bekendmaakten dat zij na diepgaand overleg met de actiegroep Schone Randstad-zuid tot de conclusie waren gekomen, dat een beslissing over de eventuele vestiging van een hoogoven- en staalbedrijf op de Maasvlakte niet door de zittende, maar door de nieuwe gemeenteraad van Rotterdam behoort te worden genomen.

Er wordt in de PvdA dus kennelijk met twee maten gemeten. Eén maat die niet of nauwelijks door Nieuw Links wordt bepaald en één maat die zoveel te meer onder de invloed van deze radicale groepering staat. Het is duidelijk dat Nieuw Links niet slechts op landelijk, maar ook op gewestelijk niveau bezig is in belangrijke mate de dienst uit te maken.

Dat niet iedereen daarvan gediend is blijkt uit het voorbeeld van de heer L. den Adel, de middenstandsspecialist in de socialistische gemeenteraadsfractie, die in de laatste raadsvergadering een verklaring heeft voorgelezen waarin hij -- met de bewogenheid van een man die zich vele, vele jaren aan een partij verknocht heeft gevoeld -- de redenen heeft opgesomd die hem hebben bewogen tot het opzeggen van zijn partijlidmaatschap.

Hij heeft inmiddels aansluiting gezocht bij DS'70. Op de kandidatenlijst van deze nieuwe partij voor de gemeenteraadsverkiezing staat hij op de tweede plaats. Daardoor meent hij een redelijke kans te maken in de nieuwe raad terug te keren. In afwachting daarvan blijft hij, zoals hij dat zelf noemt, gewoon als Leen den Adel deel uitmaken van de zittende raad.

Voor uw was
naar
BORGH

Tevens adres voor Chemisch Reinigen
N.V. STOOM- EN CHEMISCHE WASSERIJ

v.h. C. D. BORGH & ZN.

Bellevooystraat 75 - Rotterdam - Telefoon 232631 - 236235

Sociale verzekering in beweging

door
 drs. G. M. V. van Aardenne,
 voorzitter van de
 sociaal-economische
 commissie van de VVD

Als zoveel andere zaken is ons systeem van sociale verzekering veel eerder in algemene discussie gekomen dan was verwacht. De wensen op dit gebied, die het verkiezingsprogramma van de VVD in 1967 formuleerde, leken toen velen geen kans te hebben op praktische verwezenlijking, gezien de heersende opinie ook bij de confessionele partijen. Maar ziet — nu geeft zelfs oud-minister Veldkamp, die zich graag beschouwd ziet als architect van ons sociale verzekeringsstelsel, in een interview met De Telegraaf suggesties over een beperkt eigen risico en beperking van de kinderbijslag.

Wat is er dan wel gebeurd? In feite is er hetzelfde conflict dat we zien bij de heffing van de directe belastingen, een conflict tussen de wens naar meer individuele bestedingsmogelijkheden en naar meer collectieve voorzieningen. Wordt van de individuele welvaartsgroei te veel afgeroomd dan zoekt de individuele burger ontsnappingsmogelijkheden; kan hij afwentelen dan gebeurt dat, niet — zoals ook de president van de Nederlandsche Bank nog eens onderstreept heeft — als gevolg van een grotere inflatoire druk.

Dringende wensen

Ook het afromen van het inkomen voor de sociale verzekering ligt niet meer goed nu een gelijkblijvend pakket van voorzieningen ieder jaar een hogere procentuele premie eist. Een berekening van het Centraal Planbureau geeft een jaarlijkse stijging in het tijdvak 1968-1973 aan van gemiddeld 10,6 pct.; dat betekent dat jaarlijks 1 pct. van de „produktiviteitsruimte“ nodig is voor gelijkblijvende voorzieningen. En dat terwijl er nog dringende wensen zijn vooral op het gebied van de pensioenvoorzieningen. Het rapport van de Sociaal-Economische commissie van de VVD „Pensioenen nu“ doet op dat terrein duidelijke voorstellen. Voorts zijn er nog wensen op het gebied van de arbeidsongeschiktheidsverzekering. A propos, in 1969 is voor f 14.000.000.000,- aan sociale verzekeringsuitkeringen verstrekt.

Het is duidelijk dat het vooral van de socialistische zijde bepleite voeden van de sociale verzekeringsfondsen uit de algemene middelen (die door belastingen worden opgebracht) geen oplossing geeft. Naar mijn mening moet er overigens ook principieel naar gestreefd worden dat toerekenbare uitgaven door aparte heffingen of premies worden ge-

dekt. Men kent dan de dienst waarvoor men betaalt. Komt echter alles uit de grote, ondoorzichtige pot in Den Haag dan vervaagt het kostenbesef.

Het afnemen van de stijging van de premiedruk bij realisering van enige nieuwe voorzieningen zal dus de kant moeten uitgaan van een beperkt eigen risico. Dat betekent dat men een deel der uitgaven zelf moet bekostigen; dat kan per persoon mee- of tegenvallen, gemiddeld betekent het uiteraard slechts een verschuiving. Heel duidelijk wordt dat als het eigen risico zo groot zou worden dat men het weer zou willen verzekeren.

Commissie-Vos

Dat is het geval bij het voorstel van de staatscommissie-Vos, die de ziekenhuisverpleging en specialistenkosten in de AWBZ (volksverzekering) wil onderbrengen en de rest van de fondsverstrekkingen in een vrijwillige verzekering.

Van meer belang lijkt de gedachte om in de ziekwet één voorgeschreven wachttag in te voeren. Vele bedrijfstak-

ken kennen nog wachtdagen, vele ook niet meer. Men kan stellen dat het risico van een wachtdag (evt. verder te beperken tot een maximum per jaar) thans door iedereen gedragen kan worden, een andere situatie dus dan het restant-ziekenfondspakket waar een aanvullende verzekering niet gemist kan worden. Daar komt nog bij dat juist de kosten van de ziekwet door het snel toenemend ziekteverzuim bijzonder sterk oplopen.

Een ander onderwerp door de commissie-Vos aangesneden betreft het bij de meeste sociale verzekeringen niet corresponderen van premie en uitkeringen (de ziekwet, WW en WAO zijn uitzonderingen, daar zijn premie en uitkering aan het loon gerelateerd). De commissie is ten deze niet consequent:

aan de ene kant bepleit zij optrekken van de premiegrens op grond van de socialistische gedachte (maar bij de desbetreffende inkomensgroepen is de premie steeds hoger dan eigenlijk met de uitkering correspondeert en bovendien zitten zij juist in de beruchte pro-

Vervolg op pagina 13

POLITIEK

vraagt kennis van zaken

- Het kiesrecht
- Partijstelsel
- Organisatie Politieke Partijen
- Inspraak en medezeggenschap
- Pressiegroepen
- Nieuwe bestuursvormen
- Ruimtelijke ordening
- Europese integratie
- Ontwikkelingshulp

Dit zijn slechts enkele onderwerpen uit de cursus Burgerschapkunde.

Deze cursus is ontstaan met medewerking van alle politieke partijen.

40 schriftelijke lessen met een totaal lesgeld van slechts f 25,—.

Vraag nog heden gratis prospectus onder nr. VD bij Stichting Burgerschapkunde, Postbus 349 te Leiden.

Tevens kunt u zich inschrijven op de cursus voor gemeenteraadsleden, 25 schriftelijke lessen voor f 20,—.

Prospectus + aanmeldingskaart te verkrijgen bij bovenstaand adres.

Tussentijds begrotingsbeeld

Minister Witteveen heeft bij de algemene politieke en financiële beschouwingen in de Tweede Kamer van het vorig jaar toegezegd in het voorjaar van 1970 een nota aan de Kamer uit te brengen over de uitvoering van de begroting-1970.

Vorige week heeft de minister deze belofte ingelost. Het geven van een tussentijds overzicht van de uitvoering van de begroting mag een aanwinst worden genoemd. Wij hopen, dat een dergelijke nota regel zal worden. Zo'n eis wordt gesteld aan ondernemingen om door middel van kwartaalcijfers de aandeelhouders op de hoogte te houden van de ontwikkeling van het bedrijf. Voor de openbare financiën geldt zulk een openheid ook. Vorige jaren gaf de Miljoenennota voor de komende begroting wel een overzicht van de uitvoering van de begroting van het lopende jaar, maar dit was dan reeds voor driekwart verstreken. Nu de Tweede Kamer een overzicht ontvangt nog vóór het zomerreces kan zij zich rekenschap geven van de uitvoering van de begroting. Tot onderricht bij eventuele votering van aanvullende uitgaven.

Stringent beleid

Er is thans nog gerede aanleiding deze mededelingen toe te juichen. Er zijn normaal — meestal overschrijdingen die dan door een supplettoire begroting later worden gesanctioneerd. Een overzicht hiervan komt pas later. Dit jaar zouden er belangrijke overschrijdingen zijn, waartegenover de ontvangsten bij de raming tep achter zouden blijven. Met name wat de omzetbelasting betreft.

Uit de Nota blijkt thans, dat dank zij

het stringente begrotingsbeleid de pessimistische opvattingen of geruchten ongedaan zijn. Wel zullen de ramingen — exclusief de f 150 miljoen hogere salariskosten — f 317 miljoen tegenvallen, maar hiervan zal bijna f 100 miljoen door de betrokken departementen binnen eigen begroting moeten worden opvangen. Verder kan f 124 miljoen door compensatie worden gespreid over het geheel der begroting en kunnen enkele niet-belastingontvangsten hogere baten opleveren (b.v. winstuitkering Nederlandsche Bank, hogere winst P.T.T.)

Wat de belastingontvangsten betreft kan op grond van de opbrengst in de eerste 3 maanden een hoger bedrag — f 125 miljoen worden geraamd. De raming van de omzetbelasting, die in 1969 zo tegenviel, kan worden gehandhaafd. Voor de — wellicht uit politiek oogpunt — geuite bezorgdheid voor de opbrengst van dit middel is derhalve geen aanleiding.

Per saldo is het herziene begrotingstekort met ruim f 100 miljoen toegenomen, wat op een begroting van f 29 miljard en gezien de stijging van de uitgaven waarvoor de Schatkist in de loop van dit jaar alleen al door de salarisverhogingen wordt gesteld niet verontrustend is te noemen.

Daarentegen mag men wel bezorgd zijn over de financiering van het begrotingstekort. Dit was oorspronkelijk voor de gehele begroting geraamd op f 2,2 miljard, het totale te financieren budgetaire tekort op f 2,5 miljard, waarvan uit de voorinschrijfrekening van de Rijksfondsen f 1,6 miljard kon worden geput. Het resterende bedrag van ca. f 1 miljard zou op de kapitaalmarkt moeten worden gedekt. Dit jaar zijn al drie staatsleningen gemiddeld,

die tezamen f 475 miljoen hebben opgeleverd voor de Schatkist. Het is bekend, dat de kapitaalmarkt — nationaal en internationaal — in een deplorabele toestand verkeert. De jongste staatslening, waarvan f 150 miljoen kon worden geplaatst was bepaald geen daverend succes. Het zal de Schatkist moeite kosten het nog resterende bedrag van de f 1 miljard op de open markt te dekken en op een geschikte wijze te consolideren.

Bevoegdheden

Tenslotte nog iets over de positie van de minister van financiën in het kabinet en tegenover de Staten-Generaal. De huidige Comptabiliteitswet geeft hem wel enige bevoegdheden, maar beperkte. Ten slotte is hij verantwoordelijk voor zijn departement, d.z. de financiën. In 1916 is minister van Gijn afgetreden omdat de meerderheid van de ministerraad hem enige controle over de besteding van de toen aan de minister van landbouw toegestane levensmiddelenkredieten weigerde, hoewel de besteding hogere uitgaven in de toekomst kon impliceren. Wij vernemen thans uit de Nota, dat het kabinet enkele richtlijnen heeft afgesproken, n.l. om overschrijdingen zoveel mogelijk te vermijden;

onvermijdelijke overschrijdingen zullen worden gecompenseerd op het betrokken begrotingshoofdstuk, tenzij die overschrijdingen van uitzonderlijke aard zijn in welk geval zij binnen het totaal van de begroting zullen worden gecompenseerd. De positie van de minister van financiën in het kabinet wordt door deze richtlijnen versterkt wat ongetwijfeld in deze tijd van subsidies aan de lopende band wel nodig is.

Onze medewerker mr. J. van Galen bespreekt in nevenstaand artikel de nota van minister Witteveen over de uitvoering van de begroting-1970.

Woon- en leefmilieu

DEN HAAG

● Ter voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen heeft de afdeling Den Haag van de VVD een uitstekende folder gemaakt waarin het urgentieprogramma is weergegeven. Voorts zijn verscheidene bijeenkomsten gehouden die waardevolle gegevens omtrent de inzichten van de burgerij hebben opgeleverd.

● Op 29 en 30 mei en op 1 en 2 juni zal de VVD met een kraam aan de Hofweg staan, daar zal steeds een raadslid aanwezig zijn voor het beantwoorden van vragen. Bovendien zullen in de lunchpauze op die dagen speciale bijeenkomsten worden gehouden in het Bijoutheater aan het Spui waar kandidaat-raadsleden aanwezig zullen zijn. De bijeenkomst op 2 juni zal in het Bijoutheater in het bijzonder voor de vrouw zijn.

● Het secretariaat is gevestigd aan de Leuvenestraat 20 te Scheveningen, telefoon 554440. Het secretariaat beschikt thans over een antwoordapparaat zodat ook buiten kantooruren vragen en mededelingen kunnen worden gedaan.

Het is een veel gehoord verwijt van de kiezers, dat politieke partijen vaak zoveel beloven, maar die beloften lang niet altijd nakomen. Vooral met de schrikbarende woningnood wordt nogal eens een politiek spel bedreven. De VVD zal zich in de komende dagen hieraan niet schuldig maken. In de eerder genoemde folder worden geen aantallen woningen genoemd, die gebouwd moeten worden. Terecht, naar onze mening.

We weten slechts, dat minister Schut voor de Haagse agglomeratie ruim 24.000 woningen voor de komende drie jaar beschikbaar heeft gesteld.

De KVP'er Borghols kon dit weten; nimmer zei hij dezer dagen, dat er 40.000 woningen in de agglomeratie gebouwd zullen (moeten) worden. Dat is een onuitvoerbaar zaak. Zelfs moest wethouder Hijlkema in alle oprechtheid in de laatste raadsvergadering verklaren, dat hij zijn hart vast houdt voor dat magische getal van 24.000. Dat is tenminste eerlijk.

De VVD denkt daar ongeveer gelijk over, maar dat wil niet zeggen, dat zij er niet ernstig naar wil streven om dat cijfer in de agglomeratie te halen. En daarvan zal vooral de jeugd — de groep jonggehuwden — moeten kunnen profiteren. Een van de grote problemen van Den Haag is immers, dat Den Haag door terugloop van de bevolking — zo'n 13.000 per jaar — meer en meer vergrijsd. In dit verband is het goed duidelijk te maken, dat Den Haag binnen zijn eigen grenzen nog maar ruimte heeft voor 7.000 woningen. Er kan dus niet zo heel veel meer worden gebouwd, als men even afziet van de bouw ten gevol-

ge van de sanering, die, volgens de VVD, krachtig dient te worden aangepakt.

Een klacht, die men in dit verband ook vaak hoort is, dat Den Haag zoveel kantoren — ook voor de overheid — bouwt. Dat is juist, maar hierbij moet men niet de typische functie van Den Haag als administratief centrum uit het oog verliezen. Indien er in onze stad niet voldoende werkruimte voor administratieve instellingen zou zijn, lopen we het gevaar — dat er trouwens al is — dat men elders zijn heil gaat zoeken; men denke aan het spreidingsbeleid van de rijksoverheid. De hier signaleerde klacht moet men overigens toch ook weer niet bagatelliseren. Er zal tegen gewaakt moeten worden, dat bijv. het Spui-kwartier louter uit kantoren e.d. zal gaan bestaan. Zeker, in de Nieuwe Hout van prof. Lucas is enige ruimte voor woningbouw gereserveerd. Maar wil men een binnenstad levendig houden, vooral in de avonduren, dan zal men, zo enigszins mogelijk en desnoods met financiële offers voor de gemeente, meer aandacht aan woningbouw in het stadscentrum moeten besteden.

Met deze opmerkingen zijn we midden in de problematiek van de woningbouw verzeild geraakt, maar het is dan ook een wezenlijk onderdeel van het veelomvattende werk waarvoor de nieuwe VVD-raadsfractie zich zal zien gesteld.

Van niet minder betekenis zal de kwestie van het leefmilieu zijn. Daarom zal de gemeenteraad straks alles in het werk moeten stellen om te voorkomen, dat de door de duinen naar Wassenaar en verder, geplande provinciale weg zal

worden aangelegd. De protestwandelactie die daarvoor is gehouden was, naar onze mening, nu eens een goede vorm van protest.

Het is een goede zaak, dat de burgerij actief is, wanneer gemeenschapsbelangen op het spel staan. Zo'n belang is bijv. ook de kwestie van het dalende aantal huisartsen in onze stad. In vier jaar tijd is hun aantal van 257 tot 231 afgenomen. Dat lijkt een zorgelijke daling, maar Den Haag neemt met 4,2 huisartsen per 10.000 inwoners in vergelijking met de andere grote steden nog niet zo'n slechte positie in (Amsterdam: 3,76, Rotterdam: 3,38, Utrecht: 3,51, tegen een landelijk gemiddelde van 3,5). Met deze cijfers voor ogen, is het begrijpelijk, dat b en w zich in deze geen al te grote zorgen maken, mede in aanmerking nemende, dat de staatssecretaris voor de volksgezondheid heeft verklaard, dat er een toenemend aantal afstuderende medische studenten kan worden verwacht. En allicht strijken er daarvan een aantal als huisarts in Den Haag neer. Huisvestingsmoeilijkheden zullen zij daarbij niet onderkennen, aldus b en w.

Vlak voor de verkiezingsdatum van 3 juni mogen we deze kroniek niet eindigen zonder de hoop uit te spreken, dat de VVD zegevierend uit de strijd tevoorschijn zal treden. Op grond van de uitslag voor de Prov. Staten mag de VVD zeker op één zetel winst rekenen, mogelijk zelfs op twee. We zijn er van overtuigd, dat dit mogelijk is als de kiezers zich de geringe moeite zullen willen getroosten de gang naar de stembus te maken. De Haagse VVD rekent in deze op aller medewerking.

Gemeenteprogramma's

EINDHOVEN

Op 1 juni spreekt mr. W. H. Geertsema in een openbare vergadering in 's-Hertogenbosch, die zal worden gehouden in het Eurohotel, Hinthamerstraat 63. Het onderwerp is: Liberale Gemeentepolitiek.

Secretariaat afdeling Eindhoven
Kapteynlaan 12
Veldhoven. Telefoon 040 - 533477.

In de agglomeratie Eindhoven is de VVD met een brochure gekomen, waarvan vier bladzijden gemeenschappelijk zijn voor Eindhoven en de randgemeenten en twee voor elke gemeente verschillend, met het eigen gemeenteprogramma en de kandidatenlijst met bijzonderheden over de kandidaten.

In het algemene gedeelte staat o.a.: Bij de Statenverkiezingen in maart bleef een derde van de kiezers thuis. Geïrriteerd? Onverschillig? Boos? Teleurstgesteld? Bleef u thuis? Weet u waarom? Zoek voor uzelf het antwoord. Dat is belangrijk omdat uw stem veel waard is, veel invloed heeft. Als ze maar in goede handen terecht komt. De VVD wil uw stem — en dat zou uw wens moeten zijn — duizendvoudig versterken. Zodat ze gehoord wordt. Zodat u antwoord krijgt. Stem met verstand in uw eigen belang. Stem op uzelf via de VVD.

De VVD jaagt geen hersenschimmen na. Haar eisen zijn zinnig, gezond, raken concrete zaken en kunnen met bestaande middelen worden gerealiseerd. Bijvoorbeeld meer inspraak van burgerij in overheidsbeleid. Dat kan, als volwassen burgers deskundige mannen en vrouwen uit hun midden kiezen, die dan als adviescommissies de overheid informatie geven. Dat is democratie in het dagelijks leven.

Bijvoorbeeld meer zorg voor zieken,

invaliden en andere maatschappelijk zwakken. Daar moet doodeenvoudig, meer geld voor op tafel komen. Anderzijds kan er veel geld bespaard worden op sociale voorzieningen. Het misbruik maken van de bijstandswetten kost miljoenen. Scherpere controle daarop is vereist.

Bijvoorbeeld actievere stimulering en begeleiding van de jeugd. Jeugdleden en jongerenraden verdienen meer applaus en geld om hun plannen te realiseren. Ook de bouw van kinderspeelplaatsen en andere jeugdcentra hebben recht op meer overheidssteun. Financieel, technisch, organisatorisch.

Bijvoorbeeld resolute toepassing van de nieuwe wet ruimtelijke ordening. Het bijsturen van oude uitbreidingsplannen naar richtlijnen van de nieuwe wet ruimtelijke ordening duurt veel langer dan nodig is. Kleinere bedrijven komen onvoldoende aan bod bij uitbreiding en modernisering. Contact en overleg met middenstandsorganisaties is zeldzaam en oppervlakkig.

Bijvoorbeeld belastinggeld met meer verstand uitgeven. De problemen stapelen zich altijd hoger op dan het geld. Dus moet het beschikbare geld selectief worden besteed. Dat betekent onherroepelijk wachten met de uitvoering van secundaire plannen ten behoeve van urgente zaken. Uitgeven boven de in-

komstenmacht ondermijnt de basis van de staatshuishouding en schept een probleem extra.

Op de twee speciale pagina's voor de gemeente Eindhoven staat o.a.: Eindhoven dient spoedig over een algemene schoolpedagogische dienst te kunnen beschikken om naar moderne inzichten het onderwijs te begeleiden. De uitkering per leerling voor basisonderwijs dient te worden opgetrokken tot het niveau van gemeenten met gelijk inwonertal elders in het land. Minibussen (vooral in de binnenstad) vragen minder verkeersruimte en rijden rendabeler bij grotere frequentie. Schoolbussen kunnen wellicht leiden tot een efficiënter gebruik van de aanwezige capaciteit. Wanneer taxibedrijven een aantal privileges krijgen t.a.v. vestiging, parkeerplaatsen, rijstrook, subsidie enz. zouden er meer taxi's komen en lagere tarieven. Bomen zijn de longen van de stad. De ademenemende intensivering van het verkeer en van de (toe te juichen) industrialisatie eisen een groenvoorziening in gelijk tempo.

In het programma van Son en Breugel staat o.a.: De VVD wil meer contact tussen u en uw vertegenwoordigers in de raad. Kennismaking met uw gemeenteraad, voorlichtingsavonden, o.a. voor de toekomstige kiezers, voorlichtingsfolder over begroting en beleid, commissies, waarin belangstellende burgers zitting hebben, contact met de schooljeugd. Gezond leefklimaat, o.a. krachtige aanpak van het destructieprobleem. Het bevorderen van gedifferentieerde en experimentele woonvormen, inspraak van de bevolking bij de woningbouw en de uitbreidingsplannen, o.a. via een commissie uit de burgerij. Ontplooiingsmogelijkheden voor moeders van jonge kinderen, bijv. door subsidie aan peuterspelzaken. Voorlichting aan ouders over onderwijs, onder-

Vervolg op pagina 15

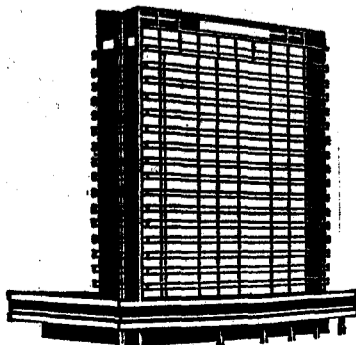
HOTEL BOWES ZANDVOORT

Kamers met meest modern comfort

Gerennommerde keuken

Gelegenheid voor congressen en partijen tot 300 personen

Cabaret-Dancing dagelijks

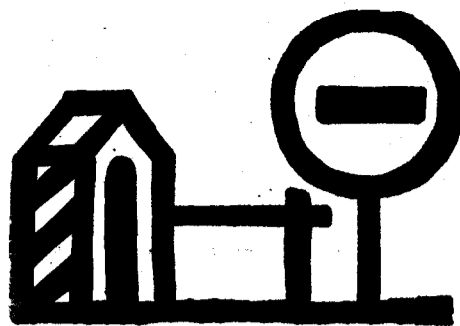
APPARTEMENTENHOTEL BOWES PALACE ZANDVOORT

Kamers en appartementen met modern comfort. Restaurant op 70 m hoogte - panorama - lounge bar - sauna - overdekt zwembad - congreszaal.

Unieke accommodatie voor kaderbijeenkomsten.

BEIDE HOTELS HET GEHELE JAAR GEOPEND — TELEFOON 5041

Berkhouwer over Cambodja

Bij het debat in de Tweede Kamer over de kwestie Cambodja op 13 mei heeft de regering haar diepe teleurstelling uitgesproken dat de Cambodjaanse grens moest worden overschreden en daaraan toegevoegd dat zij voor de motieven van de Amerikaanse president wel begrip kon opbrengen. De rede die mr. C. Berkhouwer bij dat debat heeft gehouden lijkt ons belangrijk genoeg om de hoofdpunten daarvan hier beknopt samen te vatten.

De strekking van de rede van mr. C. Berkhouwer op 13 mei in de Tweede Kamer in het debat Cambodja-Vietnam getuigde bepaald niet van vreugde over het overschrijden van Amerikaanse en Zuidvietnamese troepen van de Cambodjaanse grens. „Wie zal niet betreuren dat het zover is moeten komen,” riep de heer Berkhouwer uit. Maar tevens wees hij erop dat men zeker verkeerd uitkomt als men deze toch al zo complexe zaak eenzijdig benadert, waarna hij eraan herinnerde dat president Nixon de grensoverschrijding onvermijdelijk achtte „teneinde zijn soldaten niet langer te laten blootstaan aan steeds nieuwe recruteringen en offensieven vanuit de centra aan de overkant van de grens.”

Nadat hij het verwijt aan de Nederlandse regering die zich door de grensoverschrijding te betreuren doch er begrip voor te kunnen opbrengen „medeplichtig zou hebben gemaakt had afgevoerd („Medeplichtig is iemand die de dader van een wanbedrijf behulpzaam is”) vroeg mr. Berkhouwer zich af of de Kamer wel beschikt over „voldoende strategisch beoordelingsvermogen om uit te maken in hoever het besluit de Cambodjaanse kriegsvoedingscentra onschadelijk te maken dienstig is om het doel der Vietnamisering te verwe-

zenlijken.” Hij geloofde dat de regering gerechtigd was te stellen dat de communistische dreiging in Cambodja zeer reëel is.

Mr. Berkhouwer plaatste beide vuurhaarden, die van het Midden-Oosten en die van het Verre Oosten naast elkaar omdat:

— beide spelen in het krachtveld tussen de twee giganten wier tweezijdig antagonisme Peking bezig is te maken tot een driehoek

— terwijl de twee groten onderling door Salt tot een overeenstemming proberen te komen, de strijdende partijen op beide fronten van Midden-Oosten en ZO-Azië in een impasse zijn gekomen. Vergroting van het geweld schijnt tot niets meer te kunnen leiden, alleen redelijk overleg aan de conferentietafel zal de impasse kunnen doorbreken.

Na de moeilijkheden van dat overleg te hebben geschetst en daarbij onder meer te hebben gewezen op de onderlinge vijandigheid tussen Cambodjanen en Vietnamezen, stelde mr. Berkhouwer

— dat de Noordvietnamezen en Vietcong eerst in Cambodja (en in Laos) waren;

— dat de verantwoordelijkheid van het hoofd der Amerikaanse executieve een andere is dan die van een Nederlandse volksvertegenwoordiging als controle-

rend orgaan van de Nederlandse regering.

De verantwoordelijkheid van de Amerikaanse president is om zoveel mogelijk Amerikaanse soldaten — na het besluit om de strijd te Vietnamiseren — ongedeerd naar huis te laten komen.

Mr. Berkhouwer ging vervolgens in op de uitvoerigheid waarmee wij ons bezighouden met de politieke situatie in andere landen, waarbij bondgenoten gaarne wordt aangeraden orde op zaken in eigen huis te stellen en zich niet langer elders in de wereld te verbinden tot de verdediging van de vrijheid van anderen. Maar de vraag is en moet zijn of men in West-Europa bereid is de consequenties daarvan ook op zichzelf toe te passen. Is men bereid om in dezelfde mate waarin de Amerikaanse bescherming van West-Europa zou afnemen deze te compenseren met een verhoging van de eigen inspanning voor de verdediging van onze vrijheid en welvaart, en om daaraan een groter deel dan nu van die welvaart te besteden?

„Wat er in Midden Europa gebeurt,” zo besloot de heer Berkhouwer zijn beschouwing, „de Brezjnev-doctrine en de maritieme omsingeling van Europa zijn tekenen dat de vrijheid van West-Europa niet een goed is waarvan het bezit zonder meer gegarandeerd is.”

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

Europese legpuzzel

Aan de benoeming van de negen leden van de Europese Commissie zijn nogal wat politieke strubbelingen en speculaties vooraf gegaan, die voornamelijk veroorzaakt werden door de aanvankelijke gedachte om het aantal leden te handhaven op veertien.

Nu de Raad van Ministers op 11 mei j.l. heeft beslist dat de procedure van het Fusieverdrag van 1965 gewoon toegepast zou worden heeft het geen zin bij deze kwestie nog langer stil te staan. De huidige Commissie van veertien leden treedt af op 1 juli 1970. Vanaf die dag zal de Commissie weer negen leden tellen, die benoemd moeten worden vóór 1 juni, d.w.z. a.s. maandag.

Het is een gelukkige omstandigheid, dat de Raad zich niet in allerlei juridische kronkels heeft begeven om onder het Fusieverdrag uit te komen. De op zich zelf goede argumenten voor handhaving van de veertien leden werden immers te veel vertroebeld door opportunistische gedachten.

Kleuren van de puzzel

De nu op tafel liggende puzzel bestaat dus uit negen stukjes. Frankrijk, Duitsland en Italië mogen ieder twee stukjes inkleuren, Nederland, België en Luxemburg ieder één. Welke criteria worden nu bij dit inkleuren, bij deze benoemingsprocedure gehanteerd?

Vanuit de Europese gezichtshoek komt de gedachte van een soort „Europese kabinetsformatie.” De Commissie (het kabinet) is een politiek college. Het ligt daarom voor de hand om naast de voorgeschreven nationaliteit ook te kijken naar de politieke kleur. In Europa gaat het dan in feite om de verhouding tussen christen-democraten, socialisten en liberalen. De Fransen vormen een aparte categorie met hun gaullisten.

De verhouding tussen Commissie en Europees Parlement is echter — helaas — nog niet van dien aard, dat men de procedure van een „kabinetsformatie” zoals wij die kennen zou kunnen volgen. In Europa spelen nu eenmaal ook nog andere verantwoordelijkheden een rol. Heeft men gevoel voor realiteit, dan zal men moeten accepteren dat de natio-

nale regeringen (via de Raad van Ministers) ook invloed op de politieke kleur kunnen uitoefenen. Men zal dus moeten kijken naar de samenstelling van die nationale regeringen.

Welnu, de socialisten zitten in de regering in België, Duitsland en Italië. De christen-democraten in Italië, Nederland, België en Luxemburg. De liberalen in Duitsland, Nederland en Luxemburg.

We kunnen er van uit gaan dat Frankrijk, zoals tot nu toe, volledig zijn eigen gang gaat. Frankrijk benoemt meestal ambtenaren, die het Franse nationale belang in Brussel verdedigen (Barre en Deniau). Er blijven dan zeven posten te verdelen over. Hiervan kunnen er drie worden ingenomen door socialisten, twee door christen-democraten en twee door liberalen. De christen-democraten zitten dan een beetje in de verdrukking, maar dit is het gevolg van die samenstelling der regeringen. Met de socialisten zou het zelfde gebeuren, als die overwegend een oppositie zouden voeren. Eén liberaal zou bepaald te kort doen aan de positie van de liberalen op het ogenblik.

Wie legt welke kleur

De drie socialisten zouden moeten komen uit Italië, Duitsland (Haferkamp), en België (Fayat?). In Nederland zitten de socialisten niet in de regering, evenmin als in Luxemburg. De liberalen zouden moeten komen uit Duitsland, Nederland, België of Luxemburg.

Evenveel belang toekennend aan het Europese criterium der partijverdeling en het nationale criterium van de samenstelling der regeringen, kom ik tot de volgende verdeling:

Frankrijk twee „ambtenaren” (gaullisten); Duitsland een socialist en een liberaal; Italië een socialist en een christen-democraat. Italië neemt ook het voorzitterschap op zich. De kleine landen (Benelux) kunnen ook onderling tot een evenwichtige verdeling komen: België een socialist, Luxemburg een liberaal en Nederland een christen-democraat (of andersom!).

Dit heeft het directe gevolg, dat

Mansholt en Rey afvallen, juist de leden die als sterkste mensen bekend staan. Een harde slag voor Europa? Er zijn wel eens meer sterke lieden gevallen, omdat de politieke verhoudingen ongunstig voor hen lagen.

In Nederland circuleerden de laatste tijd verschillende namen. Daarvan zal Dr. Veldkamp, als men hem vraagt, zeker accepteren. Er zijn evenwel sterkere keuzen denkbaar. Het aardige is dat twee andere kandidaten genoemd zijn, die beiden óók een (hoge) post in het kabinet-1971 ambiëren (Biesheuvel en Schmelzer). Zij zullen echter nu, op dit moment moeten hebben uitgemaakt wat ze willen, Den Haag of Brussel. En als Nederland een liberaal moest aanwijzen? Het lijkt me dat deze mogelijkheid zeker niet bij voorbaat als irreëel mag worden betiteld. De naam van Dr. Berkhouwer, liberaal fractieleider in het Europees Parlement, mag in dit verband best genoemd worden.

Veel hangt ook nog af van de verdeling der portefeuilles. De kleurenschakering van de legpuzzel wordt immers beïnvloed door de uiteindelijke positie en vorm van de negen stukjes. Ook daarover zal een groot gevecht geleverd worden. Maar dat zijn we in Nederland wel gewend.

Conclusie

Dat een benoemingsprocedure verloopt zoals boven omschreven, komt door de voortdurende miskenning van de positie der Commissie. De formatieprocedure werkelijk op Europees niveau brengen, kan pas na uitbreiding van de bevoegdheden van het Europees Parlement en instelling van rechtstreekse Europese verkiezingen. Pas dan zal men de benoeming los kunnen maken van de samenstelling der nationale regeringen. Dat kan nu nog niet, met alle gevolgen van dien. Is men dan ook consequent, dan moet men markante figuren als Mansholt en Rey kunnen laten vallen. Die moed moeten de regeringen kunnen opbrengen. Overigens is het niet de eerste keer, dat de ambivalente opzet van het EEG-verdrag tot in feite onhoudbare conflictsituaties aanleiding geeft.

Bij het in druk verschijnen van dit nummer zal wellicht de benoeming bekend zijn van de negen leden voor de Europese Commissie waarover de ministers van buitenlandse zaken van de EEG-landen voor 1 juni moeten beslissen. Zonder op het tijdstip waarop zijn bijdrage ter zetterij moest zijn de uitslag daarvan te kennen, gaat in nevenstaand artikel mr. R. Recourt in op de gecompliceerde benoemingsprocedure die (nog) wordt gevolgd bij het aanwijzen van leden van de Europese Commissie.

Vijf prominente sprekers op

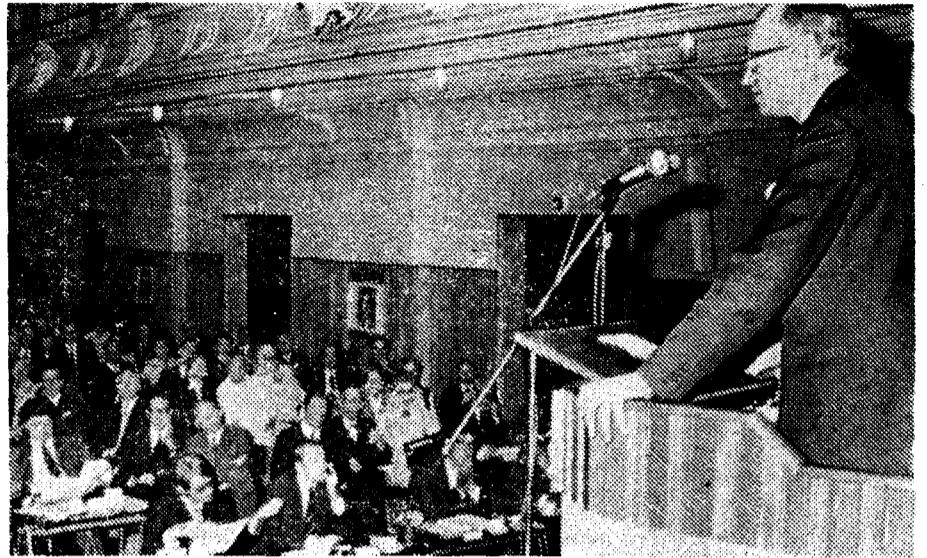
PROF. DR. H. J. WITTEVEEN

„Constructieve samenwerking”

„Wij leven in een onrustige tijd, maar al die merkbare onrust leeft de neiging tot het afzien van dogma's en het zoeken naar individuele vrijheid. Dit streven hebben wij als liberalen altijd gesteund.” Met deze woorden leidde de minister van financiën, prof. dr. H. J. Witteveen, zijn toespraak over de financieel-economische situatie in ons land m. „Er zijn nog veel onduidelijke splitsingen en versplinteringen, terwijl er juist een roep naar grotere duidelijkheid is. Onder die omstandigheden kan het als een positief punt worden gezien, dat nu al bijna drie jaar een zeer constructieve samenwerking van de vier regeringspartijen mogelijk is gebleken” aldus de heer Witteveen. Hij ging in zijn rede in op de klacht dat de presentatie van het beleid door het huidige kabinet te wensen overlaat. „Beter een slechte presentatie dan het omgekeerde” meende hij. „Dit is beter dan een prachtige presentatie dat een beleid verbergt dat fundamenteel niet deugt.”

De heer Witteveen wierp een blik terug naar 1967, toen de huidige regering aan haar taak begon. „De begrotings-situatie was toen volkomen uit de hand gelopen. De fundamentele betalingsbalanssituatie was zeer onbevredigend. Lopende rekening en voorraadvorming waren in 1966 en 1967 respectievelijk 0,4 en één procent van het nationale inkomen, terwijl de evenwichtsnorm 2½ tot drie procent bedraagt. Desondanks was er een ernstig werkloosheidsprobleem. De budgettaire positie was zeer moeilijk: bij een ongewijzigd uitgavenbeleid zou de uitgavenstijging een miljard gulden boven de gestelde grens van zes procent zijn uitgegaan. Het gemeentefonds kampte bovendien met een tekort van rond 300 miljoen” somde hij op. De bewindsman wees er op, dat de „kraan van mijn voorganger die niet mocht lekken, grote stromen naar buiten liet.”

Het kabinet heeft alle problemen tot een oplossing weten te brengen. „Een zorgvuldig gericht en gedoseerd werkgelegenheidsbeleid slaagde er in de werkloosheid sneller terug te dringen dan in de vorige recessies het geval was zonder inflatie te veroorzaken” aldus de minister. Wat de B.T.W. aangaat wees hij er op dat de invoering volstrekt onvermijdelijk is geweest. Zij vloeide voort uit beslissingen van vorige kabinetten, genomen in het kader van

Minister Witteveen tijdens zijn rede

de Euromarkt. De invoering noemde hij een gewichtige stap bij de nauwere samenwerking in Europees economisch verband. Een grote stap voorwaarts op de weg naar harmonisatie van de tarieven. Niettemin heeft de invoering grote moeilijkheden met zich meegebracht. De scherpe stijging van de consumptieprijzen die hiervan het gevolg was, werd door een krachtig prijsbeleid in het voorjaar niettemin weer tot rust gebracht. Daarna richtte het beleid zich weer op doorbreking van de loon- en prijs-spiraal.

Het plan 1970 toont aan dat dit doel bij een ruime verbetering van het reëel besteedbare loon van drie procent dichterbij komt. „Toch blijft de prijsstijging voor de gehele westelijke wereld een ernstig probleem” aldus de heer Witteveen. „In die westelijke wereld neemt Nederland thans gelukkig een rustige positie in, waarbij de gulden een der harde valuta's is geworden.”

Hij somde op welke stijgingen verscheidene uitgaven sinds 1967 hebben doorgemaakt: de ontwikkelingshulp van 400 naar 800 miljoen, vrijetijdsbesteding en sport van 100 naar 180 miljoen,

steun aan openbaar vervoer van 70 naar 220 miljoen. Bovendien hebben de invoering van de mammoetwet en de verlaging van de leerlingenschaal nog eens 225 miljoen extra gekost. Op verschillende terreinen werd daarnaast aan belangrijke hervormingen gewerkt. Bij justitie de hervorming van het ondernemingsrecht, bij onderwijs en wetenschappen de herziening van de bestuursvorm van de universiteiten en herstructurering van het wetenschappelijk onderwijs. Bij volkshuisvesting en ruimtelijke ordening: liberalisatie en grotere mogelijkheden voor de particuliere bouw.

De heer Witteveen wees er verder nog op dat hoe belangrijk hij het vindt dat de dit jaar voor het eerst toegepaste belastingcorrectie jaarlijks zal worden toegepast. „Er is een wetsontwerp in voorbereiding dat dergelijke belastingcorrecties in de toekomst geruisloos worden doorgevoerd, zodat ze uit de politieke sfeer kunnen worden gehaald. Nog nooit heeft de PvdA zich zo fel tegen een zo redelijke correctie opgesteld, terwijl ze zich er in haar verkiezingsprogramma zo positief over heeft uitgesproken”, zei hij.

Op deze twee pagina's vindt men samenvattingen van de vijf redevoeringen die vorige week zaterdag werden uitgesproken in de Stadsgehoorzaal te Leiden tijdens de feestelijke verkiezingsmanifestatie welke de VVD daar organiseerde.

H. J. DE KOSTER

„Dialogo bevorderen”

De heer H. J. de Koster, staatssecretaris van buitenlandse zaken, die een rede hield over het onderwerp „Vrijheid en Democratie” wijdde zich in het bijzonder aan de vraagstukken op internationaal politiek terrein. Geen eenvoudige opgave om dergelijke kwesties op een feestbijeenkomst als die in de Stadsgehoorzaal te belichten, vond hij. „Veel sprekers over buitenlandse politiek” aldus de heer De Koster „voelen zich als muggen in een nudistenkamp. Ze weten niet waar ze moeten beginnen”. Vooral aan de verhoudingen tussen oost en west besteedde hij ruime aandacht. Hij sprak zijn grote bewondering uit voor de „Ostpolitik” van de socialistisch-liberale bondsregering onder leiding van kanselier Willi Brandt. „Laten we hopen dat het geen fata morgana zal blijken om oost en west tot elkaar te brengen. De dialoog tussen oost en west mag er geen zijn van doven” aldus de heer De Koster. Over de kritiek van de jeugd op het buitenlandse beleid merkte hij op niet te begrijpen dat er groeperingen onder hen zijn „die nog niet begrijpen dat zij regimes bewonderen, die — als zij eenmaal aan de macht zijn gekomen — iedere vorm van vrije meningsuiting en kritiek zouden verbieden”.

De heer De Koster illustreerde hoe groot het verschil in opvattingen over vrijheid en democratie tussen de verschillende regimes ter wereld nog is. „In sommige landen worden er nog verkiezingen gehouden in de trant van: „Je mag de kleur van je kachel zelf uitzoeken, maar we verkopen ze alleen zwart”. In de ogen van vele dictatoren is West-Europa een broeinest van democraten”. Hij wees er op dat er voor de inwoners van de Oostbloklanden nog geen liberaal reisbeleid bestaat. „Wat dat aangaat, kan er nog steeds van een IJzeren Gordijn gesproken worden” aldus de heer Koster. Hij onderstreepte ook, dat er bij de veroordeling van dictatoriale regimes niet mag worden gediscrimineerd tussen die van links en die van rechts. „Rechtse dictaturen vormen

Staatssecretaris De Koster aan het woord

meer een inleiding tot linkse regimes dan tot een terugkeer naar democratische vrijheden” aldus de heer De Koster. Hij bracht onder meer als zijn standpunt naar voren dat het militaire aspect van de NAVO, hoe belangrijk ook, ondergeschikt zal moeten zijn aan het politieke doel. „Zonder de NAVO zouden wij in West-Europa nooit in staat zijn geweest een passende verdediging op te bouwen. Als de NAVO zuiver agressieve doeleinden zou hebben gehad, dan zou zij hebben toegeslagen toen er nog sprake was van een atomaire suprematie.” Er worden voor de defensie overall gigantische bedragen uitgetrokken. Zij bedragen volgens de heer De Koster vier procent van het wereldinkomen. Hij benadrukte, dat deze „kosten van de vrees”, zoals hij ze noemde, drastisch zouden kunnen worden verlaagd door het aankweken van wederzijds vertrouwen. Een dialoog tussen de politieke leiders alleen achtte hij daarvoor niet voldoende. Er moet naar zijn mening een massale ontmoeting tussen de volkeren zelf tot stand komen. De heer De Koster pleitte ervoor de

jeugd op jongere leeftijd medeverantwoordelijkheid te laten dragen. „Er is een breuk met het verleden nodig. Een herwaardering, zowel intellectueel als politiek. De eerste tekenen van die herwaardering zijn in West-Europa duidelijk zichtbaar”. De deelneming aan de strijd in het Midden-Oosten door Russische piloten, noemde hij een „zeer ernstige escalatie”. De heer De Koster verdedigde de inval van de Amerikanen in Cambodja als vergroting van de mogelijkheid om hun troepenmacht uit Zuid-Oost-Azië terug te trekken.

Hij had van de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken de absolute verzekering gekregen, dat de troepen van de VS zich binnen de aankondigde termijn uit Cambodja zouden terugtrekken. Voorts sprak hij als zijn mening uit dat de helaas vertraagde politieke eendracht van Europa pas op gang kan komen als in de derde volle week van juli ook de onderhandelingen met Engeland beginnen. „In 1970 en in 1971 moeten in Europa” merkte hij op, „historische beslissingen worden genomen”.

**COPIJN
GROENEGAN**

REEDS MEER DAN
TWE EEUWEN
EEN BEGRIP VOOR

boomkwekerij-
produkten

EN

tuinarchitectuur

TELEFOON 03461 - 12 07

verkiezingsbijeenkomst

MR. W. J. GEERTSEMA

„Burgers meer inschakelen”

„Ik ben blij dat Biesheuvel een aantal mogelijke hinderpalen voor de toekomstige samenwerking uit de weg heeft geruimd. De door mij op het Bredase congres naar voren gebrachte impopulaire zienswijze dat de defensiekosten moeten worden verhoogd blijkt nu ook door hem te worden gedeeld. Ook zijn uitspraak dat de confessionelen bij een komende kabinetsformatie niet alles zelf van tevoren kunnen bekostigen, vind ik een verheugende visie.” Met deze snelle reactie op een 's ochtends in „De Telegraaf” verschenen interview met de AR-fractie leider in de Tweede Kamer, opende mr. J. W. Geertsema zijn redevoering op de bijeenkomst in de Leidse Stadsgehoorzaal. Hij besteedde daarin vooral ruime aandacht aan gemeentepolitieke kwesties. „Op 3 juni gaat het er in de eerste plaats om of er genoeg liberale gemeenteraadsleden zullen komen om de moderne liberale gedachten over gemeentepolitiek te laten doorwerken in het beleid van de Nederlandse gemeenten. En als ik spreek over moderne liberale gemeentepolitiek, dan is dat geen frase, maar keiharde realiteit. Wij als liberalen beseffen ten volle dat wij op de drempel staan van een geheel nieuwe aanpak van de behartiging van de gemeentebelangen” aldus mr. Geertsema. Hij memoreerde dat Thorbecke als eerste heeft gevochten voor de openheid van het bestuur. Toen was dat een zaak van de allereerste orde. „Maar” vervolgde hij, „langzamerhand wordt het duidelijker dat wij niet die vorm van openheid hoe belangrijk en onmisbaar ook niet kunnen volstaan. Was het tot dusverre voldoende dat de gemeenteraad in volle openbaarheid, als gekozen vertegenwoordiger van de burgerij, de gemeentebelangen besprak en daarover besliste, onder de tegenwoordige omstandigheden is dat beslist niet meer voldoende.”

De heer Geertsema wees er op dat de schaalvergroting de afstand tussen kiezers en gekozenen heeft vergroot, zowel in de grote steden als in de kleinste dorpen. „Wij wensen als liberalen dit feit niet alleen te aanvaarden, maar er ook de consequenties uit te trekken”, zei hij.

„De tijd is naar onze opvatting definitief voorbij dat de gemeenteraad aan het eens verkregen mandaat het recht ontleent om voor vier jaar dan maar zelf uit te maken wat goed is voor de burgerij en dat het college van b en w hetzelfde standpunt inneemt wat de hem toekomende bevoegdheden aangaat. Hetzelfde geldt voor de burgemeester. De tijd is voorbij dat het college van b en w er mee kan volstaan om een voorstel te doen aan de gemeenteraad over allerlei ingewikkelde problemen en dan maar afwachten of die raad al die problemen doorziet en het voorstel aanvaardt of verwierpt. De tijd is naar onze mening gekomen om deze gehele problematiek nader aan te pakken. Om in vele gevallen terug te grijpen op die burgerij zelf. Om die burgers zelf meer en meer in te schakelen bij het gemeentebestuur. Om de hele burgerij en niet alleen de raad een zo volledig mogelijk inzicht te geven in al die moeilijke vraagstukken, waarover een beslissing moet worden genomen,” aldus de heer Geertsema.

Hij achtte de tijd gekomen voor een aanzienlijk verdergaande decentralisatie dan tot dusverre in de meeste gemeenten het geval is. Maar zijn mening wordt het instituut van het horen van de burgerij over belangrijke zaken die de burgers zeer persoonlijk aangaan in volstrekt onvoldoende mate toegepast. „Het horen van en het inspraak geven aan de burgerij zal een vanzelfsprekende zaak moeten worden. Maar dat betekent dat de informatie van gemeentebestuur aan burgerij aanzienlijk moet worden uitgebreid. Dat veel meer gemeenten er een voorlichtingsapparaat op na zullen moeten houden, dat tot taak heeft de burgerij zonder enige terughoudendheid alle noodzakelijke en gewenste informatie te verschaffen.”

Tweede Kamer-fractie voorzitter Geertsema

MEVROUW G. V. VAN SOMEREN-DOWNER

„Aan bolle taal heeft niemand iets”

Partijvoorzitster mevrouw Van Someren, die de vergadering leidde, hield een enthousiaste slotrede, waarin zij allereerst aanknoopte bij de (Amerikaanse) film over de vrijheid van meningsuiting. Voor wat zij daarover zei verwijzen wij naar het inleidend artikel op de eerste pagina.

Er is, zo kon mevrouw Van Someren vervolgens met voldoening vaststellen, in de afgelopen 25 jaren in ons land veel bereikt. Er bleef echter ook veel liggen of kwam te weinig aan bod. Veel zou in een zich noemende welvaartsstaat niet mogen voorkomen, waarbij zij wel in het bijzonder dacht aan de woningnood, die de jonge, minst draagkrachtige gezinnen het meeste treft.

Emoties zijn begrijpelijk en in wezen onmisbaar bij een geëngageerde keuze, maar men zal toch met redelijke oplossingen moeten komen. Aan „bolle taal” heeft niemand iets. Zij ontkende dat er een rechte lijn zou zijn te trekken van links naar rechts, waar wij liberalen dan ergens in het midden, zouden staan. Men kan een driehoek tekenen met een smalle basis en een hoge punt; aan het ene einde van de smalle basis staan de zich noemende revolutionairen, die geen werkbare alternatieven hebben, aan de andere kant de „sla-der-op-ridders”, die ook niets oplossen. Beide groepen zijn in aantal toegenomen, maar vormen — daar is zij heilig van overtuigd — toch nog maar een zeer klein deel van ons volk. Het tegengestelde van Revolutie en Reactie ligt niet ergens halverwege, maar in die punt van de driehoek bij de derde R: de Redelijkheid. Wie daar wil staan stelt zich niet ergens in het midden op, maar pal tegenover beide andere groepen. Hij bevecht beide tegelijk! En hij doet dat dan met redelijke middelen, maar wel bezielde van een heilige onrust die hem drijft om daar te komen waar het goed is.

Om daar te komen moet aan drie voorwaarden worden voldaan. In de eerste plaats de verdraagzaamheid, welke nodig is voor het beleven van de vrijheid van meningsuiting. In de tweede plaats: creatief denken. En ten slotte de moed, het lef om te kiezen en eerlijk

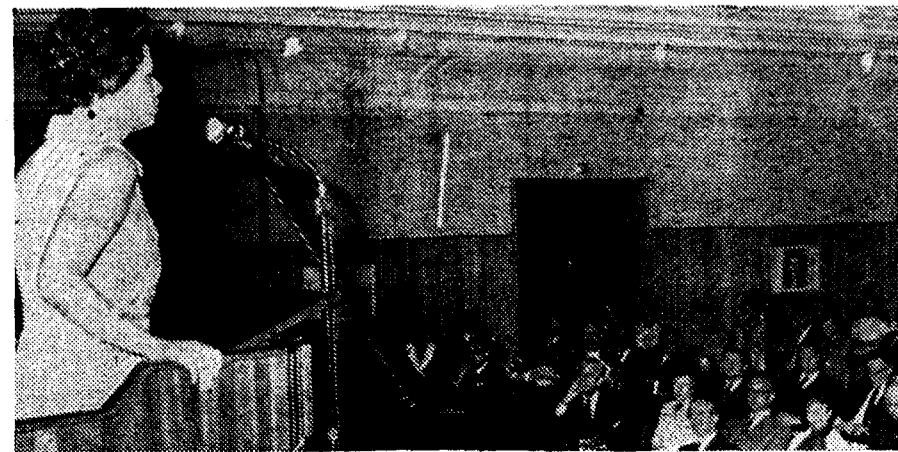
te bekennen dat alle wensen van onze maatschappelijke verlanglijst niet tegelijk kunnen worden verwezenlijkt. Dat lijkt misschien minder belangrijk, maar vele van de frustraties in deze wereld zouden er niet zijn als en partijen en kiezers dat beseften en aanvaardden.

Wat creatief denken is weet iedereen. De film gaf daar boeiende voorbeelden van. We moeten echter niet alleen aan kunst denken, maar ook aan doordachte oplossingen voor de problemen van vandaag. Aan de techniek hebben we een fors brok welvaart te danken, maar een voortschrijdende techniek dreigt het denken van de mensen te verschrallen en te uniformeren.

Een van de taken van het nieuw onderwijs zal zijn de mens weer creatief bezig te laten zijn. Daarmee zal bij het onderwijs moeten worden begonnen en wel bij de allerjongsten, die nog voor alles openstaan. Wij zullen de mensen er ook van moeten doordringen dat onderwijs, dat informatie zeker zo belangrijk is als materiële welvaart; dat informatie nodig is om in de democratie werkelijk mee te praten, om te kunnen overzien waar deelbelangen met elkaar in strijd komen.

De VVD, zo herhaalde mevrouw Van Someren in het vervolg van haar rede, staat dus op de plaats van de redelijkheid. Het is daarom dat wij met reële oplossingen willen komen; tot een meebeslissen van de kiezer over een na de verkiezingen te vormen kabinet. Wij beloven de kiezers geen gouden bergen, maar maken hun onze keuze duidelijk. Wij zijn bereid te praten met anderen.

Na vervolgens (men zie hiervoor pagina één) nog aandacht aan de gemeenteraadsverkiezingen te hebben gewijd, eindigde zij aldus: „De VVD heeft de taak en de mogelijkheid, alle vooruitstrevende liberalen te verenigen. De heer Van Riel zei terecht dat de vijanden der samenleving geen echte „grip” op de bevolking krijgen en dat wij vechten voor de samenleving van de gewone man. Ik deel — ik neem aan: namens u allen — zijn conclusie: wij zijn meer volkspartij dan wie ook.”

Mevrouw Van Someren tijdens haar slotrede

MR. H. VAN RIEL

„Productie opvoeren”

„Wij vechten voor de samenleving van de gewone man en in die zin zijn wij meer volkspartij dan wie ook.” Deze uitspraak kwam uit de mond van mr. H. van Riel, voorzitter van de Eerste Kamerfractie. „Wij weten en geloven zelf dat wij de waarheid niet in 'pacht hebben. Dat ons bij wijze van voorbeeld eenvoudig het recht ontbreekt de Nederlandse werknemer te dwingen tot nog een grotere overdracht van inkomsten aan de gemeenschap om op die manier te verwezenlijken wat hij zelf niet als zijn welzijn ziet. Rode en halfrode dwingelanden dringen hen hun mening straks op, als wij hun die kans laten”, aldus mr. Van Riel die grote nadruk legde op de noodzaak de produktie op te voeren. „De werknemer die meer verdienen wil, meer in zijn eigen zak houden wil, is ook een verdienstelijk staatsburger als hij hard werkt en tot de opvoering van de produktie bijdraagt. Dat opvoeren van de produktie is een hoofdelement. Te weinigen stellen zich duidelijk voor ogen dat wij in verkeerbaar inkomen per hoofd van de bevolking langzamerhand binnen de EEG alleen nog op Sicilië en Sardinië voorliggen en voor het overige — particulier gezien — de armoedzaaiende heksen-sluiters van Europa worden.”

De heer Van Riel wees er op dat boeren en de kleine middenstand de grootste last dragen, evenals een groot deel van de gepensioneerden van particuliere bedrijven. „Wettelijke voorzieningen kunnen niet te lang meer uitblijven. In die richting ligt een hoofdtaak” meende hij. Nog een belangrijke zaak vond hij de aanmoediging van een kwaliteitscontrole op objectieve basis ten dienste van de consument. Duitsland is ons op dat terrein wat voor. Als voorbeeld noemde hij een publikatie van de ADAC, het Duitse equivalent van de KNAC, waaruit is gebleken hoe slecht het deels met de autocontrole in dat land is gesteld. „Op zulke punten moet de VVD uiterst actief zijn. Dat vertolkt voor een groot deel van de bevolking het begrip volkspartij veel duidelijker dan overvloedig woordgebruik van in de realiteit des levens onervarenen omtrent gekozen minister-presidenten en burgemeesters en open te leggen ambtelijke dossiers” aldus de heer Van Riel.

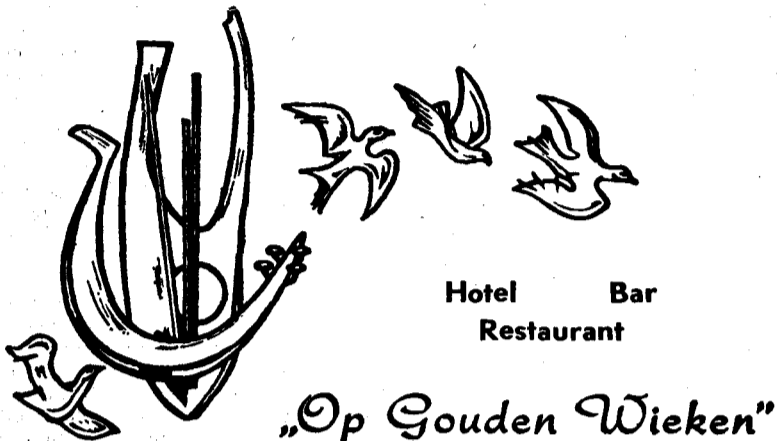
Volgens de heer Van Riel hebben de verkiezingen voor de provinciale staten aangetoond dat de VVD beter dan welhaast alle anderen in de markt ligt. In feite zelfs beter dan D'66. „Deze curieuze groepering die mijn persoonlijke sympathie altijd had en die bepaald heeft voorkomen dat allerlei ongebonden figuren naar het socialisme afgleiden, heeft inmiddels aan insiders duidelijk gemaakt dat ideeën alleen niet voldoende zijn om zich op den duur te handhaven”.

De heer Van Riel begon zijn toespraak met een lofrede op mevrouw Van Someren-Downer. „Zij heeft zich ontpopt als een bijzonder bekwame en initiatiefrijke chef van ons liberale bedrijf. Chef in de moderne zin van het woord: er is inspraak, al worden aan de kwaliteit van die inspraak gelukkig hoge eisen gesteld. Zo er kansen voor ons zijn om snel te groeien, dan zal het niet aan haar liggen als van die kansen geen succesvol gebruik wordt gemaakt.” De heer Van Riel besloot met een eresa-luut aan dr. W. Drees. „Ik heb de ereplicht dank te brengen aan wat in mijn ogen de grootste levende Nederlander is voor de wijze waarop hij — over de tachtig, maar ongebroken — steeds naar voren brengt hoezeer de Partij van de Arbeid haar eigen toekomst in gevaar brengt en daarmee het gezonde staatkundige evenwicht. Ik mocht niet nalaten dit kort na het uitreden uit de PvdA van de heer Goedhart te ondersteunen. Socialististen met werkelijkheidszin zijn in 1970 zeldzaam aan het worden. DS'70 kan belangrijk worden, een geschikte partner voor ons en anderen bij een kabinetsformatie”, aldus de heer Van Riel.

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON” VREELAND A/D VECHT

**BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576**

Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen

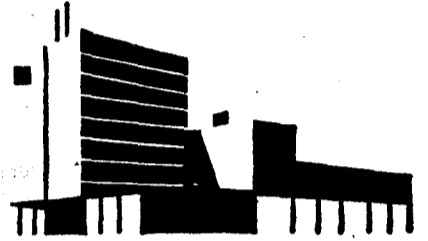
Aparte film-, toneel-, concertzalen

Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

WAAR UW VRIJHEID GERESPECTEERD WORDT...

Rijnhotel: modern, comfortabel hotel in Rotterdam-Centrum. 140 Kamers met bad of douche. Congresaccommodatie voor 20 tot 2000 personen. Ruime ondergrondse parkeergarage direkt naast het hotel.

rijnhotel rotterdam

Schouwburgplein 1 Rotterdam
Tel. (010) 132900 - Telex 21640

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

Telefoon (05771) - 241

Nu over snelweg E 35 nog gemakkelijker bereikbaar

- Alle kamers met privé badkamer en telefoon
- specialiteiten restaurant
- American bar
- ideaal voor meerdaagse conferenties
- rustig gelegen temidden van bos en heide
- tennisbanen - manege - autoboxen
- zeer grote parkeerterreinen.

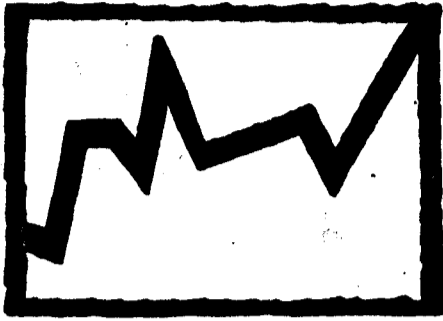
Hotel Noordzee-Boulevard N.V.

Tel. 01184-2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemond, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

De Spoorwegen doen van zich spreken

door ons redactielid
G. Stempfer

Het is een verheugend verschijnsel dat onze Nederlandse Spoorwegen de laatste tijd letterlijk en figuurlijk veel aan de weg timmeren. Dit blijkt onder meer uit hun plan voor de toekomst „Spoor naar '75" en het actieprogramma reizigersvervoer „Spoorslag '70", dat zijn weerslag vindt in de nieuwe dienstregeling voor dit jaar. Er komen talrijke verbeteringen, waaraan in de dagbladders reeds de nodige aandacht is geschonken. Het gaat hier uiteraard om het reizigersvervoer, doch de Spoorwegen hebben ook nog een andere belangrijke taak, namelijk het transport van goederen.

Wat dit laatste betreft is er thans belangrijk nieuws bekend geworden en wel door middel van het rapport van het onderzoeksbureau McKinsey & Co. Inc. dat vorig jaar van de directie van NS opdracht kreeg de toekomstmogelijkheden van het wagonladingvervoer te onderzoeken.

Toen deze plannen van de Spoorwegen destijds bekend werden en bleek dat zij dit onderzoek niet zelf, doch door anderen zouden laten verrichten, hebben wij daar enige kritiek op laten horen. In de eerste plaats omdat wij de Spoorwegen zelf genoeg capabel achten een dergelijk onderzoek in te stellen en in de tweede plaats omdat hier van een extra kostenfactor sprake is voor een bedrijf dat er in financieel opzicht weinig florisant voorstaat. Maar goed, laten wij hieraan niet te zwaar tillen en een open oog hebben voor het argument dat „derden" de situatie vaak beter en objectiever kunnen beoordelen, omdat de factor van de veel voorkomende bedrijfsblindheid aldus wordt geëlimineerd en ook in

psychologisch opzicht met betrekking tot de medewerkers van het te onderzoeken bedrijf, een dergelijk rapport wellicht meer aanspreekt.

Conclusies

De voornaamste conclusies waartoe het bureau McKinsey komt, zijn te vinden in het wekelijks personeelsorgaan van NS „De Koppeling". Er wordt onder meer in geconstateerd dat de Nederlandse Spoorwegen zich op het gebied van het wagonladingvervoer zouden moeten ontwikkelen van een „openbaar goederenvervoer met vervoersplicht" tot een bedrijf dat zich alleen richt op markten waar werkelijk winstgevend vervoer is te verrichten. Het rapport concludeert voorts dat het mogelijk is, op den duur het wagonladingvervoer tot een winstgevende zaak te maken indien een algehele herstructurering van dit vervoer plaatsvindt. Het rapport maakt de Spoorwegen bepaald een compliment als het constateert dat met efficiencymaatregelen weinig verbetering meer is te bereiken, omdat de efficiency al op hoog peil staat, ook in vergelijking met het buitenland.

Tot de ingrijpende maatregelen waartoe het rapport concludeert behoren: sluiting van onrendabele stations, het duurder maken van onrendabele vervoeren, het benutten van de vrijkomende capaciteit voor beter vervoer. Dit alles leidt tot de reeds eerder genoemde conclusie: De NS zouden zich van een verplicht allesvervoerder tot een meer kieskeurig vervoerder moeten ontwikkelen of zoals het rapport woordelijk zegt: van „common carrier" tot „selective carrier". Als aan deze voorwaarden

wordt voldaan, verwacht McKinsey dat omstreeks 1975 een toestand wordt bereikt, waarbij het wagonladingvervoer niet langer verliesgevend zal zijn.

Overheidstaak

De redactie van „De Koppeling" tekent hierbij aan dat zowel de overheid als het eigen plan „Spoor naar '75" ervan uitgaan dat „reizigers", gezien het maatschappelijk nut, voor een vergoedingsregeling in aanmerking komen, maar dat „goederen" op eigen benen moet staan. Op die overwegingen stemt de bedrijfsleiding in beginsel in met de aanbevelingen van het rapport. Dat betekent niet dat al vaststaat hoe en hoe snel de gestelde doelen bereikt zullen worden. Het uitvoeringsbeleid in dezen, aldus wordt opgemerkt, moet nog worden uitgestippeld. Een zaak waaraan ook de overheid deel zal hebben. „Allereerst", aldus de redactie, „zal om de voorstellen in de praktijk uit te kunnen voeren, de overheid in verschillende opzichten actieve medewerking en — in de overgangsfase — financiële steun moeten verlenen. Toestemming van de overheid is bijvoorbeeld vereist voor sluiting van stations en lijngedeelten. Zij beslist ook over opheffing van vervoersplicht. Maar ook op andere gebieden dan dat van het goederenvervoer zelf is het overheidsbeleid bij deze zaak betrokken. Te denken valt bijvoorbeeld aan het zeehavenbeleid, aan de regionale ontwikkelingspolitiek en meer in het algemeen aan de belangen van het bedrijfsleven dat als „verlader" van het goederenvervoer per spoor gebruik maakt."

Wij zijn van oordeel dat de redactie met deze laatste opmerking de kern van het probleem op de juiste wijze kenschetst. Immers, het gaat in eerste instantie om de belangen van degenen die de goederen laten vervoeren, dus het bedrijfsleven. Dat bedrijfsleven zal dan ook bij de besluitvorming een belangrijke rol dienen te spelen. Het rapport McKinsey kan daarbij als richtsnoer dienen, doch daarbij zal er naar moeten worden gestreefd dat de Spoorwegen in nauwe samenwerking met de overheid zich tot het bedrijfsleven richten en niet omgekeerd.

een oude naam voor goede wijn

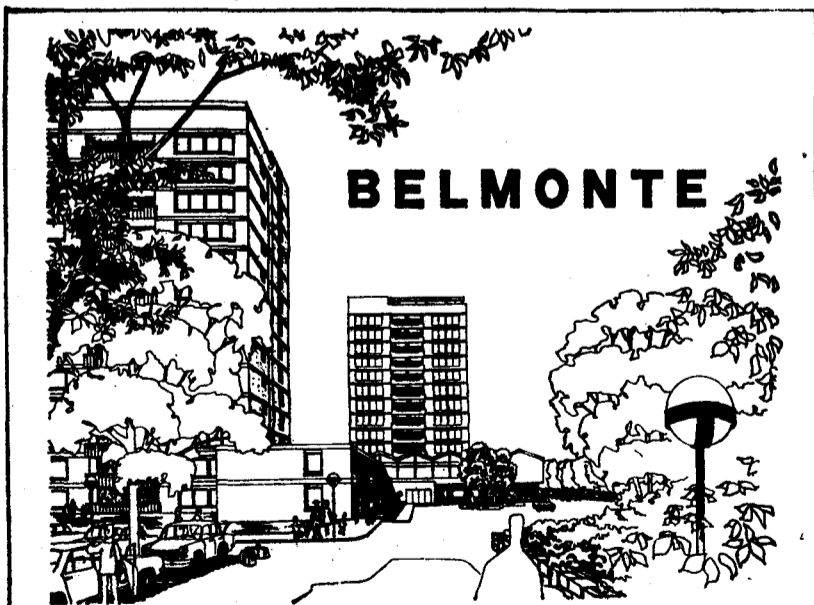
ONES

WIJNHANDEL
GRONINGEN

ANNO 1876

Levering aan particulieren door het gehele land

ONROERENDE GOEDEREN

BELMONTE

Dit wordt de naam van het serviceflat-centrum op de mooiste plek van Wageningen.

Momenteel zijn op het complex 4 volledig ingerichte modelflats te bezichtigen, die dagelijks van 14.00 tot 16.00, zaterdags en zondags van 14.00 tot 16.00 uur geopend zijn.

Beschikbaar nog 7 verschillende typen 1-2-3-4-kamerflats in de prijzen van f 49.000,— tot f 129.000,— v.o.n. (inc. BTW)

Momenteel reeds ruim 75% verkocht!!!

OPLEVERING MEDIO 1970

Vrijblijvend inlichtingen:

abc MAKELAARDIJ N.V.
AMSTELVEEN - GALERIJ 26.
0 20 - 45 12 53 NA KANTOORTIJD 0 20 - 45 11 46
ARNHEM - APeldoornseweg 51
0 85 - 45 15 42 NA KANTOORTIJD 0 85 - 42 06 98

Ir. J. RUSSCHEN

RENTMEESTER - MAKELAAR
TAXATEUR
in Boerderijen en Land
LEEUWARDEN Verl, Schrans 46,
telefoon 05100 - 22895.

**FLATS - HUIZEN
BEDRIJFSPANDEN**

LID N.B.M.

holland home service

MAKELAARDIJ

B. DEELLEN MAKELAAR IN ONROERENDE GOEDEREN
DEN HAAG

40 VAN ALKEMADELAAN - TEL. 070 - 24 53 60*

Verzorgingsflat „Sparrenhof", Ede
te koop

2-KAMERFLAT a/d voorzijde

incl. stoffering f 77.000,—
Verzorgingsflat „Koningshof", Heelsum te koop 2-kamerflat, zonnig en prachtig uitzicht f 75.000,—

Inlichtingen: H. van Laar, Makelaar in Onroerende Goederen
Hypotheken en Assurantien

Stationsweg 65a — Postbus 165 — Ede — Telefoon 08380-11000-10386

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

VETA INDUSTRIE- EN HANDELMAATSCHAPPIJ N.V.

levert machines en gereedschappen voor de metaalbewerking

o.m. cirkelzaagmachines - hand- en pneumatisch bediend, plaatbewerkingsmachines, persen, bandslijpmachines, lasomvormers, lastrafo's.
Levering uit voorraad - Interessante prijzen!

Vraag vrijblijvend inlichtingen of offerte

BUSSUM - NIJVERHEIDSWERF 65 - TEL. (02159) 3 00 55 (3 lijnen)

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

DIESELMOTOREN

N.V. Machinefabriek „BOLNES”
voorheen J. H. van Cappellen

Postbus 3
Krimpen aan de Lek
Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

SPIDO

★ ~~~~~ een BELEVENIS!

Willemsplein
Rotterdam

containers:
koel/vries-
containers:

„Flats” en
„Huifcontainers”:

Onder de beschermde naam „Multload”-container bouwt Paul & Van Weelde N.V. genormaliseerde aluminium STAPELCONTAINERS voor het stukgoederenvervoer.

De constructie van Van Weelde's containers leent zich in het bijzonder tot het bouwen van uitvoeringen als koel/vriescontainers, met naar keuze polystreen of polyurethaan isolatie. Binnenafwerking naar wens in aluminium of polyester. Tevens kan elk gewenst koel-aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.
'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

Delft

Twee Torens

LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

Scheepswerf & Machinefabriek v.h. H. J. KOOPMAN N.V.

DORDRECHT — TEL. 1850 - 32866

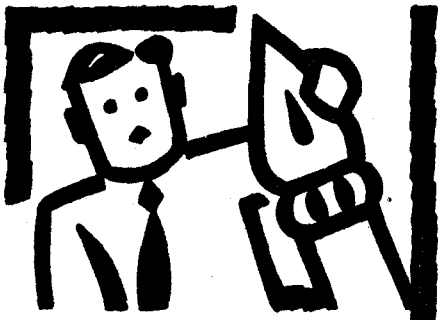
SCHEEPSBOUW - MACHINEFABRIEK - KETELMAKERIJ
INBOUW EN REVISIE VAN MOTOREN
NIEUWBOUW EN REPARATIE-INRICHTING

N.V. OBSERVATOR

ROTTERDAM — VASTELAND 30 — TELEFOON 11 15 20

FABRIKANTE VAN
NAUTISCHE INSTRUMENTEN
MANOMETERS, THERMOMETERS
PYROMETERS, TACHOMETERS
Agenten voor Zeekaarten en
Nautische boeken

REPARATIES OP KORTE TERMIJN

Het abortus-vraagstuk

Uit de stroom van brieven die ons voortdurend bereikt kiest de redactie er voor elk blad één die naar haar oordeel ruime aandacht verdient. Dat betekent niet dat zij de mening van de briefschrijver deelt, wel dat zij het de meest belangwekkende brief acht die de afgelopen weken werd ingezonden.

Uit de andere brieven cteert de redactie slechts wat haar daarin het meest (aangenaam of juist onaangenaam) heeft getroffen. Anonieme brieven en brieven in onleesbaar handschrift verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Graag wil ik gebruik maken van de geboden gelegenheid om te reageren op het gepubliceerde voorlopige standpunt van onze Tweede-Kamerfractie inzake abortus.

Daarbij moet mij allereerst van het hart, dat ik niet inzie waarom onze fractie met een standpunt zou moeten komen, dat algemene instemming vindt. Ook al zou zo'n standpunt kunnen bestaan, hetgeen ik betwijfel, dan nog zou dit m.i. tot stand moeten komen als gevolg van de „choque des opinions.” Daarom zou ik willen aandringen op een poging te komen tot een liberale zienswijze. Wat bijv. de SGP daarvan vindt, horen we dan wel bij de debatten in de Kamer.

Wat mij treft in het gepubliceerde stuk, en met name in het geschetste „systeem van voorkeur in dit stadium,” is het zware accent dat gelegd is op het oordeel van de medici bij de beslissing tot het al of niet aborteren. Tot voor kort was dit heel gebruikelijk, maar de laatste tijd gaan er aan alle kanten stemmen op van deskundigen van diverse disciplines, die stellen dat abortus in feite geen medisch probleem is. Natuurlijk wel wat betreft eventuele medische contra-indicaties, die overigens niet zo talrijk zijn. De ingreep zelf, mits door een ervaren deskundige uitgevoerd, is niet zo riskant als sommige tegenstanders willen doen geloven. In Hongarije bijv. werd vorig jaar gerapporteerd dat er op 200.000 abortusgevallen twee sterfgevallen waren voorgekomen. De cijfers van sterfgevallen door zwangerschap en bevalling liggen bepaald hoger. Als de huidige gangbare abortusmethode, de curettage, kan worden vervangen door andere chirurgische of zelfs chemische methoden, zal de ingreep nog minder risico's met zich meebrengen en zal de weerstand tegen abortus mede daardoor zeker verminderen, zoals ook het geval was bij het verbeteren van de anti-conceptie methode.

Diverse theologen o.a. ds. R. Kaptein, jarenlang secretaris van de Ned. Herv. Commissie voor Kerk en Gezin (zie de Haagse Courant d.d. 21-3-1970) en psychiaters (zie het rapport van de Commissie abortus-vraagstuk van de Ned. Ver. v. psychiatrie en neurologie, Med. Contact 13-2-1970) stellen echter met nadruk, dat abortus een ethisch probleem is en wel een ethisch probleem van de zwangere vrouw en haar partner. Dit laatste rapport zegt o.a.: „Het probleem, waarvoor de medicus staat, is

geen medisch probleem maar een probleem van de medicus.” Als een arts in geweten niet kan meewerken aan een abortus, dan dient hij uiteraard het volste recht te hebben zijn medewerking te weigeren. Dat is zijn ethische beslissing voor zijn medisch-ethisch handelen. Hij heeft m.i. evenwel niet het recht zijn ethische beslissing op te leggen aan de vrouw door haar te verhinderen de hulp van een andere arts in te roepen, die zijn gewetensbezwaren niet deelt. Dat wil niet zeggen dat naar mijn mening in dit stadium iedere vrouw, die er om vraagt, „klakkeloos” een abortus moet kunnen krijgen. Het lijkt mij juist, als de behandelend arts — of een ander — de vrouw behulpzaam is bij het formuleren van haar probleem en het zoeken naar een oplossing daarvan. Dit moet echter niet de vorm aannemen van een „onder druk zetten” van de vrouw en haar partner. Is het niet een liberale zienswijze, dat een mens er recht op heeft fouten te maken en door schade en schande wijs te worden? Op vele terreinen van het leven is dit de gewone gang van zaken en vindt de mens al zoekende zijn weg. Waarom niet hier? Als argument, dat dit hier niet kan, wordt meestal aangevoerd dat het niet alleen om de vrouw in kwestie gaat. Dit is natuurlijk juist, maar moet als argument wel nader bekeken worden. Wordt er wel altijd gedacht aan de mogelijke schadelijke gevolgen voor eventuele andere gezinsleden, met name de man en reeds aanwezige kinderen? En hoe zal de prognose zijn voor het toekomstige kind, dat met tegenzin wordt verwacht? Er zijn statistieken bekend, waaruit blijkt dat er een duidelijke samenhang is tussen verwaarlozing, zelfs mishandeling van kinderen en het niet-gewenst-zijn daarvan. Dit zou een aanwijzing kunnen zijn voor de juistheid van de stelling: beter geen kind, dan een ongewenst kind. Dat dit veel beter wordt bereikt door goede anti-conceptie dan door een abortus is een vanzelfsprekende zaak. Maar beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald.

Mijn conclusie is dat de VVD in het parlement het volgende standpunt zou moeten verdedigen:

1. Straffeloosheid voor elke medicus, die een abortus uitvoert (dat betekent dus: wetswijziging).
2. Het scheppen van mogelijkheden tot praktische uitvoering van abortus, hetzij in ziekenhuizen, hetzij (eventueel

als overgangsmaatregel) in aparte klinieken. Dit kan bijv. inhouden het aandringen, aangezien deze mogelijkheden momenteel lang niet voldoende aanwezig zijn, bij het ministerie van Volksgezondheid op het verlenen van toestemming tot het oprichten van een abortuskliniek aan Stimezo en eventuele gelijksoortige instellingen.

3. Het in stand houden van de strafbaarheid van de niet-medische aborteurs. Behoeft geen aparte regeling, aangezien dit immers valt onder het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde, waarin reeds door de wet voorzien is.

4. Het aandringen op voorlichting op grote schaal betreffende anti-conceptionalia ook op scholen, het toezicht houden op de kwaliteit hiervan en het bevorderen van gemakkelijke verkrijgbaarheid.

Het „vaststellen van indicaties” kan alleen maar ongewenst zijn, daar is „men” het al bijna over eens. In hoeverre richtlijnen gewenst zijn, mede met het oog op eventuele „beroepsaborteurs” lijkt in dit stadium moeilijk te overzien. Het Engelse voorbeeld is niet bemoedigend. De „kwaden” weten immers altijd de mazen van de wet te vinden. Misschien is dit een reden om te vertrouwen op de hoge beroepsopvattingen van de gemiddelde Nederlandse arts.

Ik dacht, dat bovengenoemde maatregelen het meeste recht deden aan de eigen verantwoordelijkheid van het individu en daarom de moeite waard waren in het parlement verdedigd te worden door een liberale partij.

J. van der Spek-Tromp Meesters
Coehoornsingel 34
Zutphen

Meer opinies op pagina 15

Sociale verzekering in beweging

Vervolg van pagina 5

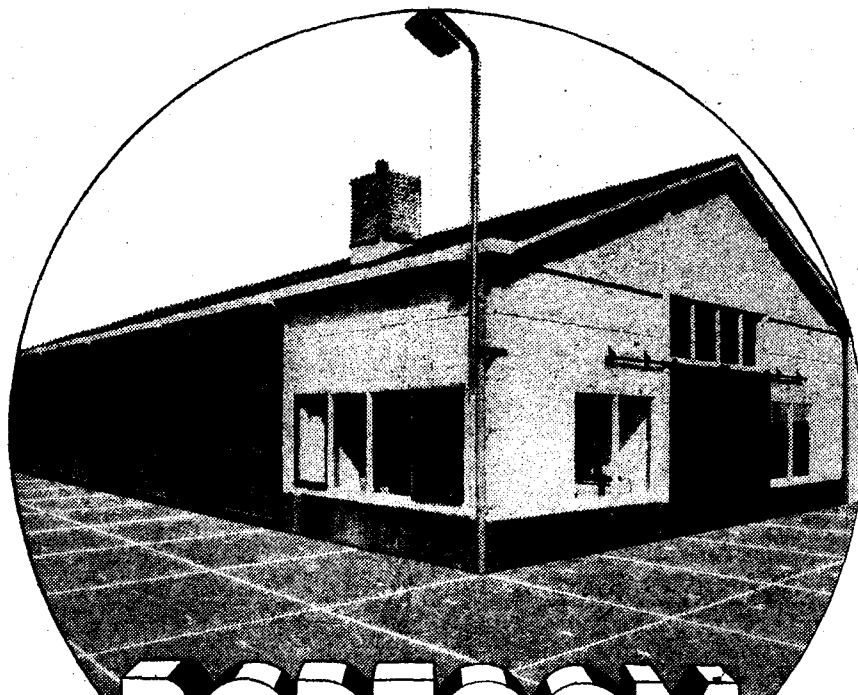
gressie bij de inkomstenbelasting) terwijl zij aan de andere kant de premie voor ongehuwden voor de volksverzekeringen 20 pct. lager wil stellen (ook dat is een wens uit het VVD-program 1967). De commissie ziet kennelijk toch wel in dat men de solidariteitsgedachte ook kan overtrekken.

Kinderbijslag

Ten slotte de kinderbijslag. Geen echte sociale verzekering maar een instrument van het inkomensbeleid. De commissie-Vos denkt aan afschaffing voor het eerste kind, minister Roolvink veel eerder aan bevrozing over de hele linie. Het is in ieder geval verheugend dat de kinderbijslag niet meer een zo heilig instituut is dat zulke gedachten niet serieus konden worden genomen.

De kinderbijslag is moeilijk te rijmen met de bevolkingspolitiek die ons land nodig heeft. Herziening als eerste aanzet, gevolgd door afbouw lijkt me het meest doeltreffend. Zoals gezegd komt hier het inkomensbeleid ook om de hoek kijken en er zijn ook ideeën over samen hebben van kinderbijslag en fiscale kinderaftek. Voor de Ser, die de hele programmering der sociale verzekering in studie heeft, en voor overige belangstellenden ligt er nog een ruim terrein braak, voordat een sluitende oplossing zal zijn gevonden.

Maar een ding is zeker: ook de sociale verzekering is in beweging.

BODEGOM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Aib van Bodegom & Co.
postbus 41 SPIJKENISSE tel. 01880 - 2488*

Prikkels

• Oud-minister dr. G. M. J. Veldkamp in gesprek met De Telegraaf: „Ook minister Suurhoff, uit het NVV gekomen, had scherpe meningsverschillen met de vakbeweging: Ik heb dat ook gehad. De kijk op het economisch gebeuren, op wat rechtvaardig en mogelijk is, is vaak verschillend.”

• Mr. J. M. Drees in een ingezonden stukje in het Algemeen Handelsblad: „Mijn opvattingen over het PAK komen overeen met die van mijn vader, zoals die o.a. kort geleden in een artikel in Vrij Nederland getiteld „Het heilige PAK” zijn neergelegd. De opvattingen van de heer Jurgens vind ik voor vrede en veiligheid even bedenkelijk als die van de heer Chamberlain in 1938. Op blz. 52 van het boekje „De PPR op aarde” van de heer Jurgens vermeldt hij heel verheugd: Een actieve vredespolitiek, waarbij men experimenten moet aandurven, ook als die voor de eigen veiligheid risico's meebrengt, is derde op de lijst van denkbeelden van de PPR.”

• Ingezonden stukje in de NRC: „Kan iemand mij uitleggen waarom wij ons dienen op te winden over de huisartsen als zij f 15 voor een visite declareren, maar niet over bijvoorbeeld de mecaniciens die de wasmachines komen repareren en, pak weg, f 12.50 als „voorrijdkosten” in rekening brengen nog voordat zij een schroevendraaier ter hand hebben genomen?”

• Minister Den Toom in een bevrijdingsrede in Den Haag voor de verenigingen Onze Vloot, Ons Leger en Onze Luchtmacht: „Prof. dr. L. de Jong constateert in de verschenen delen van „Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog” dat de strijd in de meidagen 1940 in feite al in de jaren dertig verloren was door bezuiniging en struisvogelpolitiek. Laat een toekomstig historicus nooit mogen vaststellen dat een derde wereldoorlog — moge God verhoeden dat die ooit komt — al werd verloren in de jaren zeventig.”

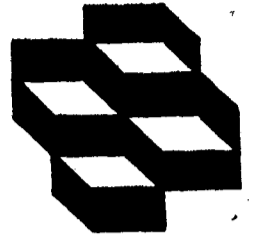
UTILITEITS- EN WONINGBOUW

utiliteitsbouw
systeembouw

sierbeton-elementen
staalkonstrukties

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

PIERSON,
HELDRING &
PIERSON
BANKIERS

Amsterdam/'s-Gravenhage/Rotterdam/
Haarlem/Curaçao

kleur en bescherming

Vettewinkel NV.
behorende tot
International Coating
Materials (ICM) NV.

VASTE STENEN IN ALLE SOORTEN
„MOLISOL“ MOLER ISOLATIESTENEN
VUURVASTE ISOLATIESTENEN
ZUURVASTE STENEN
„PRODORITE“ CHEMISCH BESTENDIGE PRODUCTEN
LEVERT

N.V. Gouda Vuurvast

VEREENIGDE VUURVASTE STEENFABRIEKEN
GOUDA — TELEFOON 16744 - (01820)

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton

ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen
W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010-332657 — GROENEDIJK 10
CAPELLE a/d IJSSEL

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

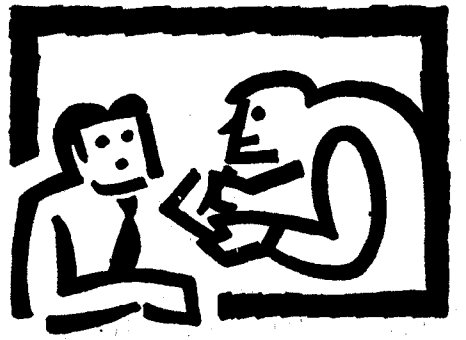
de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:
Bruningweg 21
Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:
Kipstraat 3d
Telefoon: 010 - 121288

Mijn opinie is...

• Taken van de NAVO

De heer N. Cohen te Maarn schrijft niet in te stemmen met de opvatting van de heer G. Koudijs (zie Vrijheid en Democratie van 15 mei) dat de NAVO zich tot een dimensie: de taak het militaire machtsevenwicht te bewaren, dient te beperken. „Mogelijk kan door een botsing van de meningen worden gekomen tot en verdieping van het inzicht,” aldus de heer Cohen.

Hij erkent dat de belangrijkste taak van de NAVO is het hoofd bieden aan de militaire dreiging van de Sovjet-Unie, maar deze primaire doelstelling is niet de enige. Hij haalt artikel 2 van het Noord-Atlantisch Verdrag aan waarin de doelstelling van de NAVO wordt omschreven (ook beknopt door de heer Koudijs aangeduid) en stelt dan dat die andere taken wel degelijk bij de militaire aansluiten: „Het heeft immers geen zin een land of een groep landen militair te verdedigen indien dit land of deze landen beschikt/beschikken over een leefklimaat dat tot een dusdanig miserabel peil is gedaald dat het er nog nauwelijks leefbaar is.”

De heer Cohen somt vervolgens de taken op die door de NAVO-raad zijn goedgekeurd: verkeersveiligheid, hulp bij natuurrampen, luchtverontreiniging, zeeverontreiniging, verontreiniging binnenwateren, het probleem van het individuele en het groepsgebed in de moderne geïndustrialiseerde maatschappij, overdracht van wetenschappelijke kennis aan regeringsdiensten met beslissingsbevoegdheid, en het levensmilieu en de strategie van de ontwikkeling van het grondgebied.

Tot besluit schrijft de heer Cohen dat ook hij in eerste opwelling meende dat deze belangrijke vraagstukken bij de VN thuishoren, temeer daar het mondiale problemen zijn, maar gezien de geringe besluitvaardigheid van de VN en het feit dat veel van de projecten nauwelijks van belang zijn voor de ontwikkelingslanden, komt hij tot de slotsom: „Ik geloof dat wij ons gelukkig mogen prijzen dat de NAVO dit initiatief heeft genomen. Natuurlijk mag de primaire taak: het bewaren van de vrede, hierdoor niet worden veronachtzaamd; deze projecten tot verbetering van het leefklimaat behoren echter tot deze primaire taak.”

• Last en ruggespraak

De heer K. A. van Buren te Breda schreef ons een beetje geschrokken te zijn van het artikel van de heer Geertsema „Zonder last of ruggespraak”, gepubliceerd in Vrijheid en Democratie van 15 mei. Waar het naar

de mening van de heer Van Buren om gaat is dat een volksvertegenwoordiger in de eerste plaats het standpunt van zijn partij vertolkt. Een verkiezingsprogramma is in feite een momentopname: de meningen kunnen veranderen, de situatie evolueert. Er kunnen en zullen zich omstandigheden en feiten voordoen, aldus de heer Van Buren, waarbij het noodzakelijk is van koers te veranderen. Wanneer de partij een koerswijziging aanvaardt dan dient de volksvertegenwoordiger zich daaraan te conformeren; anders moet hij ... vult u zelf maar in, zo adviseert de heer Van Buren.

„Ik ben de mening toegedaan,” zo besluit de heer Van Buren zijn brief, „dat wanneer de partij tijdens een bepaalde zittingsperiode een duidelijke uitspraak doet, de vertegenwoordigers van die partij deze uitspraak tot de hune moeten maken. Wij moeten rekening houden met de minderheid, maar ten slotte beslist de meerderheid.”

• Zeehavenbeleid

Van de heer P. de Kat Angelino te Rijswijk ontvingen wij een uitgebreid en doorwrocht betoog over het nationale en internationale zeehavenbeleid waarin vele gegevens zijn verwerkt die voor onze sociaal-economische medewerker uitermate nuttig kunnen zijn. Hij sluit zich aan bij het pleidooi van drs. G. M. V. van Aardenne voor een nationaal havenbeleid boven een regionaal beleid en haakt dan aan op het ook door drs. Van Aardenne reeds aangestipte belang van een Beneluxbeleid. „Als er dan aan reële havenpolitiek wordt gedaan in Nederland,” aldus de heer De Kat Angelino, „laat er dan ook sprake zijn van samenwerking met België; samenwerking niet straks maar nu,” waarbij hij overigens niet alleen denkt aan Antwerpen en Gent, maar ook aan Zeebrugge dat straks bij de activiteiten in de „gouden delta” zeker ook een rol zal spelen.

Van een grote gespecialiseerde belevings- en historische kennis uit somt de heer De Kat Angelino vervolgens een aantal zaken op die in het raam van groeiende samenwerking reeds zijn geschied, alsmede een aantal citaten waaruit blijkt dat de bereidheid tot samenwerking een gemeenschappelijke basis zal kunnen vinden, en waaruit blijkt dat noord en zuid elkaar op vele punten reeds hebben gevonden. Zo haalt hij aan hoe in de bijzondere Commissie voor het onderzoek van de problemen van de Westerschelde in maart 1968 oud-staatssecretaris Posthumus voor Waterstaat reeds waarschuwde voor „de neiging de Scheldeproblemen te bezien in het licht van de concurrentie tussen Rotterdam en Antwerpen. Dat

moet bepaald niet,” aldus de heer De Kats citaat van Posthumus, die ook de Antwerpse Schepen voor de haven, mr. Delwaide, invoert die in januari van dit jaar bepleitte dat eerst coördinatie in het havenbedrijf in de eigen landen op nationaal niveau moet plaatsvinden vooraleer er op Beneluxniveau kan worden onderhandeld „opdat eindelijk de Nederlandse en Belgische havens niet langer een knelpunt blijven in de betrekkingen tussen beide landen.”

Na nog de resolutie van oktober 1967 van het Algemeen Nederlands Verbond over de Schelde-Maas-Rijndelta te hebben aangehaald, waarin ook op dit gebied samenwerking wordt aanbevolen terwille van een welbegrepen Europese integratie, vraagt de heer De Kat Angelino retorisch hoe de VVD tegenover dit brandende vraagstuk staat, en citeert dan met voldoening een programmapunt van de VVD voor de verkiezingen van 1967:

„De positie van onze havens dient, mede gezien het hieraan verbonden grote belang voor onze nationale economie, centraal te worden gesteld. Alles moet worden gedaan om deze positie nog te verstevigen, waarbij een samenwerking tussen de Nederlandse havens en ook die in België, een vereiste is.”

• Brandpreventie

Reagerend op een artikelje in Vrijheid en Democratie van 15 mei schrijft dr. E. C. Wessels, directeur van de stichting Technisch Bureau voor Brandschadepreventie te Baarn dat terecht in dat artikel wordt gesteld dat gebrek aan coördinatie vaak onnodige schade toebrengt. Dat gebrek manifesteert zich echter niet alleen in de particuliere sector en die van het bedrijfsleven, maar ook tussen overheidsinstellingen onderling en tussen overheid en ondernemers bestaan verschillen van inzicht die leiden tot het niet altijd toepassen van de meest economische methode van brandschadepreventie

„De meest praktische oplossing,” aldus dr. Wessels, „moet gevonden worden in een reorganisatie van het huidige Nationaal Brandpreventie Instituut, waardoor verschillende belanghebbende groeperingen de gelegenheid krijgen daarin op hoog niveau van gedachten te wisselen en samen te werken in een uitbreiding van de activiteiten van het Technisch Bureau voor Brandschadepreventie, zodat alle niet-overheidstechnische inspanningen daarin worden geconcentreerd. Dit maakt op bestuurlijk niveau nauwe overleg en op technisch gebied nauwe samenwerking tussen overheid en ondernemers in de bedrijfs- en verzekeringssector mogelijk.”

Gemeente-programma's

Vervolg van pagina 6

wijsmogelijkheden en beroepskeuze. Mogelijkheden voor bejaarden, die zo lang mogelijk zelfstandig willen blijven, bijv. een diensten- en een ontmoetingscentrum.

Het VVD-programma van Best bevat o.a.: Winkels in nieuwe wijken reeds tijdens de bouw van de wijk realiseren, zodat gelijktijdig met de bewoners ook de winkeliers arriveren, hetgeen zowel de bewoners als de winkeliers ten goede komt. Stichting van wijkcentra in nieuwe wijken, die eveneens gereed zouden moeten zijn wanneer de bewoners hun woningen betrekken. Een wijkcentrum heeft een zeer belangrijke functie voor het maatschappelijk opbouwwerk; onderling contact tussen de bewoners van een nieuwe buurt is alleen mogelijk wanneer men over een ruimte beschikt waar men elkaar regelmatig kan ontmoeten en van waaruit een clubleven kan worden opgebouwd. De VVD wil ijveren voor een medisch centrum waar specialisten spreekuur houden, kruisverenigingen gevestigd zijn en wellicht zelfs spreekkamers voor huisartsen, tandartsen en maatschappelijk werkers beschikbaar zijn. Het gemeentebestuur dient te bevorderen dat zich in Best schone en hoogwaardige industrie vestigt waardoor de werkgelegenheid zo goed mogelijk verzekerd wordt. Het bouwen van goede woningen, ook in de vrije sector, moet worden bevorderd zodat ook alle werknemers van deze bedrijven zich in Best kunnen en willen vestigen. Hierdoor zal het in

Best verdiende geld ook in grotere mate in eigen gemeente worden uitgegeven, hetgeen vanzelf leidt tot verbetering van de positie van de middenstand. Dat geeft weer stijging van de werkgelegenheid in de dienstensector. Door dat alles neemt het welzijn voor alle inwoners toe. Best heeft nu nog het laagste gemiddelde inkomen van de agglomeratie en relatief het laagste aantal werknemers in de dienstverlenende sector.

Prikkels

• De heer Alfred Mozer bij zijn afscheid als kabinetschef van dr. Mansholt (EEG) in een gesprek met het blad Nieuw Europa: „Die media hebben natuurlijk ook hun nadelen. Vroeger toen ik zelf in de jeugdbeweging zat debatteerden wij ook wel eens een hele nacht en kwamen dan met een resolutie, waar wij ook malle dingen in hadden staan. Als dat toen allemaal uitvoerig in de kranten was behandeld, als ik toen steeds door de televisie zou zijn geïnterviewd, was het mij ook gebeurd: dan had ook ik groothedswaanzin gekregen.”

Alblasserdam, tel. 01895-3777, postbus 5

ER ZIJN NOG VELE VVD'ers INCOGNITO

U kent ze, ook in uw kring. Mensen die met de VVD sympathiseren, die elke keer VVD stemmen... Maar ondanks hun sympathie, ondanks hun overtuiging is het woord „lidmaatschap” Grieks voor hen. Niemand kan zich in deze tijd de weelde veroorloven om in politiek opzicht een masker te dragen. Hoe meer mensen met open vizier (als lid dus) voor de VVD-beginselen uitkomen, des te sterker kan de partij deze beginselen doen gelden. Met één pennestreek kunt u de VVD al helpen.

Geef ons naam en adres op van een VVD'er incognito in uw omgeving. Wij sturen hem dan ZES WFKEN LANG GRATIS Vrijheid en Democratie om hem rijp te maken voor zijn lidmaatschap. Nog beter: maak hem nu meteen lid. Eén enkel woord van u, als vriend of kennis, werpt meer gewicht in de schaal dan een dozijn verhandelingen van ons.

COUPON	
Aan het Secretariaat van de V.V.D. Koninginnegracht 61 's-Gravenhage	Naam:
Volgens inzender van deze coupon kunt u met kans op succes zes weken lang gratis het blad „Vrijheid en Democratie” zenden aan:	Adres:
	Plaats:

JA, DE VVD KAN OP MIJ REKENEN!

vrijheid en democratie

Liberaal winst in gemeenten

Onze redacteur A. W. Abspoel gaat in dit artikel uitvoerig in op de uitslag van de op 3 juni gehouden gemeenteraadsverkiezingen.

Ons optimisme, gegrond op het resultaat van de statenverkiezingen van 18 maart, dat de liberale invloed ook in talrijke gemeenten zou worden versterkt, is gelukkig niet beschaamd. In de gemeenten met meer dan 50.000 inwoners, inclusief alle provinciehoofdsteden, steeg ons totale zeteltal van 163 in 1966 tot 202 in 1970. Daarbij komen dan nog de vele zetels, die ook in de kleinste gemeenten werden gewonnen.

In een hoofdartikel in Trouw op de ochtend na de verkiezingsdag kon men lezen: „de VVD boerde niet verder achteruit”. Men leze het goed: „niet verder” achteruit! Met een zekere verbijstering vraag ik mij af of dit nu domheid is of bewuste misleiding van de lezers, voortvloeiend uit een onbeheerste radicaal-anti-revolutionaire liberalenhaat.

Daar was — ere wie ere toekomt! — Het Vrije Volk heel wat eerlijker, dat zijn lezers niet poogde te misleiden en op zijn eerste pagina zonder omwegen schreef: „De grootste winnaars zijn de VVD en de CPN”. Dit blad was voor zover wij konden nagaan ook het enige dat de berekening had gemaakt volgens welke de VVD in genoemde grotere gemeenten totaal 39 op 163 zetels had gewonnen.

Eigenlijk is deze erkenning natuurlijk niets bijzonders. Ook en vooral in de journalistiek moeten feiten immers heilig zijn, waarnaast men dan volkomen vrij is de feiten ieder op zijn wijze (maar wel gemotiveerd) te commentariëren en te interpreteren.

Trouw was trouwens de enige, die deze misser (om het nu maar zacht te zeggen) beging. Maar misschien was het alleen maar een verschrijving en had men de ARP bedoeld in plaats van de VVD. Dan klopt het namelijk wel ongeveer, hetgeen ons voor de ARP, als mede-regeringspartij, genoeg doet.

Opkomst

Voor wij ons verdere commentaar op de verkiezingscijfers geven, eerst echter iets over de wegblijvers; een onderwerp, waaraan in sommige kranten bijna nog meer aandacht is besteed dan aan de hele uitslag.

Men weet het al van vroegere beschouwingen: schrijver dezes is een volstrekt non-conformist op dit punt, al is is het niet gemakkelijk tegen een zo eenstemmig koor in te gaan.

Ik acht het echter in strijd met reëel inzicht wanneer men verwacht heeft dat als de wettelijke opkomstplicht zou worden afgeschaft, Nederland wat de verkiezingen betreft in gunstige zin zou afsteken bij de praktijk in andere, vergelijkbare parlementaire democratieën. Om de reeds eerder gegeven voorbeelden nog eens samen te vatten: de gemiddelde aantallen kiezers die hun stem uitbrachten bedroegen in Frankrijk bij plaatselijke verkiezingen 60 pct.; in Engeland 70 pct.; voor het stadsparlement in Hamburg onlangs 70.1 pct. (een geprezen goede opkomst, omdat het slecht weer was); bij raadsverkiezingen in Sleeswijk Holstein onlangs 72.4 pct. een verbetering vergeleken bij 1966, toen het 68.7 pct. bedroeg; in de Verenigde Staten bij gelijktijdige verkiezing van de president en de volksvertegenwoordiging 60 pct. en bij verkiezing alleen van de volksvertegenwoordiging 50 pct.

Wij kunnen hier het resultaat van de laatstelijk in het toch wel hoogontwikkelde en zeer democratische Denemarken gehouden gemeenteraadsverkiezingen aan toevoegen. Die verkiezingen

geschieden volgens een nieuw verkiezingssysteem, waardoor het aantal kieskringen veel kleiner was geworden en waardoor ook het aantal kandidaten tot veel geringer proporties was teruggebracht. Een wijziging welke de Denen uiteraard niet zouden hebben ingevoerd wanneer zij (althans in meerderheid) daarin geen verbetering zouden hebben gezien. Welnu: het resultaat was dat

rond 70 pct. van de kiezers aan de stemming deelnam.

Trouwens: het is bekend dat in Zwitserland bij een referendum over een belangrijk vraagstuk tot nu toe gemiddeld niet meer dan 30 pct. en ten allerhoogste 40 pct. van de kiezers naar de stembus trok. Dit gemiddelde is nu

(vervolg op pagina 7)

VVD in de lift

De tweede verkiezingsronde van 1970 is achter de rug en de VVD kan met vreugde op het resultaat terugzien. Vrijwel overal in het land veroverden wij meer — soms aanzienlijk meer — gemeenteraadszetels of wel we behaalden bij een gelijkblijvend aantal zetels een hoger stemmenpercentage dan in 1966.

Dat ons percentage hier en daar iets terugliep vergeleken bij de Statenverkiezingen van dit jaar is volledig verklaarbaar door de concurrentie van bijv. een Partij Gemeentebelangen of van de een of andere plaatselijke splinterpartij, die haar aanhang uit dezelfde hoek krijgt als de VVD. Het is duidelijk, dat de winst, die wij in maart boekten volledig is geconsolideerd en vermoedelijk — berekend op basis van Kamerverkiezingen — nog iets verhoogd. (En wat schrijft dan Trouw in het hoofdartikel van 4 juni? „VVD boerde niet verder achteruit”. Over voorlichting gesproken!) Gezien het feit, dat dit de laatste politieke krachtmeting was, voordat de voorbereidingen voor de verkiezingen van 1971 van start gaan, is dit een uiterst belangrijke conclusie.

Voor de meeste andere landelijke partijen is er weinig reden tot juichen. De oppositiepartijen zullen moeten erkennen — en Den Uyl deed dat in feite op de verkiezingsavond ook — dat een rood alternatief voor de huidige regeringscombinatie steeds verder achter de horizon verdwijnt. Ook de twijfelachtige steun van D'66 kan geen uitkomst meer bieden. Wat ik op de avond van 18 maart al voorspelde, heeft zich bewaarheid. D'66 is kennelijk over haar hoogtepunt heen. Het duidelijkst blijkt dat bijv. uit een uitslag als in Zwolle. Daar zat D'66 al in de raad met drie leden. Dat aantal is tot twee gezakt.

De teruggang vergeleken bij de Statenverkiezingen is ook zo groot, dat die niet alleen door concurrentie van splinterpartijen kan worden verklaard. In Helmond ging D'66 van drie zetels naar een. D'66 dreigt al die andere partijjes achterna te gaan, die — als de tijd daar rijp voor is — een min of meer spectaculaire start beleven, soms gevolgd door een kortstondige periode van bloei, maar daarna vrijwel weer in de vergetelheid terugvallen. De Boerenpartij en de PSP zijn daarvan duidelijke voorbeelden.

Deze historische wetmatigheid moet ons ook de relativiteit van het Kaboutersucces doen inzien. De Kabouters hebben in Provo al een niet zo lichtend voorbeeld. Daarmee wil overigens niet gezegd zijn, dat wij aan dit verschijnsel geen aandacht zouden moeten besteden. Integendeel deel. Enkele door de Kabouters en door hun tegenvoeters, de Bejaarden, gestelde problemen zijn natuurlijk zeer reële problemen. Problemen, waarvoor men geen aparte partij behoeft op te richten, maar wel problemen aan de oplossing waarvan de bestaande partijen in de komende tijd met hernieuwde energie zullen moeten werken.

En dan tenslotte onze confessionele regeringspartners. Veel reden tot juichen hebben ze niet. Maar aan de andere kant is de situatie vergeleken bij maart van dit jaar zeker niet verslechterd. De huidige regeringsmeerderheid is ook nu weer niet in gevaar gekomen. Maar er is wel een andere zorg. Gezien de CCP-resultaten hoort men nu al stemmen opgaan, die pleiten voor een zo onafhankelijk mogelijke opstelling bij de verkiezingen in 1971. Ik kan dit billijken, als het zich zou beperken tot de afwijzing van een gezamenlijke lijst van de confessionele partijen bij die verkiezingen. Maar ik hoop van ganser harte, dat deze uitslag geen bijdrage zal vormen tot de afwijzing van een stembusakkoord.

Dat is een totaal andere wijze van samenwerking en daartegen hebben naar mijn vaste overtuiging de kiezers zich op 3 juni niet uitgesproken. Nog steeds blijf ik vurig hopen op een stembusakkoord tussen de confessionelen en ons.

Mijn laatste sprankje hoop dat wij wellicht toch nog tot overeenstemming zouden kunnen komen met D'66 is de vorige week woensdag in rook opgegaan. Die uitslag zal of wel de isolationistische tendens in D'66 versterken, dan wel de neiging tot samenwerking met extreem links. Het zij zo!

De VVD gaat zich nu met volle kracht voorbereiden op de verkiezingen van het volgend jaar. Er zal heel veel werk verzet moeten worden door iedereen, maar het feit, dat de VVD duidelijk „in de lift zit” zal daarbij een krachtige steun betekenen!

MR. W. J. GEERTSEMA

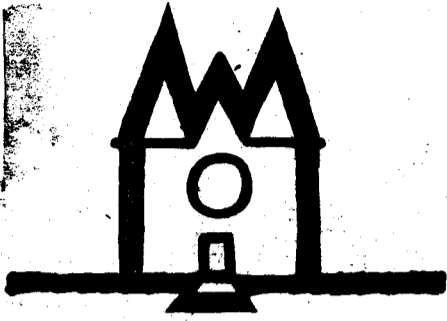

• Mr. A. Geurtsen, wiens PBO-amendement kort voor het ter perse gaan van dit blad door de Tweede Kamer werd aanvaard. Een voordien geschreven artikel over het PBO-debat vindt men op pagina 3.

• Mevrouw Vonhoff over het in nood verkerende kind op pagina 5.

• Bijlage van 8 pagina's, bevattende de groslijst van kandidaten voor de Tweede Kamer en een technisch advies van het hoofdbestuur over de inrichting van de kandidatenlijst.

De VVD in het parlement

In deze rubriek geven wij een zeer beknopt overzicht van de VVD-activiteiten in de Tweede Kamer. Men vindt er in o.a. de vragen, die onze Kamerleden aan de regering stelden, de houding van de fractie bij verschillende stemmingen en enkele punten waarop de VVD bij de debatten in het bijzonder de aandacht vestigde.

Het Kamerdebat over de wijziging van de wet op de Bedrijfsorganisatie — het ging om de mogelijkheid tot het instellen van de zg. „lichte schappen” — gaf de heer Geurtsen de gelegenheid met succes een amendement voor te stellen dat een verdergaande democratisering van de bestuursstructuur beoogde. De heer Geurtsen, gesteund door zijn fractiegenoten mr. Portheine en mr. Berkhouwer en tevens door de heer Van der Ploeg (pvda) en de heer Nypels (D'66) had in zijn amendement een algemene maatregel van bestuur vervat die in ieder geval regelde dat de onderscheiden categorieën en groeperingen van de betrokken ondernemers en werknemers zo evenredig mogelijk in het bestuur zijn vertegenwoordigd.

De VVD (mevr. Dettmeijer-Labberton) steunde in de openbare commissievergadering van CRM een motie van de heer Voogd (pvda) die betrekking had op de Rijksgroepsregeling Oorlogsslachtoffers. De motie nodigde de regering uit vóór 1 juni voor alle Nederlandse vervolgden en ondergedokenen een regeling vast te stellen die het karakter heeft van een pensioenregeling, in plaats van een bijstandsregeling. De pensioenen dienen vergelijkbaar te zijn met die geldende volgens de wet Buitengewoon Pensioen.

Tijdens de behandeling van een aanvulling van de drank- en horecawet betreffende de verkoop van voorbehoedsmiddelen drong de heer Portheine — na zich namens zijn fractie volledig akkoord te hebben verklaard met de voorgestelde verkoopfaciliteiten — aan op een gelijktijdige aanpassing van de wet waardoor de verkoop van zwak-alcoholische dranken aan huis mogelijk zou worden. In dit bestek attendeerde hij op de moeilijke positie van de handelaren in deze sector.

Toen de goedkeuring van twee beschikkingen tot beperking, resp. afschaffing van de investeringsaftrek aan de orde werd gesteld hield de heer Portheine een pleidooi voor een snellere wetsbekrachtiging dan tot dusverre het

geval was. Van een reële afweging door de Kamer komt weinig terecht wanneer de materie te lang blijft liggen. Hij drong voorts aan op een regionale differentiatie en zag graag een spoedige regeling van de investeringsfaciliteiten.

In de openbare commissievergadering van financiën verzocht de heer Portheine de regering zo spoedig mogelijk een wetsontwerp automatische inflatiecorrectie in te dienen. De heer Joekes drong bij die gelegenheid aan op een bestudering van de mogelijkheid de kapitaalvoorziening van o.a. semi-overheidsbedrijven beter te bundelen. De heer Koning vroeg om een vereenvoudiging van het belastingstelsel. De laatste diende overigens bij de behandeling van de comptabiliteitswet een aantal amendementen in.

Tijdens het debat over de Amerikaanse acties in Cambodja voerde de heer Berkhouwer namens de VVD het woord. Het was duidelijk dat hij zich ernstige zorgen maakte over de escalatie van de oorlog in Vietnam, maar toch kon hij voor het Amerikaanse standpunt inzake Cambodja wel begrip hebben.

De heer Rietkerk was de liberale woordvoerder in het grote VMF-debat. Hij stemde in met de oplossing van de regering om geen gelden te steken in het niet-rendabel te maken gedeelte van Werkspoor Utrecht, maar wel kredieten beschikbaar te stellen voor de afdelingen die wel perspectieven bieden.

Mr. Geertsema had in de openbare commissievergadering van CRM kritiek op de verdeling van de kosten en de prijzen van de Sportoto. Hij vond het onredelijk dat gelden voor het maatschappelijk werk, de cultuur en de volksgezondheid worden overgeheveld naar het betaalde voetbal als gevolg van de huidige verdelingsverhouding. De heer Geertsema bleek voorts voorstander van een onbeperkte hoofdprijs.

De heer Joekes heeft aangedrongen op de instelling van een adviesraad voor de vormgeving van de Neder-

landse munt. Hij was bepaald niet gelukkig met het uiterlijk van de tiengulden-muntstukken. Voorts had hij geconstateerd dat er gaven en gekraste exemplaren in omloop zijn. In dit verband wees hij op het belang van dit feit voor met name verzamelaars.

Bij de bespreking van de tariefindexering voor de omzetbelasting bepleitte de heer Portheine ten slotte dat de maaltijdenverzekering in de restaurants worden ondergebracht in het lage tarief.

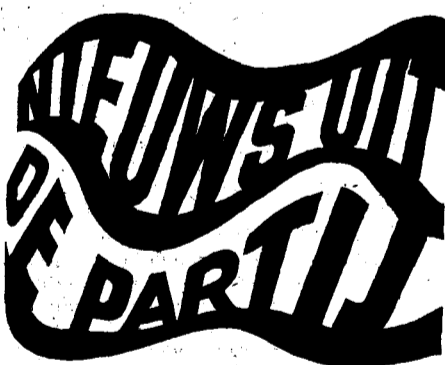
Vragen

In de voorbije perioden werden de volgende vragen gesteld:

- De heren Geurtsen en Wiegel vroegen of het waar is dat in Den Haag een homofiel paar, waarvan de partners ouder dan 35 jaar zijn, wel in aanmerking komt voor het huren/kopen van een 3-kamer woning voor elk van beide partners, maar dat zij samen geen vergunning krijgen voor een 4-kamerwoning.
- De heer Berkhouwer informeerde of tegen twee inwoners van Oldenzaal proces-verbaal is opgemaakt omdat zij te veel verkiezingspamfletten voor hun ramen zouden hebben gehangen.
- De heren Berkhouwer en Tuijnman wilden weten of de ruilverkaveling Geesterambacht stagneert door geldgebrek.
- Wordt inderdaad in Heerlen de APV zodanig uitgebreid dat het aanbieden, verspreiden, aanbevelen of aankondigen van geschreven of gedrukte stukken of afbeeldingen op weekdagen in de binnenstad zonder voorafgaande vergunning van het gemeentebestuur wordt verboden, aldus vroeg de heer De Beer.
- De heer Vonhoff wilde weten of de regering bereid is een studie over de gevolgen van tv-reclame voor de pers, alsmede de visie van de regering terzake, vóór de definitieve beleidsconsequenties in de Kamer te brengen.
- De heren Berkhouwer en Schlingemann stelden vragen over de stiptheidsacties van de douaniers aan de Frans-Belgische grens.
- De heer Berkhouwer (e.a.) informeerde of de regering stappen wil ondernemen die de situatie van de onlangs gearresteerde Russische auteur Andrej Amalrik zouden kunnen verlichten.
- De heren Schlingemann en Tuijnman drongen aan op het nauwlettend volgen van de afzet en prijsvorming van eieren, op dat niet ook in deze sector nieuwe concurrentievervalsingen ontstaan.
- De heer Schlingemann ten slotte vroeg of de EEG of Nederland hulp kan bieden aan de hongersnoodgebieden in het noordoosten van Brazilië.

Kamerleden spreken

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Spreekers	Bijzonderheden
12 juni	Amsterdam	—	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: Liberalen in het Europa van morgen.
13 juni	Dalfsen	De Vechtstroom, Oud Leusden; 20.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer, drs. Th. H. Joekes en mr. H. E. Koning	congres JOVD
6 juli	Delft	20.00 uur	L. M. de Beer	—

Met grote verslagenheid geven wij kennis van het plotseling en tragisch overlijden van onze vriend en partijgenoot de heer

Hendrik Pieter Hoolboom
Hij was vanaf de oprichting in 1946 lid van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie. Gedurende bijna 24 jaar was hij een waardig vertegenwoordiger van onze partij in de Gemeenteraad van Ede en maakte hij ca. 9 jaar deel uit van het College van Burgemeester en Wethouders. Zijn menselijke benadering van de problemen van deze tijd zal ons tot leidraad in onze arbeid voor de politiek blijven.

Het Bestuur van de afd. Ede van de VVD

Met diep gevoelde droefheid en ontsteltenis geven wij kennis van het zo plotseling overlijden van onze vriend en mede-raadslid

Wethouder H. P. Hoolboom
De VVD Raadsfractie:
G. W. Bos,
M. van Gestel

● De afdeling Westerbork heeft een nieuw bestuur. Voorzitter is J. N. de Vroom, Hofakkers 7. De heer B. Strijk Oosteinde 9 is tot 1 september 1970 secretaris. Hij zal op die datum worden opgevolgd door de heer A. T. Krijnen. De heren B. Zwiers, R. Spielman en T. Meier zijn benoemd tot leden.

● De deelcommissie openbare lichamen van de VVD-grondwetscommissie vergaderde op 5 juni in Den Haag. De commissie wisselde uitvoerig van gedachten over de wijze waarop burgemeesters benoemd worden. De commissie sprak zich uit voor benoeming van burgemeesters en tegen een verkiezing. Ze is echter wel van oordeel dat de huidige benoemings- en herbenoemingsprocedure gewijzigd moet worden.

Nieuwe gedeputeerden

Op 3 juni zijn behalve de gemeenteraadsverkiezingen ook de verkiezingen van de leden der colleges van Gedeputeerde Staten gehouden.

Het aantal Gedeputeerden zetels voor de vvd is van vier op zeven gekomen. In de provincie Drenthe werd herkozen de heer G. M. Lambers te Eexterveenschekanaal. Nieuw gekozen werden in de provincie Gelderland mr. H. P. Jager te Ede; in Zuid-Holland de heer G. van de Zande te Nieuw-Beijerland; in Noord-Holland dr. A. J. Vis te Bussum; in Zeeland mr. J. F. G. Schlingemann te Goes; in Utrecht jhr. mr. F. F. Hooft Graafland te Zeist. In Friesland drs. L. Hilarides te Drachten.

Voor het eerst sinds 1945 is de VVD in de provincies Gelderland, Zeeland, Utrecht en Friesland in

het college van gedeputeerde staten vertegenwoordigd. Voor zover ons zal Friesland de jongste gedeputeerde in zijn college zal zien optreden: de heer Hilarides is 29 jaar oud.

Aankondigingen

● Te Emmen houdt de heer R. Zegering Hadders op 22 juni weer spreekuur in zijn woning, Hoofdstraat 28. Zij die hiervan gebruik willen maken worden verzocht telefonisch contact met de heer Zegering Hadders op te nemen. Dat kan vanaf vrijdag 19 juni onder nr. 05910-11014

het college van gedeputeerde staten vertegenwoordigd. Voor zover ons zal Friesland de jongste gedeputeerde in zijn college zal zien optreden: de heer Hilarides is 29 jaar oud.

In de provincies Zuid- en Noord-Holland traden respectievelijk als gedeputeerden af mr. H. van Riel te 's-Gravenhage en mr. F. C. Vorstman te Hilversum. De heer Vorstman bezette de post van gedeputeerde sinds 1962; de heer Van Riel sinds 1954. Op zijn vertrek hopen wij in een volgend nummer terug te komen.

● Onze zetel in het college van gedeputeerde staten in Groningen, sinds 1966 bezet door de heer G. R. Meijer te Kloosterburen, ging helaas verloren.

● In de provincies Noord-Brabant, Overijssel en Limburg slaagde de VVD er nog niet in een zetel in het college te veroveren.

vrijheid en
democratie

De redactie van het partijblad **Vrijheid en Democratie** is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. G. la Chapelle

De administratie (zowel voor abonnementen als voor advertenties) van het partijblad **Vrijheid en Democratie** is gevestigd te Rotterdam, Witte de Withstraat 73 (postbus 824). Telefoon (010)-111000, abonnementen toestel 219, advertenties toestel 224. Postrekening: 245103 ten name van administratie **Vrijheid en Democratie** te Rotterdam.

secretariaat
tweede kamer fractie

Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telefoon: (070)-614911.

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Tragedie in Utrecht

drs. G. M. V. van Aardenne
voorzitter van de
sociaal-economische
commissie van de VVD

„Komt werken bij Werkspoor, laat de naam u niet afschrikken." Wim Kan zal niet hebben vermoed dat dit grapje enkele jaren later zo'n cynische bijbetekenis zou krijgen. Toch sloeg hij de spijker op de kop: het tekort aan produktiviteit dat op zoveel plaatsen in de Nederlandse industrie zich manifesteert is Werkspoor-Utrecht noodlottig geworden.

Want het is zeer de vraag of zelfs gelijke faciliteiten als naar men zegt in het buitenland dergelijke industrieën genieten de concurrentiepositie van Werkspoor beslissend zouden hebben verbeterd, en of niet de produktiviteitskloof de werkelijke oorzaak is van het niet kunnen concurreren met het buitenland.

De Nederlandse regering heeft in elk geval de ordergarantie voor het rollend materieel geweigerd. Zij heeft hierbij uiteraard de rentabiliteit van het bedrijf (en de mogelijkheden deze te verbeteren) afgewogen tegen de marktsituatie, die een overcapaciteit voor de produktie van treinwagons e.d. in Europa laat zien. En zo zal, na Beynes en Allan, de laatste Nederlandse wagonindustrie waarschijnlijk binnen korte tijd haar einde vinden.

Over de beoordeling van de markt kan men van mening verschillen. Terecht heeft burgemeester Thomassen van Rotterdam gewezen op de binnenkort zich manifesterende behoefte aan wagons voor lokaal vervoer. Wanneer ik dit schrijf zijn de gesprekken over zijn suggestie, om door het bij de kwestie betrekken van de grote gemeenten een meer continue onderstroom voor Werkspoor te verzekeren, aangekondigd. Of deze inderdaad zullen leiden tot een herwaardering van de marktsituatie moet worden afgewacht. Het is overigens wel gewenst dat de gegevens waarop de regering (en anderen) hun mening zullen baseren, meer in de openbaarheid worden gebracht, in ieder

geval aan de Kamerleden worden verstrekt.

Beslissend aspect

Het argument van de regering om geen steun in de vorm van een ordergarantie te geven aan Werkspoor-Utrecht (wél een kredietgarantie voor de financiering van andere, rendabel te achten projecten van het VMF-concern) was dat Nederland als geheel niet gebaat is bij het kunstmatig in leven houden van onrendabele bedrijfstakken. Behalve dat onze middelen beperkt zijn, werkt zo'n steun inflatoir, en daaraan hebben we allerminst behoefte. In een situatie van (regionale) werkloosheid zal het sociale aspect beslissend kunnen zijn maar ook dat is nu niet het geval. Overigens betekent steun slechts uitstel van executie: prof. Hartog heeft er kortgeleden op gewezen dat we anders wellicht nu nog zouden zitten met gesteunde diligenciefabrieken.

Hieruit blijkt dat tenslotte het economische aspect beslissend is, hoe hard dit misschien ook moge klinken. Geen nationalisatie (overneming van Werkspoor door de NS) of arbeiderszelfbestuur kan daar iets aan veranderen.

Uit die hoek gezien vertonen bedrijfssluitingen overeenkomst met een klassieke tragedie: de mens meent door zijn handelen de zaken een keer te kunnen doen nemen doch buiten zijn invloed staande wetmatigheden (door hem, anders dan bij natuurkrachten, niet direct onderkend) verhinderen dit niet alleen maar doen vaak nog zijn pogen in groter leed verkeren.

Klassieke tragedie

Wat we wél kunnen doen is het opvangen van diegenen die, bijv. wegens hun leeftijd of specialisatie, zonder werk zullen komen. Die opvang kan nimmer

alles vergoeden, zeker niet in geestelijke zin, maar althans materieel wel veel. In onze maatschappij is gelukkig voor deze sociale opvang plaats; ik meen dat in meer zgn. socialistische landen dat wel eens te wensen overlaat... Dat velen nu reeds ander werk zoeken is ook een gevolg van onze vrijheid en arbeid. Het is ongetwijfeld vervelend voor de afwikkeling bij Werkspoor, maar het goed recht van hen die menen reeds nu hun arbeidskracht beter elders te kunnen inzetten.

In ieder geval heeft de regering voor het eerst bepaalde normen van industriebeleid vastgelegd. In de nog steeds wat schimmige Verolme-zaak heb ik die pijnlijk gemist. In de komende jaren zal zo'n industriebeleid m.i. voor ons land een noodzaak worden, maar dan moet in het belang van de hele volksgemeenschap het rentabiliteitscriterium voorop staan, behalve in geval van duidelijk buitenlandse concurrentievervalsing. Overigens — zelfs als die wordt geconstateerd — zal het nog afhangen van de waarde die ons land als geheel aan een bepaalde tak van nijverheid mag toekennen of er sprake kan zijn van directe overheidssteun. Ook dat klinkt hard — men raakt immers buiten zijn schuld in moeilijkheden, maar ook dan heeft een gemeenschap nauwelijks keus, op straffe van algemene verarming, en ook dan zullen de gevolgen moeten worden gedragen.

Constructieve rol

Opvallend is tenslotte de constructieve rol die vakbonden en ondernemingsraad in de kwestie-Werkspoor spelen; uiteraard uitgaande van belangen, maar dat doet de directie ook. Er wordt duidelijk meegedacht over de mogelijkheden en de consequenties, en ik kan daarbij dan ook begrip opbrengen voor emotionele acties die door hun aard van beperkte duur zijn. Het werk van de ondernemingsraad is m.i. een duidelijke indicatie dat deze mede het ondernemingsbelang kan dienen en dat de conceptie van de „personeelsraad" tegenover de directie staande, als zulke fundamentele zaken aan de orde zijn als hier, onjuist blijkt. Het is in elk geval voor de verwezenlijking van de medezeggenschapsgedachte een hoopvolle ontwikkeling.

Wijziging wet PBO

Het debat in de Tweede Kamer over de voorgestelde wijziging van de wet op de Bedrijfsorganisatie (onderbroken door de gebeurtenissen bij de VMF) behandelt een nogal ingewikkelde materie zodat het dienstig is de inhoud van de wet hier beknopt samen te vatten:

Op basis van het SER-advies van 21 januari 1966 wordt beoogd een nieuwe stimulant ten gunste van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie te geven, door het mogelijk te maken dat voortaan ook zgn. lichte schappen en bedrijfscommissies kunnen worden ingesteld. De verordenende bevoegdheden van die lichte schappen gaan dan niet verder dan m.b.t. registratie van ondernemingen en het daarin werkzame personeel, het verstrekken van gegevens, inzage van boeken en bescheiden, en bezichtiging en opname van bedrijfsmiddelen en voorraden van ondernemingen, alsmede het opleggen van heffingen. De bedrijfscommissies moeten worden gezien als samenwerkingslichamen van organisatie van werkgevers en werknemers. Tenslotte wordt in de wet behalve nog enkele technische wijzigingen de openbaarheid van de vergaderingen beter geregeld.

Overschating

Er is wel gesproken van stagnatie in de groei en van klimaatverslechtering voor de PBO. Dat is niet juist, al is wel de belangstelling sinds 1962 afgenomen. In dat jaar waren er 2 hoofdbedrijfschappen, 38 bedrijfschappen, 1 hoofdproduktieschap en 14 produktieschappen. In 1970 zijn er 2 hoofdbedrijfschappen, 37 bedrijfschappen, 1 hoofdproduktieschap en 13 produktieschappen; 3 bedrijfschappen staan op de nominatie te worden opgeheven.

Toch is er in werkelijkheid niets anders aan de hand dan dat de mogelijkheden van de PBO bij de totstandkoming van de wet in 1950 zijn overschat en dat het bedrijfsleven daar nu achter is gekomen.

Wij zullen moeten afstappen van de gedachte dat het pas goed is, als het hele bedrijfsleven met een net van publiekrechtelijke organisaties is bedekt. Deze organisatievorm is er één uit het hele scala van organisatie mogelijkheden, dat het bedrijfsleven ten dienste staat en dat kiest uiteraard die vorm, die voor de gegeven omstandigheden en behoeften de beste is. Niet alleen ondernemers hebben er gebruik tegen de PBO opgedrongen, te krijgen, dat geldt ook voor de vakbeweging, die zich niet wil laten inkapselen in bestaande structuren en instellingen.

Juist voordat dit blad op de pers moest worden gelegd heeft minister Roolvink zijn ontwerp tot wijziging van de wet op de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie teruggenomen, nadat de Tweede Kamer een amendement van het liberale Kamerlid mr. A. Geurtsen had aangenomen. Dat amendement beoogde de democratisering van de PBO. Zoals uit nevenstaande weergave van het standpunt van mr. Geurtsen zal blijken (het is geschreven voordat de minister zijn ontwerp terugnam) acht de VVD de democratisering van de PBO een uitermate belangrijke zaak.

Het terugnemen van het ontwerp zo zei ons mr. Geurtsen, betekent in feite dat er niets aan de PBO verandert, maar aanvaarding van het oorspronkelijke wijzigingsvoorstel zou evenmin een wezenlijke verandering hebben betekend. In elk geval is er nu veel losgemaakt en de zaak zal nu bijv. toch zeker aan de SER moeten worden voorgelegd. Dat houdt in dat de democratisering nu toch op gang is gebracht en niet meer kan worden gestopt. De VVD zal waakzaam blijven dat de kwestie niet op de lange baan wordt geschoven.

Elitedemocratie

Er is geen bezwaar tegen de uitbreiding van de mogelijkheden, die de Wet kan bieden, maar dan alleen als aan de ondemocratische structuur van de PBO een einde wordt gemaakt door rechtstreekse verkiezingen van bestuursleden mogelijk te maken en er rekening mee te houden, dat ook andere dan de vanouds bestaande organisaties als representatief moeten worden beschouwd, zoals de categorale bonden. Van de huidige situatie kan op zijn best worden gezegd dat het een elitedemocratie is, waarbij een soort sensus-kiesrecht is gebonden aan de eis van het lidmaatschap van een als representatief erkende organisatie. Maar zelfs dat geeft een te gunstig beeld. Immers in 1962 werden bestuursleden gekozen door algemene ledenvergaderingen:

- voor 25 pct. in de kringen van ondernemers,
- voor 3 pct. in de kringen van werknemers.

In alle andere gevallen vond aanwijzing plaats door een of ander bestuurscollege. In die situatie is sindsdien niet veel gewijzigd.

De toestand van nu doet denken aan het kiezen van volksvertegenwoordigers door de ledenvergaderingen (vaak zelfs alleen maar de besturen) van politieke partijen. Terecht zou niemand daar genoegen mee nemen. Ook op het gebied van de PBO dient aan deze situatie een einde te komen. Het zou beter zijn dat de PBO verdwijnt dan dat een schijn-democratie in stand wordt gehouden, zei mr. Geurtsen in het Kamerdebat.

Marginaal toetsingsrecht

Ook in het feitelijk optreden van bedrijfslichamen is nog wel wat te verbeteren. De strekking van een door mr. Geurtsen voorgesteld amendement was dan ook om met name de vrije organisaties nauwer te betrekken bij de besluitvorming in een bedrijfslichaam, het amendement beoogt de PBO-organen te verplichten om de vrije organisaties te horen over ontwerpen van verordeningen en adviezen en om hoorzittingen voor te schrijven als een vrije organisatie of een nader te bepalen aantal ondernemers of werknemers, behorende tot dat bedrijfslichaam, daarom vraagt. De wet schrijft, thans de ministers voor om aan de SER advies te vragen over alle belangrijke maatregelen op sociaal of economisch gebied „tenzij het landsbelang zich naar hun oordeel daartegen verzet." Het gevolg van deze for-

mulering is, dat de Kamer niet veel meer dan een marginaal toetsingsrecht heeft, als een minister als zijn opvatting geeft, dat over een bepaald voorstel eerst de SER gehoord moet worden. Om de Kamer niet vat op dit beleid te geven, is voorgesteld om het voorbehoud te doen luiden „tenzij naar hun oordeel dringende redenen zich daartegen verzetten."

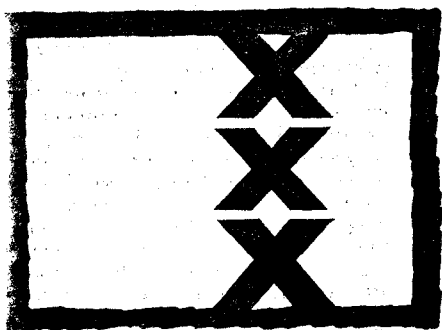
Meer openheid

Eveneens teneinde de democratisering te vergroten is er op het gebied van de adviserende taak van de SER een amendement op tafel gelegd om vast te stellen dat de SER-vergaderingen niet alleen openbaar moeten zijn als er ontwerpen van verordeningen worden behandeld, maar ook als adviezen worden vastgesteld. Dit laatste moet ook gelden voor commissies van de SER als die rechtstreeks advies uitbrengen. Het gevolg zal zijn dat het ontwerp-advies reeds een openbaar stuk is en dat betrokkenen de inhoud kunnen vaststellen voordat de vaststelling plaatsvindt.

Tenslotte is er nog een amendement ingediend dat beoogt de onverenigbaarheid van functies van lidmaatschap van de SER en van een van beide Kamers der Staten-Generaal vast te leggen. Over dit punt bestond twaalf jaar geleden al overeenstemming tussen de regering en een deel van beide Kamers. De heer Roolvink heeft als zijn oordeel gegeven dat die onverenigbaarheid in de grondwet moet worden geregeld, maar uit de laatste brief van minister Beerink blijkt dat dit er niet bij staat.

Echter als de onverenigbaarheid met bijv. het lidmaatschap van de Raad van State kan worden neergelegd in een Algemene Maatregel van Bestuur, dan kan er toch zeker geen bezwaar tegen bestaan om die onverenigbaarheid met het Kamerlidmaatschap in de Wet op te nemen. Een voordeel daarvan is tevens dat dan gelijk alle belangrijke publieke functies in de Wet kunnen worden genoemd.

Doordat het debat over de PBO in de Tweede Kamer moest worden verdaagd was er op het tijdstip dat de tekst voor dit nummer naar de zetterij moest, nog geen beslissing over de wijziging van de PBO genomen. Het zal uit het bovenstaande duidelijk zijn dat de VVD-fractie met grote kracht heeft aangedrongen op democratisering van de hele organisatie. De grondige beschouwing van de hele organisatie. Het niet aanvaarden van de voorstellen voor de democratisering, zou voor mr. Geurtsen de wetswijziging onaanvaardbaar maken.

AMSTERDAM

● Bij de gemeenteraadsverkiezingen hebben in Amsterdam 39.797 kiezers op de VVD gestemd, dat is 11,5% van de geldige stemmen, tegen 10,6% in 1966. Dientengevolge zullen in de komende zittingsperiode in de gemeenteraad komen: H. H. Jacobse, G. K. J. M. Hamm, G. W. Keja, mevrouw L. Vonhoff-Luyendijk, A. Pais en C. H. Goekoop. Nieuw is mr. Goekoop, die is verbonden aan de leiding van de NV Luchthaven Schiphol.

● Het secretariaat van de afdeling Amsterdam van de VVD is gevestigd aan de Vondelstraat 60, telefoon 128914.

De kraak van Piggelmee

GEK eigenlijk dat zoveel mensen geprikkeld waren toen mevrouw Van Someren-Downer de vele kabouterstemmen een grap noemde. Immers het is een oud Amsterdams verschijnsel dat er altijd een aantal mensen te vinden zijn die het wel aardig vinden als er een soort „hadjememear” figuur in de raad komt. We hebben dat al verscheidene jaren geleden gezien met bijv. „Sportbelangen” die ons de heer Ten Brink opleverde en die vóór de volgende verkiezingen in de PSP-fractie gingen zitten en daardoor nog een rit mocht meemaken, we hebben het gezien met „Veilig Verkeer”, en we hebben het met allerlei andere gevallen meegemaakt. Dat ditmaal de grap wel erg ver is doorgevoerd, komt in hoofdzaak door de grote publiciteit die de kabouters zich de laatste maanden hebben weten te verwerven.

Het begon ermee toen Roel van Duijn in de gemeenteraad het sprookje van Piggelmee ging voorlezen. Met zo'n man kan je lachen, die moeten we houden in die suffe gemeenteraad waar nooit iets gezelligs gebeurt. Maar nog veel sterker werkten de kraakacties van leegstaande panden waardoor de kabouterbeweging een schijn van maatschappelijke betekenis kreeg. Immers zij hadden daarmee aangetoond dat er meer woonruimte bestaat dan er wordt verdeeld onder woningzoekenden.

Aan het feit dat vanuit het grootste deel van die leegstaande panden voor normale bewoning niet of weinig geschikt is, en aan het feit dat de werkelijke oplossing van woningnood ligt in het snel bouwen van goedkope huizen (een beleid dat in Amsterdam helaas nog weinig aandacht krijgt) ging men voorbij. Het zou interessant zijn na te gaan hoeveel werkelijk urgente gevallen van woningnood nu eigenlijk door het kraken van panden zijn geholpen.

Hoe dat zij, de kraak van Piggelmee heeft ertoe geleid dat zeer vele zwevende kiezers uit de waanzinnige veelheid van kieslijsten die van de kabouters herkennen.

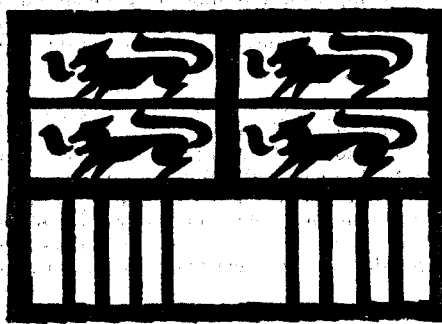
Natuurlijk is daarmee niet alles verklaard. Zonder enige twijfel zijn er ook vele oprecht sociaal bewogenen geweest die geloven dat de „anti-autoritaire” opvatting van een bestuurstaak een aantal misstanden zal kunnen wegnemen of op zijn minst aantonen, en als dat zo is mogen er best vijf kabouters in de Amsterdamse raad zitten. Overigens zal de praktische situatie er weinig door veranderen want ieder die de laatste maanden de gemeenteraadsvergaderingen heeft bijgewoond weet dat Van Duijn en zijn vier PSP-volgelingen altijd als één blok opstonden zodra ergens tegen gestemd moest worden. Er werd weleens spottend opgemerkt dat hij een vijfmansfractie had, welnu dat

heeft hij volgend jaar ook.

Overigens is het onbegonnen dat uit de vele kabouterstemmen blijkt over de echte politieke partijen in de raad, in feite duidelijker gebleken uit de stemmen voor de bejaardenpartij. Dat is een verschijnsel dat de Amsterdamse partij en tot zeer ernstig nadenken zou moeten stemmen.

Intussen is het beschamend te moeten zien hoe er onmiddellijk nadat de verkiezingsuitslagen bekend waren door allerlei politieke groeperingen naar de gunst van de kabouters is gevrijd. Plotseling hadden niet alleen de PSP maar ook bijv. D'66 en de PvdA altijd al wel gezegd dat de kabouters waardevolle partners waren waarmee ze altijd graag hadden willen samenspelen. Dat steekt een beetje af tegen de opmerking die Roel van Duijn op de verkiezingsavond volgens enkele kranten moet hebben gemaakt tegen Ed van Thijn: „Je zult ons nu eindelijk toch eens serieus moeten nemen, al is het dan noodgedwongen.” Maar misschien was dat ook een grap.

Minder grappig zal het worden als er naar een college van wethouders moet worden gezocht. De eerste vraag is of dat er zeven of acht moeten zijn. De tweede vraag is of het een afspiegingscollege dan wel een programcollege moet worden. Weliswaar heeft ook de heer Van Thijn de laatste tijd betoogd dat hij voorstander is van een afspiegingscollege, maar hij zit dan toch met de motie-Lammers die aan de deelneming aan een college voorwaarden verbindt waartegen bij andere partijen bezwaren bestaan. Er worden over deze zaak allerlei speculaties gehoord, maar het lijkt ons nog te vroeg om daarop in te gaan. Voorlopig zit de oude raad nog met genoeg problemen, enkele daarvan, het stadhuis en de verbeteringen van het openbaar vervoer in afwachting van de metro, zijn deze week in de raad besproken, zij het pas nadat deze kroniek ter zetterij moest zijn.

ROTTERDAM

● In het Rotterdamse Rijnhotel wordt op 16 juni (aanvang 21.00 uur) een z.g. nieuwe gezichten-avond gehouden. Men kan dan kennis maken met drs. G. M. V. van Aardenne, mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello, G. W. Keja en drs. J. F. Scherpenhuijzen, die allen voorkomen op de groslijst van kandidaten voor de Tweede Kamer.

● Het liberale raadslid drs. L. van Leeuwen heeft met zijn schriftelijke pleidooi voor een later sluitingsuur van de horecabedrijven enig succes gehad. Er komt een verruiming in de weekeinden. Daarentegen hebben B. en W. zijn verzoek om in de tijd van de C'70 het openbaar vervoer later te laten rijden afgewezen. De personeelsituatie laat dat niet toe, aldus het college.

● Een ander liberaal raadslid, mevrouw ir. M. C. Endert-Baylé, heeft in schriftelijke vragen laten blijken dat zij in de nota „Op weg naar welzijn” een beschouwing over de strijd tegen de luchtverontreiniging node heeft gemist. Zij heeft het college uitgenodigd daar wat meer over te zeggen.

● De gemeente Rotterdam wil de buitenplaats De Oliphant in de voormalige buurtschap Nieuwesluis voor f 500.000 aankopen. In antwoord op schriftelijke vragen van het liberale raadslid mr. K. Staab heeft het college te kennen gegeven dat verplaatsing van het gebouw in overweging is, waarschijnlijk naar Heenvliet.

Waarheen?

KORT voor de gemeenteraadsverkiezingen heeft de heer F. van Heezik, een van de exponenten van Nieuw Links in de Partij van de Arbeid en inmiddels tot lid van de Rotterdamse gemeenteraad gekozen, een belangwekkend artikel geschreven in Maasmondig, het maandblad van de Raad voor het maatschappelijk welzijn. Hij verklaarde daarin onder meer dat op het niveau van het gemeentelijke bestuur zogenaamde afspiegingscolleges uit den boze zijn. Letterlijk schreef hij:

„Het college van burgemeester en wethouders is primair een politiek orgaan waarin slechts door politiek gelijkdenkenden kan worden samengewerkt. Dit bevordert het verwezenlijken van eigen politieke idealen en de duidelijkheid voor de kiezers. De ervaringen met afspiegingscolleges laten zien dat het principe van „collegialiteit” disfunctioneel is voor politisering. Het afspiegingscollege impliceert reeds bij voorbaat een compromissenpolitiek.”

Voor wie de betekenis van een afspiegingscollege niet onmiddellijk duidelijk mocht zijn, zij vermeld dat daaronder wordt verstaan een college dat naar samenstelling de verhoudingen in de raad zo getrouw mogelijk weergeeft. Naar ons gevoel heeft Rotterdam met dat type college in de jaren na de oorlog gunstige ervaringen opgedaan. In de socialistische kring denkt men daar, getuige het bovenstaande, kennelijk anders over.

Wat zou er voor het afspiegingscollege in de plaats kunnen komen? Het antwoord op deze vraag is te vinden in een interview dat de heer Lems, de leider van de huidige socialistische fractie in de raad, aan de vooravond van de verkiezingen heeft toegestaan aan een verslaggever van Het Vrije Volk.

Uit dat verhaal blijkt dat hij en een aantal anderen in de fractie de voorkeur zouden willen geven aan een programcollege. Waarmee in dit geval bedoeld is „een dagelijks bestuur dat is samengesteld uit die partijen, die een bepaald programma onderschrijven en beloven het daadwerkelijk uit te voeren.”

Lems meent dat op die manier een „progressief welzijnsbeleid kan worden gevoerd met een sterke minderheid”. Wij zijn daar minder van overtuigd. Want het is zonder meer duidelijk dat

het programma een krachtige socialistische signatuur zou dragen. Dat kan worden afgeleid uit het volgende citaat:

„Er zal over dat programma onderhandeld moeten worden tussen de partijen. Hun inbreng wordt bepaald door hun sterkte in de gemeenteraad. Als de PvdA een aantal keren groter is dan andere fracties, dan is vanzelfsprekend haar inbreng groter.”

Nu, dan weet men het wel. De partijen die mee willen doen, zullen onder het socialistisch juk door moeten. Zijn er zulke partijen? Lems zal — met de verkiezingen nog in het verschiet — het oog in het bijzonder gericht hebben gehad op steun aan zijn conceptie van de pacifisten en de communisten. Maar de pacifisten zijn door het kiezerskorps weggevaagd, met het gevolg dat er in Rotterdam straks geen rode meerderheid zal bestaan. Socialisten en communisten brengen het samen niet verder dan de grootste mogelijke minderheid, ondanks het feit dat beide partijen een zetelwinst hebben geboekt.

Toch zal een meerderheid nodig zijn als Lems zijn programcollege geëffectueerd wil zien. Samengaan dus (ook) met de confessionel en de liberalen? Blijkens het interview gelooft Lems ten

aanzien van de liberalen zelf niet zo erg in deze mogelijkheid.

En D'66? Deze partij, met vier zetels voor het eerst in de raad vertegenwoordigd, zou dan wel een reuzeswaai moeten maken. Zij heeft haar woordvoerders immers steeds laten verklaren dat zij (vooralsnog) niet aan het dagelijks bestuur van de gemeente wil deelnemen.

Zoals de papieren nu liggen lijkt het dus waarschijnlijk dat Lems en de zijnen een vrijage moeten beginnen met de heer Mos, die als enige vertegenwoordiger van de Bejaardenpartij 65 plus zijn entree in de raad komt maken. Of zij daarmee succes zullen hebben, kunnen wij op dit ogenblik niet beoordelen. Daarvoor weten wij te weinig af van de politieke antecedenenten van de heer Mos. Merkwaardig is het wel dat juist deze nieuweling aanstonds een sleutelpositie gaat innemen.

Maar zelfs als de socialistische fractie op steun uit die hoek kan rekenen, dan nog is er geen sprake van „de sterke meerderheid” waarvan Lems heeft gesproken.

Zou het voor hem dan niet verstandiger zijn zich toch maar aan het beproefde afspiegingscollege te houden?

Huisvesting alleenstaanden

Bij de plenaire behandeling van het begrotingshoofdstuk Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening voor de jaren 1969 en 1970 heb ik het woord gevoerd over de „problematiek van de huisvesting voor alleenstaanden. Voorts heb ik twee keer schriftelijk vragen hierover aan de Regering gesteld.

Met name de beperkende bepalingen, welke in sommige gemeenten bij de inschrijving als woningzoekende ten aanzien van de ongehuwden worden gehanteerd, zijn in een aantal gevallen wel erg onrechtvaardig.

Zo worden, blijkens het antwoord dat minister Schut mij eind vorig jaar op een op 9 december 1969 gestelde vraag gaf, in Den Haag, Rotterdam en Utrecht, ongehuwden pas als woningzoekende ingeschreven als zij 35 jaar zijn.

Voor een aantal grotere gemeenten loopt de gehanteerde leeftijdsnorm, zo deelde de minister mede, uiteen van geen tot 40 jaar. Ook uit gegevens, die ik ontving van de Nederlandse Vrijgezellen Bond en van de Huisvestingscommissie van de Nederlandse Bond van Vrouwen werkzaam in Bedrijf en Beroep — instanties die ik bij deze gaarne voor hun informatie dankzeg — bleek mij overduidelijk dat dit niet zo kan blijven.

Op woensdag 20 mei jl. heb ik tijdens een mondeling overleg, dat de vaste Tweede-Kamercommissie voor volks-

huisvesting en ruimtelijke ordening die dag met minister Schut voerde, het vraagstuk van de normen die gemeenten bij de inschrijving van alleenstaanden als woningzoekende hanteren, daarom wederom ter sprake gebracht.

Ik heb er in dit overleg — waar inmiddels een officieel openbaar verslag van is verschenen — bij de bewindsman op aangedrongen dat deze naar vermogen zou bevorderen, dat er door de gemeenten bij het hanteren van deze normen geen — door mij discriminerend genoemd — onderscheid tussen gehuwden en ongehuwden meer zal worden gemaakt.

De minister verklaarde zich bereid in deze richting een poging te ondernemen.

De gemeentebesturen zullen van zijn standpunt op de hoogte worden gesteld.

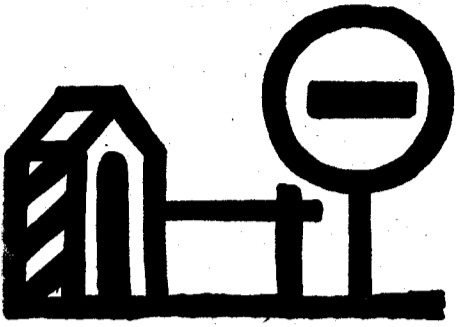
Met die toezegging ben ik bijzonder blij, maar we zijn er nog lang niet. Het is nu zaak — en ik zou dit met nadruk onder de aandacht van onze vertegenwoordigers in de gemeenteraad willen brengen — dat de gemeenten hun richtlijnen aanpassen aan het standpunt van de minister.

Tenslotte een verzoek: ik zou het op prijs stellen op de hoogte te worden gesteld als gemeenten hiertoe niet bereid zouden zijn.

We kunnen dan verder actie nemen.

H. WIEGEL

Afzien van geweld

door onze redacteur
buitenland

De bondsregering van West-Duitsland heeft besloten op regeringsniveau afsluitende onderhandelingen met de Sowjet-Unie te gaan voeren over een verdrag waarin beide staten er van afzien geweld tegen elkaar te zullen gebruiken. Dat er enig vooruitzicht bestaat op succes mag wel als vaststaand worden aangenomen na de langdurige voorbesprekingen die aan het overleg vooraf zijn gegaan. Dit kan als resultaat gezien worden van de nieuwe Oostpolitiek van Bondskanselier Brandt, maar nog meer van de nieuwe geesteshouding van het links-liberale kabinet in Bonn. Bondskanselier Kiesinger en zijn voorgangers stelden zich op het standpunt dat Bonn nooit zou capituleren voor de eisen van Moskou — erkenning van de DDR, de Oder-Neisse grens, de erkenning van de ongeldigheid van het akkoord van München van 1938 etc.

Brandt, die nauwelijks minder toegeeflijk bleek, begreep dat de capitulatie van Hitler-Duitsland in 1945 in ieder geval een realiteit is die waard is herdacht te worden, omdat deze tevens de bevrijding van Duitsland met zich meebracht.

De besprekingen die aan de afsluitende onderhandelingen vooraf gingen, zijn geenszins een produkt van Brandts nieuwe politiek. Het begin werd gevormd door de vredesnota van 25 maart 1966 van de regering-Erhard, waarin

o.m. werd voorgesteld verklaringen uit te wisselen waarin afstand wordt gedaan van het gebruik van militaire macht. Moskou antwoordde met een nota waarin acht voorwaarden werden gesteld voor samenwerking met West-Duitsland, die een dergelijke overeenkomst voorlopig tot een illusie maakten. In november 1967 werden die eisen veranderd en tot vijf teruggebracht. Behalve inwilliging van de bovengenoemde drie eisen werden de erkenning van de status van W-Berlijn als een afzonderlijke politieke eenheid en optreden tegen het nazisme en militarisme in de Bondsrepubliek verlangd. Ook bleef voor de Sowjet-Unie het uitwisselen van een verklaring met dezelfde strekking tussen de Bondsrepubliek en de DDR op volkenrechtelijke basis onontbeerlijk. De erkenning van de DDR door Bonn diende dus voorop te staan bij een eventuele overeenkomst.

Het vastlopen van de onderhandelingen deed in West-Duitsland het verzet oplopen tegen de ondertekening van het verdrag tegen de verspreiding van kernwapens, een van de eerdere voorwaarden van Moskou. De inval in Tsjechoslowakije en de Russische beschuldigingen aan het adres van de Bondsrepubliek waarbij deze verantwoordelijk werd gesteld voor de ontstane situatie in dat land, maakte voorlopig een einde aan de voorbesprekingen, ook al omdat

Moskou dreigde met ingrijpen in West-Duitsland op grond van een artikel van het Handvest van de VN.

Met de komst van de regering Brandt werd er weer een begin gemaakt met de dialoog over het afzien van gebruik van geweld. Moskou ging in op het voorstel op 8 december 1969 bilaterale besprekingen in de Russische hoofdstad te beginnen. Op een bijeenkomst van de landen van het Warschaupakt overwon Moskou de terughoudendheid van de DDR tegenover een Westduits-Russisch akkoord door dit niet voor te stellen als een eenzijdige normalisering van de betrekkingen tussen Moskou en Bonn, maar als een onmisbare etappe op weg naar bijeenroeping van een Europese veiligheidsconferentie. In het slotcommuniqué van de Warschaupakt-conferentie werd opgemerkt dat „de socialistische landen en alle vredelievende volkeren het zullen toejuichen als de nieuwe Westduitse regering de lessen uit de geschiedenis trekt en zich bevrijdt van de ballast van het verleden en, in overeenstemming met de geest van de tijd, de problemen die in de verhouding tussen de Europese staten spanningen veroorzaken, op realistische wijze benadert.” De vraag is of de resultaten van Brandts nieuwe Oostpolitiek Moskou voldoende vertrouwen schenken om met Bonn in zee te gaan zonder zijn oude eisen opnieuw expliciet naar voren te brengen. Brandt heeft het proliferatieverdrag getekend en is de Polen een eind tegemoet gekomen in hun verlangen de Oder-Neisse als definitieve grens erkend te zien. Maar het concept van de twee Duitslanden binnen de eenheid van de Duitse natie kon geen genade vinden in de ogen van Ulbricht c.s.

De resultaten in Moskou zullen de sleutel vormen ook voor deze beide problemen. Het welslagen van Brandts politiek hangt dan ook in hoge mate af van die resultaten.

Eind december stonden ruim 20.300 minderjarigen burgerrechtelijk en/of strafrechtelijk onder voogdij van een instelling. Ruim 19.200 kinderen stonden daarenboven onder voogdij, voorts waren enkele duizenden kinderen als zgn. vrije pupillen door hun ouders in inrichtingen geplaatst. Deze schrijnende cijfers maken duidelijk dat hier een ernstig en omvangrijk probleem bestaat waarover mevrouw L. Vonhoff-Luyendijk, gemeenteraadslid en maatschappelijk werkster verbonden aan het „Burgerweeshuis” te Amsterdam, nevenstaande beschouwing schrijft.

Het schrijnende beeld van de hier naast genoemde cijfers en de zich onzeker voelende ouders en opvoeders die men daarachter kan vermoeden maakt duidelijk hoe belangrijk het is aard en vormen van het kindbeschermingswerk zeer grondig onder de loep te nemen. Het vierdaagse congres dat in Amsterdam — in het raam van de viering van het 450-jarig bestaan van het Burgerweeshuis — is gehouden had dan ook terecht het doel te komen tot de oprichting van een instituut dat de research moet ontwikkelen en stimuleren op het terrein van de kindbescherming. De laatste jaren heeft het Burgerweeshuis zich geleidelijk ontwikkeld tot een centrum waarin gepoogd wordt nieuwe wegen te vinden om het in nood verkerende kind te beschermen.

Vroeger kon men volstaan met zulke kinderen te kleden, te voeden en een vak te leren. „Half zijn ze rood, half zijn ze zwart, de wezen der Stad,” zong men toen, doelend op de kleur van de kleding van die kinderen, die was ontleend aan de kleuren van het Amsterdamse stadswapen. Nu zijn het niet meer de wezen waarom het draait en bovendien zijn de problemen van karakter veranderd. De geestelijke en maatschappelijke noden van de kinderen die de huizen bevolken treden nu veel meer aan het licht. Ik ben mij dat vooral bewust geworden toen ik mij indertijd als maatschappelijk werkster bewoog op het terrein van de Kinderuitzending. We hadden nogal eens kinderen uit gezinnen die gebukt gingen onder slechte woonomstandigheden, waar de ouders hun taak als opvoeders niet of niet langer aankonden, waarin ernstige conflicten soms gepaard gaande met mishandeling voorkwamen.

Die kinderen verbleven dan kortere of langere tijd in een veel harmonischer omgeving, kregen behoorlijk te eten, maar tenslotte kwam het tijdstip waarop zij weer terugkeerden om verder te leven in een toestand waar alles bij het — slechte — oude was gebleven.

Gelukkig is er sindsdien een ontwikkeling geweest in de richting van behandelingshuizen inplaats van verblijfshuizen. Maar toch is het beeld wellicht illustratief voor de onmachtige situatie waarin de kindbeschermers vaak verkeert. Immers de kindbescherming treedt op als het te laat is. Weliswaar staat in de richtlijnen voor de kindbescherming dat een kind onder de hoede van de kindbescherming komt, „als blijkt dat het in het eigen gezin onvoldoende opvoedingshulp ontvangt”, maar die formulering is misleidend; de tegenwoordige tijd suggereert dat er terstond als tekorten worden aangetoond op de juiste wijze hulp wordt geboden. Het is niet waar, de kindbescherming, treedt pas op als is gebleken, als gerulme tijd is gebleken, dat de opvoedingshulp onvoldoende is.

Daarmee is dan tevens bepaald dat het werk een aanvang neemt op het

ogenblik dat er sprake is van een vrijwel fatale achterstand. Volkomen juist lijkt me dan ook dat op het congres dr. Mulock-Houwer zozeer de nadruk heeft gelegd op de noodzaak dat kindbescherming begint „in crèches, op kleuterscholen, met hulp aan gezin en buurtwerk, en in de sportclub.” Die preventieve zorg is belangrijk, omdat daarin goede mogelijkheden zitten het kind op te vangen op een tijdstip dat het nog in zijn natuurlijke leefmilieu verkeert.

Die preventieve zorg is bovendien niet alleen kindbescherming, maar ook gezinsbescherming; dat wordt duidelijk doordat bijv. onlangs is gebleken uit een onderzoek op twee Amsterdamse crèches dat er een relatief hoog aantal gevallen voorkwam met een gestoorde moeder-kindrelatie. Als daaraan tijdig iets kan worden gedaan, dan wordt niet alleen een kind, maar ook een volwassene geholpen. Bij het gestalte geven aan moderne vormen van kindbescherming zal derhalve de aandacht mede gericht moeten zijn op het vroegtijdig ontdekken van de problemen.

Maar ontdekking alleen is niet voldoende. De behandeling zal er onmiddellijk op moeten volgen, daarom ben ik dan ook een warm voorstander van het inschakelen van wijk-dagverblijven waardoor het kind zoveel mogelijk in de eigen omgeving kan blijven. Dat schept tevens de mogelijkheid dat moeders er eerder toe zullen komen de problemen die zij bij de opvoeding ervaren te bespreken met deskundigen, met huisartsen, met kleuterzorg of geestelijke leidslieden, daartoe gestimuleerd door het contact met de leiding van de dagverblijven.

Welhaast vanzelf leidt deze gedachtingang ertoe dat men de prioriteiten in de kindbescherming anders gaat stellen: Veel meer zal moeten worden gedacht aan voorlichtings-, behandelings- en adviescentra, evenals aan stuttende activiteiten als gezinshulp dan aan fraai geoutilleerde huizen.

Natuurlijk kan men de laatste niet geheel missen al zal de opzet m.i. dan moeten gaan in de richting van gezinstehuizen d.w.z. dat de kinderen die niet individueel in pleeggezinnen geplaatst kunnen worden als groep van b.v. 4 of 5 kinderen tevertrouwd worden aan een daartoe geschikt bevonden echtpaar dat een daartoe ingericht huis gaat bewonen. Het Burgerweeshuis is momenteel bezig deze gezinstehuizen te verwezenlijken. De gezinssituatie, de veiligheid, wordt daar het best benaderd. Maar wij moeten ons wel steeds bewust blijven van de dubbele handicap in het leven van het kind. Eerst is het weggehaald uit de eigen omgeving omdat de opvoedkundige basis daar ontbrak, en vervolgens komt het dan toch in een nieuwe afwijkende opvoedingssituatie. Gevreesd moet worden dat hieruit gevolgen voor het gehele verdere leven voortvloeien zodat er grote risico's blijven bestaan dat op die manier ook in de toekomst weer de basis wordt gelegd voor opvoedkundige noodsituaties.

Het zal duidelijk zijn dat er nog veel moet gebeuren om de kindbescherming scherper toe te spitsen op de verbetering van de gezinssituatie. De departementale indeling waardoor dit werk is versnipperd over Justitie, Sociale zaken, en CRM lijkt daarvoor niet de best denkbare. De actie van Dolle Mina kan een teken aan de wand zijn dat hier spoedige verandering is geboden.

Het in nood verkerende kind

BILTHOVEN HOBEMALAAN

2-kamer service-flats, voorzien van centrale verwarming, liften en moderne keuken. Ind.: woonkamer, slaapkamer, keuken, toilet en douche-cel (Coöperatief). Vraagprijzen vanaf f 59.000,- k.k.

BILTHOVEN

Halve villa met tuin, garage en c.v. gas. Ind.: woon/eetkamer, keuken, douche- en toilet; te verd.: drie royale slaapkamers, zolder met kamer. Spoedig te aanvaarden. Vraagprijs: f 69.500,—. Bemiddeling door makelaarskantoor in onroerende goederen (Lid N.B.M.)

J. F. BURGERDIJK

Rubenslaan 36 - Bilthoven - Tel. 030 - 78 76 11*
buiten kantoor: 030 - 71 09 20.
Vraag geheel vrijblijvend onze woning-gids van De Bilt en Bilthoven aan.

Tevreden

DEN HAAG

Wij publiceren hierbij het aantal stemmen dat in totaal en op iedere kandidaat afzonderlijk van de VVD-lijst in Den Haag is uitgebracht:

Dankelman, mr. A. J.	35.258
Dettmeijer, D. W.	2.659
Bastet, F. D.	843
Sicman geboren Hardeman, M. 1.499	
van Ommen Kloeke,	
mr. dr. W. K. J. J.	616
Appel, A. P. M.	212
Ressenaar, drs. P.	115
Linssen, drs. J. G. T.	102
Wallis de Vries, G. C.	156
Vos geboren van Gortel,	
drs. M. W. M.	256
Heukels-Sanders, mevr. R. R. ...	161
Hovinga, O. S.	71
Segboer, H. F.	90
Modderman, A. E. J.	96
Gros, dr. P.	35
Delwel, J. H. J.	31
Carol, mej. J. M.	283
de Reiger, H. A.	38
Zürcher, mr. F. J.	55
Adams, J.	155

Stemcijfer 42.731

TEVREDEN tot zeer tevreden, maar toch niet voldaan. Zo mag onze conclusie luiden ten aanzien van de uitslag van de Haagse gemeenteraadsverkiezingen voor de VVD. De restrictie, die in deze voor Den Haag geldende conclusie ligt opgesloten, geldt voor wat de agglomeratiegemeenten betreft zeker niet.

Verwachting en hoop, die we uitspraken na de Statenverkiezingen van maart jl. zijn voor wat de Haagse VVD betreft beide uitgekomen. We verwachten negen zetels; we hoopten er op tien. En dat laatste is gebeurd en daarover mogen we dan verheugd zijn.

Veel minder verheugd zijn we over de verdere teruggang van het opgekomen kiezerskorps. Die moeten we ook zoeken bij de VVD-stemmers al zal bij deze groep de gedesinteresseerdheid vermoedelijk nauwelijks of geen rol hebben gespeeld. De procentuele teruggang die de VVD in Den Haag ten opzichte van de Statenverkiezingen heeft geboekt, is niet groot; die mag men waarschijnlijk voor een zeer groot deel toeschrijven aan de vakanties. Het is ons bekend, dat vele trouwe VVD-stemmers op 3 juni niet in de stad waren en wettelijk niet in de mogelijkheid verkeerden bij volmacht te laten stemmen. De vraag rijst of het tijdstip van de gemeenteraadsverkiezingen niet vervroegd zou moeten worden. Maar dat is een aangelegenheid van landspolitiek.

Met tien zetels straks tegen acht zetels op dit ogenblik, is de VVD de tweede fractie in sterkte geworden. De na-oorlogse top — in 1959 — met elf zetels, hebben we echter nog niet kun-

nen bereiken. We constateren dit bepaald niet met teleurstelling. Er is nu eenmaal sinds een tiental jaren een sterke politieke wisseling. Dit in aanmerking nemende kan de VVD in Den Haag alleen maar met voldoening constateren, dat er groei is; niet eens stabiliteit.

Overigens past het beeld van de gemeenteraadsverkiezingen niet op dat van de Statenverkiezingen. Volgens de uitslag van maart jl. zou inderdaad de Boerenpartij uit de raad zijn verdwenen. Dat is tot onze voldoening ook gebeurd. De PSP zou van drie naar één teruggaan, maar ook deze fractie verdwijnt in haar geheel. Ofschoon we het met de politieke doelstellingen van de PSP geenszins eens zijn, betekent het verdwijnen van de PSP uit de Haagse raad in zekere zin een verlies. Ze vormde een hardwerkende driemansfractie, die, ook al kon men het dan niet eens zijn met haar opvattingen, zeker geen waardeloos element was. Dit was beslist wel het geval met de Boerenfractie waaraan demagogie niet vreemd was.

Voor D'66 moet de uitslag in Den Haag een grote teleurstelling zijn. Verleden jaar zou deze groep met zwevende ideeën wellicht acht zetels hebben kunnen halen. Op basis van de Statenuitslag hadden het er vijf moeten zijn; het werden er drie. Ook in Den Haag blijkt D'66 ons dunkens een aflopende affaire.

De teruggang van KVP en Prot. Chr. groep met elk één zetel was op grond van de Statenuitslag te voorspellen,

maar dat geldt niet voor de CPN, die voor handhaving van haar enige zetel stond genoteerd, maar er een tweede zetel bij kreeg. Twee zetels winst voor de PvdA viel, na de uitslag van maart jl. te verwachten.

Rest de intrede van twee „kabouters“ in de Haagse raad. Volgens mevr. v.d. Wal-Kijlstra (psp) — op de verkiezingsavond — zijn veel stemmen van haar partij naar de „kabouters“ gegaan, hetgeen haar niet verwonderde, want, „we hebben veel gemeenschappelijke opvattingen.“ Dat weten we dan weer. Overigens is het helemaal niet ondenkbaar, dat de „kabouters“ ook wat stemmen uit D'66 zullen hebben gekregen. Hun twee zetels zijn anders moeilijk te verklaren, want de derde zetel van de PSP is ongetwijfeld verloren gegaan aan de CPN, die in de afgelopen raadsperiode niets opzienbarends heeft gedaan en toch winst heeft weten te boeken.

Uitzonderlijk voor onze stad is, dat voor de eerste maal in de geschiedenis een non, t.w. zuster Marie Joseph (mej. J. E. E. van de Ven) zitting krijgt in de gemeenteraad.

Het is natuurlijk nog wat voorbarig om over de wethouderskeuze te filosoferen. Toch een enkele opmerking. Bij een teruglopende bevolking — zo'n 13.000 per jaar — is het natuurlijk moeilijk te verkopen het college met een zevende wethouder uit te breiden. Houden we 't dus op zes, dan ligt het in de lijn der verwachting, dat de VVD er twee zal claimen, en ook zal krijgen. Dat betekent dan dat de prot. chr. fractie, die thans twee wethouders heeft, nu zij één zetel verlies heeft geleden, een wethouder zal moeten opgeven; in dit geval naar alle waarschijnlijkheid de heer v.d. Weide (financiën).

In agglomeratieverband gezien heeft de VVD het ook uitstekend gedaan. Rijswijk kwam van 7 op 9, Wassenaar bleef gelijk (7), Voorburg van 7 op 8, Leidschendam van 4 op 5, Zoetermeer van 2 op 3. In aanmerking nemende het verloop van Hagenaren naar de randgemeenten en daaronder vele VVD-stemmers, kan met zekerheid worden aangenomen, dat de VVD in de gehele agglomeratie niet onaanzienlijk is gegroeid. En zo kunnen we dan deze beschouwing voor wat de VVD betreft met een gevoel van voldoening en vertrouwen in de toekomst, besluiten.

Propaganda

EINDHOVEN

In de agglomeratie Eindhoven komen de volgende partijgenoten in de gemeenteraden via een VVD-lijst. Eindhoven: mevr. mr. Corry de Vries-van Haften, J. Scholten, J. Greve. Best: mevrouw M. P. M. A. van Eck-Grootveld. Geldrop: mr. H. M. Vrijheid en drs. A. Morren. Son en Breugel: mevrouw Martha van Brink-Poort, J. F. F. J. Jansen. Veldhoven: C. Vlas. Waalre: drs. K. Musch, mevrouw mr. E. A. Ramaer-Boumeester en mevrouw M. H. M. Kersten-Janssen.

Nog steeds spelen in Noord-Brabant bij de gemeenteraadsverkiezingen de persoonlijke lijsten een grote rol. Er zijn nog tal van gemeenten, waar men uitsluitend met persoonlijke lijsten uitkomt. In Heeze bijv., een gemeente met ruim zeventienduizend inwoners, kon men bij de laatste gemeenteraadsverkiezingen kiezen uit acht persoonlijke lijsten voor dertien raadszetels. Bij het stemmen spelen in die Brabantse gemeenten vaak heel andere motieven dan bestuurlijke capaciteiten een rol. De warme bakker, de postkantoorhouder, de dirigent van de boerenkapel kunnen — al doen ze in de gemeenteraad nooit een mond open — op talrijke voorkeursstemmen rekenen. Ook zijn er nog gemeenteraden, waar men in de raadsvergaderingen de wethouders nooit of nauwelijks hoort. De burgemeester en de secretaris beantwoorden de vragen en opmerkingen van raadsleden. Toen in een dertien gemeenten een vertegenwoordigster van Gemeentebelangen eens kritiek op de altijd zwijgende wethouders uitoefende, was het antwoord van de burgemeester, dat ze in het college van b. en w. beslist niet altijd stommetje speelden. In Oirschot kwam de KVP deze keer met een eigen lijst. In de strijd met de lijsten Van Oosterhout, Gloude-mans, Soethout, Dynamiet 2000 en Spoordonkse Belangen, kwamen er twee echte KVP-zetels: 3,6 procent van de stemmen, een vergelijking met 1966 is er niet en de vergelijking met de Statenverkiezingen gaat natuurlijk helemaal mank: 78,4 procent!

In dit licht bekeken is het niet zo vreemd, dat de VVD in de meeste Brabantse gemeenten wel winst boekte ten opzichte van de gemeenteraadsverkiezingen van 1966, maar een lichte terug-

gang vertoonde ten aanzien van de Statenverkiezingen 1970. In de agglomeratie Eindhoven leed de KVP al of niet in combinatie met andere christelijke partijen, in vijf grote gemeenten zowel ten aanzien van de vorige gemeenteraads- als de Statenverkiezingen gevoelige verliezen: In Valkenswaard (ruim 23.000 inw.) behaalde de KVP nu 51,9 procent van de stemmen tegen 61,7 in 1966 en 57 procent bij de Statenverkiezingen. In Veldhoven (ruim 27.000 inw.) behaalde de combinatie van christelijke partijen nu 51 procent van de stemmen tegen 65,9 procent in 1966 en 65,2 procent bij de Statenverkiezingen.

In Eindhoven (bijna 190.000 inwoners) ligt de situatie anders: De combinatie van christelijke partijen behaalde daar ten aanzien van de Statenverkiezingen een winst van 4 procent en een teruggang ten aanzien van de gemeenteraadsverkiezingen van 1966 van maar 1 procent. Deze combinatie zal in de komende raadsperiode 23 van de 39 zetels bezetten. De rest van de zetels in de Eindhovense gemeenteraad is als volgt verdeeld: PAK 5, VVD 3, D'66 3, DS'70 2, lijst Gijsberts (ex-boer) 1.

Dat de CCP er in Eindhoven zo goed uitkwam is vooral te danken aan de zeer kostbare en doeltreffende reclame-campagne (men spreekt van 2 ton), die de laatste weken dag-aan-dag met halve en volle pagina's gevoerd werd rond de persoon van lijsttrekker, KVP'er, wethouder Gerard van der Kruys. Gefotografeerd bijv. bij zijn auto met als tekst o.a.: Vrijwel het hele Eindhovense verkeerskorps kent Gerard van der Kruys. Niet alleen als werkdadig wethouder... ook als fervent parkeerzondaar. Om de haverklap staat Mercedes 61-54-AT waar het niet mag. Wat wil je ook in een stad waar in vijftig jaar tachtig

auto's er veertigduizend werden. Als bruisend bestuurder pakt Gerard van der Kruys zijn en uw bonnen liever in hun grondoorzaak aan. Hij verdubbelde in vier wethoudersjaren Eindhoven's parkeergelegenheid. Zwoer dit voor '74 nog eens te verdubbelen, Koestert een stoutmoedig verkeersplan voor ook de verste buurt. Geen aanbriewerk, maar een wegwezen-oplossing. Met o.m. eigen rijbanen voor het openbaar vervoer. Uw stem verlamt of steunt dit plan. Laat zo'n „bonner“ onze leefstad bouwen.

Of het nu een hele of een halve pagina was, een foto met Gerard van der Kruys besloeg altijd meer dan de helft van de advertentie. Zo kon men hem zien op de Eindhovense piazza met als tekst o.a.: Waarom staat deze negenendertiger als nummer een op de lijst van Eindhovens grootste partij? Eenvoudig omdat iedereen erkent, dat hij de grootste doe'er is in ons stadsbestuur. Voor wie het nog niet wist: Hij is zowel de man van het nieuwe binnenstadsplan als de diplomaat die het gevaar Oirschots oefenterreinen van Eindhoven wist af te wentelen. Hij vecht bijv. ook voor meer en betere woningen, voor het verleggen van de bulderbaan, voor het verdwijnen van de destructor-stank: Hij is ook de vooruitziende bouwer van vele verzorgings- en verpleegtehuizen voor zieken en bejaarden. Hij weet op vele fronten hemel en aarde te bewegen als het om Eindhoven gaat. Maar wat betekenen al zijn plannen als de doordouwers, de doe'ers het veld moeten ruimen voor pratens en overwegers?

Het motto van de CCP was: Laat de bouwers bouwen. (door Brabantse grappassen hier en daar veranderd in: Laat de brouwers bouwen...) In een interview na de verkiezingen zegt Gerard van der Kruys over deze actie o.a.: De CCP heeft bewust alles geclaimd wat er in de afgelopen vier jaar aan goeds tot stand is gekomen. Het hield weliswaar een enorm risico in, omdat nu eenmaal deze partijen niet uitsluitend verantwoordelijk gesteld konden worden, maar in de praktijk van de verkiezingen blijkt dat geen enkele moeilijkheid te hebben opgeleverd. Volgens wethouder Van der Kruys is het deze keer heel anders gegaan dan bij de vorige verkiezingen. Toen ging men met elkaar op de vuist en zat zijn partij nogal eens in de hoek waar de slagen vielen. Dit jaar heeft vrijwel niemand de CCP uitgedaagd, zelfs niet tijdens de gehouden hearing...

vrijheid en democratie

bijlage bij
no. 1021
van 12.6.70

Groslijst Kamerkandidaten

Op deze pagina en de volgende pagina's treft men aan een alfabetische opgave, conform artikel 3, lid 1a, van het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van de namen en andere personalia van hen die door het hoofdbestuur en/of door de ledenvergaderingen van de afdelingen als voorlopige kandidaten zijn opgegeven en zich bereid verklaard hebben een kandidatuur, voor een naar de mening van het hoofdbestuur VERKIESBARE PLAATS in overweging te nemen.

A

van Aardenne, Drs. G. M. V. te Dordrecht // 18-3-1930 // 7. Gymnasium B (eindex. 1947); doctoraal examen wis- en natuurkunde RU Leiden 1955 // 8. vanaf 1960 eerst adj. directeur, later directeur van de Kon. Fabr. Penn en Bauduin N.V. te Dordrecht, deze functie beëindigd per 1-1-1970 wegens overname van het bedrijf // 9. sedert 1964 gemeenteraadslid Dordrecht; sedert 1964 voorzitter Sociaal-Economische Commissie; sedert 1965 lid van de Partijraad; 1961-1970 penningm. afd. Dordrecht // 10. bestuurslid van div. organisaties als gevolg van zijn functie als directeur van een bedrijf (werkgeversorganisaties, nijverheidsonderwijs, coöp. ver. voor Centrale Elektronische Administratie enz.), daarnaast div. maatschappelijke functies in Dordrecht (bv. Spaarbank, plaatselijk Comité Nationaal Rheumafonds, enz.) // a, c, e, h, i, j, l, m en n.

Appel, A. P. M. te 's Gravenhage // 2-4-1931 // 7. Lyceum-HES a, M.O. Staathuishoudkunde en Statistiek, Scheepvaart- en Expeditiebedrijf (NEHS) // 8. DSM, Verkoopkantoor Vaste Brandstoffen; van 1959-1966 groepsleider afd. Vervoer; van 1966-1967 plvv. chef Coördinatie productie / verkoop en Planning; 1967-1968 belast met afvloeiing personeel; sedert 1968 chef Dienst Personeelszaken; sedert 1960/'61 lid, resp. secretaris van de Ring VVB van de PBO in de Steenkolenmijnindustrie // 9. sedert 1966 gemeenteraadslid 's-Gravenhage en lid div. raadscommissies; 1963-1967/'68 Algemeen Secretaris LDC, als zodanig deelgenomen aan Liberaal Beraad; lid Commissie Kieser-Gekeuzene; lid propaganda-commissie afd. 's-Gravenhage; div. malen afgevaardigde naar Alg. Vergadering en Kiesraad // 10. voorzitter Haags Instituut voor Volksontwikkeling; vice-voorzitter Haagse Stichting voor Volksontwikkeling, voorzitter centrum voor creativiteitsontwikkeling in de Dramatische Vakken; bestuurslid Akademie voor Podiumvorming; Bestuurslid Kring Den Haag Ned. Padvinders; tot 1968 voorzitter sectie Den Haag van Kath. Ver. van Mijneambten // a, c, e (sociale zaken), j, m, q; jeugdzaken en r; sport en recreatie.

B

Baas-Goosen, Mevr. G. te Zutphen // 8-8-1920 // 7. Mulo-B; Na. // 8. geen // 9. 8 jaar raadslid, waarvan 4 jaar wethouder // 10. lid. diaconie Herv. kerk; best. lidmaatschappen Kruisverenigingen; verpleegtehuizen e.a. // c, d, f, g, l, m, p en q; sport en recreatie.

Bartels, J. A. C., Luitenant-generaal der Cavalerie te Ermelo // 21-3-1911 // 7. HBS-A Litterair Economisch; School Reserve Officieren Bereden Artillerie; Rijsschool te Amersfoort; Armoured School (Engeland); Hogere Krijgsschool; NATO Senior Officers Advance Weapon Orientation // 8. Commandant Lichte Brigade; Comm. 41 Pantserbri-

Betekenis der cijfers:

- 7 = opleiding na lagere school
- 8 = beroepsmatig uitgeoefende functies gedurende de laatste tien jaar
- 9 = politieke activiteiten gedurende de laatste tien jaar
- 10 = andere maatschappelijke activiteiten gedurende de laatste tien jaar.

Betekenis der letters

(onderwerpen die de kandidaat naar zijn/haar mening het beste liggen):

- a = algemene politiek
- b = buitenlandse zaken
- c = binnenlandse zaken
- d = onderwijs en wetenschappen
- e = sociale zaken en volksgezondheid
- f = cultuur
- g = maatschappelijk werk
- h = defensie
- i = financiën
- j = economische zaken
- k = justitie
- l = volkshuisvesting
- m = ruimtelijke ordening
- n = verkeer en waterstaat
- o = landbouw en visserij
- p = middenstand
- q =
- r =

gade; Chef Staf Ned. Territoriaal Bevelhebber; Comm. 5e Divisie tevens belast met de Operationele Mobilisatie Voorbereiding; Comm. 1e Divisie „7 december“; Comm. Eerste Legerkorps // 9. in verband met zijn functie geen politieke activiteiten // 10. voorzitter Landelijke Technische Commissie Jachtschieten; vice-voorzitter Nat. Schietcentrum; voorzitter Stichting Concours Hippique Nunspeet; voorzitter Bond Oud Strijders 1e Divisie „7 december“ // h en o.

de Beer, L. M. te Vlaardingen // 6-8-1934 // 7. HBS-B; HTS-Bouwkunde // 8. bouwkundig bedrijfsleider bij een bouwonderneming; werkzaam a.d. medische afd. van de Hogeschool te Rotterdam; lid v.d. Tweede Kamer der Staten-Generaal // 9. gemeenteraadslid te Utrecht; bestuurslid afd. Rotterdam // 10. geen // c, l, n en q; ambtenarenzaken en pensioenen.

Berkhouwer, Mr. Dr. C. te Heiloo // 19-3-1919 // 7. gymnasium; Ned. recht GU te Amsterdam // 8. advocaat en procureur; lid Tweede Kamer der Staten-Generaal // 9. sinds 1963 lid Europese Parlement; nu vice-voorz. en voorz. v.d. liberale fractie // 10 lid v/h bestuur van verschillende verenigingen op maatschappelijk gebied // b en q; ontwikkelingsamenwerking.

Blankevoort, J. A. te Oss // 25-12-1927 // 7. MULO-A; HBS-B; HTS // 8. 1960-1966 Afd. Chef Techn. Efficiency en Organisatie, Eindhoven; 1966-1970 Hoofd Afd. Chef Techn. Eff. en Org. Oss (NV Philips) // 9. 1964-1966 bestuurslid KVP afd. in Veldhoven; 1970 secr. Programma Kommissee gemeente Oss // 10. 1958-1962 secr. Ned. Inst. van Reg. Ing. en Aigest. HTS afd. Eindhoven; 1968-1969 financieel adviseur van R.K. parochie in Oss en van R.K. Dekenat Oss // d, i, j en q; maatschappelijke organisatie.

Blijker, B. J. te Haarlem // 9-6-1924 // 7. Mulo; handelsavondschool; gemeente-administratie I; MO Staatsinrichting // 8. gemeente-ambt. Haarlem; Hoofdcmmies, tevens ambtenaar van de burgerlijke stand voor het voltrekken van huwelijken // 9. 2 maal lid van het

bestuur afd. Haarlem VVD; sedert 28 april jl. voorzitter // 10. voorz. oudercomm. en openb. school; lid Europadag-comm. namens de Europese Beweging; hoofdbest. van Stichting „Schalkwijk voor Sport, Recreatie en Cultuur“; voorz. Ver. v. Huiseligen „Boerhaavewijk“; 2e secr. Inst. v. Bestuurswetenschappen afd. Zeeland Kennemerland // a, c en g.

de Boer, K. te Beilen // 30-6-1921 // 7. Middelhare opleiding; Mechanische Technologie Verenigd Koninkrijk; diverse managementopleidingen // 8. algemeen bedrijfsdirecteur Bruynzeel, bedrijfsdirecteur Thomassen en Drijver, hoofd-directeur DOMO // 9. lid gemeenteraad te Hoogeveen // 10. Bestuur Nederlandse Vereniging voor Doelmatig onderhoud, Contact bedrijfsleven Onderwijs, Nederlands Instituut voor Efficiëntie, Departement voor Nijverheid en Handel, Drents Economisch Technologisch Instituut, Tamboer Hoogeveen etc. // a, c, e, g, h, j en o.

de Boer, P. A. te Almelo // 4-6-1921 // 7. HBS-B; SPD; Accountant NivA // 8. accountant bij de Rijksaccountantsdienst // 9. vanaf sept. 1962 gemeenteraadslid Almelo (sinds 1963 fractievoorzitter); nieuw gekozen Na Provinciale Staten van Overijssel // 10. sedert 1966 bestuurslid Stichting Pr. Irene-Ziekenhuis te Almelo; sinds 1968 dagelijks bestuurslid dezer Stichting; vanaf 1958-1966 penn.m. Volksuniversiteit van Almelo en Omstr.; 1966-1969 voorz. Mixed Hockey Club „ALMELO“ // i, j, p en q; jeugd- en sportzaken.

Bosch, J. L., Generaal-Majoor Kon. Luchtmacht, te Amersfoort // 11-1-1915 // 7. HBS-B; Zeevaartschool-B; Officiersopleiding Luchtmacht; waarnemersopleiding; cursus talen: Frans, Duits, Engels // 8. Adjudant en secretaris van de Minister van Defensie; luchtmachtattaché in Bonn en Kopenhagen; Commandant Commando Depot en Magazijnen van de Konk. Luchtmacht; Comm. vliegbasis Leeuwarden; plvv. Directeur Materieel Luchtmacht; plvv. Chef Luchtmachtstaf; plvv. lid v/h Hoog Militair

Alblasserdam, tel. 01895-3777, postbus 5

Groslijst Kamerkandidaten

bestuurslid afd. Rijswijk // 10. 1959-1960 lid comité huisvesting Rijswijk // d, l, m, q; milieubeheer en recreatie, en r; technologie en wetenschapsbeleid.

Goldberg, Mr. A. A. J. te Terborg // 11-4-1922 // 7. HBS-B; dipl. Inspecteur van Politie; doctoraal ex. Indisch Recht // 8. bedrijfsjurist N.V. Billiton Mij.; personeelschef „Nederlanden van 1845”; burgemeester van Delfzijl; burgemeester van Wisch // 9. penn. meester kamercentrale Gelderland // 10. groot aantal nevenfuncties in verband met lidmaatschap Alg. Bestuur van de Raad der Europese Gemeenten en burgemeesterschap van Wisch // a, c, f, g, k, l, m, n.

Gorter, S. K. te Roodeschool (Gr.) II 8-8-1933 // 7. HBS en MTS // 8. directeur Simon Gorter NV (verkoop en service van industriemach., landb. mach., en automobielen) // 9. raadslid gem. Uithuizermeden // 10. vele bestuursfuncties // m, a, p en o.

Griep, P. J. te Oegstgeest // 27-2-1920 // 7. HBS-B (1937) en -A (1938) // 8. staf smaldeel 5; commandant navigatie-gevechtinformatieschool Den Helder; NATO Defence College (cursus); marinestaf Den Haag; eerste officier Hr. Ms. Karel Doorman; marinestaf Den Haag // 9. vice-voorzitter afd. Oegstgeest-Warmond; voorz. propagandacommissie Oegstgeest-Warmond; lidpropagandacommissie regio Leiden; coördinator werkgroep NATO regio Leiden // 10. geen // b, h en n.

Groenendaal, Dr. J. te Den Haag // 26-8-1920 // 7. Gymnasium A en rechtenstudie // 8. plv. hoofd, later hoofd Afd. Bedrijfsorganisatie van het Ministerie van Algemene Zaken; sinds 1963 bij het Ministerie van Sociale Zaken en uitgebreid met ondernemingsraden en bezitsvorming (thans genaamd Directie Bedrijfsorg., Ondernemingsraden en Bezitsvorming) // 9. drie jaar lid afdelingsbestuur 's-Gravenhage // 10. vele jaren lid bestuur en lid dagelijks bestuur van de Consumentenbond; thans nog bondsraadslid van die bond; voorz. Ver. van Hogere Ambtenaren bij Departementen van Algemeen Bestuur, enz.; lid hoofdbestuur Centrale van Hogere Ambtenaren // a, e en k.

H

Haagsma, Drs. B. U. te Doetinchem // 24-9-1928 // 7. Gymnasium A; doctoraal ex. geschiedenis en Nederlands te Utrecht // 8. docent VHM // 9. secr. en voorz. afd. Doetinchem; voorz. statenkring Doetinchem; lid van bestuur centrale Gelderland; vervulde enkele malen spreekbeurten voor afdelingen // 10. kerkelijke activiteiten // a, b, d, f en m.

Hafkemeijer, C. F. J. W. te Den Haag // 21-8-1914 // 7. HBS-B; KMA 3 jr.; cursus Hogere Intendance-vorming 2 jr. // 8. hoofd afd. materieel zaken Inspectie der Intendance; 1-5-1962 adj. inspecteur der Intendance; 1-4-1963 commandant Intendance-groep (ILK); 1-11-1963 Inspecteur der Intendance; 1-1-1970 buiten dienst // 9. geen // 10. geen // h.

Hamburger, J. A. te Utrecht // 21-4-1924 // 7. gymnasium-B; rechten (vrije studierichting — nog niet voltooid) // 8. directeur Industrie- en Handelsondernemingen // 9. opvolger Prof. Witteveen in Commissie-Verdam (Herziening Ondernemingsrecht); voorz. afd. Utrecht VVD // 10. lid raad van Arbeid; lid dag. best. VNO; lid div. commissies in econ.-sociaal verband; lid Kerkraad Vrijz. Gem. Utrecht; bestuurslid Gemeensch. Schooladv. dienst Utrecht; lid democratiseringscomm. Werkplaats Bilthoven (voorm. Kees Boeke-school); voorz. Kring van Utr. onderneming; lid K.v.K. Utrecht // a, i, j, q; Europese zaken en r; sociale verhoudingen.

Haverkort, H. A. M. te Dedemsvaart // 31-10-1934 // 7. Mulo A; HBS-A; cursus HBL, cursus Organisatie // 8. tot

1965 hoofd organisatie Wehkamp Dedemsvaart; vanaf 1965 eigenaar van een handelsonderneming // 9. secr. afd. Avereest VVD; bestuurslid statencentrale Ommen // 10. geen // a, c, l, m, n, en p.

Van Hemert, E. W. te 's-Gravenhage // 20-12-1915 // 7. HBS; middelb. opl. handelsswetenschappen // 8. hoofd financiële afd. b.h. V.W.O. scholengemeenschap Vrijzinnig Christelijk Lyceum // 9. deze periode besteed voor pol. oriëntatie; ook in verband met de maatschappelijke positie van de „gereguleerde Nederlandse” was deze tijd van bezinning op eigen plaats in deze nieuwe maatschappelijke structuur uitermate nodig // 10. jeugdwerk, op het artistieke vlak zelfstandig en actief gewerkt aan de promotie van jonge Nederlandse amateurs; in het verenigingsleven actief gewerkt t.b.v. de gereguleerden, o.a. als bestuurslid van de oudleerlingenvereniging K. W. III school (in 1860 te Batavia opgericht) // g en q; bejaardenzorg.

Hettinga, drs. U. te Assen // 1-2-1922 // 7. HBS; Ecomie // 8. 1955-1962 hoofd afd. Opleiding en Organisatie bij de Kon.Ned. Zuivelbond KNZ te 's-Gravenhage; 1962-heden secr. Drents-Groningse Zuivelbond // 9. beperkt wegens bezwaren van het bestuur van de Drents-Groningse Zuivelbond // 10. geen // m en o.

Heijmans, H. F. te Waddinxveen // 18-2-1927 // 7. gymn. A; twee jaar Ned. letteren RU te Leiden // 8. hoofd bureau Gem. Voorlichting te Almelo (tot 1-12-1961); chef Haagse redactie Algemeen Dagblad; parlementair redacteur Alg. Dagblad // 9. geen (was in eerste functie principieel, in beide laatste praktisch onmogelijk); is redacteur Liberaal Reveil // 10. secr. Comité Burgerdag, secr. Stichting Stadscomité van Almelo, secr. Kunstkring „De Waag”; lid comité viering nationale feestdagen en van verscheidene tijd. comité's, alles te Almelo; in Den Haag geen // e en j.

Hoekstra, J. te Oostburg // 1-12-1920 // 7. HBS; gemeente-administratie // 8. gemeente-ambtenaar // 9. voorz. afd. West-Zeeuwsch-Vlaanderen // 10. stichting schoolandverzorging; stichting centrum. Kraamzorg // c, d, e, g en l.

Hofftizer, J. C. te Olmmeren (gem. Liem) // 25-2-1917 // 7. Mulo; Gem. Administratie I; boekhouden; gem. financiën // 8. burgemeester // 9. voorz. afd. West-Zeeuwsch-Vlaanderen; bstuurslid afd. Ziel // 10. Kruiswerk, tbc (provinciaal en landelijk); werk in diverse verenigingen // c, g, i en l.

Van Holten, Ir. M. A. te Reeuwijk // 7-3-1941 // 7. HBS-B; landbouw hogeschool; reserve-officier van de Landmacht // 8. assistent aan de landbouwhogeschool; bedrijfsopleiding Nationale Nederlanden Concern // 9. oprichter Liberale Studenten Vereniging te Wageningen; secr. VVD afd. Reeuwijk; lid Regio Raad; bestuurslid Liberale Stu-

denten Vereniging Wageningen // 10. lid van vele besturen van studentenver., o.a. Wageningsche Studenten Roevereniging „argo”, Wageningsche Studenten-debatingclub VVO // a, e, h, j, m, o en q; ontwikkelingshulp.

Van der Houwen, Drs. A. P. Z. te Tegelen (L.) // 24-3-1941 // 7. HBS-B; staatkundig econ. richting Ned. Econ. Hogeschool // 8. 3 jaar student ass. macro econ.; afgestudeerd 1968; ass. secr. Kamer van Koophandel Noord-Limburg // 9. Oprichter JOVD Dordrecht 1957; lid Lib. Studentenver. Rotterdam; vele activiteiten bij het op gang komen der studentenpolitiek; met eigen Centrum (liberaal) lijst deelgenomen aan eerste Rotterdamse Studentenverkiezingen (plm. 1964); lid v/h eerste DB van de eerste Rotterdamse Studenten Raad; 1 jaar zitting in Ned. Stud. Raad; mede-oprichter Ned. Stud. Akkoord (liberaal); etc. // 10. ook in ander opzicht in studentenleven actief geweest (bv. voorz. Vrijz. Christ. Stud. Bond afd. Rotterdam nieuw leven ingeblazen en fusie met NCSV tot stand gebracht) nu lid van vele commissies nl. vanuit functie bij K.v.K.; ook penn. m. Vormingswerk Werkende Jeugd Tegelen // i, j, n en p.

Hoven-Moerman, Mevr. H. te Amsterdam // 23-3-1934 // 7. Mulo; jaarcur-sus kostschool Engeland // 8. cheffin telefoonkamer; ass. VVD-fractie gemeenteraad Amsterdam // 9. lid best. raad VVD Amsterdam; vervolgens tot heden lid bestuur; lid div. VVD-commissies // 10. geen // n en q; vervoersproblematiek.

Hovinga, O.S. te Den Haag // 16-3-1915 // 7. HBS-B // 8. journalist (chef. soc.-econ. redactie van Het Vaderland) // 9. lid van wijkbestuur en van enkele werkgroepen; lid Sociaal-Economische Commissie VVD // 10. lid ledenraad van Ned.Ver. van Journalisten van de VPRO; bestuurslid Beleggingsclub (Nieuwspoor); voorz. en lid personeelscommissie // a, e (sociale zaken), o, q; werknemersaangelegenheden en r; consumentenzaken.

Hubert, Drs. A. J. B. te 's-Gravenhage // 24-6-1942 // 7. HBS-B; enkele jaren chemische studie; studie economie // 8. sinds afstuderen 8-5-1969: assistent-griffier Tweede Kamer // 9. vice-voorz. JOVD (1966-1967); bestuurslid Ned. Pol. Jongeren Contact Raad; bestuurslid World Federation of Liberal and Radical Youth; treasurer Atlantic Association of Young Political Leaders; bestuurslid (thans secr.) VVD afd. 's-Gravenhage; schreef artikelen o.a. in Liberaal Reveil // 10. lid en voorz. van de Rotterdamse Studenten Raad (1965-1966) // c, i, j, n en q; technologische ontwikkeling.

Israël, M. J. te Arnhem // 26-7-1936 // 7. diploma Boekhandelaar en Uitge-

ver // 8. antiquaar en uitgever; thans directeur Associated Publishers Amsterdam NV en University Press Amsterdam // 9. districts-voorz. JOVD; voorz. pol. Jongeren Contact Arnhem; secr. VVD afd. Arnhem; secr. Prov. Propagandacommissie Gelderland // 10. geen // a, b, d, e, f, g en p.

J

Jansen, Th. F. J. te Noordwijk aan Zee // 22-11-1935 // 7. HBS; HTS: journalistiek // 8. 1-1-1962 tot 31-7-1966 Communication Officer, Philips Gloeilampenfabr.; 1-8-1966 tot 30-6-1968 hoofdredacteur VPP-Elsevier; 1-7-1968 tot heden Communication Officer, Philips Ned. N.V. // 9. bestuurslid VVD; VVD-lijstaanvoerder Gemeenteraadsverkiezingen 1970; voorz. propagandacommissie Noordwijk; vertegenwoordiger in prop. commissie Bollenstreek; vertegenwoordiger Bollenstreek in Kamercentrale Leiden // 10. geen // a, d, m, n en q; milieuhygiëne.

Jansz, D. te Wassenaar // 5-3-1930 // 7. HBS; Kweekschool; M.O.-B Pedagogiek // 8. onderwijzer; leraar Pedagogische Academie // 9. lid hoofdbestuur JOVD; voorz. Jongerenparlement Noord-Holland/Utrecht; lid bestuur afd. Haarlem; secr. landelijke Onderwijscommissie VVD; (voorl.) secr. L. D. C. // 10. reisleader N.R.V. // a, d en

Joekes, Drs. Th. H. te 's-Gravenhage // 1-9-1923 // 7. gymnasium; rechten GU te Leiden // 8. corresp. N.R.C.; medewerker Centr. Soc. Werkg. Verbond; corresp. in Nederland van The Financial Times; lid Tweede Kamer der Staten Generaal // 9. redacteur Liberaal Reveil; lid Soc.-Econ. Comm.; secretaris Kamerfractie // 10. geen // i en j.

de Jong, G. te Wormerveer // 4-7-1917 // 7. HBS-A, daarna economiestudie tot loyaliteitsverklaring (bezetting) // 8. directeur NV Gebra. de Jong, idem van de Eerste Zaanlandsche Cartonnagefabriek; sinds 1968 secr. van de Kamer van Koophandel voor Zaanland // 9. lid gemeenteraad Wormerveer sinds 1962; lid dag. bestuur Industrialisatiecommissie van het Ontwikkelingsschap Zaanstreek; bestuurslid en later voorz. Statencentrale Zaanland; bestuurslid Kamercentrale Den Helder; nieuw lid Provinciale Staten Noord-Holland // 10. hoofd-ingeland Hoogheemraadschap Kennemerland en Westfriesland; hoofd-ingeland Polder Westzaan; penn.m. Instituut voor onderzoek naar Overheidsuitgaven; voorz. v/h Departement Zaanstreek van de Mij. van Nijverheid en Handel; lid hoofdbestuur van die Mij // c, d, f, m en n.

Jorritsma, G. te Emmeloord // 9-5-1932 // 7. gymnasium B;

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
pandbrieven
een veilige belegging met zeer hoog rendement

Groslijst Kamerkandidaten

N.O.I.B. Breukelen 1 jaar; 2 jaar voortgez. econ. onderwijs Groningen // 8. groothandel /export Aardappelen // 9. van 1-7-1962 tot 1-9-1966 VVD gemeenteraadslid; kandidaat-gemeenteraadslid 1970 // 10. voorz. VBNA afd. Noordostpolder / O. Flevoland; lid alg. Bestuur VBNA (Ver. Ned. Aardappelh.); bestuurslid Beursver. Emmeloord; secr. Draf- en Rensport Noordostpolder; vice-president / internationaal Rel. Off. Ned. Tafelronde // a, j en p.

K

Kappeyne van de Coppello, Mej. Mr. A. te Leiden // 24-10-1936 // 7. gymnasium A; doctoraal Ned. recht // 8. sinds 21-3-1966 medewerkster VVD-fractie Tweede Kamer; sinds 31-10-1969 adj.-secretaris van de Kiesraad // 9. secr. propagandacommissie afd. Leiden 1962-1967; secr. statencentrale Leiden 1965-1969; lid Partijraad 1965-1968; lid Commissie Kiezer-Gekozen; lid gemeenteraad sinds september 1966 // 10. vice-voorz. Stichting Leidse Jeugdactie eind 1968 // a, c, f, g, k en q; verzoekschriften.

Keja, G. W. te Amsterdam // 28-10-1925 // 7. Mulo; scheepswerktuigkundige A. M., V. D., A // 8. beambte in een fabriek // 9. secr. VVD afd. Amsterdam; div. functies in het Amsterdamse kaderwerk; gemeenteraadslid Amsterdam en secr. van de fractie; lid Sociaal-Economische Commissie // 10. hoofdbestuurslid Ned. Consumentenbond en tevens voorz. afd. Amsterdam en Noordholland van deze bond; voorz. Amsterdamse Oranje-vereniging; bestuurslid Stichting Huisvesting Jongeren // e, g, j, n en q; consumentenangelegenheden.

Keyzer, Z. Exc. M. J. te 's-Gravenhage // 15-10-1911 // 7. HBS; Econ. Handelshogeschool Rotterdam; studie letteren Universiteit te Grenoble // 8. ambtenaar van de buitenlandse dienst; gevorm. minister bij H.M.'s Ambassade te Parijs; van 1963-1965 en vanaf 1967 Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat // j en n.

Kingma, H.T. te St. Jacobie Parochie // 18-2-1938 // 7. 3 jr. HBS; Hogere Landbouwschool Tuinbouwvakschool voor Bloembollenteelt; diploma Coöp. Organisatie- en Bedrijfskennis // 8. landbouwer/veehouder // 9. tijdens studieperiode lid JOVD-Groningen; thans raadslid gem. Het Bildt // 10. voorz. Friese Mij. van Landbouw afd. Het Bildt; voorz. afd. Het Bildt van de C.A.F.; bestuurslid Ontwikkelingsschap De Kleibouwstreek // n en o.

Klomp, A. te Beverwijk // 3-10-1914 // 7. LTS; MTS // 8. aannemersbedrijf Burgelijke en Utiliteitsbouw // 9. sedert 1960 bestuurslid afd. Beverwijk; vanaf 1962 lid van de gemeenteraad Beverwijk en tevens voorz. van de raadsfractie // 10. lid Intercommunaal Lichaam Vervangende Tuinbouwgronden; lid alg. bestuur Slachthuis IJmond; lid Regionaal Instituut Voortgezet Openbaar Onderwijs // 1.

Kok, J. W. te Santpoort-zuid (gem. Velsen // 10-12-1915 // 7. HBS-B // 8. 16 jaar scheepvaart buitenland, met 2 jr. honorair Ned. consulaat; 10 jr. KLM buitenslands vertegenwoordiger; 8 jr.

Hoogovens IJmuiden, public relations // 9. bestuurslid VVD afd. Velsen sedert 1969; bestuurslid statencentrale Haarlem/Velsen // 10. bestuurslid Alg. Ver. van Hoogovenpersoneel sedert 1964, sedert 1969 vice-voorz. // b, e, m en n.

Koning, Mr. H. E. te Rotterdam // 7-6-1933 // 7. gymnasium-B; belastingwetenschappen te Rotterdam en rechten te Leiden // 8. inspecteur van 's Rijksbelastingen aan het Min. van Financiën; lid Tweede Kamer der Staten-Generaal // 9. lid Prov. Staten; secr. afd. Rotterdam VVD; lid Sociaal-Econ. Commissie // 10. geen // i, j, k, n en q; ambten. zaken en pensioenen.

Kooij, Ir. J. N. te Apeldoorn // 4-6-1922 // 7. HBS; T.H. Delft // 8. zelfst. technisch en bedrijfseconomisch adviseurs // 9. sedert 1962 lid Hoofdbestuur VVD; sedert 1966 lid Provinciale Staten van Gelderland; sedert 1962 gemeenteraadslid Apeldoorn; sedert 1969 wethouder gem. Apeldoorn // 10. meerdere // a, i, j, m en n.

de Korte, Dr. R. W. te Reeuwijk // 8-7-1936 // 7. gymnasium B; doctoraal Ex. Chemie RU Leiden; promotie; Business School (Cranfield-U.K.) // 8. wetensch. ambtenaar; bouwfunctionaris RU Leiden; retail sales manager (Shell Hongkong); sales manager (Shell Ethiopie); marketing manager (Unilever-Emery Gouda) // 9. liberale studentver.; gedurende bijna 5-jarig verblijf buitenslands: ontwikkelingshulp activiteiten; voorz. regio „Gouda e.o.” VVD // 10. voorz. stud. faculteit der wis- en natuurkunde; Quaestor Collegii Leidsch Stud. Corps; bestuurslid Ned. Ver. (in Ethiopie); gedurende werkkring buitenland reis/studiebezoeken aan groot aantal Afrikaanse en Aziatische landen/gebieden // a, b, j, l, m, p, q; ontwikkelingssamenwerking en r: milieu-hygiëne.

de Koster, Z. Exc. H. J. te Wassenaar // 5-11-1914 // 7. HBS-B; kandidaatsexamen Economie GU te Amsterdam // 8. Dir. NV Meelfabriek De Sleutels; lid Tweede Kamer der Staten-Generaal van 15-2-1967 tot 12-6-1967; Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken sedert 12-6-1967 // 9. bestuurslid afd. Wassenaar VVD // 10. Plv. voorz. SER 1962/1967; lid Econ-Sociaal Comité EEG; verschillende functies in het bedrijfsleven en culturele instellingen // b.

Koudijs, G. te Doorn // 22-4-1906 // 7. HBS; Kon. Inst. der Marine te Willemsoord en de Hogere Marine Krijgsschool // 8. adj. directeur KNMI; directeur scheepbouwbelangen NV te Den Haag; schout bij nacht b.d.; lid Tweede Kamer der Staten-Generaal // 9. geen // 10. geen // b. en h.

Kraal, Prof. Dr. A. te Zoetermeer // 3-5-1915 // 7. Nederlandse Economische Hogeschool Rotterdam // 8. 1960 t.m. 1965 Directeur van het Landbouw Economisch Instituut, oktober 1965 tot heden gewoon Hoogleraar voor bedrijfseconomie aan de Rijksuniversiteit te Leiden // 9. lid van de gemeenteraad van Zoetermeer, lid van het bestuur van de afdeling Zoetermeer // 10. voorzitter van de Van Deventer-Maas Stichting (studiebeurzen en andere hulp t.b.v. Indonesië), penningmeester van het „Haagsch Genootschap tot verdediging van den Christelijken Godsdienst” publikaties en redevoeringen over in-

dustriële en agrarisch-economische onderwerpen // i, j, o, p en q: ontwikkelingsproblematiek.

Krens, M. A. te Tilburg // 7-7-1919 // 7. Mulo; onderwijzersakte; hoofdakte; diploma M.O. Economie // 8. directeur Beroepskeuzebureau Noord-Brabant en Zeeland; directeur Prov. Bibliotheek-centrale Noord-Brabant // 9. gemeenteraadslid Tilburg // 10. secr. Bestuur Maatschappelijk Werk Tilburg; voorz. schoolbestuur; lid kerkbestuur // d, f, g en q: recreatie.

Kruijdenberg, H. J. te Stiphout (gem. Helmond) // 28-4-1920 // 7. Mulo; HTS Geophyica // 8. ass. Geophysicus, techn. Hoofd Ambtenaar // 9. voorz. afd. Uden; bestuurslid afd. Helmond en groep Gemeentebelangen; secr. Kamercentrale Noord-Brabant // 10. geen // a, en m.

L

Looten, Mr. A. te Utrecht // 9-3-1919 // 7. gymnasium A; universiteit // 8. advocaat en procureur // 9. gemeenteraadslid; wethouder Smids 1966 // 10. plv. kantonrechter; lid reclaseringsraad; lid Raad van Rechtsbijstand; bestuurslid Stichting Lichamelijke Oefening; bestuurslid Reclaseringsvereniging; voorz. Stichting Stadsontspanning Utrecht // a, j, k en q: sport-recreatie.

Louwes, Ir. H. J. Master of Science te Ulrum // 3-2-1921 // 7. HBS-B; University of Illinois USA; Landbouw Hogeschool // 8. landbouwer; vice-voorzitter v. d. Suiker Unie // 9. lid Eerste Kamer der Staten-Generaal // 10. Pres.-Kerkgroep Ned. Herv. Gem. „Vierhuizen-Zoutkamp” // e, o (EEG), q: ontwikkelingshulp en r: „de West”.

Luning, S. J. C. te Doorn // 3-3-1914 // 7. HBS-B; Kon. Mil. Academie; geschiedenis M.O. certificaat // 8. luitenant-kolonel der cavalerie; directeur van een federatie // 9. lid bestuur afd. Doorn; lid kamercentrale Utrecht // 10. lid dag. bestuur landelijk contact sociale werkvoorziening; voorz. bestuur bejaardencentrum „Beatrix” // a, e, e en h.

M

Maaten, H. te Amstelveen // 3-9-1928 // 7. HBS-B; onvoltooid studie economie; div. opleidingen Frans, Duits, Engels; reserve-officier en voorl. officier; Hogere Bedrijfsleiding // 8. div. staf-functies bij intern. Handelondernemingen; wethouder financiën, bedrijven, economische zaken en culturele zaken, tevens loco-burgemeester van Amstelveen; commissaris gasbedrijf NV Amstelland // 9. gemeenteraadslid Amstelveen 1962 - heden; wethouder sedert 1966; lid adviescommissie Gemeentelijke Herindeling VVD // 10. voorz. plaatselijke afd. B.N.G.; bestuurslid Amsterdam's Borgstellingsfonds voor de Middenstand // b, c, f, i, l, m, p en q: sportzaken.

Machielsen, H. te Hilversum // 19-2-1923 // 7. Gymnasium, notariële

ALLE VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

arweg 5 wassenaar tel. 01751-5675

studie // 8. Directeur Verbond voor Veilig Verkeer // 9. gemeenteraadslid Hilversum (tevens fractievoorz.); lid Gewestraad Gooiland; voorz. Bestuurscomit. Natuurschoon en Recreatie; lid Coörd. College van het Gewest; lid Plassenraad Loosdrecht e.o. // 10. voorzitter schoolraad (voortgez. onderwijs); vice-voorz. Ver. Muzieklycea // d, f, m, n, q: sport, jeugdrecreatie, r: politie en s. radio/televisie.

Makkreel, Ir. H. te Aerdenhout // 30-7-1931 // 7. gymnasium B; T. H. Delft // 8. ingenieur bij Kon. Ned. Vliegtuigenfabriek „Fokker”; leraar H.T.S. // 9. afd. bestuur JOVD Amsterdam (secr., penn.m.); voorz. PJCA; lid Partijraad; bestuursraad en bestuur(secr.) VVD Amsterdam; wnd. lid Hoofdbestuur VVD; lid Landelijke Onderwijscommissie; lid Grondwetscommissie (grond-rechten) // 10. lid hoofdbestuur (vice-voorz.) Bond van Ver. van leraren M.N.O.; voorz. Ver. van leraren HTS Haarlem // a, d, m en n.

Markerink-de Leede, Mevr. H. M. W. te Bloemendaal // 8-8-1920 // 7. MMS; Rijkskweekschool; privé secretaresse Schoevers // 8. geen // 9. penningm. afd. Bloemendaal; leidster Prop.Commissie; afgevaardigde statencentrale, kamercentrale en Algemene Vergadering // 10. vele representatieve functies // e, l en m.

Meijer, J. J. P. te Utrecht // 9-10-1938 // 7. 1e stuurman Grote Handelsvaart (theorie); studierend rechten na colloquium doctum // 8. stuurman div. maatschappijen; administratief // 9. JOVD; afd. Utrecht voorz.; district centrum Brabant voorz.; landelijk vice-voorz.politiek; VVD: voorz. Lopikerwaard; bestuurslid Utrecht; thans voorz. afd. IJsselstein en verkiesbaar gem. raad Utrecht; redactie Driemaster - thans liberaal // 10. lid Europese Beweging; Ver. van Kapiteins en Officieren ter Koopvaardij // a, b, c, j, k, l, m en n.

Minco, S. te Hilversum // 21-5-1922 // 7. middelbare school // 8. ondernemer in de detailhandel // 9. gemeenteraadslid Hilversum; vice-voorz. afd.

makelaardij LIPS
voor onroerend goed in
● DEN HAAG ● EN OMGEVING
Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemadeaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

EXCLUSIEVE BUNGALOW IN NATUURGEBIED

In Holten (O.), temidden van bos en hei, op 2550 m2 omheinde grond (mogelijkheid om nog een tweede huis op te bouwen). Geschikt voor vakantie, weekends of als tweede huis.
- Grote zijkamer, 3 slaapkamers, 2 zonne-terrassen (1 met zitkuil en open haard), badruimte, zeer grote garage. Vele extra voorzieningen, o.a. alarminstallatie.
- Rijk gemeubeld, inclusief 10 bedden, luxe keuken (met koelkast); complete inventaris, alle elektr. huish. apparatuur, stoffering, nieuw tv-apparaat (2x H'sum en 3x Duitsland).
- Niet ver van de nieuwe E-8. Manages en zwembad in omgeving. Huurofbrengrst in hoogseizoen f 500 p.wk. Prijs (incl. complete inventaris) f 88.000,- k.k.
Int. en bez. Dhr. Lodeweges, Postweg 86, Holten (O.).
Telefoon 05483 - 1834.

Groslijst Kamerkandidaten

Hilversum; lid Partijraad // 10. voorz. middenstands Vereniging // j, l, m en p.

Moszkowic, Mr. M. te Maastricht // 5-10-1926 // 7. Gymnasium B, doctoraal Nederlands Recht // 8. Advocaat en procureur // 9. 1962 tot heden fractievoorzitter, in de raad van de gemeente Maastricht, enige jaren lid geweest van het Hoofdbestuur van de V.V.D. // 10. secretaris van de Joodse Gemeente gedurende enkele jaren // k, a, c, i en p.

Muntendam, P. te Deventer // 7-2-1929 // 7. HBS-B; Universiteit // 8. huisarts // 9. voorz. afd. Deventer; voorz. kamercentrale Zwolle // 10. bestuursgroep Stedendriehoek Apeldoorn-Deventer-Zutphen; bestuurslid van enkele plaatselijke en culturele instellingen // a, e en q; milieu-hygiëne.

Muré, J. H. E. electrotechn. Ing. te Eijgelshoven // 1-4-1908 // 7. HBS; HTS E. // 8. Chef energie o.grond. Laura en Vereniging // 9. geen // 10. voorz. Bond van Mijntech. in Limburg; best.lid NVC, later FEWO // e en j.

Onderwijs; voorz. Culturele Stichting // a, b, e, h en l.

Oosterhuis, E. T. te Vlissingen // 31-7-1922 // 7. Mulo; Hogere Hottelschool Den Haag // 8. directeur eigenaar Strandhotel te Vlissingen; directeur NV 't Veerse Meer te Kamperland, gem. Wissekerke // 9. gemeenteraadslid sinds 1958; fractievoorz. sinds 1966; uit de raad getreden in 1969 // 10. gezworene Waterschap Walcheren; College van bestuur Wegschap Walcheren; hoofdbestuurshd Horecaf, secr. afd. Zeeland; comm. Inkoopcentrale; lid Kamer van Koophandel; voorz. Stichting Vlissingen Badplaats; div. functies VVV, plaatselijk en provinciaal; lid adviesraad voetbalclub Vlissingen, lid Lionsclub Walcheren // j, l, m, n, p, q; toerisme en r; recreatie.

Ottewanger, drs. W. P. A. G. te Vught (tijd.) // 28-9-1944 // 7. HBS-B; geofysica RU Utrecht // 8. wetensch. ambt. K.N.M.I. v.a. 1-11-1968 // 9. voorz. JOVD afd. Utrecht (tot plm. 1965); lid verschillende werkgroepen afd. Utrecht VVD; gespreksleider Werkgr. Cultuur // 10. lid kerngroep PANN; bestuurslid USWH (Utr. Studentenwerkgr. Homofilie); afgevaardigde USWH in Sekspol. // a, b, f, m en n.

MAKELAARSKANTOOR HILDERS
P. H. M. HILDERS
MAKELAAR EN TAXATEUR IN ONROERENDE GOEDEREN
ONTEIGENINGSTAXATIES-ADVIEZEN
ALLE VERZEKERINGEN

PARKWEG 273
VOORBURG
TELEFOON 87.36.36*
PRIVE 86.07.63

BIJKANTOOR:
PRINSESTRAAT 97
S-GRAVENHAGE
TELEFOON 64.51.43

Sinds 1917

Lid NBM

Lid FIABCI

N

Nieuwstad-van Beest, Mevrouw A. te Gorinchem // 27-11-1916 // 7 M.u.l.o., verpleegstersopleiding // 8. geen // 9. lid afdelingsbestuur, penningmeesteres-afdelingsbestuur, raadslid, thans wethouder // 10. voorzitter woningadviescommissie, lid commissie sociale zorg; lid bouwcommissie Chronisch Ziekthuis, actiecomité hartstichting // e en g.

Nuver, Mr. A. H. L. te Amstelveen // 5-8-1911 // 7. R. HBS; universiteit Groningen // 8. secr. Kon. Ned. Bond van Steen- en Offsetdrukkerijen en Fotolithografische Inrichtingen (sinds mei 1947) - tot 1-1-1970; sindsdien Alg. Secr. Ned. Verbond van Drukkerijen // 9. sinds september 1958 gemeenteraadslid Amstelveen, van deze 12 jr.: 9 jaar tevens fractievoorz.; twee zittingsperiodes tevens voorz. van het zgn. Seniorenconvent // 10. mede-oprichter v.d. Vrijmetselaarsloge „Mozaïek” te Amstelveen, daarvoor enige tijd voorz. v.d. Maçonnieke Kring aldaar, momenteel bestuurslid (1e Opziener); bestuurslid geweest v.d. Stichting Openluchttheater Amstelveen en v.d. Amstelveense Muziekschool; momenteel secr. Ned. Caravan-club // a, c, d, e, f, l, m, n, q; loonpolitiek en r; recreatie.

Nysingh, J. L. te de Wijk // 9-9-1927 // 7. HBS-B; Hogere Landbouwschool // 8. o.a. voorz. Drents Landbouw-Genootschap; vice-voorz. hoofd-afd. Veehouderij v/h Landbouwschap; voorz. Gewestelijke Raad van het Landbouwschap; voorz. Stichting C.L.O. controle // 9. penn.m. kamercentrale Drenthe VVD (bedankt in 1965); voorz. agrarische commissie v.d. VVD in Drenthe // 10. voorz. Veevoedingsinstituut „de Schothorst”; lid Cie. van Toezicht v.d. Hogere Landbouwschool Groningen // o.

P

Pais, Drs. A. te Amsterdam // 16-4-1930 // 7. gymnasium; universiteit // 8. wetensch. medewerker Rijkspostspaarbank; hoofd Economische en Statistische Zaken, tevens lid directieraad Rijkspostspaarbank; lector Universiteit van Amsterdam // 9. sinds sept. 1967 gemeenteraadslid Amsterdam; lid bestuursraad afd. Amsterdam // 10. hoofdbestuurslid Ned. Ver. tot Bescherming van Dieren; voorz. Ned. Vegetariërsbond; bestuurslid afd. Amsterdam Ver. voor Statistiek; commissielid Joods Maatschappelijk Werk // 1, j, l, n. en q; milieuhygiëne.

Pleij, Mej. H. (nog in 1970: drs. in de sociale wetenschappen) te Amsterdam // 26-4-1935 // 7. HBS-B; Sociale Academische Universiteit van Amsterdam // 8. maatschappelijk werksters bij: a. Kon. Bedrijven Th. Niemeyer NV Groningen, b. Kerkelijk Sociale Arbeid Den Haag, e. Werkspoor Amsterdam; assistent bij het Andragogisch Instituut Universiteit Amsterdam; thans staffunctionaris stichting opleiding tot sociale arbeid te Haarlem // 9. actief lid afd. Amsterdam // 10. docent psychologie v.d. ouder wordende mens aan div. cursussen voor bejaardenverzorging; lid abortuscommissie NVSH gewest Amsterdam; adviseur Ver. voor Alleenstaanden en Ned. Ver. voor Huisvrouwen (education permanente) // a, d, e, f, g, m en q; voorlichting.

Portheine, Mr. F. te Leiden // 29-1-1923 // 7. Gymnasium-A; Ned. Recht keuzevak parl. gesch. Doct. 1950 // 8. Dir. Kon. Ned. Middenstandsbond tot 1962; lid Tweede Kamer der Staten-Generaal // 9. lid Hoofdbestuur VVD tot

R

Van Raaij, M. J. te Arnhem // 6-5-1929 // 7. 3 jr. HBS; HTS werktuigbouw // 8. Bedaux Ned. NV efficiency-ingenieur; departement van Defensie hoofd werkvoorbereiding; arbeidskundige gemeente Arnhem (planning en arbeidsvoorziening) // 9. sinds 1968 bestuurslid afd. Arnhem VVD; bestuurslid Kamercentrale Gelderland sinds 1969 // 10. Oranje-comité in Arnhem; lid N.I.V.E. en V.O.A. // a, c, h, j, l, m, n, q; overheidsefficiency en r; recreatie, milieuhygiëne.

Reeskamp, J. H. E. te Utrecht // 14-3-1908 // 7. gymnasium // 8. freelance journalist, aangesloten bij Ned. Ver. van Journalisten; sinds 1950 vast medewerker Nieuw Utrechts Dagblad; 1958-1968 medewerker Texpress; redacteur bij Utr. Prov. Bond voor VVV 1966-1969; artikelen voor div. bladen over vervoer, verkeer, woningbouw, ruimtelijke ordening, voornamelijk na bestudering raadsstukken, prov. stukken, rapporten e.d. // 9. 1960-1961 lid studiegr. afd. Utrecht; idem 1969-1970 deelnemer ged. aantal aaneengesloten jaren aan pol. studie-bijeenkomsten Pietersberg, olv. hr. Van Riel // 10. secr. Comité Binnenstad en Singels 1959 heden // 1, óm en n.

Rietkerk, Mr. J. G. te Rijswijk (Z.H.) // 14-12-1927 // 7. HBS-B; gymnasium-B; rechten RU te Leiden // 8. secr. Centr. Soc. Werkg. Verbond; adviseur C. S. W. V.; lid Tweede Kamer der Staten-Generaal // 9. lid Sociaal-Econ. Commissie // 10. secr. Studiegenootschap v. Bedrijfsjuristen; best. lid Commissies op maatschappelijk gebied; medewerker „Het Vaderland” // e, j, k en q; ambtenarenzaken en pensioenen.

Riksman, G. J. A. te Appingedam // 11-2-1930 // 7. Zeevaartschool Rotterdam; Amsterdam: Opl. Luchtvaartnavigatie; opl. Radiotel. Zeevaart; opl. Radiotel.-Luchtvaart; opl. Elektronische navigatie; opl. reserve officier; opl. crypto analist; opl. arbeidsanalyse; ged. opl. chemisch anal.; opl. aannemer burgerlijke en utiliteitsbouw // 8. directeur Naamloze Venootschap // 9. op plaatselijk en Eemspoongebied; voorzitter VVD afd. Appingedam; no. 1. op groslijst gemeenteraad Groningen Appingedam VVD // 10. lid van een tiental verenigingen, w.o. VVD; voorz. en bestuurslid Ver. Ned. Res. Officieren afd. Groningen, Commerce Club Groningen, Ned. Ver. Houtkopers, enz. // a, b, f, h, l, m, n en q; ontwikkeling Noorden des Lands.

Rolvink, F. te 's-Gravenhage // 7-8-1923 // 7. 3 jr. Gymnasium; rijkskweekschool // 8. hoofd ener openbare

lagere school te 's-Gravenhage // 9. lid Landelijke Onderwijscommissie VVD; lid wijkbestuur 5 afd. 's-Gravenhage // 10. hoofdbestuurslid Ver. voor Openbaar Onderwijs; voorz. afd. 's-Gravenhage van de Ver. voor Openbaar Onderwijs; lid Adviesraad voor het Openbaar Onderwijs te 's-Gravenhage; bestuurslid Haagse Stichting voor onderwijs aan zieke kinderen; voorz. Stichting Buitencentra Volksonderwijs; districtcommissaris van de Ver. „De Nederlandse Padvinders” // d en g (en jeugdzaken).

De Rooy, C. D. te Deventer // 14-6-1919 // 7. Ulo Staatspraktijkdipl. M.o. handelswetenschappen // 8. hoofd-officier Kon. Landmacht (majoor-luit. kol.) // 9. deelname aan voorbereidingen in VVD-verband // 10. bestuurslid van sportverenigingen; penn.m. Officiers Vereniging; bijdrage aan maatschappelijke activiteiten zoals bouw sporthal, herdenken etc. // h, i, j en q; sportzaken.

Rozenbroek, E. M. T. te Spijkenisse // 19-4-1933 // 7. HBS-A; 3½ jr. studie a/d Universiteiten van Utrecht en Amsterdam in de sociale geografie; enige diploma's op het terrein van de gem.-administratie (GA-1) en de Bevolkingsboekhouding en thans studerende voor de akte M.O. Staatsinrichting // 8. gemeente-ambtenaar in verschillende plaatsen des lands; thans wnd. afd. chef, rang commies-A, op afd. Bevolking, Burgerlijke Stand ter gem. secretarie van Spijkenisse // 9. afgevaardigde naar landelijke vergaderingen van de VVD; ook secr. afd. Voorburg geweest b en c.

S

Van der Scheer, drs. F. W. te Berkel // 26-2-1936 // 7. middelbare school; Oxford G. C. E. 1952, Maturité Suisse 1954; universitair theoretische economie VU Amsterdam (resp. 1956-april 1962) militaire dienst 1954-1956 // 8. directeur S. G. I. 1960-1962; EEG-ambtenaar 1962-1966; VVD-fractie staf 1966-1968; sindsdien adviserend voor aantal Nederlandse ondernemingen // 9. mede-oprichter, secretaris Liberale Kring te Brussel (1964-1966); lid LDC 1965; voorz. VVD Wijkbestuur Benoordenhout (1967); achtereenvolgens wnd. en adv. lid Sociaal-Economische Commissie VVD (1965-sept. 1969); dec. 1969 benoemd tot gewoon lid SEC // 10. 1960-1960 lid Ned. skiteam; 1962 voorz. Bijstandsc commissie Lustrum Amsterdams Studenten Corps; 1964 voorz. buitengewone EEG-ambtenaren; 1964-1965 lid RCB Brussel; 1969 lid-hulptrainer HC Zoetermeer // q; EEG en r; ontwikkelingssamenwerking

Scherpenhuizen, drs. J. F. te Groningen // 18-4-1934 // 7. HBS-A; RU Groningen (Sociale Geografie) // 8. leraar aardrijkskunde gymnasium; planoloog 1. afdelingschef dienst Stadsontwikkeling en Volkshuisvesting Groningen // 9. lid propaganda commissie afd. Groningen; voorz. afd. Groningen; nieuw lid Provinciale Staten van Groningen // 10. hoofdbestuurslid Ned. Bond van Gemeente-Ambtenaren; bestuurslid div. andere verenigingen; lid div. werkgroepen deels op vakterrein // g, l en m.

Schilstra, J. J. (ridder O.N.) te Bergen

O

van Ommen Kloeke, Mr. Dr. W. K. J. J. te 's-Gravenhage // 28-4-1914 // 7. gymnasium B; Rijksuniversiteit Rechtsstudie // 8. secr. van de Kiesraad; administrateur Ministerie van Binnenlandse Zaken // 9. sedert 1958 gemeenteraadslid 's-Gravenhage // 10. Alg. Secr. Bond Ned. MH. Oorlogsslachtoffers // a, c, h, k, l en m.

Oostendorp, Th. te Roosendaal // 15-1-1929 // 7. MHS/HBS // 8. Bevoegd officier Majoor Commandotroepen // 9. Voorz. afd. Roosendaal; lid dagelijks bestuur Kamercentrale Noord-Brabant; lid Partijraad; lid Provinciale Staten // 10. voorz. R.K. Stichting Woonwagenwerk; voorz. Comité UNICEF West Brabant; voorz. Ouderraad Openb.

Bedrijfsadviesbureau

Hommes

Member
British Institute of Management

Govert Flinckstraat 19

Apeldoorn

tel. 05760-5 20 25

Fusies - Personeelselectie - Bedrijfsadviezen

Ervaringen opgedaan en contacten gelegd in vele landen in Europa en Zuid-Amerika

Technisch advies van het hoofdbestuur

Ter voldoening aan het tweede lid van artikel 3 van het reglement op de kandidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer der Staten-generaal geeft het hoofdbestuur het hierbij afgedrukte advies over de technische inrichting van de kandidatenlijsten.

Voor de Tweede Kamerverkiezingen in 1963 en 1967 luidde de samenvatting van het advies, dat beide keren door de partij is opgevolgd, aldus:

- Een afzonderlijke lijst in elke kieskring.
- Dezelfde lijststaanvoerder op alle door onze partij in te dienen kandidatenlijsten.
- Op de plaatsen 2 t/m 25 op elke lijst dezelfde kandidaten, echter zonodig op de plaatsen 2 t/m 10 in wisselende volgorde.
- Op de overige vijf plaatsen van de lijsten in iedere kieskring naar voorkeur de kandidaten die in die kieskring de grootste bekendheid en aantrekkingskracht bezitten. Hierbij golden de plaatsen 26 t/m 30 als onverkiesbare plaatsen, waarvoor kandidaten gesteld konden worden die zich slechts bereid verklaard hadden een kandidatuur voor een niet-verkiesbare plaats te aanvaarden.

Het hoofdbestuur meent, met handhaving van de beginselen die aan de vorige adviezen ten grondslag hebben gelegen, thans een advies te moeten geven dat in enkele opzichten van de vorige adviezen afwijkt.

Deze afwijkingen zijn:

- In plaats van een vaste lijststaanvoerder, een vaste kópgroep in dezelfde volgorde van drie kandidaten op de eerste drie plaatsen;
- Uitbreiding van de groep van verkiesbare kandidaten.

ADVIES.

Het advies luidt dan als volgt:

1. Een afzonderlijke lijst in elke kieskring.
2. Op de eerste drie plaatsen van elke lijst telkens dezelfde kandidaten in dezelfde volgorde.
3. Op de plaatsen 4 t/m 13 op elke lijst dezelfde kandidaten, echter zonodig in wisselende volgorde, naar de voorkeur van de desbetreffende kamercentrale.
4. Op de plaatsen 14 t/m 23 op elke
5. Op de plaatsen 24, 25, 26 en 27 in vier combinaties van kieskringen onderling verschillende kandidaten, met dien verstande dat per combinatie van kieskringen telkens dezelfde kandidaten in dezelfde volgorde op elke lijst worden gekandideerd en dat elke kandidaat die tot deze groep behoort slechts in één combinatie kandidaat wordt gesteld.
6. Vaststelling van de onder punt 5 bedoelde combinaties als volgt:

Combinatie I: Kieskring I 's-Hertogenbosch; kieskring II Tilburg; kieskring III Arnhem; kieskring IV Nijmegen; kieskring XII Middelburg; kieskring XVIII Maastricht.

Combinatie II: kieskring V Rotterdam; kieskring VI 's-Gravenhage; kieskring VII Leiden; kieskring VIII Dordrecht.

Combinatie III: kieskring IX Amsterdam; kieskring X Den Helder; kieskring XI Haarlem.

Combinatie IV: kieskring XIII Utrecht; kieskring XIV Leeuwarden; kieskring XV Zwolle; kieskring XVI Groningen; kieskring XVII Assen.

7. op de overige drie plaatsen van de lijsten in iedere kieskring naar voorkeur de kandidaten die in die kieskring de grootste bekendheid en aantrekkingskracht bezitten.

TOELICHTING.

ad 1: Evenals in 1963 en 1967 adviseert het hoofdbestuur niet in alle kieskringen gelijklopende lijsten in te dienen. Weliswaar zou daardoor de in onze partij bestaande eenheid nog eens duidelijker worden gedemonstreerd, maar het aantal kandidaten zou daardoor te beperkt (30) kunnen zijn, terwijl de mogelijkheid zou ontbreken om — evenals in 1963 en 1967 — voldoende rekening te houden met gewestelijke of plaatselijke kandidaten en hun grotere of mindere populariteit in de verschillende delen van het land.

ad 2: Het is zowel in de periode 1963—1967 als in de periode 1967—1970 voorgekomen dat de lijststaanvoerder — na ook als fractievoorzitter te zijn gekozen — de Tweede Kamer verliet, waarna de fractie een nieuwe voorzitter moest kiezen. Hoewel de vrijheid van keuze van de voorzitter aan de leden van de fractie blijft voorbehouden, gaat het hoofdbestuur ervan uit dat de partij mr. W. J. Geertsema als lijststaanvoerder zal kandideren en dat de fractie hem vervolgens tot haar voorzitter zal kiezen. Daarnaast meent het hoofdbestuur — in overeenstemming met het daartoe van de huidige fractievoorzitter ontvangen advies — dat het gewenst is indien de fractie, voor het geval dat zij genoodzaakt is tussentijds een nieuwe voorzitter te kiezen, beschikt over een duidelijke uitspraak van de partij over de vraag wie het meest in aanmerking komen als opvolgend fractievoorzitter.

Het is derhalve de bedoeling dat op de eerste plaats wordt gekandideerd degenen die de partij in aanmerking wil doen komen voor het bekleden van de functie van fractievoorzitter en dat op de plaatsen 2 en 3 naar volgorde van voorkeur worden gekandideerd degenen die de partij achtereenvolgens voor deze functie in aanmerking wil brengen voor het geval dat de lijststaanvoerder en vervolgens eventueel de tweede kandidaat geen deel meer zouden uitmaken van een Tweede-Kamerfractie.

ad 3 en 4: Opdat bij de samenstelling van een fractie voldoende rekening kan worden gehouden met een evenwichtige spreiding van de deskundigheden van de verschillende leden, is het gewenst dat ook de volgende kandidaten, die op de plaatsen 4 t/m 23 gekandideerd worden, op alle lijsten dezelfde personen zijn. Op de plaatsen 4 t/m 13 kan de onderlinge volgorde verschillend zijn, naar de voorkeur van de desbetreffende kamercentrale. Op de plaatsen 14 t/m 23 is het gewenst op elke lijst de kandidaten in dezelfde volgorde te kandideren, zoals in 1963 en 1967 het geval was met de kandidaten op de plaatsen 11 t/m 25.

ad 5: In verband zowel met de mogelijkheid van uitbreiding van de fractie als van tussentijds uitreden uit de fractie, is het gewenst de kring van verkiesbare kandidaten uit te breiden. Als gevolg van benoeming van een aantal leden van de fractie tot minister of staatssecretaris en het uitreden uit de fractie van twee van de in 1967 gekozen leden, blijkt thans met een fractie van 17 leden kandidaat nr. 23 reeds zitting te hebben in de Tweede Kamer. Verder blijken nog twee „verkiesbare” kandidaten op de lijsten voor te komen. Daarom acht het hoofdbestuur het gewenst dat de groep verkiesbare kandidaten enigszins wordt uitgebreid door op de plaatsen 24 t/m 27 in vier verschillende combinaties zestien verkiesbare kandidaten te stellen. Aan dat systeem is wel het nadeel verbonden dat bij benoeming van een der kandidaten 24 niet te voren is te voorzien wie benoemd zal worden. De vraag uit welke combinatie de opvolgende fractieleden geput zullen worden is telkens afhankelijk van het niet-voorzienbare feit op welke lijst het fractielid, wiens plaats vervuld dient te worden, (bij loting) verkozen is verklaard. Het is dus ook denkbaar dat in geval van plaatsvervulling telkens uit één combinatie geput zou moeten worden en dat derhalve kandidaten nrs. 25 en 26 van combinatie I wel en de nrs. 24 van de andere combinaties niet verkozen worden verklaard.

De nadruk wordt erop gelegd dat het hier om verkiesbare plaatsen gaat, waarbij aan regionale voorkeur niet meer (ook niet minder) belang gehecht moet worden dan bij de verkiezing van kandidaten voor de eerste 23 plaatsen. De beslissing over deze plaatsen is dus niet een zaak die de partijorganen in de desbetreffende kieskringen meer zou aangaan dan de rest van de partij. Over deze zestien plaatsen zal derhalve door verkiezingsraad en buitengewone algemene vergadering beslist worden zonder mogelijkheid van delegatie aan de kamercentrales.

ad 6: De combinaties zijn zodanig gekozen dat de aantallen kiezers van de combinaties elkaar zo min mogelijk ontlopen zonder dat de combinaties geografisch te veel verspreid zijn. De VVD

behaalde bij de Tweede-Kamerverkiezingen in 1967 in deze combinaties onderscheidenlijk de volgende stemmentalen: combinatie I 184.456; combinatie II 210.467; combinatie III 164.585 en combinatie IV 178.694 (totaal 738.202).

ad 7: Voor deze naar de mening van het hoofdbestuur onverkiesbare plaatsen kunnen ook kandidaten worden gesteld die zich slechts bereid hebben verklaard een niet-verkiesbare plaats op de kandidatenlijst te aanvaarden. Voor een kandidatuur kunnen desgewenst ook leden van de partij die niet op de groslijst voorkomen in aanmerking worden gebracht.

H. VAN SOMEREN-DOWNER
voorzitter

F. KORTHALS ALTES
algemeen secretaris

Prikkels

● Bernard van Bossum in zijn rubriek „Buitenskamers” in De Tijd: „Volgens mevrouw Van Someren hebben de Kabouterkiezers een grapje willen uithalen. Een verklaring, die van meer moed getuigt dan de amechtige, gehuicheld aandoende pogingen van anderen om deze kiezers een bloedige ernst toe te dichten”.

● Staatssecretaris De Koster op onze Leidse verkiezingsmanifestatie: „Veel sprekers over buitenlandse politiek voelen zich als een mug in een nudistenkamp. Ze weten niet waar ze beginnen moeten”.

● In Elseviers Weekblad (Nationale Personeelgids): „De toekomst-fantasieën over de toenemende contestatie, zoals die in cartoons zijn neergelegd (baby's, die dreigend met hun rammelaar zwaaien, dreumesen die de spijlen uit hun box als slagwapen hanteren), komen steeds dichter bij de werkelijkheid, tenminste als je de leerlingstaking van Amsterdamse kleuter- en lagere scholen serieus neemt. En dat is moeilijk, gezien de vraag van een der stakers: Moeder mag ik morgen protesteren?”

● Frits van der Poel in Het Vrije Volk: „Wel sportief overigens dat mevrouw Den Uyl de foto van Vondeling in Amsterdamse brievenbussen heeft gooid. De wraak van haar kinderen was niet gering. Van de drie stemgerechtigde kinderen stemden de oudste twee op de Kabouters en slechts de jongste had nog genoeg vaderbinding om de PvdA te stemmen”.

● Persbericht: „Het Britse persbureau Reuter heeft zijn correspondent in Havana opdracht gegeven Cuba te verlaten, omdat premier Fidel Castro de correspondent — Andrew Tarnowski — voor de televisie had uitgenodigd voor respectievelijk „een varken van Jericho, een paardevijg, een bandiet, een spion en een agent van de Amerikaanse inlichtingendienst”. De directie van het persbureau meende, dat hierdoor het klimaat, waaronder zijn correspondent moest werken, te moeizaam was geworden”.

● Uit het Weekjournaal in Het Vaderland: „Is het nu vaak zo, dat ouders bang zijn dat hun kinderen hippie zullen worden, hippie-moeders maken zich er al reeds ongerust over dat hun kinderen juist terug zullen willen naar de wereld, die hun moeders bewust afwezen. Een 29-jarige hippie-moeder in de Ver. Staten spreekt er haar ongerustheid over uit, dat haar tienjarige zoon er over klaagt, dat hij in een achterbuurt moet wonen en hij weigert om nog langer verdovende middelen te gebruiken”.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Milieu-Hygiëne

De onlangs in deze rubriek aangekondigde cursus in het kader van het Europees Natuurbeschermingsjaar N.70 heeft inmiddels plaatsgevonden. Het feit, dat ongeveer 300 dames alsmede een klein aantal heren de tijd en energie beschikbaar hebben gesteld om gedurende vijf volle dagen, verdeeld over de maand april 1970, zich over de gehele problematiek van bodem- water- en luchtverontreiniging te buigen, is alleen maar verheugend. Vanuit het gehele land was men naar Utrecht getogen.

Voortgekomen uit particulier initiatief werd de organisatie van de cursus mogelijk gemaakt door de steun en medewerking van instanties als het ministerie van CRM, Comité N.70, Staatsbosbeheer, Instituut Natuurbeschermingseducatie, Rijksinstituut voor Natuurbeheer, de Werkgroep Milieuhygiëne van de Rijksuniversiteit te Utrecht.

Door medewerkers van deze en ook andere instellingen werden de diverse aspecten van het gehele probleem uitvoerig belicht. Negatieve en positieve geluiden wisselden elkaar af. Een wetenschappelijk journalist sprak over „de economie van de noodtoestand.” Gezien de grote verscheidenheid van onderwerpen is het onmogelijk hierop in deze rubriek nader in te gaan. Duidelijk is naar voren gekomen, dat het hier gaat om een zaak van levensbelang niet alleen voor ons Nederlandse volk, maar voor de gehele wereldbevolking. Ergo, niet uitsluitend een nationaal of internationaal probleem, doch een mondiale aangelegenheid. Dat er nog veel zal moeten gebeuren op de kortst mogelijke termijn is wel gebleken. Er is reeds veel in beweging, maar is het genoeg?

Zo riep men op tot grotere bewustwording van de noodzaak tot drastische geboortebepaling om ons land in de toekomst nog bewoonbaar te doen blijven. Voorts werd met klem verzocht (aannemende dat alle aanwezigen lid zouden zijn van een politieke partij) er bij deze partijen op aan te dringen het gehele pakket „milieu-hygiëne” in haar verkiezingsprogramma's op te nemen. Wat werd met de kadercursus speciaal voor vrouwen beoogd? Het geven van voorlichting door vrouwen aan vrouwen via hun organisaties over de bijdrage, die elk individu kan leveren bij het aanden van de gezamenlijke strijd tegen de vervuiling van ons leefklimaat. Ook ligt het in de bedoeling om door samenwerking met andere instellingen te komen tot plaatselijke, provinciale en landelijke positieve acties.

Een belangrijk initiatief voorstel, uit de cursus voortgekomen, zal worden verwezenlijkt en wel het voorstel om te komen tot de stichting van een permanent voorlichtingscentrum, dank zij een grote gift uit het bedrijfsleven hoopt men reeds per 1 juli 1970 de deuren te openen van het Centrum Milieuzorg, Herengracht 540 ten Amsterdam. Een vast betaalde kracht (een biologe) is inmiddels aangetrokken. Ook rekent men op vrijwillige medewerking van vrouwen. De bedoeling van dit centrum is te komen tot bundeling van alle gegevens, die ook maar van enig belang kunnen zijn voor de verdere uitbouw van voorlichting. Bij het Ministerie van Volksgezondheid is reeds subsidie aangevraagd.

Het bedrijfsleven heeft het goede voorbeeld gegeven, de Overheid zal niet achterblijven, aldus een zegsvrouw. De burgers van Nederland zullen bereid moeten zijn mee te helpen en zo ja, dan zal uit deze gezonde driehoeksverhouding veel goeds geboren kunnen worden.

W. Bussink Hemms-ten Brink

Liberaal Democratisch Centrum vergadert

Het Liberaal Democratisch Centrum houdt op zaterdag 13 juni een algemene deelnemersvergadering in hotel „Monopole” te Amersfoort. Het hotel ligt tegenover het station. De aanvang is gesteld op 11.00 uur.

De agenda omvat o.m. de verkiezing van een nieuw bestuur.

Voor het nieuwe bestuur worden voorgesteld: drs. L. van Leeuwen, voorzitter, N. E. M. Storm, vice-voorzitter, D. Jansz, secretaris, A. E. J. Modderman, penningmeester en G. Kamerbeek, lid.

Nieuws uit de JOVD

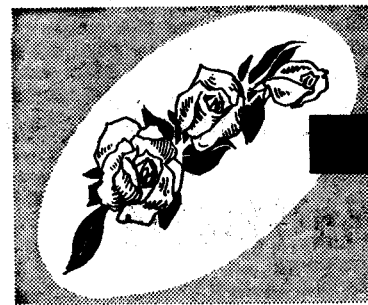
Onder de titel „De mens in zijn veranderende woonomgeving” heeft het hoofdbestuur van de JOVD een brochure uitgegeven, waarin aandacht wordt geschonken aan de ruimtelijke ordening, de milieuverontreiniging, het woonmilieu en de stedenbouw, de Rotterdamse havenontwikkeling, de ontwikkeling van de achtergebleven regio's en de bestuurlijke herindeling.

In het voorwoord zeggen de schrijvers te hopen dat de leden van de politieke partijen die van deze brochure kennis nemen, de inhoud ervan zullen gebruiken bij de opstelling van het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen van 1971.

Belangstellenden kunnen de brochure verkrijgen door storting van f 1,75 (inclusief port) op girorekeningen nr. 953500 ten name van de algemeen penningmeesteresse van de JOVD, Steendijk 147, Assen, onder vermelding van „Brochure leefomgeving”.

Brandsteder
MEUBELN
VIJZELSTRAAT 115-119
AMSTERDAM - TEL. 248718

Bloemsierkunst

IMMINK DE LANGE

ANNO 1805

v/h J. C. de LANGE's Koninklijke Tuinbouwrichting
Hoffeverancier van H. M. de Koningin

MEENT 125 - ROTTERDAM - TEL. 137977-122303

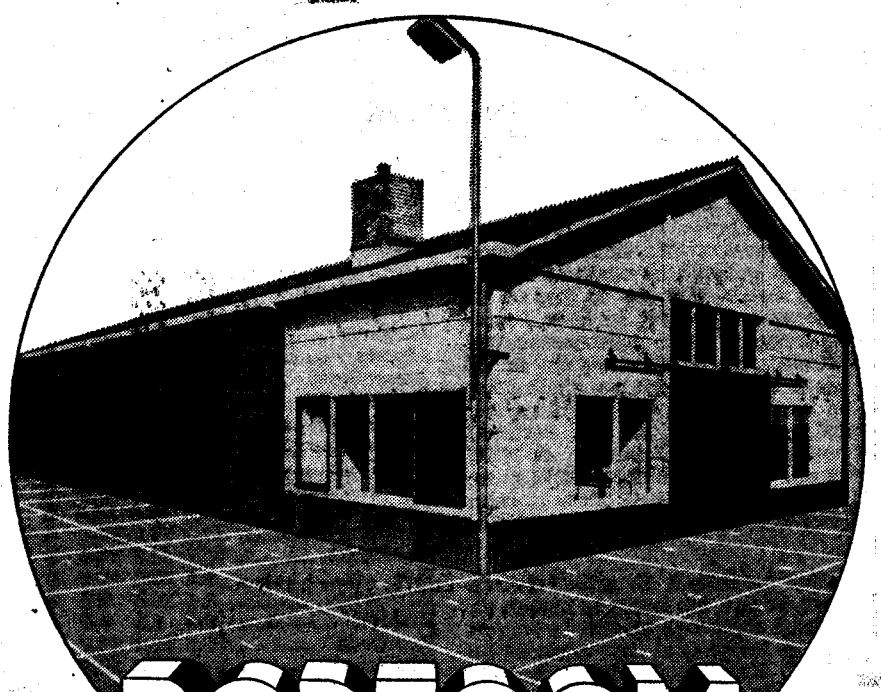
DAMMERS & VAN DER HEIDE'S

Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expediteurs,
beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen
en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-1

Telegramadres: ENERGETIC (New Boe Code)
TELEFOON: 146011 — TELEX 21127 (6 lijnen)

BODEGOM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Brgeibakker en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
postbus 41 SPIJKENISSE tel. 01860 - 2488

VETA INDUSTRIE- EN HANDELMAATSCHAPPIJ N.V.

levert machines en gereedschappen voor de metaalbewerking

o.m. cirkelzaagmachines - hand- en pneumatisch bediend, plaatbewerkingsmachines, persen, bandslijpmachines, lasvormers, lastrafo's.
Levering uit voorraad - Interessante prijzen!

Vraag vrijblijvend inlichtingen of offerte

BUSSUM - NIJVERHEIDSWERF 65 - TEL. (02159) 3 00 55 (3 lijnen)

containers:
koel/vries-
containers:

„Flats“ en
„Huifcontainers“:

Onder de beschermde naam „Multload“-container bouwt Paul & Van Weelde N.V. genormaliseerde aluminium STAPELCONTAINERS voor het stukgoederenvervoer.

De constructie van Van Weelde's containers leent zich in het bijzonder tot het bouwen van uitvoeringen als koel/vriescontainers, met naar keuze polystreen of polyurethaan isolatie. Binnenafwerking naar wens in aluminium of polyester. Tevens kan elk gewenst koel-aggregaat worden geleverd.

**GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN**

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.

'S-GRAVENWEG 360 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

DE AFSLUITING VAN HET HARINGVLIET

betekent wijziging in de waterstanden!

De benodigde

AANPASSINGSWERKEN

zoals:

HAVENS, verdiepen, verruimen, vergroten
HELLINGEN, verdiepen, verlengen, vergroten
BESCHOEIINGEN, damwand, glooiing
en OEVERWERKEN. . . .

kunnen volledig worden verzorgd door

N.V. AANNEMINGSBEDRIJF FLIP MOL

postbus 3 H. I. AMBACHT 01858 - 3977

HOUT EN PLAATMATERIALEN

modern
sedert
1727

VAN STOLK

ABRAHAM VAN STOLK & ZOONEN KONINKLIJKE HOUTHANDEL N.V.
POSTBUS 1100 - ROTTERDAM - TEL. 235400

N.V. Houthandel v.h. W. Kunst

GRONINGEN

EEMSKANAAL Z.Z. 19 - Tel. 05900 of 050 - 35105*

DIESELMOTOREN

N.V. Machinefabriek „BOLNES“
voorheen J. H. van Cappellen

Postbus 3
Krimpen aan de Lek
Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

**Boele's Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.**

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM - TELEGR. BOELE - BOLNES

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

SPIDO

een BELEVENIS!

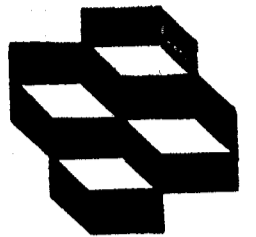
Willemsplein
Rotterdam

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

utiliteitsbouw sierbeton-elementen
 systeembouw staalkonstrukties

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton

ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen

W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010-332657 — GROENEDIJK 10

CAPELLE a/d IJSSEL

**slavenburg's
 bouwbedrijven**

SCHIEDAM - DORDRECHT

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:

Bruningweg 21

Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:

Kipstraat 3d

Telefoon: 010 - 121288

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK

TELEFOON 25242 - DELFT

Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
 een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
 INKOMEN

Door de
 ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
 MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.

W.B.K. van 1938

Bergstraat 6 - 8 — Amersfoort - Tel. (03490) - 1 70 43 *

kleur en bescherming

Vettewinkel N.V.
 behorende tot
 International Coating
 Materials (ICM) N.V.

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND
RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON”
VREELAND A/D VECHT
 BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
 RESERVERING (02943) 1576

Hotel Bar
 Restaurant

„Op Gouden Wieken”
UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN
 14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen
 Aparte film-, toneel-, concertzalen
 Ruime parkeergelegenheid
 Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

waar de gast koning is

Cocagne, levend middelpunt van een levende stad: perfecte outillage voor vergaderingen, congressen, shows, feestelijke bijeenkomsten: royale hotelaccommodatie, restaurant, café, petit-restaurant, bar en bowling. Speciale arrangementen bij feestelijke gelegenheden: Kerstmis - Nieuwjaar - Pasen - Pinksteren.

COCAGNE
 RESTAURANT DES SPÉCIALITÉS. CAVE RENOMMÉE.
 EINDHOVEN, VESTDIJK 47. TELEFOON 040 - 69288

Hotel
Noordzee-Boulevard N.V.

Tel. 01184—2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemond, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

Rijnhotel-Arnhem
annex SAVOY-RESTAURANT
 Hotel met sfeer en gesoigneerde keuken
RIJNTERRAS
 Onderlangs 10 - Arnhem - Tel. 085-427141

KASTEEL OUD-WASSENAAR
HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN! Telefoon 01751 - 9045

HOTEL WITTEBRUG
Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche
 Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

Vonhoffs boek over mr. Oud

BEWEGEND VERLEDEN een biografische visie op prof. mr. P. J. Oud door H. J. L. Vonhoff.

In heldere stijl maakt de schrijver duidelijk dat twee eigenschappen van Oud onontbeerlijk waren om de nodige diepte aan zijn arbeid als politicus te geven: zijn grote kennis van het verleden en zijn opvallende beheersing van het staatsrecht.

Zijn arbeid was geheel op de toekomst gericht.

Overeenkomstig zijn levensbeschouwing streefde Oud naar een samenleving, die veel ruimte bood aan de eigen ontplooiing van de mens op geestelijk en stoffelijk gebied.

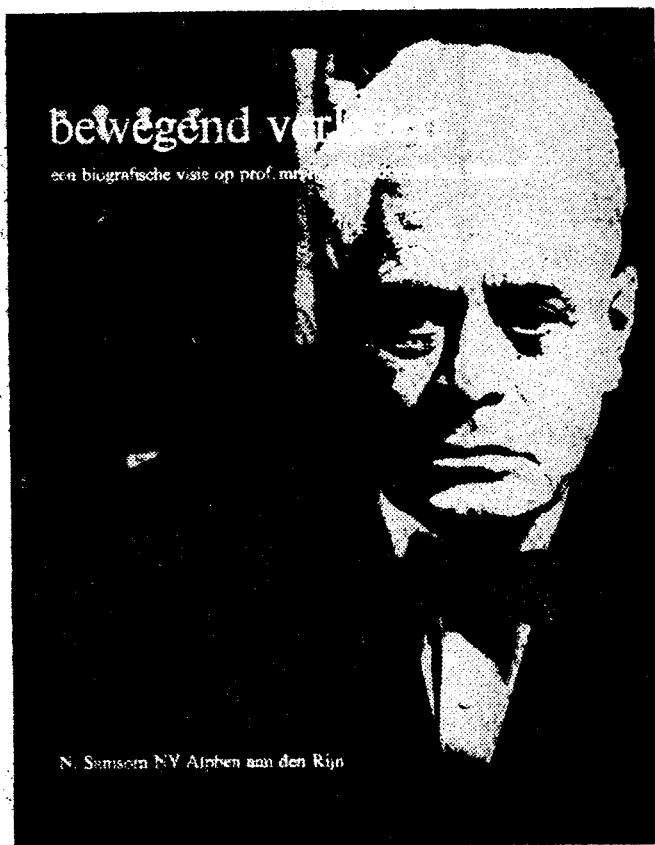
Een boek dat ieder V.V.D.-lid zal boeien.

Het boek telt 182 pagina's en is verlicht met karikaturen, fascimilés en 22 deels unieke foto's.

Een boek over een man die niet alleen door zijn medestanders, maar ook door zijn tegenstanders werd gerespecteerd.

U als abonnee op Vrijheid en Democratie bent in de gelegenheid dit prachtige boek tegen een sterk gereduceerde prijs aan te schaffen als u voor uw bestelling gebruik maakt van de bon.

U betaalt dan slechts 15,- in plaats van f 22,50.

bijzonder aanbod

BON

Te verzenden in gesloten ongefrankeerde envelop aan N. Samson N.V., Antwoordnummer 2000, Alphen aan den Rijn.

Ja, graag ontvang ik via boekhandel

adres: te:

rechtstreeks van de uitgever

..... ex. BEWEGEND VERLEDEN, tegen de speciale prijs van f 15.-

naam:

adres:

plaats: gironummer:

Handtekening:

400.1602.1

EEN GREEP UIT HET BOEK:

Op de constituerende vergadering, 's ochtends voorafgaande door een vergadering van de Partij van de Vrijheid, waar het formele besluit tot fusie wordt genomen, wordt de eenheid van beide fusiepartners door de wijze van kandidaatstelling onderstreept. Een lid van het comité-Oud noemt „Stikker” als voorzitter van de partij. De vergadering bekrachtigt het met applaus, vervolgens zegt iemand uit de kring van de Partij van de Vrijheid „Oud vice-voorzitter”, en dan volgt er weer een applaus. Zo is het gehele bestuur bij acclamatie gekozen.

Stikker plaatst de positie van de VVD in de actuele politiek. In die politiek moeten de begrippen Vrijheid en Democratie in sterke mate worden benadrukt, de neerslag van die opvatting wordt neergelegd in het beginselprogramma, dat in gemeen overleg tot stand is gekomen: „De besprekingen, welke tussen beide goeperingen gevoerd zijn, werden van den beginne af in zulk een goede geest van samenwerking gehouden, dat het onmogelijk is, uiteindelijk vast te stellen of een van beide groeperingen een concessie zou hebben gedaan.”

Oud bindt zijn gehoor op het hart, dat liberale staatkunde naar haar aard vooruitstrevend dient te zijn, doordat dit te veel in het vergeetboek was geraakt bij een deel van de liberalen, is het de Vrijheidsbond voor de oorlog slecht vergaan. Volgens verklaart Oud uitvoerig de naam van de partij. Daarbij gaat hij scherp formulerend in op de betekenis van de aanduiding Volkspartij en het begrip Vrijheid, die zonder gebondenheid niet kan bestaan. Er is volgens Oud altijd een gebondenheid aan een hogere norm. De een za leen goddelijk voorschrift als zodanig zien, een ander de zedelijke norm zonder meer. Het is een vraagstuk, dat een politieke partij aan het individuele geweten behoort over te laten.

De VVD is een partij, die nu haar vorm moet beginnen te krijgen. Er zijn in die tijd sterk uiteenlopende opvattingen. Men mag stellen uiteenlopend tussen vrijzinnig-democraten te ener zijde en in veel mindere mate mensen, die affiniteit gevoeld hebben voor nationaal herstel aan de andere kant. Als de oprichtingsvergadering is afgelopen wordt in de garderobe het volgende gesprek afgeluisterd.

„Zo, het kind is geboren.”

„Ja, wat mij betreft had het woord Volkspartij achterwege kunnen blijven.”

„Ja, en wat mij betreft het woord Democratie ook!”

Het gesprek is zeker niet illustratief voor de geest in de VVD, maar het is wel duidelijk, dat in de jaren waarin het zeer moeilijke Indonesische vraagstuk moet worden opgelost, een krachtige hand nodig is om te verhinderen, dat de representanten van dergelijke gedachten invloed op de gang van zaken zullen hebben.

Het is de verdienste van Stikker eerst en van Oud, weldra, dat deze ontwikkeling, ook in de periode dat de partij volledig oppositioneel is, niet heeft plaatsgevonden. De oppositie brengt al gauw het gevaar mede, dat een verzuringsproces inzet, dat allerlei negatieve en extremistische stromingen kans van slagen ziet, die daarmee de kans van slagen van de partij vrijwel minimaliseert. Albarda heeft dat voor de socialistische partij in een vertrouwelijke nota scherp geformuleerd als hij bepleit, dat de SDAP in 1939 naar regeringsverantwoordelijkheid moet streven. „Het is voor onze partij een levenskwesitie, dat het nieuwe tijdperk spoedig wordt ingetreden. De tegenwoordige positie is afmattend en onbevredigend. Het is prachtig, dat onze leden trouw blijven en dat onze kiezers niet weglopen. Maar het kan niet lang zo duren. Onze tegenstanders begrijpen dat zeer goed en zij hopen reeds in stilte op demoralisatie van onze troepen. Er zijn reeds — gelukkig nog niet ernstige — symptomen, dat zulk een demoralisatie op komst kan zijn. In elk leger, dat voor de wallen van een vesting ligt, zonder ze te kunnen binnentrekken, ontstaat gevaar van gemor en muiterij. In onze partij is dat dan altijd opleving van radicale en extremistische neigingen. Onderlinge strijd en gevaar voor scheuring bij afschuwelijke tactiekdebatten zijn de voor de partij, haar aanzien en haar werfkracht, rampzalige gevolgen.”

Gebrek aan krachtige leiding heeft dat voor een oppositiepartij zeker ten gevolge. De praktijk bewijst het in 1969. Stikker en Oud hebben het voorbeeld tijdens hun bestuursperiode niet nodig en regeren met vaste hand.

vrijheid en democratie

Discussie over verdediging

Naar aanleiding van de recente rede van dr. L. de Jong wijdt de heer G. Koudijs, defensiedeskundige in de fractie van de VVD in de Tweede Kamer, nevenstaande beschouwing aan de toestand waarin onze defensie verkeert en aan de wenselijkheid om daarover tot duidelijke standpunten te komen.

Als een soort schokgolf zijn de woorden van dr. L. de Jong over de toestand van onze defensie door het land gegaan. Zijn opmerkingen, gemaakt op het lustrumcongres van de Nederlandse vereniging van ex-politieke gevangenen, schokten vermoedelijk meer doordat zij van onze „nationale” historicus kwamen dan door de feitelijkheden die hij vermeldde.

Immers de toestand waarin onze defensie verkeert kan nauwelijks een geheim zijn: minister en staatssecretarissen hebben er — zij het in bedekte en politieke termen — bij de behandeling van defensiebegrotingen op gewezen, het aandeel van onze defensie-uitgaven is in tien jaar gezakt van 6 pct. van het netto nationaal inkomen tot minder dan 3,9 pct., chefs van staven hebben in het openbaar verontrusting uitgesproken, en vele woordvoerders in de Kamers hebben gewezen op de onbevredigende toestand. Zelf heb ik namens onze fractie over de defensiebegroting voor 1968 gezegd dat die de afbraak van onze defensie inluidde. Neen, men kan niet zeggen dat er niet eerder gewaarschuwd was.

Betooq dr. De Jong

Behalve de vele zeer goede en belangrijke dingen die dr. De Jong zei, heeft hij helaas een zekere eenzijdigheid en ongenueanceerdheid niet weten te vermijden; daardoor is hij tegelijkertijd te somber en niet somber genoeg geweest.

Eenzijdig omdat hij (zoals hij zelf zegt) zijn betooq hoofdzakelijk beperkt tot ons leger in Europa. Daarbij gaat een vergelijking met de toestand van voor 1940 in zoverre mank dat wij toen alleen stonden en nu deel uitmaken van een bondgenootschap dat een strategie heeft ontwikkeld die zich in eerste instantie baseert op het machtsevenwicht en de afschrikkende werking van het kernwapen. In die strategie spelen onze conventionele strijdkrachten een belangrijke rol met de „flexible response” en de crisisbeheersing, en het is buiten kijf dat zij voor het doeltreffend vervullen van die rol beter uitgerust dienen te zijn dan nu het geval is.

Maar dat is niet alles. Elders dreigen gevaren die voor de nabije toekomst groter zijn dan het gevaar van een conflict in Europa dat immers het onaanvaardbaar risico van een oorlog met kernwapens inhoudt.

SU in opmars

De Sowjet-Unie is van een continentale mogendheid in snel tempo een maritieme mogendheid geworden, zij voert een mondiale strategie. Haar strijdkrachten bevinden zich overal ter wereld en met name in de gebieden waar de Westeuropese invloed verdwenen is of verdwijnt: het Midden-Oosten en de Indische Oceaan. In vele staten van het Midden-Oosten heeft de Sowjet-Unie een overheersende invloed verworven, in de Perzische Golf is zij zeer actief. Wie de situatie daar vergelijkt met die van tien jaar geleden zal zien welke geweldige vorderingen zij daar hebben gemaakt en hoezeer de zuidflank van de Navo is verzwakt.

Mocht de Sowjet-Unie voor verbinding van haar strijdkrachten gaan beschikken over het Suezkanaal, hetgeen niet uitgesloten is, en mocht haar invloed in de landen aan de Perzische Golf verder toenemen, dan zal zij een strategisch bijzonder belangrijk gebied onder haar controle hebben. Dan is het gezinszins uitgesloten dat zij de lokale machtheb-

bers zal kunnen bewegen de oliekraan naar Europa dicht te draaien en dan worden de moeilijkheden acuut. De Sowjet-Unie is in volle opmars, zij het niet in West-Europa.

Deze ontwikkelingen en hun betekenis voor Europa betrok dr. De Jong te weinig in zijn beschouwingen, daardoor vind ik zijn algemeen beeld te beperkt en zijn beschouwing niet somber genoeg. Waar hij zegt dat vijfzesde deel van ons legerkorps niet tijdig ter plaatse zal kunnen zijn acht ik zijn betooq ongenueanceerd. Hij heeft er te weinig rekening mee gehouden dat ons legerkorps geheel gemechaniseerd en gemotoriseerd is en dat al jarenlang de Navo-alarmeringsprocedure en „counterprise measures” worden beoefend. Hier is hij dan ook te somber. Of het hele legerkorps tijdig ter plaatse zal zijn is overigens iets dat ook bij mij aan twiifel onderhevig is.

Niettemin heeft de hartekreet van dr. De Jong grote verdienste; hopelijk zal hij ertoe bijdragen dat velen die dat nog niet inzagen zullen beseffen dat onze krijgsmacht verbetering behoeft, en dat zij steun zullen geven aan de daartoe nodige maatregelen.

Accentverschuiving

Vele woordvoerders in de Kamers, waaronder die van de VVD, hebben jarenlang voor die verbetering gepleit. Zij hebben tevens gepleit voor een zo goed mogelijke besteding van de begrotingsgelden, mede door accentverschuiving in de parate sterkte waardoor de exploitatiekosten kunnen worden verminderd, alsmede voor internationale integratie die sterk kostenbesparend zal werken. Reeds in oktober 1969 heeft onze fractievoorzitter de regering gevraagd om een studie over de toekomst van onze defensie, de heer Geertsema achtte het juist dat „bij de kabinetsformatie in 1971 de resultaten van die studie beschikbaar zijn, want dan zullen ten aanzien van onze defensie beslissingen moeten worden genomen en op dat moment ontbreekt de tijd voor een serieus onderzoek naar alle relevante factoren.”

Verhoging van het budget, niet alleen van Nederland maar van alle Westeuropese landen, is noodzakelijk. Daarvan is onze partij zich bewust. Op de jaarvergadering te Breda, op 6 maart, heeft onze fractievoorzitter erop gewezen dat de achterstand in onze defensie-inspanning behoort te worden ingehaald; in het ontwerp-verkiezingsprogramma voor 1971 (zie pagina 8 van de bijlage van dit nummer) is dat standpunt weergegeven. Gelukkig hebben anderen het voorbeeld van de heer Geertsema gevolgd. De ARP en de CHU hebben zich in gelijke zin uitgesproken, de voorzitter van de KVP (waar deze zaken zoals wij weten wat moeilijker liggen) heeft verklaard een verhoging van de defensie-uitgaven niet impliciet af te wijzen.

Stellig kan het, hier en daar dus ietwat gechargeerde, betooq van dr. De Jong nuttig zijn, al zal de zaak met ernstig overleg tussen toekomstige regeringspartners mede in het licht van vele andere politieke prioriteiten, waarschijnlijk het best gediend zijn. De woorden van dr. De Jong zullen hopelijk ertoe leiden dat de meerderheid die een verstandig programma ondersteunt groter zal worden.

Reacties

De rede van onze historicus heeft vele reacties opgeroepen, daarbij zijn post-

Burgemeester

Coevorden

Met ingang van 15 juni 1970 is de heer R. S. Hofstee Holtrop, burgemeester van Oosterhesselen, tot burgemeester van Coevorden benoemd.

Hiermee heeft Coevorden wederom een liberale burgemeester gekregen. Wij wensen de heer Hofstee Holtrop een goede ambtsperiode in zijn nieuwe gemeente toe.

tieve (zoals die van de heer Biesheuvel) maar ook negatieve. In de rubriek „Onder de loep” op pagina 8 van dit nummer wordt daar ook op ingegaan. Mij heeft, behalve de reactie van Het Vrije Volk dat de persoon van dr. De Jong in het geding bracht, die van drs. Den Uyl bijzonder getroffen die meende dat de heer De Jong zich „in de luren heeft laten leggen.” Wellicht kan de heer Den Uyl niet anders wanneer hij nog steeds wil vasthouden aan de onevenwichtige PvdA-nota Doelmatig defensiebeleid, die de dalende tendens van het defensiebeleid wil voortzetten. Hij zou er beter aan doen zich vast te houden aan de fiere woorden uit het eerste bovengrondse nummer van Vrij Nederland van 17 mei 1945: „Vrijheid is geen marktwaar! Men verkwaanselt haar niet voor de rust; wij mogen haar niet ruilen voor wat grotere vervaart.”

Enfin, de duidelijkheid in de politiek is er mee gediend. En duidelijkheid is ook hier hard nodig, want de verwarring neemt toe. Wanneer wij dan ook lezen dat luitenant-kolonel Von Meijenfeldt, verbonden aan de staf van Staatssecretaris Haex, zijn bijdrage levert door eerst de tactische onzin te verkondigen dat het westen eenzijdig dient te verklaren ingeval van een gewapend conflict af te zien van het gebruik als eerste van kernwapens, en nu met het geweldloos verzet komt aandragen (blijkbaar blind voor het lot van de Tsjechen) dan kunnen we blijkbaar niet duidelijk genoeg zijn. Minister Den Toom sprak in dat verband al over normbesef.

Als we dan ten slotte — en dat doet de deur dicht — nog lezen in De Volkskrant van 22 juni dat minister-president P. de Jong voor zijn kritiek op de woorden van zijn illustere naamgenoot de complimenten van de partijraad van de PSP in ontvangst moet nemen, dan mankeert er kennelijk ook bij de heer P. de Jong iets aan de duidelijkheid.

BRANDBEVEILING

Officieel goedgekeurd

Talrijke attesten

SIMPLUS N.V. DORDRECHT

Visstraat 6-8 — Tel. 43355* (01850)

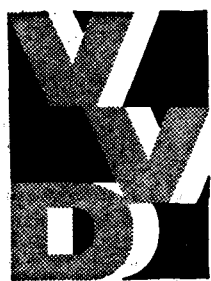
VAKANTIE

In verband met de zomervakantieperiode zullen enige nummers van Vrijheid en Democratie niet verschijnen. De volgende editie van ons blad zal gedateerd zijn vrijdag 24 juli. Daarna verschijnen wij op vrijdag 21 augustus en vervolgens weer elke veertien dagen (4 sept., 18 sept. etc.)

BIJLAGE

Liberalen op nieuwe wegen. Dat is de titel van het verkiezingsprogramma waarmee de VVD de Kamerverkiezingen van 1971 ingaat. Dit programma is thans in concept verschenen, als discussiestuk voor de partij. Men vindt het afgedrukt in een bij dit blad gevoegde bijlage.

Groslijst Kamerkandidaten

Op de groslijst van kamerkandidaten, die in Vrijheid en Democratie van 12 juni werd gepubliceerd, zijn nog enkele aanvullingen binnengekomen, terwijl voorts enige wijzigingen dienen te worden aangebracht.

Lijst van kandidaten voor een verkiezingsplaats:

Deze lijst dient te worden aangevuld met de volgende kandidaten:

Van Aken, W.A. te Epe // 18-12-1924 // 7. Kon. Instituut v.d. Marine // 8. Export manager ener N.V. // 9. Raadslid gemeente Epe; bestuurslid Centrale Gelderland // 10. Bestuurslid Groene Kruis // a, h en m.

Blekman, H. J. te Epe // 4-6-1918 // 7. HBS; MO Ec. // 8. verkoopleider middelgrote Met. Ind.; Dir. Kl. Met. W.Fabriek; Alg. Proc. H. Dochterond. v. Zw. Concern // 9. voorz. afd. Epe; bestuurslid Kamercentrale Arnhem; fractievoorz. raad; wethouder gem. Epe // 10. bestuurslid VVV; bestuurslid Groene Kruis; bestuurslid Rem.Br.schap // a, c, j, m en p.

Slingenberg, Mr. M. A. V. te Haarlem // 2-8-1914 // 7. Gymnasium-A;

Rijksuniversiteit Leiden // 8. 1959-1970: Dir. Kantoor Haarlem v.d. Amsterdam-Rotterdam Bank NV, alsmede Dir. v/h Distr. Haarlem v.d. Amro Bank NV (omvattend Noord Holland); sedert 1-4-1970: Dir. v/h Distr. Arnhem (omvattende ongeveer geheel Gelderland) van de Amro Bank NV // 9. 1966-1970 lid Gemeenteraad Haarlem; lid afdelingsbesturen Oegstgeest en Haarlem; 1970 kandidaat Provinciale Staten Noord Holland // 10. voorz., penn.m. of bestuurslid van tal van verenigingen op het gebied van maatschappelijke zorg, sport, etc.; functies die thans worden bekleed: lid best. „Zuidderhout” (Stichting Vrienden hulp Zieke Bejaarden Zuid Kennemerland) van 1961 tot heden; vice-voorz. Kon. Ned. Cricket Bond van 1968-heden; penn.m. en gewoon lid Bestuur Cricket Touring Club „de Flamingo's” // a, c, i, j, k en n.

Van deze lijst dienen te worden afgevoerd: het zittende Tweede-Kamerlid de heer Mr. J. F. G. Schlingemann te Goes, die inmiddels is verkozen tot lid van Gedeputeerde Staten van Zeeland,

en de Staatssecretaris van Justitie, Zijne Excellentie Mr. K. Wiersma te Leiden, die uitsluitend voor een niet-verkiezbare plaats in aanmerking wenst te komen.

Helaas sloop in de naam van drs. F. W. van der Schaar te Berkel, die als eerste onder de S wordt genoemd, een zelffout. Men leze dus Van der Schaar i.p.v. Van der Scheer.

Foutief stond op deze lijst vermeld de woonplaats van de heer H. J. Slootweg. De heer Slootweg is woonachtig te Delft.

Lijst van kandidaten voor een niet-verkiezbare plaats:

Deze lijst dient te worden aangevuld met de volgende kandidaten:

Schlingemann, Mr. J. F. G. te Goes (zie boven).

Wagenaar, A. te Vaassen, 19-11-1912, Inspecteur Commerciële Zaken KNHM.

Wiersma, Z.Exc. Mr. K. te Leiden (zie boven).

Abusievelijk stond op deze lijst bij de heer J. G. C. Wiebenga te Leiden de mr.-titel vermeld. De heer Wiebenga is (nog) niet in het bezit van deze titel.

Aanvulling advies

In het technisch advies van het hoofdbestuur, gepubliceerd op pagina 8 van de bijlage bij het nummer van 12 juni van ons blad, is helaas een regel weggevallen.

Punt 4 van het advies dient, zoals uit de toelichting wel bleek, te luiden:

Op de plaatsen 14 t/m 23 op elke lijst dezelfde kandidaten in dezelfde volgorde.

Onderwijscongres

Op 3 oktober a.s. organiseert de VVD in Apeldoorn in Orpheus een onderwijscongres. Ter bespreking op dit congres vindt men hieronder afgedrukt zes punten, die als leidraad bij de discussie kunnen dienen.

Deze zes punten zijn zo gekozen dat zij in het verlengde liggen van datgene wat door de VVD-kamerleden in de afgelopen jaren in de Kamers over onderwijs is betoogd. Daarbij is er van uitgegaan dat het noodzakelijk is om voor de komende jaren tot een onderwijsstrategie te komen waarop een onderwijspolitiek in zijn totaliteit kan worden gebaseerd.

Verdere inlichtingen over aanmelding voor het congres en over de indeling van de congresdag zullen in komende nummers van Vrijheid en Democratie worden gepubliceerd.

De zes discussiepunten zijn:

1. Doelstellingenonderzoek, onderwijsexperiment, inhouds- en structuurveranderingen in het onderwijs zijn onderling samenhangende voortdurende processen, die tezamen het instrument voor een bewuste onderwijspolitiek moeten vormen.

2. Uit onderzoek van onderwijsresultaten blijkt dat betrekkelijk grote aantallen kinderen niet van het onderwijs profiteren omdat het hun aan de basisvaardigheden voor het volgen van onderwijs ontbreekt. Onderzoek naar doelstellingen van het onderwijs is daarom dringend geboden. Dit onderzoek moet de gegevens verschaffen over de wijze waarop het onderwijs moet functioneren om de ontplooiing tot volwaardig mens mogelijk te maken.

3. In een moderne samenleving zal kennis zeer snel verouderen. Daarom moeten geïnteresseerden van alle leeftijdsgroepen bij voortdurende in de gelegenheid gesteld worden om tot kennisvermeerdering en vernieuwing te komen. Onderwijsinstellingen moeten zodanig functioneren dat zij in deze behoefte kunnen voorzien. De massamedia zijn in dit proces onontbeerlijk.

4. Grotere aantallen leerlingen en studenten moeten in staat gesteld worden meer geïndividualiseerd onderwijs te volgen. Daarop gerichte onderwijsstechnologieën zijn noodzakelijk. De toerusting van de onderwijsinstellingen zal dit mogelijk moeten maken. De op-

leiding, her- en bijscholing van het onderwijzend personeel moet hen in staat stellen gebruik te maken van experimenteersresultaten, en moderne technologische onderwijsvoorzieningen toe te passen.

5. Een daartoe in te stellen orgaan zal de ontwikkeling van onderwijsmethoden, leer- en hulpmiddelen moeten coördineren, waarbij rekening moet worden gehouden met in het buitenland reeds bereikte resultaten en lopende onderzoeken. Hierbij dienen niet alleen de rechtstreeks bij het onderwijs betrokkenen, maar ook de producenten van onderwijsmateriaal te worden betrokken. De vrijheid tot bepaalde keuzen mag niet worden aangetast.

6. Bij het overwegen van onze onderwijsuitgaven zal het scheppen van die voorwaarden, die achterstanden op sociaal, cultureel en intellectueel gebied kunnen voorkomen of verminderen, voorrang moeten genieten. Zeker de eerste jaren zal derhalve aan maatregelen ten behoeve van kleuter- en basisonderwijs, alsmede aan voorzieningen ten behoeve van werkende jongeren prioriteit moeten worden gegeven.

Landelijke Onderwijscommissie VVD

Nieuws uit de partij

• Onder de titel „Een liberale zomeravond” vervult het Tweede Kamerlid L. M. de Beer op 6 juli een spreekbeurt te Delft. De bijeenkomst wordt gehouden op het adres Beestenmarkt 26 en begint om 20.30 uur.

• De deelcommissie Regering- en Staten-Generaal der Grondwetscommissie vergaderde op 17 juni in Den Haag. De commissie kwam gereed met haar rapport over hoofdstuk 2, par. 1 „Koning” en voltooide haar rapport over hoofdstuk 4 „Vaste colleges”.

Tevens besprak zij hoofdstuk 3, „Staten-Generaal” voor zover niet door de commissie Kiezer/Gekozenen behandeld.

In haar volgende vergadering zal de commissie zich buigen over een rapport over hoofdstuk 2, par. 2 „Ministers”.

• De afdeling West Zeeuwsch-Vlaanderen koos op 29 mei een nieuw bestuur en besloot het aantal bestuursleden wegens de belangrijk toename van het ledental te verhogen van 5 tot 7. Het

bestuur is thans als volgt samengesteld: J. Hoekstra (voorz.); K. F. Malcorps (sec.; adres: Boul. de Wielingen 14 te Cadzand); A. F. Rosendaal (penningm.); I. H. I van Waes; C. Bron; W. J. Bruijnoog en L. de Rooij.

• Naar aanleiding van de opening van de nieuwe IJsselbrug bij Zwolle, die een zeer belangrijke schakel vormt tussen het westen en het noorden en oosten van het land, organiseert de afdeling Zwolle op zaterdag 17 oktober in het Odeon te Zwolle een bijeenkomst onder het motto „Een brug tussen twee probleemgebieden”. Een aantal gezaghebende deskundigen uit de VVD-kring zal spreken over het verkeer, het wonen en het welzijn, de werkgelegenheid en de recreatie, waarbij elkens één spreker de westelijke en de andere de noordoostelijke inbreng zal verzorgen. Vervolgens zal er ruime gelegenheid tot groepsdiscussie zijn. U wordt verzocht 17 oktober nu reeds voor deze bijeenkomst te reserveren. Nadere inlichtingen volgen.

vrijheid en
democratie

De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Witte Withstraat 73 (postbus 824) te Rotterdam. Telefoon: 010 - 111000.

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

secretariaat
tweede kamer fractie

Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telefoon: (070)-614911.

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

meer dan 1 miljard aan hypotheek

Amsterdam - Arnhem - Eindhoven - Enschede
's-Gravenhage - Groningen - Rotterdam

Onder de loep

door A. W. Abspoel

● Eindeloze ARP-verwarring

De Anti-Revolutionaire Partij is eindelijk van het meest luidruchtige en meest radicale deel van haar „spijstimmers” verlost. In ons nummer van 20 februari maakten we in deze rubriek al een onderscheid tussen de antirevolutionaire radicalen (mr. Idenburg, e.a.) en de nog radicaler antirevolutionaire radicalen, die men als de ultraradicalen antirevolutionairen zou kunnen aanduiden.

We gaven toen al te kennen dat wij het persoonlijk in alle opzichten als een zuivering van de politieke verhoudingen zouden beschouwen als de radicalen in de ARP uittraden en zich bijvoorbeeld — bij de PPR aansloten.

Natuurlijk moet binnen een partij een zekere speelruimte van nuanceringen mogelijk zijn. Confessionele partijen zijn van nature echter reeds vrij onduidelijke factoren in de politieke verhoudingen. Wanneer zij dan tevens nog leden tellen die (zoals drs. Bas de Gaay Fortman) zo ver gaan om in verkiezingsstijd hun medeleden op te wekken niet ARP te stemmen maar op de PPR, PvdA of een andere linkse oppositiepartij, dan is dat toch wel het toppunt van verwarring.

Ondertussen zijn andere radicalen, zoals de groep-Idenburg, voorlopig nog lid van de ARP gebleven. Daar zullen de ARP zelf en degenen die in de naaste toekomst mogelijk politieke besprekingen met haar zullen moeten voeren nog last genoeg van kunnen krijgen! Daarnaast staat dan in feite nog een derde groep, die weigert de uiterste consequenties van de bewapening en van ons lidmaatschap van de Nato te aanvaarden.

Ds. Schut, uit Utrecht, deelde mee voor zijn lidmaatschap van de ARP te zullen bedanken wanneer het hoofdstuk defensiepolitiek van het antirevolutionaire ontwerp verkiezingsprogramma, waarin in uiterste instantie het gebruik van ABC-wapens niet wordt afgewezen, ongewijzigd zou worden aangenomen. Prof. Verkuyl viel hem daarin bij. Daarmee was ten tweede male de verwarring ten top gedreven. Er moest besloten worden de hele kwestie van de defensie uit te stellen tot het na-jaarsconvent en de zaak eerst te bespreken in een „vrij samengestelde” commissie, waarin ook prof. Verkuyl zitting zou krijgen.

Het is nauwelijks nodig te zeggen, dat dit alles ons in hoge mate verontrust. Aan de sfeer van onzekerheid en onrust rond de ARP zal toch eindelijk eens een einde moeten komen. Het Nederlandse volk, de kiezers en ook de andere politieke partijen hebben er ter wille van de duidelijkheid recht op te weten waar ook de Anti-Revolutionaire Partij staat.

De voorzitter van de ARP, dr. Veerman, wekte inmiddels de indruk dat men zich ten aanzien van zijn standpunt omtrent een bredere politieke samenwerking geen illusies hoeft te maken. CNV-voorzitter Lanser had gevraagd of de „onverstandige” afwijzing door de PvdA ook zou betekenen dat er zonder meer ja gezegd zou worden tegen de VVD als partner om mee samen te werken. Het antwoord van de heer Veerman was, dat hij het „verschrikkelijk” zou vinden als men zou aannemen dat de ARP dan automatisch zou kiezen voor de VVD. Later verklaarde hij nog eens, dat een „groot regeerakkoord” van de confessionele partijen met een of twee andere partijen er in de huidige situatie niet in zit. „De PvdA en D'66 houden zich afzijdig van ons en een keuze voor de ene overblijvende partij, de VVD, vind ik geen werkelijke keuze.”

De redenering is zo onlogisch, dat wij haar maar zullen toeschrijven aan de algemene verwarring in deze kring. Niemand hoeft trouwens „automatisch” te kiezen. Een stembusakkoord wordt niet „automatisch” gesloten, maar na serieuze besprekingen en aan de hand van de diverse programma's. Iedere deelnemer aan dergelijke besprekingen moet dan echter wel weten wat hij zelf wil. Dat geldt dan óók voor de ARP, die in de eigen kring dan wel tot klaarheid zal moeten zijn gekomen, wil zij als serieuze en betrouwbare mogelijke regeringspartner kunnen worden beschouwd.

● Defensie dient versterkt

In zijn jaarrede op onze algemene vergadering eind februari te Breda heeft onze fractievoorzitter in de Tweede Kamer, mr. Geertsema, sprekend

over de defensie, er o.a. op gewezen dat de huidige Nato-sterkte reeds een minimale sterkte betekent. Iedere tekortkoming van een der partners brengt het totaal beneden het peil waarop een defensiestelsel nog toereikend en zinvol kan worden geacht. Beneden die grens is het geld, dat we er in steken, weggegooid geld.

O.a. ten gevolge van een bij de kabinetsformatie gemaakte plafondspraak heeft onze defensie in de lopende kabinetsperiode een achterstand opgelopen. Met erkentelijkheid stelde de heer Geertsema vast, dat dank zij het voortreffelijke werk van minister Den Toom de gevolgen daarvan tot een minimum zijn teruggebracht, maar dat de achterstand toch zal moeten worden ingehaald. Verhoging van de voor defensie uit te trekken gelden zal voor de volgende kabinetsperiode dringend noodzakelijk zijn.

Het was trouwens niet voor de eerste maal dat uit onze fractie een dergelijk geluid kwam. Bij verschillende begrotingsbehandelingen en bij andere gelegenheden had onze defensie-specialist de heer Koudijs, mede gezien de internationale situatie en de noodzaak van de handhaving van het machtsverwicht, zich reeds in gelijke geest uitgelaten. We zouden bepaald onvolledig zijn, wanneer we in dat verband ook niet herinnerden aan de indringende betogen, die mr. Van Riel voor en na in de Eerste Kamer aan de internationale situatie en de dringende noodzaak van een krachtig defensie-apparaat heeft gewijd.

Vrijwel gelijk met de heer Geertsema sprak ook de AR-fractie-voorzitter mr. Biesheuvel als zijn overtuiging uit, dat voor de volgende kabinetsperiode procentueel meer voor defensie nodig zal zijn. En nu heeft de historicus prof. dr. L. de Jong, schrijver van het bekende standaardwerk „Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog”, eveneens zijn waarschuwend stem laten horen. Het valt ook z.i. niet te ontkennen: de gevechtsvaardigheid van met name onze landmacht is de laatste tien jaar sterk achteruitgegaan. En geen wonder! Terwijl in die tien jaren het overheidsbudget is verdrievoudigd, zijn de defensie-uitgaven relatief gedaald van 20 pct. van het totaal tot 13 pct., een derde minder. Maar binnen de defensie-uitgaven zijn bovendien de zware exploitatiekosten (d.w.z. het geld

dat alleen reeds nodig is om de bestaande landmacht in stand te houden) tot 83 pct. gestegen.

Het is begrijpelijk dat dr. De Jong zich vooral richtte tot wat hij kennelijk met steeds meer moeite nog zijn geestverwanten kan noemen: de Partij van de Arbeid (of is ook hij ten slotte afgesplitst naar DS '70?). Hij betreurde het in hoge mate dat de grootste oppositiepartij, de Partij van de Arbeid, zich „weer gaat wiegen in illusies die de vooroorlogse SDAP al te boven was gekomen.” Dat de PvdA, die nog niet zo heel lang geleden een zuiver begrip toonde voor een verstandige defensie-inspanning, nu ook al afglijdt in de richting van uitholling van ons defensie-apparaat, achtte hij een ernstig nationaal verlies. En wanneer het bestuur van die partij er ter verontschuldiging op wijst dat zij de Nato trouw wil blijven, dan wilde dr. De Jong daaraan toevoegen: trouw moet blijken.

De wijze waarop in het socialistische dagblad Het Vrije Volk daarop is gereageerd was bepaald beneden peil. Boven zijn hoofdredactionele commentaar plaatste dit blad de kop: „Havik de Jong”. Het blad gewaagde van de „verbandingen” die dr. De Jong heeft met „regering en vorstenhuis” en het noemde dit „een precaire positie, waarbij men zich ongemerkt een gouvernementele houding kan gaan aanmeten.” Het had het blad „scherp getroffen” dat dr. De Jong zich „tot spreekbuis van de generaals” had gemaakt. En het liet daarop de demagogische passus volgen: „Alsof de krijgsmacht niet miljarden opslokt, zich trouw en volzaam voegt in de Nato-gelederen, via de vereende krachten van de minister-president, Luns en Den Toom. Alsof er niet vorig jaar met het grootste gemak 225 miljoen gulden zijn uitgetrokken om tanks te kunnen kopen tot schade van welzijnsvoorzieningen in eigen land.”

Het is duidelijk, dat we van de onder Nieuw Linkse dictatuur staande Partij van de Arbeid op het stuk van de defensie niets meer te verwachten hebben. Reden te meer voor alle anderen die het leversbelang bij een zo sterk mogelijke defensie wel inzien, om zich ook politiek zo nauw mogelijk aaneen te sluiten.

● Geen gesleutel aan kiesstelsel

Minister Beernink heeft kort geleden namens de regering een verheugende mededeling gedaan. Het kabinet is niet van plan voorstellen te doen om via Grondwetsherziening tot ingrijpende wijziging van het kiesstelsel (en de kabinetsformatie) te komen.

Gelet op de tegenstellingen in de Staatscommissie Cals-Donner en gezien ook de bekende onoverkomelijke bezwaren van VVD-zijde tegen gesleutel aan de grondslagen van ons kiesstelsel, hadden wij niets anders verwacht. Toch is het altijd prettig een stellige verwachting ook officieel bevestigd te krijgen.

(vervolg op pagina 9)

Prikkels

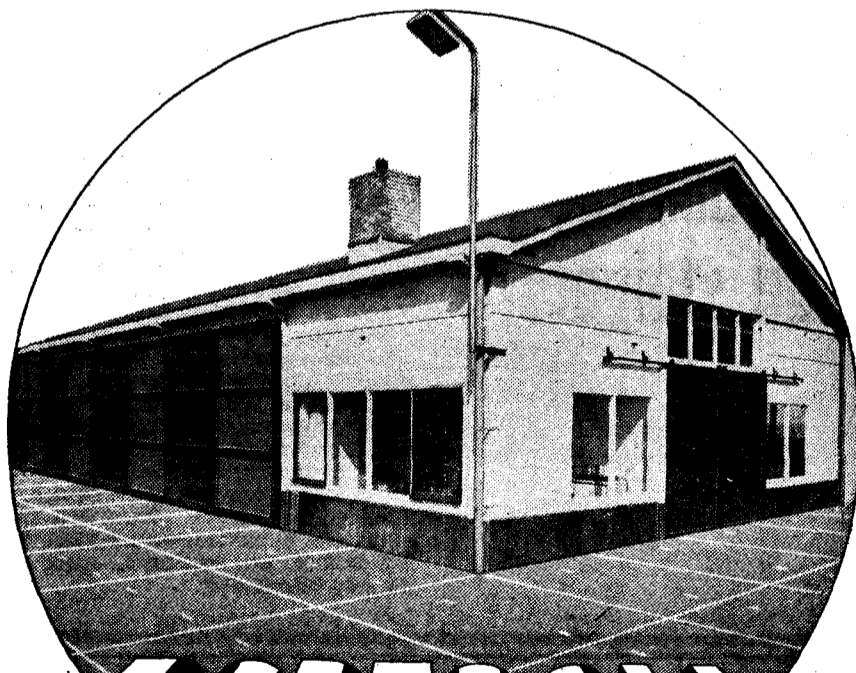
● De heer Koekoek, wiens Boerenpartij van de totaal 333 gemeenteraadzetels er slechts 21 behield, in een interview van De Telegraaf: „De Boerenpartij wist wat het beste was voor het Nederlandse volk, maar niemand wilde luisteren(...) Zonder ons heeft Nederland geen toekomst meer; 't is zonde dat ik het zeggen moet, maar waarom ziet niemand dat? (...) Ik heb de basis gelegd voor een betere wereld, maar de mensen willen er niet aan, nou even goeie vrienden hoor, ik slaap er geen minuut minder om.”

● Minister Luns in een gesprek me Het Parool: „Op een studentenbijeenkomst stond een meisje op die zei: als u de reactionaire regeringen in Nederland, België, Engeland en Amerika ziet, wat vindt u dan van de kansen om de vrede te bewaren? Ik zei: Ik ben iets ouder dan u en daarom kan ik uw generatie met de mijne vergelijken. Ik ben bereid toe te geven dat u meer geïnteresseerd bent en minder materialistisch dan destijds mijn generatie. Maar u bent veel agressiever, u bent veel arroganter, u bent minder democratisch, u bent niet verdraagzaam en u bent oneindig slechter geïnformeerd. U weet nauwelijks waar u het over heeft. Als ik de mentaliteit van een deel van de jeugd zie dan zeg ik, dat deel van de jeugd slaat hardnekkig een gevaarlijke richting in.”

● De correspondent van De Volkskrant in Groningen: „In het College van Gedeputeerde Staten van Groningen werden drie socialistische, twee confessionele en één communist gekozen. De VVD die sedert jaren in het college vertegenwoordigd was door een om zijn capaciteiten en kwaliteiten geprezen gedeputeerde, moest plaats maken voor de CPN.”

● Hoofdredacteur Brugsma in De Haagse Post: „Wie wil er na de jongste twee verkiezingen nog ontkennen dat D'66 op sterven na dood is? Voor zover het dit D'66 betreft, hoeft daar niet om getreurd te worden. Vooral niet als het snel gebeurt, want necrose is geen fris verschijnsel. Voor zover het 't oorspronkelijke D'66 betreft, zou het erg jammer zijn.”

● Bericht in Het Vrije Volk: „De Amsterdamse kerkgangers hebben een kabouterzondag beleefd (op 14 juni). In verschillende katholieke en protestantse kerken waren kabouters aanwezig, die de gemeente toespraken. Binnenkort zullen de kabouterpreken gebundeld verschijnen. De belangrijkste kabouterdienst was in de Westerkerk, waar kabouterdominee Karel Eykman voorging.”

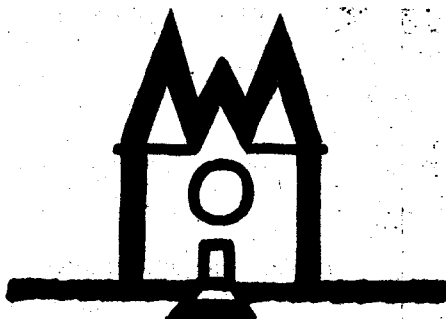

BODEGOM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
postbus 41 SPIJKENISSE tel. 01880 - 2488*

De VVD in het parlement

In deze rubriek geven wij een zeer beknopt overzicht van de VVD-activiteiten in de Tweede Kamer. Men vindt er in o.a. de vragen, die onze Kamerleden aan de regering stelden, de houding van de fractie bij verschillende stemmingen en enkele punten waarop de VVD bij de debatten in het bijzonder de aandacht vestigde.

Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer van de wijziging van de arbeidswet sprak de heer Rietkerk zich uit voor het voorwaardelijk arbeidsverbod voor 15-jarigen per 1 augustus van dit jaar, vooruitlopend op meer uitgebreide maatregelen voor de werkende jeugd.

Fractievoorzitter mr. Geertsema greep de behandeling van de Nota Bestuurlijke Organisatie aan om kanttekeningen te plaatsen bij de richtlijnen van minister Beermink voor de gemeentelijke herindeling. Hij was verheugd dat niet wordt gedacht aan een algehele herziening van de gemeentelijke indeling. Een soort blauwdruk voor heel Nederland zou enorme onrust teweeg brengen. De heer Geertsema toonde zich groot voorstander van autonome, niet te grote gemeenten. Wanneer te kleine gemeenten hun taak niet meer aankunnen, zijn de liberalen zeker bereid aan een herindeling mee te werken opdat wel autonomie kan bestaan. De bewijslast moet dan echter bij de minister berusten, het mag, aldus de heer Geertsema, niet zo zijn dat de gemeenten maar moeten bewijzen dat ze bestaansrecht hebben. Ten aanzien van de wet gemeenschappelijke regelingen merkte hij op dat hij uitdrukkelijk denkt aan een nieuwe, omgewerkte wet waarin — gezien het huidige gebrek daaraan — de openheid beter is geregeld.

De nota zelf werd door de heer De Beer behandeld. Deze stelde zich achter de grote lijnen ervan, omdat de ontwikkeling van gewesten volgens de VVD geleidelijk via experimenten moet geschieden.

De heer Koning sprak zich naar aanleiding van de initiatiefvoorstellen-Van Thijn-Franssen (pvda) uit tegen het voorgestelde recht van aanbeveling voor gemeenteraden en provinciale staten bij de benoeming van burgemeesters en commissarissen der Koningin. Dit zou een eerste stap naar verkiezing van deze functionarissen zijn en daar is de VVD tegen.

Bij de behandeling van het verslag van een mondeling overleg over het kernenergiebeleid pleitte de heer Porthuis voor een duidelijker, meer gecoördineerd kernenergie/industriebeleid. Daartoe zal z.i. wijziging van de departementale indeling — het brengen van o.m. technologie/techniek en wetenschappen onder één ministerie — een belangrijke bijdrage kunnen leveren.

Mevr. Veder-Smit stemde, toen de wet op de luchtverontreiniging aan de orde kwam, in met het beginsel van „de vervuiler betaalt”. Zij wees op onvolkomenheden in de regeling van het schadelingsfonds en pleitte voor gelijke concurrentievoorwaarden ook op dit gebied tussen het Nederlandse en het buitenlandse be-

drijfsleven. Zij sprak zich uit tegen het bestrijden van de kosten van zuiver wetenschappelijk onderzoek door het rijk uit de heffingen.

Naar aanleiding van een interpellatie-Nijpels verklaarde de heer De Beer zich akkoord met de individuele huursubsidieregeling. Hij betwijfelde echter of de voorgestelde subsidie-aftaakregeling in voldoende mate zou werken, vandaar dat hij de individuele huursubsidieregeling een „noodverband” noemde.

De Experimentenwet voor het Onderwijs kreeg nog wat meer inhoud door amenderingen door de heer Vonhoff. Hij stelde voorts een aantal mondelinge vragen aan de minister van CRM over haar geruchtmakende brief aan de NOS De verhoging van de a.o.w.-uitkeringen, de invoering van vakantie-uitkering en aanverwante maatregelen was voor de heer Rietkerk — die de voorstellen steunde — aanleiding een (later aangehouden) motie in te dienen tot bevestiging van de kinderbijslaguitkeringen voor het eerste kind, om daarmee de premieverhoging te verminderen.

Ten aanzien van de wet Ziekenhuisvoorzieningen drong mevrouw Veder-Smit aan op een landelijke planning en het stellen van prioriteiten. Haar amendement om de positie van het college voor de ziekenhuisvoorzieningen duidelijker in de wet vast te leggen werd met algemene stemmen aanvaard.

De standpunten van de VVD tijdens een aantal openbare commissievergaderingen luiden als volgt:

Onderwijs: De heer Vonhoff maakte zich zorgen over de onderwijzersopleiding. De aanmelding met name noemde hij teleurstellend. Hij vroeg zich af of er niet sprake is van een structureel probleem in die zin, dat moet worden verwacht dat de onderwijzersopleidingen in de toekomst scherper beconcurrereerd zullen worden door de lerarenopleidingen. In dit verband releveerde hij de statussamenhang en stelde hij dat aandacht voor de werkomstandigheden en de salariering geboden is. Mevr. Dettmeijer-Labberton betreurde dat de scholen in een scholengemeenschap nog zo verspreid liggen. Beide liberalen wezen op het belang van kwalitatief hoge gebouwen boven zgn. „wegwerpscholen”, vooral ook ten behoeve van avond-onderwijs voor volwassenen.

Justitie: De heer Koning bepleitte bevordering van een betere opzet van de organisatie van het kinderbeschermingswezen, o.a. door per maatschappelijk werker minder kinderen te laten begeleiden. Hij zag voorts veel in goede arbeidsvoorwaarden voor het personeel. Sociale zaken: Bij de discussie over het minimumloon wees de heer Rietkerk op het feit dat een eventuele verhoging verderstrekkende consequenties zou hebben, mede voor de a.o.w. en andere voorzieningen.

Eerste Kamer

In de Eerste Kamer heeft mr. H. van Riel bij de begroting van buitenlandse zaken o.m. opnieuw aangedrongen op versterking en verbetering van het contingent Nederlandse strijdkrachten in de Navo. Ons land zal z.i. in West-Duitsland meer dan zes brigades gestationeerd moeten hebben. Het lijkt hem zaak dat Nederland het initiatief neemt op langere termijn tot een geïntegreerd Navo-budget te komen, met als maatstaven het nationale inkomen gedeeld door het aantal inwoners, de oppervlakte van het land en de bijdragen in mensen en know-how. Landen als Duitsland en Nederland zullen op den duur meer soldaten moeten leveren en ook meer militaire leiders tegenover de Amerikaanse bijdrage. De nationale defensie-kosten zullen naar zijn persoonlijke overtuiging aanzienlijker oplopen dan de meesten verwachten.

Met betrekking tot het conflict in het Midden-Oosten merkte hij op dat de Nederlandse regering tot de conclusie zou kunnen komen dat zij de Israëliërs wens om meer jachtvliegtuigen te krijgen in Washington moet steunen.

Vragen

De afgelopen 14 dagen werden de volgende vragen gesteld:

- De heer Koudijs informeerde of het kabinetsberaad over het verlenen van financiële faciliteiten aan oud-dienstplichtigen al tot bepaalde opvattingen heeft geleid.

- Met anderen stelde de heer Van Dijk vragen over het toekomstige tracé van de rijksweg tussen Hoogeveen en Assen.

- De heren Schlingemann en Tuijnmann vroegen nadere informatie over Franse prijsmaatregelen in de landbouw- en zuivelsector.

- De heren Koudijs en Vonhoff stelden vragen naar aanleiding van militaire oefeningen langs de wegen. De eerste informeerde met de heer Zegeer Hadders ten slotte ook naar de omstandigheden waaronder met een militair voertuig een ongeluk plaatsvond dat een groot aantal slachtoffers eiste.

Bokma *het allerbeste!*
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

De grondwet in de steigers

„De Grondwet in de steigers” is de aardig gevonden titel voor een uitgave van N. Samsom NV te Alphen aan den Rijn (paperback, f 13,50). Het is een nuttig en zeer overzichtelijk stuk documentatie, verzorgd door de journalisten P. J. P. Mulder, Haags redacteur van Het Parool en D. J. Hoekstra, parlementair redacteur van het ANP.

In 1966 verscheen als produkt van de afdeling Grondwetszaken van het Ministerie van Binnenlandse Zaken een proeve voor een geheel „gemoderniseerde” Grondwet, ter vervanging van de thans bestaande. Het had nadrukkelijk het karakter van een discussiestuk. De minister van binnenlandse zaken droeg uitsluitend de verantwoordelijkheid voor het besluit tot publikatie, maar niet voor de inhoud zelf.

Overeenkomstig de bedoeling en daartoe opgewekt door de regering, zijn hierop talrijke adviezen uitgebracht en commentaren geleverd door de wetenschappelijke bureaus van een aantal partijen (o.a. door de liberale Telders' Stichting), door maatschappelijk organisaties van allerlei aard en ook door officiële adviesinstanties.

De verzorgers van deze uitgave hebben de uitgebrachte adviezen en commentaren nu achter elk artikel van deze „Proeve voor een nieuwe Grondwet” samengevat, voorafgegaan door een algemene inleiding en een samenvatting telkens per onderwerp. Tevens hebben zij daarin verwerkt de conclusies en hoofdlijnen van het (tweede) rapport van de Staatscommissie van Advies in-

zake Grondwet en Kieswet (de Commissie-Cals-Donner).

Aan het eind zijn opgenomen: de volledige tekst van de Proeve; de tekst van de bestaande Grondwet; een vergelijkend overzicht van de artikelen betreffende de „klassieke” grondrechten in de Grondwet, in de Proeve en in het rapport van de Staatscommissie, en tenslotte een beknopt register van de uitgebrachte adviezen op de Proeve.

De tegenwoordige minister van Binnenlandse Zaken, mr. H. K. J. Beermink, schreef een „Ten Geleide”-bij deze voor belanghebbenden en voor liefhebbers van ons formele staatsrecht zeer handige uitgave.

A.W.A.

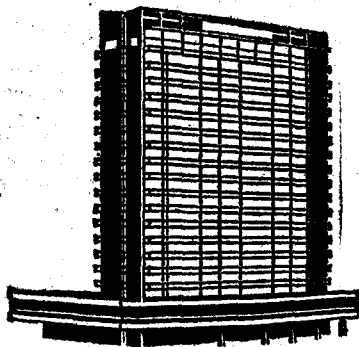
HOTEL BOUWES ZANDVOORT

Kamers met meest modern comfort

Gerennomeerde keuken

Gelegenheid voor congressen en partijen tot 300 personen

Cabaret-Dancing dagelijks

APPARTEMENTENHOTEL BOUWES PALACE ZANDVOORT

Kamers en appartementen met modern comfort. Restaurant op 70 m hoogte - panorama - lounge bar - sauna - overdekt zwembad - congreszaal.

Unieke accommodatie voor kaderbijeenkomsten.

BEIDE HOTELS HET GEHELE JAAR GEOPEND — TELEFOON 5041

Gemeenten en hun geld

door drs. G. M. V. van Aardenne, voorzitter van de sociaal-economische commissie van de VVD

De kruiddamp van de verkiezingsstrijd in de gemeenten is nu wel opgetrokken — of soms vervangen door een niet minder fel gevecht over de samenstelling van de wethouderscolleges. In het laatste stadium van de verkiezingscampagne heeft de PvdA zich bediend van het financiële argument, dat de gemeenten van de boze ministers Witteveen en Beernink geen geld kregen en dus niet genoeg voor hun burgers konden doen. Of dit de socialisten enige steun heeft bezorgd is onnaspeurbaar maar het moet voor ons wel aanleiding zijn ons in deze argumentatie te verdiepen.

Hoe zit het nu met die financiële verhouding Rijk-gemeenten? We moeten allereerst onderscheid maken tussen de gewone dienst en de kapitaaldienst, op welke laatste de investeringen worden geboekt. Voorzover die niet rendabel zijn komen gedurende de afschrijvingsperiode de jaarlijkse kapitaallasten van deze investeringen op de gewone dienst te drukken.

Dat betekent dat — net als een gewoon burger — de gemeente bij het doen van investeringen zich moet afvragen of de gewone dienst die lasten in de komende jaren kan dragen. Dat is het criterium bij het afwegen van het al dan niet doen van onrendabele investeringen.

Gemeentefonds

Hoe komt de gewone dienst aan zijn inkomsten? Een heel belangrijk deel daarvan wordt gevormd door de uitkeringen uit het gemeentefonds; dat is een fonds, gevoed uit door het rijk geïnde belastingen, waaruit de gemeenten volgens een bepaalde verdeelsleutel bijdragen ontvangen, en waarbij tot in details („verfijningen”) rekening is gehouden met de eigen aard van de gemeenten.

Zo'n verdeelsleutel is natuurlijk niet volmaakt en ziedaar een bron van gemeentelijke ontevredenheid. Als de ene gemeente meer krijgt dan gaat dat in het fonds in principe ten koste van een andere. In de praktijk hebben de gemeenten tezamen het fonds meer dan opgesoupeerd, en heeft de regering — dus de verguisde heren Witteveen en Beernink — het ontstane tekort aange-

vuld en bovendien voor de toekomst het relatieve aandeel van het gemeentefonds vergroot.

Doeluitkeringen

Een tweede belangrijke bron van inkomsten vormen de doeluitkeringen van het Rijk (bijv. voor politie of bepaalde takken van onderwijs) die volgens bepaalde normen worden verricht.

Tenslotte zijn er dan nog de gemeentelijke belastingen en retributies. Die vormen slechts een gering deel van de gemeentelijke inkomsten, en eigenlijk zit daar toch wel de moeilijkheid.

Doet een gemeente nu te veel ten opzichte van haar inkomsten dan gaat er een noodkreet naar Den Haag, en als de regering niet gauw over de brug komt is de kritiek (ook van niet-socialisten) niet van de lucht.

Weliswaar is nu al geruime tijd een wetsontwerp bij de Tweede Kamer aangehangig om het gemeentelijk belastinggebied te verruimen maar het vlot niet erg met de behandeling. Dat is overigens een reëel punt van kritiek van de kant der gemeenten: op grond van dit wetsontwerp zouden zij meer inkomsten kunnen verwerven door een verschuiving ten koste van het Rijk, dat nu het verschil in zijn schatkist houdt.

Prioriteiten

Toch zal m.i. dit wetsontwerp de fundamentele moeilijkheid ook niet oplossen: die komt erop neer, wie de beslissing neemt om iets nuttigs te doen, ook moet zorgen voor het geld om het te doen (misschien wel door iets anders op te schorten). Zo'n prioriteitsbepaling op deze wijze is voorwaarde voor het werkelijk goed functioneren van de gemeentelijke autonomie, ja zelfs van de gemeentelijke democratie.

Naar mijn mening maakt het afschuifstelsel (op „Den Haag”) de kiezer ook kopschuw tegenover de raadsleden die immers de meest nabije vertegenwoordigers zijn die hij kent.

Ook op dit gebied lijkt mij een fundamentele herwaardering en doorzichtiger maken van ons democratisch stelsel geboden. Zaken die in Den Haag moeten worden beslist horen niet in de gemeen-

C O P I J N GROENEGAN

*
REEDS MEER DAN
TWEDE EEUWEN
EEN BEGIP VOOR

boomkwekerij-
produkten

EN

tuinarchitectuur

*
TELEFOON 03461 - 12 07

telijke sfeer, maar wat werkelijk der gemeente is moet de gemeente (de raad) ook uit eigen middelen, van de eigen inwoners verkregen, financieren. Ik besef dat deze regelen makkelijker zijn neergeschreven dan dat de oplossing is gevonden. Doch aan een onderzoek in deze richting is — willen wij onze democratie naar behoren laten functioneren — niet te ontkomen.

Kapitaaldienst

Een enkel woord nog over de kapitaaldienst, waarover de socialisten speciaal hun jammerklachten hebben geuit. Bij een rentepeil zoals we dat nu beleven is iedereen (Rijk, gemeente en particulier) gebaat met een zo beheerst mogelijk opereren op de kapitaalmarkt. Als het Rijk zichzelf beperkingen oplegt mogen de gemeenten hierover niet te erg klagen, al is zo'n afremming hinderlijk. Ze mag natuurlijk ook niet te lang duren, want dan ontstaan uitwijkingen naar financiering met kort geld of via speciale contracten, wat ongewenst is.

Maar in wezen zijn de moeilijkheden die men ondervindt bij het lenen van geld een kleinigheid bij die welke men bij de gewone dienst gaat ondervinden als men zoveel zou investeren met tegen heel hoge rente geleend geld.

De gemeenten vormen een zeer belangrijke groep „uitgevers” van ons nationale inkomen. Het laatste woord over hun financiën is zeker nog niet gesproken.

Mr. J. Drijber, burgemeester van Zwolle:

Mr. J. Drijber, 46 jaar, burgemeester van Zwolle sinds 16 november 1969, voordien acht jaren burgemeester van Middelburg, daarvoor drie jaren wethouder, na vijf jaren gemeenteraadslid van Leiden. Een sneldenkende energieke man die na zo'n zeventien jaren ervaring in bestuurswerk nog kritisch genoeg staat tegenover de overheidstaken om warm te pleiten voor herzieningen in de benoemingsprocedure van burgemeesters, en meer nog in de sfeer van vanzelfsprekendheid die de functie vervolgens kenmerkt.

Dat betekent geenszins dat hij voorstander zou zijn van een gekozen burgemeester. Afgezien van de opvallend vage argumenten die voorstanders van een gekozen burgemeester aanvoeren, is het grote voordeel van de „carrièreburgemeester” dat het een man is die voor dat vak voelt, zich daartoe heeft ontwikkeld en als regel de nodige ervaring heeft opgedaan. De burgemeester moet een vakman zijn. Daarbij komt dat de zwakke argumenten verder worden ontkracht door de omstandigheid dat in onze bestuursconstructie een burgemeester niets vermag zonder de medewerking van wethouders en raadsliden. De situatie is dus dat de in het vak geschoolde burgemeester wel leiding kan geven, maar de beslissingen liggen bij de democratisch gekozen representanten zodat de benoemde burgemeester op geen enkele wijze de democratie in het bestuur vermindert.

Selectie en nascholing

Maar het grote voordeel van de vakbekwaamheid mag wel meer aandacht krijgen. De eisen van het burgemeesterschap worden steeds zwaarder zodat modernere selectiemethoden wel-

zin hebben. Het wordt steeds dringender gewenst dat aspirant-burgemeesters niet alleen medisch, maar ook psychologisch getest worden.

Belangrijker nog is dat in de ontwikkeling van mentaliteiten en taken die in een gemeente gevonden worden, waarbij de „breuk in de tijd” die in toenemende mate de verhoudingen tussen generaties kenmerkt, ook de technische inzichten toenemende betekenis krijgen. De burgemeester-van-nu moet vooral manager zijn. Zijn taak groeit en wijzigt voortdurend, en dat leidt vrijwel automatisch tot de eis van nascholing. De burgemeester moet om leiding te kunnen geven, blijven. Managerscursussen voor burgemeesters (en evenzeer voor secretarissen, wethouders en andere functionarissen) waar problemen worden behandeld van bijv. inspraakmethodiek, planologie, leef-werkverhoudingen, saneringsvraagstukken en vele andere zaken, zijn zeer gewenst. Nu zal een managerscursus weliswaar niet alle problemen oplossen, maar het zou toch in elk geval de gedachten in beweging zetten, en het inzicht in de basisproblemen verruimen.

Collegesamenstelling

Een ander punt uit het lange en boeiende gesprek dat wij met mr. Drijber hadden is de kwestie van de samenstelling van wethouderscolleges. Enkele maanden geleden is plotseling het woord programcollege gevallen. En zoals door de „breuk in de tijd” met de drift van alternatieven ertoe leidt dat ook in Zwolle (maar daar niet alleen) een plan voor een nieuw stadhuis als een plan van het establishment-en-dus-fout wordt gezien, is nu ook het programcollege plotseling tot een soort alternatief opgeschroefd.

Voor wat? In een gemeenteraad zijn controversiële kwesties amper aanwezig omdat er zoveel gezamenlijke wensen te vervullen zijn, dat — gelukkig — de politieke scheidslijnen niet scherp zijn. Er zullen in de praktijk wel verschillen van inzicht zijn over bijv. belastingverhoging, maar het voorzieningsbelang van een gemeente is in doorsnee een direct op de praktijk gerichte zaak, waarbij verschillen van opvatting dwars door partijen heenlopen. Er is een belangrijk principeel verschil tussen de gemeenteraad en de landregering. Kabinet en parlement zijn beide verantwoordelijk voor het landsbelang, maar door de onafhankelijke opstelling van beide organen zit er een zekere tegenstelling in de constructie; bij de gemeenteraad behoort dat zeker niet het geval te zijn. College en raad zijn samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de gemeente en het is een taak van de raad om zonder negatie van het eigen inzicht te streven naar de grootste mogelijke eensgezindheid; zoeken naar tegenstellingen kan alleen maar verlamdend werken.

Om dezelfde redenen is de neiging die de laatste tijd wel bestaat bij raadsfracties om zich sektarisch op te stellen een nare zaak. De hele raad heeft tot taak het belang te dienen van de hele gemeente, dus niet alleen het belang van een groepering. Dat is zo vanzelfsprekend dat het eigenlijk zot is dat het gezegd moet worden, even zot als de leus „zet meer burgers naast het bestuur”. Immers de gemeenteraadsverkiezingen zijn er juist voor om de beste burgers in (en niet naast) het bestuur te brengen. Wie niet daar van uitgaat, of het nu gemeentelijke of landelijke verkiezingen betreft, gebruikt zijn stemrecht onvolgende.

„Nascholing burgemeesters gewenst”

Pachtwet op de helling

Enkele conclusies uit een rapport van de liberale prof. mr. B. M. Teldersstichting

De Prof. Mr. B. M. Teldersstichting heeft deze maand een rapport uitgegeven over de „Modernisering van de Pachtwetgeving”. „Bijna de helft van de totale oppervlakte cultuurgrond in ons land is bij pachters in gebruik,” zo zegt prof. mr. N. E. H. van Esveld, voorzitter van de stichting, in zijn voorwoord. „Dit gegeven alleen reeds is een aanwijzing dat deze vorm van grondgebruik van grote praktische betekenis is... Van verschillende kanten wordt in twijfel getrokken of (de Pachtwetgeving) en haar toepassing nog wel aansluiten bij de huidige inzichten en verlangens met betrekking tot sociale en economische verhoudingen. Het is deze twijfel die het curatorium van de Prof. Mr. B. M. Teldersstichting er toe heeft gebracht zich in deze materie te verdiepen. Op zijn verzoek hebben de leden prof. dr. J. Horring en prof. mr. J. M. Polak een rapport opgesteld”. Tot zover prof. Van Esveld.

De rapporteurs concluderen dat de Pachtwet van 1958 nog geheel is afgestemd op een situatie die als gevolg van ingrijpende veranderingen van sociale, economische en landbouwkundige aard, thans niet meer bestaat. De wijzigingen die zij in aansluiting op voorstellen van deskundigen en een voorontwerp van wet, dat in december 1968 door het Ministerie van Justitie en van Landbouw en Visserij is gepubliceerd, voorstellen, behelzen:

„(1) Een prijsbeheersing in een meer globale vorm en tevens minder schriek. Voorgesteld wordt de pacht prijs zodanig te bepalen, dat na aftrek van de eigenaarslasten een rendement overblijft van 2½ pct. van het geïnvesteerde kapitaal. Dit ogenschijnlijk lage percentage is toch belangrijk hoger dan het huidige rendement, en anderzijds voldoende voor een investering in een reëel goed, dat in het verleden waardeverloopt is, gebleken.

(2) Bij het aangaan van een nieuwe pachtovereenkomst blijft toetsing door de grondkamer verplicht; bij periodieke herziening in beginsel niet, tenzij partijen niet tot overeenstemming kunnen komen. Een dergelijke regeling zal tot een

belangrijke vermindering van het werk van de grondkamers kunnen leiden.

(3) Beperking van het continuatierecht, waarbij de pacht in beginsel eindigt met de dood van de pachter of in het jaar dat deze 65 jaar wordt. Een uitzondering zal alleen gelden voor personen, die een aantoonbaar overwegend belang hebben in verband met de grondslag van hun bestaan.

(4) Ten slotte wordt voorgesteld de grens van los land, dat niet onder de bepalingen van de Pachtwet valt, te verhogen met 25 are tot 1 hectare. Dit zou op kleine schaal de mobiliteit van de grond sterk bevorderen en de grondkamers veel werk besparen.”

MAKELAARSKANTOOR HILDERS
P. H. M. HILDERS
MAKELAAR EN TAXATEUR IN ONROERENDE GOEDEREN
ONTEIGENINGSTAXATIES-ADVIEZEN
ALLE VERZEKERINGEN

PARKWEG 273
VOORBURG
TELEFOON 87.36.36*
PRIVE 86.07.63

BIJKANTOOR:
PRINSESTRAAT 97
GRAVENHAGE
TELEFOON 64.51.43

Sinds 1917

Lid NBM

Lid FIABCI

Conceptie LDC

Het Liberaal democratisch centrum wil eind september aan het VVD-bestuur een LDC-standpunt voorleggen over het conceptverkiezingsprogramma en de mogelijkheden het liberalisme in positieve zin verder te ontwikkelen. Op de medio juni gehouden vergadering zei de waarnemend voorzitter, drs. L. van Leeuwen, dat er (afgezien van de vraag of het LDC na de Kamerverkiezingen zou moeten worden opgeheven, voortgezet of omgevormd tot een militantere actiegroep) mogelijkheden moeten zijn door te koersen naar een tweemaal zo grote liberale volkspartij als de VVD nu is.

De heer Van Leeuwen meende dat de VVD op de goede weg is in vergelijking

tot de VVD van 1962, maar er zal toch nog meer moeten veranderen. Hij zag drie punten waarop een sprong naar een kwart van de stemmen kan worden gestart. Het eerste is dat de resultaten van het Liberaal Beraad in het verkiezingsprogramma 1971; in het beleid van het komende kabinet en in het beleid van de Tweede-Kamerfractie van de VVD moeten worden geconcretiseerd.

Het tweede punt is dat het traditionele ongeorganiseerd-zijn van liberaalenden in Nederland moet worden doorbroken. Met betrekking tot dit punt heeft het LDC vertrouwen in de grote werkracht en initiatieven van het landelijke VVD-bestuur. Er zal overigens nog „ge-

trimd” moeten worden, vooral het middenkader van de partij heeft een opfrisser nodig.

Blijkens het derde punt meent het LDC dat een ombuiging van de mentaliteit die van de VVD uitstraalt nodig is, waarbij wordt gedacht aan vernieuwing van de Kamerfractie op basis van onderschrijving van de rapporten van het Liberaal Beraad, alsmede van een groot gevoel voor de noden van minderheden in onze samenleving.

Als wij zo werken, besloot drs. Van Leeuwen, dan zal het liberalisme zich een dubbel zo grote aanhang kunnen verwerven en gaat het er beter uitzien in: ons land en in de wereld.

JOVD en D'66

Op het voorjaarscongres van de JOVD, tien dagen na de gemeenteraadsverkiezingen, heeft voorzitter drs. D. J. D. Dees een pleidooi gehouden voor politieke toenadering tussen VVD en D'66. Nu het werk voor het kernprogramma van de JOVD voor de deur staat, zal eerst moeten worden nagegaan in hoeverre politieke wensen van de JOVD in de VVD worden overgenomen, zei de heer Dees die daarbij (evenals de wnd. voorzitter van het LDC) nadruk legde op de vraag in hoeverre de resultaten van het Liberaal Beraad zullen worden geëffectueerd.

De samenwerking met D'66 acht hij gewenst als tegenwicht voor het confessionele blok dat hij een machtspositie toeschrijft die er oorzaak van is dat de kiezers in geen der politieke partijen een alternatief herkennen (ofschoon hij het tevens een gegeven feit noemde dat voor de regeerbaarheid de confessionele partijen op dit moment onmisbaar zijn). Een coalitie van confessionelen, liberalen en D'66 lijkt hem realistisch.

Ter adstructie haalde drs. Dees de houding van de confessionele partijen aan tegenover het amendement-Geurtsen inzake de democratisering van de PBO (zie ook Vrijh. en Dem. van 12 juni) waarbij de confessionele partijen de VVD van een „verkiezingsstunt” betichtten ofschoon zij bepaald wel konden weten dat de VVD deze democratisering reeds in 1949 voorstond. Overigens ziet de heer Dees in de amendering van de wet op de PBO een bewijs dat de VVD voorstander is van een dualistisch systeem met een eigen verantwoordelijkheid voor zowel regering als parlement.

Deze en andere facetten (helaas laat de plaatsruimte geen uitgebreider belichting toe) brachten drs. Dees tot zijn voorkeur, waarbij hij het zeer betreurt dat D'66 zonder eerst een concrete uitspraak van leden te vragen de V.V.D. heeft afgewezen. Tot besluit van zijn rede pleitte drs. Dees voor meer aandacht voor buitenparlementaire acties.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Reek-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Abortusvraagstuk

Het Bestuur van de Organisatie „Vrouwen in de VVD” heeft besloten op 2 oktober 1970 in Hotel Noord-Brabant te Utrecht een conferentie te houden, ten einde de opinie van de vrouwen in de VVD te horen over het abortus-vraagstuk. Nadere bijzonderheden over sprekers enz. zullen nog nader worden bekend gemaakt in deze rubriek. Wilt u de datum vast noteren?

Provinciale dag

Op 29 mei 1970 hielden de VVD-vrouwen in Friesland haar Provinciale Dag in Sneek. Na een welkomstwoord van de heer Pfeifeer, voorzitter van de afdeling Sneek, opende de centrale vertegenwoordigster mevr. Wichers-Brons de bijeenkomst. Zij verheugde zich zeer over de grote belangstelling voor deze dag. De inleiding werd verzorgd door Drs. A. Pais onder de titel „Gemeente-

raden, praat of werkcolleges?” De naderende gemeenteraadsverkiezingen animeerden tot een levendige discussie. Na de lunch werd een bezoek gebracht aan de „Finkenburgh” een inrichting voor minder-validen, waar de directeur de heer F. Wiersma een korte inleiding hield, gevolgd door een rondleiding door de verschillende werkhallen.

Najaarsconferentie

De najaarsconferentie zal dit jaar weer op de Pietersberg worden gehouden en wel op 17 en 18 oktober a.s. De convocatie en het aanmeldingsformulier zullen t.z.t. in onze rubriek worden geplaatst.

Vragenlijst

Willen degenen, die de vragenlijst over de buitenshuis werkende gehuwde vrouw in vrouwengroepen of discussiegroepen hebben behandeld de antwoorden inzenden aan het adres aan het hoofd van deze rubriek aermeld?

STAAL

VOR KONSTRUKTIES
VOOR ELK PROJEKT

LATUMERD

Verkiezingen in Europa

door onze redacteur
buitenland

De afgelopen weken hebben in West-Europa in een aantal landen verkiezingen plaatsgevonden, waarvan de uitslagen voor alle Europeanen van belang zijn. In Italië slaagden de communisten er bij de regionale verkiezingen niet in de doorbraak te forceren, die velen hadden gevreesd en voorspeld. De regeringspartijen kwamen versterkt uit de bus en kunnen met meer vertrouwen de toekomst tegemoet zien.

In West-Duitsland beantwoordden de resultaten van de belangrijke verkiezingen in drie deelstaten weliswaar aan de verwachtingen, maar in dit geval was er van een stabiliserende tendens geen sprake. In tegendeel het valt te bezien of de links-liberale coalitie, die reeds op een smalle basis beruiste, het nog lang zal kunnen uithouden tegen de druk van de christen-democraten en de rechter-vleugel van de liberale FDP. Nog acht fractievoorzitter Barzel blijkens een interview in Der Spiegel de tijd niet rijp om de regering-Brandt ten val te brengen, maar lang lijkt dat niet te kunnen duren. In ieder geval is het de vraag of er nog veel terecht zal kunnen komen van Brandt's nieuwe „Ostpolitik“.

Een volstrekte misser wat de voorspellingen betreft, vormde de uitslag van de parlementsverkiezingen in Groot-Brittannië. Alle opiniepeilingen op één na gaven een dag voor de verkiezingen premier Wilson een goede kans om voor een nieuwe termijn te worden gekozen.

Labour leidde met 8,7 pct. volgens een der peilingen, Harris liet Labours voorsprong dalen van 7 naar 2 pct. en achtte een kleine overwinning van de Tories zelfs niet uitgesloten. Toen kwam de uitslag. Met een gemiddelde verschuiving van 4,7 pct. ten opzichte

van de vorige verkiezingen in 1966 ten gunste van de Conservatieven werden alle records sinds 1945, toen Attlee Churchill naar huis stuurde, gebroken.

De overwinning van de Tories betekende vooral een nederlaag voor de bureaus die zich met het peilen van de meningen bezighouden. Het is niet de eerste misrekening op dit gebied in de geschiedenis en men zal zich naarstig bezig gaan houden met het opsporen van de oorzaken daarvan. Enkele zijn al genoemd: Wilsons weinig inspirerende campagne, de op de dag van de verkiezingen gepubliceerde werkloosheidscijfers, stakingen etc. Maar de meeste commentatoren zijn het er over eens, dat de polls, de opiniepeilingen zelf geen geringe invloed op de uitslag hebben gehad. Daar is in de eerste plaats het zeer lage opkomstcijfer: 71,5 pct, het laagste sinds 1935. Dit kan in de hand zijn gewerkt door de polls die de overwinning van Wilson al zeker schenen te stellen. De Labouraanhang bleef thuis. De conservatieven kunnen er daarentegen een stimulans in gezien hebben hun schijnbaar kansloze leider in groteren getale te steunen dan anders het geval geweest zou zijn. En dan de verkiezingen zelf natuurlijk, het tijdstip waarop ze worden gehouden. Wilson

vertrouwde op de peilingen en gokte mis.

Het is de vraag of de opiniepeilingen niet een te zelfstandig leven gaan leiden en te veel zelf een onderdeel gaan vormen in de verkiezingsstrijd in plaats van die alleen maar weer te geven. Onzuivere motieven doen zo bij de keuze hun intrede, motieven die niet veel of niets met de werkelijke vraagstukken, die een rol zouden kunnen spelen bij de uitslag, te maken hebben. Een verbod tot publicatie van de opiniepeilingen, zoals in West-Duitsland geldt, gaat misschien wat ver en de nieuwsgierigheid naar de uitslag wil bevredigd worden, maar de les van de Britse verkiezingen is dat men niet voorzichtig genoeg kan zijn bij het hanteren van de polls. Van verschillende kanten bezien is de uitslag overigens niet onwelkom. Tory-leider Heath is een oprechte voorstander van de aansluiting van Engeland bij de EEG en hij heeft als leider van de onderhandelingen met de gemeenschap (1961-1963) persoonlijk ervaren waar de moeilijkheden schuilen. Bovendien heeft zijn overwinning de wind uit de zeilen genomen van de extremistische Enoch Powell, die nu ondanks zijn eclatante persoonlijke overwinning in zijn district minder kans op het leiderschap van de Tories maakt dan ooit.

een oude naam voor goede wijn

ONNES

WIJNHANDEL
GRONINGEN

ANNO 1876

Bezoek aan de West

Over hun recente bezoek aan Suriname ontvingen wij van drs. J. F. Schuwenaar-Franssen en ir. D. S. Tuyenman een uitvoerig verslag. De verminderde verschijningsfrequentie van het blad gedurende de vakantie maanden heeft ons genoodzaakt ook van dit verslag een beknopte weergave op te nemen.

Om de 2 jaar en afwisselend in Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen komen parlementaire delegaties uit de drie rijkdelen tezamen om zich op de hoogte te stellen van de sociaal-economische en culturele ontwikkeling in de landen.

Dit jaar fungeerden de Staten van van Suriname als gastheer. Ook dit keer moesten de delegaties een uitgebreid programma afwerken. Bezoeken werden gebracht aan landbouwprojecten, de bauxietverwerkende industrie, de bosexploitatie, de erbarmelijke krotten maar ook aan de zeker bemoedigende volkswoningbouw. Voorts waren er goede contacten met diverse maatschappelijke groeperingen en de boslandbevolking.

Maar meer dan bij voorgaande bezoeken werd veel tijd ingeruimd voor overleg tussen de delegaties over een aantal actuele politieke vraagstukken.

Statuut

Het centrale punt bij de besprekingen en persoonlijke contacten was wel de toekomst van de staatkundige verhouding tussen de drie landen. Duidelijk is komen vast te staan de de Surinaamse politieke partijen naar grotere politieke onafhankelijkheid streven. T.a.v. de wijze waarop en vooral ook het tempo lopen haar ideeën uiteen. Alhoewel de grotere politieke partijen van oordeel waren dat het Statuut redelijk goed heeft gewerkt, zagen zij het toch als een fase tussen een koloniale verhouding en algehele staatkundige onafhankelijkheid. Onze voorlopige indruk is dat men overwegend de voorkeur geeft aan het samengaan met Nederland in een gemeenbest.

De Antilliaanse partijen voelden zich kennelijk wat gehandicapt in haar standpuntbepaling omdat op de Antillen pas een commissie is ingesteld die over

het vraagstuk van de toekomstige staatkundige verhouding rapport moet uitbrengen.

Het bleek overigens duidelijk dat er bijzondere belangstelling bestond voor de standpunten van de Nederlandse parlementariërs. Dat standpunt was duidelijk: de grootst mogelijke meerderheid — de heer Jongeling zag het allemaal wat anders — was van oordeel dat Nederland bereid moet zijn om mede te werken aan een zodanige wijziging van de staatkundige verhoudingen dat de beide rijkdelen overzee een grotere respectievelijk algehele soevereiniteit kunnen verkrijgen.

Verschillen

Op één essentieel punt liepen de standpunten van enerzijds de KVP, VVD, ARP en CHU en anderzijds de PvdA, D'66 en PPR uiteen. De regeringspartijen stelden dat het aan Suriname en de Ned. Antillen is om de vraag te beantwoorden welke staatkundige ontwikkeling dient te worden nastreefd. Daarbij zal ook de vraag aan de orde moeten komen in hoeverre een tripartite dan wel bilaterale verhouding tot stand moet komen. De PvdA c.s. daarentegen was van mening dat ook Nederland een standpunt t.a.v. de toekomstige verhoudingen moet formuleren. Uitgaande van de gelijkwaardigheid van de partners kan dat uiteraard maar de regeringspartijen zagen hierin toch te zeer een vorm van het opdringen van een Nederlandse mening.

Naar onze mening zal Nederland vanuit een eigen verantwoordelijkheid aan nieuwe verhoudingen moeten medewerken waarbij het waarborgen van de uit art. 43 van het Statuut voortvloeiende verwezenlijking van de fundamentele rechten en vrijheden, de rechtszekerheid en de deugdelijkheid van bestuur bijzondere aandacht zal moeten hebben.

ALLE
VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

VRINS

araweg 5 wassenaar tel 01 751-5675

Wethoudersverkiezingen

Nu de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen bekend is zijn de nieuwgekozen fracties vrijwel overal bijeengekomen om zich te beraden over de wethoudersverkiezingen op 1 september a.s.

De onderhandelingen hierover bestaan meestal uit drie fasen:

1. Welke fracties zullen wethouders leveren?
 2. Hoeveel wethouders zal ieder der fracties leveren?
 3. Wie zullen tot wethouder gekozen worden?
- Een officieel niet, maar praktisch vrijwel altijd erbij komende fase houdt zich bezig met de verdeling van de portefeuilles:
4. Wie krijgt wat te doen?

De oplossingen van de meeste der hierboven gestelde problemen hebben zo onmiddellijk met de plaatselijke situatie te maken dat het onmogelijk is hiervoor algemene richtlijnen te geven. Ten aanzien echter van het eerste vraagpunt (Welke partijen zullen „in b. en w. zitten“) komt vaak een keuzemogelijkheid naar voren die los van plaatselijke omstandigheden in algemene zin wel kan worden voorzien van enig algemeen commentaar: Dat is de keuze tussen de vorming van een „afspiegelingscollege“ en een „programcollege.“ Onder het eerste verstaat men dat een college waarin zoveel mogelijk de numerieke sterkteverhoudingen der raadsfracties weerpiegeld worden. Het programcollege heeft het karakter dat ook een kabinet in ons land pleegt te hebben, namelijk dat de samenstelling zodanig is dat de leden het eens zijn over een uit te voeren beleidsprogram en daarbij kunnen rekenen op de steun van hun fracties. Het is duidelijk dat dit in het algemeen betekent dat een meerderheid van de raad hierachter staat, maar ook

dat een grote of kleine minderheid de rol van oppositie krijgt toebedeeld.

De vraag is nu welk van deze beide mogelijkheden in het algemeen in de gemeenteraad de voorkeur verdient.

Om deze vraag te kunnen beantwoorden moet allereerst worden vastgesteld dat wethouders raadsleden zijn die bovendien het wethouderschap vervullen. Dit is duidelijk en opzettelijk anders dan de positie van de ministers die — op een geringe uitzondering na — niet tegelijkertijd Kamerlid mogen zijn. Anders gezegd: In de Staten-Generaal geldt het dualistisch stelsel, in de gemeenteraden (en provinciale staten) geldt het monistisch stelsel.

Uitvloeisel hiervan is de verplichting van de wethouders, in de raadsvergadering mee te stemmen over de voorstellen van het college van burgemeester en wethouders, hun „eigen“ voorstellen dus. Men zou het zo kunnen formuleren, dat de wethouders zijn de uitlopers van de raad (die aan het hoofd der gemeente staat) in het dagelijks bestuur. Zo gezien ligt het voor de hand dat men in de gemeenteraden niet „parlementje gaat spelen“ met een programcollege, maar er allereerst naar streeft het college van b. en w. een zo breed moge-

lijke afspiegeling van de samenstelling van de raad te laten zijn. Immers, ten aanzien van de zaken waarin de raad competent is kan gesproken worden van een gezamenlijke taak van college en raad.

De gedachte dat deze elkaars tegenspelers zouden zijn komt eensdeels voort uit de onjuiste parallel met het landsbestuur, anderdeels uit de aanwezigheid van een afzonderlijke verantwoordelijkheid van het college voor een aantal zaken waar de raad buiten staat. Maar omdat deze laatste over het algemeen zaken plegen te zijn waarin politieke tegenstellingen nauwelijks een rol spelen, kan ook hieraan geen argument worden ontleend om de vorming van een programcollege te bepleiten.

Een niet altijd academische vraag is die naar de betekenis van het partijlidmaatschap van de burgemeester als het gaat om de bepaling van de zwaarte der politieke stromingen in het college van b. en w. Hoewel formeel hieraan weinig waarde mag worden toegekend zal men praktisch zeker aandacht moeten hebben voor de mate waarin de burgervader in staat en bereid blijkt het partijbloed zelfs niet te laten krui-
pen waar het niet gaan kan.

Rest nog een laatste opmerking: Er is naar mijn mening geen enkele belangrijke reden om bij de samenstelling van een college van b. en w. met een scheef oog te kijken naar samenwerkingsverbanden op landelijk niveau tussen partijen in regeringscoalitie of oppositie. In principe zal een liberale fractie bereid moeten zijn tot samenwerking, ook in een college van b. en w., met alle politieke stromingen die in de gemeenteraad vertegenwoordigd zijn.

DR. A. J. VIS

Verzorgingsflat „Koningshof“ Heelsum

Spoedig vrij (koop)

ZONNIGE 2-KAMERFLAT

met ver uitzicht over de Rijn.

Inl.: H. VAN LAAR, Makelaar in Oor. Goed.
Stationsweg 65A, Ede.
Tel. 08380 - 11.000 — b.g.g. 10.3.8.6.

Mijn opinie is...

• Abortusvraagstuk

Een duidelijk standpunt over de kwestie van abortus heeft de heer L. J. Wiersma, vrouwenarts te Dordrecht die bij het artikel van mevrouw J. van der Spek-Tromp Meesters een aantal kanttekeningen plaatst. Hij wijst erop dat de abortus provocatus een ernstige medische ingreep is met kans op vele complicaties, terwijl over latere gevolgen zeer weinig bekend is. Voorts is de abortus provocatus een bewust vernietigen van het menselijk leven, een „stuitende bezigheid met behulp van instrumenten“. Zo'n ingreep acht hij alleen geoorloofd als er klemmende medische redenen aanwezig zijn, waartoe dokter Wiersma de „existentiële nood“ niet rekent.

Temeer daar in de huidige wetgeving abortus arte provocatus is geoorloofd acht hij verandering van de wet overbodig. De argumenten voor verandering acht hij zwak: het verschijnen van illegale abortus is in Engeland en Joegoslavië een illusie gebleken, zelfs de daling van het aantal ongehuwde moeders is veel minder dan men zou verwachten; bovendien liggen de sterftcijfers tussen legale abortus, criminele abortus en normale partus minder ver uiteen dan werd verwacht.

Deze en andere beschouwingen maken de schrijver tot voorstander van handhaving van de bestaande wet. „Het is merkwaardig dat in deze tijd nu goede anticonceptie mogelijk is geworden de roep naar legalisering van de abortus provocatus toeneemt. Ik meen hierin een streven van zeer bepaalde zijde te zien tot ondermijnen van de westerse maatschappijstructuur. Het lijkt mij dan ook beslist niet op de weg te liggen van de VVD hieraan mee te werken“, aldus de heer Wiersma die elke volksvertegenwoordiger aanraadt hiërover het British Medical Journal van 14 juni 1969 te raadplegen.

• NAVO en milieuhigiëne

In een reactie op andere opinies kiest dr. R. W. de Korte te Reeuwijk de zijde van de defensiespecialist van de VVD, de heer G. Koudijs die heeft gesteld dat de Navo één doel heeft: het bewaren van de vrede. Dat de bevordering van milieuhigiëne een van de belangrijkste civiele taken van de Navo zou moeten zijn betwist hij niet omdat de milieuhigiëne niet zeer belangrijk is,

maar de „problemen van het leefklimaat hangen nauw samen met de voortschrijdende industrialisering van de samenleving“ en aanvaarding van gemeenschappelijke normen evenals onderzoek naar de beste bestrijdingsmethoden vragen internationale coördinatie en samenwerking. Voor een belangrijk deel is dat een zaak van bilaterale contacten tussen buurlanden en multilaterale of mondiale regelingen. Zo zal Nederland, dat een kwart van zijn waterverontreiniging importeert, in eerste aanleg Duitsland en België benaderen. In multinationalaal kader ziet dr. De Korte de OESO als eerst aangewezen organisatie.

„Onderbrengen van deze leefklimaat-initiatieven in Navo-verband en dus in politieke blokvorming van oost en west zal de noodzakelijke totstandkoming van bilaterale en multinationale regelingen tussen landen die deels binnen, deels buiten de Navo staan gemakkelijker frustreren“, zo besluit dr. De Korte die vindt dat de uitgesproken mening van de liberale Kamerleden Koudijs en Joekes daarom alle aandacht verdienen.

• Geen sleeptouw

De heer J. van den Thoon te Voorburg schrijft over zijn waardering voor het TV-portret van mr. Geertsema en voor de onafhankelijke opstelling van de VVD in de Tweede Kamer. „Ik ben er blij mee“, zo betoogt hij inzake de kwestie van democratisering van de PBO, „als de VVD zich niet te veel op sleeptouw laat nemen door de regeringspartners. De drie partners (vooral AR) stellen zich graag nogal eens samen of afzonderlijk min of meer tegen de VVD op, laat de VVD maar eens revanche nemen“. Voorts betuigt hij er zijn instemming mee dat (ofschoon de confessionele partijen het daar niet mee eens zijn) dat AOW/AWW zonder hogere premiedruk verhoogd worden en dat de, verouderde, kinderbijslagen worden bevroren.

• Verkiezingstip (1)

De heer C. P. Bos te Dordrecht vraagt zich af of er door de ingewikkelde procedure die vooral geldt ten aanzien van het stemmen bij volmacht niet vele kostbare stemmen verloren zijn gegaan of bij volgende verkiezingen verloren zullen gaan. Hij wijst, zoals dat ook

al door vroegere briefschrijvers is gedaan, op de wenselijkheid die procedure te vereenvoudigen, bijvoorbeeld op de wijze zoals gebruikt wordt door de PTT inzake de verzilvering van cheques, waar immers een ruimte is gereserveerd voor het machtigen tot uitbetaling. Een dergelijk machtigingsformulier zal door de stemgerechtigde op het laatste ogenblik nog aan een vertrouwde andere kiesgerechtigde worden meegegeven.

„De voorzitter van het stembureau kan in zijn kiezersregister controleren of gemachtigde en machtigingsgever gerechtigd zijn te stemmen, evenzogoed als dat veertien dagen voor de verkiezing ten stadhuisze door een ambtenaar kan worden gedaan“, aldus de suggestie van de heer Bos.

• Verkiezingstip (2)

Wat met moderne aanpak en presentatie is te bereiken, zo schrijft de heer J. J. M. Roijackers te Den Haag, heeft Venlo bij de raadsverkiezingen bewezen door het stemmenpercentage te brengen van 10,9 naar 19,7. Hij meent dat wat in Venlo kan ook elders mogelijk is met gebruik van de juiste middelen. „Een van de vereisten is dat de kiezer zich met de gekozenen nauwer betrokken voelt, dit nu is mede te bereiken door een capabel persoon die in Limburg is geboren of er tenminste gedomicilieerd, voor de komende Kamerverkiezingen op een verkiesbare plaats te zetten.“ In Vrijheid en Democratie van 12 juni heeft hij genoeg namen kunnen lezen om een dergelijke relatie mogelijk te maken.

• Verkiezingstip (3)

De heer A. W. H. de Kok te Bussum concludeert uit de resultaten van de gemeenteraadsverkiezingen dat de partijen — gezien de zetels die bejaarden haalden — in feite hebben bijgedragen tot een onnodige versnippering. Deze vergeten groep gaat de nodige aandacht krijgen; dat het op deze manier geschied had voorkomen kunnen worden door de grote partijen. „Als zij bereid waren geweest 65-plussers op hun kandidatenlijsten te plaatsen, zo zou die versnippering niet opgetreden zijn. We hebben al versnippering genoeg. Wellicht een tip voor de Tweede-Kamerverkiezingen“, aldus besluit de heer De Kok.

Onder de loep

Vervolg van pagina 3

Geen aantasting van het evenredige stelsel dus door de willekeurige verdeling van het land in twaalf (of vier) districten, waarin de Kamerverkiezing zich afzonderlijk zou moeten afspelen en geen directe of indirecte verkiezing van de minister-president (of formateur).

Terecht wijst de minister erop dat dit niet betekent dat in het geheel geen wijzigingen (verbeteringen) zijn of zullen worden aangebracht. De opkomstplicht is inmiddels door een wijziging van de Kieswet afgeschaft. Het effect van de voorkeurstem wordt vergroot. De regering kan zich verenigen met een verlaging van de leeftijdsgrens voor het actieve kiesrecht van 21 op 18 jaar. Zo er niet reeds (overhaast) een initiatiefvoorstel tot herziening van de Grondwet op dit punt was ingediend, zou de regering harerzijds een gelijk voorstel hebben gedaan. Wel zal de regering nu zelf nog komen met een voorstel om de leeftijdsgrens voor het passieve kiesrecht, welke thans voor het lidmaatschap van de gemeenteraad minimaal 23 jaar is en voor de andere vertegenwoordigende lichamen 25 jaar, over de hele linie tot 21 jaar te verlagen.

Het verheugt ons ook dat de regering niet zal komen met een voorstel tot verhoging van de kiesdrempel, al wordt onze voldoening wat getemperd door haar mening dat op zichzelf beschouwd een geringe verhoging van deze drempel wel verdedigbaar zou zijn.

Wij blijven betreuren, dat de regering vasthoudt aan haar plan om wel nog te komen met een ontwerp om lijstverbinding van verschillende partijen binnen eenzelfde kieskring mogelijk te maken (om voordeel binnen te halen bij de verdeling van restzetels). Onze bezwaren daartegen hebben wij al talrijke malen uiteengezet. Zij zijn ook in het

rapport Kiezer en Gekozen van de Commissie-Geertsema te vinden. Wij veronderstellen dan ook, dat een dergelijk voorstel in ieder geval niet de steun van onze Kamerfracties zal krijgen.

De heer Den Uyl heeft zich gehaast te verklaren dat het regeringsstandpunt omtrent de herziening van Grondwet en Kieswet „het faillissement van de vernieuwing” betekent. De PvdA-fractie zal „gezien het falend kabinetsbeleid”, op korte termijn nagaan of door indiening van initiatiefvoorstellen „de impasse kan worden doorbroken”. Mr. Van Schaik, van de KVP-fractie, achtte het op zijn beurt niet onmogelijk dat hij met een aantal fractiegenoten een initiatiefvoorstel zal indienen voor de verhoging van de kiesdrempel tot 2 à 3 pct. van het aantal geldig uitgebrachte stemmen.

Wij zullen ons door de voorstelling van zaken dat zij die ingrijpende wijzigingen in ons kiesstelsel voorstaan „progressief” zijn en de tegenstanders daarvan „conservatief”, niet laten intimideren. Als men uitgaat van de gedachte dat het streven naar afschaffing of ingrijpende wijziging van het bestaande altijd progressief is, zou afschaffing van ons hele parlementaire systeem dus wel het toppunt van progressiviteit moeten zijn.

Het is te dol om los te lopen. Als verdedigers van ons democratisch kiesstelsel voelen wij ons dan ook zeer progressief!

● Inconsequentie Theodorakis

Zouden de zich progressief noemende activisten zelf nooit eens inzien hoe eenzijdig zij zijn en hoe weinig hun houding daardoor in overeenstemming is met werkelijke democratie?

Mikis Theodorakis is enige tijd gele-

den door het Griekse bewind vrijgelaten en men heeft hem zonder bezwaar het land laten verlaten. Wij hebben ons daar uit zuiver menselijke overwegingen over verheugd.

Hadden wij alle vroegere berichten over gruwelijke mishandelingen mogen geloven, dan zou Theodorakis lichamelijk en geestelijk een wrak moeten zijn. Het tegendeel bleek — gelukkig — het geval. Hij was zelfs onmiddellijk in staat persconferenties te geven en grote vergaderingen toe te spreken, waarvan hij dan ook in ruime mate heeft gebruik gemaakt. Hij wekte daarbij op tot omverwerping van het huidige Griekse bewind en richtte tevens felle aanvallen op de Nato.

Wij laten deze activiteiten nu verder in het midden. Wat ons evenwel geschokt heeft is, dat toen aan Theodorakis na zijn bezoek aan president Tito van Joegoslavië door journalisten gevraagd werd wat hij dacht van de politieke gevangenen in dat land, hij antwoordde dat dit „een zaak van Joegoslavië” was, waar hij zich niet mee wilde bemoeien.

Dit antwoord is voor de zoyeelste maal onthullend. Dezelfde daden, die men in deze kringen luidkeels afkeurt in een „kolonelsregime”, zijn ineens een binnenlandse aangelegenheid” wanneer zij (dikwijls op veel groter schaal, zoals in de Sowjet-Unie) in communistische dictaturen geschieden. Theodorakis heeft ondertussen zelf nog eens met nadruk bevestigd, dat hij communist is.

Dat is mede de ellendige kant van regimes als dat in Griekenland. Als een dergelijk bewind ten val komt, zijn het bijna nooit de gematigden, die het nieuwe bewind in handen krijgen, maar de communisten, wier optreden dan geen steek beter is. In vele gevallen zelfs erger.

De liberale democratie heeft het moeilijk in de wereld. Des te meer reden om daar waar zij bestaat, zoals in ons land, te waken tegen stelselmatige ondermijning van de beginselen van de rechtsstaat. Wij weigeren daarvoor enig „begrip” op te brengen en wij hopen yurig dat allen, die op verantwoordelijke posten zijn geplaatst, daar precies zo over denken. En dat zij ook de moed zullen hebben dat te zeggen... en er naar te handelen.

A. W. ABSPOEL

Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
INKOMEN

Door de
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.

W.B.K. van 1938

Bergstraat 6-8 — Amersfoort — Tel. (03490) - 1 70 43 *

DAMMERS & VAN DER HEIDE'S
Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expediteurs,
beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen
en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-1

Telegramadres: ENERGETIC (New Boe Code)

TELEFOON: 146011 — TELEX 21127 (6 lijnen)

POLITIEK

vraagt kennis van zaken

- Het kiesrecht
- Partijstelsel
- Organisatie Politieke Partijen
- Inspraak en medezeggenschap
- Pressiegroepen
- Nieuwe bestuursvormen
- Ruimtelijke ordening
- Europese integratie
- Ontwikkelingshulp

Dit zijn slechts enkele onderwerpen uit de cursus Burgerschapkunde.

Deze cursus is ontstaan met medewerking van alle politieke partijen.

40 schriftelijke lessen met een totaal lesgeld van slechts f 25,—.

Vraag nog heden gratis prospectus onder nr. VD bij Stichting Burgerschapkunde, Postbus 349 te Leiden.

Tevens kunt u zich inschrijven op de cursus voor gemeenteraadsleden, 25 schriftelijke lessen voor f 20,—.

Prospectus + aanmeldingskaart te verkrijgen bij bovenstaand adres.

Voor uw was

naar

BORGH

Tevens adres voor Chemisch Reinigen

N.V. STOOM- EN CHEMISCHE WASSERIJ

v.h. C. D. BORGH & Zn.

Bellevooystraat 75 — Rotterdam — Telefoon 232631 - 236235

L. E. Hofkes & Co. N.V.

Ververij

WIERDEN (O.)

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

VETA INDUSTRIE- EN HANDELMAATSCHAPPIJ N.V.

levert machines en gereedschappen voor de metaalbewerking

o.m. cirkelzaagmachines - hand- en pneumatisch bediend, plaatbewerkingsmachines, persen, bandslijpmachines, lasvormers, lastrafo's.
Levering uit voorraad - Interessante prijzen!

Vraag vrijblijvend inlichtingen of offerte

BUSSUM - NIJVERHEIDSWERF 65 - TEL. (02159) 3 00 55 (3 lijnen)

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

★ ~~~~~ een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

containers:
koel/vries-
containers:

„Flats“ en
„Huidcontainers“:

Onder de beschermde naam „Multiload“-container bouwt Paul & Van Weelde N.V. genormaliseerde aluminium STAPELCONTAINERS voor het stukgoederenvervoer.

De constructie van Van Weelde's containers leent zich in het bijzonder tot het bouwen van uitvoeringen als koel/vriescontainers, met naar keuze polystroen of polyurethaan isolatie. Binnenafwerking naar wens in aluminium of polyester. Tevens kan elk gewenst koel-aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.

'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

DIESELMOTOREN

N.V. Machinefabriek „BOLNES“
voorheen J. H. van Cappellen

Postbus 3
Krimpen aan de Lek
Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

N.V. OBSERVATOR

ROTTERDAM — VASTELAND 30 — TELEFOON 11 15 20

FABRIKANTE VAN
NAUTISCHE INSTRUMENTEN
MANOMETERS, THERMOMETERS
PYROMETERS, TACHOMETERS
Agenten voor Zeekaarten en
Nautische boeken

REPARATIES OP KORTE TERMIJN

Scheepswerf & Machinefabriek

v.h. H. J. KOOPMAN N.V.

DORDRECHT — TEL. 1850 - 32866

SCHEEPSBOUW - MACHINEFABRIEK - KETELMAKERIJ

INBOUW EN REVISIE VAN MOTOREN
NIEUWBOUW EN REPARATIE-INRICHTING

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

●
Reparatie en nieuwbouw
●

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

J. Vermaas' Scheepvaart Bedrijf N.V.

Reders en managers van zeeschepen

kleine en grote handelsvaart

CARGADOORS

BEVRACHTINGSAGENTEN

Baan 12
ROTTERDAM

telefoon 116400*
telex 22153 (2 lijnen)

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON” VREELAND A/D VECHT

BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

KASTEEL OUD-WASSENAAR HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen

Aparte film-, toneel-, concertzalen

Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningsweg 37 - Den Haag

Telefoon (05771) - 241

Nu over snelweg E 35 nog gemakkelijker bereikbaar

- Alle kamers met privé badkamer en telefoon
- specialiteiten restaurant
- American bar
- ideaal voor meerdaagse conferenties
- rustig gelegen temidden van bos en heide
- tennisbanen - manege - autoboxen
- zeer grote parkeerterreinen.

Hotel

Noordzee-Boulevard N.V.

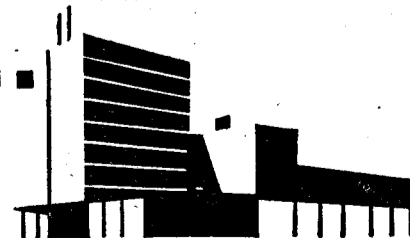

Tel. 01184-2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemond, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

WAAR UW VRIJHEID GERESPECTEERD WORDT...

Rijnhotel: modern, comfortabel hotel in Rotterdam-Centrum. 140 Kamers met bad of douche. Congresaccommodatie voor 20 tot 2000 personen. Ruime ondergrondse parkeergarage direct naast het hotel.

rijnhotel rotterdam

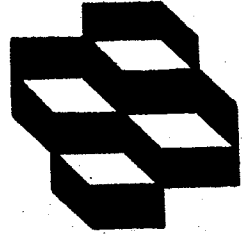
Schouwburgplein 1 Rotterdam
Tel. (010) 132900 - Telex 21640

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

utiliteitsbouw sierbeton-elementen
 systeembouw staalkonstrukties

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

**PIERSON,
 HELDRING &
 PIERSON**

BANKIERS

Amsterdam/'s-Gravenhage/Rotterdam/
 Haarlem/Curaçao

VASTE STENEN IN ALLE SOORTEN

„MOLISOL“ MOLER ISOLATIESTENEN

VUURVASTE ISOLATIESTENEN

ZUURVASTE STENEN

„PRODORITE“ CHEMISCH BESTENDIGE PRODUKTEN

LEVERT

N.V. Gouda Vuurvast

VEREENIGDE VUURVASTE STEENFABRIEKEN

GOUDA — TELEFOON 16744 - (01820)

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:

Bruningweg 21
 Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:

Kipstraat 3d
 Telefoon: 010 - 121288

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
 TELEFOON 25242 - DELFT

**slavenburg's
 bouwbedrijven**

SCHIEDAM - DORDRECHT

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010-332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

vrijheid en democratie

Openbaarheid en openheid

In dit artikel bespreekt A. W. Abspoel het rapport van de commissie-Biesheuvel over de vraagstukken van openbaarheid en openheid in de overheidsvoorlichting.

Ruim twee jaar geleden reeds, in het voorjaar van 1968, kwam de VVD-commissie-Geertsema in haar rapport Kiezer en Gekozone in haar grootst mogelijke meerderheid tot de conclusie dat de openbaarheid van ambtelijke stukken aanzienlijk diende te worden vergroot en dat „een principiële formulering van en recht op informatie tegenover de overheid als grondrecht van de burger” gewenst was. Zij bepleitte als uitwerking van deze gedachte een systematische wettelijke regeling van de vraag, welke overheidsdocumenten openbaar (kunnen) zijn. Ook werd aanbevolen een hernieuwd onderzoek naar de mogelijkheid van de formulering van algemene beginselen ten aanzien van de openbaarheid van adviezen van de z.g. vaste colleges van advies en bijstand, zomede een wijziging van de Archiefwet.

Een resolutie, welke op deze vraagstukken van openbaarheid en informatie betrekking had, werd op ons vervolgcongres van mei 1969 te Leiden aanvaard.

Die voorstellen vormden voor onze partijcommissie slechts een onderdeel van een veel meer omvattend rapport van 135 pagina's, dat heel het brede terrein van de verhouding van kiezer en gekozone behandelde (kiesstelsel, verhouding regering en Staten-Generaal, burgemeestersbenoemingen, communicatie en presentatie, enz.). Volgens haar opdracht had de op initiatief van de regering in september 1968 ingestelde commissie-Biesheuvel zich echter te beperken tot de vraagstukken van openbaarheid en openheid in de overheidsvoorlichting. De commissie-Biesheuvel kon dus dieper op dit vraagstuk ingaan en dat heeft zij in haar onlangs verschenen, niet minder dan 242 pagina's tellende rapport, dan ook inderdaad gedaan.

Het door de Staatsuitgeverij uitstakend verzorgde boekwerk is tegen betaling van f 12,50 (franco per post f 13,50) voor ieder verkrijgbaar. Na de uitvoerige publikaties in de dagbladen behoeft de inhoud van het rapport niet meer systematisch te worden weergegeven.

De grondgedachte, welke vervolgens in haar consequenties is uitgewerkt, is in ieder geval dat de burger een bij de wet gewaarborgd recht op informatie krijgt. In het vervolg zou alles openbaar zijn wat niet uitdrukkelijk geheim dient te blijven. Het door de commissie geformuleerde ontwerp van „wet openbaarheid van bestuur” noemt in artikel 4 slechts uitzonderingen op het openbaarheidsbeginsel. Die afwijkingen gelden voor zover openbaarmaking: 1. de eenheid van de Kroon naar buiten in gevaar zou brengen; 2. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden; 3. de goede betrekkingen van Nederland met vreemde mogendheden zou kunnen schaden; 4. de economische of financiële belangen van de Staat in ernstige mate zou kunnen schaden; 5. de opsporing van strafbare feiten in ernstige mate zou kunnen belemmeren; 6. bij de aanwezigheid betrokken personen of derden onevenredig in hun belangen zou kunnen bevoordelen of schaden.

Iedere minister dient volgens dit ontwerp zorg te dragen voor openbaarmaking (zo nodig en mogelijk met verklaring en toelichting) o.a. van het door hem of onder zijn verantwoordelijkheid gevoerde bestuur zomede bestuursvoornemens, hetzij in afgeronde, hetzij in voorlopige vorm, zodra met het oog op een goede en democratische bestuursvoering opinievorming daaromtrent van belang is. Daarnaast dienen adviezen van niet-ambtelijke adviesinstanties te worden gepubliceerd

zodra deze ontvangen zijn. Ook de adviezen van de Raad van State zouden openbaar moeten worden.

De voorstellen van de commissie-Biesheuvel hebben over het algemeen een goede pers gehad. Wat de pers in de letterlijke zin betreft behoeft dat niet te verwonderen. Journalistiek en openbaarheid zijn nauw verbonden begrippen. Een journalist die aarzelt zover mee te gaan als een adviescommissie voorstelt, lijkt een vrij onnatuurlijk geval. De commissie zelf bestond trouwens voor een belangrijk deel uit leden die direct of indirect bij het publiciteitswezen betrokken zijn of waren.

Toch is er naar ik meen aanleiding ons niet volstrekt conformistisch aan het hier en daar te enthousiaste bezemcomplex van de commissie-Biesheuvel over te geven. De commissie zal dat op grond van haar eigen kritische instelling trouwens moeten kunnen waarderen. Er is bij alle instemming, ongetwijfeld ook in onze kring met veel van wat de commissie-Biesheuvel voorstelt en nader toelicht, m.i. toch aanleiding ons af te vragen of de commissie hier en daar niet te ver is doorgeschoten. Dat geldt met name voor de opvatting van de commissie dat ook interne ambtelijke nota's aan een minister (behoudens de bekende uitzonderingsgronden) openbaar moeten worden gemaakt. En dan nog wel vóór de minister zijn beslissing heeft genomen.

Ambtelijke nota's

Hier past toch wel een zorgvuldige overweging van alle consequenties en bezwaren. De commissie somt trouwens zelf ook een aantal bezwaren op, doch meent ten slotte dat de voordelen overwegen.

Schrijver dezes wordt in zijn twijfel versterkt doordat hij niet de enige is die hier vraagtekens heeft geplaatst. Het krachtigst in zijn verzet in dezen is wel prof. mr. F. Duynstee in zijn Telegraaf-rubriek „Politiek bezien”, die de algemene eis der commissie van openbaarheid der werkzaamheden van het ambtelijke apparaat zelfs als „constitutionele onzin” bestempelt.

In dit verband maakt prof. Duynstee een pikante opmerking, waarop m.i. toch wel een reactie van of namens de commissie mag worden verwacht. De commissie deelt namelijk op pag. 63 van haar rapport bij de bespreking van deze materie enigszins laconiek en zonder verder commentaar mee dat zij zich daarbij „heeft laten voorlichten door de secretarissen-generaal van alle departementen”. Men zou, in de filosofie van de commissie, dan toch mogen verwachten dat (in de bijlagen) deze adviezen bekend zouden zijn gemaakt of in ieder geval de tendens daarvan zou zijn aangegeven. Prof. Duynstee vermeldt namelijk — kennelijk uit eigen wetenschap — dat met één uitzondering al deze adviezen vernietigd en waren voor de opzet van het advies der commissie-Biesheuvel.

Met deze „bijdrage zijnerzijds tot de openbaarheid” licht de schrijver dan zijn verontwaardiging toe over de z.i. ontoelaatbare manier waarop de commissie „een soort revolutie in onze constitutie als een sequel van die constitutie zoekt te presenteren”. De commissie erkent, dat staatsrechtelijk een departement één man is: de minister.

De commissie acht het een paradox, dat het doen en laten van het ambtelijke apparaat, ofschoon (volgens haar) „openbaar bestuur”, in beginsel aan geheimhouding gebonden is. Prof. Duynstee acht het echter juist de staatsrechtelijke kernfout van de com-

missie, dat zij onder „bestuur” verstaat de werkzaamheden van het ambtelijke apparaat, dat onder ministerieel beheer staat. Natuurlijk zijn de ministeriële ambtenaren werkzaam in openbare dienst, doch deze openbare dienst is juridisch het gezag van de minister of, algemener, van de regering. Hun openbare dienst is ministeriële dienst, e.q. regeringsdienst. De openbaarheid van de gediende, niet die van de dienende functie, is beslissend. Niet de dienende functie, maar de gediende functie is aan staatsrechtelijke regels van openbaarheid gebonden en, als de bestaande regels verbetering behoeven: te binden.

Een departementsambtenaar is geen openbare persoon. Hij is geen politieke figuur. Hij draagt geen externe verantwoordelijkheid. Zijn standpunt gaat niemand aan, tenzij zijn minister. Zijn minister is door zijn adviezen op geen wijze gebonden en zijn minister is, ook

(vervolg op pagina 13)

Burgemeester Zoetermeer

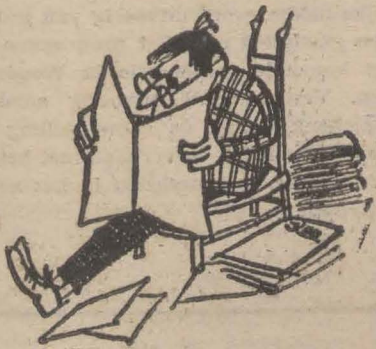

Het ingang van 16 augustus 1970 krijgt de gemeente Zoetermeer een liberale burgemeester.

Onze gelukwensen gaan uit naar de heer J. W. Wegstapel, thans nog burgemeester van Haastrecht, Stolwijk en Vlist, die zonder twijfel een interessante en belangrijke ambtsperiode in het snel groeiende Zoetermeer tegemoet gaat.

Wijziging data vergaderingen

De vervroeging van de Tweede Kamerverkiezingen in 1971 van 20 mei naar 28 april maakt het noodzakelijk ook een verandering aan te brengen in de data van enkele vergaderingen die door het hoofdbestuur in „Vrijheid en Democratie” van 20 juni zijn aangekondigd. De buitengewone algemene vergadering tot vaststelling van het verkiezingsprogramma 1971 wordt gehouden op 6 februari in plaats van op 6 maart. De jaarlijkse algemene vergadering is nu vastgesteld op 26 en 27 maart in plaats van op 23 en 24 april. De overige gepubliceerde data blijven ongewijzigd.

Vakantie

In verband met de zomervakantieperiode zal het nummer van 7 augustus worden overgeslagen. De volgende editie van Vrijheid en Democratie zal gedateerd zijn vrijdag 21 augustus. Daarna verschijnen wij weer elke veertien dagen (4 sept., 18 sept. etc.).

Onderwijscongres

Op 3 oktober a.s. organiseert de VVD in Apeldoorn een onderwijscongres. Bijzonderheden hierover vindt u op pag. 13.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Beeding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Vrouwenorganisaties in Indonesië

Enige tijd geleden kwam er van de zijde van de Indonesische vrouwenorganisatie KOWANI het verzoek om op een of andere wijze contact te hebben en samen te werken met het Nederlandse Vrouwen Comité. Toen uiteindelijk een vorm gevonden werd waarin dit contact het beste tot stand zou kunnen komen, werd besloten, dat enkele dames van het NVC naar Indonesië zouden gaan om met zoveel mogelijk deelnemende organisaties van Kowani de verschillende mogelijkheden te bespreken.

Kowani (Kongres Wanita Indonesia) bestaat nu uit 39 vrouwenorganisaties. Iedere organisatie vaardigt iemand af in het bestuur, dat dus uit 39 leden bestaat, die vrijwel allemaal in Djakarta wonen. Het bestuur vergadert een maal per 3 maanden. Het dagelijks bestuur bestaat uit 9 personen, die ieder verantwoordelijk zijn voor een aparte sectie. Het voorzitterschap van het DB wisselt eens per 4 maanden.

Tot zover lijkt alles op organisatievormen, die ons niet onbekend voorkomen. Maar eenmaal in Indonesië blijkt wel degelijk, dat er grote verschillen zijn. Behalve de vrouwenorganisaties, die wij kennen (confessionele organisaties, huisvrouwen, VVAO) kent men in Indonesië vrouwenorganisaties, waarvan de vrouw automatisch lid is, omdat de man een bepaalde functie bekleedt. Zo kent men er de organisatie van vrouwen wier mannen bij de politie werken, of op één of andere wijze aan de landmacht of luchtmacht of zeemacht verbonden zijn, bij binnenlands of buitenlandse bestuur werken enz.

Mede daardoor is het aantal vrouwen, dat deel uitmaakt van een of andere organisatie erg groot. Het totaal leidental loopt in de miljoenen. De vrouwen zijn niet alleen lid van een vrouwenorganisatie, maar zij vaardigen ook vrouwen af naar het volkscongres voor overleg en naar het huis van afgevaardigden, dat tezamen met de president de wetgevende bevoegdheid heeft. In het volkscongres, zowel als in het huis van afgevaardigden hebben niet alleen de politieke partijen, maar tevens de

functionele groepen zitting (boeren, arbeiders, militairen, jeugd, vrouwen, enz.).

Dat is dus al een heel verschil met onze vrouwenorganisaties, maar er is nog een ander, groter verschil. Werken onze vrouwenorganisaties speciaal in het belang van hun eigen leden, in Indonesië lijken de vrouwenorganisaties meer op organisaties met een sociaal doel — in de brede betekenis van het woord — geleid door vrouwen. Zij richten scholen op, zowel voor kleuters als voor opgroeiende meisjes (nijverheidsscholen). Zij exploiteren een winkel — waaraan een beautyshop verbonden is — waar gebatikte stoffen, babygoed en ander textiel verkocht wordt en waarvan de opbrengst Kowani ten goede komt. Kowani richtte een bejaardentehuis op, beheert bibliotheken, heeft in Bandoeng een eigen bank, stelt beurzen beschikbaar voor meisjes, die willen studeren. Daarnaast zijn ook de afzonderlijke vrouwenorganisaties actief op sociaal gebied. Verschillende hebben kraamklinieken, nijverheidsscholen, vakopleiding voor meisjes.

In Bandoeng staat een polikliniek voor spastische kinderen onder leiding van de gezamenlijke vrouwenorganisaties van Bandoeng en omgeving. Alle grote plaatsen hebben een „Gedung Wanita”, d.w.z. een gebouw met zalen waar cursuswerk voor vrouwen gegeven wordt. (dus men doet aan vorming van de eigen leden maar het andere werk treedt op de voorgrond). Door het verhuren van de zalen wordt de exploitatie van zo'n gebouw mogelijk en levert soms nog winst op.

Het is voor ons bijna onbegrijpelijk hoe vrouwen dit alles kunnen doen naast de zorg voor hun gezin en het beroep, dat zij veelal uitoefenen. Hun werk op maatschappelijk gebied dwingt bewondering af, maar dit alles wekt te meer onze verbazing als wij weten, dat al dit werk niet of bijna niet gesubsidieerd wordt. B.v. een instelling, die de zorg op zich genomen heeft voor vondelingen ontvangt 20 Rps (1 Rp. is 3,6 cent) per kind per dag subsidie, dat is voldoende om 2 bananen te kopen. Voor het personeel is er geen subsidie. Men heeft 8 kg rijst (65 Rps. per kg) per dag nodig, terwijl er nog voor 800 Rps. per dag aan bijgerechten nodig zijn.

Telkens treft men kleine groepen vrouwen aan, vaak bestuursleden van organisaties, die de verantwoording op zich nemen van scholen en inrichtingen, maar die tevens zorg moeten dragen, dat daar iedereen te eten heeft en dat er de lonen worden uitbetaald.

Men staat verstomd over de vindingrijkheid van de vrouw in Indonesië. Om aan geld te komen organiseert zij modeshows, bakt zij koekjes, fokt zij kippen, kortom zij staat voor niets of voor alles, zoals men het maar bekijken wil.

Als wij zo het werk van de vrouwenorganisaties in Indonesië bezien, begripen wij ook waarom zij meer willen weten over kinderverzorging, kadertraining, lichamelijke en geestelijke volksgezondheid, veranderingen bij het onderwijs, opvoedingsproblematiek, kindbescherming enz.; en dat er een enorme behoefte bestaat aan financiële middelen om al het werk uit te voeren en uit te breiden. Maar wij willen niet, dat er eenrichtingverkeer ontstaat tussen NVC en Kowani.

Weliswaar kunnen wij zorg dragen voor lectuur op de verschillende gebieden, te meer omdat er een grote groep vrouwen Nederlands leest en spreekt, maar van haar kunnen wij leren hoe vrouwen inspelen op de nood, die er ligt (en is die er bij ons niet, al ligt die misschien meer in het immateriële vlak?).

Van haar kunnen wij leren wat toewijding en uithoudingsvermogen vermag, waar werkelijke liefde toe in staat is.

Nadenkend over hetgeen de vrouwen in Indonesië tot stand brengen zou het er wel eens toe kunnen leiden, dat onze organisaties opnieuw hun werkzaamheden en hun doelstellingen gaan herzien.

M. Stollman, lid van de NVC-delegatie naar Indonesië.

Abortusvraagstuk

Door omstandigheden is de datum van de conferentie over het abortusvraagstuk gewijzigd. Deze zal nu plaatsvinden op 9 oktober 1970 in Hotel Noord-Brabant te Utrecht. Nadere bijzonderheden over sprekers enz, zullen nog worden bekend gemaakt in deze rubriek.

ALLE VERZEKERINGEN

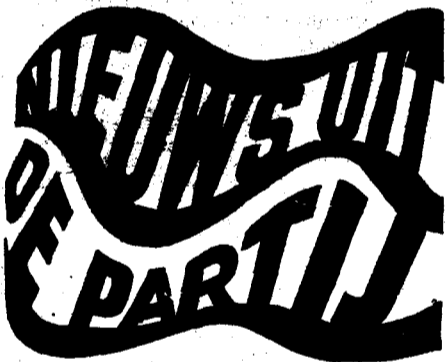
HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

arweg 5 wassenaar tel. 01751-5675

● Na Renswoude, Houten en IJsselstein is er een vierde VVD-afdeling tot de kamercentrale Utrecht toegetreden. Dat is te danken aan de grenswijziging tussen Zuid-Holland en Utrecht die OUDEWATER tot een Utrechts stadje heeft gemaakt. Oudewater bezit al geruime tijd een actieve VVD-afdeling.

● De afdeling NUNSPEET heeft een nieuw bestuur. Voorzitter is de heer mr. J. W. Demmers, vice-voorzitter de heer H. J. Beek, secretaris de heer E. van de Putte, penningmeester de heer J. A. Becker en adjunct-secretaris de heer C. Rietveld. De heren Van de Putte en Demmers vormen tevens tezamen met de heer M. R. van de Tol de propagandacommissie. De commissie gaat op korte termijn een actieve ledenwervingspolitiek voeren.

● Het nieuwe bestuur van de afdeling AMSTELVEEN ziet er als volgt uit: voorzitter J. D. Luder, secretaris ir. W. Jensema, penningmeester J. F. Eger, leden mevrouw J. U. van Eeghen—Sirtema van Grovestins, mevrouw M. L. van Houtrijve—Luxwolda, W. Erdmann en K. M. Slotboom.

● De tekst van de lezing die mr. J. Drijber op 11 april tijdens de dag voor de kandidaat-raadsleden in het Haagse Congrescentrum heeft gehouden, is thans verkrijgbaar. Leden van de vereniging van staten- en raadsleden kunnen hem gratis op het secretariaat verkrijgen. Niet-leden kunnen f 1,50 storten op girorekening 1687886 ten name van de penningmeester van de vereniging van staten- en raadsleden in De Haag. De titel van de lezing is „De financiën van de gemeente”.

● In HOORN is op 16 juni op 53-jarige leeftijd overleden de heer Jan Drenth. De heer Drenth is vele jaren lid geweest van de plaatselijke VVD-afdeling, waarvoor hij sinds 1966 in het bestuur zat. Men heeft hem daar leren kennen als iemand die de plaatselijke problemen op juiste waarde wist te schatten. Zijn weloverwogen mening is de afdeling steeds van grote waarde geweest.

● Na een langdurige ziekte is op slechts 41-jarige leeftijd overleden de heer A. D. J. van Aalderen, sinds enkele jaren lid van het bestuur van de kamercentrale UTRECHT en tevens secretaris van de afdeling MAARN. In beide functies heeft hij zich doen kennen als een overtuigd en geestdriftig VVD-er en ook als een karaktervol vriend, aan wie allen uit zijn kring een uitstekende herinnering bewaren.

Groep Nederland Liberale Internationale vergadert

De groep Nederland van de Liberale Internationale houdt op woensdag 19 augustus om 20.00 uur een vergadering in Pulchri Studio aan het Lange Voorhout in Den Haag. Er zal gesproken worden over het komende congres van de Liberale Internationale, dat van 25-28 september in Rome gehouden zal worden, waarbij in het bijzonder de massamedia en de samenstelling van de Nederlandse delegatie aan de oude komen.

Jaarvergadering van Staten- en raadsleden

De Vereniging van Staten- en Raadsleden van onze partij houdt op 13 november haar jaarvergadering in het conferentieoord Woudschoten. Daarop aansluitend volgt op 13 en 14 november een conferentie, waarop verschillende problemen over de provincies en de gemeenten aan de orde zullen komen.

Het Bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden kwam op woensdag 24 juni te Amersfoort onder voorzitterschap van de heer D. W. Dettmeijer in vergadering bijeen.

Naast een groot aantal huishoudelijke zaken, werd uitvoerig van gedachten gewisseld over het programma van de komende conferentie in Woudschoten. Verder werd uitvoerig aandacht geschonken aan de samenstelling van het bestuur. Dit in verband met het feit dat enkele bestuursleden in het najaar aftreden.

vrijheid en
democratie

De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Witte Withstraat 73 (postbus 824) te Rotterdam. Telefoon: 010 - 111000.

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

secretariaat
tweede kamer fractie

Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telefoon: (070)-614911.

COPIJN
GROENEGAN

*
REEDS MEER DAN
TWEDE EEUWEN
EEN BEGRIP VOOR

boomkwekerij-
produkten

EN

tuinarchitectuur

*
TELEFOON 03461 - 12 07

Europees liberalisme

Samenvatting van de rede van dr. C. Berkhouwer, uitgesproken op 12 juni 1970 te Amsterdam

„Spreken en denken over het Europa van morgen kan niet anders dan tegen de achtergrond van Europa's plaats in de wereldpolitieke constellatie,” aldus dr. C. Berkhouwer in zijn rede „Liberaal in het Europa van morgen,” uitgesproken op 12 juni j.l. voor een partijvergadering in Amsterdam. „Het is een van de fascinerende facetten van ons huidig tijdvak dat wereldpolitiek voor het eerst in de geschiedenis van de mensheid wereldpolitiek is geworden in de letterlijke zin van het woord. Wat gebeurt in Moskou, Peking of Washington raakt ons allen en kan alle mensen ter wereld treffen, tot aan het naakte bestaan. We beschikken immers over een mondiaal vernietigingsvermogen dat ettelijke malen zo sterk is als de gezamenlijke mensheid.” Dr. Berkhouwer constateert dat wij kijkend naar de toekomst voor het dilemma staan om samen onder te gaan of samen te overleven. Het zijn de Amerikanen en de Russen die daarover in Wenen praten. De Europeanen komen daar nauwelijks aan te pas. „Als gevolg van twee Europese burgeroorlogen die wij binnen een halve eeuw met elkaar uitvochten, wordt de wereldgeschiedenis door anderen uitgemaakt... Wij betalen een zware tol voor de omhelzing der Europese nationalisten.”

„Weten wij de atoomenergie vreedzaam te overmeesteren dan worden wij in het „technoelectronische” overgangstijdperk waarin wij leven geconfronteerd met nog een aantal explosies. Ik noem die van de wereldbevolking, vrije tijd en de wereldgolfstroom van de informatie... Mogen wij psychologen werkzaam aan de Universiteit van Californië geloven dan zullen na verloop van een tiental jaren onze geestelijke vermogens kunstmatig beïnvloed kunnen worden. Het is geen wonder dat in het aanzicht van dit soort wereldopscuddende zaken bepaalde dogmata wankelen en het kerkelijk leergezag van de wereldkerk van Rome een crisis doormaakt. Men denke aan de pil en het celibaat. Evenwijdig daarmee loopt de gezagscrisis waaraan het totalitaire, extreem socialistische Sowjetbewind bloot staat tegenover de liberaliseringsbewegingen die de kop opsteken.”

In het Europa van vandaag zijn drie politieke stroombeddingen te onderscheiden. „Die waarin een verouderd socialistische geloof (nieuw links is gelijk oeroud rood) stroomt, de andere die van de politiek op de grondslag der christelijke geloofsleer uitgaat en dan onze liberale idee. Deze gaat uit van de individuele mens. Niet als maat van alle dingen, maar als het wezen waarvan alles uitgaat en alles op aankomt.”

Minderheden

Dr. Berkhouwer kritiseert de minderheden die hun gebrek aan burgerzin verbergen onder politiek vertoon, nl. door te weigeren deel te nemen aan onze samenleving zolang deze niet diepgaand door een revolutie wordt veranderd. Hij waarschuwt voor misbruik van de publiciteitsmedia speciaal de televisie, die nuttig kan zijn als het gaat om verbreiding van kennis en cultuur. „Het zou een goed ding zijn als

de Eurovisie meer zou gaan bieden dan uitzendingen van voetbalwedstrijden om de Europacup en songfestivals. Zou men zich er niet eens toe moeten zetten om met de televisie de blik van de burger over Europa wat te verruimen en hem Europa dichterbij huis te brengen? Niet om een Europees massamens te creëren, maar om alle mensen die ons continent bewonen in staat te stellen om samen (op) te groeien in verscheidenheid en te profiteren van onze verschillen. Wat wij willen is niet een gecollectiveerde en gemassificeerde Europese supernatie, maar een federatieve volkerengemeenschap.”

„Een der wezenkenmerken van liberale politiek is, het voortdurend waarderen en herwaarderen van wat de ontwikkeling der menselijke samenleving ons biedt. Een liberaal zal nooit klakkeloos mogen zijn... Wat het verleden ons biedt moeten wij niet afwijzen omdat het verleden tijd is, tradities kunnen waardevol zijn, evenmin het nieuwe zonder meer omhelzen alleen omdat het nieuw is... Materialisme, hetzij historisch, hetzij anderszins wijzen wij af. Bij alles waarvoor wij staan gaat het erom de kracht van de geest over de stof te doen zegevieren.”

Solidariteit

Om een zo groot mogelijke ruimte te bieden aan onze persoonlijke vrijheid is solidariteit onmisbaar. „Daar zijn de problemen van onze gemotoriseerde verplaatsing en het vraagstuk bij uitstek van de dag... te weten de milieuhygiëne... Denkt u dat wij in ons land en in West-Europa tot in het oneindige door zullen kunnen gaan met het rijden van auto's? Weest u niet bang om uw vrijheid. Zou om zo goed mogelijk ontwikkeld gemeenschappelijk vervoer (voorzichtig met opheffen van zgn. onrendabele lijnen!) u niet veel vrijer kunnen maken? In ieder geval vrij van nerveuze storingen in files, levensgevaar op volle snelwegen, parkeerzorgen, opstoppingen in het spitsuur en gaat u maar door. Ducht u geen dwang van mij, ik denk slechts eraan om ons vrij te maken van alles en nog wat en zulks door iets gezamenlijk te doen in plaats van ieder voorzich. Iets samen doen kan meer vruchten afwerpen dan alleen doortobben tegen de stroom in. Men denke aan de fusiegolf als vergelijkend voorbeeld in het economische leven.”

„Wat betreft de milieuhygiëne is er het tot gemeengoed geworden misverstand dat het „de” industrie zou zijn die de grote schuldlige zou zijn. In werkelijkheid begint milieuhygiëne in de grootsteen, in de keuken en de kachel in de huiskamer en eindigt zij in de kosmos. Daarom is zij alleen maar te dienen door solidariteit van eenvoudig buur tot buur, land tot land en continent tot continent... Daarbij komt dan voor onze industrie een belang van leven en dood, nl. dat er Europese normen komen opdat niet de concurrentiemogelijkheden worden vervalst, als de industrie in Amsterdam en Rotterdam onder zwaardere normen zou worden gesteld dan die rond Antwerpen en Hamburg... Welzijn is niet belangrijker dan welvaart. Het gaat om het bereiken van een synthese. „Afwijzing

van industrie is zinloos. Wij hebben deze noodnodig om de straks 20 miljoen monden te voeden en de miljoenen nieuwe handen werk te bieden...”

Europa

„Ik kom zo, als vanzelf, tot het zo bitter nodige Europese beleid voor handel en industrie. Weliswaar zijn de interne tolmuren geslecht maar er zijn nog talloze andere, zichtbare en onzichtbare, belemmeringen die we zeer zeker als liberalen, zullen moeten slechten.

Vandaar mijn vreugde over het Memorandum ter zake een gemeenschappelijk Europees industriebeleid van de hand van onze Italiaanse politieke geestverwant de heer Colonna di Paliano. Het doet goed te lezen dat het privéinitiatief en de concurrentie als de eerste en de onoverwinnbare factoren voor expansie beschouwd worden.” Wij staan in Europa voor de opgave het hoofd te bieden aan een concurrentie van de giganten uit Amerika en Japan... Menig Europees bedrijf (heeft) niet de omvang om het hoofd te kunnen bieden aan concurrentie van buiten de gemeenschappelijke markt. Tot dusverre is deze nog te veel een gemeenschappelijke markt van producten in plaats van ondernemingen en producenten. Vandaar de noodzaak, voorlopig zeker, tot fusies over de landsgrenzen.” Voor de controle op de economische macht die door managers en eurocraten wordt uitgeoefend is het belangrijk dat een direct gekozen Europees parlement meer zeggenschap krijgt op het stuk van wetgeving die geldt voor de EEG.

Dr. Berkhouwer wijst in verband met de concurrentiepositie van ons land op de wanverhouding in Europees verband tussen de opbrengstpercentages van directe en indirecte belastingen en de belastingdruk op de werkende gehuwde vrouw in ons land. Hij acht het wenselijk dat de vrouw evenals in Duitsland zelfstandig wordt aangeslagen, mede als consequentie van de in 1957 aan de vrouw toegekende handelingsbekwaamheid.

„Waar het (bij een liberale politiek) in Europa in eerste en laatste instantie om zal gaan, althans voor ons om zal moeten aan is, om een zo groot mogelijk aantal Europeanen zich zo vrij mogelijk te laten bewegen over een zo groot mogelijk gebied van Europa, met hun goederen en diensten. De vier vrijheden, vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal in een sociale markteconomie, vormen de grondslag van een modern Europees liberalisme. In het licht van de uitbreiding der bestaande gemeenschappen (hoe nodig die grotere Westeuropese cohesie tegenover de dreigingen uit het Oosten!) zal het één onzer eerste taken zijn om aan dat liberalisme partijpolitiek relif te geven in het kader van de Europese volksvertegenwoordiging, welke thans nog in onvoltooid vorm functioneert u de vorm van het Europese Parlement. Het is in dit teken dat ik mijn getuigenis hier aan u heb afgelegd. Dit te hebben mogen doen in de u en mijn dierbare stad Amsterdam, al een „Eurocity” sinds het Europa van keizer Karel V, was mij een bijzonder voorrecht”.

Congres buitenlandse politiek in Amsterdam

De afdeling Amsterdam van de VVD organiseert op 10 oktober een congres over buitenlandse politiek met a hoofdthema de oost-west verhoudingen. Op dit congres dat in „Krasnapolsky” wordt gehouden en dat van 10.00 tot omstreeks 17.00 zal duren, spreken dr. R. Dahrendorf, lid van de EEG-commissie voor de Duitse bondsrepubliek, mr. drs. C. Berkhouwer, lid van de VVD fractie in de Tweede Kamer en fractievoorzitter van de liberalen in het Europese parlement en mr. J. L. Heldring, hoofdredacteur van de Nieuwe Rotterdamse Courant. De heer H. J. de Kost, staatssecretaris van buitenlandse zaken zal als voorzitter van het congres treden. Het congres is voor alle leden toegankelijk. Leden uit andere afdelingen het willen bijwonen, worden verzocht zich op te geven bij het secretariaat de afdeling Amsterdam, Vondelstraat 60, tel. 020 - 12.89.14.

Bedroevend

Het is met de Europese integratie helaas nog steeds droevig gesteld. Alle verdoezelende optimistische commentaren ten spijt moet worden geconstateerd dat de jongste Benelux-ministerconferentie is mislukt, omdat men op het belangrijkste punt, namelijk de harmonisatie van de accijnzen, geen overeenstemming heeft bereikt, met het gevolg dat de controles aan de binnengrenzen van de Benelux niet, zoals werd toegezegd, per 1 november van dit jaar zullen vervallen.

Terecht ziet ons Tweede-Kamerlid mr. Berkhouwer in de nog steeds aan de binnengrenzen van de EEG in functie zijnde douaniers een tegenstrijdige toestand, aangezien sinds 1 juli 1968 de EEG volledig douanegebied is geworden. Even terecht heeft onze geestverwant in schriftelijke vragen aan de ministers van financiën en van buitenlandse zaken geïnformeerd wanneer die tegenstrijdigheid opgeheven zal zijn en heeft hij bepleit, althans de controle op de zgn. groene kaart af te schaffen aan de grenzen tussen die landen die alle de verplichte WA-verzekering kennen. Dit zou volgens hem zeker in de Benelux kunnen worden toegepast op auto's afkomstig uit één van de drie landen die toch alle de verplichte WA-verzekering kennen.

Men vraagt zich ten slotte af wat met name de Benelux nog voorstelt als voorportaal van de EEG nu België kennelijk uit electorale overwegingen (de komende gemeenteraadsverkiezingen) het been stijf houdt uit vrees binnen Beneluxverband maatregelen te moeten aanvaarden die in het eigen land mogelijk als impopulair kunnen worden aangemerkt.

G. STEMPPER

BILTHOVEN Hasebroeklaan

Vr.st. villa met tuin, garage, schuur. Ind.: woon-eetkamer, serre, keuken, bijkeuken, hobbyruimte; 1e verd.: 4 slaapkamers, toilet, douche, zolder. Te aanvaarden sept. Vraagprijs f 85.000.—.

HUIS TER HEIDE van Ostadelaan

Vrijst. landhuis met-grote tuin, garage, c.v.-olie. Ind.: woonkamer, eetkamer, eetkeuken, bijkeuken, toilet; 1e verd.: 4 slaapkamers, badkamer. Zolder met kamer. Prima staat van onderhoud. Direct te aanv. Vraagpr. f 240.000.- v.o.n. Bemiddeling door makelaarskantoor in onroerende goederen (Lid N.B.M.)

J. F. BURGERSDIJK

BILTHOVEN - RUBENSLAAN 36 - TELEFOON 030—78 76 11*

• Het secretariaat van de Haagse VVD-afdeling is gevestigd: Leuvensestraat 20, Scheveningen, telefoon 070-554440.

Haagse wethouders

De openbare discussie over de verdeling van de portefeuilles van het nieuwe college van b. en w. heeft het voordeel, dat het publiek, voorzover geïnteresseerd, nu duidelijk leert dat het bedrijven van politiek niet altijd een fraaie zaak is. In het begin leek het er in Den Haag op dat er alleen maar verschil van mening was over het aantal portefeuilles. De VVD en D'66 bleken er weinig of niets voor te voelen het aantal tot zeven uit te breiden. Bij een sterk afnemende bevolking lijkt daarvoor inderdaad weinig reden. Bovendien: ook Den Haag moet op de centen passen en één wethouder meer komt de gemeente op een uitgave van f 200.000 te staan. Niet dat een Haagse wethouder zoveel verdient, maar elke wethouder heeft nu eenmaal een eigen bureau met ambtenaren, een auto (met chauffeur) en wat dies meer zij. Bovendien, in de afgelopen jaren is bepaald niet gebleken dat het zittende zesttal overwerkt is geraakt, al kan niet worden ontkend, dat sommige portefeuilles extra zwaar waren en andere minder. Bij een betere taakverdeling (maar daarin schuilt ook politiek) zou er nauwelijks verschil van „gewicht" in de portefeuilles behoeven te bestaan.

Over de zevende wethouder kon men het in de eerste openbare beraadslaging niet eens worden en toen besloot het gezelschap tot een nogal vreemde handeling. Men wist dat burgemeester mr. Marijnen — overigens indertijd op verzoek van mej. mr. Ten Broecke-Hoekstra — een rapport in zijn bureau had liggen over hetgeen hij zag als een goede verdeling van de wethouderstaken. Het lijkt nauwelijks twijfel of mr. Marijnen heeft, alvorens dit rapport samen te stellen, daarover overleg met zijn wethouders gepleegd.

Verrassend — althans voor de buitenwereld — weert teruggekaatst. Zoek het zelf maar uit, lijkt mr. Marijnen te hebben geredeneerd, al schijnt zijn voorkeur inderdaad wel naar een zevende wethouder uit te gaan. In elk geval heeft de meerderheid van de nieuwe raad zich in het tweede openbare beraad voor een zevende wethouder uitgesproken. Weliswaar bleven VVD en D'66 aan zes wethouders vasthouden, maar men zag wel in dat men zich niet afzijdig zou kunnen blijven houden, mocht inderdaad uiteindelijk tot een zevende wethouder worden besloten. Deze ogenschijnlijk tegenstrijdige houding is natuurlijk niet anders, dan een kwestie van praktische politiek.

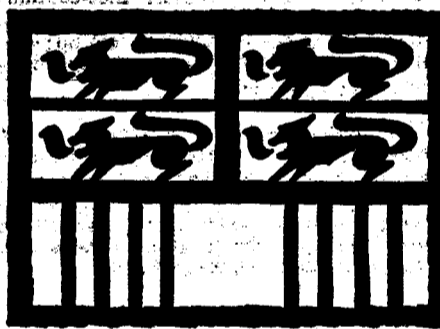
De rest van de discussie spitste zich daarna dan ook toe op een verdeling van de taken over zeven portefeuilles. En daarmee begon tevens een bijzonder kwalijk politiek spel. De PvdA had er van het begin af aan geen twijfel over laten bestaan, dat zij voor een zevende wethouder was en dat zij in dat geval op drie PvdA-wethouders aanspraak wenste te maken. Dat was in zeker opzicht een vrij redelijke eis. De PvdA-fractie bezet veertien zetels in de nieuwe raad en op de tweede plaats komt de VVD met tien zetels. Beide fracties krijgen er in de nieuwe raad twee zetels bij. In dit licht was het haalbaar ook voor de PvdA niet een geheel onredelijke eis van de VVD om een tweede wethouderszetel te claimen. Te meer lag dit voor de hand, omdat de prot. chr. groep er in de oude raad met acht zetels, twee heeft, maar in de nieuwe — was dat de burgemeester met twee schema's voor de dag kwam. Daarmee heeft hij de bal, die de fractie-vertegenwoordigers hem hadden toe-

we raad het met één zetel minder moet doen. Met een verschil in het voordeel van de VVD van drie zetels, was en is het logisch, dat de VVD straks twee zetels in het college krijgt, ook als dat uiteindelijk maar uit zes wethouders zou bestaan.

Het leek er op een gegeven moment op, dat de verdeling dus zou worden: drie PvdA, twee VVD, KVP en prot. chr. elk één. Maar toen kwam er uit de mouw van de KVP-er Du Chatinier (bij afwezigheid van fractieleider mr. Borghols) een heel lelijke aap. Hij dacht er niet aan de VVD twee zetels toe te kennen; het moesten er drie uit de groep van KVP en prot. christelijken blijven! En daarvoor had hij een zeer listige redenering. Kijk, zei hij, de KVP en de prot. chr. groeperingen zijn de gemeenteraadsverkiezingen weliswaar gescheiden ingegaan, maar ze stoelden op één gezamenlijk gemeenteprogram. Tegenwoordig hebben ze evenals de PvdA veertien zetels en dus: drie zetels, net als de PvdA. Dat het tweetal samen twee zetels verloren en van zestien op veertien is gekomen, speelde voor de heer Du Chatinier geen enkele rol en nog minder dat de VVD er twee had gewonnen.

Het was natuurlijk een redenering die wel bijzonder gewrongen was en de heer Reesink (prot. chr.) scheen eerder verrast dan blij met deze oplossing van zijn coalitie-genoot. De heer Reesink zei dan ook niet onmiddellijk „ja", maar wilde beraad in zijn fractie. De heer Nuy (pvdA), die het openbare beraad uitstekend leidde, toonde zich ook nogal verrast door de „oplossing" van de KVP en hield eveneens een slag om de arm. Voor de VVD kwam het denkbeeld van de heer Du Chatinier als een donderslag bij heldere hemel. Aan een dergelijke manoeuvre van de kant van de KVP had men geen ogenblik gedacht.

Wat er nu uit de bus zal komen, valt op het moment waarop wij dit schrijven nog niet te zeggen. Hoe onaangenaam het ook is om het te moeten constateren: de sleutel ligt nu bij de PvdA. Speelt zij de kwalijke rol van de KVP en de prot. christelijken mee of zal zij de winst, die de VVD bij de gemeenteraadsverkiezingen behaalde, honoreren? Binnenkort zullen we het weten.

• Secretariaat van de VVD-afdeling Rotterdam: Avenue Concordia 83, telefoon 010 - 133995.

Visie op de Delta

EEN commissie, in het leven geroepen door de districtscentrale Rijnmond en de afdeling Rotterdam van de VVD, heeft een rapport opgesteld over de toekomst van de Delta. In dat rapport, dat kan worden gezien als een liberale visie op een ontwikkeling, heeft de commissie haar voorkeur uitgesproken voor de instelling bij de wet van een gewest Zuidwest-Nederland dat de gehele Delta zou moeten omvatten. Het stuk is inmiddels ter kennisgeving aangeboden aan de minister en de staatssecretaris van binnenlandse zaken, zomede aan een groot aantal politieke instellingen en personen op landelijk, regionaal en plaatselijk niveau.

In haar studie heeft de commissie tot uitdrukking gebracht dat naar liberale opvatting het welzijn van de burger centraal behoort te staan bij de toekomstige ontwikkeling van het Deltagebied. Het streven moet gericht zijn op voldoende en gevarieerde werkgelegenheid, goed wonen, een breed scala van onderwijsmogelijkheden, goede verkeers-, water- en energievoorzieningen,

ruime recreatiemogelijkheden en goede milieu-omstandigheden.

Daar wordt dan wel aan toegevoegd dat de meest begerenswaardige welzijnsituatie een positieve relatie met een voortgaande evenwichtige en gezonde economische ontwikkeling moet hebben. Door middel van een doelmatig regionaal investerings- en arbeidsmarktbeleid kan in liberale ogen de geografische ligging van het gebied zo optimaal mogelijk worden uitgebuit, met name door de aanwezigheid van de havens.

In het rapport worden drie havenfuncties duidelijk onderscheiden, te weten de transportfunctie, de handelsfunctie en de industriële functie.

Ten aanzien van de transportfunctie wordt nader opgemerkt dat de grootste schepen in het gebied van de Nieuwe Waterweg terecht moeten kunnen. De andere havens in de Delta — met name die langs de Westerschelde — dienen geschikt te worden gemaakt voor de ontvangst van middelgrote schepen. De handelsfunctie zal onder meer gestalte kunnen krijgen door de stichting van

een wereldhandelscentrum in Rotterdam dat een stimulant zal zijn voor een verdere veelzijdige ontwikkeling van de Delta.

Bij wijze van toelichting op de industriële functie wordt gezegd dat een verdere ontplooiing daarvan in belangrijke mate bepalend is voor de welvaart van het Deltagebied en, in wijdere zin, van het gehele land. De vestiging van basisindustrieën heeft namelijk een gunstige invloed op de bedrijvigheid van toeleveringsbedrijven hier en elders.

Bevordering van deze drie functies acht de commissie dringend gewenst om een eventuele stagnatie van de economie op langere termijn te voorkomen. Zij sluit daarbij echter geenszins de ogen voor de mogelijkheid dat schadelijke nevenverschijnselen de ontwikkeling zullen begeleiden. Daarom dringt de commissie er met klem op aan het milieubedrijf te bestrijden en te niet te doen door het stellen van stringente eisen aan de industrie en door het opleggen van kostendekkende heffingen aan degenen die het milieu schade berokkenen.

De commissie is ervan overtuigd dat een aantal van de gewenste maatregelen niet meer uitsluitend op plaatselijk niveau kunnen worden getroffen. Zij is derhalve van mening dat op nationaal niveau een ruimtelijk beleid in grote lijnen moet worden ontworpen. Dit beleid moet zijn toegespitst op de ontwikkeling van haven en industrie. Op regionaal niveau zouden terzake van de sociaal-economische gevolgen van het nationale beleid maatregelen getroffen moeten worden.

Het gewest Zuidwest-Nederland dat de commissie voor ogen staat en dat gelijkenis vertoont met de bestuurlijke structuur die de heer Sidney J. van den Bergh wel eens voor Zuidwest-Nederland heeft gepropageerd, zou gelijk moeten krijgen op het punt van havenbeleid en havenbeheer. Voor het geval de verwezenlijking van deze gewestelijke constructie te lang op zich zou laten wachten, zou het volgens de commissie aanbeveling verdienen de streekplanbevoegdheid voor het Deltagebied — voor zover deze bevoegdheid berust bij de desbetreffende provincies en Rijnmond — op te dragen aan één openbaar lichaam waarvan de raad rechtstreeks moet worden gekozen.

Dit lichaam, aldus het rapport, zou zich moeten laten adviseren door alle bij dit gebied betrokken belanghebbenden, zoals publiekrechtelijke organen en het bedrijfsleven. De uitvoering van de werkzaamheden ware zoveel mogelijk over te laten aan de gemeenten en de havenschappen.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

nder de loep

door A. W. Abspoel

● Verwerpelijke dwangmethoden

De Tweede-Kamerleden Kleisterlee (kvp) en Voogd (pvda) stellen, naar onlangs werd gemeld, hun verdere lidmaatschap van de Raad voor de Jeugdvorming afhankelijk van de openbaarheid van dat college. Zij hebben dat geschreven aan de Nederlandse Jeugd-gemeenschap (NJG), welke reeds geruime tijd openbaarheid van de vergaderingen van deze raad bepleit. De Kamerleden deelden mede, dat vanuit de Raad voor de Jeugdvorming een brief aan minister Klompé wordt gezonden waarin de minister wordt gevraagd akkoord te gaan met openbaarheid in beginsel van alle vergaderingen en met bevoegdheid van de raad om zelf bij meederheidsbesluit rapporten te publiceren. Ook vragen zij minister Klompé uit te spreken dat zij alle rapporten zal publiceren, zodra de meerderheid van de raad daarom vraagt. En van een positief antwoord van minister Klompé stellen beide Kamerleden hun verdere lidmaatschap van de raad afhankelijk.

Wat verlangd wordt kan in vele opzichten wellicht nuttig en aanbevelenswaardig zijn. Maar de methode die deze Kamerleden toepassen om dit te bereiken is m.i. verwerpelijk. Op zichzelf beschouwd is dit nog een vrij onschuldig geval. Maar het is een onderdeel van een hele keten van — dikwijls minder onschuldige — gevallen, die soms chantage, in andere gevallen sabotage, heel dicht benaderen.

Zo weigeren sedert het bestaan van de op volstrekt legale en democratische wijze tot stand gekomen Loonwet de heren Kloos en Mertens in de Ser aan besprekingen deel te nemen, die op de loonvorming betrekking hebben. Eerstdaags gaan misschien leden van de Ser die er voorstander van zijn dat ook alle Ser-vergaderingen openbaar zijn, hun verdere lidmaatschap van dit lichaam van deze eis afhankelijk stellen. Wanneer dan andere leden, die op hun inziens goede gronden menen dat er bepaalde gevallen zijn waarin het van belang is het overleg niet in het openbaar te voeren, op hun beurt hun lidmaatschap van de aanvaarding van hun inzicht afhankelijk maken, is daarmee het voortbestaan van dergelijke (advies)organen onmogelijk geworden.

De methode om te trachten door bedreiging te forceren wat langs legale en parlementair-democratische weg op dit ogenblik (nog) niet te bereiken is, wordt in stijgende mate toegepast. Activistische studenten, die niet of op onvoldoende wijze hun zin krijgen, verstoren de orde op de universiteiten. Demonstranten voor en tegen alle mogelijke en onmogelijke zaken maken van het recht van demonstratie ten onrechte een recht van straatreureur.

Nergens is de „escalatie“ zo gevaarlijk als wanneer het gaat om het loswrikken van de regels van een democratische samenleving. Het is de eerste plicht van de overheid in een democratische staat om daartegen te waken en waar nodig doeltreffend op te treden.

● Ontmoedigde D'66-ers

Een werkgroep van Utrechtse studenten, die met behulp van een computer een vergelijkende studie heeft afgesloten van de partijprogramma's van D'66, de VVD en de PSP, is tot de conclusie gekomen dat D'66 een „opgepoetste VVD“ is.

D'66ers zijn volgens deze werkgroep jonge Europeanen met lelijke eendjes en autohandschoenen, die in hun goed-

zittende kostuums van de Groninger stijlgroep wel eens even kundig en praktisch orde op zaken zullen stellen in onze op drift geraakte maatschappij. Hun politiek alternatief is hun managerachtige efficiency, die ze aan de man brengen door middel van (met de hulp van reclame-technici ingestudeerde) zinsneden, waarin „doelmatig“ „toekomst“, en „visie“ voor het opscheppen liggen.

De Utrechtse werkgroep acht het niet uitgesloten dat de zo geroemde pragmatische aanpak een volksmisleidende rol heeft gespeeld. Het meestemmen met de bestaande (socialistische) oppositie geeft D'66 een progressieve glans, welke op geen enkele wijze door het partijprogramma wordt waar gemaakt.

Het pragmatische van D'66 blijkt volgens deze studenten in vele gevallen een uitvlucht om over conflictueuse, doch politiekfundamentele zaken geen uitspraak te doen. Men wil eenvoudig de bestaande maatschappij wel efficiënter georganiseerd zien; dat is waar.

Essentieel voor het programma is echter, dat het niet tornt aan de bestaande maatschappelijke orde. De werkgroep is ten slotte van oordeel dat het de politieke duidelijkheid zou bevorderen wanneer D'66 zichzelf opheft. Als de tegenwoordige D'66ers hun reclame-technieken gingen botvieren op de VVD, zodat deze een wat modieuzer aanzien kreeg, zouden veel D'66ers van dit moment zich snel thuisvoelen.

Het is een prikkelend verhaal, dat ten opzichte van D'66 ook wel enige juiste opmerkingen bevat, maar dat in zijn woordkeus en zijn denigrerende toon weinig wetenschappelijk aandoet. Dat D'66 zich beter kan opheffen nu het duidelijk zijn doelstelling: alle andere politieke partijen te doen „ontploffen“ en zelf de dominerende, „pragmatische“ stroming in ons volk te worden niet heeft kunnen bereiken, is na de laatste twee verkiezingen van alle kanten reeds betoogd.

De Nieuwe Rotterdamse Courant is het met dit laatste niet eens. Wanneer de „relance“ van D'66, waar mr. Van Mierlo over spreekt, niet lukt, zal er, zo meent de NRC, vreugde zijn bij de „gevestigde partijen“, maar die vreugde is dan kortzichtig. Want daartegenover zal dan waarschijnlijk het feit staan dat „een niet onaanzienlijke groep intelligente en tot geestdrift bekwame mensen zich ontmoedigd zal terugtrekken naar de kantlijnen van de politiek.“ En uit die ontmoediging kan van alles voortkomen. De NRC meent dat men geen bewonderaar van D'66 behoeft te zijn om de gevolgen van een mislukking van dit experiment niet direct met gejuich te begroeten.

Op dit Rotterdamse betoog heeft een inzender, dr. R. W. de Korte uit Reeuwijk, enkele dagen later in hetzelfde dagblad op naar mijn gevoel zeer relevante wijze gereageerd. Voor de uitvoering van het pakket nieuwe ideeën van D'66 is, zo betoogt hij, macht nodig, die in een democratisch bestel nu eenmaal verkregen wordt door het stemmental van de kiezers, in wier naam en belang uitvoering wordt beloofd. In dit verband komt het dr. De Korte onbegrijpelijk voor, dat de schrijver van het hoofdartikel in de NRC geestelijke subsidie nodig acht aan het experiment D'66 omdat anders „een niet onaanzienlijke groep intelligente en tot geestdrift bekwame mensen zich ontmoedigd zal terugtrekken naar de kantlijnen van de politiek.“

Als deze mensen zich zo snel naar de

kantlijnen laten verdringen zijn zij namelijk niet intelligent genoeg om te begrijpen waar men tevoren op mikt en dat dit een zaak van lange adem is. Hij meent ten slotte dat zulke „politiek onrijpe en elitair denkende D'66-ers“ misschien zouden kunnen leren o.a. van de VVD, die „met een redelijk progressief concept partijprogramma juist zoveel stappen op haar kiezers vooruitloopt, dat deze niet verstek zullen laten gaan, wanneer het op stemmen aankomt.“

● Krijgsmacht en discipline

Het is duidelijk, dat een krijgsmacht, óók een moderne krijgsmacht, staat of valt met de aanwezigheid en de erkenning van een noodzakelijke mate van discipline. Er is in kringen die alles aangrijpen om ons volk van zijn defensie-apparaat te vervreemden, de nodige demagogie bedreven met het geval van een dienstplichtige militair, die door het Hoog Militair Gerechtshof tot acht maanden gevangenisstraf is veroordeeld wegens — zoals het heet — het niet brengen van de militaire groet.

Dat klinkt op het eerste gehoor inderdaad erg fors. Men stelt zich dan een soldaat voor, die in een misschien wat dulle bui op straat verzuimd heeft de militaire groet te brengen en daarvoor dan gevangenisstraf krijgt. Maar zo is het — natuurlijk — niet. Het ging niet om een incidenteel verzuim, maar om een bewuste weigering, waarbij de dienstplichtige vooruit had aangekondigd „niet langer de militaire groet te zullen brengen en niet deel te zullen nemen aan parades of ander zijns inziens „overbodig ceremonieel“.

Het doet ons genoeg, dat men het niet uitsluitend aan De Telegraaf heeft overgelaten, deze zaak in het juiste licht te stellen, maar dat ook de NRC de moed (want die schijnt men tegenwoordig daarvoor nodig te hebben) heeft opgebracht dit in een hoofdartikel te doen. Terecht betoogt de NRC dat ook iedere organisatie en zeker iedere krijgsmacht haar eigen regels heeft en dat het onmogelijk is het naleven daarvan over te laten aan de persoonlijke interpretatie van de leden. Dat ieder afzonderlijke dienstplichtige zou mogen gaan uitmaken wat overbodig is en waar hij wel of niet aan wenst deel te nemen, is toch te gek om los te lopen. Men stelle zich dat eens voor in de krijgsmacht van welke communistische staat dan ook! Daar is de discipline tienmaal straffer dan bij ons en ook in menig ander, niet-communistisch land. En de straffen op overtreding en zeker op bewuste en opzettelijke schending van de regels zijn daar oneindig zwaarder.

De NRC noemt de strafmaat in het bedoelde geval, gezien het principiële karakter van de berechte ongehoorzaamheid, dan ook niet uitzonderlijk hoog. Lager in ieder geval dan de eis was, die op zichzelf al lager was dan de uitspraak in eerste instantie.

● 15 augustus-herdenking

Op 15 augustus zal, in een massale bijeenkomst in het Haagse Congresgebouw, de capitulatie van Japan worden herdacht, welke na de capitulatie van Hitler-Duitsland drie maanden eerder, nu ook aan de oorlog in de Pacific een einde maakte.

Het is een goede beslissing geweest van prins Bernhard, het beschermheerschap, hem door het organiserende „Comité 15 augustus 1970“ aangeboden, te aanvaarden. Nadien kwam bovendien het bericht, dat de Koningin zelf de bijeenkomst zal bijwonen.

Dit en de toegezegde aanwezigheid ook van regeringsvertegenwoordigers bij de aanstaande herdenking, vormen een belangrijke steun in de rug van hen, die zich — niet geheel ten onrechte — wel eens wat vergeten of miskend hebben gevoeld. Dat voor de meesten van ons hetgeen in de oorlogsjaren in Indië is geschied heel ver weg is, mag stellig geen reden zijn om op de 25ste verjaardag van het einde van de Pacific-oorlog niet met dankbaarheid en een zekere weemoed te gedenken de strijd die hier gestreden is en het leed, dat duizenden mannen, vrouwen en kinderen, in de Jappenkampen hebben ondergaan.

Dat vooral zij, die dit alles zelf hebben meegemaakt, de behoefte gevoelen om op 15 augustus nog eens bijeen te zijn en oude bekenden te ontmoeten, is alleszins begrijpelijk. Het is ook verheugend, omdat hieruit blijkt dat in een tijd van miskenning van nationale waarden het gezamenlijk gedragen leed en een onder de benardste omstandigheden toch nooit verloochend Nederlandschap nog een blijvende band van nationale saamhorigheid hebben weten in stand te houden.

Prikkels

● Drs. F. A. Heogendijk in Elseviers Weekblad ter toelichting op een publieke opinie-onderzoek: „Uit het bovenstaande blijkt, dat de populairste drie ministers tot de KVP behoren (Luns, Klompé en De Jong). De liberaal Witteveen ligt met 35 pct. in de vierde positie. Voor een minister van financiën geen slechte zaak. Meestal behoort deze ministerspost tot de minst populaire. De andere bewindslieden ontlopen elkaar niet zoveel. Alleen bouwminister Schut haalt slechte cijfers“.

● Uit De Volkskrant: „Studenten en burgers van Heidelberg, eens door traditionele banden verbonden en opgenomen in het romantische Neckardal, hebben niets meer met elkaar gemeen. Er is alleen nog maar haat, verontwaardiging, onbegrip. Door de oudste universiteit van Duitsland — in 1386 opgericht door keurvorst Ruprecht I — waart al lang niet meer de geest van de scholastieken, van filosofen als Heinrich Voss en Hegel of van romantische dichters als Hölderlin en Eichendorff. In de universitaire wandelingen hebben Marx, Lenin en Mao Tse Toeng hun intrede gedaan“.

● Prof. dr. J. Pen in De Haagse Post: „Tegenwoordig wordt nogal eens de indruk gewekt dat gratis dit en gratis dat echter niets kost, maar dat is niet zo. Gratis crèches, gratis sportvelden, gratis hoger onderwijs en gratis jachthavens betekent alleen, dat een ander — lees: de belastingbetaler — er voor opdraait, zij het dat de meeste belastingbetalers de last behendig weten af te wendelen in de lonen en prijzen“.

● Een stelling van dr. J. Bakker, onlangs gepromoveerd in Utrecht: „De steeds meer gehoorde mening dat het onderwijs gericht moet zijn op het bijbrengen van inzicht in plaats van feitenkennis, waarbij gesuggereerd wordt dat het eerste mogelijk is zonder het laatste, berust op een misvatting“.

● Uit een verklaring van de Bulgaarse voetbalbond: „Het elftal heeft in Mexico een indruk gemaakt, Bulgarije onwaardig. Bovendien slaagde het er niet in zijn taak om de halve finales te bereiken, te volbrengen. De spelers hebben de eer van het vaderland niet verdedigd. Zij misten mannelijkheid, vaderlandsliefde en de wil om te winnen.“

MAKELAARSKANTOOR HILDERS
P. H. M. HILDERS
MAKELAAR EN TAXATEUR IN ONROERENDE GOEDEREN
ONTEIGENINGSTAXATIES-ADVIEZEN
ALLE VERZEKERINGEN

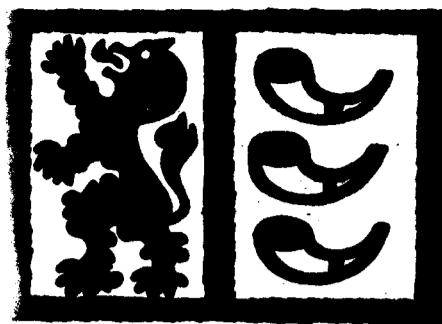
PARKWEG 273
VOORBURG
TELEFOON 87.36.36*
PRIVÉ 88.07.63

BIJKANTOOR:
PRINSESTRAAT 97
S-GRAVENHAGE
TELEFOON 64.81.43

Lid NBM

Sinds 1917

Lid FIABCI

• Secretariaat van de VVD-afdeling Eindhoven: Kapteynlaan 12, Veldhoven, telefoon 04995 - 3477.

Onderwijsbrochure

DE gemeente Eindhoven heeft een lijvige brochure uitgegeven (meer dan 150 bladzijden) onder de titel: Wat nu? In deze brochure worden de opleidings- en doorstromingsmogelijkheden op het gebied van onderwijs in de agglomeratie Eindhoven (daartoe behoren de gemeenten Eindhoven, Best, Nuenen, Valkenswaard, Geldrop, Oirschot, Veldhoven, Aalst-Waalre, Heeze, Son en Breugel) besproken. Het streven van de samenstellers, behorende tot de afdeling Maatschappelijk Welzijn en Onderwijs van de gemeente Eindhoven was een zo volledig mogelijk beeld te geven van de onderwijsmogelijkheden in de agglomeratie.

In de inleiding tot de brochure, bestemd voor ouders en opvoeders, staat o.a.: Bijna alle kinderen zullen na het basisonderwijs voortgezet onderwijs gaan volgen. De Leerplichtwet schrijft namelijk voor, dat in beginsel elk kind leerplichtig is tot aan het eind van het leerjaar, waarin het 15 jaar is geworden of tot aan het eind van het leerjaar, na afloop waarvan het kind minstens 8 leerjaren heeft doorlopen. Dit boekje wil proberen u te helpen op de vraag „wat nu?“ een antwoord te vinden. Men moet echter niet over het hoofd zien, dat de keuze moet zijn afgestemd op de aanleg, de ambitie en de verstandelijke vermogens van de leerling. Het is beslist wenselijk, zo niet

noodzakelijk, dat men zich op dit punt gedegen laat voorlichten door het onderwijsend personeel en/of door de instanties, die zich op het gebied van de school- en beroepskeuze op het geven van voorlichting hebben gespecialiseerd. Overigens zijn de risico's van het doen van een verkeerde keuze aanmerkelijk kleiner geworden door de inwerkingtreding van de Wet op het Voortgezet Onderwijs, beter bekend als de „Mammoetwet“. Door een geheel nieuwe opzet van het voortgezet onderwijs kan namelijk aan de hand van de ervaringen in het eerste leerjaar, altijd nog tijdig voor een andere onderwijsrichting gekozen worden. Men kan in deze lijvige brochure behalve voorlichting ook alle adressen van de scholen vinden met telefoonnummer, evenals de naam van de hoofden en directeur der scholen, eveneens met adres en telefoonnummer.

Een heel bijzondere basisschool is de „Philips Internationale School“ in Eindhoven. De school heeft drie afdelingen n.l. een Engelse, een Franse en een Nederlandse. Door de aard van de school kunnen de kinderen ook in de loop van het schooljaar worden toegelaten. Om tot het eerste leerjaar te kunnen worden toegelaten, moeten de kinderen in de loop van het trimester waarin zij om toelating verzoeken, 6 jaar worden. De school stelt zich ten doel aan kinderen van zowel Philips- als niet-Philipsemploye's, die voor een bepaalde tijd in Nederland verblijven lager onderwijs te geven. Al naar gelang het land, waarnaar de kinderen toe gaan, wordt de taal van het onderwijs gekozen. Dat geldt zowel voor buitenlanders, die na kortere of langere tijd weer naar hun vaderland terugkeren, als voor Nederlanders die zich — komende uit het buitenland — in afwachting van hernieuwde uitzending tij-

delijk in Nederland hebben gevestigd. Kinderen van ouders, die zich na een buitenlands verblijf in Nederland vestigen, worden voorbereid op de aanpassing aan het Nederlandse onderwijs. De school ontvangt geen overheidssubsidie, wel is de Nederlandse afdeling erkend als basisschool in de zin van de Lager Onderwijs Wet 1920. Het schoolgeld is afhankelijk van het inkomen van de ouders en van het aantal kinderen uit een gezin, dat gelijktijdig de school bezoekt.

Bij het technisch beroepsonderwijs wordt ook gewezen op de mogelijkheid voor meisjes om aan dit onderwijs deel te nemen. De verwachting, zo zegt de brochure, dat een steeds groeiend aantal jeugdigen in het technisch beroep te werk zal worden gesteld, geldt niet alleen voor jongens, maar ook — zij het in beperkte mate — voor meisjes.

Een heel bijzondere school is ook de Akademie voor Industriële Vormgeving, die valt onder het Hoger Beroepsonderwijs. Het is geen „kunstschool“ in de eigenlijke zin van het woord, noch een zuiver technische school. Zij tracht een trait d'union te vormen tussen beiden. Men kan er o.a. opgeleid worden tot industrieel ontwerper, grafisch ontwerper, textiel ontwerper. Ook beroepen als reclamemanager, hoofd van de etalagedienst en toneeldecorontwerper staan voor de afgestudeerden als beroep open. Voor degenen, die al in één van deze beroepsrichtingen werkzaam zijn, bestaat de mogelijkheid tot een avondopleiding. Ook de avondopleiding duurt 5 jaar.

Over de Technische Hogeschool in Eindhoven is weinig opgenomen. Het voornaamste wat aangegeven is, zijn de studierichtingen, n.l.: bedrijfskunde, wiskunde, technische natuurkunde, werktuigbouwkunde, elektro-techniek, scheikundige technologie en bouwkunde. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de jaarlijks verschijnende studiegids van de TH.

Opvallend is het geringe aantal openbare scholen: 2 openbare kleuterscholen in Eindhoven, geen in de andere agglomeratiegemeenten. Twee openbare basisscholen in Eindhoven, één openbare basisschool in Heeze, één openbare basisschool in Valkenswaard en ook één in Veldhoven en geen in de andere gemeenten. Twee openbare MAVO-scholen in Eindhoven, geen in de randgemeenten.

een oude naam voor goede wijn

ONNES

WIJNHANDEL
GRONINGEN

ANNO 1876

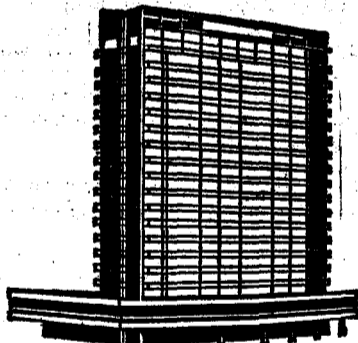
HOTEL BOUWES ZANDVOORT

Kamers met meest modern comfort

Gerennommerde keuken

Gelegenheid voor congressen en partijen tot 300 personen

Cabaret-Dancing dagelijks

APPARTEMENTENHOTEL BOUWES PALACE ZANDVOORT

Kamers en appartementen met modern comfort. Restaurant op 70 m hoogte - panorama - lounge bar - sauna - overdekt zwembad - congreszaal.

Unieke accommodatie voor kaderbijeenkomsten.

BEIDE HOTELS HET GEHELE JAAR GEOPEND - TELEFOON 5041

waar de gast koning is

Cocagne, levend middelpunt van een levende stad: perfecte outillage voor vergaderingen, congressen, shows, feestelijke bijeenkomsten: royale hotelaccommodatie, restaurant, café, petit-restaurant, bar en bowling. Speciale arrangementen bij feestelijke gelegenheden: Kerstmis - Nieuwjaar - Pasen - Pinksteren.

COCAÏNE

RESTAURANT DES SPÉCIALITÉS. CAVE RENOMMÉE.
EINDHOVEN, VESTDIJK 47. TELEFOON 040 - 69288

Rijnhotel-Arnhem

annex SAVOY-RESTAURANT

Hotel met sfeer en gesoigneerde keuken

RIJNTERRAS

Onderlangs 10 - Arnhem - Tel: 085-427141

Een verkenning die vragen oproept

In het begin van de maand heeft het Centraal Plan-bureau zijn tweede middellange termijnverkenning „De Nederlandse economie in 1973” gepubliceerd.

De algemene tendens is die van een gunstige ontwikkeling in de eerstkomende jaren, mits. Op dit „mits” komt het aan, want bij het opmaken van zulk een planning moet men een aantal zaken in de formules stoppen als vooronderstelling. Zeer belangrijk is die van een gunstige ontwikkeling van de wereld-conjunctuur. In het binnenland zal een zekere mate van inflatie blijven bestaan, maar de stijging van het consumptieprijspeil zal gematigd worden van vier procent nu tot onder de drie procent per jaar, mits... het beleid van bedrijfsleven en overheid op de beteugeling van de inflatie zal zijn gericht. Dat betekent in concreto als vooronderstelling een contractloonsstijging van jaarlijks gemiddeld niet meer dan 7½ tot 8 procent en een aanpassing van de stijging van de overheidsuitgaven aan de stijging van de belastingopbrengsten en andere ontvangsten.

Loonstijgingen

Zal het — aannemende dat de voorwaarde van een gunstige wereldconjunctuur wordt vervuld — gelukken om aan deze binnenlandse voorwaarden te voldoen? De voortekenen zijn niet erg gunstig — het loonoverleg functioneert niet naar wens, waarbij men wel moet bedenken dat in de tegenwoordige tijd een désaveu van vakbondsfunctionarissen door hun leden zeer wel mogelijk is. Die leden worden in sommige bedrijfstakken geconfronteerd met aanmerkelijk grotere loonstijgingen dan macro-economisch gemiddeld zou zijn toegestaan en de krappe arbeidsmarkt doet de rest. Zou de voorziene loonstijging op deze manier worden overschre-

den dan zou dat tot een sterkere prijsstijging leiden. De stijging van het reëel beschikbare loon zal de nu voorziene drie procent dan toch niet ver te boven gaan, maar de kans bestaat dat in dit geval hier en daar „de wal het schip zal keren”. Dat klinkt erg logisch, maar het betekent bedrijfsluitingen en dergelijke met alle narigheid van dien. Hebben de vakverenigingen de moed om dit duidelijk te stellen? En welke wegen zijn er om deze vraagstelling nog meer in de algemene aandacht te brengen?

De tweede voorwaarde betreft de overheidsuitgaven. Als men alle claims op de nationale middelen zou willen honoreren, zou dit ook tot een verscherping van de inflatie leiden. Het Planbureau draait de zaak dan ook om en stelt de beschikbare ruimte centraal. (Overigens houdt het wel rekening met een toeneming van de woningproductie en de invoering van de automatische inflatiecorrectie bij de loon- en inkomstenbelasting). Dan nog zal de belastingdruk in de vier jaren van 1969 tot 1973 met één procent toenemen en de gemiddelde druk der sociale lasten met niet minder dan 3½ procent (van 43½ tot 47 procent). Hiermee wordt dus een flink deel van de inkomensstijging van het collectief overgeheveld. Zou de overheid meer willen uitgeven en dus ook meer van de collectieve sector overhevelen, dan treedt het afwentelingsmechanisme volop in werking en zitten we ook weer in een flinke inflatiespiraal.

Ook aan deze tweede „binnenlandse” voorwaarde is door de overheid niet zo gemakkelijk te voldoen. De druk van pressiegroepen is sterk; van de zijde van socialisten en radicaal-confessionelen (dat zijn diegenen in de confessionele partijen die hun maatschappijbeschouwing wel stoelen op de Bijbel, maar dan uitsluitend op de Bergrede)

wordt de regering en speciaal ook de VVD een gebrek aan visie verweten, omdat zij de realiteit erkennen dat het eenvoudig niet mogelijk is meer middelen aan de collectieve sector toe te bedelen zonder dat via de inflatie alles in het honderd loopt. Men vergeet gemakshalve bijvoorbeeld ook altijd dat ontwikkelingshulp door ons land te geven afhankelijk is van onze betalingsbalans. Men kan die hulp alleen geven, als men zelf orde op zaken stelt en handhaaft; dan móet men zulke hulp ook geven.

Alles bij elkaar is het duidelijk dat deze problematiek bij de kabinetsformatie in 1971 een centraal onderwerp zal zijn. De aandacht die de professionele partijen aan ons ontwerp-programma wijden en hun aanmerkingen daarop, wijzen eveneens in die richting.

Welzijn-welvaart

Op een enkel punt uit de verkenning van het Planbureau wil ik nog speciaal de aandacht vestigen. De groei van de verschillende bedrijfstakken zal zeer uiteenlopend zijn met de (petro)chemie als koploper. Dat laatste zal bij velen vragen van milieuhygiënische aard doen rijzen en daarmee zitten we volop in de zogenaamde welzijn-welvaartsproblematiek, waarop ik vandaag niet wil ingaan. De tweede vraag is echter of wij de achterblijvende bedrijfstakken individueel moeten steunen om afsterven te voorkomen. We zitten dan midden in de vraagstelling inzake de zogenaamde sector-structuurpolitiek; is deze naast een regionale structuurpolitiek aanvaardbaar of zelfs gewenst? Ook dat is een zaak die nader aandacht verdient. Kortom de verkenning van het Centraal Planbureau werpt vele vragen op naast twijfels aan de vooronderstellingen van de rooskleurige prognose.

Nederlandse economie in 1973

Drs. G. M. V. van Aardenne, voorzitter van de sociaal-economische commissie van de VVD, en onze medewerker mr. J. van Galen besteden aandacht aan een paar verschillende facetten van het rapport van het CPB: 'De Nederlandse economie in 1973'.

Het Centraal Planbureau heeft deze maand een studie gepubliceerd over de mogelijke ontwikkeling van onze economie tot en met 1973. Veel aspecten van de economische ontwikkeling worden in deze uitgebreide studie behandeld. Een dergelijke studie is door het Centraal Planbureau in 1966 gemaakt voor de ontwikkeling tot 1970. Het CPB kan erop wijzen, dat verschillende voorspellingen uit dat jaar zijn uitgekomen, met name wat betreft de groei van consumptie, investeringen e.d., maar niet of niet geheel die omtrent de besparingen, het saldo van de betalingsbalans, de belastingdruk en overheidsuitgaven alsmede de omvang van de prijs- en looninflatie.

Het zijn punten, die ook in de nieuwe studie vraagtekens doen onstaan. Zelfs zal men een vraagteken mogen zetten bij de verwachtingen omtrent de groei van consumptie en investeringen wanneer, zoals de studie aanneemt, na 1970 een verzwakking van de stijging van de wereldhandel kan ontstaan. Dit is voor ons land met een „open” economie, dus zo afhankelijk van het buitenland (de omvang van onze buitenlandse handel bedraagt ongeveer driekwart van ons nationaal inkomen), een grote onzekerheid. Toch acht de studie de vooruitzichten voor een voortgezette groei gunstig, waarbij men ervan uit gaat, dat de nominale loonstijging jaarlijks gemiddeld 7½ à 8 pct. bedraagt, de woningbouw jaarlijks met 2000 stuks wordt uitgebreid en de bruto-rijksuitgaven binnen de trendmatige stijging blijven. Wil men dus enig houvast aan deze studie hebben, dan dient men zich binnen deze perken te houden. Wat de loonstijging betreft en in verband hiermede de stijging der rijksuitgaven, hierop valt naar wij vreezen, weinig peil te trekken.

In dit opzicht moet ook de aandacht worden gevestigd op de claims en hun beslag op de nationale middelen in 1973. Deze claims, die gewenste overheidsvoorzieningen betreffen op het punt van volkshuisvesting, defensie, landbouw, onderwijs, cultuur en recreatie, maatschappelijk werk, verkeer en waterstaat alsmede sociale voorzieningen, zullen in 1973 netto f 5,1 miljard méér vragen. Dit bedrag zal dus uit de groei van onze economie, de toeneming van het nationaal inkomen en, wat de middelen aangaat, uit de trendmatige stijging van de belastinginkomsten moeten komen.

Wanneer men uitgaat van een achterblijven van de gezinsconsumptie bij de groei der nationale produktie zal dit het geval kunnen zijn, maar wanneer de relatieve stijging van het arbeidsinkomen boven de toeneming van de produktiviteit gaat (zoals de laatste jaren het geval is) wordt een steeds groter deel van ons nationaal inkomen in de consumptieve sfeer gebracht, waardoor de besparingen relatief zullen terug lopen.

De studie rekent op een handhaving van de nationale besparingen op een peil van ca. 22 pct. van het nationaal inkomen (voor 1971-73 21½ pct.) wat ½ pct. lager is dan in 1969.

Zullen deze voldoende zijn om de noodzakelijke investeringen van overheid en bedrijfsleven te dekken? De bedrijfsinvesteringen nemen, zo constateert de studie, sterker toe dan de produktie nl. met 6 pct., wat „aan de hoge kant” blijft. Men berekent, dat de bedrijfsinvesteringen in 1973 f 25 miljard zullen eisen, d.i. ongeveer een kwart van ons nationaal inkomen en al belangrijk meer dan de aangenomen spaarquote van 21½ pct. Men moet echter in aanmerking nemen, dat een deel van die investeringen wordt betaald uit door afschrijving vrijkomende middelen, maar daarnaast een deel uit ingehouden winsten, die weer in het bedrijf worden gestoken. Deze mogelijkheid tot zgn. „zelffinanciering” is echter zeer sterk verminderd door concurrentie, door de stijging van lonen en sociale lasten in samenhang met de prijsbeheersing. Naarmate de produktiviteitsstijging in de loonstijging wordt doorgegeven vermindert de ruimte voor zelffinanciering. De investeringen eisen daarentegen steeds grote kapitalen, omdat men de loonstijging boven de produktiviteitsvermeerdering slechts kan opvangen door steeds grotere (diepte-)investeringen. Uit een ander valt de slotsom te trekken, dat voor de investeringen van het bedrijfsleven een steeds

groter beroep op de kapitaalmarkt zal moeten worden gedaan.

De studie voorziet slechts voor de woningbouw financieringsmogelijkheden. Deze zullen voornamelijk de overheidsfinanciën betreffen. Want naast de f 25 miljard investeringen van het bedrijfsleven komen dan nog de overheidsinvesteringen. Het Rijk verkeert in de gelukkige omstandigheid, een belangrijk deel van zijn investeringen te kunnen financieren uit het overschot op de gewone begroting, dank zij het uitgebreid belastinggebied, maar de lagere overheid moet de middelen voornamelijk uit leningen putten. De Bank van Nederlandse Gemeenten, het centrale financieringsorgaan voor de lagere overheden, verstrekke in 1969 voor bijna f 2 miljard leningen. Maar het is bekend, dat de Bank moeilijker en slechts met mondjesmaat op de kapitaalmarkt kan lenen, evenals trouwen het rijk. Wij kunnen ons dan ook niet onttrekken aan de indruk, dat de studie, hoe uitgebreid ook, voor een voorspelling te gemakkelijk is heengelopen over het financieringsprobleem.

Wanneer immers de kapitaalvoorziening onvoldoende is zullen vele noodzakelijke collectieve voorzieningen en bedrijfsinvesteringen niet kunnen worden geëffectueerd en de voorspelde verwachtingen over de groei niet kunnen worden vervuld. Dit is geen verwijt aan het CPB, dat veel nuttig werk heeft verricht. De publikatie wordt een studie genoemd en geen prognose of plan zelfs geen „verkenning”. Zeker is ieder geval, dat de gemaakte berekeningen slechts actuele waarde kunnen hebben wanneer aan de hypothesen wat betreft de loonstijging en aan die van de rijksuitgaven wordt voldaan en de kapitaalvoorziening van bedrijfsleven en overheid niet door de omstandigheid op de kapitaalmarkt verslechtert. Dit laatste hangt weer nauw samen met het vraagstuk van de inflatie. Maar is een ander chapter...

Bokma het allerbeste!
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

★ ~~~~~ een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

DIESELMOTOREN

N.V. Machinefabriek „BOLNES”
voorheen J. H. van Cappellen

Postbus 3
Krimpen aan de Lek
Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

Containers:

Koel/vries-

containers:

„Flats” en

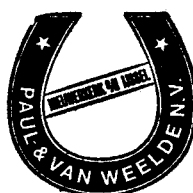
„Huidcontainers”:

Onder de beschermde naam „Multload”-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer.

De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.

'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
INKOMEN

Door de
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.

W.B.K. van 1938

Bergstraat 6-8 - Amersfoort - Tel. (03490) - 1 70 43 *

DAMMERS & VAN DER HEIDE'S

Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expeditieus,
beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen
en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-T

Telegramadres: ENERGETIC (New Boe Code)

TELEFOON: 148011 - TELEX 21127 (6 lijnen)

Bloemsierkunst

IMMINK DE LANGE

ANNO 1805

v/h J. C. de LANGE's Koninklijke Tuinbouwinstelling
Hofleverancier van H. M. de Koningin

MEENT 125 - ROTTERDAM - TEL. 137977-122303

N.V. OBSERVATOR

ROTTERDAM — VASTELAND 30 — TELEFOON 11 15 20

FABRIKANTE VAN
NAUTISCHE INSTRUMENTEN
MANOMETERS, THERMOMETERS
PYROMETERS, TACHOMETERS

Agenten voor Zeekaarten en
Nautische boeken

REPARATIES OP KORTE TERMIJN

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

Debat over luchtverontreiniging

In dit artikel belicht mevrouw mr. E. Veder-Smit, lid van de Tweede Kamerfractie van de VVD, punten uit de behandeling van het wetsontwerp inzake de luchtverontreiniging in de Kamer. De debatten hadden meermaals een boeiend verloop.

Het karakter van het wetsontwerp op de luchtverontreiniging heb ik vorig jaar reeds in dit blad beschreven. Het is een raamwet, die bepaalde bevoegdheden toekent aan de Rijksoverheid en de provinciale overheid. Vooral de Rijksoverheid — in dit geval de minister van sociale zaken en volksgezondheid — krijgt vele bevoegdheden die nog bij algemene maatregel van bestuur moeten worden uitgewerkt. Voor de totstandkoming van deze a.m.v.b.'s moet de minister advies vragen aan de raad inzake de luchtverontreiniging. Aan de Tweede Kamer is toegezegd dat omtrent de voornaamste a.m.v.b.'s overleg zal worden gepleegd met de bijzondere Kamer-commissie die voor de behandeling van dit wetsontwerp is ingesteld.

Nederland hoort niet tot de voorhoede van de Europese landen wat het treffen van een wettelijke regeling betreft, maar vormt wel een uitzondering, doordat het de hele materie in één wet gaat regelen.

De Tweede Kamer heeft ruim twee dagen aan het wetsontwerp gewerkt; er werden 23 amendementen en twee moties ingediend, waarvan zes amendementen en één motie door de heer Tuijnman en mij.

De behandeling van het wetsontwerp concentreerde zich in hoofdzaak op de volgende punten:

Filosofie

Vrijwel alle sprekers grepen de gelegenheid aan hun visie op de oorzaken van de milieuverontreiniging te geven en daaraan enkele maatschappijbeschouwingen te verbinden. Zo deed de Partij van de Arbeid bij monde van dr. Lamberts een aanval op de industrie en verklaarde de pacifist Van der Lek dat in de toekomst alleen geproduceerd zal mogen worden wat voor de consumptie nodig is.

Als VVD-woordvoerder heb ik bepleit de toegenomen welvaart (en daaruit voortvloeiende consumptiestijging) positief te waarderen en niet als tegenstelling te zien tot welzijn. Welvaart is echter geen doel op zichzelf, maar moet een dienende rol vervullen en afgewogen worden tegen de andere factoren die ons welzijn beïnvloeden.

Voorlichting en onderzoek

Er is veel onzekerheid bij het publiek over de mate van verontreiniging die toelaatbaar is en er heerst veel misverstand over de vraag door wie de luchtverontreiniging wordt veroorzaakt. Naar onze mening is daarom goed gerichte, zakelijke voorlichting nodig, vooral ook over datgene wat aan bestrijding van verontreiniging kan worden gedaan en wat er in feite al

wordt gedaan. Staatssecretaris Kruisinga belooft mij te zullen nagaan op welke wijze de totstandkoming van een documentatie- en voorlichtingscentrum kan worden bevorderd.

Vrijwel alle sprekers waren het er over eens dat het wetenschappelijk onderzoek veel sterker moet worden geëördineerd. De staatssecretaris zegde mij toe hieraan met name in T.N.O.-verband aandacht te zullen besteden.

Raad luchtverontreiniging

De positie van dit adviescollege kreeg veel aandacht. Door ons waren drie amendementen ingediend teneinde de openbaarheid van de werkzaamheden van de raad te waarborgen en zijn positie te versterken. Het eerste amendement dat beoogde de openbaarheid der vergaderingen in het reglement van orde vast te leggen, werd met algemene stemmen aanvaard. Met beide overige amendementen liep het anders.

Het bleek dat er nogal uiteenlopende visies op de verdiensten van de raad bestonden. Sommigen zagen in de raad een gezelschap van belanghebbenden, waaraan geen overmatige waarde moest worden toegekend. Ik heb daartegenover gesteld dat in de Raad een samenbundeling van deskundigheid, zowel ambtelijk, wetenschappelijk als industrieel, tot stand zal komen. In dit deskundig college, waarin natuurlijk aan belanghebbenden van vele zijden inspraak moet worden gegeven, zal overleg op het hoogste niveau plaatsvinden, waarbij in het openbaar de eventuele strijdige belangen kunnen worden besproken en zo nodig uitgevochten.

Waarom zou men deze Raad, of een commissie uit zijn midden, niet inschakelen bij beroepszaken, zoals ook is geschied bij de wet verontreiniging oppervlaktewateren? Waarom mag dit College niet adviseren bij het beheer over het schadefonds? Nu de Tweede Kamer deze voorstellen van VVD-zijde niet heeft overgenomen, laat men een belangrijk potentieel aan kennis en beleidsvorming ongebruikt. Gezien de ingrijpende bevoegdheden waarmee de overheid wordt toegerust, is dit te betreuren. Bovendien zullen de uitkeringen uit het schadefonds, waarmee aanzienlijke bedragen gemoed kunnen zijn, nu zuiver ambtelijk worden behandeld.

Het stemt daarom tot voldoening, dat ons amendement, dat de minister verplicht jaarlijks verslag uit te brengen over het beheer over het schadefonds, wel werd aanvaard. Publieke discussie over dit beleid wordt daardoor beter mogelijk gemaakt.

Economische aspecten

De grootste tegenstelling raden aan de dag bij de behandeling van de

economische achtergrond van het wetsontwerp. Dit deel van de behandeling ging duidelijk het kader van de volksgezondheid te buiten en vormt eigenlijk een onderwerp op zichzelf.

Zoals bekend, berust het wetsontwerp op de gedachte „de vervuiler betaalt,” een stelling die door ons geheel wordt onderschreven. De uitwerking van deze gedachte houdt in, dat de drie voornaamste vervuilers: het verkeer, de verwarmingsinstallaties en de industrie, elk rondweg een derde van de algemene kosten van bestrijding zullen moeten dragen.

Het is duidelijk dat de industrie die voor elk van deze categorieën de installaties levert, voor zeer aanzienlijke lasten zal komen te staan, zowel ten behoeve van de research als voor de feitelijke voorzieningen om luchtverontreiniging e.d. te bestrijden. Door de Staatsmijnen is bijvoorbeeld becijferd, dat zij per jaar voor dit doel rond 20 miljoen of wel 10 pct. van de investeringen moeten uitgeven.

Teneinde deze investeringen aan te moedigen en zo het leefklimaat zoveel mogelijk te verbeteren, werd door ons, de KVP en de CHU gevraagd hiervoor fiscale faciliteiten te verlenen, zoals ook in West-Duitsland geschiedt. Helaas bleek de regering daartoe niet bereid. Door de regering werd gesteld dat de financiering van deze lasten zal moeten worden verhaald op de consumptie die daarvoor naar rato van zijn verbruik moet betalen. Wij vragen ons echter af, of deze theorie in de praktijk wel opgaat. Zal het prijsbeleid, zoals dat nu door de overheid wordt gehanteerd, deze doorberekening werkelijk toelaten of wordt hiermede een nieuwe druk gelegd op de rentabiliteit van het bedrijfsleven?

Internationale samenwerking

Mede met het doel de concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven in elk geval op de internationale markt te versterken, hebben wij daarom samen met de KVP, CHU en SGP een motie ingediend. Daarin wordt de regering verzocht in Europees verband alles in het werk te stellen om met spoed te komen tot zodanige internationale normen en regelingen ter voorkoming van de milieuverontreiniging dat in de verschillende landen gelijke voorwaarden worden gehanteerd.

Onze fractie verheugt er zich over dat deze motie, zij het met de socialistische groeperingen en de AR tegen, door de Kamer werd aanvaard.

Voor al het gebied van de luchtverontreiniging zien wij internationale samenwerking als een gebiedende eis. Niet alleen ten behoeve van het bedrijfsleven, maar vooral ook voor de bevolking in haar geheel.

Bedrijfsadviesbureau
Hommes
 Member
 British Institute of Management
 Govert Flinckstraat 19
 Apeldoorn
 tel. 05760—5 20 25
 Fusies - Personeelselectie -
 Bedrijfsadviezen
 Ervaringen opgedaan en contacten gelegd in vele landen in Europa en Zuid-Amerika

Woningbouw in de kou

Naar aanleiding van het voorstel van het AR-Kamerlid de heer Aantjes de bouwvakarbeiders 's winters met vakantie te laten gaan, heeft onze redacteur G. Stempher onderzocht of het mogelijk is in dat jaargetijde door te werken.

Het vraagstuk van de „woningbouw in de kou” heeft niet alleen figuurlijke, doch ook letterlijke aspecten. Daarop heeft onlangs het antirevolutionaire Tweede-Kamerlid mr. W. Aantjes in het parlement, nog eens nadrukkelijk de aandacht gevestigd toen hij zijn inmiddels berucht geworden suggestie deed de bouwvakkers voor éénmaal niet 's zomers, maar 's winters met vakantie te laten gaan. Dit voorstel is door de bouwvakorganisaties, in het bijzonder van de zijde van de werknemers, met een storm van kritiek ontvangen. De bouwvakkers lieten zich niet 's winters met vakantie „sturen” en één van de vertegenwoordigers van de bouwvakarbeiders vroeg tijdens een t.v.-uitzending van de Vara enige malen aan de heer Aantjes waar deze de „euvele moed” vandaan haalde met een dergelijk voorstel te komen, waarbij presentator Koos Postema zich ten slotte een laag bij de gronds „grapje” veroorloofde door de wintervakantie van de Koningin te betrekken bij die van de

bouwvakkers. Kortom: de emotionaliteit was compleet en de heer Aantjes moet het gevoel hebben gehad alsof hij een misdadige suggestie had gelanceerd in plaats van een voorstel dat hij aan de minister deed nota bene ter nadere overweging en bestudering, waarbij hij onder meer duidelijk liet uitkomen dat zijn suggestie berustte op basis van vrijwilligheid en dat hij de bouwvakkers een extra tegemoetkoming wenste te geven om de wintervakantie te financieren. De goede bedoelingen zijn evenwel bij de werknemersorganisaties bijzonder slecht overgekomen, omdat men niet eens de moeite nam de woorden van de heer Aantjes rustig te beluisteren en zijn bedoelingen naar waarde te schatten. Dit betreuren wij. Niet omdat wij het zo zeer met de heer Aantjes eens zijn, doch wel omdat de verdraagzaamheid om elkaars standpunt op de juiste wijze te schatten in dit geval geheel ontbrak.

Dat mr. Aantjes de bouwvakkers wel op wat lichtvaardige gronden de

sneeuwvelden wilde doen onderbinden doet in dit verband niet ter zake, al is het wel een belangrijk feit. In de eerste plaats had men van hem mogen verwachten dat hij, die in de bouwwereld zeker geen onbekende is, zich met betrekking tot zijn voorstel van te voren wat meer en beter in deze kringen had georiënteerd. Voorts kleven aan zijn voorstel enige ernstige praktische bezwaren, zoals het niet parallel lopen van de werk- en schoolvakanties. Buitendien zag hij kennelijk over het hoofd dat een hete zomer de arbeidsproductiviteit, zeker op de bouwplaatsen, nu niet bepaald bevordert.

Inmiddels kan het voorstel van mr. Aantjes als definitief van de baan worden beschouwd. De rust is weergekeerd, maar we zijn wat de opvoering van de produktiviteit in de bouw betreft geen stap verder gekomen.

Zweden als voorbeeld

Zijn er dan geen andere en meer steekhoudende suggesties om die produktiviteit te bevorderen? Ter beantwoording van deze vraag zouden wij graag de aandacht willen vestigen op de visie die ir. J. V. Colijn kort geleden op een technische dag van de Stichting Bouwresearch ontwikkelde over het thema „Doorwerken in de winter”. Volgens hem zal de Nederlandse bouwrijverheid het een vanzelfsprekende zaak moeten gaan vinden in de winter bij vorst en sneeuw door te werken, zoals dat ook in Zweden gebeurt, waar toren-

(vervolg op pagina 11)

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

**GEEN TIJDVERLIES!
SNEL DOKKEN BIJ ELKE WATERSTAND**

bij

**N.V. Scheepswerven „Piet Hein“ v.d.z.d.
FA. W. SCHRAM & ZONEN**

**BOLNES / PAPENDRECHT
NIEUWBOUW en REPARATIE**

- twee dwarshellingen van 115 m
- overdekt dubbel droogdok van 115 m
- twee nieuwe droogdokken VOOR ELK GETIJ van 104 en 93 m
- snel schroefwisselen en kleine roer- en stevenreparatie in nieuw HEFDEK.

TELEFOON: **ROTTERDAM 010-13 92 75**
BOLNES 01804- 36 44 - 34 09
PAPENDRECHT 01850- 5 12 22 - 5 14 66

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM - TELEGR. BOELE - BOLNES

FRANCO
LEVERING
DOOR GEHEEL
NEDERLAND

Brandsteder

MEUBELEN

VIJZELSTRAAT 115-119
AMSTERDAM - TEL. 248716

HOUT EN PLAATMATERIALEN

modern
sedert
1727

VAN STOLK

ABRAHAM VAN STOLK & ZONEN KONINKLIJKE HOUTHANDEL N.V.
POSTBUS 1100 - ROTTERDAM - TEL. 235400

BODEGOM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
postbus 41 SPIJKENISSE tel. 01880 - 2488*

Voor uw was
naar

BORGH

Tevens adres voor Chemisch Reinigen
N.V. STOOM- EN CHEMISCHE WASSERIJ

v.h. C. D. BORGH & ZN.

Bellevooystraat 75 - Rotterdam - Telefoon 232631 - 236235

POLITIEK

vraagt kennis van zaken

- Het kiesrecht
- Partijstelsel
- Organisatie Politieke Partijen
- Inspraak en medezeggenschap
- Pressiegroepen
- Nieuwe bestuursvormen
- Ruimtelijke ordening
- Europese integratie
- Ontwikkelingshulp

Dit zijn slechts enkele onderwerpen uit de cursus Burgerschapskunde. Deze cursus is ontstaan met medewerking van alle politieke partijen. 40 schriftelijke lessen met een totaal lesgeld van slechts f 25,-. Vraag nog heden gratis prospectus onder nr. VD bij Stichting Burgerschapskunde, Postbus 349 te Leiden.

Zorg voor leefklimaat geen Navo-taak

door G. Koudijs, defensie-specialist in de Tweede Kamerfractie van de VVD

De heer N. Cohen te Maarn schreef in Vrijheid en Democratie van 29 mei niet in te stemmen met mijn opvatting (zie Vrijheid en Democratie van 18 mei) dat de Navo zich dient te beperken tot haar hoofdtaak — naar mijn mening haar enige taak het bewaren van de vrede.

De heer Cohen meent dat het juist is dat de Navo, op initiatief van president Nixon, ook de zorg voor het behoud van het leefklimaat van de mens op zich heeft genomen.

Hoewel ik het niet met de heer Cohen eens ben, zijn er voor zijn standpunt zeker een aantal argumenten aan te voeren.

Voorop staat dat de belangrijkheid en de urgentie van die taak door niemand in twijfel kan worden getrokken. Terecht merkt de heer Cohen op dat het geen zin heeft een land of een groep landen militair te verdedigen indien dit land of deze landen beschikt / beschikken over een leefklimaat dat tot een dusdanig miserabel peil is gedaald dat het er nog nauwelijks leefbaar is.

Verenigde Naties?

Maar het probleem van de milieuverontreiniging is een mondiaal probleem en als zodanig behoort het van nature tot de verantwoordelijkheid van de Verenigde Naties.

Nu is de VN een organisatie die zich niet onderscheidt, helaas, door grote besluitvaardigheid; bovendien is milieuverontreiniging een probleem dat zich in veel sterker mate voordoet in geïndustrialiseerde landen als West-Europa en Amerika dan in de ontwikkelingslanden. Het is de vraag of in de VN een meerderheid is te vinden die een grondige en kostbare aanpak van het probleem noodzakelijk acht.

Ik meen dat ik de heer Cohen goed begrijp als ik er van uit ga dat hij derhalve, als noodoplossing, de strijd tegen de milieuverontreiniging door de Navo wil doen aanbinden.

Ik zou daarvoor toch naar een andere organisatie willen zoeken of er een oprichting, want de Navo lijkt mij daarvoor niet het geëigende orgaan en ik gaf daar de vorige maand mijn overwegingen voor. Er zijn meer overwegingen.

Alarmering

Om een gevaar te kunnen keren moet men de mensen duidelijk maken dat het aanwezig is en dat het een dreigend gevaar is. Men moet alarm slaan.

Ik geloof nu dat het niet juist is indien één en dezelfde organisatie het alarmsignaal doet klinken, wanneer het gevaar dat de vrede bedreigt toeneemt, en ons tevens alarmeert omdat andere gevaren, vredesgevaaren als het ware, ons bedreigen.

Er wordt in de wereld al zovóél alarm geslagen.

Nochtans staat de heer Cohen niet alleen in zijn opvatting.

Militaire aspect Navo

De Navo is een politiek bondgenootschap, waarvan het beleid vele aspecten van de Oost-West verhouding omvat en een belangrijk aspect is het militaire. Het hangt af van de ontwikkeling van de verhouding in de wereld of het militaire aspect de meeste aandacht krijgt of niet.

In de beginperiode (na de overmeestering van Tsjecho-Slowakije in 1948) overheerste het militaire aspect.

In de periode waarin men meende dat wij werkelijke „ontspanning“ gingen beleven, verminderde de aandacht voor het militaire aspect dat weer sterk naar voren kwam toen Tsjecho-Slowakije ten tweeden male overrompeld werd.

Sindsdien is de aandacht voor het militaire aspect weer aan het verminderen (zonder veel uitingen van bezorgdheid vernamen de krantelers bijv. op 6 juni dat de Koninklijke Luchtmacht zich gaat beperken), terwijl de ontwikkeling in het aan het Navo-gebied grenzende Midden-Oosten zo zorgwekkend is dat de Navo daar al haar aandacht aan dient te besteden.

Midden-Oosten

De Arabische landen zijn door de Sowjet-Unie sinds de zesdaagse oorlog op zo grote schaal van wapens voorzien dat hun militaire uitrusting vele malen sterker is dan die van Israël.

De Sowjet-Unie heeft een overheersend invloed in Egypte — de sterkte van de Russische grondtroepen en luchtmacht personeel aldaar bedraagt ongeveer 15.000 man terwijl ongeveer 5000 Russische burgertechnici en adviseurs aanwezig zijn. Momenteel zijn de Sowjet-strijdkrachten in Egypte bezig een groot aantal raketinstallaties (met zegt tachtig) langs het Suezkanaal te plaatsen.

De Egyptische president staat nog steeds op het standpunt: geen vrede, geen onderhandelingen, geen erkenning maar vernietiging van Israël. Het is de

vraag of de Sowjet-leiders de heer Nasser zullen kunnen of willen tegenhouden, wanneer deze een nieuwe oorlog wil ontketenen.

De kans op het uitbreken van een nieuwe oorlog in het Midden-Oosten moet bepaald groter geacht worden dan de kans op een vreedzame regeling van de geschillen.

Dat is het gevaar op korte termijn.

Het gevaar op langere termijn is gelegen in de voortdurend toenemende politieke en militaire invloed van de Sowjet-Unie in het gehele Midden-Oosten. In Irak, in Syrië, in Libië en in de Soedan zijn door staatsgrepen of revoluties sterk op Rusland georiënteerde regeringen aan de macht gekomen. Men kan slechts gissen naar het plan de campagne van de Russische leiders, maar er is weinig voorstellingsvermogen voor nodig om te veronderstellen dat zij, zeker als de Engelsen zich volgend jaar uit het gebied van de Perzische Golf en de Indische Oceaan zullen hebben teruggetrokken, ook in dat gebied hun invloed zullen uitbreiden.

En er is ook weinig voorstellingsvermogen voor nodig om te bedenken dat zij het dan in de hand zullen hebben om plaatselijke machthebbers de „oliekraan“ naar Europa te doen dichtdraaien. Met alle gevolgen van dien.

Taak van de Navo

Naar mijn mening is de taak van de Navo bovenal niet overgaan tot een volgend agendapunt (bijv. milieuverontreiniging) vóórdat de situatie in het Midden-Oosten aanzienlijk minder dreigend zal zijn geworden. En in de eerste plaats trachten een hernieuwd uitbreken van de strijd te voorkomen.

Het valt buiten het bestek van dit stukje nader in te gaan op dit bijzonder gecompliceerde vraagstuk, maar zeker is het dat, indien wij ooit mogen hopen op een ontwikkeling die de kansen op een nieuwe oorlog vermindert, bijvoorbeeld door onderhandelingen met als basis territoriale concessies door Israël enerzijds tegenover onaantastbare garanties anderzijds, alleen Amerika die garanties zal kunnen geven.

Grote druk van de bondgenoten in een homogene, eensgezinde, vastberaden en militair sterke alliantie is daarvoor nodig.

Daar ligt de hoofdtaak van de Navo die naar mijn mening niet door andere taken doorkruist mag worden.

Als het al niet te laat is

• Abortus

In ons vorig nummer (vrijdag 26 juni) stond op pagina 8 in de rubriek Mijn Opinie is... een samenvatting van een ingezonden brief van de heer L. J. Wiersma, vrouwenarts te Dordrecht, over het abortusvraagstuk. De heer Wiersma betoogde daarin o.m. dat naar zijn mening de argumenten voor wetsverandering zwak zijn: het verschijnen van illegale abortus is in Engeland en Joegoslavië een illusie gebleken. De oplettende lezer zal begrepen hebben dat er in plaats van „verschijnen“ het woord verdwijnen had moeten staan. Onze excuses voor deze door de redactie gemaakte fout.

Woningbouw in de kou

(vervolg van pagina 9)

kranen, heistellingen, buig- en knipmachines tot temperaturen zelfs lager dan min 15 graden Celsius worden gebruikt. Met uitzondering van asfalteringswerkzaamheden vinden in Zweden alle bouwactiviteiten normaal doorgang. Maar dan moet volgens ir. Colijn wel een belangrijk aantal technische voorzieningen worden getroffen die dit doorwerken ook mogelijk maken. Hij deed daartoe enige suggesties toen hij zich afvroeg waarom de bouwvakarbeiders naast de voortreffelijke winterkleding die al enkele jaren in de handel is, ook niet zouden kunnen beschikken over soepele werkhandschoenen en veiligheidsschoenen die op bepaalde dagen bij kou en onaangenaam weer elektrisch kunnen worden verwarmd door een in de winterkleding mee te dragen batterij. Even vanzelfsprekend als nood-

zakelijk, aldus ir. Colijn, als we het vinden dat in de vroege ochtend bij winterse dagen de strooi-auto's uitrukken om onze wegen ijs- en sneeuwvrij te maken voordat een groot deel van onze samenleving zich per auto in het verkeer stort, even vanzelfsprekend zouden we in het aannemersbedrijf soortgelijke organisatorische maatregelen moeten vinden. Bijvoorbeeld: op dagen wanneer de weersvoorspellingen daartoe aanleiding geven, arriveren enkele personeelsleden 's avonds op het bouwterrein om daar een comfortabele nachtrust te genieten en dan 's morgens, voor de aanvang van de werkdag, die werkdag te betreden paden en bouwplaatsen met bezems en stoomlansen sneeuw- en ijsvrij te maken, verwarmingsapparatuur in bedrijf te stellen, de torenkraan- of kranen te beproeven, zoals dat in Zweden gedurende een uur

voor de werkdag voorschrijf is, en andere bouwmachines en gereedschappen bedrijfsvaardig op te stellen of gereed te leggen. Alle betrokken organisaties zouden volgens de heer Colijn in goed samenspel tot een oplossing moeten geraken teneinde tot een besparing te komen van de tien procent loon die de bouwnijverheid jaarlijks extra moet opbrengen ten behoeve van vorstverlet-uitkeringen, nog afgezien van het produktieverlies (dertig dagen per jaar) dat in de huidige situatie wordt geleden. In Zweden, zo merkte ir. Colijn ten slotte op, kent men geen vorstverletpremie en -uitkeringssysteem, noch vergoedingen voor winterwerkmaatregelen.

Het standpunt van de heer Colijn is dus tegenovergesteld aan dat van mr. Aantjes die de moeilijkheden in de winter juist wil ontlopen.

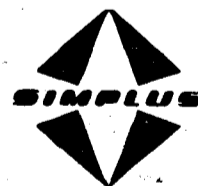
Hier ligt ongetwijfeld een belangrijke taak voor de gezamenlijke bouwvakorganisaties om de toestanden in Zweden eens nader te bestuderen. Het komt ons in dit verband onwaarschijnlijk voor dat in ons land, waar de klimatologische omstandigheden in de winter zeker gunstiger zijn dan in Zweden, bovengenoemde maatregelen niet met succes zouden kunnen worden toegepast.

Het ware te wensen dat ir. Colijn met zijn suggesties evenveel belangstelling kreeg als de heer Aantjes, met dit verschil evenwel, dat men zijn emoties nu eens onder bedwang houdt en bewijst dat Nederlanders niet ten onrechte „nuchtere“ lieden worden genoemd, al is het merendeel dan ook geen geheelonthouder.

N.V. Houthandel v.h. W. Kunst

GRONINGEN

EEMSKANAAL Z.Z. 19 - Tel. 05900 of 050 - 35105*

BRANDBEVEILING

Officieel goedgekeurd

Talrijke attesten

SIMPLUS N.V. DORDRECHT

Visstraat 6 - 8 - Tel. 43355* (01850)

**FLATS - HUIZEN
BEDRIJFSPANDEN**

LID N.B.M.

holland home service

MAKELAARDIJ

B. DEELN MAKELAAR IN ONROERENDE GOEDEREN

Den Haag

40 Van Alkemadelaan Tel. 070 245230*

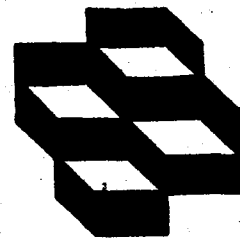
UTILITEITS- EN WONINGBOUW

utiliteitsbouw
systeembouw

sierbeton-elementen
staalkonstrukties

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

PIERSON,
HELDRING &
PIERSON

BANKIERS

Amsterdam/'s-Gravenhage/Rotterdam/
Haarlem/Curaçao

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem • rotterdam

ARNHEM:
Bruningweg 21
Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:
Kipstraat 3d
Telefoon: 010 - 121288

VASTE STENEN IN ALLE SOORTEN

„MOLISOL“ MOLER ISOLATIESTENEN

VUURVASTE ISOLATIESTENEN

ZUURVASTE STENEN

„PRODORIT“ CHEMISCH BESTENDIGE PRODUCTEN

LEVERT

N.V. Gouda Vuurvast

VEREENIGDE VUURVASTE STEENFABRIEKEN

GOUDA — TELEFOON 16744 - (01820)

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton

ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen

W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010—332657 — GROENEDIJK 10

CAPELLE a/d IJSSEL

kleur en bescherming

Vettewinkel N.V.
behorende tot
International Coating
Materials (ICM) N.V.

Onderwijscongres

APELDOORN (3 oktober 1970)

Het rumoer in en om het onderwijs doet sommigen hopen op een betere toekomst, terwijl anderen het hart vasthouden omdat alle vertrouwde patronen lijken te verdwijnen. Gevolg is in ieder geval een stroomversnelling in het denken, praten en schrijven over het Nederlandse onderwijs. Als daarbij dan nog komt dat de onderwijsuitgaven op de rijksbegroting veruit de grootste post vormen, dan is het vanzelfsprekend dat de politieke partijen al jarenlang grote aandacht aan dit alles besteden.

Aanmelding kan geschieden door middel van opzending van onderstaande bon aan het Algemeen Secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61, Den Haag, met gelijktijdige overmaking van f 2.50 op postgiro 67880.

Ondergetekende,

naam:

adres:

geeft zich op als deelnemer/-ster aan het VVD-Onderwijscongres te Apeldoorn op 3 oktober 1970 en heeft f 2,50 overgemaakt op postgiro 67880 t.n.v. Alg. Secretariaat VVD te Den Haag, met vermelding „Onderwijscongres 1970”.

eenvoudige lunch.

Hij/Zij wil tevens deelnemen aan de

Hollandse Koffietafel.

De VVD wil in een voor partijleden en andere belangstellenden toegankelijk congres een aantal punten ter discussie stellen die centraal staan in deze problematiek. Ieder die actief bij het onderwijs betrokken is, dan wel er op een of andere wijze mee te maken heeft (en wie heeft dat niet?) kan op 3 oktober a.s. in „Orpheus” te Apeldoorn bijdragen tot verdere meningsvorming over ons onderwijs in de toekomst, door er te komen luisteren naar vier inleidingen van zeer prominente sprekers en met hen te discussiëren, en door het bijwonen van een experimentele expressieles.

De resultaten van dit congres zullen van invloed kunnen zijn op de onderwijsparagraaf van ons verkiezingsprogramma, en daardoor doorwerken in de partij en in de Tweede Kamer.

Wij verwachten een grote opkomst!

Het programma:

10.30 uur: Opening van het congres door de voorzitter van de Landelijke Onderwijs Commissie van de VVD, dr. A. J. Vis.

10.45 uur: De heer H. J. L. Vonhoff spreekt over de doelstellingen van het onderwijs.

11.15 uur: Koffiepauze.

11.30 uur: Prof. dr. G. Zoutendijk spreekt over de toekomst van het onderwijs.

12.00 uur: Experimentele expressieles aan leerlingen van de I.V.O. Kindergemeenschap te Amsterdam, door de heer C. Dorreboom.

12.45 uur: Lunch.

13.45 uur: Dr. ir. A. P. Kole spreekt over de techniek ten dienste van het onderwijs.

14.15 uur: Discussie

15.20 uur: Mevrouw G. V. van Someren-Downer spreekt over: „Waar gaan wij met ons onderwijs naar toe?”

16.00 uur: Sluiting.

De inleidingen zullen als uitgangspunt hebben de discussiepunten die gepubliceerd zijn in „Vrijheid en Democratie” van 26 juni jl. en die hieronder opnieuw zijn afgedrukt. Het ligt in de bedoeling ter vergemakkelijking van de discussie een uitwerking van deze punten tijdig vóór het congres toe te zenden aan degenen die zich vóór 1

september als deelnemer hebben opgegeven.

Enkele praktische gegevens:

1. De toegangsprijs van het Congres is f 2,50 (zie bon).

2. De prijs van een eenvoudige lunch is f 4,45; die van een uitgebreidere Hollandse Koffietafel f 7,50 (wordt in Apeldoorn betaald).

De discussiepunten:

1. Doelstellingenonderzoek, onderwijsexperiment, inhouds- en structuurveranderingen in het onderwijs zijn onderling samenhangende voortdurende processen, die tezamen het instrument voor een bewust onderwijsbeleid moeten vormen.

2. Uit onderzoek van onderwijsresultaten blijkt dat betrekkelijk grote aantallen kinderen niet van het onderwijs profiteren omdat het hun aan de basisvaardigheden voor het volgen van onderwijs ontbreekt. Onderzoek naar doelstellingen van het onderwijs is daarom dringend geboden. Dit onderzoek moet de gegevens verschaffen over de wijze waarop het onderwijs moet functioneren om de ontplooiing tot volwaardig mens mogelijk te maken.

3. In een moderne samenleving zal kennis zeer snel verouderen. Daarom moeten geïnteresseerden van alle leeftijdsgroepen bij voortdurend in de gelegenheid gesteld worden om tot kennisvermeerdering en -vernieuwing te komen. Onderwijsinstellingen moeten zodanig functioneren dat zij in deze behoefte kunnen voorzien. De massamedia zijn in dit proces onontbeerlijk.

4. Grotere aantallen leerlingen en studenten moeten in staat gesteld worden meer geïndividualiseerd onderwijs te volgen. Daarop gerichte onderwijsmethodieken zijn noodzakelijk. De toerusting van de onderwijsinstellingen zal dit mogelijk moeten maken. De opleiding, her- en bijscholing van het onderwijzend personeel, moet hen in staat stellen gebruik te maken van experimenteerresultaten, en moderne technologische onderwijsvoorzieningen toe te passen.

5. Een daartoe in te stellen orgaan zal de ontwikkeling van onderwijsmethoden, leer- en hulpmiddelen moeten coördineren, waarbij rekening moet worden gehouden met in het buitenland reeds bereikte resultaten en lopende onderzoeken. Hierbij dienen niet alleen de rechtstreeks bij het onderwijs betrokkenen, maar ook de producenten van onderwijsmateriaal te worden betrokken. De vrijheid tot bepaalde keuzen mag niet worden aangetast.

6. Bij het overwegen van onze onderwijsuitgaven zal het scheppen van die voorwaardes, die achterstanden op sociaal, cultureel en intellectueel gebied kunnen voorkomen of verminderen, voorrang moeten genieten. Zeker de eerste jaren zal derhalve aan maatregelen ten behoeve van kleuter- en basisonderwijs, alsmede aan voorzieningen ten behoeve van werkende jongeren prioriteit moeten worden gegeven.

Openbaarheid en openheid

(vervolg van pagina 1)

bij mandaat of delegatie, de enige die staatsrechtelijk bestaat. Het is ook zijn zaak, staatsrechtelijk beschouwd, hoe hij hiervan op de hoogte blijft; er gebeurt niets, dat hij rechtens niet verantwoordt.

Ook prof. Duynstee wil — m.i. terecht — niet zeggen dat delegaties en mandaten binnen duidelijk bepaalde grenzen niet kunnen teweegbrengen dat dergelijke sectoren van beleidsuitvoering wellicht niet aan bepaalde openbaarheidseisen kunnen worden onderworpen. Maar de commissie-Biesheuvel heeft een heel andere benaderingswijze gevolgd. Zij heeft de nadruk gelegd op de intern ambtelijke beleidsvoorbereiding. En juist in zoverre acht hij haar conclusies „een volslagen mislukking”.

De visie van Joekes

Een andere rubriekschrijver, ons Tweede-Kamerlid drs. Th. H. Joekes, heeft in de NRC soortgelijke bezwaren, al benadert hij deze kwestie enigszins anders en wat voorzichtiger.

Hij wijst erop dat openbaarheid en openheid niet alleen niet synoniem, maar soms elkaars vijanden zijn. De commissie definieert openheid als een mentaliteit, openbaarheid als een feitelijkheid: het algemeen toegankelijk zijn van gegevens. Het onderscheid lijkt hem zinvol; het gevaar dat geforceerde openbaarheid de waarachtige openheid eerder belemmert dan bevordert, blijft bestaan.

De commissie-Biesheuvel erkent dat gevaar, zij het niet in die termen. Ook naar de mening van de heer Joekes stapte de commissie op verschillende plaatsen echter te gemakkelijk over legitime bezwaren tegen openbaarheid heen. Als voorbeeld noemt ook hij hetgeen hij terecht als een van de meest schokkende voorstellen van de commissie aanduidt: dat ambtelijke nota's aan ministers over voorgenomen bestuursda-

den openbaar worden gemaakt (en dan nog voordat de beslissingen gevallen zijn).

De reden ligt wel voor de hand maar wettigt het doel de middelen? De heer Joekes noemt de volledige openhartigheid van ambtenaren jegens hun minister van onschatbare waarde. Het kan niet anders of de openheid tussen de bewindsman en zijn adviseurs neemt af wanneer de ambtenaar weet dat zijn nota's aan de openbaarheid worden prijsgegeven. En dat komt aan de kwaliteit van het bestuur niet ten goede! Tegenover het oordeel der commissie, welke de voordelen van grotere openbaarheid van meer gewicht acht dan de mogelijke nadelen voor het ambtelijk apparaat, geeft de heer Joekes voorzichtig, maar toch veelzeggend als zijn „voorlopige indruk” dat hier de balans naar de andere kant zou moeten overslaan.

Vrees en beven?

Enige andere onderwerpen uit het rapport tot een volgend maal latend, lijkt het goed nog iets te zeggen naar aanleiding van een artikel in „Nederlandse Gedachten”, weekblad van mr. Biesheuvels Anti-rev. Partij, naar aanleiding van genoemd rapport. Dit partij-orgaan publiceerde als openingsartikel een nogal geprikkeld en van ongeduld overborrelend ongesigneerd stuk onder de kop: „Openbaarheid met vrees en beven”.

Aanleiding is de mededeling van minister-president De Jong op 13 juni jl. na afloop van het kabinetsberaad, dat de aanbevelingen van het rapport voor zover de voorlichting in het geding is, tamelijk vlug gerealiseerd kunnen worden, maar dat het enigszins anders gesteld is met de aanbevelingen op bestuurlijk en staatsrechtelijk terrein, die de commissie heeft gedaan. Die vragen een „stuurgroep” om de uitvoeringsregelingen voor te bereiden. Met name op het stuk van het staatsrecht zal aan verschillende organen advies moeten worden gevraagd. Aldus de minister-president.

Voor het anti-rev. partijorgaan is dat aanleiding, in alarmtoestand te geraken. Het kan blijkbaar geen dag en geen uur meer wachten, alsof het reeds jarenlang wekelijks strijd heeft gevoerd voor wat thans is voorgesteld. De commissie-Biesheuvel heeft er meer dan anderhalf jaar over gedaan om tot haar advies te komen, en nu zouden regering en Staten-Generaal de zaak er maar door moeten jagen? Moet over serieuze bezwaren, die uit de publieke

opinie naar voren komen, nu maar achteloos en in haast worden heengelopen? Het zou in strijd zijn met de beginselen, die de commissie (en naar mag worden aangenomen ook Nederlandse Gedachten) zelf voorstaat.

Niemand zal kunnen ontkennen dat met name ten aanzien van de mogelijke publicatie van ambtelijke beleidsnota's aan de minister vragen van staatsrechtelijke aard rijzen, welke gewicht rechtvaardigt, dat zij nader worden overwogen en getoetst.

Daar komt bij, dat een aantal voorstellen van de commissie zonder bezwaar op korte termijn reeds zal kunnen worden verwezenlijkt. Dat is blijkbaar ook de gedachte van de heer Joekes, die aan het slot van zijn NRC-artikel een meer geleidelijke verwezenlijking van de aanbevelingen in het rapport bepleit dan de commissie kennelijk zelf voor ogen stond.

makelaardij

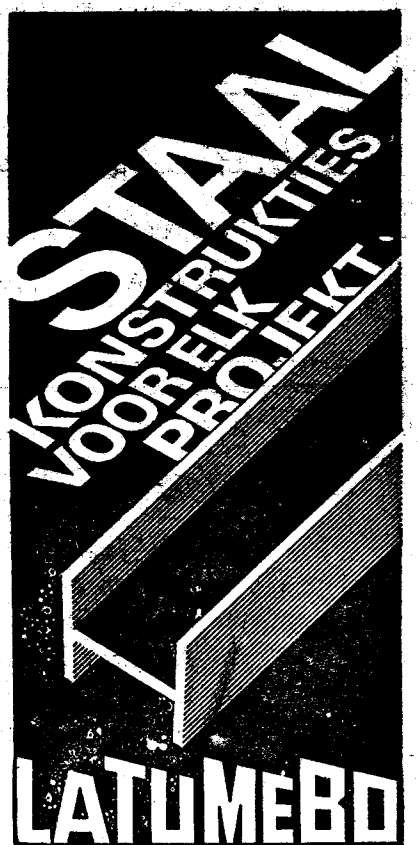
LIPS

voor onroerend goed in

● DEN HAAG

● EN OMGEVING

Paul Gabriëlstraat 172
hoek Van Alkemadeaan
Den Haag
Tel. 070 - 24 44 33
VRAAGT
TOEZENDING
WONINGGIDS

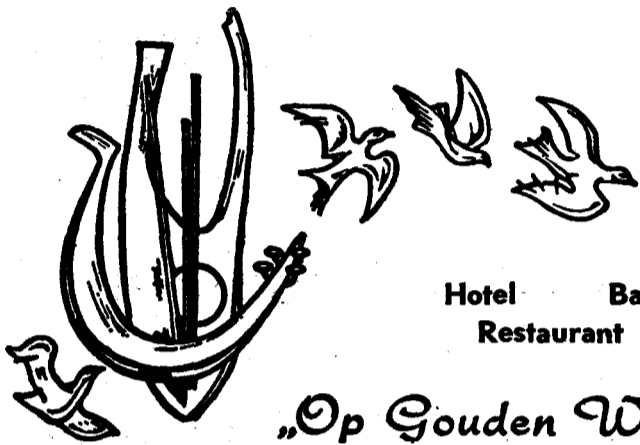
Alblasserdam, tel. 01895-3777, postbus 5

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON” VREELAND A/D VECHT

BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen

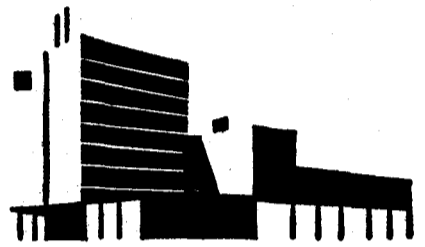
Aparte film-, toneel-, concertzalen

Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

WAAR UW VRIJHEID GERESPECTEERD WORDT...

Rijnhotel: modern, comfortabel hotel
in Rotterdam-Centrum. 140 Kamers
met bad of douche. Congressaccom-
modatie voor 20 tot 2000 personen.
Ruime ondergrondse parkeergarage
direkt naast het hotel.

rijnhotel rotterdam

Schouwburgplein 1 Rotterdam
Tel. (010) 132900 - Telex 21640

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Am-
sterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons
voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN

Telefoon 01751 - 9045

Telefoon (05771) - 241

Nu over snelweg E 35 nog gemakkelijker bereikbaar

- Alle kamers met privé badkamer en telefoon
- specialiteiten restaurant
- American bar
- ideaal voor meerdaagse conferenties
- rustig gelegen temidden van bos en heide
- tennisbanen - manege - autoboxen
- zeer grote parkeerterreinen.

Hotel

Noordzee-Boulevard N.V.

Tel. 01184-2245.

Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de
kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de
Scheldemond, waar de oceaanstomers het hotel op
enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en
huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad.
Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag.
Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

Liberalen op nieuwe wegen

luit de titel van het programma waarmee de VVD de Kamerverkiezingen van 1971 ingaat.

In een bijlage*) van ons blad Vrijheid en Democratie van 26 juni vindt u een eerste concept van dat programma, getuigend van een moderne liberale visie op tal van politieke en andere maatschappelijke problemen. Dat concept zal nog uitvoerig door de partij worden besproken. Om de gestelde doelen te kunnen verwezenlijken heeft de VVD ook uw steun nodig. Ook u kunt meedenken en meepraten over ons verkiezingsprogramma, dat o.a. in alle partijafdelingen ter discussie staat.

Bezoek daarom, als lid van de VVD, de afdelingsvergaderingen. En als u nog geen lid bent, vul dan in deze

BON

(op te zenden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag)

Ondergetekende, naam

adres

woonplaats

wenst lid te worden van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

*) Overdrukken verkrijgbaar bij het algemeen secretariaat.

Vonhoffs boek over mr. Oud

BEWEGEND VERLEDEN een biografische visie op prof. mr. P. J. Oud door H. J. L. Vonhoff.

In heldere stijl maakt de schrijver duidelijk dat twee eigenschappen van Oud onontbeerlijk waren om de nodige diepte aan zijn arbeid als politicus te geven: zijn grote kennis van het verleden en zijn opvallende beheersing van het staatsrecht.

Zijn arbeid was geheel op de toekomst gericht.

Overeenkomstig zijn levensbeschouwing streefde Oud naar een samenleving, die veel ruimte bood aan de eigen ontplooiing van de mens op geestelijk en stoffelijk gebied.

Een boek dat ieder V.V.D.-lid zal boeien.

Het boek telt 182 pagina's en is verlucht met karikaturen, fascimilés en 22 deels unieke foto's.

Een boek over een man die niet alleen door zijn medestanders, maar ook door zijn tegenstanders werd gerespecteerd.

U als abonnee op Vrijheid en Democratie bent in de gelegenheid dit prachtige boek tegen een sterk gereduceerde prijs aan te schaffen als u voor uw bestelling gebruik maakt van de bon.

U betaalt dan slechts 15,- in plaats van f 22,50.

EEN GREEP UIT HET BOEK:

Op de constituerende vergadering, 's ochtends voorafgaande door een vergadering van de Partij van de Vrijheid, waar het formele besluit tot fusie wordt genomen, wordt de eenheid van beide fusiepartners door de wijze van kandidaatstelling onderstreept. Een lid van het comité-Oud noemt „Stikker” als voorzitter van de partij. De vergadering bekrachtigt het met applaus, vervolgens zegt iemand uit de kring van de Partij van de Vrijheid „Oud vice-voorzitter”, en dan volgt er weer een applaus. Zo is het gehele bestuur bij acclamatie gekozen.

Stikker plaatst de positie van de VVD in de actuele politiek. In die politiek moeten de begrippen Vrijheid en Democratie in sterke mate worden benadrukt, de neerslag van die opvatting wordt neergelegd in het beginselprogramma, dat in gemeen overleg tot stand is gekomen: „De besprekingen, welke tussen beide goeperingen gevoerd zijn, werden van den beginne af in zulk een goede geest van samenwerking gehouden, dat het onmogelijk is, uiteindelijk vast te stellen of een van beide goeperingen een concessie zou hebben gedaan.”

Oud bindt zijn gehoor op het hart, dat liberale staatkunde naar haar aard vooruitstrevend dient te zijn, doordat dit te veel in het vergeetboek was geraakt bij een deel van de liberalen, is het de Vrijheidsbond voor de oorlog slecht vergaan. Volgens verklaart Oud uitvoerig de naam van de partij. Daarbij gaat hij scherp formulerend in op de betekenis van de aanduiding Volkspartij en het begrip Vrijheid, die zonder gebondenheid niet kan bestaan. Er is volgens Oud altijd een gebondenheid aan een hogere norm. De een za leen goddelijk voorschrift als zodanig zien, een ander de zedelijke norm zonder meer. Het is een vraagstuk, dat een politieke partij aan het individuele geweten behoort over te laten.

De VVD is een partij, die nu haar vorm moet beginnen te krijgen. Er zijn in die tijd sterk uiteenlopende opvattingen. Men mag stellen uiteenlopend tussen vrijzinnig-democraten te ener zijde en in veel mindere mate mensen, die affiniteit gevoeld hebben voor nationaal herstel aan de andere kant. Als de oprichtingsvergadering is afgelopen wordt in de garderobe het volgende gesprek afgehoord.

„Zo, het kind is geboren.”

„Ja, wat mij betreft had het woord Volkspartij achterwege kunnen blijven.”

„Ja, en wat mij betreft het woord Democratie ook!”

Het gesprek is zeker niet illustratief voor de geest in de VVD, maar het is wel duidelijk, dat in de jaren waarin het zeer moeilijke Indonesische vraagstuk moet worden opgelost, een krachtige hand nodig is om te verhinderen, dat de representanten van dergelijke gedachten invloed op de gang van zaken zullen hebben.

Het is de verdienste van Stikker eerst en van Oud, weldra, dat deze ontwikkeling, ook in de periode dat de partij volledig oppositiekamp is, niet heeft plaatsgevonden. De oppositie brengt al gauw het gevaar mede, dat een verzuringsproces inzet, dat allerlei negatieve en extremistische stromingen kans van slagen ziet, die daarmee de kans van slagen van de partij vrijwel minimaliseert. Albeda heeft dat voor de socialistische partij in een vertrouwelijke nota scherp geformuleerd als hij bepleit, dat de SDAP in 1939 naar regeringsverantwoordelijkheid moet streven. „Het is voor onze partij een levenskwesitie, dat het nieuwe tijdperk spoedig wordt ingetreden. De tegenwoordige positie is afmattend en onbevredigend. Het is prachtig, dat onze leden trouw blijven en dat onze kiezers niet weglopen. Maar het kan niet lang zo duren. Onze tegenstanders begrijpen dat zeer goed en zij hopen reeds in stilte op demoralisatie van onze troepen. Er zijn reeds — gelukkig nog niet ernstige — symptomen, dat zulk een demoralisatie op komst kan zijn. In elk leger, dat voor de wallen van een vesting ligt, zonder ze te kunnen binnentrekken, ontstaat gevaar van gemor en muiten. In onze partij is dat dan altijd opleving van radicale en extremistische neigingen. Onderlinge strijd en gevaar voor scheuring bij afschuwelijke tactiekdebatten zijn de voor de partij, haar aanzien en haar werfkracht, rampzalige gevolgen.”

Gebrek aan krachtige leiding heeft dat voor een oppositiepartij zeker ten gevolge. De praktijk bewijst het in 1969. Stikker en Oud hebben het voorbeeld tijdens hun bestuursperiode niet nodig en regeren met vaste hand.

bijzonder aanbod

BON

Te verzenden in gesloten ongefrankeerde envelop aan N. Samson N.V., Antwoordnummer 2000, Alphen aan den Rijn.

Ja, graag ontvang ik via boekhandel

adres: te:

rechtstreeks van de uitgever

.... ex. BEWEGEND VERLEDEN, tegen de speciale prijs van f 15.—

naam:

adres:

plaats: gironummer:

Handtekening:

vrijheid en democratie

Van Staneke tot Steenkamp

Mr. W. J. Geertsema, fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer, gaat in dit artikel in op de gebeurtenissen binnen de KVP en de PvdA, die de laatste weken actueel zijn.

Het lijkt wel een letterraadsel, dat ontcijferd moet worden. Maar in feite is hier sprake van een puzzel bij de ont-raadseking waarvan de heren Staneke en Steenkamp een rol van betekenis spelen. Een puzzel, waarover allen, die de politiek als beroep of als hobby beoefenen zich in de afgelopen weken het hoofd hebben gebroken. De vraagna-melijk of de beruchte anti KVP-motie van de PvdA van maart 1969 ja dan wel nee zal worden ingetrokken.

De directe aanleiding tot deze vakan-tiebezigheid was het initiatief van de Gelderse gewestvoorzitter van de PvdA Staneke, om tot een hernieuwd beraad over deze motie te komen.

Men herinnert zich ongetwijfeld de feiten. Op het Haagse congres van de PvdA werd op initiatief van de Nieuw-Linkser Han Lammers een motie aangenomen, waarin *gelet op de politieke opstelling van de huidige KVP* (cursivering van mij) regeringssamenwerking met die partij in de periode 1971-1975 werd uitgesloten.

De gecursiveerde woorden kwamen niet in de oorspronkelijke tekst van Lam-mers voor. Ze zijn er op initiatief van het partijbestuur ingevoegd. Dit is een punt, dat in de huidige discussie te zeer wordt verwaarloosd. Dit congres heeft zich daardoor namelijk dus al in 1969 uitdrukkelijk het recht voorbehouden om in 1971 te stellen, dat de KVP van 1971 een geheel andere is dan die van 1969.

Het is dus niet nodig om de motie in te trekken (hetgeen in de politiek nogal onaangenaam is), men kan volstaan met vast te stellen, dat zij, gezien de veranderingen in de KVP, haar geldig-hed heeft verloren.

Mijn voorspelling is, dat wij in de komende maanden uit de socialistische hoek vele interpretaties en nuancerin-gen te behuisteren zullen krijgen over de door mij gecursiveerde woorden en over de consequenties daarvan.

De KVP heeft — bewust of onbewust, dat laat ik geheel in het midden — een bijdrage tot de interpretatiemo-gelijkheden geleverd door de vermoede-lijke vervanging van fractievoorzitter Schmelzer (de man van de nacht, die de voornaamste aanleiding vormde tot de motie) door minister Veringa en door de leiding van de stuurgroep voor het ontwerp-verkiezingsprogramma in handen te geven van prof. Steenkamp, een no-toir voorstander van roomsrode samen-werking.

Weliswaar heeft PvdA-voorzitter Von-deling zich gehaast om te verklaren dat dit alles, evenmin als het ontwerppro-gram zelf, enige aanleiding vormde tot een hernieuwde toenadering tot de KVP, maar het is niet onwaarschijnlijk dat aan deze uitspraak eigenbelang ten grondslag ligt: de motie is het troetel-kind van Nieuw-Links en het is Nieuw-Links, dat voor de komende ver-kiezingen met zes lijst-aanvoerders wil

werken, waarvan dr. Vondeling er ver-moedelijk één zou zijn.

Soortgelijke motieven zullen ook wel gespeeld hebben bij Den Uyl's meer ge-nuanceerde standpunt in deze zaak. Voor hem is een positie als enig lijst-aan-voerder slechts te bereiken bij een ne-derlaag van Nieuw Links. Hij behoeft die groepering dus niet zo te vriend te houden.

Het is dus duidelijk dat het toe-komstig lot van de motie in sterke mate samenhangt met de afloop van de inter-ne machtsstrijd in de PvdA.

Het is waarschijnlijk deze zelfde overweging, die prof. Steenkamp tot de conclusie heeft gebracht, dat zijn rooms-rode coalitie weinig kans maakt. Hij betreurt dat uitermate, want hij staat sceptisch tegenover de mogelijkhe-den van een vruchtbare samenwerking in de komende periode tussen KVP en VVD.

Naar mijn mening ten onrechte. Te zijner geruststelling wil ik nog wel eens herhalen, wat ik al eerder heb gezegd. In het ontwerp-kernprogramma van de KVP staat — met uitzondering van de door de KVP voorgestane kiesdrempel — niets waardoor een vruchtbaar gesprek tussen KVP en VVD onmogelijk zou moeten worden geacht. Bovendien hoop ik dat het ontwerp-verkie-zingsprogramma van de VVD nergens — dus ook niet op het terrein van de zede-lijkheidswetgeving — te vooruitstre-vend zal blijken te zijn om mede als basis voor een zodanig gesprek te dien-en.

Nog altijd staat de VVD op het stand-punt dat dit gesprek vóór de verkiezin-gen dient plaats te vinden. Vandaar ons aanbod tot een stembusakkoord. Een aanbod, waarop wij helaas nog geen enkele officiële reactie mochten ontvan-gen.

Zou de KVP dan ondanks de aanbeve-lingen van de commissie Duidelijkheid van de Achttien en ondanks de desbe-treffende passage in het program-Steen-kamp toch geen „groot-regeerakkoord” durven af te sluiten en dus toch weer willen terugvallen op het soort na-oor-logse Kabinetsformaties, dat zo'n sterke bijdrage heeft geleverd tot het slechte image van de politiek als geheel?

Nog steeds blijf ik hopen op het te-gendeel, te meer omdat het wel sluiten van een stembusakkoord tussen de drie grote professionele partijen een vrijwel onaflosbare hypotheek op de daarop vol-gende Kabinetsformatie zou leggen. De indruk zal in dat geval moeilijk zijn weg te nemen, dat de vierde partner een kant en klaar regeringsprogramma krijgt voorgelegd, waar hij alleen ja of nee tegen mag zeggen, een voor elke politieke partij onaantvaardbare figuur.

Juist nu de mogelijke regeringscombi-naties zo gering in aantal zijn, eist het landsbelang dat men de komende Kabi-netsformatie niet moeilijker maakt dan onvermijdelijk is.

Congres in Amsterdam

De afdeling Amsterdam van de VVD organiseert op 10 oktober a.s. in Krasnapolsky een congres over buitenlandse politiek met als hoofdthema de Oost-West-ver-houdingen. Het congres staat onder voorzitterschap van de heer H. J. de Koster, staatssecretaris van buitenlandse zaken. Als voor-naamste sprekers zullen optreden het liberale lid van de EEG-com-missie voor de Duitse Bondsrepubliek, prof. dr. R. Dahrendorf, mr. dr. C. Berkhouwer, lid van de Tweede-Kamerfractie van de VVD en fractievoorzitter van de liberalen in het Europese parlement en mr. J. L. Heldring hoofd-redacteur van de Nieuwe Rotter-damse Courant.

Het congres is in principe al-leen voor VVD-leden toeganke-lijk en biedt een uitstekende gele-genheid om van gedachten te wis-selen over een belangrijk facet van de buitenlandse politiek.

Het congresstema „Europa tus-sen Oost-West” zal worden inge-leid door mr. dr. Berkhouwer. Naar zijn visie zullen de Euro-pese landen zich aaneen moeten sluiten om een rol te kunnen blij-ven spelen tussen de grootmachten: de Verenigde Staten, de Sow-jet-Unie en communistisch China.

Mr. Heldring zal een inleiding houden onder de titel „Spanning en ontspanning in Europa”, ter-wijl prof. Dahrendorf voorname-lijk de problematiek van de twee Duitslanden en de „Ostpolitik” zal belichten.

Voor de stellingen van de spre-kers, nadere gegevens over het congres en mogelijkheden tot inschrijving verwijzen wij naar pagina 8.

Partijraad openbaar

In tegenstelling tot vroegere berichten zullen de vergaderin-gen van de partijraad op 14 en 28 november a.s. in Esplanade te Utrecht ter behandeling van het de daarop ingediende amendemen-ontwerpverkiezingsprogramma en ten en wijzigingsvoorstellen openbaar zijn.

Amendering verkiezingsprogramma

Amendementen voor het verkie-zingsprogramma moeten inge-diend worden via de partij-afde-lingen. Het is niet juist deze rechtstreeks naar het hoofd-bestuur te zenden. Het hoofd-bestuur heeft een concept-pro-gramma gepresenteerd en wacht nu op de inbreng van de afdelin-gen.

• De VVD organiseert op 3 oktober te Apeldoorn een onderwijscongres. Bijzonderheden op pagina 2.

• Op pagina 3 neemt A. W. Abspoel o.m. het rumoer rond Soeharto onder de loep.

• Op pagina 5 presenteert G. Stempher André Kloos in maxi.

• Op pagina 7 laat onze re-dacteur buitenland zijn licht schijnen over het Duits-Rus-sche verdrag.

• Pagina 9 is gereserveerd voor de lezers die wij aan het woord laten in de rubriek Mijn opinie is ...

een oude naam voor goede wijn

ONES

WIJNHANDEL
GRONINGEN

ANNO 1876

Onderwijscongres

Het rumoer in en om het onderwijs doet sommigen hopen op een betere toekomst, terwijl anderen het hart vasthouden omdat alle vertrouwde patronen lijken te verdwijnen. Gevolg is in ieder geval een stroomversnelling in het denken, praten en schrijven over het Nederlandse onderwijs. Als daarbij dan nog komt dat de onderwijsuitgaven op de rijksbegroting veruit de grootste post vormen, dan is het vanzelfsprekend dat de politieke partijen al jarenlang grote aandacht aan dit alles besteden.

De VVD wil in een voor partijleden en andere belangstellenden toegankelijk congres een aantal punten ter discussie stellen die centraal staan in deze problematiek. Ieder die actief bij het onderwijs betrokken is, dan wel er op een of andere wijze mee te maken heeft (en wie heeft dat niet?) kan op 3 oktober a.s. in „Orpheus” te Apeldoorn bijdragen tot verdere meningsvorming over ons onderwijs in de toekomst, door er te komen luisteren naar vier inleidingen van zeer prominente sprekers en met hen te discussiëren, en door het bijwonen van een experimentele expressieles.

De resultaten van dit congres zullen van invloed kunnen zijn op de onderwijsparagraaf van ons verkiezingsprogramma, en daardoor doorwerken in de partij en in de Tweede Kamer.

Wij verwachten een grote opkomst!

Programma

10.30 uur: Opening van het congres door de voorzitter van de Landelijke Onderwijs Commissie van de VVD, dr. A. J. Vis.

10.45 uur: De heer H. J. L. Vonhoff spreekt over de doelstellingen van het onderwijs.

11.15 uur: Koffiepauze.

11.30 uur: Prof. dr. G. Zoutendijk spreekt over de toekomst van het onderwijs.

12.00 Experimentele expressieles aan leerlingen van de IVO Kinder-gemeenschap te Amsterdam, door de heer C. Dorreboom.

12.45 uur: Lunch

13.45 uur: Dr. ir. A. P. Kole spreekt over de techniek ten dienste van het onderwijs.

14.15 uur: Discussie.

15.45 uur: Mevrouw G. V. van Someren-Downer spreekt een slotwoord.

16.00 uur: Sluiting.

De inleidingen zullen als uitgangspunt hebben de discussiepunten die gepubliceerd zijn in „Vrijheid en Democratie” van 26 juni jl. en die hieronder opnieuw zijn afgedrukt. Het ligt in de bedoeling ter vergemakkelijking van de discussie een uitwerking van deze punten tijdig vóór het congres toe te zenden aan degenen die zich vóór 1 september als deelnemer hebben opgegeven.

Enkele praktische gegevens:

1. De toegangsprijs van het Congres is f 2.50 (zie bon.)

2. De prijs van een eenvoudige lunch is f 4.45; die van een uitgebreidere Hollandse Koffietafel f 7.50 (wordt in Apeldoorn betaald.)

Aanmelding kan geschieden door middel van opzending van onderstaande bon aan het Algemeen Secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61, Den Haag, met gelijktijdige overmaking van f 2,50 op postgiro 67880.

Ondergetekende,

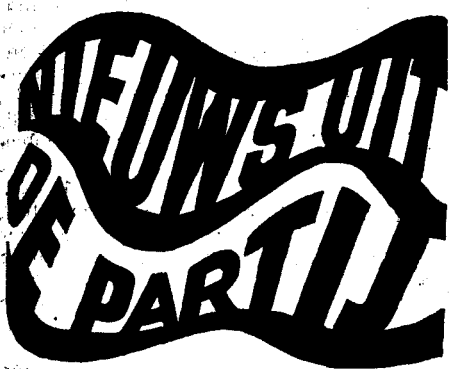
naam:

adres:

geeft zich op als deelnemer/-ster aan het VVD-onderwijscongres te Apeldoorn op 3 oktober 1970 en heeft f 2,50 overgemaakt op postgiro 67880 t.n.v. Alg. Secretariaat VVD te Den Haag, met vermelding „Onderwijscongres 1970”. Eenvoudige lunch.

Hij/Zij wil tevens deelnemen aan de

Hollandse koffietafel.

● Het bestuur van de afdeling BEVERWIJK van de VVD heeft het afdelingsbestuur van de PvdA een protestbrief gestuurd. Reden: de uitlatingen van vertegenwoordigers van de plaatselijke PvdA over de wethouderskandidatuur van het VVD-raadslid A. Klomp. Die uitlatingen hebben de grenzen van het fatsoen verre overschreden en zijn de PvdA onwaardig, vindt de plaatselijke VVD.

● In UITGEEST wordt op voorstel van de VVD-raadsfractie een enquête gehouden over de inkomens van de huurders van woningwetwoningen. De raad was eensgezind in zijn oordeel dat voor Uitgeest de huurliberalisatie van de hand moet worden gewezen.

● Het adres van het secretariaat van de afdeling LEIDEN is op 1 juli gewijzigd. Het luidt nu: H. Reidsma, Pape-laan 29, Voorschoten, tel. 01717 — 428. Op 10 september is er in Leiden een gezamenlijke ledenvergadering over de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer. Op 26 september wordt in de ledenvergadering het verkiezingsprogramma 1971 besproken.

Aankondigingen

De Kamercentrale Noord-Brabant belegt op 12 en 19 september te s-Hertogenbosch in het Eurohotel, Hinthamerstraat 63, studieconferenties over het verkiezingsprogramma. De inlei-

ders zijn drs. Y. P. W. van der Werff, lid van de Eerste Kamer en voorzitter van de liberale fractie in de Provinciale Staten van Noord-Brabant en de Tweede Kamerleden mr. dr. C. Berkhouwer, mr. H. E. Koning en L. M. de Beer. Nadere inlichtingen secretariaat centrale Noord-Brabant, tel. 04920 — 37315.

● In Groningen wordt van 27 augustus tot 6 september een jaarbeurs gehouden, onder de naam: Martinistad 1970. De VVD is op die beurs vertegenwoordigd met een stand. Deze zal op de verschillende avonden als volgt bemand zijn:

donderdag 27 aug. R. Zegering Hadders, Emmen, lid Tweede Kamer, vrijdag 28 aug. G. R. Meijer, Kloosterburen, lid Prov. Staten, zaterdag 29 aug. Mr. H. E. Koning, Rotterdam, lid Tweede Kamer, zondag 30 aug. mevr. mr. E. Veder-Smit, Leeuwarden, lid Tweede Kamer, maandag 31 aug. Drs. O. van Diepen, Winschoten, lid Prov. Staten, dinsdag 1 sept. Dr. K. van Dijk, Roden, lid Tweede Kamer, woensdag 2 sept. ir. H. J. Louwes, Ulrum, lid Eerste Kamer, donderdag 3 sept. mej. Mr. A. C. C. Nijhoff, Groningen, lid gemeenteraad, vrijdag 4 sept. H. J. L. Vonhoff, Amsterdam, lid Tweede Kamer, zaterdag 5 sept. H. Wiegel, Amsterdam, lid Tweede Kamer, zondag 6 sept. Drs. J. F. Scherpenhuizen, lid Prov. Staten, voorzitter van de afd. Groningen VVD.

vrijheid en
democratie

De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De abonnements-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag (telefoon 070 - 604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Witte de Withstraat 73 (postbus 824) te Rotterdam. Telefoon: 010 - 147211.

COPIJN
GROENEKAN

*
REEDS MEER DAN
TWEDE EEUWEN
EEN BEGRIP VOOR

boomkwekerij-
produkten

EN

tuinarchitectuur

*
TELEFOON 03461 - 12 07

Kamerleden
spreken

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
7 sept.	Bolsward	Pater Brugmancollege, 19.30 uur	H. Wiegel	—
21 sept.	Etten-Leur	—	H. J. L. Vonhoff, drs. Y. P. W. v. der Werff	—

nder de loep

door ons redactielid
A. W. Abspoel

• Stemgeheim niet-stemmers

Het lid van de Tweede Kamer voor de KVP mr. Kolfshoten is in zijn zorg over wat hij noemt de slechte opkomst bij de verkiezingen (sedert de afschaffing van de opkomstplicht) met een weinig gelukkige gedachte gekomen. Hij heeft minister Beernink schriftelijk gevraagd te overwegen om een wijziging van de Kieswet te bevorderen in die zin dat de uittreksels uit de kiezerslijsten waarop per stembureau is aangetekend wie wel en wie niet ter stemming is opgekomen, eventueel ter beschikking van „belanghebbenden” worden gesteld.

In zijn toelichting wees mr. Kolfshoten erop dat de Kieswet de burgemeester verplicht de verzegelde pakken der stembureaus, inhoudende stembijzeten, uittreksels uit de kiezerslijst e.d. te vernietigen, nadat het Centraal Stembureau de verkiezing heeft vastgesteld en over de toelating der benoemden is beslist.

Minister Beernink heeft zich deswege voor advies tot de Kiesraad gewend, welke afwijzend heeft geadviseerd. En tot mijn genoegen heeft minister Beernink dezer dagen in zijn antwoord op de vraag van mr. Kolfshoten o.a. medegedeeld, zich met dat advies te kunnen verenigen.

Blijkens het daarbij gepubliceerde advies van de Kiesraad wil het deze raad (terecht m.i.) voorkomen, dat de door de heer Kolfshoten bedoelde wijziging van de Kieswet zich niet verdraagt met de grondregel, dat de stemming geheim moet zijn. Het eertijds opmaken van de in het inmiddels vervallen artikel L 14, eerste lid, onder a der Kieswet genoemde lijst, bevattende de namen van de kiezers, die niet opgekomen waren, diende dan ook alleen voor de bewijsvoering bij de strafprocedure inzake het niet naleven van de (voordien bestaande) opkomstplicht. Deze lijst kwam alleen in handen van de burgemeester.

De Kiesraad acht het zeer wel mogelijk, dat iemand die niet aan de stemming heeft deelgenomen, zulks bewust heeft gedaan. Zijn negatieve politieke beslissing kan dan op één lijn worden gesteld met het uitbrengen van een stem op een bepaalde partij en heeft dan gelijke aanspraak op geheimhouding. De Kiesraad acht het ook niet gewenst, dat overheidsinstanties of politieke partijen (de „belanghebbenden” die de heer Kolfshoten op het oog heeft) kennis nemen van namen en adressen van degenen die niet hebben gestemd. Het beschikken over deze gegevens zou ertoe kunnen leiden, dat degenen die niet gestemd hebben worden bloot gesteld aan een (directe) beïnvloeding die zij niet wensen en die zij derhalve als een ernstige inbreuk op hun privacy zullen ervaren. Hiermee wordt als het ware een maatschappelijke sanctie op het niet-gestemd-hebben in het leven geroepen, die vooral in kleine, min of meer geïsoleerde gemeenschappen een effect kan hebben dat zich kwalijk verdraagt met de afschaffing van de strafsancie op het niet-naleven van de opkomstplicht.

De Kiesraad acht het ondertussen wel de overweging waard, het Centraal Bureau voor de Statistiek voor haar gebruikelijke publicatie en analyse van verkiezingsgegevens in de gelegenheid te stellen tot een naamloze statistische verwerking van de niet-gestemd-hebbenden met betrekking tot hun geslacht, leeftijd en burgerlijke staat. Dat zou omtrent het teruglopen, na de afschaffing van de opkomstplicht, van de deelneming aan de stemming wellicht waardevolle aanvullingen kunnen opleveren. Bij wetswijziging zou de vernietiging van bedoelde gegevens dan kunnen worden uitgesteld tot na de algemene statistische bewerking (onder de nodige waarborgen) door het CBS.

• Verantwoordingsplicht

In ons vorige nummer mocht ik reeds een eerste artikel wijden aan het rapport-Biesheuvel over: openbaarheid. Het leek mij toen goed, enige grote vraagtekens te plaatsen bij de gedachten van deze commissie over de wenselijkheid van openbaarheid — behoudens enige uitzonderingen — ook van ambtelijke beleidsnota's aan de minister.

Tot welke consequenties dit systeem zou kunnen leiden toont het socialistische Tweede-Kamerlid dr. Roethof, die onder de leuze „democratisering van het ambtenaren-apparaat, zowel in-

tern als extern”, blijkens een gesprek met de Haagse correspondent van de Volkskrant nog een stap verder wil gaan dan de commissie-Biesheuvel.

De heer Roethof vindt ook, dat de commissie-Biesheuvel het overheidsapparaat flink onder de loep heeft genomen. Hij is wel tevreden over het rapport der commissie, maar hij vindt het noodzakelijk dat er tevens een verantwoordingsplicht voor ambtenaren wordt ingevoerd. Het parlement, zo zegt hij, moet het recht krijgen ambtenaren te horen over de door hen genomen beslissingen. Dat de minister voor die beslissingen verantwoordelijk is, telt hij niet, want „gemiddeld 80 pct. van de beslissingen wordt door ambtenaren zelf genomen en de minister zet slechts zijn handtekening”.

Of, wanneer ambtenaren door de Kamer „ter verantwoording” worden geroepen, de minister er 60k bij mag zitten en iets in het midden mag brengen, vermeldde het verslag van het gesprek met de heer Roethof niet.

De „interne democratisering”, zoals het socialistische Kamerlid die wenst, zou tot stand moeten komen door het toekennen van een stakingsrecht aan ambtenaren, behalve dan voor bepaalde categorieën van hen zoals ziekenhuispersoneel, brandweer en politiepersoneel. Verder zouden de z.g. dienstcommissies verplicht moeten worden gemaakt. Die zouden bovendien tot een soort ondernemingsraden moeten worden gemaakt, die door alle betrokken ambtenaren gekozen worden en die grote bevoegdheden zouden moeten krijgen, zoals inspraak bij benoeming en ontslag van ambtelijke chefs.

Dr. Roethof zal met dergelijke pleidooien wel succes bij Nieuw Links boeken, maar als wij ons herinneren wat bijvoorbeeld een man met bestuurservaring als dr. Drees vorig jaar nog over openbaarheid en ambtelijke verhoudingen heeft geschreven, mogen wij aannemen dat zelfs in de eigen partij van de heer Roethof niet iedereen bereid zal zijn de verhoudingen, mede uit staatsrechtelijk oogpunt gezien, zo scheef te trekken.

• Rumor rond Soeharto

Er schijnt tegenwoordig niets min of meer officieels in ons land te kunnen geschieden zonder dat bepaalde bevolkingsgroepen zich groepen voelen tot het voeren van contra-demonstraties, tot protesteren, ageren en — ten slotte — rellen schoppen. Zo'n pakket van agitatie duidt men dan aan met de woorden: buiten-parlementaire actie. Een op zichzelf volkomen honorabel begrip, want daar kan men ook alle openbare (al dan niet demonstratieve) bijeenkomsten van de politieke partijen onder rekenen. Het hangt er dus maar van af wat men onder dat begrip wil brengen.

Nog niet zo lang geleden bespraken wij met instemming het zo succesvolle bezoek van Prins Bernhard aan Indonesië. Wij behoeven slechts te herinneren aan de enthousiaste wijze waarop de Prins bij zijn tocht door Djakarta door duizenden Indonesiërs langs de weg werd toegejuicht. In de Indonesische pers zowel als in officiële redevoeringen werd zonder enige wrok herinnerd aan de oude banden met Nederland en aan de warme gevoelens, die bij de volken in Indonesië in het bijzonder altijd voor het Oranjehuis hebben bestaan. „Berita Joepa”, het blad van het leger, schreef dat „het horen van het Wilhelmus velen heeft ontroerd”. Zelfs de correspondent van Het Vrije Volk in Djakarta meldde in zijn blad: „Gelukkig met het bezoek voelen zich ook tienduizenden oudere Indonesiërs, die — ondanks alles — nog sentimentele banden hebben met Nederland. Ontwikkelden onder hen spreken thuis nog veelal Nederlands”.

Bij de terugkomst van de fregatten Van Speyk en Van Galen kon de commandant van de Van Speyk na een vlagvertoonreis rond de wereld, waarbij 22 havens en 18 landen werden aangedaan, verklaren dat het hoogtepunt van de tocht was geweest het bezoek aan Indonesië, waarbij de bemanningen in Djakarta en in Soerabaja uitbundig werden onthaald.

De tijd van Soekarno is thans voorbij en generaal Soeharto heeft de moeilijke taak een vooral wat zijn natuurlijke rijkdommen betreft onder Soekarno schromelijk verwaarloosd land opnieuw op te bouwen.

Het zou, in het licht van dit alles, een hoogst pijnlijke zaak, ja een schande zijn, wanneer wij het zouden moeten

meemaken dat de Indonesische president bij zijn officiële bezoek aan Nederland daarentegen met demonstraties en rellen zou worden ontvangen.

President Soeharto heeft met het van communistische zijde kunstmatig gekweekte en aangeblazen anti-Westerse sentiment kennelijk voorgoed afgerekend. Het klimaat is gunstig voor een nieuwe verhouding tussen Indonesië en Nederland. Prof. Posthumus herinnerde er dezer dagen nog eens aan: de studie in het Nederlands aan de universiteiten in Indonesië bloeit weer op. Op het gebied van het recht en de land- en volkenkunde maakt men volop gebruik van onze taal.

Het is goed, dat president Soeharto zich bereid heeft verklaard een aantal commissies uit beide Kamers te ontmoeten. Verondersteld mag ook worden, dat minister Luns overeenkomstig een petitie gebruik zal maken van de gelegenheid, de belangen van de Zuid-Molukkers en van de Papoea's nogmaals te bepleiten.

De actie van het in Amsterdam gevormde comité „Soeharto ongewenst” dient echter scherp te worden afgewezzen. De namen van hen die dit comité hebben gevormd, zeggen trouwens reeds voldoende. Met de Amsterdamse secretaris van de CPN, bestuursleden van het ANVJ en de voorzitter van de ASVA zitten daar o.a. in de hoogleraren Wertheim en Utrecht, zomede Jan Wolkers, Peter Schat, Han Lammers en Ton Regtien.

Wij hopen en vertrouwen, dat hun contra-actie een grote mislukking wordt en dat de gast van koningin en regering door de overgrote meerderheid van ons volk een waardige en hartelijke ontvangst zal worden bereid.

• Bejaardenpartij

Er is in onze parlementaire geschiedenis nog nooit een belangenpartij geweest die iets van wezenlijk belang heeft weten te bereiken. De overgrote meerderheid van deze tegen verkiezingen steevast als paddestoelen uit de grond verrijzende „partijen” slaagt er niet in de kiesdeler te halen. En de enkele, die daar op een bepaald moment wel in slaagt, heeft in de Kamer in het geheel geen invloed. Het tegendeel is soms het geval. De beperktheid en eenzijdigheid waarmee zo'n partij voor het parlementaire forum optreedt, kan zelfs het omgekeerde effect hebben van wat wordt beoogd.

Zo zal het ook gaan met de z.g. „Bejaardenpartij”. Zij heeft plaatselijk, bij de gemeenteraadsverkiezingen, hier en daar een of enkele zetels weten te behalen. En nu zal zij, als overkoepelende landelijke bejaardenpartij, aan de Kamerverkiezing van volgend jaar deelnemen.

Na de gemeenteraadsverkiezingen kon men uit deze kring verwachtingen horen uitspreken over „23 of 24 Kamerzetels”. Dat geluid hebben we destijds ook uit D'66 kringen gehoord. En hoewel D'66 nadrukkelijk geen „beginseelpartij” wil zijn, een belangenpartij in de beperkte zin van het woord is zij toch stellig ook niet. Desondanks zijn haar overspannen verwachtingen op een grote teleurstelling uitgelopen. Het staat na de staten- en raadsverkiezingen wel vast dat, voor zover zij zichzelf overeenkomstig aanvankelijke uitspraken t.z.t. niet opheft, zij niet veel verder zal komen dan de positie van waarschijnlijk kleinste der middelgrote partijen. Een resultaat, dat voor een normale, betrekkelijk nieuwe politieke partij niet eens zo'n gek resultaat zou zijn. Maar dat wel een mislukking betekent voor een partij die zich voorstelde in korte tijd de bestaande politieke partijen te kunnen doen „ontploffen” en zelf dan de leidende rol in een geheel nieuwe politieke constellatie te zullen vervullen.

Een bejaardenpartij echter heeft als volstrekt eenzijdige belangenpartij nog veel minder kans. Het bejaardenprobleem is inderdaad een zeer belangrijk vraagstuk dat ons voortdurend bezig moet houden. Wat mij betreft mag het zelfs een van de hoogste prioriteiten krijgen. Maar niemand zal kunnen ontkennen dat er talrijke andere zaken zijn, welke behartiging de dringende aandacht vraagt. Om slechts enkele te noemen: de woningbouw, het onderwijs, de defensie, de milieuhygiëne (die hoe langer hoe dringender de aandacht vraagt), de recreatie, de wegenbouw en de ontwikkelingshulp.

Het zijn alleen de op de behartiging van het algemeen belang gebaseerde partijen, die in staat en bereid zijn tot een zo redelijk mogelijke afweging te komen en de prioriteiten-volgorde vast te stellen. De overgrote meerderheid der bejaarden beseft naar onze overtuiging heel goed, dat de kans op geleidelijke inwilliging van nog bestaande verlangens veel groter is wanneer in alle partijen hun stem doorklinkt dan wanneer zij zichzelf isoleren in een afzonderlijk partijtje dat juist als eenzijdige belangengroepering in de Kamer nimmer de invloed zal krijgen welke van een werkelijke politieke partij uitgaat.

DEN HAAG

Touwtrekken om zetel

De redelijkheid heeft het gewonnen van het nogal obscure gemanoeuvree van de KVP'er du Chatinier, die bijna de prot.-christelijke fractie in zijn kielzog had meegekregen. In Vrijheid en Democratie van 24 juli jl. stelden we de vraag of de PvdA de kwalijke rol van de confessionele fracties tegenover de VVD zou meespelen. Uit het feit, dat we ons dit afvroegen, zal de lezer misschien hebben begrepen, dat we twijfelen of de heer Nuij en de zijnen zich inderdaad in de boot zouden laten nemen. Voor die twijfel hadden we enige redenen en achteraf gezien, terecht. De bom, die de KVP-fractie bij afwezigheid van haar fractievoorzitter, mr. Borghols - onder het wethoudersberaad had gelegd, is van bijzonder slechte kwaliteit gebleken. In elk geval heeft die bom de stevige VVD-veste niet kunnen beschadigen. De liberale fractie is zegevierend uit de strijd gekomen, dank zij het voortreffelijke optreden van de heer G. C. Wallis de Vries, daarin door zijn fractiegenoten gesteund.

Om nog even te recapitulieren: bij de gemeenteraadsverkiezingen won de VVD twee zetels en kwam daarmee op tien; KVP en Prot. Christelijken verloren elk één zetel en kwamen daarmee elk op zeven. De PvdA won twee zetels en bezet straks veertien zetels. Bovendien doet straks D'66 met drie zetels haar intrede in de Raad en zijn de Kabouters met twee leden vertegenwoordigd. Ook de communisten boekten winst (een zetel), waartegenover staat dat de PSP en de Boerenpartij, resp. met drie en vijf zetels in de huidige raad vertegenwoordigd, niet zullen terugkeren. Op grond van deze verkiezingsuitslag lag het voor de hand, dat de VVD als tweede partij in grootte, haar winst gehonoreerd wilde zien met een tweede wethouderszetel.

Politiek en rekenkundig was er geen enkele reden om aan de prot. christelijken met drie zetels minder dan de VVD een tweede wethouder toe te kennen, zoals in het oude college, voor welke tweede wethoudersportefeuille zij

steeds acht raadsleden hadden ingebracht. Maar de heer du Chatinier had een listigheidje bedacht. KVP en prot. chr. waren de verkiezingen met een gemeenschappelijk programma ingegaan doch met gescheiden lijsten. Niettemin meende de heer du Chatinier, dat de confessionelen samen veertien zetels hadden, dus evenveel als de PvdA en dus ook op drie wethoudersportefeuilles aanspraak mochten maken. Voor de (winnende) VVD was de heer du Chatinier dan wel zo goed om één portefeuille te reserveren. Dit is door de VVD uiteraard niet genomen en in een betoog, dat er niet om loog, liet de heer Wallis de Vries toen weten, dat de VVD aan een dergelijke opzet niet wenste mee te werken en zich aan het beraad onttrok.

De heer du Chatinier, die overigens wel begreep, dat zijn rekensommetje niet zo waterdicht was, had nog een argument achter de hand. De VVD voelde niet voor uitbreiding van het college tot zeven wethouders en de VVD zou met haar programma niet beantwoorden aan dat van PvdA en confessionelen. Het waren argumenten, die geen hout sneden. De VVD had wel zes wethouders als uitgangspunt gekozen, maar ziende, dat er een grote meerderheid was om het college met één man uit te breiden, heeft zij duidelijk laten blijken uiteindelijk aan uitbreiding van het college wel te willen meewerken. In de tweede plaats mogen de bewoordingen van het VVD-urgentie-program voor de gemeenteraadsverkiezingen dan enigmatische afwijken van die van PvdA en confessionelen, in wezen is het moeilijk er principiële verschillen in aan te wijzen, zeker niet op het punt van de volkshuisvesting en het welzijnsbeleid.

Bij dit punt sloten we onze vorige beschouwing af, onder vermelding, dat PvdA en confessionelen zich nader zouden beraden. Dit is gebeurd en er kwam een lange brief van de confessionele partijen, waarin men heel verontwaardigd deed over uitlatingen van de heer Wallis de Vries over het voorstel-du Chatinier. Die brief is onderwerp van

beraad in de liberale fractie geweest, dat er toe leidde, dat besloten werd weer aan het wethoudersoverleg deel te nemen. Openhartig heeft de heer Wallis de Vries in een uitstekend betoog, toegegeven, dat het nimmer in zijn bedoeling had gelegen iemand persoonlijk te kwetsen. En met deze sportieve verklaring lag de weg open naar een beslissing, waarmee de VVD stellig tevreden kan zijn. Het nieuwe college zal - behoudens goedkeuring door Ged. Staten - straks uit zeven wethouders bestaan, van wie twee door de VVD zullen worden bezet, drie door de PvdA en twee door KVP en Prot. christelijken tezamen; de oorspronkelijk gedachte opzet dus.

In de brief van KVP en prot. christelijken was deze weg overigens al open gelaten. De VVD had slechts zijn excuses aan te bieden over hetgeen de heer Wallis de Vries had gezegd en dan zouden de confessionelen bereid zijn één hunner wethouders, t.w. de heer L. van der Weide (financiën) terug te trekken. Met deze brief, die al een capitulatie van de confessionelen inhield, had de VVD, zoals we hebben uiteengezet, geen enkele moeite. Sterker nog, de heer Wallis de Vries verklaarde aan het slot van zijn uiteenzetting respect te hebben voor de sportieve houding van de heer Van der Weide, een respect, dat ook door de heer Nuij werd gedeeld.

Toen men het op grond van de politieke verdeling eens was, bleef alleen nog de verdeling van de portefeuilles over. Die leverde geen moeilijkheden op. Kennelijk was daarover al achter de schermen min of meer overeenstemming bereikt. Mr. Dankelman (vvd) die tot nu toe op zo voortreffelijke wijze - gewaardeerd door de gehele gemeenteraad - openbare werken en sportzaken heeft beheerd, zal straks de portefeuille van economische zaken toebedeeld krijgen. Onze tweede VVD-wethouder, de heer F. D. Bastet, wordt belast met openbare werken. De heer Bol (prot. chr.), die economische zaken moet afstaan aan mr. Dankelman, krijgt de portefeuille van de niet terugkerende heer Van der Weide (financiën). De heer Happel (kvp) behoudt sociale zaken en drs. Wilzen (PvdA) zal onderwijs en kunst blijven beheren. De heer Nuij (PvdA) neemt van de niet terugkerende heer Hijkema de belangrijke portefeuille van volkshuisvesting over, terwijl de zevende wethouder, de heer P. Vink (PvdA) sport en recreatie gaat beheren. Al met al een o.i. bevredigende oplossing, temeer wanneer men in aanmerking neemt, dat mr. Dankelman loco-burgemeester blijft.

Onze eind-conclusie kan zijn: het door de kiezers zo ruim geschonken vertrouwen aan de VVD is op bevredigende wijze gehonoreerd.

ALLE
VERZEKERINGEN

●
HYPOTHEKEN

●
FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

VRINS

Frankweg 5 telefoonnummer 01751.5675

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Rooek-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Milieubeheer

Het begint gelukkig tot het merendeel van de mensen door te dringen, dat er in de technische maatschappij van vandaag op vele manieren met ons natuurlijk milieu wordt gesold. Ook dat een goed beheer op lange termijn van ons leefklimaat de verantwoording is van de generatie van nu. De biologen wijzen erop hoe kritiek de verontreiniging van ons milieu geworden is. De bestrijding van deze verontreiniging ligt op economisch, technisch en politiek niveau.

Die vraagt van onze regeerders en politici in de eerste plaats een eerlijke voorstelling van zaken, niets verdoezelend of mooier voorstellend ter wille van onze „welvaart“; aan de andere kant geen te grote emotionaliteit van de kant van de milieubeschermers. De feiten zijn angstwekkend genoeg. Het tegenover elkaar stellen van welvaart en welzijn is een wat wonderlijke zaak. In ieder geval ziet het er naar uit, dat bij veronachtzamen van ons welzijn, de welvaart straks niet meer nodig zal zijn.

In een boeiend betoog op 1 april jl. in Amsterdam gehouden geeft prof. Quispel een aantal uitgangspunten aan om de toekomst van het leven veilig te stellen. Hij wijst op de dwingende noodzakelijkheid van geboortebeperving, maar zegt ook dat we er met geboortebeperving alleen niet zijn, wanneer we er niet tevens in slagen het leefmilieu te beschermen. Niet door het economisch belang en de materiële waarden te onderschatten. Zij hebben tot nu toe het maatschappelijk leven bepaald. Maar wel mogen wij het economisch belang niet zien als het alles beheersende, waaraan andere belangen ondergeschikt zijn.

De absolute prioriteit, die het milieubeheer zal moeten krijgen, dient juist een opwekking voor de economen te zijn om wegen te vinden om dit beheer mo-

gelijk te maken. Wij zullen rekening moeten houden met de natuur, met haar wetten en onze afhankelijkheid van die natuur.

Prof. Quispel stelt, dat de problemen ontzaglijk groot zullen zijn, niet het minst omdat deze zaak op internationaal, mondiaal vlak moet worden behandeld. Opofferingen door het ene land zullen alleen dan werkelijk zinvol en daarmee acceptabel zijn, wanneer zij door andere landen eveneens zullen worden gebracht.

Laten wij streven naar de politieke bewustwording, dat het welzijn van de mens en een gezonde biosfeer ook een zwaar wegende economische inhoud zal hebben.

J. P. HANSEN - V.D. LINDEN

Meedoen

Het vakantie seizoen is achter de rug; nu moeten wij aan de gang, hard aan

de gang, op weg naar de verkiezingen. Vóór 15 september a.s. moeten de afdelingen een lijst opstellen van de Kamerkandidaten, die hun voorkeur hebben. Laat op die lijst minstens voor een vierde deel vrouwen staan. Het zou gewoon beschamend zijn, als een partij, waarvan een vrouw voorzitter is, slechts met enkele vrouwen voor de dag zou komen! Alsof wij niet genoeg bekwame vrouwen zouden hebben!

Maar wij zullen zelf er wat voor moeten doen nu...

Nu gebruik maken van de mogelijkheden, die wij hebben en niet alleen later mopperen... Nu is het de tijd om mee te doen. De lijst, waaruit wij kunnen kiezen, staat uitvoerig in Vrijheid en Democratie van 12 juni jl.

Overlegt samen, want versnippering geeft een verkeerd resultaat. Doe mee, nu.

J. H. S.

FLATS - HUIZEN
BEDRIJFSPANDE

LID N.B.M.

holland home service

MAKELAARDIJ

6 DEELEN MAKELAAR IN ONROERENDE GOEDEREN

Bokma het allerbeste!
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

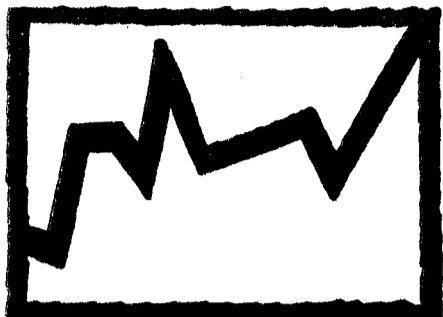

L. E. Hofkes & Co. N.V.

Ververij

WIERDEN (O.)

Voorlopige afronding?

Drs. G. M. V. van Aardenne, voorzitter van de sociaal-economische commissie van de VVD, geeft in dit artikel een oordeel over de wetsontwerpen betreffende de besloten vennootschap en de wijziging van de structuur van de naamloze vennootschap. Heel erg gelukkig is hij niet: de wetgeving op het gebied van ons ondernemingsrecht dreigt een lappendeken te worden, aldus de heer Van Aardenne.

Gedateerd 5 juni en 20 juli j. zijn bij de Tweede Kamer ingediend wetsontwerpen betreffende de besloten vennootschap respectievelijk wijziging van de structuur van de naamloze vennootschap. Hiermee is de eerste fase van een omvangrijke wetgevende arbeid voltooid op grond van de adviezen van de Commissie-Verdam en de Ser-adviezen daarover en wat betreft de besloten vennootschap mede geïndiceerd door de EEG-richtlijnen.

Als deze ontwerpen wet worden, zal tezamen met de wijzigingen vervat in de wetsontwerpen op de jaarrekening, het enquêterecht en de ondernemingsraden, die reeds in een verder gevorderd stadium van parlementaire behandeling zijn -- het Nederlandse ondernemingsrecht grondig zijn vernieuwd. De medezeggenschap der werknemers en de openheid van de onderneming binnen het maatschappelijk bestel zullen, volgens de doeleinden van deze wetgeving, daarmee zijn gediend.

Intussen studeert de Commissie-Van der Grinten, die ook met betrekking tot de nu ingediende voorstellen van advies heeft gediend, verder. Uit verschillende uittalingen in haar rapportering is op te maken dat zeker nog verdere wijzigingsvoorstellen op het gebied van het vennootschapsrecht zijn te wachten. Zo wordt opgemerkt dat ons vennootschapsrecht meer passend is voor de besloten (t.w. familie-)vennootschap dan voor de grote open NV. De laatste heeft zich overigens in de ruime bepalingen van ons huidige recht zeer wel kunnen ontwikkelen; tot voor kort was het in ons land dan ook gebruikelijk, ons op ons veerkrachtige vennootschapsrecht te beroemen, dat een splitsing als in het buitenland (AG - GmbH, SA - SaRL) niet nodig had.

Met het voortschrijden van de bovengenoemde ontwikkelingen, bleek echter dat aan een dusdanige scheiding van besloten en open vennootschap niet te ontkomen was. De BV (officieel: besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid) is nu geconcipieerd. Het essentiële onderscheid is de personegebondenheid met sterk beperkte overdraagbaarheid der aandelen van de BV; de belangrijkste bijkomstigheid is de verschillende publicatieplichtigheid van BV en NV.

Volgens het wetsvoorstel wordt elke NV voor het geheel van haar jaarrekening (die steeds, ook bij de BV, moet worden opgesteld volgens de regels van het wetsontwerp op de jaarrekening) publicatieplichtig. Bij de BV ligt het minder eenvoudig: oefent de BV het bank- of verzekeringsbedrijf uit, dan moet zij als een NV publiceren; is zij alleen betrekkelijk groot (balanstelling van meer dan f 800.000 en meer dan 100 man personeel) dan publiceert zij alleen haar balansen, met toelichting.

De VVD heeft zich indertijd uitgesproken voor de volledige publicatieplicht boven bepaalde grenzen; die grenzen (f 3.000.000 balanstotaal, f 500.000 aandelenkapitaal of 100 man personeel) lagen lager en waren niet cumulatief. Overigens speelt hier de Brusselse ontwikkeling steeds op de achtergrond mee: ons uiteindelijke doel blijve echter de openheid van het ondernemingsgebeuren, ook in de BV!

De Partijraad heeft zich vorig jaar ook verklaard voor invoering van een zgn. PVBA, hetgeen ongeveer overeenkomst met de nu voorgestelde BV; wij dachten toen echter aan een begrenzing van de vennootschapsvorm in grootte (balanstotaal!) en aantal vennoten. Deze elementen vindt men niet in het wetsontwerp, en dat maakt de structuur van ons toekomstig vennootschapsrecht nog weer ingewikkelder, zoals hieronder zal blijken.

De SEC en de VVD dacht indertijd ook aan gedwongen ontbinding van de PVBA door de rechter, ter bescherming van (belangrijke) minderheidsposities. Ook de Commissie-Van der Grinten adviseerde hiertoe, doch de regering achtte voor een dergelijke regeling de tijd nog niet rijp.

INGEWIKKELD

Het tweede wetsontwerp volgt het Ser-advies: helaas ook op die punten, waar dit laatste correctie van node had. Ik zal hier nu niet op ingaan, maar verwijs graag naar mijn artikel in Vrijh. en Dem. van 3 oktober '69 en vooral naar gepubliceerde tekst van de nota van SEC hierover (Vrijh. en Dem. 6 februari '70).

Het laatste woord over een beroep

tegen een veto op een commissarisbenoeming blijft bij de Ser; en komt (nog) geen aandeelhoudercommissie in de wet, en bepaalde gewenste versterkingen van de aandeelhouderspositie (bijv. bij emissies) zijn niet in het voorstel opgenomen.

Wel moest er nog een heleboel aanpassingswerk worden verzet om het Ser-advies voor de praktijk van nationale en internationale concerns bruikbaar te maken. Het resultaat is een bijzonder ingewikkeld systeem: van grote NV's en grote BV's (als die begreemd waren zou het het niet hoeven!) komt een nieuw vennootschapsregime tot stand (ik heb de neiging om nu over GNV's en GEV's te gaan praten) met anders liggende bevoegdheden van commissarissen en een essentieel andere benoemingsprocedure. De kleinere NV's (en BV's) kunnen hiertoe in hun statuten overigens ook, en ook gedeeltelijk, opteren. Nederlandse dochters van buitenlandse vennootschappen krijgen wel de raad van commissarissen, op de Ser-wijze benoemd, maar die raad van commissarissen mist dan het recht om de directie te benoemen (dat doen de buitenlandse aandeelhouders) en om de jaarstukken vast te stellen. Deze uitzonderingsbepalingen voor deze „vreemde” dochters geven mij toch wel te denken. Zouden we niet in een heel vreemd spoor terecht zijn gekomen, waar we nu met zulke uitzonderingsbepalingen weer uit trachten te komen?

Het subtiele verschil overigens tussen vaststelling der jaarstukken (door commissarissen) en goedkeuring van deze (door aandeelhouders) wordt m.i. nog niet voldoende verduidelijkt door de zinsnede in de memorie van toelichting, dat de reserveringen aan het oordeel van aandeelhouders zijn onderworpen. Waarom niet liever rechtuit alleen de winstbestemming aan aandeelhouders gelaten?

De overgang bij de kwantitatieve grenzen (10 miljoen balanstotaal en 100 man personeel en een O.R.) geeft moeilijkheden, evenals die bij de 8 miljoen van de BV. Een onderneming zou de instelling van de OR kunnen trainen en ondanks de voorschriften voor de jaarrekening is het balanstotaal geen eenduidig begrip. Ook deze gaten kunnen wel weer worden gedicht, maar het wordt er niet overzichtelijker door.

De wetgeving op het gebied van ons ondernemingsrecht dreigt zo een lappendeken te worden. Enige overeenkomst met de sociale wetgeving dringt zich op. Misschien hebben wij op dit gebied ook gauw behoefte aan een studie van een Veldkamp. Maar zou het niet beter zijn de zaak voordien systematisch aan te pakken en het „gewone” NV-regime eens te herzien? De „eigenlijke” besloten NV's hebben nu toch hun escape naar de BV. Overzichtelijkheid, duidelijkheid en openheid sieren óók de wetgeving!

Kloos in maxi

Zo poëtisch de dichter Willem Kloos was, zo prozaïsch is diens naamgenoot André Kloos, voorzitter van het NVV en lid van de Eerste Kamer. Te prozaïsch naar onze smaak, hetgeen duidelijk bleek tijdens de jongste debatten in de Senaat over de vaststelling van het minimum-loon, toen de socialistische vakbondsleider de gedachte opperde dat de overheid maximum-inkomens voor werkgevers zou moeten vaststellen. Met werkgevers bedoelde hij met name ook directeuren van vennootschappen. Het is een denkbeeld dat waarschijnlijk bij het grote publiek wel zal aanslaan, omdat het voorstel van de heer Kloos simplistisch lijkt dan het in wezen is.

Allereerst rijst de vraag volgens welke normen een dergelijk maximum-inkomen dient te worden vastgesteld. De geaardheid van de werkzaamheden in de diverse bedrijfstakken is namelijk dermate uiteenlopend, dat wij een dergelijke normbepaling voor onmogelijk houden. Wij vragen ons dan ook af hoe de heer Kloos zijn denkbeelden denkt te realiseren.

Zijn idee doet ons denken aan verouderde en nimmer in toepassing gebrachte oude economische theorieën van de zgn. „consumersrent”, d.w.z. het „onbillijke” verschijnsel dat bijvoorbeeld een directeur van een groot bedrijf voor een pond zout evenveel betaalt als zijn minder betaalde werknemers, waardoor de werkgever in vergelijking tot zijn werknemers een zekere „winst” incasseert, omdat de prijs van dat pond zout zijn gezinsbudget minder belast dan dat van degenen die bij hem in loondienst zijn.

Zoals gezegd, dit probleem is slechts theoretisch benaderd en in de praktijk is er nog niemand een juiste oplossing voor gevonden.

„Overuren”

Buitendien vergeet de heer Kloos dat de beloning van werkgevers en topfunctionarissen in de bedrijven sterk is gebonden aan de verrichte arbeidsprestaties, die er meestal niet om liegen. Het is genoegzaam bekend dat

dergelijke functionarissen als zij hun dagtaak hebben beëindigd, vele avonden en soms ook weekenden bezig zijn met de problemen van het bedrijf waarvoor zij mede in sociaal-economisch opzicht, de verantwoordelijkheid dragen. Een extra omvangrijke taak die zich moeilijk uniform geldelijk in „overuren” laat berekenen. Bovendien miskent de heer Kloos kennelijk het feit, dat er van het buitenland, met name Amerika, een grote zuigkracht uitgaat op bkwame leidinggevende functionarissen, welke zuigkracht nog aanmerkelijk zou toenemen als in ons land het salaris van deze topfiguren aan een maximumplafond zou worden opgehangen. Een dergelijke ontwikkeling zou een aanmerkelijke verzwakking van de know-how van onze nationale industrie kunnen betekenen. Wat de heer Kloos voorts over het hoofd schijnt te zien is het feit, dat zij die hoge inkomens genieten, daarover zeer hoge belastingen dienen te betalen die uiteindelijk weer aan de gemeenschap ten goede komen. Ook vergeet hij kennelijk dat zij die deze hoge inkomens genieten weer werkgelegenheid scheppen voor anderen die daaraan weer een bron van inkomsten ontleenen.

Vrije beroepen

De heer Kloos toont zich evenwel niet alleen een voorstander van een maximum-inkomen voor werkgevers, doch hij wil ook de tarieven van de beoefenaren van de vrije beroepen daarbij betrekken. Ook in dit verband wijzen wij op de bezwaren die wij reeds ten aanzien van van de werkgevers hebben gememoreerd.

Wat de beoefenaren van de vrije beroepen betreft spelen echter nog andere belangrijke factoren een rol. Wij denken, om maar een voorbeeld te noemen, aan de huisartsen die na een langdurige en dure studie en een hoge investering voor een op te richten of over te nemen praktijk, dag in, dag uit, voor de lijdende mensheid klaar staan. Hoe stelt de heer Kloos zich eigenlijk voor

hier tot een maximum-tarief te geraken? Nog ingewikkelder wordt het probleem als wij denken aan chirurgen en andere medische specialisten, die na een zeer lange studie, waarin zij in het latere stadium slechts een matige honorering ontvangen, eindelijk zo ver zijn dat zij een eigen en aan investering kostbare praktijk kunnen gaan vestigen. Kortom: wat de heer Kloos voorstelt komt neer op een materiële en daardoor tevens geestelijke maatschappelijke gelijkshakeling die ronduit absurd moet worden genoemd en waardoor hij de menselijke prikkel om zo goed mogelijke prestaties te leveren geheel teniet doet.

Fiscale aspecten

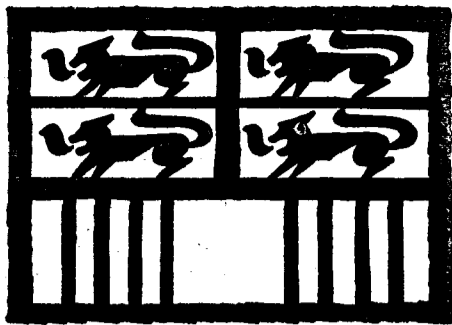
Overigens speelt naast de eerder genoemde „brain-drain” het bestaan van verschillende belastingtarieven in het buitenland een grote rol. De heer Kloos heeft zich klaarblijkelijk in zijn jeugd te veel verdiept in het bekende boek „Alleen op de wereld” en heeft daardoor vermoedelijk de indruk gekregen dat wij Nederlanders op een eilandje wonen.

Nog irreëler doen zijn voorstellen aan als hij het over maximum-inkomens heeft als men bedenkt dat hij en zijn vakbeweging stelselmatig weigeren op centraal niveau over vraagstukken te spreken die de loonpolitiek betreffen.

Wat ons ten slotte interesseert is te weten wat de heer Kloos zelf, die ongetwijfeld een harde werker is en zeker eveneens „overuren” maakt en weekenden aan zijn vakbeweging spendeert, als maximum-inkomen zou wensen te ontvangen en welke maatstaven hij daarvoor wenst aan te leggen.

Hoewel wij er in het algemeen geen voorstander van zijn personen in discussie te brengen als het om zakelijke meningsverschillen gaat, ontkomen wij in dit geval niet aan de vraag of de heer Kloos bezig is voor de publieke tribune te spreken, waarbij hij bepaald een onverantwoordelijke en irreële simplificatie toepast.

Onze medewerker G. Stempher gaat in dit artikel in op de onlangs door NVV-voorzitter A. Kloos gelanceerde voorstellen maxima vast te stellen voor de inkomens van werkgevers en beoefenaren van vrije beroepen. Irreëel en absurd, zo kan men Stempher's conclusie samenvatten.

ROTTERDAM

● De afdeling Rotterdam van de VVD houdt donderdag 27 augustus 's avonds om 8 uur een bijeenkomst in Atlanta. Daarin zullen enige kandidaat-Kamerleden zich aan de leden komen voorstellen.

● In antwoord op schriftelijke vragen van het liberale gemeenteraadslid mevrouw ir. M. G. Endert-Baylé hebben b. en w. onder andere medegedeeld dat zij de klachten over geluidshinder door containervervoer aan de rijksoverheid zullen doorgeven. Voor instelling van een geluidspolitie blijkt het college niet veel te voelen zo lang overtredingen niet op doeltreffende wijze kunnen worden opgespoord.

● Mevrouw Endert had verder, samen met de liberale fractieleider mr. K. Staab, schriftelijke vragen gesteld over de opvangcapaciteit van de vormingsinstituten voor werkende jongeren. Uit het antwoord van b. en w. is gebleken dat die capaciteit in het komende cursusjaar meer dan verdubbeld wordt. Nagegaan zal worden hoe aan artikel 12 van de Arbeidswet meer inhoud kan worden gegeven. In dit artikel is de „vormingsplicht” van werkende jongeren vastgelegd.

● Voor wie het niet mocht weten: het afdelingssecretariaat is onlangs verhuisd naar Meent 106.

Hemel opgeklaard

Bij het beraad van de raadsfracties over de samenstelling van een nieuw college van burgemeester en wethouders hebben de socialistische partijen zich knap in de nesten gewerkt. Zij hebben het onderste uit de kan willen hebben, maar zij hebben inplaats daarvan het lid op de neus gekregen. Dat althans moest onze indruk zijn van de politieke situatie in Rotterdam op het ogenblik waarop deze kroniek aan het papier werd toevertrouwd.

Onder de druk van Nieuw Links-elementen heeft de socialistische fractie in eerste aanleg gemeend de onderhandelingen te moeten voeren volgens de zogenaamde harde politieke lijn. Wat dat betekent hebben wij tot tweemaal toe kunnen ervaren in openbaar overleg van de gezamenlijke delegaties. Het was niet leuk. Integendeel, het was af en toe beslist bar en boos.

Deze wijze van onderhandelen had veel gemeen met de voorstelling die wij uit geschiedenisboekjes hebben gekregen van de Spaanse inquisitie. Er is dan ook met reden bezwaar tegen gemaakt. En dan niet alleen door vertegenwoordigers van de andere fracties, maar evenzeer door diepgeschopte mensen in het eigen kamp.

Het zegt wel iets dat een vurige aanhangster van de socialistische beginselen als mevrouw Van Kranenburg-Klein zich genoodzaakt heeft gevoeld voor het lidmaatschap van de PvdA en van de gemeenteraad te bedanken omdat zij zich met deze onderhandelingsmethodiek onmogelijk kon verenigen. Zo goed als het ook wel wat zegt dat een oude socialistische voorman als C. Pronk, hoewel zeker niet onsympathiek tegenover Nieuw Links staande, in een ingezon-

den stuk in de NRC duidelijk heeft laten blijken hoezeer de gedragingen van de socialistische fractie strijdig waren met zijn normen van politiek fatsoen.

Trouwens, het is een publiek geheim dat in de nieuwe socialistische fractie ook lang niet iedereen gelukkig was met de gang van zaken. Een niet onbelangrijk deel van de fractie moet toch wel ernstig bezwaar hebben gehad tegen de aanvankelijk toegepaste strijdmethoden zowel als tegen de fanatieke pogingen van de radicale elementen om met uitschakeling van de KVP en bovenal de VVD een programmacollege tot stand te brengen. Want dat was het ideaal waarnaar de jonge socialistische garde duidelijk streefde.

Politieke controversen in het landelijke vlak werden op die manier op lokaal niveau geplaatst. Nu is het duidelijk dat ze daar niet thuis horen. En dan praten we er nog maar niet over dat de socialistische — daarbij ijverig bijgestaan door communisten en Democraten — eigenlijk op de verkeerde weg waren met hun denkbeeld het nieuwe college te binden aan een vooraf opgesteld beleidsprogramma. Een gemeenteraad is nu eenmaal geen Tweede Kamer en een college van burgemeester en wethouders geen regering.

Er is in de onderhandelingen een ogenblik geweest dat van een volledige chaos kon worden gesproken. Een chaos die mede in de hand werd gewerkt door onduidelijkheid in het beleid van D'66. Het moet echter gezegd dat de Democraten over één punt geen twijfel hebben laten bestaan. Voor hen kon alleen een programmacollege in aanmerking komen.

Door daaraan hardnekkig vast te houden hebben zij in een later stadium zichzelf uitgerangeerd. Want na verloop van tijd heeft in de socialistische fractie het gezond verstand toch gezevierd. Men zou het ook zó kunnen formuleren dat in de fractie, waarschijnlijk mede door de steun van de publieke opinie, de bezadigde elementen de overhand hebben gekregen. Dit verschijnsel ging gepaard met het besluit van de Nieuw Links-exponent Riezenkamp om zich uit de onderhandelingsdelegatie terug te trekken.

Tot groot verdriet van D'66 stapte de PvdA eensklaps over op het voordien verafschuwde afspiegelingscollege. Het was een complete salto mortale. De fractie heeft nog geprobeerd haar gezicht te redden door in dat college een meerderheidspositie voor de socialistische te eisen. Maar ook die vlieger ging niet op.

Het — althans voorlopige — einde van het lied was dat zij belandde bij een college van acht hoofden, in een paritaire verhouding te formeren uit vier socialistische enerzijds en vier confessionelen en liberalen anderzijds. Waarbij „anderzijds” moet worden onderverdeeld in één vertegenwoordiger van de CHU, één van de ARP, één van de KVP en een van de VVD.

Daarmee waren de socialistische geheel terechtgekomen in het vaarwater van de PCG, de KVP en de VVD die, bekwaam manoeuvrerend, voor het socialistische geweld geen duimbreed waren geweken. Zij hadden consequent vastgehouden aan een evenwichtig samengesteld afspiegelingscollege. Terecht, want met dat type college heeft Rotterdam de laatste halve eeuw de beste ervaringen opgedaan.

En zo was enkele dagen voor het verschijnen van dit nummer een situatie bereikt die een geschikt uitgangspunt leek te bevatten voor een nuttig gesprek. Er zijn stellig nog haken en ogen. Ten aanzien van de portefeuilleverdeling met name hebben de socialistische — kennelijk om nog iets van hun image over te houden — een aantal eisen geformuleerd die hun gesprekspartners beslist niet zonder meer zullen slikken. Hoe dat loopt moeten we afwachten.

Voor het ogenblik wagen wij het te constateren dat in Rotterdam de zwaar bewolkte politieke hemel flink is opgeklaard.

EINDHOVEN

● Het secretariaat van de afdeling Eindhoven is gevestigd: Kapteynlaan 12 te Veldhoven, telefoon 040-533477.

● De aandacht van lezers van deze Eindhovense rubriek zij in het bijzonder ook gevestigd op de aankondiging van de kadercursus die de Kamercentrale Noord-Brabant organiseert op 12 en 19 september a.s. Men vindt deze aankondiging in de desbetreffende rubriek op pagina 2.

Koopavond

Ondanks een afwijzend standpunt van de Kamer van Koophandel (het advies van deze instantie is in dit geval niet bindend) en protesten van werkgevers- en werknemersorganisaties, heeft de Eindhovense gemeenteraad met 24 stemmen voor en 10 tegen besloten tot instelling van een wekelijkse koopavond. Ook de loketten van de gemeentesecretaris zullen in het vervolg vrijdagavond geopend zijn.

Wethouder Timmers noemde o.a. als argumenten van de gemeente tot de instelling van een koopavond: het grote aantal gemeenten in de omtrek van Eindhoven waar al een wekelijkse koopavond is, het gewijzigde leefpatroon, (o.a. meer week-end-recreatie) de uitslag van de NIPO-enquêtes waarbij 54 pct. zich vóór een koopavond heeft uitgesproken, 9 pct. negatief en 37 pct. geen mening gaf. Ook vermindering van de drukte op zaterdag het verlevendigen van de stad en de te verwachten vermeerdering van de omzet waren argumenten, die door het college van b. en w. werden aangevoerd.

Het Nederlands Katholiek Ondernemers Verbond Eindhoven stelde hiertegenover o.a.: het gros van de consumenten heeft 's zaterdags de gehele dag de gelegenheid tot inkopen doen; gehuwde werkende vrouwen hebben meestal een aangepaste werktijd. Het verwacht géén omzetverhoging, daardoor kostenstijgingen in verband met de verlenging van de openstellingstijden. Ook ontstaat er verscherping van het probleem van de roulatie, vooral voor winkeliers met weinig personeel. Personeel beneden de 18 jaar mag 's avonds niet werken en daardoor moet men meer parttimers in dienst nemen met als gevolg kostenstijgingen en minder service. En ten slotte: nog meer moeilijkheden bij de personeelswerving omdat het werken in de

detailhandel nog minder aantrekkelijk wordt.

De samenwerkingscommissie van werknemersorganisaties voerde o.a. als argumenten tegen de koopavond aan: A) de thans geldende arbeidstijd voor het personeel in het winkelbedrijf heeft geen synchronisatie ondergaan met die van het overige bedrijfsleven en de overheid. Een volledige synchronisatie in de vorm van een hele vrije zaterdag, is vanwege de taak van de detailhandel niet door te voeren. B) een werkelijk vrij weekend komt voor het winkelpersoneel (in Eindhoven ongeveer 9000 personen) nauwelijks of in het geheel niet voor. C) de redenen waarom de belangstelling voor een functie in het winkelbedrijf zienderogen afneemt zijn duidelijk aanwijsbaar. D) een wekelijkse koopavond betekent een nieuwe aanslag op de ongunstige arbeidssituatie voor het winkelpersoneel.

De Decom heeft ook kritiek op de vraagstelling van het NIPO. Volgens haar had de vraag niet moeten luiden: wanneer er in Eindhoven een koopavond zou komen, wat zou daarop uw reactie zijn? Maar: bent u van oordeel, dat de koopmogelijkheden zodanig beperkt zijn, dat een koopavond noodzakelijk is en zo ja waarop stoelt uw oordeel?

Op de publieke tribune werden tijdens de gemeenteraadzitting waarin het voorstel van b. en w. tot instelling van een koopavond werd aangenomen, spandoeken ontvouwd en talrijke interrupties geplaatst. Zo zelfs, dat het voor de raadsleden soms moeilijk was zich verstaanbaar te maken en voor andere geïnteresseerden op de publieke tribune soms zelfs onmogelijk om deze raadsleden te verstaan. Een viertal jongelui werd ten slotte de zaal uitgezet en na hevig verzet gearresteerd.

De Coöperatieve Verbruiksvereniging Etos had ook een enquête gehouden onder 2300 van haar klanten: 2200 hebben gereageerd. Daarvan bleken 67 pct. vóór een koopavond en 25 pct. tegen. Etos had aan de vraag van de wekelijkse koopavond de vraag verbonden of men bezwaar zou hebben tegen sluiting van de winkels op zaterdagmiddag. Van de 2200, die op deze vraag reageerden, had 54 pct. daartegen geen bezwaar, 40 pct. wél. Naar aanleiding van deze enquête betoonde Etos zich al voor de raadsvergadering voorstander van een wekelijkse koopavond. Een standpunt dat zij vergezeld van de uitslagen van de enquête aan de leden van de Eindhovense gemeenteraad deed toekomen. De grote warenhuizen hebben de gemeenteraad laten weten, dat zij slechts een keer in de maand gebruik zullen maken van de gelegenheid tot openstelling. C & A daarentegen zal elke vrijdagavond open zijn. Wat de andere winkeliers doen is nog niet bekend.

Vertegenwoordigers van het winkelpersoneel hebben een actiecomité gevormd dat zich tegen de koopavond teweer wil stellen. Op verzoek van het grootwinkelbedrijf is in verband met de voorbereiding de eerste koopavond vastgesteld op vrijdag 4 september a.s.

De burgemeester van Eindhoven, ir. H. B. Witte, heeft naar aanleiding van de incidenten tijdens de bewuste raadsvergadering de leden van de raad een brief doen toekomen, waarin hij zegt dat hij tot nog toe het reglement van orde niet formeel heeft toegepast, ook niet wanneer het gedrag van sommige toehoorders duidelijk afweek van het gebruikelijke patroon. De ongeregelde incidenten tijdens de raadsvergadering waarin het besluit tot de koopavond werd genomen, zijn voor hem echter aanleiding daarin verandering te brengen. Hij zegt in de brief dat hij besloten heeft in de volgende raadsvergaderingen duidelijk de hand te houden aan het reglement van orde in het bijzonder aan het bepaalde in artikel 49, waarin staat, dat de toehoorders de vergadering dienen bij te wonen op de voor hen bestemde plaatsen en dat geen tekenen van instemming of afkeuring en derhalve ook geen spandoeken en borden met opschriften zijn toegestaan. Burgemeester Witte eindigt zijn brief aan de raadsleden met de hoop dat deze strakkere houding ten opzichte van het verloop van de vergaderingen van de raad zal bijdragen tot het goed functioneren van het hoogste democratische bestuursorgaan in zijn gemeente.

Bedrijfsadviesbureau

Hommes

Member
British Institute of Management

Govert Flinkstraat 19

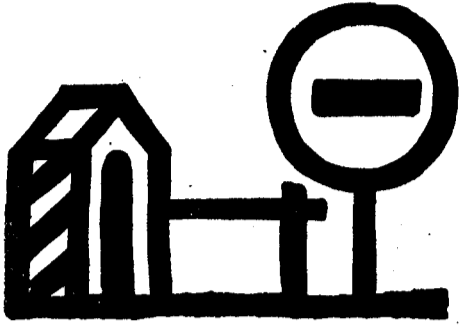
Apeldoorn

tel. 05760—5 20 25

Fusies - Personeelselectie -
Bedrijfsadviezen

Ervaringen opgedaan en contacten gelegd in vele landen in Europa en Zuid-Amerika

Duits-Russisch verdrag

door onze redacteur
buitenland

Het niet-aanvalsverdrag, dat West-Duitsland en de Sowjet-Unie vorige week hebben gesloten, is aanleiding geweest tot vele nogal bittere commentaren. Hier en daar kon men lezen dat West-Duitsland al naar het communistische kamp was overgelopen of althans door het innemen van een middenpositie niet meer tot de trouwe westerse bondgenoten gerekend kan worden. Bondskanselier Brandt heeft herhaaldelijk bezworen dat een dergelijke vrees ongegrond is en heeft een bijeenkomst van regeringsleiders van West-Duitsland, Frankrijk, Engeland en de Verenigde Staten voorgesteld om iedere ongerustheid weg te nemen. Wie gelijk heeft zal de toekomst uitwijzen. Zeker is dat de ouvertures van de Sowjet-Unie in de richting van Duitsland altijd gericht zijn geweest op ontbinding of voorkoming van een tegen haar gericht westelijk bondgenootschap waar Duitsland deel van uit zou maken.

Dat was zo in 1922 toen de Sowjet-leiders de Republiek van Weimar tot sluiten van een verdrag wisten te bewegen. Het Rapallopact hield de Duitsers destijds dan ook zeer concreet af van een westelijke samengaan op economisch gebied dat tegen Rusland was gericht. Volgens het plan van de Franse minister van financiën Loucheur zou er een „internationale corporatie” worden opgericht voor exploitatie van de Russische hulpbronnen, die tevens bedoeld was om de greep op de Russische economie te herstellen, die met de revolutie van 1917 verloren was gegaan. Het was een vrij irreëel plan, maar reëel genoeg voor de Russen om hun uiterste best te doen het te voorkomen. Zij wisten Duitsland, waaraan een belangrijke rol was toegedacht in het plan, geholpen door leiders van de zware industrie in Duitsland en de Reichswehr van generaal von Seeckt, er van te overtuigen dat het Westen er slechts op uit was de Duitsers tegen de Russen uit te spelen en de regering van de Duitse republiek zwichtte voor de verleiding uit het isolement te geraken, waar zij sedert de eerste wereldoorlog in verzeild was geraakt, door een verdrag te sluiten met de andere Europese „outcast”, Rusland. De geheime militaire afspraken die het Rapallopact vergezelden hebben meer dan iets anders bijgedragen tot de verrassend snelle militaire uitbouw waartoe Hitler nadien in staat bleek. De door von Seeckt gepropageerde „Blitzkrieg” was in de Sowjet-Unie voorbereid.

1939

Ook het Hitler-Stalinpact van 1939 was uiteraard gericht tegen het Westen en zijn bondgenoten in Oost-Europa, al ging men daarbij aan de kant van de Sowjet-Unie van geheel andere premissen uit. Niet het in stand houden van het machtsevenwicht in Europa, maar de angst voor een voortijdige oorlog met Hitler-Duitsland en de onmogelijkheid met het Westen tot een solide bondgenootschap te komen tegen de fascistische aartsvijand waren voor Moskou aanleiding zich in een monsterverbond met Duitsland te verbinden.

Na de tweede wereldoorlog was het gevaar van een nieuw Westers bondgenootschap waar Duitsland — althans het westelijke deel — aan zou deelnemen, aanleiding voor Moskou om te pogen de Duitse leiders van een dergelijk voornemen af te houden. Toen de overeenkomsten voor de Westeuropese Unie in 1955 geratificeerd dreigden te worden, haastte de Sowjet-Unie zich

zich bereid te verklaren de betrekkingen met West-Duitsland te „normaliseren” op voorwaarde dat Bonn zich van ratificering onthield. Kort daarop beëindigde Moskou de staat van oorlog met Duitsland, die sinds de Duitse inval van 22 juni 1941 van kracht was geweest. West-Duitsland ratificeerde de overeenkomsten toch en her kreeg zijn soevereine rechten, waaronder het recht tot herbewapening binnen het raam van de Nato. De Sowjet-regering nodigde bondskanselier Adenauer niettemin uit naar Moskou te komen om „normale” betrekkingen, gebaseerd op „wederzijds vertrouwen en vreedzame samenwerking” tot stand te brengen. Moskou wees bij die gelegenheid ook op de bloeiende handelsbetrekkingen die er tussen beide landen in het verleden hadden bestaan en op de mogelijkheid van herstel daarvan. De Sowjet-leiders lieten niet na te zinspelen op de aantrekkelijke winsten die dat voor Duitsland zou opleveren. Ook de culturele banden zouden kunnen worden hersteld, die in het verleden „het intellectuele leven van beide volkeren hebben verrijkt en een gunstig effect hebben gehad op de Europese culturele ontwikkeling als geheel”; een verwijzing naar de nog altijd levende gedachte zowel bij de Russen als de Duitsers — dat de beschaving eigenlijk een zaak is van beide grote continentale mogendheden? Adenauer ging op de uitnodiging in en de diplomatieke betrekkingen werden hersteld ofschoon hij en Chroestsjov vuistschuddend tegenover elkaar stonden. Het had nog heel wat voeten in de aarde voordat het akkoord in 1958 door een handels- en betalingsovereenkomst kon worden gevolgd.

Vredesnota

Op 25 maart 1966 zond bondskanselier Erhard, behorend tot dezelfde christendemocraten die zich nu zo tegen Brandt verzetten, een nota aan alle landen waarmee het diplomatieke banden onderhield alsmede aan de

Oosteuropese en Arabische landen, waarin hij o.m. verklaarde bereid te zijn formele verklaringen uit te wisselen met de Sowjet-Unie, Polen, Tsjechoslowakije, Hongarije, Roemenië en Bulgarije „en iedere andere Oosteuropese staat” over het niet gebruiken van geweld bij de regeling van internationale geschillen. Erhard's voorstel verschilde in zoverre duidelijk van het nu gesloten niet-aanvalsverdrag dat het nadrukkelijk stelde dat de Poolse westgrens volgens de geallieerde overeenkomst van Potsdam niet anders dan in een vredesverdrag met Duitsland definitief vastgesteld zou kunnen worden en dat Duitsland gelegen blijft binnen de grenzen van 1937 totdat een in vrije verkiezingen gekozen Duitse regering andere grenzen als zodanig erkent. De overeenkomst van München van 1938 was volgens de nota door de inval van Hitler in het overgebleven deel van Tsjechoslowakije ongeldig geworden. Al deze punten bleven onaanvaardbaar voor Moskou, dat tevens de erkenning van de DDR bleef eisen.

Het verlangen van de Sowjet-Unie de status-quo in Europa vast te leggen ging echter meer en meer gepaard met de wens mee te profiteren van de technologische en economische ontwikkeling in het Westen. Bovendien leek de situatie in het Oosten — aan de grens met China — een spoedige overeenkomst die de ontspanning in Europa zou bevorderen, noodzakelijk te maken. Moskou greep de gelegenheid die de nieuwe Westduitse „Ostpolitik” van Brandt bood aan om te trachten tot een akkoord te komen. De vertrouwensman van Brandt, Egon Bahr, ging in december 1969 naar Moskou en opende de geheime onderhandelingen met de Sowjet-Unie, die uiteindelijk bereid bleek de eis tot erkenning van de DDR te laten vallen. Wel moest West-Duitsland zich in het niet-aanvalsverdrag neerleggen bij het noemen van de Oder-Neisselijnen en de grens „tussen de Bondsrepubliek Duitsland en de Democratische Republiek” als onschendbare grenzen; een defacto erkenning van een reeds lang bestaande geografische realiteit. Brandt zal begrepen hebben dat de enige mogelijkheid om iets te doen aan de voor Duitsland zo belangrijke vraagstukken als de Duitse hereniging en de kwestie Berlijn is voor ontspanning in Europa te zorgen en te hopen dat de daardoor gestimuleerde ontwikkelingen in de communistische wereld de oplossing voor deze problemen naderbij zal brengen. Ook economische motieven kunnen een rol bij Brandt's beslissing gespeeld hebben.

Niet ideaal

Twee directeuren van een wijnfirma in Joegoslavië zijn dezer dagen weer aan het werk gegaan nadat hun eerst de toegang tot het bedrijf was ontzegd door de arbeiders. Alle zeventig arbeiders van de bewuste firma in Titov Veles beschuldigden onlangs de directeur en de verkoopleider ervan dat zij alleen hun eigen belangen nastreefden. De arbeiders hadden te horen gekregen dat hun salaris met vijfhonderd dinar per maand was verminderd, terwijl het salaris van de directie met honderd procent omhoog was gegaan. De arbeiders hielden een stemming en sloten de directie daarop buiten.

Een rechter noemde hun actie illegaal. Niettemin hebben de arbeiders een nieuwe commissie gevormd die naar een uitweg gaat zoeken om de directie alsnog te ontslaan.

Dit bericht ontleen wij aan de „Handels & Transport Courant,” die daarbij aantekent: „Om de memorie op te frisssen: Joegoslavië is het land waaraan wij volgens meneer Hugenholtz van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen zo een voorbeeld moeten nemen wat de arbeidsverhoudingen betreft.”

Inderdaad schijnt het systeem van de arbeidsverhoudingen in Joegoslavië, waarvoor een groot deel van de Nederlandse vakbeweging — althans hun leiders — zo warm loopt na een aldaar gehouden studiereis, nog verre van ideaal. Maar daar hebben wij na de genoemde reis niets van vernomen, waaruit blijkt dat studiereizen wellicht hoogst interessant kunnen zijn, maar bepaald niet alles onthullend.

G. S.

DE BILT Vrijstaande bungalow

met circa 2100 m² tuin, garage en c.v.-olie.
Ind.: grote woonkamer met open haard en parket, eetkamer, keuken, kelder, 3 slaapkamers en badkamer.

Prima staat van onderhoud. Direct te aanvaarden.

Vraagprijs f 198.000,— k.k.

BILTHOVEN Vrijstaand landhuis

met circa 1600 m² tuin en c.v.
Ind.: woonkamer, eetkamer, studeerkamer, keuken, bijkeuken, toilet en kelderkast.

1e verdieping: 3 slaapkamers en tweede toilet.

Zolder met kamer. Apart gedeelte blijft verhuurd.

Vraagprijs f 99.000,— k.k.

Vraag geheel vrijblijvend onze woninggids van De Bilt-Bilthoven en omstreken aan.

Bemiddeling door makelaarskantoor in onroerende goederen

J. F. BURGERSDIJK

Rubenslaan 36 - Bilthoven - Tel. 030-787611*.

Buiten kantoor tijd ook 030-710920.

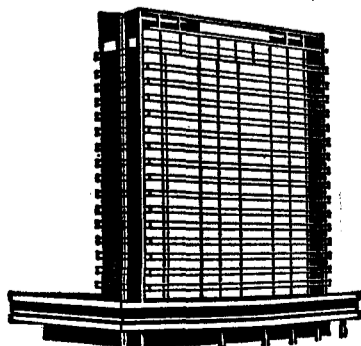
HOTEL BOUWES ZANDVOORT

Kamers met meest modern comfort

Gerennommerde keuken

Gelegenheid voor congressen en partijen tot 300 personen

Cabaret-Dancing dagelijks

APPARTEMENTENHOTEL BOUWES PALACE ZANDVOORT

Kamers en appartementen met modern comfort.
Restaurant op 70 m hoogte - panorama - lounge bar - sauna - overdekt zwembad - congreszaal.

Unieke accommodatie voor kaderbijeenkomsten.

BEIDE HOTELS HET GEHELE JAAR GEOPEND — TELEFOON 5041

Congres Europa tussen oost en west

Het programma van het congres „Europa tussen Oost en West” dat de afdeling Amsterdam van de VVD op zaterdag 10 oktober in „Krasnapolsky” organiseert is als volgt:

10.15 uur: Opening door de heer F. Lauxstermann, voorzitter van de afdeling Amsterdam.

10.30 uur: Inleiding mr. dr. C. Berkhouwer „Europa tussen Oost en West”.

11.15 uur: Koffiepaauze.

11.30 uur: Mr. J. L. Heldring over: „Spanning en ontspanning in Europa”.

12.30 uur: Lunch.

14.00 uur: Prof. dr. R. Dahrendorf: Titel van zijn rede nog niet bekend.

15.00 uur: Gelegenheid tot discussie over de stellingen met het forum, bestaande uit de heren Dahrendorf, Berkhouwer en Heldring.

16.00 uur: Discussie over de ontwerp-resoluties.

16.30 uur: Sluiting van het congres

door de voorzitter, de heer H. J. de Koster.

Voor het congres wordt een ontwerp-resolutie opgesteld die tevoren aan de deelnemers zal worden toegezonden.

Stellingen

De stellingen van mr. dr. C. Berkhouwer voor het congres „Europa tussen Oost en West” luiden:

1. In het driehoekige krachtenveld tussen de beslissende machtscentra in de wereld; de Verenigde Staten, de Sowjet-Unie en communistisch China ontbreekt (West)-Europa als zelfstandige factor.

2. Voor onze veiligheid blijven wij aangewezen op samenwerking in Atlantisch verband.

3. Rusland neemt zijn toevlucht tot westerse methoden om de economie uit het slop te halen.

4. De vrije democratische volkeren van West- en Noord-Europa dienen zo spoedig mogelijk te worden samengebondeld tot een zoveel mogelijk democratische landen en volkeren omvattende Europese gemeenschap.

5. De Europese veiligheidsconferentie kan alleen dan tot succes leiden wanneer de Westeuropese landen onderling solidair zijn, daar het Warschaupact deze conferentie mogelijk alleen maar zal nastreven om machtsposities te consolideren.

Mr. J. C. Heldring komt wat de „Spanning en ontspanning in Europa” aangaat met de volgende stellingen:

1. Voor zover de spanning tussen oost en west het gevolg is van vrees voor agressie, is zij de laatste vijftien jaar voortdurend afgenomen.

2. Maar de spanning heeft ook andere oorzaken. Een dezer oorzaken is het streven naar grotere zelfstandigheid dat telkens weer in Oost-Europa de kop opsteekt.

3. Dit streven houdt de machthebbers in Oost-Europa — in de eerste plaats in de Sowjet-Unie in een voortdurende staat van spanning, welke spanning ook haar weerslag heeft op de oost-west verhouding. Deze spanning vindt dus haar oorzaak niet in de oost-west verhouding, maar in de toestand in Oost-Europa zelf.

4. Dat wil niet zeggen dat het westen geen invloed heeft op die toestand in Oost-Europa, dus op die spanning. De combinatie van geestelijke vrijheid, so-

ciale rechtvaardigheid en economische welvaart die het na-oorlogse westen over het algemeen heeft weten te bereiken, heeft op zichzelf invloed op de geesten in het oosten, waar tientallen jaren van communistisch regiem een zodanig resultaat niet hebben bereikt.

5. Het westen speelt dus mee in de ontwikkelingen in het oosten — zonder dat dit meespelen het resultaat van een bewuste, doelgerichte politiek hoeft te zijn.

6. Contacten met het oosten hebben de neiging die spanning nog te vergroten, in zoverre als zij de mensen van het oosten in nog nauwere aanraking brengen met de besmettelijke combinatie die onder 4) is genoemd.

7. Dat mag geen reden zijn om te stoppen met de politiek van contacten. Integendeel, zij moet worden voortgezet. Haar doel is de normalisatie van de toestand in Oost-Europa die voorwaarde is voor normalisatie van de toestand in heel Europa. Dit proces zal evenwel niet zonder spanningen verlopen en moet dus zonder illusies en met beheersing worden begeleid.

6. Het heeft geen zin dat een of meer bondgenoten van de Duitse bondsrepubliek afzonderlijk overgaan tot erkenning van de Duitse Democratische Republiek.

7. Wij staan in de periode dat de nationale staat en zijn grensbarrières technisch overleefd zijn.

Aanmelding voor het congres kan geschieden door middel van opzending van onderstaande bon aan het secretariaat van de afdeling Amsterdam van de VVD, Vondelstraat 60, Amsterdam-Z. met gelijktijdige overmaking van f 5.— op postgirorekening 431470 of gemeentegirorekening V 9925.

Ondergetekende,

naam:

adres:

geeft zich op als deelnemer aan het congres „Europa tussen oost en west” op 10 oktober a.s. in Krasnapolsky, Dam 9 te Amsterdam.

Hij/zij wil wel/niet aanzitten aan de lunch. (Kosten f 7.15 ter plaatse voldoen)

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

Brandsteder
MEUBELEN
VIJZELSTRAAT 115-119
AMSTERDAM - TEL. 246710

Voor uw was naar

B O R G H

Tevens adres voor Chemisch Reinigen
N.V. STOOM- EN CHEMISCHE WASSERLIJ

v.h. C. D. BORGH & ZN.

Bellevooystraat 75 — Rotterdam — Telefoon 232631 - 236235

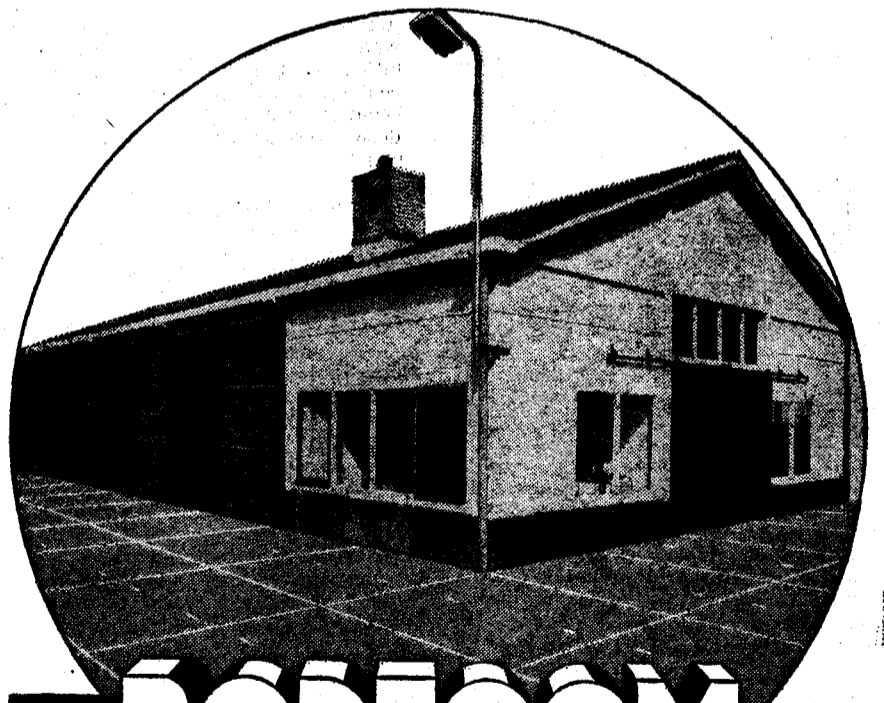
HOUT EN PLAATMATERIALEN

modern
sedert
1727

VAN STOLK

ABRAMAM VAN STOLK & ZOONEN KONINKLIJKE HOUTHANDEL N.V.
POSTBUS 1100 - ROTTERDAM - TEL. 236400

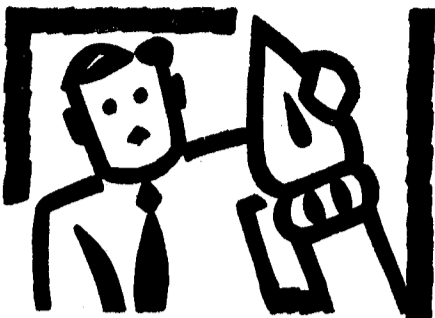

BÔDÈGÔM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
postbus 41 SPIJKENISSE tel. 01880 - 2488*

Ontwikkelings-evolutie of revolutie

Uit de stroom van brieven die ons voortdurend bereikt kiest de redactie er voor elk blad één die naar haar oordeel zulke aandacht verdient. Dat betekent niet dat zij de mening van de briefschrijver deelt, wel dat zij het de meest belangwekkende brief acht die de afgelopen weken werd ingezonden.

Uit de andere brieven citeert de redactie slechts wat haar daarin het meest (aangenaam of juist onaangenaam) heeft getroffen. Anonime brieven en brieven in onleesbaar handschrift verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Eerst sociale herstructurering die snelle ontwikkeling en ontplooiing van de derde wereld mogelijk maakt, of geleidelijke ontwikkeling die tot sociale structuurveranderingen en verdere ontplooiing aanzet? Deze ideologische vraag beheerste het podium van twee recentelijk gehouden congressen die het onderwerp ontwikkeling gemeen hadden: het tweede wereld-voedselcongres van de FAO en het lustrumcongres van de Leidse Universiteit over ontwikkeling.

In het algemeen lijkt deze vraag controversiëler dan enig ander facet van de ontwikkelingsproblematiek dat aan de orde is. Ogenschijnlijk gaat het om niet veel meer dan een variant op het betwiste eerstgeboorterecht van de kip en het ei. In werkelijkheid heeft een antwoord in de zin van „sociale herstructurering eerst” verreikende economische consequenties voor een groot deel van de derde wereld dat reeds korter of langer hulp ontvangt.

Vooraf kritische jongeren, geobserveerd door de factor tijd, en voorstanders van ingrijpende veranderingen in de eigen maatschappelijke orde, hekelde de samenwerking van westerse landen met bestaande regeringen van ontwikkelingslanden, die de toets van hun maatschappijkritiek niet doorstaan. Een en ander wordt gepaard aan een diepe afkeer van iedere vorm van aanwezigheid van het westerse particuliere bedrijfsleven in die landen.

In zijn meest extreme vorm — zoals door de socioloog Wertheim op het Leidse congres vertolkt — kan een zekere logica in hun argumentatie niet ontkennd worden. Voldoet de maatschappelijke structuur van de acceptorlanden niet aan „zekere voorwaarden”, dan komt volgens hen de hulp van de donorlanden onveranderlijk in handen van de rijken, die daardoor nog rijker worden. De bestaande ongelijke verdeling waar deze rijken alle belang bij hebben wordt geconserveerd. Argwaan en gebrek aan medewerking bij de kleine boeren, wier inspanning onontbeerlijk is voor het welslagen van ieder ontwikkelingsmodel, worden verder vergroot. Het geneesmiddel — hulp — verergert aldus de kwaal — armoede — en kan daarom beter achterwege blijven tot de voorwaarden voor een sociaal rechtvaardiger verdeling aanwezig zijn. De communistische systemen van China en Cuba gelden in dat verband als enig juiste referentiekaders voor zulke voorwaarden. Gratis wapenhulp aan de revolutionaire bewegingen in de derde wereld die het Cubaanse of Chinese voorbeeld in hun vlag voeren en steun aan deze twee landen presenteren zich als enige vorm van ontwikkelingssamenwerking die effect sorteert.

menwerking die effect sorteert.

Een redenering die klinkt als een klok. Maar die getuigt van een diep wantrouwen in de mogelijkheden van de eigen (westerse) samenleving. Die spreekt van een kinderlijk naïef optimisme in het „van de revolutionaire burenen niets dan goeds”. Die ten slotte een ideële bevoogding voorstaat welke iedere vorm van materiële bevoogding door hulpverlenende organisaties verre overtreft.

Een dergelijk extreem hulpbeleid heeft gelukkig geen schijn van kans zolang bij ons het voteren van de middelen nog volgens een democratische procedure verloopt. De uitvoerbaarheid wordt bovendien illusoir door de (bijkans liberale) houding van China zelf, dat streeft naar volledig vertrouwen op eigen kracht en beperking van vreemde hulp tot het aankopen — o.a. in Nederland — van kapitaalgoederen zoals kunstmestfabrieken tegen wereldmarkt-prijzen (zie: Mao's rode boekje, aanhaling XXI).

In gematigder vorm wordt de voorwaarde „sociale herstructurering eerst” nagestreefd door een land als Zweden. Overigens nogal in tegenspraak met het appellerende imago van vooruitgang, bedraagt de hulp van dit land in totaal slechts 0.5 pct. van het BNP — d.w.z. minder dan de helft van de Nederlandse procentuele bijdrage — en wordt deze hulp noodzakelijk bilateraal geconcentreerd op een zevental Afrikaanse en Aziatische landen. Zweden ziet deze hulp in het licht van de export van zijn eigen concept van een democratische samenleving.

Als resultante van dit concept overweegt het terugtrekking uit het concentratieland Ethiopië omdat het conservatieve bewind aldaar Zweden niet bevalt. Voor Ethiopië, waar de Zweedse hulp hoog genoteerd staat, zou dit uitermate spijtig zijn, met name voor die belanghebbende Ethiopiërs die het met het keizerlijk regime nauwelijks eens zijn.

Dit is geen pleidooi voor het achterwege laten van een waardeoordeel over de omstandigheden waaronder ontwikkelingssamenwerking plaatsvindt. Het hebben van zo'n individueel oordeel is inherent aan het menselijk aspect van samenwerken. Sceptis over effectiviteit en snelheid van het ontwikkelingsproces als gevolg van persoonlijke ervaringen zijn zeer wel begrijpelijk. Het transformeren van deze persoonlijke sceptis naar het in het groot aanleggen van drempelvoorwaarden is echter een hachelijke zaak. Zeker als die voorwaarden zo ingrijpend voor de ontwikkelingspartner zijn zoals: herstructurering vooraf, het bedingen van onze eigen democratische conceptie, of het met wapenhulp opleggen van het revolutionaire model. Het zal allemaal afhangen van de mate van ons vertrouwen in de positieve bedoelingen van de medemens van zowel Noord als Zuid. Is voldoende besef van zulk vertrouwen tussen gevers en ontvangers aanwezig dat zet naar mijn persoonlijke overtuiging ruime economische hulp — gerelateerd aan de relatieve armoede per hoofd van de ontwikkelingsbevolking — vanzelf aan tot sociale structuurveranderingen en verdere ontplooiing op eigen kracht. Deze structuurveranderingen hebben dan bovendien de kans zich te voegen naar het eigen inzicht van de ontwikkelingspartner.

Een liberaal ontwikkelingsbeleid — vrij van bevoogdende drempelvoorwaarden — dat gebruik maakt van alle ten dienste staande instrumenten zal de beste waarborg zijn tot dat doel. Deze instrumenten omvatten bekende middelen, zoals de opstelling van een internationale ontwikkelingsstrategie, opheffing van handelsbelemmeringen, stabilisering van grondstoffenovereenkomsten, rationalisering van de internationale arbeidsverdeling, kapitaal- en kennisoverdracht via multilaterale en

particuliere kanalen, verschaffing van richtlijnen voor de bevolkingsgroei, afdracht van gelden voor ontwikkelingsdoelinden ter grootte van één procent van het bruto nationaal produkt (lieft al in 1972) en ongebonden overheidshulp in de vorm van schenkingen en zachte leningen. Met enkele uitzonderingen zijn zij reeds terug te vinden in de paragraaf ontwikkelingsamenwerking van het concept-verkiezingsprogramma 1971 van de VVD.

„Toil and sweat”, geen „blood and tears”, zal één van de meest uitdagende menselijke ondernemingen van deze eeuw doen slagen.

Dr. R. W. de Korte
Roland Holstlaan 41
Reeuwijk

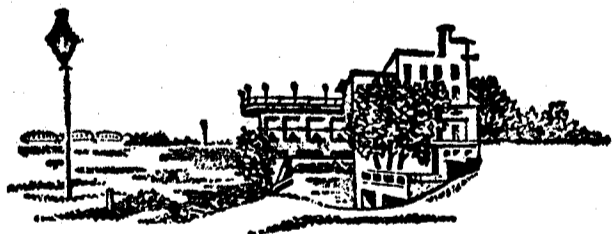
Mijn opinie is...

• Nieuwe wegen

Mr. Th. F. Raedt te Soest schreef ons dat naar zijn mening de paragraaf over het kiesstelsel in het ontwerp-verkiezingsprogramma „Liberalen op Nieuwe Wegen” dringend een aanvulling behoeft. Met name bepleit hij de opname van alinea g, waarin tot uiting wordt gebracht het streven van de VVD naar uitbreiding van de mogelijkheid om bij volmacht te kunnen stemmen.

„De huidige regeling,” zo schrijft de heer Raedt, „is naar veler gevoelen maar al te beperkt en volkomen onbevredigend. Immers de mogelijkheid om als gemachtigde op te treden is, om het zeer in het kort weer te geven, beperkt tot de echtgenoot (echtgenote), huisgenoten en bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad, omdat zelfs bijvoorbeeld de volle neef of nicht (vierde graad) is uitgesloten. Het is niet logisch om, waar in het maatschappelijk verkeer van het instituut der volmachten op steeds groter schaal gebruik gemaakt wordt, deze mogelijkheid bij het uitoefenen van het kiesrecht zo beperkt te houden.” meent de heer Raedt. Hij vervolgt: „De huidige, beperkte regeling heeft tot gevolg dat kiezers, die met vakantie gaan, ook al zouden zij nog zo graag door een volmacht aan de stemming deelnemen, dit dikwijls niet kunnen doen, omdat zij geen familie hebben als aangegeven in het bewuste artikel van de kieswet. Dit gebrek aan soepelheid in de wetgeving kweekt maar teleurstelling en ontstemming, hetgeen wij juist moeten voorkomen als wij het absentisme niet in de kaart willen spelen.”

De heer Raedt besluit zijn brief met de hoop uit te spreken dat veel afdelingen en kamercentrales zijn suggestie zullen willen steunen, door vóór 14 oktober een amendement in te dienen op het ontwerp-verkiezingsprogramma in de door hem bedoelde zin.

Rijnhotel-Arnhem

annex SAVOY-RESTAURANT

Hotel met sfeer en gesoigneerde keuken

RIJNTERRAS

Onderlangs 10 - Arnhem - Tel. 085-427141

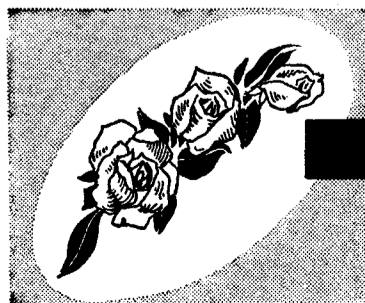
N.V. OBSERVATOR

ROTTERDAM — VASTELAND 30 — TELEFOON 11 15 20

FABRIKANTE VAN
NAUTISCHE INSTRUMENTEN
MANOMETERS, THERMOMETERS
PYROMETERS, TACHOMETERS

Agenten voor Zeekaarten en
Nautische boeken

REPARATIES OP KORTE TERMIJN

Bloemsierkunst

IMMINK DE LANGE

ANNO 1805

v/h J. C. de LANGE's Koninklijke Tuinbouwrichting
Hofleverancier van H. M. de Koningin

MEENT 125 - ROTTERDAM - TEL. 137977-122303

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

J. Vermaas' Scheepvaart Bedrijf N.V.

Reders en managers van zeeschepen
kleine en grote handelsvaart

**CARGADOORS
BEVRACHTINGSAGENTEN**

Baan 12
ROTTERDAM

telefoon 116400*
telex 22153 (2 lijnen)

containers:
koel/vries-
containers:

„Flats“ en
„Huifcontainers“:

Onder de beschermde naam „Multload“-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
denvervoer.

De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

**GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN**

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEEDE N.V.

'8-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

•
Reparatie en nieuwbouw

•
TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

PIERSON,
HELDING &
PIERSON

BANKIERS

Amsterdam/'s-Gravenhage/Rotterdam/
Haarlem/Curaçao

POLITIEK

vraagt kennis van zaken

- Het kiesrecht
- Partijstelsel
- Organisatie Politieke Partijen
- Inspraak en medezeggenschap
- Pressiegroepen
- Nieuwe bestuursvormen
- Ruimtelijke ordening
- Europese integratie
- Ontwikkelingshulp

Dit zijn slechts enkele onderwerpen uit de cursus Burgerschapskunde.
Deze cursus is ontstaan met medewerking van alle politieke partijen.
40 schriftelijke lessen met een totaal lesgeld van slechts f 25,—.
Vraag nog heden gratis prospectus onder nr. VD bij Stichting Burgerschaps-
kunde, Postbus 349 te Leiden.

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND
RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON”
VREELAND A/D VECHT
BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
 RESERVERING (02943) 1576

HOTEL WITTEBRUG
Den Haag - Scheveningen
 20 suites en 240 bedden
 Alle kamers met privé bad en douche
 Airconditioned restaurant en lounge-bar
 Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR
HOTEL - RESTAURANT
 Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.
 In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.
GEEN PARKEERPROBLEMEN! Telefoon 01751 - 9045

Hotel Bar
 Restaurant
„Op Gouden Wieken”
UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN
 14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen
 Aparte film-, toneel-, concertzalen
 Ruime parkeergelegenheid
 Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

**WAAR UW VRIJHEID
 GERESPECTEERD
 WORDT...**

Rijnhotel: modern, comfortabel hotel in Rotterdam-Centrum. 140 Kamers met bad of douche. Congresaccommodatie voor 20 tot 2000 personen. Ruime ondergrondse parkeergarage direct naast het hotel.
rijnhotel rotterdam
 Schouwburgplein 1 Rotterdam
 Tel. (010) 132900 - Telex 21640

waar de gast koning is
 Cocagne, levend middelpunt van een levende stad: perfecte outillage voor vergaderingen, congressen, shows, feestelijke bijeenkomsten: royale hotelaccommodatie, restaurant, café, petit-restaurant, bar en bowling. Speciale arrangementen bij feestelijke gelegenheden: Kerstmis - Nieuwjaar - Pasen - Pinksteren.
COCAGNE
 RESTAURANT DES SPÉCIALITÉS. CAVE RENOMMÉE.
 EINDHOVEN, VESTDIJK 47. TELEFOON 040 - 69288

Hotel
Noordzee-Boulevard N.V.

Tel. 01184-2245
 Gelegen op het mooiste punt van Vlissingen. Vanuit de kamers en vanaf het terras schitterend uitzicht op de Scheldemond, waar de oceaanstomers het hotel op enkele tientallen meters passeren. Str. k. en w. water en huistel. op alle kamers. Centr. verw. kamers m. privébad. Kamers m. ontb. f 13.50 tot 19.50. Rest. de gehele dag. Gerenommeerde keuken. Eigenaar P. J. Smits.

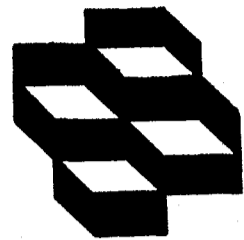
UTILITEITS- EN WONINGBOUW

utiliteitsbouw
systeembouw

sierbeton-elementen
staalkonstrukties

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

DE AFSLUITING VAN HET HARINGVLIET

betekent wijziging in de waterstanden!
De benodigde

AANPASSINGSWERKEN

zoals:

HAVENS, verdiepen, verruimen, vergroten
HELLINGEN, verdiepen, verlengen, vergroten
BESCHOEIINGEN, damwand, glooiing
en OEVERWERKEN. . . .

kunnen volledig worden verzorgd door

N.V. AANNEMINGSBEDRIJF FLIP MOL

postbus 3 H. I. AMBACHT 01858 - 3977

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:

Bruningweg 21

Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:

Kipstraat 3d

Telefoon: 010 - 121288

VASTE STENEN IN ALLE SOORTEN

„MOLISOL“ MOLER ISOLATIESTENEN

VUURVASTE ISOLATIESTENEN

ZUURVASTE STENEN

„PRODORITE“ CHEMISCH BESTENDIGE PRODUCTEN

LEVERT

N.V. Gouda Vuurvast

VEREENIGDE VUURVASTE STEENFABRIEKEN

GOUDA — TELEFOON 16744 - (01820)

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton

ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen

W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010—332657 — GROENEDIJK 10

CAPELLE a/d IJSSEL

kleur en bescherming

Vettewinkel N.V.
behorende tot
International Coating
Materials (ICM) N.V.

vrijheid en democratie

Amsterdam weer in opspraak

Ondanks „Wassenaar“ is ook „Amsterdam“, helaas, actueel: de Tweede Kamer zou er deze week over debatteren (na het ter perse gaan van dit blad). Onze redacteur A. W. Abspoel constateert in dit artikel o.m. dat het ontstaan van de wantoestanden, voortgaande aan de rellen, bepaald niet verrassend was.

Er lijkt een fatum te rusten op de ordehandhaving in Amsterdam. Dat was zo onder burgemeester Van Hall, toen het gemeentebestuur door te lange aarzelingen ten slotte op veelal ongeschikte ogenblikken extra krachtig moest doen optreden. Ondanks aanvankelijke verwachtingen van het tegendeel, heeft het er veel van dat onder burgemeester Samkalden op dit punt weinig of niets is veranderd.

Op vrijdag 21 augustus leidde de burgemeester de op maandag 24 augustus ingaande maatregelen voor de Dam en omgeving in met een verklaring, die er niet om loog. Er werd door de „Damslapers“ op grote schaal gebedeld. Anderen bedreven „straathandel“, bij voorkeur in portieken van winkels. In enkele gevallen waren ruiten van winkels ingegooid wanneer men de hinderlijke elementen wegjoeg. Het aantal gevallen van winkeldiefstallen, straatroof en zakkenrollerij was sterk toegenomen. Doorgaans bleven deze lieden urenlang in winkelportieken, waar ze „de verveling probeerden te verdrijven“. Het winkelpersoneel werd soms zo lastig gevallen dat enkele personeelsleden al ontslag hadden genomen. Er was in de omgeving van de Dam een bloeiende handel in drugs, óók in z.g. hard drugs.

Daar kan nog aan worden toegevoegd, dat ook in de zomer het niet altijd mooi weer is en dat bij slechte weersomstandigheden alle portieken en passagieruimten door slapers en slaapsters werden bezet, die ook bij voorkeur daar hun behoeften deden.

Waren deze wantoestanden een verrassing? Geen sprake van. Reeds het vorige jaar was heel deze misselijke vertoning aan de voet en in de onmiddellijke omgeving van ons Nationale Monument (dat herhaaldelijk van verf en bijtende stoffen moest worden ontdaan) tot een drama uitgegroeid. Het was toen al zo erg, dat er stemmen opgingen om dit monument met zijn urnen naar elders over te plaatsen, waar men in staat en bereid is meer eerbied aan de nagedachtenis van onze gevallen te betonen. Zo erg ook, dat onze VVD-Kamerleden Joekes en Portheine zich genoopt zagen minister Beerink te vragen zelf maatregelen te nemen voor het geval het gemeentebestuur verder in gebreke zou blijven. En dat de Amsterdamse gemeenteraad op voorstel van b. en w. ten slotte dan toch besloot met het oog op het volgende jaar (dus voor 1970) een aanvulling van de algemene politieverordening in te voeren. Daarbij werd het verboden om door b. en w. aangewezen openbare wegen met de daaraan gelegen portieken, galerijen, arcaden of nissen in de nabijheid van gedenktekens als slaapplekken te gebruiken. Bovendien werd voortaan verboden „zich te bevinden op of tegen een gedenkteken aan de openbare weg“ en „een voorwerp te zetten op of tegen een gedenkteken op de openbare weg.“ Een uitzondering werd uiteraard gemaakt voor het leggen van kransen, bloemen en dergelijke ter huldiging of herdenking.

Wie meende dat daarmee nu de ergerlijke misstanden op ons nationale plein uit de weg waren geruimd, had het echter mis. De eigen verordening werd niet uitgevoerd. De openbare wegen met de daaraan gelegen portieken, enz. welke niet als slaapplekken mochten worden gebruikt, werden niet bij openbare kennisgeving aangewezen en zo begon dit jaar de hele vertoning opnieuw. Van het vroege voorjaar tot aan de laatste week van augustus werd vrijwel alles getolereerd. Totdat nu plotse-ling (vlak voor het einde van het seizoen!) het Damslapen met ingang van

Wassenaarse aanslag

De overvallers worden afgevoerd.

Men moge over de tegenwoordig zo in zwang zijnde buitenparlementaire acties en -tegenacties denken zo men wil. Voor de overval van zwaar bewapende Zuid-Molukkers op de residentie van de Indonesische ambassadeur in Wassenaar, waarbij een politie-agent in koelen bloede werd neergeschoten en familieleden en personeel van de ambassadeur werden gegijzeld, is slechts de meest felle afkeuring op haar plaats.

In het Kamerdebat, dat kort voor het ter perse gaan van dit blad hierover werd gevoerd, heeft mr. Biesheuvel ook namens de VVD-fractie daaraan mede uiting gegeven.

Ook wie de zaak der Ambonezen een discussiabele aangelegenheid acht, zal moeten constateren dat haar door deze daad een slechte dienst is bewezen. Het is te betreuren dat als gevolg van dit alles het bezoek van president Soeharto aan ons land thans tot één dag moet worden beperkt.

een vooraf precies aangewezen dag en uur werd verboden.

Het is onbegrijpelijk dat ook de politieleiding zich zo in de mentaliteit van de Amsterdammers heeft vergist. Iedereen, behalve blijkbaar de Amsterdamse overheid, begreep dat het nu, nadat eerst maandenlang vrijwel alles door de vingers was gezien, tot rellen zou komen en dat is ook prompt en in alle hevigheid gebeurd.

Nationale en internationale Damslapers, onder welke laatsten Franse, Duitse en Italiaanse beroepsrevolutionairen, kregen versterking van de in Amsterdam zelf altijd aanwezige jeugdigerellenschoppers. Avondenlang was het hart van Amsterdam weer eens het toneel van bloedige onlusten, waarbij wederzijds slachtoffers vielen en van de reeds zoveel geplaaagde winkelbedrijven in de omgeving de winkelruiten sneuvelen en de etalages zelfs op grote schaal werden geplunderd.

Niet eenmaal, maar talloze malen

hebben wij in dit blad de afgelopen jaren gewaarschuwd dat ook en juist in een democratische staat de overheid niet straffeloos haar plicht tot orde- en gezagshandhaving en tot bescherming van de rustige burger kan verwaarlozen zonder dat die burger dan in arren moede eigen recht gaat zoeken. Dat deed een aantal matrozen en mariniers die, getergd door de voortdurende smaad, het Nationale Monument aangedaan, ongewapend het Damplein in een oogwenk wisten schoon te vegen. Dat deden ook buurtbewoners, caféhouders en winkeliers van de Nieuwendijk en omgeving, die dagelijks grote schade leden en een soort burgerwacht vormden om zich de terroristen van het lijf en van hun eigendommen te houden.

Het toepassen van eigen recht in de samenleving is ontoelaatbaar. Maar de vele kranten, de radio- en televisiecommentatoren en het groepje juristen van de Vrije Universiteit, die zich nu allen zo haastten om in uitvoerige commentaren aan hun verontrusting uiting te geven, mogen zich wel eens afvragen of zij in vele opzichten niet mede schuldig zijn en door nalatigheid of goedpraterij de overheid in haar slappe houding hebben gesteund.

Tegenwoordig is het mode voor alles en nog wat „begrip“ te tonen. Schrijver dezes mag dan wel eens verklaren, begrip te hebben voor dit optreden van een aantal marinemensen en burgers. Waarbij dan ook hier kan gelden de stelling van de ministers De Jong en Luns dat „begrip hebben voor“ nog niet wil zeggen „volkomen goedkeuren van“.

Hoe onze Kamerfractie over deze hele Amsterdamse affaire denkt, zal inmiddels wel bij het Kamerdebat zijn gebleken.

Bijeenkomst Vrouwen in de VVD

Op zaterdag 17 en zondag 18 oktober a.s. houdt de organisatie Vrouwen in de VVD haar jaarlijkse bijeenkomst op de Pietersberg te Oosterbeek. Agenda en andere bijzonderheden vindt men op pagina 2.

• Op pagina 3 beschouwingen over sociaal-economische vraagstukken: drs. G. M. V. van Aardenne schrijft over de gevolgen van een staking en G. Stempher belicht een fusie-ruzie.

• In Amsterdam geen VVD-wethouder in het nieuwe college van b. en w.: pagina 4.

• Op pagina 6 zijn twee Kamerleden aan het woord: G. Koudijs over de problemen van het Midden-Oosten en H. Wiegel over het kraken van panden.

• Op pagina 9 een kort verslag van de algemene vergadering van het LDC.

Algemene bijeenkomst

Op zaterdag 17 en zondag 18 oktober a.s. zal de jaarlijkse algemene bijeenkomst van de vrouwen in de VVD worden gehouden op de Pietersberg te Oosterbeek. Mede door de prominente sprekers belooft het weer een interessant weekend te worden.

Wilt u zich s.v.p. uitsluitend door middel van onderstaand aanmeldingsformulier voor deze bijeenkomst opgeven? en wel vóór 8 oktober a.s.?

Agenda

Zaterdag 17 oktober 1970

15.30 uur ontvangst en theedrinken.
16.20 uur Opening door de voorzitter mevr. mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton. 16.30 uur. *Overzicht van het Politieke strijdtoniek*. Spreker: Mr. W. J. Geertsema; fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer. 18.00 uur Warme maaltijd. 19.30 uur Vragenuur. Een forum van Kamerleden zal door u gestelde vragen beantwoorden. Wij verzoeken u, in verband met een goede voorbereiding, de door u te stellen vragen vóór 8 oktober a.s. schriftelijk in te dienen bij ondergetekende.

Zondag 18 oktober 1970

9.00 uur Ontbijt. 9.30 uur Overdenkingswoord uitgesproken door mevr. M. Sieman-Hardeman. 10.00 *Problemen rond het openbaar bestuur in Nederland*. Spreker: Prof. mr. D. Simons. 11.30 uur Kopje koffie en gelegenheid tot wandelen. 13.00 uur Broodmaaltijd. 14.00 uur *Natuurbeheer om te leven en te laten leven*. Spreker: Prof. dr. M. F. Mörzer Bruyns. 15.30 uur Sluiting en theedrinken.

De kosten bedragen f 31 inclusief bedieningsgeld en btw. Dit is een speciaal arrangement voor degenen die van alles gebruik willen maken. Wenst u dit niet, wilt u dan het verschuldigde bedrag, berekenen volgens onderstaande prijzen: diner f 10,50; broodmaaltijd f 8, logies en ontbijt f 16, koffie f 0,80; thee f 0,80.

Afrekenen uitsluitend via ons bestuur en bij voorkeur gelijktijdig met de aanmelding door overschrijving op postgirorekening no. 605368 t.n.v. Penningmeesteresse Organisatie Vrouwen in de VVD te Middelburg. De giroafrekening dient als bewijs.

Logies vindt plaats op de Pietersberg. Lakens en sloop meebrengen of anders f 2,75 voor linnengoed en handdoek betalen aan de receptie op de Pietersberg.

Verbinding: Zowel vanaf station Arnhem als station Oosterbeek Trolleybus, no. 1 nemen en uitstappen halte Pietersbergseweg.

Namens het Bestuur

J. P. HANSEN-v.d. LINDEN
Markeweg 3, Emmen.

Abortusvraagstuk

Het Bestuur van de Organisatie „Vrouwen in de VVD” belegt op vrijdag 9 oktober 1970 een conferentie in Hotel Noord-Brabant, Vredenburg 3 te Utrecht ten einde de opinie van de VVD vrouwen te horen over het abortus-vraagstuk.

Mevrouw E. Hissink, arts, mej. dr. Louise Hemmes, arts en mr. A. Geurtsen, lid van de 2e Kamer voor de VVD zullen de verschillende aspecten van dit probleem belichten. Het bestuur hoopt op een grote opkomst!
Aanvang conferentie 10.30 uur — lunchpauze 12.30—2 uur (ieder luncht op eigen gelegenheid) voortzetting der conferentie om 2 uur — einde plm. 4 uur.

Namens het Bestuur

de secretaresse
M. E. de Roock-Bedding

Te zenden aan de penningmeesteresse mevr. A. Vriesman-Gerde; Kastanje-
laan 13a te Middelburg.
(In drukletters; doorhalen wat niet verlangd wordt)

Ondergetekende:

Adres:

Woonplaats:

geeft zich op voor de Pietersberg-conferentie 1970

heeft de kosten: algehele deelname f 31,—

gedeeltelijke deelname volgens berekening f.....

overgemaakt op girorekening no. 605368 t.n.v. penningmeesteresse Organisatie Vrouwen in de VVD te Middelburg:

deelt bij voorkeur de kamer met

Handtekening

MAKELAARSKANTOOR HILDERS

P. H. M. HILDERS

MAKELAAR EN TAXATEUR IN ONROERENDE GOEDEREN
ONTEIGENINGSTAXATIES-ADVIEZEN
ALLE VERZEKERINGEN

PARKWEG 273
VOORBURG
TELEFOON 87.36.36*
PRIVÉ 86.07.63

BIJKANTOOR:
PRINSESTRAAT 97
'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 64.51.43

Lid NBM

Sinds 1917

Lid FIACI

Kamerleden spreken

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
7 sept.	Amstelveen	Karel Doormanschool; 21.00 uur	H. J. L. Vonhoff	onderwerp: Concept-verkiezingsprogramma
7 sept.	Bolsward	Pater Brugmancollege; 19.30 uur	H. Wiegel	—
21 sept.	Etten-Leur	—	H. J. L. Vonhoff en drs. Y. P. W. v. d. Werff	oprichtingsvergadering
23 sept.	Haarlem	—	H. Wiegel	— /
24 sept.	Arnhem	20.00 uur	mevr. mr. E. Veder- Smit	onderwerp: Hoe ziet de VVD de vraagstukken van milieu-hygiëne? (georganiseerd door Vrouwen-groep)

Nieuws uit de partij

● Op 14 juli is de VVD een afdeling Wezep-Oldebroek rijker geworden. De nieuwe afdeling is met 48 leden gestart. Het dagelijks bestuur is als volgt samengesteld: voorzitter J. A. de Boer, secretaris L. J. Spakman, Prins Hendriklaan 7, Wezep en penningmeester mevrouw E. v. d. Koot-Roos.

● Niet de afdeling Leiden, zoals wij in het vorige nummer abusievelijk meldden, maar de regio Leiden en omstreken heeft per 1 juli een nieuw secretariaat gekregen. Het adres is: Papelaan 29, Voor-schoten (tel. 01717-4281). Secretaris is de heer H. Reidsma.

Aankondigingen

● De Kamercentrale Noord-Brabant belegt op 12 en 19 september studieconferenties over het VVD-verkiezingsprogramma „Liberalen op nieuwe wegen”. De conferenties worden gehouden in het Euro-hotel, Hinthamerstraat 63 te Den Bosch en duren van 10.00 tot 17.00 uur. De kosten van deelname aan beide dagen bedragen inclusief lunch, koffie en thee f 15,- per persoon. Aanmeldingen bij mr. E. F. Berkhemer, Kromvoirtsepad 4 te Vught.

● De afdeling De Bilt / Bilthoven houdt op 14 september om 20.15 uur een bijeenkomst in hotel Heidepark. Aan de leden zal worden voorgesteld mevrouw mr. M. Fokkema-Herfst te benoemen als vice-voorzitter. De vacature is ontstaan door het aftreden van de heer J. Buinink.

● Op 21 september zal de heer H. M. F.C. Donkersloot, lid van de provinciale staten van Gelderland, deelnemen aan een forum over ontwikkelingssamenwerking te Amersfoort.

● De heer drs. A. J. B. Hubert zal op 2 oktober de VVD vertegenwoordigen in het Carmelyleum te Oldenzaal.

vrijheid en
democratie

algemeen
secretariaat

De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag (telefoon 070-604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Witte de Withstraat 73 (postbus 824) te Rotterdam. Telefoon 010-147211.

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

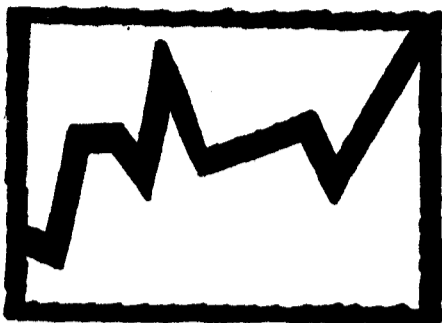
secretariaat
tweede kamer fractie

Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telefoon: (070)-614911.

Bokma het allerbeste!
Oude genever * Bessenrood * Citroen jenever

Gevolgen van een staking

door
 drs. G. M. V. van Aardenne
 voorzitter van de
 sociaal-economische
 commissie van de VVD

Zeven jaar geleden was er arbeidsonrust op enkele scheepswerven in Amsterdam. Het toegeven aan de eisen der werknemers leidde toen de bekende loonexplosie in, die op haar beurt weer het begin van het einde van de geleide loonpolitiek betekende. Overigens waren die loonsverhogingen op die werven veeleer de aanleiding dan de oorzaak van de loonexplosie, en het is zelfs de vraag of de werkelijke aanleiding niet nog meer in het expansieve loonbeleid van de regering-Marijnen i.c. minister Bogaers lag, dat tezelfdertijd werd aangekondigd en waarin extra loonsverhogingen voor de bouwvakarbeiders waren begrepen. Van groot belang is dit niet, want de explosie zou toch zijn gekomen. Te lang had de geleide loonpolitiek de werkelijke, door vraag en aanbod beheerste, verhoudingen op de arbeidsmarkt genegeerd; daarvan getuigden de alom voorkomende „zwarte” lonen.

Nu, in 1970, leven wij praktisch met een vrij loonbeleid. De metaal-cao heeft indertijd wel vele wenkbrauwen doen fronsen — en tot het aftreden van minister De Block geleid — maar zij is ongemoeid gelaten, hoewel de loonkostenstijgingen — met een indexclausule — uitgingen boven de in 1969 in de Ser overeengekomen normen.

Desondanks is ook nu weer de vonk in het kruisvat gesprongen bij enkele (nu Rotterdamse) werven. En weer is de aan dit conflict ten grondslag liggende wrijving terug te brengen op de wet voor vraag en aanbod. Het tekort aan personeel is voor de metaalindustrie (en niet voor deze alleen!) in het Waterweggebied zo nijpend, dat men in toenemende mate gebruik is gaan maken van ingeleende arbeidskrachten, in dienst van de zgn. koppelbazen. Gewoonlijk niet het beste soort werkgever. Het blijkt de enige manier te zijn om het personeelsbestand op sterkte te houden, en dan nog slechts tegen oplopende huurtarieven (de koppelbazen kunnen namelijk ook bij de petrochemische industrie terecht. En daar speelt de loonhoogte veel minder een rol dan bij de loonintensieve scheepsbouw).

Is het werkgeversgedrag begrijpelijk — in een tijd dat er eindelijk weer eens lonende opdrachten verkregen kunnen worden hiervan zoveel mogelijk gebruik te maken en ze dan ook op tijd klaar te krijgen — even begrijpelijk is de ontstemming die dit inlenen bij de vaste

werknemers van het bedrijf veroorzaakt, die de — vaak minder bekwame — ingeleende collega's met een aanmerkelijk (men schat gemiddeld 30 pct.) hoger netto loon naar huis zien gaan. De kruik is lang te water gegaan, maar nu gebarsten: de cao zal worden opengebroken, het beloningsverschil zal maximaal maar tien procent mogen bedragen, het loon van het echte personeel gaat flink naar boven (niet zozeer dat van de koppelbaas-klienten naar beneden) en ter overbrugging van het reeds eerder ontstane verschil ontvangt iedere vaste werknemer 400 gulden.

Als we al aannemen dat deze regeling door de stakers zal worden aanvaard, dan nog is het duidelijk dat dit een nieuwe loonexplosie betekent. Zal deze beperkt blijven tot het Waterweggebied? Inmiddels is — voor het eerst sinds bijna 25 jaar! — de Rotterdamse haven ook „platgegaan”. Het is wel haast onvoorstelbaar dat dit alles niet zal leiden tot een flinke inflatoire impuls, en bij een te constateren achteruitgaande tendens van de betalingsbalans zitten we straks midden de gevreesde „Engelse ziekte”. Een van de gevolgen daarvan in Engeland is een grote regionale werkloosheid, een zeer betreurenswaardige zaak, waarbij verzeleken onze Groningse problemen maar gering zijn.

Helaas moeten wij de economische situatie op het moment dan ook met veel zorg bezien. En als er maatregelen genomen worden tegen de koppelbazen, dan is dat „kurieren am Symptom”. Let wel: ik acht zo'n 10 pct. bepaling in de cao juist en het is jammer dat de

ongelukkige weg van het openbreken van de cao moest worden gekozen (de vakbonden hadden de desbetreffende bepaling bij de onderhandelingen al voorgesteld en ze hebben gelijk gekregen), maar daarmee zijn we er niet. Er zijn meer maatregelen tegen de koppelbazen geweest en steeds hebben zij slechts korte tijd effect gesorteerd. Een probleem is ook dat het niet gemakkelijk is de grens tussen koppelbazen en onderaannemers te trekken.

Maar het kwaad zit dieper. Wij zullen moeten erkennen dat noch een stringent prijsbeleid nog een „inkomenspolitiek” (hetgeen een uiterst vaag begrip is) de wet van vraag en aanbod op den duur kunnen uitschakelen. Het anti-inflatiebeleid zal zich op de oorzaken zelf moeten richten. Een betere afstemming van het aanbod van werkgelegenheid in de „knelpunten” op het aanbod van arbeidskrachten is gewenst.

De overheid rest op conjunctureel gebied eigenlijk slechts het monetaire en het fiscale instrument. Wat het laatste betreft: het wordt nu toch wel duidelijk dat belastingverhogingen niet onder een indexclausule in een loonovereenkomst thuis horen. Voorts kan niet ontkend worden dat de behoefte aan een machtingingswet, zoals door minister Witteveen gevraagd, om in een overspannen conjunctuur tijdelijk toeslagen te heffen op de belangrijkste belastingen groeit.

Maar het monetaire en het fiscale instrument werden (althans bijna geheel) landelijk. Juist de regionale overspanning in het Westen en het chronisch dreigend te worden tekort aan werkgelegenheid in de randgebieden baren veel zorg.

Is het geen oude suggestie om te onderzoeken of het prijsmechanisme niet beter kan functioneren in de zo aantrekkelijk blijkende gebieden?

Moet de prijs van de infrastructurele overheidsvoorzieningen in het Westen niet directer worden doorberekend aan diegenen die ervan profiteren? (het protest tegen de verhoging van het Rotterdamse havengeld, dat in feite alleen maar de geldontwaarding goedmaakt — na 5 jaren met 25 pct. per inhoudseenheid omhoog! — is m.i. dan ook geheel misplaatst).

De economische component van ons ruimtelijke ordeningsbeleid heeft op korte termijn versterking en de wil om de consequenties dan ook te trekken, zal niet mogen ontbreken. Engelse ziekte is op den duur funest.

Vertrouwensfunctie gezocht

door ex-fabrikant middelgroot bedrijf, mode-sector, 52 jaar, wonende te Amsterdam. Public-relations, financieel beheer, commercieel beleid, organisatie, enz. Ook part-time of voor tijdelijk. Uw brief ontvang ik graag onder nummer 1009.

Fusie ruzie

Waar wordt gewerkt worden fouten gemaakt. Dit is nu eenmaal een onvermijdelijke menselijke eigenschap. De kans op het maken van fouten wordt des te groter naar mate men zich aan spelregels dient te houden die nog zó jong zijn dat men er praktisch nog niet precies weg mee weet. Wij bedoelen met name de fusie-code die pas sinds 20 juni van dit jaar haar definitieve vorm kreeg, terwijl de commissie van de Sociaal Economische Raad, die tot taak heeft toezicht op deze fusieregels te houden, eerst op 14 juli werd geïnstalleerd.

Het is ongetwijfeld van belang deze feiten in herinnering te brengen nu enige fusies in ons land nogal wat opzien hebben gebaard. Wij noemen de geruchtmakende affaire rond de zgn. Centrumbank inzake de overneming van Gerzon, Bischoff en het Lingeriehuis en de wat minder in de publiciteit gekomen fusies bij Geveke Groenpol—SHV en bij Etna-Daalterop.

Ten aanzien van de drie bovengenoemde fusies is de vakbeweging de mening toegedaan dat de spelregels niet op de juiste wijze zijn toegepast. In twee gevallen heeft zij inmiddels een officiële klacht bij de fusiecommissie van de Ser ingediend. Dat dit het goed recht is van de vakbonden zal door niemand worden betwist, aangezien de spelregels bij fusies, zowel door de werkgevers als de werknemers in de Ser op basis van vrijwilligheid zijn aanvaard.

Doch de vakbeweging loopt wel wat hard van stapel als zij thans reeds, onder meer bij monde van de voorzitter van het NVV de heer Kloos en de voorzitter van de Metaalbond de heer Zonderdervan aandringt op wettelijke maatregelen, gelijk ook het socialistische Tweede Kamerlid drs. A. Lems na de gebeurtenissen rond de Centrumbank heeft gedaan in de vorm van mondelinge vragen aan de minister van economische zaken.

De minister heeft geantwoord dat de regering geen initiatief zal nemen voor een wettelijke regeling van de fusie-code, omdat dit op het ogenblik niet in overeenstemming zou zijn met het Ser-advies. Hij heeft er voorts op gewezen dat sedert het korte bestaan van de fusieregels zich vijftig gevallen van fusieovernamen hebben voorgedaan, waarbij in negen ervan min of meer twijfel bestaat of de regels op de juiste wijze in acht zijn genomen. Terecht merkt de bewindsman op dat een niet onbelangrijk deel van het bedrijfsleven moeite heeft zich goed op die regels te oriënteren. Daarom is het volgens de minister van groot belang dat de Ser-commissie van toezicht haar ervaringen spoedig bekend maakt. Dan kan geen beroep meer worden gedaan op onvermoede ervaring met deze regels. Met andere woorden: minister Nelissen vindt het nog te vroeg te beoordelen of de fusie-code, zoals zij thans bestaat, inderdaad op de juiste wijze werkt.

Dit doet inmiddels niets af aan het feit dat de vakbeweging het volste recht heeft voor de rechtspositie van de werknemers op te komen, waaronder overigens ook die van de directeuren van de ondernemingen valt.

Het is in dit verband interessant te verwijzen naar de publikatie „Fusies: een terreinverkenning,” geschreven door dr. J. Knoester, directeur van de Sighting Maatschappij en Onderneming, waarin hij onder meer constateert dat het onvrijwillig ontslag onder alle werknemers die bij een fusie zijn betrokken gemiddeld minder dan één procent bedraagt, terwijl van de directeuren (en dan nog krap gemeten) twintig procent onvrijwillig heen ging.

Zeker is het waar dat het met de toepassing van de fusie-code nog niet geheel naar wens verloopt en dat zij klaarblijkelijk in sommige gevallen nog niet op de juiste wijze wordt nageleefd. Zoals reeds werd opgemerkt kan het kortstondige bestaan van deze code een

belangrijke oorzaak zijn. Het is eveneens mogelijk dat aan deze code in de praktijk niet voorziene bezwaren kleven.

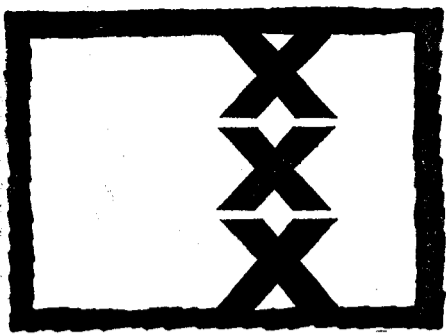
Sancties

Voorts dient men zich af te vragen of de sancties bij het niet naleven ervan doelmatig genoeg zijn om in de praktijk voldoende effect te sorteren. De binnenkort te benoemen voorzitter van het Verbond van Nederlandse Ondernemingen, drs. S. C. Bakkenist, is daarover blijkbaar nogal optimistisch gestemd als hij in de Volkskrant van 28 augustus verklaart: „Natuurlijk, als de Ser-commissie een afkeuring oordeel uitsprekt moet men het effect daarvan niet onderschatten. Het is slecht voor je reputatie. Veel ophef in de kranten zal de aandacht van de ondernemers nog eens extra op de Ser-code drukken.”

Wij moeten eerlijk bekennen dat een dergelijke argumentatie niet bijzonder veel indruk op ons maakt, omdat zij meer in het emotionele vlak ligt dan in de „harde” praktijk van het zakendoen, waarbij wij de uitdrukking „hard” overigens beslist niet in discriminerende zin wensen te interpreteren. In tegendeel. Doch een „afkeuring” door middel van „openbare waarschuwingen” lijkt ons als sanctiemaatregel nogal aan de zwakke kant.

De voorzitter van de desbetreffende Ser-commissie, prof. dr. P. Kuin spreekt in Elsevier van 1 augustus duidelijker taal als hij zegt: „Ik geloof niet dat fusiegedragsregels belemmerend werken, daarvoor is de regeling te onderschikt.”

Hoe dit ook zij, wij blijven van oordeel dat men partijen voldoende tijd zal moeten laten en tevens een behoorlijke kans zal moeten geven na te gaan wat in de praktijk de nog zo jonge fusie-code waard is. Thans reeds in dit verband op wettelijke maatregelen aan te dringen achten wij dan ook op zijn minst prematuur.

VVD uit wethouderscollege

AMSTERDAM

De afdeling Amsterdam van de VVD organiseert op 10 oktober a.s. in Krasnapolsky een congres over buitenlandse politiek met als hoofdtijdschrift de Oost-West-verhoudingen. Het congres staat onder voorzitterschap van de heer H. J. de Koster, staatssecretaris van buitenlandse zaken. Als voornaamste sprekers zullen optreden het liberale lid van de EEG-commissie voor de Duitse Bondsrepubliek, prof. dr. R. Dahrendorf, mr. dr. C. Berkhouwer, lid van de Tweede-Kamerfractie, van de VVD en fractievoorzitter van de liberalen in het Europese parlement en mr. J. L. Heldring hoofdredacteur van de Nieuwe Rotterdamse Courant.

Het congres is in principe alleen voor VVD-leden toegankelijk en biedt een uitstekende gelegenheid om van gedachten te wisselen over een belangrijk facet van de buitenlandse politiek.

Men kan zich voor het congres als deelnemer opgeven bij het secretariaat van de afdeling Amsterdam, Vondelstraat 60, tel. 020 - 128914. De kosten (f 5,- per persoon) gelieve u over te maken op postrekening 431470 of gemeenteregistreer. V 9925. De kosten van de lunch (f 7,15) kunnen op het congres worden voldaan.

HET was voor iedereen dinsdag duidelijk waarneembaar dat er iets omging in de heer G. K. J. M. Hamm, toen hij na zijn herverkiezing tot wethouder van Amsterdam meedeelde zijn benoeming niet te kunnen aanvaarden.

„Het besluit gaat mij meer aan het hart dan ik kan zeggen. Ik waardeer het vertrouwen dat in mij is gesteld maar de verklaringen van de woordvoerders van de andere fracties hebben opnieuw aangetoond dat een college van een duidelijke samenstelling onmogelijk geworden is" aldus de heer Hamm. Het was een dramatisch moment voor de fractie van de VVD die — tegen de verwachting van enkele vertegenwoordigers van andere partijen in — tot het allerlaatste moment vasthield aan haar standpunt twee wethouders of geen en daarmee welbewust uit het college van B. en W. stapte.

Een triest einde van een overleg dat, zoals fractieleider H. H. Jacobse in zijn betoog vóór de wethouderskeuze memoreerde, zo aantrekkelijk begon. Er werden in een verblijvend hoog tempo resultaten geboekt die er niet om logen. De noodzaak van uitbreiding van het zittende college van zeven tot acht leden leverde niemand problemen op en over de aard van samenstelling van het nieuwe college was men het ook spoedig eens: er zou weer een afspiegelingcollege komen. Maar de onderhandelingen over de verdeelsleutel zouden uiteindelijk leiden tot de beslissing van de VVD-fractie het wethoudersoverleg te verlaten, nadat de Kabouters en D'66 dit om geheel andere redenen ook al hadden gedaan. Het was duidelijk dat

de PvdA ondanks zijn zetelverlies overkort op zijn drie wethouders zou blijven staan. Duidelijk was evenzeer dat de CPN na het verkiezingssucces (van zes op acht zetels) — in niet geringe mate te danken aan de populariteit van sportwethouder Verheij — haar bestuursverantwoordelijkheid graag met een tweede man in het college zou willen uitbreiden.

Twee linkse partijen die twintig van de 45 raadzetels bezetten, zouden aldus met vijf van de acht zetels een meerderheid in het college verwerven. Een zeer duidelijk en krachtig tegenwicht werd dan ook een bittere noodzaak. Vandaar dat de VVD de verdeelsleutel 3 (PvdA) - 2 (CPN) - 2 (VVD) - 1 (KVP) op tafel wierp. De beide linkse partijen bleken daarvoor weinig te voelen. De VVD zou naar hun mening met twee zetels in het college oververtegenwoordigd zijn. Hun formule bleek drie PvdA, twee CPN, een VVD, een KVP en een zetel voor een nog nader te bepalen groepering. Acht CPN-zetels zouden in het college aldus het dubbele moeten zijn van de zes van de VVD. Een weinig aantrekkelijk bod, temeer daar ook de ARP met haar twee zetels recht op een wethouder deed gelden.

Van eensgezindheid tussen wethouder J. Brouma die de wat behoudende vleugel van de ARP vertegenwoordigt en zijn huidige fractiegenoot drs. H. van Roon die grote promotor was van de mislukte samenwerking tussen de Amsterdamse ARP en PPR is bovendien nauwelijks sprake. De VVD stelde daar de absolute homogeniteit van haar raads-team tegenover en wees op de kwaliteit van haar vertegenwoordigers die door hun bestuurserfaring beleidscontinuïteit kunnen verzekeren. Fractievoorzitter J. C. „Nog niemand heeft ons ge-

zegd dat die argumenten onjuist zouden zijn. Op mijn uitdrukkelijke vraag hoe de totale formatie met acht zetels er uit zou hebben gezien zonder de VVD is bovendien nooit een antwoord gekomen. Wij zijn bij onze eisen van de redelijkheid uitgegaan. Maar het dictaat één of geen wethouder is voor ons volstrekt onaantvaardbaar. We zouden zo ons fiat geven aan een formatie die met afspiegeling niets uitstaande heeft'.

De tweede klap op de vuurpijl waren de kandidaten, waarmee PvdA en CPN kwamen opdraven. De PvdA schoof Nieuw-Linkser Han Lammers — een man zonder enige bestuurserfaring — naar voren. De CPN kwam met de bijna 33-jarige nieuweeling drs. Rudi van der Velde. Capabele figuren als fractieleider Ed van Thijn (PvdA) en Wim van 't Schip (CPN) aanvaardden geen kandidatuur. Jacobse: „Ik had van de PvdA-fractie — de grootste — toch wel verwacht dat zij in de plaats van drs. De Wit (Burgemeester van Alkmaar geworden) een man van enig gewicht zou presenteren. De heer Van Thijn, die de raadsverkiezingen is ingegaan onder het motto „om voor Amsterdam" heeft „niet thuis" gezegd op het verzoek zich als wethouder kandidaat te stellen. De heer Van Thijn is voor Amsterdam afgegaan".

Zeven wethouders zijn inmiddels gekozen. Onder hen inderdaad Han Lammers die naast L. Kuijpers en W. Polak de PvdA in het college vertegenwoordigt. Lammers kreeg overigens slechts twintig van de 45 raadsleden achter zich. Van de 43 leden die stemden, brachten er dertien hun stem blanco uit, waren er dertien hun stem blanco uit, stemden er vier ongeldig en zes man (de VVD-fractie) op Van Thijn. Bij de praktisch hetzelfde voor.

De zeven zetels zijn thans verdeeld over PvdA (3), CPN (2), KVP (1) en ARP (1). De achte wethouder — zo die er komt — wordt later gekozen. Amsterdam gaat vier moeilijke jaren tegemoet. Twee wethouders die op geen enkele bestuurserfaring kunnen bogen, een intern gekozen PvdA-fractie en een roerig Kabouters-team dat geen kans ontbreekt om het raads-werk te frateren. „Wij hebben meer vertrouwen in de raad" zei Kabouters van Bommel. De vlegelachtige werkers die Kabouters Kilian aan het raads-werk van de heer Hamm richtte toevoegde, stelde, onderstreepte dat deze vlegelachtige fractie geen middel te onfatsoenlijk was.

ROTTERDAM

De afdeling Rotterdam houdt 8 oktober 's avonds acht uur in het Rijnhotel een vergadering ter bespreking van het verkiezingsprogramma. De gedachtenwisseling zal geschieden aan de hand van rapporten die werkgroepen zullen opstellen over de vier hoofdstukken. De werkgroep „De mens in een veranderende maatschappij" staat onder voorzitterschap van de heer N. J. H. Zuur, de werkgroep „Nederland in de wereld" heeft de heer J. M. van Rossem als voorzitter, de heer J. J. Mulder treedt op als voorzitter van de werkgroep „Burger en overheid" en mr. H. E. Koning geeft leiding aan de werkgroep „Onze huishouding".

Het secretariaat van de afdeling is sinds kort gevestigd Meent 106 (Miner-vahuys 1, 5e etage). Het telefoonnummer is onveranderd gebleven: 133995.

Overeenstemming

ROTTERDAM heeft een nieuw college van burgemeester en wethouders. Na een bikkhard politiek spel van een week of tien hebben de fractieleiders van de PvdA, de CHU, de ARP, de KVP en de VVD met elkaar overeenstemming bereikt over een afspiegelingcollege van acht man. Ook over de portefeuilleverdeling hebben zij elkaar weten te vinden.

Het nieuwe college ziet er als volgt uit:

Drs. J. Reehorst (PvdA), financiën. Drs. H. J. Viersen (CHU), havenbeheer en economische ontwikkeling. H. W. Jettinghoff (PvdA), stadsontwikkeling en volkshuisvesting. Drs. J. G. van der Ploeg (PvdA), onderwijs, jeugdzaken en vormingswerk. Mr. H. C. G. L. Polak (VVD), verkeer, RET, taxiaangelegenheden, luchthaven en openbare werken. H. van der Pols (PvdA), sport, recreatie en wijkaangelegenheden. G. Z. de Vos (KVP), sociale zaken, volksgezondheid en kunstzaken. J. Worst (ARP), algemene personeelszaken en organisatiezaken, openbare nutsbedrijven.

Zoals men ziet: vier socialisten, drie confessionelen en één liberaal. Een college dus dat heel wat evenwichtiger van samenstelling is dan het college dat de socialisten aanvankelijk voor ogen hebben gehad. De socialisten hebben in de loop van het overleg heel wat over hun kant moeten geven. Zij hebben eerst het idee van een programmacollege moeten loslaten, vervolgens hebben zij ook hun streven naar een meerderheidspositie in het college schipbreuk zien lijden op de rotsen van het bekwaam geleide tegenspel der confessionele en liberale fracties.

Onmiskenbaar hebben de socialisten in het overleg een flink stuk gezichtsverlies geleden. Op het laatst zijn zij er duidelijk op uit geweest die indruk wat te verzachten door zoveel mogelijk „welzijnszetels" voor zich op te eisen. Die zetels hebben zij gekregen, maar meer dan een pleister op de wonde betekende dit niet. De socialisten hadden in de eerste overlegfase een ne-

derle verlies geleden die niet meer was uit te wisselen.

Die eerste fase is heel moeilijk geweest. Er is zelfs op een gegeven ogenblik een situatie ontstaan die weinig of geen uitzicht meer op een vergelijk meer leek te bieden. Pas toen de socialisten tot het inzicht waren gekomen dat een afspiegelingscollege — de ervaringen van de laatste vijftientig jaren mede in aanmerking genomen — toch niet zo verwerpelijk is en dat het verlangen naar een overmachtige positie in het college door niets kon worden gerechtvaardigd, klaarde de lucht snel op.

Volgens een van onze zegslieden is in de laatste fase snel, constructief en in goede geest gewerkt aan een oplossing van de hangende vraagstukken. Die oplossing is er nu en zij is bepaald niet onredelijk. Het is duidelijk dat iedereen bereid is geweest water in zijn wijn te doen.

Intussen kan het niet verborgen blijven dat de fractieleiders van de vijf partijen met de portefeuilles aardig aan het schuiven zijn geweest. Tot de belangrijkste veranderingen moet in de eerste plaats worden gerekend het feit dat burgemeester Thomassen geen portefeuille meer is toebedacht. Zoals te voorzien was moest hij de haven uit handen geven. Daar komt een taak voor de christelijk-historische fractieleider Viersen te liggen, die tevens krijgt te zorgen voor de economische ontwik-

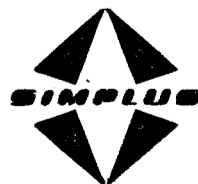
keling, een nieuwe activiteit binnen het college.

Verder valt het op dat wethouder Jettinghoff de openbare nutsbedrijven heeft afgestoten naar zijn collega Worst. In de plaats daarvan neemt hij de portefeuille van stadsontwikkeling en volkshuisvesting over van wethouder Polak. Dat is voor de laatste misschien niet helemaal bevredigend. Hij heeft nu vier jaar met kennis van zaken en grote toewijding aan dit departement gewerkt. De overdracht van de portefeuille aan de heer Jettinghoff gaat gepaard met een doorbreking van de continuïteit die tot op zekere hoogte moet worden betrouwd.

Aan de andere kant moet worden bedacht dat de heer Polak er een volwaardige en eveneens dankbare taak voor terugkrijgt. Daarom is er reden om aan te nemen dat de liberale vertegenwoordiger bereid zal zijn de hem toegedachte zetel te bezetten en vandaaruit loyaal en in positieve zin te werken. Zulks dan in de veronderstelling dat het college niet tot een andere beslissing komt als het zich straks formeel aan een verdeling van de werkzaamheden zet.

Van belang mag het voorts nog worden geacht dat de kunstzaken bij wethouder Reehorst zijn weggehaald. Zij worden toegevoegd aan de portefeuille van wethouder De Vos. De heer Reehorst houdt alleen financiën over. Hij hoeft niet bevreesd te zijn voor gebrek aan werk want er is op dit terrein genoeg te doen.

De overheveling van de kunstzaken van de heer Reehorst naar de heer De Vos kunnen de fractieleiders beschouwen als een daad van wijs beleid. Wij hebben het steeds een minder gewenste situatie gevonden dat de wethouder van financiën tevens belast was met de zorg voor een taak die zo zeer in de subsidiesfeer ligt als de kunstzaken. In beginsel is namelijk altijd de mogelijkheid aanwezig dat de wethouder van financiën onvoldoende afstand neemt van het beleid van zijn alter ego, de wethouder van de kunstzaken.

BRANDBEVEILING

Officieel goedgekeurd
Talrijke attesten

SIMPLUS N.V. DORDRECHT

Visstraat 6-8 - Tel. 43355* (01850)

nder de loep

door ons redactielid
A. W. Abspoel

• Spelen met vuur

In zijn artikel over „de smalle marge van democratische politiek” in het maandblad „Socialisme en Democratie” heeft de heer Den Uyl een scala van onderwerpen de revue laten passeren.

Van ons standpunt gezien is er heel wat op de beschouwingen van de socialistische fractievoorzitter aan te merken. Eén ding is echter verheugend: dat hij zich onomwonden keert tegen het anti-parlementaire en ondemocratische karakter van vele z.g. buiten-parlementaire acties. Na de aanvankelijke afkeuring ook door de socialistische Tweede-Kamerfractie in het debat van vorig jaar over de beruchte Maagdenhuisbezetting in Amsterdam, was er vooral door de acties van Nieuw-Links-aanhangers toch gerechtvaardigde twijfel gerezen aan de houding van de PvdA tegenover dergelijke, het wettig gezag tartende en ondermijnende agitatie.

Behoudens een enkele voorzichtige slag om de arm (maar we willen niet op alle slakjes zout leggen) is de heer Den Uyl op dit punt gelukkig duidelijk en wel in de goede richting. Wij zullen hem, als dat in de toekomst nodig mocht blijken, graag aan zijn woord van thans houden! De heer Den Uyl erkent volmondig dat het onaanvaardbaar is wanneer actiegroepen zich gaan bedienen van onwettige middelen, dan wel er bewust op uit zijn om het parlement buiten spel te zetten. Wie de wet verzet al naar het uitkomt, baant de weg voor het recht van de sterkste. De wet is, naar een door de schrijver aangehaalde uitspraak van Tawney, de moeder van de vrijheid. „Juist socialisten doen er goed aan zich dat voortdurend bewust te zijn”. Het lijkt een duidelijke waarschuwing in de richting van Nieuw Links of naar nog verdergaande activisten in het socialistische kamp.

Het is tevens een ook uit partij-oogpunt gezien nuttige waarschuwing, want o.a. de twijfel omtrent de houding van de PvdA ten aanzien van een fundamentele vraag als die van de gezamenlijke afhandeling in de parlementaire democratie is een van de oorzaken van de afsplitsing van de Democratisch-Socialisten '70.

Veel groter nog acht de schrijver de gevaren die aan het licht treden waar actie wordt gevoerd met de bedoeling de wet te frustreren om daarmee de overbodigheid van het parlement te bewijzen. Dan is er — zo schrijft hij terecht — sprake van anti-parlementaire acties, zoals in de conflictstrategie van de studentenvakbeweging tot uitdrukking is gebracht.

Zelden wordt het parlement zonder meer afgeschreven; meestal wordt het als (tijdelijk) onbruikbaar terzijde geschoven. Als voorbeeld noemt hij de beschouwing van Arend Voortman in Interlinks van juni jl. Die spreekt daar over „het wereldvreemde Bismarckhof”, over „het (voorlopige?) faillissement van de parlementaire democratie”. Een „democratie” van oligarchische partij-elites, die zich gezamenlijk bijverd hebben... tot het verhullen van conflicten om wezenlijke zaken en die gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor het uitblijven van wezenlijke politieke oplossingen”. In de gedachtengang van Voortman is het dan logisch, dat hij spreekt over het „stemhok”.

De kern van het anti-parlamentarisme is het niet accepteren dat de meerderheid beslist. Democratie kan nooit betekenen, dat de meest belanghebbende groep alleen uitmaakt wat er gebeurt.

De heer Den Uyl heeft dat allemaal niet voor niets geschreven. Hij weet wat er in zijn partij te koop is en welke vreemde opvattingen er onder linkse randfiguren in de PvdA leven. Of het veel zal geven is nog de vraag en gezien het ontstaan van de afsplitsing DS'70 is zijn uitspraak op dit punt kennelijk eigenlijk te laat gekomen. Maar in ieder geval is het nuttig, dat de heer Den Uyl zich op dit punt nog eens duidelijk heeft uitgelaten.

• Reacties op Geertsema

Op één enkele uitzondering na heeft de hele pers — voor zover wij daarvan kennis nemen — uitvoerige samenvattingen gegeven van het artikel dat de voorzitter van onze Tweede-Kamerfractie mr. Geertsema in het vorige nummer van Vrijheid en Democratie aan de wenselijkheid en de mogelijkheid van

het sluiten van een stembusakkoord met het oog op de Kamerverkiezing van 1971 heeft gewijd. De Nieuwe Rotterdamse Courant, Het Vaderland en De Tijd gingen in de hoofdartikel-kolom ook nader in op dit betoog.

De NRC wees er op, dat het in Vrijheid en Democratie gedane aanbod een herhaling betrof, omdat de VVD tot nu toe op haar schriftelijke initiatief nog geen officiële reactie van de confessionele partijbesturen had ontvangen. De heer Geertsema, zo constateerde het Rotterdamse liberale orgaan, heeft nog eens heel duidelijk gemaakt aan wie het zou liggen als „zich weer de vertoning zou moeten voordoen van een na-oorlogse kabinetsformatie volgens een methode die de politiek in diskrediet heeft gebracht”. Dat zou dan liggen aan de confessionelonen als zij niet ter verwezenlijking van de reële mogelijkheid van een stembusakkoord met de VVD zouden willen praten. De NRC veronderstelde, dat dit gesprek niet zo maar gladjes zal kunnen verlopen, maar de ingrediënten voor een vruchtbaar resultaat acht het blad toch wel aanwezig.

Het Vaderland stelde vast, dat twee fractieleiders, die in het politieke leven diametraal tegenover elkaar plegen te staan — de liberaal Geertsema en de socialist Den Uyl — blijken het in ieder geval over één ding roerend eens te zijn: een paar miljoen kiezers dreigen bij de komende Kamerverkiezingen weer in het ongewisse te worden gelaten over de betekenis van hun stem. Dit is te wijten aan de grote confessionele partijen, die naar de overtuiging van het Haagse liberale blad ook deze keer niet vóór de verkiezingen willen vertellen naar welke partner hun voorkeur uitgaat om een regeringscoalitie te vormen.

Het blad is uiterst pessimistisch: „Niemand gelooft er meer in, dat zij voor de stembussen opengaan zullen kiezen tussen de VVD en de PvdA. Het eten van twee politieke walletjes bevalt de confessionelonen nog altijd uitstekend.”

De vierde regeringspartner, die nodig is om een meerderheid te krijgen, lijkt door een confessioneel stembusakkoord (van de drie partijen) onvermijdelijk in de positie te komen van iemand, die alleen maar ja of nee kan zeggen tegen de op elkaar afgestemde programs van het christelijk trio. Het Vaderland acht het dan ook geen wonder, dat mr. Geertsema als leider van de groep die het meest in aanmerking komt als regeringspartner, al zeer vroegtijdig de rechtse partijen waarschuwt dat ze een gevaarlijk spel spelen door de komende kabinetsformatie moeilijker te maken dan onvermijdelijk is. „Mr. Geertsema kan zich politiek soms zeer steil opstellen. Hij is niet de gemakkelijk plooibare figuur, die een dictaat van de rechterzijde ten slotte maar slikt”. Het is nog te vroeg voor voorspellingen, maar het zou het blad niet verbazen als er bij de kabinetsformatie in het voorjaar van 1971 nog eens herinnerd zal worden aan de waarschuwing, die mr. Geertsema in augustus 1970 heeft laten horen.

De Tijd, die (kritisch) achter de KVP pleegt te staan, constateert twijfel in de rijen van de PvdA. Het blad meent, dat de angst dat deze twijfel de zaak in het voordeel van de KVP zou doen uitvallen, voorzitter Geertsema van de VVD doet pleiten voor spoedige uitspraken van de KVP in zijn voordeel, want „als men hem hoort ontstaat de indruk dat de katholieke partij hem op papier nimmer in progressiviteit zal overtroeven.”

Op de vraag wie in deze strijd de sterkste troeven in handen heeft, erkent De Tijd dat mr. Geertsema het voordeel heeft van een eensgezinde partij. Hij heeft echter het nadeel, dat iedere uitspraak van de KVP in zijn voordeel door progressieve confessionelonen en door de PvdA zal worden aangegrepen als een bewijs dat de KVP nog geen haar veranderd is. Het blad speelt, in deze trant voortredenerend, met de gedachte, dat de KVP samen met de andere confessionele partijen eens in de oppositie zou gaan (oppositie tegen wie?) om „van daar uit de balonnen door te prikken die de huidige oppositiepartijen hebben opgeblazen”.

Maar zelfs De Tijd hengt, onder verloocheining van zijn verleden, dan toch weer naar de socialisten: „Nog beter zou het zijn als de PvdA zou terugkomen van haar besluit om niet met 'deze' KVP in zee te gaan om zodoende in een constructieve samenwerking het bewijs af te dwingen dat er inderdaad een andere KVP is ontstaan.”

• Onmogelijk verlangen

In ons vorige nummer maakten wij in deze rubriek met instemming melding van de afwijzing door minister Beernink van de suggestie van het KVP-Kamerlid mr. Kolfschoten om de namen van hen, die bij een bepaalde verkiezing niet gestemd hebben, ter beschikking te stellen van „belanghebbenden”. Deze afwijzing was trouwens mede gebaseerd op een afwijzend advies van de Kiesraad. Aanleiding was de verontrusting van genoemd Kamerlid over het aantal niet-stemmers bij de laatste verkiezingen voor staten en raden (gemiddeld ongeveer 30 pct., inclusief de zieken, onverwacht afwezig, enz.).

Een ander lid van de Tweede Kamer heeft een duit in hetzelfde zakje gedaan. De heer Verlaan van de Boerenpartij heeft de minister schriftelijk gevraagd op korte termijn te willen nagaan op welke wijze het aantal niet-stemmers bij de verkiezingen voor openbare lichamen kan worden vermindert, en daarover een nota aan de Kamer te zenden.

Hij heeft het daarbij niet gelaten, maar heeft zelf ook enige suggesties gedaan, met het verzoek aan de minister daar zijn gedachten dan over te laten gaan. Die suggesties waren:

a. de stemlokalen ook enkele uren in de avond open te stellen, om diegenen die in verband met hun werk moeilijk op de dag naar het stemlokaal kunnen gaan, in de avonduren nog gelegenheid te geven hun stem uit te brengen;

b. het uitbrengen van de stem niet te concentreren op één dag, maar ook de volgende dag gedurende enkele uren (ook in de avond) gelegenheid te geven de stem uit te brengen. De (tussentijdse) uitslag na de eerste stembusdag zou, zo meent hij, misschien voor een aantal thuisblijvers reden kunnen zijn voor spijt en hen alsnog tot het uitbrengen van hun stem kunnen bewegen.

Wat het eerste punt betreft meent de minister dat het aantal niet-stemmers bij de verkiezingen voor openbare lichamen slechts kan worden vermindert indien aan de kiezers duidelijk voor ogen komt te staan dat zij als lid van de Nederlandse gemeenschap de taak hebben deel te nemen aan de samenstelling van de hen vertegenwoordigende lichamen. Het ligt naar het oordeel van de minister in de eerste plaats op de weg van de politieke partijen om dit aan de kiezers bij te brengen. Daartoe kunnen ook de publiciteitsmedia een bijdrage leveren, terwijl tevens het onderwijs hier een rol kan spelen.

En wat nu de gedane suggesties betreft: maatregelen, als daarbij voorgesteld, zouden uiteraard in het gehele land moeten gelden. Dat wil zeggen, dat invoering daarvan slechts mogelijk zou zijn indien zij ook in de gemeenten waar liggen, zouden kunnen worden ingevoerd. Bij de laatstgehouden verkiezingen is echter overduidelijk gebleken, dat het bemannen van de stembureaus in vele gemeenten bijzonder grote moeilijkheden oplevert. Nog meer dan voorheen werden bij de werving van leden en plaatsvervangende leden teluurstellende ervaringen opgedaan. De minister kon dan ook niet anders constateren dan dat elke verzwaring van de taak dezer stembureaus een niet te verantwoorden situatie zal scheppen, welke aan de goede gang van zaken bij de stemming ernstig afbreuk zou doen.

Terecht mijns inziens moest de minister dan ook mededelen, dat van hem niet te verwachten is, op dit punt met voorstellen te komen. Ook de Boerenpartij zal haar aanhang (zo daar bij de volgende verkiezing nog iets van over is) moeten duidelijk maken, dat het een goede staatsburger betaamt, op de verkiezingsdag zijn of haar stem uit te brengen. Men kan tot 's avonds zeven uur nog stemmen, zodat het argument van de werktijd niet zo heel sterk is.

• Teleurgestelde kiezer

Ingezonden stukken in de dagbladen vormen dikwijls interessante lectuur. Ze mogen dan nogal eens wat querulanterig aandoen (maar niet altijd; er zijn ook heel goede en redelijke bij!), typerend voor wat er in bepaalde kring aan denkbaren of waandenkbeelden leeft, zijn ze in ieder geval wel. Dat geldt ook voor een onlangs in het Algemeen Handelsblad opgenomen ingezonden stukje van iemand uit Hilversum, dat geplaatst was onder het kopje: „Splinterpartijen”.

Als antwoord op de vraag „waarom zoveel kiezers bij de stembus wegblijven” meende de zender „voor de conservatieve kiezers” te kunnen verklaren dat „naarmate de gepatenteerde partijen het voor ons moeilijker maken die kandidaten te stellen wier stem zij in onze volksvertegenwoordigingen zouden willen horen, er steeds meer kiezers van onze richting althans tot onthouding zullen overgaan.”

Vervolg op pagina 10

Prikkels

● Het Kamerlid van D'66 na zijn Cuba: „Cuba moet worden geholpen. Cuba zou er een maximale bijdragen, zo in financiële injecties als bijstand. Eigenlijk soort Marshall-plan. De Cubaanse revolutie niet verdiend zo waarts te glijden”.

Imkamp aan Cuba worden de landen moeten financiële acties. Een er een nodig. Het heeft het bergaf-

● Joop van Tijn Vrij Nederland met De Tijd: „Ik demonstree van het gezamenlijk grootscheepse (wat nog veel te weinig in principe uittekenen waarom het gaat”.

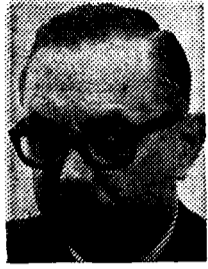
PRO en gesprekken bezettingen ooring van het gezamenlijk (wat nog veel te weinig in principe uittekenen waarom het gaat”.

● De schrijver (enige tijd gekende in De Haagse Post: „De woordenboeken van de taal als evaluatie van het evangeliseren terecht. Mis-schien is het toe te schrijven dat „e bescheiden plaats ten en op de stort studententent, sociale dynamiek, bezetting van universiteiten, inspraak, de voorlopige nota's, opmerkingen, inlezingen, aantekeningen, notulen, en voorlopige verslagen, het Nederlandse taalgebied gestormd met de autoriteit van de democratische wetenschap die niets betekende anders zou het autoritaire wetenschap zijn, niet? Bah!”

ermans in De vande van dat een bij evangeliseren terecht. Mis-schien is het toe te schrijven dat „e bescheiden plaats ten en op de stort studententent, sociale dynamiek, bezetting van universiteiten, inspraak, de voorlopige nota's, opmerkingen, inlezingen, aantekeningen, notulen, en voorlopige verslagen, het Nederlandse taalgebied gestormd met de autoriteit van de democratische wetenschap die niets betekende anders zou het autoritaire wetenschap zijn, niet? Bah!”

● De heer J. de Tirdat in het maandblad Tirdat: „Alle dwaasheden die liggen tussen het anarchisme van de daad, de directe actie der anarcho-socialisten en de directe democratie van het raden-conferentisme en al de demagogie die dit alles werd bedreven, vinden men in eigentijdse verpakking terug in de programs en de politiek van de tegenwoordige nieuw-rechtsers en bij hun dupes of mededanders in de Partij van de Arbeid”.

De problemen van het Midden-Oosten

De heer G. Koudijs, defensiedeskundige in de Tweede Kamerfractie van de VVD, bracht deze zomer een bezoek aan Israël, als lid van een Nederlandse parlementaire delegatie. Mede naar aanleiding van dat bezoek schreef hij het hiernaast afgedrukte artikel.

Wie Israël bezoekt krijgt niet de indruk zich in een belegerde vesting te bevinden. Overal in het land ziet men de bewoners, zowel Joden als Arabieren, bezig met werken des vredes, zoals huizenbouw, constructie van fabrieken, wegen en havens, irrigatie- en ontginningswerken en landbouwprojecten. Cultuur, wetenschap en technologie verheugen zich in een onmiskenbare bloei-periode.

Het valt de bezoeker daarbij op dat het leger nergens een overheersende rol speelt — aan de Jordaan bijvoorbeeld zagen wij niet één militair — en het is inderdaad verwonderlijk dat het in dat kleine bedreigde land geen militair bewind is dat heerst, doch de democratie, in volle werking. Het is dan ook juist hetgeen de minister van buitenlandse zaken, Abba Eban, tot de leden van de Nederlandse parlementaire delegatie die van 6—13 juli in Israël verbleef zei: „we are a nation at war, but we are not a warrior state”.

Een „nation at war” wél. Een land en een volk dat strijdt om te blijven bestaan. Overal waar de bezoeker komt, merkt hij de spanning. Er is geen huiskamer, geen kantoor, geen werkplaats, geen auto waar de radio niet wordt aangezet als de nieuwsberichten worden uitgezonden.

Bij allen die men spreekt voelt men die eigenaardige mengeling van typisch Joodse berusting, van trots op wat is bereikt, van vastberadenheid om de strijd om het bestaan van Israël voort te zetten tot het gevaar geweken zal zijn, en van groot verlangen naar vrede.

Zoals mevrouw Golda Meir, wier geestkracht misschien het best vergeleken kan worden met die van Churchill, het onder woorden bracht: „leven in vrede is alles wat wij vragen, maar niet tot elke prijs”.

Oorzaken

Voor ons, tijdgenoten van dit conflict, die bezorgd zijn omdat het zowel het bestaan van Israël als de wereldvrede bedreigt, is het van belang de werkelijke oorzaken te kennen, opdat die kunnen worden weggenomen. Maar ondanks alles wat erover gezegd en geschreven is moeten wij ons nog steeds afvragen: wat zijn de oorzaken?

Ruimtegebrek is het zeker niet. Israël heeft meer dan genoeg ruimte voor zijn 2½ miljoen inwoners en zijn ongeveer

4.000 immigranten per jaar op zijn grondgebied, dat ½ pct. bedraagt van dat der 15 Arabische staten met hun 100 miljoen inwoners, die ook ruimte genoeg hebben.

Men zou een oorzaak kunnen zoeken in de Engelse politiek gedurende de Eerste Wereldoorlog, die immers aan de Arabieren Palestina beloofde en gelijkertijd aan de Joden een nationaal tehuis in Palestina. Maar dat is geen verklaring, want na die oorlog bleken vooraanstaande Arabische leiders geen enkel bezwaar te hebben tegen de oprichting van een Joodse staat. Feisal I van Irak schreef dat de Arabieren de Zionistische beweging met de grootste sympathie bezagen. En tot enige jaren na de Tweede Wereldoorlog woonden er nog veel Joden in Arabische landen en veel Arabieren in Palestina zonder elkaar moeilijkheden te veroorzaken.

Vluchtelingen

Ook het Palestijnse vluchtelingenprobleem kan niet gezien worden als de oorzaak van de vijandschap tussen de Arabische staten en Israël, maar wel als het gevolg daarvan. Op zichzelf behoeft een vluchtelingenprobleem de verhoudingen niet te vertroebelen. De wereld heeft grotere vluchtelingenproblemen gekend die de internationale verhoudingen niet verslechterden. Israël heeft het probleem van de Joodse vluchtelingen, wier aantal evengroot was als dat der Palestijnen, geruisloos opgelost.

Het Palestijnse vluchtelingenprobleem is dan ook ontstaan nadat de verhouding tussen de Arabieren en de Joden al verslechterd was. Toen de Verenigde Naties op 29 november 1947 de onafhankelijke staat Israël erkenden riepen de leiders van de Arabische Liga de Palestijnse Arabieren op het land te verlaten om de naderende Arabische troepen niet te hinderen en eerst terug te keren nadat de Arabische legers Israël vernietigd zouden hebben. Daarin moeten wij het ontstaan zien van het vluchtelingenprobleem, dat zeker niet onoplosbaar behoort te zijn doch dat een politiek wapen is geworden in de strijd (met de vluchtelingen zelf als slachtoffer) toen eenmaal de betrekkingen tussen de Arabische en de Joodse broedervolken vergiftigd waren door haat en afgunst.

Het zijn irrationele overwegingen die ten grondslag liggen aan het conflict. Het conflict zal kunnen verdwijnen

als het begrip doorbreekt dat haat en afgunst geen oplossing kunnen brengen, als het besef doorbreekt dat Arabieren en Joden elkaar nodig hebben, als het duidelijk wordt dat niet wraakzucht en vijandschap maar coöperatie, samenleven en samenwerken, de landen van het Midden-Oosten, die een voldoende potentieel aan mogelijkheden hebben, tot vrede en welvaart kunnen brengen.

Werkelijke vrede kan alleen bereikt worden als de verhouding tussen de landen van het Midden-Oosten verandert. Als vijandschap plaatsmaakt voor vriendschap, voor de wil tot loyale samenwerking. Hoewel het daar op dit ogenblik nog niet naar uitzielt, leefde in Israël sterk de hoop dat dit met de jaren zou kunnen veranderen.

In de strijd was immers een soort militair evenwicht ontstaan. Het Arabische, voornamelijk Egyptische, overwicht in materieel en gevechtseenheden (ongeveer 12 : 1) werd ruim gecompenseerd door de Israëlische kwalitatieve superioriteit. Het was zeker te verwachten dat Israël, ondanks Russische steun aan de Arabische staten, het nog vele jaren zou kunnen uithouden; gedurende die jaren zouden de verhoudingen kunnen verbeteren. Vandaar het herhaalde Israëlische aanbod om met de Arabieren te onderhandelen zonder voorafgaande voorwaarden, ook met betrekking tot de grenzen, omdat het stellen van voorwaarden de deur naar een mogelijke vrede weer zou kunnen dichtslaan. Alle bestaande geschilpunten zoals grenzen en strategisch belangrijke gebieden zouden trouwens minder belangrijk worden als de buurlanden in grotere harmonie zouden samenleven.

In Israël leefde daarbij de hoop dat de Arabische leiders, ook president Nasser, gaandeweg tot het inzicht zouden komen dat voortgaande strijd geen oplossing zou kunnen brengen. Toen kwamen de Russen en kreeg de Verenigde Arabische Republiek een steun die Israël mist.

Invloed van Sovjets

Sinds oktober van het vorig jaar levert de Sowjet-Unie aan Egypte niet alleen straaljagers maar ook het militaire personeel om die te bemannen, en raketinstallaties van het type SAM 2 en SAM 3 die te gecompliceerd zijn om door Egyptisch personeel te worden bediend. Hoe dichter deze wapenen bij het Suezkanaal komen, hoe groter de mili-

Juridische problemen rond kraakacties

Graag wil ik proberen aan het tot mij gericht verzoek te voldoen, al ben ik niet in staat een grondig gefundeerd en ijzersterk in elkaar zittende beschouwing over met name de juridische aspecten van het kraken te schrijven. En dat niet alleen omdat de mij toebedeelde ruimte van 500 woorden onvoldoende zou zijn, maar ook en veel meer omdat de juristen het niet eens zijn over de vraag of er tegen het kraken van panden kan worden opgetreden en zo ja, hoe dit dan zou moeten gebeuren.

In de documentatie die ik erover verzameld heb, worden gesuggereerd te hanteren bepalingen in de Huurwet, de Woonruimtetwet en de Woningwet, artikel 172 Grondwet, artikel 219 Gemeentewet en de artikelen 138 en 141 Wetboek van Strafrecht. De reeks van mogelijkheden tot justitieel optreden tegen krakerijen is daarmee niet uitgeput. En van wezenlijker betekenis is, dat naar het oordeel van velen, de justitie nauwelijks over mogelijkheden beschikt om tegen krakers optetreden indien deze eenmaal in een leegstaand pand getrokken zijn.

Onder meer drs. G. J. Fleers komt — in het blad *Intermediair* van 3 juli — tot deze conclusie. Deze opvatting is ook te proeven uit de richtlijnen voor alle officieren van justitie die door de procureurs-generaal zijn opgesteld. Volgens deze richtlijnen mag de politie niet op eigen houtje de krakers uit de panden zetten, tenzij deze tijdens hun kraakactie op heterdaad worden betrapt. De procureurs-generaal zijn ook tot de conclusie gekomen dat er onvoldoende jurisprudentie ter zake voorhanden is.

Ik kan mevrouw Henny en anderen die voor deze problematiek belangstelling hebben dus geen juridisch-waardichte opvatting over het kraken verschaffen. Wel wil ik graag iedereen die

dit op prijs stelt een collectie documenten en artikelen over de juridische aders in het krakersgras toesturen. Een kort briefje naar het fractiesecretariaat is daartoe voldoende (VVD-fractie Tweede Kamer, Binnenhof 1A, Den Haag).

Stellingname

In dit artikel voor ons blad wil ik mij verder bepalen tot een politieke stellingname ten opzichte van de huizenkrakerij. Het geeft mijn persoonlijke standpunt weer, al heb ik de indruk dat de Tweede Kamerfractie er net zo over denkt.

De eerste reactie — ook die van vele politici — op de krakersactiviteiten was er een van begrip. En dat was begrijpelijk ook. Want de woningnood, in sommige delen van ons land heel schrij-

end, werd er nog eens extra scherp door belicht.

Verschillende gemeentebesturen — ik denk bijvoorbeeld aan een experiment van de gemeente Amsterdam om een langdurig leegstaand pand tijdelijk voor bewoning in te richten — werden er tot nieuwe initiatieven door aangezet. Daarvoor alle waardering, al vraag je je wel af waarom gemeenten pas inventief zijn geworden nadat zij met de kraakacties werden geconfronteerd.

Ook de inhoud van de richtlijnen die de procureurs-generaal aan de officieren van justitie hebben toegezonden getuigen van het laten meewegen van de inderdaad soms bijzondere trieste woonsituatie waarin de krakers, voordat zij tot hun actie overgingen, verkeerden.

Maar — en dat is de kern van mijn betoog — het zou onbegrijpelijk zijn als het kraken van huizen werd toegestaan. Dan zou het eigendomsrecht worden aangetast en zou voor de woningzoekenden het recht van de sterkste worden geïntroduceerd. En dat is naar mijn mening onaanvaardbaar. De brutalen zouden in dat geval dan misschien wel niet de halve wereld, maar wel een huis verkrijgen: een huis ten koste van andere woningzoekenden! Zij die jarenlang op hun beurt hebben gewacht zouden zo de dupe worden.

De VVD heeft in haar beginselprogramma de sociale gerechtigheid een heel wezenlijke plaats gegeven. Daarin past het principe: „Wie het eerst kraakt, het eerst woont”, niet!

Het is voor de aanpak van dit vraagstuk van groot belang dat zo snel mogelijk deugdelijke jurisprudentie op tafel komt. De rechtszekerheid eist dat. De procureurs-generaal hebben dan ook terecht aan de officieren van justitie voorgelaten bij het eerstvolgende proces-verbaal in hun ressort wegens krakerij deze zaak met de meeste spoed door de rechtbank te laten behandelen.

Het Dordtse gemeenteraadslid, mevrouw mr. D. M. Henny-Van Randwijk, verzocht de redactie van *Vrijheid en Democratie* onlangs aandacht te schenken aan de kwestie van het kraken van panden. Zij schreef dat het voor gemeenteraadsliden bijzonder moeilijk is de nieuwste jurisprudentie in handen te krijgen. De redactie vond ons liberale kamerlid H. Wiegel bereid een beknopt artikel aan deze veelbesproken, actuele kwestie te wijden.

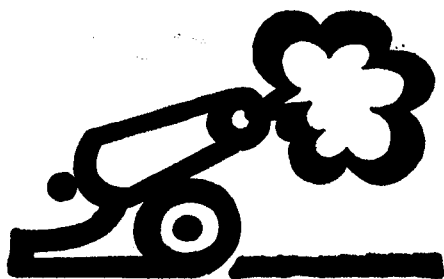
**FLATS - HUIZEN
BEDRIJFSPANDEN**

LID N.B.M.

holland home service

MAKELAARDIJ

B. DEELLEN MAKELAAR IN ONROEPENDE GOEDEREN

taire druk op Israël en het gevaar voor raketaanvallen worden.

Het is wel duidelijk dat deze Russische militaire aanwezigheid onderdeel is van de expansie van de Sowjet-Unie in het gebied van het Midden-Oosten. De instabiele toestand geeft hun daar de gelegenheid voor en daarom is het niet reëel van de Sowjet-Unie medewerking te verwachten aan een werkelijke en duurzame oplossing. Eerder is te verwachten dat de Sowjet-Unie zal trachten de spanningen in het Midden-Oosten (met het voorlopig voortbestaan van Israël) in stand te houden om daarvan gebruik te maken voor verdere penetratie, in de hoop ook de controle over 's werelds grootste oliereserves in handen te krijgen. Dan zal zij een machtig economisch drukmiddel op Europa hebben, naast haar politieke en militaire druk.

In dit verband moet ik toch ook nog even de aanwezigheid van de Sowjetvloot in de Middellandse Zee te berde brengen. Daartegenover staat, voornamelijk, de Amerikaanse 6e vloot, waarvan vliegkampschepen mede de kern vormen. Wij moeten ons afvragen hoe lang dat nog het geval zal zijn.

Zodra de Sowjet-Unie zal beschikken over voldoende luchtsteun gebaseerd op bases gelegen in landen aan de Middellandse Zee, is zeker het oostelijk deel van de oude wereldzee een meer geworden dat niet langer een terrein is geschikt voor operaties met vliegkampschepen. Dan zal de Russische macht in dat gebied verder geconsolideerd zijn.

Het is van belang te observeren in hoeverre de Sowjets erin zullen slagen van de regering in Lybië het gebruik te verkrijgen van de onlangs door de Amerikanen ontruimde Wheeler Air Force Base, het grootste en het laatste geallieerde steunpunt langs de Afrikaanse noordkust.

Het probleem van het Midden-Oosten is ook het probleem van de wereldvrede.

Het bestand

Inmiddels is op 7 augustus jl. mede onder grote druk van de Verenigde Staten, de eerste fase van de wapenstilstand tussen Egypte en Israël in werking getreden.

Het was de Israëlische minister-president zoveel waard dat zij er een kabinetscrisis voor over had. Zal het

bestand een inleiding kunnen zijn tot een wending ten goede?

In geen geval zullen dan schendingen van het bestand mogen plaatsvinden. Uiteraard zijn de Israëliërs daarvoor bijzonder gevoelig. Verplaatsing van de SAM-installaties in de richting van het Suezkanaal zou zeer effectieve luchtsteun kunnen geven aan Egyptische strijdkrachten die dan in een volgende fase het kanaal zouden kunnen oversteken.

Dan zou het bestand in Israël's nadeel werken hetgeen, mét de nog steeds bestaande dreiging van een vierfrontenoorlog tegen Libanon, Syrië, Jordanië en Egypte én de voortgaande acties van de Palestijnse verzetsorganisaties de spanning wederom te hoog kunnen doen stijgen.

De NAVO

Wat kan de Navo doen?

Zolang de Sowjet-Unie een actieve militaire rol in Egypte blijft spelen is het niet realistisch te denken dat een 4 of een 3 of een 2 mogendheden interventie, waaraan zij deelneemt, de oplossing van het conflict naderbij zal brengen. Haar eigen doeleinden staan dat in de weg — reden waarom zij dan ook met sterke strijdkrachten ter plaatse is.

Omdat werkelijke vrede, naar mijn vaste overtuiging, alleen kan worden bereikt, indien de verhoudingen tussen de betrokken staten verbeteren, omdat ook alleen de bewoners van de betrokken landen alle factoren en alle gevoelens kennen en wellicht op hun waarde zullen gaan wegen en omdat ten slotte de tijd toch voorbij moet zijn waarin grote mogendheden hun wil aan kleine landen opleggen (zeker indien die niet in een zogenaamde invloedssfeer liggen) geloof ik dat een oplossing alleen mogelijk is zonder militaire inmenging van buiten.

De vredeskansen zullen groter worden als de Sowjet-Unie haar strijdkrachten uit het Midden-Oosten terugtrekt.

Hier ligt een taak voor de Navo. Zij moet, tezamen met zoveel mogelijk andere landen, druk uitoefenen om te bereiken dat de Sowjet-Unie niet langer een der partijen in het conflict, de meest onverzoonlijke, met haar strijdkrachten steunt.

De Russen zijn moeilijke, taaie en bekwaame onderhandelaars. De heren Brandt en Scheel hebben dat nog niet zo lang geleden weer eens ondervonden. Ook het verloop van de SALT-bespre-

kingen getuigt ervan. Bovendien streeft de Sowjet-Unie met kracht en beleid haar eigen politiek na en zal zich daar niet gemakkelijk van af laten brengen.

Daarom dient de politieke druk uit te gaan van eensgezind, vastberaden en militair krachtig bondgenootschap.

Nederland

Dat een klein land slechts een geringe politieke betekenis heeft weten wij wel. Maar wij zijn lid van een bondgenootschap dat wél politieke betekenis heeft. Het is onze taak al het mogelijke te doen om de Navo een duidelijk en eensgezind standpunt te doen innemen; een standpunt dat duidelijk maakt dat de kans op een vreedzame samenleving van de landen in het Midden-Oosten vergroot wordt indien de Sowjet-Unie haar strijdkrachten uit dat gebied terugtrekt. De Navo mag niet ophouden een beroep daartoe op de Sowjet-Unie te doen en te blijven doen.

Een dergelijke actie zal niet de instemming hebben van bepaalde groeperingen in ons land. Het zijn de groeperingen die niet ophouden de Verenigde Staten te veroordelen voor hun interventie in Z.O.-Azië, doch zich angstvallig weerhouden van eenzelfde veroordeling van de Sowjet-Unie die met haar expansiepolitiek in een van de meest explosieve gebieden, de wereldvrede bedreigt.

Niemand kan zeggen of een dergelijke actie van de Navo het gewenste effect zal hebben. Maar vast staat dat, indien de Navo niet vastbesloten is en militair sterk, geen enkele demarche zin zal hebben. Dan laten wij de zaken dus echt op hun beloop. Maar dan mogen wij ons ook niet later beklagen als het conflict escaleert en tot rampzalige gevolgen leidt.

Indien de Sowjet-Unie zou afzien van verdere militaire inmenging in het conflict, en indien de betrokken landen kans zouden zien het conflict uit de emotionele sfeer te halen, is er geen enkele reden om te veronderstellen dat hun onderlinge verhoudingen niet zouden verbeteren.

Niemand kan daarvan meer overtuigd zijn dan wij Nederlanders die zelf hebben meegemaakt hoe onze verhouding met het Duitse volk, die in 1945 voor onafzienbare tijd verstoord leek, in korte tijd weer de normale verhouding tussen buurlanden is geworden.

Liberale Internationale

Ter voorbereiding van het congres van de Liberale Internationale dat van 25 tot en met 28 september a.s. in Rome wordt gehouden, heeft de groep Nederland op woensdagavond 19 augustus jl. onder voorzitterschap van mr. E. H. Toxopeus in Den Haag vergaderd.

Op deze bijeenkomst zijn de agenda en het thema van het congres besproken. Tot leden van de Nederlandse delegatie zijn aangewezen mevrouw Vis en de heren S. J. van de Bergh, D. W. Dettmeijer, mr. W. J. Geertsema, mr. H. E. Koning, mr. A. A. Land, mr. J. F. G. Schlingemann, mr. W. J. D. M. van Rompu, dr. A. J. Vis en J. G. C. Wiebenga.

Onderwijscongres

In de verkiezingsstrijd die in allerlei opzichten zijn schaduwen al vooruit werpt zal ongetwijfeld ruime aandacht worden gegeven aan de problemen van ons onderwijs: In alle geleidingen zijn fundamentele problemen aan de orde en men weet dat de oplossing daarvan voor onze samenleving in de toekomst van doorslaggevende betekenis zal zijn.

Daarom houdt de VVD voor leden en belangstellenden op 3 oktober a.s. een Onderwijscongres in „Orpheus” te Apeldoorn. Na enige inleidingen zal er ruim gelegenheid zijn om met de prominente sprekers te discussiëren over de grondslagen van de onderwijspolitiek die de VVD zal gaan voeren. Zorg dus dat u er bij komt!

Programma

10.30 uur: Opening van het congres door de voorzitter van de Landelijke Onderwijs Commissie van de VVD, dr. A. J. Vis.

10.45 uur: De heer H. J. L. Vonhoff spreekt over: „De doelstellingen van het onderwijs: waardenwrij of waardenvast?”

11.15 uur: Koffiepaauze.

11.30 uur: Prof. dr. G. Zoutendijk spreekt over: *Onderwijs in een veranderende maatschappij*.

12.00 uur: Experimentele expressieles aan leerlingen van de IVO-Kindergemeenschap te Amsterdam, door de heer C. Dorreboom.

12.45 Lunch.

13.45 uur: Dr. ir. A. P. Kole spreekt over de techniek ten dienste van het onderwijs.

14.15 uur: Discussie.

15.45 uur: Mevrouw G. V. van Someren-Downer spreekt een slotwoord.

16.00 uur: Sluiting.

De inleidingen zullen als uitgangspunt hebben de discussiepunten die gepubliceerd zijn in *Vrijheid en Democratie* van 26 juni jl. Bovendien zal een korte samenvatting van wat de sprekers zeggen bij de aanvang van het congres beschikbaar worden gesteld ter vergemakkelijking van de discussie.

Enkele praktische gegevens:

1. De toegangsprijs van het congres is f 2,50 (zie bon).

2. De prijs van een eenvoudige lunch is f 4,45; die van een uitgebreidere Hollandse Koffietafel f 7,50 (wordt in Apeldoorn betaald).

3. Aanmelding voor deelname aan het congres door inzending van de hierbij afgedrukte bon.

BODEGOM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h A. van Bodegom & Co.
postbus 41 SPIJKENISSE tel. 01880 2458

ALLE
VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

orweg 3 wassenaar tel. 01751-5675

AANMELDINGSFORMULIER

Aanmelding kan geschieden door middel van opzending van onderstaande bon aan het Algemeen Secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61, Den Haag, met gelijktijdige overmaking van f 2,50 op postgiro 67880.

Ondergetekende,

naam:

adres:

geeft zich op als deelnemer/ster aan het VVD-onderwijscongres te Apeldoorn op 3 oktober 1970 en heeft f 2,50 overgemaakt op postgiro 67880 t.n.v. Algemeen Secretariaat VVD te Den Haag, met vermelding „Onderwijscongres 1970”.

Hij/Zij wil tevens deelnemen aan de eenvoudige lunch
 Hollandse koffietafel

DEN HAAG

● Het secretariaat van de afdeling Den Haag is gevestigd: Leuvensestraat 20. Telefoon 070-554440.

Psychologische blunder

ZELDEN of nooit heeft de laatste vergadering van de gemeenteraad in zijn oude samenstelling zo'n rumoerig verloop gehad als die van 24 augustus jl. Dat alles niet in pais en vree zou verlopen, viel eigenlijk te verwachten. De bezetting van het voormalige Milvakamp in Kijkduin door kabouters en anderen en de daarop gevolgde ontruiming met de sterke hand en de aansluitende sloping van een groot deel van het kamp, hebben golven van emotie veroorzaakt. Burgemeester Marijnen heeft -- na zijn terugkeer van vakantie -- geprobeerd olie op die golven te storten en daarin is hij redelijk geslaagd, althans in de ogen van de meerderheid van de gemeenteraad. Wanneer wij hier nog enkele kanttekeningen bij het gebeurde plaatsen, dan willen we hieraan toch wel vooraf laten gaan de constatering, dat het besluit tot ontruiming van het kamp door het gehele college van b. en w. (met uitzondering dan van de burgemeester) is genomen. Voor het besluit was dus geenszins uitsluitend de VVD-wethouder mr. Dankelman als loco-burgemeester, verantwoordelijk maar evenzeer de twee PvdA-wethouders, de twee prot. Christelijke wethouders en de KVP-wethouder. De beschuldigingen aan het adres van mr. Dankelman als enige verantwoordelijke waren dus volkomen ten onrechte.

De indruk is gewekt, dat b. en w. de ontruiming hebben gelast op grond van enige op schrift gestelde getuigenverklaringen over onzedelijke toestanden in het kamp tijdens de bezetting door ka-

bouters en anderen. Maar mr. Marijnen heeft -- terecht -- verklaard, dat b. en w. er geen twijfel over hadden, dat er tegen wederrechtelijk handelen moet worden opgetreden (dus tegen de bezetting). Het besluit is op 4 augustus genomen; het werd op de 11e augustus ten uitvoer gebracht. Dat dit zo lang heeft geduurd, noemde mr. Marijnen jammer. Alweer terecht, naar onze mening. Het noodzakelijke ambtelijke overleg heeft te veel tijd geveerd en dat de burgemeester dit openlijk heeft betreurd, geeft blijk van goed inzicht in wat de democratie heden ten dage aan openheid verlangt.

Wie zich wederrechtelijk optreden veroorlooft, moet niet op onderhandelen met de overheid rekenen, zo verklaarde mr. Marijnen ook. Er was voor een aaneengesloten actie gekozen, d.w.z. ontruiming onmiddellijk gevolgd door (gedeeltelijke) sloping van het kamp. „Achteraf geredeneerd zou het wellicht een ander psychologisch effect hebben gehad, wanneer de afbraak wat later was begonnen”, aldus de burgemeester aan het slot van zijn verklaring.

Met andere woorden: b. en w. hebben toegegeven dat er in psychologisch opzicht een blunder is gemaakt. Het feit, dat dit openlijk is gezegd, valt te prijzen, maar neemt natuurlijk de fout in het beleid niet weg.

De meerderheid van de gemeenteraad heeft na het afleggen van de verklaring kennelijk geen behoefte meer gehad aan een discussie. Dat kunnen wij wel begrijpen, maar de getoonde openheid van de kant van b. en w. was, naar

onze mening, toch niet helemaal volledig. De tekst van de schriftelijke verklaringen over onzedelijke handelingen in het kamp, was in onbeholpen Nederlands gesteld en de identiteit van de getuigen is niet onthuld. Voor dit laatste kunnen we wel begrip hebben, maar juist door het onbeholpen taalgebruik, moet men wel enige twijfel uiten over de persoon van de getuigen. We kunnen moeilijk aannemen, dat de getuigenverklaringen van politie-agenten of onderzoekers afkomstig zijn. Van wie dan wel? Deze vraag is toch wel van belang, omdat er leden van de gemeenteraad in het kamp zijn geweest en die zouden niets van het onzedelijk gedrag hebben gezien, al heeft de heer Wallis de Vries verklaard, geenszins verbaasd te zijn (geweest) over de aard van de gerapporteerde gebeurtenissen, gezien de mentaliteit en het gedrag van de bezetters van het kamp. Er zijn dus twijfels omtrent het gerapporteerde, maar daaraan behoeft men niet al te zwaar te tillen, omdat als een paal boven water staat, dat een aantal kabouters, onder wie kinderen, naakt op het nabijgelegen strand hebben vertoefd. Van deze demonstratie van nudisme hebben foto's in sommige kranten gestaan. Men behoeft dus niet zo heel veel fantasie te hebben om te veronderstellen, dat ook in het kamp bepaalde normen zijn overschreden. Zoals een aantal kabouters in de gemeenteraadvergadering eveneens een aantal normen heeft overschreden door demonstratief de vergaderzaal binnen te dringen en een ordinair geschreeuw aan te herfen.

Wanneer we het gebeurde -- bezetting, ontruiming en beleid -- samenvatten in een conclusie, dan zouden we willen stellen, dat opnieuw is gebleken, dat er een kloof bestaat tussen een deel van de opgroeiende jeugd en de oudere generatie. De Haagse overheid zal er goed aan doen ernstig te streven naar het overbruggen van die kloof. Gemakkelijk zal dat niet zijn, maar het is wel de moeite waard om een poging in die richting te ondernemen. Er is helaas zoveel onbegrip, vooral onder een deel van de jeugd.

EINDHOVEN

● Het secretariaat van de afdeling Eindhoven is gevestigd: Kapteynlaan 12, Veldhoven; telefoon: 040 - 533477.

● Er zijn te Eindhoven vier werkgroepen gevormd, die discussies zijn begonnen over het ontwerp verkiezingsprogramma 1971, nl. „Mens in een veranderende omgeving”, „Nederland in de wereld”, „Burger en overheid” en „Onze huishouding”. Laatste bijeenkomst op dinsdag 15 sept. 20.15 u. in Cocagne.

● Op dinsdag 8 september vindt in Cocagne om 20.15 u. een ledenvergadering plaats ter vaststelling van de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer.

Welschap

DE oude raad van de gemeente Eindhoven heeft -- met één stem tegen -- in zijn laatste zitting (31 augustus) nog een belangrijke beslissing genomen over de toekomstige bestemming van het vliegveld Welschap tot burgerluchthaven. Tussen de stichting Vliegveld Welschap (waarin de provincie en Daf vertegenwoordigd zijn) en met het rijk is overeenstemming bereikt over de volgende punten: het rijk legt op gronden, die gedeeltelijk aan het rijk en gedeeltelijk aan de stichting behoren, op rijkskosten een nieuwe startbaan aan, die tevens geschikt zal zijn voor de burgerluchtvaart. De stichting betaalt ca. 5 miljoen aan het rijk voor het verschil in breedte tussen de oude militaire en de nieuwe ook voor de burgerluchtvaart geschikte baan (resp. 30 en 45 m). Tot 1980 komen de kosten voor beheer en onderhoud geheel voor rekening van het rijk. In 1980 draagt het rijk de startbaan over aan de stichting voor een bedrag van 12 miljoen gulden. Met het oog op het militaire medegebruik zal dan een beheers- en gebruiksregeling worden vastgesteld. Het jaarlijks exploitatiekosten zal voor 25 procent worden gedekt door het rijk, voor 25 procent door de provincie, voor 25 procent door de gemeente Eindhoven en voor 25 procent door het bedrijfsleven.

Met de verlegging van de startbaan komt een einde aan de geweldige geluidsoverlast, die bepaalde delen van Eindhoven al jaren van de militaire

vliegverkeer ondervinden. Wel betekent het meer overlast voor gemeenten zoals Best en Veldhoven, hoewel met de aanleg van de nieuwe startbaan gepoogd wordt de geluidstroeggen zoveel mogelijk boven dun bevolkt gebied te leggen.

Hoewel de gemeenteraad van Eindhoven het besluit over Welschap met grote meerderheid van stemmen heeft genomen, hebben de verschillende fracties wel laten uitkomen niet erg gelukkig te zijn met de korte tijd van voorbereiding (het rijk wilde de beslissing voor 1 september, terwijl pas op 5 augustus het plan openbaar werd gemaakt), waardoor er weinig aan voorlichting en inspraak kon worden gedaan. De wrevel over deze gang van zaken beperkt zich niet tot Eindhoven. De randgemeenten voelen zich buiten spel gezet, evenals de agglomeratieraad die niet in het overleg betrokken werd. Deze onvrede heeft zich op verschillende manieren geuit: De raad van Veldhoven aanvaardde een motie die gestuurd werd naar de gemeenteraad van Eindhoven, de agglomeratieraad en de stichting vliegveld Welschap. In die motie staat o.a. dat de ligging van de burgerluchthaven midden in de groeiende agglomeratie Eindhoven, zonder nadere garanties met betrekking tot de leefbaarheid van het lokale milieu, de raad met grote zorg vervult. De gemeenteraad van Heeze gaf als zijn mening te kennen dat de procedure niet in overeenstemming is met moderne opvattingen omtrent democratische procedures. De gemeente-

raad van Best, kon het maar moeilijk verteren dat het verzoek van b. en w. van Best aan b. en w. van Eindhoven om de plannen voor de verlegging ten behoeve van Best iets in zuidwestelijke richting te verschuiven geen gehoor kreeg. De gemeente Oirschot kwam via een inwoner die met een uit de krant geknipt kaartje over de provinciekaart ging schuiven tot de ontdekking, dat het nieuwe project -- zonder dat Oirschot daarvan in kennis is gesteld -- gedeeltelijk op Oirschots gebied is gepland. Het betreffende terrein van 5 ha, is volgens de burgemeester van Eindhoven tot zijn spijt over het hoofd gezien. De VVD-fractie van de gemeente Geldrop ontwierp een motie, waarin gesteld wordt dat een gemeenschappelijke zaak als deze ook in de andere agglomeratiegemeenten aan de orde had moeten worden gesteld. In die motie wordt alsnog voor deze inspraak gepleit.

Ook individuele burgers en groepen van burgers kwamen in actie. Er werd gewezen op het advies aan de regering van de Raad van Advies voor de ruimtelijke ordening over de besluitvorming bij nationale ruimtelijke bestemmingen. In dit advies wordt gepleit voor een wettelijk geregelde procedure die bij het opzetten van ruimtelijke plannen grote openheid en inspraak waarborgt. Tot zodanige plannen rekent men o.a. aanleg en uitbreiding van luchthavens. Een actiecomité, dat drieduizend handtekeningen verzamelde, stelt dat een vliegveld onder de rook van een grote gemeente alleen op historische gronden en voor de kortst mogelijke tijd -- in dit geval tot 1980, als het dagelijkse militaire verkeer verdwenen zal zijn -- geduld kan worden.

Ook schrijvers van ingezonden brieven lieten zich niet onbetuigd. Naast waardering voor de ontsluiting is er de vrees voor te veel geluidshinder in verband met de te verwachten intensivering van het luchtverkeer. Alom is het verzet voelbaar tegen het fait accompli.

kleur en bescherming

Vettewinkel NV.
behorende tot
International Coating
Materials (ICM) NV.

LDC wil voortzetting liberaal beraad

Het Liberaal Democratisch Centrum zal er in een volgend contact met de JOVD, de federatie van liberale studentenverenigingen in Nederland en de VVD op aandringen dat het liberaal beraad — wellicht in een gewijzigde opzet — wordt voortgezet om de gedachtenvorming in liberale kring verder te stimuleren. Dit kondigde drs. L. van Leeuwen, voorzitter van het Liberaal Democratisch Centrum, aan op de algemene deelnemersvergadering van het LDC die zaterdag 29 augustus in Amersfoort werd gehouden.

De heer Van Leeuwen memoreerde in het begin van zijn rede de tot standkoming van het concept-verkiezingsprogramma 1971 van de VVD, „Liberalen op nieuwe wegen." Hij vond de resultaten van het liberaal beraad hierin goed verwerkt, maar merkte ook op dat het voorlopige programma toch niet zo dynamisch is als hij zou wensen. De voornaamste oorzaak hiervoor is z.i. de vrij zichtige stellingname van het liberaal beraad. In de rapporten van het liberaal beraad en het concept-verkiezingsprogramma ziet drs. Van Leeuwen slechts een afsluiting van de eerste fase van het verlevendingsproces binnen de VVD. Een tijdelijk rustpunt voor verdere bezinning. „De discussienota „Liberalen op nieuwe wegen" geeft een uitgebreide opsomming van nastrevenswaardige zaken. Het engagement met andere groepen die in onze samenleving op de tocht staan, blijkt nog niet duidelijk. Van dit voorlopige program-

ma straalt nog te weinig bezieling uit," aldus de heer Van Leeuwen.

De voorzitter van het LDC wees er op dat onze samenleving steeds meer mensen telt die zich vrij kunnen gedragen en mondig kunnen voelen, omdat zij bevrijd zijn van noden op het gebied van de essentiële levensbehoeften en een goede opleiding hebben genoten. Zij aanvaarden geen bevoogding en betutteling meer. Dat is de reden waarom het liberalisme steeds meer voorziet in de behoefte aan grotere vrijheid bij mensen in alle lagen van de bevolking. Vrijheid is een artikel dat „in" is. Het is zijn overtuiging dat als liberale politici zich gedragen als scheppers van vrijheden voor iedereen het ideaal van een dubbel zo grote liberale volkspartij spoedig kan worden verwezenlijkt.

„In een overvol land als het onze is het uitstippelen van een bevolkingspolitiek zeer urgent. Het gaat hierbij niet alleen om ontwikkeling van het samenleven in klein verband, maar ook om de ruimtelijke ordening in haar geheel. Deze terreinen lenen zich bij uitstek voor het dragen van verantwoordelijkheid voor de zelfstandig denkende en handelende mens," aldus de heer Van Leeuwen die het zou toejuichen als deze paragrafen in „Liberalen op nieuwe wegen" sterkere nadruk zouden krijgen.

Kuisheidsgordel

Voorts zijn van groot belang de voorstellen aangaande de zogenaamde zede-

lijkheidswetgeving. Mochten zij niet integraal in het nieuwe regeringsprogramma worden overgenomen, dan zou de VVD naar de mening van drs. Van Leeuwen geen medewerking aan een nieuw kabinet moeten verlenen. „Wij wensen geen liberalen in een kabinet Biesheuvel met een kuisheidsgordel om!" riep hij uit.

Het LDC heeft met teleurstelling geconstateerd dat de paragraaf „Burger en Overheid" te weinig diepgang heeft. Een der moeilijkste vraagstukken van onze tijd is de relatie tussen burger en overheid. De overheid gedraagt zich teveel als voorged van de bevolking in plaats van als service-verlenend instituut.

De plannen van de VVD om een realistische belastingpolitiek te voeren, juichte de heer Van Leeuwen toe. Aangezien de relatie belastingen en andere overheidsinkomsten enerzijds en overheidsuitgaven anderzijds onverbreekelijk is, zou het LDC gaarne in dit stadium al een overzicht krijgen van de financiële consequenties die uit de in het voorlopig verkiezingsprogramma opgenomen wensen voortvloeien.

Het LDC stelt voor, de heer Geertsema als landelijk lijsttrekker te benoemen en hem voor het fractievoorzitterschap voor te dragen. Mocht de heer Van Leeuwen het LDC een sterke voorkeur een ministerspost gaan bezetten, dan heeft het LDC een sterke voorkeur voor de heer De Koster als fractievoorzitter.

Mijn opinie is...

• Soeharto

Op blz. 3 van „Vrijheid en Democratie" van 21 augustus i.l. schrijft de heer Abspoel over „Rumoer rond Soeharto".

„Naar aanleiding daarvan wil ik het volgende opmerken", zo schreef ons drs. P. A. Delvaux te Zeist:

„Dat het bezoek van prins Bernhard aan Indonesië velen aldaar met vreugde vervuld heeft, kan op zichzelf slechts tot dankbaarheid stemmen. Ook voel ik generlei behoefte mij te encanalleren met lieden die hun antipathie tegen het Indonesische bewind pas ontdekten toen dit anti-communistisch werd. Toch betreurt ik het bezoek van Zijne Koninklijke Hoogheid, omdat het noodzakelijk tevens een bezoek aan president Soeharto was en diens uitnodiging naar Nederland tot logisch gevolg had. Soeharto is de leider van een bewind, dat zich met name tegenover de Indonesische communisten en wie daarvoor doorgingen en tegenover de Papoea's — om van de Zuidmolukkers niet eens te spreken — doorlopend aan grootscheepse en bloedige terreur schuldig gemaakt heeft. Het is waar dat demon-

straties en rellen tegen Soeharto onwaardig zouden zijn, gezien de ontvangst van prins Bernhard in Indonesië. De hoop van de heer Abspoel evenwel, dat Soeharto „door de overgrote meerderheid van ons volk een waardige en hartelijke ontvangst zal worden bereid", behelst een tegenstrijdigheid: een waardige ontvangst van deze man kan niet hartelijk, en een hartelijke ontvangst kan niet waardig zijn. Met de heer Abspoel veronderstel ik, „dat minister Luns overeenkomstig een petitie gebruik zal maken van de gelegenheid, de belangen van de Zuidmolukkers en van de Papoea's nogmaals te bepleiten", en de zaak zou dan ook misschien iets anders liggen, als president Soeharto reden had om te veronderstellen, dat onze gevoelens jegens hem in aanmerkelijke mate gecorroleerd zijn aan zijn houding tegenover deze bevolkingsgroepen; voor deze veronderstelling evenwel kan hij moeilijk een reden zien."

• Examen en Lammers

De heer Tijen verzuimde niet bovendien ontstemd omdat in de opgave „Nederlands" voor het schriftelijke eindexamen HBS-B van dit jaar, een citaat voorkomt, „ongetwijfeld propagandistisch en indoctrinerend bedoeld," van Han Lammers.

„Als Nederlands staatsburger," zo schrijft de heer Tijen, „neem ik er geen genoegen mede dat, mede op mijn kosten, individuen als Lammers door onderhebbenden van de minister van onderwijs en wetenschap, al dan niet op verzoek, gratis aandacht en zelfs propagandamogelijkheid wordt geboden in Rijksexamenopgaven voor de geestelijk zo kwetsbare jeugd. Wanneer in dergelijk „officieel" overheidsdrukwerk de mening van Lammers wordt verkon-

digd, zal een gedeelte van de jeugd ongetwijfeld denken dat hierin een door de overheid erkend standpunt wordt verkondigd."

In de examenopgave voor de HBS-A wordt, zo oordeelt de heer Tijen, zonder meer propaganda gemaakt voor Castro's Cuba. Ter illustratie zond hij de redactie de gewraakte opgaven toe. De heer Tijen verzuimde niet bovendien te wijzen op de opgave „Duits", waarin gesproken wordt over zaken zoals groepsdiscussies, inspraak, democratisering van het onderwijs en over het leggen van (opstandige) contacten met buitenlandse scholieren.

Of het allemaal zo erg is wagen wij te betwijfelen, zelfs al zou de heer Tijen er dan ons van verdenken ook al te zijn geïndoctrineerd door de „met alle middelen oorlog voerende Nieuw Linkers". — Redactie.

• Bejaardenpartij

De heer W.-L. de Vries te Den Haag reageert op de beschouwing die onze redacteur, de heer A. W. Abspoel in het vorige nummer in „Onder de loep" aan het verschijnen van de bejaardenpartij wijdde. Hoewel hij erkent dat de Bejaardenpartij duidelijk het stempel van een belangengroepering draagt, meent hij dat er toch diepere bewegende krachten in het spel zijn. Veel 65-plussers, schrijft hij, ondervinden hun vertrek uit het actieve leven als een duidelijke verandering van plaats in de samenleving en in vele gevallen als het wegvallen van welke maatschappelijke opdracht ook. Er zijn ouderen die dit passief ervaren. Zelfs zo dat zij geen maatschappelijke medeverantwoordelijkheid meer wensen te voelen. Er zijn er ook — en zeker niet de slechtsten — die de nieuwe positie welbewust gaan innemen en deze gang van zaken ook als normaal ondervinden.

Zij zullen echter inzien dat zij zich niet meer vanuit hetzelfde gezichtspunt of onder hetzelfde perspectief als voorheen kunnen opstellen tegenover het maatschappelijk gebeuren. Een direct verantwoordelijkheidsgevoel voortvloeiende uit een actieve functie zijn zij immers kwijt.

De liberale, socialistische of confessionele gezichtspunten die hun maatschappij-ontwikkelingsbeeld tot dusverre bepaalden, hingen zozeer samen met hun actieve en verantwoordelijke betrokkenheid bij de samenleving, dat deze gezichtspunten voor hen als 65-plussers op eens minder relevantie moeten krijgen. Niettemin zullen zij het afwijzen dat zij in den vervolge alleen als verzorgingsobject" worden beschouwd. Voor deze mensen is de Bejaardenpartij mogelijk een middel om hun wens naar een principieel erkende plaats in de maatschappij gestalte te geven. De heer De Vries gelooft niet dat tussen geïnteresseerde mensen met het bejaard zijn als enige gemeenschappelijke noemer, voldoende overeenstemming van politieke visie bestaat om een „Bejaardenpartij" als iets breders dan een belangpartij te laten functioneren. De bestaande partijen en dus ook de VVD zouden, vindt hij, kunnen overwegen belangrijke zaken als partijprogramma's of een andere stellingname, alvorens die in de partij te ratificeren, aan een seniorenconvent of aan een Raad der ouderen om advies voor te leggen.

• Vakantiegeld

Overal roept men tegenwoordig om inspraak, medebestuur, medebeslissingsrecht, dus mede-verantwoordelijkheid, maar daarnaast handhaaft men een paternalisme, dat daarmede volkomen in strijd is.

Een voorbeeld daarvan is, zo oordeelt mej. J. H. Springer te Haarlem, het vakantiegeld, dat de werknemers jaarlijks toegestopt wordt. Het is wat kinderachtig en vernederend. Waarom wordt het vakantiegeld niet eenvoudig bij het loon opgeteld en vervolgens verspreid over het hele jaar betaald? Voor de eerste keer kan een eventueel belastingverschil erin worden toegevoegd, maar daarna behoeft het vakantiegeld geen afzonderlijke belasting meer; het zit gewoon in het loon. Het financieel maakt het voor de werkgever geen verschil, maar hij beheert dan zelf als een verantwoordelijke mens. Wat de werkgevers betreft, die zullen graag af willen van hun werk, dat die verouderde instelling in oplegt.

En wat de vakantiegang gaat, laat die wat duidelijker worden, van het achterlijke congresve paternalisme af te willen en de eigen verantwoordelijkheid toe te kennen, aldus mej. Springer.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

Onder de loep

Vervolg van pagina 5

De inzender vertelde vervolgens op welke partijen (kandidaten) hij in de loop van de jaren o.a. zijn stem had uitgebracht. Het waren: Welter, prof. Russel, de Nationale Unie, Fabius, Van Rappard, CDU en Binding Rechts. Met gelatenheid moest hij echter vaststellen dat hij daarmee „alleen had bereikt dat zijn stem verloren ging en hoogst waarschijnlijk een partij ten goede was gekomen die hij helemaal niet van plan was te ondersteunen.”

Zoals meestal het geval is bij mensen die boos of ontmoedigd zijn, beging de inzender de fout te generaliseren en fouten te zoeken waar die niet liggen. Inderdaad hebben al die zich rechts noemde groepjes die hij bedoelt geen of heel weinig succes gehad, met één uitzondering: de heer Welter. Maar de heer Welter, die zich destijds wegens verschil van mening inzake de Indonesische kwestie van de KVP-fractie afscheidde, was — op zijn wijze — dan ook een man van gezag, naar wie vriend en tegenstander geboeid konden luisteren en aan wiens integere bedoeling nooit iemand heeft getwijfeld. Hij wist bij een volgende verkiezing in de persoon van prof. Lemaire dan ook nog een fractiegenoot naast zich te krijgen,

maar keerde later toch weer in de „moederschoot” van de KVP-fractie terug.

Dat de overige door de inzender genoemde „rechtse” groepjes tot nu toe geen voet aan de grond hebben gekregen, ligt niet aan de „gepatenteerde” partijen, maar aan henzelf en aan de kiezers. Zo in één land weinig belemmeringen in de weg worden gelegd aan het stellen van kandidaten en aan de mogelijkheid om (o.a.) in de Tweede Kamer een of meer vertegenwoordigers te krijgen, dan is het toch wel in Nederland. In het artikel van mr. Geertsema in ons vorige nummer kon men juist nog eens de bevestiging vinden hoezeer met name de VVD op het behoud van deze „openheid” prijs stelt. Ieder die de kiesdeler haalt krijgt een zetel en aan ons (de VVD dus) zal het in ieder geval niet liggen wanneer daar ooit wijziging in mocht komen.

Wanneer de door de inzender in het Handelsblad genoemde groepjes en of personen waarop hij successievelijk heeft gestemd er niet in zijn geslaagd ook maar één zetel te behalen, dan ligt de oorzaak toch nergens anders dan in het feit dat deze groepjes en personen de kiezers nu eenmaal onvoldoende bleken aan te spreken.

Bij ieder ander kiesstelsel zouden er

Alblasserdam, tel. 01895-3777, postbus 5

veel meer stemmen „verloren” gaan dan in dat van de evenredige vertegenwoordiging met — zoals thans nog het geval is — geen andere kiesdrempel dan de kiesdeler zelf.

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:

Bruningweg 21

Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:

Kipstraat 3d

Telefoon: 010 - 121288

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

utiliteitsbouw

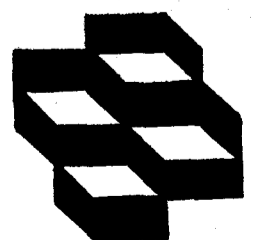
systeembouw

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

sierbeton-elementen

staalkonstrukties

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen **W. HUIZER N.V.**

TELEFOON 010-332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND
RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON”
VREELAND a/d VECHT

BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
 RESERVERING (02943) 1576

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR
HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

**Hotel Bar
 Restaurant**

„Op Gouden Wieken”

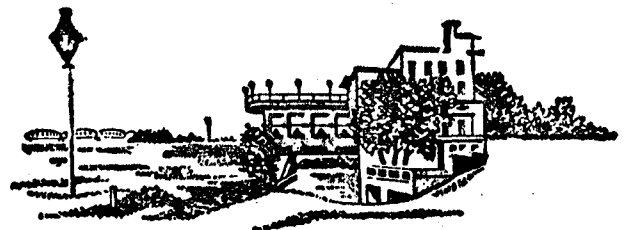
UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen

Aparte film-, toneel-, concertzalen

Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

Rijnhotel-Arnhem

annex SAVOY-RESTAURANT

Hotel met sfeer en gesoigneerde keuken

RIJNTERRAS.

Onderlangs 10 - Arnhem - Tel. 085-427141

Een **ONDVAART** door de Rotterdamse Havens

een **BELEVENIS!**

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

containers:
koel/vries-
containers:
„Flats“ en
„Huifcontainers“:

Onder de beschermde naam „Multload“-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer.

De constructie van Van Weelde's cen-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.
'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

DIESELMOTOREN

Postbus 3

Krimpen aan de Lek

Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

N.V. Machinefabriek „BOLNES“
voorheen J. H. van Cappellen

DAMMERS & VAN DER HEIDE'S
Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expediteurs,
beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen
en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-1

Telegramadres: **ENERGETIC** (New Boe Code)
TELEFOON: 146011 — TELEX 21127 (6 lijnen)

Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
INKOMEN

Door de
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.

W.B.K. van 1938

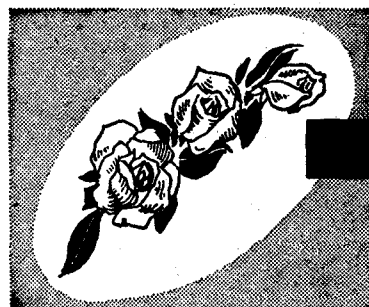
Bergstraat 6-8 - Amersfoort - Tel. (03490) - 1 70 43 *

**Boele's Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.**

BOLNES (bij Rotterdam)

•
Reparatie en nieuwbouw
•

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

Bloemsierkunst

IMMINK DE LANGE

ANNO 1805

v/h J. C. de LANGE's Koninklijke Tuinbouwinstelling
Hofleverancier van H. M. de Koningin

MEENT 125 - ROTTERDAM - TEL. 137977-122303

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

vrijheid en democratie

Moedige troonrede

Enige kanttekeningen van A. W. Abspoel bij de dinsdag door koningin Juliana uitgesproken troonrede.

Het verlangen om mee te werken aan de ontwikkeling van de maatschappij vereist, naar in de troonrede wordt geconstateerd, bereidheid tot samenwerken en tot respecteren van de opvattingen van anderen.

In dit verband doet de regering een beroep tot het betrachten van verdraagzaamheid jegens elkander. Het is goed, dat dit beroep in een zo officieel staatsstuk nog eens wordt gedaan. Helaas echter kunnen wij nauwelijks meer optimistisch zijn over het resultaat daarvan. Het wordt steeds duidelijker dat de doelstellingen en de toegepaste methoden van het uiterst linkse extremisme of activisme tolerantie, bereidheid tot samenwerking en respect voor de opvattingen van anderen uitsluiten.

Er worden van die zijde geen doekjes meer om gewonden. Men wenst daar een totale omverwerping van de bestaande maatschappij en men schrikt daarbij niet terug voor het toepassen van sabotage (o.m. in het leger), chantage (door middel van politieke stakingen) en openlijk verzet tegen alle ordemaatregelen op publieke plaatsen. In activistische studentenkringen wordt iedere poging van andere zijde tot redelijk overleg en elke meegaandheid als „repressieve tolerantie” weggehoond. De „fundamentele waarden”, die volgens de troonrede bij alle vernieuwing toch zullen moeten worden behouden, betekenen voor deze verblinde activisten, of zij zich nu leninisten of maoïsten dan wel alleen maar quasie onnozele kabouteren noemen, slechts het „laatste bolwerk waar het establishment zich op terugtrekt”.

Het valt dan ook te vrezen dat de overheid ter handhaving van de rechtsorde in ons democratisch staatsbestel ook in de naaste toekomst nog wel gedwongen zal worden krachtig op te treden tegen groepen die „de geboden vrijheid misbruiken om op onverdraagzame wijze anderen hun opvattingen en gedragspatroon op te dringen of ernstige overlast aan te doen” (tussen aanhalingstekens woorden van de troonrede).

Gaat het in het voorgaande dus om een bewuste verstoring van de grondregels van een (en van iedere) ordelijke samenleving, waartegen de overheid de plicht heeft op te treden, op het sociaal-economische terrein heeft zich helaas recent een enigszins vergelijkbare ontwikkeling voorgedaan. Hier zijn het politieke stakingen en andere waarschijnlijk door buitenlandse revolutionaire invloeden gesteunde en aangewakkerde sociale chantage-methoden, die bewust het bedrijfsleven dwingen tot concessies met het mes op de keel. Concessies die het zo moeizaam bevochten redelijke evenwicht in onze economie volledig verstoren en ook hier de verantwoordelijke regering nopen tot een min of meer hardhandig corrigerend ingrijpen.

Het verdere deel van de troonrede 1970/1971 staat dan ook vrijwel geheel onder invloed van deze ontwikkeling, met haar gevolgen van (gelukkig voorlopig nog betrekkelijk beperkte) belastingverhogingen, investeringsbeperkingen, begrotingsbezuinigingen en een eventuele loonpauze. Voor de betekenis daarvan verwijzen wij gaarne naar de beschouwing elders op deze pagina van onze medewerker drs. Van Aardenne, voorzitter van onze sociaal-economische commissie en binnenkort ook lid van onze Tweede-Kamerfractie.

Hier willen wij alleen vaststellen, dat de kiezers in ieder geval weten aan

welke onverantwoordelijke krachten en invloeden zij deze forse, maar helaas noodzakelijke tegenmaatregelen te „danken” hebben. Wij voelen een zekere bewondering voor de regering, dat zij niettemin kans meent te zien, het woningbouwprogramma te verhogen, maatregelen te treffen ter verdere verlaging van de leerlingenschaal en het doel te handhaven de ontwikkelingshulp in 1971 1 pct. van het nationale inkomen te doen bedragen. Zo zijn er nog tal van andere toe te juichen nieuwe of gehandhaafde plannen, waarvan wij hopen dat zij inderdaad nog kunnen worden gerealiseerd. Niet in de laatste plaats uiteraard ook op het gebied van de milieubescherming, e.d.

Hoewel uiteraard het streven naar een internationale evenwichtige beperking van militaire middelen wordt gesteund, is er even vanzelfsprekend geen sprake van dat onze bijdrage in de defensie-inspanning voor het volgende begrotingsjaar kan worden verminderd. Hoewel dit niet in deze troonrede wordt uitgesproken, zal voor de volgende kabinetsformatie zeker moeten worden overwogen of een verhoging van deze bijdrage voor het op peil houden van ons defensie-apparaat niet noodzakelijk is.

Tijdelijke afkoeling

De ontwikkelingen van de laatste weken hebben hun stempel gedrukt op troonrede en miljoenennota. Op het ontwerp voor de rijksbegroting voor 1971 is een conjunctuur-afremmend beleid gesuperponeerd, dat natuurlijk de grootste aandacht krijgt door de voorgestelde ingrijpende maatregelen.

Alvorens echter hieraan aandacht te besteden lijkt het mij juist de „oorspronkelijke” begroting, de laatste van het kabinet-De Jong, te waarderen. Dan moet worden gezegd dat het in die vier begrotingsjaren gelukt is het structureel verstoorte evenwicht te herstellen. Hierbij is minister Witteveen erin geslaagd de uitgavenstijging van het rijk te houden binnen de norm van zes procent stijging per jaar. Dat is meer dan de groei van het nationaal inkomen (4,8 pct. trendmatig) en dat betekent dus bij stijgende welvaart een stijgende belastingdruk die door de progressie in het tarief als vanzelf tot stand komt. Daarbij is het mogelijk om de verzwaring van de loon- en inkomstenbelastingdruk — door de progressie, bij een in koopkracht gelijk blijvend doch in guldens toenemend inkomen — terug te geven. Dat is dus geen belastingverlaging; het is zuiver een inflatie-correctie, evenals ook bij sociale uitkeringen terecht gebeurt (maar dan uiteraard de andere kant op, d.m.v. een verhoging). De laatste tranche van die inflatie-correctie betreft driehonderd miljoen gulden en gaat per 1 januari 1971 in. Een wetsontwerp om vanaf 1972 de correctie automatisch te laten plaatsvinden is onlangs ingediend.

Er zijn er die stellen dat, bij een door iedereen erkende toeneming van overheidstaken in onze ingewikkelde maatschappij, het vasthouden aan de norm van zes procent een gebrek aan

MR. GEERTSEMA:

„Offers redelijk verdeeld”

Kort na het uitspreken van de troonrede en het indienen van de miljoenennota hebben verschillende fractievoorzitters uit de Tweede Kamer desgevraagd hun eerste commentaren op deze staatsstukken geleverd.

Onze fractievoorzitter, mr. Geertsema, gaf wat het z.g. afkoelingspakket betreft o.a. als zijn eerste indruk te kennen dat in de regeringsvoorstellen de offers heel redelijk over alle leden van de bevolking worden verdeeld. Hij betwijfelde alleen of het juist is de omzetbelasting uit te sluiten van de voorgestelde conjuncturele verhoging. Op deze wijze immers krijgen wij ten onrechte weer een duidelijke verschuiving van de indirecte naar de directe belastingen.

Mr. Geertsema achtte het verder o.a. goed dat in de bestaande omstandigheden ook aan de gezagshandhaving in de troonrede aandacht is besteed. Wij mogen het gezagsapparaat niet laten afbreken, opdat het zo nodig doeltreffend kan optreden tegen verstoring van onze democratische rechtsorde.

Wij wensen de regering gaarne toe, dat zij in dit korte zittingsjaar nog veel goed en nuttig werk zal kunnen verrichten.

BIJENKOMSTEN VAN VVD-VROUWEN

• Op zaterdag 17 en zondag 18 oktober a.s. houdt de organisatie Vrouwen in de VVD haar jaarlijkse bijeenkomst op de Pietersberg te Oosterbeek. Agenda en andere bijzonderheden kan men vinden op pagina 6.

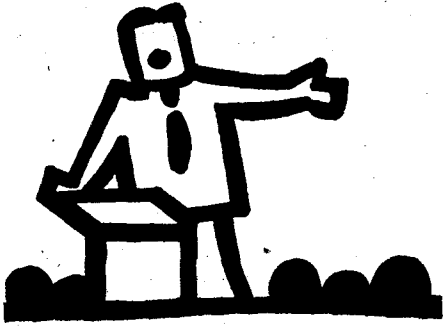
• Op vrijdag 9 oktober belegt de Organisatie Vrouwen in de VVD een bijeenkomst in Hotel Noord-Brabant, Vredenburg 3 te Utrecht over het abortusvraagstuk. Zie ook pagina 6.

Radio-uitzending van de VVD zaterdag 26 september van 18.20-18.30 uur over de zender Hilversum I (402 m).

VERVOLG OP PAGINA 11

Kamerleden spreken

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Spreekers	Bijzonderheden
21 sept.	Etten-Leur	Gemeenschapshuis „De Nobelaer”; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff en drs. Y. P. W. v. d. Werff	oprichtingsvergadering
23 sept.	K.C. Haarlem	Victoria Hotel, Amsterdam; 20.00 uur	H. Wiegel en mr. J. G. Rietkerk	onderwerp: Troonrede en miljoenennota
24 sept.	Arnhem	Hotel Bellevue; 20.00 uur	mevr. mr. E. Veder-Smit	onderwerp: Hoe ziet de VVD de vraagstukken van milieu-hygiëne? (georganiseerd door Vrouwengroep)
2 okt.	Roden	Hotel Zuiderveld; 20.30 uur	mr. H. van Riel	—
6 okt.	Amstelveen	—	mr. J. G. Rietkerk	statencentrale Amstelveen; onderwerp: Troonrede en miljoenennota
9 okt.	Voorschoten	De Gouden Leeuw; 20.00 uur	mr. H. van Riel	regio Leiden
9 okt.	Weesp	—	drs. Th. H. Joekes	onderwerp: Troonrede en miljoenennota
12 okt.	Hatterum	De Tinne; 20.00 uur	mr. H. van Riel	—
13 okt.	Oss	—	dr. K. van Dijk	—
15 okt.	Wezep	—	dr. K. van Dijk	—
16 okt.	Amsterdam	—	H. Wiegel	Academie voor bouwkunst; forum
17 okt.	Zwolle	—	H. Wiegel, dr. K. van Dijk en drs. G. M. V. van Aardenne	—
19 okt.	Tilburg	Stadsschouwburg; 20.15 uur	mr. A. Geurtsen	onderwerp: actuele middenstandsproblemen

Aankondigingen

● De heer H. M. F. C. Donkersloot, lid van de Provinciale Staten van Gelderland, neemt op 21 september 1970 deel aan een forum over ontwikkelings-samenwerking te Amersfoort.

● De drs. A. J. B. Hubert vertegenwoordigt op 2 oktober de VVD in Oldenzaal

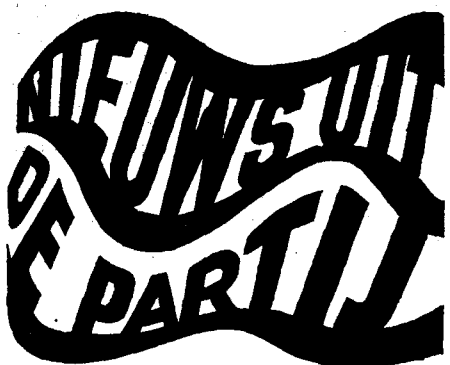
● De heer G. S. Wiebenga, vice-voorzitter der J.O.V.D., vertegenwoordigt de VVD tijdens het congres van de Nederlandse Jeugdgemeenschap op 16 en 17 oktober. Het onderwerp is: „De bezem door de leeftijds grenzen”.

● In 's Hertogenbosch belegt de kamercentrale Noord-Brabant van de VVD op maandag 5 oktober een algemene ledenvergadering in het EURO-hotel, Hinthamerstraat 63. Voor deze vergadering die om 20.15 uur begint, staan

onder meer op het programma: een nabespreking van de oriëntatiecursus en de amendementen op het verkiezingsprogramma. Verder komt de kandidatenlijst voor de Tweede-Kamerverkiezingen aan de orde.

Bokma het allerbeste!

Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

● De heer B. J. Nugteren heeft zijn functie als bestuurslid van de afdeling Ridderkerk neergelegd. De heer Nugteren is veertig jaar bestuurslid van de afdeling geweest, maakte lange tijd deel uit van het bestuur van de kamercentrale Dordrecht en was tevens lid van de partijraad en van de Rijnmondraad. Voor zijn vele werkzaamheden ten bate van de VVD is hij tot erebestuurslid van de afdeling Ridderkerk benoemd. Mevrouw T. de Jong-Leenheer van Rijsoord neemt zijn plaats in het bestuur in. De heren J. van Baarle en J. Pot zijn als bestuurslid herkozen.

● Het adres van het secretariaat van de afdeling Oegstgeest - Warmond is gewijzigd. Het is nu als volgt: H. M. Reilingh, Oranjelaan 8 Oegstgeest, tel. 01710 - 52306. De heer Reilingh volgt als secretaris de heer J. C. Gmelich Meyling op die als raadslid is gekozen. Ook mevrouw Gmelich Meyling - Siemens en mr. F. E. Ohlenroth traden uit het bestuur. Hun plaatsen worden ingenomen door de heren R. Haafkens en mr. M. E. Kronenberg.

● Het bestuur van de afdeling Laren-Blaricum heeft sinds kort de de volgende samenstelling: voorzitter mr. J. L. F. de Meyere, vice-voorzitter ir. B. Onkenhout, secretaris mr. A. L. Versteeg, penningmeesteres mevrouw E. M. J. Grote-Verkeley, ledenadministratrice mevrouw C. J. Jakobs-Keulemans, leden dr. E. C. Wessels en P.

Lindeman. Het ledental van de afdeling is vanaf januari van dit jaar gestegen van 240 tot meer dan 280.

● Het nieuwe bestuur van de afdeling Roosendaal ziet er als volgt uit: voorzitter de heer Th. J. Brouwer, P. C. Hoofdlaan 27, tel. 36589, secretaris de heer L. P. A. Pirée, Govert Flinkstraat 17, tel. 37326 en de heren J. L. M. Mol en J. Vermunt. Door hun verkiezing in de gemeenteraad hebben de heren Th. Oostendorp en A. J. M. Mol hun bestuursfuncties moeten neerleggen. De heer Oostendorp is tot lid van verdiensten van de afdeling benoemd.

● Tijdens een ledenvergadering zijn twee leden van de afdeling Breda, de heren drs. A. H. van Rij en F. van Werkhoven tot lid van verdiensten benoemd. De heer Van Rij heeft 23 jaar zitting gehad in het afdelingsbestuur en was vele jaren de vertegenwoordiger van de afdeling Breda in het bestuur van de kamercentrale Noord-Brabant. De heer Van Werkhoven was lid van de Bredase gemeenteraad in de periodes 1958-1962 en 1966-1970.

● Vrijdag 4 september overleed plotseling de heer H. M. Bels, sedert 1947 secretaris-penningmeester van de afdeling Oostzaan. Met zijn 74 jaar behoorde hij ingetwijfeld tot de oudste functionarissen die onze partij kent. De afdelingsvoorzitter, de heer P. Boon, heeft in het crematorium op „Westerveld” een afscheidswoord gesproken en daarin het werk van de overledene ten voorbeeld gesteld. Afdeling en Kamercentrale zonden bloemen.

● Het bestuur van de afdeling oost Zeeuws-Vlaanderen is tot zes man uitgebreid door de verkiezing van de heer drs. C. L. Hofman, Koninginnelaan 10. Ir. A. Krijgsman, Braakmanlaan 16 te Bieervliet volgt de naar elders verhuisde heer C. J. L. Legemate op als penningmeester.

Grondwetscommissie

● De deelcommissie openbare lichamen van de Grondwetscommissie van de VVD kwam op 8 september in Den Haag bijeen. Onderwerpen van discussie waren de artikelen 85 en 86 uit de Proeve, die handelen over openbare lichamen voor beroep en bedrijf, en het artikel 84, die de waterschappen behandelt.

Uitvoerig werd van gedachten gewisseld over „bij of krachtens de wet” waarover artikel 85 spreekt. De commissie besloot dit artikel ongewijzigd

te laten, maar wanneer de instelling van bedrijven bij A.M.v.B. geschiedt, zou ze een procedure wensen als thans bij het sluiten van overeenkomsten met vreemde mogelikheden geschiedt (artt. 60, 61, grondwet). Tevens meent de commissie dat de wet de openbaarheid van vergaderingen moet regelen.

De commissie noemt het onjuist dat art. 84 spreekt over de provinciebesturen. In plaats hiervan dient te staan provinciale staten, aangezien het instellen van waterschappen in het openbaar moet plaats vinden. Wel oordeelt de commissie met de Proeve dat ook de centrale overheid bevoegd moet worden waterschappen in te stellen.

De deelcommissie is hiermee met haar besprekingen gereed gekomen. Op grond van de besluiten genomen in haar acht vergaderingen, zal thans een rapport worden geredigeerd.

De deelcommissie Regering en Staten-Generaal vergaderde op 9 september in Den Haag.

De commissie wisselde n.a.v. art. 37, lid 4 uitvoerig over de vraag of het juist is dat iemand die in hechtenis zit zijn stemrecht verliest. De commissie achtte het vooral bedenkelijk dat hij die in voorlopige hechtenis zit, zijn stemrecht verliest zonder veroordeeld te zijn. Overwogen werd of niet de mogelijkheid geopend moet worden dat hij die in voorlopige hechtenis zit, bij volmacht kan stemmen.

De commissie sloot zich in grote lijnen aan bij de artikelen 48 tot en met 52 Proeve.

De deelcommissie heeft hiermee in zeven vergaderingen de haar toebedeelde hoofdstukken 2, 3, en 4 besproken. Het besprokene zal tot een rapport worden samengevoegd welk rapport in haar volgende vergadering definitief zal worden vastgesteld.

● De Culturele Commissie heeft in haar vergadering van 13 juli j.l. een subcommissie ingesteld die het rapport-Scholten zal bestuderen en haar liberale visie op dit rapport zal geven. Tevens zal de subcommissie in wijder verband tot een inventarisering van het orkestwezen zien te komen.

Deze subcommissie had op 10 september haar eerste vergadering in Utrecht. De subcommissie die samengesteld is uit vertegenwoordigers van grote en kleine orkesten — allen leden der culturele commissie — besteedde haar eerste vergadering aan een opstelling van een werkschema en een vaststelling van de discussiepunten.

vrijheid en
democratie

algemeen
secretariaat

De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag (telefoon 070-604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Witte de Withstraat 73 (postbus 824) te Rotterdam. Telefoon 010-147211.

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

secretariaat
tweede kamer fractie

Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1 A te Den Haag. Telefoon (070)-614911.

De pers geperst

H. L. J. Vonhoff, die in de Tweede Kamer namens de VVD-fractie daarover het woord voerde, ziet in dit artikel nog eens terug op het „persdebat”. Er zit menig bedenkelijk aspect aan die hele zaak, zo kan men uit zijn artikel concluderen.

De vorige week heeft de Tweede Kamer zich beziggehouden met de behandeling van de problemen in de dagbladenpers. Die zijn er vele, zoals ook wel blijkt uit de talrijke fusieberichten, waarbij namen van bladen betrokken zijn, die soms een vertrouwde, zelfs welhaast eerbiedwaardige klank hebben. Reden genoeg om er ongerust over te zijn, zeker als het vermoeden bestaat, dat deze ontwikkeling mee wordt veroorzaakt door een beslissing van de overheid zelf. Die beslissing was nl. de invoering en de wijze van invoering van etherreclame. Daardoor werd aan de kranten schade toegebracht omdat dit nieuwe reclamemedium voor een deel van de adverteerders veel aantrekkelijker is, dan het kopen van advertentieruimte in de pers.

Indertijd heeft men dit terdege ingezien. Er zijn pogingen ondernomen om de pers in zijn totaliteit mede de etherreclame te laten exploiteren. Advertenties zijn immers voor de Nederlandse pers een onmisbare voedingsbodem omdat zij daar ongeveer tweederde van hun inkomsten uit putten. Maar behalve dat schade-element zou men ook kunnen stellen dat het opereren op de advertentiemarkt een bekende activiteit voor publiciteitsondernemingen is, terwijl de radio-omroepverenigingen zich altijd hevig afkerig toonden van „vuilge commercie” in de ether. Als bron van inkomsten gingen ze dit toch wel anders zien.

De exploitatie van de reclamezendtijd viel uiteindelijk toe aan een aparte stichting (de STER-Stichting Ether Reclame), die uiteindelijk bedacht is om mede een financieringsbron te zijn voor het verzorgen van radio- en televisieuitzendingen. Om de pers de gelegenheid te geven zich van de zware slag door de invoering van de etherreclame te herstellen zouden er echter gedurende een aantal jaren uitkeringen uit de Ster-opbrengst plaatsvinden aan de gehele Nederlandse pers. Daarvoor kwam maximaal 40 pct. van de Ster-pot ter beschikking in 1967, 1968 en 1969. Juist het afgelopen jaar bleek dat de pers het nog steeds moeilijk had en daarom besliste de regering nog eens gedurende drie jaren bijna 10 pct. ter beschikking te stellen voor de Nederlandse Dagbladenpers. Dit kwam neer op f 10.000.000,- in de jaren 1970, 1971 en 1972. Het was over die beslissing dat de Tweede Kamer zich mee wilde uitspreken. Niet ten onrechte, want met het bestaan van een vrije onafhankelijke pers is een groot democratisch belang gemeid. Zelfs mag men stellen dat een behoorlijke democratische controle zonder dat niet denkbaar is. Het is tegen dit licht dat men het parlementaire debat moet beschouwen. De werkelijke inzet was een stuk feitelijke persvrijheid.

Het moet mij van het hart dat wat dat betreft het standpunt van de rege-

ring voor mij teleurstellend is geweest en dat is er door de verdediging van de minister van CRM niet beter op geworden. Mijn teleurstelling spruit voort uit een aantal omstandigheden. In de eerste plaats verwarde het regeringsvoorstel de begrippen verscheidenheid en concentratie. Ik zal de laatste zijn om te ontkennen dat grootscheepse concentratie een gevaar voor de verscheidenheid kan oproepen, maar tegelijkertijd moet men er oog voor hebben dat de concentraties er toe kunnen leiden dat bladen, die anders al lang verdwenen zouden zijn nog steeds voortbestaan. Men moet nl. een scherp onderscheid maken tussen de zakelijke onderneming die één of meer bladen uitgeeft en de bladen zelf, die onderling sterk afwijkend kunnen zijn. Waarbij ik bovendien nog geheel buiten beschouwing laat dat binnen een en hetzelfde dagblad ook nog wel ruimte kan bestaan voor zeer onderscheiden meningsuitingen. Ik geloof daarom dat onafhankelijkheid een veel betere basis is voor de pers dan een min of meer kunstmatig in stand gehouden verscheidenheid. De VVD-fractie stelde zich daarom op het standpunt, samen met de ARP en DS'70, dat het veel juistere zou zijn om de gehele Nederlandse pers leel te laten nemen in de etherreclame. De gehele pers zonder uitzondering. Want, en hier ligt de reden voor een nog ernstiger kritiekpunt, de regering was van oordeel dat de steun gedirigeerd moest worden in de richting van bepaalde bladen. Niet bladen van een bepaalde kleur, dat wil ik om misverstand te vermijden er wel direct aan toevoegen. Wel bladen met een bepaald karakter. In de stukken worden deze bladen wel aangeduid als geprofileerde bladen. Het zijn dagbladen die vanuit een bepaalde politieke of geestelijke achtergrond opereren.

Het zijn die bladen, die het op dit ogenblik niet goed doen, maar — en daar gaat het om — dat is zeker mede een gevolg van veranderingen in de Nederlandse samenleving, incidenteel slecht beleid (redactioneel of commercieel) daargelaten. Nu gaat het m.i. niet aan in dit verband het algemeen schadevergoedingsbeginsel los te laten en dat te vervangen door gerichte steun. Dat geeft de toedeling van gelden een subsidiekarakter; al is het begrip subsidie zelf misplaatst, omdat het geer overheidsmiddelen betreft maar reclamegelden buiten de algemene middelen om verzameld. Dit betekent discriminatie ten opzichte van een aantal dagbladen, die zeker ook nog steeds schade lijden en alle tijdschriften. (De Kamer was er in de fase van het vooroverleg met de minister in geslaagd voor de nieuwsbladen die drie maal per week verschijnen nog wat extra geld uit de Ster-pot los te krijgen).

Tegen de gerichtheid van de uitkerin-

gen moest zeer principieel stelling worden genomen. Samen met de APR heeft de VVD dit ook consequent gedaan. Gerichte steun met een sluitende exploitatie als inzet voor bepaalde kranten is m.i. eenvoudigweg onverteerbaar. Het feit dat het kabinet het halve bedrag nog wil uitkeren volgens een sleutel, die wel het schadevergoedingselement juist weegt, doet daaraan niets af. De regering maakt er slechts de indruk mee ten halve te zijn gedraaid op een verkeerde weg, maar vergeten te zijn dat er dan nog teruggelopen moet worden.

Een derde reden tot kritiek was dat de regeringsvoorstellen geen structurele verbetering tot gevolg hadden, ook al omdat er onvoldoende fondsen voor de pers ter beschikking werden gesteld. Het gevolg zal zijn dat wij over twee à drie jaar ons in de politieke sfeer weer met de pers zullen moeten bemoeien. Ik vind dit hoogst verkeerd. De pers moet zich met ons bemoeien en liever niet andersom. Dat is de basis voor een vrij en onafhankelijk perswezen. Ik ben geschokt door het feit dat men zich aan socialistische zijde, met uitzondering van DS'70, daarvan volstrekt geen rekenschap wil geven. De PvdA-woordvoerder Roethof pleitte zelfs voor een zeer vergaande overheidsbemoeuing met de pers. Hij verlangde die te socialiseren door de dagbladondernemingen te verplichten hun advertentieinkomsten in een egaliseringsfonds te storten om de concurrentie in stand te houden. Veel ernstiger vind ik echter dat de Democraten '66 een motie zagen aangenomen met steun van de PvdA en KVP, waarbij verdere uitkeringen aan dagbladen afhankelijk zou worden gesteld van een feit of men tot de instelling van een redactie-statuuut zou zijn gekomen.

Ik ben voor de totstandkoming van zulk een statuut, maar het moet uit elk afzonderlijk bedrijf zelf voortkomen. De inspraak is een groot goed, de vrijheid van iedereen om zonder voorafgaand verlot door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren (art. 7 van de grondwet) acht ik een nog groter goed. Het hele probleem van redactie- en hoofdredactiestatuut kan niet los van dit grondwetsartikel worden beschouwd. Die zaak centraal af te dwingen met behulp van de geldbuidel is voor mijn gevoel ontoelaatbaar. De democraten hebben daarmee zoals ik in de Kamer heb gezegd, een „knevelmotie” op hun naam gebracht, die niets positiefs bijdraagt tot de vrije onderhandelingen die inmiddels in de perswereld zelf al op gang waren gekomen. Volkomen ongedwongen.

En door de regering en door de Kamer is volgens onze fractie een foute koers uitgestippeld. We zullen daar in de komende jaren iets aan moeten doen.

TWEE BEKEND MERKEN

Onderhoud van huizen

De heer H. Wiegel, lid van de Tweede Kamer voor de VVD heeft zich verontwaardigd getoond over het onlangs ingediende voorstel van minister Witteveen en staatssecretaris Grapperhaus om tot vereenvoudiging van de belastingaangifte geen gelegenheid meer te geven tot aftrek van de onderhoudskosten van de eigen woning. De koppeling van de huurwaarde aan de personele belasting zou volgens het voorstel komen te vervallen; daarvoor in de plaats wordt een huurwaarde vastgesteld aan de hand van een schatting. Het huidige systeem van aftrek van de onderhoudskosten van de eigen woning zou dan moeten verdwijnen, terwijl de huurwaarde, die over het algemeen veel lager zal zijn dan thans, normaal bij het inkomen wordt opgeteld. Deze regeling leidt volgens de heer Wiegel wel tot herverdeling van de inkomens, maar deze herverdeling wensen we niet, die gaat vooral ten koste van oudere mensen die het niet zo breed hebben. Met name op het platteland, waar veel woningen in de categorie „slechte woningen” behoren en hoge onderhoudskosten hebben, zal de maatregel

een nadelige uitwerking hebben, aldus de heer Wiegel.

Als je uit de woningnood wil komen, dan moet je het oude woningbestand zo goed mogelijk onderhouden, zo meent hij. Er zijn op het ogenblik 250.000 slechte woningen en 375.000 krotten. Per jaar komen er ongeveer 15.000 slechte woningen bij, wat naar de verwachting van de heer Wiegel groter zal worden als de voorgestelde regeling van de minister en zijn staatssecretaris door de kamer worden aanvaard. „Minister Schut is de eerste geweest die de krotpruiming goed op gang heeft gebracht, maar deze regeling kan juist weer averechts gaan werken. Daarbij komt,” aldus het kamerlid, „dat een van de stellingen van na de oorlog is, dat het eigen woningbezit moet worden bevorderd, wat nu minder aantrekkelijk zal gaan worden. En wij in Nederland liggen wat dat eigen woningbezit betreft toch al achter bij het buitenland.”

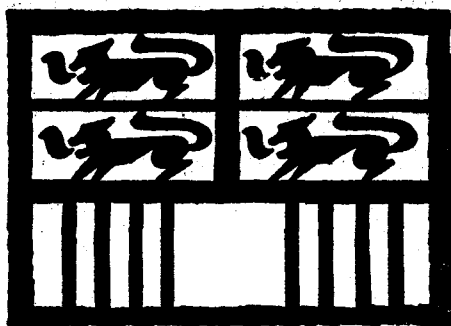
Er is volgens de heer Wiegel maar één oplossing: handhaven van de huidige aftrekregeling, ook bij het bezitten

van een tweede huis. Hoewel de huidige gunstige regeling voor de bezitter van zo'n tweede huis wel geld kost aan de overheid acht het kamerlid het rendement toch erg groot. Door het kopen van een tweede huis wordt voorkomen dat het landschap er troosteloos uit gaat zien en de welvaartsituatie in die gebieden gaat dalen doordat aannemer, timmerman en middenstand minder te doen krijgen. Voor het vraagstuk van de volkshuisvesting is het tweede huis niet belangrijk, maar voor het algemeen belang van de regio wel, zo meent de heer Wiegel.

Hij blijft er bij dat er maar één goede oplossing is voor de woningnood, namelijk huurliberalisatie of huurverhogingen. „De huurontwikkeling sinds de oorlog is sterk achtergebleven bij de loon- en prijsontwikkeling, terwijl het onderhoud steeds duurder wordt en gelijke tred houdt met de prijsontwikkeling. Het is niet voor niets dat er elk jaar 15.000 slechte woningen bijkomen. Voor de eigenaren is het helemaal niet aantrekkelijk meer om de woningen goed te onderhouden,” aldus de heer Wiegel.

STAAL
VORSTRUKTIES
VOOR ELK PROJEKT
LATUMEBD

Alblasserdam, tel. 01895-3777, postbus 6

Geen breukpunten

● Op donderdag 3 september heeft burgemeester W. Thomassen van Rotterdam het huwelijk voltrokken tussen het liberale gemeenteraadslid drs. L. van Leeuwen en mejuffrouw mr. E. J. J. E. Schut, die in de afgelopen zittingsperiode voor de KVP deel heeft uitmaakt van de gemeenteraad. Er was zeer veel belangstelling uit vele kringen.

● Rotterdams nieuwe gemeenteraad heeft besloten het college voortaan acht wethouders te laten tellen. De portefeuilles zijn daarna verdeeld overeenkomstig het schema dat daarvoor in voorafgaand fractieberaad was opgesteld. Dit betekent dat de liberale wethouder mr. H. C. G. L. Polak is belast met de zorg voor het verkeer (waaronder de RET), het taxiwezen, de luchthaven en openbare werken.

● Na de vergadering die 8 oktober 's avonds om 8 uur in het Rijnhotel wordt gehouden ter bespreking van het verkiezingsprogramma, houdt de afdeling Rotterdam op 27 oktober opnieuw een vergadering, nu voor de vaststelling van de kandidatenlijst voor de Tweede-Kamerverkiezing. De laatstgenoemde vergadering wordt in een van de zalen van het Beursgebouw gehouden, eveneens om 8 uur 's avonds.

Op het ogenblik waarop wij deze kroniek aan het papier toevertrouwen, heeft het openbaar lichaam Rijnmond nog steeds geen nieuw dagelijks bestuur. De fractievoorzitters beraden zich daarover nu al een maand of drie zonder het tot tastbare resultaten te hebben kunnen brengen. De tijd gaat nu dringen. De Rijnmondwet bepaalt namelijk dat op de vierde dinsdag van september na de Rijnmondraadsverkiezingen een nieuw college van gecommitteerden moet worden gekozen. Nu, die dag nadert snel.

Dat college moet naar het inzicht van de PvdA, de CPN en D'66 een programma college worden. Vandaar dat een programma met een linkse signatuur een belangrijke rol speelt in het overleg van de fractievoorzitters. De fracties van de PCG, de KVP en de VVD hebben in wezen aan een beleidsprogramma geen behoefte. Maar zij willen de samenstelling van een beperkt aantal, zorgvuldig geformuleerde uitgangspunten niet in de weg staan. Dus spelen zij het spel van de andere fracties mee.

Het is een spel met opmerkelijke aspecten. In de eerste plaats hebben de socialisten er bij het begin van de besprekingen geen geheim van gemaakt dat zij in het dagelijks bestuur liever geen liberaal zien terugkeren. Datzelfde standpunt hebben in het lokale vlak de socialisten aanvankelijk ook ingenomen bij het beraad over de samenstelling van een nieuw college van burgemeester en wethouders in Rotterdam. Op dat niveau zijn zij daar later van teruggekomen.

Wij willen ervan uitgaan dat ook in Rijnmondverband het gezonde verstand

bij de socialisten zal zegevieren als er spijkers met koppen moeten worden geslagen. Het liberale element in de Rijnmondraad kan namelijk allermint worden verweten dat er niet goed mee te besturen valt. Het tegendeel is waar. De socialisten zijn op de verkeerde weg als zij landelijke tegenstellingen naar een regionaal bestuursorgaan gaan verplaatsen. Hoe dan ook blijven wij vertrouwen dat de socialisten hun wijzigtijd zullen weten aan te lengen.

Opmerkelijk is ook dat de socialisten menen de dienst te kunnen uitmaken ondanks het feit, dat de verkiezingen hun zes zetels verlies hebben bezorgd. Zij zijn met 31 zetels nog altijd een zeer sterke fractie, maar het geleden verlies zou hen toch tot wat meer bescheidenheid moeten mahen. Zeker tegenover de liberalen, die met zetelwinst uit de verkiezingsstrijd zijn gekomen.

De drieste houding van de socialisten berust op de overweging dat zij samen met de vijf communisten en de zeven Democraten de meerderheid in de Rijnmondraad hebben. Van de 81 zetels bezetten de drie fracties er bij elkaar 43, vijf meer dan de gezamenlijke andere fracties.

De vraag is nu maar of en in hoeverre onder alle omstandigheden op die meerderheid kan worden gerekend. Deze vraag is gerechtvaardigd door verschijnselen van verschillende aard. Daar is het concept-programma. PvdA, CPN en D'66 hebben dit gemeenschappelijk opgesteld; zij hebben verklaard er gelijkelijk achter te staan. Maar nauwelijks was het programma in de openbaarheid gebracht of reeds bleek dat in de fractie van D'66 over een uitgangspunt als dat betreffende een even-

tuele hoogovenvestiging verschillend wordt gedacht.

En dan is er nog het verschijnsel dat voor de linkse coalitie de eensgezindheid op blijkt te houden bij het programma. De praktijk leert dat de CPN en D'66 elkaar niet liggen. Nog voor de besprekingen van de drie fracties over het programma waren afgerond lieten de communisten weten, dat zij een kandidaat van D'66 voor een plaats in het dagelijks bestuur niet zouden steunen. Waarop de Democraten verklaarden dat zij met de communisten niet wensen samen te werken.

Alles bij elkaar zijn dat tekenen aan de wand die de socialisten te denken zouden moeten geven. Gebeurt dat — en waarom zou het niet gebeuren? — dan zullen zij het niet op een breuk met de fracties van de PCG, de KVP en de VVD laten aankomen, zelfs niet met één van deze fracties.

En het programma dan? Daar zitten voor de rechte fracties, waaronder we gemakshalve de VVD rekenen, inderdaad enige onverteerbare dingen in. Deze fracties zullen zich er niet toe lenen een ongenueanceerd „onaanvaardbaar” uit te spreken tegen een hoogovenvestiging. Zij willen evenmin bindende uitspraken willen doen inzake Voorne en de Hoekse Waard. Opheffing van de luchthaven Zestienhoven zullen zij trouwens ook niet als een beleidsuitgangspunt kunnen aanvaarden.

Hier liggen dus belangrijke verschillen van inzicht tussen „links” en „rechts”. Waarom zouden zulke verschillen van inzicht niet mogen bestaan? Voor het beraad van de fractievoorzitters hoeven er geen breukpunten in te schuilen.

Woningbouw

● 23 september „Nieuwe gezicht-avond”; sprekers: drs. G. M. V. van Aardenne; drs. D. J. D. Dees; mevr. drs. N. J. Ginjaar-Maas; mej. mr. A. Kappeyne v. d. Copello; G. W. Keja en drs. J. F. Scherpenhuizen.

● 1 oktober: ledenvergadering: tussentijdse bestuursverkiezing; bespreking amendementen op conceptverkiezings-program. Andere kandidaten dan die van het bestuur en eventuele amendementen indienen uiterlijk drie dagen vóór de vergadering.

● 8 oktober: indien nodig voortzetting van de vergadering van 1 oktober.

● 16 oktober: vergadering Kamercentrale: kandidaatstelling voor Tweede Kamer.

Alle vergaderingen worden gehouden in hotel Ambassadeur, Zeestraat; aanvang 20.15 uur.

DE nieuwe wethouder voor de volkshuisvesting, de heer Nuy, zal de laatste zijn om te ontkennen, dat het woningbouwprobleem niet uitermate moeilijk ligt in Den Haag. Zijn voorganger en partijgenoot Hijlkema heeft het bijzonder zwaar gehad, al heeft de kritiek op hem zich vooral gericht tegen zijn saneringsbeleid. Het is op dit ogenblik natuurlijk onmogelijk om ook maar enige voorspelling te doen over de vraag of de heer Nuy het er beter af zal brengen. In elk geval begint de heer Nuy zijn weinig benijdenswaardige taak onder iets gunstiger omstandigheden dan tot voor kort voor mogelijk mocht worden gehouden. Een aanwijzing hiervoor zijn de zo juist gepubliceerde woningbouwcijfers voor de Haagse agglomeratie over de eerste zeven maanden. Die zijn namelijk niet onaanzienlijk gunstiger dan die van het eerste halfjaar van 1969, althans wat Den Haag zelf betreft.

In de eerste plaats is de woningvoorraad iets meer toegenomen dan in de eerste helft van '69; toen 530, nu met 598. Toegegeven, het verschil is niet groot en de betekenis wordt in zekere zin nog geringer als men in aanmerking neemt, dat door sloping en andere oorzaken de woningvoorraad met 337 verminderde tegen 392 in de eerste helft van 1969. Belangrijker is echter, dat ultimo juli 1970 in totaal 2783 woningen in Den Haag in aanbouw waren tegen 2183 ult. juli 1969; een stijging dus met precies 600 woningen. Wellicht, dat de woningbouwcijfers uiteindelijk voor 1970 dus een wat gunstiger beeld te zien zullen geven dan die van het vorige jaar. En ook al zou dit niet of nauwelijks het geval zijn, dan kan in elk geval voor 1971 op een redelijke verbetering worden gerekend.

Helaas geven de cijfers voor de gehele agglomeratie een heel wat minder

gunstig beeld van de stand van de woningbouw te zien.

In Leidschendam waren ult. juli jl. 347 woningen in aanbouw tegen 734 op hetzelfde tijdstip van verleden jaar. Voorburg vertoont een daling van 194 naar 146, Wassenaar van 507 naar 376. Daartegenover komt Zoetermeer beter te voorschijn: 1759 nu tegen 1432 einde juli 1969. Maar Rijswijk geeft weer een daling te zien: 1091 tegen 1373. De hele agglomeratie laat door deze cijfers uiteindelijk slechts een toeneming van het aantal onder handen zijnde woningen zien van tachtig woningen: 6502 tegen 6423. Alles overziende dus toch geen reden voor al te veel optimisme, ook al biedt de toekomst voor Den Haag iets meer uitzicht voor de duizenden woningzoekenden.

ALLE
VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

VRINS

araweg 5 wassenaar tel. 01751-5675*

VAN de arbeidsonrust in ons land heeft Den Haag tot op het ogenblik, dat we dit schrijven, nog weinig gemerkt. Meer onrust, of beter is misschien te zeggen: meer ongerustheid heeft ons het korte bezoek van de Indonesische president Soeharto bezorgd. Met voldoening kan echter worden geconstateerd, dat de getroffen ordemaatregelen afdoende zijn gebleken. De relettjes, die kleine groepen jonge Ambonnesen niettemin hebben veroorzaakt, hadden — gelukkig — weinig te betekenen.

Onze stad is één dag min of meer een belegerde veste geweest. Toegegeven, het deed niet prettig aan dit enorme gezagsapparaat, maar in dit geval gold toch wel dat het doel de middelen heiligt. De verantwoordelijke autoriteiten komt hiervoor stellig een woord van waardering toe.

Arbeidsonrust is er niettemin toch even geweest: één dag, toen de taxi-chauffeurs staakten om aan hun eis tot sanering van het taxibedrijf kracht bij te zetten. Tot nu toe ziet het er niet naar uit, dat deze actie veel resultaat heeft opgeleverd. Het merkwaardige van de eisen van de taxi-chauffeurs was, dat zij zich o.m. verzetten tegen het nieuwe tarief, waarin de fooi en de btw thans zijn inbegrepen. Daardoor is het tarief met ca. dertig procent omhoog gegaan. We schreven daarover reeds een vorige keer. De fooi inclusief was indertijd overigens een wens van de taxichauffeurs en nu daaraan gevolg is gegeven, is het weer niet goed. We kunnen er best inkomen, dat de chauffeurs van de geafficheerde fooi afwillen, maar wie sinds het nieuwe tarief is ingegaan, met een taxi heeft gereden, zal bemerkt hebben, dat hij, wanneer hij niet overtuigd, min of meer afgesnauwd wordt door de chauffeur. Men schijnt in chauffeurskringen niet te begrijpen, dat het publiek, dat nu nog van een taxi gebruik maakt dit in vele gevallen alleen doet uit noodzaak. Het tarief is thans zo exorbitant hoog, dat men zich wel tweemaal bedenkt alvorens in een taxi te stappen. Maar afgezien daarvan, het hele Haagse taxibedrijf is in wezen slecht. Maar al te vaak zijn standplaatsen onbezet, duurt het wachten na een telefonische oproep veel te lang en gebeurt het voortdurend, dat men in bepaalde wijken tevergeefs naar een lege taxi moet omzien.

Het is best mogelijk, dat het taxibedrijf onder te zware overheidslasten lijdt. Daar zal dan iets aan moeten worden gedaan, want zoals de situatie nu is, kan men de taxi als redelijk openbaar vervoermiddel maar beter vergeten.

nder de loep

door A. W. Abspoel

• Defensie ondermijnd

Onze defensie wordt van binnenuit op vele wijzen ondermijnd. Het duidelijkst geldt dat uiteraard voor de volstrekt onwettige methode: sabotage of het opwekken daartoe. Toekomstige dienstplichtigen, die mogelijk het plan hadden een beroep op de Dienstweigeringswet te doen, worden opgewekt „efficiënter” methoden te kiezen: wél in dienst gaan, maar dan zoveel mogelijk opruien en saboteren. Op alle mogelijke manieren wordt getracht in of rond de kazernes ontevredenheid en onrust te zaaien. Op en nabij kazerneterreinen worden herhaaldelijk opruiende pamfletten uitgeleed.

Ondertussen heeft de PSP aangekondigd in de komende maanden op zeer intensieve wijze parlementair, maar ook buitenparlementair, actie te zullen voeren tegen het Nederlandse leger. Op korte termijn, zo meldde De Tijd onlangs, wordt de inhoud bekend gemaakt van een door verscheidene werkgroepen opgesteld „defensie alternatief plan”.

De PSP wil alle groeperingen in Nederland die zich bezighouden met kritisch onderzoek of bestrijding van het defensie-apparaat, bundelen. Voorts zal deze partij „in sterk verhevigde mate” protestacties op touw zetten rond militaire objecten, kazernes, munitiefabrieken, vliegvelden, oefenterreinen e.d. Ook de Kamerleden van de PSP zullen daaraan deelnemen.

Fractievoorzitter Wiebenga deelde aan een verslaggever van De Tijd mee dat de PSP „deze grootscheepse actie”, waaraan in het komende seizoen in belangrijke mate prioriteit wordt gegeven, heeft opgezet om „de wetenschappelijke onderzoeken van vrede- en vredesvraagstukken in een gepopulariseerde vorm aan de bevolking over te brengen.” De PSP kortom, wil naast de op touw te zetten protestacties en onrust „de mensen er ook van overtuigen dat Nederland geen defensie nodig heeft.”

We zijn dus gewaarschuwd dat de agitatie, die er nu al gaande is, nog zal worden verhevigd. Men kan zich afvragen hoe lang het nog zal duren voor er een krachtige, niet amateuristische, maar goed geleide tegenactie zal worden opgezet. Een tegenactie die ons volk en vooral de jongeren het hoe en waarom zal duidelijk maken van een goede en betrouwbare defensie in het kader van de Navo-samenwerking. Ik geloof dat het daartoe de hoogste tijd is geworden.

• Grenzen der „vrijheid”

De politieke redacteur van het Algemeen Handelsblad en de Nieuwe Rotterdamse Courant, collega J. J. Vis, is sterk in het relativiseren van allerlei zaken. Dat is soms wel eens nuttig of zelfs geboden. Maar wie daarvan een constante praktijk maakt, loopt toch te eniger tijd vast.

Zijn rubriek van 5 september jl. besteedde hij o.a. aan een nabeschuiving over het aan de Amsterdamse Dam-troebelen gewijde Kamerdebat. Typerend was al de wijze waarop hij dit gedeelte van zijn beschouwing inleidde. Dat ging aldus: „Het vraagstuk dat zich in Amsterdam openbaarde, werd door de regeringspartijen en de rechtse oppositie defensief benaderd — vanuit de wil om te handhaven wat aan orde bestaat en zich te verdedigen tegen wat er als aanval wordt gevoeld. Het vraagstuk werd in de volksvertegenwoordiging besproken door liefst drie burgemeesters (Geertsema, Schakel en Kolfshoten). Zij volgden een legale, traditionele benadering. De orde moest gehandhaafd worden. Deze constatering is niet als verwijt bedoeld.

Natuurlijk moet de orde gehandhaafd worden. Maar een kankerpatiënt die met aspirientjes zijn kwaal denkt te bestrijden, maakt een vergissing. Het is nu wel duidelijk dat de maatschappelijke fricties met de lange lat van de politie niet zijn weg te slaan. Juristen en burgemeesters zijn nuttig als het gaat om het bewaren van verworvenheden waarvoor algemene waardering bestaat. Ontbreekt die, dan geven deze mensen adviezen waar je weinig aan hebt.”

Het beeld van de kankerpatiënt, die zichzelf denkt te helpen met aspirine, rammelt m.i. nogal. Wie fungeert in dit geval als patiënt en wat wordt met aspirine vergeleken? Wil men dan toch in medische termen spreken, dan is het oude gezegde: zachte heelmeeesters maken stinkende wonden heel wat beter van toepassing.

De Amsterdamse overheid was veel te lang als zachte heelmeeester opgetreden, met het gevolg dat het Damplein en omgeving één grote „stinkende wonde” was geworden. Men herleze daarover de eigen verklaringen van burge-

• Democratie elders

meester Samkalden. Het gevolg was eveneens, dat het te late ingrijpen nu veel pijnlijker en veel riskanter was dan wanneer het op tijd was geschied.

De politieke redacteur neemt voor zijn gedachtengang dan „als voorbeeld” de redenering van mr. Geertsema: de vrijheid in de maatschappij gaat tot het punt waar die van anderen gevaar loopt. Z.i. geeft die redenering geen afdoende oplossing. Laten wij, zo redeneerde hij, aannemen dat de hoeveelheid vrijheid die de maatschappij ter beschikking heeft, beperkt is. Groep A breidt zijn hoeveelheid vrijheid uit. Groep B zegt: tot hier en niet verder, want anders loopt mijn vrijheid gevaar. Maar het antwoord van groep A is: dat kan wel zijn maar door die houding kom ik tekort in mijn vrijheid. Daarmee is het conflict geboren. Geertsema's redenering gaat op in een stilstaande maatschappij waar niemand zijn vrijheidssferen wil uitbreiden. Maar zijn benadering lost niets op als de maatschappij in beweging is.

Tot zover de schrijver. In abstracto lijkt er wel iets juist in deze redenering te zitten. In het geval waar het hier om gaat is zij echter in genen dele van toepassing. Het plegen van winkeldiefstallen, straatroof en zakkenrollerij, het versperren van winkelpoortieken en publieke passageruimten en het bij voorkeur doen van hun behoeften in deze ruimten of bij het Nationale Monument (opsomming van burgemeester Samkalden) heeft met „uitbreiding van de vrijheid” niets te maken. Dan zou men ook van een inbreker of brandstichter vergoelijkend kunnen zeggen, dat hij alleen maar „zijn vrijheid had uitgebreid”.

Het ging hier om een ordinaire aantasting van de meest elementaire regels, zonder welke handhaving elke samenleving een jungle zou worden. En het gevolg van het niet of niet tijdig optreden tegen de schending van die regels is, dat de bedreigde of benadeelde burger ten slotte naar zijn primitieve recht van zelfbescherming grijpt.

• Indirecte belastingen

Een onzer in het buitenland gevestigde leden, de heer S.J. Steunebrink, arts-narcotiseur te Houston in Texas, die „Vrijheid en Democratie” geregeld leest nam ook kennis van de bijlage bij ons nummer van 26 juni jl.: „Liberalen op nieuwe wegen.” Deze bevat naar men weet een eerste ontwerp voor het verkiezingsprogramma 1971, bedoeld als discussiestuk voor de partij.

„Het bestuur van de VVD-afdeling Groningen heeft zich daarbij op het standpunt gesteld dat voor een succesvolle directe confrontatie tussen kiezers en partij de permanente aanwezigheid van bestuursleden en leden van de partij tijdens de openingsuren van de verkiezingen noodzakelijk zou zijn om politieke mede- en tegenstanders te woord te staan. Omdat de bevolking de bekende politieke figuren doorgaans alleen maar uit de krant of van de televisie kent, vond het plaatselijke bestuur het niet nuttig om vooraanstaande liberale

opwinden over de afwezigheid van een democratisch bestel in landen als Griekenland en Portugal, maar tegelijk alle sympathie hebben voor de Sowjet-Unie, Oost-Duitsland, Cuba e.d. Landen waar de democratie even ver — zo niet nog verder — is te zoeken.

Nog onlangs vestigden wij de aandacht op de merkwaardige innerlijke tegenstelling in een man als Theodorakis. Toen het Griekse bewind hem liet vertrekken, werd hij als een vrijheidsheld in het westen ontvangen. De vurige communist in hem verloochende zich echter niet. Toen hem na een bezoek aan Joegoslavië door journalisten werd gevraagd hoe hij over de politieke gevangenen in dat land dacht, antwoordde hij dat „dit een zaak van Joegoslavië is”, waar hij zich niet mee wilde bemoeien. Eerder, in januari 1968, had Theodorakis zich bovendien al volkomen geconformeerd aan de gevangenneming van de Russische schrijvers Joeli Daniel en Andrei Sinjawski.

Terug tot het voorgestelde in bedoeld discussiestuk. Ongetwijfeld zonder opzet, citeert onze brievenschrijver de voorgestelde tekst niet geheel juist. Er staat namelijk: „Alles wat mogelijk is doen om de democratie in de Navo-landen Griekenland en Portugal te herstellen.” De woorden: „In de Navo-landen” ontbraken in het citaat en daar komt het nu juist op aan. De Sowjet-Unie is bepaald geen bondgenoot van ons. Integendeel, de bewapening van het Westen is in belangrijke mate gebaseerd op de dreiging van achter het IJzeren Gordijn.

Het zou dus wel echter onrealistisch zijn, in het program van een Nederlandse politieke partij op te nemen dat in de Sowjet-Unie de democratie moet worden ingevoerd. De kans, dat men wel enige invloed kan uitoefenen op een land waar in een bepaald verband mee wordt samengewerkt, is in ieder geval toch wel iets groter. Of het zin heeft bepaalde landen in het program van een Nederlandse politieke partij in dit verband te noemen, terwijl in feite in ten minste drie kwart van de wereld de door ons aangehangen parlementaire democratie en liberale vrijheidsrechten niet bestaan of onvoldoende werken (Sowjet-Unie, China, de meeste Afrikaanse landen en grote delen van Zuid- en Midden-Amerika) is een vraag die naar te verwachten is, in de discussie van verschillende kanten in de partij wel aan de orde zal worden gesteld.

Mr. Geertsema's reële visie op dit punt kreeg grote bijval op onze jongste jaarvergadering te Breda, toen hij tijdens een discussie zei: „Wij verwerpen het dictatoriale regime in Griekenland, we kunnen deze zuidflank in de Navo-verdedigingslinie niet missen. Hier geldt voor mij dat de eigen vrijheid die van het geheel westen gaat boven de democratie in Griekenland, hoe gaarne we die ook hergesteld zien.”

• Indirecte belastingen

Het is zeer nuttig en leerzaam, zo nu en dan eens een oud dossier door te bladeren. Zo trof ik in Het Parool van 20 oktober 1965 een inmiddels vergeten artikel aan van de (gematigd socialistische) econoom prof. dr. W. J. van de Woestijne. Het droeg de kop: „Moderne leer eist meer indirecte en minder directe belastingen”.

Het artikel was geschreven naar aanleiding van de door de toenmalige (socialistische) minister van financiën dr. Vondeling ingediende miljoenennota. Als een van de vele bijzonderheden, die de miljoenennota van minister Vondeling kenmerkten, noemde prof. Van de Woestijne „de overgang van de z.g. directe naar de indirecte belastingen”. Daarmee, zo stelde hij vast, was een heel oud vraagstuk weer naar boven gekomen, namelijk de vraag wat de voorkeur verdient. „Die keuze was vroeger voor een socialist moeilijk. Socialist en in het algemeen progressieven, waren vóór directe en tegen indirecte belastingen. En nu zien we op het ogenblik dat een socialistische minister van financiën juist het tegengestelde doet. Dat is nieuws, dat eist een economische kroniek.”

Die economische kroniek volgde dan in bedoeld nummer van Het Parool en lichte dus nader toe, waarom de denkbeelden ook bij socialisten waren veranderd. En de schrijver eindigde aldus: „Ten slotte moeten wij er op wijzen, dat de VVD zich tijdens de jaarbeurs inschrijven. Verder noteerde men in de VVD-stand 400 nieuwe namen en adressen van belangstellenden. Onder hen waren veel jongeren uit alle geledingen die in de loop van de komende weken nog door de ledenwerfcommissie zullen worden benaderd in de stellige verwachting dat een groot aantal van hen de VVD bij de komende verkiezingen hun steun en stem zullen geven. De Groningse VVD vindt het bemoedigend dat de naar duidelijkheid en vooruitstrevendheid in de politiek zoekende jongeren die bij de VVD menen te kunnen vinden.

Prikkels

• Prof. dr. J. Pen in Het Parool naar aanleiding van het in Tilburg gehouden congres onder de titel: „Capitalism in the seventies:” „Ik zou lang door kunnen gaan met het beschrijven van de onwaarschijnlijkheid der neo-marxisten, maar ik heb er geen zin in. Ieder heeft het recht op zijn mening, hoe stomzinnig ook. En omdat we in een vrij land leven, mag ieder congressen houden over wat hij wil. De Katholieke Hogeschool (door de bezetters destijds omgedoopt in Karl Marx Universiteit) geeft een subsidie. Masochisme is niet verboden en je kunt nog eens lachen.”

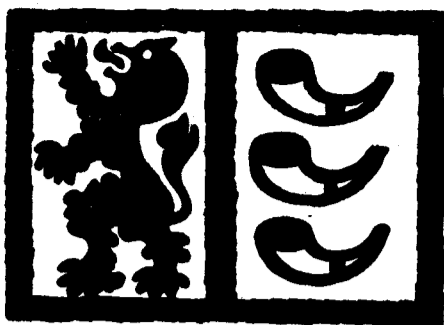
• NVV-voorzitter Kloos in een interview van Bibeb in Vrij Nederland: „Ik heb politiek een grote hekel aan de minister van Sociale Zaken. Hij kan niet op tegen het kaliber van Witteveen, omdat hij niet voldoende economisch geschoold is. Maar dat hij zich daarbij laat gebruiken, werpt een bepaald licht op zijn instelling.”

• Prins Bernhard in een rede voor het jubilerende Contact Centrum voor Voorlichtingsgebied (Oprichter en voorzitter D. W. Dettmeijer): „Bestuur kan wel eens door te grote openheid in zijn taak worden belemmerd en bij het bedrijfsleven kan voortijdige bekendmaking van een bepaald project desastreus zijn voor een firma en dus ook voor zijn werknemers. Voor het gebruik van de verworven vrijheden zal men zich moeten beperken. En het is juist deze zelfrestrictie die noodzakelijk is om een democratie te doen functioneren.”

• Uit een cursiefje in De Groene Amsterdammer: „Die Dolle Mina's doen net als een heleboel jongeren, die uit protest tegen autoritair doen en zijn, zelf autoritair doen en zijn. De Dolle Mina's doen doodgewoon haaiig. Ze gedragen zich vaak met dezelfde potsierlijke bezigheid waarmee wij mannen ons sinds jaar en dag belachelijk hebben gemaakt.”

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

Studieconferentie

● Het secretariaat van de afdeling Eindhoven is gevestigd: Kapteynlaan 12 te Veldhoven, telefoon 040 - 533477).

● Ons oud-hoofdbestuurslid mevrouw mr. Corry de Vries-van Haften is wethouder in Eindhoven geworden. Zij is zowel de eerste vrouwelijke, als de eerste VVD-wethouder in de „lichtstad”. Er zijn nu zes wethouders in Eindhoven. Van de vijf andere behoren er vier tot de CCP (Combinatie Christelijke Partijen, de wethouders zijn alle vertegenwoordigers van de KVP in die combinatie) en één tot DS '70.

● Ook Den Bosch kreeg een VVD-wethouder: mr. H. Th. M. Lauxstermann, evenals Tilburg en Bergen op Zoom, waar de heren M. A. Krens en dr. E. G. H. Härtel tot wethouder werden benoemd.

● Op maandag 5 oktober om 20.15 uur wordt in het Eurohotel, Hinthamerstraat 63, een algemene ledenvergadering van de kamercentrale Noordbrabant gehouden.

Op zaterdag 12 september werd in Den Bosch het eerste deel van de studieconferentie gehouden, die georganiseerd was door de kamercentrale Noord-Brabant. Het openingswoord werd gesproken door de voorzitter van de centrale, de heer J. Combee, lid van de provinciale staten van Noord-Brabant. Daarna hield drs. Y. P. W. van der Werf, VVD-fractievoorzitter in de provinciale staten van Noord-Brabant en lid van de Eerste Kamer, een inleiding over algemene zaken en 's middags behandelde het Tweede Kamerlid mr. H. E. Koning fiscaal-economische aspecten. Centraal bij deze inleidingen en bij de discussies in de werkgroepen stond het ontwerp-verkiezingsprogramma 1971 „Liberalen op nieuwe wegen”.

De zaal was goed gevuld, de belangstelling intensief, de discussies waren levendig en alle leeftijdsgroepen waren vertegenwoordigd. Een extra vermelding verdient de jongste deelnemer, een achttienjarige Mavo-scholar uit Terneuzen.

Drs. Van der Werf bracht in zijn inleiding tal van onderwerpen onder de aandacht: De nog vaak voorkomende geslotenheid van autoriteiten, de traditionele kloof tussen hoger beroeps- en universitair onderwijs, de etikettering en carrièreplanning bij het bedrijfsleven, waarbij vaak meer op diploma's dan op de mogelijkheden van de indivi-

duële mens wordt gelet, problemen van „minderheidsgroepen” zoals de gehuwde werkende vrouw, de bejaarden, werkende jongeren, gastarbeiders, de grote betekenis voor iedereen van een geïnspireerd gevoerd cultuurbeleid en van het ter beschikking stellen aan de burger van zoveel mogelijk informatie in begrijpelijke vorm. Ook sprak hij over de wenselijkheid van het instellen van een departement voor techniek en wetenschap.

Enkele van de vragen, die hij aan de werkgroepen voorlegde waren: Hoe activeren wij de politieke belangstelling bij de burger? Moet de economische groei koste wat kost bevorderd worden of moeten we temporiseren? Wat staat er naar uw mening niet of onvoldoende duidelijk in het verkiezingsprogramma?

Uit de rapporten van de werkgroep bleek o.a. dat met het oog op de op handen zijnde verlaging van de kiesrechtige leeftijd, de vorming tot staatsburger en de gelegenheid zich een eigen mening te vormen belangrijker is dan ooit. Bijzonder belangrijk voor de ontwikkeling van het kind werd niet alleen, zoals in het ontwerpverkiezingsprogramma staat, hoge prioriteit voor herziening van het kleuteronderwijs gevonden, maar ook de inrichting van peuterspeelzalen. Contact met andere kinderen, ontwikkeling door goede speelmogelijkheden, is ook dan al heel

belangrijk, zo werd gesteld, vooral omdat door de toenemende bouw van flats het isolement van jonge kinderen toeneemt. Dat isolement geldt ook vaak voor de moeders, voor wie een billijker belastingregeling van de hoogste urgentie werd geacht (het ingediende wetsontwerp met een vrijstelling van f 1000, en twintig procent van de rest tot een maximum van f 4000, gaat nog niet ver genoeg). Bij de verlenging van de leerplichtige leeftijd kwam de vraag naar voren of die verlenging ook niet met een jaar naar beneden plaats zou kunnen hebben. Afschaffing van de kinderbijslag was een van de punten, die men graag in het verkiezingsprogramma opgenomen zou zien, evenals bij de onderwijsparagraaf de vorming tot staatsburger.

Ten aanzien van de economische groei werd o.a. opgemerkt, dat die ons macro-economisch wordt opgelegd. In het algemeen was men voor het zich vrijelijk laten ontwikkelen van de invan de probleemgebieden in verband met de concurrentie ten opzichte van niet tot die gebieden behorende oudere bedrijven. Stimuleringsgebieden moeten niet meer uitgebreid worden en geleidelijk worden afgeschaft, zo oordeelde men.

Gepleit werd ook nog voor integrale studiekostenvergoeding met terugbetaling zonder rente.

Mr. H. E. Koning voelde zich enigszins gehandicapt in zijn vrijheid van spreken in verband met de toen nog op handen zijnde troonrede en miljoenennota. Hij wees op de noodzaak van afkoelingsmaatregelen. Ook legde hij de nadruk op matiging van de overheidsuitgaven, een tactiek, die ook al in de afgelopen jaren door de regering met succes is gevolgd. Een drukverschuiving van de directe naar de indirecte belastingen noemde hij dringend noodzakelijk. Aan de werkgroepen stelde hij o.a. de volgende vragen: Op welke wijze dient naar uw mening de inflatiebestrijding te gebeuren en welke middelen staan de overheid ten dienste om de conjunctuur te beheersen? Aan welke punten uit hoofdstuk IV moet naar uw mening de VVD vasthouden bij de komende kabinetsformatie? Op eerstgenoemde, bijzonder moeilijke vraag, kwamen uit de werkgroepen vooral suggesties op het gebied van credietbeperking en versterking van de Europese samenwerking op monetair gebied, o.a. door invoering van een Europese munt. Op laatstgenoemde vraag kwam als antwoord o.a. een snelle, liever nog dan een geleidelijke verdere drukverschuiving van de belastingen op arbeidsinkomen naar belasting op verbruik, begrenzing van de stijging van de overheidsuitgaven, verdere verlichting van de belasting op het inkomen van de werkende gehuwde vrouw, en billijker premieheffing voor ongehuwden en gehuwde vrouwen, beperking, zo mogelijk afschaffing, van de kinderbijslag.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Algemene bijeenkomst

Op zaterdag 17 en zondag 18 oktober a.s. zal de jaarlijkse algemene bijeenkomst van de vrouwen in de VVD worden gehouden op de Pietersberg te Oosterbeek. Mede door de prominente sprekers belooft het weer een interessant weekend te worden.

Wilt u zich s.v.p. uitsluitend door middel van onderstaand aanmeldingsformulier voor deze bijeenkomst opgeven en wel vóór 8 oktober a.s.?

Agenda

Zaterdag 17 oktober 1970
15.30 uur ontvangst en theedrinken.
16.20 uur Opening door de voorzitter mevrouw mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton.
16.30 uur Overzicht van Politieke strijdtonen. Spreker: mr. W. J. Geertsema; fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer.
18.00 uur Warme maaltijd.
19.30 uur Vragenuur. Een forum van Kamerleden zal door u gestelde vragen beantwoorden. Wij zoeken u, in verband met een goede voorbereiding, de door u te stellen vra-

gen vóór 8 oktober a.s. schriftelijk in te dienen bij ondergetekende.

Zondag 18 oktober 1970
9.00 uur Ontbijt. 9.30 uur Overdenkingswoord uitgesproken door mevrouw M. Sieman-Hardeman.
10.00 uur Problemen rond het Openbaar bestuur in Nederland. Spreker: prof. mr. D. Simons.
11.30 uur Kopje koffie en gelegenheid tot wandelen.
13.00 uur Broodmaaltijd.
14.00 uur Natuurbeheer om te leven en te laten leven. Spreker: prof. dr. M. F. Mörzer Bruyns.
15.30 uur Sluiting en theedrinken.

De kosten bedragen f 31 inclusief bedieningsgeld en btw. Dit is een speciaal arrangement voor degenen die van alles gebruik willen maken. Wenst u dit niet, wilt u dan het verschuldigde bedrag berekenen volgens onderstaande prijzen: diner f 10,50; broodmaaltijd f 8; logies en ontbijt f 16; koffief f 0,80; thee f 0,80.

Afrekenen uitsluitend via ons bestuur en bij voorkeur gelijktijdig met de aanmelding door overschrijving op postgirorekening no. 605368 t.n.v. Penningmeesteresse Organisatie Vrouwen in de VVD te Middelburg. De giroafrekening dient als bewijs.

Logies vindt plaats op de Pietersberg. Lakens en sloop meebrengen of anders

gen vóór 8 oktober a.s. schriftelijk in te dienen bij ondergetekende.

Zondag 18 oktober 1970
9.00 uur Ontbijt. 9.30 uur Overdenkingswoord uitgesproken door mevrouw M. Sieman-Hardeman. 10.00 uur Problemen rond het Openbaar bestuur in Nederland. Spreker: prof. mr. D. Simons. 11.30 uur Kopje koffie en gelegenheid tot wandelen. 13.00 uur Broodmaaltijd. 14.00 uur Natuurbeheer om te leven en te laten leven. Spreker: prof. dr. M. F. Mörzer Bruyns. 15.30 uur Sluiting en theedrinken.

De kosten bedragen f 31 inclusief bedieningsgeld en btw. Dit is een speciaal arrangement voor degenen die van alles gebruik willen maken. Wenst u dit niet, wilt u dan het verschuldigde bedrag berekenen volgens onderstaande prijzen: diner f 10,50; broodmaaltijd f 8; logies en ontbijt f 16; koffief f 0,80; thee f 0,80.

Afrekenen uitsluitend via ons bestuur en bij voorkeur gelijktijdig met de aanmelding door overschrijving op postgirorekening no. 605368 t.n.v. Penningmeesteresse Organisatie Vrouwen in de VVD te Middelburg. De giroafrekening dient als bewijs.

Logies vindt plaats op de Pietersberg. Lakens en sloop meebrengen of anders

f 2,75 voor linnengoed en handdoek betalen aan de receptie op de Pietersberg.

Verbinding: Zowel vanaf station Arnhem als station Oosterbeek Trolleybus no. 1 nemen en uitstappen halte Pietersbergseweg.

Namens het bestuur
J. P. HANSEN-v.d. LINDEN
Markeweg 3, Emmen

Abortusvraagstuk

Het Bestuur van de organisatie „Vrouwen in de VVD” belegt op vrijdag 9 oktober 1970 een conferentie in Hotel Noord-Brabant, Vredenburg 3 te Utrecht ten einde de opinie van de VVD-vrouwen te horen over het abortus-vraagstuk.

Mevrouw E. Hissink, arts, mej. dr. Louise Hemmes, arts en mr. A. Geurtsen, lid van de 2e Kamer voor de VVD zullen de verschillende aspecten van dit probleem belichten. Het bestuur hoopt op een grote opkomst.

Aanvang conferentie 10.30 uur — lunchpauze 12.30—13.30 uur (ieder luncht op eigen gelegenheid) voortzetting der conferentie om 2 uur — einde plm. 4 uur.

Namens het Bestuur
de secretaresse
M. E. de Roock-Bedding

Voor uw was

naar

BORGH

Tevens adres voor Chemisch Reinigen

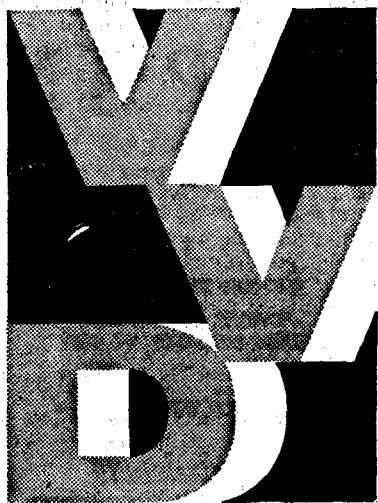
N.V. STOOM- EN CHEMISCHE WASSERIJ

v.h. C. D. BORGH & ZN.

Bellevoystraat 75 — Rotterdam — Telefoon 232631 - 236235

Helaas geven de cijfers voor de gehele agglomeratie een heel wat minder

Werkcongres VVD in Zwolle

Eind van deze maand wordt in Zwolle de nieuwe brug over de IJssel in de route tussen de randstad Holland en noord-oost-Nederland officieel geopend. Zes rijstroken overbruggen dan een rivier die in de loop van de jaren is uitgegroeid tot een rigoreuze scheidslijn van Nederlands gebied. Met het passeren van de IJsselbrug nemen de bewoners van het westelijk deel van Nederland een barrière tussen meer en minder welvaart, tussen als verschillend aangevoelde levenssferen.

De opheffing van een van die barrières tussen west en oostelijk en noordelijk Nederland vindt de afdeling Zwolle een welkome gelegenheid om een werkcongres te beleggen met als thema de overbrugging van beide delen van ons land. Dit congres wordt gehouden op zaterdag 17 oktober in schouwburg „Odeon” in Zwolle. Het motto van het congres is „Een brug tussen twee probleemgebieden.”

Het programma ziet er als volgt uit:

10.00 uur: Opening door de voorzitter van het congres, de heer P. Muntendam, voorzitter van de Kamercentrale Overijssel van de V.V.D.

10.05 uur: Welkomstwoord door de heer mr. J. Drijber, burgemeester van Zwolle

10.15 uur: Onderwerp „Het verkeer.” Inleider voor de Randstad etc. de heer drs. J. A. Bourdrez, transport-econoom te Oud-Beijerland; inleider voor Noord-oost Mr. A. P. J. van Bruggen, burgemeester van Delfzijl.

10.45 uur: Onderwerp: „De werkgelegenheid.” Inleider voor „het Westen” de heer drs. G. M. V. van Aardenne, voorzitter van de sociaal-economische commissie van de V.V.D. uit Dordrecht; inleider Noord-Oost de heer D. Versteegen, industriepromotor van de gemeente Zwolle.

11.15 uur: Koffie

11.30 uur: Onderwerp „Wonen en Welzijn” Inleider voor west de heer H. Wiegel uit Amsterdam, lid van de Tweede Kamer; inleider voor Noord-Oost de heer dr. K. van Dijk, eveneens lid van de Tweede Kamer, te Roden.

12.00 uur: Onderwerp „Recreatie” Inleider voor west de heer ir. H. H. de Haan te 's-Gravenhage; inleider voor Noord-Oost de heer Th. de Meester, burgemeester van Markelo.

12.30 uur: Lunch

13.30 uur: Groepsgewijze discussie over de vier hoofdthema's onder leiding van de inleiders.

14.45 uur: Thee

15.15 uur: Plenaire bijeenkomst, waarop de resultaten van de groepsdiscussies naar voren zullen worden gebracht.

16.30 uur: Sluiting van het congres.

Een overzicht van de VVD-stand op de Groningse jaarbeursmanifestatie. In de stand staande v.l.n.r. B. Lahaye, vice-voorzitter van de VVD afdeling Groningen, G. R. Meyer, fractievoorzitter in de provinciale staten, mevrouw P. T. Siertsema-Smid en J. S. H. Huizing, bestuurslid van de afdeling Groningen. Op de voorgrond mr. J. W. Geertsema in gesprek met belangstellenden.

Succes in Groningen

Een aantal politieke partijen heeft onlangs tijdens de Groningse jaarbeursmanifestatie via propagandastands het contact met de kiezer kunnen onderhouden. Dat was te danken aan een opmerkelijk initiatief van de organisatoren die — voor zover bekend voor de eerste maal in 's lands politieke geschiedenis — de grootste partijen de gelegenheid hebben gegeven tijdens de jaarbeursmanifestatie een stand in te richten. Naast de ARP, de PvdA, D'66, de B.P. en de CPN maakte ook de VVD van deze gelegenheid gebruik, omdat zij het in de huidige politieke verhoudingen van groot belang acht zich al vroeg intensief voor de komende Kamerverkiezingen in te zetten.

Het bestuur van de VVD-afdeling Groningen heeft zich daarbij op het standpunt gesteld dat voor een succesvolle directe confrontatie tussen kiezers en partij de permanente aanwezigheid van bestuursleden en leden van de afdeling tijdens de openingsuren van de beurs noodzakelijk zou zijn om politieke mede- en tegenstanders te woord te staan. Omdat de bevolking de bekende politieke figuren doorgaans alleen maar uit de krant of van de televisie kent, vond het plaatselijke bestuur het ook nuttig om vooraanstaande liberale

politici uit te nodigen. Vele prominente VVD-ers gaven aan die uitnodiging gehoor. Onder meer de Kamerleden mevrouw mr. E. Veder-Smit mr. W. J. Geertsema, dr. K. van Dijk, H. J. L. Vonhoff, H. Wiegel, mr. H. E. Koning, R. Zegering Hadders en ir. H. J. Louwes. De liberale afvaardiging stak gunstig af bij die van de andere partijen, waarbij van een dergelijke inzet nauwelijks sprake was. Het resultaat is er dan ook naar geweest. De VVD heeft op het „Groningse Binnenhof” sterk de aandacht van het publiek getrokken en een aantal opmerkelijke resultaten geboekt. 25 nieuwe leden lieten zich tijdens de jaarbeurs inschrijven. Verder noteerde men in de VVD-stand 400 nieuwe namen en adressen van belangstellenden. Onder hen waren veel jongeren uit alle geledingen die in de loop van de komende weken nog door de ledenwerfcommissie zullen worden benaderd in de stellige verwachting dat een groot aantal van hen de VVD bij de komende verkiezingen hun steun en stem zullen geven. De Groningse VVD vindt het bemoedigend dat de naar duidelijkheid en vooruitstrevendheid in de politiek zoekende jongeren die bij de VVD menen te kunnen vinden.

Aanmelding voor het congres kan geschieden door opzending van deze bon naar de Wessel Gansfoortlaan 2 (Brinkhoek) te Zwolle met gelijktijdige overmaking van f 10,— voor congres en lunch op gironummer 939999 van Stavenburgs Bank te Zwolle (Vermelden „VVD-werkcongres”).

Ondergetekende:

Adres:

Woonplaats:

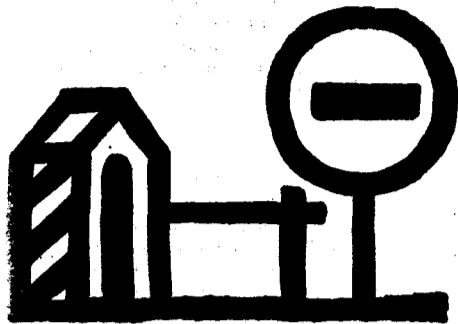
Lid van de afdeling: van de VVD

geeft zich hierbij op als deelnemer aan het werkcongres van de afdeling

Zwolle op 17 oktober 1970 in Schouwburg Odeon te Zwolle.

Handtekening:

Indrukken van een Amerikaanse reis

door H. Wiegel, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Ieder jaar krijgen zo'n twee à drie Nederlanders van de Amerikaanse regering de uitnodiging om in het kader van een zogenaamde „leadersgrant” een bezoek aan de Verenigde Staten te brengen. Dit jaar was ik één van de gelukkigen. Van 8 juni tot 15 juli heb ik een machtig interessante, heel plezierige en dodelijk vermoeiende reis kris-kras door het land gemaakt.

M'n belevenissen variëren van gesprekken met parlementsleden, burgemeesters, partijfunctionarissen en ambtenaren van verschillende departementen tot paardrijden op een ranch in de bergen bij Missoula in één van de noordelijke staten van de U.S.A.; van het bijwonen van een voorstelling van de musical „Hair” tot het bestuderen van krotpruiming, stadsreconstructie en city-planning in Philadelphia; van discussies met universiteitsbestuurders, hoogleraren en studenten van een viertal universiteiten tot een goede „small talk” met de taxi-chauffeurs van New York; van zeilen bij Minneapolis in de staat Minnesota en bij Spokane in de staat Washington tot een bezoek aan de Verenigde Naties in New York. En zo zou ik nog wel een tijd kunnen doorgaan.

De wijze waarop het Departement of State en het Governmental Affairs Institute mijn reis hebben georganiseerd was zonder meer voortreffelijk. Voordat ik mijn bezoek aan de Verenigde Staten begon werd mij gevraagd kenbaar te maken voor welke zaken en problemen ik mij speciaal interesseerde.

Drie hoofd-onderwerpen heb ik uitgekozen: 1. de werking van het Amerikaanse politieke systeem; 2. stedenbouw en ruimtelijke ordening; en 3. onderwijs — speciaal universitair onderwijs. Uitgesplitst in details:

ad 1. de verhouding tussen de regering en de wetgevende macht, de relaties tussen individuele parlementsleden en hun kiezers en de wijze van uitverkiezingen van de kandidaten;

ad 2. de problemen van de stadscetra, woningverbetering, moderne stadsplanning en de woningvoorziening voor de laagstbetaalden;

ad 3. de onderwijskansen voor verschillende raciale, economische en sociale groepen, het bestuur van universiteiten en de invloed van de studenten op studieprogramma's, de benoeming van hoogleraren en de wijze van bestuur van hun onderwijsinstellingen.

Na mijn aankomst in Washington heb ik samen met één van de medewerkers van het Governmental Affairs Institute mijn reisschema opgesteld. Na een week in Washington ben ik Philadelphia, New York, Milwaukee, Minneapolis, Denver, Yellowstone-park, Missoula, Spokane, San-Francisco, St. Louis en weer terug naar Washington gereisd. Dat was eigenlijk wat te veel van het goede. In elke stad heb ik maar een dag of drie, vier doorgebracht. Als je aan het eind van zo'n kort bezoek weer hijgend in het vliegtuig stapte en doodmoe in de volgende stad aankwam, stonden de gastheren daar enthousiast en fris klaar om je weer van 's ochtends vroeg tot diep in de avond alles te laten zien waarvoor je je naar hun idee wel zou interesseren. Mocht ik nog eens een uitnodiging van de Amerikaanse regering krijgen, dan ben ik van plan overal minstens een dag of acht te blijven. Maar in een eerste bezoek wil je zoveel als mogelijk is in je opnemen en met eigen ogen gaan bekijken.

BEWONDERING

Wat me ontzettend opviel en goeddeed was dat overal waar je ontvangen werd, en door iedereen met wie je sprak, verteld werd hoe goed ons land

in de Verenigde Staten aangeschreven staat. De Amerikanen kennen ons land, weten er heel wat meer van dan ik gedacht had. En echt niet alleen over onze molens, klompen, tulpen en Hansje Brinkers die met z'n vingertje een dijkdoorbraak wist te voorkomen. Men weet van onze democratische tradities, men roemt onze industrie, men spreekt met bewondering over Rotterdam. Over het hippies-centrum Amsterdam heb ik in Newsweek en Life gelezen. En toen ik op een Hollands aangeest romantische verhalen — hier en daar wel wat overdadig aangedikt — gedoende regendag in New-York de zondag-editie van de New York Times — een pracht-krant — aan het doorlezen was, stond daarin op pagina twee een heel verhaal over onze Amsterdamse kabouters, compleet met foto van Roel van Duyn en de gevleugelde uitspraak van premier De Jong over het vleugje parfum in de spruitjesgeur van de Nederlandse politiek.

Zelf reken ik mij tot de Nederlanders die niet uit hun land weg te slaan zijn. New York vind ik een fantastische stad, maar ik zou er niet willen wonen, de Verenigde Staten een adembenemend land, maar ik zou er niet willen leven. Toch heb ik heel wat Amerikanen wat moeten afremmen in hun enthousiasme voor ons land en ons volk. Nederland zou zo open staan voor iedereen, het Nederlandse volk zou zo verdraagzaam zijn tegenover allerlei minderheidsgroepen, dat hoorde je overal.

In het Algemeen Dagblad heb ik een serie van vijf artikelen over mijn reis naar de Verenigde Staten geschreven. Die ga ik hier niet nog eens samengevat weergeven. Slechts een paar puntjes eruit.

Ik ben geweldig geïmponeerd geraakt door de wijze waarop in een stad als Philadelphia de stadsvernieuwing aangepakt wordt. Twee dagen heb ik de stedelijke planning, de woningverbetering en wijkconstructie in Philadelphia bekeken. Binnen een totaalplan — opgesteld door de City Planning Commission — worden de bouw van woningen en kantoren, de aanleg van parken en wegen, de bouw van scholen en wijckentra geïntegreerd gepland. En voordat de tot in details uitgewerkte plannen in uitvoering worden genomen, worden ze eerst in een openbare vergadering van de City Planning Commission doorgesproken. Ook het bezoek dat ik aan een viertal universiteiten heb gebracht was buitengewoon interessant. Ik heb de Columbia-universiteit in New York, de Wisconsin-state-universiteit in Milwaukee, de Minnesota-state-universiteit in Minneapolis en de Berkeley-universiteit in San Francisco bezocht. Daarvan staan Columbia en Berkeley als politiek links bekend. De Amerikaanse invasie in Cambodja en de dood van een viertal studenten van de Kent-universiteit leidden er tot heftige demonstraties.

Het verzet van de Amerikaanse studenten tegen de Zuid-Oost-Azië-politiek van de regering van de Verenigde Staten is niet meer het verzet van een kleine radicale minderheid. De Amerikaanse studenten maken zich ook ernstig bezorgd over de enorme binnenlandse problemen waar hun land voor staat en ze willen — net als de studenten in ons land — meer te vertellen hebben over de manier waarop hun onderwijsinstellingen worden bestuurd en hun studie-programma's worden opgesteld. Maar het beeld dat in Nederland van de Amerikaanse studenten, en met name van de studenten van Columbia en Berkeley bestaat, is even overtrokken en onjuist als het beeld dat in Amerika van de Nederlandse jeugd wordt opgehangen. In een Amerikaanse krant las ik dat de meerderheid van de

C O P I J N GROENEGAN

*
REEDS MEER DAN
TWEDE EEUWEN
EEN BEGRIP VOOR

boomkwekerij-
produkten

EN

tuinarchitectuur

*
TELEFOON 03461 - 12 07

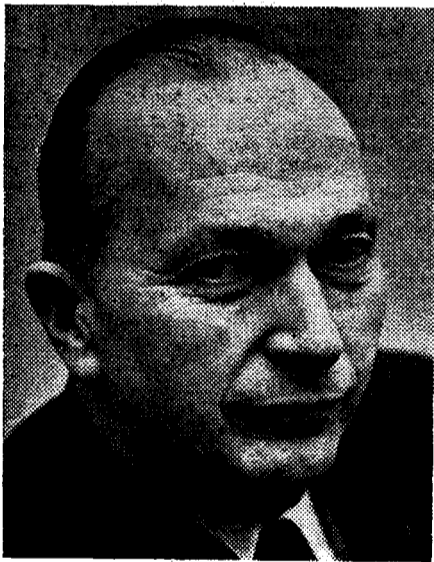
Nederlandse jeugd bestaat uit hippies, baarddragende jongens en glazig kijkende, onder dope zittende, meisjes. Onzin. Net zo onzinnig als te denken dat de meerderheid van de Amerikaanse jeugd bestaat uit aanhangers van Marx, Mao en Marcuse. Natuurlijk, die zijn er, maar ze vormen — net als in ons land — slechts een kleine, zij het spraakmakende, minderheid. De paar honderd Maagdenhuisbezitters in Amsterdam haalden de voorpagina's, de duizenden andere studenten komen niet in het nieuws. Zo is het dito met een ster in de Verenigde Staten.

Ik wil mijn verhaal over mijn bezoek aan de Verenigde Staten, tijdens het schrijven waarvan ik weer helemaal lyrisch over dit prachtige land ben geworden, graag afronden met een voor een Nederlands Kamerlid wel heel bijzondere belevenis.

Met heel wat Amerikaanse collega's heb ik 's middags, maar ook diep in de nacht en 's ochtends aan het ontbijt, over politiek zitten praten. Ik heb ook hun kantoren bezocht en gezien hoe voortreffelijk technisch uitgerust ze hun werk kunnen doen. Iedere Congressman heeft een tiental medewerkers ter beschikking. Geweldig! Dat wij het in ons land met minder moeten doen is volkomen logisch. De afstanden zijn hier veel kleiner en het aantal burgers dat in ons land door een Kamerlid vertegenwoordigd wordt is aanzienlijk geringer dan in Amerika.

Maar dat een Tweede Kamerfractie van zeventien leden, als de VVD, moet werken met vier — stuk voor stuk overigens uitstekende — medewerkers, voor alle fractieleden gezamenlijk, is voor een optimale taakverdeling volstrekt onvoldoende. Voor het doen van research, het aanleggen en bijhouden van een goed archief, het voorbereiden van speeches en vooral voor het behulpzaam zijn van kiezers die zich tot je wenden om raad en hulp, is — dat is de stellige indruk die ik uit de gesprekken met Amerikaanse politici heb overgehouden — uitbreiding van de assistentie voor Kamerleden onmisbaar. Voor ieder Tweede Kamerlid één wetenschappelijk medewerker en één secretaresse lijkt me heel redelijk. Nu verhouding Kamerlid-Minister is nu nog te veel die van kleine zelfstandige-grootwinkelbedrijf.

R. Zegering Hadders niet meer in Kamer

Van de heer R. Zegering Hadders is bericht ontvangen dat hij zich, nu hij wederom tot wethouder der gemeente Emmen is herkozen, niet weer herkiesbaar zal kunnen stellen voor de Tweede-Kamerverkiezingen.

Voorts hebben de heren J. W. Kok te Santpoort-Zuid en Mr. C. H. Strumphler te Bloemendaal laten weten dat zij uitsluitend in aanmerking willen komen voor een niet-verkiesbare plaats op de kandidatenlijst.

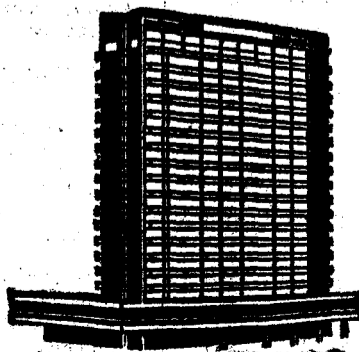
HOTEL BOUWES ZANDVOORT

Kamers met meest modern comfort

Gerennommerde keukens

Gelegenheid voor congressen en partijen tot 300 personen

Cabaret-Dancing dagelijks

APPARTEMENTENHOTEL BOUWES PALACE ZANDVOORT

Kamers en appartementen met modern comfort. Restaurant op 70 m hoogte - panorama - lounge bar - sauna - overdekt zwembad - congressaal.

Unieke accommodatie voor kaderbijeenkomsten.

BEIDE HOTELS HET GEHELE JAAR GEOPEND - TELEFOON 5041

Liberalen en buitenlandse politiek

De heer Banki, voorzitter van de commissie buitenland van de afdeling Amsterdam, geeft een overzicht van de vraagstukken die op het Congres „Europa tussen Oost en West” ter sprake komen.

Het is geen eenvoudige taak om duidelijk te maken hoe in de buitenlandse politiek liberale beginselen een rol kunnen spelen. De rationele, billijke en zakelijke regelingen en oplossingen, welke liberalen voorstaan, kunnen maar al te vaak hun neerslag in de realiteit niet vinden. Terwijl er op het nationale vlak mogelijkheden bestaan om uit billijkheidsoverwegingen de omstandigheden aan te passen, waar ongelijkheid bestaat en om verhoudingen enigermate van hun machtselementen te ontdoen — kortom rationele oplossingen te vinden voor maatschappelijke problemen — zijn bij de buitenlandse politiek die zich tussen staten afspeelt, de mogelijkheden daartoe geringer. De ongelijkheid speelt een allesoverheersende rol en de macht heeft een aan de ontwikkelingen richting gevende invloed.

In de samenleving tussen de staten zijn echter langzamerhand de verhoudingen gestabiliseerd. Er zijn tal van internationale regelingen getroffen, krachtens welke de samenwerking tussen de staten functioneert. Deze samenwerking kan zich beperken tot een specialistisch terrein, maar gaat soms heel ver, zoals bij EEG, NAVO, COMECON en WARSCHAUPACT. In de laatste gevallen is door een overeenkomst tussen de betrokken staten een supranationaal gezag ingesteld, dat volgens bij de overeenkomst bepaalde bevoegdheden voor de burgers en/of regeringen der lidstaten direct bindende besluiten kan nemen of regelingen kan treffen.

Bij die internationale samenwerking

heeft de ontwikkeling geleid tot polarisatie, die zich het sterkst manifesteert rond de machtskernen, tevens kernmachten, de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie. Dat de blokvorming rond de Verenigde Staten meer op basis van vrijwilligheid is geschied dan de blokvorming rond de Sowjet-Unie is bij een beschouwing van de feitelijke situatie van ondergeschikt belang.

We leven thans met de realiteit, dat Europa na de tweede wereldoorlog verdeeld is gebleven tussen de invloedssferen van de twee grootmachten. Terwijl Oost-Europa en een groot gedeelte van de Balkan onder controle kwamen van de Sowjet-Unie raakten Noord-, West-, en Zuid-Europa zowel economisch, als politiek sterk gebonden aan de Verenigde Staten. Het Oostelijk Blok en het westelijk Blok staan in Europa langs het IJzeren Gordijn en de Berlijnse Muur direct tegenover elkaar. Het kan daarom voor ons zeer zinvol zijn om de Oost-West verhoudingen in Europa onder de loep te nemen. Nu de verhoudingen in Europa zich hebben gestabiliseerd op een status quo, die tot stand kwam, onderkent men de noodzaak overleg te plegen.

Het lijkt ons zinvol om na te gaan in welk kader er tussen de twee machtsblokken of de leden daarvan, besprekingen worden gevoerd om regelingen te treffen voor bestaande problemen en op welke wijze een schetsbeeld is te geven hoe die in oost-west verhoudingen in Europa gestalte hebben gekregen.

Daartoe lijkt het ons nuttig te inventariseren, welke gesprekken er thans tussen Oost en West gaande zijn, welke regelingen thans worden nagestreefd en welke ontwikkelingen er in Europa door formele regelingen binnen de afzonderlijke machtsblokken zelf plaatsvinden.

De Oostpolitiek van Willy Brandt leidde tot de totstandkoming van het Duits-Russische verdrag dat op 12 augustus j.l. te Moskou werd ondertekend en waarin deze landen hun betrekkingen normaliseren, verklaren af te zien van geweld en beloven de bestaande grenzen in Europa te respecteren. Het ging hier met name om erkenning van de Oder-Neissegrens; de Bondsrepubliek ziet er van af geweld tegen de Sowjet-Unie te gebruiken; het non-proliferatieverdrag — tot beperking van het gebruik van kernwapens — werd door de Bondsrepubliek op 23 november 1969 ondertekend.

Voorts zullen de geallieerden op 21 september a.s. onderhandelen over de positie van West-Berlijn, waarbij vooral de toegansmogelijkheden naar deze stad een gunstige regeling behoeven. De Bondsrepubliek zal daartoe haar Berlijn-formules moeten herzien. Erkenning van de DDR door de Bondsrepubliek, de uitwisseling van diplomaten en beider lidmaatschap van de Verenigde Naties zijn zaken, die in de naaste toekomst regeling behoeven. Bij het permanente ontwapeningsoverleg in Genève is de afgelopen zomer gewerkt aan een ontwerp verdrag, dat beoogt kernwapens en andere massavernietigingswapens van de zeebodem te weren. Het tweede concrete punt van dit overleg is een produktieverbod van chemische en biologische wapens.

Daarnaast vonden in Wenen de SALT-besprekingen (Strategic Arms Limitation Talks) plaats over de beperking van strategische wapens. Deze besprekingen worden in de herfst te Helsinki hervat.

Er wordt van Oosteuropese zijde sterk aangedrongen op een Europese veiligheidsconferentie. De Roemeense partijleider Ceausescu drong in juni te Parijs aan op de stichting van een permanent orgaan voor Europese samenwerking onder auspiciën van de Verenigde Naties.

Binnen de EEG zijn thans onderhandelingen met Engeland aan de gang over toetreding tot de Europese gemeenschappen. Daarbij zal ten aanzien van het Europees landbouwbeleid de moeilijkheid zijn, dat Engeland veel meer aan het landbouwfonds zal moeten bijdragen dan dat het er uit terugkrijgt.

Het bewapeningspeil van de NAVO is in discussie, met name het peil der conventionele bewapening. Daarbij hanteert men de theorie van de atoomdrempel, volgens welke vermindering van troepensterkte in Europa versneld gebruik van tactische atoomwapens met zich kan mee brengen.

Het Bestuur van de Afdeling Amsterdam van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie is van mening, dat er behoefte bestaat aan meer informatie over bovenstaande en andere onderwerpen van politieke samenwerking in Europa. Voor een congres dat op 10 oktober a.s. in Amsterdam wordt gehouden zijn drie prominente sprekers uitgenodigd die in hun inleiding aspecten van de Europese politiek zullen belichten. Op dit congres bestaat de gelegenheid om door discussie met de inleiders en de andere deelnemers aan het congres een beter inzicht te krijgen in de politieke situatie in Europa van vandaag.

BANKI

Kaderdag secretarissen

De propagandacommissie van de kamercentrale Dordrecht van de VVD belegt op zaterdag 10 oktober in „Engels”, Groothandelsgebouw in Rotterdam een kaderdag voor de secretarissen van de afdelingsbesturen in het gebied van de kamercentrale. Mevrouw G. V. van Someren-Downer en de heer C. Niermeier zijn de inleiders. Mevrouw van Someren zal onder meer de partijstructuur en de partijvisies vanuit het oogpunt van de secretaris bezien. De heer Niermeier (oud-bestuurslid van de afdelingen Rijswijk en Den Haag en lid van de landelijke propagandacommissie) zal onder meer de praktische public relations en de afdelingspropaganda behandelen. De heer J. den Ouden, voorzitter van de propagandacommissie van de kamercentrale Dordrecht, zal de kaderdag voorzitten. De bijeenkomst begint om 10.00 uur en eindigt 's middags rond half vier. De deelnamekosten zijn f 9 inclusief lunch en kunnen worden gestort op giro 709 van de Algemene Bank Nederland, Hendrik Ido Ambacht, t.g.v. mevrouw P. A. Kampers-Beens, Nadere inlichtingen: mevrouw Kampers-Beens (tel. huis 01858 - 2162, kantoor 01850 - 24612) en C. Niermeier (tel. huis 070 - 996341, kantoor 070 - 984258).

N.V. OBSERVATOR

ROTTERDAM — VASTELAND 30 — TELEFOON 11 15 20

FABRIKANTE VAN
NAUTISCHE INSTRUMENTEN
MANOMETERS, THERMOMETERS
PYROMETERS, TACHOMETERS

Agenten voor Zeekaarten en
Nautische boeken

REPARATIES OP KORTE TERMIJN

Congres „Europa tussen oost en west”

De afdeling Amsterdam van de VVD organiseert op 10 oktober a.s. in Krasnapolsky een congres over buitenlandse politiek met als hoofdt thema de oost-west verhoudingen. Het congres dat als titel „Europa tussen oost en west” kreeg, staat onder voorzitterschap van de heer H. J. de Koster, staatssecretaris van buitenlandse zaken.

Als voornaamste sprekers zullen het woord voeren: het liberale lid van de EEG-commissie voor de Duitse bondsrepubliek, prof. dr. R. Dahrendorf, mr. dr. C. Berkhouwer, lid van de Tweede Kamerfractie van de VVD en voorzitter van de liberale fractie in het Europese parlement en mr. J. L. Heldring, hoofdredacteur van de Nieuwe Rotterdamse Courant.

Het programma van het congres is als volgt:

10.15 uur: Opening door de heer F. Lauxstermann, voorzitter van de afdeling Amsterdam.

10.30 uur: Inleiding van mr. dr. C. Berkhouwer met als titel „Europa tussen oost en west.”

11.15 uur: Koffiepauze

11.30 uur: Mr. J. L. Heldring over: „Spanning en ontspanning in Europa.”

12.30 uur: Lunch.

14.00 uur: Prof. dr. R. Dahrendorf. Titel van zijn rede nog niet bekend.

15.00 uur: Gelegenheid tot discussie over de stellingen met het forum, bestaande uit de drie inleiders.

16.00 uur: Discussie over de ontwerp-resoluties.

16.30 uur: Sluiting van het congres door de voorzitter, de heer H. J. de Koster.

De heer R. Dahrendorf, een van de inleiders op het congres

Voor het congres wordt een ontwerp-resolutie opgesteld die de deelnemers van tevoren toegezonden krijgen.

Men kan zich voor het congres aanmelden door opzending van onderstaande bon aan het secretariaat van de afdeling Amsterdam van de VVD, Vondelstraat 30, Amsterdam-Z. De kosten van deelname aan het congres (f 5,—) kunnen worden overgemaakt op postgirorekening 451470 of gemeentegiro V.9925 van het secretariaat of worden voldaan op het congres.

Ondergetekende,

adres:

woonplaats:

naam:

geeft zich op als deelnemer aan het congres over buitenlandse politiek op 10 oktober a.s. in Krasnapolsky, Dam 9 te Amsterdam. Hij/zij wil wel/niet aanzitten aan de lunch (Kosten f 7.15, ter plaatse te voldoen).

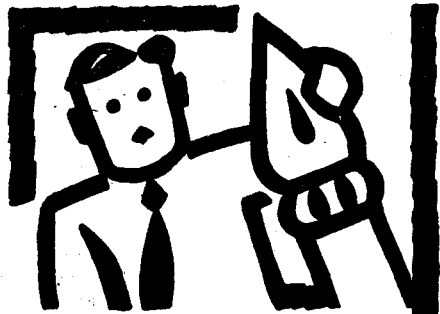
een oude naam voor goede wijn

ONNES

WIJNHANDEL
GRONINGEN

ANNO 1876

Problematiek van het Midden-Oosten

Uit de stroom van brieven die ons voortdurend bereikt kiest de redactie er voor elk blad één die naar haar oordeel ruime aandacht verdient. Dat betekent niet dat zij de mening van de briefschrijver deelt, wel dat zij het de meest belangwekkende brief acht die de afgelopen weken werd ingezonden. Uit de andere brieven citeert de redactie slechts wat haar daarin het meest (aangenaam of juist onaangenaam) heeft getroffen. Anonieme brieven en brieven in onleesbaar handschrift verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

In nummer 1025 van Vrijheid en Democratie (4 september j.l.) kon de lezer een artikel aantreffen van de hand van de heer G. Koudijs over „De problemen van het Midden-Oosten.” De schrijver doet hierin een poging de oorzaken van deze problematiek op te sporen. Op zichzelf zeer te waarderen.

Wij moeten echter constateren dat de heer Koudijs in zijn opzet geenszins is geslaagd doch integendeel in zijn artikel aperte onjuistheden verkondigt. In het bijzonder wreekt zich het feit dat de schrijver geen enkele bron voor zijn beweringen aangeeft. Om deze redenen de volgende uiteenzetting.

Wat allereerst opvalt is dat de heer Koudijs, na de factor ruimtegebrek in het betrokken gebied als mogelijke oorzaak terecht te hebben afgewezen, vervolgens de Engelse politiek gedurende de Eerste Wereldoorlog en het Palestijnse vluchtelingenprobleem onafhankelijk van elkaar behandelt. De werkelijkheid is echter dat beide gezien moeten worden als fenomenen behorende tot één en dezelfde historische lijn¹⁾.

Geen twijfel mag bestaan over de feitelijke inhoud van het Zionistische streven, de stichting van een joodse staat in Palestina. Hoezeer wij ook begrip kunnen en moeten opbrengen voor dit streven, aan het feit dat een beweging een staat wenste te stichten op het grondgebied van een ander volk kan niet worden voorbijgegaan!

„Krachtens de z.g. Balfour-verklaring²⁾ arriveerde in de jaren twintig een toenemende stroom van joodse immigranten in Palestina (...). Het Arabische volksdeel begroette de nieuwe joodse burgers aanvankelijk met wantrouwen, hetgeen spoedig in openlijke vijandigheid oversloeg (...). De Arabische vijandige gezindheid werd bovendien nog vergroot door de veelvuldige landaankopen ten behoeve van joodse immigranten, waar de over zeer ruime financiële middelen beschikkende Zionistische organisatie toe overging³⁾.”

In de jaren dertig sloeg een en ander over in gewapende uitbarstingen, in 1936 uitmondend in een Palestijnse opstand, die wreedheden uitlokte aan zowel Arabische als joodse kant. Na een mislukte Rondetafelconferentie te Londen (1939), zag de Britse regering in het z.g. Witboek formeel van elke verdere steun aan de stichting van een joodse staat af⁴⁾.

Intussen was na de Tweede Wereldoorlog onder andere op verzoek van de Britse regering de kwestie Palestina onder de aandacht gebracht van de Verenigde Naties. Een speciale VN-com-

missie bracht in 1947 rapport uit, dat in meerderheid een verdelingsplan voorstond.

De Arabieren verwierpen dit verdelingsplan op grond van het zelfbeschikingsrecht, zoals ook het Atlantic Charter duidelijk te kennen geeft „(to) desire to see no territorial changes that do not accord with the freely expressed wishes of the people concerned.” Het verdelingsplan werd tenslotte door de Algemene Vergadering eind november 1947 aanvaard, na de grootst mogelijke druk van Zionistische zijde⁵⁾.

In Palestina kwam het onmiddellijk tot gewapende uitbarstingen tussen Palestijnen en joden, wederom met afschuwelijke wreedheden aan beide zijden. Zo werd op 9 april, 1948 het dorpje Dir Jassin volledig door joodse terroristen uitgemoord. Dergelijke terroristische daden waren eerder regel dan uitzondering⁶⁾.

Na de proclamatie van de staat Israël op 15 mei 1948 mengden zich tevens Arabische troepen in de strijd, die echter door de Israëli's werden verslagen, met uitzondering van het Arabische Legioen van koning Abdoellah. In het jaar 1949 werden tenslotte tussen Israël en de Arabische Staten wapenstilstands-overeenkomsten gesloten.

Intussen deed de V.N. nieuwe pogingen een oplossing naderbij te brengen. Zo werd graaf Bernadotte als VN-bemiddelaar naar het Midden-Oosten gezonden. Een dag, voordat hij door joodse terroristen werd vermoord, bracht hij rapport uit. Hierin lezen we o.a.: „No settlement can be just and complete if recognition is not accorded to the right of the Arab refugee to return to the home, from which he has been dislodged by the hazard strategy of the armed conflict between Arabs and Jews in Palestine.”

Hier de eerste toespeling op het meest tragische en fundamentele aspect van de problematiek in het Midden-Oosten, het Palestijnse vluchtelingenvraagstuk. Het is mij onbegrijpelijk dat de heer Koudijs hier met de bekende sprookjes komt, die in Wetenschappelijke kring reeds met grote beslistheid zijn weerlegd! Onderzoekingen van de Ier Erskine Childers en vele anderen naar de Israëli'sche versie van het ontstaan van dit vraagstuk, die door de heer Koudijs klakkeloos schijnt te zijn overgenomen (hier wreekt zich weer het ontbreken van enige bronvermelding in het artikel van de heer Koudijs) zijn zeer onthullend. Deze maakten hierbij gebruik van bandopnamen die door de BBC in het gehele jaar 1948 (d.w.z. onmiddellijk na de beslis-

sing van de Algemene vergadering) van alle radiuitzendingen in het Midden-Oosten zijn gemaakt. Hieruit is onomstotelijk komen vast te staan:

1. dat van enige Arabische oproep om het gebied te verlaten geen sprake is geweest.

2. dat integendeel herhaaldelijk van Arabische zijde de bevolking is opgeroepen in Palestina te blijven.

3. dat de vlucht van de Palestijnen door intimidatie van joodse zijde is aangewakkerd⁷⁾.

We zullen de verdere ontwikkeling, o.a. de inmenging van de Sowjet-Unie, buiten beschouwing laten, al speelt een en ander een belangrijke rol. Ik wijs nog slechts op de resolutie van de Veiligheidsraad van 11 december 1948, waarin de rechten van de Palestijnse vluchtelingen op terugkeer en compensatie volledig worden erkend.

A. R. EDWARDS
Johan Greivestr. 59
Amsterdam

(1) Het is bovendien weinig zinvol slechts de Engelse politiek gedurende de Eerste Wereldoorlog in beschouwing te nemen; immers de volledige interbellaire periode is relevant.

(2) In een brief gedateerd 2 november 1917 van Arthur Balfour min. v. buitenlandse zaken, aan lord Rothschild, sprak de eerste namens zijn regering zijn sympathie uit voor het Zionistische streven.

(3) In L. C. Biegel, *Het Midden-Oosten — haard van spanningen en conflicten* (Palladiumreeks); pag. 14. De heer Koudijs vermeldt een verklaring van koning Feisal, waarin sympathie met het Zionistische streven zou worden uitgesproken. Wellicht doet hij hier op de door Feisal en Weizmann opgestelde verklaring, waarin de mogelijkheid van coëxistentie en samenwerking tussen Arabieren en joden werd erkend (1919). Belangrijker dan de mening van een Syrische koning is mijns inziens echter de houding van de bevolking in Palestina zelf!

(4) In L. C. Biegel, *Midden-Oosten*, pag. 20. (5) De term „intimidatie” is hier bepaald niet misplaatst. De Liberiaanse delegatie sprak in elk geval van „attempted intimidation”. (Zie: A. Lilienthal, *What Price Israel?*, Chicago, 1953.)

De afgevaardigde van Libanon zei in zijn stemverklaring: „I can well imagine to what pressure, to what manoeuvres your sense of justice, equity and democracy has been exposed during the last thirty-six hours (...), the tyrannical system of tackling each delegation in hotel-rooms, in bed(!), in corridors and ante-rooms, to threaten them with economic sanctions or to bribe them with promises in order to compel them to vote one way or another...”

(6) Zelfs de pro-Zionistische auteur John Kimches heeft in zijn werk *The seven Fallen Pillars* over „de orgie van plundering en opzettelijke vernieling” van joodse soldaten en commando's.

(7) Deze bandopnamen zijn te beluisteren in het British Museum te Londen. Bovendien beschikt men over opnamen van de CIA te Princeton, die eenzelfde conclusie wettigen.

Mijn

opinie is...

• Vrijheid van keuze

Drs. A. J. Kruihof te Leidschendam, gaat in op een paragraaf in „Liberalen op nieuwe wegen”, waarin wordt gezegd dat „het liberalisme de vrijheid van de mens centraal stelt, omdat vrijheid een onmisbare voorwaarde is voor ieder mens om zich te kunnen ontplooiën naar aard en capaciteit.” Drs. Kruihof vindt dat dit, aldus gesteld, bij sommige mensen beelden oproept die andere mensen misschien niet voor de geest komen. Dit betekent naar zijn mening onduidelijkheid.

Onder vrijheid van de mens kan men z.i. verstaan de mogelijkheid van de mens om naar eigen inzicht te kiezen, telkens wanneer hij voor een keuzemogelijkheid wordt geplaatst. Vele mensen zijn zich vaak niet bewust of zij al dan niet voor keuzeproblemen staan. Standaarden, normen en tradities hebben de mensen blind gemaakt voor de vele keuzemogelijkheden. Zij zien — anders gezegd — geen andere mogelijkheden dan die, welke door de traditie worden voorgeschreven. Als voorbeelden van zijn stelling dat velen door tradities en gewoontes worden voortgestuwd, noemt hij de vanzelfsprekendheid uit vroegere dagen om in de kerk te trouwen, zijn kinderen te laten dopen en zich te laten begraven.

Beter onderwijs en uitgebreidere communicatie hebben vele standaarden en normen in discussie gebracht. Zo blijkt men — na kennisneming van zeden en gewoonten van anderen — ook te kunnen leven zonder gedoopt te zijn, niet-kerkelijk te kunnen trouwen, zelfs samen te kunnen wonen zonder gehuwd te zijn en zich te laten cremieren.

Het vrijheidsleven van de mens wordt dus bevorderd door de mens de andere mogelijkheden te tonen en hem in vrijheid een keuze te laten doen. Het proces dat het vrijheidsbeleven van de mens bevordert, zal men dus zeker ook centraal moeten stellen, vindt hij. Drs. Kruihof schrijft dat er een neiging bestaat om de vrijheid, wanneer die in liberale kring ter discussie komt, te associëren met de ondernemer en zelfstandige middenstander. Maar, vervolgt hij, ook de belangrijke groep van de werknemers staat in zijn werk voor verschillende keuzemogelijkheden. Omdat de werknemer veelal niet vrij is om deze keuze te doen, moet men hem als hoogst mogelijke vorm van vrijheid inspraak geven voordat over de keuze wordt beslist.

Hij concludeert ten slotte dat het centraal stellen van de vrijheid van de mens leidt tot het kiezen van een posi-

tie inzake de ontwikkeling, standaarden en normen en inspraak. De duidelijkheid is er mee gediend, wanneer we dit eens duidelijk stellen, aldus drs. Kruihof.

• Kloos I

De heer L. Hommes acht het enigszins merkwaardig dat onze redacteur G. Stempher in zijn artikel „Kloos in Maxi” (Vrijh. en Dem. van 21 aug. j.l.) speciaal de huisartsen en medische specialisten in bescherming neemt tegen het voorstel van Kloos om maximum-inkomens vast te stellen. De menselijke en sociale aspecten van deze beroepen rechtvaardigen volgens de heer Hommes een limitering.

• Kloos II

De heer H. Eikelenboom zegt naar aanleiding van het artikel van de heer Stempher, „Kloos in Maxi” (Vrijh. en Dem. van 21 aug. j.l.) verbaasd te zijn over de kritiek die de heer Stempher heeft op het voorstel van Kloos om maximum-inkomens in te stellen. Briefschrijver meent dat het voorstel van Kloos logisch en effectief is in het licht van de socialistische idealen een absolute gelijkshakeling van alle mensen te bewerkstelligen. De heer Eikelenboom acht Kloos' voorstel funest voor de Nederlandse economie. „De hoge progressieve belastingen hebben al veel gedaan om de werklust van het Nederlandse volk te beknotten... deze beknotting kan alleen totaal worden bij vaststelling van een maximum inkomen.”

Kloos' hete zomer werd gure herfst

door G. Stempher

Het is al weer geruime tijd geleden dat de voorzitter van het NVV, de heer Kloos, ons een „hete zomer” voorspelde. Al heeft zijn voorzeggende geest dan misgetast wat het juiste tijdstip betreft, zijn hete zomer is er thans. Erger nog: er zal een gure herfst en een barre koude winter op volgen. De heer Kloos is altijd optimistisch geweest over onze nationale economie en als meer bezadigd waarschuwend de vinger ophieven, luidde stevast het antwoord dat zij paniekvoetbal speelden. Maar het is anders uitgepakt dan de voorzitter van het NVV vermoedde. Met name in Rotterdam is de zaak de vakbeweging volkomen uit de hand gelopen en daardoor zit Kloos plotseling in de zorgen, hetgeen duidelijk blijkt uit zijn in Vrij Nederland van 12 september gedane uitspraak: „Ik weet zeker dat dat economisch volslagen een rampspoed wordt.”

Wij vragen ons af of de heer Kloos met zijn vroeger, meestal op agressieve toon uitgesproken optimisme, niet mede de oorzaak is geweest de werknemers een te rooskleurig beeld te hebben gegeven en ze daardoor ten onrechte rijp heeft gemaakt voor een mentaliteit die hij thans, gelijk de tovenaarsleerling niet meer in bedwang heeft. Het zou evenwel onbillijk zijn ons verwijt alleen aan de heer Kloos te richten. Ook andere vakbondsleiders hebben zich aan het voorbereiden en aankweken van een te luchthartige mentaliteit schuldig gemaakt, al willen wij met nadruk een uitzondering maken voor het CNV dat zich steeds wat gematigder heeft opgesteld en ook niet uit het centraal loonoverleg is weggelopen, waar NVV en NKV zo nodig moesten uittrreden als demonstratie tegen het berucht gewor-

den artikel 8 van de loonwet. Merkwaardig is overigens dat toen NVV en NKV bemerkten dat het menens werd, zij weer wél tot een gezamenlijk overleg in de Stichting van de Arbeid bereid waren. Hoe is dit verklaarbaar, vraagt men zich af. De heer Kloos geeft hierop in Vrij Nederland onomwonden antwoord als hij zegt: „Dat stukje overleg is een stukje realiteit. Het doet niets af aan onze actie om artikel 8 te doen verdwijnen. Het past in een opportunistisch beleid.” (welke laatste twee woorden VN cursief afdrukt).

Tot zover de heer Kloos, wiens uitspraak op zijn zachtst gezegd verbaazingwekkend kan worden genoemd en weinig getuigt van een brede visie van een vakbondsleider die zich van zijn grote verantwoordelijkheid bewust is. Wij weten dat nakaarten ook in dit geval weinig zin heeft. Maar we menen toch wel te mogen herhalen, hetgeen wij reeds meermalen schreven, dat de vakbeweging als strijdorganisatie in de eerste plaats bij haar voorlichting tot taak heeft haar leden en de werknemers in het algemeen er op te wijzen wat economisch wél en wat niet mogelijk is. Daaraan heeft het vooral na de uitreding uit het centraal loonoverleg bepaald ontbroken met het gevolg dat wij thans sociaal-economisch gezien in een onvoorstelbare impasse zijn geraakt.

Open vragen

Voor ons blijven er nog wel enige open vragen en wél met name in hoe verre tijdens het jongste overleg in de Stichting van de Arbeid over de zogenaamde vierhonderd gulden, al dan niet in overweging is genomen of de algehele loonronde, die men toch had kunnen voorzien, aansluit bij een adequate groei

van de produktiviteit. Ook wordt noch door werkgevers, noch door werknemers gerept over de mogelijkheid (loongolf in te dammen door het zgn. spaarloos, waardoor er een kans zou zijn het bedrag der loonsverhogingen (voorlopig) in de bedrijven te laten, waarmee vooral de marginale ondernemingen ongetwijfeld zouden zijn gebaat en het meer uitbetaalde geld niet onmiddellijk in de consumptieve sfeer zou komen. Wij geven toe: dit vraagstuk heeft vele haken en ogen. Maar het is niettemin op het ogenblik actueel geworden dan ooit. Wij blijven het ernstig betreuren dat er in dit opzicht zelfs geen enkele poging is ondernomen deze methode als veiligheidsklep te onderzoeken.

Den Uyl als acteur

Het is vanzelfsprekend dat de jongste gebeurtenissen aan het loonfront een sterk raakvlak hebben met de politiek. Dit blijkt onder meer uit de onbezonnen uitlatingen van de fractieleider in de Tweede Kamer van de PvdA, drs. Den Uyl, die de regering onder meer verwijt verantwoordelijk te zijn voor de misstanden rondom de koppelbazen. Een verwijt dat kant noch wal raakt, omdat dit probleem reeds speelde ten tijde dat de heer Den Uyl als minister van economische zaken deel uitmaakte van het kabinet-Cals en daar toen ook niets aan heeft gedaan en overigens — gelijk de regering De Jong — daar weinig aan kon doen, omdat men het vanaf 1965 hieromtrent in de Stichting van de Arbeid niet eens kon worden. En zo kan men met een variant op het boek van Max Dendermonde zeggen dat wij niet aan onze vlijt, maar aan onze traagheid ten onder gaan, hetgeen niet alleen slaat op het probleem van de koppelbazen, maar

ook op het reeds eerder genoemde spaarloos.

Ergerlijk (of moet men zeggen: tragisch?) is het overigens te moeten constateren dat de heer Den Uyl zich inmiddels als een derderangs politiek acteur heeft ontpopt toen hij blijkens Het Vrije Volk van 9 september de stakers op een vergadering van zijn partij in Rotterdam in de volgende woorden meende te moeten toespreken: „Jongens, f 75,- dat is geklets hoor. Dat helpt de economie naar de bliksem, dat helpt de mensen voor wie jullie zeggen te werken naar de verdommenis.” Den Uyl verzette zich tijdens die vergadering blijkens Het Vrije Volk ook krachtig tegen ongerechtvaardigde kritiek op vakbondsleiders in de volgende bewoordingen: „Verrajers, handlangers van de werkgevers, nou dat is gelul.” En dan volgt nog een fijn zinnetje aan het adres van die vakbondsleiders: „Het zijn niet allemaal helden maar ze werken zich kapot.” Van je vrienden moet je het maar hebben. Maar ter zake. Uiteraard komt deze verslaggeving geheel voor rekening van Het Vrije Volk, maar als deze juist is dan geeft de socialistische fractieleider wel blijk van een bedenkelijke mentaliteit door zich als een kameleon aan te passen aan de door hem veronderstelde geestesgesteldheid van zijn toehoorders. Hij zou zich voor zijn partij in Laren, Zeist of Wassenaar — om maar een voorbeeld te noemen — en niet te vergeten in de Kamer, zeker van een andere stijl hebben bediend.

Nogmaals: opvoeding en verantwoordelijke voorlichting op niveau is niet alleen de taak van de vakbeweging maar ook van een politieke partij. Daaraan heeft het te veel ontbroken, hetgeen mede oorzaak is van de sociale tragedie waarmee wij thans als volk in zijn geheel worden geconfronteerd.

Tijdelijke afkoeling

VERVOLG VAN PAGINA 1

Er is nog een terrein waarop de regering in de bijna vier jaar van haar bestaan mogelijkheden heeft aangeboord: de niet-belasting-ontvangsten. Bij een flinke toename van deze kunnen ook, zonder verzwaring van de belastingdruk, anders dan door de reële progressie, meer taken worden ter hand genomen. Welnu: het bedrag hiervan is van 1968 op 1971 sterk gestegen, namelijk van f 2346 miljoen op f 3780 miljoen, ofwel van 2,8 pct. op 3,3 pct. van het nationale inkomen. Op deze wijze is dus ook nog wat lucht verkregen.

Aanvaardbaar tekort

Het begrotingstekort is voor 1971 tot een aanvaardbaar bedrag teruggebracht (ruim twee miljard), zijnde 1,8 pct. van het nationale inkomen. In 1968 was dit nog 3,3 pct. Hierbij zal het rijk op de open kapitaalmarkt f 400 miljoen moeten lenen, tegen f 900 miljoen in 1970. Zo zou er dus ook op de kapitaalmarkt wat ruimte komen, hetgeen vooral ook voor de gemeente-financiën van belang is.

Die gemeente-financiën spelen ons overigens wel parten. De stijging van met name de uitgaven voor sociale zorg zijn daar zó groot, dat ook dit jaar weer voor dat doel een belastingverho-

ging nodig is, evenals dat in 1970 het geval was. De regering stelt nu voor de omzetbelasting (btw) van 12 pct op 14 pct. te brengen en de inkomstenbelasting voor diegenen die ook privé in een bedrijfsauto rijden te verhogen (opbrengst van dit laatste f 80 miljoen).

Hierbij moet men bedenken dat reeds een tariefsverhoging van de omzetbelasting van 12 op 13 procent vast stond — en ook van die op de eerste levensbehoeften van 4 op 4,3 procent. Deze laatste verhoging nu zal volgens het regeringsvoorstel niet doorgaan, evenmin als het terugkeren van de suikeraccijns tot het oude niveau (kosten van dit laatste f 80 miljoen). Door deze voorstellen zal in samenhang met andere al vaststaande wijzigingen (zooals een vermindering van de invoerheffingen op grond van de Kennedy-ronde, die ook f 80 miljoen kost) per saldo f 308 miljoen meer worden verkregen. Al met al stijgt de belastingdruk tot 28,6 procent van het nationale inkomen en is ook weer een stijging van het aandeel der directe belastingen (van 55,5 tot 56,4 pct. van het totaal aan belastingen) te constateren. Ik acht dit een ongelukkige ontwikkeling. Hoezeer bepaalde maatregelen in het kader van de inkomstenbelasting ook logisch te verdedigen zijn (ik denk hier aan vermindering van de aftrek voor buitengewone lasten, voorgestelde wijziging in de fiscale regeling voor de eigen woning — beide opgenomen in een onlangs ingediend wetsontwerp —, en aan de nu voorgestelde verhoging terzake van het privé autorijden in bedrijfsauto's), toch vraag ik mij af of bij het geldende tarief van de inkomstenbelasting met name voor de inkomens rondom de f 20.000 (ruim genomen) zulke kleinere onvolkomenheden, waarvan de belastingplichtige gebruik kan maken, per se moeten worden weg-

gewerkt. Hetzelfde geldt voor het voorstel om rente te gaan heffen op belastingschulden. Ook hierbij kan men een vraagteken plaatsen, zeker als het uitblijven van de aanslag de oorzaak is!

Ware het niet beter om de suikeraccijns wél weer op het oude peil te brengen en, zo nodig, nog enige ander verhogingen in de indirecte sfeer te vinden? Wij zouden dan wellicht een kleine verdere vooruitgang hebben geboekt naar een fifty-fifty verdeling van de belastingbaten tussen directe en indirecte belastingen, in plaats van een stap terug.

Knappe afsluiting

Van het dekkingplan terug naar het algemene begrotingsbeeld: structureel een knappe afsluiting van een moeilijke regeringsperiode en conjunctureel met een licht remmend effect. Dat laatste nu is het dat met de onwillingen van de laatste weken onvoldoende is geworden. De hoogconjunctuur kookt de pan uit: stakingen en loonsverhogingen zijn hiervan het bewijs. In mijn commentaar twee weken terug heb ik op de kwade kansen in deze van het toen juist uitgebroken koppelbazen-conflict gewezen. De olievlak-werking is inmiddels helaas te constateren.

De regering komt nu met een pakket voorstellen: 1. Een tijdelijke verhoging voor één jaar met 3 pct. van de inkomsten- (en loon)belasting, de vennootschapsbelasting, de gebruiksbelasting op personenauto's en de benzineaccijns. Dit volgens het binnenkort in te dienen wetsontwerp om de regering de bevoegdheid te geven ter bijsturing van de conjunctuur op korte termijn de belastingtarieven tijdelijk met maximaal vijf procent te verhogen of te verlagen. 2. Een investeringsheffing op bedrijfsgebouwen. 3. Beperking der rijksuitgaven met f 140 miljoen. 4. Voortzetting van de stringente begrotings-monetair en prijsbeleid. 5. Last but not least: afkondiging van een loonpauze op grond van art. 10 van de loonwet.

De opbrengst van de belastingmaatregelen zal in 1971 f 600 miljoen zijn; die mogen dan niet ten goede komen aan de rijksbegroting, maar moeten aan de bestedingen worden onttrokken; opvallend is dat de omzetbelasting (die toch al twee punten verhoogd wordt) buiten deze conjunctuurtoeslag heffing blijft, terwijl die belasting toch een sterke bestedingsbeperkende werking heeft.

Krachttoer

Met dit pakket kan de regering de bestedingsinflatie inderdaad te lijf. Het zal — met name wat betreft de loonpauze — een krachttoer zijn. Het bedrijfsleven toch acht deze maatregel niet nodig; men zou het zelf wel kunnen klaren. Helaas leert de ervaring echter anders! (Intussen dringt wel de vraag op of de overheid zelf niet wat sterker haar uitgaven kan temporiseren dan met f 140 miljoen).

Voor de belastingbetaler is het een droeve zaak om te moeten constateren dat in 1971 de inflatie-correctie per 1 januari meer dan gecompenseerd zal worden door de conjunctuur-oppenten. Het belang van het bedwingen van de uitslaande brand in onze economie is echter zó groot, dat de regering van iedereen terecht medewerking kan verlangen. Krijgt zij die niet van een ieder — en daar behoeven wij geen illussies over te hebben — dan heeft zij des te meer de steun nodig van allen die onze economie op een hellend vlak, onze welvaart en werkgelegenheid ernstig bedreigd zien.

Ik blijf echter van mening dat het met de beteugeling van de verschijnse- len nu wij er nog niet zijn en dat men met een loonpauze of een prijsstop de wet van vraag en aanbod niet buiten werking kan stellen. Zulke zaken kunnen alleen tijdelijk een afkoelend effect hebben. Dringen wordt het wel om stijgingen van indirecte belastingen (ook de specifieke conjunctuur-heffingen!) buiten de indicering te houden die in vele cao's is opgenomen. Hiernaast zal met name de regionaal geïndiceerde overspanning in onze economie tijdig moeten kunnen worden aangepakt. (een kleine vraag bijvoorbeeld: was de overbruggingssteun voor Verolme, nationaal-economisch gezien wel gerechtvaardigd?)

Ook voor deze meer fundamentele aanpak heeft de overheid instrumenten nodig. Wij zijn te kwetsbaar dat wij ons een politiek van „de wal keert het schip” kunnen permitteren. Dan zou er teveel kwaad geschied zijn.

Een hersteld evenwicht in onze staatsfinanciën lijkt na vier jaar bijna gerealiseerd. De conjunctuur-hausse die deze zorgvuldige opbouw teniet kan doen moeten wij trachten in te dammen.

Dat is het beeld van de miljoenennota 1971; het uitgestippelde beleid verdient in grote lijnen onze steun.

DRS. G. M. V. AARDENNE

HOUT EN PLAATMATERIALEN

modern
sedert
1727

VAN STOLK

ABRAHAM VAN STOLK & ZOONEN KONINKLUKE HOUTHANDEL N.V.
POSTBUS 1100 - ROTTERDAM - TEL. 235400

Onderwijs- congres

Zoals reeds herhaaldelijk in ons blad is aangekondigd (zie o.a. het vorige nummer, pagina 7) belegt de VVD voor leden en belangstellenden van Onderwijscongres op 3 oktober in Orpheus te Apeldoorn. Het congres begint om 10.30 uur en zal, na een slotwoord van mevrouw G. V. van Someren-Downer, om 16.00 uur beëindigd worden.

Inleidingen worden gehouden door de heer H. J. L. Vonhoff (de doelstellingen van het onderwijs: waardenvrij of 'waardenvast?'), prof. dr. G. Zoutendijk (onder-

wijs in een veranderende maatschappij) en dr. ir. A. P. Kole (over de techniek ten dienste van het onderwijs). Voorts geeft de heer C. Dorreboom een experimentele expressie aan leerlingen van de IVO-kindergemeenschap.

De toegangsprijs bedraagt f 2,50; lunchkosten (f 4,45 of f 7,50) betaalt men te Apeldoorn. Voor deelneming aan het congres kan men zich opgeven bij het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag, onder gelijktijdige overmaking van de toegangsprijs op postgiro 67880 t.n.v. de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag. Bij de opgaaf gaarne tevens vermelden of men te Apeldoorn wenst te lunchen en zo ja, voor welk van de twee bovengenoemde bedragen.

KASTEEL OUD-WASSENAAR HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN

Telefoon 01751 - 9045

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON” VREELAND A/D VECHT

BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

HOTEL WITTEBRUG

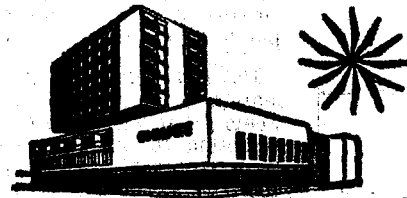
Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

waar de gast ^koning is

Cocagne, levend middelpunt van een levende stad: perfecte outillage voor vergaderingen, congressen, shows, feestelijke bijeenkomsten: royale hotelaccommodatie, restaurant, café, petit-restaurant, bar en bowling. Speciale arrangementen bij feestelijke gelegenheden; Kerstmis - Nieuwjaar - Pasen - Pinksteren.

COCAAGNE

RESTAURANT DES SPÉCIALITÉS. CAVE RENOMMÉE.
EINDHOVEN, VESTDIJK 47. TELEFOON 040-69288

Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen

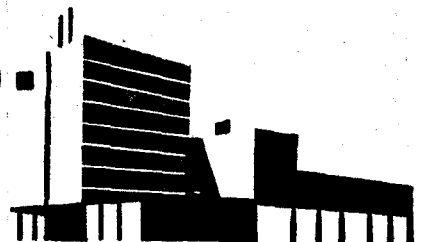
Aparte film-, toneel-, concertzalen

Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

WAAR UW VRIJHEID GERESPECTEERD WORDT...

Rijnhotel: modern, comfortabel hotel in Rotterdam-Centrum. 140 Kamers met bad of douche. Congresaccommodatie voor 20 tot 2000 personen. Ruime ondergrondse parkeergarage direct naast het hotel.

rijnhotel rotterdam

Schouwburgplein 1 Rotterdam
Tel. (010) 19 29 00 - Telex 21640

Buitengewone lasten

Onze medewerker mr. J. van Galen bespreekt het kort geleden gepubliceerde advies van de Commissie-Hofstra inzake enkele fiscale vraagstukken.

De Adviescommissie voor fiscale vraagstukken — de z.g. Commissie-Hofstra — heeft twee maanden geleden weer enkele adviezen uitgebracht, welke door het ministerie van Financiën zijn gepubliceerd. De rapporten, toegezonden aan de Staten-Generaal, zijn bij de Staatsdrukkerij verkrijgbaar.

De rapporten gaan over richtige heffing en proefprocedure (over de fiscale gevolgen van een nog niet ingetreden situatie), en regelingen in de loon- en inkomstenbelasting betreffende persoonlijke verplichtingen, buitengewone lasten en giften.

Dit laatste onderwerp is voor vele contribuabelen van belang. Vooral in de categorie der midden-grote inkomens vormen persoonlijke verplichtingen en buitengewone lasten vaak een moeilijk punt en aanleiding tot verschil van mening met de belastinginspectie. Het zal daarom velen interesseren te vernemen wat de Commissie-Hofstra hiervan vindt.

Het begrip buitengewone lasten berust op de overweging, dat in bijzondere gevallen men zijn bestedingspatroon moet wijzigen ten gevolge van niet aan zijn eigen voorkeur toe te schrijven factoren. Het verschil met persoonlijke lasten is, dat de bedragen waar het om gaat nu of in de toekomst tot een andere inkomenvorming bijdragen. Bij de bijzondere lasten gaat het om de besteding van het inkomen, waardoor verandering van draagkracht ontstaat. Door die lasten kan men immers de dragers ervan niet gelijk stellen met anderen met een gelijk inkomen.

Wij zullen op de verschillen tussen persoonlijke verplichtingen en buitengewone lasten niet verder in gaan. Omtrent deze eerste zijn er niet zoveel problemen gerezen in de praktijk als over de buitengewone lasten, waarbij o.a. ziektekosten een steeds voornamer plaats innemen.

Het ziektekostenvraagstuk heeft in de laatste jaren een geheel andere betekenis gekregen dan toen de inkomstenbelasting in ons land werd ingevoerd. Deze kosten zijn enorm gestegen, deels door de uitbreiding van de medische verzorging deels door de stijging van honoraria, salarissen en lonen als ook door de stichtingskosten van ziekenhuizen. De financiële risico's van een ernstige ziekte zijn voor de gemiddelde belastingplichtige niet meer te dragen. Vandaar dat 90 pct. van de bevolking verplicht of vrijwillig tegen ziektekosten verzekerd is. In de Commissie is daarom gepleit voor een verhoging van de aftrek voor noodzakelijk levensonderhoud met de betaalde ziektepremie. Deze zou dus als buitengewone last worden uitgeschakeld. De meerderheid van de Commissie acht het echter niet mogelijk deze kosten op een vast bedrag te fixeren. Men zal de noodzakelijke tegemoetkoming wegens ziektekosten slechts kunnen verlenen door deswege een aftrekpost toe te staan. De grootst mogelijke meerderheid der commissie acht de beste oplossing de werkelijk betaalde premies voor ziektefondsen of ziektekostenverzekering in mindering van het onzuivere inkomen te brengen.

Dit standpunt is ruimer dan dat van de huidige belastingwet. Aangezien de stijging der premies het vereiste percentage van het inkomen om recht te hebben op belastingvermindering op grond van buitengewone lasten voor zeer vele belastingplichtigen gemakkelijk bereikbaar zou maken is in 1967 een „drempelbedrag” voor deze lasten vastgesteld.

Het zal mogelijk ook deze overweging zijn, die de belastingwetgever er voorshands van zal weerhouden de aanbeveling van de commissie te volgen. Al staat daartegenover, dat het aantal aanspraken op aftrek voor buitengewone lasten belangrijk zal verminderen.

Wanneer men voorts de billijkheid van de inflatiecorrectie in het tarief van de belasting erkent, dient men op dezelfde grond rekening te houden met de ook door de inflatie zo sterk gestegen ziektekosten.

Proefprocedure

Het rapport „Richtige heffing en proefprocedure” behandelt nog een ander actueel vraagstuk. Het komt vaak voor, dat een contribuabele niet zeker is omtrent de fiscale gevolgen van bepaal-

de handelingen en transacties en zich daarom te voren daarover tracht te verstaan met de inspectie. Indien de inspecteur op dit verzoek in gaat en zijn oordeel geeft is naar de z.g. leer van het opgewekt vertrouwen (waarvan prof. Hofstra mede een voorstander is) de inspectie aan de gedane toezeggingen gebonden. De fiscale zekerheid en de goede trouw en billijkheid eisen dit.

De rechtspraak neigt ook in die richting. Het rapport haalt een recente uitspraak van de Hoge Raad aan (7 jan. 1970) waarin de H.R. overweegt dat indien kennelijk tekort is gedaan aan „het vertrouwen, dat de belastingplichtige t.a.v. de door de belastingadministratie te volgen gedragslijn heeft mogen ontleenen aan uitspraken van de verantwoordelijke overheidsorganen”, de rechter mag beoordelen of door de inspectie is gehandeld in overeenstemming met de beginselen van behoorlijk bestuur.

Het rapport vindt deze uitspraak nog niet geheel duidelijk of, en zo ja, in

hoever de H.R. de inspectie al dan niet gebonden acht.

De commissie wil een wettelijke zekerheid scheppen door de inschakeling van de belastingrechter. Aangezien onze rechtsbedeling een zuivere constatering van recht (en z.g. sententia declaratoria) niet kent (de rechter acht zich niet geroepen een simpele verklaring van recht af te geven) zoekt de Commissie de oplossing in het scheppen van het aanspannen van een proefprocedure bij het Gerechtshof; uiteraard wanneer de belastingplichtige een zwaarwegend belang heeft bij een beslissing van de rechter.

Wij wagen het niet de voorstellen van de commissie op hun mérites te beoordelen. Maar voor staatssecretaris Grapperhaus, zelf een groot voorstander van vereenvoudiging van ons fiscaal stelsel, is er stellig aanleiding uit het oogpunt van die vereenvoudiging zowel als uit dat van billijkheid en rechtzekerheid deze adviezen in overweging te nemen.

POLITIEK

vraagt kennis van zaken

- Het kiesrecht
- Partijstelsel
- Organisatie Politieke Partijen
- Inspraak en medezeggenschap
- Pressiegroepen
- Nieuwe bestuursvormen
- Ruimtelijke ordening
- Europese integratie
- Ontwikkelingshulp

Dit zijn slechts enkele onderwerpen uit de cursus Burgerschapkunde. Deze cursus is ontstaan met medewerking van alle politieke partijen. 40 schriftelijke lessen met een totaal lesgeld van slechts f 25,-. Vraag nog heden gratis prospectus onder nr. VD bij Stichting Burgerschapkunde, Postbus 349 te Leiden.

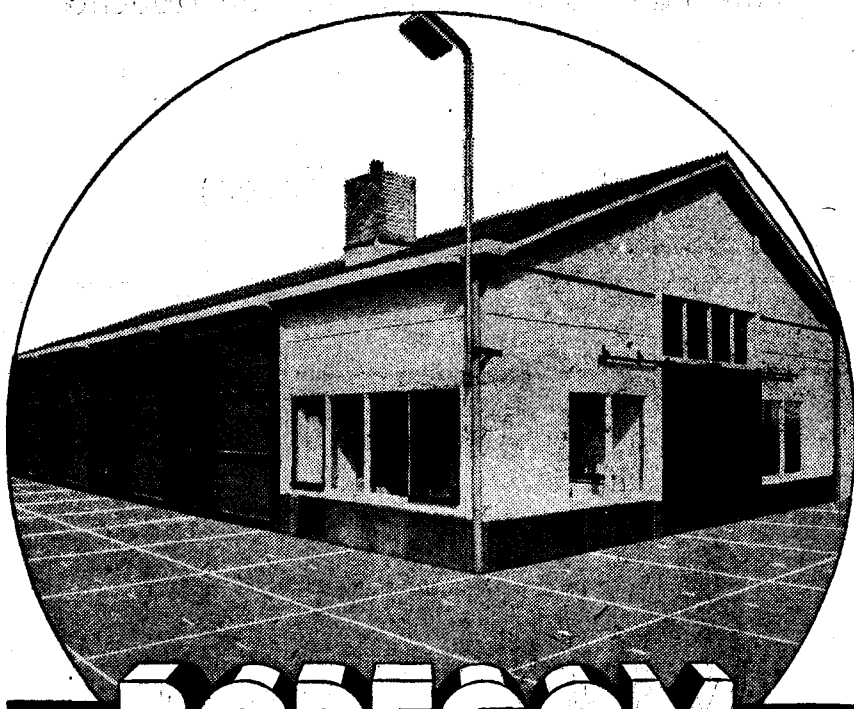
Onzindelijk

In „de Groene” van 8 augustus geeft Han Lammers onder de kop „Kijk naar je eigen” een beschouwing over de zelfkritiek die onlangs door de Cubaanse leider Fidel Castro in het openbaar is geuit. De commentaren die hierop door het Westen zijn geleverd acht de schrijver onder meer „een beetje irritant door de lichte toon van neerbuigendheid die in de meeste commentaren doorklinkt.”

Han Lammers maakt daarna een reuzenzwaai door in verband met deze kritieken onder meer te wijzen op de onvolkomenheden in de Nederlandse woningbouw en nog enkele andere zaken die hem in ons land niet zinnen, waaraan hij overigens meer dan de helft van zijn beschouwing wijdt. Wij achten dit een nogal vreemde wijze van benadering. Dat met name onze woningbouw nog niet naar wens verloopt is juist, maar wat deze constatering te maken heeft met de zelfkritiek van Fidel Castro ontgaat ons. Essentieel is en blijft dat het systeem van Castro ondemocratisch is en dat de westerse wereld zich daartegen verzet, gelijk zij zich verzet tegen elke dictatuur. Het vergoelijken van welke dictatuur dan ook — in dit geval van Fidel Castro — gelijk Han Lammers in feite doet is zijn zaak, maar de onvolkomenheden van een democratisch bestuurd Nederland er met de haren bij te slepen is eenvoudig een vorm van onzindelijk denken. Het suggereert op slinkse wijze dat een dictatoriaal stelsel in ons eigen land tot betere resultaten zou leiden, waarbij de schrijver aan de waarde van de geestelijke vrijheid geheel voorbij gaat.

Hoe dit ook zij, wij weten nu duidelijker dan ooit wat wij hebben aan Han Lammers, die zich in de Nederlandse politiek steeds meer op de voorgrond tracht te plaatsen. Hetgeen overigens zijn goed recht is. Daar niet van!

G. STEMPHER

BODEGOM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
postbus 41 SPIJKENISSE tel. 01880 - 2488*

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

★

een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

DE AFSLUITING VAN HET HARINGVLIET

betekent wijziging in de waterstanden!

De benodigde

AANPASSINGSWERKEN

zoals:

HAVENS, verdiepen, verruimen, vergroten
HELLINGEN, verdiepen, verlengen, vergroten
BESCHOEIINGEN, damwand, glooiing
en OEVERWERKEN

kunnen volledig worden verzorgd door

N.V. AANNEMINGSBEDRIJF FLIP MOL

postbus 3 H. I. AMBACHT 01858 - 3977

containers:
koel/vries-
containers:

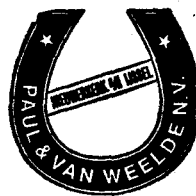
„Flats“ en
„Huifcontainers“:

Onder de beschermde naam „Multload“-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer.

De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEEDELDE N.V.

'8-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

Boele's Scheepswerven en Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM - TELEGR. BOELE - BOLNES

PIERSON, HELDRING & PIERSON

BANKIERS

Amsterdam/'s-Gravenhage/Rotterdam/

Haarlem/Curaçao

FRANCO
LEVERING
DOOR GEHEEL
NEDERLAND

Brandsteder

MEUBELEN

VIJZELSTRAAT 115-119
AMSTERDAM - TEL. 246719

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

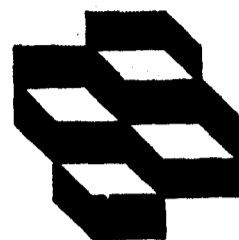
UTILITEITS- EN WONINGBOUW

utiliteitsbouw
systeembouw

sierbeton-elementen
staalkonstrukties

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

**slavenburg's
bouwbedrijven**

SCHIEDAM - DORDRECHT

**GEEN TIJDVERLIES!
SNEL DOKKEN BIJ ELKE WATERSTAND**

bij

**N.V. Scheepswerven „Piet Hein“ v.d.z.d.
FA. W. SCHRAM & ZONEN**

BOLNES / PAPENDRECHT
NIEUWBOUW en REPARATIE

- twee dwarshellingen van 115 m
- overdekt dubbel droogdok van 115 m
- twee nieuwe droogdokken VOOR ELK GETIJ van 104 en 93 m
- snel schroefwisselen en kleine roer- en stevenreparatie in nieuw HEFDEK.

TELEFOON: **ROTTERDAM 010-13 92 75**
BOLNES 01804- 36 44 - 34 09
PAPENDRECHT 01850- 5 12 22 - 5 14 66

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:
Bruningweg 21
Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:
Kipstraat 3d
Telefoon: 010 - 121288

VASTE STENEN IN ALLE SOORTEN

„MOLISOL“ MOLER ISOLATIESTENEN

VUURVASTE ISOLATIESTENEN

ZUURVASTE STENEN

„PRODORITE“ CHEMISCH BESTENDIGE PRODUCTEN

LEVERT

N.V. Gouda Vuurvast

VEREENIGDE VUURVASTE STEENFABRIEKEN
GOUDA — TELEFOON 16744 - (01820)

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton

ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen

W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010-332657 — GROENEDIJK 10
CAPELLE a/d IJSSEL

ER ZIJN NOG VELE VVD'ers INCOGNITO

U kent ze, ook in uw kring. Mensen die met de VVD sympathiseren, die elke keer VVD stemmen... Maar ondanks hun sympathie, ondanks hun overtuiging is het woord „lidmaatschap” Grieks voor hen. Niemand kan zich in deze tijd de weelde veroorloven om in politiek opzicht een masker te dragen. Hoe meer mensen met open vizier (als lid dus) voor de VVD-beginselen uitkomen, des te sterker kan de partij deze beginselen doen gelden. Met één pennestreek kunt u de VVD al helpen.

Geef ons naam en adres op van een VVD'er incognito in uw omgeving. Wij sturen hem dan **ZES WEKEN LANG GRATIS** Vrijheid en Democratie om hem rijp te maken voor zijn lidmaatschap. Nog beter: maak hem nu meteen lid. Eén enkel woord van u, als vriend of kennis, werpt meer gewicht in de schaal dan een dozijn verhandelingen van ons.

COUPON	
Aan het Secretariaat van de V.V.D. Koninginnegracht 61 's-Gravenhage	
Naam:
Adres:
Plaats:
Volgens inzender van deze coupon kunt u met kans op succes zes weken lang gratis het blad „Vrijheid en Democratie” zenden aan:	

JA, DE VVD KAN OP MIJ REKENEN!

vrijheid en democratie

Een kater voor D'66

A. W. Abspoel gaat in dit artikel in op de poging van Van Mierlo om de PvdA en de KVP te verzoenen.

Nog tijdens de verkiezingsactie voor de Provinciale Staten verklaarde D'66-voorman Van Mierlo in een debat met mr. Geertsema dat „als men hem een pistool op de borst zette”, hij uit overmacht voor de PvdA zou kiezen. Thans, een half jaar later, kan het pistool in de holster blijven. Zonder een dergelijk dramatische bedreiging, volkomen als vrij man, heeft de heer Van Mierlo zich aan de Partij van de Arbeid gepresenteerd. Sterker nog: hij hoopt op een herstel van de oude „rood-roomse” samenwerking en biedt zijn partij, die eens alle bestaande politieke partijen wilde laten ontploffen, als partner in deze samenwerking aan.

Mr. Van Mierlo is bereid te bemiddelen tussen PvdA en KVP, mede om de socialistische anti-KVP motie opgeheven te krijgen. Tevens heeft hij na een samspraak met zijn hoofdbestuur, de afdelingen der partij opgedragen om „aan de voet”, dus gewestelijk en plaatselijk, in deze geest gesprekken met de PvdA en de KVP aan te knopen.

Voor wie nu, in begrijpelijke verbazing, toch nog mocht twijfelen aan Van Mierlo's bedoeling, zij vermeld dat hij op de vraag van de Haagse Post of dit betekende: herstel van de rood-roomse coalitie, versterkt met D'66, antwoordde met drie woorden die niet voor enige andere uitleg vatbaar zijn: „Dat hoop ik”.

Mr. Van Mierlo wil het land redden uit wat hij ziet als een noodlotsdreiging: opnieuw een kabinet dat steunt op de samenwerking van de confessionele partijen en de VVD. Hij heeft kennelijk gezocht naar de zwakste schakel in deze samenwerking en hij is tot de conclusie gekomen dat de KVP dat is. Hij drukte dat in zijn gesprek met de Haagse Post aldus uit, dat de KVP het meest bewe-

gende beeld biedt. Daar is — in zijn visie — een sterke vakbeweging die duidelijk wantrouwend staat tegenover wat hij een CDU-ontwikkeling noemt; daar zijn vooruitstrevende mensen in als Steenkamp en Agt, die een „redelijk progressief program” maken; daar zijn de bisschoppen, die zich steeds weer duidelijk politiek opstellen in linkse zin. Een een lijsttrekker als Veringa, die nog moet bewijzen dat hij innerlijk een andere politieke mentaliteit vertegenwoordigt dan Schmelzer, maar in ieder geval de illusie daarvan heeft gewekt.

Tot zover Van Mierlo. Vooral die politieke inlijving van de bisschoppen doet nogal gewaagd en voor de leider van een groepering die toch bepaald geen vermenging van godsdienst en (partij)politiek wenst, ook nogal hypocriet aan.

Velen, in en buiten zijn eigen partij, hebben zich verbaasd, om niet te zeggen geschokt getoond. Tot zelfs De Nieuwe Linie was teleurgesteld en verzuchtte dat Van Mierlo met de dag somberder en onduidelijker wordt. Waar blijft, nu hij bemiddelen wil tussen KVP en PvdA, eigenlijk de ontploffingstheorie van D'66? Het blad acht mr. Van Mierlo trouwens noch politiek, noch persoonlijk, noch in aanhang genoeg gewicht hebben om de grootste twee partijen weer in elkaars armen te krijgen. En het concludeerde: Ook de Servan-Schreiber van Nederland maakt moeilijke dagen door.

Ondertussen heeft de afdeling Den Haag van D'66 in haar vergadering van 25 september al afwijzend beslist op het verzoek van het hoofdbestuur van D'66 om gesprekken aan te knopen met de Haagse afdelingen van de KVP en de PvdA. Zij wil wel „gesprekken aan de basis om te komen tot partijvernieuwing”, maar kennelijk op breder vlak en na de andere partijen een zelf te ontwerpen regeringsprogramma te hebben aangeboden.

Beide aangezochten, de KVP en de PvdA, hebben al evenmin met veel enthousiame gereageerd. Mr. Van der Stee, de KVP-voorzitter, heeft — zoals ieder toch wel verwachten kon — geen enkele animo getoond om zijn confessionele partners de rug toe te draaien. En evenmin ziet hij reden om de voor de kabinetsperiode tot 1971 bestaande regeringssamenwerking met de VVD op bevel van de heer Den Uyl te verbreken. En wat de partijraad van de Partij van de Arbeid betreft: op die socialistische vergadering van zaterdag is maar heel weinig perspectief voor een bemiddeling à la Van Mierlo geopend. De ene uitspraak, welke de deur even heel voorzichtige op een kier leek te zetten, werd door de andere uitspraak, waarin de z.g. anti-KVP motie weer werd gehandhaafd, opnieuw met een klap dichtgegooid.

Al met al staat Van Mierlo er met zijn noodsprong (uitdrukking van mr. Geertsema) maar wat zielig bij als een man die een (politieke) kater heeft opgelopen. Maar dat heeft hij dan met het Franse idool van D'66: Servan-Schreiber, gemeen. Misschien kan voor hem daarin enige troost schuilen. Gedeelede smart is halve smart.

Inmiddels heeft de partijraad van de PvdA het partijbestuur officieel opgedragen om zich op korte termijn opnieuw tot de besturen van D'66, PPR en PSP „en andere vooruitstrevende groepen” te wenden om voor de verkiezingen tot een stembusakkoord te komen. Het oude, bij de Statenverkiezingen duidelijk mislukte, PAK dus.

Zal D'66 zich daar nu, in arrenmoede, met pak en zak aan overgeven? Het zou eigenlijk wel de consequentie zijn van de opstelling van D'66 bij de debatten van de laatste maanden in de Tweede Kamer.

Partijraad vergaderde

De partijraad van de VVD heeft vorige week zaterdag, 26 september, te Utrecht vergaderd. Men hield zich, zoals gebruikelijk aan het begin van het parlementaire jaar, bezig met een bespreking van de politieke toestand.

Drie resoluties werden unaniem door de partijraad aanvaard. Zij hebben betrekking op de democratische vrijheden, rechten en verplichtingen van alle burgers, op het ingediende wetsontwerp tot wijziging van de loon- en inkomstenbelasting en op de luchtverontreiniging. De letterlijke tekst van deze resoluties kan men aantreffen op pagina 7 van dit blad.

Kaderdag secretarissen

Zoals in ons blad van 18 september reeds is aangekondigd organiseert de propagandacommissie van de Kamercentrale Dordrecht van de VVD op zaterdag 10 oktober in „Engels”, Groot-handelsgebouw te Rotterdam, een kaderdag voor de secretarissen van de afdelingsbesturen in het gebied van de Kamercentrale. Inleidingen zullen worden gehouden door mevrouw C. V. van Someren-Downer en de heer C. Niermeier.

De bijeenkomst begint om 10.00 uur en eindigt omstreeks 15.30 uur. De kosten voor deelneming bedragen f 9,- (inclusief lunch). Nadere inlichtingen: mevrouw P. A. Kampers-Beens (telefoon huis 01858 - 2162, kantoor 01850 - 24612) en de heer C. Niermeier (telefoon huis 070 - 996341, kantoor 070 - 984258).

Mr. Geertsema

Mr. W. J. Geertsema, voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, legt op 17 januari a.s. het burgemeesterschap van Wassenaar neer. Zulks in verband met de zeer drukke werkzaamheden die hem wachten als lijstaanvoerder van de VVD bij de volgend jaar te houden Kamerverkiezingen.

Groslijst kamerverkiezing

De ministers Witteveen en Den Toom hebben laten weten dat zij zich niet beschikbaar stellen voor een zetel in de Tweede Kamer. De heer Witteveen is wel bereid een zetel in de Eerste Kamer te bezetten.

Ook dr. P. Muntendam te Deventer heeft zich teruggetrokken voor een verkiesbare plaats in de Tweede Kamer.

G. Sprengers overleden

In het Andreas-ziekenhuis te Amsterdam, waar hij na een maagoperatie wegens complicaties sinds bijna twee maanden werd verpleegd, is plotseling overleden de heer G. Sprengers, adjunct hoofdredacteur van Vrijheid en Democratie.

Sinds april 1966 verzorgde de heer Sprengers de Amsterdamsche kroniek in ons blad. In het begin van dit jaar werd hij, bij de reorganisatie van de redactie, opgenomen in de hoofdredactie.

In de journalistiek was hij werkzaam als correspondent van de Nieuwe Rotterdamsche Courant te Amsterdam. Zijn belangstelling ging in sterke mate uit naar het werk van de hoofdstedelijke gemeenteraad, waaraan hij in ons blad een groot aantal kronieken heeft gewijd. Daarnaast had hij zijn hart verpand aan de Amsterdamsche haven, terwijl meer in het algemeen de economische vraagstukken van de stad hem steeds zeer bezig hielden.

Wij hebben Fried, zoals hij voor zijn vrienden heette, leren kennen als een beminnelijk mens en een trouw medewerker, die wij zeer zullen missen. Onze gevoelens van oprecht medeleven gaan uit naar zijn vrouw en kinderen.

• Op pagina 3 schrijft ons Tweede Kamerlid mr. J. G. Rietkerk over de wet op de ondernemingsraden: een belangrijk stuk medezeggenschap.

• Eveneens op pagina 3 een bijdrage van het Kamerlid dr. K. van Dijk over de wet-Veringa.

• Op pagina 7 het commentaar van onze redacteur-buitenland op het overlijden van president Nasser van Egypte.

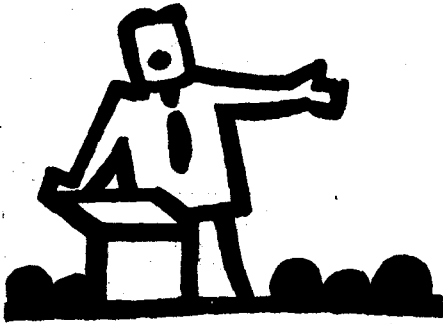
• Op pagina 8 treft men een reeks mededelingen van het hoofdbestuur aan.

• Op pagina 9 schrijft drs. G. M. V. van Aardenne over goede en kwade belastingvoorstellen.

Radio-uitzending van de VVD: zaterdag 10 oktober van 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum I (402 m.).

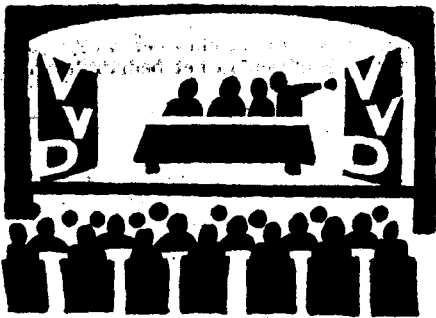
Kamerleden spreken

In deze rubriek werden openbare of tenminste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen worden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang).
Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Spreekers	Bijzonderheden
2 okt.	Roden	Hotel Zuiderveld; 20.30 uur	mr. H. van Riel	—
6 okt.	Amstelveen	De Aemstelhoek; 20.15 uur	mr. G. J. Rietkerk	statencentrale Amstelveen; onderwerp: Troonrede en miljoenennota
9 okt.	Voorschoten	De Gouden Leeuw; 20.00 uur	mr. H. van Riel	regio Leiden; onderwerp: Onze toekomst bedreigd.
9 okt.	Weesp	Patronaatsgebouw, Herengracht 36; 20.00 uur	drs. Th. H. Joekes	onderwerp: Troonrede en miljoenennota
12 okt.	Hattem	De Tinne; 20.00 uur	mr. H. van Riel	onderwerp: Onze toekomst bedreigd
13 okt.	Oss	—	dr. K. van Dijk	—
15 okt.	Wezep	—	dr. K. van Dijk	—
16 okt.	Zwijndrecht	—	ir. D. S. Tuijnman	—
16 okt.	Amsterdam	—	H. Wiegel	academie voor bouwkunst; forum
16 okt.	Haarlem	Lion d'or; 20.00 uur	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: liberaal perspectief
17 okt.	Zwolle	—	H. Wiegel, dr. K. van Dijk en drs. G. M. V. van Aardenne	—
19 okt.	Tilburg	Stadsschouwburg; 20.15 uur	mr. A. Geurtsen	onderwerp: actuele middenstandsproblemen
23 okt.	Leidschendam	—	H. J. L. Vonhoff	—
26 okt.	Brussel	—	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: De liberale positie in Europa
26 okt.	Assen	Overcingel; 20.00 uur	drs. Th. H. Joekes	debat VVD—D'66
26 okt.	Sneek	—	H. J. L. Vonhoff	politiek trefpunt
2 nov.	Leeuwarden	—	mr. J. G. Rietkerk	—

Aankondigingen

In deze rubriek worden korte aankondigingen opgenomen van vergaderingen van afdelingen, statencentrales, kamercentrales en eventuele andere VVD-bijeenkomsten. Uitzondering hierop vormen bijeenkomsten, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door VVD-kamerleden (deze worden aangekondigd in de daarvoor bestemde aparte rubriek) en bijeenkomsten die plaats hebben in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en in de agglomeratie Eindhoven (deze werden aangekondigd in de aan deze steden gewijde aparte rubrieken).
De rubriek wordt afgesloten op de zaterdag, voorafgaande aan de verschijningsdatum van het blad.

● De Kamercentrale Gelderland heeft zowel de datum als de plaats van haar najaarsvergadering gewijzigd. De vergadering wordt nu gehouden op zaterdag 10 oktober in Hotel Bosch te Arnhem (Apeldoornseweg bij Velperplein) om 14.00 uur.

● Ook de Kamercentrale Utrecht houdt haar najaarsvergadering op 10 oktober en wel in hotel-café-restaurant „Heidepark”, Jan Steenlaan 22 te Bilthoven om 10.30 uur. De VVD-Statenfractie zal onder meer ingaan op vragen over de begroting 1971, zoals die aan de afdelingen zijn toegezonden. Opgave voor de lunch op deze vergadering door storting van een bedrag van f 7.50 per persoon op postrekening 473400 ten name van de AMRO-bank te Soest. Vermelden: Kamercentrale Utrecht VVD, deelname lunch 10 oktober 1970. Op maandag 26 oktober komt de Kamercentrale Utrecht in algemene vergadering bijeen in het gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht. Aanvang 19.30 uur. Onderwerp: de definitieve kandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen.

● De statencentrale Amstelveen houdt op dinsdag 6 oktober om 20.15 uur in café-restaurant d'Amstelhoek, Amstelveenseweg 1156 te Amsterdam-Zuid een algemene ledenvergadering. Agendapunten zijn onder meer: de bestuursverkiezing en de bespreking van enkele actuele vragen door mr. J. G. Rietkerk, lid van de Tweede Kamer.

● De afdeling Wezep-Oldebroek houdt op vrijdag 16 oktober een propaganda-avond in gebouw „De Schakel” te Wezep. Aanvang 20.30 uur. Gastspreker is dr. K. van Dijk uit Roden (Dr.), lid van de Tweede Kamer, over het onderwerp „Naar een moderne gemeentepolitiek.”

● Te Alkmaar houdt de Kamercentrale Den Helder op vrijdag 23 oktober haar jaarlijkse vergadering. Er komt een bestuursverkiezing aan de orde. Tevens moet een hoofdbestuurlid worden aangewezen, omdat de heer W. Franck is afgetreden en zich niet herkiesbaar heeft gesteld.

**FLATS - HUIZEN
BEDRIJFSPANDEN**

LID N.B.M.

holland home service

MAKELAARDIJ

B. DEELEN MAKELAAR IN ONROERENDE GOEDEREN

● Mej. mr. A. Kappeyne v.d. Coppello vertegenwoordigt op 2 oktober de VVD in het Karmellicyceum te Oldenzaal.

● De heer dr. A. J. Vis, spreekt op 10 oktober a.s. in hotel Bos te Arnhem over het concept-verkiezingsprogramma.

● De heer P. C. Vogely, lid van ons hoofdbestuur, vertegenwoordigt op 15 oktober de VVD op een congres over vervuiling van Aquatech in de Europahal van het RAI-gebouw te Amsterdam.

● De heer G. S. Wiebenga, vice-voorzitter van de JOVD, vertegenwoordigt de VVD tijdens het congres van de Nederlandse Jeugdgemeenschap op 16 en 17 oktober. Het onderwerp is: „De bezem door de leeftijdsgrenzen”.

● Op 2 november zal te DELFT een VVD-bijeenkomst plaatshebben, met als spreker de heer drs. Y. P. W. van der Werff.

● In GORINCHEM heeft op 20 oktober een bijeenkomst plaats. Men kan daar luisteren naar een inleiding over de miljoenennota van de heer W. Verwey.

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

vrijheid en
democratie

De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag (telefoon 070-604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Witte de Withstraat 73 (postbus 824) te Rotterdam. Telefoon 010-147211.

secretariaat
tweede kamer fractie

Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1A te Den Haag. Telefoon (070)-614911.

FGH

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

Een belangrijk stuk medezeggenschap

Mr. J. G. Rietkerk, lid van de Tweede Kamer voor de VVD bespreekt de nieuwe wet op de ondernemingsraad als de grondslag voor een belangrijke verruiming van de inspraak van de werknemers bij het ondernemingsbeleid.

Met de nieuwe wet op de ondernemingsraden heeft de Tweede Kamer op 22 september jl. het derde deel van het uit vijf stukken bestaande imposante programma van dit kabinet tot hervorming van het ondernemingsrecht aangevaard.

De wet op de jaarrekening en die tot regeling van het enquêterecht waren hier al aan voorafgegaan; regelingen voor de besloten N.V. en tot wijziging van de positie van de commissaris in de grote N.V.'s moeten nog behandeld worden. Deze hervormingsvoorstellen staan op naam van minister Polak. Van de wet op de ondernemingsraden is minister Roolvink de eerste ondergetekende.

Meer openheid, meer rechtsbescherming en meer inspraak. Dat zijn de hoofdlijnen, die men in elk van deze voorstellen kan terugvinden en waarop ook onze partij in verschillende resoluties heeft aangedrongen. Met de nieuwe wet op de ondernemingsraden krijgt de ondernemingsraad als orgaan van overleg en vertegenwoordiging belangrijk meer bevoegdheden. De ondernemer moet deze raad, die verplicht zal zijn voor bedrijven met meer dan 100 personeelsleden, inschakelen bij alle belangrijke zaken van de onderneming, en heeft voor de wijziging van een aantal, de directe arbeidsvoorwaarden rakende regelingen zelfs de instemming van dit college nodig. Overigens blijft deze wet uitgaan van de zelfstandigheid van de ondernemer, die, als laatste verantwoordelijke ook de laatste beslissingen dient te nemen.

Ik heb het bij de Kamerbehandeling een grote verdienste van deze regering genoemd, dat zij aan de ene kant de moed heeft gehad met ingrijpende wijzigingsvoorstellen te komen die geheel passen in deze moderne tijd, doch zich aan de andere kant niet heeft laten verleiden door toe te geven aan de waan van de dag, dat iedereen overal nu maar tot in laatste instantie over mee moet gaan beslissen.

Niet iedereen bleek het daarmee eens te zijn. Door de oppositiepartijen werden reeksen van amendementen ingediend, die allemaal ten doel hadden van de ondernemingsraad meer een strijdorgaan tegen de ondernemingsleiding te maken dan een samenwerkingsorgaan, zoals het wetsontwerp beoogde, waarbij overigens belangentegengestelingen voldoende tot hun recht kunnen komen. Onomwonden werd hierbij gezegd dat men eigenlijk het Joegoslavische bestel, waarin de werknemers het alleen voor het zeggen hebben, zou willen, en dat men, voorzover dat nu nog niet te realiseren valt, met de ondernemingsraad toch zoveel mogelijk die richting uit zou willen. Het allerbontst

maakte D'66 het op dit punt. Het had een hele nieuwe wet ontworpen waarin de ondernemingsraden personeelsraden zouden moeten worden die alle belangrijke beslissingen zouden kunnen blokkeren. Dat men daarmee het functioneren van ons westerse ondernemingsbestel geheel zou ontwrichten werd door de heer Nypels niet of nauwelijks onderkend. Als de zaak vast zou lopen dan moest de knoop maar worden doorgehakt door... de rechter! Ik heb gezegd dat het wel leek alsof D'66 zijn niet geslaagde ontploffingstheorie nu maar eens op het bedrijfsleven wil gaan proberen. Zo'n stellingname is rondweg onverantwoord. Minister Roolvink typeerde het fijntjes zo, dat wij met het geven van inspraak aan allen niet zover moeten gaan dat wij tenslotte met z'n allen niets meer te zeggen zouden hebben.

Gelukkig hebben de regeringspartijen tegen deze oppositie eendrachtig stelling genomen en het conflictmodel voor de verhoudingen in het bedrijfsleven afgewezen. Daarmede stond de aanvaarding van de opzet van het wetsontwerp vast, zij het dat even nog een ernstige moeilijkheid dreigde, toen de heer Goudszwaard een amendement indiende om in de besluitvormingsprocedure — die inschakeling vooraf van de ondernemingsraad voorschrijft, tenzij zwaarwichtige belangen tot raadpleging achteraf nopen, — een extra overleg van commissarissen, directie en ondernemingsraad in te voegen, dat niet alleen de regeling van het wetsontwerp, maar ook de door de Ser voorgestelde toekomstige vennootschapsstructuur geweld aan deed. De aandeelhouders kwamen er in zijn constructie niet meer aan te pas. Ondanks de steun van de oppositie werd ook dit amendement gelukkig verworpen met 59 tegen 55 stemmen.

Instemming met de hoofdlijnen van het wetsontwerp, betekende natuurlijk niet dat er geen wensen tot verbetering op onderdelen waren. Verschillende daartoe strekkende voorstellen onzerzijds zijn met succes bekroond. In dit verband valt allereerst te vermelden,

dat de volledige gelijkstelling van categorale werknemersorganisaties met de z.g. erkende vakverenigingen, die door de aanneming van een VVD-amendement op de Enquêwet al eerder was verkregen, tenslotte ook bij de kandidaatstellingprocedure voor de ondernemingsraden is doorgevoerd. Daarmede is deze gelijkstelling thans wel definitief in de wet verankerd.

Wij zijn er ook in geslaagd een amendement aanvaard te krijgen, ondanks bezwaren van de minister, dat garandeert dat ook bij de samenstelling van de centrale ondernemingsraad in grote bedrijven alle personeelsgroepen zoveel mogelijk aan hun recht moeten komen.

Verder zijn door ons ingediende amendementen aangenomen om de leeftijdsgrenzen helemaal te laten vervallen en om de geschillenprocedure te verbeteren. Met de andere regeringspartijen hebben wij voorts medegewerkt aan andere verbeteringen, zoals het vervallen van de mogelijkheid om een ondernemingsraadvergadering „op te breken”, een duidelijke wettelijke omschrijving van de gegevens die de ondernemer moet overleggen, een objectivering van de uitzonderingsgevallen, waarin vooraangaand overleg niet mogelijk is en een beperkte verruiming van de regelingen, waarop instemming van de ondernemingsraad nodig is.

Al met al hebben wij met deze nieuwe wet de grondslag kunnen leggen voor een belangrijke verruiming van de inspraak van de werknemers bij het ondernemingsbeleid, niet in de richting van de klassenstrijd, maar van een evenwichtige samenwerking van vrije mensen met behoud en versterking van ieders verantwoordelijkheid.

Ik dacht dat dat een goede liberale zaak was.

Overigens zal men zich moeten realiseren dat dit slechts een wettelijk kader is. Partijen in het bedrijfsleven zullen aan deze wet inhoud moeten geven. Dat zal alleen maar slagen als men ook bereid is een stuk medeverantwoordelijkheid te dragen. Dat is geen zaak van wettelijke regeling, maar van maatschappij-ontwikkeling, waarvoor de banen nu zijn uitgezet.

Bokma *het allerbeste!*
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

De wet-Veringa

Dr. K. van Dijk was bij het Tweede Kamer-debat over de wet die een herstructurering van het wetenschappelijk onderwijs beoogt, een van de woordvoerders van de liberale fractie. In dit artikel ziet hij nog eens op dat debat terug.

Met 4 tegen 44 stemmen heeft de Tweede Kamer vorige week (24 september) de z.g. wet-Veringa aanvaard, die betrekking heeft op de herstructurering van het wetenschappelijk onderwijs. De VVD-fractie heeft vóór gestemd. Dit betekent niet dat wij helemaal gelukkig zijn met de nieuwe situatie; wij waren echter wel bereid de minister „de zegen van de twijfel” te geven, op grond van twee zeer belangrijke toezeggingen.

Het hoofdpunt van mijn bijdrage tot het debat was de rechtspositie van de hoogleraren. In artikel 67 lid 4 van de wet op het wetenschappelijk onderwijs werd o.m. bepaald dat een hoogleraar of lector niet tegen zijn wil belast kan worden met het geven van onderwijs in andere vakken dan die welke in zijn aanstelling worden vermeld. Nieuw te benoemen docenten zullen echter slechts te horen krijgen in welke vakgroep zij onderwijs zullen mogen geven. Dit nu tast de rechtspositie aan van hen, die hun aanstelling reeds hebben en die — tot nu toe van rechtswege lid van faculteit en senaat, waarin deze dingen werden beslist — hun directe invloed verliezen.

De minister zegde zonder enige reserve toe op grond van artikel 64 WWO in een algemene maatregel van bestuur een schadeloosstelling te zullen ontwerpen, die even sterk is als die van artikel 99 van het Rijksambtenarenreglement, dat op hoogleraren en lectoren niet van toepassing is.

Een tweede belangrijke toezegging deed de minister ten aanzien van het beheer, dat in de wet grotendeels is opgedragen aan het college van bestuur. Hij zegde namelijk toe dat ook voor de faculteiten dit beheer in handen zal

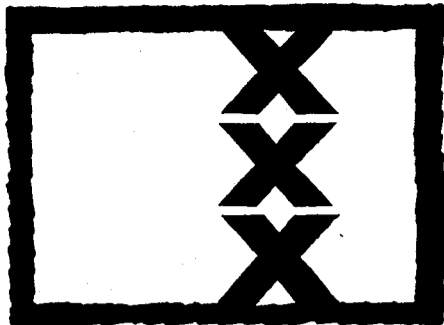
worden gelegd van beroepsbestuurders van hoog gehalte, mede terwille van het overzicht dat men zo langzamerhand moet krijgen van de wetenschappelijke research, die in universitair verband wordt verricht.

Ook werd een amendement aanvaard van onze fractiegenote mevrouw Veder-Smit, dat de verhouding regelt met de academische ziekenhuizen. Daarin wordt bepaald dat de binding van de universiteit met de ziekenhuizen in handen zal liggen van hetzelfde college van bestuur, zodat de toch al ingewikkelde verhoudingen niet gecompliceerder worden dan zij toch al zijn. Bij het aanvaarden van de wet lieten wij in onze stemverklaring twijfel horen. Twee door ons ingediende amendementen werden namelijk verworpen. Het ene, op artikel 8, beoogde de goedkeuring van studieprogramma's, exameneisen-regelingen, de cursusduur en dergelijke in handen te leggen van het college van decaanen, dat in de wet eigenlijk als een adviescollege is bedoeld. De bedoeling van dit amendement was duidelijk: ofschoon wij voorstanders zijn van inspraak der andere geledingen, menen wij dat deze belangrijke zaken uiteindelijk moeten worden goedgekeurd door een college van hoogleraren, wier verantwoordelijkheid voor opleiding, onderzoek en voor de kwaliteit van magistraten, doctorandi en artsen buiten enige twijfel staat. Wij zouden het nu moeten doen met veel zwakkere in de wet ingebouwde garanties, waarbij de beslissing over deze zaken is bij de universiteitsraad, die in meerderheid zou kunnen bestaan uit anderen dan leden van het wetenschappelijk korps. Een slechts schrale troost is daarbij de voorgeschreven voorbereiding in de commissies voor onderwijs van de

faculteiten (meerderheid hoogleraren) en het verplichte advies van het college van decaanen.

Ook verworpen werd een amendement om het minimale opkomstpercentage voor een geleding bij verkiezingen te brengen van 35 op 51 procent. Met betrekking tot dit amendement verweet men ons van de linkerzijde, dat dit een aanval op de studentenwereld was. Dat zou waar hebben kunnen zijn, als niet het percentage even hoog gesteld was als voor de anderen. Ons bezwaar was dat iedere geleding nu, al ligt de belangstelling (opkomst) slechts op 17 pct., reeds de helft kan gaan bezetten van de voor de geleding bestemde zetels. Dus: voor nog geen vijfde van de geleding reeds 50 pct. medebeslissingsrecht. Dit vinden wij onevenredig; veel evenrediger is: bij 25 pct. de helft, bij 50 pct. de hele inspraak. En trouwens, waar praten wij eigenlijk over als niet eens de helft van de zo betrokkenen belangstelling heeft voor de hele democratisering.

De wet laat veel over aan de instellingen zelf. Zij kunnen, binnen bepaalde grenzen, de invloed van het wetenschappelijk korps aanmerkelijk groter maken dan minimaal in de wet wordt geregeld. Zij kunnen, binnen de grenzen van de wet, een kiesstelsel ontwerpen dat de (functioneel) besten van de basis naar de top brengt, maar ook één, waarin de politisering ruim baan kan krijgen. Wij wensen de bestuurders veel tact en wijsheid toe bij de uitvoering van deze nieuwe wet. Een wet die grote twijfels oproept, maar ook mogelijkheden biedt voor een op zichzelf juiste herstructurering van het wetenschappelijk onderwijs.

Onderwijsdebat

AMSTERDAM

● De afdeling Amsterdam van de VVD houdt op zaterdag 10 oktober een congres over buitenlandse politiek met als hoofdthema de verhoudingen tussen oost en west. Op dit congres, dat in Krasnapolsky wordt gehouden en van 10.00 uur tot omstreeks halfvijf zal duren, spreken prof. R. Dahrendorf, lid van de EEG-commissie voor West-Duitsland, mr. dr. C. Berkhouwer, voorzitter van de liberale fractie in het Europese parlement en lid van de Tweede-Kamerfractie van de VVD, en mr. J. C. Heldring, hoofdredacteur van de Nieuwe Rotterdamse Courant. Het congres staat onder voorzitterschap van de heer H. J. de Koster, staatssecretaris van buitenlandse zaken. Prof. Dahrendorf zal een zeer belangrijke redevoering houden, waarin hij onder meer zijn visie zal geven op de plaats van Europa in de huidige wereld. Aangezien de aanmeldingen voor het congres in groten getale binnenkomen, heeft het congrescomité in Krasnapolsky een grotere zaal besproken. Opgave voor deelname is vanaf heden niet meer nodig. Zij die zich nog willen aanmelden, kunnen zich op 10 oktober vanaf 9.30 uur aan de zaal laten inschrijven.

Er was bepaald geen paranormale begraafheid voor nodig om burgemeester Samkalden gezien de nieuwe samenstelling van de gemeenteraad en het wat bizarre college dat na de dans om de wethouderszetel tevoorschijn kwam, vier moeilijke jaren in het vooruitzicht te stellen. De Amsterdamse raad nieuwe stijl heeft inmiddels zijn eerste grote debat achter de rug en het verloop ervan heeft die pessimistische voorspelling al voor een deel bewaarheid. Burgemeester Samkalden kraag maandag 21 september rond het middernachtelijk uur van zijn raadsleden en een deel van zijn wethouders met de aanvaarding van het bestuursplan van de wetenschappelijke staf van de Amsterdamse universiteit een gevoelige tik op de vingers toegediend. Dit plan hield een resolute afwijzing in van het ontwerp van het curatorium van de universiteit waarvan de heer Samkalden president is. Niet voor president-curator Samkalden alleen moet dit een bittere pil zijn geweest, ook voor burgemeester Samkalden, omdat de raad met haar beslissing Amsterdam buiten de wet heeft gesteld. De door haar aangenomen bestuursvorm gaat op vele punten lijnrecht in tegen het wetsontwerp van minister Veringa dat daags daarna in de Tweede Kamer een meerderheid zou halen. Ernstige gevolgen zijn denkbaar, omdat de universiteitsraden volgens het model Veringa aanmerkelijk minder bevoegdheden zullen krijgen dan de universiteitsraad volgens Amsterdams model. ASVA en wetenschappelijke staf weten zich in Amsterdam nu door een raadsmeerderheid gesteund en een boycot van verkiezingen voor de universiteitsraad à la Veringa zou dan niet tot

de onmogelijkheden gaan behoren met alle kwalijke gevolgen voor een gezond functioneren van de Universiteit.

Burgemeester Samkalden wees tijdens de debatten ook op de onuitvoerbaarheid van het besluit van de raadsmeerderheid. „De gemeenteraad heeft tot taak besluiten te nemen die uitvoerbaar zijn. Deze is het niet, omdat zij met de wet strijdig is. De belangen van de raden van de universiteit zijn met een aanvaarding van het strafplan niet gediend”. De grote tegenpool van de burgemeester tijdens deze debatten was de nieuwe CPN-wethouder van onderwijs, drs. Rudi van der Velde die tijdens de verdediging van zijn standpunt aanmoedigende schouderklopjes kreeg van zijn nerveus rondrentelende collega-wethouder Verhey en fractievoorzitter Van 't Schip. „De huidige bestuurders van de universiteit hebben gefaald. De democratiseringsbeweging, waarvan het stafplan een uitvloeisel is, is een reactie op de tekorten die de autoriteiten hebben doen ontstaan”, zei hij.

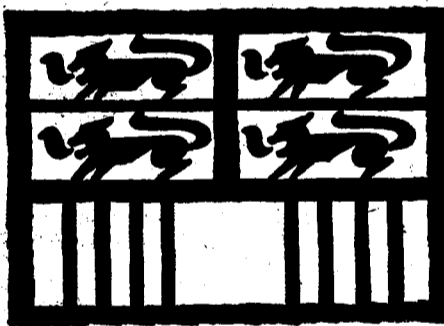
De burgemeester beantwoordde dit verwijt van de jeugdige wethouder met de opmerking dat curatoren geen ijzer met handen kunnen breken. „Ontbreken de middelen tot opheffing van de tekorten die er inderdaad zijn, dan kan de raad dan ook niet van de curatoren vergen” zei hij.

Voordat de raad tot stemming overging (uitslag 26-12 voor het bestuursplan wetenschappelijke staf) had de fractie van de VVD de zaal verlaten, omdat zij niet aan de stemming wilde deelnemen. Het standpunt dat de fractie in dit debat heeft ingenomen was duidelijk en nuchter. Zij staat in principe positief tegenover

de afdeling Amsterdam heeft zowel voor maandag 12 als voor maandag 19 oktober een algemene ledenvergadering uitgeschreven. Op 12 oktober zullen de leden het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamer bespreken. Op de vergadering kunnen alleen de amendementen worden behandeld die op 7 oktober vóór 12 uur op het secretariaat zijn binnengekomen. Op 19 oktober komt de samenstelling van de voorlopige kandidatenlijst van de Kamercentrale Amsterdam voor de Kamerverkiezingen 1971 aan de orde. Beide vergaderingen zijn in het paviljoen Vondelpark en beginnen om 20.00 uur.

ver het voorstel van de wetenschappelijke staf, maar achtte het volslagen onzin om daags voor de Kamerdebatten er een dergelijk plan door te jagen. Mr. C. Goedkoop die op 1 september tot de fractie is toegetreden en bij het raadsdebat namens de VVD het woord voerde, wees er met nadruk op dat het stafplan nooit goedkeuring van de Kroon zou krijgen, omdat het in flagrante strijd is met de huidige wet op het wetenschappelijke onderwijs en met de wet-Veringa die nu alleen nog goedkeuring van de Eerste Kamer behoeft. Over de pogingen van de raadsmeerderheid om teneinde een pressiemiddel in de hand te hebben, het stafplan er aan te vooravond van de behandeling door de Tweede Kamer door te drukken, zei hij: „Je strijkt er Den Haag alleen maar mee tegen de haren in. Dit aanvaarden staat zo ongeveer gelijk met het aannemen van een besluit in de gemeenteraad om de grondwet te wijzigen.” De heer Goedkoop sprak in dit verband ook over „voetballen met klompen aan. Ofwel je schiet naast het doel of je klomp vliegt uit”. De VVD wil, als de wet-Veringa eenmaal door de senatoren is aanvaard, haar wapenen richten op artikel 55 van deze wet. Dit artikel staat experimenten wat betreft de faculteiten en sub-faculteiten toe, maar laat het topbestuur onaangeroerd.

Hoe weinig aanvaardbaar het ook voor het land mag zijn dat bepaalde groepen in Amsterdam hun eigen wetten maken, het kan toch niet voorbijgaan aan het feit dat de Amsterdamse raad er behoefte aan had om te laten blijken dat men een andere opzet voor ogen heeft dan thans op stapel staat.

Crisistoestand

ROTTERDAM

● Het liberale gemeenteraadslid W. Baggerman heeft burgemeester en wethouders schriftelijke vragen gesteld naar aanleiding van een open brief waarin de actiegroep Oude Westen een aantal punten signaleert, waarop het gemeentebestuur zou tekortschieten bij de verbetering van de wijk. De heer Baggerman informeert naar de juistheid van de beschuldigingen. Hij eindigt met een belangwekkende vraag: Behoren de vragen die het Oude Westen opwerpt, niet voor alle oude en oudere wijken te gelden?

● Het secretariaat van de VVD-Rotterdam is tegenwoordig gevestigd Meent 106. Het telefoonnummer is 133995.

● Het bestuur van de Kamercentrale Rotterdam heeft advies uitgebracht met het oog op de samenstelling van de kandidatenlijst voor de Tweede-Kamerverkiezing. Voor de eerste tien plaatsen staan genoteerd: 1. Mr. W. J. Geertsema; 2. H. J. de Koster; 3. H. Wiegel; 4. mr. J. G. Rietkerk; 5. H. J. L. Vonhoff; 6. mr. H. E. Koning; 7. mr. A. Geurtsen; 8. drs. G. M. V. van Aardenne; 9. ir. D. S. Tuinman; 10. mr. dr. C. Berkhouwer. Het advies zal worden besproken in de reeds aangekondigde ledenvergadering van 27 oktober.

De socialistische fractie in de Rijnmondraad hebben consequent vastgehouden aan hun voornemen politieke tegenstellingen in het nationale vlak door te trekken naar het regionale niveau. Dit heeft tot gevolg gehad dat tot dusver de VVD — die drs. L. van Leeuwen voor een plaats in het dagelijks bestuur kandidaat had gesteld — is uitgerangeerd. Bij de daartoe strekkende manipulaties hebben de socialistische hoogst welkome, ja onontbeerlijke handlangersdiensten ondervonden van D'66.

Met opzet hebben wij daarnet de woorden „tot dusver” gebruikt. Want op de keper beschouwd is de uitschakeling van de VVD nog niet definitief. Het dagelijks bestuur is namelijk nog niet volledig. Er zitten nog maar vier leden in, te weten drie socialistische (C. M. L. Roozmond, P. Th. Biersma, Joh. de Jong) en één Democraat (drs. R. Schieven).

De twee andere leden zijn wel benoemd, maar zij hebben gemeend de uiterste consequenties te moeten trekken uit het hardnekkige streven van de socialistische fractie een linkse meerderheid in het dagelijks bestuur te bewerkstelligen. Dit tweetal was drs. F. L. Burger van de PCG en drs. H. P. M. van der Drift van de KVP. Onder de gegeven omstandigheden hebben zij er de voorkeur aan gegeven voor de eer te bedanken.

Hun gedragslijn dwingt respect af. Ook bij degenen die in aanmerking zouden willen nemen dat de houding van beide confessionele kandidaten het logische uitvloeisel was van het standpunt dat de PCG en de KVP — net als de VVD — steeds hebben ingenomen in het overleg over de samenstelling van een nieuw dagelijks bestuur. Dit standpunt kwam er in het kort op neer dat:

a. er een afspiegelingscollege zou

moeten komen op basis van de getalsverhoudingen in de Rijnmondraad; b. het college, gezien dit uitgangspunt, zou moeten bestaan uit drie socialistische, één PCG-er, één KVP-er en één liberaal;

c. voor een zodanige samenstelling alles te zeggen was op grond van de wetenschap dat het oude college in dezelfde formatie voortreffelijk heeft gewerkt.

Socialisten en Democraten hebben van deze argumentatie in het belang van een evenredig samengesteld college niets willen weten. Zij zitten nu met de gebakken peren, verantwoordelijk als zij zijn voor de crisistoestand waarin Rijnmond zich op het ogenblik bevindt. Het is aan hen naar wegen te zoeken die naar een voltallig dagelijks bestuur leiden. Aangezien de PCG en de KVP zich niet aan een geweldig gezichtsverlies zullen willen blootstellen, betekent dit dat de socialistische en de democratische kandidaten voor beide onbezette zetels uit hun eigen gelederen zullen moeten recrutereren.

Hetgeen automatisch het ontstaan van een volledig links dagelijks bestuur tot gevolg moet hebben. Daarbij valt dan ernstig te betwijfelen of de socialistische zich après tout wel zo gelukkig zullen voelen met een college waarin zij geen andere gesprekpartners hebben dan de pragmatische denkende en handelende democraten. Omgekeerd zullen de laatsten zich ook niet plezierig voelen met uitsluitend socialistische naast zich.

Nu zijn er in theorie nog wel andere oplossingen denkbaar voor het voltallig maken van het dagelijks bestuur. Wij denken bijvoorbeeld aan de mogelijkheid dat de socialistische en de democraten voor de resterende zetels eensklaps toch nog akkoord zouden gaan met het hanteren van de getalsverhoudingen.

VVD toch nog in Rijnmondraad

Op het laatste ogenblik en volkomen bij verrassing zijn de PvdA en D'66 in de Rijnmondraad toch nog bezweken voor het vastberaden verzet van PCG, KVP en VVD tegen een dagelijks bestuur met een linkse meerderheid. Drs. R. Schieven van D'66, reeds tot gecommiteerde benoemd, heeft zijn zetel beschikbaar gesteld. Daardoor kwam de weg vrij voor een dagelijks bestuur waarin links en rechts elkaar in evenwicht houden. Naast de drie socialistische hebben in dit college zitting gekregen drs. L. van Leeuwen (VVD), drs. F. L. Burger (PCG) en drs. H. P. M. van der Drift (KVP).

In dat geval zouden kandidaten van de PCG en de VVD in aanmerking kunnen komen, onder uitschakeling van de KVP. Eerlijk gezegd geloven wij daar niet in. Al was het alleen maar omdat dan de PCG en de VVD bereid zouden moeten zijn zich bij de linkse meerderheid in het dagelijks bestuur neer te leggen. Dat zou in tegenstelling zijn tot wat zij in de voorbesprekingen van de daken hebben verkondigd.

De socialistische hebben met hun streven naar een linkse overmacht zich politiek gezien knap in de nesten gewerkt. Wij beklagen hen daarom niet. Als wij iets beklagen dan is het Rijnmond. Het kan niet anders of het openbaar lichaam heeft door al het weerzinwekkende politieke gemanoeuvreren belangrijk aan gezag en aanzien ingeboet. Daartoe zal trouwens ook in hoge mate hebben bijgedragen het chaotische verloop van de vergadering waarin de verkiezing van gecommiteerden voor de eerste maal aan de orde was.

Tot besluit nog dit. De geleidebrief bij de Rotterdamse begroting is verschenen. Daaruit blijkt dat volgend jaar een tekort wordt verwacht van f 40 miljoen. Voor het ogenblik willen wij het hierbij laten. Wij hopen in de volgende kroniek op dit onderwerp terug te komen.

nder de loep

door A. W. Abspoel

• Radio Veronica

Begin vorige week kwam, volkomen bij verrassing, het bericht in de pers dat enige ministers de oude kwestie Radio Veronica in het kabinet aan de orde hadden gesteld. Over de vraag of thans maatregelen tegen deze zender zouden moeten worden genomen, zou een vrij ernstig meningsverschil in het kabinet zijn ontstaan.

Voor onze partijvoorzitster mevrouw Van Someren, die zelf destijds als lid van de Tweede Kamer de omroepzaken met zoveel animo en strijd lust heeft behandeld, was dat bericht aanleiding een commentaar daarover aan de pers te verstrekken. Dit communiqué luidde: „Dat twee leden van het kabinet, namelijk mejuffrouw Klompé en de heer Bakker, na ruim tien jaar de Veronica-zaak op scherp zetten en desnoods een crisis riskeren, acht ik vrijwel uitgesloten in deze tijd van enorme economische problemen, onzekerheid bij de burgers en vrijwel de grootste internationale spanningen van na de oorlog. Het kabinet dient het landsbelang, dat geen crisis gedooft, te laten voorgaan boven een overhaaste oplossing van een meer dan tien jaar oud probleem, waar vorige kabinetten — inclusief het kabinet-Cals — aan voorbij zijn gegaan. Geen enkel nationaal belang is gediend met het verdwijnen van Veronica of het moest zijn het belang der omroepverenigingen, maar dat is nog altijd niet identiek met het landsbelang.”

Deze donderslag (zo mogen we het bericht wel noemen) was in die al zo zorgvolle septembermaand inderdaad een onaangename verrassing. Maar er was, een maand of vijf geleden, wel reeds enig gerommel aan vooraf gegaan. Ook toen was er, zij het minder positief en waarschijnlijk meer als proefballonnetje, een gerucht over plannen tot ratificatie van het Verdrag van Straatsburg opgedoken. Maar in De Volkskrant was dit toen prompt tegengesproken met de verzekering dat het kabinet-De Jong „er niet over piekerde om in de resterende kabinetsperiode de twee wetsontwerpen in te dienen die aan het bestaan van Radio Veronica een einde zouden moeten maken.

Het was naar aanleiding van laatstgenoemd, gelukkig snel in de vergetelheid geraakt gerucht, dat jkvr. mr. C. W. I. Wuttewaall van Stootwegen, het Tweede Kamerlid voor de CHU, in De Nederlander van 20 april jl. een commentaar schreef. Zij deelde daarin mee dat men bij de KVP, de ARP en de CHU wat eenstemmig van mening was dat het Verdrag van Straatsburg wel eens geratificeerd moest worden, maar over het verdwijnen van Veronica, dat dan een gevolg moest zijn van aanvaarding van dit verdrag, „was er toch wel aarzeling.”

Persoonlijk vroeg zij zich af of, nu Veronica al tien jaar bestaat, deze zender niet een gewonterecht had gekregen en daarmee niet een soort titel heeft om te blijven bestaan. De regering heeft zo lang gearzeld, dat men nu beter een maatregel achterwege kan laten als er geen dringende noodzaak is. Zij kon zich best voorstellen dat het kabinet hieraan nu niet meer gaat beginnen. Al heeft men het recht aan zijn kant, dan zijn er nog zoveel andere overwegingen die meespelen, dat men er ook nog wel een elfde jaar bij kan nemen.

Aldus het pregnantste gedeelte uit het toenmalige betoog van het vrouwelijke CH-Kamerlid.

De naaste aanleiding tot de jongste overwegingen in het kabinet is, dat de veel later opgedoken nieuwe zenders buiten onze territoriale wateren, Noordzee en Ozeel, door het gebruik van bepaalde kanalen een gevaar voor de scheepvaart zouden kunnen opleveren. De voornaamste daarvan, Radio Noordzee, is inmiddels echter verdwenen en over Radio Veronica is bij mijn weten in dit verband nooit een serieuze klacht ingediend.

Wie, althans welke volksgroepen, hebben dan eigenlijk belang bij het verdwijnen van Radio Veronica, dat in tegendeel reeds jaren bij meer dan 300.000 (misschien wel een half miljoen) merendeels jonge luisteraars een uitzonderlijke populariteit geniet? Zou het niet mogelijk blijken, deze zender op enigerlei wijze te legaliseren? Waarom zouden wij zoveel honderdduizenden jongeren en ook talrijke zieken en alleenstaanden die naar Veronica luiste-

ren voor het hoofd stoten nu het eens gaat om een voor hen volkomen onschuldig genot?

• Valse koevoet

„Koevoet onder het kiesstelsel.” Zo luidde de vette kop, welke Het Vrije Volk zaterdag 19 september boven een pagina-groot artikel plaatste. Daarin werd met veel omhaal kond gedaan dat de Partij van de Arbeid, D'66 en de PPR samen onderzoeken of zij tot een initiatiefwet kunnen komen. Het betreft een voorstel tot verandering van de Grondwet en de Kieswet dat, als het aan de socialistische fractievoorzitter Den Uyl ligt, volgens Het Vrije Volk een „stroomversnelling zal veroorzaken” en de „grote botsing wordt tussen vooruitstrevenden en behoudenden”.

Dit merkwaardig soort vooruitstrevendheid verlangt dan terugkeer naar een districtenstelsel, zij het dan een 12-districtenstelsel. Tegelijk zal dan aan elke kieser twee stemmen worden gegeven: één voor de lijst (partij) van zijn voorkeur en één voor de aldus direct door de kiezers aan te wijzen minister-president.

Het Vrije Volk brengt zelf in herinnering, dat de PvdA-leden in de Staatscommissie Cals - Donner in het eerste rapport van deze commissie zich nog hebben ingevraagd „of niet gemakkelijker de afgevaardigde kunnen postvatten dat de grote partijen erop uit zijn meer zetels te krijgen dan waarop zij recht hebben.”

We kunnen de heren dienaangaande volstrekte zekerheid verschaffen. Daarvoor spreken de cijfers, die men eerst nauwkeurig heeft nagegaan, en te duidelijke taal. De grootste twee partijen, de KVP en de PvdA, sedert jaren stelselmatig verliezers, zouden aldus door een manipulatie hun volgens de eerlijke cijfers terecht verloren zetels weer op een schaalteje gepresenteerd krijgen. Wie niet sterk (genoeg) is moet slim zijn, is kennelijk de leus.

Wat zeggen de cijfers namelijk? De KVP viel volgens het bestaande evenredigheidsstelsel in 1967 terug naar 42 zetels en de PvdA naar 37 zetels. Bij een volstrekt willekeurig indeling van het land in twaalf zelfstandige districten, waarbinnen dan een aldus volkomen verknippt „evenredigheidsstelsel” zou worden toegepast, zou de KVP zijn gekomen op... 54 zetels en de PvdA op 24 zetels.

Afgezien nog van onze (in het rapport-Geertsema uiteengezette) principiële bezwaren zowel tegen een districtenstelsel als tegen een directe verkiezing van de minister-president: dit is volstrekt onaanvaardbaar en wij zullen een dergelijk stelsel te vuur en te zwaard bestrijden. We kunnen dit te nadrukkelijker zeggen, waar de VVD zelf als derde partij in de slechte verhoudingen in deze situatie één zetel zou hebben verloren (16 in plaats van 17 zetels).

We voorspellen mogelijke indieners van een dergelijk voorstel trouwens, dat de dik-opgelegde kunstmatige bevoordeling van de grootste „gevestigde partijen” een grote deining in het land zou veroorzaken, juist ook onder de zgn. randkiezers, die zij aldus nog meer van de politiek vervreemden. Niets zou de politiek zoveel kwaad doen dan het wekken van de sterke indruk dat met kunstgrepen wordt gewerkt.

In plaats van een dergelijke manipulatie met ons kiesstelsel, moet gestreefd worden naar het sluiten van duidelijk herkenbaar gescheiden stembusafkonden. Daarvan zijn en blijven wij voorstanders, ter wille van de duidelijkheid voor de kiezers.

• PSP en defensie

In de vorige rubriek schreef ik reeds over de vele manieren waarop men tracht onze defensie van binnenuit te ondermijnen. Sommige lezers hebben zich misschien afgevraagd of dat eigenlijk niet moest luiden: van buitenaf.

Het is meer een kwestie van woordgebruik. Inderdaad is het zo, dat de gebruikte krachten voor een groot deel buiten de krijgsmacht staan, maar voor het eigenlijke ondermijningswerk moeten toch de vriendjes en stromannen binnen dat apparaat zorgen.

Volgens het PSP-Kamerlid de heer Van der Spek (en hij kan het weten) zijn de verscherpte bewakingsmaatregelen die thans door de bevelhebbers der verschillende krijgsmacht-onderde-

len zijn ingevoerd, overbodig. Die maatregelen geschieden naar aanleiding van de recent aangekondigde „kraakacties” tegen het defensie-apparaat door de PSP, met medewerking van de „witte BVD” en „Oranje Vrijstaat”, onder leiding van Roel van Duijn.

In een gesprek daarover met Het Parool verzekerde de heer Van der Spek dat er geen sprake van is dat „onze mensen” met wapens op militaire objecten zullen afstormen. Of hij gelijk heeft, zij hier in het midden gelaten. In ieder geval is het begrijpelijk dat vele commandanten zekerheidshalve veiligheidsmaatregelen hebben getroffen.

Waar het mij om gaat is echter wat het PSP-Kamerlid daarop liet volgen. Het ontkrachten van de krijgsmacht noemde hij een inwendig proces. Een „aardig voorbeeld” daarvan noemde hij de actie van het 103e geneeskundig bataljon uit Ermelo, dat volgens hem en bloc zou hebben gezegd: wanneer er gevochten moet worden (maar is dat wel de taak van een geneeskundig bataljon? — Red. Vrijh. en Dem.) willen wij zelf beslissen of we meedoen, en of dat met ons geweten in overeenstemming is te brengen.

Dat voorbeeld zal, zo voorspelt hij, zeker navolging vinden. Hoewel de Bond van Dienstplichtigen — de vroegere Bond van Dienstweigende — slechts zeshonderd leden telt, gelooft PSP'er Van der Spek dat „de uitholling van de krijgsmacht snel om zich heen zal grijpen”. Niet alleen de BVD is binnen het leger werkzaam. Ook onze leden (aldus Van der Spek) en sympathisanten zitten daar. Bovendien is ook de Vereniging van Dienstplichtige Militairen (VVDM) zo kritisch ingesteld, dat hun werk in hoge mate bijdraagt aan onze zaak.

Van der Speks redenering is: Als je de krijgsmacht echt democratiseert, dan houdt die op te bestaan. Want volledige democratisering is strijdig met de hiërarchische en autoritaire opbouw van het leger.

Dat ondertussen diezelfde lieden zelf inzien welke onmogelijke „eisen” zij stellen, blijkt wel uit de eigen erkenning van de heer Van der Spek: „Als de vijand komt kun je hem eenmaal niet met vijftig man gaan disciplineren over de beste plaats van een kanon. En de VVDM is sterk in het doorrukken van allerlei democratische punten.”

Pikant is dan verder nog, wat de heer Van der Spek over enige hoge officieren meent te kunnen beweren: „Daarbij komt, dat ook in het leger en zelfs in de top, onze beginselen steeds meer sympathie vinden. Ik denk alleen maar aan mensen als Volten en Von Meijenfeldt — twee ARP-leden die voorstander zijn van een pluriforme defensiebeleid en begrijpend staan tegenover geweldloos verzet — die twijfels hebben over het nut van het militaire apparaat...”

Of de heren Volten en Von Meijenfeldt het denkverden aldus PSP of meer bij de penkwerveld van de MIP te worden ingelijfd, valt te betwijfelen. Dat zou beter passen bij die merkwaardige majoor van het Nederlandse leger die aanhanger is van Nieuw Links in de Partij van de Arbeid en die als zodanig ideeën over onze defensie verkondigt, waar die van de heren Volten en Von Meijenfeldt ongetwijfeld bij in het niet zinken.

• Hulde voor minister Polak

Toen de Eerste Kamer bijna aan het eind was van de behandeling van het wetsontwerp der behandeling van het enquête-recht, e.a. (dat was op 8 september jl.), zei de KVP-senator prof. Steenkamp bij de replieken: „Ik wil mijn opmerkingen eindigen met een gelukwens aan deze minister. Hij is de eerste ondertekenaar van de vier wetsontwerpen uit het pakket, dat door mij werd genoemd: het pakket dat moet leiden tot democratisering van andere, van nieuwe ondernemingsverhoudingen. Deze minister heeft een heel bijzonder aandeel in de omvangrijke wetgevende arbeid van het kabinet-De Jong. Een gelukwens aan minister Polak.”

De voorzitter van de Eerste Kamer, mr. De Niet, sloot zich hier (een grote uitzondering voor een Kamervoorzitter) later bij aan met de volgende woorden: „Ik wil tot slot in navolging van wat de heer Steenkamp heeft gezegd, mijn lof aan deze minister niet onthouden voor het grote wetgevende werk, dat hij heeft verricht.”

ALLE VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

VRINS

araweg 5 wassenaar tel. 01751-5675

STAAL

KONSTRUKTIES

VOOR ELK PROJECT

LATUMEBD

Alblasserdam, tel. 01895-3777, postbus 5

Circustheater

DEN HAAG

8 oktober: indien nodig voortzetting van de ledenvergadering van 1 oktober, waarin het conceptverkiezingsprogramma aan de orde was.

16 oktober: vergadering Kamercentrale: kandidaatstelling voor de Tweede Kamer.

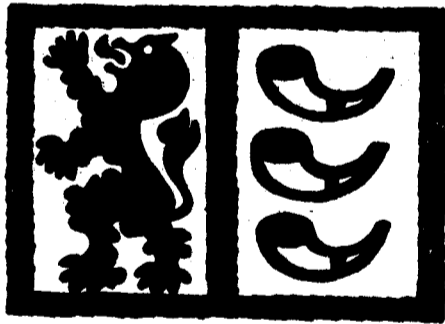
De vergaderingen worden gehouden in hotel Ambassador, Zeestraat; aanvang 20.15 uur.

Het scheen, dat er weer wat meer leven in de culturele brouwerij van Den Haag was gekomen, maar de uitspraak, die de president van de rechtbank heeft gedaan in het kort geding tussen de Operastichting en de Maatschappij Zeebad Scheveningen over de huur van het Circustheater, doet het ergste vrezzen. De heer Zwolsman schijnt zijn dreigement nu zonder bezwaar ten uitvoer te kunnen leggen. Als het aan hem ligt gaat het Circustheater nu definitief dicht. De MZS wenst de exploitatieverliezen niet langer te dragen. De sluiting van het uitstekende theater was aanvankelijk op 1 juni jl. vastgesteld, maar contractuele verplichtingen noopten de exploitatie nog enige tijd voort te zetten. De Opera heeft daarvan in het begin van het nieuwe seizoen nog even kunnen profiteren, hangende de uitspraak van de president van de Haagse rechtbank. Die is nu ten gunste van de MZS uitgevallen en het heeft er alle schijn van, dat nu niets meer aan de sluiting in de weg kan worden gelegd. Die betekent dan een gevoelige slag voor het culturele leven van de derde stad des lands, want vooralsnog kunnen we niet inzien waar de Opera nu onder dak kan komen. Men denkt natuurlijk in de eerste plaats aan het Congresgebouw, aan de akoestisch sterk verbeterde Prins Willem-Alexanderzaal, maar op zaterdagavond — een van de speelavonden van de Opera — is deze zaal niet voor de Opera beschikbaar, omdat er dan afwisselend het Residentie-orkest en het Concertgebouworkest hun concerten geven. Misschien is er op de weinige vrije avonden nog wat voor de Opera in het Congresgebouw te bereiken, maar dan zal zich toch de vraag voordoen of het toneel van de Prins Willem-Alexanderzaal voor grote opera-opvoeringen geschikt is. We menen, dat die vraag ontkennend moet worden beantwoord. Intussen, op het ogenblik dat we dit schrijven, is er alleen maar onzekerheid en kunnen we alleen enige kanttekeningen plaatsen bij de nu ontstane situatie. In het verleden hebben we de heer Zwolsman onze kritiek niet bespaard,

maar daarbij hebben we niet uit het oog verloren, dat hij na het afbranden van het Gebouw voor K. en W. met bekwame spoed het oude Circus tot een in menig opzicht uitstekend theater heeft verbouwd. Hij heeft daar toen waarschijnlijk verwachtingen van gekoesterd, die niet in vervulling zijn gegaan. Misschien zijn zijn verwachtingen te hooggespannen geweest; mogelijk heeft hij te weinig rekening gehouden met de plaats, die het Congresgebouw in het Haagse culturele leven zou gaan innemen. In dat geval zou de heer Zwolsman zich een slecht zakenman hebben getoond. Maar was er reden voor hem om hoge verwachtingen van het circustheater te mogen koesteren? Het valt moeilijk die vraag met een pertinent „ja” of „nee” te beantwoorden. In elk geval kan niet worden ontkend, dat het Congresgebouw een concurrentiepositie is gaan innemen. Zou de heer Zwolsman daarmee indertijd, toen hij het circus liet verbouwen, helemaal geen rekening hebben gehouden? Of is het zo, dat er in het overleg, dat tussen het gemeentebestuur en hem is gevoerd, van de zijde van de wethouder voor kunstzaken, de socialist dr. Wilzen, een slecht beleid is gevoerd? Een andere vraag, die opkomt, is of bij de opzet van het Congresgebouw met zijn dubbele bestemming, onvoldoende rekening is gehouden met de culturele behoeften van een stad als Den Haag? Het is bekend, dat de heer Zwolsman bij het gemeentebestuur om subsidie voor het Circustheater heeft aangeklopt. Voor zover op dit moment bekend is, hebben b. en w. dat subsidieverzoek afgewezen. Om zijn verzoek kracht bij te zetten, heeft de heer Zwolsman toen gedreigd het Circustheater te sluiten; niet zo'n fraaie geste, maar de heer Zwolsman zal wel haring of kuit gewent hebben. Op het ogenblik is de gemeentebegroting voor 1971 nog niet verschenen en we weten dus niet of daarin niet alsnog een subsidie voor de tekorten in de exploitatie van het Circustheater is opgenomen. Zou dit wel het geval zijn, dan is het Circustheater misschien nog niet voor het Haagse cul-

turele leven verloren. De nu nog bestaande onzekerheid maakt het moeilijk tot een conclusie te komen, of het zou moeten zijn, dat gehoopt moet worden, dat de ontstane impasse alsnog doorbroken zal worden. Gebeurt dat niet, dan betekent de sluiting van het Circustheater voor het Haagse culturele leven een slag, die onze stad heel moeilijk te boven zal kunnen komen.

In het cultuur-historische vlak is nog een impasse ontstaan. Gedeputeerde Staten, die het het gemeentebestuur in het verleden al zo vaak lastig hebben gemaakt, hebben het bestemmingsplan Nieuwe Kerk en omgeving niet goedgekeurd. Daarover tonen de Bijenkorf, Vroom en Dreesman en de stichting Levi Lassen zich in een adres aan de gemeenteraad teleurgesteld en verbaasd. De voorgeschiedenis van dit bestemmingsplan gaat tien jaar terug. Waarom, vragen de adressanten zich af, hebben de bevoegde provinciale instanties gedurende twaalf maanden, die zij over deze beslissing hebben gedaan, zich niet tijdig in verbinding gesteld met de gemeentelijke instanties, teneinde — eventueel na het horen van de rechthebbenden, die in deze omgeving nieuwbouw willen plegen — tot redelijke en aanvaardbare oplossingen te komen van de uit het besluit van Gedeputeerde Staten blijkende misverstanden en schijnbare meningsverschillen. Is het wel zakelijk en menselijk verantwoord voor twee overheidsinstanties om de onderhavige planologisch-culturele aangelegenheid op het scherp van het formeel-juridische mes uit te vechten? Waarom moeten gezag en bestuursrechtelijke verantwoordelijkheid dragende mensen elkaar al deze ernaast gevende tijd-, energie- en geldverspilling aandoen? Maak er geen beroepszaak (bij de Kroon) van, schrijven adressanten, maar ga om de tafel zitten. Dit lijkt ons een redelijk advies. Laat men dit overleg spoedig openen en tot zaken komen, want niet alleen is de waardevolle Nieuwe Kerk dringend aan restauratie toe, maar ook de omgeving dient een passende nieuwe bebouwing te krijgen. Daartoe behoort aan de Amsterdamse Veerkade ook een grote parkeergarage, waaraan zeer grote behoefte bestaat. Een oplossing van het geschil moet mogelijk zijn. Het zou niet de eerste keer zijn, dat Gedeputeerde Staten een verkeerd standpunt hebben ingenomen. Men denke maar aan de profielswijziging van de Lange Vijverberg. Op het laatste nippertje is een afwijzing daarvan door Gedeputeerde Staten voorkomen kunnen worden. Het gemeentelijk plan was goed; een ieder kan dat beamen, nu de profielswijziging tot stand is gebracht; het aanzien van de Vijverberg is niet geschaad en het verkeer is er mee gebaat.

Studieconferentie (II)

EINDHOVEN

● Het secretariaat van de afdeling Eindhoven is gevestigd: Kapteynlaan 12, Veldhoven (tel. 040-533477).

● Op maandag 5 oktober 's avonds om 8.15 uur wordt in het Eurohotel, Hinthamerstraat 63 in Den Bosch een algemeen ledenvergadering van de kamercentrale Noord-Brabant gehouden. De voornaamste onderwerpen zijn de kandidaatstelling voor de Tweede Kamer, amendementen op het verkiezingsprogramma en een nabespreking van de door de Kamercentrale georganiseerde studieconferentie.

WONINGBOUW en buitenlandse politiek waren de onderwerpen van de tweede studieconferentiedag, die respectievelijk werden ingeleid door de heer L. M. de Beer en door mr. dr. C. Berkhouwer, beiden leden van de Tweede Kamer. Na de inleidingen werden de deelnemers in werkgroepen verdeeld, waar onder leiding van kandidaat-Kamerleden uit Noord-Brabant en Limburg, het onderwerp van de inleider nader werd besproken. Aan de plenaire vergadering werden door rapporteurs, ook kandidaat-Kamerleden, verslag van de conclusies van de werkgroepen uitgebracht.

Vragen die door de inleider over de woningbouw aan de werkgroepen werden gesteld waren: 1) moeten we ons blijven richten op het „heilige” getal van 30- à 40-duizend woningen; 2) moet er een verschuiving plaatsvinden van de contingenten naar plaatsen waar de woningnood het grootst is; 3) is in de toekomst een volledig systeem van individuele huursubsidie wenselijk?

Algemene tendensen uit de rapporten van de werkgroepen waren: in de niet-geliberaliseerde gebieden zal de eerste tijd nog aan de kwantiteit de hoogste prioriteit gegeven moeten worden. In de geliberaliseerde gebieden daarentegen zal men meer op de kwaliteit moeten gaan letten. Voor de eerstkomende jaren wilde men de grootste contingenten woningen plaatsen waar de woningnood nog het grootst is. In alle werkgroepen werd gepleit voor geïntegreerde planning. Dat betekent dus dat men de woningbouw nog veel meer dan tot nu toe gebeurde, wil zien in het kader van de ruimtelijke ordening en van de industrialisering. Ook werd gepleit voor meer voorlichting aan gemeenten en particu-

lieren over experimentele woningbouw, bijvoorbeeld door het inrichten van een informatiecentrum voor experimentele woningbouw (mogelijk door subsidie uit de zogenaamde experimentenpot).

Alle werkgroepen spraken zich uit voor het volledige systeem van de individuele subsidie. Men wilde de doorstroming niet onder dwang doen plaats hebben, maar voelde meer voor huurbelasting in de overgangsfase als component van de individuele huursubsidie. Heel belangrijk werd gevonden dat de toegewezen contingenten voor woningwetwoningen ook inderdaad gebouwd worden. Daarom eerst plannen en dan pas toewijzing. Dus voorrang aan actieve gemeenten.

De heer De Beer wees in zijn inleiding o.a. op de remmende factoren ter oplossing van de woningnood, zoals grotere woningen, arbeidstijdverkorting, de rente-stand, de gezinsverdunding en de tendens om bejaarden in eigen huis te houden inplaats van in bejaardentehuizen. Ook wees hij er op, dat er nog weinig inzicht is in de differentiatie van de woningbehoeften. De werkgroepen reageerden hier op o.a. met de suggestie om periodieke enquêtes naar de woningbehoefte in te stellen, meer research te verrichten en ook buitenlandse bouwers in Nederland de gelegenheid te geven de bouwcapaciteit op te voeren.

Mr. Berkhouwer stelde de volgende vragen aan de werkgroepen: 1. Hoe denkt u over de universaliteit van de Verenigde Naties; 2. staat u achter het verdrag West-Duitsland-Rusland; 3. wat denkt u over de samenwerking in Europa?

In alle werkgroepen was men het er over eens dat voor de Verenigde Naties wel de universaliteit van het lidmaat-

schap moest gelden, maar dat men juridisch alleen kan pleiten voor die landen die Nederland volkenrechtelijk erkend heeft. Dat is dus bijvoorbeeld Rood-China, welk land volgens de werkgroepen bij toetreding ook een plaats in de Veiligheidsraad moet krijgen, in de plaats van Formosa. Het verdrag W.-Duitsland-Rusland werd over het algemeen gezien als een positieve bijdrage tot de vrede. Maar er werd wel gesteld dat voorzichtigheid geboden is, omdat Rusland toch streeft naar wereldoverheersing en penetratie. Men vond dat de integratie van Europa het meest wezenlijke doel van onze buitenlandse politiek zou moeten zijn. En dat die integratie in liberaal beraad meer aandacht zou moeten krijgen. Er werd in dit verband o.a. gepleit voor een Europese munt, harmonisatie van loon- en prijsbeleid, betere taakverdeling binnen de Nato en een Europese veiligheidsconferentie, in het kader van de oost-west-verhouding. Meer aandacht zal moeten worden besteed aan de grensproblematiek, zo werd gesteld, omdat daar de Europese samenwerking moet beginnen. Gespreken over grensproblematiek moeten door deskundigen uit die streek worden bijgewoond, vond men.

Ook deze tweede studiedag van de Kamercentrale Noord-Brabant was een succes, mede omdat men evenals op de eerste studiedag de gelegenheid had kandidaat-Kamerleden uit het eigen gewest aan de tand te voelen. Dat waren: mevrouw M. van Brink-Poort, drs. P. H. M. Cremers, drs. D. J. D. Dees, mevrouw M. P. M. A. van Eck-Grootveld, L. P. Fluitman, H. J. Kruydenberg, Th. Oostendorp, ir. T. Thalhammer, A. H. Vermeer en W. Verwey.

Tekst resoluties van partijraad

Democratische vrijheden

De partijraad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie in vergadering bijeen te Utrecht op 26 september 1970,

van oordeel zijnde dat vernieuwingsdrang op welk gebied dan ook in positieve zin tegemoet getreden dient te worden, mits dat streven naar vernieuwing niet uitmondt in het beknotten van vrijheden en rechten van anderen

vaststellende, dat er echter op velelei gebied - internationaal en nationaal - sprake is van ondermijning en bedreiging van de democratische vrijheden en rechten van alle burgers door extremistische minderheden,

stelt zich volledig achter de uitspraken van de voorzitter van de Tweede-Kamerfractie van de VVD de heer mr. W. J. Geertsema, neergelegd in zijn radiorede van 12 september 1970,

roept op tot handhaving en bescherming van de democratische vrijheden, rechten en verplichtingen van alle burgers door de op democratische grondslag berustende overheids- en gezagsorganen,

en gaat over tot de orde van de dag.

Loon- en inkomstenbelasting

De partijraad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie in vergadering bijeen te Utrecht op 26 september 1970,

kennis genomen hebbend van het ingediende wetsontwerp tot wijziging van de loon- en inkomstenbelasting,

I constateert met voldoening dat het ontwerp een eindweegs tegemoet komt aan de door de Tweede-Kamerfractie van de partij bij herhaling geuite wensen inzake de fiscale posi-

tie van de gehuwde werkende vrouw en de zelfstandigen, constateert voorts dat het streven naar technische vereenvoudiging bij de belastingheffing een goede zaak is,

II betreffende de eveneens in dit

wetsontwerp opgenomen voorstellen inzake de fiscale aftrekbaarheid van de onderhoudskosten van eigen woningen,

van oordeel dat,

1) aanvaarding van dit voorstel zal leiden tot uitstel en minder gedegen uitvoering van onderhoudswerkzaamheden,

2) het in eigendom verwerven van oudere huizen voor eigen bewoning door dit voorstel wordt afgeremd, hetgeen indruist tegen het streven naar bezitsvorming die als sociaal gewenst door de partij wordt voorgestaan.

3) vereenvoudiging van de belastingheffing niet mag leiden tot vermindering van de kwaliteit van het oudere woningbestand, waardoor op den duur verkrotting in de hand wordt gewerkt,

spreekt zich tegen dit voorstel in zijn huidige vorm uit,

III betreffende de voorts gedane voorstellen inzake de buitengewone lasten - in het bijzonder de ziektekosten -

van oordeel dat deze regeling een aanmerkelijke verdere verzwaring inhoudt van de druk van de loon- en inkomstenbelasting voor de lagere en midden inkomensgroepen in geval deze door extra kosten terzake van ziekte worden getroffen, welke verzwaring sociaal onverantwoord moet worden geacht,

spreekt zich tegen dit voorstel in zijn huidige vorm uit en verzoekt de

Tweede Kamerfractie zo nodig andere dekkingsmiddelen ten deze te zoeken,

en gaat over tot de orde van de dag.

Luchtroverij

De partijraad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie in vergadering bijeen te Utrecht op 26 september 1970.

stelt met zorg vast, dat alom in de wereld de vreedzame samenleving en het veilig verkeer tussen de volkeren worden bedreigd door hand over hand toenemende internationale misdadigheid tegen afzonderlijke personen of groepen van personen die veelal geheel buiten de conflicten staan met het oog waarop deze misdaden worden gepleegd,

verontrust door de toenemende onveiligheid van het luchtverkeer als gevolg van het kapen van luchtvaartuigen alsmede het gijzelen van de zich aan boord daarvan bevindende passagiers en bemanningsleden,

is van oordeel, 1) dat aan voormelde misdadigheid, met name aan de luchtroverij, onverwijld een einde gemaakt dient te worden door de strengste maatregelen van veiligheid op vliegvelden en in vliegtuigen,

2) dat door een doeltreffend internationaal verdragsstelsel moet worden gewaarborgd dat degenen die zich aan deze misdadigheid schuldig maken niet aan bestraffing kunnen ontkomen, zulks met name door een sluitend uitleveringssysteem en het toepassen van drukmiddelen tegen landen die weigeren aan één en ander mede te werken,

en gaat over tot de orde van de dag.

Hierbij drukken wij de letterlijke tekst af van de drie resoluties die de partijraad van de VVD vorige week zaterdag unaniem aanvaardde.

Nasser overleden

Gamel Abdoel Nasser is dood. De situatie in het Midden-Oosten is daardoor zo mogelijk nog moeilijker geworden. Dit is dan ook de reden waarom zijn overlijden niet alleen de Arabische wereld geschokt heeft. Zal zijn opvolger in staat en bereid zijn door te gaan op de weg die hij uiteindelijk zij het aarzelend is ingeslagen, de weg naar een oplossing van het slepende conflict met Israël? Het is nauwelijks te verwachten dat dat binnen afzienbare tijd het geval zal zijn. Alleen de Palestijnen zullen zich daarover kunnen verheugen. Hun zaak leek geen rol meer te spelen toen Nasser en Hoessein ingingen op het Amerikaanse vredesplan. De vliegtuigkapingen en de Jordaanse burgeroorlog hebben de wereld laten zien dat ze er ook nog zijn en dat zij niet gepasseerd kunnen worden bij welke overeenkomst met Israël dan ook. Het zwakke punt van het plan-Rogers was dat dit in feite toch gebeurde.

Nu is de situatie veranderd en kan hopelijk de tijd gevonden worden om aan een meer omvattend plan te werken zonder dat de gevechten langs het Suezkanaal en elders weer op grote schaal worden hervat. De Russen hebben er in ieder geval blijk van gegeven weinig voor het oplaaien van de strijd te voelen. Hun optreden in Damascus tijdens de Jordaanse burgeroorlog heeft dat nog eens aangetoond. Zij zullen dan ook waarschijnlijk niet nalaten ook op Cairo druk uit te oefenen om naar een oplossing te blijven streven, waarbij zij overigens niet van plan zullen zijn hun eenmaal verworven positie op te geven.

Met de dood van de Egyptische president is echter een figuur weggefallen die zich toch nog altijd min of meer onafhankelijk kon blijven onstellen, alle vernederingen tegenover de Russen ten spijt. Daar er niemand is in het gehele Midden-Oosten die hetzelfde overwicht over zijn volgelingen heeft als de „raiz“ is een machtsstrijd niet uitgesloten. Inmening van de zijde van de grote mogendheden daarbij het voor de hand, maar zal hopelijk achterwege blijven uit vrees dat het tot een regelrechte confrontatie van de grote twee komt. Als de uitkomst van die machtsstrijd echter een verandering van de positie van de Russen in Egypte in zou houden in hun nadeel, is het de vraag of zij zich nog langer zullen beheersen. De Verenigde Staten zullen zich wellicht op hun beurt niet willen neerleggen bij een regelrechte communistische machtsovername in Cairo. De wereld balanceert weer eens te meer langs de afgrond nu de Arabieren hun leider verloren hebben.

Mijn opinie is...

VOORLICHTING

Mevrouw C. M. Willems-Zegveld constateert dat er van het idee de politieke partijen in te schakelen bij de staatkundige voorlichting/vorming op de scholen nog niets is terecht gekomen. Zij dacht dat de tijd om tot verwezenlijking van dit plan, dat wel algemeen gesteund wordt, te komen dringt. Mevrouw Willems-Zegveld stelt voor dat de partijen zich gezamenlijk beraden over het aan te bieden pakket, dat moet worden aangepast aan het type school waarop dit zal worden aangeboden. Onder de naam „burgerschapskunde“ moet dit pakket op een neutrale manier worden aangeboden. Dus niet door extreem linkse of rechtse figuren. Op deze wijze hoopt mevrouw Willems de groep wegblijvers bij de verkiezingen te verkleinen.

De heer H. F. Enkelaar vraagt zich naar aanleiding van het verslag van de heer H. Wiegel over zijn reis door de Verenigde Staten af wie zich nog voor hulp tot het Tweede-Kamerlid zal wenden, „als hij zoveel jeugdige onbezonnenheid ten toon spreidt. Hij (Wiegel) wil graag een secretaresse en een wetenschappelijke medewerker, maar zou het in dat geval het niet verstandiger zijn bij een volgende gelegenheid deze medewerker maar voor hem op reis te laten gaan?“ Minder superlatieven en een wat meer gefundeerd oordeel mag volgens de heer Enkelaar wel van een volksvertegenwoordiger worden verwacht. Hij raadt de heer Wiegel aan zich bij een volgende gelegenheid te beperken tot één specialistisch studiegebied. „Tevens zal hij zich van te voren terdege over het land van bestemming moeten oriënteren“, aldus de heer Enkelaar.

PIERSON, HELDRING & PIERSON

BANKIERS

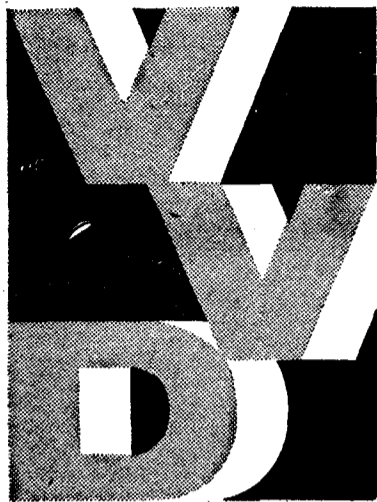
Amsterdam / 's-Gravenhage / Rotterdam /

Haarlem / Curaçao

door onze redacteur buitenland

Mededelingen van het hoofdbestuur

Kandidaatstelling

Reglementair zou men tot 31 december a.s. kandidaten kunnen stellen voor de periodieke vacatures in het dagelijks bestuur en het hoofdbestuur (art. 24 huishoudelijk reglement).

Het hoofdbestuur beraadt zich echter thans over plannen tot reorganisatie van de bestuursvorm van de partij. Indien het hoofdbestuur tot enige reorganisatievoorstellen besluit, wil het de hoofdlijnen van deze reorganisatie voorleggen aan de jaarlijkse algemene vergadering die op 26 en 27 maart 1971 in de RAI te Amsterdam wordt gehouden. Bij aanvaarding van deze hoofdlijnen zou men vervolgens de nodige statuten en reglementswijzigingen kunnen voorbereiden in een breed samengestelde commissie. De concrete statuten- en reglementswijzigingen, voorbereid door deze commissie, zouden dan in het najaar van 1971 door een buitengewone algemene vergadering behandeld kunnen worden.

Het leek het hoofdbestuur gewenst in afwachting van de te nemen besluiten de vervulling in de periodieke vacatures uit te stellen tot die najaarsvergadering. Daartoe zou het mandaat van de zittende leden die in het voorjaar van 1971 aan de beurt van aftreden zijn, met ongeveer een half jaar moeten worden verlengd. Het formele besluit tot verlenging zal worden voorgelegd aan de buitengewone algemene vergadering die op 23 januari a.s. in de Stadsgehoorzaal te Leiden zal worden gehouden. Deze vergadering zal overigens geheel zijn gewijd aan de kandidaatstelling voor de Tweede Kamer.

Voorshands behoeven de afdelingen dus nog geen kandidaten te stellen voor het dagelijks bestuur en het hoofdbestuur. Omtrent de reorganisatieplannen volgt zo spoedig mogelijk nader bericht.

Contributie-inning

De totstandkoming van de centrale ledenadministratie stelt het hoofdbestuur voor administratieve problemen. Als gevolg daarvan zal over het jaar 1971 de contributie nog niet centraal geïnd kunnen worden. Overhaasting zou leiden tot tal van onvolkomenheden bij de inning, die tot veel ergernis bij de leden en overbelasting van afdelingsbesturen en algemeen secretariaat zou kunnen leiden, juist tijdens de toch al drukke periode van kandidaatstelling en de campagne voor de Tweede-Kamerverkiezingen.

Het eerste doel is in ieder geval op korte termijn het bestand van de gewone leden en aspirant-leden te completeren en te zuiveren van fouten. Helaas bleek bij de overbrenging van het adresmateriaal van de NRC, die tot voor kort „Vrijheid en Democratie” verzond, naar het Instituut voor Elektronische Administratie (IEA) dat de verzending van het blad thans verzorgt en zich t.z.t. zal belasten met de centrale contributie-inning dat er veel fouten in het adressenbestand zaten. Bovendien waren slechts die leden in het bestand opgenomen, die daadwerkelijk het blad ontvingen, terwijl men mag aannemen dat er ook leden zijn die het blad niet wilden ontvangen. Van die leden zijn de namen en adressen alleen maar aan de desbetreffende afdelingssecretarissen bekend.

Om het gestelde doel zo snel mogelijk te bereiken is op het Algemeen Secretariaat aangetrokken de heer C. Wanningen, die zich zal belasten met de abonnementen-administratie van het partij-orgaan en met de leden-administratie.

Verkiezingsagenda

Woensdag 14 oktober 1970, 24.00 uur. Onherroepelijke sluiting van de termijn van indiening van amendementen en wijzigingsvoorstellen op het ontwerp-verkiezings-program door de daartoe bevoegde organen, te weten ledenvergaderingen van afdelingen en centrale vergaderingen van de kamercentrales.

De amendementen zullen door het algemeen secretariaat tot een zo overzichtelijk mogelijk geheel worden gerangschikt, genummerd, gestencild en vervolgens aan de partij worden toegezonden.

Dit alles moet tussen 15 en 22 oktober a.s. gebeuren. Het hoofdbestuur verzoekt daarom vriendelijk de afdelingen en centrales de amendementen en wijzigingsvoorstellen als volgt in te dienen.

a. in tweevoud; indien mogelijk zelfs in drievoud.

b. afzonderlijk per hoofdstuk,

c. niet met de hand geschreven, maar getypt.

d. achterzijde van het papier blanco laten;

e. geen andere zaken, zoals wijzigingen in afdelingsbesturen e.d., erbij vermelden.

Zaterdag 31 oktober 1970 10.00 uur.

Amendementenbeurs in tegenstelling tot wat eerder werd bericht: in het Congresgebouw te 's-Gravenhage (niet openbaar).

Voor deze amendementenbeurs worden hierbij uitgenodigd:

1. alle leden van het hoofdbestuur,
2. alle leden van de Kamerfracties,
3. alle voorzitters en secretarissen van de kamercentrales, of hun plaatsvervangers,

4. twee bestuursleden van alle afdelingen die amendementen of wijzigingsvoorstellen hebben ingediend,
5. bestuur Liberaal Democratisch Centrum, hoofdbestuur Federatie van Liberale Studenten-Verenigingen in Nederland,
6. belangstellende leden van de partijraad.

Het is dringend gewenst dat de besturen van de kamercentrales en de besturen van de afdelingen die amendementen en wijzigingsvoorstellen op het ontwerp-verkiezings-program hebben ingediend, aanwezig zijn. De bedoeling is tijdens de beurs zoveel mogelijk op elkaar gelijkende amendementen met elkaar in overeenstemming te brengen ten einde vervolgens in de partijraad en de algemene vergadering de discussie tot wezenlijke geschilpunten of alternatieven te kunnen beperken. Bovendien kan het hoofdbestuur tot onmiddellijke overneming van amendementen besluiten.

Zaterdag 14 november 1970 10.00 uur v.m.

In Esplanade te Utrecht vergadering van de partijraad ter behandeling van ontwerp en ingediende amendementen en wijzigingsvoorstellen (openbaar).

Zaterdag 28 november 1970 10.00 uur v.m.

In Esplanade te Utrecht zo nodig tweede vergadering van de partijraad ter verdere behandeling van ontwerp, amendementen en wijzigingsvoorstellen (openbaar)

Zaterdag 12 december 1970 9.30 uur v.m.

Verkiezingsraad (niet openbaar) in Esplanade te Utrecht.

Zaterdag 23 januari 1971

In de Stadsgehoorzaal te Leiden buiten-

gewone algemene vergadering ter definitieve vaststelling van de kandidatenlijsten voor de Tweede Kamer (niet openbaar)

Zaterdag 6 februari 1971.

In het Congresgebouw te 's-Gravenhage buitengewone algemene vergadering ter vaststelling van het verkiezings-program 1971 „Liberalen op nieuwe wegen” (openbaar)

Dinsdag 16 maart 1971.

Kandidaatstelling voor de Tweede Kamer.

Vrijdag 26/zaterdag 27 maart 1971.

In het congrescentrum RAI te Amsterdam jaarlijkse algemene vergadering (openbaar).

Woensdag 7 april 1971.

Kandidaatstelling voor de Eerste Kamer.

Woensdag 28 april 1971.

Verkiezing Tweede Kamer.

Donderdag 29 april 1971.

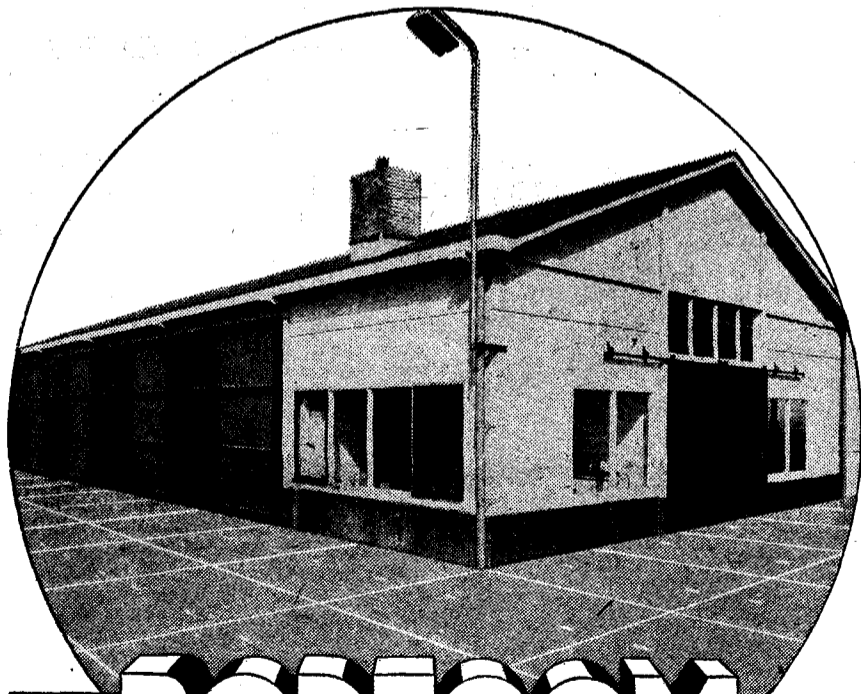
Verkiezing Eerste Kamer.

Nieuws van de Vereniging Staten- en Raadsleden

● Het bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van onze partij heeft op vrijdag 18 september te Amersfoort onder voorzitterschap van de heer D. W. Dettmeijer een zeer langdurige vergadering gehouden. Besproken werden onder meer de conceptresoluties die op de conferentie te Woudschoten aan de orde gesteld zullen worden en de activiteiten van de vereniging in het komende seizoen.

● De Vereniging van Staten- en Raadsleden houdt op 13 en 14 november haar congres in „Woudschoten” te Zeist. Sprekers zijn de heren mr. H. van Riel, mr. W. J. Geertsema en D. W. Dettmeijer. Nadere gegevens volgen. Houdt deze data vrij!

● De commissie ad hoc ter bestudering tot de gemeentewet herzien, ingesteld door het bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden heeft een rapport uitgebracht over het eerste deel van het voorlopig ontwerp voor de herziene gemeentewet. Dit rapport is op het Algemeen Secretariaat verkrijgbaar. (Gratis voor leden der Vereniging, f 1,50 voor niet leden.)

BODEGOM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Brocibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
postbus 41 SPIJKENISSE tel. 01880 - 2488*

Nieuws uit de

Liberaal Internationale

Op het van 25 tot 28 september te Rome gehouden congres van de Liberale Internationale is mr. E. H. Toxopeus afgetreden als president van deze organisatie, in verband met zijn nieuwe functie van Commissaris der Koningin in de provincie Groningen. Tot zijn opvolging werd gekozen de heer Gaston Thorn, minister van buitenlandse zaken van Luxemburg.

Mr. Toxopeus werd benoemd tot patron (beschermheer van de Liberale Internationale).

Als een der vice-presidenten werd gekozen mr. W. J. Geertsema; tot honorair penningmeester werd benoemd de heer Sydney J. van den Bergh.

Van goede en kwade belastingvoorstellen

door
 drs. G. M. V. van Aardenne,
 voorzitter van de sociaal-
 economische commissie van
 de VVD.

Zoals u elders in dit nummer kunt lezen, heeft de Partijraad op zaterdag 26 september ook een resolutie aangenomen, ingediend door de Sociaal-Economische Commissie en handelende over het ingediende wetsontwerp tot wijziging van de loon- en inkomstenbelasting.

Het doel van dit ontwerp is op verscheidene plaatsen een vereenvoudiging te verkrijgen van de belastingheffing, waardoor de inspecties van werk worden ontlast, maar ook de belastingplichtige het gemakkelijker krijgt bij het invullen van zijn aangiftebiljet. Dit is op zichzelf een nastrevenswaardig doel, maar in de praktijk zal het veelal neerkomen op wegnemen van verfijningen. Deze verfijningen nu hebben een reële betekenis bij een tarief dat zich op een dergelijke hoogte bevindt als het Nederlandse. Wegnemen van verfijningen betekent dan ook vaak het verzwaren van de belastingdruk voor bepaalde groepen belastingplichtigen.

Overigens ontkomt geen vereenvoudiger aan het inbrengen van beleidspunten in zo'n technische herziening. Zo zijn de voorstellen m.b.t. de verruiming van de aftrekmogelijkheden voor de werkende gehuwde vrouw en de investeringsaftrek voor zelfstandigen zaken, die vooruitlopen op aan de gang zijnde nadere studies. Er zit hierin een duidelijk beleidselement. Het moet onze Tweede Kamerfractie die op deze punten altijd heeft gehamerd wel voldoening schenken dat in het wetsontwerp alvast in voorschot op wat deze studies zullen leren — de onderhavige verruimingen zijn opgenomen. De betreffende maatregelen zullen volgens de memorie van toelichting een minderopbrengst geven van f 155 miljoen (voor 1971 f 115 miljoen door een overgangsregeling m.b.t. de heffing voor de werkende gehuwde vrouw).

Een ander voorstel kost f 15 miljoen; het gaat hier om het verhogen van de grens waaronder de belasting niet wordt geïnd, van f 60,- tot f 100,-. Hiermee wordt bereikt dat de AOW voor mensen zonder andere inkomsten in feite vrij van belasting blijft.

Hebben wij hiermee de punten uit het wetsontwerp die toejuiching verdienen opgesomd, er zijn enkele andere — naast een paar veel minder belangrijke — die een kritische benadering vereisen. Ik doel hiermee op de regeling betreffende de eigen woning, die betreffende de buitengewone lasten en ook wel, zij het in mindere mate, die betreffende de vaste aftrek van arbeidskosten.

Het is onmiskenbaar dat de kosten-aftrek-mogelijkheid voor de bewoner van een eigen huis wat groter is dan voor een huurder, omdat bepaalde kosten als behangen en tuinonderhoud gemeentelijk niet door de eigenaar maar door de huurder van een huurwoning worden betaald. De „zelfbewoner” mag deze kosten echter van zijn inkomen aftrekken, een inkomen dat eerst verhoogd is met een fictief huurwaardebedrag, dat de bewoner a.h.w. is toegevoerd als rendement op zijn belegging (in een eigen huis).

In dit laatste nu zit een toekomstige moeilijkheid; op het moment is nl. de huurwaarde Personele Belasting de grondslag voor de berekening van deze bijtelling en bij het aanstaand verdwijnen van deze belasting moet een nieuwe grondslag worden gevonden.

Achteruitgang

De bewindslieden van Financiën menen nu dat deze hele fiscale — inderdaad vrij ingewikkelde — constellatie kan worden vervangen door een bijtelling van a.h.w. een netto rendement van (ten hoogste) 1 pct. bij het inkomen. Hoewel zulks op het eerste gezicht aantrekkelijk lijkt, betekent het voor vele bewoners van oude huizen een achteruitgang, omdat die huizen nu eenmaal veel onderhoud nodig hebben. Is de bestaande regeling a.h.w. een fiscale premie op bezitsvorming (en die begint bij velen nog steeds met het eigen huis; van de inkomens-groep onder f 10.000,- had in 1967 globaal 25 pct. een eigen woning!), zonder onderscheid naar oud of nieuw (ook een nieuw huis moet om de paar jaar geschilderd en behangen worden!), de nieuwe wordt een premie op het wonen in een nieuwe woning — die thans immers al gauw een fiscaal rendement van meer dan 1 pct. heeft — en waar het dus voordeliger wordt. Hoeveel waarde wij ook hechten aan doorstroming, het optredende gevaar van versnelde uittocht uit de kleinere oude huizen in oude stadswijken en dorpskernen met als gevolg een toenemende verkrotting achten wij zeer reëel. Daarbij komt dan nog het sociaal ongewenste, dat juist degenen die hun eerste bezit hebben gevonden in een eigen (oud) huisje, dat niet te duur kon worden gekocht, nu met een belastingverhoging worden geconfronteerd. Deze laatste overweging heeft voor de SEC de doorslag gegeven bij het indienen van de motie.

Het laatste geldt ook voor het daarin gestelde m.b.t. de aftrekbaarheid van

buitengewone lasten. Hoewel eveneens op het eerste gezicht logisch (de huidige regeling behoeft hier en daar echt wel verbetering!) betekent de voorgestelde regeling b.v. voor een gezin met een inkomen van f 20.000 en f 2000 ziektekosten per jaar een mindere aftrek van f 1250 en dus circa f 300 meer belasting per jaar! Aangezien welhaast niemand met een hoger inkomen dan circa f 30.000 van de huidige regeling kan profiteren, komt het erop neer dat de bate van f 150 miljoen door de lagere- (kleine zelfstandigen!) en midden-inkomens moet worden opgebracht, naar onze mening een sociaal onaanvaardbare zaak, wanneer niet tegelijk het tarief wordt aangepast. Juist degenen, die door ziekte toch al in minder rooskleurige omstandigheden verkeren, zouden nu meer belasting te betalen krijgen.

Inkomstendering

Zouden deze voorstellen in gunstige zin gewijzigd worden, dan moeten we rekenen op een inkomstendering voor de schatkist van tegen de f 150 miljoen, hetgeen de plicht oproept om aan alternatieve dekking te denken. Welnu, hetzelfde wetsontwerp bevat een voorstel de inkomstengrens voor de inkomstenbelasting te verhogen van f 15.000 op f 18.000. Dat geeft minder werk maar kost ook f 35 miljoen! De loonbelastingtabellen zijn nu eenmaal wat lager dan de inkomstenbelastingtabellen.

Mede met het oog op het te verwachten voorstel betreffende rentebetaling op belastingschulden *) — hetgeen voor de inkomstenbelastingbetalers dit verschil nog groter zal maken — lijkt het de aangewezen weg om deze optrekking nog wat uit te stellen.

En dan is er nog de verlenging van de verlaging van de suikeraccijns. Deze zou vanzelf op het oude peil zijn teruggekeerd zonder het nu ingediende voorstel. Dat kost zoals bekend f 80 miljoen. Noch de EEG-harmonisatie noch de volksgezondheid zitten om deze verlenging te springen (wat de tweede betreft eerder omgekeerd!). Bovendien zou dit nog een klein beetje helpen de verstoorde balans directe-indirecte belastingen weer in evenwicht te krijgen.

Kortom, er is nog heel wat te verschuiven bij de behandeling van de belasting-ontwerpen; moge het gelukken de kwade kanten af te slijpen zonder het goede te beschadigen!

*) Op dit voorstel hoop ik t.z.t., wanneer het desbetreffende wetsontwerp is ingediend, terug te komen.

Europese motie

Het Europese Parlement heeft op 16 september een door de liberale fractie ingediende resolutie betreffende de luchtpiraterij met algemene stemmen aanvaard. Het Parlement verzoekt de regeringen van de lid-staten, alsook de instellingen van de Europese Gemeenschap, elk initiatief te bevorderen dat ertoe kan bijdragen normalisatie van de internationale luchtvaart te verzekeren en leven en veiligheid van de burgers te waarborgen.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Gouda en Den Haag

● Op 5 oktober belegt de Vrouwen-groep in de kamercentrale Leiden een bijeenkomst te Gouda, om 20.00 uur in hotel Centraal. Mej. mr. A. Kappeyne v. d. Coppello en mevr. M. A. Th. Zoutendijk-Meijls zullen inleidingen houden.

● De Haagse Vrouwengroep komt op 7 oktober bijeen om in Pulchri (20.00 uur) te luisteren naar mej. mr. A. Kappeyne v. d. Coppello, die zal spreken over „politieke splijtstof”.

Abortusvraagstuk

Op de conferentie over het abortusvraagstuk op vrijdag 9 oktober a.s. te Utrecht (zie Vrijheid en Democratie van 4 en 18 sept. j.l.) die door het Bestuur van de Organisatie „Vrouwen in de V.V.D.” wordt belegd zijn ook de VVD mannen, die hiervoor belangstelling hebben van harte welkom.

Sprekers: mevr. E. Hissink arts, mej. dr. Louise Hemmes arts, drs. R. G. Deibel, directeur van de Ned. Federatie v. Instellingen v.d. Ongehuwde Moeder en het Kind en mr. A. Geurtsen lid van de 2e Kamer voor de VVD. Aanvang conferentie 10.30 uur lunchpauze 12.30—13.30 uur (ieder luncht op eigen gelegenheid) einde plm. 16.00 uur. namens het Bestuur de secretaresse mr. E. de Roock-Bedding

Nationale Vrouwenraad

De Nationale Vrouwen Raad zal op 27 oktober a.s. in de raadzaal van het Stadhuis te Utrecht de najaarsbijeen-

komst houden. Aanyang 10 uur, einde ongeveer 4 uur.

Na het huishoudelijk gedeelte van deze vergadering zal mevrouw D. van Arkel—Merens, drs. in de sociale wetenschappen spreken over; „De presentatie van de vrouw van 1970”.

Na de lunch zal ter afronding van het onderwerp een film worden vertoond, die ter beschikking is gesteld door het Unesco Centrum Nederland genaamd „More than fair”.

Inlichtingen en opgave vóór 20 okto-

ber a.s. bij de secretaresse van de Nationale Vrouwen Raad mevr. mr. R. Hes—Polak Koninginnegracht 1-C te Den Haag, tel. 070—117145.

Najaarsconferentie

U kunt zich nog opgeven voor de najaarsconferentie op 17 en 18 oktober a.s. De agenda en het aanmeldingsformulier zijn geplaatst in Vrijheid en Democratie van 4 en 18 sept. j.l.

BILTHOVEN

E. CORNELISLAAN

Royaal tussenhuis met tuin, schuur en centrale verwarming. Ind.: woonkamer, keuken, toilet en kelderkast. 1e verd.: 4 slaapkamers en doucheceel. Zolder met kamer. Direct te aanvaarden. Vraagprijs: f 82.500.— k.k.

Vrijstaande villa met ca. 1100 m2 tuin en schuur. Ind.: suite, keuken, kelderkast en toilet. 1e verd.: 3 slaapkamers, badkamer, 2e toilet. Zolder met 2 kamertjes. Direct te aanvaarden. Vraagprijs f 85.000.— k.k.

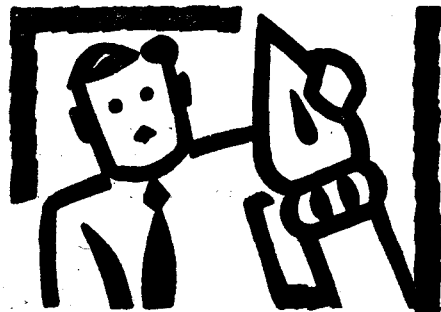
Vrijstaande villa (aan bosrand) met tuin, garage en c.v.-olie. Ind.: L-suite, keuken, kelder en toilet. 1e verd.: 4 slaapkamers, badkamer met 2e toilet. Spoedig te aanvaarden. Vraagprijs: f 89.000.— k.k.

Vraagt geheel vrijblijvend onze woninggids van De Bilt/Bilthoven en omstreken aan.

Bemiddeling door makelaarskantoor in onroerende goederen. (Lid N.B.M.)

J. F. BURGERSDIJK

Rubenslaan 36 - Bilthoven - Tel. 030—78 76 11* buiten kantoor tijd 60k 030—71 09 20 - 78 60 46.

Uit de stroom van brieven die ons voortdurend bereikt kiest de redactie er voor elk blad één die naar haar oordeel ruime aandacht verdient. Dat betekent niet dat zij de mening van de briefschrijver deelt, wel dat zij het de meest belangwekkende brief acht die de afgelopen weken werd ingezonden.

Uit de andere brieven citeert de redactie slechts wat haar daarin het meest (aangenaam of juist onaangenaam) heeft getroffen. Anonieme brieven en brieven in onleesbaar handschrift verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Discussie over verdediging (II)

In Nederland lijkt de bezorgdheid over de wijze waarop onze veiligheid wordt verzekerd, groter worden. Uitingen daarvan vinden wij o.m. in de talrijke publikaties over ons nationale defensiebeleid. Verschillende politieke voormannen hebben er al op gewezen dat in de toekomst een andere koers moet worden gevolgd. En het is te verwachten dat bij de onderhandelingen tijdens de a.s. kabinetsformatie de kwaliteit, omvang en structuur van onze defensie-inspanning voorname punten van overleg zijn.

Een gunstig teken is dat het begrip voor de verantwoordelijkheid die wij als individu hebben voor dit deel van de overheidstaak toeneemt. Want het is niet onverschillig welke weg wij in de jaren zeventig gaan. Niet alle ontwikkelingen lijken even gunstig. Jammer is dat in vele beschouwingen de financiële problematiek alle aandacht krijgt, alsof met de oplossing daarvan ook het veiligheidsvraagstuk een oplossing zal vinden. Niets is minder waar. De problemen waarmee wij worstelen liggen evengoed op wapentechnologisch, personeels- en strategisch gebied en op het terrein van het management.

De belangrijkheid van de problematiek vordert dat wij elkaar niet misverstaan v.w.b. de na te streven doeleinden en de wegen waarlangs die kunnen worden bereikt.

Iets van dat „misverstaan” proeven wij in een artikel van de heer Koudijs: *Discussie over verdediging* (Vrijheid en Democratie 26 juni 1970) als hij stelt: „En duidelijkheid is ook hier hard nodig, want de verwarring neemt toe.

Wanneer wij dan ook lezen dat luitenant-kolonel Von Meyenfeldt verbonden aan de staf van Staatssecretaris Haex zijn bijdrage levert door eerst de tactische onzin te verkondigen dat het Westen eenzijdig dient te verklaren ingeval van een conflict af te zien van het gebruik als eerste van kernwapens en nu met het gewelddoos verzet komt aandragen, blijkt blind voor het lot van de Tsjechen, dan kunnen wij blijkbaar niet duidelijk genoeg zijn.”

Deze reactie nu doet bepaald geen recht aan onze bijdrage aan de meningsvorming over defensieproblemen. Hopelijk zal hetgeen volgt dit duidelijk maken.

Vooropgesteld zij dat gezien de huidige internationale politieke toestand, de Navo als veiligheidsinstrument onmisbaar is. Het machtsverwicht tussen Navo en Warschau Pact verschaft tijd en gelegenheid om op andere terreinen — economisch, politiek en cultureel — bezig te zijn aan de verwerkelijking van een internationale rechtsorde.

Analysen wij dit evenwicht dan treden twee aspecten sterk naar voren. Het eerste is dat het evenwicht niet statisch is. De wapentechnologische ontwikkelingen gaan door. Een voorsprong moet behouden blijven, een achterstand ingehaald. Eén gevolg is dat het machtsverwicht op een steeds hoger niveau van „vernietigingsdoelmatigheid” wordt vastgesteld; een ander dat het evenwicht kan worden verstoord met alle gevolgen van dien.

In het onlangs, door het Londense Instituut voor Strategische Studies ge-

publiceerde „Strategisch Overzicht 1969” staat o.a. dat de toenemende nauwkeurigheid van raketssystemen de „second strike capability” van zowel Rusland als Amerika aantast en in waarde verminderen doet. Met andere woorden, technische ontwikkelingen lijken het mogelijk te maken dat de ene grootmacht de strategische nucleaire macht van de ander in één klap kan uitschakelen. Maar daarmee dreigt het fundament onder het machtsverwicht verloren te gaan.

Dat Amerika en Rusland zich bewust zijn van dit gevaar mag blijken uit de ernst waarmee beide landen samen zoeken naar mogelijkheden van wapenbeheersing en -vermindering (Helsinki, Wenen).

Een tweede aspect dat aandacht verdient is, dat het evenwicht niet evenwichtig is. De conventionele achterstand van de Navo op het Pact van Warschau, veroorzaakt o.a. door de afnemende defensiebereidheid in het Westen, neemt toe. Dit heeft tot gevolg dat de verdragsorganisatie voor de verzekering van haar veiligheid steeds meer afhankelijk wordt van het gebruik van massavernietigingswapens en van de technische vorderingen op dit gebied.

Bij velen die oog hebben voor deze ontwikkelingen komt de vraag op of wij nog wel in staat zijn het veiligheidssysteem dat wij bouwden en waarvoor wij dus volledig verantwoordelijk zijn, onder alle omstandigheden te beheersen.

Sommigen vragen zich bovendien af — en wij moeten daar toch begrip voor

Mijn

opinie is...

Midden-Oosten

Op het gevaar af te vervallen in een woordenspel van „welles-nietes”, kan ik niet nalaten te reageren op het artikel van de heer A. R. Edwards in Vrijheid en Democratie van 18 september j.l., handelende over het probleem van het Midden-Oosten.

De heer Edwards verwijt de heer Koudijs, dat deze in zijn artikel van 4 september j.l. geen enkele bron heeft genoemd ter staving van zijn visie op het M.O.-probleem. Hier mogen dan enige bronnen voor het volkomen volkenrechtelijke standpunt van Israël worden gegeven:

1. In de vergadering van de Verenigde Naties van 26 november 1947 verklaarde de heer Gromyko o.m.: De vertegenwoordigers van de Arabische staten hebben, hier, voor deze instelling gezegd, dat de verdeling van Palestina vanuit historisch oogpunt een onrechtvaardigheid zou zijn. Wij kunnen ons daarbij niet aansluiten, al was het maar omdat het joodse volk gedurende een zeer lange historische periode verbonden was met Palestina. Wij zien het eveneens zo, dat de oplossing van het Palestijnse vraagstuk die stoelt op een verdeling van Palestina in twee onafhankelijke staten, een zeer grote historische waarde zal hebben; want zij zal aan de gewettigde eisen van het joodse volk tegemoetkomen.

En in een bijeenkomst van de Veiligheidsraad op 21 mei 1948 verklaarde de heer Gromyko o.a.: Wat de joodse staat betreft; het bestaan van deze staat is van dit ogenblik af een feit: of men dit nu graag heeft of niet, deze staat bestaat, meer nog, een bepaald aantal landen hebben deze staat reeds erkend. En verder: De Sowjet-delegatie drukt haar verbazing uit over de houding van de Arabische staten in het Palestijnse vraagstuk; wij zijn bijzonder verbaasd over het feit, dat deze staten, of althans sommige onder hen, besloten hebben troepen te sturen naar Palestina en militaire maatregelen te nemen om de nationale bevrijdingsbeweging, die zich in dit land manifesteert, in de kiem te smoren.

Op 14 juli 1948 zei de heer Gromyko, eveneens in de Veiligheidsraad o.a.: Bij het uiteenzetten van de houding van de Sowjet-regering ten overstaan van Palestina hebben de afgevaardigden van

de Sowjet-Unie meermaals verklaard dat de resolutie van de Algemene vergadering (van de Verenigde Naties in 1947) strookte met de vitale belangen van beide nationaliteiten die Palestina bevolken, te weten de joden en de Arabieren.

De heer Edwards ontleent een bewijs voor de Arabische vijandige gezindheid jegens de joden aan „de veelvuldige landaankopen ten behoeve van joodse immigranten.” Dit is bijna een bewijs uit het ongerijmde. Immers de vraag kan worden gesteld: van wie heeft de „Zionistische organisatie” land gekocht? Het antwoord is even simpel als het mij duidelijk voorkomt, namelijk van de Arabische grondbezitters.

Met betrekking tot het vluchtelingen-vraagstuk kan naar enige uitspraken van vooraanstaande Arabieren worden verwezen:

1. Emil Ghoury, secretaris van het Hoge Palestijnse Comité in het Libanese dagblad „Telegraph” van 6 september 1948: „Het feit, dat deze vluchtelingen er zijn, is de directe consequentie van de actie van de Arabische staten zich te verzetten tegen de verdeling van de joodse staat. De Arabische staten stemden unaniem met dit beleid in en zij zijn mede verantwoordelijk voor de uitkomst ervan.”

2. „Falastin”, dagblad in Jordanië dd. 30 mei 1955: „We verlieten ons vaderland op basis van valse beloften van oneerlijke leiders in de Arabische landen, zij beloofden ons dat onze afwezigheid niet lang duren zou, niet meer dan

twee weken, bij wijze van wandeling, aan het einde waarvan wij weer naar ons land zouden terugkeren.”

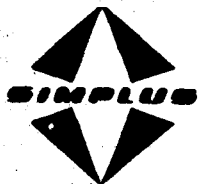
3. Sir-an Nakbah. Het geheim van het falen door Niwur al-Howari 1955: „De leiders kletterden met hun sabels, hielden stoere toespraken en schreven opwekkende artikelen. De eerste minister van Irak donderde: we zullen het land met onze geweren neerslaan en verwoesten, we zullen elke plaats waar de joden bescherming zoeken verwoesten.”

Koul Shai, Libanees weekblad 19 augustus 1951: „Wie brachten de Palestijnen als vluchtelingen naar Libanon...? Wie brachten ze in afschuwelijke toestanden en armoede...? De Arabische staten, waaronder Libanon, hebben het gedaan.”

4. Jordaans dagblad Al-Urdun, 9 april 1953: „Het zijn onze leiders, die verantwoordelijk zijn voor de vlucht en de verliezen van de dorpen, omdat zij overdreven geruchten verspreid hebben over joodse misdaden en omdat zij gezegd hebben, dat ze bedoeld waren om de Arabieren op te stoken.”

Met deze uitspraken lijken mij de conclusies van de heer Edwards, „dat van enige Arabische oproep om het gebied te verlaten geen sprake is geweest, dat integendeel herhaaldelijk van Arabische zijde de bevolking is opgeroepen in Palestina te blijven en dat de vlucht van de Palestijnen door intimidatie van joodse zijde is aangewakkerd,” voldoende weersproken.

J. E. v.d. Wielen

BRANDBEVEILING

Officieel goedgekeurd
Talrijke attesten

SIMPLUS N.V. DORDRECHT

Visstraat 6-8 - Tel. 43355* (01850)

Deze keer verlenen wij in onze rubriek Mijn Opinie is... gastvrijheid aan overste Von Meyenfeldt, lid van de ARP, wiens zienswijze werd becommentarieerd in een eerdere beschouwing van onze defensie-specialist, het VVD-kamerlid G. Koudijs. De heer Von Meyenfeldt reageert, de heer Koudijs antwoordt.

kunnen opbrengen — of wij v.w.b. de middelen die wij ter verdediging van onze belangen aanwenden, niet de grenzen van het toelaatbare hebben overschreden. De relatie doel—middelen is in hun ogen zoek. Natuurlijk ligt in de oorlogvoorkomende functie van deze middelen een rechtvaardigingsgrond voor de aanvaarding van het bezit. Maar dat lost het vraagstuk niet op van wat ons te doen staat als deze middelen in hun oorlogvoorkomende functie falen.

Rekening houdend met deze ontwikkelingen, impliceert verantwoord handelen terzake van onze veiligheid dat wij alle pogingen om te komen tot wapenbeheersing, van harte ondersteunen en met initiatieven begeleiden. In dit licht moet ook ons voorstel worden gezien om af te zien van het gebruik van kernwapens als eerste.

Wat wordt bedoeld? Wij menen dat op Nederland mede de verantwoordelijkheid rust het denken over de vraagstukken op gang te brengen en te stimuleren (en waar kan dat dan beter beginnen dan binnen een politieke partij). Er is binnen de Navo alle ruimte voor initiatieven. Het is zelfs te verwachten dat de VS zich met een dergelijk initiatief zullen kunnen verenigen. Deze mogelijkheid immers draagt de reële verantwoordelijkheid voor de nucleaire middelen van het bondgenootschap en haar politieke leiders zijn zich daarvan meer bewust dan menig Europees bewindsman.

De strategie van de „flexible response” noemt men ook wel de „ar-

moede” strategie. De kernwapens van de Amerikanen kosten ons niet veel, maar wat meer is, maken het ogenschijnlijk mogelijk dat wij het als Europeanen op conventioneel gebied wat kalmer aan kunnen doen. Het gemak waarmee wij kernwapens naar believen hanteren staat in schrille tegenstelling tot de terughoudendheid die de Amerikanen betrachteren. Zij zijn beter dan wij doordrongen van de risico's van vergelding en escalatie, die het eerste gebruik altijd zal oproepen.

Een voorwaarde voor het afzien van het gebruik als eerste is dat er een redelijk conventioneel evenwicht is tussen de Navo en het Warschau Pact, en dat is beslist geen onmogelijke zaak. Ook staat wel vast dat over een dergelijke stap met Rusland — China heeft zich op dit punt al vastgelegd — overeenstemming valt te bereiken. Bij meerdere gelegenheden heeft dit land zich al uitgesproken voor het afzien van het gebruik als eerste.

Geen eenzijdige maatregel dus maar een initiatief; geen tactische onzin, maar een poging om een ontwikkeling die zorgen baart in gunstige zin om te buigen.

Ten slotte nog een enkele opmerking over het voorbereiden van gewelddoos verzet. Wat staat ons te wachten als de politieke strategie van oorlogvoorkoming faalt?

De keuzemogelijkheden waarover wij nu beschikken zijn beperkt: overgave of het grijpen naar kernwapens.

Het behoort tot de verantwoordelijkheid van de overheid te streven naar

een verruiming van het aantal mogelijkheden. En één daarvan kan zijn — naast de andere dus — gewelddoos verzet.

Welke mogelijkheid of combinatie van mogelijkheden in voorkomend geval gekozen moet worden valt nu nog niet te zeggen. Waar het om gaat is dat onder de alsdan te verwachten omstandigheden een weg wordt gekozen waarop ons volk is voorbereid en die zijn welzijn optimaal verzekert. De zorg voor de veiligheid mag nimmer ontfaan in een pokerspel met als inzet het voortbestaan van de Nederlandse bevolking.

Niet blind voor het lot van de Tsjechen. Trouwens welke andere mogelijkheid hadden zij? Wij kunnen ook in dergelijke omstandigheden terecht komen en het is te hopen dat een tegenstander ons dan voorbereid aantreft.

1940 mag een waarschuwend voorbeeld blijven.

Toen onze neutraliteitspolitiek faalde, stonden wij als volk voor een uitdaging waarop wij geen adequaat antwoord hadden. Toen in dat jaar onze militaire middelen volledig faalden, duurde het jaren voordat enig verzet van betekenis op gang kwam.

De geest uit de tijd van voor 1940 is nog steeds levend onder ons. Alles op één kaart zetten. En als blijkt dat het een verloren kaart is, het spel opgeven.

Onze bijdrage aan de meningsvorming is uitsluitend bedoeld om zichtbaar te maken waar onze verantwoordelijkheden liggen en voor welke keuze wij in de toekomst mogelijk komen te staan.

Von Meyenfeldt

Het doel dat de heer von Meyenfeldt voor ogen staat — doorbreken van de huidige tendens naar een machtsevenwicht op steeds hoger niveau van „verniegingsdoelmatigheid” — is ons aller doel.

Maar met al mijn waardering voor de goed bedoelde poging van de heer von Meyenfeldt daaraan een nieuwe impuls te geven, meen ik dat hij op een weg is die niet naar dat doel zal leiden. Integendeel. Hij spant de paarden achter de wagen.

Ik wil gaarne trachten dat in een kort onderschrift nog eens uiteen te zetten.

De vrede in de wereld die er is, en voor zover die er is, berust nog steeds op het strategisch evenwicht tussen Oost en West. Gedurende deze tijd van vrede trachten de machtsblokken — door internationaal overleg te komen tot vermindering van de spanningen en daarmee van de bewapening. Het gaat langzaam, moeizaam, maar er zijn besprekingen en er zijn kleine successen geboekt.

Wij streven naar grotere resultaten maar die zijn alleen mogelijk indien ook de tegenpartij zal inzien dat dit de enige weg is om de spanningen te verminderen.

Een eenzijdige verklaring van het Westen af te zien van het gebruik van kernwapens als eerste, doet een essentieel onderdeel van de Navo-strategie vervallen. De oorlogsfrighterende werking zal zijn verdwenen, het „aangepaste antwoord” zal niet meer mogelijk zijn.

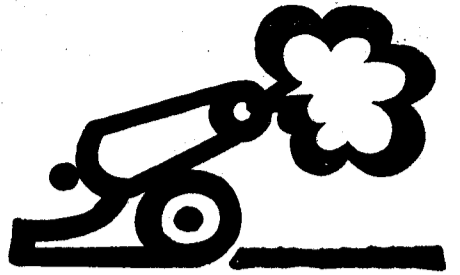
Het strategisch evenwicht zal daarmee zijn verbroken, en er is dan voor de Sowjet-Unie geen enkele reden meer om ernstig naar wapenbeperking te streven of om zijn eventuele bedoelingen waar ook ter wereld niet te verwezenlijken door wapengeweld.

En als nu, zo zal de heer von Meyenfeldt vermoedelijk vragen, de Sowjet-Unie eenzelfde verklaring afgeeft? Dan zullen wij, laten wij daaromtrent geen illusies hebben, na onszelf weerloos gemaakt te hebben moeten afwachten of de daad even goed is als het woord.

Wat het nakomen van overeenkomsten door de Sowjet-Unie betreft hebben vele landen bittere ervaringen opgedaan, en doen dat nog dagelijks. Men denke aan Israël en de bestandschendingen in Egypte. Men onderschatte de listen en lagen van de tegenpartij niet.

Een wederzijdse toezegging zou alleen waarde hebben indien internationaal gecontroleerd, en daar hebben de Russen immers nimmer in willen toestemmen.

Geen nood, meent de heer von Meyenfeldt, want dan moet er komen „een redelijk conventioneel evenwicht tussen de Navo en het Warschau Pact, en dat is beslist geen onmogelijke zaak”.

Het is wel een ongemenlijke zaak. Men kan toch niet in ernst menen dat de volken van de Europese Navo-landen bereid zouden zijn de sterkte van hun conventionele strijdkrachten op zijn minst te verdubbelen? Uitgesloten.

En zelfs: gesteld dat dat droombeeld werkelijkheid zou kunnen worden, dat de enorme daaraan verbonden kosten zouden kunnen worden opgebracht, wat zou dan het psychologisch effect zijn? Zou iemand aan de leiders van de Sowjet-Unie de bedoeling van zo'n verhoogde defensie-inspanning kunnen duidelijk maken? Welnee immers. Vergroting van het wantrouwen, verhoogde spanning en versnelling van de wapenwedloop zouden het gevolg zijn.

Ik acht de huidige politiek van het bondgenootschap: vrede bewaren door middel van het strategisch evenwicht en besprekingen over wapenbeperking en ter vermindering van spanningen de enige politiek die inderdaad een garantie voor de vrede zal kunnen zijn. En die dat tot dusverre geweest is.

Wij mogen niet voorbijzien dat het opzettelijk ontketenen van een nucleair conflict een gedachte is waarvan in onze tijd ieder mens op aarde toch wel de volstrekte waanzin inziet.

Een nucleaire confrontatie tussen de grootmachten zie ik dan ook bepaald niet komen.

Een crisissituatie zou uit de hand kunnen lopen. Ja, maar om die te beteugelen is er de crisisbeheersing die de tijd moet scheppen om tot bezinning te komen. En betrokkenen zullen tot bezinning komen. Zie voorgaande paragraaf.

Er zijn grotere gevaren die ons bedreigen maar die vallen buiten het bestek van dit toch al te lange onderschrift. Het voorbereiden van gewelddoos verzet „als de politieke strategie van oorlogvoorkoming faalt” acht ik heilloos.

„Een van de taken van de overheid is het garanderen van de veiligheid van haar onderdanen” schreef de heer von Meyenfeldt in Anti-Revolutionaire Staatkunde van juni 1969. Welnu, de overheid behoort dat te doen door te trachten de vrede te handhaven, met alle middelen waarover zij beschikt. De overheid behoort te zorgen dat de krijgsmacht beschikt over de middelen om die taak te kunnen uitvoeren, en de krijgsmacht moet zich met alle beschikbare middelen voor die taak inzetten. Dat laatste moten wij ook niet vergeten.

Denken aan gewelddoos verzet zou betekenen dat wij zelf twijfelen aan wat wij met hart en ziel beogen — en met onvergelijkbaar meer kans op succes dan in 1940. Het zou onze geestelijke weerbaarheid verlammen. Los nog van het feit dat ik er van overtuigd ben dat het tegen een gewetenloze bezetter geen snars betekent in de zin van „het welzijn van ons volk optimaal verzekeren”.

Ten slotte nog een kleine toelichting en een wens.

Zoals de heer von Meyenfeldt mij hierboven terecht citeerde ben ik van mening dat de verwarring der geesten over de zaken van onze defensie hand over hand toeneemt.

Hiermede doel ik niet in de eerste plaats op de interpellatie over de „flexible response” van de heer Imkamp, in de Tweede Kamer, maar op de geheel zelfstandige bijdrage aan de verwarring van de zijde van de Koninklijke Landmacht.

Terwijl om een voorbeeld te noemen, staatssecretaris Haex op 29 augustus, jl. in een interview met „De Telegraaf” onder het hoofd „Reactiesnelheid en geoefendheid onvoldoende” zich afvraagt: „Als er bijvoorbeeld nu een conflict zou uitbreken, hoe zouden de tekortkomingen dan anders moeten worden opgevangen dan door het gebruik van de bom”, ijvert zijn medewerker van Meyenfeldt in woord en geschrift voor het vrijwillige afzien door het Westen van het gebruik van diezelfde bom. Blijft over het conflict en de tekortkomingen.

Het wordt tijd dat de Koninklijke Landmacht orde op zaken stelt en duidelijk maakt of zij wel of niet staat achter de officiële Navo-strategie, achter het door twee verantwoordelijke ministers in de Defensienota 1968 neergelegde Regeringsstandpunt, en achter de verzekering, gegeven in de toelichting op de Defensiebegroting 1970 die luidt „De parate eenheden van de Koninklijke Landmacht voldoen in het algemeen aan de voorwaarde van snelle en flexibele inzetbaarheid.”

G. KOUDIJS

N.V. Houthandel v.h. W. Kunst
GRONINGEN
EEMSKANAAL Z.Z. 19 - Tel. 05900 of 050 - 35105*

OPENING!

belmonte
 servicflatcentrum Wageningen

Op 22 september jl. door de burgemeester geopend.

Vanuit deze flat heeft U een uniek uitzicht op de prachtige omgeving van de Veluwezoom, de Gelderse Vallei en de Betuwe.

Er zijn nog te koop: enkele 1-2-3-4-kamerflats in de prijzen vanaf f 49.000,— v.o.n. (inc. BTW).

Dit complex biedt u o.a.: Interne ziekenafdeling — Huishoudelijke hulp — Verzorging dagelijks diner — Recreatieruimten

MAKELAARS EN ASSURANTIEKANTOOR
ABC MAKELAARDIJ NV
 ARNHEM
 ABL DOORNSEWEG 51
 TEL. 081 - 433045 - 433096

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND **RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON”** **VREELAND A/D VECHT**

BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag – Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR **HOTEL - RESTAURANT**

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”

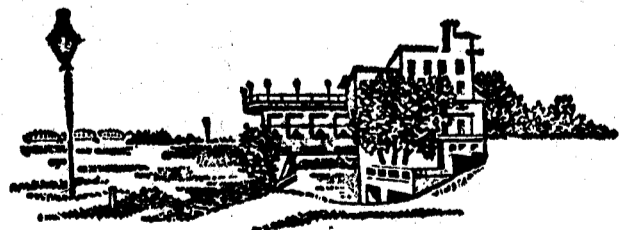
UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen

Aparte film-, toneel-, concertzalen

Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

Rijnhotel-Arnhem

annex SAVOY-RESTAURANT

Hotel met sfeer en gesoigneerde keuken

RIJNTERRAS

Onderlangs 10 - Arnhem - Tel. 085-427141

Aanzoek zonder perspectief

door ons redactielid
G. Stempher

De vraag of er in ons land een redelijke kans bestaat om tot een nauwere samenwerking te komen tussen studenten en vakbeweging is bepaald niet nieuw en is dermate in een theoretische sfeer blijven hangen dat ze geheel uit de actualiteit is verdwenen. Voor de vice-voorzitter van het Nederlands Katholiek Vakverbond, de heer J. Alders, schijnt dit overigens geen probleem te zijn (of wellicht: juist wel), getuige zijn beschouwing die hij zeer onlangs ten beste gaf in „Sevio“, het blad van de katholieke bond van personeel in de agrarische, voedings- en genotmiddelenbedrijf (AVG), waarin hij betoogt dat een dergelijk contact dient te worden bevorderd.

Volgens de schrijver zou dit zeker leiden tot gezamenlijke standpunten en mogelijk kunnen uitmonden in sociale acties, als openlijke stellingname, manifestaties en demonstraties. „Een dergelijk nauwer contact is in het belang van beide groeperingen die alle twee toch een maatschappijkritische functie hebben“, aldus de heer Alders, die voorts de mening is toegedaan dat de vakbeweging te weinig inspeelt op acties van jeugd en studenten, terwijl deze op hun beurt nauwelijks of geen steun verleent aan bepaalde vakbondsacties die hun in wezen sympathiek zouden moeten zijn. Ten aanzien van het maatschappijgebeuren hebben vakbeweging en studenten, zo zegt hij, bepaald wel gemeenschappelijke gezichten: „De onlustgevoelens in studentenkringen stelen vaak op dezelfde basis als de onze. Hoewel we ons ook ten opzichte van elkaar kritisch moeten blijven opstellen, zou een nauwere samenwerking zeker vruchten af kunnen werpen“, aldus de vice-voorzitter van het NKV. Hij maakt daarbij overigens wel de kanttekening dat de verantwoordelijkheid van de vakbeweging een „niet zwaardere, maar wel iets anders“ is dan die van de studenten.

Met deze stelling begint de heer Alders zijn wensdroom al aardig te ondergraven en als men zijn artikel verder leest vraagt men zich af in hoeverre hij

zelf nog in de praktische verwezenlijking van een dergelijke samenwerking gelooft.

„ONGEDWONGEN“

Zo is de schrijver van oordeel dat de contacten in eerste instantie een ongebonden en ongedwongen karakter moeten dragen. Dit omdat de vakbeweging volgens hem in brede studentenkringen als een stuk establishment wordt gezien en als zodanig met de nodige achterdocht wordt benaderd. „Het in instituten onderbrengen van de contacten zou onmiddellijk een zeker wantrouwen ten aanzien van gemeenschappelijke opinies en acties tot gevolg hebben in deze studentenkringen“.

Als een nadeel van een niet-geregelde aanpak ziet de heer Alders de omstandigheid dat gemeenschappelijke standpunten slechts moeizaam hun neerslag zullen vinden in acties, waardoor deze aan snelheid en doeltreffendheid inboeten.

Tot zover deze vakbondsbestuurder, die — zoals reeds opgemerkt — zelf reeds zoveel bedenkingen oppert met betrekking tot zijn missie, dat men zich afvraagt of hij er werkelijk nog perspectief in ziet. Maar goed, hij heeft weer eens een proefballonnetje opgelaten, dat zoals vele voorgaande wel spoedig uit elkaar zal klappen.

In hoeverre de schrijver met zijn opvattingen in het NKV alleen staat is ons niet bekend. Wel is gebleken dat zijn collega de heer Kloos, voorzitter van het NVV, een geheel andere mening is toegedaan, die hij onlangs in een interview met Vrij Nederland liet blijken. Sprekende over de studenten merkte de heer Kloos onder meer op: „Ze zijn druk bezig met maatschappijverbetering zonder te weten hoeveel ellende ze bezorgen.“ En hij noemde als voorbeeld dat onlangs vijftientig Joegoslavische arbeiders ons land werden uitgezet nadat ze door studenten in Nijmegen tot staken waren opgestookt, maar de studenten zijn weer rustig naar college gegaan. En verder: „Ja, ze

zoeken wel contact met ons maar ik heb niet veel neiging erop in te gaan. Ik heb het gevoel dat ze het straks best aardig zullen vinden om 40 tot 50.000 gulden te kunnen verdienen. Ik heb niet de zekerheid dat die maatschappijveranderingsdrang dan nog aanwezig is.“

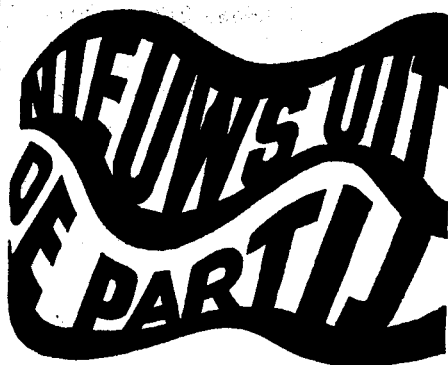
Hier staan de meningen van de heer Alders en de heer Kloos wel lijnrecht tegenover elkaar, hetgeen voor eerstgenoemde zeker niet bemoedigend kan worden genoemd.

EN DE PRAKTIJK?

Even minder aangenaam moet het voor de vice-voorzitter van het NKV zijn dat ook in de praktijk zijn ideeën kennelijk weinig weerklank vinden. Dit bleek onder meer tijdens een half september door een groep economen van de Tilburgse economische hogeschool belegd zgn. marxistische congres „Kapitalisme in de jaren '70“, waar drie afgevaardigden van het Comité Arbeidersmacht, dat in de jongste staking te Rotterdam zulk een actieve rol speelde, met de studenten in discussie kwam. Blijkens een verslag in de NRC over deze gebeurtenis opende zich bij de discussies allengs een kloof tussen de intelligentia en de havenarbeiders. Hoewelwillend de studenten, aldus dit verslag, de arbeiders ook toespraken, in hun vragen begon het verwijt door te klinken dat er niet meer achter hun actie stak dan een loonsverhoging, wat inspraak en verbetering van de werk-omstandigheden. Wat de praktische hulp betreft was het al niet veel beter, getuige de verklaring van één der studerende: „Er ontstaat steeds meer samenwerking tussen stakers en de veertig tot vijftig studenten uit het gehele land die klaar staan om te helpen“.

En deze „hulp“ gold nog niet eens de officieel erkende vakbeweging.

Het is jammer voor de heer Alders, maar zijn stem zal, gelijk die van de roepende in de woestijn, weinig effect sorteren.

- De afdeling **Harderwijk** heeft een nieuw bestuur. Voorzitter is de heer H. Bruggeman, Randweg 2. Het secretariaat kwam onder de hoede van de heer J. J. Hilbers, Marnixstraat 7, tel. 4195. Penningmeesteresse is mevrouw E. van Emmerik-Kamphuis, Hoofdweg 11, tel. 5178. Verder telt het bestuur de volgende leden: J. Aarten, Rhijnvis Feithlaan 203, B. Daansen, Leuvenumseweg 5, G. J. J. van Gallen, Melis Stokelaan 47. Mr. H. C. Vos, die twaalf jaar lang de fractie van de VVD in de gemeenteraad heeft geleid, is benoemd tot lid van de dienstste en erevoorzitter van de afdeling.

- Het nieuwe definitieve bestuur van de afdeling **Ouder-Amstel** ziet er als volgt uit: K. W. Affourtit (voorzitter), J. J. Oyevaar (secretaris), J. T. Jansma (penningmeester), H. H. Niemeijer en drs. S. Martin. Het secretariaat blijft ongewijzigd gevestigd aan de Amstellandlaan 12 te Ouderkerk a/d Amstel, tel. 02063 - 3357.

- Wegens drukke werkzaamheden heeft de heer J. Ph. van Oostrom bedankt als secretaris van de Kamercentrale **Leiden**. Wel blijft de heer Van Oostrom tot na de komende verkiezingen lid van het bestuur. Als opvolger heeft de Kamercentrale de heer H. A. Baaij jr. aangewezen. Het secretariaat is thans gevestigd: Cederstraat 151 te Alphen aan den Rijn, tel. 01720 - 5707.

- De afdeling **Lekkerkerk** heeft sinds 15 september een ander secretariaat. Het wordt nu geleid door de heer M. Hoogenboezem, Talmastraat 14. Tel. privé Lekkerkerk: 01805 - 343, op de zaak Dordrecht: 01850 - 33000 (reclame-adviesbureau Duits n.v.).

- Het bestuur van de afdeling **Aalsmeer** is als volgt samengesteld: Voorzitter P. Boom jr. Oosteinderweg 219, secretaris J. Botje, Herenweg 68, tel. 02977 - 4686, penningmeester J. J. Berdenis van Berlekom, Kudelstaartseweg 16, propaganda C. J. J. van der Weyden, Geraniumstraat 18, lid mevrouw L. Pey-Keessen, Monteverdi-laantje 22. Tot afgevaardigden voor Kamer- en Statencentrale zijn benoemd de heren P. Boom jr. en C. J. J. van der Weyden. Mevrouw L. Pey-Keessen en

de heer J. J. Berdenis van Berlekom zijn plaatsvervangers.

- Op 22 september is de afdeling **Zevenaar** opgericht. Dat gebeurde op een bijeenkomst, waarop de propagandist van de VVD, de heer L. van Vlaardingen sprak. Men is inmiddels begonnen met de voorbereidingen voor een openbare vergadering in november. Als secretaris van het oprichtingscomité treedt voorlopig op drs. F. H. Hensel, Bachstraat 23.

- Nu de Tweede Kamer de wet op de luchtverontreiniging heeft aanvaard, hebben beide milieuhygiëne-specialisten van de VVD-fractie, mevrouw mr. E. Veder-Smit en ir. D. S. Tuijnman afscheid genomen van de commissie ad hoc onder voorzitterschap van ir. J. A. Beukers. In een bijeenkomst op 2 september in **Den Haag** heeft mevrouw Veder de commissieleden dank gebracht voor hun deskundige adviezen. Zij verklaarde te hopen dat een aantal van hen in de nieuwe door het hoofdbestuur in te stellen partijcommissie voor de milieuhygiëne zitting zal nemen.

- De afdeling **Monnickendam** heeft besloten tot splitsing van de functie van secretaris-penningmeester. Het secretariaat is nu in handen van mevrouw M. C. R. Gorter-Kamphuis; de heer D. van Haaften blijft penningmeester.

- Na het overlijden van de heer H. M. Bels is de functie van secretaris-penningmeester van de afdeling **Oostzaan** overgenomen door mevrouw A. M. Boon-Dudock.

- De afdeling **Zelhem** heeft een nieuw bestuur. De heer Th. R. Vellenga is voorzitter en de heer A. F. Anema, Bergstraat 32 (tel. 08432 - 1659) secretaris. Verder maken de heren G. Wolsink, A. Borremans en G. J. Nobbe deel uit van het bestuur.

- De afdeling **Zelhem** zal het komende seizoen enkele malen open café houden. Bij die gelegenheid zal het afdelingsbestuur niet alleen raadsleden en leden ontmoeten, maar tevens een informeel contact met niet-leden aanmoedigen.

- Tijdens een vergadering van de afdeling **Hummelo en Keppel** in hotel „De

gouden leeuw“ is voorzitter J. L. Marktvoort uit Hummelo tot lid van verdienste benoemd. Die eer viel ook te beurt aan wethouder J. D. Pennekamp uit Eldrik die sinds de oorlog zitting heeft gehad in de gemeenteraad, waarvan vele jaren als wethouder en loco-burgemeester. Drs. J. F. A. Modderman uit Laag-Keppel is in het bestuur gekozen in de plaats van de heer H. J. Veltink (Eldrik) die tot de gemeenteraad toetrad.

- Traditiegetrouw vergaderde de sociaal-economische commissie van de VVD op de morgen van de partijraad.

De vergadering was gewijd aan een bespreking van de miljoenennota. Uitvoerig werd van gedachte gewisseld over het karakter van de nota, de conjuncturele maatregelen en het dekkingsplan.

Tevens werd de tekst van drie moties — ontworpen door de centrale werkgroep der commissie — door de commissie vastgesteld. Deze moties, opgesteld naar aanleiding van het ingediende wetsontwerp tot wijziging van de loonen inkomstenbelasting, zijn 's middags de partijraad ter definitieve vaststelling aangeboden.

Vrouwelijke VVD-wethouder in Oud-Beijerland

Oud-Beijerland heeft voor het eerst in zijn geschiedenis een vrouwelijke wethouder. Sinds 1 september beheert het VVD-raadslid mevrouw H. E. Goosens-Verhagen de nieuw ingestelde portefeuille van public relations en voorlichting. Met deze portefeuille hoopt het gemeentebestuur te kunnen voldoen aan de roep om meer openheid en meer informatie van bovenaf aan de bevolking. Mevrouw Goosens maakte al op 13-jarige leeftijd deel uit van de toenmalige Jonge Liberalen. Zij was na de oorlog betrokken bij de oprichting van de JOVD, is sinds vorig jaar secretaresse van de Kamercentrale Dordrecht en voor deze centrale lid van de landelijke partijraad. Sinds 8 juli 1963 is zij gemeenteraadslid van Oud-Beijerland.

In deze rubriek worden korte mededelingen opgenomen, zoals mutaties in besturen, van afdelingen, staten- en kamercentrales, de instelling van commissies en andere daarvoor in aanmerking komende wetenswaardigheden. Voor uitvoerige verslagen van gehouden afdelingsvergaderingen is geen ruimte beschikbaar. Wetenswaardigheden betreffende de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en die in de agglomeratie Eindhoven, worden vermeld bij de aparte aan deze steden gewijde rubrieken. Kopij voor deze rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk op de zaterdag vóór afgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie. Telefonisch wordt geen kopij voor deze rubriek geaccepteerd.

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

aannemingsbedrijf

ARNHEM:
Bruningweg 21
Telefoon: 085 - 454245 *

Woningbouw

de Kinkelder n.v.

ROTTERDAM:
Kipstraat 3d
Telefoon: 010 - 121288

Ziekenhuisbouw

arnhem - rotterdam

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen **W. HUIZER N.V.**

TELEFOON 010—332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

utiliteitsbouw

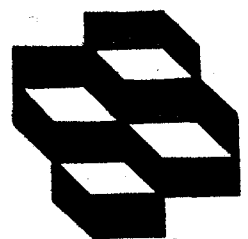
sierbeton-elementen

steembouw

staalkonstrukties

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

kleur en bescherming

Vettewinkel N.V.
behorende tot
International Coating
Materials (ICM) N.V.

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

containers:
koel/vries-
containers:

„Flats“ en
„Huifcontainers“:

Onder de beschermde naam „Multload“-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer.

De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.

'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

DIESELMOTOREN

Postbus 3
Krimpen aan de Lek
Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

N.V. Machinefabriek „BOLNES“
voorheen J. H. van Cappellen

DAMMERS & VAN DER HEIDE'S
Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expediteurs,
beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen
en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-1

Telegramadres: **ENERGETIC** (New Boe Code)
TELEFOON: 146011 — TELEX 21127 (6 lijnen)

Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
INKOMEN

Door de
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.

W.B.K. van 1938

Bergstraat 6-8 — Amersfoort — Tel. (03490) - 1 70 43 *

**Boele's Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.**

BOLNES (bij Rotterdam)

•
Reparatie en nieuwbouw
•

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

Bloemsierkunst

IMMINK DE LANGE

ANNO 1805

v/h J. C. de LANGE's Koninklijke Tuinbouwrichting
Hofleverancier van H. M. de Koningin

MEENT 125 - ROTTERDAM - TEL. 137977-122303

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

ER ZIJN NOG VELE VVD'ers INCOGNITO

U kent ze, ook in uw kring. Mensen die met de VVD sympathiseren, die elke keer VVD stemmen... Maar ondanks hun sympathie, ondanks hun overtuiging is het woord „lidmaatschap” Grieks voor hen. Niemand kan zich in deze tijd de weelde veroorloven om in politiek opzicht een masker te dragen: Hoe meer mensen met open vizier (als lid dus) voor de VVD-beginselen uitkomen, des te sterker kan de partij deze beginselen doen gelden. Met één pennestreek kunt u de VVD al helpen.

Geef ons naam en adres op van een VVD'er incognito in uw omgeving. Wij sturen hem dan ZES WEKEN LANG GRATIS Vrijheid en Democratie om hem rijp te maken voor zijn lidmaatschap. Nog beter: maak hem nu meteen lid. Eén enkel woord van u, als vriend of kennis, werpt meer gewicht in de schaal dan een dozijn verhandelingen van ons.

COUPON	
Aan het Secretariaat van de V.V.D. Koninginnegracht 61 's-Gravenhage	
Naam:
Adres:
Plaats:
Volgens inzender van deze coupon kunt u met kans op succes zes weken lang gratis het blad „Vrijheid en Democratie” zenden aan:	

JA, DE VVD KAN OP MIJ REKENEN!

vrijheid en democratie

Ruime voldoende voor kabinet

Dinsdag begon de Tweede Kamer met de algemene politieke beschouwingen naar aanleiding van de begroting voor 1971. Namens de VVD voerde fractievoorzitter mr. W. J. Geertsema het woord. Hierbij treft men enkele belangrijke passages uit zijn rede aan.

„Ondanks de voortdurende roep om partijvernieuwing is er op dat terrein in de ruim 3½ jaar, die verlopen zijn sinds de vorige verkiezingen, weinig of niets veranderd. Het zicht voor de kiezers is bepaald niet verhelderd. Als wij er met elkaar niet iets aan doen in de komende maanden, zal het politieke handwerk nog verder in discredit raken en zal het aantal kiezers dat de moeite neemt de tocht naar de stembus te maken nog verder afnemen. De kiezer ziet door de bomen het bos niet meer, of beter gezegd door de politieke partijen het landsbelang niet meer. Nu zijn er Kamerleden die de oplossing van dit probleem in de zak hebben: geef hen een kiesdrempel en zij zijn gelukkig. Men weet dat de VVD deze oplossing afwijst; de redenen zijn bekend en liggen verankerd in het wezen van de democratie. De VVD geeft de voorkeur aan een andere methode om de kiezers de weg in het bos te wijzen, namelijk het stembusakkoord of, om in confessionele termen te spreken, het regeerakkoord.

Nog steeds zie ik als ideaal voor de verkiezingen van 1971 een tweetal stembusakkoorden, waartussen de kiezer zijn keuze moet bepalen. Ondanks de betrekkelijke lauwheid, waarmee onze voorstellen ten aanzien van een stembusakkoord door de andere partijen zijn ontvangen, geef ik nog altijd de hoop niet op, dat een dergelijk akkoord nog tijdig voor de verkiezingen tot stand zal komen. Die hoop vindt voedsel in de ontwerp-verkiezingsprogramma's van KVP en CHU, die de wenselijkheid van een akkoord uitdrukkelijk noemen, in het rapport van de commissie „Duidelijkheid” van de 18 en niet in het minst ook in de Arnhemse woorden van KVP-voorzitter Van der Stee, die ik met instemming heb gelezen.”

Deze opmerkingen maakte mr. W. J. Geertsema, voorzitter van de VVD-fractie in de Tweede Kamer, aan het begin van zijn rede bij de deze week in de Kamer gehouden algemene politieke beschouwingen, toen hij een overzicht gaf „van het politieke strijdtonel, waarop de inleidende schermutselingen hebben plaatsgevonden, maar de grote slagen nog moeten komen.” De stembusakkoorden dienen „tijdig” tot stand te komen en dat betekent in de ogen van de heer Geertsema feitelijk rond de jaarwisseling.

„Ik overdrijf bepaald niet,” aldus de heer Geertsema, „als ik zeg dat ik het voor het aanzien van de Nederlandse politiek rampzalig zou vinden als de gang van zaken in 1971 niet zou afwijken van die van 1967; als wederom de confessionele partijen tot na de verkiezingen zouden wachten met het uitspreken van een voorkeur voor politieke samenwerking; als we weer een beschamende vertoning zouden krijgen als destijds de formatie-De Kort. Dat mogen de confessionele partijen Nederland niet aandoen. Zij zullen moeten beseffen dat geen kiezer het begrijpt, maar ook geen kiezer het neemt, dat partijen in een verkiezingsstrijd dóen alsof zij elkaars grootste vijanden zijn en vervolgens — of er niets gebeurd is — samen een kabinet gaan vormen. Dat is voorbij, dat kan eenvoudig niet meer. Dat is een gebrek aan openheid. Een gebrek aan openheid overigens waaraan helaas de commissie-Biesheuvel geen hoofdstuk heeft gewijd. Die begint pas bij de kabinetsformatie.”

D'66 en PvdA

De heer Geertsema toetste vervolgens de niet-confessionele partijen aan deze norm van de duidelijkheid. Hij begon daarbij bij D'66. „In één opzicht is daar goddank de mist opgetrokken. Had de heer Van Mierlo vóór de Statenver-

kiezingen nog een pistool op zijn borst nodig om zich vóór de PvdA uit te spreken, onlangs heeft hij uit eigen vrije wil de keuze openbaar gemaakt die voor insiders al heel lang duidelijk was. Maar hij is verder gegaan: hij wil met D'66 deelnemen aan een kabinet, waarin KVP en PvdA broederlijk zijn verenigd. Deze keus tegen de VVD en vóór de PvdA is natuurlijk een definitieve. Als de intentie van de heer Van Mierlo om de KVP los te weken van haar confessionele zusterpartijen mislukt (en ik ben ervan overtuigd dat de heer Van Mierlo in feite geen enkele hoop heeft dat hij zal slagen), is er geen weg terug. Dan kan D'66 niet zeggen: nu stellen wij ons weer geheel vrijblijvend op. Dat zou zó sterk rieken naar politiek opportunisme, dat zelfs de heer Van Mierlo daarmee niet uit de voeten zou kunnen. Neen, voor de komende periode zitten D'66 en de PvdA aan elkaar gebakken.”

Sprekende over de verhouding tussen de twee grootste partijen in ons land, de KVP en de PvdA, die „ook los van het politieke stuntwerk van de heer Van Mierlo natuurlijk van bijzonder belang is,” zei de heer Geertsema de anti-KVP motie van de PvdA van 1968 ten zeerste te betreuren. In een land met een veelpartijenstelsel, waarin kabinetten uitsluitend tot stand kunnen komen door samenwerking van een aantal partijen behoort men uiterst spaarzaam te zijn met dit soort uitspraken. „Wellicht vindt men dit een wat merkwaardige uitspraak uit de mond van de woordvoerder van een partij, die zelf een anti-PvdA motie op haar naam heeft staan. Toch is er een zeer kenmerkend verschil tussen beide moties. De anti-PvdA motie van ons congres in Breda, in het begin van dit jaar, is een motie die beoogt om tot een polarisatie in de Nederlandse politiek te komen. Het is overigens een motie waarvan ik aanneem dat de PvdA de strekking volstrekt kan onderschrijven. Een kabinet met PvdA en VVD zou, behoudens een nationale of internationale nood-situatie, het toppunt van politieke onduidelijkheid opleveren. In de anti-KVP motie zit een enkel polarisatie-element, doch zij is daarnaast een motie, geboren uit wrevel, om geen sterker woord te gebruiken. En dat zijn moties die een starheid tweeweg brengen in de politiek, die geenszins in het landsbelang is. Ik wil er geen misverstand over laten bestaan dat ik het bestaan van de anti-KVP motie betreur. Ik betreur daarom ook de gang van zaken op de partijraadsvergadering van de PvdA van 26 september. Het meest van alles betreur ik de onduidelijkheid die daar heeft geheerst. Als ik de daarop volgende maandag in de ene krant zie staan: „Deur PvdA staat voor KVP weer op een kier” en in een andere: „Deur blijft dicht voor de KVP” en tenslotte de meest voorzichtige journalist, uiteraard van De Volkskrant, schrijft: „Open of dicht?”, dan heeft er toch iets aan die hooggeroemde duidelijkheid geschort. Ik geloof daarom dat wij het recht hebben in een zaak die zulke belangrijke consequenties kan hebben voor de Nederlandse politiek in de komende vier jaren, te weten hoe het nu precies zit. Wellicht is de heer Vondeling bereid een authentieke interpretatie van de PvdA-resolutie van 26 september aan ons te geven. De Kamer heeft daar recht op.”

Kabinetsformateur

De heer Geertsema ging vervolgens uitvoerig in op de wijze waarop, na de verkiezingen, de kabinetsformateur zal worden aangewezen. Wijzend op de bezwaren die kleven aan de aanwijzing

van de formateur door het Staatshoofd, bepleitte hij het van de VVD reeds bekende standpunt dat de Kamer de kabinets(in)formateur dient aan te wijzen. Hij sprak de hoop uit dat nog in de tweede week van mei (de verkiezingen worden gehouden op 28 april — red. Vrijh. en Dem.) het kamerdebat zal kunnen plaats vinden over de aanbeveling van een kabinetsformateur. „Dat is dan naar mijn overtuiging een staatsrechtelijke vernieuwing, die tegelijkertijd een zeer grote verbetering is. Ik stel deze begrippen met opzet naast elkaar, omdat ik het gevoel heb dat er nogal wat politici rondlopen die tot elke prijs willen vernieuwen. Die met name op het terrein van het staatsrecht, met inbegrip uiteraard van het kiesrecht, alle mo-

(vervolg op pagina 12)

Kandidaatstelling hoofdbestuur

Reglementair behoeven de kandidaten voor de vacatures die in het voorjaar 1971 in dagelijks en hoofdbestuur zullen ontstaan te worden gesteld vóór 31 december a.s. Tot deze kandidaatstelling zijn bevoegd:

- voor wat het dagelijks bestuur betreft: het hoofdbestuur en de ledenvergaderingen van de afdelingen;
- voor wat het hoofdbestuur betreft: de ledenvergaderingen van de afdelingen binnen de rijkskieskring waarvoor het desbetreffende hoofdbestuur lid zitting zal hebben.

In verband met de kandidaatstelling voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft het hoofdbestuur het verstandiger geoordeeld dit jaar de periode van kandidaatstelling voor het dagelijks en hoofdbestuur te verschuiven tot na de vergadering van de verkiezingsraad op 12 december a.s.

Omdat reglementair slechts vier parlementsleden deel mogen uitmaken van het hoofdbestuur, waarvan ten hoogste de helft in het dagelijks bestuur zitting mag hebben, is het gewenst dat eerst meer bekend is over de vermoedelijke samenstelling van de toekomstige Tweede Kamer-fractie, alvorens tot kandidaatstelling voor dagelijks en hoofdbestuur wordt overgegaan.

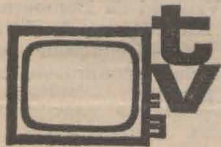
Daarom zal de periode van kandidaatstelling voor dagelijks en hoofdbestuur worden verschoven in die zin dat het hoofdbestuur in de loop van december 1970 zal beslissen wie het kandidaat stelt voor het dagelijks bestuur en dat daarna de ledenvergaderingen van de afdelingen tot 15 maart 1971 de gelegenheid hebben hunnerzijds kandidaten te stellen voor de vacatures in het dagelijks en hoofdbestuur.

Namens het hoofdbestuur
H. van Someren-Downer,
voorzitter

F. Korthals Altes,
algemeen secretaris.

Onze Haagse medewerker
in het zonnetje: pagina 6.

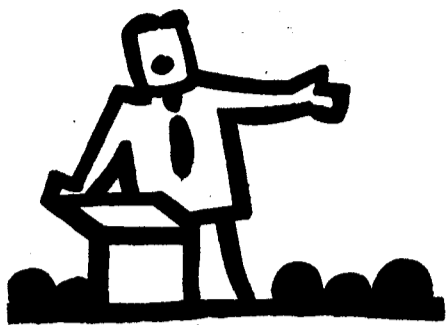

Televisie-uitzending van de
VVD: woensdag 28 oktober,
20.20-20.30 uur, over de zen-
der Nederland I.

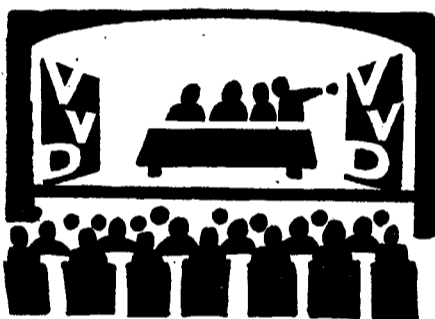
Radio-uitzending van de VVD:
zaterdag 24 oktober, 18.20-
18.30 uur, over de zender Hil-
versum II (298 m).

Kamerleden spreken

In deze rubriek worden openbare of te minste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen werden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang).
Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
16 okt.	Zwijndrecht	—	ir. D. S. Tuijnman	—
18 okt.	Amsterdam	—	H. Wiegel	Academie voor bouwkunst (forum)
16 okt.	Haarlem	Lion d'or; 20.00 uur	ir. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: Liberaal perspectief
19 okt.	Tilburg	Stadsschouwburg; 20.15 uur	A. Geurtsen	onderwerp: Actuele middenstandsproblemen
23 okt.	Leidschendam	Chr. lagere school, Dobbe- laan 10; 20.15 uur	J. L. Vonhoff	onderwerp: Gezagshandhaving
26 okt.	Brussel	—	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: De liberale positie in Europa
26 okt.	Assen	Overcingel; 20.00 uur	drs. Th. H. Joekes	debat VVD-D'66
26 okt.	Sneek	Lichtboei; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	politiek trefpunt; onderwerp: Lente in de politiek
29 okt.	Leiden	Leids Volkshuis; 14.00 uur	mevr. mr. E. Veder-Smit	Vrouwengroep Leiden en Oegstgeest; onderwerp: Wat deden de VN voor de vrouwen?
2 nov.	Leeuwarden	—	mr. J. G. Rietkerk	—
2 nov.	Rotterdam	—	mr. H. E. Koning	politiek spreekuur
5 nov.	Aken	—	mr. dr. C. Berkhouwer	—
6 nov.	Winschoten	—	mevr. mr. E. Veder-Smit	—
9 nov.	Oegstgeest	—	H. Wiegel	regio Leiden
13 nov.	Amsterdam	—	H. Wiegel	—
16 nov.	Ruinen	Zaal Kuik; 20.00 uur	mr. H. van Riel	liberale kring Meppel
16 nov.	Winterswijk	—	mr. H. E. Koning	—
16 nov.	Slochteren	—	H. J. L. Vonhoff	—
16 nov.	Zevenaar	—	H. Wiegel	oprichtingsvergadering

Aankondigingen

In deze rubriek worden korte aankondigingen opgenomen van vergaderingen van afdelingen, statencentrales, kamercentrales en eventuele andere VVD-bijeenkomsten. Uitzondering hierop vormen bijeenkomsten, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door VVD-kamerleden (deze worden aangekondigd in de daarvoor bestemde aparte rubriek) en bijeenkomsten die plaats hebben in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en in de agglomeratie Eindhoven (deze worden aangekondigd in de aan deze steden gewijde aparte rubrieken).

De rubriek wordt afgesloten op de zaterdag, voorafgaande aan de verschijningsdatum van het blad.

● De heer K. Zegering Hadders houdt op 26 oktober spreekuur van half vijf tot half zes in zijn woning te Emmen, Hoofdstraat 26. Zij die van dit spreekuur gebruik willen maken, worden verzocht telefonisch contact op te nemen met de heer Zegering Hadders (vanaf vrijdag 23 oktober, tel. 05910-11014).

● De algemene vergadering van de kamercentrale Drenthe van de VVD wordt gehouden op donderdag 29 oktober om 19.30 uur in café-restaurant Bellevue te Assen. Naast de gebruikelijke punten zullen aan de orde komen: de verkiezing van voorzitter en vice-voorzitter (de heren R. S. Hofstee Holtrop en T. E. Williams treden af en zijn niet herkiesbaar) en het advies voor de samenstelling van de kandidatenlijst Tweede Kamerverkiezingen.

● De heer G. S. Wiebenga, vice-voorzitter der JOVD, vertegenwoordigt de VVD tijdens het congres van de Nederlandse Jeugdgemeenschap op 16 en 17 oktober. Het onderwerp is: „de bezem door de leeftijds grenzen”.

● Vrijdag 6 november organiseert de ondercentrale Alblasserwaard-Vijfheer-

renlanden een bijeenkomst voor raadsleden. De heer G. van de Zande, lid van gedeputeerde staten van Zuidholland zal spreken over: „Hoe werken we in de praktijk met het VVD-verkiezingsprogramma?”
De vergadering vindt plaats in het nieuwe motel te Gorinchem, om 20.00 uur.

● Op 20 oktober spreekt de heer W. Verwey over de miljoenennota voor de afdeling Gorinchem. De bijeenkomst wordt gehouden in hotel-restaurant De Vijfherenlanden en begint om 20.00 uur.

● Op 28 oktober spreekt mej. mr. A. Kappeyne van de Copello voor de Vrouwengroep te Ridderkerk over „1971 — politieke kaleidoscoop”.

● Op 30 oktober kan de Vrouwengroep te Middelburg mej. Kappeyne van de Copello beluisteren.

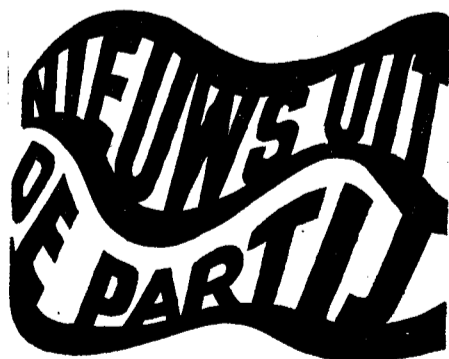
● Op 2 november vindt een bijeenkomst plaats te Delft. Spreker: drs. Y. P. W. v. d. Werff.

● Op 5 november bijeenkomst te Deventer. Spreker: drs. G. M. V. van Aardenne.

● De kamercentrale Dordrecht zal een vergadering houden op zaterdag 24 oktober te Rotterdam bij Engels, Stationsplein; aanvang 09.30 uur. Op de agenda staat o.m. de gebruikelijke najaarsbestuursverkiezing. Deze bijeenkomst is echter hoofdzakelijk belegd om de kandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezing namens de kamercentrale vast te doen stellen.

Werkcongres Zwolle afgelast

~ Het werkcongres van de afdeling Zwolle dat op zaterdag 17 oktober zou worden gehouden, gaat niet door. Gezien het geringe aantal aanmeldingen voor dit congres, heeft het bestuur van de afdeling Zwolle gemeend het naar een later tijdstip te moeten uitstellen. Degenen die zich hebben aangemeld zijn inmiddels hiervan op de hoogte gesteld.

In deze rubriek worden korte mededelingen opgenomen, zoals mutaties in besturen, van afdelingen, staten- en kamercentrales, de instelling van commissies en andere daarvoor in aanmerking komende wetenswaardigheden. Voor uitvoerige verslagen van gehouden afdelingsvergaderingen is geen ruimte beschikbaar.

Wetenswaardigheden betreffende de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en die in de agglomeratie Eindhoven, worden vermeld bij de aparte aan deze steden gewijde rubrieken.

Kopij voor deze rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk op de zaterdag voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie. Telefonisch wordt geen kopij voor deze rubriek geaccepteerd.

● De afdeling Amstelveen heeft op haar algemene ledenvergadering van 7 september de heer F. X. A. Drilling, oud-raadslid, benoemd tot lid van verdienste.

● De afdeling Doetinchem heeft een nieuwe secretaris: de heer J. Wurster jr., Kruisbergseweg 78.

● Het nieuwe bestuur van de afdeling IJsselstein-Benschop ziet er als volgt uit: waarnemend voorzitter J. J. P. Meyer, secretaresse mevrouw C. Stasse-Van Os, penningmeester R. J. Oyevaar en bestuursleden G. A. van Doorn en E. Veldhuijsen.

● Door hun benoeming tot gemeenteraadslid zijn mr. H. B. Koetser, ir. J. D. van Dalen en N. Oosterbaan afgetreden als bestuursleden van de afdeling Voor-
schoten. Het nieuwe afdelingsbestuur ziet er als volgt uit: voorzitter H. Reidsma, secretaresse mevrouw A. Bijlsma-Tieslink, penningmeester ir. H. v. d. Berkhof en bestuursleden mevrouw C. P. M. v. d. Meer-Kremer, G. A. Alers, mr. H. P. Engel en drs. J. Havik.

● Het nieuwe bestuur van de afdeling

Reeuwijk ziet er als volgt uit: voorzitter drs. J. R. van Bennekum, secretaris A. C. Onstenk ing., penningmeester ir. M. A. van Holten en leden mevrouw K. L. de Korte-Munk en J. R. van Dam. Het afdelingsbestuur zal een aantal studiegroepen instellen voor de behandeling van plaatselijke problemen. Ook niet-VVD-leden zullen tot deelname daaraan worden uitgenodigd.

● Tijdens het wereldcongres van de World Federation of Liberal and Radical Youth, gehouden in september in Middelkerke (België), is de heer J. C. Wiebenga, vice-voorzitter van de JOVD, gekozen tot voorzitter van de internationale organisatie.

● Ter voorziening is twee vacatures benoemde de afdeling Purmerend de heren W. Jacobs en J. v. 't Veer tot bestuurslid.

● Het bestuur van de afdeling Bergen (N.H.) is als volgt samengesteld: voorzitter drs. J. B. N. Kat, secretaresse mevr. mr. A. N. Braunius-Kennema, penningmeester J. Keesman en leden A. L. Bakker, mevrouw Th. J. M. Roos-Cikot, H. P. T. van Schaik en J. Westerman Holstijn.

vrijheid en
democratie

De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag (telefoon 070-604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Witte de Withstraat 73 (postbus 824) te Rotterdam. Telefoon 010-147211.

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Bokma het allerbeste!
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

nder de loep

door A. W. Abspoel

Prikkels

● De heer Han Lammers, nieuwe wethouder van Amsterdam en afkomstig uit Nieuw Links van de Partij van de Arbeid in een gesprek met Elsevier: „Je komt tot een andere afweging van belangen... Ik heb vroeger vrij veel over openbaarheid geschreven en ik kom nu tot de conclusie dat ik daar wel wat naïef over heb geschreven. Daar was ik trouwens al eerder achter gekomen, maar deze laatste weken als wethouder hebben me dat nog eens extra duidelijk gemaakt.“ En over het in de wind slaan van het advies van de Kunstraad: „Het kenmerkende van adviezen is, dat ze ook niet opgevolgd kunnen worden. Erg eenvoudig... Het plan van de Kunstraad bood geen enkel uitzicht op een reëel alternatief.“

● Een dertigtal bestuurders en enkele leden van de bij de vakcentrales aangesloten bonden na een vergadering in Doorn in een nota aan de pers: „De vakbeweging moet zich radicaler inzetten voor een verandering van onze maatschappij. Daarbij moet zij gebruik maken van de politieke staking.“

● Prof. dr. N. Speyer, hoogleraar in de sociale psychiatrie aan de Rijksuniversiteit te Leiden in een rede op het Congres van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering van de Geneeskunst: „De toestand van nu, met zijn zelfmoordpogingen, agressie-uitingen, drugverslaving en zijn rebellie, grotendeels voortkomende uit eenzaamheid en angst, zal niet zonder meer in gunstige zin veranderen. Integendeel: we zullen met een toeneming van agressiviteit en conflictsituaties rekening moeten houden (...). Onderzoekingen in verschillende geïndustrialiseerde landen hebben aangetoond, dat 25 procent van de onderzochte volwassenen ernstig gestoord is.“

● Uit een hoofdartikel in De Volkskrant: „De socialistische partij in Engeland dreigt overspoeld te worden door de vakbonden, die Labour met hun financiële subsidies overeind houden en met hun stemblokken beheersen. Wilson zelf en vooral zijn oud kampioen Roy Jenkins en James Callaghan deden het congres feitelijk voorstellen voor een nieuwe constructieve politiek. Maar de ex-ministers kregen niet eens de kans hun bewijzen van moed en politieke visie formeel op tafel te leggen. Zij werden weggehoond door vakbonders onder aanvoering van Jack Jones, die met een miljoen stemmen van de radicale transportbond als een moker zwaaide.“

● Politiezorgen

Wanneer één stenengooier bij rellen gewond raakt, wordt daar dagenlang over geschreven, zijn foto komt in de krant en hij wordt, liefst nog met een aantal supporters, voor de televisie geëxposeerd om gekleurde verklaringen af te leggen. En in het ultra-linkse kamp in de Kamer verdringt men zich om maar de eerste te zijn om „vragen aan de minister“ te stellen die de indruk moeten wekken dat niet de oproermakers de schuldigen zijn, doch de politie. Maar als er twintig politie-agenten gewond raken zoals bij de jongste Ambonezenrel in Den Haag, dan kraait daar verder geen haan naar. Pers noch omroep toont belangstelling voor de gewonde politiemannen, die in dienst van het democratische gezag de rechtsorde hadden te handhaven. Geen vragen aan de ministers worden gesteld.

Dat is de steeds luider gehoorde klacht uit de politiekorpsen, waar de ontevredenheid en de onrust (mede gezien het tekort aan personeel, de onvoldoende uitrusting en te lange aarzelingen bij de overheid) voortdurend toemenen.

Wanneer een man als de voorzitter van de katholieke politiebond Sint Michaël het ogenblik gekomen acht om te waarschuwen dat als de tragedies van de laatste tijd in plaatsen als Amsterdam, Den Haag, Wassenaar, Doetinchem, Arnhem, Sint Willibrord, Valkenburg en Apeldoorn steeds zo blijven doorgaan, dit onder het politiepersoneel wel eens tot werkelijke „excessen“ zou kunnen leiden; wanneer hij zegt dat men er terdege rekening mee moet houden dat wij niet tot in de eeuwigheid „de demonstratieve begripstheoretisering en het gezagsvacuüm kunnen blijven aanvaarden“ (verslag van De Volkskrant), dan zal men dergelijke noodkreten ernstig moeten nemen. Dan zal men niet weer sussend tot de (wan)orde van de volgende rellendag mogen overgaan.

Gelukkig zijn er nu echter wel vragen gesteld. Mr. H. van Riel, de voorzitter van onze Eerste Kamerfractie, heeft door zijn schriftelijke vragen aan de regering de kernvragen aan de orde gesteld die thans zonder vrees voor de reacties van bepaalde publiciteitsmedia (die, zoals telkens weer blijkt, de publieke opinie in grote meerderheid toch niet achter zich hebben) zullen moeten worden opgelost.

De suggesties in punt 5 van de vragen van de heer Van Riel zullen uiteraard — maar dan wel graag op zo kort mogelijke termijn — op hun mogelijkheden en consequenties moeten worden bekeken. Het belangrijkste echter is, dat deze suggesties na hetgeen de heer Geertsema in de Tweede Kamer en elders reeds had opgemerkt, nu eens duidelijk en officieel aan de orde zijn gesteld.

De concrete vragen van de heer Van Riel luiden aldus:

1. Hebben de ministers kennis genomen van de inhoud van het artikel: „Politie neemt het niet meer“ in „Het Vaderland“ van 5 oktober 1970?

2. Zijn de ministers bereid hun oordeel hierover te geven?

3. Welke maatregelen zijn in de laatste tijd genomen om het vertrouwen van de politie in de regering te herstellen.

4. Zijn de bewindslieden niet van oordeel dat leven, fysieke integriteit en gezondheid van trouwe dienaren der overheid bij noodzakelijke afweging veel meer gewicht in de schaal behoren te leggen dan de belangen van weerspanningen, en dit alles bij uitstek gezien binnen het kader van de Nederlandse rechtsstaat en zo ja, is de regering dan bereid om zeer korte termijn van haar denkbare terzake in het openbaar te doen blijken en de politie voor zover nodig in deze geest van instructies te voorzien?

5. Kunnen, dit in verband met de belangwekkende suggesties van de voorzitter van de Nederlandse Politiebond, bijvoorbeeld de korpsen mariniers en commandotroepen snel geschikt worden gemaakt om bij optreden in massaal verband door agitatoren overal in den lande op bevel van de overheid actief en legaal te kunnen ingrijpen?

In het artikel in „Het Vaderland“, waar de heer Van Riel naar verwijst, was o.a. geconstateerd dat men in politiekringen meer en meer van mening is

dat „militairen sommige taken van de politie bij grote ongeregelheden en/of demonstraties dienen over te nemen.“ Zij zijn, zo wordt aangevoerd, meer op die werkzaamheden ingesteld dan de politie. Ook voorzitter K. Mud van de Nederlandse Politiebond is die mening toegedaan. Hij vroeg zich af of de huidige, geweldadige rellen nog wel tot het werkterrein van de politie of de maréchaussee behoren. Bepaalde rellen dragen volgens hem het karakter van „semi-militaire subversieve acties.“ Voorts zag ook de heer Mud het personeelstekort als een der oorzaken van de onrust onder de politie.

Inmiddels zal men hebben gezien dat onze fractievoorzitter in de Tweede Kamer, mr. Geertsema, bij de zojuist gehouden algemene politieke beschouwingen eveneens gepleit heeft voor versterking van het gezagsapparaat. Hij wil die versterking echter zoeken in een uitbreiding van het korps koninklijke maréchaussee, dat dan het eerste bijstandskorps zou worden.

● VPRO-politiek

Er is geen ander woord dan schijnheilig voor de wijze waarop de voorzitter van de VPRO, de heer Kassies, op donderdagavond 8 oktober voor de televisie trachtte toe te lichten dat het geruchtmakende sabotageprogramma van VPRO-radio alleen maar ten doel had om „informatie te verstrekken als fundamenteel gegeven in een democratische maatschappij.“

Het is mij ook onbegrijpelijk hoe Het Parool uit de door dit blad gegeven citaten uit de oorspronkelijke radio-uitzending kan concluderen dat het om een „uitzonderlijk onbenullige tekst“ zou zijn gegaan. Al gaf Het Parool tegelijk wel toe dat deze tekst geheel paste in het kader van „een omroep die zich ten onrechte nog steeds vrijzinnig-protestants noemt, maar die er in fette allang een sport van maakt om achter ieder revolutionair verschijnsel, echt of quasi aan te hollen.“

De huidige VPRO wordt aldus heel juist getypeerd, maar het onbenullige van die radio-uitzending valt bepaald niet in te zien. Zo werd daarin o.a. met tussendore aanmoedigende vragen van de radioreporter, omstandig uitgelegd hoe er bijvoorbeeld in de legerplaats Oirschot „ontzettend veel is te saboteren“, hoe en waar men onder een hek kan doorkomen en hoe dan tanks en pantserwagens onklaar kunnen worden gemaakt door suiker in de benzine te doen, olie te laten weglopen, e.d.

Of dit onder het mom van „informatie“ toch nog juist door de mazen van de wet kan vallen, zal moeten blijken. Dat neemt niet weg dat de daden die hier vermeld worden, niet alleen laf en voor mijn gevoel in beginsel even verachtelijk zijn als rechtstreeks landverraad, maar dat zij ook nog menselijke levens kunnen kosten als het materieel half onklaar blijkt te zijn en niet goed blijkt te werken.

Met een beroep op democratische rechten verricht de VPRO hand- en spandiensden voor duistere machten op de achtergrond, die het juist op de ondergang van de democratische staat gemunt hebben.

● Evenredigheid over boord?

In ons vorige nummer werd in deze rubriek o.a. aandacht gewijd aan de publicatie in Het Vrije Volk volgens welke de Partij van de Arbeid, D'66 en de PPR overwegen om met een initiatiefvoorstel te komen tot invoering van een 12-districtenstelsel (en rechtstreekse verkiezing van de minister-president).

„Op die wijze zouden de grootste twee partijen hun volgens de eerdere cijfers der landelijke evenredige vertegenwoordiging verloren zetels weer op een schaalte gepresenteerd krijgen.“ Uit die zinsnede en uit mijn verdere betoog zal men hebben begrepen dat de PvdA bij verkiezingen volgens dit systeem geen 24 zetels zou hebben gekregen zoals een omzetting van cijfers ten onrechte vermeldde, maar 42 zetels. De KVP zou dan (gelijk vermeld) 54 in plaats van 42 zetels hebben gekregen en de PvdA dus 42 in plaats van 37 zetels. Dit als gevolg van de manipulatie, om de evenredige vertegenwoordiging dan volstrekt willekeurig slechts in elk van de 12 districten afzonderlijk toe te passen.

En als men nu eenmaal de smaak van dergelijke aanslagen op ons kiesstelsel te pakken heeft, waarom zou men er dan later niet 18 districten van maken? Men heeft al uitgerekend dat de KVP dan in 1967 zelfs 63 zetels zou hebben gekregen en de PvdA 58 zetels. Beide zomaar 21 zetels cadeau! En de VVD zou terugvallen tot 12 zetels, de ARP tot 7 en de CHU tot 5 zetels. Verder zouden er dan alleen nog maar twee communisten zijn, KVP en PvdA zouden samen de dienst uitmaken. Wat men met kunstgrepen via het kiesstelsel al niet zou kunnen bereiken!

In dit verband was het wel pikant het bericht van de Londense correspondent van Handelsblad-NRC te lezen, dat Jeremy Thorpe, de leider der Britse liberalen, op het jongste partijcongres in Eastbourne krachtig had gepleit voor invoering ook in Engeland van de evenredige vertegenwoordiging.

Het staat vast, dat vele liberaal gezinden in Engeland onder het bestaande districtenstelsel niet of anders stemmen, omdat zij weten dat een liberale kandidaat in hun district toch geen kans heeft of omdat er op deze grond in het geheel geen liberale kandidaat is gesteld. Niettemin behaalden de Britse liberalen nog 2,3 miljoen stemmen bij de Lagerhuisverkiezingen van 18 juni jl. Volgens de „logica“ van het Britse kiesstelsel leverde dit hun echter slechts zes van de 630 zetels op!

Thorpe heeft nu verklaard te hopen, dat t.z.t. de directe verkiezingen voor het Europese parlement „uiteindelijk ook in Engeland een stelsel van evenredige vertegenwoordiging teweeg zullen brengen.“

● Consequent realisme

Vóór het bezoek van president Soeharto aan de Koningin en aan ons land, hebben we gepleit voor een goede ontvangst van het staatshoofd van een andere natie, als gast van de Koningin. Precies hetzelfde pleidooi kunnen we houden nu president Tito van Joegoslavië ons land zal bezoeken en tevens de gast zal zijn van koningin Juliana.

Het ligt in de bedoeling, ook voor president Tito een ontmoeting met een delegatie uit beide Kamers der Staten-Generaal te organiseren, aangezien althans dat deze daar zelf ook mee akkoord gaat. De PvdA-fractie schijnt in dit verband gepleit te hebben voor een wat andere opzet dan toen president Soeharto het Binnenhof bezocht.

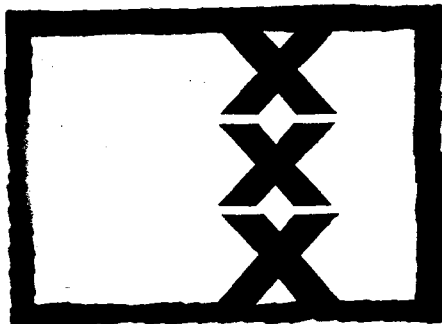
Handelsblad-NRC heeft in een hoofdartikel met een informeler opzet van een dergelijke ontmoeting zijn instemming betuigd. Zo is het blad o.a. van mening, dat, om het informele karakter te behouden, er geen verslag van dat gesprek zou moeten worden gemaakt. „De wetenschap dat hun woorden op papier komen te staan, is de manier om staatslieden niets meer te laten zeggen dan wat ze in het openbaar toch al zeggen.“

Interessanter nog is hetgeen genoemd blad daarop liet volgen: „ook zouden de Kamerleden minder als inquisiteurs moeten optreden dan ze tegenover de Indonesische gast hebben gedaan. Dan klapt zo'n man dicht en heeft het gesprek een averechts effect. Zelfs Kamerleden zouden subtieler methodes moeten kunnen bedenken om iemand aan de praat te krijgen dan de methode van de zedepredkende schoolmeester.“

Het is een nuchter woord, dat velen van ons zal aanspreken. Toch zou ik twee aantekeningen willen maken. De eerste is, dat dit dan ook wel zal moeten gelden voor alle ons bezoekende staatshoofden, onverschillig of ze al dan niet van achter het IJzeren Gordijn komen. De tweede opmerking is, dat heet optreden als „inquisiteur“ en als „zedepredkende schoolmeester“ tegenover andere landen een typisch Nederlandse neiging is. Alleen wordt zij dan nogal eens eenzijdig toegepast. Zo klopte het enkele dagen later in dezelfde krant gewijde artikel aan de door de Amerikaanse regering hervatte wapenleveranties aan Griekenland m.i. niet helemaal met de eerder getoonde realistische visie.

In verband met de begrijpende houding van onze regering tegenover deze leveranties zou Handelsblad-NRC het „interessant“ vinden van de Nederlandse regering te vernemen „hoe zij de veiligheid van ons land definieert, zodanig dat Griekenland in de bescherming daarvan een essentiële plaats inneemt.“

Dat lijkt mij vrij duidelijk. Nederland meent — terecht — nog steeds, dat zijn veiligheid het beste gediend is door het lidmaatschap van de Nato. In die Nato nemen Griekenland en Turkije, zeker gezien de huidige ontwikkelingen in het Middellandse Zeegebied en in het Midden-Oosten, strategisch een uiterst belangrijke, ja onmisbare plaats in. Hier geldt, om het woord van de heer Geertsema nog maar eens te citeren, dat met volledige handhaving van onze hoogst ernstige bezwaren tegen dictatoriale regimes, voor ons de vrijheid van Nederland gaat boven de democratie in Griekenland.

AMSTERDAM

● Het secretariaat van de afdeling Amsterdam is gevestigd Vondelstraat. Het telefoonnummer is 12 89 14.

● Maandag 19 oktober houdt de afdeling Amsterdam om 20.00 uur een ledenvergadering in het Vondelparkpaviljoen. De vergadering is hoofdzakelijk gewijd aan de bespreking van de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer.

Naar samenwerking met D'66?

Hoe scherp de politieke tegenstellingen in ons land de laatste tijd ook mogen lijken, er blijkt desondanks nog ruimte genoeg te zijn voor grote verzoenpogingen. Nauwelijks bijgekomen van de verbazing over het plan van Van Mierlo en de zijnen om via gesprekken aan de basis de PvdA en de KVP weer in elkaars armen te drijven, heeft de Nederlandse politiek er deze week weer een nieuw verzoeningsinitiatief, zij het op plaatselijk niveau, bijgekregen. Maandag maakte de heer H. H. Jacobse, fractievoorzitter van de VVD in de Amsterdamse raad, tijdens een ledenvergadering van de afdeling Amsterdam bekend dat er zijn fractie veel aan gelegen is om tot een vorm van samenwerking te komen met de drie man tellende fractie van D'66. Hij gaf het bestuur van de afdeling tevens de suggestie mee om te bestuderen of er ook op afdelingsniveau tussen beide groeperingen van enigerlei samenwerking sprake zou kunnen zijn.

Het afdelingsbestuur heeft de suggestie overgenomen en de toekomst zal leren of er en waar die mogelijkheden liggen.

De toenaderingspogingen op raadsniveau zullen voorlopig nog wel een maandje op zich laten wachten, want de Amsterdamse afdeling van D'66 zit eerst nog met de kluit die haar door het landelijke hoofdbestuur is toegeschoven en die zij — met enige reserves weliswaar — heeft aanvaard. Anders dan bijvoorbeeld de afdeling Den Haag aanvaardde de Amsterdamse ledenvergadering met slechts vijf tegenstemmen het voorstel om de rooms-rode verzoeningspogingen op plaatselijk niveau te starten. Alleen ongeëvenaarde optimisten in hun gelederen geloven echter dat die pogingen ook maar enige kans van slagen zullen hebben. Fractievoorzitter Martini van D'66 heeft volmondig bekend zulke gesprekken volkomen onzinnig te vinden en rustig door te gaan met zijn pogingen het in het „groene

boekje" vastgelegde programma uit te voeren.

Het staat bij voorbaat vast dat KVP en PvdA in Amsterdam geen stap dichterbij elkaar zullen komen. Ze zijn elkaar duidelijk weinig sympathiek en niemand die zal durven beweren dat de KVP de socialisten veel te bieden heeft.

Het initiatief van Mierlo is dan ook gezien de hoofdstedelijke verhoudingen, „uiterst mallotig," zoals de heer Jacobse het uitdrukte.

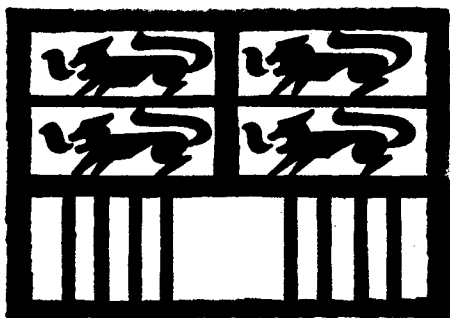
Het driemanschap A. Martini-W. Wessels-E. van Antwerpen, in de betere dagen van D'66 met enige trots gepresenteerd als het wethoudersteam van de partij, wanneer zij als grootste fractie de raad zou binnentrekken, is na de teleurstellende stemuitslag van juni niet meer dan een splintergroepering die zo'n positie — naar de heer Jacobse meent — niet graag zal willen innemen. Een samenwerking van D'66 met de Kabouters ziet hij er niet in zitten, omdat „het produkt van een luidieke oprisping van de kiezers" thans al aan innerlijke verdeeldheid ten prooi gevallen is. Vandaar zijn optimistische voorspelling dat met name in Amsterdam de perspectieven voor een samenwerking D'66—VVD gunstig zijn.

De heer Jacobse wees op een aantal punten van overeenkomst tussen beide fracties: „Op de eerste plaats", zei hij, „zijn we beide in een oppositierol terecht gekomen. We delen onze zorg over de economische situatie, waarin de stad is komen te verkeren, met name wat de kwestie van het westelijk havengebied betreft. Onze opvattingen over de toepassing van de erfrechtpolitiek zijn eensluidend en beide fracties hebben grote bezorgdheid voor de bestuurbaarheid van Amsterdam en vinden het huidige college zwak."

Dan is er nog zo iets als de mentaliteit die in beide groeperingen onderling niet zo sterk verschilt, naar hij meent. Een

goede samenwerking in Amsterdam kan volgens de heer Jacobse repercussies hebben voor het hele land. „Een afwijking van resultaten kan zeer belangrijk zijn bij een beslissing over samenwerking op landelijk niveau. Uit het liberaal beraad is naar voren gekomen dat de VVD het best zou kunnen samenwerken met D'66 en de confessionele partijen. In het land is die toenadering tussen D'66 en ons nog niet van de grond gekomen. Dat is voornamelijk te wijten aan de houding van de heer Van Mierlo, die ons niet moet. Nogal wat D'66-ers — zeker ook in Amsterdam — denken daar heel anders over. Bovendien, nu extreem links zo'n sterke positie in het dagelijks bestuur van Amsterdam heeft ingenomen, lijkt mij een vruchtbaar gesprek tussen groeperingen van het democratische midden gewenster dan ooit. We zouden gezamenlijk een urgentieprogramma voor het stadsbestuur in de komende vier jaar kunnen uitstippelen."

Hoewel de eerste reacties van de kant van D'66 nu niet bepaald wijzen op een snelle totstandkoming van de door de VVD-fractie begeerde samenwerking, waren ze ook niet ronduit ontmoedigend. „De Amsterdamse VVD verschilt in mentaliteit belangrijk van de VVD van Geertsema en Van Riel en dat is natuurlijk niet onbelangrijk" merkte de heer Martini kort na de publicatie van het VVD-initiatief op. „Onze opvattingen liggen inderdaad in sommige punten op één lijn, maar toch zijn er tussen ons nog belangrijke meningsverschillen. Zo koos de VVD tijdens de onderhandelingen over de wethouderszetels voor een afspiegelingscollege, dat wij steeds met nadruk hebben verworpen. Bovendien sta ik niet zo negatief tegenover het nieuwe college. De eerste indrukken zijn niet slecht," vond hij. Op een punt was de fractieleider van D'66 duidelijk: „Wordt het een concubinaat, dan wordt het er wel een op losse basis," voorspelde hij.

ROTTERDAM

● De afdeling Rotterdam van de VVD houdt dinsdag 20 oktober 's avonds 8 uur in het Rijnhotel een „nieuwe gezichtenavond". De volgende kandidaten voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer komen zich dan voorstellen: de heren H. J. Slootweg, drs. F. W. van der Schaar, dr. R. W. de Korte, mejuffrouw H. Pleij en mevrouw drs. M. Smit—Kroes.

● Maandag 26 oktober 's avonds 8 uur houdt de afdeling voorts een buitengewone algemene ledenvergadering in een der zalen van het Beursgebouw. Deze vergadering is voornamelijk gewijd aan een bespreking van de kandidatenlijst voor de Tweede-Kamerverkiezing.

● Het politieke spreekuur van de afdeling is weer begonnen. Het wordt elke eerste maandag van de maand 's avonds om acht uur gehouden in Hotel Regina.

● Het secretariaat van de afdeling is gevestigd in het Minervahuis 1, Meent 106. Het telefoonnummer is 13 39 95.

● Secretaris van de Liberale Studenten Vereniging Rotterdam is de heer F. J. G. M. van Thiel, Haringvliet 50. Telefoon 12 24 80.

● Mejuffrouw M. Flohil is secretaresse van de JOVD, afdeling Rijnmond. Haar adres is Breitenstraat 76B. Telefoon 36 28 64 dagelijks na 21 uur, donderdag en vrijdag ook overdag.

Nieuwe methode

De geleidebrief bij de Rotterdamse gemeentebegroting heeft ditmaal de aandacht getrokken door zijn eenvoudige, verklarende inhoud en misschien meer nog door het ontbreken van een polemiserende toon. Het is duidelijk dat wethouder Reehorst, de beheerder van de gemeentelijke schatkist, de gelegenheid heeft willen geven zich zonder overmatige inspanning vertrouwd te maken met de altijd ingewikkelde financiële problematiek van de gemeente.

Maar niet alleen om die reden is de geleidebrief anders dan anders. De wethouder heeft ook een nieuwe methode gevolgd ter vaststelling van het begrotingstekort. Want een begrotingstekort moet ook in het komende dienstjaar weer tegemoet worden gezien. Met een bedrag van f 40 miljoen is het echter niet onbelangrijk lager dan de initiële begrotingstekorten van de voorafgaande jaren.

Dat feit is minder verheugend dan men op het eerste gezicht geneigd is te denken. En wel om de volgende reden. De wethouder heeft de laatste jaren steeds begrotingen ingediend waarvan aanvankelijk geraamde tekorten in de buurt van de f 100 miljoen lagen. Op grond van nader bekend geworden gegevens kon daarvan een flink stuk worden afgeknabbeld nog voor de begroting in plenaire vergadering van de raad in behandeling kwam. De rekening toonde dan later aan dat de definitieve uitkomsten nog aanzienlijk lager waren dan in de herziene begroting was voorzien.

In werkelijkheid beweegt het tekort op de rekening zich nu al een jaar of vier rond de f 40 miljoen. De rekening over 1969 laat een nog veel lager nadelig saldo zien, namelijk f 22,6 miljoen. Maar in dat jaar heeft de gemeente een extra uitkering van f 15,2 miljoen uit het Gemeentefonds ontvangen. Ware die

meevaller niet afgekomen dan zou ook in dat jaar het definitieve tekort omstreeks f 40 miljoen hebben bedragen.

Voor het komende dienstjaar nu heeft wethouder Reehorst — zulks in tegenstelling tot de voorafgaande jaren — bij voorbaat rekening gehouden met factoren die de Rotterdamse inkomsten en uitgaven met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zullen gaan beïnvloeden, ook al heeft hij die factoren nu nog niet tot op de cent nauwkeurig kunnen waarden. Het effect van deze andere benaderingswijze is geweest dat hij het deficit op de begroting voor het volgende dienstjaar heeft kunnen beperken tot f 40 miljoen.

Dat bedrag is dus aardig in overeenstemming met de definitieve begrotingstekorten van de laatste jaren. Er is geen reden daarover de bezuinen te laten schallen. Het tekort is nog altijd heel groot. Maar men kan het wel met wethouder Reehorst eens zijn als hij de stabiliteit van de tekorten beschouwt als van teken dat de financiële toestand van de gemeente niet verder is verslechterd.

Met deze constatering wordt niets afgedaan aan de noodzakelijkheid om tot een sanering van de Rotterdamse financiën te komen. Het is duidelijk dat Rotterdam daar alleen niet toe in staat

is. Het rijk zal de helpende hand moeten bieden. Aan die kant is de bereidheid daartoe vast komen te staan in het gesprek dat vertegenwoordigers van het gemeentebestuur medio augustus hebben gevoerd met de ministers van binnenlandse zaken en van financiën.

Dat gesprek heeft voor Rotterdam hoopvolle perspectieven geopend. De gemeente heeft harerzijds de toezegging moeten doen al het mogelijke in het werk te stellen om de eigen gemeentelijke inkomsten te verhogen. Hand in hand willen gemeente en rijk er op die manier naar streven dat Rotterdam in 1974 weer een sluitende begroting heeft. En nu maar hopen dat loon- en prijsexplosies dit loffelijke voornemen niet al te zeer doorkruisen.

Er staat in de geleidebrief veel interessants te lezen. Zo veel zelfs dat er in deze kroniek onmogelijk allemaal melding van kan worden gemaakt. Voor enkele aspecten willen wij echter — zij het heel summier — een uitzondering maken.

Om te beginnen signaleren wij dan dat de gemeentelijke uitgaven volgend jaar een niveau zullen bereiken van f 1242 miljoen, precies tweehonderd miljoen meer dan in het lopende begrotingsjaar. Vermeld moet verder worden dat het met de bedrijven niet best gaat. Alleen het GEB maakt nog winst, alle andere bedrijven werken met tekorten. Van hen spant de RET de kroon met een nadelig saldo van f 54,2 miljoen. Er liggen begrijpelijkerwijs andermaal verschillende tariefverhogingen in het verschiet.

Bepaald zorgwekkend is de hoogte van de vlottende schuld: f 690 miljoen op 1 juli jl. Terecht merkt wethouder Reehorst naar aanleiding hiervan op dat consolidatie hoogst noodzakelijk is geworden. Helaas kunnen de verwachtingen dienaangaande niet hoog gespannen zijn, in aanmerking genomen de situatie op de kapitaalmarkt.

PRAKTIJK VOOR DE VOETVERZORGING S. H. CON

CHIROPODIST

JOH. VERMEERSTRAAT 47 — AMSTERDAM-Z.

TELEFOON: 020 - 73 27 55

Behandeling
volgens afspraak.

MAANDAG'S—VRIJDAG'S 8.30—17.00 UUR

Federatie in wording

Staatssecretaris van buitenlandse zaken H. J. de Koster (vvd) heeft op het congres van de Europese Beweging dat op 3 oktober in Utrecht werd gehouden een blik gericht op de toekomst van de Europese eenheid. Hij meent dat het perspectief de laatste twaalf maanden aanzienlijk is veranderd. De topconferentie die in december 1969 in Den Haag werd gehouden kan volgens de staatssecretaris in alle opzichten als oorzaak van de ommekeer worden gezien, die men sindsdien heeft kunnen constateren. De grootste obstakels waar men jaren tegen aan had gekeken heeft men uit de weg kunnen ruimen. Thans lijkt de grote impasse doorbroken. „Het meest spectaculaire element van dit ogenblik is ongetwijfeld de heropening, na negen lange jaren, van de toetredingsonderhandelingen (met Engeland en de andere EVA-landen). Maar er is sinds de eerste onderhandelingen met Engeland wel het een en ander veranderd. De uitgaven van de drie gemeenschappen in 1962 beliepen 71 miljoen RE. Deze zijn sedertdien gestegen met meer dan 5000 pct...”

Het gaat bij de onderhandelingen ook met de drie kleinere kandidaten, Noorwegen, Denemarken en Ierland vooral om economische problemen „ook al hebben zij alle politieke achtergronden”. Staatssecretaris De Koster vraagt zich af of deze „neutrale, zakelijke benadering voldoende zal zijn om de onderhandelingen tot een goed einde te brengen”. Om over de onvermijdelijke dode punten in de besprekingen heen te komen is er een politieke wil nodig om tot de gewenste resultaten te komen. De Koster neemt aan dat de positieve wil om de toetreding nu te laten slagen bij alle betrokkenen aanwezig is. „Mocht dit om welke reden dan ook niet het geval blijken te zijn dan zal er zonder twijfel een zeer ernstige situatie ontstaan, die de voortgang van de Europese integratie in dodelijk gevaar zal brengen.” De staatssecretaris acht het zelfs verre van denkbeeldig dat het gehele idee van de Europese eenwording zijn basis zal verliezen „indien zou blijken dat in de jaren 1970 de Europese Gemeenschappen niet wezenlijk nader zullen voeren tot het uiteindelijke doel: Westeuropese federatie en „indien noch de toetreding, noch de totstandkoming van een werkelijk Europese en democratische bestuursvorming zou plaatsvinden”.

Twee richtingen

Voor de verdere ontplooiing van de gemeenschap geeft De Koster twee richtingen aan: „Ten eerste op het gebied van de buitenlandse betrekkingen van de vergrote gemeenschap, d.w.z. de nadere plaatsbepaling van het zich verenigende Europa in de wereld en ten tweede op het terrein van de politieke integratie, waaronder ik met name versta de ontwikkeling in de richting van een federale structuur”. Wat het eerste punt betreft meent de staatssecretaris dat de verhoudingen van Europa tot de ontwikkelingswereld veel meer centraal komen te staan. De vergrote gemeenschap zal een dermate doorslaggevende factor in de wereldhandel zijn, „dat de daaruit onvermijdelijk voortvloeiende verantwoordelijkheid ons dwingt als gemeenschap tot een meer samenhangend, doordacht ontwikkelingsbeleid”. De Europese welvaart en de Europese invloed zal in dienst gesteld moeten worden van het bereiken van meer harmonische verhoudingen tussen het hoog geïndustrialiseerde deel van de mensheid en de grote massa van de wereldbevolking die aan de grens van het bestaansminimum leeft”.

Voornamelijk langs economische en institutionele omwegen pogen wij tot een werkelijke politieke eenwording te komen. Men moet zich volgens De Koster afvragen of een minder indirecte benadering niet aan de orde moet worden gesteld. „Een aangrijpingspunt daartoe is ongetwijfeld gegeven in het rapport van de ministers van buitenlandse zaken van de Zes ter uitvoering van paragraaf 15 van het communiqué van de topconferentie in Den Haag”. De besprekingen die in dit kader zijn gevoerd kunnen „de gelegenheid geven die zich in geen jaren heeft voorgedaan om de echte politieke eenwording, d.w.z. van de Europese federatie, levensgroot aan de orde te stellen”, vooral nu van de indirecte instrumenten van de politieke eenwording — de douaneunie, het landbouwbeleid, etc. — niet gemakkelijk nieuwe impulsen meer uit zullen gaan.

Ook de vorming van een monetaire unie zal een nauwer politiek samengaan noodzakelijk maken want „zonder het bestaan van sterke federale instellingen op monetair en conjunctureel terrein is het idee van een munt-unie gedoemd een volstrekte illusie te blijven”. Deze „is alleen denkbaar als er een federale baninstelling in het leven geroepen zal worden. De politieke implicaties daarvan zijn duidelijk”.

Herschrijving

De Koster acht het noodzakelijk tot herschrijving van de bestaande Europese verdragen over te gaan om deze aan te passen aan de nieuwe richtingen die worden gezocht in de economische politiek: „onderwerpen als technologie, ontwikkelings-samenwerking, milieubeheersing — het Verdrag van Rome biedt slechts met moeite de soepelheid en ruimte om zich aan deze ontwikkelingen

aan te passen”. De staatssecretaris meent dat men daarbij vooral moet denken „in de richting van brede categorieën van beleid, waarvan dan de verdeling tussen federaal en nationaal gezag zou moeten worden bepaald. De gemeenschap is tenslotte een federatie-in-wording en het lijkt mij dan ook voor de hand te liggen dat wij trachten te komen tot een nauwkeuriger definitie van de beleidsterreinen die, in de verschillende stadia van ontwikkeling, toegedeeld dienen te worden aan het federale gezag en aan die welke voorlopig of blijvend berusten bij het nationale gezag”.

Staatssecretaris De Koster bepleit verder de ontwikkeling van een Europees buitenlands beleid omdat ons werelddeel dan pas een plaats zal kunnen innemen in de rij van de allergrootste mogendheden en een exportartikel kan maken van zijn democratische instellingen. Aan het Europese parlement wordt bij de bepaling van dit beleid een belangrijke rol toebedacht. „De Vergadering zal zowel een creatieve als een controlerende taak moeten vervullen”. De regelmatige bijeenkomsten van de ministers van buitenlandse zaken zullen naar de staatssecretaris verwacht een gewoonte vormend element vormen, waarbij het volgens het rapport van de minister te creëren politieke comité de ministers van opties zal moeten voorzien. „In een volgend stadium zal de Europese Commissie of een politieke Europese Commissie deze taak kunnen overnemen”, aldus de staatssecretaris. „In de verdere toekomst, wanneer één rechtstreeks gekozen parlement de taak van de nationale parlementen heeft overgenomen, zal één vinger op de pols van Straatsburg voldoende zijn om de Europese consensus te leren kennen”. Hoe een eigen Europese defensie er zal dienen uit te zien is nog niet te overzien.

Aantrekkingskracht

De Koster achtte het teleurstellend „dat de Europese eenwording als ideaal vooral bij de jeugd zoveel aan aantrekkingskracht lijkt te hebben ingeboet. De redenen voor die tanende belangstelling zijn wel bekend en ook te begrijpen: de Gemeenschappen vertonen veelal een saai, technocratisch gezicht; de gang der gebeurtenissen wordt overwoerd door een massa onontworbare technische details; het ontbreken van een direct gekozen en volledig bevoegd Europees Parlement ontnaemt aan de Europese integratie veel van de politieke levendigheid. Toch vrees ik dat achter die dalende belangstelling een zekere miskenning schuilt van het grote belang dat de Europese eenwording voor onze toekomst en voor de toekomst van vele anderen, ook in andere delen van de wereld heeft”.

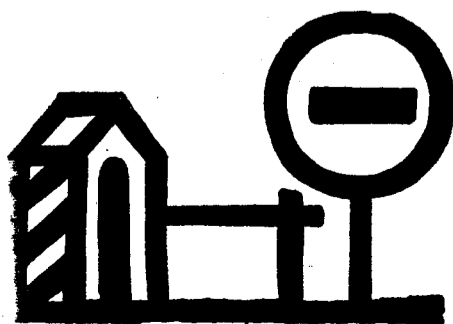
De Koster constateert dat de belangstelling in ons land voor de gemeenschap mogelijk nog geringer is dan elders in Europa. In Nederland bestaat bijvoorbeeld veel minder belangstelling voor indiensttreding bij de Europese Commissie. „Voor alle betrokkenen ligt hier een taak weggelegd om de oorzaken van dit feit weg te nemen, d.w.z. om Europa weer te maken tot de uitdaging die het eens was en, naar mijn vaste overtuiging ook in de toekomst zijn zal...”, aldus de staatssecretaris.

Belastingvrijdom

Vragen van de heer Berkhouwer aan de Commissie van de Europese Gemeenschappen.

- Bestaat bij de regering van de Bondsrepubliek het voornemen om inkomsten verkregen door arbeid op zondagen en feestdagen vrij te stellen van belasting?
- Indien dit voornemen inderdaad bestaat moet dan niet gedacht worden dat bij de spanningen op de communautaire arbeidsmarkt het vrije verkeer van werknemers in meerdere of mindere mate zal worden gericht naar de „tax-haven” van de Bondsrepubliek?
- Acht de Commissie een zo belangrijke maatregel, als gevolg waarvan in de grootste industriestaat van de Gemeenschap, een belangrijk percentage arbeidsinkomen onttrokken kan worden aan belastingheffing, verenigbaar met het voornemen om de EEG uit te bouwen tot een economische unie, in hoedanige unie de toch al zo uiteenlopende fiscale regimes eerder zouden te worden afgestemd op elkaar, in plaats van hen nog verder te accentueren door maatregelen als hierboven bedoeld?

Europa tussen Oost en West

De Europese gemeenschap is hard toe aan een „opening naar buiten”. Dat is de mening van prof. dr. Ralf Dahrendorf, lid van de EEG-commissie voor de Duitse bondsrepubliek en lid van de liberale Freie Deutsche Partei. Prof. Dahrendorf sprak op het congres „Europa tussen oost en west” dat de afdeling Amsterdam van de VVD op zaterdag 10 oktober in Krasnapolsky organiseerde. Dankzij de grote opkomst (ruim 200 geïnteresseerden woonden het congres bij) en het hoge niveau van de inleiders en de discussie, werd het een bijzonder geslaagd evenement.

Prof. Dahrendorf voerde het woord over de Europese eenheid en de Europese vredesregeling. Het behoort tot de taken van de Europese gemeenschap te streven naar een Europese vredesregeling die het raam kan worden waarbinnen de gemeenschap zich kan ontwikkelen, maar die haar nooit kan vervangen” zei hij. „Na de onvruchtbare confrontatie van het verleden zoeken oost en west thans naar nieuwe contacten. Maar zo'n politiek mag nooit ten koste gaan van de interne samenhang van de gemeenschap. Zij is politiek gezien slechts zinvol, als zij niet leidt tot versterking van de beide grootmachten en het onderscheid tussen de verschillende maatschappelijke stelsels niet vervaagt.” Naar zijn mening gaat een vooruitgang bij de samenwerking tussen de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie ten koste van de kleine en middelgrote staten. De heer Dahrendorf wees de zogenaamde „convergentietheorie” — het naar elkaar toegroeien van het kapitalistische en communistische stelsel — als „verkeerd en gevaarlijk” van de hand. Zij kan namelijk naar zijn mening de neiging in zich hebben de westelijke samenlevingsbegin-

selen te veranderen ten bate van een ontspanningspolitiek.

De romantische benadering van de Europese gemeenschap van de vijftiger en begin zestiger jaren heeft nu plaats gemaakt voor een meer realistische vondst hij. „Men kan daarin een geleidelijke vervaging van het onderscheid tussen economische samenwerking en politieke eenheid constateren”.

Mr. J. L. Heldring, hoofdredacteur van het Handelsblad-NRC belichtte het onderwerp „Spanning en ontspanning in Europa”. Hij baseerde zijn inleiding op enkele stellingen. „De spanning tussen oost en west is de laatste jaren voortdurend afgenomen voor zover zij het produkt is van vrees voor agressie” zei hij. „Daarvoor is echter een andere oorzaak in de plaats gekomen: het streven naar grotere zelfstandigheid dat in de Oosteuropese landen steeds opnieuw de kop opsteekt”. Naar zijn mening zal de spanning in Europa blijven bestaan, zolang de regering in het Kremlin — en het doet er weinig toe of dit een communistisch bewind is — de volkeren van oost-Europa blijft wantrouwen.

De heer Heldring bepleitte een erkenning van de status quo door het Westen en een voortzetting van het leggen van zo intensief mogelijke contacten op regerings- maar ook op lager niveau. „Het westen” aldus zijn stelling „wordt in oost-Europa toch aangezien voor een actieve veroorzaker van spanningen, het oosten maakt ook gebruik van spanningen en verdeeldheid in het westerse kamp. Waarom zouden wij dat dan niet doen? Bovendien houden contacten met het oosten de vrijheidszin daar wakker. Via de aanvaarding van de status quo moeten we veranderingen zien te bereiken in oost-Europa.”

De rij van inleiders werd geopend door het VVD-kamerlid mr. drs. C.

Berkhouwer, voorzitter van de liberale fractie in het Europese parlement. Hij merkte in zijn rede „Europa tussen oost en west” op dat de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie in Wenen en in Helsinki mede „over en zonder” West-Europa beraadslagen. De tol van twee wereldoorlogen is dat er in West-Europa dat de Verenigde Staten en de Sowjet-Unie heeft gecreëerd, geen groten meer zijn en dat het nog geen eensluitende en gemeenschappelijke politiek heeft. De Russen hebben het westen echter economisch nodig. „Wat dan aan de orde komt is dat het Westen en met name de EEG voor het grijpen liggende mogelijkheden heeft om door eendracht economische en politieke macht te vormen. Alles dringt er toe zowel op economisch als op politiek terrein dat west-Europa zijn relaties met het oosten gemeenschappelijk ontwikkelt” aldus de heer Berkhouwer. De politieke eenheid van Europa moet volgens hem ook de defensie omvatten.

Volgens de heer H. J. de Koster, staatssecretaris van buitenlandse zaken die het congres voorzat, vergroot het verdrag tussen de bondsrepubliek en de Sowjet-Unie de kans op het beleggen van een Europese veiligheidsconferentie.

Het congres nam een aantal resoluties aan. In een ervan wordt gezegd dat het met betrekking tot de Europese politiek en de versterking van de eenheid van Europa nodig is dat een zo sterk en eensgezind mogelijk liberaal Europees geluid klinkt. Daartoe is liberale partijvorming op Europees niveau nodig. De liberale groeperingen binnen Europa worden opgeroepen om te komen tot de vorming van een federatie van liberale partijen in Europa, vooruitlopend op de te houden directe verkiezingen van een Europees parlement.

DEN HAAG

Nervi-project

De sluiting van het Circustheater is uitgesteld en daarmee zijn de opera-voorstellingen voorlopig weer verzekerd. Volgens een communiqué van de Nederlandse Opera Stichting is de termijn van uitstel voldoende om haar belangen bij de overheid voor te dragen. Los hiervan: men ziet hieruit weer eens wat de dreigementen van de Zwolsman, wiens EMS eigenaresse is van het Circustheater, waard zijn.

Intussen zal het interessant zijn te vernemen welke overheid in deze zaak moet bijspringen. Tot nu toe leek het er op, dat de gemeente 's-Gravenhage het gelag van een slecht gepland cultuurbeleid zou moeten betalen, maar de mededeling van de Nederlandse Opera Stichting kan er op duiden, dat ook het ministerie van CRM te hulp zal worden geroepen. Het spreekt van zelf, dat we verheugd zijn, dat het Haagse publiek vooralsnog niet van opera-voorstellingen verstoken zal blijven. Het moet ons evenwel van het hart, dat we niet begrijpen, dat aan het begin van het nieuwe seizoen nog geen beslissingen zijn genomen over de voortzetting van de exploitatie van het Circustheater, dat, zoals we eerder schreven, een nauwelijks meer te missen element in het Haagse culturele leven is geworden.

Overigens heeft de heer Zwolsman weer eens goed zaken gedaan. Hetgeen al geruime tijd in de lucht zat is gebeurd. Het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds heeft de grond, bestemd voor de uitvoering van het vele malen herziene zgn. Nervi-project in het Spuikwartier, van de EMS voor een bedrag van f 13,5 milj. gekocht. Daarbij is de overname van het bouwplan, enige malen herzien door ir. J. A. Lucas, inbegrepen. Deze transactie opent eindelijk perspec-

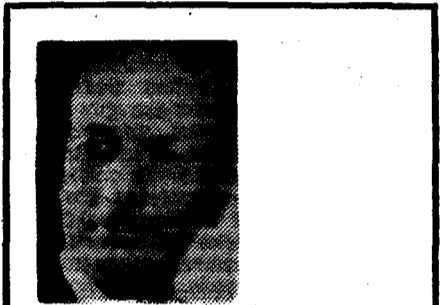
tieven voor bebouwing van het onderhavige saneringsgebied. Toch is er nog reden voor al te groot optimisme. De Centrale Beleggingsraad, die zijn goedkeuring aan de grondtransactie moest verlenen, heeft nog niet ingestemd met de uitvoering van het project. De beleggingsraad wil eerst nog een rapport over de economische rentabiliteit. Een redelijke wens, naar het ons voorkomt.

Men dient het Nervi-project thans echter niet meer te zien als een op zichzelf staande zaak. Ir. Lucas is de man, die voor het saneringsgebied tussen het nieuwe station Den Haag CS en het Spui een bebouwingsplan heeft ontworpen. Bij de presentatie daarvan is dat plan aangeduid, als een schets, waarin ook plaats was ingeruimd voor het Nervi-complex. Bij de presentatie van het plan De Nieuwe Hout, verklaarde burgemeester Marijnen, dat er al enige institutionele beleggers waren, die voor de uitvoering van het plan belangstelling hadden. Het was bij die gelegenheid, dat o.m. aan het ABP werd gedacht. Nu het AVP de grond van de EMS heeft gekocht, is de samenhang duidelijk geworden. Het zal nu o.i. ook gemakkelijker worden om over een aantal grondruiltransacties met de gemeente tot overeenstemming te komen. Met de EMS was dit tot nu toe niet mogelijk gebleken. Indien het ABP toestemming krijgt tot bouwen, dan betekent dat een eerste aanzet tot de realisering van de Nieuwe Hout.

De woestenij in dit deel van de (binnen)stad ligt er nu lang genoeg bij. Overigens koesteren we wel enige vrees, dat het moeilijk zal worden in de Nieuwe Hout veel winkels te bouwen, zoals in de bedoeling ligt van ir. Lucas. We

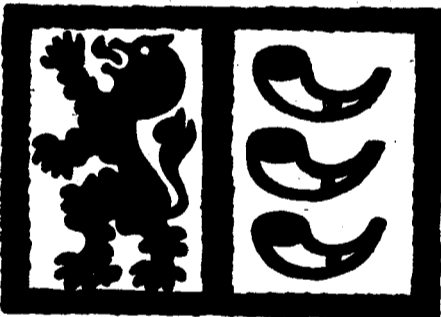
geloven, dat Den Haag het denkbeeld van een tweede koopcentrum, aansluitende op het bestaande, maar moet vergeten, als men in aanmerking neemt hoeveel oude, gerenommeerde zaken er de laatste tijd verdwijnen. Alleen al in de Paleispromenade komen verscheidene grote panden leeg. We vinden dat ronduit benauwend. In dit verband vinden we de sluiting van Krul — uit een oogpunt van Haagse traditie en geschiedenis — het meest te betreuren.

Intussen heeft Oe Thant, de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, voor een verrassing gezorgd. Hij heeft het denkbeeld om het statuut van het Internationaal Gerechtshof te wijzigen, waardoor het mogelijk zou worden Den Haag niet uitsluitend als zetel van het Hof aan te wijzen, laten varen. Het oude plan van rijk en gemeente om een stuk grond in de Scheveningse Bosjes, nabij het Vredespaleis te bestemmen voor een tweede gebouw ten behoeve van het hof, is weer opgenomen. Nauwelijks was dit bekend of er kwamen protesten. Is het behoud van Internationaal Gerechtshof voor Den Haag de opoffering van een deel van de Scheveningse Bosjes waard? Het hangt er maar van af in hoeverre dit stuk groen zal worden aangetast. Het zou ons een lief ding zijn als dit niet nodig zou zijn. Als alternatief is gewezen op het terrein van de voormalige Alexanderkazerne. Maar daar heeft de Vereniging van Nederlandse gemeenten met het zeer belangrijke secretariaat-generaal van de Internationale vereniging van gemeenten, grote bouwplannen. Het lijkt ons vooralsnog niet waarschijnlijk, dat de VNG die plannen zal willen opgeven, tenzij elders in de stad een geschikt terrein zou kunnen worden gevonden. Maar veel grond heeft de gemeente nu eenmaal niet voor dergelijke objecten. De gemeente zou dus wel eens voor een zeer moeilijke keus kunnen komen te staan. Wanneer wij voor de keus kunnen worden gesteld, zouden we, geloven we, het behoud van de VNG verkiezen boven dat van het Internationaal Gerechtshof, met name uit een economisch oogpunt, al willen we de internationale betekenis van het hof voor Den Haag geenszins uit het oog verliezen. We benijden de autoriteiten niet, die de uiteindelijke beslissing zullen moeten nemen.

J. E. VAN DER WIELEN aan wie, bij verhindering wegens ziekte van burgemeester Marijnen, de loco-burgemeester van Den Haag, de heer A. J. Dankelman (VVD) de zilveren legpenning van de gemeente heeft uitgereikt, wegens diens grote verdiensten jegens de gemeente.

De heer Van der Wielen, die tot voor kort Haags redacteur was van het Algemeen Handelsblad, is o.a. ruim 40 jaar als raadsver slaggever op de Haagse perstribune werkzaam geweest. Wij wensen onze Haagse medewerker (deze rubriek is steeds van zijn hand) van harte geluk met deze zelden verleende en zeer verdiende onderscheiding.

EINDHOVEN

• Het secretariaat van de afdeling Eindhoven is gevestigd: Kapteynlaan 12 te Veldhoven. Telefoon: 040 - 53 34 77.

Agglomeratieraad

DE agglomeratieraad van het samenwerkingsorgaan agglomeratie Eindhoven is weer samengesteld, al zijn er tegen de wijze waarop heel wat protesten gerezen. Officieel heet het: de raden der aan de regeling deelnemende gemeenten beslissen in de eerste vergadering van elke zittingsperiode (daarvan werd overigens deze keer afgeweken, het was niet de eerste, maar de tweede vergadering) over de aanwijzing van nieuwe leden van de agglomeratieraad. Maar in de praktijk komt het erop neer, dat de kaarten al geschud zijn vóór de gemeenteraden eraan te pas komen. Ofschoon er nergens in de regeling samenwerkingsorgaan Eindhoven gesproken wordt over een politieke samenstelling, wordt van iedereen wel verwacht, dat hij zich aan de door de fractievoorzitters op grond van de verkiezingsuitslagen voorgestelde zetelverdeling houdt. De agglomeratieraad bestaat uit de burgemeesters der aan de regeling deelnemende gemeenten, dertien leden uit de raad van de gemeente Eindhoven en zeventwintig leden uit de andere 9 deelnemende gemeenten, drie uit elke gemeenteraad. Het dagelijks bestuur bestaat uit zeven leden, nl. de voorzitter van het samenwerkingsorgaan en zes leden door de agglomeratieraad uit zijn midden gekozen, waarvan tenminste twee uit de gemeente Eindhoven en tenminste drie uit de andere gemeenten afkomstig moeten zijn (dit zijn de z.g. schepenen). Als het voorontwerp van wet stadsgewest Eindhoven wet gewor-

den is, zal dat anders zijn. Dan zal de stadsgewestraad bestaan uit: Drie wethouders van de gemeente Eindhoven, aan te wijzen door de raad van die gemeente, één wethouder van elk der andere gemeenten, aan te wijzen door de raad van zijn gemeente en drieëndertig andere leden (daaronder mogen dus ook nog wethouders zijn). Geen bepaald aantal leden uit één gemeente dus, zoals nu. De burgemeesters der aangesloten gemeenten hebben zitting in het college van advies en overleg.

Het „aanwijzen” zal in het kader van het stadsgewest een heel andere betekenis hebben dan in het kader van de agglomeratie. Dan immers wordt er werkelijk gekozen door de leden van de gemeenteraden uit politieke lijsten. De leden van de gemeenteraden krijgen dan ieder een aantal stemmen gelijk aan het quotiënt van de deling, waarbij als deeltal fungeert de kiesdeler die bij de laatstgehouden gemeenteraadsverkiezingen in hun gemeente heeft gegolden met als deler de laagste van de kiesdelers die bij de laatstgehouden gemeenteraadsverkiezingen in de gemeenten hebben gegolden. Dan krijgt ieder raadslid dus werkelijk inspraak. Zoals de zaken nu staan, is er teveel sprake van willekeur. Burgemeester Smits van Oyen van de gemeente Nunen zei daarover bijv. dat de zuivere werking van de democratie in de agglomeratie zeer is geschaad door de politiek die binnenskamers is bedreven, voorafgaande aan het kiezen van vertegenwoordigers voor de A-raad in de tien gemeenten. We leven nog, zo zei hij, onder de gemeenschappelijke regeling voor het samenwerkingsorgaan agglomeratie Eindhoven. Maar er zijn politici, die hoofdstukken uit het voorontwerp van wet willen combineren met de oude regeling en daardoor ontstaan de moeilijkheden en de baantjesjagerij. Volgens jhr. mr. Smits van Oyen neemt de buitenwacht de politiek dit binnenskamersgedoe zeer kwalijk. (En de buitenwacht niet alleen...!)

Op het ogenblik hebben de fractievoorzitters grote macht. De meeste fractievoorzitters hebben wel de vertegenwoordigers van hun politieke groepering uit de gemeenteraden of afvaardigingen daarvan bij elkaar geroepen om over de zetelverdeling binnen de partij te spreken, maar veel gemeenteraadsleden hebben deze gang van zaken, waarbij ze in het algemeen weinig inspraak hadden, toch niet als democratisch ervaren. Woorden als koehandel en decreet vielen in diverse gemeenteraden.

Er bestaan helemaal geen voorschriften over eventuele stemmingen binnen zo'n groepering over kandidaten van de eigen partij en het is zelfs voorgekomen, dat een fractievoorzitter niet eens de moeite genomen heeft zijn collega-raadsleden uit de andere gemeenten bij elkaar te roepen, maar volstaan heeft met de mededeling welke kandidaten door hem waren aangewezen. Officieel kan ieder raadslid gekozen worden voor de A-raad, maar de gemeenteraden houden zich in het algemeen — en dat kan ook moeilijk anders — aan de door de fractievoorzitters voorgestelde verdeling. De VVD is in de agglomeratieraad vertegenwoordigd door J. Scholten (fractievoorzitter), Eindhoven, drs. A. Morren, Geldrop en drs. K. Musch, Waalre.

Er wordt verwacht, dat de wettelijke regeling binnen een paar jaar van kracht zal worden. Dat zal de lucht in de verkiezingstijd wel oplakken. Gelukkig heeft de A-raad op zichzelf in de afgelopen jaren goed gefunctioneerd en is de samenwerking tussen de gemeenten in afwachting van de wettelijke regeling behoorlijk op gang gekomen.

een oude naam voor goede wijn

ONNES

WIJNHANDEL
GRONINGEN

ANNO 1876

LEVERING AAN PARTICULIEREN DOOR HET GEHELE LAND

Apeldoorn, onderwijsstad

De VVD heeft zaterdag 3 oktober een congres gewijd aan het onderwijs in Orpheus te Apeldoorn. Het was een zeer druk bezochte bijeenkomst: 270 liberalen, onder wie vele onderwijsdeskundigen woonden het congres bij.

Het Tweede Kamerlid H. J. L. Vonhoff kreeg van congresvoorzitter dr. A. Vis als eerste het woord. Hij wees erop dat onderwijspolitiek te vaak bedreven wordt als politiek zonder meer, zodat men de onderwijsdoelen uit het oog dreigt te verliezen. De heer Vonhoff citeerde met instemming de gedachte van de bewindslieden, neergelegd in de memorie van toelichting op de onderwijsbegroting, om het „doelstellingsonderwijs” meer als beleidsinstrument te beschouwen. Met dit stuk beleid zal de VVD geen moeite hebben, aldus de heer Vonhoff: de discussies in onze eerder dit jaar gehouden partijraadsvergadering gingen geheel in die richting.

Onderwijsbeleid op middellange en lange termijn vergt echter, zo betoogde de heer Vonhoff verder, dat het departement van onderwijs behoorlijk kan sti-

muleren en coördineren bij alle pogingen die worden ondernomen om tot onderwijsverbetering te geraken. Hij betwijfelde of het departement die taak aan kan. Zonder dat hij zou verlangen naar staatsdidactiek of staatspedagogiek (de situatie op dit punt in Zweden bijvoorbeeld bevat hem geenszins), meent de heer Vonhoff wel dat er van het departement impulsen behoren uit te gaan. Zelfs de eng administratieve taak wordt echter zeer slecht vervuld. Als kenmerkende voorbeelden daarvan noemde spreker de afdeling bouwzaken en de afdoening van persoonlijk belangrijke zaken, die betrekking hebben op wachtgeld en pensioenen. „Als men een school aanvraagt,” aldus de heer Vonhoff, „dan geldt de agrarische wijsheid 'boompje groot, plantertje dood', want in het algemeen moet men degenen die de aanvraag voor de nieuwe school indient bij de opening van het gebouw zien met een plaquette in de hal ter zalige nagedachtenis.”

Ons onderwijs moet erop gericht zijn om alle kinderen hun eigen talenten te laten ontplooiën. Dat streven noemde spreker de waardevastheid van de onderwijspolitiek. In die zin moet het onderwijs echter waardenvrij zijn, dat men als onderwijzeres of onderwijzer, als leraar of leraar niet zijn eigen overtuiging indoctrineert, maar de leerlingen in zelfstandigheid diens eigen overtuiging laat vinden.

De wiskundige prof. dr. G. Zoutendijk besprak de toekomstige maatschappelijke ontwikkelingen en hun gevolgen voor het onderwijs. Hij wees erop dat wij nog te weinig rekening houden met de stormachtige ontwikkeling van de computer in onze samenleving. Naar zijn oordeel worden nog te vaak instructievormen toegepast, die niet meer passen in de maatschappij waarin de leerling straks zijn intrade doet. Ook moderne onderwijstechnieken komen nog te weinig aan bod. Dit is, aldus prof. Zoutendijk, te meer tragisch omdat daardoor de mogelijkheden worden afgeremd om voldoende aandacht te besteden aan de uitmiddelpuntige intelligenties. Zowel de minst begaafden als de meest begaafden komen in ons onderwijs duidelijk te kort.

Prof. Zoutendijk bepleitte bovendien een veel nauwer samenspel tussen wetenschappelijk onderwijs en hoger beroepsonderwijs. Nu is het zo dat het tertiair onderwijs te weinig aandacht

krijgt en de verdeling van de studenten over beide onderwijssoorten volstrekt onlogisch en verkeerd is.

Spreker had voorts ernstige kritiek op het zojuist door de Tweede Kamer aangevraagde wetsontwerp inzake de bestuursvorming van universiteiten en hoge scholen. Hij vond het jammer dat de VVD hieraan zijn medewerking had gegeven, maar waardeerde het daarom des te meer dat hij als inleider voor dit congres was uitgenodigd.

Teneinde het congres zich niet alleen theoretisch met opvoedingskwesties te laten bezighouden, werd vervolgens onder leiding van de heer C. A. Dorreboom met een groep leerlingen van het ICO uit Amsterdam een les in vrije expressie gegeven. Deze les, geen voorbereide uitvoering, werd met grote spanning gevolgd. Terecht zei de congresvoorzitter na afloop dat hij na deze ervaring geen uitvoerig betoog moest houden, maar aan allen de eigen indruk moest laten. De les van de heer Dorreboom was daarna in vele discussies een controversieel onderwerp van gesprek.

Dr. ir. A. Kooie sprak vervolgens over moderne onderwijstechnologieën. Hij maakte duidelijk welke talrijke ingrijpende veranderingen er nu bij het lesgeven mogelijk zijn. Op die manier illustreerde hij nog eens treffend dat men bij modern onderwijs in geheel andere kaders moet denken dan aan enge klasseverbanden. Van deze middelen echter wordt naar het inzicht van de heer Kooie nog volstrekt onvoldoende gebruik gemaakt. Werkelijk moderne onderwijsmethoden zijn z.i. zonder bredere toepassing van audio-visuele middelen niet denkbaar.

In de discussie die hierop volgde gaf het Tweede Kamerlid dr. K. van Dijk nog eens duidelijk weer wat de VVD-fractie bewogen heeft om voor de wetgeving te stemmen. Het protest van de Leidse hoogleraren was te laat tot stand gekomen en z.i. ook teveel door gevoelens van angst bepaald. En angst is, zoals dr. Van Dijk zei, een slechte raadgever.

In een afsluitend samenvattend betoog gaf de voorzitter van de VVD, mevrouw G. V. van Someren-Downer, nog eens een totaalbeeld van hetgeen deze dag was besproken. Daarbij besteedde zij o.m. aandacht aan de ontwikkeling van het kleuteronderwijs. Natuurlijk moet het jonge kind op de kleuterschool spelen, maar in dit spelen ligt de mogelijkheid om het kind op het terrein van taalgebruik zoveel ontwikkeling te bieden, dat daardoor de onrechtvaardigheid die ons onderwijssysteem met zich meebrengt ten opzichte van vele kinderen uit ons volk die hun schoolcarrière met een achterstand beginnen, althans grotendeels kan worden weggenomen.

De besprekingen op het congres zullen, zoals congresvoorzitter dr. Vis meende, mede bepalend zijn voor de amenderingen van de VVD-onderwijscommissie op het discussieprogramma „Liberalen op nieuwe wegen”.

Hotel Bar Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN
14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen

Aparte film-, toneel-, concertzalen
Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningsweg 37 - Den Haag

Boeiende studiedag over abortus-vraagstuk

De studiedag van de Vrouwen in de VVD op 9 oktober te Utrecht, gewijd aan het abortus-vraagstuk, is een zeer geanimeerde dag geworden. Het bestuur had vier sprekers uitgenodigd: twee vrouwelijke artsen, een jurist en een deskundige uit het maatschappelijk werk. De voorzitter der partij, mevrouw Haya van Someren, woonde de vergadering bij, en de JOVO had een speciale afgevaardigde gezonden.

Een kort woord vooraf werd gesproken door mevrouw mr. E. Veder-Smit, die uiteenzette waarom zij als Kamerlid en als vice-voorzitter van de commissie-Kloosterman zo bijzonder benieuwd was naar de resultaten van de opiniepeiling, die aan het eind van de dag zou plaatsvinden. Immers, iedereen in de VVD is het erover eens, dat de situatie geenszins kan blijven zoals zij thans is, maar het staat nog niet vast, in welke zin men de wetgeving wil wijzigen. Mevrouw Veder had daarom een vragenlijst ontworpen, die de aanwezigen werden verzocht in te vullen.

De rij van sprekers werd geopend door drs. R. A. Deibel, directeur van de FIOM, die, hoewel geen VVD-lid, bereid was gevonden het vraagstuk van de kant van de ongehuwde moederzorg te belichten. De heer Deibel wees op het klemmende probleem, dat een ongewenste zwangerschap voor een vrouw en speciaal voor een ongehuwde vrouw kan zijn en pleitte voor hulpverlening aan deze vrouwen door het maatschappelijk werk in al die gevallen, waar de arts deze hulp niet wil of kan geven. Welke hulp de vrouw ook moge inroepen, de

beslissing over het al of niet beëindigen van de zwangerschap dient aan haarzelf te worden overgelaten. Een gesprek over deze beslissing achtte hij wel van essentieel belang.

Dr. Louise Hemmes wees op de ethiek waarop de arts zich pleegt te baseren, in die zin dat hij respect heeft voor het leven vanaf het moment van de conceptie. De inhoud van de medische ethiek is echter bezig zich te wijzigen, en daarom achtte zij het juist, dat de Kon. Mij. voor Geneeskunst dezer dagen het standpunt heeft gekozen, dat de abortus moet worden gelegaliseerd, mits twee artsen het over de indicatie tot een therapeutische abortus eens zijn en mits de ingreep wordt uitgevoerd in een erkend algemeen ziekenhuis of een daarmee gelijk te stellen inrichting.

Ons Kamerlid mr. A. Geurtsen betoogde dat het regelen van de toelaatbaarheid van de abortus in de Wet op de uitoefening der geneeskunst, zoals door de Kon. Mij. voor Geneeskunst wordt voorgestaan, een verschuiving van het probleem betekent. Voor hem was de vaste wil van de vrouw een voldoende indicatie en hij zag de noodzaak van nadere richtlijnen daaromtrent niet in. Een gesprek met welke instantie ook over deze beslissing zou hij evenmin willen voorschrijven. De werking van het medisch tuchtrecht achtte hij voldoende om excessen te voorkomen.

Ten slotte pleitte mevrouw E. Hissink, arts, voor de belangen van het ongewenste kind, dat onze onevenwichtige wereld met zulke ongunstige kansen binnentreedt. Alle aandacht moet worden geconcentreerd op een goede seksuele voorlichting en op het voorkomen van ongewenste zwangerschappen. Ontstaan deze zwangerschappen toch, dan moet men, noch met teams, noch met gesprekken, de wil van de vrouw tot afbreking in de weg staan.

De discussie die zich na de lunch ontspan was bijzonder levendig, en het duurde dan ook bijna twee uur voor het gezelschap (dat toen niet meer compleet

was) zich zette aan het invullen van de vragenlijsten.

In grote trekken luidde de inhoud van de antwoorden als volgt:

Alle aanwezigen stemden in met legalisering van de abortus. De grote meerderheid wenste daarbij geen verplichte inschakeling van z.g. abortusteams. Een iets kleinere meerderheid achtte het wenselijk noch mogelijk indicaties te stellen waaronder de abortus in elk geval kan plaatsvinden. Een nog kleinere meerderheid vond het onnodig om meer dan een arts in te schakelen, deze vraag werd echter door bijna twintig dames onbeantwoord gelaten.

Een zevende der aanwezigen meende dat, indien de strafbaarheid van abortus uit de wet is verwijderd, een gynaecoloog verplicht is zijn medewerking te verlenen.

Ongeveer driekwart der aanwezigen vond speciale abortusklinieken ongewenst. Bijna iedereen wilde de abortus in het ziekenfondspakket zien opgenomen; blijkens vele toevoegingen aan de formulieren zag men dit als een parallel met de particuliere ziektekostenverzekering, waarvoor men hetzelfde wenselijk achtte.

De uitslag van deze opiniepeiling moet uiteraard met voorzichtigheid worden gehanteerd, omdat het aantal ingeleverde vragenlijsten (52) beperkt is en omdat niet iedereen alle vragen heeft beantwoord. Ook zijn in de inleidingen en de discussies niet alle vragen even uitvoerig behandeld. Toch bevat deze uitslag een aantal waardevolle aanwijzingen, welke ook bij de definitieve vaststelling van ons verkiezingsprogramma van nut kunnen zijn.

Het was een boeiende dag, en het is uitsluitend aan de bekwame leiding van onze presidentie, mevrouw mr. N. M. W. Dettmeyer-Labberton te danken, dat hij om half vijf ten slotte kon worden afgesloten.

VVD vrouwen D

Kopij voor deze rubriek worden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

door mevrouw mr. E. Veder-Smit

Amendementenbeurs

Op zaterdag 31 oktober om half 11 begint in het Congresgebouw in Den Haag onze zogenaamde Amendementenbeurs. Het is de bedoeling dat van iedere afdeling, die amendementen op ons conceptverkiezingsprogramma heeft ingediend tenminste twee afgevaardigden aanwezig zijn om te spreken over samenvoeging van amendementen. Wij moeten komen tot een overzichtelijke groepering van wijzigingsvoorstellen, die op de partijraad van 14 november goed te behandelen zijn.

Nu de tijd voor discussie en bezinning gelukkig lang is geweest, is er een zeer groot aantal amendementen van zeer vele afdelingen. Er is door de partij enorm hard gewerkt aan deze voorstellen en vele afdelingen hebben vele vergaderingen gehouden, die vaak tot diep in de nacht duurden, om tot weloverwogen voorstellen te komen. U allen heeft er recht op dat deze voorstellen goed behandeld worden. Daarvoor is een goede organisatie en medewerking van allen onmisbaar.

Tevoren zullen enkele werkgroepen de amendementen op de vier hoofdstukken

sorteren. Voor ieder hoofdstuk is er een werkgroep. De groepen zijn als volgt samengesteld:

Voor Hoofdstuk I De mens in een veranderende maatschappij

H. van Someren-Downer
dr. A. J. Vis
H. J. L. Vonhoff
mej. drs. I. Günther

Voor Hoofdstuk II Nederland in de wereld

mr. F. Korthals Altes
staatssecretaris H. J. de Koster
mr. E. C. de Mooij

Voor Hoofdstuk III Burger en Overheid

mr. F. Korthals Altes
mr. W. J. Geertsema
mej. mr. M. M. F. van Everdingen

Voor Hoofdstuk IV Onze huishouding

mr. H. P. Talsma
drs. G. M. V. van Aardenne
drs. Th. H. Joekes
mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello
Op de beurs zelf vergaderen we in twee zalen. Wij willen in een zaal achter el-

kaar behandelen hoofdstuk I en IV en in de tweede zaal de hoofdstukken II en III. Willen de afdelingen bij hun afvaardiging met deze indeling rekening houden? Mocht bij de schifting van de amendementen blijken dat een vier- of driedeling noodzakelijk is, dan zal de afdelingen alsnog verzocht worden met drie of vier afgevaardigden te komen, maar om de kosten voor de beslist niet volle afdelingskassen niet te hoog te maken, willen we proberen in twee groepen te werken.

Voor het welslagen van deze hele procedure is wel noodzakelijk dat de afdelingsafgevaardigden gevolmachtigd worden om mee te werken aan samenvoegen van amendementen. Wij behoeven u niet te zeggen dat het bepaald niet de bedoeling is om principiële verschillen te verdoezelen, alleen wanneer met enkele amendementen precies hetzelfde wordt beoogd, zal een voorstel tot samenvoeging worden gedaan. U zult begrijpen dat dit de enige manier is om de te verwachten honderden, wellicht over de duizend, amendementen te behandelen. Gezien de enorme bereidheid van de hele partij om een goed en modern programma tot stand te brengen, zal het ook op de amendementenbeurs zeker lukken tot een goede voorbereiding te komen van de partijraad.

VAN SOMEREN

JOVD-congres

Het JOVD-congres 1970 wordt op zaterdag 31 oktober en zondag 1 november gehouden in „De Blije Wereld”, Westhoflaan 2 in Lunteren. Het congres begint 's zaterdags om 13.00 uur. Naast de behandeling van het JOVD-kernprogramma en de huishoudelijke vergadering staat er een debat op het programma tussen prof. Steenkamp, ontwerper van het KVP-programma en mr. W. J. Geertsema, fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer over het onderwerp „Samenwerking in 1971”. Het debat begint zaterdagavond om 20.00 uur.

De kosten van deelneming aan het congres (volledige verzorging) bedragen f 29,50 per persoon. Het bedrag kan worden overgemaakt op giro 98 46 72 van de AMRO-bank te Ede onder vermelding „Congres JOVD t.a.v. J. de Bondt”. Opgave bij de heer J. de Bondt, Vossenakker 6a te Ede of telefonisch bij A. Gijsberts, Van Nijenrodestraat 105 te Den Haag, tel. 070/244787.

Rectificatie

In de rubriek „Mededelingen van het hoofdbestuur” op blz. 8 van „Vrijheid en Democratie” van 2 oktober jl., is helaas ter zetterij een zinnetje weggevalen in de tweede kolom onder 5. Daardoor zou de indruk kunnen worden gewekt dat tot de genodigden voor de amendementenbeurs op 31 oktober wél het bestuur van het LDC en de FLSVN, maar niet het hoofdbestuur van de JOVD behoren. Om die indruk weg te nemen plaatsen wij hierbij nogmaals, nu volledig, deze passage uit de Mededelingen:

Zaterdag 31 oktober 1970 10.00 uur. Amendementenbeurs in tegenstelling tot wat er eerder werd bericht: in het Congresgebouw te 's-Gravenhage (niet openbaar).

Voor deze amendementenbeurs worden hierbij uitgenodigd:

1. alle leden van het hoofdbestuur;
2. alle leden van de Kamerfracties;
3. alle voorzitters en secretarissen van de kamercentrales, of hun plaatsvervangers;
4. twee bestuursleden van alle afdelingen die amendementen of wijzigingsvoorstellen hebben ingediend;
5. bestuur Liberaal Democratische Centrum, hoofdbestuur Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie en bestuur Federatie van Liberale Studenten-Verenigingen in Nederland;
6. belangstellende leden van de partijraad.

Groslijst Kamerverkiezing

Van mevrouw H. Hoven-Moerman te Amsterdam is bericht ontvangen dat zij zich heeft teruggetrokken voor een verkiesbare plaats in de Tweede Kamer. Ook van de heer C. F. J. W. Hafke-meijer uit Den Haag is bericht ontvangen dat hij zich als kandidaat voor de Tweede Kamer terugtrekt.

ALLE
VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

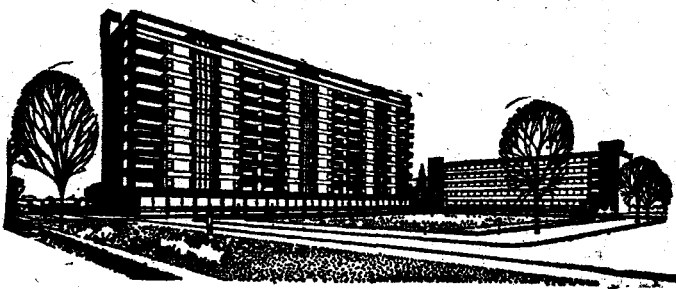
n.v. makelaarskantoor

VRINS

draagweg 5 waasenaar tel. 01751-5675

Serviceflat

DE SCHUILENBURGHT te Amersfoort

- ★ Een maximum aan privacy
- ★ Een staf van deskundig personeel voorziet in de vereiste verzorging en service
- ★ U hebt de beschikking over: een riante receptie, grote recreatiezaal, wasserette, biljartzaal, logeerkamers en ziekenzaaltjes
- ★ De appartementen zullen o.o.v. eind 1970 gereed komen.
- ★ De prijzen der nog aan te bieden 3 kamerappartementen variëren van f 68.500.— tot f 97.050.— excl. 5 % b.t.w.

Gegadigden nodigen wij uit zich voor volledige inlichtingen en bezichtiging van het gebouw te wenden tot:

J. MISPELBIOM BEYER
Makelaar o.g.
Anna Paulownalaan 1 - Amersfoort
Telefoon (03490) 1 30 97

of
N.V. CENTRAAL BUREAU
VOOR
VERZORGINGSFLATS
Emmalaan 14 - Utrecht

Jaarvergadering vereniging staten- en raadsleden

De vereniging van staten- en raadsleden van de VVD houdt op vrijdag 13 en zaterdag 14 november haar jaarvergadering en congres in het conferentiecentrum Woudschoten te Zeist.

De agenda is als volgt:

Vrijdag 13 november 14.30 uur jaarvergadering

1. Opening door de voorzitter
2. Notulen van de jaarvergadering van 25 oktober 1969
3. Ingekomen stukken
4. Jaarverslag secretaresse
5. Jaarverslag penningmeesteresse
6. Verslag van de kascommissie
7. Benoeming van kascommissie
8. Verkiezing van bestuursleden
9. Rondvraag
10. Sluiting.

16.00 uur Congres. Inleiding van mr. H. van Riel over „De taak van de provincie in de komende periode”.

De kosten bedragen:
f 35,— per persoon voor de gehele conferentie.

Indien men niet de gehele conferentie bijwoont gelden de volgende afzonderlijke prijzen:

f 15,— voor het diner op vrijdag;
f 15,— voor logies en ontbijt;
f 10,— voor de lunch op zaterdag.

Aanmeldingen door overschrijving van het desbetreffende bedrag op onze bankrekening bij de firma Mees en Hope, postgiro 68500, of op onze girorekening nr. 1687886 onder vermelding „Congres Vereniging van Staten- en Raadsleden”.

In een concept-resolutie die de deelnemers ter discussie wordt voorgelegd spreekt de vereniging van staten- en raadsleden zich uit voor:

- Handhaving van de benoeming van burgemeester en commissaris van de koningin door de Kroon.
- De wettelijke verplichting tot volle-

dige verantwoording van gedeputeerde staten aan provinciale staten.

- Het onverenigbaar verklaren van het burgemeesterschap en het wethouderschap met het lidmaatschap van provinciale staten, als de wettelijke verplichting tot volledige verantwoording van gedeputeerde staten aan provinciale staten tot stand komt.

Zij meent verder dat:

- Belangrijke voorstellen die de burgerij rechtstreeks raken geruime tijd van tevoren moeten worden bekend gemaakt.
- Eventueel ook door middel van hearings de mening van belanghebbende burgers gepeild moet worden, alvorens tot een definitieve beslissing te komen.
- Aan de publiciteitsmedia in ruime mate informatie moet worden gegeven. Ten slotte spreekt zij zich uit voor de instelling van een staatscommissie die voor het einde van het begrotingsjaar 1971 aanbevelingen doet betreffende een bestuurlijke herindeling.

Niemand weet meer waar hij aan toe is

Mr. H. van Riel, fractievoorzitter van de VVD in de Eerste Kamer, heeft op 9 oktober in „De Gouden Leeuw” te Voorschoten een politieke rede gehouden. In die rede ging hij uitvoerig in op een aantal actuele binnenlandse gebeurtenissen op politiek en maatschappelijk terrein. Hiernaast laten wij een korte samenvatting volgen van de rede van de heer Van Riel.

De heer Van Riel begon zijn toespraak met de constatering dat het kabinet-De Jong er nauwelijks in is geslaagd een eigen lijn uit te stippelen, in alles een voorbeeld te zijn en de toekomst van Nederland mede te bepalen. „Die vaststelling” aldus de heer Van Riel „houdt echter geen negatieve opinie in.” Ministers immers zijn afhankelijk van de begrenzingen die het parlement hen stelt en dat parlement weer is op zijn beurt ten dele afhankelijk van allerlei — dikwijls verontrustende — stromingen onder het Nederlandse volk. Bovendien had dit kabinet een slecht vertrekpunt in de onplezierige erfenis die de heren Cals en Vondeling achterlieten. Het begrotingstekort van het Rijk was structureel gezien te groot geworden en bij het Gemeentefonds was een groot tekort ontstaan met als achtergrond de krachtige stijging van de gemeentelijke lopende uitgaven. Deze beschouwingen kregen helaas tot nu toe te weinig aandacht en het Kabinet behoort een gelegenheid te zoeken dat aspect thans zodanig duidelijk in eenvoudige woorden te belichten dat het tot de publieke opinie doordringt. De betrokken hypotheek heeft helaas veel goede dingen onmogelijk gemaakt, aldus de heer Van Riel.

Het grondeuvel ligt echter bij de structuur van sommige politieke partijen die met te veel eisen in eigen kring moeten rekenen. Steun aan een regering die wezenlijk rechtlijnig optreden wil, die een keuze durft te maken voor de ontwikkeling van de maatschappij in de ene richting of in de andere richting, is daardoor — parlementair gesproken — moeilijk te verkrijgen.

Het snel voortschrijdende verrottingsproces binnen Nederland maakt echter wel duidelijk dat de grenzen van wat met een voorzichtig compromissoir beleid te bereiken is, benaderd zo niet overschreden zijn. Niemand weet meer waar men zich aan te houden heeft.

Voordat de heer Van Riel kwesties als de maatschappelijke ontwikkelingen, recht, gezag en orde verder belichtte, maakte hij eerst nog enkele opmerkingen over twee leden van het kabinet: minister B. Roolvink en staatssecretaris Duynstee (luchtmacht). Hij noemde de heer Roolvink „een man van grote capaciteiten en met een duidelijk op het positieve gerichte wilsvleken, maar daartegenover „helaas iemand die de strijd aanbindt op verkeerde punten. Wie zich voortijdig identificeert met een bepaald concreet denkbeeld, zich daarin vastblijft en anderen, soms zwakkere naturen, daarin met zich medesleept, is voor bewindsman in de tegenwoordige tijd niet zo bijzonder geschikt.”

De heer Van Riel dacht hierbij aan het beruchte artikel 8 van de Loonwet, en het opdoemen uit de nevelen van de minister-president.

Gefaald

De heer Roolvink heeft volgens de heer Van Riel gefaald „op volstrekt niet oneervolle wijze”. Hij beoogde het beste en had in de grond gelijk. Maar miscalculaties op een zo essentieel punt van een man met zijn verstand, levensgeschiedenis en achtergronden kunnen bij de A.R. twijfel doen rijzen aan de vraag of zijn persoonlijkheidsstructuur van zodanige aard is dat hij een kabinet meer voor- dan nadeel biedt.”

Een tweede zwakke punt in het kabinet is volgens de heer Van Riel de staatssecretaris Duynstee. Hij baseert die mening onder meer op enkele zeer recente uitspraken van deze bewindsman, die heeft verklaard het defensiebudget voldoende te vinden.

„Een staatssecretaris van de luchtmacht, die meent een politiek spelletje ten gunste van bepaalde stromingen in de K.V.P. of zijn eigen post in een toekomstig Kabinet te moeten spelen ten koste van de belangen die hij vertegenwoordigt, is op een andere wijze dan de heer Roolvink voor de toekomst te diskwalificeren. De minister van defensie heeft herhaaldelijk verklaard in stukken die de heer Duynstee zelf heeft medeondertekend, dat het zo niet langer ging, dat in de toekomst ernstige tekorten zouden ontstaan, waarvoor de bewindslieden de verantwoording niet konden dragen.”

De positie van onze defensie, zei de heer Van Riel, is te moeilijk om matig begaafde buitenspelstaanders in een team te kunnen duiden. Er zijn bewindslieden die zich „buiten spel staan” eventueel kunnen veroorloven, maar bij de heer Duynstee is gedurende de loop

van zijn carrière nauwelijks van iets opvallends in welke zin dan ook sprake geweest. Een staatssecretaris kan nu eenmaal een manco aan reputatie niet goedmaken door zich van de gouvernementele groep waartoe hij behoort min of meer afzijdig te stellen.” Voor onze minister Den Toom een verdrietig geval,” vond de heer Van Riel, „maar men kan zich in het karakter van mensen nu eenmaal vergissen.”

De heer Van Riel is er stellig van overtuigd dat de landsverdediging in de jaren 1970 - 1975 zodanig zal worden versterkt dat Nederland aan zijn verplichtingen binnen de NAVO volledig heeft voldaan. Hij ging er daarbij van uit dat PvdA en D'66 geen zitting in een volgend kabinet zullen hebben. „Koploper zijn komt niet te sprake, achterblijven is dom en verachtelijk, tenzij men een Europa en Nederland onder Russische leiding wil, maar Russische kolonisatie kost meer dan één procent van de begroting om het zuiver materialistisch te stellen” aldus de heer Van Riel. Samenvattend merkte hij op dat de heren Den Toom, Haex en Van Es volledig aan zijn verwachtingen hebben beantwoord. „Ik waardeer hen hoog. Slechts betreur ik dat in de Troonrede, misschien ten bate van de KVP, over onze landsverdediging niet wat strakker is gesproken. Ik vond de betrokken passage wat te zuinig bemeten in woordkeuze.”

De heer Van Riel wijdde ook nog enkele opmerkingen aan D'66. „Deze groepering is als een reactie op allerlei ontbindingsverschijnselen in het nationale politieke leven gekomen. Met een ander soort mensen en van een ander gezichtspunt uit, op wat verdere afstand gezien, functioneel en op dezelfde wijze nuttig als de heer Koekoek en de zijnen. Modistes van links en van rechts. Met als verschil dat de heer Van Mierlo een meer groot-slemspeler is die de eigen hand overschat en de heer Koekoek een Nulo-speler par droit de conquête.”

„Een partij zonder geschiedenis, zonder regionaal gecentreerde aanhang, zonder bindingen met een bepaalde economische groepering, zonder partijorganisatie die slechte zaken opvangen kan, sterft aan verval van krachten wanneer de groei eruit is”, vervolgde de heer Van Riel. D'66 vergaat als een bloem in de knop geknakt gelijk één van die veelbelovende jongevrouwen die aan het eind van de vorige eeuw aan de tering stierven, omdat men hen in het broeikas-klimaat van de Italiaanse meren onderbracht in plaats van in de Zwitserse bergen.”

Gelukkig

Dat de heer Van Mierlo nu „zo deerlijk heeft doen blijken van zijn verwantschap met de PvdA, een partij die revolutionairen tolereert,” noemde de heer Van Riel „een nogal gelukkig verschijnsel.” Politieke samenwerking met een partij die bereid is — anders dan de PvdA onder de heer Drees — de revolutie als mogelijkheid binnen Nederland te noemen, mag niet meer door een constructieve partij worden aanvaard.”

Op drs. Den Uyl valt volgens de heer Van Riel niets aan te merken, behalve dat hij bereid is een fractie te leiden, waarin zich duidelijke voorstanders, voorwaardelijke voorstanders, der sociale revolutie bevinden.

„Deze dames en heren staan niet alleen. Wat wij van tijd tot tijd in de Volkskrant te lezen krijgen grenst dikwijls aan opzetting tegen 's lands wetten, getuigt althans van meer dan normale gelegenheid voor degenen die bereid zijn ons de wet, regelen en orde te breken.”

De toestand in Nederland vindt hij langzamerhand door allerlei oorzaken te labiel geworden om te veel zaken, buiten het wetenschappelijke vlak om, zéér relatief te mogen stellen, wanneer iemand zich ten minste niet in de grond met de linkse revolutie op de een of andere manier — soms ongeweten — identificeert.

„Dat aan al deze toestanden een einde moet komen is duidelijk,” zei hij. „Wat wij echter waarnemen is dat bepaalde groepen — als regel ethisch getinte groepen — trachten via een guerrilla-systeem veranderingen aan te brengen in een zo snel tempo dat een invoegen van het Westen in de wereld of een aanpassing van de Derde Wereld aan het Westen welhaast onmogelijk

wordt. Wat noodzakelijk wordt is om binnen het raam van de rechtsstaat en binnen het raam van de bestrijding van een guerrillatactiek vormen van gezagshandhaving te vinden.”

Belachelijk

„Wie degenen die spelen met de gedachte aan sabotage binnen het leger, zoals de VPRO dat doet, zonder meer hun gang laat gaan maakt zich belachelijk,” aldus de heer Van Riel. „Ik was dan ook verheugd over de mededeling dat de procureur-generaal in Amsterdam terzake diligent is en hoop dat het tot een strafvervolg en een veroordeling komen zal. Geen overheid is verplicht degenen die tot onwettig handelen bereid zijn te laten ontsnappen. Wetswijzigingen kan dus nodig worden, want aan de rechtsstraat moeten wij onder alle omstandigheden vasthouden. Wordt voldoende gedacht aan de mogelijkheden die artikel 47, ten tweede van het Wetboek van Strafrecht biedt (gelegenheid, middel of inlichtingen)?” vroeg hij zich af.

„Bij tegen de staatsveiligheid gerichte misdrijven zou aan weten moeten wat het gevolg kan zijn” in plaats van aan „uttlokken” gedacht kunnen worden. Een soort systeem als bij schuldheiling. Niet langer het tegenover slimme rijken moeilijk bewijsbare „opzet” als criterium, gelijk bij helers.”

„Willen narigheden voorkomen worden, dan is directe versterking van het machtsapparaat van de Staat met mobiele altijd waakzame en zéér slagvaardige eenheden nu nodig,” bepleitte hij. De heer Van Riel dacht daarbij aan uitbreiding van de Koninklijke Marechaussee met circa 5 - 8 bataljons, zodanig opgeleid en bewapend dat zij ook de kern van de versterking van de territoriale verdediging tegen de buitenlandse vijand kunnen vormen.

„Daarnaast kunnen wij een uit het gezagsgetrouwe en innerlijk stabiele deel der bevolking gerekruteerde goed gedisciplineerde en bewapende reservepolitie niet missen: ter plaats terstond inzetbaar!

Om fasering en vrijheidsbescherming gaat het dus. In die dingen moeten wij consequent zijn. De verdediging van bestaande normen en denkbeelden zonder meer kan nooit een basis van politieke samenwerking opleveren en het doet mij daarom wezenlijk goed dat de confessionele partijen met hun grote reservoir aan sterk ethisch georiënteerde, professioneel geschoolde denkers zich er thans toe hebben gezet programma's met wijdere, maar binnen het Westerse en Nederlandse raam realiseerbare doelstellingen te ontwerpen.

Ook wij proberen een bijdrage te leveren. Onze partij is daarbij misschien te rustig,” aldus de heer Van Riel.

TWEE BEKENDE MERKEN

SNIK

JONGE EN OUDE GENEVER

GIRAF

GIRAF

COPIJN
GROENEKAN

*
REEDS MEER DAN
TWE EEUWEN
EEN BEGRIP VOOR

boomkwekerij-
produkten

EN
tuinarchitectuur

*
TELEFOON 03461 - 12 07

STAAL

KONSTRUKTIES

VOOR ELK PROJEKT

LATUMEBD

Alblasserdam, tel. 01895-3777, postbus 6

Meedenken over het bouw- en hu

door H. Wiegel, lid voor de VVD van de Tweede Kamer

Net als in het najaar van 1968 en 1969 wil ik ook dit jaar ter voorbereiding van mijn standpuntbepaling ten aanzien van de begroting van volkshuisvesting en ruimtelijke ordening via Vrijheid en Democratie enkele vragen over de bouw- en huurpolitiek aan de leden van onze partij voorleggen.

Omdat in verband met de komende verkiezingen de begrotingen in ijltempo worden afgehandeld, wil ik u vragen uw opmerkingen mij op zo kort mogelijke termijn te doen toekomen. Het aantal reacties, dat ik beide vorige jaren op mijn vragen heb gekregen, overtrof mijn verwachtingen. Graag wil ik daarvan nog eens nadrukkelijk zeggen, dat ik de vele antwoorden, die ik mocht ontvangen erg op prijs heb gesteld. Het meedenken van de leden onzer partij over mogelijke oplossingen van problemen, waarvoor Kamerleden zich gesteld zien, heb ik steeds als bijzonder stimulerend ervaren. Ook dit keer vraag ik wel uw aller verontschuldiging als ik er in onze drukke begrotings- en verkiezingstijd niet in zou slagen ieder op korte termijn te antwoorden.

I Programma 1970

Het kabinet heeft besloten voor 1971 de mogelijkheid te scheppen het aantal te bouwen woningen met 2000 te verhogen. De helft hiervan zal verwezenlijkt kunnen worden in de woningwetsector, de andere helft in de particulier gesubsidieerde sector.

Met deze opvoering van het Bouwprogramma komt de regering tegemoet aan de wens, door de Tweede Kamer begin juli uitgesproken, aan de volkshuisvesting in 1971 een hogere prioriteit dan in 1970 toe te kennen.

Onderverdeeld over de verschillende sectoren zijn voor 1971 geprogrammeerd:

48.700 woningwetwoningen
30.000 gesubsidieerde eigen woningen
29.300 gesubsidieerde huurwoningen
22.500 ongesubsidieerde huizen

Terecht onderstreept de minister, dat de mogelijk gemaakte opvoering van de woningproductie een heel grote inspanning zal vragen. De bewindsman doet een beroep op werkgevers en werknemers in de bouw, op de provinciale en gemeentebesturen op woningbouwverenigingen en institutionele beleggers, hem in zijn streven tot vergroting van de productie met behoud van diversiteit en kwaliteit en met zo gematigd mogelijke produktiekosten, te steunen.

Vragen:

- Wat is uw oordeel over het totaal van het in het bouwprogramma voor 1971 opgenomen aantal woningen?
- Bent u van mening dat dit aantal te klein, voldoende of te groot is?
- Verwacht u een realisatie van de start van de voor 1971 geprogrammeerde huizen?
- Wat is uw oordeel over de onderverdeling over de verschillende sectoren?

II Spreiding

Een drietal maatregelen om de expansie van de woningbouw te bevorderen kondigt de minister in de memorie van toelichting op zijn begroting aan:

- De nieuwbouw van woningen wordt meer toegespitst op de regionale verschillen in behoefte aan en vraag naar woningen door de invoering van een stelsel waarbij de verdeling van de rijkssteun zal geschieden op basis van en meerjarenprogrammering, afgestemd op de resultaten van regionaal marktonderzoek.

De minister wil de verdeling van de met rijkssteun gebouwde huizen meer dan in het verleden toespitsen op die gebieden en die categorieën van woningbehoevenden die daaraan het meest behoefte hebben. Hij sluit daarmee aan op het pleidooi, dat onze partijraad hierover op 16 april van dit jaar gehouden heeft.

Nu op dit systeem wordt overgegaan onderstreept de minister dat initiatieven en activiteiten van de lagere bestuursorganen nog meer doorslaggevend zullen worden voor de omvang en de aard van de woningproductie in verschillende delen van ons land.

- Er wordt thans tussen de departementen van volkshuisvesting en ruimtelijke ordening, van binnenlandse zaken

en van financiën overleg gevoerd over de vraag op welke wijze de ongestoorde voortgang van het bouwrijp maken van gronden zou kunnen worden gewaarborgd bij de voortdurende kapitaalschaarste.

- Vooruitlopend op de mogelijkheid om net als in Zweden een extra belastingheffing op bouwwerken in te voeren, is besloten tot het temporiseren van de afgifte van rijksgoedkeuring voor bouwwerken in de sectoren nijverheid, handel en industrie in die delen van het land waar de spanning op de arbeidsmarkt in de bouw het grootst is.

VRAGEN:

- Wat is uw mening over deze drie maatregelen van de regering?
- Verwacht u dat hierdoor inderdaad de voortgang in de woningbouw zal worden gestimuleerd?
- Hebt u andere suggesties op dit terrein?
- Wat is met name uw oordeel over de aangekondigde belasting op niet-woningbouwprojecten?
- Geloof u van deze laatste maatregel een neveneffect van stimulerend van de industriebouw in bijvoorbeeld het noorden van ons land?

III Programma 1971

„Het ligt in de lijn der verwachtingen”, zo schrijft de minister in zijn memorie van toelichting, „dat in de jaren na 1971 een geleidelijke opvoering van de jaarlijkse woningproductie ten getale van 2000 zal worden nagestreefd.”

Erg exact klinkt, „het ligt in de lijn van de verwachtingen” niet. Kwalijk is dat naar mijn opvatting de regering niet te nemen. Ook in de resolutie over het bouwbeleid, die de partijraad op mijn voorstel 18 april jongstleden heeft aanvaard hebben wij ons niet concreet vastgelegd op het precieze aantal huizen, waarmee de jaarlijkse woningproductie naar ons oordeel zou moeten worden opgevoerd. De VVD verklaarde zich net als de regering voorstander van een „geleidelijke opvoering van de jaarlijkse woningproductie”.

Uit het onlangs verschenen middellange termijnrapport „De Nederlandse Economie in 1973” blijkt wel dat verhoging van de woningproductie een niet geringe opgave voor onze nationale volkshuishouding zou betekenen. De door de PvdA voorgestane opvoering van het programma in een periode van drie jaar met 15000 huizen zou een uiteindelijk extra-begrotingsimpuls van 900 miljoen per jaar veroorzaken! En dat bij een veranderd prijspeil, een gemiddelde kwaliteitsstijging van 1 pct. per jaar, een gelijkblijvende regionale verdeling en een gelijkblijvende gemiddelde bouwtijd. Wie daarin gelooft is een aartsoptimist.

Ook met het oog op de uiteindelijke vaststelling van ons verkiezingsprogramma ben ik erg benieuwd naar uw reactie op dit onderdeel.

VRAGEN:

- Moeten wij ons bepalen tot een pleidooi voor een „geleidelijke opvoering van de jaarlijkse woningproductie” of ons vastleggen op een bepaald minimum?
- Als u voor een minimum kiest, dient dit dan 2000, 3000 of 5000 woningen per jaar meer te zijn?
- Wat vindt u van de stelling: „liever wat minder huizen van meer kwaliteit dan meer huizen van minder kwaliteit”?

IV Speciale groepen

Bijzondere aandacht vereisten de speciale huisvestingsbehoeften van bejaarden, gehandicapten, minder draagkrachtigen en alleenstaanden. Daarvoor is door ons jaar in, jaar uit, gepleit.

Voor ongehuwden heb ik enige maanden geleden van de minister de toezegging gekregen, dat hij de gemeenten zou laten weten, dat zij naar zijn oordeel geen onderscheid meer zouden mogen maken tussen alleenstaanden en gehuwden zonder kinderen bij de inschrijving als woningzoekenden. De minder draagkrachtigen zijn met de bij wijze van eerste ingevoerde aanvullende individuele subsidiëring gebaat. Het aantal bejaardenwoningen, dat tot 1967 schom-

melde rond de 4000 per jaar, steeg in 1968 tot 7000 en in de jaren daarna tot rond de 10.000. De regering wil voor 1971 en volgende jaren dit getal tot minimaal 12.000 opvoeren.

VRAGEN:

- Zijn u gevallen bekend van gemeenten, die gehuwden en alleenstaanden niet gelijk behandelen?
- Bent u het eens met een opvoering van het voor de bejaarden te bouwen aantal woningen tot minimaal 12.000?
- Hebt u bepaalde ideeën en wensen op het terrein van de huisvesting van de hierboven genoemde groepen?

V Huurliberalisatie

Ingevolge het besluit liberalisatie huurbeleid V zijn met ingang van 1 september Emmen, enkele tot dan toe buiten de liberalisatie gehouden gemeenten in Overijssel en een groot aantal gemeenten in Gelderland geliberaliseerd. In 1971 zal dit beleid worden uitgebreid naar ondermeer een aantal gemeenten in de drie westelijke provincies. Verder wordt nagegaan of en in welke mate in gemeenten, die nog niet voor algemene huurliberalisatie in aanmerking komen, tot liberalisatie van bepaalde categorieën van gebouwd onroerend goed zou kunnen worden overgegaan. Een beleid, waarop wij de afgelopen drie jaar steeds met kracht hebben aangedrongen en waar in de resolutie over het huurbeleid van de partijraadsvergadering van 18 april van dit jaar ook voor is gepleit.

Ook wil de regering de buitenwerkingstelling van de woonruimtetwet 1947 in die gemeenten, waar de huurliberalisatie enige tijd heeft doorgewerkt, dit jaar voortzetten. Per 1 januari 1971 zijn de gemeenten in de drie noordelijke provincies en in Noord-Brabant, waar het Besluit Liberalisatie Huurbeleid III op 1.1.1969 in werking is getreden, aan de beurt.

VRAGEN:

- Aan de leden woonachtig in de geliberaliseerde gebieden: hebben zich in uw gemeente naar uw mening onaanvaardbare gevolgen van de ingevoerde vrijmaking van de huren voorgedaan en zo ja: waar en in welke mate?
- Aan de leden woonachtig in de gebieden, waar de liberalisatie nog niet is gestart: Acht u vrijmaking van de huren in uw woonplaats mogelijk: ja, dan nee? Wilt u dit toelichten?
- Wat vindt u van de deelliberalisatie van bepaalde categorieën woningen?

VI Huurharmonisatie

Door de huurprijsbeheersing, zoals we die in ons land na de Tweede Wereldoorlog hebben gekend zijn grote — niet op onderscheid in kwaliteit gebaseerde — verschillen in huurprijs tussen bepaalde categorieën woningen ontstaan. Terecht stelt de minister, dat dit wel zeer duidelijk tot uiting komt bij een vergelijking van de wettelijke beheerste huurprijzen van vooroorlogse middenstandswoningen met de kooprijzen van deze huizen.

De harmonisatie van de huren wil de regering op een nieuwe leest schoeien. Als uitgangspuntne van deze nieuwe aanpak wil de minister kiezen:

- Uit huurpatroon van een pakket woningen, waarvan de kwaliteit beantwoordt aan de huidige woonwensen;
- De differentiatie van de huurverhogingen wordt in beginsel overgelaten — uiteraard met bepaalde waarborgen — aan het oordeel van huurder en verhuurder.

Ook de woningcorporaties en de gemeenten zullen zich naar zijn oordeel van tijd tot tijd moeten bezinnen omtrent de aanpassing van de huren van woningwetwoningen aan de werkelijke woonwaarde.

VRAGEN:

- Wat vindt u van dit pogen de huren van grote categorieën woningen, die in prijspeil zijn achtergebleven, aan te passen?
- Hebt u bepaalde suggesties betreffende de uitvoering van deze ideeën?

VII Doorstroming

Een van de belangrijkste belemmeringen voor de doorstroming is naar het

Dwaze vraag

Vorige week donderdagavond heeft Joop van Tijn voor de VPRO-televisie Amsterdams burgemeester dr. I. Samkalden uitvoerig geïnterviewd over diverse problemen die gedurende de laatste tijd voor de hoofdstad kenmerkend kunnen worden geacht. Ofschoon Van Tijn als ondervrager bepaald niet de onderdanige dienaar speelde, ontvaardden zijn vragen — en dit geven wij gaarne toe — niet in het tegenwoordig vaak voorkomende „harde interview”, dat in de regel in plaats van „hard”, een onbeschoft karakter krijgt. Nogmaals, daaraan maakte Van Tijn zich niet schuldig, hetgeen hem zeker siert. Overigens kreeg hij bij burgemeester Samkalden weinig voet aan de grond, omdat deze in zijn intelligente reacties het vraaggesprek nagenoeg geheel beheerste. Wel beging Van Tijn de enormiteit te vragen of de regering Amsterdam financieel wellicht kort hield, omdat Amsterdam veelal als een „rooie” stad wordt beschouwd, waarop dr. Samkalden reageerde door te zeggen dat minister Witteveen, de zorg voor de bejaarden, het verkeersvraagstuk en andere belangrijke problemen in de hoofdstad, zeker niet als specifiek „rooie” problemen zal zien.

Dit was een juist antwoord op een dwaze vraag, waarmee Van Tijn blijk gaf politiek te willen bedrijven, althans politieke tegenstellingen te suggereren, die op zijn zachtst gezegd, kant noch wal raakten.

G. STEMPHER

Beleids

Minister Witteveen heeft met de indiening van zijn wetsontwerp voor de z.g. „wiebel-tax“ een ware uitdaging tot het parlement gericht. Men kent de bedoeling van dit ontwerp: de regering te machtigen tot wijziging van de tarieven van de directe belastingen en de B.T.W. wanneer dit uit een oogpunt van conjunctuurpolitiek wenselijk wordt geacht. Het is een systeem, dat door de conjunctuurtheoretici als een essentieel onderdeel van een werkzame conjunctuurpolitiek wordt gezien. Een recent voorbeeld van de toepassing van een dergelijke fiscale conjunctuurpolitiek vindt men in de maatregel van de Westduitse regering in de vorm van een versnelde inning van 10 pct. der directe belastingen.

Hoe essentieel en wellicht volkomen logisch een dergelijke maatregel moet zijn voor ieder, die waarde hecht aan een gezonde conjunctuurpolitiek, het geven van een dergelijke machtiging door het parlement is een uiterst moeilijke zaak. Het parlementaire stelsel dankt immers voor een goed deel zijn ontstaan aan het beginsel „geen belastingheffing zonder vertegenwoordiging. Willekeurige belastingheffing door de vorst was vanouds een der eerste punten in de verhouding tussen vorst en volk. Reeds in de Middeleeuwen moest de vorst zich om een „bede“ tot de standen wenden.

Het laat zich daarom aanzien, dat minister Witteveen in de Staten-Generaal op verzet zal stuiten bij dit wetsontwerp. De in het ontwerp voorgestelde machtiging beperkt zich wel tot maximaal 5 pct. „wiebelen“ maar het gaat in de eerste plaats om het „eigen recht“ van het parlement de hoogte van de belastingen vast te stellen. Het argu-

WIEBELTAX

Onze medewerker mr. J. van Galen bespreekt eventuele bezwaren in het Parlement tegen het ontwerp „Wiebel-tax“ en de wijze waarop hieraan tegemoet zou kunnen worden gekomen.

ment, dat de minister via de ministeriële verantwoordelijkheid door het parlement te allen tijde ter verantwoording kan worden geroepen treedt hierbij op de achtergrond.

Niettemin zullen de parlementsliden er toch van overtuigd zijn, dat de regering, om een slagvaardige conjunctuurpolitiek te voeren een ruime armslag nodig heeft. Economische crisis en conjuncturele oververhitting wachten niet op een machtiging van de Staten-Generaal. De „timing“ van conjuncturele maatregelen is toch al een zwak punt van de conjunctuurtheorie.

Wij hebben op dit terrein een precedent, dat thans als voorbeeld zou kunnen dienen voor een oplossing. Ongeveer 40 jaar geleden, tijdens de crisis van de jaren '30 werd als noodzakelijke beschermingsmaatregel voor de Nederlandse industrie tegen buitenlandse „dumping“ invoercontingentering gevoeld. De regering wenste omdat ook hier snel handelen nodig was, een mach-

tiging tot het instellen van contingenteringen. Minister Verschuur diende op 29 oktober 1931 een ontwerp-Crisis-Invoerwet in, dat reeds op 23 december 1931 het Staatsblad bereikte. De snelle behandeling door de Staten-Generaal betekende echter niet, dat deze zich voetschoots bij het ontwerp wilden neerleggen. Het betrof hier ook een principiële recht van het parlement. Voor de Liberalen was deze ingreep in het handelsverkeer, deze aanval op de vrijhandel moeilijk te verteren. De maatregel tot beperking van de invoer zou bij Koninklijk Besluit worden genomen, maar minister Verschuur was gedwongen het amendement-Oud over te nemen waarbij werd bepaald, dat na afkondiging van het KB een wetsontwerp zou moeten worden ingediend waarbij het parlement zich over de maatregel kon uitspreken. De machtiging was in het ontwerp ook beperkt omdat de minister alvorens een Besluit aan de koningin aan te bieden, verplicht was het advies van een commissie in te winnen.

De toepassing van deze Crisis-Invoerwet heeft geen aanleiding gegeven tot conflicten tussen regering en parlement. De oplossing, die het amendement-Oud bood moge geen principiële oplossing geweest zijn maar pragmatisch, in ieder geval was zij praktisch. Het lijkt zelfs de vraag of een dergelijk amendement in het onderhavige ontwerp wel nodig zou zijn, gelet op het nauwe contact, dat thans tussen minister en betrokken Kamercommissie bestaat. Een amendement in de zin van het amendement-Oud bij de Crisis-Invoerwet zou dan slechts een extra waarborg voor de Tweede Kamer zijn dat de „wiebel-tax“ niet zonder uitvoerig overleg door de minister zou kunnen worden toegepast.

oordeel van de minister, dat het huurprijverschil tussen de bewoonde en de gewenste woning onevenredig groot is vergeleken met het verschil in kwaliteit. In de memorie van toelichting somt de regering nóg eens de wegen op, waarlangs zij de afgelopen jaren de doorstroming heeft willen bevorderen. Genoemd worden:

- de opvoering van de bouw van bejaardenwoningen;
- de herziening van de richtlijnen inzake de toepassing van de Woonruimtwet;
- de beschikking geldelijke steun krotontuiming en doorstroming;
- het rondschriven aan de gemeenten en woningcorporaties met richtlijnen inzake de bestemming van de bij hen in beheer zijnde goedkope woningen voor minder draagkrachtigen en
- de invoering van de individuele huursubsidieregeling.

VRAAG:

Ziet u, buiten deze methoden tot stimulering van de doorstromingen, andere wegen?

VIII Subsidiëring

De uitbouw van het systeem van individuele subsidiëring in de naaste toekomst hangt naar het oordeel van de regering samen met de ontwikkeling van de huren. In het SER-advies van 1968 inzake de omvang van de jaarlijkse huurverhogingen werd op het invoeren van subjectieve huursubsidie, tegelijk met het verhogen van het percentage van de jaarlijkse huurverhogingen, aangedrongen.

Naar aanleiding van de conclusies van een advies, dat de Raad voor de volkshuisvesting op 9 juni van dit jaar over deze kwestie heeft uitgebracht, merkt de minister op, dat het systeem van individuele huursubsidies zich niet mag ontwikkelen tot een nieuwe budgettaire last, die een eigen leven tegevoegt gaat. De minister legt er de nadruk op, dat een verdere ontwikkeling in de richting van subjectieve subsidiëring niet los kan staan van het algemeen niveau van de subsidies onder het vigerende objectieve stelsel.

In de Tweede Kamer hebben wij ons steeds een vurig voorstander getoond van het systeem van individuele subsidie voor de bewoner in plaats van subsidie voor de woning. Alleen dan komt immers de steun terecht, waar hij het meest nodig is.

De partijraad heeft dit standpunt op 18 april nog eens uitdrukkelijk onderstreept.

De mening, die de minister over dit vraagstuk uit, gaat heel wat positiever in onze richting dan het advies dat de Raad voor de volkshuisvesting hierover aan de regering heeft uitgebracht. Deze raad heeft er bij de minister op aangedrongen „voorschands“ af te zien van een meng-systeem van objectieve en subjectieve subsidiëring, d.w.z. van een vermindering van de objectieve subsidies volgens het systeem van de thans geldende regelingen en verlening daartegenover van subjectieve subsidies aan hen, voor wie de hogere huren, die uit een vermindering van de subjectieve subsidies zouden voortvloeien, te bezwaarlijk zouden zijn.”

VRAGEN:

a) Deelt u het standpunt van onze partijraad, dat in ieder geval in de komende kabinetsperiode met een mengvorm van subsidiëring van de woning en individuele steun voor de bewoner gestart moet worden?

b) Als u de vorige vraag positief beantwoordt, betekent dit dan, dat wij ons nu naar uw oordeel krachtig tegen het advies van de Raad voor de volkshuisvesting zouden moeten opstellen?

Het zal u duidelijk zijn, dat ik, ook al acht u zich niet in staat alle vragen te beantwoorden, uw reacties zeer op prijs stel.

Naast antwoord op de bovengenoemde vragen zijn ook uw suggesties betreffende andere beleidsfacetten van harte welkom.

Mijn adres is: Bloemgracht 7, Amsterdam.

Voor de groei van kapitaal is belegging in grond het beste. Het Grondzekerheidsplan biedt bovendien zekerheid en winst.

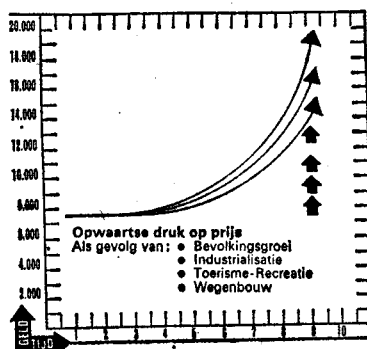

Geld, dat u niet direct, maar in de toekomst wilt besteden, maar in de zelfsprekend veilig en rendabel beleggen. Veilig, omdat u het op een later tijdstip moet kunnen gebruiken. Rendabel, omdat het anders door de sluipende inflatie in koopkracht sterk achteruit gaat. Er zijn voor belegging verschillende mogelijkheden. Een kapitaalverzekering (bijv. de gemengde levensverzekering) biedt weliswaar veiligheid, maar vaak een te laag rendement. Belegging in aandelen kan een hoog rendement geven, maar levert vaak te grote risico's op. De koersen van het afgelopen jaar spreken hier een overduidelijke taal. Participeren geeft de onzekerheid, dat de beheerders kunnen handelen zonder dat u daarop invloed kunt uitoefenen. Belegging in goed geselecteerde grond biedt zekerheid. De belegging zal bovendien rendabel zijn, indien die grond ligt in een gebied dat binnen afzienbare tijd in ontwikkeling komt: stadsuitbreiding, Industrievestiging, wegen, recreatie e.d. De toenemende wereldbevolking en de steeds grotere consumptie van grond doen de grondprijzen sterk stijgen, zodat de opbrengst bij verkoop in de toekomst aanzienlijk hoger zal liggen dan de prijs van dit ogenblik. Zie grafiek 1.

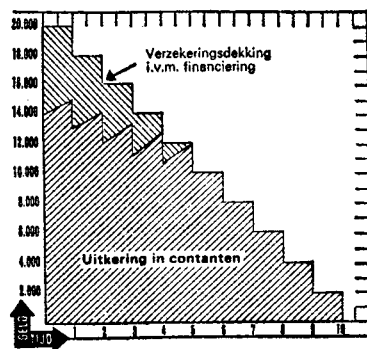
En u... de particuliere belegger

Het analyseren van alle economische, sociologische en planologische aspecten en het aan de hand daarvan bepalen of een stuk grond aan de voorwaarden voldoet, is voor een particulier vrijwel onmogelijk. Intermar is een onderneming die wél beschikt over experts, die de waarde van percelen grond kunnen vaststellen. Dat garandeert u een veilige belegging.

1. De Toekomstige Waarde

2. De Zekerheid

Het Grondzekerheidsplan maakt belegging in grond gemakkelijk

Vroeger was het eigenlijk zo dat er een flink kapitaal nodig was om in grond te kunnen beleggen. Gelukkig zijn de omstandigheden veranderd, waardoor het mogelijk is een interessante grondbelegging te doen en deze te betalen uit een salaris of inkomen.

U kunt een bezitsvormingseenheid verwerven zonder het gehele bedrag direct ter beschikking te hebben. U koopt dit tegen de nu geldende lage prijs en laat een groot deel van de koopprijs financieren. Dit bedrag betaalt u met kleine maandelijkse termijnen terug, verhoogd met een gangbare rente. Deze rente is fiscaal aftrekbaar, wat een behoorlijke besparing kan opleveren die al gauw oploopt tot 40 à 50% van het rentebedrag.

U bereikt hiermee dat u profiteert van de waardeverhoging van de grond zelfs gedurende de financieringsperiode, wat niet het geval is als u eerst gaat sparen en dan pas koopt.

Het Grondzekerheidsplan: zekerheid voor uw kapitaal

Het kopen op basis van financiering heeft een schaduwzijde. Overlijden in bijv. het tweede jaar zou inhouden dat de financiering nog enige jaren loopt. Het Grondzekerheidsplan biedt hier een uitstekende oplossing: een op de toenemende waarde van de grond afgestemde verzekeringsdekking. In een dergelijk geval komt er, naast de directe overdracht van de volle, onbezwaarde eigendom een aardig bedrag in contanten op tafel.

In grafiek 2 kunt u zien dat dit bedrag in de eerste jaren hoger is, omdat dan de waardeverhoging van de grond nog niet zo groot is. Door de stijging van de grondwaarde wordt een hoge verzekeringsdekking geleidelijk minder noodzakelijk.

Hoe ziet uw Grondzekerheidsplan er uit?

Het geld dat u in uw Grondzekerheidsplan steekt, gebruikt u vrijwel volledig voor de vorming van een eigen vermogens eenheid. Een deel wordt gebruikt voor de kosten van de experts, die voor u de grond hebben geselecteerd, en de verzekering.

Samenvattend verkrijgt u dus:

- * een groeiend belang in een eigen, geselecteerd stuk grond
- * een uitgebalanceerde verzekeringsdekking
- * expertise
- * bemiddelingsservice
- * toezicht op de grond en juridische begeleiding.

Vraag volledige informatie

Over de waardeverhoging van grond, de fiscale mogelijkheden, de bemiddeling en de achtergronden zal Intermar u graag uitvoerig inlichten. Als u de coupon hieronder inzendt, krijgt u spoedig zonder enige verplichting alle nodige informatie.

Coupon adresseren aan:

INTERMAR

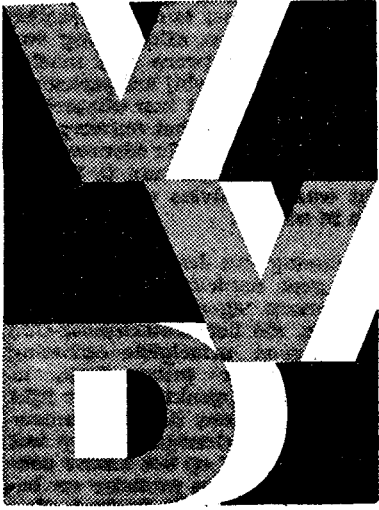
Antwoorder 1692, Laan van Meerdervoort 50c, Den Haag, Tel. 070 - 32 38 39

In envelop zonder postzegel verzenden.

Wilt u mij vrijblijvend volledig informeren over uw Grondzekerheidsplan.

Naam
 Beroep
 Adres
 Plaats
 Tel. nr.

Ruime voldoende voor kabinet

(vervolg van pagina 1)

gelijke vernieuwingen willen aanbren- gen, terwille van de vernieuwing, zonder enige zekerheid te hebben dat er ook sprake is van een verbetering. De VVD wordt vaak verweten op staatsrechtelijk terrein van geen vernieuwing te willen weten. Dat verwijt komt dan van mensen die niet in staat zijn vernieuwing en verbetering uit elkaar te houden. De VVD behoeft zich slechts te schamen als haar met recht verweten zou kunnen worden dat zij van geen staatsrechtelijke verbeteringen wil weten. En daar is natuurlijk geen sprake van. Daar is met name geen sprake van als wij ons verzetten tegen elke gedachte aan een districtenstelsel. Juist omdat ik de laatste dagen iets las over een mogelijk initiatief van de PvdA, D'66 en de PPR op dit terrein, meen ik er goed aan te doen in alle duidelijkheid te stellen dat dat voor ons volstrekt onaanvaardbaar zou zijn en dat het ook onaanvaardbaar zou zijn, indien het kabinet een dergelijke wetswijziging zou contrasigneren. Dan moet het districtenstelsel maar inzet worden van de komende verkiezingen. Wij achten het onaanvaardbaar dat tot een systeem wordt overgegaan waarbij partijen die samen niet de meerderheid van de stemmen halen, wel de meerderheid in de Tweede Kamer krijgen. Een systeem dat deze gevolgen heeft is wel een vernieuwing, maar het houdt geen verbetering in. Integendeel."

Oordeel over kabinet

Men kan niet spreken over de kamer- verkiezingen van 1971 zonder ook een oordeel gegeven te hebben over het kabinet dat nu zijn laatste jaar is ingegaan. „Ik stel er prijs op”, aldus de heer Geertsema, „om vast te stellen dat dit kabinet wanneer wij het gehele beeld overzien en plus- en minpunten tegen elkaar afwegen een ruime voldoende heeft gehaald”. De liberale fractievoorzitter noemde een van de sterke punten van dit kabinet ongetwijfeld de verdere

democratisering, die het op diverse terreinen heeft weten door te voeren. Hij dacht daarbij in het bijzonder aan het onderwijs en vermeldde met name de hervorming van het ondernemingsrecht met ere.

Ook op vele andere terreinen heeft het kabinet zijn beloften weten waar te maken. De heer Geertsema memoreerde in dit verband het bereiken van de toegezegde norm van 1 pct. van het nationale inkomen voor de ontwikkelingshulp en het krachtige beleid dat de regering, vooral in het begin van haar optreden, heeft gevoerd ten aanzien van de werkloosheidsbestrijding.

Sprekende over het financieel-economisch beleid van het kabinet herinnerde de heer Geertsema aan de allermint rooskleurige situatie, die de regering in 1967 aantrof. „Het is de grote verdienste van de minister van financiën, dat hij kans gezien heeft strikt de hand te houden aan het beleid dat in 1967 werd uitgestippeld. Men kan zich langzamerhand afvragen of de 6 pct.-norm destijds niet te hoog is gesteld, maar in ieder geval was dat een kabinetsafpraak en het kabinet heeft er zich strikt aan gehouden. Mede daardoor is het gelukt tot een evenwichtiger begrotingsbeleid te komen met aanzienlijk lagere tekorten”.

Helaas heeft het kabinet geen kans gezien de inflatie terug te drukken. Het zou onbillijk zijn de gehele schuld daarvoor in de schoenen van de regering te schuiven. Een deel van de inflatie hebben wij duidelijk geïmporteerd, een ander deel is van zuiver Nederlandse makelij. Het vindt zijn oorzaak in het feit dat wij altijd weer te veel willen. Dat wij onze particuliere bestedingen sterk willen opvoeren, maar tegelijkertijd ook steeds meer geld voor gemeenschapsvoorzieningen willen uitgeven.

„Wij weten wel dat dat niet kan,” zo betoogde de heer Geertsema, „en dat wij daarmee de geldontwaarding in de hand werken. En daar proberen wij ons dan weer tegen in te dekken door de gevolgen op anderen af te wentelen. Een voorbeeld daarvan is de loon-indexering; een ander voorbeeld vormen de vele prijsstijgingen”. Spreker zei van oordeel te zijn dat het kabinet op dit punt niet altijd het juiste tegenspel heeft weten te vinden. Ook de komende periode zal er terzake veel van het kabinet worden gevergd. Het heeft ons geconfronteerd met een moedig pakket van afkoelingsmaatregelen voor onze oververhitte economie. De algemene indruk van de VVD-fractie is dat het kabinet de offers redelijk heeft gespreid (later in het debat zou de heer Joekes over deze materie nog meer in detail het woord voeren — red. Vrij. en Dem.).

Buitenlandse politiek

Een deel van de rede van de heer Geertsema was uiteraard ook gewijd aan de buitenlandse politiek. Met betrekking tot de situatie in het Nabije Oosten vroeg hij zich af of zolang de grote twee het niet eens kunnen worden, initiatieven van middelgrote landen niet een nuttig effect kunnen hebben. Is hier niet een taak weggelegd voor de Groep van Tien?

Over Zuid-Oost Azië zei spreker o.m.: „president Nixons initiatief opent naar mijn stellige overtuiging een zeer reële mogelijkheid voor een duurzame, vreedzame oplossing. Laat ik het krasser zeggen: als ditzelfde aanbod van Hanoi was gekomen en Amerika zou het heb-

ben afgeslagen, dan zouden wij geen mensen genoeg hebben gehad om de Amerikaanse ambassade te beschermen. Het wordt tijd dat ook Hanoi inziet, dat het noodzakelijk is een versoepeling aan te brengen in de zoveel jaren achtereen volgehouden straffe houding”.

Met betrekking tot West-Europa onderstreepte de heer Geertsema nog eens dat wij niet kunnen aanvaarden dat ons nationale parlement in toenemende mate geconfronteerd wordt met beslissingen van de EEG-ministerraad, die niet aan effectieve controle van een rechtstreeks gekozen Europees parlement zijn onderworpen.

Via enkele opmerkingen over de Oost-West-verhouding, waarbij hij o.m. verwees naar het zojuist te Amsterdam gehouden VVD-congres over dat onderwerp (men zie ook het verslag over dit congres, elders in dit blad — red. Vrij. en Dem.), uitmondend in de constatering dat wij een parate en krachtige Navo in stand moeten houden, zolang de Sovjet-Unie niet met de daad blijf geeft mee te willen werken aan vermindering van de militaire inspanning in Europa, kwam de heer Geertsema op de uitgaven voor onze defensie.

Defensie

„Het percentage van het nationaal inkomen, dat aan defensie wordt toegewezen, is een maatstaf voor de prioriteit, die wij aan onze defensie toekennen in vergelijking met andere eveneens urgente en noodzakelijke voorzieningen. Dat percentage is verminderd van 4 pct. in 1968 tot 3,6 pct. in 1971, met het gevolg dat wij onze bijdrage aan de Navo niet optimaal in stand hebben kunnen houden. Dat was een sluipende vermindering, grotendeels als gevolg van de invloed van de niet-voorziene ontwikkeling van lonen en prijzen op de koopkracht van de bij de kabinetsafpraak van 1967 vastgestelde defensiebudgetten.

Alhoewel wij ons duidelijk hebben uitgesproken over de noodzaak van een procentuele verhoging van de defensieuitgaven in de komende kabinetsperiode, zijn wij bereid voor 1971 het nog weer eens verminderde percentage te aanvaarden op grond van de afspraken, die bij de kabinetsformatie zijn gemaakt.

Voor de volgende periode zullen wij daar boven uit moeten komen.

Wij wensen daarvoor in stand te houden een goed uitgeruste, goed geoefende parate strijdmacht. De resultaten van de door mij bij de algemene beschouwingen in 1969 gevraagde studie zullen ons, naar ik hoop, de juiste weg wijzen naar een verantwoorde beslissing over het noodzakelijke niveau van onze defensie-uitgaven.

Ik hoop van ganser harte dat de discussies over deze uiterst belangrijke zaak niet verder vertroebeld zullen worden door de tegengestelde visies van de staatssecretarissen van land- en luchtmacht, zoals die naar buiten zijn gekomen. De defensiepolitiek behoort consequent en innerlijk samenhangend te zijn. Daarbij is een matiging bij het naar buiten brengen van standpunten op zijn plaats, zeker als klaarblijkelijk onvoldoende samen is gedacht.”

Politie

Op het terrein van de justitie vroeg de heer Geertsema o.m. of het juist is

dat, zoals Het Vrije Volk meldde, een dezer dagen een „harde lijn” afgekondigd zal worden ter bestrijding van de pornografie. Hij hoopte van harte de verzekering van de minister-president te zullen krijgen dat Het Vrije Volk het bij het verkeerde eind heeft.

Een belangrijk deel van zijn rede was gewijd aan de ernstige onrust die heerst onder de Nederlandse politie. „Daarbij wordt ook de taak van de politie aan de orde gesteld en daarin klinkt de vraag door of de handhaving van de openbare orde in haar volle omvang wel tot de taak van de politie behoort. Dat is een tendens waarvoor ik ernstig zou willen waarschuwen”, aldus de heer Geertsema. „Natuurlijk is dat een taak van de politie. Ik voel er niets voor wanneer wij in Nederland een aparte oproerpolitie zouden gaan opleiden, iets anders dus dan de huidige mobiele eenheden”.

„Wèl zal de Nederlandse politie — de nationale politie, die een groot deel van deze Kamer nastreeft — qua opleiding en uitrusting beter aangepast moeten worden aan de vormen van geweld, die tegenwoordig gewoon schijnen te worden in onze samenleving. En daarnaast zal de bijstand aan de politie beter geregeld moeten worden, dan tot op heden het geval is. Bij herhaling hebben de heer Vonhoff en ik gepleit voor een betere inschakeling van de marechaussee en voor een zodanige wijziging van de politiewet, dat de marechaussee eerste bijstandverlenend orgaan wordt. Het is niet reëel meer om bijvoorbeeld voor bewaking van ambassades, die een sterk verhoogd risico lopen, rijkspolitie uit het gehele land bijeen te garen en evenmin om gemeentepolitie van het platteland te halen voor dat doel. Er is maar één goede oplossing en dat is de Koninklijke Marechaussee qua aantal en qua materieel zodanig uitbreiden, dat deze ten volle tegen die bijstandtaak is opgewassen”, aldus de heer Geertsema.

Andere punten

In het laatste deel van zijn rede besteedde de heer Geertsema o.m. aandacht aan:

- De Zuid-Molukkers in ons land: Welk beleid kan de regering in het uitzicht stellen om de integratie te bevorderen en om in ieder geval meer realiteitsbesef te ontwikkelen bij de jongere generatie?

- De zelfstandigen: De ontwikkeling ten aanzien van hen baart zorgen; de meeste van de diverse regeringsvoorstellen, met name ook die op fiscaal terrein, zullen door de VVD zeer terdege worden getoetst ook op hun consequenties voor de zelfstandigen (juist ook die in het midden- en kleinbedrijf en in de landbouw).

- De landbouw. Met name sprak de heer Geertsema over de sombere toestand van de fruitteelt, die ondanks de door de regering getroffen maatregelen nog meer is verergerd. Ziet de regering mogelijkheden deze bedrijfstak voor een totale ondergang te behoeden? Voorts wees spreker op de grote moeilijkheden in de glastuinbouw, die zich plotseling ziet gesteld voor grote prijsstijgingen van de stookolie; met alle kracht moet naar een oplossing worden gezocht (snelle aansluiting op aardgas). Ten slotte ging spreker uitvoerig in op de financieringsmoeilijkheden waarmee veel boeren hebben te kampen. Hij vroeg zich in dit verband af of het verantwoord is om de beslissingen in EEG-verband over verhoging van de productieprijzen afhankelijk te stellen van overeenstemming over het structuurbeleid; op dat punt zou de heer Geertsema graag een duidelijke uitspraak van de regering horen.

- Het loon- en prijsbeleid. Met belangstelling wacht spreker het Ser-advies en het daarop volgende definitieve regeringsstandpunt af. Het is nu nog niet het moment om van politieke zijde in deze uiterst netelige materie een standpunt te bepalen.

- De milieu-hygiëne, een zeer actueel onderwerp gezien de situatie in het Rijnmondgebied. Hij bepleitte in dit verband een brede voorlichting en een snelle invoering en toepassing van zowel de wet verontreiniging oppervlaktewateren, als de wet op de luchtverontreiniging.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

Liberale Internationale

Van 25 tot 28 september 1970 heeft de Liberale Internationale gecongresseerd in Rome. Het congres is in het algemeen zeer geslaagd te noemen.

In het vorige nummer van Vrijheid en Democratie is al vermeld welke VVD-ers belangrijke functies hebben gekregen in de Contact Raden van de Liberale Internationale.

Mr. dr. C. Berkhouwer is niet als Nederlander, maar in zijn functie van voorzitter van de liberale fractie van het Europese parlement, benoemd tot vice-president.

Aangezien de executieve en daarna ook de administratieve vergadering van de Liberale Internationale eenstemmig besloten hebben de Franse groep „Liberté et Démocratie” tot de Liberale Internationale toe te laten, was voor het eerst sinds jaren een belangrijke Franse delegatie aanwezig.

Hoogtepunten op de openingszitting, die in het gebouw van de Italiaanse Liberale Partij in de Via Fratina te Rome plaats had, waren: de afscheidsrede van de president mr. E. H. Toxopeus; de boodschap van de ere-president prof.

Don Salvador de Madariaga en de redevoering tijdens de openingsplechtigheid van de afgetreden voorzitter van de EEG de Belg Jean Rey. De laatste sprak zich in zeer scherpe bewoordingen uit tegen de anarchistische verschijnselen die zich op het ogenblik overal ter wereld voordoen en hij riep op tot een kruistocht tegen deze anarchistische stromingen, die de parlementaire democratieën bedreigen.

In de commissie-vergaderingen werd gediscussieerd over de internationale situatie, waarbij bijzondere aandacht werd geschonken aan de toestand in het Midden-Oosten en het vraagstuk van de Europese veiligheid. Wat West-Berlijn betreft werd de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid van het garanderen van die stad door de vier grote mogendheden.

Het hoofdthema van het congres was de massa-media en hun invloed, waarvoor verschillende rapporten waren voorbereid, o.a. door de Italiaan Luigi Brazini, de Fin dr. Osmo A. Wiio, de Westduitser Carl Herman Flach en de Israëliër mr. Izhak Artzi.

De financiële toestand van de Liberale Internationale is na jaren van zorg gunstig te noemen. Niet zo gunstig, of liever bepaald zorgelijk is de toestand van de Westduitse Liberale Partij. Wat mij in Rome medegedeeld werd heeft zich nu voltrokken: doordat de FDP is samen gaan werken met de socialisten is de partij nu in drie delen uiteengevallen. Een deel is FDP gebleven, een deel is opgegaan in de Christen-Democraten en een deel heeft de Nationale Liberale Partij opgericht.

Ook de toestand van de Engelse Liberale Partij, die van 13 op 6 zetels in het Engelse lagerhuis is teruggevalen, is niet onverdeeld gunstig te noemen.

Door de voortdurende en steeds in omvang toenemende taalstrijd blijft ook de toestand van de Belgische Liberale Partij, Vrijheid en Vooruitgang, zorgelijk. Het „Front de Francophones” trekt aan de Frans sprekenden en de Volksunie aan de Vlaams sprekenden. Hoe dit zal aflopen is nog met geen mogelijkheid te zeggen, maar de toestand blijft volgens mijn inlichtingen zorgwekkend.

Hoewel er dus dit keer meer ongunstige berichten over de liberale groeperingen zijn te vermelden dan andere keren, blijft het naar mijn mening gunstig dat de Liberale Internationale nu een jonge president van 42 jaar heeft gekregen en dat er onderlinge contacten werden aangeknoopt of verstevigd tijdens dit congres in de eeuwige stad. Het congres heeft derhalve wel degelijk nut gehad.

In een volgend artikel hoop ik afzonderlijke aandacht te besteden aan de Madriaga en de afscheidsrede van de heer Toxopeus.

D. W. DETTMEIJER

Nieuwe president

De nieuwe president van de Liberale Internationale, Gaston Eg. Thorn, is tevens minister van buitenlandse zaken van Luxemburg, alwaar hij op 3 september 1928 geboren is. Hij is eerst in Frankrijk opgevoed daar zijn vader ingenieur was bij de Franse Spoorwegen. In 1939 keerde de familie Thorn in het groothertogdom Luxemburg terug, waar zijn vader op 10 mei 1940 door de bezetter gearresteerd werd. Gaston Thorn werd in 1943 wegens politieke handelingen door de bezetter gearresteerd en bracht enige maanden door in een „verbeteringskamp”.

Na de oorlog studeerde hij in Montpellier, Lausanne en Parijs waarna hij, na beëindiging van zijn juridische studie, ingeschreven werd bij de baillie van Luxemburg. Achtereenvolgens was hij voorzitter van de Nationale Unie van Studenten in Luxemburg en president van de Wereldconferentie van studenten. Als president van de „Jeunesses Démocratiques” nam hij voor de eerste keer in Luxemburg deel aan de verkiezingen in 1959 en werd gekozen als afgevaardigde van het centrum. Tevens werd hij in hetzelfde jaar raadslid van de stad Luxemburg wat hij tot 1969 bleef.

Van 1961—1963 was hij tevens wethouder van de stad Luxemburg. In 1959 nam hij nog meer politiek werk op zijn schouders doordat hij lid werd tot 1969 van het Europese Parlement en tevens vice-president van de liberale groepering in dat parlement. Voorts was hij voorzitter van de Commissie voor Ontwikkelingslanden en tijdelijk lid van de Raadgevende Vergadering van Europa. Op 6 februari 1969 werd hij benoemd tot minister van buitenlandse zaken en buitenlandse handel van Luxemburg en tevens minister „de la Fonction Publique”, van lichamelijke opvoeding en sport.

In 1961 werd hij, op 33-jarige leeftijd, gekozen tot voorzitter van de Liberale Partij in Luxemburg en herkozen in die functie in 1964 en 1968. Hij is honorair consul-generaal van IJsland.

● Mr. E. H. Toxopeus (rechts) verlaat met mevrouw Toxopeus het gebouw van de Italiaanse Liberale Partij waar hij zojuist afgetreden is als president van de Liberale Internationale. De leden van de Nederlandse delegatie, mr. A. A. Land en de heer D. W. Dettmeijer doen hem uitgeleide.

School voor de vrijheid

● De heer J. G. C. Wiebenga, voorzitter van de World Federation of Liberal and Radical Youth (WFLRY).

„De plaats van nationale en traditionele waarden bij het bouwen van een moderne maatschappij” was het onderwerp van de „School voor de Vrijheid” van dit jaar, gehouden in de Theodor Heuss Akademie in West-Duitsland. Deze School voor de Vrijheid wordt telkenjare georganiseerd door de Liberale Internationale. Zij heeft tot doel, aan jonge, liberaal denkende mensen uit de hele wereld van wie verwacht kan worden, dat zij zich later actief in het maatschappelijk leven zullen inzetten, de gelegenheid te geven hun politieke inzichten en beginselen aan elkaar te toetsen. Elke partij, die is aangesloten bij de Liberale Internationale, kan per jaar één kandidaat voor de School voordragen, terwijl ook deelnemers uit de derde wereld worden geselecteerd. Zo waren dit jaar 23 landen vertegenwoordigd, waaronder Zambia, Ghana, India, Indonesië, Chili, Canada, om maar enkele te noemen.

Teneinde het bovenbeschreven doel te

bereiken werd een zeer gevarieerd programma afgewerkt. Het eerste deel was theoretisch gericht, en bestond uit een intensieve behandeling van het onderwerp. Voor het tweede deel verplaatste de School zich in zijn geheel naar Berlijn, om de zeer actuele en concrete problematiek van die stad te bestuderen. Tenslotte bestond voor de deelnemers de gelegenheid zowel het Congres van de Wereld Federatie van Liberale en Radicale Jongeren in België, als dat van de Liberale Internationale te Rome bij te wonen: een interessante praktisch-politieke ervaring om het theoretisch gedeelte te completeren!

Als conclusie moet gesteld worden, dat de Liberale Internationale met het organiseren van de School voor de Vrijheid bijzonder goed en nuttig werk verricht. Te hopen valt, dat de VVD nog vele jaren aan jongere leden de gelegenheid zal geven, in internationaal verband hun inzichten te verdiepen.

J. G. C. WIEBENGA.

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:

Bruningweg 21

Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:

Kipstraat 3d

Telefoon: 010 - 121288

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen **W. HUIZER N.V.**

TELEFOON 010—332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

utiliteitsbouw

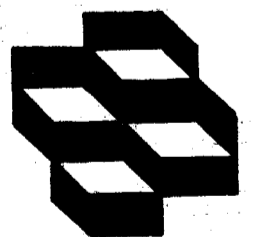
systeembouw

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

sierbeton-elementen

staalkonstrukties

kleur en bescherming

Vettewinkel N.V.
behorende tot
International Coating
Materials (ICM) N.V.

Negen leden van de Tweede Kamerfractie van de VVD hebben ieder afzonderlijk — in sommige gevallen in gezelschap van hun vrouwen en kinderen — deze zomermaanden een bezoek gebracht aan landbouwbedrijven in het Noorden van het land, op uitnodiging van de Groningse en Friese landbouwcentrales. Het waren Mevrouw Dettmeijer, de Heren Berkhouwer, de Beer, Geurtsen, Joekes, Koning, Portheine, Tuynman en Vonhoff.

In de regionale pers is aan deze bezoeken ruimschoots aandacht besteed o.a. in het Nieuwsblad van het Noorden, de Winschoter Courant (Oost Groninger Dagblad), het Fries Landbouwblad, en de Leeuwarder Courant en de bladen van de Landbodegroep. Ook in de NRC en het Algemeen Handelsblad verschenen verslagen van deze bezoeken. De grote belangstelling die er in de kring van de VVD-kamerleden leeft t.a.v. de problematiek van het Noorden — ditmaal speciaal in relatie tot de landbouw — is met deze bezoeken opnieuw aangetoond en blijktens de publiciteit welke de bezoeken hebben gehad, ook in het Noorden andermaal gesignaleerd.

Wat heeft nu een zo groot aantal Kamerleden ertoe gebracht een aantal dagen op boerderijen in Groningen en Friesland door te brengen? De voorname drijfveer daartoe was de unieke gelegenheid aan Kamerleden geboden, uit de eerste hand zich op de hoogte te stellen van de landbouwproblemen in het Noorden van het land. De problemen die zich in dat gebied voordoen zullen in sommige opzichten niet wezenlijk verschillen — wat de algemene lijnen betreft — van die waarmee de landbouwers in overige delen van ons land worstelen. Het is daarom niet overdre-

Het afsluiten van leningen is voor deze categorie van onze beroepsbevolking nauwelijks mogelijk, gezien de zeer hoge rentevoet. Zij zouden door te lenen op grote schaal zich onverantwoordelijke lasten op de hals halen.

Zich door deze situatie gesteld ziende, staan er slechts twee mogelijkheden voor hen open. De boer geeft het beroep eraan en tracht in een andere bedrijfstak een toekomst op te bouwen of hij continueert zijn bedrijf, daarbij zware wissels op zijn financiële positie trekkend en in vele gevallen op zijn gezin.

Wensen

Bij hun oriëntatie werden de Kamerleden benaderd met wensen op een aantal punten:

1. Versnelling en kwalitatieve verbetering van de cultuurtechnische werken.
2. Verbetering van de produktenprijzen.
3. Een gunstig fiscaal klimaat.
4. Meer financiële bijstand.
5. Gunstige saneringsvoorwaarden voor oudere landbouwers.
6. Beter omscholingskansen voor hen die de landbouw verlaten.
7. Een gericht landbouwbeleid in EEG-verband.

In die situatie verwacht de landbouwer hulp van politici. Teneinde zich een voorstelling van een geneeswijze te kunnen maken, oriënteerden de Kamerleden zich breed. Naast de landbouwbedrijven, waar zij tijdens hun verblijf te gast waren, bezochten de Kamerleden coöperatieve zuivelfabrieken (o.a. de Toekomst in Wollega, bezocht door de heer Berkhouwer), aardappelmeelfabrie-

een Philipsvestiging en -uitbreiding wel enig perspectief bestaat t.a.v. het werkgelegenheidsvraagstuk in het Noorden. Een zaak die in dat verband o.m. een krachtige aanpak vraagt is vanzelfsprekend het probleem van voldoende opleidingsmogelijkheden.

Mogelijkheden

Op het financiële vlak liggen er mogelijkheden, die vaak reeds bestonden — waarvoor de VVD-fractie in de Tweede Kamer een warm pleidooi door de jaren heen hield — of waarbij aan uitbreiding kan worden gedacht. Daarvoor zullen de liberalen opnieuw in het voorste gelid willen strijden. Men denke aan de onlangs aangekondigde investeringsaftrek voor zelfstandigen en de verbetering van de positie van de in het bedrijf meewerkende gehuwde vrouw.

Ook besteedde men aandacht aan het „Plan Kikkert,” waarvan verwezenlijking een belangrijke impuls voor de economie in het Noorden zou kunnen betekenen. De Kamerleden ontdekten dat de kreet, die met name in Brusselse contreien opgeld doet: „van melk naar vlees,” niet alleen zaligmakend is. Deze Brusselse strategie raakt met name de Friese veehouderij. In het kader van een juiste toepassing van het Verdrag van Rome dat te dien aanzien bepaalde dat de produktie daar dient plaats te vinden, waar die het goedkoopst kan worden verwezenlijkt, hoeft er geen reden tot wanhopen te zijn.

Een goede toepassing van de Brusselse structuurplannen zou van het grootste belang zijn.

De betekenis van het bezoek mag niet worden onderschat. De grote waarde er-

Landbouwperikelen

Het gezelschap van VVD-Kamerleden dat naar het noorden trok bestond uit (eerste rij van links naar rechts) mevrouw Dettmeyer en de heren Berkhouwer, De Beer en Geurtsen, alsmede (onderste rij) Joekes, Koning, Portheine, Tuynman en Vonhoff.

ven te stellen dat het hier een oriëntatie betrof waarvan de resultaten voor heel landbouwend Nederland van gewicht kunnen zijn.

Probleemstelling

In landbouwkringen zal de probleemstelling waarmee de Kamerleden werden geconfronteerd overbekend zijn. Toch heeft het zin in dit blad in kort bestek de kern van die problemen nogmaals weer te geven. Het centrale probleem, dat bij ieder bezoek aangesneden werd is, dat tengevolge van loon- en prijsstijgingen de landbouwers zich voor een voortdurende stijging van de produktiekosten gesteld zien. De opbrengst van de produkten van de land- en tuinbouwbedrijven is in de loop der jaren evenwel sterk achtergebleven. Tot dusverre is men er op de bedrijven vrij redelijk in geslaagd door een snelle opvoering van de produktiviteit de kostenstijgingen op te vangen. Op het ogenblik is men het punt genaderd dat verdere opvoering van de produktiviteit slechts verwezenlijkt kan worden door ingrijpende veranderingen met name door middel van verdere mechanisatie. De voor de noodzakelijke investeringen benodigde financiën zijn onvoldoende aanwezig.

ken (o.a. de „A.V.E.B.E.” bezocht door de heer Portheine), strokartonfabrieken (o.a. „Union” bezocht door de heer Koning), hadden gesprekken met hun gastheren, en met vertegenwoordigers van landbouworganisaties. Tot welke waardering van de wensen en verlangens zijn de Kamerleden gekomen?

Een aantal Kamerleden is tot de conclusie gekomen dat het onafwendbaar is de samenwerking tussen bedrijven te intensiveren, hoezeer zij zich er van bewust zijn dat er tegen deze ingreep bezwaren deels van emotionele, deels van praktische aard zullen rijzen. Men raakte doordrongen van de wenselijkheid de bedrijfsstructuren te verbeteren (zowel van de horizontale als van de verticale samenwerking). Sommigen zouden graag de mogelijkheid van een gesubsidieerde „bedrijfsgebouwen verbeteringsregeling” overwogen zien, welke regeling ten doel zou moeten hebben de sloop van bestaande gebouwen en de vervanging daarvan door doelmatiger gebouwen financieel te ondersteunen.

De Kamerleden signaleerden het feit dat de Nederlandse overheid ondernemingen moet blijven helpen zorgen voor voldoende vervangende werkgelegenheid voor de boeren die hun bedrijven verlaten. Zij wezen er op, dat er in de laatste maanden o.a. door de aankondiging van

van is, dat de Kamerleden uit de eerste hand op de problemen zijn geweest. Van belang was ook dat bij dit bezoek niet alleen die Kamerleden waren betrokken, die vanuit hun specialiteit de landbouwproblematiek behandelen, maar op zij die op dit punt als „leken” worden gekwalificeerd. De zaak van de landbouw zal dat slechts ten goede komen.

Betekenen deze bezoeken dat de Noordelijke landbouw in een ommezien van haar lasten en problemen zal zijn bevrijd? Natuurlijk niet. De conclusie van het bezoek is dat er veel verbeterd kan worden, maar dat ook vrijwel iedere verbetering zal betekenen dat de landbouw bereid moet zijn zelf offers te brengen. Zoals bij opheffing van onrendabele bedrijven en bij een voortzetting van een beleid gericht op structuurverbetering.

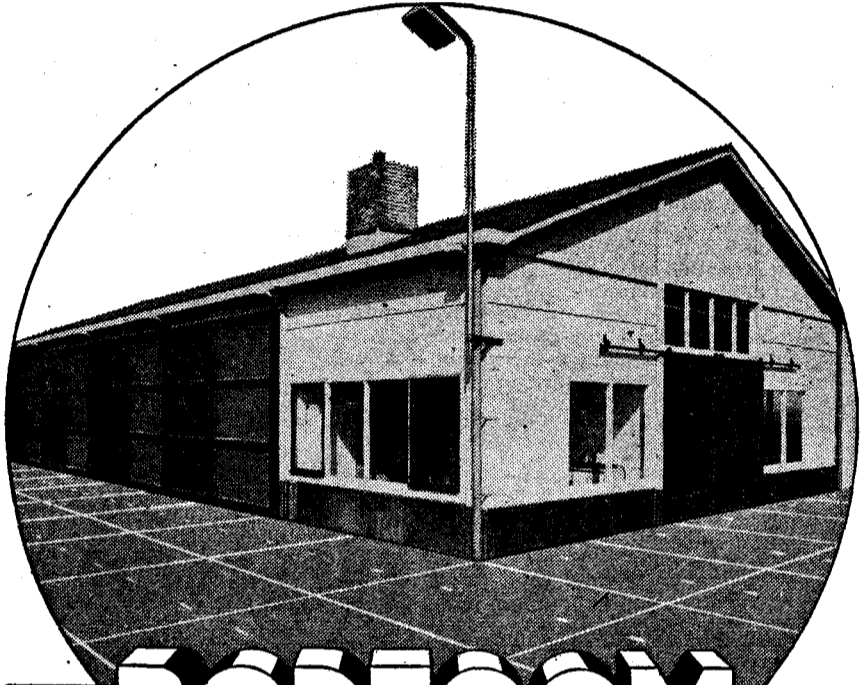
De VVD waarvan een partijcommissie de problemen van het Noorden des Lands bestudeert, en de fractie van de VVD in de Tweede Kamer zullen van hun kant voor het Noorden doen wat in hun vermogen ligt.

De leden van de fractie, die het Noorden bezochten, denken met grote erkentelijkheid terug aan de gulle gastvrijheid die zij en hun gezinnen daar mochten genieten.

SMIT KINDERDIJK
Scheepsbouw sinds 1687

N.V. OBSERVATOR
ROTTERDAM — VASTELAND 30 — TELEFOON 11 15 20
FABRIKANTE VAN
NAUTISCHE INSTRUMENTEN
MANOMETERS, THERMOMETERS
PYROMETERS, TACHOMETERS
Agenten voor Zeekaarten en
Nautische boeken
REPARATIES OP KORTE TERMIJN

SINDE 1892
*in het hart
van Amsterdam*
COMPLETE
INTERIEURVERZORGING
•
DESKUNDIGE
ADVIEZEN
FRANCO
LEVERING
DOOR GEHEEL
NEDERLAND
Brandsteder
MEUBELN
VIJZELSTRAAT 115-119
AMSTERDAM - TEL. 248716

**BODEGOM
SPIJKENISSE**

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
postbus 41 SPIJKENISSE tel. 01880 - 2488*

L. E. Hofkes & Co. N.V.
Ververij
WIERDEN (O.)

Voor uw was
naar
BORGH
Tevens adres voor Chemisch Reinigen
N.V. STOOM- EN CHEMISCHE WASSERIJ
v.h. C. D. BORGH & ZN.
Bellevooystraat 75 — Rotterdam — Telefoon 232631 - 236235

PIERSON, HELDRING & PIERSON
BANKIERS
Amsterdam/'s-Gravenhage/Rotterdam/
Haarlem/Curaçao

HOUT EN PLAATMATERIALEN
modern
sedert
1727

VAN STOLK
ABRAHAM VAN STOLK & ZONEN KONINKLIJKE HOUTHANDEL N.V.
POSTBUS 1100 - ROTTERDAM - TEL. 235400

D'66 en de verzoening PvdA-KVP

Het initiatief van D'66 om te pogen PvdA en KVP met elkaar te verzoenen heeft vele reacties losgeslagen. Naast vele commentaren en interviews in de pers was er ook de polemiek tussen ons Kamerlid-columnist Hans Wiegel en D'66-leider Hans van Mierlo in het Algemeen Dagblad. Hieronder laten wij een korte samenvatting volgen van de Open Brief van Wiegel aan Van Mierlo op 2 oktober en het antwoord van laatstgenoemde daarop, een dag later.

„Ik snap,” aldus begint Wiegel zijn open brief „helemaal niets van het paniekvoetbal dat jij je partij nu wilt laten spelen. Altijd heb je gezegd dat er van een werkelijke partijvernieuwing pas wat terecht zou komen als de bestaande partijen zouden ontploffen. En nu wil je D'66 niet alleen in de armen storten van de PvdA, waarvoor je altijd een voorkeur hebt gehad, maar ook in die van de KVP, die je steeds zo fel hebt bestreden”.

Wiegel wijst er op dat allerlei afdelingen van D'66 „razend” zijn nu Van Mierlo de uitspraken van zijn eigen partijgenoten in Leiden (alleen gesprekken aan de basis) met een grote zwaai van tafel heeft geveegd. „Dat jij je politieke voorkeur hebt uitgesproken, vind ik niet zo gek,” vervolgt hij. „Integendeel. Een voorman van een partij heeft de taak ook werkelijk voorop te lopen en de wegen aan te geven die zijn partij naar zijn oordeel moet bewandelen. Maar het is toch wel merkwaardig dat jij nu juist zonder blikken of blozen doet wat je andere politieke leiders steeds hebt verweten”.

„Verschillende van mijn kennissen en vrienden die in 1967 en ook nog in 1970 D'66 hebben gestemd, zijn diep teleurgesteld nu je openlijk voor de PvdA hebt gekozen. Ik vind dat wat

overdreven want je hebt — een tijdje terug nog in een debat met Geertsema — je afkeer van de VVD en je voorkeur voor de PvdA nooit onder stoelen of banken gestoken. Dat je uitspraak je stemmenverlies van heel veel D'66-ers, die liever voor de VVD dan voor de PvdA kiezen, zal opleveren dat zul je je wel gerealiseerd hebben. Wat moeten je katholieke kiezers in Brabant en Limburg — provincies waar jullie het uitstekend deden — zich „grotelijks belazerd” voelen. Toen zij kozen voor D'66, kozen ze tegen de KVP. En nu bepleit hun eigen voorman een samengaan met de zo verzuimde KVP. Een betere methode om D'66 in het graf te helpen zouden zelfs je meest spitse en felle tegenstanders niet hebben kunnen bedenken,” aldus Hans Wiegel in zijn open brief.

Verdraaiing van feiten

In zijn antwoord beschuldigt de heer Van Mierlo Hans Wiegel van „verdraaiing van de feiten, zoals die in het initiatief van D'66 besloten liggen”. „Waarom neem je de moeite eigenlijk niet om even het besluit van ons hoofdbestuur op te vragen, als je er zo broodnodig over moet schrijven?” vraagt Van Mierlo zich af. „Je schrijft dat het hoofdbestuur door dit initiatief de Leidse resolutie over gesprekken aan de basis met andere partijen met een zwaai van de tafel heeft geveegd en je suggereert dat ik zelfs een definitieve uitspraak ten gunste van bepaalde partijen zou hebben gedaan,” vervolgt hij. „De feiten zijn dat het hoofdbestuur — juist ter voorbereiding van de congressen die straks zullen worden gehouden en waar over welke samenwerking dan ook beslist zal moeten

worden — de afdelingen verzoekt om te onderzoeken in hoeverre mogelijkerwijs een uitweg uit de dreigende politieke impasse gevonden zou kunnen worden door een geheel nieuw perspectief van een akkoord tussen KVP, PvdA, D'66 en mogelijk anderen”.

„Juist omdat die resolutie uit Leiden er ligt en het hoofdbestuur niet gerechtigd is om zelf aan de top te gaan onderhandelen. Dat ook niet zou willen, omdat er niets te onderhandelen valt op dit moment”. „Wou je beweren dat jouw democratisch instinct je zegt dat het hoofdbestuur eerst aan de afdelingen verlof had moeten vragen of het een vrijblijvend verzoek aan de afdelingen mag doen? Of ben je zo gewend aan de congressen van je eigen partij, waarbij over wezenlijke zaken zelden of nooit een diepgaande discussie wordt gevoerd en de voorstellen van het hoofdbestuur blindelings worden opgevolgd, dat een verzoek van een hoofdbestuur om een onderzoek voor jou al hetzelfde is als het bepalen van een politieke lijn?” vraagt hij. „Van het voorstel zelf heb je inderdaad niet veel begrepen, maar hoe kan dat ook als je het niet leest”.

Van Mierlo meent dat de enige partij die van de huidige impasse werkelijk profijt kan trekken (doordat zij hierdoor automatisch aan de macht kan blijven) de VVD is. „Die zit op rozen als er maar niets gebeurt en alles lekker vast blijft lopen. En dan krijgen we een periode dat we de partijvernieuwing dankzij de CDU wel op onze buik kunnen schrijven en een kabinet dat — dankzij jullie — weer geen fluit aan die broodnodige staatsrechtelijke vernieuwing gaat doen. Jullie willen toch immers niks? Dat vind jij prachtig, maar ik dank je stichtelijk,” aldus Van Mierlo.

Polemiek tussen Hans van Mierlo en Hans Wiegel

Japan

Een bezoek aan de Liberal Democratic Party in Japan is uitermate interessant. Als een van de Nederlandse National correspondents van de International Bar Association, die eind augustus haar tweejaarlijkse conferentie in Tokio hield, had ik de gelegenheid met deze partij in contact te treden en met enige vooraanstaande partijleden van gedachten te wisselen. De Japanse Liberal Democratic Party behoort met de Australische en de Canadese liberale partijen tot de grootste liberale partijen ter wereld, die alle drie van tijd tot tijd kans zien een meerderheidsregering te vormen. In Japan zelfs vrijwel onafgebroken sinds 1946. Hierin onderscheiden deze partijen zich duidelijk van hun Europese zusterpartijen. Daarin echter niet alleen. De Liberale Internationale erkent deze partijen niet als wezenlijk liberale partijen; zij zijn naar Europese maatstaf conservatief. Voor wat Australië en Canada betreft treed ik niet nader in details; ik ken ze niet. Toen ik echter voor mijn vertrek naar Tokio aan het bureau van de Liberale Internationale in Londen het adres van de Japanse liberale partij vroeg werd mij dit wel gegeven, maar onder gelijktijdige waarschuwing dat de Japanse Liberal Democratic Party niet alleen conservatief was, maar het ook wilde zijn.

Dat laatste werd mij zeer duidelijk bevestigd. Een der belangrijkste brochures die de Japanse liberale partij heeft uitgegeven in de Engelse taal luidt: A Characteristic of Conservatism. Artikel 1 van het beginselprogramma bespreekt de waarde van traditie en nationaal zelfrespect. In de loop van een der gesprekken bleek trouwens duidelijk dat men in Japan eenvoudig een soort vertaalfout heeft gemaakt: men sprak immers over de grote verkiezingsoverwinning die de Engelse liberals bij de laatste verkiezingen behaald hadden. Na enig nadenken werd het mij duidelijk dat daarmee niet de Engelse Liberal Party — die van 13 op 6 zetels terugviel — bedoeld kon zijn, maar dat men het oog had op de Tories of Conservatives, aan wie de eer van een verkiezingsoverwinning niet ontzegd kan worden. Met deze partij — en niet met de Liberale Internationale — heeft de Japanse partij dan ook nauwe contacten.

Een en ander behoefde voor mij als buitenlander geen reden te zijn om geen contact te zoeken en mijn inzicht in de politieke en sociaal-economische verhoudingen in Japan niet te verdiepen. Tot op vrij grote hoogte is dat wel gelukt en het leek mij niet ondienstig daarover iets te vertellen.

Liberaal naar onze maatstaven kan men de LDP niet noemen. Zij is echter wel democratisch — democratischer naar het mij voorkomt dan de Conservative Party in het Verenigd Koninkrijk — en zij is bovendien allerminst reactionair. Bij de constatering van dit een en ander moeten we natuurlijk wel de Aziatische, meer in het bijzonder Japanse maatschappelijke structuur voor ogen houden.

Niet reactionair

Ruim acht jaar geleden heeft de LDP in de verkiezingscampagne de werknemers voor ogen gehouden en beloofd dat in de toen komende acht jaar het loonniveau op Westers niveau zou worden gebracht en dat de arbeidstijd tot een 40-urige vijfdaagse werkweek zou worden teruggebracht. Na een laatste loonronde van 12 pct. in het afgelopen voorjaar zijn beide doelstellingen bereikt — nog binnen de gestelde termijn. Daarnaast had de LDP de kiezers voorgelaten dat bij de verwezenlijking van dit doel nog geen aandacht besteed kon worden aan de opbouw van een stelsel van sociale verzekeringen en voorzieningen; dat zou daarna aan de beurt komen. Ik heb de indruk dat men woord houdt. Ten aanzien van het loonniveau is dat reeds bewezen. Uit de gesprekken bleek mij dat de partijleiding en de parlementsleden zich thans ernstig voorbereiden op de invoering van een aantal sociale verzekeringen en voorzieningen. Een soort AOW staat daarbij hoog op de prioriteitenlijst. Een speciaal probleem is daarbij dat de Japanse werknemer op 55-jarige leeftijd wordt gepensioneerd.

Verwondering behoeft dat niet. Men won met de bovengenoemde belofte een groot deel van de werknemersstemmen. Deze werknemers zouden dus niet teleurgesteld mogen zijn — en zijn dat

vermoedelijk ook niet. Een zeer getrouw deel van de verkiezingsaanhang vindt de LDP uiteraard in de plattelandsvolk. Het ligt voor de hand dat — na de inlossing van de belofte aan de werknemers, thans een zeer algemene, ook de boeren rechtstreeks rakende — sociale voorziening verwezenlijkt zal moeten worden. Over de financiering breekt men zich nog het hoofd. Grote belangstelling bestond voor het Nederlandse systeem.

Hiermee ben ik wellicht wat met de deur in huis gevallen. Ik hoop de gelegenheid te hebben in een aantal volgende artikelen wat uitgebreider in te gaan op mijn ervaringen in Japan, die — op de terugreis — werden gevolgd door enige flitsen in Taipeh (Taiwan), Hong Kong, Singapore, Djakarta en Bangkok.

Over Japan echter nog het volgende. Technologisch, economisch en organisatorisch staat Japan heel sterk, mischien zelfs wel geheel vooraan. Voor de export was Japan tot nog toe geheel aangewezen op de Amerikaanse markt. De markt van de VS is bezig zich door beschermende maatregelen af te sluiten en de afzet van Japan neemt af. Het staat wel vast dat de Japanners zich met grote energie — een der bedrijven gebruikte zelfs het woord agressiviteit — op de Europese markt, met name de Euromarkt, zullen gaan werpen. Het stereotiepe verhaal van dumping en mindere kwaliteit gaat niet meer op. Hoewel de loonkosten door minder sociale voorzieningen voorshands nog wat lager zullen liggen, zal het daaruit voortvloeiend voordelig prijsverschil goeddeels door de hogere transportkosten worden geëlimineerd. Wanneer de Japanse prijzen voorshands sterk concurrerend zullen blijken te zijn, moet de oorzaak daarvan gezocht worden in de veel grotere produktiviteit, een gevolg van de fenomenale arbeidsdiscipline of werklust. Daarnaast is bepaald sprake van een geweldige kwaliteitsconcurrentie.

De Japanner schijnt uit zijn aard de mogelijkheden van de moderne technologische ontwikkeling veel meer uit te buiten en in de praktijk te brengen dan wij in het Westen gewend zijn.

Mr. F. Korthals Altes, algemeen secretaris van onze partij, was eind augustus in de gelegenheid gedurende 12 dagen Japan te bezoeken. Op de terugreis was hij telkens drie dagen in Taipeh (Taiwan), Hong Kong, Singapore, Djakarta (vier dagen) en Bangkok. In enige artikelen zal hij enkele indrukken over de politieke en economische toestand in deze landen neerleggen.

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

★ ~~~~~ een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

containers:
koel/vries-
containers:

„Flats“ en
„Huifcontainers“:

Onder de beschermde naam „Multload“-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer.

De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.

'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

DIESELMOTOREN

Postbus 3

Krimpen aan de Lek

Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

N.V. Machinefabriek „BOLNES“
voorheen J. H. van Cappellen

J. Vermaas' Scheepvaart Bedrijf N.V.

Reders en managers van zeeschepen
kleine en grote handelsvaart

**CARGADOORS
BEVRACHTINGSAGENTEN**

Baan 12
ROTTERDAM

telefoon 116400*
telex 22153 (2 lijnen)

VASTE STENEN IN ALLE SOORTEN

„MOLISOL“ MOLER ISOLATIESTENEN

VUURVASTE ISOLATIESTENEN

ZUURVASTE STENEN

„PRODORITE“ CHEMISCH BESTENDIGE PRODUCTEN

LEVERT

N.V. Gouda Vuurvast

VEREENIGDE VUURVASTE STEENFABRIEKEN
GOUDA — TELEFOON 16744 - (01820)

**Boele's Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.**

BOLNES (bij Rotterdam)

●
Reparatie en nieuwbouw
●

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

POLITIEK
vraagt kennis van zaken

- Het kiesrecht
- Partijstelsel
- Organisatie Politieke Partijen
- Inspraak en medezeggenschap
- Pressiegroepen
- Nieuwe bestuursvormen
- Ruimtelijke ordening
- Europese integratie
- Ontwikkelingshulp

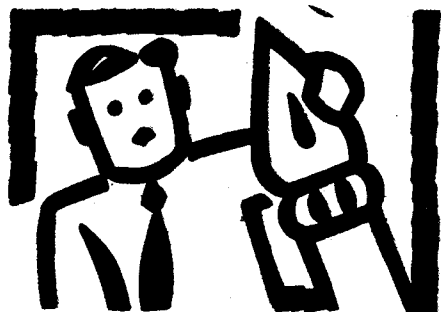
Dit zijn slechts enkele onderwerpen uit de cursus Burgerschapkunde.

Deze cursus is ontstaan met medewerking van alle politieke partijen.

40 schriftelijke lessen met een totaal lesgeld van slechts f 25.—.

Vraag nog heden gratis prospectus onder nr. VD bij Stichting Burgerschapkunde, Postbus 349 te Leiden.

Wetenschapsbeleid

Uit de stroom van brieven die ons voortdurend bereikt kiest de redactie er voor elk blad één die naar haar oordeel ruime aandacht verdient. Dat betekent niet dat zij de mening van de briefschrijver deelt, wel dat zij het de meest belangwekkende brief acht die de afgelopen weken werd ingezonden.

Uit de andere brieven citeert de redactie slechts wat haar daarin het meest (aangenaam of juist onaangenaam) heeft getroffen. Anonieme brieven en brieven in onleesbaar handschrift verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Het is begrijpelijk, dat de publikatie van de Wiardi Beckman Stichting die enkele maanden geleden onder de titel „Wetenschapsbeleid: planning en democratisering” verscheen, gebaseerd is op politieke beginselen die van de onze afwijken. Het is ook nog wel begrijpelijk, wanneer men hieruit à priori de conclusie meent te kunnen trekken, dat over dit onderwerp ten aanzien van bepaalde principiële punten belangrijke verschillen van opvatting moeten bestaan. Vooral ten aanzien van de centraal gestelde begrippen vrijheid en democratie. Bij lezing blijkt echter, dat de opvattingen bepaald niet zóver uiteenlopen als de tegenstelling tussen onze politieke beginselen zou doen vermoeden.

Voorop gesteld moet worden, dat het van het grootste belang is, dat met deze publikatie het initiatief wordt genomen tot een eerlijke behandeling van dit uiterst actuele onderwerp. Door een objectieve en op een hoog peil staande benadering van de hiermee verband houdende problemen prikkelt de inhoud tot nadenken en soms — maar bepaald niet dikwijls — op een aangename wijze tot tegenspraak. Dit kan de mogelijke oplossing van deze problemen slechts ten goede komen. Temeer omdat de opstellers van dit rapport zelf erkennen, dat zij „minstens evenveel problemen hebben opgevoerd als zij gepoogd hebben op te lossen”. Bovendien dwingt dit rapport ons opnieuw tot een duidelijke weergave van hetgeen wij in het wetenschapsbeleid onder vrijheid en democratisering moeten verstaan. Want woorden die een begrip aanduiden veranderen in de loop der tijden van inhoud en betekenis. Het begrip veiligheid had een andere betekenis in de Middeleeuwen onder de beschermende heerschappij van de Kerk dan in de 20ste eeuw onder die van de wetenschap. Men hoort thans niet zelden verkondigen, dat een groot deel van de wereld onder de slavernij van het kapitalisme leeft. Maar dat heeft niets te maken met de slavernij die in 1815 werd afgeschaft of met die bij de Romeinen of in de Middeleeuwen.

Bovendien moeten wij er rekening mee houden, dat in een zéér snel veranderende tijd als de onze, woorden ook zéér snel een andere inhoud kunnen krijgen. Dat geldt in het bijzonder voor de woorden vrijheid en democratie. Het is daarom gewenst om zich af te vragen of ook deze woorden nog dezelfde betekenis hebben als toen zijn, nog niet eens zo lang geleden, in de naam van onze partij werden opgenomen. Het zijn woorden die thans in het centrum der belangstelling staan en die juist onzerzijds om een duidelijke begripsbepaling vragen, vooral om een afbakening wanneer het wetenschapsbeleid ter sprake komt. Wanneer de schrijvers van bovengenoemd rapport vaststellen, dat er ten aanzien van dit beleid een grote behoefte is aan centrale planning, dat wij het verwetenschappelingsproces in de hand moeten houden, dat er prioriteiten vastgesteld moeten worden en dat het dus een eerste vereiste is om tot een wetenschapsbeleid aan de top te komen, dan kunnen wij het daarmee in principe volledig eens zijn. De meningen beginnen pas uiteen te lopen, wanneer men bij de uitwerking van deze gedachten bemerkt, dat het daarbij voor een belangrijk gedeelte gaat om de interpretatie van de begrippen vrijheid en democratie.

Democratie

Democratie betekende in het oude Griekenland inderdaad de heerschappij van de demos, het volk, maar onder dat volk verstond men de kleine minderheid van hen die het privilege der vrijheid door overerving genoten. Toen Rousseau zijn democratische leer had verkondigd, was deze aanvankelijk alleen gericht op de opheffing van de feodale tirannie en de daarmee gepaard gaande tolrechten. De Assemblée der Franse Revolutie sloot alle bezitlozen nog uit van enige invloed op de politieke macht waardoor slechts 40 pct. van alle mannen het kiesrecht verkreeg. In de tweede helft der voorgaande eeuw sprak Kappeyne van de Coppelo, de liberale fractieleider in de Tweede Kamer de historisch geworden woorden „dan moeten de minderheden maar onderdrukt worden”. Wanneer men in onze dagen de intelligentsia tot deze minderheden wil rekenen, dan is deze uitspraak weer opnieuw van kracht geworden. Maar dan waait de wind uit een andere hoek.

Wat zullen we thans onder democratie verstaan? En wat bedoelen we wanneer we spreken over het proces van

democratisering dat in het wetenschappelijk onderwijs op gang is gekomen? Waar ligt de grens? Voor een bepaalde groep studenten bestaat er zelfs geen grens. Door hen wordt het democratiseringsproces zover doorgevoerd, dat zij het principe der evenredige vertegenwoordiging willen toepassen en daarbij uitgaan van „one man, one vote”-verkiezingen. De moeilijkheden bij de beantwoording van deze vragen worden bepaald niet geringer wanneer men ten aanzien van het wetenschapsbeleid een onderscheid maakt tussen politieke en sociale democratisering. De schrijvers erkennen, dat de uitersten van beide vormen nadelig zullen zijn en dringen aan op een compromis in de zin van een juiste mengverhouding. Ook hiermee kunnen wij het wel eens zijn, maar ook in dit opzicht gaat het om de samenstelling der mengverhouding. Overeenkomstige gedachten en vragen komen in ons op wanneer we bij dat wetenschapsbeleid het begrip vrijheid hanteren.

Beleid

Hoewel het nog voor niemand helemaal duidelijk is wat nou precies onder wetenschapsbeleid moet worden verstaan, zal het toch door iedereen worden erkend, dat hierin voor de overheid een belangrijke taak ligt opgesloten. Reeds thans, maar in de nabije toekomst in snel stijgende mate, zijn met de bevordering der wetenschap zulke enorme kapitalen gemoeid, dat voor de hiertoe benodigde uitgaven met een plafond rekening gehouden moet worden. Het is uiteraard de overheid die de hoogte van dit plafond moet bepalen. De vraag dringt zich dan echter aan ons op, tot waartoe deze bemoeienis der overheid verder nog mag gaan. Bij de beantwoording van deze vraag moeten de opvattingen uiteen lopen wanneer men van verschillende politieke beginselen uitgaat. Dit is vooral begrijpelijk, wanneer men de wetenschap, zoals in deze publikatie is gesteld, als „een groot-scheeps georganiseerde bezigheid — een business” ziet. In aansluiting op deze opvatting zou men dan zelfs kunnen spreken van een wereldbedrijf met een veel groter aantal medewerkers dan enig ander concern. Met deze voorstelling kunnen wij het niet eens zijn. Het opmerkelijke van deze „business” is namelijk, dat ze juist niet georganiseerd is en er van een hoofddirectie die het beleid bepaalt geen sprake is, nationaal noch internationaal. Overigens hebben de schrijvers dit zelf ook geconstateerd want ook volgens hen is het gewenst „dat er gestreefd wordt naar internationale samenwerking.”

Doordat dit wereldbedrijf er zelf geen beleid op na hield heeft het zich overal op nationaal niveau een overheidsbeleid laten opdringen. Met alle ellende die daaruit voortkwam. Wanneer wij hiervan enkele voorbeelden geven, dan mogen wij daarbij niet denken aan de jaren waarin de wetenschap in opdracht van de overheid en ten behoeve van een rasseneer in Maideneck misdadige proeven op mensen nam. Ook niet aan de in Rusland opgedrongen opvattingen over het genetisch grondpatroon van de mens. De voorbeelden zijn ontleend aan landen die volgens democratische beginselen worden geregeerd. Zo worden in Engeland ten behoeve van de energievoorziening atomaire projecten door de overheid met hoge prioriteit gesteund. Dit land kan er dan ook trots op zijn, dat het 4000 miljoen gulden heeft geïnvesteerd in reusachtige installaties voor atoomenergie en hiervan meer produceert dan de rest van de wereld. Deze voorsprong gaat echter gepaard met een onvoorstelbare achterstand bij de bouw van huizen en ziekenhuizen, de aanleg van wegen, de uitbreiding en modernisering van het telefoonnet enz.

Amerika

In Amerika liggen de voorbeelden voor het grijpen. Doordat enorme kapitalen beschikbaar worden gesteld voor de bevordering van onderzoeken ten behoeve van militaire objecten blijven er slechts uiterst geringe bedragen over voor de hoogst noodzakelijke bevorderingen der sociale wetenschappen en voor fundamenteel onderzoek in de medische wetenschappen. Totdat men in het leger moeilijkheden kreeg met een sterk oplopend aantal geslachtsziekten. Toen werden ook hiervoor met bekwaame spoed grote bedragen beschikbaar gesteld. In datzelfde land wordt veel

aandacht besteed aan de toekomst der cybernetica en aan de bevordering der ruimtevaart. Dat zal ongetwijfeld gericht zijn op de bevordering der ruimtevaart (misschien met voorbijzien aan het begrip welzijn). Maar met de bedragen waarmee in Amerika het ruimtevaartprogramma wordt afgewerkt zou „de halve onderontwikkelde wereld gevoed en gekleed kunnen worden”. (Lord Bowden in New Scientist vol. 28).

Naar aanleiding van deze voorbeelden, die met vele aangevuld kunnen worden, vragen wij ons af of het inderdaad verstandig is om de overheidsbemoeiing met de bevordering der wetenschappen te vergroten door in de toekomst selectie en het bepalen van prioriteiten nog meer dan thans reeds het geval is, aan haar toe te vertrouwen. Temeer omdat voor een harmonische ontwikkeling in de bevordering der wetenschappen — en daar zal in de eerste plaats naar gestreefd moeten worden — niets zo funest werkt als een wisselend beleid dat bepaald wordt door een steeds wisselende overheid.

Erkend moet worden dat de ongeorganiseerde bezigheid die zich wetenschap noemt zelf in hoge mate schuldig is aan deze gang van zaken. Men leest bij herhaling, dat het niet de schuld der wetenschap is wanneer haar toepassingen tot een ramp in plaats van tot een zegen leiden, dat men haar verantwoordelijkheid ten aanzien van het gebruik van nucleaire, chemische en bacteriologische wapenen verder wil uitstreken dan zij gaat. Daarbij wordt echter vergeten dat zij zich in argeloosheid heeft laten gebruiken en misbruiken.

Onderscheid

We zijn met onze beschouwingen bij een belangrijk punt aangekomen. De thans nog uiteenlopende meningen over de mate van overheidsbemoeiing inzake het wetenschapsbeleid kunnen voor een belangrijk deel overbrugd worden wanneer een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds de bevordering en anderzijds de toepassing der wetenschap. Wat de bevordering der wetenschap betreft kan en moet over een grote mate van vrijheid worden beschikt indien ergens aan een (nog niet bestaande top) een beleid wordt gevoerd dat duidelijk en bewust rekening houdt met het welzijn van de mens, nu en in de toekomst. Met andere woorden wanneer de wetenschap zich bewust is van haar culturele opdracht. Anders is het gesteld met de toepassing der wetenschap. Wat dit punt betreft kunnen wij een heel eind meegaan met de opvattingen die in dit rapport zijn neergelegd echter eveneens met de toevoeging, dat de bemoeienis van de overheid bepaald moet worden door het welzijn van haar onderdanen, zelfs wanneer in bepaalde opzichten blijkt, dat dit welzijn zeker niet automatisch voortkomt uit welvaart en niet zelden door welvaart wordt verhindert. De problemen rondom het wetenschapsbeleid kunnen niet worden opgelost wanneer men van eenzijdig gerichte politieke beginselen uitgaat met inbegrip van die van de VVD. Een dergelijke oplossing moet op en zó hoog niveau worden gezocht, dat de politieke tegenstellingen vervagen.

PROF. R. W. BROEKMAN,
Poggenbeekstraat 28
Arnhem.

Opiniepeiling

De afdeling Hattem van de VVD heeft onder de bevolking een zeer geslaagde opiniepeiling gehouden. De afdeling, wilde een goede indruk krijgen van de wensen die er onder de bevolking leven. Tevens wilde zij de toekomstige raadsleden op deze wijze voorzien van gegevens om hen in staat te stellen hun taak zo goed mogelijk te vervullen. Ruim een kwart van de inzendingen werd ingevuld door vrouwen uit alle leeftijdsgroepen. Van de door mannen ingevulde bijzitten kwamen de meeste van werknemers, een kleiner gedeelte van gepensioneerden en zelfstandigen. De vragen gingen over woonomstandigheden, het onderwijs, sport en toerisme, cultuur, jeugdwerk en winkelemogelijkheden.

Congres in Aken

De Gesellschaft für Europäische Wirtschaftspolitik organiseert op 5 november in Aken een congres over „De toekomst van het grensgebied Aken, Hasselt, Luik en Maastricht”. Het congres wordt gehouden in hotel Quelenhof en begint om 9.30 uur. Het wordt na een korte lunchpauze om 14.30 uur voortgezet en sluit met een persconferentie om 18.00 uur. Tot de sprekers behoren prof. dr. Ralf Dahrendorf, lid van de EEG-commissie voor de Duitse bondsrepubliek en het VVD-kamerlid mr. dr. C. Berkhouwer, voorzitter van de liberale fractie in het Europees parlement. De titel van de rede van de heer Berkhouwer is „Regionalpolitiek in grenzüberschreitenden Raumen”. Aanmeldingen voor het congres bij de Gesellschaft für Europäische Wirtschaftspolitik, Duisburgerstrasse 44 te Düsseldorf.

Wet-Veringa

Prof. dr. G. Duisterwinkel te Leiden meent, dat de VVD-fractie in de Tweede Kamer ten onrechte vóór het wetsontwerp-Veringa heeft gestemd, aangezien deze wet de mogelijkheid tot „politisering” opent. De universiteit krijgt schijn-autonomie, die echter door elk goed georganiseerde groep universiteitsleden ongezegt kan worden in terreur van een groep activisten. Het plan-Veringa staat niet alleen een doeltreffende organisatie van het universitaire onderwijs in de weg, maar treft ook alleen maar regelingen voor de gevallen waarin conflicten kunnen ontstaan i.p.v. voor de gevallen die men in goede harmonie tracht op te lossen.

Zij, die er op uit zijn de universiteit te desorganiseren als inleiding tot een desorganisatie van de bestaande maatschappij zullen d.m.v. het plan-Veringa de gelegenheid krijgen hun doeleinden te bereiken. Theoretisch voorziet het wetsontwerp weliswaar in het tegengaan van dergelijke excessen, maar gezien het halfslachtige optreden van de regering bij daadwerkelijke aanvallen op de nog min of meer geldende rechtsorde is het twijfelachtig of de regering deze excessen inderdaad zal weten te voorkomen. De vraag rijst dan ook waarom de VVD-fractie in de Tweede Kamer i.p.v. unaniem vóór het wetsontwerp te stemmen niet maniem tegen het wetsontwerp heeft gestemd.

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND
RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON”
VREELAND A/D VECHT
BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
 RESERVERING (02943) 1576

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR

HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

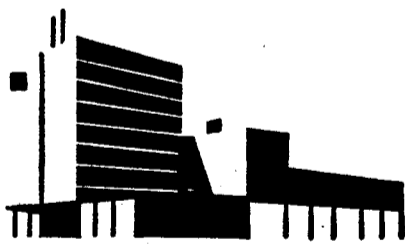
In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

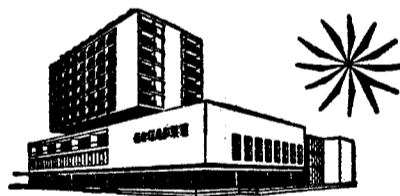
WAAR UW VRIJHEID GERESPECTEERD WORDT...

Rijnhotel: modern, comfortabel hotel in Rotterdam-Centrum. 140 Kamers met bad of douche. Congresaccommodatie voor 20 tot 2000 personen. Ruime ondergrondse parkeergarage direkt naast het hotel.

rijnhotel rotterdam

Schouwburgplein 1 Rotterdam
Tel. (010) 132900 - Telex 21640

waar de gast ^{koning} is

Cocagne, levend middelpunt van een levende stad: perfecte outillage voor vergaderingen, congressen, shows, feestelijke bijeenkomsten: royale hotelaccommodatie, restaurant, café, petit-restaurant, bar en bowling. Speciale arrangementen bij feestelijke gelegenheden: Kerstmis - Nieuwjaar - Pasen - Pinksteren.

COCAGNE

RESTAURANT DES SPÉCIALITÉS. CAVE RENOMMÉE.
EINDHOVEN, VESTDIJK 47. TELEFOON 040 - 69288

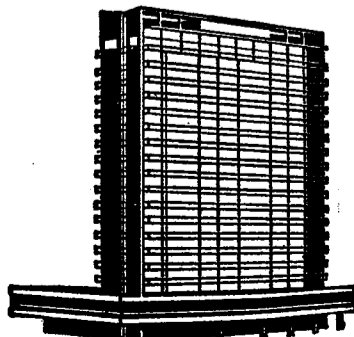
HOTEL BOUWES ZANDVOORT

Kamers met meest modern comfort

Gerennommerde keuken

Gelegenheid voor congressen en partijen tot 300 personen

Cabaret-Dancing dagelijks

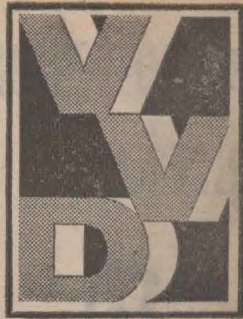
APPARTEMENTENHOTEL BOUWES PALACE ZANDVOORT

Kamers en appartementen met modern comfort. Restaurant op 70 m hoogte - panorama - lounge bar - sauna - overdekt zwembad - congreszaal.

Unieke accommodatie voor kaderbijeenkomsten.

BEIDE HOTELS HET GEHELE JAAR GEOPEND - TELEFOON 5041

vrijheid en democratie

Balans van financieel beleid

door drs. Tr. H. Joekes, lid van de Tweede Kamer voor de VVD

De algemene financiële beschouwingen waren ditmaal minder spannend dan verleden jaar. Toen vormden zij het hoofdthema van het jaarlijkse algemene debat over de grote lijnen van het regeringsbeleid. Bovendien had het er een jaar geleden even de schijn van of verschil van mening tussen de coalitiegenoten over de meest gewenste omvang van de belastingcorrectie-1970 tot strubelingen zou leiden.

Nu lagen de hoofddaccenten van het debat elders. In het licht van de komende verkiezingen werd veel aandacht besteed aan vraagstukken zoals de vorming van stembusakkoorden en de beste manier om tot de aanwijzing van een kabinetsformateur te komen.

Toch leverden de financiële beschouwingen interessante gegevens op. Er waren twee hoofdthema's in te onderscheiden: de strijd om de verdeling van het nationale inkomen als oorzaak van inflatie, en de balans van vier jaren uitgaven- en belastingbeleid van het kabinet-De Jong.

Bestedingen

Evenals verleden jaar heb ik erop gewezen dat de gezamenlijke druk van belastingen en sociale premies op het Nederlandse inkomen te hoog is. Die druk ligt nu in de buurt van de 50 pct. Weliswaar vormen de premies vrij besteedbaar inkomen voor anderen. Maar voor verreweg de meeste werkenden in ons land geldt dat niet. Het collectieve beslag op hun besteedbaar inkomen bedraagt inderdaad gemiddeld 50 pct. Maar zij kunnen proberen die druk af te wentelen. Zij blijken dat ook telkens te doen, hetzij via prijzen, hetzij via lonen; voor hen zelf met enig succes, maar ten koste van een stuk inflatie, waarvan voornamelijk anderen, die zich niet kunnen verweren, de dupe worden.

Anders gezegd: de overheidsuitgaven kunnen alleen sterker stijgen dan het nationale inkomen zonder zelf inflatiehaard te worden wanneer degenen die beslissen over de andere bestedingscategoriën — met name de particuliere consumptie en de investeringen — bereid zijn hun beslag op het nationale inkomen minder snel te laten stijgen.

Ook van andere zijden, met name door de collega's Notenboom (kvp) en Van der Mei (chu) werd op dit belangrijke probleem gewezen.

Dat het kabinet-De Jong de mogelijkheid van een uitgavenstijging, die de groei van het nationale inkomen zou overtreffen, in de regeringsverklaring van 1967 uitdrukkelijk had vermeld, was de heer Vondeling (pvda), blijkens zijn bijdrage aan het debat kennelijk ontgaan.

Belangrijker is dat dit probleem zich naar alle waarschijnlijkheid in de komende vier jaar zal blijven voordoen. Ook als de VVD weer bereid zou zijn mee regeringsverantwoordelijkheid te aanvaarden. Ik verwacht namelijk niet dat de partij een wezenlijke verandering zal willen aanbrengen in de belastingprioriteiten van ons concept-verkiezingsprogramma. En in de toelichting daarop staat onder meer dat een reële verlaging van de belastingdruk of compensatie van de drukverzwaring die het gevolg is van reële loon- en inkomensstijgingen een lagere prioriteit moeten krijgen dan de uitgaven die de overheid ten behoeve van de gemeenschap moet doen.

Lonen in '70

Dat de genoemde afwentelingsverschijnselen duidelijk te onderkennen zijn in de bestedingsinflatie waar ons land nu mee worstelt, en op de beteugeling waarvan het afremmingspakket van de

regering is gericht, illustreerde ik als volgt:

Verleden jaar voorzag het plan ter doorbreking van de loon- en prijs-spiraal dat door de SER opgesteld en in grote trekken door de regering overgenomen werd, o.m. in een verbetering van het reële vrij besteedbare loon met 2½ à 3 pct. Maar in feite heeft de loonstijging zich, vooral door het gebrek aan arbeidskrachten, zo kunnen ontwikkelen dat het vrij besteedbaar loon — met inbegrip van de f 400-golf, zelfs als het effect daarvan laag wordt geschat — met ruim 5 pct. toeneemt, dus met ongeveer het dubbele van het oorspronkelijke plan. Daarnaast, en mede in verband daarmee, zijn ook de investeringen sterk gegroeid. Geen wonder dat wij in een overbesteding zitten.

Keuze voor '71

Ik geloof dat wij volgend jaar eenvoudig voor deze keuze staan: óf de

loonontwikkeling wordt hoe dan ook ingetoomd, samen met een daarbij passend prijs- en mededingingsbeleid en een zekere rem op de investeringen — met een goede kans dat al te drastische gevolgen voor de economie uitblijven; óf de betrokkenen slagen daar niet in, en dan zal opnieuw een stuk loonstijging onverbiddelijk doorwerken in de prijzen, terwijl anderzijds het aantal bedrijven dat het niet meer kan bolwerken en tegen de vlakte gaat, aanzienlijk zal toenemen. Een dergelijke harde sanering wenst de VVD niet.

Het afremmingspakket van de regering — de combinatie van wiebeltax, f 140 miljoen beperking van de rijksuitgavenstijging, heffing op nieuwe bedrijfsgebouwen, verzwaring van afbetalingsvoorwaarden en loonpauze — vinden wij in het algemeen wat zijn om-

(VERVOLG OP PAGINA 6)

• Op pagina 3 neemt A. W. Abspoel o.a. het urgentieprogramma van de samenwerkende confessionele partijen onder de loep.

• De vrouwen in de VVD hielden hun jaarlijkse algemene bijeenkomst. Een verslag treft men aan op pagina 5.

• Op pagina 7 twee artikelen over sociaal-economische onderwerpen. De heer Van Aardenne schrijft over het jongste SER-advies, de heer Stempher over het concept-actieprogramma van de drie vakcentrales.

Radio-uitzending van de VVD: zaterdag 7 november, 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum II (298 m.).

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Persoonlijk beroep

H. VAN SOMEREN-DOWNER

18-GRAVENHAGE, 26 oktober 1970.
KONINGINNENGRACHT 61

Geacht medelid,

Met deze brief wil ik mij richten tot alle leden van de partij. Het is de tweede maal dat ik dat doe. Precies een jaar geleden wendde ik mij tot U met grote zorgen. Ik heb U toen gevraagd ieder tien gulden te geven aan de partij. Ik had, toen ik U schreef, niet durven hopen dat zoveel Uwer zo spontaan zouden reageren, maar onze leden bleken geweldige leden, zij brachten samen bijna 180.000 gulden op ter leniging van de financiële nood van onze partij. Toen de heer Caron en ik respectievelijk het penningmeesterschap en het voorzitterschap op ons namen bedroeg de schuld 610.000 gulden. En door Uw hulp en door ledenwinst en door een zuinig beheer liep de schuld terug tot 250.000 gulden. Dat is een enorme vooruitgang maar U begrijpt dat we zo niet de verkiezingen in kunnen gaan. De schuld moet helemaal weg, die kun je toch niet laten bestaan. Er moet bovendien een goede campagne gevoerd worden om aan de kiezers die nog geen lid zijn duidelijk te maken wat zij van ons mogen verwachten.

U kunt er op rekenen dat wij weer met de grootste zuinigheid de campagne zullen opzetten, maar een beetje geld hebben we toch wel nodig.

Mag ik dit keer weer van ieder lid tien gulden vragen. Er zullen er onder U zijn, die dit niet kunnen missen, die doen het dan gewoon niet; er zullen er zijn, die iets meer willen geven, dat is fijn. Ons zijn alle leden even lief, wat zij ook geven. Onze partij heeft op het ogenblik ruim 30.000 gewone leden en ruim 10.000 huisgenoot-leden. Stelt U zich eens voor dat het merendeel van onze leden dat ene tientje stort? Dan zijn we er uit! Dan hebben we eindelijk geen schulden meer en kunnen we ook nog een goede campagne voeren. Het is geloof ik niet overdreven om te zeggen dat een groot zeteltal in de Kamer nog nooit zo belangrijk is geweest.

Ik vraag U daarom, stort vandaag nog één tientje op giro 67880 - V.V.D., den Haag, of zend een betaalchèque van Uw bank naar V.V.D., Koninginnegracht 61, den Haag.

Helpt U ons? Dan gaan we weer aan de slag voor de beste verkiezingsuitslag voor onze partij die we ooit gehad hebben. Het kan immers, het zit er in. Doet U mee?

Heel veel dank!

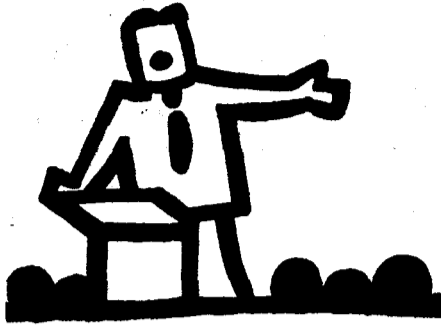
Hartelijke groeten,

Hoogachtend,

(H. van Someren-Downer).

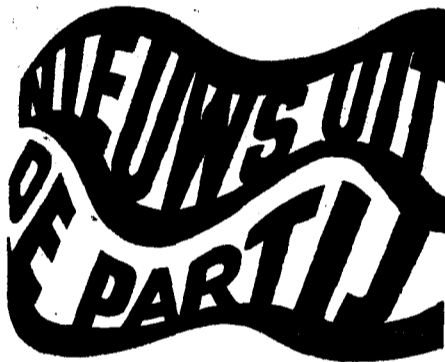
Tekst van de persoonlijke brief die de voorzitter van de V.V.D., mevrouw H. van Someren-Downer, deze week aan alle partijleden toezond.

Kamerleden spreken

In deze rubriek werden openbare of tenminste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen werden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang).
Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
2 nov.	Leeuwarden	hotel de Kländerij; 20 uur	mr. J. G. Rietkerk	onderwerp: ieder voor zich of vordertje staat voor ons allen?
2 nov.	Rotterdam	—	mr. H. E. Koning	politiek spreekuur
5 nov.	Aken	—	mr. dr. C. Berkhouwer	—
6 nov.	Winschoten	—	mevr. mr. E. Veder-Smit	—
9 nov.	Amsterdam	—	H. J. L. Vonhoff en mr. H. E. Koning	onderwerp: miljoenennota
9 nov.	Leiden	Stadsgehoorzaal; 20.00 u.	H. Wiegel	regio Leiden: debat met drs. E. van Thijn (pvda)
12 nov.	Rotterdam	—	H. J. L. Vonhoff	—
12 nov.	Roosendaal	—	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: liberaal perspectief
13 nov.	Amsterdam	Herv. Ped. Academie	H. Wiegel	—
13 nov.	Leiden - Oegstgeest	—	mevr. mr. E. Veder-Smit	onderwerp: zin en onzin over milieuhygiëne
16 nov.	Ruinen	Zaal Kuik; 20.00 u.	mr. H. van Riel	liberale kring Meppel
16 nov.	Winterswijk	—	mr. H. E. Koning	—
16 nov.	Dordrecht	—	H. J. L. Vonhoff	—
16 nov.	Zevenaar	De Buitenmolen; 20.00 u.	H. Wiegel	oprichtingsvergadering
19 nov.	Rotterdam	—	mr. W. J. Geertsema	debat met R. Ferdinandusse
20 nov.	Paterwolde	10.30 u.	mr. W. J. Geertsema	vrouwengroep provincie Groningen
20 nov.	Zwijndrecht	—	L. M. de Beer	—

vrijheid en
democratie

De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag (telefoon 070-604803). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Witte de Withstraat 73 (postbus 824) te Rotterdam. Telefoon 010-147211.

• Wegens verhuizing van de heer J. H.L. van Laar naar Assendelft, koos de afdeling Wormerveer een nieuwe secretaris de heer G. A. Bakker, Ruysdaelkade 24, Wormerveer

• Mevrouw G. A. A. Holzmüller-Teengs uit Alkmaar heeft zich niet herkiesbaar gesteld als bestuurslid van de Kamercentrale Den Helder en daarmee een periode van een halve eeuw afgesloten van werkzaamheden ter bevordering van het liberalisme. In de centrale vergadering, op 23 oktober in Alkmaar gehouden, heeft de voorzitter, de heer G. E. Ris, haar grote verdiensten uitvoerig belicht. Haar plaats in het bestuur zal worden ingenomen door mevrouw M.T.v.d. Wilk-Molenaar uit Alkmaar. Ook mr. W. H. Dollekamp uit Bergen had zich wegens zijn benoeming tot lid van Provinciale Staten niet herkiesbaar gesteld. In zijn plaats werd benoemd drs. H. W. Deunk uit Heiloo. Herkozen werden de heren mr. P. C. Avis (Hoorn), F. B. J. Ferf (Bergen) en drs. R. Barentz (Krommenie), die tevens werd aangewezen als lid van de Partijraad (Vacature mr. Dollekamp). Nieuw bestuurslid werd de heer R. J. Middelburg uit St. Pancras. Drs. W. van der Kolk (Landsmeer) werd benoemd tot lid van het hoofdbestuur in de plaats van de heer W. Franck uit Bergen. Verder werd mr. E. F. Voort-huysen uit Alkmaar aangewezen als lid van de adviesraad van de organisatie Vrouwen in de V.V.D. en mevrouw J. M. van Gramberg-Huybrechtse als plaatsvervangster.

• Op de ledenvergadering van de afdeling Voorburg is twijfel gerezen aan de verenigbaarheid van punt III 10 van het programma „Liberalen op nieuwe wegen” met artikel acht van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Punt III 10 van het ontwerp-programma van de VVD stelt „De rechter hoort niet het recht te krijgen wetten aan de Grondwet te toetsen.” Artikel acht van de Universele Verklaring luidt: „Een ieder heeft recht op daadwerkelijke rechtshulp van bevoegde nationale rechterlijke instanties tegen handelingen die in strijd zijn met de grondrechten hem toegekend bij grondwet of wet.” De vergadering meende dat een met de Universele Verklaring strijdig punt in het verkiezingsprogramma omjuist is, omdat volgens artikel vijf

van ons beginselprogramma de tekst van de Verklaring een onverbreekelijk met dat programma verbonden bijlage is.

De afdeling heeft nu een amendement ingediend dat de rechter wel de bevoegdheid wil geven wetten aan de in de Grondwet vast gelegde grondrechten te toetsen. De afdeling meent echter dat de discussie op de algemene ledenvergadering over de door haar opgeworpen vraag die niet voortvloeit uit een bepaalde politieke of staatsrechtelijke stellingname, maar zuiver een zaak is van interpretatie van de Universele Verklaring, aanzienlijk vergemakkelijkt zou kunnen worden, als het hoofdbestuur tijdig tevoren aan de partij zou uiteenzetten — bijvoorbeeld door een mededeling in „Vrijheid en Democratie” — waarom het vindt dat het desbetreffende punt niet met de Verklaring strijdig is. Ook zou het hoofdbestuur een voorstel tot wijziging van artikel vijf kunnen aankondigen.

• Mr. J. Verkerk, fractievoorzitter van de VVD in de gemeenteraad van Castricum heeft wegens drukke werkzaamheden bedankt als raadslid. Ruim twaalf jaar had hij zitting. Als raadslid wordt mr. Verkerk opgevolgd door de heer A. Deetman. De heer J. W. Noortman heeft het fractievoorzitterschap op zich genomen.

• Het bestuur van de Kamercentrale Utrecht heeft een nieuwe samenstelling: mr. G. A. W. C. baron Van Hemert tot Dingshof (Maarn), voorzitter, Z. W. van Wulfften Palthe (Baarn), vice-voorzitter, mr. J. Schuttevaer (Utrecht), secretaris, J. H. Faber (Soest), penningmeester, J. J. V. Brauneck (Amersfoort), ir. G. Boschloo (Utrecht), A. G. Harmsen (Ranswoude), H. E. A. Ostendorf (Hollandsche Rading), G. C. Rosenboom (Mijdrecht) en R. S. Westra (Maarsen).

• De Kamercentrale Dordrecht heeft zaterdag 10 oktober in hotel Engels te Rotterdam een geslaagde kaderdag gehouden. Doel van de bijeenkomst was de kaderleden van de afdelingen in de Kamercentrale op de hoogte te stellen van de activiteiten op het gebied van de public relations. Er waren twee inleiders: partijvoorzitter mevrouw G. V. van So-

meren-Downer en de heer Niermeier, lid van de landelijke propagandacommissie. Mevrouw van Someren belichtte in een korte, maar duidelijke inleiding haar standpunt betreffende de public relations. Zij deed dit aan de hand van de ervaringen die zij als Tweede Kamerlid en partijvoorzitter heeft opgedaan. Uit de discussies kwamen goede suggesties naar voren. In het middagprogramma wist de heer Niermeier een boeiend scala van mogelijkheden op het gebied van de public relations naar voren te brengen. De dag werd besloten met twee korte toespraken van de Kamerleden mr. A. Geurtsen en ir. D. S. Tuijnman. Zij wezen op de grote taak die de afdelingen hebben bij de groei van en de binding binnen een politieke partij. Er waren ongeveer zestig deelnemers.

• Het bestuur van de afdeling Doorn heeft een wijziging ondergaan. Het ziet er thans als volgt uit: G. Koudijs, voorzitter, mevrouw W. Varossieau-Staal, secretaresse, M. de Jong, penningmeester, S. J. C. Luining, H. A. T. Carp, Joh. Gerritsen en S. A. Schouten. De afdeling heeft op haar algemene ledenvergadering van 14 september de heer H. M. Koornneef benoemd tot erevoorzitter.

• De Kamercentrale Dordrecht benoemde op haar najaarsvergadering een nieuw bestuur: herkozen werden de heren C. F. Schilling (Delft), Sch. Overwater (Strijen), G. Copier (Leerdam) en P. van der Linde (Oostvoorne). In de plaats van de heren B. J. Nugteren (Slikkerveer) en J. Zwaal (Barendrecht) werden resp. benoemd de heer J. Pot (Rijsoord) en mevrouw A. C. Overdijk-Back (Barendrecht).

De heer Nugteren was wegens zijn leeftijd niet meer herkiesbaar. Hij is ruim 23 jaar bestuurslid van de Kamercentrale geweest en was ook jarenlang actief in statencentrale en afdeling. De algemene vergadering besloot de heer Nugteren te benoemen tot erelid van de Kamercentrale.

Als vertegenwoordigster van de organisatie Vrouwen in de VVD werd mevrouw mr. M. L. Buschkens-Dijkgraaf herbenoemd. Mevrouw P. A. Kampers-Beens werd als haar plaatsvervangster aangewezen.

Aankondigingen

• Het dagelijks bestuur van de Kamercentrale Noord-Brabant meent dat het — mede door de belangrijke groei van het ledental in West-Brabant — tijd wordt de centrale te splitsen in een westelijk en oostelijk deel. Een voorstel in die richting staat op de agenda van de ledenvergadering van de Kamercentrale die op maandag 9 november om 20.15 uur wordt gehouden in het EURO-hotel, Hinthamerstraat 63 te 's-Hertogenbosch.

Er moeten ook nieuwe leden worden aangewezen voor het dagelijks bestuur

(eventueel besturen) van de Kamercentrale(s). Er zijn vier vacatures. Op de vergadering komt ook het samenwerkingsverband tussen de zittende staten en raadsleden ter sprake.

• Op 2 november bijeenkomst te Delft, met een inleiding van de heer drs. Y. P. W. v. d. Werff.

• Op 5 november kan men te Deventer in hotel Royal (aanvang 20.00 uur) de heer drs. G. M. V. van Aardenne beluisteren.

• Op 6 november bijeenkomst te Ridderkerk, met een inleiding van de heer drs. Y. P. W. v. d. Werff.

• De afdeling Amsterdam houdt op maandag 9 november te 20.00 uur in het Vondelparkpaviljoen (ICC) een algemene ledenvergadering. De heer H. J. L. Vonhoff, lid van de Tweede Kamer, zal daarop een uiteenzetting geven over „De betekenis van de algemene beschouwingen voor de voor ons liggende periode”. Het Tweede Kamerlid mr. H. E. Koning spreekt over „De Miljoenennota”.

nder de loep

door A. W. Abspoel

● Confessioneel geheim

Het partijbestuur van de KVP heeft een gunstig pre-advies uitgebracht over het voorstel van de commissie-Steenkamp om na het „klein regeerakkoord” van de KVP, de ARP en de CHU vóór de verkiezingen van volgend jaar te komen tot een „groot regeerakkoord” tussen deze partijen en „andere politieke partijen”.

Uitgerekend op dezelfde dag werd het ontwerp urgentie-program van de samenwerkende confessionele partijen bekend gemaakt, waarin het streven naar een „groot regeerakkoord” of — met andere woorden — een stembusakkoord tussen de drie en een of meer andere partijen niet is opgenomen.

De verklaring voor deze vreemde en betreurenswaardige situatie is niet ver te zoeken. Men behoeft zich slechts de opmerkingen te herinneren van mr. Biesheuvel bij de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer. Het zijn de anti-revolutionairen op wie steeds weer het komen tot een stembusakkoord dat een behoorlijke kans oplevert voor een parlementaire meerderheid, afspringt. De man, wiens naam verbonden is aan een rapport dat wel heel ver gaat in het bepleiten van openheid en openbaarheid, is zelf niet bereid de kiezers tijdig de openheid en de duidelijkheid te verschaffen omtrent hetgeen zij bij het uitbrengen van hun stem op de partijhunner keuze bij de kabinetsformatie kunnen verwachten.

Ondanks het feit dat de meeste radicalen onder aanvoering van de heer Feddema de anti-revolutionaire geleerden reeds hebben verlaten, meent de heer Biesheuvel zijn politieke eierdansen toch te moeten voortzetten. Waarmee hij ook zijn confessionele partners in hun bewegingsvrijheid belemmert.

Het is dan ook begrijpelijk dat mr. Geertsema zich al direct na de algemene beschouwingen en nog voordat dit ontwerp-program bekend was in opvallend scherpe bewoordingen tegen zijn anti-revolutionaire collega-fractievoorzitter heeft gekeerd. Op de najaarsconferentie van onze Vrouwenorganisatie in het conferentieoord De Pietersberg verklaarde hij namelijk „heel weinig te voelen voor een eventueel premierschap van mr. Biesheuvel in een mogelijk volgend confessioneel-liberaal kabinet.” Diegenen die de grootste moeite hebben met orde op zaken te stellen in eigen huis, moeten niet verwachten in andermans huis de dienst te kunnen uitmaken, zeker niet in het Catshuis, aldus de heer Geertsema.

Trouwens: wie zo de boot tracht af te houden waar het een mogelijke nieuwe confessioneel-liberale samenwerking betreft, is toch zeker niet de eerst geroepene om na de verkiezingen zulk een samenwerking met overtuiging te leiden?

Over het ontwerp-program van de drie willen we hier op dit ogenblik nog niet oordelen, omdat we bij het schrijven van deze regels de volledige tekst nog niet onder ogen hadden. De eerste persreacties waren niet volstrekt afwijzend, maar kwamen toch wel hierin overeen, dat men de tekst nogal vrijblijvend vond, waarmee de confessionelen wederom alle kanten uit kunnen. Het Algemeen Dagblad drukte dit gevoel wel aardig uit in deze bewoordingen: „Op het eerste gezicht zit er in de grabbelton iets meer voor de liberalen dan voor de socialisten. (...) Een politieke voorkeur van de confessionelen voor de VVD of de PvdA zit nog onder het zaagsel van de grabbelton verborgen.” Het Haagse Vaderland gewaagde van een „gebrek aan politieke moed” bij de confessionelen.

Dat laatste was ook onze partijvoorzitter mevrouw Van Someren van oordeel, die spottend opmerkte dat het kennelijk geheim moet blijven of de confes-

stonelen naar de PvdA of naar de VVD gaan. Het (vrij vage) program, waarover met de VVD wel zou zijn te praten, zou naar haar mening pas reliëf krijgen wanneer de belangrijkste punten nader zouden worden uitgewerkt. Maar dat gaat kennelijk pas na de verkiezingen gebeuren. De confessionelen moeten echter wel bedenken dat wij ons geen dictaat laten opleggen, aldus mevrouw Van Someren.

Daarmee heeft de partijvoorzitter gelukkig nog eens duidelijk doen uitkomen dat zonder eigen liberale inbreng, van een liberaal-confessionele toekomstige samenwerking geen sprake zal kunnen zijn.

● Gezonde tegenkrachten

Hoe teleurstellend dit ook voor de aanhangers en modieuze meelopers (ook in de pers) van het links radicalisme moge zijn: de gezonde tegenkrachten tegen vele uitwassen van dit politieke activisme beginnen zich overal te doen horen. Overal, hetgeen gelukkig wil zeggen niet als een eenvormige beweging, doch pluriform, ieder naar eigen aard en in de eigen kring.

Voor aanhangers van de middenpartijen betekent dit een zich duidelijker bewust worden dat tolerantie niet hetzelfde is als een telkens weer bukken voor sabotage, bedreiging en geweld. Een zich duidelijker bewust worden ook dat de democratische rechtsstaat niet bestaanbaar is zonder een op de wet steunend gezagsapparaat dat beheerst doch zonder aarzelen en op het juiste moment zijn plicht doet.

Voor de meer links staande partijen als de Partij van de Arbeid, de Politieke Partij Radicale en Pacifistisch-Socialistische Partij houdt dit in dat de gematigden in deze partijen zich krachtiger beginnen te verzetten tegen radicalisering dezer partijen en bij voortduren van deze radicalisering tot uitreden besluiten.

Zo heeft oud-minister Bogaers, mede-oprichter van de PPR, tezamen met mr. Van Ruiten (oud-secretaris), drs. Damoiseaux en dr. Lafaber als lid bedankt voor deze destijds van de KVP afgescheiden groepering, nadat op het Nijmeegse congres van de PPR was besloten de werkzaamheden van de partij op dezelfde voet voort te zetten. In zijn ontslagbrief schreef de heer Bogaers dat vooral de houding van de PPR in de huidige gezagscrisis hem tegenstond. Zijns inziens zijn er grenzen aan acties tegen het gezag, zoals geweldpleging, sabotage en vrijheidsberoving van anderen. Naar zijn mening zal men met zgn. buiten-parlementaire acties veel voorzichtiger moeten omspringen. Ook waarschuwde hij tegen wat hij ziet als de dehumanisering van de menselijke samenleving.

Ook in de PSP begint verzet te rijzen tegen de daar thans kennelijk nog overheersende stroming die meent dat men — om de woorden van mr. Slotemaker de Bruïne te gebruiken — door destructie een betere wereld kan krijgen.

In een gesprek met de politieke redactie van Handelsblad-NRC stak deze vroegere voorzitter en oud-Kamerlid van de PSP zijn afkeer niet onder stoelen of banken van die „sterke stroming” in de huidige PSP die uitgaat van de gedachte dat het doel de middelen heiligt en „dat betekent bommen gooien als het zo uitkomt”. Zij willen de PSP veranderen in een revolutionair-socialistische partij. „Zij schuwen de rotzooi niet”.

In de Partij van de Arbeid ten slotte heeft het wilde en soms ook nogal naïeve radicalisme van Nieuw Links een deel van de gematigde stroming reeds tot afscheiding in de vorm van een nieuwe groepering: „Democratisch Socialistisch 70” geleid. Ook onder de Nieuw-linksers zelf echter begint een kentering te komen. Bepaalde uitlatingen van de heer H. Lammers nu hij wethouder van Amsterdam is geworden, waren reeds een zekere aanwijzing. Veel duidelijker echter spreekt deze kentering bij een man als Laurens ten Cate.

Deze vroegere hoofdredacteur van de Friese Koerier en thans — na de fusie — lid van de hoofdredactie van de Leeuwarder Courant, was eenmaal eveneens bijzonder actief in de Nieuw-linkse geleerden van de Partij van de Arbeid, waar hij ook hoofdbestuurslid werd. Zijn „bekenntnissen” verdienen een apart stukje.

● Ontnuchterd

In een gesprek met redacteur K. Peereboom van Het Parool erkende de

als mens niet onsympathieke, maar altijd zeer radicale collega Laurens ten Cate, bepaalde zaken „nu iets beter te begrijpen dan vroeger het geval was”. Hij verklaarde al enige tijd het gevoel te hebben dat Nieuw Links hetzelfde euvel vertoont als alle splitsingen in de socialistische beweging: ze zijn erg theoretisch opgetreden; ze hebben wat de bevolking wil of niet wil, sterk overschat.

Het was, zo zegt hij nu van de Nieuw-Links-beweging, natuurlijk een heel élitair clubje; de wereld zou pas goed worden als iedereen maar deed wat wij wilden. Maar aangezien de wereld groter is dan dat clubje, lukte dat niet zo vreselijk snel.

Over de op dit ogenblik zo actuele kwestie van „meer openheid en openbaarheid” maakte deze journalist eveneens een paar opvallende opmerkingen. Hij verklaarde wel voor openbaarheid te zijn, maar hij geloofde niet erg in de werking daarvan. Het is natuurlijk wel nodig dat iedereen overal bij kan, maar het is niet zo dat de toestand verandert als iedereen overal bijkomt. In discussies over openbaarheid in en buiten Nieuw Links had hij nooit het argument horen weerleggen dat de openbaarheid „natuurlijk precies zo hard gemanipuleerd wordt als andere zaken”. Als men werkelijk alle belangrijke besluiten met ambtelijke adviezen openbaar maakt krijgt men bovendien zo ontzettend veel informatie dat de communicatie-media die onmogelijk kunnen verwerken.

Aardig is ook, wat de heer Ten Cate over zijn lidmaatschap van het partijbestuur van de PvdA vertelt. Hij is toen naar die vergaderingen van het partijbestuur gegaan in de overtuiging dat men daar aan politiek zou doen, maar dat viel toch een beetje tegen. Er moesten natuurlijk primair verenigingszaken worden behandeld en toen hij daar een tijdje bij zat, kreeg hij het gevoel dat hij eigenlijk hoe langer hoe meer begreep dat je in een vereniging van meer dan honderdduizend mensen toch een soort middenweg behoort te bewandelen. En hij moest, toen hij iets meer wist, ook een aantal keren erkennen dat tegenstanders van Nieuw Links „soms heel redelijke argumenten hebben”. Dat heeft hem wel van Nieuw Links vervreemd.

Ik moet de verleiding weerstaan om nog meer uit dit gesprek te citeren. Daarom tot slot dit nuchtere advies van Laurens ten Cate: „Hef Nieuw Links rustig op. Alles wat bereikt kan worden is bereikt, en alles wat te verkeerd doen is er voor de tegenstanders dan niet meer bij.”

● Moelijkheden in GPV

Ook het Gereformeerd Politiek Verbond, dat in de Tweede Kamer (op niet onverdienstelijke wijze) wordt vertegenwoordigd door de heer Jongeling als „eenmansfractie”, heeft — op zijn wijze — interne moeilijkheden. Op 3 oktober jl. heeft de algemene vergadering van het GPV de beslissing over wat wordt aangeduid als een burgerlijke (d.w.z. politieke) samenwerking met het Nationaal Evangelisch Verbond (NEV) uitgesteld tot de eerste jaarvergadering na de Kamerverkiezing van 1971.

Als voornaamste reden voor dit uitsstel mag, naar de parlementaire redactie van Trouw wist te melden, worden gezien dat de tegenstand binnen de geleerden van het GPV groter is dan de generale verbondsraad (het bestuur) eerst vermoedde.

De centrale richtlijnencommissie — waarin vooraanstaande GPV'ers onder wie de heer Jongeling zitting hadden — had na maandenlange studie geadviseerd de „burgerlijke samenwerking” met het NEV voort te zetten. Deze samenwerking, „wel te onderscheiden van de broederschap en samenwerking in geloofsgemeenschap”, had in feite al bestaan sinds de algemene vergadering van 1969. Gezien het rapport van deze commissie adviseerde de centrale verbondsraad vorige maand tot „een burgerlijke vorm van bondgenootschap” met het NEV. „Een burgerlijke en nationale verbondenheid” die ook tot uitdrukking zou komen in de verhouding tussen de plaatselijke en regionale organen van GPV en NEV.

Verscheidene kiesverenigingen bleken in dit advies nu een voorstel tot uitbreiding van de contactbeoefening te zien, die allerwege grote weerstand wekte. Zo verscheen half september een brochure van ds. P. van Gurp, C. Kruse, L. C. van der Lelle, B. van der Ros en ds. D. Zemel, waarin wordt gezegd: „Wij zijn diep overtuigd dat de voorgestelde politieke samenwerking, die een principieel karakter draagt, niet is naar de wil des Heeren, en daarom ook de natie niet zal helpen, en het GPV afbrengt van zijn vaste koers.”

Het bestuur van het GPV publiceerde in het partij-organ „Ons Politieuma” een groot artikel waarin het dit principieel karakter van de samenwerking ontkende. Het oordeelde het echter wel raadzaam, de algemene vergadering voor te stellen nog wat langer op de zaak te studeren. Dat uitsel is nu, als boven reeds vermeld, inmiddels aanvaard. De gemoederen kunnen even tot rust komen.

Prikkels

● Uit een hoofdartikel in „De Tijd” over de PPR: „Zo doemen de afgedwaalde KVP-ers zichzelf tot een politieke leegte. Zij zijn de Vliegende Hollanders van de partijvernieuwing, gejaagd door de geest van Dronten, die nergens een meerpaal heeft.”

● Minister Bakker van Waterstaat: „Over vijftien jaar zal de kwaliteit van het oppervlakte water weer zo goed zijn dat bijvoorbeeld vissers overal hun sport weer kunnen bedrijven.”

● Hoofdartikel Algemeen Dagblad: „Terecht stelde mr. Geertsema dit (een stembusakkoord;

tegenover het breektijzer van het districtenstelsel, dat grote groepen kiezers morsdood maakt, daar immers bij zo'n meerderheidssysteem de stemmen op de minderheidskandidaat geheel verloren gaan.”

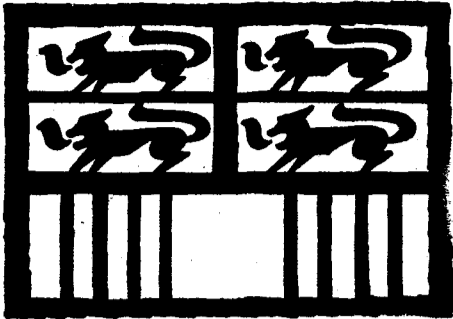
● Opmerking in de NCRV-gids: „De VPRO kan men óók saboteren. Gewoon wat suiker in het televisietoestel strooien.”

● Elseviers Weekblad (Nationale Personeelgids): „Van die mentaliteitsverandering klinkt gelukkig al iets door in een enquête van de Grote Provinciale Dagbladpers. Tachtig procent van de ondervraagden zou de vierhonderd gulden liever niet hebben, wanneer dit tot prijsstijging zou leiden. Het drama is echter, dat men, op enkele uitzonderingen na, het geld toch aanneemt omdat, wanneer de anderen het wel accepteren, men bij weigering het persoonlijke verlies alleen maar groter maakt.”

● Columnist Ben Kroon in De Tijd: „Han Lammers is een regent, een tweede Wibaut, alleen zonder de krans van witte haren en de warme liefde voor de volgelingen.”

SMIT KINDERDIJK

Scheepsbouw sinds 1687

Knopen tellen

ROTTERDAM

● In antwoord op schriftelijke vragen van het liberale gemeenteraadslid drs. L. van Leeuwen hebben b. en w. ontkend dat de aangekondigde prijsvraag voor een nieuwe schouwburg geen door-gang zal vinden. Het college overweegt het uitschrijven van de prijsvraag aan te houden, gezien de recente ontwikkelingen in de toneel- en theaterwereld. Het bestuur van de Rotterdamse Kunststichting heeft dit gesuggereerd.

● Donderdag 12 november 's avonds 8 uur is er een ledenvergadering van de afdeling Rotterdam in de clubzaal van café-restaurant Engels aan het Stationsplein. Spreker is de heer H. J. L. Vonhoff, lid van de liberale Tweede-Kamerfractie.

● Voor donderdag 26 november des avonds 8 uur heeft het afdelingsbestuur eveneens een ledenvergadering uitgeschreven en wel in dezelfde zaal. In dit geval treedt de heer Sidney J. van den Bergh als spreker op.

● Daartussendoor, op maandag 23 november, houdt de districtscentrale Rijnmond haar jaarvergadering. Dit gebeurt 's avonds om 8 uur in het Rijnhotel. De agenda vermeldt onder meer de bestuursverkiezing en een bespreking van de politieke toestand.

BIJNA iedereen is in deze dagen aan het knopen tellen. Gaan de Hoogovens zich op de Maasvlakte vestigen of halen zij een streep door hun plannen in die richting?

Hoogovens zijn het gesprek van de dag. Een soms heel erg emotioneel gesprek. Voor- en tegenstanders putten zich uit in argumenten. Maar het zijn doorgaans argumenten die de bekoring van het nieuwe missen. Over de vestiging van een hoogoven- en staalbedrijf op de Maasvlakte is al zoveel gezegd, dat elke discussie moet verzanden in afgesleten clichés.

Het onderwerp wordt er echter niet minder boeiend door. Dat is een curieus gegeven, dat waarschijnlijk zijn wortels heeft in de onzekerheid over de definitieve beslissing. Neem nu zo'n forumbijeenkomst van de Partij van de Arbeid, waarin het voor en tegen weer eens omstandig uit de doeken is gedaan. Luister maar:

Dr. D. Dolman, lid van de Tweede Kamer: „Een verschuiving van de nationale investeringen in de richting van de metallurgische en/of petrochemische industrie verhoogt de totale produktie, vermindert de arbeidsintensiviteit daarvan en verbetert onze concurrentiepositie.”

Dr. M. Albrecht, directeur van Hoogovens: „Rotterdam ijvert reeds vijftien jaar voor de vestiging van een hoogoven- en staalbedrijf.” En verder: „De vestiging van een staalbedrijf op de Maasvlakte vormt een welkome verbreding van de werkgelegenheid in het Rijnmondgebied.” En nog verder: „De komst van het staalbedrijf zou een belangrijke impuls betekenen voor de openlegging van Voorne-Putten als woongebied.”

Mr. H. Versloot, lid van de Eerste Kamer: „Het massaal aantrekken van buitenlandse arbeidskrachten moet leiden tot een vrijwel onoplosbaar en kostbaar probleem voor de samenleving van

dit betrekkelijk dunbevolkte eiland.”

Drs. P. A. de Ruiter, lid van de Rijnmondraad: „Aan uitbreiding van dit soort werkgelegenheid heeft het Rijnmondgebied geen behoefte, ook los van de huidige overspanning op de arbeidsmarkt.” Verder: „Gevreesd moet worden dat door de komst van het staalbedrijf de achterstand in de infrastructurale voorzieningen eerder groter dan kleiner zal worden.”

Voor en tegen. We hadden het allemaal al eens gehoord. Maar het onderwerp heeft ons te pakken. Daarom blijven we luisteren.

Maar nu is er door de publikatie van een hele serie rapporten en nota's eensklaps een nieuw element in de gedachtenwisseling gekomen. Daar is in de eerste plaats het rapport van de convenantscommissie. Het verheelt allerminst dat een hoogoven- en staalbedrijf milieuhygiënische consequenties zal hebben. Maar het stelt evenzeer vast dat daar aardig wat tegen te doen is, door de bouw van zeer hoge schoorstenen en door andere technische voorzieningen.

En dan is daar het rapport van het Amerikaanse bureau The Research Corporation of New England dat op grond van onderzoeken onder meer tot deze conclusie is gekomen: „Gezien de mogelijke toekomstige gevolgen voor de volksgezondheid moet de toevoeging van een aanzienlijke hoeveelheid fijn stof aan een luchtverontreinigingsbeleid dat wordt beheerd door emissies zwaveldioxyde van raffinaderijen en andere verbrandingsbronnen, kritisch worden bekeken.”

Edoch, in een nota van Hoogovens wordt dit rapport min of meer gekraakt. Het Amerikaanse bureau zou niet de zorgvuldigheid hebben betracht die het belang van de zaak eiste. Ter onderstreping van deze bewering signaleert de directie van het bedrijf enkele „essentiële onjuistheden” in het rapport.

Het Amerikaanse rapport komt er

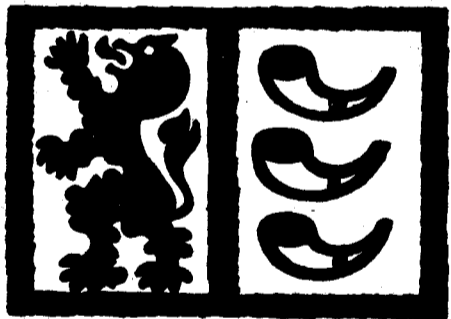
trouwens ook in een nota van de commissie Watex, bodem en lucht niet best af met karakteristieken van bepaalde punten als: Zeer discutabel en niet geheel juist. Welwillender beoordeelt de commissie het rapport van de convenantscommissie. Daarvan toch wordt gezegd dat „het in zijn totaliteit een vrij optimistische teneur” heeft.

Burgemeester en wethouders willen het hele pakket rapporten en nota's op 17 december in de raad ter discussie stellen. Het staat nog niet vast of het college dan zelf al een antwoord kan geven op de vraag of een vestiging uit het oogpunt van de milieuhygiëne verantwoord is. Eerst moeten namelijk nog besprekingen met Hoogovens-Hoesch worden gevoerd. Daarbij zal moeten blijken of het bedrijf bereid is aan de eisen van de convenantpartners te voldoen.

Informeel heeft de directie van Hoogovens al enige malen die bereidheid getoond. Dat mag ons echter niet tot roekeloze speculaties verleiden. De dag na de publikatie van de rapporten en nota's verschenen berichten in de kranten dat de directie het personeel in een circulaire had gewaarschuwd ernstig rekening te houden met de mogelijkheid, dat de vestiging op de Maasvlakte zal worden uitgesteld, zelfs al zou de Rotterdamse raad in december een positieve beslissing nemen.

In zekere zin zou daarmee een interessante situatie worden geschapen. Want dan rijst onmiddellijk de vraag wie voor de financiële strop moet opdraaien. In een interview met een verslaggever van NRC-Handelsblad heeft drs. H. J. Viersen voorgerekend dat twee jaar ongebruikt laten liggen van het voor Hoogovens gereserveerde terrein f 49 miljoen kost. Wordt die termijn vijf jaar dan loopt het bedrag op tot f 119 miljoen.

Het is duidelijk dat het Rotterdamse bruintje dat onmogelijk kan trekken.

Schoolmelk

EINDHOVEN

● Het secretariaat van de afdeling Eindhoven is gevestigd: Kapteynlaan 12 Veldhoven; telefoon: 040 - 533477.

● Op 3 november belegt de afdeling Eindhoven een ledenvergadering om 20.15 uur in Cocagne, Vestdijk. Op de agenda staat o.a. een voorstel tot reorganisatie van de afdeling. Het bestuur stelt voor om de afdeling om te vormen tot een statencentrale, met aparte afdelingsbesturen in de plaatsen van de agglomeratie, waar de VVD in de gemeenteraad met een eigen fractie is vertegenwoordigd.

● Op 9 november wordt er in het Eurohotel, Hinthamerstraat 63, Den Bosch, een ledenvergadering van de kamercentrale Noordbrabant gehouden, met als agendapunten o.a. voorstel tot splitsing van de kamercentrales en het samenwerkingsverband tussen zittende staten- en raadsleden.

Het voorstel van b en w van de gemeente Eindhoven om de subsidie op de verstrekking van schoolmelk op te heffen, bracht in de raad heel wat tongen in beweging. Daarvóór had het al pen- nen in beweging gebracht, namelijk van het comité schoolmelkvoorziening en van het NKV, die vorige protestbrieven schreven. In die brieven werd o.a. betoogd dat er steeds meer belangstelling voor de verstrekking van schoolmelk komt, dat er 350 deelnemende gemeenten zijn, waaronder alle grote, met een totaal aantal deelnemers van 575.000 en dat er in Eindhoven 7500 kinderen deelnemen aan de schoolmelkvoorziening. Bovendien, zo werd in de brieven gesteld, betalen de ouders in Eindhoven toch al relatief veel: 75 ct. per week voor vier keer schoolmelk (in verschillende andere gemeenten is die bijdrage maar 64 ct.).

Twee wethouders en twaalf raadsleden kwamen over dit onderwerp in de raadsvergadering aan het woord. Mevrouw E. Postema, zelf onderwijzeres, betoogde: De zin van schoolmelk staat buiten kijf, de huidige subsidie in Eind-

hoven draagt alleen bij in de administratieve kosten. De bijdrage van de ouders ligt al ver boven het landelijk gemiddelde. Door het wegvallen van de gemeentelijke subsidie zal ook de subsidie van het landelijk comité vervallen. Bovendien gaat het maar om een gering bedrag, maximaal 2500 gulden per jaar. Een lid van de CCP (Combinatie Christelijke Partijen) vond dat er in elk geval eerst overleg had moeten zijn met de ouderverenigingen. Ir. H. Sanders van het PAK oordeelde het niet juist om dit subsidievoorstel als enige uit het totale subsidiepakket te lichten. Er waren meer raadsleden, die om toetsingsnormen voor het subsidiebeleid vroegen.

De verdediging van het voorstel door DS'70 wethouder Van Stuijvenberg was bepaald zwak, toen hij zei dat men bij het al of niet toekennen van subsidie moest overwegen of de niet-melkdrinkers eigenlijk moesten meebetalen voor de melkdrinkende kinderen. Daarom zwak, omdat men van zo'n standpunt uitgaande wel alle subsidies kan afschaffen. Er kwam dan ook prompt een vraag of het Academisch Genootschap in Eindhoven gesubsidieerd werd. De vragensteller had zijn voorbeeld goed gezien, want dit genootschap geniet een even hoge subsidie als tot nog toe het schoolmelkcomité.

Voorstanders van de opheffing van de subsidie kwamen met motieven als: schoolmelk is uit de tijd, een kind krijgt zodoende te veel vet, er gaan meer mensen dood aan te veel dan aan te weinig eten. Wethouder mevrouw mr. Corry de Vries-van Haften (vvd) stelde o.a.: Het gaat om het doorbreken van een gewoonte, een sleur. De versterking van schoolmelk is volkomen willekeurig. Men zou ook vruchten, eieren of vlees kunnen verstrekken. Al in 1964, zo zei zij, heeft de regering het standpunt in-

genomen, dat voeding een taak is van de ouders. Het landelijk melkcomité, dat meesubsidieert, heeft sterke bindingen met het Zuivelbureau, dat belang heeft bij de afzet van melk. Zij besloot haar betoog door te vertellen, dat bij sectie op gesneuvelde militairen in Korea een ernstige vorm van vetafzetting door overmatig melkgebruik was geconstateerd.

Door tegenstanders van de opheffing werd voor men tot stemmen overging nog gewezen op de pedagogische waarde, vooral voor slechte eters, van het gezamenlijk melkdrinken. Ook de slechte onthijtgewoonten van tegenwoordig (soms helemaal geen onthijt) werden er nog bijgehaald.

Met een kleine meerderheid van 21 tegen 17 stemmen werd ten slotte het voorstel van b. en w. aangenomen. Bij de voorstemmers waren ook twee leden van het protesterende NKV.

Naar aanleiding van dit debat hebben wij het voorlichtingsbureau voor de voeding gevraagd, welk standpunt men op het ogenblik ten aanzien van het verstrekken van schoolmelk inneemt. Het antwoord luidde: Wij zijn nog steeds voor schoolmelk, in de eerste plaats omdat het kind het calcium uit de melk niet kan ontberen, in de tweede plaats omdat als het kind geen melk krijgt het meer zal snoepen in de pauze, in de derde plaats, omdat de tijd tussen ontbijt en lunch te lang voor het kind is als het in die tijd niets krijgt. (Uit onderzoeken is ook gebleken, dat de prestaties na het drinken van melk beter zijn dan zonder). Wel zou men op het voorlichtingsbureau geen bezwaar hebben tegen het verstrekken van melk met een vetgehalte van 1½ in plaats van 3½ procent. Misschien is dat de oplossing voor alle partijen in Eindhoven. Die melk is namelijk goedkoper!

PRAKTIJK VOOR DE VOETVERZORGING S. H. CON

CHIROPODIST

JOH. VERMEERSTRAAT 47 — AMSTERDAM-Z.

TELEFOON: 020 - 73 27 55

Behandeling
volgens afspraak

NA 19 UUR: 020 - 71 32 70

MAANDAG'S - VRIJDAG'S 8.30—17.00 UUR

Algemene bijeenkomst Vrouwen in VVD

Bijeenkomst te Huizen

De Gooise vrouwengroepen beleggen op 10 november een bijeenkomst om 11.00 uur in het N.P.B.-gebouw, Cesar Francklaan 13 te Huizen. Het programma vermeldt o.m. een inleiding van mevrouw E. J. Pfeiffer over de belangrijkste aspecten van het discussiestuk „Liberalen op nieuwe wegen”. Na de lunch (waarvan de kosten f 3,- p.p. bedragen) is er een ontvangst op het gemeentehuis van Huizen. Wethouder A. Raspe zal bij die gelegenheid het plan „stad en lande” bespreken. Vervolgens bezoekt men drie verschillende typen woningen van het plan.

Opgaven tot deelneming vóór 9 november bij mevrouw M. van de Wel-Steelman, telefoon 02153-5138.

BRANDBEVEILING

Officieel goedgekeurd
Tairijke attesten

SIMPLUS N.V. DORDRECHT

Vissstraat 6-8 - Tel. 43355* (01850)

Op 17 en 18 oktober heeft op de Pietersberg te Oosterbeek de jaarlijkse bijeenkomst van de Organisatie Vrouwen in de VVD plaatsgevonden. Na de openingswoorden van mevr. mr. M. N. W. Dettmeyer-Labberton gaf de fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer, mr. W. J. Geertsema, een „Overzicht van het politieke strijdtoneel”, dat, zo constateerde hij, zelden zo ingewikkeld en verward was geweest als op dit ogenblik.

In de PvdA, kort geleden verscheurd door het agressief optreden van Nieuw-Links, lijkt de rust wat hersteld, overgebleven is echter de anti-KVP-motie. Die motie is in '68 op het Partijcongres in Den Haag aangenomen en behelst: geen regeringssamenwerking met de huidige KVP voor 1971-'75. Den Uyl was niet gelukkig met een motie die de KVP tot een standpunt wilde dwingen, maar die ook de nijd over de nacht van Schmelzer ademde toen abrupt een eind werd gemaakt aan de roomsrode samenwerking.

Die motie werd in de Partijraad van de PvdA op 26 september weer besproken en daarmee bereikte de onduidelijkheid de top. Krantekoppen vermelden: deur open; deur op een kier; deur open of dicht? Geertsema zag de deur uit de hengsels, omdat de KVP zich vóór de kandidaatstelling tegen samenwerking met de VVD zou moeten uitspreken. Dan zou de anti-KVP-motie worden ingetrokken. Dat de KVP daaraan zou voldoen achtte spreker niet erg waarschijnlijk. Te meer niet omdat de kloof tussen beide partijen zeer is verdiept door het initiatief wetsontwerp van PvdA, D'66 en PPR. Een ontwerp met een tweeledig doel: de Nederlandse bevolking kiest zelf de minister-president en het stelsel van evenredige vertegenwoordiging wordt vervangen door een gematigd districtenstelsel. Zou slechts één van de onderdelen door de Kamer worden aangenomen, dan zou het ontwerp worden ingetrokken.

Voor de VVD is het voorstel volstrekt onaanvaardbaar, bij aanneming zou zelfs een kabinetscrisis onvermijdelijk worden. Immers de VVD streeft er naar de kiezers meer invloed te geven op het politiek gebeuren. Maar bij een districtenstelsel halen de kleinere partijen met hun aanhangers verspreid over het gehele land, geen enkele zetel. Zij kunnen gerust thuisblijven, hun stem legt geen enkel gewicht in de schaal. In cijfers: in 1967 behaalden de confessionele partijen samen 69 zetels; volgens het districtenstelsel zouden zij er 86 krijgen, d.w.z. een ruime meerderheid in de Kamer en dat niet met 51 pct. van de stemmen, maar met slechts 40 pct. De stemmers op SGP, PSP, Boerenpartij, DS'70 en voor een belangrijk deel op D'66 worden geheel buiten spel gezet. Daar werkt de VVD niet aan mee.

En dan de gekozen kabinetformateur. Een populair man, gekozen met 51 pct. van de stemmen hoeft nog niet een goede minister-president te zijn en evenmin te behoren tot een van de partijen die samen een meerderheid hebben. Van Mierlo (D'66) verklaarde dat als het voorstel zou worden verworpen het toch tot inzet van de verkiezing zou worden gemaakt. D'66, op een denderende manier begonnen, dreigt nu ten onder te gaan aan de inspraak. Het is allemaal en overal maar praten praten, praten... Er was iets nieuws nodig en nu heeft de partij zich opgeworpen tot makelaar tussen KVP en PvdA. Maar te verwachten is dat de KVP de gekozen formateur afwijst. Daarmee is dan de kloof tussen KVP enerzijds en PvdA, D'66 en PPR anderzijds onoverkoombaar geworden.

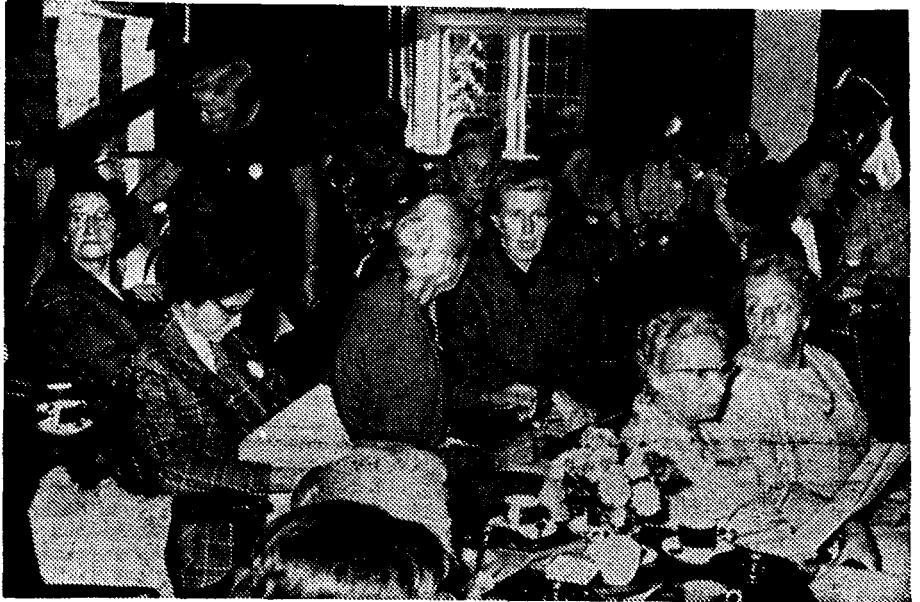
De drie genoemde partijen zijn op basis van '67 goed voor 44 zetels. Een verwachting dat dit aantal in '71 tenminste 76 zal worden is wel uiterst fantastisch.

Band

En de confessionele partijen? Daar is zo langzamerhand een nauwe band ontstaan tussen KVP, AR en CHU. Een soort CDU is nog niet denkbaar, meent de heer Geertsema. Maar ook zij hebben — gezien de resultaten van gemeenteraad- en statenverkiezing — niet veel kans op een meerderheid in '71. Met 65 zetels zal het wel bekeken zijn. Met het districtenstelsel-geknutsel zouden zij wel een meerderheid halen, maar de KVP wil de gekozen minister-president niet en dan komt er ook het districtenstelsel niet en geen meerderheid in '71. Er is dus nog een vierde partner nodig. Blijven alleen over DS'70 — maar die

Mr. Geertsema tijdens zijn toespraak

Tijdens de jaarlijkse bijeenkomst ontbrak het ook niet aan gezelligheid

zet geen zoden aan de dijk — en de VVD. Mogelijk zou ook nog zijn een minderheidskabinet, maar dat wil eigenlijk niemand, evenmin als een zakenkabinet. Die zijn immers te wankel. De komende vier jaren zullen immers zeker niet gemakkelijk zijn met betrekking tot het handhaven van de democratie en zeker niet op financieel-economisch en sociaal gebied.

De radicalen in de AR en KVP (niet alle radicalen zijn naar de PPR!) hebben grote moeite met de gedachte aan samenwerking met de VVD.

In al deze verwarring kwam in het voorjaar van '70 het aanbod van de VVD aan de 3 confessionele partijen en D'66 tot het aangaan van een stembusakkoord. Hierdoor worden de confessionele partijen gedwongen tot een duidelijkheid die door hen na de oorlog nog niet werd betracht. Herhaaldelijk — sedert '63 — hebben zij getracht de VVD en de PvdA tegen elkaar uit te spelen, een beschamende vertoning. Zo denken de VVD en de PvdA er over, maar ook de KVP en de CHU, zoals blijkt uit hun voorlopige verkiezingsprogramma's. Ook die willen afspraken vóór de verkiezing. Het is voor de AR met beide agressieve vleugels bijzonder bijzonder moeilijk stelling te nemen.

De gevolgen van deze feitelijke situatie bij de confessionele partijen zijn niet te onderschatten. De AR is door de eigen verdeeldheid naar de derde plaats gerangeerd, de leiding voor de verdere gang van zaken ligt duidelijk bij de KVP en in wat mindere mate bij de CHU. Als de KVP — zoals zij zegt — wil streven naar een soort regeerakkoord, dan gebeurt dat, of de AR dat nu leuk vindt of niet. De KVP geeft in dat opzicht de toon aan en de AR moet wel volgen.

Deze feitelijke gang van zaken kan ook directe invloed hebben op de kabinetformatie en het daarna te vormen kabinet. Minder prettig voor sommige mensen, maar zo liggen de kaarten nu eenmaal. Diegenen die de grootste moeite hebben om in eigen kring orde op zaken te stellen zijn niet de eerstgeroe-

penen om in een ander huis de lakens uit te delen.

Inmiddels is de brief van de VVD nog steeds niet beantwoord. Wordt ze beantwoord met ja of met neen, of — het meest waarschijnlijk — met ja maar... ofte wel met een uitnodiging om te komen praten? Hier valt te denken aan Den Uyl en de anti-KVP motie. De authentieke Uylse interpretatie van deze motie op dit ogenblik is: De PvdA zal niet in 1971 met de KVP in zee gaan als de KVP niet vóór de kandidaatstelling de VVD heeft afgewezen. Welnu, Den Uyl trachtte bij het enige dagen geleden gehouden debat Geertsema te verleiden van de zijde van de VVD een anti-KVP-motie naast die van de PvdA te leggen. Een verstandige gedachte, immers dan zou de voorwaarde van de PvdA zijn vervuld en waren de rollen precies omgekeerd. Den Uyl zal niet verbaasd zijn dat het vliegertje niet opging.

De VVD verwacht een antwoord op de brief en is zeker niet bereid om vóór dat dat antwoord er is te gaan vertellen wat haar reactie daarop zal zijn, als dat antwoord niet bevredigend is. Dat antwoord dient te komen ruim vóór de verkiezingen, daarna is er dan nog alle tijd om aan het Nederlandse kiezersvolk de reactie van de VVD duidelijk te maken. Den Uyl moet zelf maar zien hoe hij van zijn anti-KVP-motie afkomt. Een andere zaak is, dat, waar in ons land slechts coalitieregeringen kunnen gedijen, men spaarzaam moet zijn met moties die samenwerking uitsluiten. Het bestaan van een dergelijke motie valt te betreuren; voor de VVD een reden te meer niet eveneens een dergelijk stuk op tafel te leggen.

Intussen is al met al de situatie moeilijker, verwarder en onduidelijker dan ooit. Laten we hopen dat de mist vóór 28 april 1971 zal zijn opgetrokken, aldus de heer Geertsema.

Forum

Der traditie getrouw was er hierna het forum van Kamerleden, dat bestond uit de dames Dettmeyer en Veder en de he-

VERVOLG OP PAGINA 8

DEN HAAG

Het sekretariaat van de afdeling Den Haag is gevestigd: Leuvensestraat 20, tel. 070-554440.

Begroting

ANMERKELIJK later dan we de afgelopen jaren gewend waren, is de ontwerp-begroting 1971 verschenen. Het optreden van een nieuw college van b. en w. zal daaraan wel niet vreemd zijn. Dat de begroting een aanzienlijk tekort vertoont: f 16,5 mln., zal weinigen verbazen. Vooral de drie grote gemeenten hebben het financieel bijzonder moeilijk en gehoord de geluiden uit het parlement, mogen ze er nauwelijks op rekenen, dat het perspectief binnen afzienbare tijd veel beter zal worden. Het klaaglied, dat b. en w. ook dit jaar aanheffen over de schrietheid van de rijks-overheid is wel begrijpelijk; het klinkt langzamerhand vertrouwd in de oren. Het is alleen triest dat het Haagse college wederom moet constateren, dat de onderhandelingen met de regering nog niet zo erg vlotten. Nu weten we wel, dat de regering de gemeentebesturen bij voortdurend voorhoudt niet verder te springen dan de financiële polsstok lang is en deze wijze raad valt te billijken. Maar een gemeentebestuur als het Haagse zit wel met een flinke portie problemen, die misschien niet allemaal even urgent zijn, doch voor een deel geldt toch, dat een spoedige oplossing dringend gewenst is. Daartoe moet in de eerste plaats de woningbouw worden gerekend. Ondanks de frisse aanpak van de hiermee belaste wethouder ziet het er echter niet naar uit, dat 1971 al een ommekeer ten gunste zal brengen. Het is bedroevend te moeten constateren, dat waarschijnlijk pas in 1972 iets meer zichtbaar zal worden van de nieuwe aanpak. Dit is geen verwijt aan wethouder Nuy. Hij werd met een weinig plezierige erfenis geconfronteerd; wie daarvoor schuld is, zullen we maar in het midden laten.

Het griezelige is, dat Zoetermeer, waarop de Haagse hoop was gericht, vooralsnog onvoldoende soelaas biedt en waarschijnlijk zal men dit deze groeigemeente nog niet mogen aanrekenen ook. Formeel zit het nl. niet zo goed met de agglomeratie-samenwerking en wanneer b. en w. van Den Haag daarom nu in hun memorie van toelichting tot de begroting aandringen op een betere gewestelijke bestuursregeling is dat niet zo verwonderlijk. Het is trouwens niet de eerste keer, dat het Haagse gemeentebestuur dat doet, maar het geeft van realiteitszin blijk als het opmerkt, dat de nieuwe bestuursorganisatie er niet van vandaag op morgen zal zijn. Men zal dus voorlopig de oplossing van menig probleem in goed overleg moeten vinden. Niet alle randgemeenten zijn op dit punt echter erg toeschietelijk. Vandaar onze zorg over de realisatie van het in een eerder stadium naar voren gekomen ambitieuze woningbouwprogramma. Ondanks de goede voornemens van b. en w. ten aanzien van de stadsontwikkeling inclusief de sanering, zullen vele jonge mensen daaruit weinig

hoop kunnen putten. Men zou daarom wel eens geneigd zijn te veronderstellen dat b. en w. om die reden allerlei plannen aankondigen op het gebied van sport en recreatie, waarvoor, zoals bekend, een afzonderlijke wethoudersportefeuille is gecreëerd. Men zal van ons wel willen aannemen, dat we dit de deel, het is goed, dat er veel aandacht jeugd geenszins misgunnen. Integenaan het leefklimaat zal worden geschonken.

Intussen is het wel zo, dat de Haagse burgerij steeds meer vergriest en de perspectieven voor het oudere deel der bevolking zijn in de ontwerp-begroting niet zo rooskleurig. Er wordt een heel pakket lastenverhogende maatregelen aangekondigd: meer straatbelasting, hoger rioolrecht, meer opcenten op de personele belasting, een hoger reinigingsrecht, duurder water, hogere tarieven voor bollen en geisers en zelfs aanzienlijk hogere tram- en bustarieven (oplopend van vijf tot twintig procent!).

Een goedkoper HTM-tarief buiten de spitsuren wordt dan als een doekje voor het bloeden tot de mogelijkheden gerekend. Voor grote groepen der Haagse burgerij, die niet of nauwelijks meedelen in de trendverhoging der inkomens, zijn dit weinig aantrekkelijke maatregelen. Er is echter meer geld nodig en op het Rijk behoeft de gemeente niet te rekenen. We merken dit hiervoor al op. B. en w. zeggen het zo: „De wijze, waarop de regering denkt de financiële moeilijkheden verder te benaderen, biedt nog weinig perspectief.”

Bepaald zorgelijk is, dat de gemeente in de afgelopen jaren zelfs de middelen zijn onthouden voor de uitvoering van een toch al beperkt investeringsprogramma. Zo is van de in uitzicht gestelde f 64 miljoen voor nieuwe werken in dit jaar tot nu toe slechts f 22,7 mln. ontvangen, of 36 procent over tien maanden! Terecht zegt de nieuwe wethouder van financiën, de heer Bol, dan ook, dat er op deze manier weinig terecht komt van planning op wat langere termijn.

De milieu-verontreiniging krijgt in de begroting nogal wat aandacht. Dat zelfs de gemeentelijke kunstschaten hiervan schade dreigen te ondervinden, geeft reden tot toenemende bezorgdheid over dit steeds verder om zich heen grijpende vraagstuk. Op deze manier krijgt de gemeentelijke bemoeienis een voortdurend grotere omvang. Het lijkt daarom nuttig, dat b. en w. willen streven naar een grotere betrokkenheid van de burgerij in de vele facetten van het gemeentelijk bestuur.

De oude raadsfractie van de VVD in Den Haag heeft op 13 oktober afscheid genomen van de afgetreden fractievoorzitster mej. mr. J. J. Th. ten Broecke Hoekstra (foto) aan een maaltijd in Nieuwspoor. Tijdens deze bijeenkomst schetste de heer D. W. Dettmeijer (op de foto staande) de grote werkzaamheden van mejuffrouw ten Broecke Hoekstra gedurende de 19 jaar dat zij lid van de Haagse gemeenteraad is geweest, preees haar om haar niet aflatende enthousiasme voor de liberale gedachte en wees er op dat zij het bindend element in de fractie is geweest bij moeilijke situaties. Als herinnering bood hij een stel sherry-glazen aan. Aan deze maaltijd werd tevens afscheid genomen van het eveneens afgetreden lid mevrouw drs. A. W. Schade van Westrum—van 't Oever. Zittend op de foto mr. A. J. Dankelman.

ALLE
VERZEKERINGEN

•
HYPOTHEKEN

•
FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

VRINS

arweg 5 wassenaar tel. 01751-5678

Balans van financieel beleid

vang en samenstelling betreft aanvaardbaar en goed afgewogen.

Balans

Vanzelfsprekend was een deel van deze laatste algemene beschouwingen van de huidige kabinetsperiode gewijd aan een beoordeling van het gehele financiële beleid in de jaren 1967 - 71.

Onzerzijds begon die met de constatering dat de geschiedenis van deze jaren nog eens duidelijk in het licht heeft gesteld hoezeer het ontwerpen en uitvoeren van begrotingen en het voeren van een algemeen economisch beleid het karakter heeft van balanceren op het scherp van de snede. Toen dit kabinet optrad, was de aandacht vooral gericht op het probleem van de werkloosheid. Nu heerst daarentegen praktisch overal een nijpend gebrek aan arbeidskrachten.

Wij vinden het een belangrijke verdienste van dit kabinet — en de lof daarvoor komt niet in de laatste plaats aan minister Witteveen toe — dat het structurele begrotingsbeleid in de jaren sinds 1967 een bijdrage heeft kunnen leveren aan de terugkeer van meer evenwichtige verhoudingen. De neerslag daarvan zien wij in het geleidelijk terugdringen van de begrotingstekorten.

Een prijs, die wij daarvoor hebben betaald, is een verzwaring van de belastingdruk bij wege van speciale belastingmaatregelen met f 1206 miljoen in vier jaar, bovenop een stuk ongecorrigeerde progressiewerking. De VVD zou liever hebben gezien dat de overheidsuitgaven minder waren gestegen. Maar

wij kunnen die belastingverzwaring op zichzelf wel begrijpen, als wij zien dat f 1179 miljoen van f 1206 miljoen zijn te verklaren uit opeenvolgende saneringen van het Gemeentefonds en het wegwerken van de sterke stijging van de rijksuitgaven in 1968 als gevolg van maatregelen die de begroting-1967 (de laatste van oud-minister Vondeling) gunstig hebben beïnvloed.

Vondelings afgang

Van de heer Vondeling kwam ditmaal de voornaamste aanval op het financiële beleid van de afgelopen jaren. Met diens kritiek, opgebouwd uit nogal eens wisselend gegroepede cijfers, had minister Witteveen echter niet de minste moeite. In antwoord op de stelling van de heer Vondeling, dat zowel de uitgaven als de belastingdruk — in tegenstelling tot het streven van met name de VVD — sterk gestegen waren, rekende minister Witteveen voor:

1. Dat de overheidsuitgaven tussen 1967 en 1971 als percentage van het nationale inkomen zouden hebben kunnen stijgen met 1,4 pct. zonder de uitdrukkelijke doelstellingen van het kabinet-De Jong op dit gebied geweld aan te doen.

2. Dat daarentegen de netto relevante uitgaven van het rijk in die periode niet gestegen maar gedaald zijn (van 24,1 naar 23,7 van het nationale inkomen); dat de bruto relevante uitgaven zijn gestegen met slechts 0,4 pct.; dat de

totale rijksuitgaven zijn gestegen met 1 pct. Dus: welke categorie men ook neemt, de stijging blijft duidelijk beneden de norm.

3. Dat weliswaar de belastingdruk, inclusief die van de gemeenten, tussen 1967 en 1971 met 2 pct. van het nationale inkomen is gestegen, maar dat de overeenkomstige stijging tussen 1964 en 1967, toen de uitgaven juist harder omhoog gingen, was achtergebleven en slechts 1 pct. bedroeg. Het was die noodzakelijke inhaal aan de kant van de belastingen, die het kabinet in staat stelde de begrotingstekorten geleidelijk naar een meer aanvaardbaar peil terug te drukken.

Het was opvallend, hoe de interrupties van de oppositie in de loop van dit betoog geleidelijk verstomden.

Slotopmerking

Ook opvallend, en tekenend voor dit financiële debat was dat de aanvallen van de PvdA op het beleid van het kabinet-De Jong sterk waren toegespit op de specifiek liberale elementen daarin. De kamerfractie van de PvdA was er kennelijk op uit, onze confessionele coalitiegenoten en in het bijzonder de KVP in dit opzicht zo veel mogelijk te sporen. Het was vermakelijk te zien, hoe krampachtig althans de heer Vondeling de deur voor een eventuele toenadering tussen PvdA en KVP voor of na de verkiezingen openhield. Voor dat schouwspel had onze fractie best een beetje tocht over.

Gezagscrisis in de economie

door G. M. V. van Aardenne

Herder De Pous heeft zijn SER-kudde weer goed bij elkaar gehouden — zonder afdwaling gaat het nu fluks op de vrije weidè af. Overigens was dit niet zo'n krachttoer als ruim een jaar geleden, toen het over de structuur van de NV ging, want sinds de Duitse reis van werkgevers- en werknemers-kopstukken zat een gezamenlijk optrekken in de vrije richting er wel in — men kon alleen duchten dat de f 400 roet in dit eten had gestrooid.

Het SER-advies aan de regering is duidelijk: beperk ingrijpen in lonen en prijzen tot globale maatregelen (i.e. een loon- resp. prijsstop), laat artikel 8 van de loonwet verdwijnen en stel het gedifferentieerd mechanisme van artikel 2 van de Prijzenwet buiten werking. Kloos heeft dan zijn zin — de regeringsoverwinning van einde vorig jaar in de Tweede Kamer, toen met grof geschut artikel 8 er door werd gesleept, zou een Pyrrhuszege blijken te zijn geweest. De sabotage van het economisch overleg door NVV en NKV blijkt het te hebben gewonnen van de reguliere wetgevende arbeid van regering en par-

ment — tenminste, indien de regering het SER-advies opvolgt.

In feite staat zij voor een afweging van wat het zwaarst weegt: een hersteld overleg met het totale bedrijfsleven, of het behoud van de mogelijkheid van gedetailleerd ingrijpen — en beide in een hoogst inflatoire situatie.

De risico's van beide zijn groot. Zouden regering en Kamer het SER-advies naast zich neerleggen (hetgeen in theorie best mogelijk is, want de SER is slechts een adviesorgaan en de democratische bestuursinstellingen zouden een advies van de toch in meerderheid direct belanghebbenden uit hoofde van de zorg voor derden best kunnen negeren), dan is te vrezen dat tóch artikel 8 (en wie weet ook artikel 2) een dode letter blijft. Al staat iets in de wet, dan is niet altijd afdwingen mogelijk.

Maar als regering en parlement in de erkenning van de beperktheid van hun gezag op de andere kaart zetten, dan is de vraag of op die manier veel aan de inflatie kan worden gedaan. Het is zo langzamerhand wel duidelijk dat de top van vakbeweging en ondernemerswereld

evenmin veel gezag heeft over beider achterban. Terzijde: het programma van eisen van de vakbeweging met de drie alternatieven van verdeling van de welvaartsstijging over collectieve en individuele bestedingen (waarbij de stijging van het reële beschikbare loon varieert van 2,3 tot 3,1 pct. per jaar) doet onwezenlijk aan als men dit vergelijkt met bijv. de looneis in de bouw van 7 pct. reëel plus compensatie van de prijsstijging.

Nederland staat overigens ook nu niet alleen in de wereld; in Duitsland, waar jarenlang de zorg voor de waarde van de munt op grond van vroegere bittere ervaringen ook bij de werknemers een sterke invloed had, worden thans zeer hoge looneisen (bijv. 15 pct.) gesteld. Ook daar is de economie tot het kookpunt gestegen.

Nu de vakverenigingen en de kroonleden van de SER hebben erkend, dat bij volledig vrije lonen gebonden prijzen óf een farce zijn, óf een middel dat wel eens erger kan zijn dan de kwaal en bovendien uiterst onrechtvaardig werkt (het is te hopen dat althans deze logische verbondenheid ook op het Binnenhof wordt gezien), lijkt de kans groot op een revival van het „laissez faire”. Bij de overspannen arbeidsmarkt zijn het echter niet als vroeger de werknemers, die in een dergelijk veel harder klimaat als zwakste partij het slachtoffer worden, maar de zwaksten van heden, de vergeten groepen, gepensioneerden en middenstanders, op welken de inflatie wordt afgewenteld.

En wanneer daarnaast de schroef werkelijk eens zou doldraaien, en de hoogconjunctuur in haar tegendeel zou omslaan door moeilijkheden in zwakkere bedrijfstakken, wat zijn dan de politieke gevolgen? De verantwoordelijkheid zal door demagogen dan zeker niet worden gelegd waar zij behoort.

Ook in de economie is van een gezagscrisis sprake, die wellicht veel ernstiger zal blijken te zijn dan de randverschijnselen van Ambonezenrellen en Damslapers. Een democratie, ook in het sociaal-economische vlak, die haar vertrouwenslieden niet meer de mogelijkheid geeft om hun leiderschap — democratisch, dus beperkt en gecontroleerd — uit te oefenen, komt in gevaarlijk vaarwater.

Laten regering en parlement, de noodzaak van vrijheid in de economie erkennende, nu twee dingen doen: een sterke afremming van de oververhitte conjunctuur, voor zij uit de pot kookt, en aan de andere kant de nodige maatregelen om voor de vergeten groepen de gevolgen van de inflatie te verzachten.

En daarbij geen schone dagdromen meer over de bereidheid om voor het collectief te offeren, maar een realistische aanpak!

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
 pandbrieven
 een veilige belegging met zeer hoog rendement

Hoe vertel ik het mijn achterban?

De problematiek van onze vaderlandse vakbeweging is de laatste tijd dermate in een stroomversnelling geraakt dat het een ieder, en zeker ook de eigen leden, moeilijk zal vallen er nog wijs uit te worden. Onlangs verscheen vrijwel tegelijkertijd niet alleen het rapport van de werkgroep kritische vakbondsbestuurders, maar eveneens de studie „Een onbeweeglijke Beweging,” die onder leiding van prof. dr. H. J. Zuthem tot stand kwam en aan het CNV werd aangeboden.

Nauwelijks kreeg men de tijd dit nieuws te verwerken of, ook alweer op eenzelfde tijdstip, hield de voorzitter van het NVV, de heer A. M. Kloos, een krachtig pleidooi voor de vorming van een federatie van de drie vakcentrales en kwamen deze vakcentrales met een concept-actieprogramma, waarin bewust een keuze wordt gedaan voor een verdere opvoering van de collectieve voorzieningen.

Aldus is er thans meer sprake van een „beweeglijke” dan van een „onbeweeglijke” beweging, waarbij het zwaartepunt zal moeten worden gelegd op het gemeenschappelijke actieprogramma dat ongetwijfeld waardering verdient. Eindelijk wordt er door de drie vakcentrales, althans op papier, niet meer in het wilde weg en vanuit een louter opportunistisch standpunt geredeneerd, doch worden er wensen op tafel gelegd die de leden een duidelijke keuze voorhoudt en waarbij onomwonden wordt gesteld, dat wat ook gekozen zal worden, men rekening zal dienen te houden met een matiging in de jaarlijkse stijging van het reëel vrij besteedbare inkomen. Dit is verstandig, maar voor vele werknemers nog onbegrijpbaar taal. Deze vrees werd onlangs nog eens duidelijk bevestigd door de tweede voorzitter van het CNV, de heer A. Borstlap, toen hij sprak op de tweedaagse algemene vergadering van de christelijke bedrijfsbond HBV in Lunteren, waar hij onder meer opmerkte: „De vakbeweging zal kapot gaan als we er niet in slagen via een intensieve vorming de instelling van onze leden te veranderen en ze te doordringen van het belang van het verkrijgen van het recht van medeverantwoordelijkheid.”

Jeugdig egoïsme

Deze vrees werd vorige week merkbaar toen negenhonderd jongeren bij de opening van het vormingscentrum De Waagh te Hengelo, een stroom van kritische vragen afvuurden op een forum, waarvan onder meer onze geestverwant mr. H. van Riel, NVV-voorzitter A. H. Kloos, drs. J. M. den Uyl en ir. Bosma deel uitmaakten. Toen de heer Kloos namelijk wilde weten of de jongeren voor het verkrijgen van meer verbeteringen bereid zijn een deel van hun inkomen beschikbaar te stellen, bleek dat nauwelijks het geval te zijn.

Het onbegrip bij velen over hetgeen sociaal-economisch wél en niet kan, is een ernstige zaak en zal het uiterst moeilijk maken een vruchtbare discussie op gang te brengen. Dit doet overigens niets af aan de waarde van het concept actieprogramma als zodanig, dat vooral als gesprekstof tussen werkgevers en vakbonden zal kunnen dienen.

Veel van wat in dat programma staat is ambitieus, veel bevat ook in feite weinig nieuws, maar bijzonder belangrijk is dat het, in tegenstelling tot de opvattingen van de werkgroep van de kritische vakbondsbestuurders, uitgaat van de marktconomie, zoals wij die heden ten dage kennen en waarvan de positieve resultaten worden erkend, zij het dan met de nodige kritische aantekeningen. Dit concept-actieprogramma vormt dan ook een gefundeerd tegenwicht met betrekking tot de zienswijze van de „revolutionaire” vakbondsbestuurders, al is die zienswijze er dan ook een van een minderheid.

Maar dit alles maakt het voor de werknemers niet eenvoudiger door de vele bomen het economisch bos nog te zien. Het grote knelpunt blijft dat in de vakbeweging tussen leiding en achterban het contact op vele fronten verloren is gegaan. Door het verschijnen van het concept-actieprogramma van de drie vakcentrales is het herstel van dit contact meer dan ooit gewenst. Daartoe zal het noodzakelijk zijn dat de vakcentrales in de eerste plaats hun kadervorming gaan stimuleren en dat zij hun leden op grote schaal ter zake gaan voorlichten. Wij hebben hiervoor reeds bij herhaling gepleit. Het gehele actie-

programma, hoe goed ook bedoeld en hoe integer het ook is opgesteld, zal van weinig waarde blijken te zijn als het niet op de juiste wijze bij de leden overkomt. Hiermee zien de vakcentrales zich voor een uitermate moeilijke en gigantische taak geplaatst, temeer omdat de inhoud dermate ingewikkeld is, dat een groot deel van de vakbondsleden met een juiste vertaling moeite zal hebben. Dit is overigens geen verwijt aan de samenstellers, noch aan die leden. Integendeel. De sociaal-economische problematiek grijpt tegenwoordig nu eenmaal zo hoog, dat een nadere studie en bezinning onontkoombaar zijn.

Theorie en praktijk

Tenslotte rest nog de belangrijke vraag in hoeverre de vakcentrales, die hun wensen zo gemotiveerd op papier hebben gezet, zich in de praktijk zullen gedragen. Hun gezamenlijke houding bij de jongste loonontwikkeling wijkt bepaald af van de bezonnenheid waarmee thans diverse wensen op schrift zijn gesteld. Eerlijk gezegd, zijn wij in dit verband gaan twifelen toen NKV-voorzitter P. J. Mertens vorige week tijdens een congres van de katholieke kleding- en textielbond te Utrecht verklaarde: „Een loonpauze met de uitdrukkelijke bedoeling om de extra inkomensverbetering van vierhonderd gulden ongedaan te maken, getuigt van zoveel onbegrip voor de achtergronden van deze stap, die door de vakbeweging is gezet, dat men haast gaat twifelen aan het gezonde beoordelingsvermogen van dit kabinet”.

De heer Mertens vergeet hierbij te vermelden dat de door de vakbeweging gezette stap werd afgedwongen door niet bij de erkende vakbonden aangesloten elementen die de door die bonden (achteraf) op papier gezette wensen en de prijs die daarvoor moet worden betaald volledig aan hun laars lappen. Dit blijft het grote knelpunt tussen theorie en praktijk van de vakbondspolitiek.

Hoe zeg ik het mijn achterban? Dat is het grote probleem waarop de heren Kloos, Lanser en Mertens zich zo snel mogelijk dienen te bezinnen.

Onze redacteur G. Stempfer bespreekt de problematiek van de Nederlandse vakbeweging.

Algemene bijeenkomst Vrouwen in de VVD

VERVOLG VAN PAGINA 5

ren Van Dijk en Rietkerk. Dit was als altijd een hoogtepunt van de bijeenkomst. Vrij uit werd er gediscussieerd over zaken als: het subsidiebeleid; bijstand en passende arbeid; aftrek onderhoudskosten eigen woning; rijkswaterstaat en plannen van gemeenten; gezag en rechtsorde; wet-Veringa enz. enz. Een uitstekend nummer in een uitstekend geslaagd congres.

Na het „Overdenkingswoord” uitgesproken door mevrouw M. Sicman op de zondagmorgen sprak prof. mr. D. Simons over „Problemen rond het openbaar bestuur in Nederland”.

Vele van deze problemen worden veroorzaakt door de bevolkingsgroei op een beperkt oppervlak. Daardoor wordt de woningnood bestendig en blijft de noodzaak van het scheppen van steeds nieuwe werkgelegenheid. Daar komt bij een streven naar een voortdurende verhoging van het inkomenspeil en van de sociale verzorging die van de overheid wordt verlangd. Uit dit alles vloeien weer problemen voort, waar men vroeger niet bij stil stond. Er waren wel waarschuwingen voor vervuiling en toeneming van het verkeer enz, maar de gevaren werden niet voldoende onderkend. Het zou wel loslopen, zo meende men. Het is nog niet zo lang geleden dat een overheidspersoon zei dat het belang van de werkgelegenheid in een industrie en havengebied zwaarder moet wegen dan goed drinkwater. In dergelijke opvattingen is wel veel verandering gekomen. Nu is men zich de verslechtering van de situatie in het milieu door lucht-, bodem- en waterverontreiniging, door geluidshinder de aantasting van flora en fauna, van bos en duin en stranden wel

degelijk bewust. Er wordt nu gesproken van welzijn en welvaart en men plaatst die dan vaak tegenover elkaar. Maar eigenlijk is dat niet juist, welzijn maakt deel uit van welvaart. Wat baat een gestegen inkomen als men daarvoor moet leven in lawaai, vervuilde lucht en bij slecht water?

Milieu

Hier zal de overheid in al haar gelegingen moeten meewerken, de milieu verstorende factoren houden nu eenmaal niet op bij de grenzen van gemeente, provincie en land. Allen zullen moeten meewerken, ook de burger, ook de industrie. De moderne ondernemer wil in zijn bedrijf een goed klimaat voor zijn werknemers. Hij moet beseffen dat dat voor de bevolking rond zijn onderneming even gewenst is, maar hij is daartoe nog onvoldoende bereid. Natuurlijk spelen de kosten een rol, spreker begrijpt dat, maar hij acht het niettemin onaanvaardbaar.

Een ander probleem is het wegvallen of het verminderen van het autoriteitsgeloof. Dat richt zich tegen kerken, onderwijsinstellingen, tegen discipline in het leger, tegen de overheid en de leiding van politieke partijen. Oorzaak? Een afschuwelijke oorlog is er geweest, allerlei bloedige conflicten zijn er naast vrees voor wat komen kan. Geen wonder dat het vertrouwen dat degenen die leiding geven het wel bij het rechte eind zullen hebben, is verdwenen. Hier ligt de onderliggende oorzaak van het verlangen naar inspraak en medezeggenschap. Men is niet meer tevreden met alleen maar zijn stem uitbrengen waarna anderen het wel gaan doen. Men wil deze zgn. representatieve democratie niet afschaffen, maar er meer van maken, vooral door meer openheid en begrip. Nog is er een grote scheiding tussen de voorbereiding en het beraad in de openbare behandeling. Daarom wil men raadpleging in een vroeger stadium, waarbij openbaarheid van de overheidsdocumenten onontbeerlijk is. Hier zal wel met voorzichtigheid e.g. geleidelijkheid moeten worden tewerk gegaan. Hoe, dat kan misschien worden afgeleid uit het rapport van de commissie-Biesheuvel, de daarover verschenen regeringsnota en het advies van de Raad van State. Het resultaat zal zijn de indiening van een betreffend

wetsontwerp. Het belang van een capabele, vrije pers kan bij dit alles niet hoog genoeg worden geschat.

Ook de beslotenheid van commissievergaderingen verandert geleidelijk, hier zal de communicatie tussen bestuur en bestuurden bevorderd kunnen worden, al zal natuurlijk een zekere dosering van de inspraak nodig zijn voor behoud van het vertrouwelijk karakter van beraadslaging.

Al met al kan worden gezegd, dat waar geleidelijk meer medezeggenschap kan worden verleend, dit zal kunnen strekken tot verbetering van een sfeer die juist in deze jaren nog zo vaak tussen overheid en de jongeren vertroebeld lijkt te zijn.

De derde en laatste spreker was prof. dr. M. F. Mörzer Bruyns over „Natuurbeheer om te leven en te laten leven”. Natuur, zo maar de duinen, bossen, beken, bronnen, moerassen enz. met de elementen in die natuur, de planten en dieren in het wild levend. Gewoon, zo maar, de bloemen in de berm langs de weg, de margrietten, de meidoorns, de kikkers, de vlinders, eekhoorns, vissen enz. enz. en ook de microscopisch kleine dieren in sloten en plassen. Beheer, alle ingrepen waarmee we iets in die natuur doen, niet bewust in cultuur brengen, maar het gevaar van het onbewuste handelen, de vervuiling e.d. wordt hier bedoeld. De natuur wordt schaars. 20 à 25 jaar geleden was het nog geen probleem, nu is veel verloren gegaan door wegeaanleg, woningbouw, bestrijdingsmiddelen e.d. Een bewust beleid is nodig, het behoud van het natuurleven is meer dan een achtergrond, is een levensbelang. Ethisch, de overweging die leeft in de meesten van ons die leidt tot verzet dat natuur onherstelbaar wordt vernietigd, als b.v. de Waddenzee, een gebied, enig in de wereld. Economisch, en dan niet de koude kant van de directe opbrengst, maar de levensvreugde in de natuur, nodig voor de volksgezondheid.

De opvoeding van de jeugd tot de natuur op de scholen is onmisbaar. De natuur moet behouden blijven, niet in reservaten e.d., maar gewoon als landschap. Gewaakt moet worden tegen onnodige aantasting van natuur bij de aanleg van wegen, bij het gebruik van bestrijdingsmiddelen, bij het lozen van afvalwater als de afvoer van het veen-

koloniale water naar de Dollard. Het organische afval moet in het water kunnen worden afgebroken. Kan dat niet, dan ontstaat een onhoudbare toestand, stank, maar ook verlies van waarden als de visstand, vogels enz.

Dergelijke lozing is primair biologisch. Het is niet alleen een sociaal en economisch belang. In de Noordzee en de Atlantische Oceaan is het nu al zover dat men zich ernstig ongerust moet maken over de vervuiling van het water. Er moet een andere manier worden gevonden, afval moet worden afgebroken, teruggebracht in de kringloop in de natuur. Te weinig nog worden de biologische aspecten, het respect voor het leven van plant en dier bij dit alles betrokken. Wel wordt nationaal en internationaal rekening gehouden met o.a. landbouw, maar te weinig met de ongerepte natuur. In Nederland wordt vrij veel aandacht aan deze problemen besteed door de overheid bij het beleid van CRM, landbouw en visserij, Staatsbosbeheer. Voor allen, overheid en burgerij ligt hier een taak: behoud van de natuur, een levensbelang voor ieder.

In haar openingswoord stelde de voorzitter, mev. Dettmeyer, de vraag of er nog steeds een aparte organisatie Vrouwen in de VVD moet bestaan. Zij wees daarbij op de woorden van haar voorganger, mev. Scheltema, die zei: „De taak van de Organisatie Vrouwen in de VVD is er in feite op gericht zichzelf in de VVD overbodig te maken.” Maar daarnaast is er nog een andere taak, de taak buiten de VVD, de praktische, sociale hulpverlening waarbij mev. Dettmeyer wees op de inleiding tot het concept verkiezingsprogramma, waar eerst gesproken wordt over de beheersing van de wetenschap en techniek. Een andere uitdaging — minstens zo groot — is de vereenzaamde medemens. De welvarende burger heeft vaak de neiging meer aan eigen voorspoed te werken dan solidair te zijn met de ander. Deze solidariteit kan niet alleen via de overheid lopen, maar moet juist van individuen komen. Men moet bereid zijn een deel van zijn vrije tijd in dienst van de medemens te stellen. Dat te bevorderen, dat te stimuleren en vooral dat ook te doen in de praktijk, dat is nu juist de taak die de Vrouwen in de VVD zich stellen.

M. L. BUSCHKENS-DIJKGRAAF

containers:
koel/vries-
containers:

„Flats” en
„Huifcontainers”:

Onder de beschermde naam „Multload”-
container bouwt Paul & Van Weelde N.V. genormaliseerde aluminium STAP-
PELCONTAINERS voor het stukgoederenvervoer.

De constructie van Van Weelde's containers leent zich in het bijzonder tot het bouwen van uitvoeringen als koel/vriescontainers, met naar keuze polystreen of polyurethaan isolatie. Binnenafwerking naar wens in aluminium of polyester. Tevens kan elk gewenst koel-aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEEDELDE N.V.

'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSÉL
TEL. (01803) 2841 (8 LIJNEN)

Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
INKOMEN

Door de
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.

W.B.K. van 1938

Bergstraat 6-8 - Amersfoort - Tel. (03490) - 1 70 43 *

**Boele's Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.**

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

DAMMERS & VAN DER HEIDE'S

Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expediteurs,
beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen
en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-1

Telegramadres: ENERGETIC (New Boe Code)

TELEFOON: 146011 — TELEX 21127 (6 lijnen)

Japan (II)

door mr. F. Korthals Altes

Van links naar rechts: Minaji Sato, vice secretary general van de Japanse Liberaal Democratische Partij, mr. F. Korthals Altes en de heer Hatakenaka (tolk) in een der ontvangstkamers van het bureau van de LDP te Tokio.

In mijn vorige artikel (Vrijh. en Dem. van 16 oktober) schreef ik dat de Liberal Democratic Party van Japan wel conservatief, maar niet reactionair en wel democratisch is. Een en ander verdient enige nadere toelichting. Mijn eerste gesprek mocht ik voeren met een lid van het House of Representatives, de Tweede Kamer van het uit twee Kamers bestaande parlement, de heer Shiro Nakano.

Hij ontving mij op zijn kantoor in de parlamentsgebouwen. Hij had, als elk Kamerlid, zijn eigen kantoor in het complex van parlamentsgebouwen. Van de gang af betreedt men eerst een tussenkamer, waarin de persoonlijke staf is gehuisvest — in dit geval een staf van drie à vier personen — daarachter ligt het persoonlijke werkvertrek. Deze faciliteit is dus opvallend beter dan in ons land. Drie grote uniform gebouwde kantoorgebouwen tegenover het eigenlijke parlamentsgebouw herbergen de ruim 500 Representatives en de ongeveer 300 leden van de Eerste Kamer, the House of Councillors.

De heer Nakano, die voorzitter van het Committee on Budget is, had grote belangstelling voor de wijze waarop bij ons de volksverzekeringen (vooral de AOW en de AWW) functioneren en welk gedeelte van het nationaal inkomen daarmee is gemoeid. Zoals ik reeds vermeldde, is het loon- en salarispeil nu tot op ongeveer westers niveau opgetrokken en wil de LDP thans de sociale verzekeringen voorrang geven.

Parlement

Het Tweekamerstelsel in Japan is aan het onze ontleend. De wijze van samenstelling is echter anders. Zoals valt te begrijpen in een zeer groot land, met enorme afstanden, worden de leden van het House of Representatives volgens een districtenstelsel gekozen. Dit House of Representatives bestaat uit ruim 500 afgevaardigden. De LDP heeft daarin met 301 afgevaardigden de volstrekte meerderheid. Bij een dergelijk groot parlement is niet alleen het bezichtigen van de zittingszaal zeer indrukwekkend; ook de fractiekamer, waar derhalve meer dan 300 mensen in moeten kunnen vergaderen, is immens. Voorzitter en secretaris zitten op een podium; de fractieleiden op rijen daar tegenover.

De gevoerde sociaal-economische politiek en de thans voorbereide maatregelen zijn, naar ik meen te mogen zeggen, verre van reactionair. Het — naar onze maatstaven — conservatieve karakter komt dan ook meer in structuur van

partij en regeringssamenstelling tot uiting. De top van industrie- en bankwezen, de top van de handel en de ministeriële personen vormen in feite één groep. Het kan voorkomen dat een groot-industrieel enige tijd als minister optreedt en na verloop van tijd weer zijn weg vindt in industrie of bankwezen. In tal van opzichten werkt dit systeem wel effectief, bijvoorbeeld op het gebied van loonpolitiek en algemene economische politiek (inflatiebestrijding), maar ook op dat van de bestrijding van de luchtverontreiniging, waarop ik later terugkom. Een brede inspraak van op andere niveaus bij de politiek betrokkenen komt in een dergelijk systeem echter uiteraard niet tot zijn recht. Gezien, aan de andere kant, het geringe succes van oppositiepartijen — met name ook van de onderling verdeelde socialistische partij — meen ik tot de conclusie te mogen komen dat de Japanse kiezer zich bij dit systeem wel bevindt en de LDP blijft steunen. Het feit dat de verkiezingsbeloften zijn nagekomen heeft dit vertrouwen dan ook niet beschaamd. De vakverenigingen vragen wel om meer spoed, maar ondersteunen de conceptie van de LDP in grote lijnen.

Partijbestuur

Na de bezichtiging van de parlamentsgebouwen ontmoette ik één der 7 vice-secretarissen-general van de LDP de heer Minaji Sato, in the Headquarters van deze partij. Deze Tokiose Koningin-negracht is een uiterst modern kantoorgebouw, met negen verdiepingen boven de grond en twee eronder. Een zeer groot gebouw, waarin honderden mensen werkzaam zijn. Alleen al in de afdeling propaganda, die onder leiding van mijn gastheer stond, waren ongeveer 60 à 80 mensen druk bezig met brochures e.d. Dit was de dagelijkse gang van zaken, want van verkiezingen was geen sprake. Mijn gesprek met de heer Minaji Sato werd bijgewoond door een der redacteuren van het partijweekblad — oplage 20 miljoen. Of van dit gesprek iets tot de kolommen van dit weekblad zou doordringen kon nog niet worden meegedeeld, omdat er wekelijks uit het gehele land zoveel informatie binnenstroomt, dat door een computer wordt geselecteerd wat ten slotte voor publicatie in aanmerking komt.

Democratisch is de LDP zeker wel. In sommige opzichten zeker democratischer dan haar Britse equivalent, de Tory Party. De politieke leider van de partij wordt niet, zoals in Engeland, in een

geheim convent aangewezen, maar gekozen door de algemene vergadering van de partij in een geheime schriftelijke stemming. Deze algemene vergadering bestaat uit alle parlamentsleden die tot de partij behoren, en uit afgevaardigden van de federaties van partijafdelingen (provinciale federaties van afdelingen). Iedere federatie van partijafdelingen heeft vier afgevaardigden, waarvan er twee de jongeren respectievelijk de vrouwen vertegenwoordigen. Het partijcongres wordt voorgezeten door een ter vergadering gekozen voorzitter.

Het hoofdbestuur wordt op een wijze samengesteld die nogal wat afwijkt van wat men bij ons gewend is. Van de 30 leden worden er 15 gekozen door de fractie in the House of Representatives, 7 door de fractie in the House of Councillors en 8 aangewezen door de partijvoorzitter. Dit hoofdbestuur heeft zeggenschap over de Kamerfracties.

Het spreekt vanzelf dat in een zo grote partij vleugelvorming optreedt. Dit werd ook geenszins ontkend, maar mij werd wel verzekerd dat dank zij het democratische systeem ten slotte de minderheden zich bij de meerderheid neerleggen. Wat mij opviel was een verslag in een der Engelstalige kranten over besprekingen die waren gevoerd door een aantal vooraanstaande leden die gepousseerd werden — of zichzelf pousseerden — als kandidaat voor het leiderschap van de partij. In dit najaar is de verkiezing van een partijvoorzitter weer aan de orde en verscheidene vooraanstaande partijleden waren van mening dat het tijd was de wacht af te lossen en de huidige partijleider — premier Sato — te vervangen. Zulk soort besprekingen worden natuurlijk in ons land ook gehouden in de toppen van de politieke partijen, ook al beslissen partijcongressen of partijraden ten slotte officieel over de verschillende kandidaten. Bij ons gebeurt dat overleg (nog) binnenskamers. Wat mij echter opviel was dat men in dit opzicht in Japan wel openheid bedrijft. Er stond een uitgebreid verslag in de krant over een gezamenlijke bespreking van verschillende kanshebbers met een deel van hun aanhang over de vraag wie de nieuwe partijvoorzitter zou moeten worden. Iets dergelijks is in ons land vooralsnog niet goed denkbaar. Dergelijke gesprekken menen wij, op straffe van dreigende verdeeldheid, nog niet aan de openbaarheid te kunnen prijsgeven. Ik zie de door de LDP in dit opzicht betrachtte openbaarheid dan ook als een blijk van interne kracht.

Tito goes West

De ontmoeting welke wij vorige week in de vaste commissies uit Tweede en Eerste Kamer met president Tito hadden is een sprankelend evenement geworden. Hoofdmomenten uit de discussie: a) alleen een Europese veiligheidsconferentie als deze zorgvuldig is voorbereid en daardoor kans op resultaten biedt. Exact het Nederlandse standpunt; b) wat betreft de Middellandse Zee: alle vreemde „vloten zouden daar weg moeten, waardoor deze zee de mare nostrum,” de eigen zee zou worden van de oeverstaten. Interruptie onzerzijds: alle oeverstaten, ook Israël? Antwoord: ja. c) Joegoslavië begeert versterking van zijn betrekkingen met de EEG en opruiming van de barrières die zulks in de weg staan.

Conclusie: Economisch heeft Joegoslavië West-Europa nodig. De Sowjet-Unie en haar satellieten ook. De EEG en West-Europa kunnen hierop slechts positief reageren. Maar dan wel gezamenlijk. De een mag niet tegen de ander worden uitgespeeld. Hetgeen dan weer zou geschieden voor rekening van de nationale belastingbetalers die in de (oneerlijke) concurrentiestrijd om de gunstigste kredieten het gelag moeten betalen.

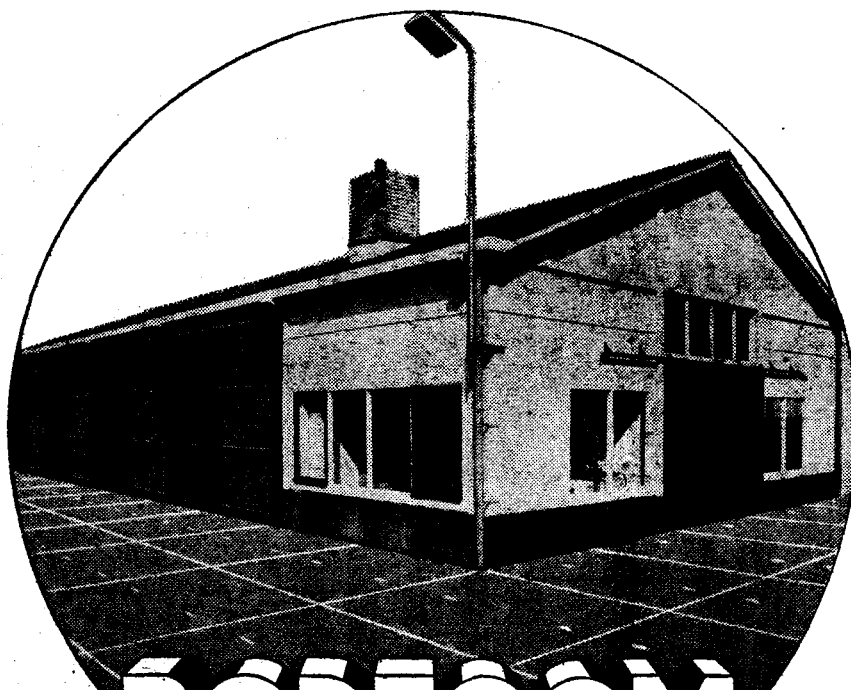
Van Progil tot Pekela

Merkwaardige samenvallende van twee milieuzaken. Aan de zuidgrens doemt onze verjaagde Progil op als luchtvervuiler van Brabant en Zeeland. Stank en vuil storen zich niet aan grenzen. Alom protest tegen de toestemming van de Belgische autoriteiten en beklag over het gemis (ondanks 25 jaren „Benelux’!) aan een geïntegreerd milieubeleid aan weerszijden van de grenzen. Praktisch gelijktijdig wordt besloten om het water van Eems en Dollard te vervuilen met de afval van aardappelmeel en strokartonindustrie uit Groningen. En met niet zo weinig, evenveel als het huisvuil van 24 miljoen mensen.

Als de Duitsers aan de bel trekken geven we niet thuis. Wel beklagen we ons er tegenover hen en de Fransen over dat de chemische fabrieken in Hessen en de Elzas van de Rijn een groot Europees riool maken. Daargelaten het goede eigenrecht van Groningen lijkt hier toch iets te ontbreken. Lucht, water en bodem van de volgeperste ruimte van de Noord-Westeuropese delta zijn alleen maar schoon te houden als het beleid van de nationale staten wordt geïntegreerd op Europees niveau. En dan heel spoedig, geen woorden maar daden.

C. BERKHOUWER

Bokma het allerbeste!
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

BODEGOM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
postbus 41 SPIJKENISSE tel. 01880 - 2488*

Jaarvergadering Vereniging staten- en raadsleden

De vereniging van staten- en raadsleden van de VVD houdt op vrijdag 13 en zaterdag 14 november haar jaarvergadering en congres in het conferentiecentrum Woudschoten te Zeist. Door een misverstand is in Vrijheid en Democratie nr. 1028 een deel van het programma niet vermeld. Wij laten daarom hieronder de volledige agenda volgen:

Vrijdag 13 november 14.30 uur — Jaarvergadering.

1. Opening door de voorzitter
2. Notulen van de jaarvergadering van 25 oktober 1969.
3. Ingekomen stukken.
4. Jaarverslag secretaresse.
5. Jaarverslag penningmeesteresse.
6. Verslag van de kascommissie over het verenigingsjaar 1 september 1969 tot en met 31 augustus 1970.
7. Benoeming van de kascommissie voor het verenigingsjaar 1 september 1970 tot en met 31 augustus 1971.
8. Verkiezing van bestuursleden.
9. Rondvraag.
10. Sluiting.

16.00 uur: Congres. Inleiding van mr. H. van Riel over „De taak van de provincie in de komende periode.”

18.00 uur: Diner.

19.30 uur: Inleiding van mr. W. J. Geertsema over „De taak van de gemeente in de komende periode.”

Zaterdag 14 november 10.00 uur: Voortzetting van het congres. Inleiding van W. D. W. Dettmeijer over „Public relations en politiek”. Vaststelling resoluties, opgesteld door het bestuur (zie Vrijheid en Democratie nr. 1028).

12.30 uur: Lunch.

13.45 uur: Voortzetting bespreking resoluties.

14.45 uur: Sluiting.

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND
RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON”
VREELAND A/D VECHT

BIJ KRUISSING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
 RESERVERING (02943) 1576

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR
HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

Rijnhotel-Arnhem

annex SAVOY-RESTAURANT

Hotel met sfeer en gesoigneerde keuken

RIJNTERRAS

Onderlangs 10 - Arnhem - Tel. 085-427141

Hotel Bar
 Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN

14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen

Aparte film-, toneel-, concertzalen

Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

★ **een BELEVENIS!**

SPIDO

Willemsplein

Rotterdam

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw
Woningbouw
Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:
Bruningweg 21
Telefoon: 085 - 454245 *

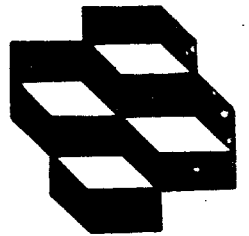
ROTTERDAM:
Kipstraat 3d
Telefoon: 010 - 121288

utiliteitsbouw
systeembouw

sierbeton-elementen
staalkonstrukties

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010-332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

kleur en bescherming

Vettewinkel NV.
behorende tot
International Coating
Materials (ICM) NV.

ER ZIJN NOG VELE VVD'ers INCOGNITO

U kent ze, ook in uw kring. Mensen die met de VVD sympathiseren, die elke keer VVD stemmen... Maar ondanks hun sympathie, ondanks hun overtuiging is het woord „lidmaatschap” Grieks voor hen. Niemand kan zich in deze tijd de weelde veroorloven om in politiek opzicht een masker te dragen. Hoe meer mensen met open vizier (als lid dus) voor de VVD-beginselen uitkomen, des te sterker kan de partij deze beginselen doen gelden. Met één pennestreek kunt u de VVD al helpen.

Geef ons naam en adres op van een VVD'er incognito in uw omgeving. Wij sturen hem dan **ZES WEKEN LANG GRATIS** Vrijheid en Democratie om hem rijp te maken voor zijn lidmaatschap. Nog beter: maak hem nu meteen lid. Eén enkel woord van u, als vriend of kennis, werpt meer gewicht in de schaal dan een dozijn verhandelingen van ons.

COUPON	
Aan het Secretariaat van de V.V.D. Koninginnegracht 61 's-Gravenhage	
Naam:	
Adres:	
Plaats:	
Volgens inzender van deze coupon kunt u met kans op succes zes weken lang gratis het blad „Vrijheid en Democratie” zenden aan:	

JA, DE VVD KAN OP MIJ REKENEN!

vrijheid en democratie

Volkshuisvesting en de fiscus

door mr J. de Wilde, lid van de Eerste Kamer voor de VVD

Iedereen, van welke politieke kleur ook, zal moeten erkennen dat wij na de oorlog een onjuist woningbeleid hebben gevoerd. In een welvaartsstaat behoort 25 jaar na afloop van de oorlog het begrip woningnood opgelost te zijn. De hoofdoorzaak schuilt in het feit, dat een economisch probleem met sociale aspecten tot een politieke zaak is gemaakt. Jarenlang is het vraagstuk alleen van de zijde van de produktie van woningen benaderd. Voor een goede distributie van het woongenot had men geen belangstelling. Een op een economische huurwaarde gericht huurbeleid werd uit politieke motieven afgewezen. Op de voortdurende stijging van de bouwkosten werd met aanvullende subsidies gereageerd, waardoor de relatie woongenot, dat men verkrijgt, en offer, dat men voor zichzelf wenst op te brengen nog verder werd verstoord. Uiteindelijk beleven wij de dwaze situatie, dat voor een gelijk woongenot, afhankelijk van de toevallige situatie waarin men de woning betrok, een totaal verschillende prijs wordt betaald.

Het zou mij in dit artikel te ver voeren om de sociale misstanden, die uit dit beleid zijn ontstaan uit de doeken te doen; evenmin wens ik thans te spreken over de enorme verspilling van onze besparingen door een woningbouw, die niet gericht is op de behoefte van ons volk, maar op vermeende politieke doelstellingen. Wanneer men de onzin leest, die in politieke colleges door dilettanten op het stuk van woningbeleid wordt geuit, kan men begrijpen waarom er thans nog woningnood heerst.

Enige jaren geleden is men zich pas bewust geworden van het feit, dat een betere distributie van het woningbezit belangrijker is voor de oplossing van de woningnood dan de produktie van wat meer of minder woningen. Het woord „doorstroming”, eerst een odieus woord, wordt thans als een bijdrage voor de oplossing gezien, voorwaar een winstpunt. Men heeft terecht ingezien, dat de doorstroming het meest doeltreffend geschiedt door huurliberalisatie. Het begrip eenmaal ontdekt hebbende, willen de politiek dolgedraaiden ook op dit vlak met kunstmatige prikkels werken.

Prikkels

Het departement van volkshuisvesting, beschikkende over een ruime subsidiepot, kan door het geven van financiële bijdragen natuurlijk aan de doorstroming extra prikkels geven; het gaat echter de perken van zijn bevoegdheden en mogelijkheden verre te buiten, indien het de fiscus te hulp gaat roepen om onlustgevoelens op te wekken bij hen, die niet willen doorstromen. Nog afgezien van het feit, dat het door onkunde ten aanzien van de problematiek de gevolgen van zijn maatregelen verkeerd beoordeelt, stuit het bij toepassing van fiscale maatregelen ten behoeve van de doorstroming op rechtsbeginselen, die de fiscus in acht moet nemen. Het is duidelijk dat men bij subsidiëring — hierbij geeft men de mensen iets extra's — vrij ruw kan omspringen; bij het opleggen van een fiscale maatregel zal men echter het beginsel van de verdelende rechtvaardigheid, door het gelijke gelijk te behandelen, in acht moeten nemen.

Ik heb destijds in dit blad uiteengezet wat mijn bezwaren waren tegen de wet huurdersbijdragen; ik zal dit niet herhaald doen. Het zou te dol zijn dat bij een gelijk woongenot de ene huurder belasting moet betalen — om hem terwille van de doorstroming weg te pesten — en de andere niet. Men zou denken

dat na het parlementaire echec op dit stuk het departement van volkshuisvesting verstandiger zou zijn geworden. Bij het wetsontwerp tot wijziging van de inkomstenbelasting en loonbelasting blijkt het tegendeel. Ook hier geldt weer het motief: bevordering van de doorstroming. Tot mijn verwondering heeft de staatssecretaris van financiën, die de huurdersbijdrage niet als een fiscale maatregel wenste te verdedigen, zich nu wel voor het karretje laten spannen. Voor een bewindsman, die de verdelende rechtvaardigheid moet betrachten, een wonderlijke houding.

Bij de discussie rond de fiscale behandeling van het eigen woningbezit in de Tweede Kamer zijn speciaal vanuit de kring van de volkshuisvestingsspecialisten terecht grote bezwaren tegen het wetsontwerp aangevoerd. Een bepaald aspect is hierbij naar mijn mening echter nog onvoldoende uit de verf gekomen. Het gevolg van de invoering van dit wetsontwerp zal namelijk zijn een directe vermogensverschuiving bij bezitters van eigen woningen. Het ligt niet in mijn bedoeling in dit artikel uitputtend de gehele materie te behandelen, maar nader op dit punt in te gaan en verder enige principiële opmerkingen te maken.

Belegging

De tegenwoordige fiscale behandeling van de eigen woning wenst men ingrijpend te herzien. Een eigen woning wordt in het bestaande fiscale recht gezien als een beleggingsobject. De kosten om het vermogen in stand te houden zijn in principe aftrekbaar. Het genot van de eigen woning, de zogenaamde huurwaarde, is bron van inkomen. In de voorgestelde regeling wordt er, los van de werkelijkheid, een potje met pieren van gemaakt. De filosofie is nu, dat de eigen woning niet uitsluitend gezien moet worden als een beleggingsobject, maar tevens als een gebruiksgoed met een duurzame waarde. Aan de inkomenskant doet dit geweld aan aan de huurwaarde, zoals deze in het maatschappelijk verkeer — in concreto uitgedrukt in de waarde van het huis — geldt. Aan de kostencant zullen bepaalde reële kosten wel, andere niet, aftrekbaar zijn.

Ik ben ervan overtuigd dat men nimmer met een dergelijk voorstel zou zijn gekomen, indien men voldoende inzicht had gehad in de waarde van het onroerend goed. Evenals bij ieder ander vermogensobject wordt deze waarde voor alles bepaald door het rendement dat men hieruit verwacht te krijgen. Uiteraard is dit het netto-rendement. Een zuiver voorbeeld hiervan is een huurwoning. Bij een gebruiksgoed met een lange levensduur is de waarde in het maatschappelijk verkeer de prijs, die men ervoor bij verkoop kan verkrijgen. Het opmerkelijke van een eigen woning is nu, dat de prijs die ervoor wordt betaald te hoog ligt in verhouding tot het rendement dat men hieruit verkrijgt. Om deze reden zal, behalve in buitengewone omstandigheden, het eigen woningbezit moeten worden gezien als een eigen categorie, die zich niet voor verhuur leent. Uit het voorgaande blijkt dat degene, die een eigen woning verkoopt, reeds zelf een draagkrachtoffer brengt.

De voorgestelde regeling zal budgettair geen consequenties hebben. Aanmerking dat dit zo is, zal het gevolg van

VERVOLG OP PAGINA 15

Openbare vergadering partijraad

Morgen, zaterdag 14 november, komt de partijraad van de VVD in openbare vergadering bijeen om 10.00 uur in café-restaurant Esplanade, Lucas Bolwerk 24 te Utrecht.

Het is de bedoeling dat de partijraad in deze vergadering de adviezen opstelt inzake de door de diverse partij-afdelingen ingediende amendementen op het concept-verkiezingsprogramma: „Liberalen op nieuwe wegen”.

Deze amendementen en de door de partijraad uitgebrachte adviezen zullen op zaterdag 6 februari 1971 in een buitengewone algemene vergadering worden behandeld, waarna het definitieve verkiezingsprogramma van de VVD zal worden vastgesteld.

Gezien het grote aantal amendementen dat door de partijafdelingen op het concept-verkiezingsprogramma is ingediend, bestaat de mogelijkheid dat de vergadering van morgen in twee groepen zal worden gesplitst, welke elk voor zich bepaalde hoofdstukken zullen behandelen, dit ter bespoediging van een en ander.

Tientjes stromen

De persoonlijke oproep die mevrouw Van Someren als voorzitter van de VVD veertien dagen geleden om alle partijleden deed om, met de verkiezingen in het vooruitzicht, een extra bijdrage aan de partijkas te leveren, heeft reeds een prachtig resultaat gehad. Op dinsdag 10 november was de stand maar liefst f 122.586,98!

Mevrouw Van Someren vroeg ieder lid om een tientje. Vele duizenden leden hebben daarop spontaan gereageerd, waarvoor het hoofdbestuur bijzonder dankbaar is.

Voor wie het wel van plan was, maar er nog niet toe kwam: postgiro 67880 ten name van de VVD te Den Haag. Een goede verkiezingscampagne vereist nu eenmaal niet alleen een goed programma (dat zit bij de VVD wel goed!), maar ook veel geld.

Abonnementen

De afdeling abonnementen-administratie van het algemeen secretariaat van de VVD is sinds enige weken telefonisch aangesloten onder nr. 070 - 11 17 41.

Belangstellenden verzoeken wij vriendelijk voortaan uitsluitend dit nummer te gebruiken.

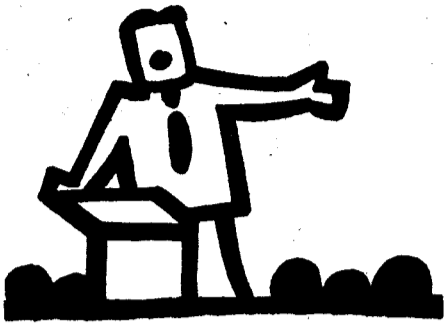
In dit blad o.a.:

- Pornografie en wet op de kansspelen: pagina 5
- Kritiek op Beernink: pagina 5
- Economisch gemodder: pagina 7
- JOVD laat belastingverlaging vrij koud: pagina 11

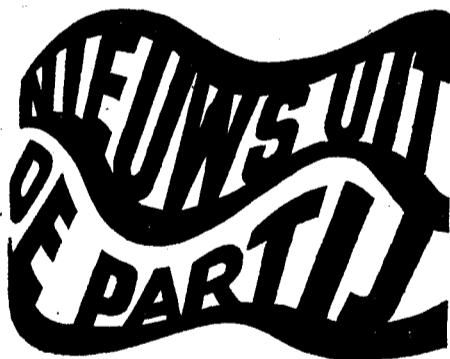
Radio-uitzending van de VVD: zaterdag 21 november, 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum II (298 m).

Kamerleden spreken

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
13 nov.	Amsterdam	Herv. Ped. Academie	H. Wiegel	—
13 nov.	Leiden-Oegstgeest	Gem. centrum Oegstgeest; 20.00 u.	mevr. mr. E. Veder-Smit	onderwerp: Zin en onzin over milieuhygiëne
16 nov.	Ruinen	zaal Kuik; 20.00 uur;	mr. H. v. Riel	Liberaal kring Meppel
16 nov.	Winterswijk	—	mr. H. E. Koning	—
16 nov.	Dordrecht	hotel Statenhof; 20.00 u.	H. J. L. Vonhoff	—
16 nov.	Zevenaar	De Buitenmolen; 20.00 u.	H. Wiegel	oprichtingsvergadering
16 nov.	Franeker	De Koornbeurs; 20.00 u.	ir. H. J. Louwès	statencentrale
19 nov.	Rotterdam	Studentensociëteit; 20.00 u.	mr. W. J. Geertsema	debat met J. v. Thijn (PvdA)
20 nov.	Paterswolde	10.30 uur	mr. W. J. Geertsema	vrouwengroep provincie Groningen
20 nov.	Zwijndrecht	—	L. M. de Beer	—
23 nov.	Slochteren	Zaal Boxem; 20.00 u.	H. J. L. Vonhoff	—
23 nov.	Groningen	—	H. Wiegel	onderwerp: liberale tendensen in de VS
23 nov.	Wassenaar	—	drs. Th. H. Joekes	onderwerp: begrotingsdebatten
23 nov.	Lekkerkerk	hotel De Grote Boer; 20.00 u.	mr. H. E. Koning	reg. vrouwengroep. Ond.: de fin. rechtspositie van de vrouw
27 nov.	Abbenbroek	—	mr. H. v. Riel	—
27 nov.	Harderwijk	—	L. M. de Beer	—
27 nov.	Blaricum	hotel Hamdorff; 20.00 u.	mr. J. G. Rietkerk	debat met drs. J. Brand (D'66) over: Democrativering van het bedrijfsleven
30 nov.	Apeldoorn	Orpheus; 20.00 u.	H. Wiegel	—
30 nov.	Zeist	Boschlust; 20.00 u.	mr. H. van Riel	onderwerp: Wat speelt zich op dit ogenblik in de wereld en in Nederland af?
30 nov.	Lelystad	café-restaurant De Meerkoet; 20.00 u.	H. J. L. Vonhoff	—
7 dec.	Assen	hotel Overcingel; 20.00 u.	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: Liberale lijnen in binnen- en buitenland
10 dec.	Purmerend	café Schipper; 20.00 u.	mr. H. v. Riel	onderwerp: Liberalen op nieuwe wegen
11 dec.	Dirksland	—	H. Wiegel	—
11 dec.	Waalwijk	—	H. J. L. Vonhoff	onderwerp: Onderwijs

In deze rubriek worden openbare of tenminste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen worden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang).
Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

In deze rubriek worden korte mededelingen opgenomen, zoals mutaties in besturen, van afdelingen, staten- en kamercentrales, de instelling van commissies en andere daarvoor in aanmerking komende wetenswaardigheden. Voor uitvoerige verslagen van gehouden afdelingsvergaderingen is geen ruimte beschikbaar.

Wetenswaardigheden betreffende de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en die in de agglomeratie Eindhoven, worden vermeld bij de aparte aan deze steden gewijde rubrieken.

Kopij voor deze rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk op de zaterdag voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie. Telefonisch wordt geen kopij voor deze rubriek geaccepteerd.

● De afdeling Bloemendaal heeft vorige maand een nieuw bestuur gekozen: voorzitter is mr. C. H. Strumphler, secretaresse mevrouw W. Koppejan-Gonlag, tweede secretaris S. Minnema, penningmeester mevrouw S. Makkreel-De Vries, vice-voorzitter ir. C. Romeijn en leden de heren drs. Ch. H. E. Vogelzang, N. Vijsma, drs. Ph. van Dok en C. de Jong.

● De afdeling Schagen heeft een vrijwel geheel nieuw bestuur: voorzitter is J. Kos, secretaris-penningmeester B. J. M. Wiegman, tweede secretaresse mevrouw A. van Ketel-Budde en leden mevrouw H. H. Hopmans-Marring, S. Breebaart en P. Vonk.

● Wegens heuglijke omstandigheden heeft mevrouw D. W. H. Thorbecke-Veldink haar zetel in de raad van Oostzaan beschikbaar gesteld. De heer P. Boon volgt haar op.

● Het bestuur van de kamercentrale Den Helder heeft de heren drs. H. W. Deunk en R. J. Middelburg resp. tot vice-voorzitter en tweede secretaris benoemd.

● In Brussel is op 26 oktober de Nederlandse Liberale Kring omgevormd tot een afdeling Brussel en omstreken.

Mr. dr. C. Berkhouwer leidde in zijn functie als liberaal fractievoorzitter de oprichtingsvergadering in. Er was onder zijn leiding een levendige discussie over het thema „De liberale positie in Europa”. Het bestuur van de afdeling Brussel en omstreken is als volgt samengesteld: mr. M. Heinsius, voorzitter, mr. M. M. van Notten, politiek secretaris, mr. J. P. Anemaet, Orbanlaan 114, Brussel-15, secretaris, mevrouw mr. G. I. D. Meursing-Van Utenhoue, penningmeesteresse en mr. J. N. Stempels, lid.

● De landelijke landbouwcommissie van de VVD vergaderde op 22 oktober in Den Haag. Uitvoerig werden de landbouwbegroting-1971 alsmede de amendementen op hoofdstuk IV, par. 17 land- en tuinbouw van het concept-verkiezingsprogramma besproken.

De commissie toonde zich verheugd over de uitgebreide passage door de heer mr. W. J. Geertsema tijdens de algemene beschouwingen op 13 oktober aan de landbouw gewijd.

Ten slotte wisselde de commissie van gedachten over de ruilverkaveling. Eenstemmig was zij van oordeel dat het dringend gewenst is tot bedrijfsvergroting te komen en dat teendeinde dit doel te bereiken, de mobiliteit van de grond moet worden bevorderd.

Kandidaturen Tweede Kamer

Het Tweede-Kamerlid mevrouw mr. M. N. W. Dettmeijer-Labberton te 's-Gravenhage heeft zich teruggetrokken als kandidate voor de komende Tweede-Kamerverkiezingen.

Deze week heeft ook staatssecretaris M. J. Keyzer laten weten dat hij niet in aanmerking wenst te komen voor een zetel in de Tweede Kamer.

Gevonden

Na afloop van de amendementenbeurs die op 31 oktober in het Nederlands Congresgebouw in Den Haag is gehouden, is een cashmere herensjaal met een bordeaux-rode rand gevonden.

De sjaal ligt nu op het kantoor van het algemeen secretariaat, Koninginnegracht 61 in Den Haag.

vrijheid en
democratie

De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

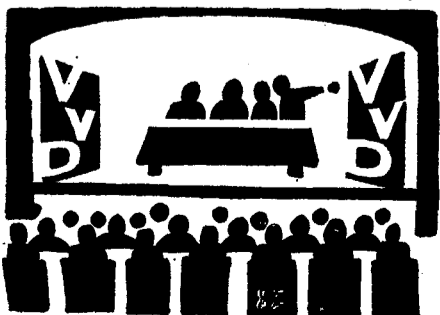
De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag (telefoon, uitsluitend voor abonnementen-administratie, 070 - 111741). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Witte de Withstraat 73 (postbus 824) te Rotterdam. telefoon 010 - 147211.

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

Aankondigingen

● De afdelingen Boskoop en Waddinxveen van de VVD (regio Gouda) organiseren op woensdag 25 november een bijeenkomst in hotel Florida te Boskoop. Aanvang 20.00 uur. Op deze bijeenkomst zal prof. dr. W. Drees jr. een toespraak houden over de totstandkoming en betekenis van de rijksbegroting. Vervolgens zal dr. R. W. de Korte, kandidaat voor de komende Tweede-Kamerverkiezingen, een politieke toelichting geven. De avond is voor iedereen toegankelijk.

● De afdeling De Bilt-Bilthoven houdt donderdagavond 19 november (20.00 uur) een bijeenkomst in „De Meteor”, Planetenlaan te Bilthoven. Mevrouw M. C. Laan-Benders zal een inleiding houden over „Onze kinderen, onze scholen”. Na afloop zal er gelegenheid zijn tot het stellen van vragen aan een forum, waarin behalve mevrouw Laan ook enige onderwijsdeskundigen van de gemeente zullen zitten.

● De afdeling West-Terschelling belegt op 17 november (20.00 uur) een bijeenkomst in café De Wigman, waar als spreker zal optreden het Amsterdamse gemeenteraadslid drs. A. Pais.

● Op 30 november zal voor de afdeling Amstelveen mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello spreken over „Gezag”. De bijeenkomst wordt gehouden in de aula van de Karel Doormanschool en begint om 20.15 uur.

● De afdelingen Voorburg, Rijswijk en Leidschendam beleggen op 10 december een z.g. nieuwe gezichten-avond. Men zal er kunnen kennis maken met mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello, drs. G. M. V. van Aardenne, mej. A. H. J. Slootweg, ir. P. Stempels, drs. F. W. v. d. Schaar en G. W. Keja.

nder de loep

door A. W. Abspoel

● Studenten en politiek

„Als de studenten de enige kiezers van Nederland zouden zijn, was dat het definitieve einde van de grote partijen in ons land. Alleen de VVD zou zich kunnen handhaven”.

Dat is de conclusie, die Het Vrije Volk trok uit het politieke deel van de representatieve steekproef, welke onder duizend studenten aan Nederlandse universiteiten en hogescholen is gehouden. Het onderzoek werd uitgevoerd in opdracht van de door studenten in het leven geroepen stichting werkgroep studentenonderzoek.

De studenten vormen echter niet de enige kiezers in Nederland en zelfs kan niet gezegd worden dat zij een doorsnee vormen van het Nederlandse volk. Alle studenten tezamen zouden trouwens niet meer dan enkele Kamerzetels kunnen bezetten.

Ook met deze reserves duidelijk voor ogen, mag men de uitkomsten voor deze groep toch wel in vele opzichten belangwekkend noemen. Dat geldt in de eerste plaats voor de totale percentages der politieke gezindheid waartoe zij zich rekenen, maar zeker niet in mindere mate voor de verdeling dier percentages over de diverse instellingen van het wetenschappelijk onderwijs.

Wat dit laatste betreft bracht prof. Duynstee in zijn rubriek in De Telegraaf als enige ook het per instelling gespecificeerde percentage-overzicht, dat wij op deze pagina hebben overgenomen en welke percentages ik dan verder zal volgen.

Bovenaan in de totalen staat daar dus de VVD met 21 pct. van de studentenstemmen. Onmiddellijk daarop volgt D'66 met 20 pct. De PvdA behaalde 11 pct., maar werd nog voorafgegaan door de PSP en de PPR, die resp. 13 pct. en 12 pct. verkregen. De confessionele partijen behaalden onder de studenten bepaald vernietigende percentages: 4 pct. voor de KVP, 3 pct. voor de ARP en 2 pct. voor de CHU. In totaal voor de drie confessionele partijen te zamen dus niet meer dan 9 pct. (minder dan de helft van de VVD alleen).

De meest pikante bijzonderheden echter levert de vergelijking tussen de universiteiten en hogescholen onderling op. Allereerst wat de VVD betreft. De Economische Hogeschool te Rotterdam staat met 46 pct van de studentenstemmen voor de VVD bovenaan. Dan volgen dicht op elkaar Leiden met 35 pct. voor de VVD en de afzonderlijk in de lijst opgenomen medische faculteit te Rotterdam met 33 pct. De Technische Hogeschool te Delft levert 29 pct. van de stemmen voor ons op, Groningen 22 pct. en Utrecht 20 pct.

In Rotterdam staan we in beide gevallen ver voor op D'66, evenals in Leiden, Groningen, Eindhoven en Delft. D'66 overtreft de VVD daarentegen aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam, in Nijmegen, Tilburg, Wageningen en Twente.

Voor de confessionele partijen bijna ongelooflijk lage percentages vertonen de bijzondere universiteiten en hogescholen, waar zij juist hun sterkste aanhang zouden moeten vinden. De Vrije Universiteit van Amsterdam levert de ARP slechts 4 pct. op en de CHU zelfs maar 1 pct. (evenals de KVP). Samen zouden de drie confessionele partijen hier op 6 pct. komen tegen toch nog 7 pct. voor de VVD alleen, en zelfs 16 pct. voor D'66. Bijna de helft van het totale aantal stemmen (48 pct.) gaat aan de Vrije Universiteit — eenmaal dr. Abraham Kuypers bolwerk — naar de PPR (30 pct.) en de PSP (18 pct.). Zelfs de

PvdA blijft bij deze links-radicalen groeperingen met 9 pct. ver ten achter.

Toch is voor wie de gang van zaken enigszins heeft kunnen volgen dit resultaat niet zo'n verrassing. Calvinisme leidt voor velen (gelukkig niet voor iedereen) kenmerklijk gemakkelijk tot een zeker fanatisme, hetzij naar rechts, hetzij — in andere tijden en omstandigheden, zoals thans — naar uiterst links. Het dagblad Trouw geeft bovendien meer dan welk ander blad ook, voortdurend lange artikelen over revolutionaire theorieën en gedachten, over het marxisme en zijn aanwezig geachte aanknopingspunten met het christendom, over dienstweigering, kerkelijke of semi-kerkelijke „vredesacties”, de Sjaloom-beweging, e.d.

De Katholieke Universiteit te Nijmegen biedt, in vergelijking tot de Vrije Universiteit, een redelijker beeld dan men wellicht zou verwachten, met dien verstande dat 12 pct. voor de KVP toch wel aan de lage kant is. Merkwaardig is, dat juist de (van oorsprong radicaal-katholieke) PPR in Nijmegen met 15 pct. slechts de helft van haar percentage aan de VU te Amsterdam behaalt. De PSP daarentegen behaalde daar 24 pct. van de stemmen. Het totaal voor PSP en PPR te zamen ligt in Nijmegen echter toch lager dan aan de VU te Amsterdam.

De Katholieke Hogeschool te Tilburg echter biedt weer een „revolutionairder” beeld. Niet te verwonderen overigens voor een hogeschool die kort geleden nog een internationaal marxistisch congres organiseerde (dat door prof. Pen zo sarcastisch werd begroet). Van de in Tilburg studerende zou... 41 pct. op de PSP stemmen! Een uitermate verontwaardigend beeld, dat maar weinig wordt opgefleurd door het op zichzelf niet zo ongunstige percentage van 12 pct. voor de VVD en zelfs 18 pct. voor D'66. De KVP kreeg hier slechts 9 pct. van de stemmen, de PvdA eveneens 9 pct. en de PPR slechts 6 pct.!

De protestants-christelijke en katholieke instellingen van wetenschappelijk onderwijs blijken, waarschijnlijk tot veler verrassing, zelfs aanmerkelijk links-radicaler bolwerken te zijn dan bijvoorbeeld de Gemeentelijke Universiteit van het „rode Amsterdam”. Daar haalde de VVD toch nog 14 pct. van de stemmen en D'66 26 pct., tegen 18 pct. voor de PvdA, 16 pct. voor de PSP en 10 pct. voor de PPR.

Studenten blijven politiek grillige lieden!

● Twee verwerpelijke initiatiefvoorstellen

Twee initiatiefvoorstellen betreffende wat men noemt „staatkundige vernieuwing”, die reeds lang hangende waren, zijn thans ingediend. Het meest ingrijpende is het voorstel van wet van de heer Van Thijn (PvdA), mej. Goudsmit (D'66) en de heer Aarden (PPR) om door wijziging in de Grondwet te komen tot invoering van een districtenstelsel (15 districten) en van de rechtstreekse verkiezing van de formateur-minister-president.

We hebben reeds zo dikwijls onze onoverkomelijke bezwaren tegen deze o.i. bepaald niet „progressief” te achten denkbeelden uiteengezet, dat wij hier nu niet in herhaling zullen vervallen. Ik kan trouwens verwijzen naar het rapport van onze commissie Kiezers en Gezozene (commissie-Geertsema), waar men over beide kwesties onze standpunten vindt weergegeven.

Daar komt bij dat de kans op aan-

vaarding van dit initiatiefontwerp zelfs voor wat de eerste lezing betreft niet groot is en anders in ieder geval een meerderheid van twee derden in tweede lezing (na de verkiezingen) uitgesloten lijkt. Het zal echter zover wel niet eens komen, want onze fractievoorzitter in de Tweede Kamer, mr. Geertsma, heeft het kabinet bij de jongste algemene beschouwingen nog eens duidelijk laten weten, dat contrasignering van een dergelijk voorstel voor de VVD volstrekt onaanvaardbaar is. Dan moet het districtenstelsel maar inzet van de volgende Kamerverkiezing worden!

Hoewel het tweede initiatiefvoorstel, dat van de KVP-ers Kolfshoten, Andriessen en Van Schaik tot verhoging van de kiesdrempel (drie maal de kiesdeler bij de verkiezing voor de Tweede Kamer) slechts een wijziging van de Kieswet — en niet tevens van de Grondwet — vraagt, staat ook hier de aanvaarding toch geenszins vast. Het is ook niet de gehele KVP-fractie welke achter dit voorstel staat. KVP-fractievoorzitter Schmelzer (die juist zijn persoonlijke voorkeur voor samenwerking met de VVD heeft uitgesproken) heeft reeds aangekondigd zijn stem daaraan niet te zullen geven en Kamervoorzitter mr. Van Thiel en enkele andere KVP-ers zouden van plan zijn eveneens tegen te stemmen.

Het zal wel vooral van de PvdA afhangen of dit voorstel een meerderheid zal behalen. Men herinnere zich daar nog eens wat een inzender dezer dagen in Het Vrije Volk schreef: „De PvdA bedenke zich wel, dat de socialistische zelf eens óók met slechts één zetel in de Kamer zijn begonnen.”

● De school en haar functie

De nieuwe, communistische, wethouder van onderwijs te Amsterdam, drs. R. van der Velde, voormalig lid van de „actiegroep” van de wetenschappelijke staf der Universiteit van Amsterdam, heeft dezer dagen enig opzien gebaard door uitlatingen bij een lezing die hij hield bij de opening van het verbouwde FAMOS.

Het ging daarbij om de volgende passages: „De school en het onderwijs zijn er om te leren en niet om de maatschappij te veranderen”. En: „de leraar moet in de eerste plaats kennis overdragen”.

Het Parool heeft hem gevraagd dat nog wat verder toe te lichten en die toelichting kwam er op neer, dat de heer Van der Velde zijn mening op dit punt volledig handhaafde. Hij vertelde o.a.: „Bij FAMOS vroeg men mij een inleiding te houden over de school en de democratisering van het onderwijs. Ik heb gezegd dat de maatschappij wordt veranderd door mensen en niet door instituten. De functie van de school is niet om de maatschappij te veranderen. Dat kan ook niet, want de politieke scheidslijnen lopen dwars door de school heen. Ik bedoel dit: mensen op een school kunnen lid zijn van verschillende partijen: PvdA, VVD, CPN. Het is geen politiek eiland.”

Dat is, na de verschijning van een miselijk produkt als het „rode boekje” van enige „kritische leraren” en na alle pogingen om het onderwijs steeds meer te verpolitiseren, een wonderlijk realistisch standpunt. Niemand zal ons van enige sympathie voor het communisme verdenken, maar het is een opvallend feit hoe in individuele gevallen communisten, vooral als zij een bepaalde openbare functie hebben te vervullen, in hun beste ogenblikken redelijker kunnen zijn dan lieden uit de sfeer van de z.g. „Socialistische Jeugd”, radicale PSP-ers, e.a. Vroegere communistische Kamerleden als de heer Hoogcarspel en mevrouw Van den Muijzenberg behoorden eveneens tot de redelijken, van wie men het alleen maar kon betreuren, dat zij communisten waren!

De heer Van der Velde vatte zijn oordeel in zijn gesprek met Het Parool nog eens aldus samen: „De bedoeling van de school is dat een leerling kennis opdoet, waarmee hij later zijn brood kan verdienen.”

Nu is dat natuurlijk geen uitputtende

VERVOLG OP PAGINA 13

ALLE VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

araweg 5 wassenaar tel. 01751-5675

De VVD-fractie in de Tweede Kamer

zoekt voor onmiddellijke indiensttreding een

secretaresse

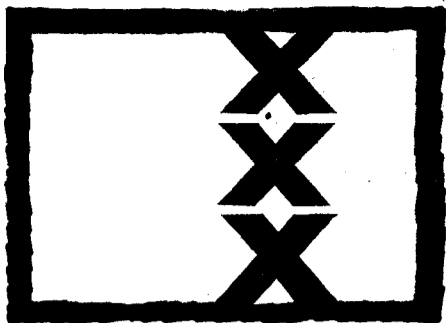
voor halve of hele dagen.

Zij moet snel en accuraat kunnen typen en in een drukke omgeving haar concentratie kunnen bewaren. Het salaris kan — voor een volledige betrekking tot f 12.000,— per jaar bedragen.

Sollicitatie-adres: Th. H. Joekes, secretaris VVD-fractie, Binnenhof 1A, 's-Gravenhage.

Politieke voorkeur van studenten

	KVP	PvdA	AR	CHU	VVD	D'66	PPR	PSP	CPN	SGP/ GPV	Niet-stemmers	Weet niet	Te jong
Leiden	3	10	3	1	35	18	17	6	1	—	5	—	1
Utrecht	3	10	8	3	20	21	12	8	1	2	5	—	6
Groningen	2	18	4	2	22	18	7	11	2	4	5	1	4
G.U. A'dam	1	18	—	—	14	26	10	16	4	1	7	1	2
V.U. A'dam	1	9	4	1	7	16	30	18	1	1	3	—	8
Nijmegen	12	6	1	—	9	15	15	24	2	—	1	5	9
Med. fac. R'dam ...	4	—	—	4	33	21	21	4	—	—	8	—	4
E.H. R'dam	2	6	2	2	46	22	8	8	—	—	—	2	2
Tilburg	9	9	—	—	12	18	6	41	3	—	3	—	—
Wageningen	11	18	7	—	11	18	7	14	4	—	4	7	—
Eindhoven	-10	6	3	—	19	13	10	6	6	—	13	3	10
Twente	4	15	4	—	22	26	4	7	4	—	—	—	15
Delft	3	11	2	5	29	23	11	9	—	2	3	1	3
Totaal	4	11	3	2	21	20	12	13	3	1	5	1	4

Bijlmermeer

AMSTERDAM

• Het secretariaat van de afdeling Amsterdam is gevestigd: Vondelstraat 30. Telefoon 020-128914.

ER zijn dagen geweest dat de Bijlmermeer voor het Amsterdamse stadsbestuur een beloftevolle klank had. In dit poldergebied dat de hoofdstad niet dan na een felle strijd met de toenmalige minister van binnenlandse zaken (mr. E. H. Toxopeus) voor een periode van tien jaar als wingewest kreeg toegeschoven hoopte de stedelijke overheid een stadswijk te creëren die model kon staan voor woongenot in de ware zin van het woord: kwaliteitswoningen voor tot doorstromen geneigde Amsterdammers die de enige, eivolle en drukke stad wilden verruilen voor de rust, het groen en het comfort van de betere woonwijk: wel een beetje duurder, maar een stuk prettiger. Dat ideaal zullen de stadsbestuurders nu wel uit hun hoofd gezet hebben. Wie de reeks publikaties over deze woonwijk buiten de Amsterdamse gemeentegrens in de laatste maanden heeft gelezen, zal het niet verbazen dat de naam Bijlmer voor sommige Amsterdammers associaties wekt met een verbanningsoord.

Begin deze maand hebben b. en w. aan de raad van Amsterdam voorgesteld de bouw van nog eens 652 woningen in de Bijlmermeer Deel E-zuid goed te keuren. Het zogenaamde plan Klieverink-Kouwenoord. De fractie van de VVD maakte echter grote bezwaren tegen de voortzetting van de huidige wijze van bebouwing. Het weinig wenkende perspectief van een nieuw hoogbouwproject bracht het nieuwe fractielid mr. C. Goekoop er toe een paar jonge stedenbouwkundigen en architecten in de arm te nemen voor het ontwerpen van alternatieve bebouwingsplannen, die meer variatie zouden brengen in het tot dusverre gevolgde bouwpatroon. Een variatie van verschillende bouwhoogten en bouwtypes en een speelse groepering van de woningen zouden de wijk een

grotere levendigheid kunnen bezorgen en aldus haar aantrekkingskracht op de Amsterdammers bevorderen.

Tijdens de raadsvergadering van jl. woensdag kwamen de VVD-fractieleiden met het voorstel aan de gemeenteraad b. en w. te verzoeken zo spoedig mogelijk een of meer alternatieve stedelijke ontwerpen voor de nog niet bebouwde delen van de Bijlmer in te dienen en daarbij zoveel mogelijk gebruik te maken van de suggesties van de fractie.

„De Bijlmer is een redelijk beruchte wijk aan het worden. De achtergrond vormt die hele grote massaliteit van de bebouwing die 25 jaar achterloopt op de nieuwste stedenbouwkundige opvattingen. Die opvattingen zijn inmiddels teruggekeerd op de microstructuur, terwijl we in de Bijlmer juist met het macro-systeem te maken hebben,” merkte de heer Goekoop op bij de presentatie van zijn plannen.

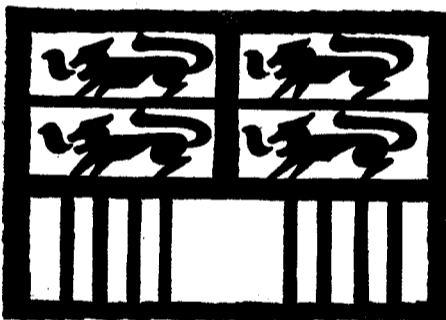
De voornaamste bezwaren van de VVD-fractie zijn dat de hoogbouw niet aan de wensen van de bevolking voldoet. Meer dan de helft wil volgens enquêtes in laagbouw woningen wonen. De gelijkvormigheid van de Bijlmerbebouwing heeft de leefbaarheid van de wijk ernstig aangetast en het is twijfelachtig of de aan te leggen beplantingen tegen die eenvormigheid voldoende tegenwicht zouden vormen. Dan zijn er de neuroses waartoe het leven in flats bij sommigen onvermijdelijk moet leiden. Ook de prijzen van de flats acht de fractie schrikbarend hoog. De stichtingskosten bedragen in de Bijlmer gemiddeld 60.000 gulden per woning. B. en w. hebben als huurprijs voor de woningen gemiddeld f 296 genoemd, maar in praktijk blijkt die veel hoger te liggen. Het college heeft verzuimd in de huurprijs de in de investeringsbegroting op-

genomen post „technisch onvoorzien” op te nemen en de praktijk heeft aange-toond dat die post bijna altijd helemaal wordt opgebruikt. Bovendien zijn b. en w. in hun voordracht uitgegaan van de minimumhuur. Uit de subsidie-aanvraag aan het Rijk is echter gebleken dat de woningbouwverenigingen méér dan de minimumhuur willen vragen.

De stedenbouw in de Bijlmermeer moet drastisch worden veranderd, meent de fractie en zij stelt daarom voor in plaats van de huidige hoogbouw een nieuwe stedenbouwkundige opzet te ontwerpen. De helft van de woningen zou dan in laagbouw moeten worden uitgevoerd. Daarbij is gebleken dat die nieuwe opzet niet ten koste van het aantal woningen hoeft te gaan.

Wat de kans op stagnatie in de bouwproductie door een eventuele omschikking aangaat meent de fractie dat de bouwproductie niet een doel op zichzelf is. Zij moet in de eerste plaats dienen om de bestaande woningnood op te heffen of te verminderen. Dat alleen kan gebeuren door de doorstroming te bevorderen van degenen die thans nog in goedkope huizen wonen (de voor hen te bouwen woningen moeten dan ook attractief zijn) of door het bouwen van huizen voor de groep die in een nood situatie verkeert. Betaalbare huren zijn hierbij de voorwaarde. De in de Bijlmermeer neergezette hoogbouw voldoet aan geen van beide voorwaarden. Juist de huidige wijze van hoogbouw kan, naar de fractie meent, wel een van de belangrijkste oorzaken van de stagnatie van de woningbouw betekenen.

De fractie constateert dat er niet voor niets geen gegadigden zijn voor premie-bouw in de Bijlmermeer en dat er voor de vrije bouw weinig belangstelling bestaat. Zij stelt zich op het standpunt dat een goede organisatorische opzet van de bouw van deze woningen het gereed komen van de woningen — waarom het in feite gaat — niet al te zeer hoeft te vertragen. Die opzet moet dan wel optimaal zijn en zij denkt in dit verband aan een kleine projectgroep, waarin een stedenbouwkundige, een bestratingsexpert, een beplantingsdeskundige en een of meer architecten zitting hebben. Deze projectgroep moet voldoende volmachten en mogelijkheden krijgen. Verder zou er een begeleidingsgroep kunnen komen die uit burgers en vertegenwoordigers van woningbouwverenigingen bestaat. Zij zouden tijdens de ontwerp- en bouwperiode daarover kunnen meepraten.

Op volle toeren

ROTTERDAM

• Maandag 23 november 's avonds 8 uur komt de districtscentrale Rijnmond van de VVD in het Rijnhotel bijeen. De agenda vermeldt onder meer bestuursverkiezingen en een bespreking van de politieke toestand.

• De afdeling Rotterdam vergadert op donderdag 26 november 's avonds 8 uur in Engels. De heer Sidney J. v. d. Berg komt spreken over de gewestvorming.

• Bij de afdeling Rotterdam van de Vrouwen in de VVD is mevrouw G. C. S. Tellegen—Buist mevrouw mr. C. J. Welle Donker—Visser als presidente opgevolgd. Secretaresse is mevrouw H. J. van Rossém—Bouma geworden en penningmeesteresse mevrouw T. de Vlamming—van Santen. Mevrouw A. M. Klausz—Martini Buys, die een jaar lang het secretariaat had waargenomen, is tot tweede secretaresse benoemd.

HET stedelijke parlement van Rotterdam draait weer op volle toeren.

September heeft burgemeester Thomassen gebruikt om vooral de nieuwelingen in de raad gelegenheid te geven te acclimatiseren. Hij schreef vergaderingen uit die niets om het lijf hadden. Maar hij liet die vergaderingen voorafgaan door excursies die zich over het gehele stadsgebied uitstrekten en die de bedoeling hadden de nieuwe raad een indruk te geven van het vele hooi op de vork van de gemeente. Een goed en nuttig initiatief.

Die tijd van een behoedzame aanpak is voorbij. De agenda's zijn zwaarder geworden, de commissies zijn druk aan het werk en zelfs zijn we zo ongemerkt weer verzeild geraakt in de openbare commissievergaderingen die in Rotterdam een integrerend onderdeel uitmaken van de begrotingsbehandeling. Het

systeem heeft nooit volledige bevrediging kunnen schenken. Er is ook dit jaar weer gerechtvaardigd bezwaar tegen te maken. De algemene beschouwingen lopen te veel uit. Er kan op die manier maar weinig substantieels overblijven voor de plenaire begrotingsbehandeling in december.

Maar goed, er wordt dus van de raadsleden weer alles gevergd. En dus is het begrijpelijk dat bij de behandeling van de beleidsnota over het begrotingshoofdstuk algemene zaken de professionalisering van het raadslidmaatschap bij monde van de liberaal Staab ter tafel is gekomen. De werkzaamheden van het raadslid worden zo veelomvattend en zo tijdrovend dat er naar zijn mening op den duur niet aan te ontkomen zal zijn het lidmaatschap van de gemeenteraad een beroepsmatige status te verlenen.

De opvatting van mr. Staab botst met die van burgemeester Thomassen. Deze toch staat op het standpunt dat het raadslid zijn wortels heeft in de maatschappij en dat het daaraan zijn grote kracht ontleent. Bij professionalisering van het raadslidmaatschap zou van deze — in des burgemeesters ogen gelukkige — situatie veel verloren gaan. Voor de redering van de burgemeester valt veel te zeggen. Toch geloven we dat de inzichten van de heer Staab dichter bij de realiteit staan.

Intussen hebben de openbare commissievergaderingen en gewone raadsvergaderingen ons gelegenheid geboden het nieuwe element in de raad op zijn waarde te beoordelen. Welnu, wij zijn de mening toegedaan dat in het algemeen gesproken het vernieuwingsproces niet bedreurd hoeft te worden. Vooral in de socialistische fractie hebben vooruitstrevende jongeren hun intrede gedaan.

Die jongeren hebben in hun verlangen tegen de gevestigde orde te trappen wel eens de neiging onbekookte dingen te zeggen. Maar zij zijn bepaald niet dom en zij hebben frisse ideeën. De interpellatie van mejuffrouw Molenaar over een diepingrijpend vraagstuk als de verbetering van de oude stadswijken was van uitstekende kwaliteit, naar voorbereiding en uitvoering. Het is een publiek geheim dat deze jongeren in hun eigen fractie geweldige spanningen oproepen. Dat is een interessant gegeven, maar het mag ons slechts zijdelings raken.

En wat te zeggen van de vier hoofden tellende fractie van D'66? Een groot succes is het optreden van deze fractie tot dusver allermint geworden. Het viertal maakt de indruk weinig politiek geschoold te zijn. Als zij zich dan bovendien nog pragmatisch gaan gedragen worden hun bedoelingen helemaal onduidelijk. Toch werpen zij zich bij voortdurend op voor duidelijkheid en openheid in de politiek.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.

pandbrieven

een veilige belegging met zeer hoog rendement

Pornografie en wet op de kansspelen

Tijdens de recente behandeling van de begroting van het departement van justitie in de Tweede Kamer, voerde mr. A. Geurtsen als juridisch deskundige van de fractie, het woord namens de VVD. Tijdens zijn beschouwingen plaatste hij onder meer enkele kritische kanttekeningen n.a.v. de nieuwe richtlijnen inzake de pornografie en de wet op de kansspelen. Hiernaast een korte samenvatting van de belangrijkste passages uit zijn betoeg.

In zijn betoeg begon de heer Geurtsen met een verwijzing naar het vele dat er in de afgelopen maanden in en buiten de Kamer is gezegd over de vraagstukken van recht en orde. Bij de debatten over die kwesties ging het in het algemeen over de grenzen van de wet, de vraag in hoeverre een bepaald optreden in strijd was met de wettelijke bepalingen. Daarbij is volgens de heer Geurtsen gebleken dat die wettelijke grens niet altijd even duidelijk is te bepalen. Toch is het van belang dat de wet zo duidelijk mogelijk voor iedereen aangeeft waar de grens tussen toelaatbaar en ontoelaatbaar gedrag ligt.

„Het heeft weinig zin,” aldus de heer Geurtsen „ons vandaag af te vragen of een wetgever in vroeger dagen terecht of ten onrechte bepaalde grenzen aan het gedrag heeft gesteld, of hij wellicht zijn eigen grenzen niet te veel uit het oog heeft verloren. Waar het vandaag om gaat is, dat wij er onszelf rekenschap van geven of die grenzen nu nog dezelfde zijn, of nieuwe wetgeving nodig is en wat van de bestaande wetgeving kan vervallen.”

De heer Geurtsen betreunde het dat minister Polak zijn laatste begroting in de Kamer heeft verdedigd. „Wij zijn het niet altijd eens geweest en op een aantal terreinen bestaat dat verschil van inzicht nog steeds. Niettemin spijt het mij oprecht dat de heer Polak, hoe de politieke constellatie na de verkiezingen ook zal uitvallen, in ieder geval niet aan het Plein zal terugkeren.”

De heer Geurtsen zette uiteen dat het verschil van inzicht tussen hem en de minister zich in hoofdzaak bewoog rond de vraag in hoeverre de veranderende en veranderde normen en inzichten omtrent het zedelijk gedrag aanleiding moeten geven tot wijziging van onze zedelijkheidswetgeving. „Ik deel de zorg van de minister om de handhaving van algemeen erkende zedelijke normen. Alleen acht ik die normen en hun handhaving niet in gevaar gebracht, als wij niet alleen erkennen dat er gedragspatronen bestaan die van het gebruikelijke afwijken, maar als we bovendien daarvoor de nodige levensruimte bieden. Mevrouw Singer-Dekker en ik hebben in de afgelopen jaren gepleit voor het vrijlaten van de pornografie, overigens gepaard gaande met een opdringverbod en verbod van verkoop aan minderjarigen beneden de 18 jaar. Als ik de heer Van Schaik — juridisch deskundige van de KVP-fractie red. — in ons televisiedebat in Brandpunt goed heb begrepen, zou hij daartegen geen bezwaar hebben, mits de grens voor de toelaatbaarheid zou blijven liggen bij die pornografie, die strafbare gedragingen uitbeeldt zoals omgang met jonge kinderen — of die de menselijke persoon ontluistert. Met de eerste beperking ben ik het zonder meer eens. Het bezwaar van de tweede is dat dehumanisering een begrip is, waaraan iedereen zijn eigen inhoud zal kunnen en willen geven

Voor de een zal de travesti er al onder vallen, terwijl voor de ander de grens bij sodomie nog niet ophoudt.”

Wansmaak

De heer Geurtsen beschouwt pornografie overigens als een vorm van wansmaak, waarvan hij het bestaan betreurt. Maar daar gaat het volgens hem niet om. „Op dat persoonlijke motief zou ik ook een verbod tot opvoering van een artistiek wanprodukt als de opera Reconstruction kunnen vragen, maar als medewetgever heb ik hem gesubsidieerd. Waar het wel om gaat is dat er mensen zijn die voor zichzelf de vrijheid opeisen om kennis te nemen van wat hen goeddunkt. Voorzover dat verlangen niet in strijd komt met de noodzaak tot handhaving van bepalingen omtrent algemeen als strafwaardig gevoelde gedragingen, acht ik dit verlangen legitiem.”

Na de ervaringen in Denemarken staat volgens de heer Geurtsen wel vast dat door de vrijlating van de pornografie het aantal zedenmisdrijven eerder af- dan toeneemt. Wat aan wetenschappelijke rapporten beschikbaar is, leidt tot de conclusie van onschadelijkheid. De onlangs vastgestelde richtlijnen zouden z.i. vanuit dit gezichtspunt moeten worden beoordeeld. Zijn bezwaren zijn

dat de maatregelen meer objectiviteit suggereren dan ze kunnen waarmaken en dat ze een halt lijken toe te roepen aan de tolerante ontwikkeling in de rechtspraak.

Kansspelen

Er is nóg een gebied, waarvan de heer Geurtsen zich afvraagt of de wetgever niet gaat over de grens van een gerechtvaardigd inbreuk maken op de vrijheid van het individu. Wij hebben het principe van een wettelijke regeling van de kansspelen aanvaard, omdat wij regulering van de gok- en speelzucht in overeenstemming achten met wat het algemeen belang vraagt. Regulering kan echter wél betekenen het door het geven van voorschriften en de uitoefening van toezicht in de hand trachten te houden, maar niet het volledig onmogelijk maken van de beoefening van bepaalde spelen. De heer Geurtsen gelooft dat wij naar een heel ander systeem van de Wet op de Kansspelen zouden moeten, waarin een vrije toom wordt gelaten van activiteiten, waarvoor geen vergunning is vereist. Alleen voor gevallen, waarin terecht voor excessen geveerd zou moeten worden, zou men een vergunningstelsel kunnen hanteren. „Zover zijn wij echter helaas nog niet,” zei hij.

SINDS 1892

in het hart

van Amsterdam

COMPLETE
INTERIEURVERZORGING

•

DESKUNDIGE
ADVIEZEN

FRANCO
LEVERING
DOOR GEHEEL
NEDERLAND

Brandsteder

MEUBELEN

VIJZELSTRAAT 115-119
AMSTERDAM - TEL. 249716

Kritiek op Beernink

Nederlands beste politieke tekenaar, Opland, publiceerde op 6 november in de Volkskrant een prent, waarop te zien was dat minister Beernink van binnenlandse zaken zich op z'n knieën achter de regeringstafel verschool voor de pijlen die vele Kamerleden tijdens het debat over zijn laatste begroting op hem afvuurden. De minister commentarieerde, naar Opland wist te melden, deze parlementaire charge met het dreigement: „... als 't zo doorgaat haal ik de marechaussee met pantserwagens en helikopters...!”

De kritiek van onze kant spitste zich toe op twee onderdelen van het beleid van de minister: de afschaffing van de filmkeuring en de uitbreiding van de verantwoordingsplicht van de colleges van gedeputeerde staten.

Op 17 december van het vorig jaar had ik in een motie de regering verzocht, de commissie die zij had gemeend te moeten instellen om de wijziging van de bioscoopwet, van artikel 221 gemeentewet en van artikel 240 wetboek van strafrecht in onderling verband te bestuderen, aan een zodanige termijn te binden, dat de regering nog in het zittingsjaar 1969-1970 met wijzigingsvoorstellen zou kunnen komen. Naar goed parlementair gebruik trok ik deze motie in nadat de minister op mijn vraag, of hij zijn toezegging dat de regering dat jaar nog met wetsvoorstellen ter zake zou komen gestand zou doen, had geantwoord: inderdaad.

Die toezegging is niet waargemaakt. Op een argwanende schriftelijke vraag, die ik hem deze zomer stelde, antwoordde de minister van binnenlandse zaken op 18 september dat een ontwerp-wet-filmkeuring binnen zeer afzienbare tijd aan de Staten-Generaal zou worden aangeboden. Vorige week was het ontwerp er nog niet. En over het sterk verouderde artikel 221 van de gemeentewet, waarin aan de burgemeester „de politie over de schouwburgen, herbergen en tapperijen” is gegeven, liet de minister in zijn antwoord de vaagheid los dat „het gewenst is het voorontwerp (gemeente-)wet in verdere beschouwing te nemen.” Ik kon daarover geen vriendelijker kwalificatie verzinnen, dan „een schoolvoorbeeld van bootafhouderij.”

De parlementaire discussie in de afgelopen jaren rond de uitbreiding van de verantwoordingsplicht van de dagelijkse besturen der provincies aan provinciale staten is zonder meer te typeren als een „tragedie in vele bedrijven”.

Op 20 februari 1968 had ik daar voor het eerst in de Kamer over gesproken. Een jaar later antwoordde minister Beernink op een mondelinge vraag van mijn kant dat hij, als alle adviezen waarom hij gevraagd had bij hem zouden zijn gearriveerd, ongeveer twee maanden nodig zou hebben om zijn eigen standpunt te bepalen. Op mijn vraag, gesteld tijdens de behandeling van de begroting voor 1970 op 17 december van het vorig jaar, of wij nog in

het vorig zittingsjaar zouden weten waaraan wij toe zijn, luidde het antwoord van mr. Beernink: „dat moet erin zitten”.

Vorige week, op 4 november, moest ik vaststellen dat wat er in zat er nog steeds niet uitgekomen was. Met steun van de andere regeringspartijen en van de PvdA diende ik daarom een motie in waarin werd geconstateerd dat de minister van binnenlandse zaken zijn herhaalde malen gedane toezegging te komen met voorstellen tot uitbreiding van de verantwoordingsplicht van de dagelijkse besturen aan provinciale staten nog steeds niet heeft waargemaakt en aan de regering werd verzocht op korte termijn, uiterlijk op 31 januari 1971, voorstellen ter zake bij de volksvertegenwoordiging in te dienen.*

De minister zegde daarop toe in ieder geval met een ontwerp tot uitbreiding van de verantwoordingsplicht van de colleges van gedeputeerde staten te zullen komen en — als de door hem gevraagde adviezen tijdig zouden binnenkomen — ook met een voorstel ten aanzien van de verantwoordingsplicht van de commissarissen der Koningin.

Om het aandringen op spoed door de Kamer duidelijk te onderstrepen heb ik na dit antwoord van de minister mijn motie gehandhaafd. Dinsdag jongstleden is deze aangenomen.

* Ik heb daaraan toegevoegd dat ik zelf met een initiatiefvoorstel zou komen als de minister aan dit verzoek geen gevolg zou geven.

Het VVD-Tweede Kamerlid H. Wiegel blijkt in dit artikel terug op de behandeling van de begroting van binnenlandse zaken.

DEN HAAG

● Het secretariaat van de Haagse VVD-afdeling is gevestigd: Leuvensestraat 20; telefoon 070-554440.

Lege huls

ONGEVEER tien jaar geleden mocht David A. Jokinen, toen nog een jongeman, bij de Rijksdienst voor het Nationale Plan en daarna bij de planologische dienst van de provincie Zuid-Holland enige praktische ervaring opdoen. Hij beschikte toen blijkbaar over zoveel vrije tijd, dat hij zijn fantasieën kon botvieren op de planologie van Den Haag en hij zadelde onze stad o.a. op met het denkbeeld van de aanleg van een monorail, een betonnen hoogbaan voor openbaar vervoer. Den Haag reageerde terecht nogal afwijzend op de ambitieuze plannen van de toen nog zeer jeugdige Amerikaan. Tijdelijk terug van weggeweest en inmiddels aan de Eastern Michigan universiteit professor voor cityplanning geworden, heeft Jokinen nog eens zijn wijsheid gelucht over het vraagstuk van de ruimtelijke ordening in Nederland en daarbij voorgesteld het regeringscentrum uit Den Haag naar de legerplaats Oldebroek te verplaatsen!

De VVD-gemeenteraadsleden Dettmeijer en Linssen hebben blijkbaar de denkbeelden van prof. Jokinen ernstig genomen en stelden b. en w. daarom een aantal schriftelijke vragen. Over de hoofden van beide raadsleden heen, hebben b. en w. de Amerikaanse planoloog het enig juiste antwoord gegeven: niet op reageren. B. en w. schrijven, dat het hun beter lijkt om in overleg met het provinciaal en landelijk bestuur voort te gaan op de al geruime tijd geleden ingeslagen weg, die tot verdere ontwikkeling van Den Haag als regeringszetel leidt, met een op deze tijd afgestemd administratief nationaal en internationaal cen-

trum. Prof. Jokinen heeft nagelaten zich te realiseren welke kosten een verplaatsing van het volledige regeringscentrum mee zou brengen, aldus b. en w. En evenmin wat er dan zou moeten gebeuren met de „lege huls“ van een Den Haag, waar reeksen grote gebouwen leeg zouden komen te staan. De opmerkingen van Jokinen zijn eigenlijk het weerleggen niet waard aldus de teneur van het antwoord van b. en w. En daarin hebben zijn o.i. volkomen gelijk. Het denkbeeld van Jokinen is even dwaas en ondoordacht als het overigens nog niet gelanceerde idee om Rijnmond, waarin miljarden zijn geïnvesteerd te verplaatsen naar het noorden des lands, omdat daar wat meer werkgelegenheid wenselijk is. Het zou even dwaas zijn Leiden haar rijksuniversiteit te ontnemen en die naar de Peel te verplaatsen, omdat er in de binnenstad van de Sleutelstad onvoldoende ruimte is voor de behoefte aan nieuwe universiteitsgebouwen. Jokinen is kennelijk louter theoreticus. Hij ziet Nederland als één ruimtelijk gebied, trekt een paar lijnen of een cirkel en zet dan ergens een punt, waar toevallig nog geen wolkenkrabbers staan. Hij negeert niet alleen het historisch gegroeide, maar ook de typische taakvervulling van een stad als Den Haag. Hij negeert eveneens de enorme behoefte aan recreatiegebied in ons overbevolkte land en wil het weinige dat we nog aan natuurschoon hebben opofferen. Volkomen terecht spreken b. en w. van een „lege huls“ die over zou blijven van Den Haag als daaruit de zetel der regering zou verdwijnen.

In dezelfde editie van De Volkskrant,

waarin aan de denkbeelden van Jokinen ruim aandacht wordt geschonken staat een artikel, getiteld De dood van het diepe Zuiden. De redactie van het Amsterdamse ochtendblad zou er beter aan hebben gedaan boven haar beschouwing over Jokinen's idee de kop: De dood van Den Haag te plaatsen.

Uit vroegere beschouwingen zal men zich misschien herinneren, dat we ook altijd bezwaren hebben gehad tegen de spreiding van rijksdiensten, waarmee inmiddels een begin is gemaakt, zonder dat overigens het noorden des lands daarover tevreden is. Het merkwaardige is, dat Jokinen o.m. als argument voor de verplaatsing van de regeringszetel uit Den Haag de excentrische ligging van onze stad aanvoert: het vergt jaarlijks van miljoenen mensen verspilte reizen, zegt hij. Afgezien van de sterke overdrijving die hierin schuilt, zou er op kunnen worden gewezen, dat wij ditzelfde argument, zij 't in reële proporties, hebben aangevoerd tegen de verplaatsing van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds naar Heerlen; van excentrische ligging gesproken.

Vooralsnog wil ons de visie van een groep Engelse ontwikkelingsmaatschappijen heel wat realistischer voorkomen. Die groep heeft nl. onlangs aangekondigd plannen te beramen in het westen des lands grote kantoorcomplexen tot ontwikkeling te willen brengen, gebaseerd op de verwachting, dat daaraan in ons land in toenemende mate behoefte zal blijken te bestaan. In deze Engelse plannen is ook het oog gevallen op Den Haag, op de Haagse agglomeratie. Dat Zoetermeer in deze agglomeratie een „miskleun“ zou zijn, zoals Jokinen heeft verklaard, lijkt ons sterk voor betwisting vatbaar. Trouwens er zouden nog heel wat meer bezwaren tegen de ideeën van Jokinen zijn aan te voeren. Bijv.: een groot deel van de Haagse economie is gebaseerd op het administratieve karakter van de stad en daarvan is o.a. het culturele leven weer afhankelijk. Bovendien zou de zin van de stichting van het Nederlands congresgebouw vervallen.

Enfin, laten we er maar verder het zwijgen toe doen. We hebben eigenlijk al te veel energie verspild aan de professor uit Amerika.

EINDHOVEN

● Het secretariaat van de VVD-afdeling Eindhoven is gevestigd: Kapteynlaan 12, Veldhoven, telefoon 040-53 34 77.

● Ook Breda heeft nu een VVD-wethouder, de heer F. Meizer. Omdat de geldigheid van de gemeenteraadsverkiezing werd betwist, was de wethoudersverkiezing van Breda uitgesteld.

Geen VVD'er als schepen

IN zijn vergadering van 5 november heeft het samenwerkingsorgaan agglomeratie Eindhoven zes leden van zijn dagelijks bestuur gekozen. De voorzitter, burgemeester Witte van Eindhoven, merkte naar aanleiding van deze verkiezing o.a. op dat het de laatste keer was, dat het bestuur van de agglomeratieraad op deze manier gekozen werd. Hij noemde enkele belangrijke zaken, die sinds de oprichting van de raad, nu bijna zes jaar geleden, tot stand gekomen zijn. Een daarvan is de structuurschets, die bepalend is voor het planologisch beleid in de agglomeratie, waarvan de gemeenten Eindhoven, Best, Geldrop, Heeze, Nuenen, Oirschot, Son en Beugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre deel uit maken. Bovendien is voor het rijks- en provinciaal bestuur de agglomeratieraad de voor de hand liggende gesprekspartner geworden. En al komt, zo besloot de heer Witte, de samenstelling van het bestuur soms tot stand met wrijving en moeilijkheden, eenmaal gekozen voelen de leden zich staan voor één taak.

Evenals de verkiezing van de agglomeratieraad zelf, waarover wij in een der vorige nummers schreven, vond de verkiezing van het dagelijks bestuur, waarvan de leden schepenen worden genoemd, inderdaad niet zonder wrijving en moeilijkheden plaats. Het leek in kannen en kruiken, dat vooruitlopend op de wettelijke regeling (waarin de burgemeesters geen zitting meer hebben in de eigenlijke A-raad, maar in een commissie van advies en overleg), er geen burgemeesters in het dagelijks bestuur van de A-raad gekozen zouden worden. De fractie, die de meerderheid in de A-raad heeft, de CCG (Combinatie van Christelijke Groeperingen), leek aanvankelijk ook geporteerd voor een zodanige samenstelling. Maar op 29 oktober stuurden de burgemeesters van de tien agglomeratiegemeenten een brief aan alle fractieleiders, waarin zij aandrongen op de verkiezing van leden van de colleges van b. en w. in het dagelijks bestuur van de agglomeratieraad. De agglomeratieraad is, zo stelden zij, nog niet samengesteld overeenkomstig de

regelen van het ontwerp-wet stadsgevestigd (dat is inderdaad waar, want de burgemeesters hebben er nu nog gewoon zitting in). Derhalve, aldus de brief, kan niet van een evenredige politieke vertegenwoordiging worden gesproken (dat geldt wel voor 39 van de 50 leden van de A-raad!) en de burgemeesters hebben in de huidige A-raad zowel actief als passief kiesrecht.

De voorzitter van de CCG, mr. F. Reijnders, verklaarde na deze brief: Het is nooit de bedoeling geweest de burgemeesters van het dagelijks bestuur uit te sluiten. Ik persoonlijk heb gezegd te zullen streven naar een dagelijks bestuur zonder burgemeesters, maar als dat niet kan, heb ik geen bezwaar dat er op een van de zetels een burgemeester komt.

Zijn standpunt bleek inderdaad in zijn fractie niet haalbaar en de concessie van mr. Reijnders van de éne burgemeester was blijkbaar nog niet voldoende. Toen puntje bij paaltje kwam stelde de CCG twee burgemeesters kandidaat. Waarmee het vooroverleg met andere fracties, waarin eerst geen en later één burgemeester kandidaat gesteld zou worden, veel van zijn betekenis verloor. Wel betoogde de heer Reijnders dat geen der fracties zich tegen burgemeesters in het dagelijks bestuur verzet had, maar men kreeg de indruk dat dit gezien de oorspronkelijke

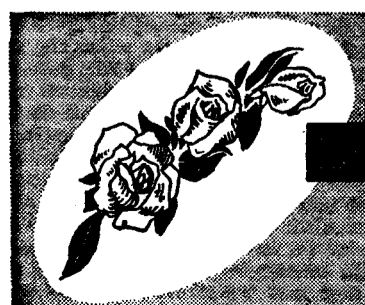
instelling van de heer Reijnders ook niet zo nodig was!

De reacties bleven niet uit. Verwijten als amateuristisch en een stap terug, het hinken op twee gedachten en het niet houden van afspraken klonken in die reacties door. Mr. Reijnders deelde nog mee dat hij het betreunde, dat de VVD nu „gesneuveld“ was.

Drs. K. Musch, die als fractievoorzitter van de VVD de heer J. Scholten is opgevolgd, bracht duidelijk het VVD-standpunt naar voren, dat het ongewenst is burgemeesters in het dagelijks bestuur op te nemen, omdat zij boven de partijen horen te staan en geen functies horen te vervullen in colleges, waar zij individuele politieke verantwoordelijkheid moeten afleggen. Daarin horen, zo zei de heer Musch, alleen leden thuis met een politiek mandaat.

De VVD stelde drs. A. Morren kandidaat, lid van de gemeenteraad van Geldrop, die in het voor-overleg ook door de andere fracties als serieus kandidaat beschouwd werd. Nu werd hij alleen gesteund door de VVD, de PSA en een enkele onafhankelijke.

Nog iets merkwaardigs, voor zover ons bekend in geen enkel college mogelijk: in deze A-raad hebben een moeder en haar zoon zitting: mevrouw S. van Veenendaal-van Meggelen voor DS '70 uit Eindhoven en Daaf van Veenendaal, raadslid voor het PAK, in Son en Breugel.

Bloemsierkunst

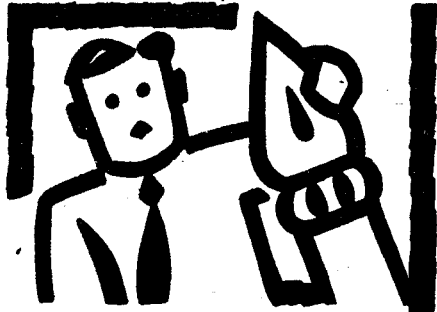
IMMINK DE LANGE

ANNO 1805

v/h J. C. de LANGE's Koninklijke Tuinbouwinstelling
Hofleverancier van H. M. de Koning!

MEENT 125 - ROTTERDAM - TEL. 137977-122303

Wetenschap en overheid

Uit de stroom van brieven die ons voortdurend bereikt kleest de redactie er voor elk blad één die naar haar oordeel ruime aandacht verdient. Dat betekent niet dat zij de mening van de brieven-schrijver deelt, wel dat zij het de meest belangwekkende brief acht die de afgelopen weken werd ingezonden. Uit de andere brieven citeert de redactie slechts wat haar daarin het meest (aangenaam of juist onaangenaam) heeft getroffen. Anonieme brieven en brieven in onleesbaar handschrift verdwijnen zonder pardon in de prullenmand.

Prof. R. W. Broekman gelooft, dat de wetenschap zich in de verschillende landen „op nationaal niveau een overheidsbeleid laat opdringen”. Als voorbeeld van de ellende, die daaruit volgens hem voortkwam, vermeldt hij, dat in Engeland atomaire projecten met grote prioriteit gesteund zijn, zodat 4000 miljoen gulden is geïnvesteerd in reusachtige installaties voor atoomenergie, hetgeen gepaard gaat met onvoorstelbare achterstand bij de bouw van — (volgen wegen, huizen, etc).

Analysen we het verband, dat hier gesuggereerd wordt, wat nader.

De uitbreiding van de elektriciteitsproductie was broodnodig. De begrijpelijke achterstand in 1945 leidde nog tot de „power cuts” in de winter van '46-'47. Bovendien is er natuurlijke groei van de behoefte. De atoomcentrales zijn dus in de plaats van conventionele, die men anders had moeten bouwen. „Reusachtig” zijn ze misschien voor de toeschouwer, maar niet in groter verband, vergeleken met de behoefte van Engeland.

Bij een vergelijking zoals hierboven moeten de kosten van de conventionele centrales derhalve in mindering gebracht worden. We mogen hier niet alleen naar de investeringskosten kijken, want atoomcentrales staan erom bekend dat ze bij hoge investering lage lopende kosten hebben — reden waarom men ze altijd vol belast — zodat de gekapitaliseerde lopende kosten mede bekeken moeten worden.

Er kan dan zelfs voor de de dag komen dat de atoomcentrale goedkoper is dan de conventionele. Ik zag dit vermeld voor de één miljoen kW centrale die de Pacific Gas and Electric Co in midden-Californië bouwde.

Dat een en ander in Engeland ongetwijfeld minder gunstig ligt, verandert niets aan het hierboven uiteengezette

Alblasserdam, tel. 01895-3777, postbus 5

principe. Engeland heeft hier het pionierswerk gedaan, heeft bereikt, dat het niet voor verrijkt uranium van de V.S. afhankelijk is en kon met de beste wil van de wereld ook niet voorzien, dat de prijzen van concurrerende brandstoffen betrekkelijk nog zo weinig zouden stijgen en dat men aardgas zou vinden.

Toch zal op den duur atoomenergie de overhand krijgen. De zin „This island is built on coal” kunnen we dan vergeten. Het gas, al was er net zoveel als in Nederland, kan niet de totale behoefte over vele jaren dekken. De olie heeft tot dusver de vraag bijgehouden maar dat kan niet steeds zo doorgaan en als het zoeken te veel gaat kosten komt de atoomenergie meer in het voordeel.

Over het verband, dat er gesuggereerd is met de achterstand van andere zaken in Engeland, zou ik in de eerste plaats de vraag willen stellen of in een industriële natie de elektriciteitsopwekking misschien niet van méér primair belang is dan huizen, wegen, telefoon, d.w.z. dan het perfectioneren daarvan. Het een hoeft ook niet ten koste van het andere gegaan te zijn. Terwijl Nederland in de na-oorlogse jaren notoir hard gewerkt heeft, is Engeland ons vele jaren vóór geweest in een aantal vormen van luxe, zoals de Engelse zaterdag, motorisering, alle vormen van wedden, tv, zelfs gepaard met tv-absenteïsme, en arbeidsonvrede. Sommige van deze punten zijn ongetwijfeld zo groot, dat ze een belangrijke invloed kunnen hebben gehad op de door prof. Broekman gesignaleerde achterstanden.

Glipperweg 28,
Heemstede
dr. ir. A. KLINKENBERG

• Discriminatie

Mevrouw E. M. J. Grote-Verkley heeft op een vergadering van de kamercentrale Haarlem iets opgevangen dat naar haar mening zweemt naar discriminatie van de vrouw. Bij de samenstelling van de kandidatenlijst van de Tweede Kamer kwam de kandidatuur van mevrouw X. ter sprake. Een heer in de zaal vroeg: „Hoeveel kinderen heeft mevrouw?” Wij schrijven 1970. Het jaar 1900 ligt ver achter ons, vermaant mevrouw Grote de desbetreffende vragsteller.

Economisch gemodder

Met haar uitspraak over het loon- en prijsbeleid lijkt de regering de weg van de minste weerstand te hebben gekozen. Het Ser-akkoord van enige weken geleden tot buiten werking stelling van zowel art. 8 van de Loonwet als van art. 2 van de Prijzenwet, voorzover geen algemene maatregelen betreffende, heeft zij aangegrepen voor het uitvaardigen van een zg. calculatiebeschikking (d.w.z. de prijzen mogen alleen worden verhoogd met bepaalde in de calculatie op te nemen kosten) en tegelijk heeft zij verklaard dat art. 8 in de ijskast gaat.

De Ser komt nu binnenkort (op 12 november) bijeen voor een advies over het sociaal-economisch beleid in 1971 — inclusief het al of niet toepassen van een tijdelijke loonstop. Het akkoord van 18 oktober heeft hiertoe de weg gebaad. Twee weken geleden heb ik geschreven dat het elkaar vinden op basis van een vrijwel geheel vrije economische politiek voor de overheid risico's meebracht, maar dat tegen het advies ingaan ook niet verantwoord was.

Thans laat men de loonvorming wel, de prijsvorming niet vrij. Dat is asymmetrisch en onlogisch. De sfeer van het overleg tussen de partners wordt op deze manier meteen weer bedorven. Nu moet men zich overigens van de resultaten van dat overleg — ook al worden de Ser-leden het helemaal eens — niet te

veel voorstellen. Vorig jaar zomer was er ook zo'n unaniem Ser-standpunt, maar de loonstijgingen in '70 hebben zo ongeveer het dubbele van het toen gevente bedragen.

Het is een misvatting als men meent met een prijsbeschikking bij vrije loonvorming de inflatie in de hand te kunnen houden. Ten eerste zijn er belangrijke groepen industrieën, als die van kapitaalgoederen, waar de prijsvorming in feite op de wereldmarkt plaats vindt. Voor velerlei consumptieartikelen (duurzaam of niet) dwingt men de fabrikant tot het zoeken van sluiptwegen om zijn nu eenmaal stijgende (loon)kosten te verwerken (nieuwe modellen, andere vorm en inhoud, enz.) De detaillist tenslotte zit zoals zo vaak weer tussen hamer en aambeeld. Hij moet het hogere loon betalen en afwachten of de fabrikant weeten weet te vinden om zijn prijzen te verhogen; anders komt ook zijn marge in gevaar.

Het is geen wonder, dat er berichten in de pers verschenen, dat staatssecretaris Van Son overwoog af te treden. Het is veeleer de vraag, waarom hij dat tenslotte niet heeft gedaan!

Steun aan groeisectoren?

Globale maatregelen werken niet steeds globaal. Bij het prijsbeleid wordt dat steeds duidelijker. Voor de één blijkt het mogelijk een algemeen geldende maatregel eenvoudig te vermijden, de ander komt er niet onder uit. Zo zijn er toch bij algemene overheidsmaatregelen groepen in het economisch leven, die de zwaarte ervan meer voelen dan andere.

En juist dit laatste is steeds van velen (ook van ons) het bezwaar geweest tegen specifieke maatregelen, die een bevoordeling van de een boven de ander inhielden. Wij dienen nu langzamerhand wel onze les geleerd te hebben dat men fundamentele economische wetten niet kan negeren. Als het echter gaat om bijsturing op vitale punten, dan vraag ik mij toch af, of een enkele specifieke maatregel tenslotte niet minder kwaad doet dan de nu gehanteerde globaliteiten.

Om ook maar iets van betekenis van onze wensen voor collectieve voorzieningen te realiseren, zal onze economische groei sterk moeten zijn, maar niet ongeremd. Is de groei onvoldoende, dan is alle geroep om belastingverhoging een loe kreet; via afwenteling wordt dan slechts de inflatie versterkt. De vraag gaat zich nu inderdaad levensgroot voordoen, of niet een politiek van steun aan de groeisectoren van onze economie op haar plaats is. Hoezeer dit als een ketterij moge klinken, wellicht is dit

een aanvaardbaar alternatief van het zogenaamd globale gemodder van thans.

Weg van de minste weerstand

De Tweede Kamer zal het gewijzigde ontwerp op de gemeentefinanciën wel hebben aangenomen, als dit nummer van ons blad verschijnt. Door de begrenzing naar boven heeft zij zich m.i. een kans ontnomen de verantwoordelijkheid voor extra uitgaven te leggen waar deze behoort, ook in gemeentelijk verband. Als een gemeente aan haar plafond zit, zal de druk op „Haagse middelen” voortgang blijven vinden, wanneer tot extra uitgaven wordt besloten.

Het wordt tijd dat de financiële verhouding weer eens ten principale ter discussie wordt gesteld, met als uitgangspunt dat in een democratie de verantwoordelijkheid voor uitgaven en dekking daarvoor op één plaats behoort te liggen. Voor vele zaken is dat Den Haag, maar voor andere de gemeente. En voor die onderwerpen moet de gemeente dan vrij zijn, zonder plafond tegenover haar inwoners, binnen een kader van algemene regels. Het lijkt erop of de Kamer bij dit wetsontwerp, na lange jaren van afwegen, de weg van de minste weerstand heeft gekozen.

Onze medewerker drs. G. M. V. van Aardenne behandelt dit keer in zijn rubriek het loon- en prijsbeleid van de regering. Voorts vraagt hij zich af of wij niet toe moeten naar een sector-structuurbeleid. Tenslotte zet hij uiteen dat naar zijn oordeel de Tweede Kamer bij de aanvaarding van het gewijzigde ontwerp op de gemeentefinanciën de weg van de minste weerstand heeft gekozen.

Hotel Bar Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN
14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten, congressen

Aparte film-, toneel-, concertzalen
Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

De VVD-fractie in de Tweede Kamer

zoekt voor onmiddellijke indiensttreding een

econoom

met speciale kennis op het gebied van de overheidsfinanciën. Hij of zij moet snel in teamverband kunnen werken en in staat zijn economische gegevens in politieke termen te vertalen.

Sollicitatie-adres: Th. H. Joekes, secretaris VVD-fractie, Binnenhof 1A, 's-Gravenhage.

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Boeck-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Informatiedag over migratie

Op 22 oktober j.l. hield de Vrouwen Emigratie Commissie een informatiedag te Utrecht. In haar openingswoord merkte de voorzitter mevr. mr. H. C. Dirkse-Bresters op, dat emigratie al een eeuwenoud verschijnsel is; vroeger golden echter andere factoren hiervoor o.a. het zoeken naar vrijheid en het beloofde land. Later traden ook economische en sociale factoren op. Destijds gingen de emigranten in het ontvangende land op in een soort „meltingpot” terwijl nu meer gestreefd wordt naar een co-existentie.

Mevr. J. Schim van der Loeff-Mackaay belichtte het probleem van de „Arbeidsmobiliteit in Europa,” waarbij ongeveer 8 miljoen mensen betrokken zijn.

Na de 2e wereldoorlog ontstond in West-Europa een grote behoefte aan arbeidskrachten voor de wederopbouw. Er werd geput uit overschotten in Spanje, Italië, Griekenland, Turkije en Joegoslavië.

Een tweede probleem ontstond door de stroom emigranten, die uit b.v. Pakistan, India, Algerije en Indonesië naar het moederland terugkeerden. Hoewel deze een andere status hadden als de gastarbeiders, liepen de moeilijkheden parallel. Voor beide categorieën ontbreekt de voorlichting vooraf. Bij aankomst veroorzaken het klimaat, andere taal, vreemd voedsel aanpassingsmoeilijkheden en treedt vaak heimwee op.

De buitenlandse werknemers vormen in Nederland een structureel verschijnsel; hun aantal bedraagt thans over het gehele land verspreid ongeveer 90.000; dit zijn meest ongeschoolden. Zij hebben hun land verlaten uit onvrede met hun bestaan en het ontbreken van hoop in hun armoedige situatie verbetering te kunnen brengen. Zij hebben de illusie met het hier verdiende geld bij terugkomst een klein bedrijfje te kunnen oprichten; bezuinigen daarom hier op alles, zien geen noodzaak in aanpassing of het leren van de taal, omdat zij de situatie hier maar als tijdelijk beschouwen. Bij terugkomst in hun land is vaak het gezinsverband ontwricht, zijn zij ontworteld en raakt het hier verdiende geld snel op zodat zij weer weg moeten.

Spreekster is van mening, dat de gastarbeiders hier een nieuw proletariaat vormen en er discriminerend ten opzichte van hen wordt opgetreden. Zij krijgen het minste werk op te knappen. Wij danken veel van onze welvaart aan de buitenlandse arbeiders; zij hebben bijgedragen tot 4.3 pct. van de economische groei van de EEG-landen.

Mevrouw Schim-v.d. Loeff vindt, dat wij als volk een collectieve verantwoordelijkheid ten opzichte van de gastarbeiders hebben. Gestreefd zal moeten worden naar betere voorlichting, scholing, opvangmogelijkheden, sociale en culturele vorming, taalonderwijs, verruiming van de mogelijkheden tot gezinshereniging. Er zal meer verband gelegd moeten worden tussen ontwikkelings samenwerking en buitenlandse arbeiders.

Ook zullen zendingen en ontvangende landen in dit probleem meer moeten samenwerken.

De heer Van Doorn, plv. directeur van de emigratiedienst gaf ten slotte een overzicht van de Nederlandse emigratie anno 1970. Na de 2e wereldoorlog voerde de regering uit vrees voor de ongunstige ontwikkeling van de arbeidsmarkt een actief emigratiebeleid. Sinds 1945 zijn ongeveer 470.000 personen geëmigreerd, waarvan 40.000 uit Indonesië gerepatriëerden. Ontvangende landen waren o.a. Australië, Nieuw-Zeeland, Canada en Brazilië. In tegenstelling tot de gastarbeiders die hierheen komen, vond uit Nederland voornamelijk gezinsemigratie plaats. Momenteel activeert de regering de emigratie niet meer. De officiële emigratie uit Nederland gaat thans een getal van 10.000 emigranten per jaar niet te boven, maar velen, die uitgezonden zijn door bedrijven, in het verband van ontwikkelingswerk of technische hulpverlening vestigen zich voor langere tijd in het buitenland.

Abortusvraagstuk

Het bestuur van de Organisatie Vrouwen in de VVD heeft besloten mede te werken aan de oprichting van de „Stichting tot bevordering van hulp bij ongewenste zwangerschap (Stibehoz)”. Mevrouw H. J. Schlemper-Van Gijn zal namens onze Organisatie zitting nemen in het Algemeen bestuur.

Aan de Stimezo (Stichting voor medisch verantwoorde zwangerschapsonderbreking) is door het bestuur adhesie betuigd met de plannen voor een op te richten abortuskliniek te Rotterdam, terwijl tevens een symbolische gift werd gedaan.

Vragenlijst

Degenen die prijs stellen op een exemplaar van de samenvatting van de antwoorden van de vragenlijst betreffende de „Buitenshuis tegen beloning werkende gehuwde vrouw” kunnen die aanvragen bij het boven deze rubriek vermelde adres.

Miljoenennota

Mej. J. H. Springer is weer zo vriendelijk geweest voor ons een uittreksel uit de miljoenennota 1971 samen te stellen. Degenen, die een of meer exemplaren hiervan willen hebben kunnen dit aan hetzelfde adres als boven aanvragen.

Aankondigingen

● Op 17 nov. a.s. om 2 uur wordt ten huize van mevr. A. Bleuland van Oordt Kerkstraat 65 te Voorburg door de Afdeling Voorburg en Leidschendam een bijeenkomst georganiseerd, waar mevr. A. M. Tan-Schepers flitsen zal geven van het werken van „The International Alliance of Women” met en in enkele van haar 42 landen leden. Opgave s.v.p. bij de gastvrouw.

● De vrouwen in de VVD van Groningen, Friesland en Drenthe houden op 20 nov. a.s. in het Familiehôtel te Paterswolde hun contactdag. Aankomst 10 uur; einde 4 uur. Sprekers: mr. W. J. Geertsema over „Het startschot is gevallen” en dr. ir. G. W. Harmsen over „De functie van en de problemen rond de Wadenzee.”

Kosten inclusief koffie, lunch en thee f 12.50. Opgave vóór 12 nov. a.s. door overmaking van dit bedrag op gironummer 955174 ten name van F. Mulder-Geuker te Warffum.

● Vrijdagmiddag 20 november bijeenkomst van de vrouwengroep Soest. Spreekster: mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello.

● Donderdagochtend 26 november (10.00 uur) bijeenkomst te Haarlem van de vrouwengroep Kennemerland. Spreekster: mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello.

Prikkels

● Minister Polak in de Tweede Kamer op een vraag van de heer Koekoek of zijn telefoon wel eens door de BVD wordt afgeluisterd: „Ik zou het verspillen van rijks-gelden vinden wanneer wij de heer Koekoek zouden af luisteren”. En toen de heer Koekoek bleef doorvragen: „Ik weet niet hoe ik nog duidelijker kan zeggen wat ik bedoelde, maar als ik zeg dat ik vind dat de BVD wel iets beters heeft te doen dan u af luisteren, dan is het u misschien duidelijk”.

● Een inzender in het Algemeen Dagblad: „Wanneer men eenmaal zelf tot het politieke establishment behoort, vergeet men kennelijk heel graag dat juist door het stelsel van evenredige vertegenwoordiging bijvoorbeeld ook de arbeidersbeweging destijds kon beginnen met zegge en schrijve één Kamerzetel”.

● Robert Mauthner, Europees correspondent van het Engelse Financial Times in een aan Nederland gewijde bijlage van tien pagina's: „De Nederlanders hebben een ingrijpende herwaardering van hun maatschappij op stapel gezet, welke des te dramatischer is in het licht van hun vroegere puriteinse gestrengheid. Maar er hoeft nauwelijks aan getwijfeld te worden dat hun gezonde verstand en hang naar orde het tenslotte zullen winnen!”

● Mr. Geertsema bij de replieken in de Tweede Kamer tijdens de algemene beschouwingen: „Het zal iedereen duidelijk zijn dat ik de heren Schmelzer en Mellema met meer instemming heb beluisterd dan de heer Biesheuvel. Toen de heer Biesheuvel sprak, hoorde je zachtjes het lood en het ijzer in zijn broekzakken rammelen. Ik heb echter niet de hoop opgegeven dat in de komende maanden de broekzakken van de heer Biesheuvel voldoende zullen slijten en ik heb begrepen dat de heren Schmelzer en Mellema bereid zijn, aan dat slijtageproces hun bijdrage te leveren. Dat vertrouwen ik hun gaarne toe”.

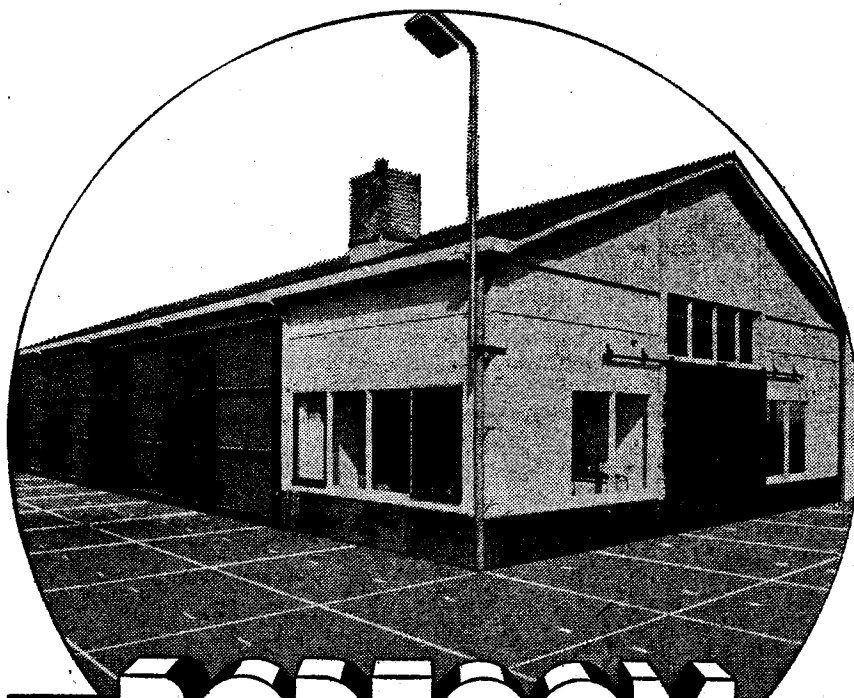
een oude naam voor goede wijn

ONNES

WIJNHANDEL
GRONINGEN

ANNO 1876

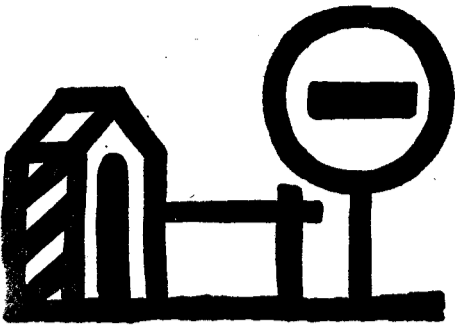
LEVERING AAN PARTICULIEREN DOOR HET GEHELE LAND

BODEGOM SPIJKENISSE

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
postbus 41 SPIJKENISSE tel. 01880 - 2488*

Buitenlands overzicht

Van onze redacteur buitenland

Hessen

De Westduitse liberale partij heeft tegen alle verwachtingen in de verkiezingen voor de Landdag in Hessen goede resultaten behaald. En dat was hard nodig ook. Partijleider en minister van buitenlandse zaken Walter Scheel kon bij zijn moeilijke onderhandelingen in Polen wel enige ruggesteun gebruiken. De socialistische coalitiegenoten verloren in Hessen echter de absolute meerderheid, terwijl de christendemocraten — de grote opposanten van Brandts „Ostpolitik“ — maar liefst 13 procent wonnen. Zij slokten waarschijnlijk de extreem-rechtse aanhang van de NPD op, die geheel van het toneel verdween. Hoewel Brandt en Scheel ongetwijfeld moed putten uit de uitslag — beider verlies was beperkt — is de uitslag toch een teken aan de wand. Het is niet onwaarschijnlijk dat een deel der SPD-kiezers zijn stem in Hessen heeft gegeven aan de FDP om te vermijden dat deze partij ook hier van het toneel zou verdwijnen zoals ook in enkele andere deelstaten is gebeurd en dat de coalitie in Bonn daardoor zou bezwijken. De rechtvleugel van de liberalen zal met de NPD-ers haar heil hebben gezocht bij de CDU waar CSU-leider Strauss dikwijls de toon aangeeft op een wijze die onaangename reminiscenties aan een niet zo ver verleden wekt. Het gat bij de FDP is aldus gedicht door een socialistische stoplap, maar beide partijen schieten met die methode niet veel op als het er op aankomt ergens gezamenlijk een meerderheid te behalen of te behouden, b.v. in de Westduitse Bondsdag. Maar goed, voor het ogenblik is een crisis in Bonn afgewend.

NAVO

De geschillen tussen de coalitie en de christendemocratische oppositie werden deze week ook in Den Haag uitgevochten, waar de NAVO-assemblee bijeen was en de CDU-er Erik Blumenfeld een rapport uitbracht over de politieke problemen van de Atlantische wereld. Hierin kritiseert hij o.m. het Westduits-Russische verdrag dat onlangs tot stand is gekomen. De Westduitse regering heeft hierin de Oder-Neissegrens in feite erkend zonder dat minister Scheel in zijn brief aan de Russische minister van buitenlandse zaken Gromyko met betrekking hiertoe enig voorbehoud maakt zoals hij wel doet ten aanzien van de Duitse eenheid, aldus het rapport. En ook de Duitse eenheid wordt door het verdrag volgens Blumenfeld niet gediend omdat de status quo van de huidige grenzen in de overeenkomst is vastgelegd. Het verdrag maakt verder geen gewag van Ber-

lijn, terwijl de verbetering van de situatie rond de stad een voorwaarde voor de ondertekening had moeten zijn, aldus de rapporteur, die meent dat de Sowjet-Unie het verdrag heeft gesloten om haar macht en invloed in Europa uit te breiden. Met de Neue Zürcher Zeitung vraagt Blumenfeld zich af of het tot stand komen van de overeenkomst een triomf voor Brandts „Ostpolitik“ is of voor de Russische „Westpolitik“. Rapporteur wijst op de de-facto erkenning, waarop Brandt naar zijn mening aankoerst, af en eist dat de ondertekening van het verdrag afhankelijk zal worden gesteld van concessies van de Russen inzake Berlijn, waaraan hun oprechtheid ten aanzien van de door hen gepropageerde ontspanning afgemeten zou kunnen worden.

Blumenfelds bezwaren zijn natuurlijk niet nieuw. En secretaris-generaal van de NAVO Manlio Brosio wees er met betrekking tot de door de Russen voorgestelde Europese Veiligheidsconferentie op, dat een afzonderlijk optreden van de Westelijke partners slechts kan uitmonden in een Russische hegemonie over Europa. Dat de status quo door zo'n conferentie en b.v. het Westduits-Russische verdrag wordt vastgelegd achtte hij echter minder bezwaarlijk omdat toch niemand van plan is daar — met geweld — verandering in te brengen. Erkenning van de status quo door Duitsland kan de betrekkingen met Rusland verbeteren zonder dat er in feite iets prijsgegeven is wat niet reeds vijftienvintig jaar geleden is verloren.

SALT

De uitkomst van de dialoog met Moskou is voor een belangrijk deel afhankelijk van de Amerikaans-Russische besprekingen over de beperking van de

strategische wapens (Salt), die op 2 november in Helsinki zijn hervat. Ook die gesprekken zouden volgens de pessimisten weer uitsluitend in het voordeel van de Russen zijn. Zo stelt Malcolm Macintosh van het Britse Institute for Strategic Studies dat de Russen bij een verdergaande bewapeningswedloop alleen maar verder op Amerika zouden achter raken. Maar wij moeten van onze kant met James Reston van de New York Times hopen dat de gesprekken in Helsinki een einde kunnen maken aan de geldverspilling die de bewapeningswedloop betekent om althans een deel van de thans aan bewapening bestede 180 miljard dollar te kunnen besteden aan de dringende eisen van de tijd. Secretaris-generaal Oe Thant heeft de leden van de Verenigde Naties nog tien jaar de tijd gegeven om hun oude geschillen bij te leggen en het menselijke milieu te verbeteren, de bevolkingsexplosie in te dammen en het nodige te verschaffen om de ontwikkeling van de achtergebleven gebieden te bevorderen. Als een dergelijke wereldwijde samenwerking niet binnen de komende tien jaar tot stand gebracht wordt, zullen deze problemen volgens Thant een dusdanige omvang hebben aangenomen dat het niet meer mogelijk is deze onder controle te houden.

Amerika

De verkiezingen in Amerika zijn zoals altijd van invloed op de gang van zaken in de wereld. Vooral dit keer, nu president Nixon zijn kracht zocht in het scheppen van zwart-wit tegenstellingen en zich persoonlijk inzette om de conservatievere krachten te helpen de lastige „liberalen“ te verslaan, leek het er even op of we weer een nieuwe opgewarmde koude oorlog tegemoet gingen. De verkiezingsuitslag bracht ook in dat land niet die duidelijkheid met zich mee die ieder zich zou wensen, maar wel duidelijk is, dat Nixons tactiek slechts weinig succes had. Zijn Republikeinen slaagden er niet in de meerderheid in het Congres te veroveren en of er inderdaad van een „ideologische overwinning“ gesproken kan worden — zoals vice-president Agnew graag doet — waardoor er althans een werkmeerderheid in de Senaat zou zijn ontstaan, valt te bezien. Vooral de nederlaag bij de verkiezingen voor de openvallende gouverneursposten zal Nixon in de toekomst nog duur kunnen komen te staan, daar de kiesdistricten in veel staten gewijzigd zullen worden. En de beslissende stem daarbij heeft de liberale Republikeinen zich, die hebben bedreigd de partij de rug te zullen toekeren indien Nixon niet terugkomt van zijn rechtse beleid. In het licht van deze ontwikkelingen wordt een koersverandering in de Verenigde Staten niet uitgesloten geacht.

Midden-Oosten

Tenslotte het Midden-Oosten. De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft zich — ondanks verzet van Israël en Amerika — met het conflict in het Midden-Oosten beziggehouden, zonder dat dat iets bijdroeg aan de oplossing. Nederland heeft om die reden dan ook tegen de Afro-Aziatische resolutie gestemd die uiteindelijk uit de bus kwam, maar de zestien tegenstemmers vormden slechts een kleine minderheid. Behalve enkele kleinere Afrikaanse en Latijnsamerikaanse landen steunden alleen Nederland, de Verenigde Staten, Australië en Nieuw-Zeeland Israël in zijn verzet tegen de resolutie, waarin o.m. terugtrekking van Israël uit de in 1967 bezette Arabische gebieden en hervatting van de besprekingen o.l.v. VN-bemiddelaar Jarring werden geëist. Israël verzet zich nog steeds tegen dit laatste omdat het wil dat Egypte en Rusland eerst de schending van de wapenstilstand van 6 augustus ongedaan maken en hun luchtafweerraketten uit de Suezkanaal-zone verwijderen die daar in strijd met de bestandsovereenkomst zijn opgesteld. Die wapenstilstandsovereenkomst is enigszins dubieus. Het wordt niet uitgesloten geacht dat Washington in zijn ijver een bestand tot stand te brengen eenzijdige afspraken met Israël heeft gemaakt zonder dat Egypte of de Russen daarmee akkoord gingen. Maar afgezien daarvan is het nodig dat de onderhandelingen op gang komen en er waren het afgelopen week einde tekenen dat men dat — onder Amerikaanse druk — ook in Jeruzalem gaat aanzien. Alleen daardoor kan het conflict de wereld worden uitgeholpen.

Vragen aan de Europese Commissie

De heer Berkhouwer heeft de Europese Commissie de volgende vragen gesteld:

1. Deelt de commissie de mening dat de structuur van de Europese Economische Gemeenschap en de Comecon fundamenteel van elkaar verschillen, met name op het stuk van de gelijkgerichtigheid van de staten die deel uitmaken van deze organisaties?

2. Is de commissie met ondergetekende van oordeel, dat, wanneer het b.v. op grond van het pact Bonn-Moskou en andere overeenkomsten, komt tot versterking en uitbreiding van de economische betrekkingen tussen de Sowjet-Unie en andere Oosteuropese landen, voorkomen moet worden dat de ene lidstaat van de EEG wordt uitgespeeld tegen de andere, waar het er om gaat de door het Oosten begeerde goederen en faciliteiten op zo gunstig mogelijke voorwaarden te verkrijgen en dat de Zes hier, in het belang van elk hunner zowel als van de gemeenschap een gemeenschappelijke lijn zouden dienen te volgen?

3. Acht de commissie dit belang gediend indien de tot dusverre in hoofdzaak op bilateraal niveau plaats vindende onderhandelingen tussen de landen van West- en Oost-Europa zouden plaats maken voor rechtstreekse onderhandelingen tussen de EEG en de Comecon?

mijnbouw & transport

off-shore

bagger

bagger

I.H.C.HOLLAND is de Industriële groep van Gusto-Schiedam, Smit & Bolnes-Zierikzee, Verschure-Amsterdam, Smit Kinderdijk-Kinderdijk, D.M.N.-Noordwijkerhout en De Klop-Sludrecht. I.H.C.HOLLAND bouwt baggerwerktuigen en boorvellen, drijvende kranen en veerboten, staalkonstrukties en dieselmotoren, materieel voor ertswinning en graanelevatoren. Een dynamische industrie, die bouwt aan een grote toekomst.

I.H.C.HOLLAND
Postbus 8141, Rotterdam, Tel. (010) 254783

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

aannemingsbedrijf

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:

Bruningweg 21

Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:

Kipstraat 3d

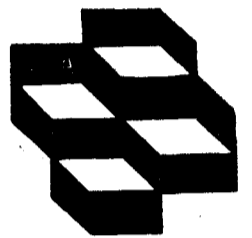
Telefoon: 010 - 121288

utiliteitsbouw
systeembouw

sierbeton-elementen
staalkonstrukties

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

DE AFSLUITING VAN HET HARINGVLIET

betekent wijziging in de waterstanden!

De benodigde

AANPASSINGSWERKEN

zoals:

HAVENS, verdiepen, verruimen, vergroten
HELLINGEN, verdiepen, verlengen, vergroten
BESCHOEIINGEN, damwand, glooiing
en OVERWERKEN

kunnen volledig verzorgd worden door

N.V. AANNEMINGSBEDRIJF FLIP MOL

postbus 3, H. I. Ambacht 01858 - 3977

**slavenburg's
bouwbedrijven**

SCHIEDAM - DORDRECHT

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen W. HUIZER N.V.

TELEFOON 010—332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

kleur en bescherming

Vettewinkel N.V.
behorende tot
International Coating
Materials (ICM) N.V.

Belastingverlaging laat JOVD vrij koud

Samenvatting van de belangrijkste gebeurtenissen op de algemene ledenvergadering van de JOVD te Lunteren en enkele citaten uit de openingsrede van JOVD-voorzitter drs. D. W. D. Dees.

Honderdvijftig deelnemers zorgden voor een verheugend goede opkomst op de algemene ledenvergadering van de JOVD, die op 31 oktober en 1 november in „De Blijde Wereld” te Lunteren is gehouden. Op de bijeenkomst, waarvan het debat tussen prof. Steenkamp — samensteller van het kernprogramma van de KVP — en mr. W. J. Geertsema, fractievoorzitter van de VVD in de Tweede Kamer het meest spectaculaire onderdeel van het bijprogramma vormde, werden voornamelijk het kernprogramma van de JOVD en de amendementen behandeld die het hoofdbestuur van de jongerenorganisatie op het concept-programma van de VVD heeft ingediend. Omdat de discussies over enkele onderdelen van het kernprogramma nogal uitliepen en het totale programma niet kon worden afgewerkt, zal de JOVD op 12 december op een extra-congresdag het restant onder de loep nemen.

In zijn openingsrede ging JOVD-voorzitter drs. D. W. D. Dees uitvoerig in op twee door zijn organisatie ingediende amendementen op het VVD-programma die betrekking hebben op de verhoging van de belastingdruk en de legalisatie van de soft drugs. Hij memoreerde dat het voor de JOVD essentieel is dat er kanalen worden gekozen om haar standpunt te effectueren. „Zo heeft het

hoofdbestuur van de JOVD veertig amendementen ingediend om nogmaals aan te tonen dat we er vanuit onze politieke onafhankelijkheid naar streven invloed uit te oefenen op het liberalisme, zoals dat in de VVD gestalte krijgt. Het VVD-conceptprogramma sluit voor een groot deel aan bij de politieke wensen en verlangens van de JOVD en het Liberaal Beraad”, aldus de heer Dees die enkele kritische aantekeningen plaatste op het gebied van de ruimtelijke ordening, de buitenlandse politiek, de ontwikkelingssamenwerking, het onderwijs en de belastingpolitiek. „Het is voor de JOVD verheugend”, aldus de heer Dees, „dat zij in het ontwerpprogramma van de VVD een paragraaf aantreft die zegt dat een reële verlaging van de belastingdruk een lagere prioriteit moet hebben dan de vele taken die de overheid ten behoeve van de gemeenschap moet uitvoeren. Ik betreur het dat dit standpunt, overgenomen uit het Liberaal Beraad, in een toelichting op de belastingparagraaf is weggemoffeld en daardoor de basis kan vormen voor onzekerheid en misverstanden. Het is onze mening dat de VVD oprecht en duidelijk moet stellen dat voor de financiering van de vele vastgelegde wensen in het programma een verhoging van de belastingdruk onvermijdelijk is. Het hoofdbestuur heeft dan ook een amendement ingediend op het VVD-programma,

waarin voor de komende regeerperiode een verhoging van de belastingdruk van 29 naar 31 procent wordt bepleit”.

Volgens de heer Dees zijn in de paragrafen op het gebied van de zedelijkheidswetgeving de kern en de geest van het liberalisme duidelijk terug te vinden. „Als liberalen pleiten tegen strafbaarstelling van abortus, voor een vrije verkoop van pornografie en een andere echtscheidingsprocedure, dan beogen zij daarmee beslist niet aan te geven dat ze abortus, pornografie en echtscheiding willen, maar geven zij wél aan dat voor hen de persoonlijke vrijheid en de persoonlijke verantwoordelijkheid centraal staan. In deze liberale visie heeft de overheid geen moraliserende of bevoogdende opdracht — zoals dat in confessionele kringen wel wordt bepleit — maar slechts een dienstverlenende.”

De uitlatingen van staatssecretaris Kruisinga inzake de soft drugs noemde hij zo ongefundeerd en slecht gedocumenteerd gepresenteerd, dat de soft drugs zich geen betere reclame zouden kunnen bedenken.

De vergadering nam unaniem een resolutie aan, waarin zij de weigering van de VVD om deel te nemen aan forums, waarop ook de CPN is vertegenwoordigd, een onduidelbare vorm van discriminatie noemt die in strijd is met de liberale principes.

Debat Geertsema- Steenkamp

Opmerkelijk in het debat van zaterdag 31 oktober bij de JOVD in Lunteren tussen fractieleider Geertsema en KVP-programmamaker Steenkamp was de goede verstandhouding, waarin het verliep. Geen pogingen elkaar vliegen af te vangen of onverhoeds in de rede te vallen.

Beide sprekers kregen elk twintig minuten om de voorlopige programs van VVD en KVP te vergelijken. Daarna konden ze opmerkingen maken over elkaars conclusies. Geertsema begon te constateren dat KVP en VVD sinds 1959 hebben samengewerkt in de regering. Maar één keer in die elf jaar is hun verstandhouding verstoord: toen het kabinet-Marijnen in 1965 struikelde over het omroepvraagstuk.

De fractieleider vindt dat de twee partijen het de afgelopen jaren heel wel met elkaar hebben kunnen vinden. Hij acht het vrij onwaarschijnlijk dat de KVP vóór de verkiezingen voldoet aan de eis van de PvdA om de VVD af te zweren. Als enige mogelijkheden voor de volgende kabinetsperiode ziet hij voortzetting van de huidige coalitie of een confessioneel minderheidskabinet.

Geertsema sprak er zijn vreugde over uit dat ARP, CHU en KVP in hun urgentieprogramma kiezen voor handhaving van de evenredige vertegenwoordiging. Pogingen van vooral de KVP om het kiesstelsel te wijzigen, via het laten kiezen van de formateur bijvoorbeeld, zijn hiermee mislukt, meent hij. Het voorstel van PvdA, D'66 en PPR om de gekozen formateur en het districtenstelsel in te voeren ziet hij in deze situatie als een nieuwe anti-confessionele resolutie.

De liberale leider verwacht stellig een antwoord van de confessionelen op het aanbod van de VVD, gedaan op het congres in Breda, om te praten over een stembus-akkoord. Dit gesprek komt er wel, meent hij, als ARP, CHU en KVP op 12 december hun gezamenlijk programma hebben vastgesteld. Het resultaat hoeft voor hem geen stembus-akkoord te zijn. Een intentie-verklaring is voldoende.

Geertsema ontdekt tenauwernood verschil tussen de wensen van VVD en KVP. Buiten de staatkundige vernieuwing is er niets, waarover we het in een gesprek niet eens kunnen worden, verklaarde hij. Het voordragen van de formateur door de Kamer, zoals Schmelzer wil, is voor hem geen probleem. Beide partijen zijn voor de benoemde burgemeester, zette hij zijn opsomming voort.

Op sociaal-economisch en fiscaal gebied is er overeenstemming in presentatie, aldus de fractieleider. Beide partijen zijn het erover eens, betoogde hij, dat het mooi is wensen te formuleren, maar niet reëel om niet te vertellen, hoe ze te betalen zijn. Vervolgens ging mr. Geertsema in op de belastingparagraaf van het discussieprogramma, mede in het licht van de beschouwingen die drs. Dees hierover had gehouden.

Over inkomens- en vermogensbeleid, met name de bezitsvorming, is er grote mate van overeenstemming, vervolgde hij. Hetzelfde geldt volgens hem voor

Mr. Geertsema

Prof. Steenkamp

het industrialisatiebeleid. Ook over de woningbouw, waar de confessionele drieduizend huizen per jaar meer willen en de VVD geleidelijke opvoering, zouden de partijen elkaar wel kunnen vinden, denkt hij.

Het standpunt van de KVP over de defensie-uitgaven is dikwijls verkeerd geïnterpreteerd, aldus Geertsema. Er zit een stuk meer elasticiteit in dan men op het eerste moment zou denken, meent hij. De KVP zou de VVD hier zeker kunnen naderen, stelde hij. Over het buitenlands beleid is er volmaakte overeenstemming evenals over ruimtelijke ordening en milieuhygiëne.

Prof. Steenkamp verklaarde op zijn beurt bijzonder veel positiefs te hebben gelezen in Liberalen op nieuwe wegen. Hij is in grote lijnen akkoord met de hoofdstukken sociale zekerheid, cultuur, buitenlandse politiek, milieuhygiëne, openheid, justitie en volksgezondheid. Maar op negen punten heeft hij moeite met het VVD-program: abortus, staatkundige vernieuwing, economische macht, medezeggenschap, defensie, inkomens- en vermogensbeleid, inflatiecorrectie, de belastingpolitiek in relatie tot de publieke voorzieningen en de democratisering van het onderwijs.

Bij de abortus mogen niet altijd het belang of de wensen van de moeder de doorslag geven, vindt de KVP-senator. Hij verklaarde zich een sterk voorstander van een kiesdrempel zelfs van meer dan drie zetels, zoals de KVP in de Tweede Kamer heeft voorgesteld. Het gaat ze hij, om een maximale vertegenwoordiging, zoals Geertsema wil, of een optimaal bestuur, zoals ik wil. Komt er geen kiesdrempel, dan is verregaand ingrijpen nodig, zoals invoering van een districtenstelsel, aldus Steenkamp. Ik

heb daar niet zo'n moeite mee, voegde hij eraan toe.

De KVP-er wenst een wet op fusies en bij grote ondernemingen een overheidscommissaris, die het algemeen belang behoedt. De ondernemingsraad moet volgens hem niet alleen overlegorganen zijn, maar ook het recht hebben om mee te beslissen. Voor de bepaling van het defensie-budget wil hij een staatscommissie. Hij vindt het onjuist nu al te zeggen: er kan zoveel bij. Eerst moet maar eens aangetoond worden, wat mankeert en wat voor middelen nodig zijn.

Bij het inkomens- en vermogensbeleid acht hij het VVD-program wat aan de magere kant. Hij mist een passage over de vermogensaanwasdeling, verhoging van successierechten in de zijlijn en een bevoegdheid van de overheid om de honoraria van groepen als artsen en notarissen te beïnvloeden. Hij is het eens met het principe van de inflatiecorrectie, maar wil haar niet automatisch maken. Afwijkingen moeten mogelijk zijn, als het conjunctureel past, zei hij. Steenkamp sloot af met ook negen punten te noemen, die hem niet aanstaan in het voorlopige PvdA-program: abortus, de nationale gezondheidsdienst, twee procent voor ontwikkelingshulp („het kan eenvoudig niet, hoe graag ik het ook zou willen”), de gekozen burgemeester, de voorkeur voor overheidsdeelneming boven subsidiëring in bedrijven bij het werkgelegenheidsbeleid, de overaccentuering van de directe boven de verbruiksbelasting, de betaling van sociale verzekeringen uit de algemene middelen, de weigering om nominale belasting-progressie terug te geven. Hij mist iets over de bestuurlijke herindelings.

COPIJN
GROENEKAN

REEDS MEER DAN
TWEDE EEUWEN
EEN BEGRIJF VOOR

boomkwekerij-
produkten

EN

tuinarchitectuur

TELEFOON 03461 - 12 07

Bokma het allerbeste!
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

een BELEVENIS!

SPIDO

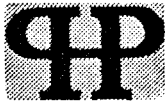
Willemsplein
Rotterdam

PIERSON, HELDRING & PIERSON

BANKIERS

Amsterdam/'s-Gravenhage/Rotterdam/

Haarlem/Curaçao

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

**Boele's Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.**

BOLNES (bij Rotterdam)

•
Reparatie en nieuwbouw

•
TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

DIESELMOTOREN

Postbus 3
Krimpen aan de Lek
Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

N.V. Machinefabriek „BOLNES”
voorheen J. H. van Cappellen

**containers:
koel/vries-
containers:**

**„Flats” en
„Huifcontainers”:**

Onder de beschermde naam „Multload” container bouwt Paul & Van Weelde N.V. genormaliseerde aluminium STAPELCONTAINERS voor het stukgoederenvervoer.

De constructie van Van Weelde's containers leent zich in het bijzonder tot het bouwen van uitvoeringen als koel/vriescontainers, met naar keuze polystreen of polyurethaan isolatie. Binnenafwerking naar wens in aluminium of polyester. Tevens kan elk gewenst koel-aggregaat worden geleverd.

**GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN**

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.

'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

Voor uw was

naar

BORGH

Tevens adres voor Chemisch Reinigen
N.V. STOOM- EN CHEMISCHE WASSERIJ

v.h. C. D. BORGH & Zn.

Bellevooystraat 75 — Rotterdam — Telefoon 232631 - 236235

N.V. OBSERVATOR

ROTTERDAM — VASTELAND 30 — TELEFOON 11 15 20

FABRIKANTE VAN
NAUTISCHE INSTRUMENTEN
MANOMETERS, THERMOMETERS
PYROMETERS, TACHOMETERS

Agenten voor Zeekaarten en
Nautische boeken

REPARATIES OP KORTE TERMIJN

Wet van de (Europese) traagheid

Binnen enkele maanden zullen de Nederlandse en Belgische ministers die in hun land de havenzaken behartigen samen met specialisten op dit terrein in Brussel om de ronde tafel gaan zitten teneinde te spreken over richtlijnen die kunnen leiden tot een gemeenschappelijk havenbeleid. Dit klinkt op zichzelf verheugend, maar er is een ware lijdensweg aan voorafgegaan. Bepalen wij ons slechts tot de gang van zaken in ons eigen land, dan moet worden geconstateerd dat van een gecoördineerde nationale havenpolitiek nog allermint sprake is. Met name Rotterdam en Amsterdam vliegen elkaar nog steeds in de haren in een strijd die voor een belangrijk deel wordt gekarakteriseerd door emotionele en psychologische overwegingen, waarbij de zakelijke doelstellingen vaak uit het oog worden verloren.

Toch is er inmiddels een kentering te constateren met name door de instelling van de Commissie Zeehavenoverleg die twee jaar geleden in ons land tot stand kwam en die tot doel heeft tot een nationaal zeehavenbeleid te geraken. Niet ontkend kan worden dat door deze commissie vruchtbaar werk wordt verricht, doch zij heeft toch nog niet alle tegenstellingen weten te overbruggen, getuige de vaak voorkomende controversen die in de praktijk tussen Rotterdam en Amsterdam aan het licht komen.

Het bestaan van genoemde commissie heeft het in elk geval mogelijk gemaakt

buiten de nationale problemen om contact met onze zuiderburen te zoeken teneinde een poging te wagen te komen tot een havenbeleid op Beneluxniveau. Men heeft deze zaken overigens grondig voorbereid. De basis van de komende onderhandelingen wordt namelijk gevormd door twee rapporten die een grote hoeveelheid gegevens bevatten over de Belgische en Nederlandse zeehavens. Deze inventarisatie wordt door experts uniek genoemd in het havenoverleg tussen ons land en België. De rapporten zijn tot stand gekomen in het kader van het overleg dat wordt gevoerd op het niveau van de Beneluxministerraad. Minister Bakker van verkeer en waterstaat heeft onlangs aan deze commissie gevraagd een lijst van prioriteiten op te stellen die met de Belgen zullen moeten worden besproken.

Weinig vertrouwen

Helaas moet worden geconstateerd dat de komende besprekingen in Brussel, althans van Nederlandse zijde, niet met groot optimisme worden tegemoet gezien. Zo blijken de Rotterdamse en Amsterdamse gemeentelijke vertegenwoordigers in deze commissie niet al te veel hoop en vertrouwen te hebben in de bereidwilligheid van België om te komen tot een zoveel mogelijk doorgevoerd gemeenschappelijk zeehavenbeleid, een visie die ook door andere leden van deze commissie werd gedeeld. Niettemin is men het eens geworden over de onderwerpen die van Nederlandse zijde in Brussel ter tafel zullen worden gebracht.

Naar wij in de Handels & Transport Courant lezen werd men op suggestie van de voorzitter van de Commissie Zeehavenoverleg, de heer Posthumus, het erover eens dat vooral gestreefd zal moeten worden naar een gemeenschappelijk optreden van Nederland en België tegenover derde landen, met name West-Duitsland. Eveneens zullen de kwesties ter sprake komen rond investeringen, industrialisatie en de exploitatie van havens.

Volgens het reeds eerder geciteerde dagblad hecht de voorzitter van de Commissie Zeehavenoverleg veel waarde aan de komende besprekingen in Brussel, omdat hij van mening is dat deze een proef kunnen zijn voor een later te voeren overleg binnen EEG-verband. Dit lijkt ons een nogal merkwaardige en zwak gefundeerde uitspraak.

Ten eerste zijn de resultaten die de Commissie Zeehavenoverleg op het nationale vlak heeft bereikt niet van dien aard dat men er door in een juichstemming verkeert, al geven wij gaarne toe

dat er op dit terrein wel enige vorderingen worden gemaakt. Ten tweede is er het feit dat Nederlandse havenexperts, zoals gezegd met weinig vertrouwen de tocht naar Brussel ondernemen en ten derde is het duidelijk dat die besprekingen in de Belgische hoofdstad vooral een gezamenlijk verweer moeten inluiden tegen de door de Duitsers gevoerde discriminerende havenpolitiek. Met andere woorden: als men het in Beneluxverband nog niet met elkaar eens is en men het vooropgestelde doel voor ogen heeft — overigens niet ten onrechte — zich tegen de havenpolitiek van West-Duitsland te weer te stellen, dan kunnen wij niet inzien dat dergelijke besprekingen een „proef” kunnen zijn voor een later te voeren overleg binnen het verband in de EEG.

Jammerlijke zaak

Wij ontkomen er niet aan in dit verband een parallel te trekken met de opmerkingen van onze geestverwant mr. dr. C. Berkhouwer, die deze maakte in het nummer van 30 oktober van ons weekblad ten aanzien van de vestiging van Progil in België en het rumoer dat is ontstaan rondom de inmiddels berucht geworden „Groningse smeerpijp”, waartegen de Duitsers fel protesteren. Terecht stelt de heer Berkhouwer dat ondanks 25 jaren „Benelux” wat Progil betreft een geïntegreerd milieubeleid aan weerszijden van de grenzen ontbreekt. En volkomen terecht merkt hij op (als hij doelt op de affaire van de Groningse smeerpijp) dat lucht, water en bodem van de volgeperste ruimte van de Noord-Westeuropese delta alleen maar schoon te houden zijn als het beleid van de nationale staten wordt geïntegreerd op Europees niveau.

Daarvan zijn wij evenwel nog ver af. Zo is het ook gesteld met een geïntegreerde Europese havenpolitiek. Dit is een jammerlijke zaak. In Beneluxverband zijn er in talloze zaken nog vele knelpunten en als men de Benelux als voorportaal van de EEG wenst te zien, dan is er alleen maar reden tot pessimisme en ergernis over het feit dat men er na een kwart eeuw nog niet in is geslaagd tot de zo nodige politieke en sociaal-economische integratie te komen.

Rest ons tenslotte nog een troost: de tijd dat de Nederlandse provincies met de wapenen tegen elkaar ten strijde trokken is voorbij, maar dat heeft dan ook lang geduurd. Wellicht mogen wij het eens beleven dat ook binnen EEG-verband de strijd wordt gestaakt al gaat die dan ook niet met wapengeweld gepaard.

Ons redactielid G. Stempfer besteedt in dit artikel aandacht aan de Nederlands-Belgische samenwerking met betrekking tot een gemeenschappelijk havenbeleid.

VASTE STENEN IN ALLE SOORTEN

„MOLISOL” MOLER ISOLATIESTENEN

VUURVASTE ISOLATIESTENEN

ZUURVASTE STENEN

„PRODORITE” CHEMISCH BESTENDIGE PRODUKTEN

LEVERT

N.V. Gouda Vuurvast

VEREENIGDE VUURVASTE STEENFABRIEKEN

GOUDA — TELEFOON 16744 - (01820)

nder de loep

definitie voor de wenselijke doelstelling van het onderwijs. Het met de noodzakelijke objectiviteit bijbrengen van voldoende kennis van en inzicht in de werking van onze staatsinstellingen, de lichamelijke oefening en het aankweken van creativiteit hebben met toekomstige „broodwinning” in de meeste gevallen minder rechtstreeks te maken, zij zijn wel van belang voor de veelzijdige vorming van de persoonlijkheid.

Wij (en in het bijzonder onze fractie in de Amsterdamse raad) zullen het in de toekomst misschien meermalen volstrekt oneens zijn met standpunten of beleidsdaden van deze communistische wethouder. Des te pikanter is het echter dat we hier in ieder geval een standpuntbepaling van die zijde hebben, waarvan het nuttig is haar in gedachten te houden.

Wegblijvers

Tegen beter weten in wordt het bij ons te groot geachte aantal wegblijvers bij verkiezingen (gemiddeld 30 pct.) telkens weer door sommigen geweten aan ons kiesstelsel. En toch: iedere verkiezing opnieuw in parlementair-democratisch geregeerde landen in de vrije wereld toont aan dat dit met het soort van kiesstelsel niets te maken heeft en dat Nederland sedert de afschaffing van de stemplicht (voordien was vergelijking uiteraard niet mogelijk) in deze lang niet de slechtste figuur slaat.

Het laatste bewijs vormen nu weer de recente in de Verenigde Staten gehouden verkiezingen voor het Huis van Afgevaardigden en voor ongeveer een derde van de Senaat. Deze verkiezingen

werden belangrijk genoeg geacht dat zelfs de president op verkiezingsvergaderingen als woordvoerder optrad.

Als kiezers stonden volgens berichten der Amerikaanse persbureaus geregistreerd 124 miljoen Amerikanen. Aan de verkiezingen deden ten slotte mee 56 miljoen kiezers; dat is dus iets meer dan 45 pct.

Uiteraard tracht iedere partij zoveel mogelijk van haar kiezers naar de stembus te krijgen. Maar wie per se niet wil stemmen, onvoldoende belangstelling heeft, van mening is dat zijn stem in dit geval toch geen invloed heeft of door allerlei andere oorzaken niet is opgekomen, moet het ten slotte zelf weten. Hij heeft het recht om te stemmen, maar (zo is de redenering daar) óók het recht om niet te stemmen. En wie niet stemt „is het best vertegenwoordigd door niet te zijn vertegenwoordigd”.

In ons land maken wij daar ernstiger problemen van, vooral waarschijnlijk doordat wij er jarenlang aan gewend zijn geweest dat men met boete-bedrei-

ging naar de stembus werd gedreven. Het jongste onderzoek dat deswege werd gepubliceerd is dat van een wetenschappelijk team onder leiding van de Tilburgse hoogleraar dr. P. C. Stouthard.

Ongeveer 1800 kiezers, die geacht konden worden een doorsnee van het stemgerechtigde deel van het Nederlandse volk te vormen, werden geënquêteerd. Het bleek daarbij dat van degenen die bij de Kamerverkiezingen in 1967 (toen was er nog opkomstplicht) op de Boerenpartij hadden gestemd, bij de Statenverkiezingen van 1970 51 pct. was weggebleven. Dezelfde soort percentages bedroegen: voor toenmalige D'66-stemmers 37 pct., voor PSP-stemmers 32 pct., voor KVP-stemmers 24 pct., voor PvdA-stemmers 19 pct., voor CHU-stemmers 18 pct., voor VVD-stemmers 16 pct. en voor ARP-stemmers 10 pct.

Volgens dit onderzoek zouden we over de belangstelling en het plichtsgevoel als staatsburger van onze VVD-aanhang dus niet te klagen hebben.

PRAKTIJK VOOR DE VOETVERZORGING S. H. CON

CHIROPODIST

JOH. VERMEERSTRAAT 47 — AMSTERDAM-Z.

TELEFOON : 020 - 73 27 55

Behandeling
volgens afspraak

NA 19 UUR : 020 - 71 32 70

MAANDAG'S - VRIJDAG'S 8.30—17.00 UUR

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON” VREELAND A/D VECHT

BIJ KRUISSING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

waar de gast ^{koning} is

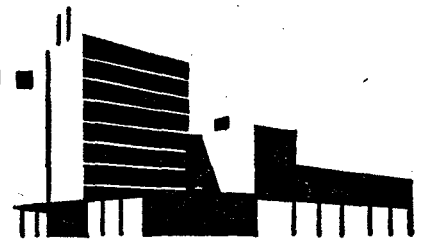
Cocagne, levend middelpunt van een levende stad: perfecte outillage voor vergaderingen, congressen, shows, feestelijke bijeenkomsten: royale hotelaccommodatie, restaurant, café, petit-restaurant, bar en bowling. Speciale arrangementen bij feestelijke gelegenheden: Kerstmis - Nieuwjaar - Pasen - Pinksteren.

COCAGNE

RESTAURANT DES SPÉCIALITÉS. CAVE RENOMMÉE.
EINDHOVEN, VESTDIJK 47. TELEFOON 040 - 69288

WAAR UW VRIJHEID GERESPECTEERD WORDT...

Rijnhotel: modern, comfortabel hotel in Rotterdam-Centrum. 140 Kamers met bad of douche. Congresaccommodatie voor 20 tot 2000 personen. Ruime ondergrondse parkeergarage direct naast het hotel.

rijnhotel rotterdam

Schouwburgplein 1 Rotterdam
Tel. (010) 132900 - Telex 21640

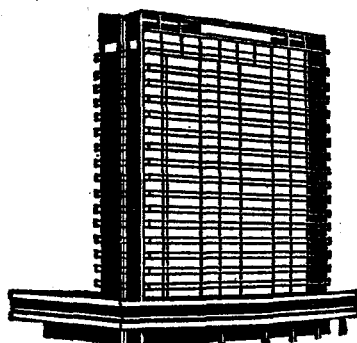
HOTEL BOUWES ZANDVOORT

Kamers met meest modern comfort

Gerenommeerde keuken

Gelegenheid voor congressen en partijen tot 300 personen

Cabaret-Dancing dagelijks

APPARTEMENTENHOTEL BOUWES PALACE ZANDVOORT

Kamers en appartementen met modern comfort. Restaurant op 70 m hoogte - panorama - lounge bar - sauna - overdekt zwembad - congreszaal.

Unieke accommodatie voor kaderbijeenkomsten.

BEIDE HOTELS HET GEHELE JAAR GEOPEND - TELEFOON 5041

Japans export-offensief

De Japanse industrie heeft een hoog peil van kwaliteit bereikt. De produktie overtreft verre de afzetmogelijkheden op de binnenlandse markt. Dit betekent overigens niet dat die binnenlandse afzetmogelijkheden zo gering zouden zijn. Weliswaar is het gemiddeld aandeel per hoofd van de bevolking in het nationaal inkomen nog wel lager dan in de Verenigde Staten en in de rijke landen van Europa, maar over de spreiding van de welvaart moet men niet te gering denken. Vrijwel overal — ook in de enorme woonwijken voor de industrie-arbeiders met veelal houten huisjes (wonen is zeer duur in Japan) — zijn kleurentelevisietoestellen te vinden. De miljoenenmenigte die op zondag de grote steden uittrekt en de natuur opzoekt, is vrijwel uniform uitgerust met een single lenze reflex camera, waarvoor wij in Nederland al gauw duizenden gulden uittellen. In Japan betaalt men altijd nog het respectabele bedrag van ongeveer f 600,-.

Er is echter een enorme export en de potentie tot vergroting daarvan neemt snel toe. Als gevolg van beperkende maatregelen van Amerikaanse zijde neemt de export naar dat werelddeel af en zoekt Japan naar nieuwe exportmogelijkheden. De verwachting dat het daartoe de blik op Europa richt, ligt voor de hand. Merkwaardigerwijze werd dit door een der partijfunctionarissen met wie ik sprak, tegengesproken. Japan zou zich — evenals het in militair opzicht niet meer agressief was en zich beperkte tot de opbouw van een self defence army — ook in economisch opzicht niet agressief gaan gedragen. Men wilde zich richten op Zuidoost-Azië en daar door het entameren van joint ventures de economie in de Zuidoostaziatische landen ontwikkelen. „Noord helpt Zuid”. Deze hoogstaande visie op de Japanse politiek, die overigens pas op zeer lange termijn exportmarkten zou opleveren, is mij verder niet bevestigd. Integendeel, men bereidt zich voor op zeer korte termijn een export-offensief op Europa te openen. Een van de exporthuizen gebruikte daarbij het woord agressief. Tijdens een bespreking op het ministerie van internationale handel en industrie bleek, dat onderhandelingen — die inmiddels zijn geopend — werden voorbereid om de hoge tolmuren van de EEG te verlagen voor Japanse import in Europa. Japan zal verlaging van die tolmuren verlangen. Het zou in die onderhandelingen wel enige contraprestaties kunnen leveren, want de invoerrechten die Japan zelf heft zijn zeer

hoog. Enerzijds begrijpelijk voor een land dat zijn industrie van de grond af moest opbouwen en anderszijds ook geheel passend in een conservatief geregeerd land. Langzamerhand is wellicht de tijd rijp voor een wat liberale handelspolitiek. Europese en Amerikaanse produkten zullen dan een zeer harde concurrentie ondervinden, niet zozeer vanwege de prijzen, die als gevolg van de gestegen loonkosten in Japan en de vóorgenomen sociale voorzieningen steeds minder zullen gaan verschillen van de Europese en Amerikaanse, maar wel vanwege de kwaliteit, die niet onderschat moet worden.

Efficiency

Ik schreef al dat de Japanner naar mijn indruk meer gebruik maakt van de mogelijkheden van de moderne techniek dan wij. Dit blijkt uit allerlei technische snufjes in auto's (treepkankverlichting, leeslampjes, radio en sigaretteteaansteker achterin), maar ook uit treinen en kaartverkoop op de stations. De treinen rijden sneller dan bij ons (niet alleen de beroemde Tokaido-lijn van Tokio naar Osaka, die 210 km per uur rijdt), de corridors van de wagons liggen op gelijke hoogte met de perrons, zodat in- en uitstappen ook voor bejaarden geen probleem oplevert, alle wagons stoppen op aangegeven plaatsen zodat men zich zo dicht mogelijk bij de besproken plaats kan opstellen. Bij de kaartverkoop wordt via time sharing een computer ingeschakeld en men krijgt dus uitsluitend besproken plaatsen — onafhankelijk van het station waar men het kaartje koopt. In wonderlijke tegenstelling tot deze moderne techniek staat dan het uitrekenen van de prijs: dat gebeurt per telraam; blijkbaar nog de vlotste methode van optellen.

Luchtverontreiniging

De grote industrialisering en de grote concentraties van mensenmassa's hebben een geweldige lucht- en waterverontreiniging ten gevolge. De smog-overlast van juli-augustus is bekend. De houding van de Japanner daartegenover en de politieke reacties zijn zeer opmerkelijk en verschillen zeer sterk van de attitude in het Westen. Voor de Japanner is hygiëne en reinheid een van de eerste vereisten. Met opzet liet ik de bodemverontreiniging buiten beschouwing. Daarvan is geen sprake, behoudens wellicht verontreiniging door che-

Ik zou uiting hebben willen geven aan mijn bewondering voor het doorzettingsvermogen, de energie en het meesterchap waarvan onze vriend Malagodi blijk geeft in Italië een waar grensgebied van het liberalisme; tevens zou ik voor zijn vertrek een groet hebben willen brengen aan onze uitstekende president, de heer Toxopeus. Het spijt mij dat omstandigheden buiten mijn macht mij dit verhinderd hebben.

De wereld waarin wij nu leven gaat onder in verwarring. Het is juist deze verwarring in ideeën en woorden die de meest diepgaande oorzaak is van hete geweld dat overal binnendringt en ons burgerlijk bestaan in een vulkanische staat brengt. Ik ben de mening toegedaan dat het de bijzondere plicht van de liberaal is als leidsman van het menselijk denken op te treden, om onze tijdgenoten een uitweg te helpen vinden uit de verwarring waarin zij leven. Met het oog hierop moeten zij zich op hun beurt inspannen hun eigen houding duidelijk te maken. Ik zou u dienaangaande twee thema's ter overdenking willen voorleggen; het ene inzake de strategie, de substantie van het liberalisme; het andere inzake de tactiek, de werkwijze van het liberalisme.

De liberaal is van mening dat de vrijheid een essentiële voorwaarde is van het menselijk bestaan, die dus niet gerechtvaardigd hoeft te worden; wel dienen gerechtvaardigd te worden de beperkingen aan die vrijheid opgelegd. Men is niet meer liberaal dan een ander wanneer men zich links opstelt (in de veronderstelling dat men weet wat links-zijn betekent); men is niet meer liberaal wanneer men meer van de vrijheid vraagt. Men is meer liberaal dan een ander wanneer men er sterker dan hij aan vasthoudt dat de vrijheid onze eerste zorg moet zijn, en vervolgens zal men zien in hoeverre en op welke wijze men deze moet beperken in plaats van de vrijheid in haar geheel te onderdrukken en vervolgens weer in kleine ge-

In dit derde artikel naar aanleiding van zijn reis naar het Verre Oosten, gaat mr. F. Korhals Altes o.m. in op de economische expansie van Japan. De twee vorige artikelen verschenen in Vrijheid en Democratie van 16 en 30 oktober.

mische bestrijdingsmiddelen. De straten in de grote steden (Tokio heeft evenveel inwoners als Nederland) zijn absoluut schoon. Er wordt geen vuil op straat gegooid, zelfs geen sigarettepeukjes. De middeleeuwen aandoende verontreiniging van straten met uitwerpselen van honden is overigens een typisch Nederlandse behoefte, waarvoor dan ook een speciale belasting wordt geheven. Het Japanse gevoel voor hygiëne brengt met zich mee dat de Japanners — ook de politici en industriëlen — zonder uitzondering zich oprecht uiterst verontkrust gevoelen over de toenemende vervuiling van lucht en water. Het is het gesprek van de dag; de problematiek haalt dagelijks de voorpagina. Echter niet in antagonistische zin. Het is geen strijd van de burger tegen de industrie, maar een strijd van iedere Japanner tegen het probleem. Blijkens kranteberichten is iedereen — met name de industrie — daadwerkelijk bezig de luchtvervuiling tegen te gaan. In complexe flatgebouwen met tot nog toe elk een centrale stookinrichting komt één stookinrichting voor het gehele complex. Industrieën treffen voorzieningen tot filtrering en zuivering van rook e.d. Dagelijks werden nieuwe research-projecten op dit gebied aangekondigd. Er is een zeer strenge controle op uitlaatgassen van auto's, waarbij uiterst effectief gebruik wordt gemaakt van het hoogontwikkelde gevoel van de Japanner voor gezichtsverlies. Indien bij controle op uitlaatgas blijkt dat een auto niet voldoet aan de wettelijke maatstaven, wordt een opvallend papier op die auto geplakt waarop is vermeld dat de auto niet aan die maatstaven voldoet. Op het verwijderen van dat plakkaat staan zeer hoge boetes. Het verder moeten rijden met een dergelijk brandmerk van sociaal gedrag ondergaat de Japanner als zo beschamend, dat hij de auto bij de dichtstbijzijnde garage laat repareren en vervolgens door de politie laat testen. Het plakkaat wordt dan verwijderd.

deelden toe te staan door middel van rantsoen-kaarten.

Wat de tactiek en de werkwijze betreft, heeft het liberalisme zich ook duidelijk opgesteld: mensen verschillen van mening zolang als zij irrationeel blijven, en kunnen elkaar slechts begrijpen door middel van de rede. Menselijke problemen zullen dan ook slechts opgelost kunnen worden door middel van discussie.

De ultra-, extra- of infra-parlementaire oppositie dient slechts als dekmantel om aan discussie te ontkomen en om slagen uit te wisselen in plaats van argumenten. Het liberalisme is niet te scheiden van het representatieve systeem. Het te zuiveren, te verbeteren, het nog meer en beter representatief te doen zijn, dat is een diepgaande liberale inspanning. Het in zijn grondbeginsel te bestrijden, is niet liberaal.

We geven er ons, evengoed als ieder ander, rekenschap van dat elk tot stand gebracht systeem kan eindigen met een zeker element van passief geweld; en wij staan altijd gereed om te proberen dit element te elimineren. Wij geloven in een permanente en voortgaande hervorming, maar wij staan sceptisch tegenover de voordelen van de revolutie. Dit woord is overigens ontleend aan de wiskunde: en men weet dat een volmaakte revolutie de zaken laat zoals ze tevoren waren. Wij geloven dat de vrijheid, de gerechtigheid en de vrede drie kanten vertegenwoordigen van een en hetzelfde idee. Geen van drieën is compleet zonder de twee andere. Men moet dus werken voor de vrijheid, de gerechtigheid en de vrede, en terwijl men dat doet nooit vergeten dat, wanneer ons streven ten gunste van één der drie uitvalt en de twee andere daaronder komen te lijden, onze poging verkeerd begrepen zal worden en tevergeefs zal zijn, want er bestaat geen vrijheid zonder gerechtigheid, geen gerechtigheid zonder vrede, geen vrede zonder vrijheid.

Volkshuisvesting en de fiscus

VERVOLG VAN PAGINA 1

de nieuwe regeling zijn, dat er een vermogensverschuiving onder de bezitters van eigen woningen gaat optreden. In het bijzonder worden zij getroffen, wier huurwaarde te hoog en wier kosten te laag worden vastgesteld. In het algemeen is dit de categorie van de bezitters van de oudere woningen, waarbij de onderhoudskosten hoog zijn. Dit laatste wordt dan gezien als een stimulans voor de doorstroming van oud naar nieuw. Vooropgesteld dat een dergelijke stimulans niet vanuit het fiscale vlak mag worden gegeven, is de stelling ook apert onjuist.

Ouderen

Het is mijn ervaring dat vele ouderen zich inkopen in verzorgingshuizen, daartoe in staat gesteld door de opbrengst van hun oude huis. Als de verkoopwaarde daarvan sterk terugvalt, zal de reactie zijn dat men gedwongen moet blijven zitten en noodzakelijk onderhoud achterwege laat.

Een andere categorie getroffen zijn al diegenen, die een eigen huis hebben op erfpachtsgrond. Hoewel ik geen voorstander ben van het stelsel van erfpacht in het algemeen, is dit in vele gemeenten, waaronder mijn eigen woonplaats Amsterdam, het geval. Het gevolg kan alleen maar zijn, dat het eigen woningbezit in dergelijke gemeenten in de toekomst nauwelijks kans maakt. Nog sterker dan voorheen zal men het eigen woningbezit bouwen daar waar geen erfpachtstelsel bestaat. Men kan toch moeilijk via fiscale maatregelen de zelfstandige verantwoordelijkheid van de gemeenten, al of niet een erfpachtstelsel te hanteren, uithollen.

Een derde categorie van gedupeerden zijn degenen, die een eigen tuin hebben. Een eigen tuin kan niet losgezien worden van woning. Hij behoort hier onafscheidelijk toe, evenals de plantsoenen en parken bij een stad. Voor degenen, die een tuin hebben, wordt thans een deel van de waarde van hun huis geconfisqueerd. Jongeren met voldoende tijd kunnen zelf meer gaan tuinieren; de ouderen worden ook hier weer het kind van de rekening. De consequentie van deze maatregel had moeten zijn doorzicht door het departement, dat tevens de ruimtelijke ordening in haar vaandel draagt.

Ten slotte wil ik ten aanzien van dit voorstel zeggen, dat er niet aan geknutseld moet worden, doch dat het zonder meer in de kachel dient te worden gegooid.

Temporiseren

Het departement van volkshuisvesting zal bij de vervulling van zijn taak er verstandig aan doen de fiscus niet in zijn maatregelen te betrekken. Zo hebben mijn oren geklapperd bij de passage in de Troonrede, waarin wordt gezegd dat als tijdelijke maatregel de bouw van bouwwerken in de sectoren nijverheid, handel en verkeer zal worden getemporeerd, gekoppeld aan een investeringsheffing van beperkte duur. Tot op heden weet niemand wat deze passage inhoudt. Het is een goed recht van de regering om bij een overspanning van de conjunctuur alle bestedingen aan passende banden te leggen. Ik begrijp echter niet waarom dit in één bepaalde sector van bouwwerken moet geschieden.

Niettemin kan ik een zekere temporisering wel billijken. Een investeringsheffing van beperkte duur is echter volstrekt onaanvaardbaar. Evenals destijds bij de huurdersbelasting en bij het ontwerp, dat ik hierboven besprak, kan ik een dergelijke maatregel als fiscalist billijken noch begrijpen. Ik zie dan ook met spanning de rechtsgrond tegemoet, waarop deze dwaasheid gaat steunen. Op het departement van volkshuisvesting had men echter moeten inzien dat het volstrekt onmogelijk is tijdelijk de bouw van bovenvermelde objecten met een extra kostenfactor te verzwaren. Voor de producenten betekent dit, dat zij gedurende een bepaalde niet nader genoemde tijd objecten bouwen, die later weer goedkoper gebouwd zullen kunnen worden. Een stopzetten van op dit vlak geëntameerde activiteiten is echter, gezien het feit dat hier de gehele opzet steeds gebaseerd is op continuïteit, ook niet mogelijk. Het departement van volkshuisvesting plaatst ons jaar in jaar uit wél voor vreemde situaties.

De wereld waarin wij leven

Een hoogtepunt van het congres van de Liberale Internationale in Rome vormde de boodschap van de ere-president prof. Don Salvador de Madriaga. De heer D. W. Dettmeyer zorgde voor een samenvatting.

ER ZIJN NOG VELE VVD'ers INCOGNITO

U kent ze, ook in uw kring. Mensen die met de VVD sympathiseren, die elke keer VVD stemmen... Maar ondanks hun sympathie, ondanks hun overtuiging is het woord „lidmaatschap” Grieks voor hen. Niemand kan zich in deze tijd de weelde veroorloven om in politiek opzicht een masker te dragen. Hoe meer mensen met open vizier (als lid dus) voor de VVD-beginselen uitkomen, des te sterker kan de partij deze beginselen doen gelden. Met één pennestreek kunt u de VVD al helpen.

Geef ons naam en adres op van een VVD'er incognito in uw omgeving. Wij sturen hem dan ZES WEKEN LANG GRATIS Vrijheid en Democratie om hem rijp te maken voor zijn lidmaatschap. Nog beter: maak hem nu meteen lid. Eén enkel woord van u, als vriend of kennis, werpt meer gewicht in de schaal dan een dozijn verhandelingen van ons.

COUPON	
Aan het Secretariaat van de V.V.D. Koninginnegracht 61 's-Gravenhage	
Naam:
Adres:
Plaats:
Volgens inzender van deze coupon kunt u met kans op succes zes weken lang gratis het blad „Vrijheid en Democratie” zenden aan:	

J A, D E V V D K A N O P M I J R E K E N E N !

vrijheid en democratie

Onheuse oppositie tegen AOW-beleid

In dit artikel stelt het VVD Tweede Kamerlid mr. J. G. Rietkerk de oppositie aan de kaak, die de PvdA thans voert tegen het bejaardenbeleid van de regering. De PvdA-tactiek zit de regeringspartijen hoog, want zij wakkert een volkomen ongerechtvaardigde onrust en ontevredenheid bij de bejaarden aan, zo stelt de heer Rietkerk.

In de paar weken die achter ons liggen heeft de oppositie in de Tweede Kamer niet minder dan vijf keer met interpellaties en moties geprobeerd de Kamer haar afkeuring te laten uitspreken over het beleid, dat door de regering wordt gevoerd ten aanzien van de uitkeringen aan bejaarden. Zij heeft daarbij de indruk gewekt dat dit beleid op verschillende punten onrechtvaardig zou zijn en dat de bejaarden van de regering en regeringspartijen weinig goeds te verwachten hebben.

Als een oppositie zich zo hardnekkig tegen een bepaald onderdeel van het regeringsbeleid blijft opstellen, gaan een heleboel mensen, en in dit geval vooral de bejaarden, zich natuurlijk afvragen of er dan toch niet iets fout zit met dat beleid. Het lijkt daarom nodig en nuttig na te gaan wat er nu precies aan de hand is.

Daarbij moeten wij twee zaken goed voor ogen houden.

De eerste is dat er op 9 juli jl. een wet tot stand is gekomen waarbij een begin is gemaakt met het optrekken van de AOW (en AWW) tot het netto minimumloon. Alle politieke partijen zijn het erover eens dat de AOW-pensioenen zo snel mogelijk moeten worden opgetrokken, opdat de bejaarden geen beroep meer op de Bijstandswet behoeven te doen. Zoiets kan natuurlijk niet in één klap. Voor 1970 en 1971 is een begin gemaakt met een extra verhoging boven de normale aanpassingen aan de loonontwikkeling van in totaal 9 pct., te weten in 1970 3 pct. verhoging plus 3 pct. vakantie-uitkering, welke uitkering volgend jaar tot 6 pct. zal worden verhoogd. De vooropgezette bedoeling van deze verhoging is dus geweest daarmee het verschil tussen de AOW en de bijstand kleiner te maken. De bijstand wordt dus steeds minder. Ook de ambtenarenpensioenen worden aan de hogere AOW aangepast. Dat is duidelijk gesteld en daarmee is ook de Partij van de Arbeid akkoord gegaan.

Het tweede punt is dat de regering al enige tijd geleden besloten heeft de bijstandsuitkeringen op te trekken tot het niveau van het besteedbare minimumloon. Dat was een belangrijke stap vooruit, die de regering vergezeld heeft doen gaan van de beslissing, dat de bijstandsuitkeringen dan ook verder op dat niveau moeten worden gehouden en dat gemeentebesturen die verder waren gegaan de uitkeringen geleidelijk naar dat niveau moeten terugbrengen. Omdat het minimumloon gekoppeld is aan de loonindex zal niemand er slechter van worden; de uitschieters zullen alleen wat minder snel verder mogen stijgen. Hiermede wil de regering meer eenheid in het bijstandsbeleid brengen en voorkomen dat de pijnsnel stijgende kosten van de gemeentelijke sociale zorg uit de hand lopen. Teneinde dit noodzakelijke en alleszins redelijke beleid ook voor de toekomst vast te leggen, heeft de regering terzake een wetsontwerp ingediend, dat nog behandeld moet worden.

Voorlichting

Wat is er nu daarna gebeurd?

De AOW werd volgens afspraak verhoogd, o.a. met 3 pct. vakantie-uitkering. Toen echter de ambtenarenpensioenen en de bijstandsuitkeringen daaraan geheel volgens de regels werden aangepast, kwam plotseling de oppositie in het geweer.

Eerst eiste de heer Gortzak (psp) dat de regering de aanpassing van de amb-

Dankzij het regeringsbeleid gaat de AOW in '70 en '71 in totaal met tenminste 25 percent omhoog. Dat vertelt de PvdA er niet bij.

telijke pensioenen achterwege zou laten. Daarvoor kreeg hij in de Kamer nog weinig steun. Staatssecretaris Van Veen maakte bovendien duidelijk dat de laatste ambtenarenpensioenen met die aanpassing altijd nog meer dan 90 pct. van het actieve inkomen opleveren en welvaartsvast zijn.

Een week later vroeg de heer Egas (pvda) echter een interpellatie aan waarbij hij op zijn beurt van de regering eiste de gemeenten toe te staan de aanpassing van de bijstandsuitkeringen aan de AOW-vakantie-uitkering achterwege te laten, omdat de bejaarden op dat punt onvoldoende zouden zijn voorgelicht. Nu was de gemeentelijke voorlichting niet overal onberispelijk geweest. Zo had de gemeente Amsterdam pas nadat de AOW-verhoging was gegeven in een circulaire medegedeeld, dat die verhoging in plaats van de winteruitkering zou komen. Zoiets moet je natuurlijk tevoren schrijven. Om op grond daarvan echter van de regering te eisen, toe te staan dat er dan maar geen aanpassing plaats vindt, waardoor de bijstand voor bejaarden feitelijk op een hoger niveau wordt gebracht dan andere bijstandstrekkers krijgen, gaat natuurlijk niet aan. De Partij van de Arbeid had zelf met de aanpassing ingestemd. Toch moest de regering volgens haar genade voor recht laten gelden vanwege de onvoldoende voorlich-

ting, niet van de regering, maar van de gemeenten zelf. Daarbij moet dan bovendien worden gedacht, dat de rekening daarvoor niet door de gemeenten, maar door de regering zou moeten worden betaald!

De Kamer wees ook dit oppositieverlangen af, doch werd nauwelijks een week later geconfronteerd met een nieuwe interpellatie over hetzelfde onderwerp. Ditmaal was het de heer Franssen (pvda), die het over de staatsrechtelijke hoeg gooide. De regering had namelijk laten weten het besluit van de gemeente Amsterdam, om de winteruitkering toch te blijven geven, te zullen schorsen.

Zij is daartoe bevoegd op grond van strijd met de wet of het algemeen belang. De heer Franssen suggereerde nu, dat de regering alleen maar tot een dergelijke schorsing bevoegd zou zijn, als het door haar gevoerde bijstandsbeleid in een tot stand gekomen wet zou zijn neergelegd. Aangezien er op dit punt nog slechts sprake was van een wetsontwerp, zou de regering haar bevoegdheden te buiten zijn gegaan. De heer Geertsema had niet veel moeite de onhoudbaarheid van deze stelling aan te tonen. Het algemeen belang is echt niet alleen in de wet te vinden; het is in

VERVOLG OP PAGINA 9

Verkiezingsprogramma

De partijraad van de VVD vergaderde op zaterdag 14 november ter vaststelling van de adviezen over het verkiezingsprogramma „Liberalen op nieuwe wegen" en de daarop ingediende amendementen.

Tevoren was op 31 oktober tijdens de amendementenbeurs een groot aantal amendementen van verschillende afdelingen die gelijke strekking hadden, gecombineerd, terwijl amendementen met een zuiver of vrijwel geheel redactionele inhoud naar de redactiecommissie waren verwezen. Voor zover de desbetreffende afdelingen ter amendementenbeurs vertegenwoordigd waren, geschiedde dit met de instemming van die afdelingen.

De definitieve vaststelling van het verkiezingsprogramma door stemming over de programmapunten en de amendementen zal geschieden op 6 februari 1971 in een buitengewone algemene vergadering van de partij die wordt gehouden in het Nederlands Congresgebouw te 's-Gravenhage. Tijdig voordien — te weten in het eerste nummer van Vrijheid en Democratie in 1971 — zal de gehele tekst van het verkiezingsprogramma met de ingediende amendementen worden gepubliceerd. De tekst van het programma zal daartoe nader worden geredigeerd waarbij

• de naar de redactiecommissie verwezen amendementen en opmerkingen in de tekst zullen zijn verwerkt;

• de door de partijraad van een gunstig advies voorziene amendementen, voor zover deze door het hoofdbestuur worden overgenomen, eveneens in de tekst zullen worden verwerkt, met vermelding van de naam van de afdelingen die de amendementen hebben ingediend;

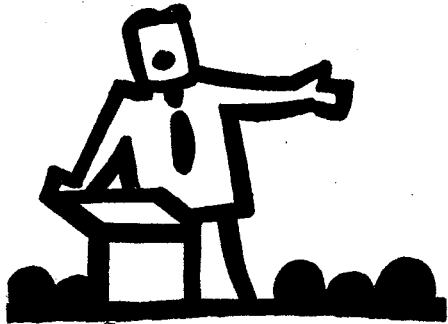
• tussen de tekst zullen zijn opgenomen de overige amendementen (de door de partijraad van een gunstig advies voorziene amendementen die het hoofdbestuur niet heeft overgenomen en de door de partijraad van negatief advies voorziene amendementen).

Over alle punten van het verkiezingsprogramma zal stemming gevraagd kunnen worden; nadere amendering is echter in dat stadium uitgesloten.

*) Het staat thans nog niet vast of het eerste nummer van Vrijheid en Democratie in 1971 gedateerd zal zijn 8 of 15 januari.

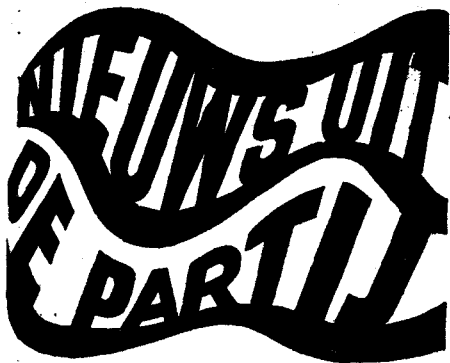
Radio-uitzending van de VVD: zaterdag 5 december, 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum II (298 m).

Datum	Gemeente	Plaats en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
27 nov.	Vierpolders	Dorpshuis; 20 uur	mr. H. v. Riel	onderwerp: De huidige politieke situatie in Nederland
27 nov.	Harderwijk	—	H. Wiegel en L. M. de Beer	—
27 nov.	Laren	hotel Hamdorff; 20 uur	mr. J. G. Rietkerk	debat met drs. J. Brand (D'66) over: democratisering van het bedrijfsleven
30 nov.	Apeldoorn	Orpheus; 20.00 uur	H. Wiegel	—
30 nov.	Zeist	Boschlust; 20 uur	mr. H. v. Riel	onderwerp: Wat speelt zich op dit ogenblik in de wereld en in Nederland af?
30 nov.	Groningen	De Doelen; 20.00 uur	dr. K. v. Dijk	JOVD
30 nov.	Lelystad	café restaurant de Meerkoet; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	onderwerp: Een nieuw politiek bestel
7 dec.	Assen	hotel Overcingel; 20.00 u.	mr. dr. C. Berkhouwer	onderwerp: Liberale lijnen in binnen- en buitenland
7 dec.	Rotterdam	café restaurant Engels; 20.00 uur	mr. A. Geurtsen	politiek spreekuur
10 dec.	Purmerend	café Schipper; 20.00 u.	mr. H. v. Riel	onderwerp: Liberalen op nieuwe wegen
10 dec.	Warffum	De Bredenburg; 20.00 u.	R. Zegering—Hadders	onderwerp: Noordelijke problematiek
11 dec.	Dirksland	De Schakel; 20.00 u.	H. Wiegel	onderwerp: Algemene politiek
11 dec.	Waalwijk	—	H. J. L. Vonhoff	onderwerp: Onderwijs
14 dec.	Heiloo	De oude Herberg; 20.00 u.	mevr. mr. E. Veder—Smit	onderwerp: Milieuhygiëne
14 dec.	Delft	T.H.; 14.00 u.	H. Wiegel	—
14 dec.	Ridderkerk	café restaurant St. Joris; 20.00 u.	H. Wiegel	debat met ir. N. Schwartz (D'66)
14 dec.	IJsselstein	wijkcentrum 't Slot; 20.00 u.	mr. A. Geurtsen	onderwerp: Midden- en kleinbedrijf

Helaas hadden wij onvoldoende ruimte om ook nog uitvoerig melding te maken van de volgende bijeenkomsten op 14 december: Eindhoven (Joekes), Driebergen (Vanhoff) en Winschoten (Van Dijk).

In deze rubriek worden openbare of tenminste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen worden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang). Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

• Wegens een toenemend aantal bestuursfuncties in de partij heeft drs. R. Barentz bedankt als secretaris van de afdeling Krommenie. De heer H. W. Beerekamp volgt hem op.

• Drs. A. J. Eiff, fractievoorzitter van de VVD in de gemeenteraad van Beverwijk, heeft de aandacht van b. en w. gevestigd op de vragen van een Velsens raadslid over het in Beverwijk te bouwen cultureel centrum. Hij vraagt of het in ons democratisch bestel gebruikelijk is dat raadsleden vragen stellen over het beleid van een andere gemeente.

• De afdeling Voorburg heeft de heer drs. J. J. van Harreveld benoemd tot lid van verdienste. De heer Van Harreveld was van 23 april 1947 tot 1 september 1970 voorzitter van de VVD-fractie in de gemeenteraad van Voorburg.

• De gemeenteraadsfractie en het bestuur van de afdeling Arnhem van de VVD hebben dit jaar aan alle leden een zeer handige en overzichtelijke brochure toegezonden met een groot aantal gegevens over de functieverdeling van de raadsleden, de werkzaamheden van wethouder drs. R. van den Berg de data en onderwerpen van de begrotingsvergaderingen. Tevens kregen de leden de tekst

van de algemene beschouwingen toegestuurd, zoals die op 2 november door de fractievoorzitter van de VVD in de Arnhemse gemeenteraad, mevrouw C. J. Lavell, werd uitgesproken.

• De deelcommissie Regering en Staten-Generaal van de VVD-Grondwetscommissie is gereed gekomen met de bestudering van de haar opgedragen hoofdstukken 2, 3 en 4 van de Proeve van een nieuwe grondwet. Het resultaat heeft zij in een rapport neergelegd en het hoofdbestuur aangeboden met het verzoek dit rapport, dat als een afzonderlijke eenheid beschouwd kan worden, te publiceren.

• De Tweede-Kamerleden voor de VVD mr. J. G. Rietkerk, H. Wiegel en L. M. de Beer, die speciaal de Gelderse problemen behartigen, het Eerste-Kamerlid tevens voorzitter van de VVD-fractie in de Gelderse staten ir. J. Baas en de statenleden P. Sterrenburg en H. W. F. C. Donkersloot, brengen vandaag — vrijdag 27 november — een werkbezoek aan Harderwijk. De delegatie sprak vanmorgen met het college van b. en w. van Harderwijk en had vanmiddag een ontmoeting met onder meer prominenten uit de landbouw, de industrie en de middenstand. Daarna volgde een persconferentie.

algemeen
secretariaat

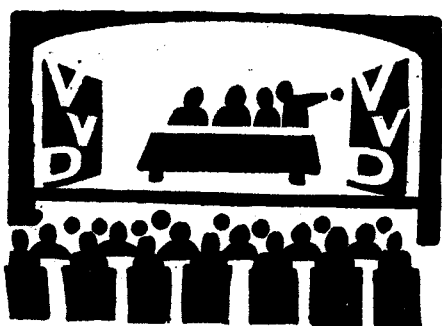
Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

vrijheid en
democratie

De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De abonnements-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag (telefoon, uitsluitend voor abonnements-administratie, 070 - 111741). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat.

De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Witte de Withstraat 73 (postbus 824) te Rotterdam, telefoon 010 - 147211.

• In ons vorig nummer is een ten dele helaas onjuist, ten dele onvolledig bericht terecht gekomen over de z.g. nieuwe gezichten-avond, die de afdelingen Voorburg, Rijswijk en Leidschendam op 10 december beleggen. Inmiddels is komen vast te staan dat deze bijeenkomst zal plaatshebben in de Johanneskerk, Dr. H. Colijnlaan 5 te Rijswijk. Men zal er kunnen kennis maken met mej. mr. A. Kappeyne van de Coppello, drs. G. M. V. van Aardenne, A. H. J. Slootweg, mr. A. Stempels, drs. F. W. v. d. Schaar en G. W. Keja.

• Op maandag 30 november van 16.30 tot 17.30 uur houdt de heer R. Zegering Hadders, lid voor de VVD van de Tweede Kamer, spreekuur in zijn woning, Hoofdstraat 26 te Emmen. Wie van dit spreekuur gebruik wenst te maken, gelieve tevoren telefonisch contact met de heer Zegering Hadders te zoeken: 05910 - 11014.

• In Alkmaar houdt de Kamercentrale Den Helder in restaurant Schuyt op donderdag 10 december een zogenaamde secretarissenvergadering.

REDACTIERAAD IN FUNCTIE

In het kader van de eerder dit jaar reeds aangekondigde reorganisatie van Vrijheid en Democratie is thans de z.g. redactieraad in functie gekomen.

Deze redactieraad bestaat uit: mr. H. P. Talsma (voorzitter van de stichting Vrijheid en Democratie en tevens voorzitter van de redactieraad), Ph. C. la Chapelle (hoofdredacteur van het blad), A. W. Abspoel (adjunct-hoofdredacteur), drs. Th. H. Joekes (secretaris van de Tweede Kamerfractie), H. J. L. Vonhoff (in zijn hoedanigheid van secretaris van het hoofdbestuur, belast met propaganda-activiteiten), mej. mr. M. M. F. van Everdingen (algemeen secretariaat van de partij en fungerend als secretaresse van de redactieraad) en de heren D. W. Dettmeijer en A. C. W. van der Vet (beiden als deskundigen op het gebied van publiciteit en journalistiek).

Hoewel in het begin wellicht wat vaar vergaderd zal moeten worden, is het

de bedoeling dat de redactieraad vier maal per jaar bijeen komt. Zij heeft de volgende taken:

- het kritisch bespreken van verschenen nummers;
- het desgewenst doen van aanbevelingen voor te verschijnen nummers;
- het vaststellen van grote onderwerpen waaraan speciale bijlagen van Vrijheid en Democratie gewijd zullen worden;
- het „inventariseren“ van te verwachten uitvoerige publikaties van het hoofdbestuur van de partij;
- het fungeren als „beroepsinstantie“ ten behoeve van hen die een ingezonden stuk schreven en niet content zijn met de wijze waarop hun bijdrage is gepubliceerd of behandeld.

De redactieraad heeft voor de eerste maal vergaderd op 7 oktober. Een tweede vergadering is uitgeschreven voor 27 november.

Aankondigingen

Bokma het allerbeste!
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen genever

nder de loep

door A. W. Abspoel

● Liberale erezaak

Vorige week is op enigszins plechtige wijze in beide Kamers der Staten-Generaal het feit herdacht dat het 25 jaar geleden was dat het z.g. Noodparlement, officieel geheten „Voorlopige Staten-Generaal”, in werking trad.

Die herdenking was wel terecht. Maar de ernstige bezwaren, die wij in onze liberale kring in dat eerste halfjaar tegen het volstrekt parlementloze tijdperk (van mei tot november) voelden en daarna ook tegen de halfslachtige oplossing van het Noodparlement, zijn nooit verdwenen.

Als kampioenen vanouds van de parlementaire democratie hebben we ons bij het niet onmiddellijk herstellen daarvan na de bevrijding en bij het opzetteljk traineren van nieuwe verkiezingen (die ten slotte eindelijk medio mei 1946 werden gehouden!) nooit willen en kunnen neerleggen. Wij kunnen er trots op zijn, dat eerst in het tijdens de bezetting zo eervol ten ondergegangene en na de bevrijding onmiddellijk herverschenen Liberale Weekblad en vervolgens in het Noodparlement met name door nu wijlen mr. W. C. Wendelaar, tegen dit vooral door bepaalde invloeden in de toenmalige Nederlandse Volksbeweging bewerkte uitstel bij voortdoring is geoponeerd.

Pas op 16 mei 1946 werden de Kamerverkiezingen gehouden en toen kon koningin Wilhelmina op 4 juni 1946 eindelijk de (buitengewone) zitting van een volwaardig na-oorlogs parlement openen.

Het is dezelfde gevoeligheid op dit punt, die ons in de dagen van nu op onze hoede doet zijn voor strevingen, bedenksels en agitatie, die in hun uitwerking en toepassing de op de representatie-gedachte steunende parlementaire democratie zouden uithollen of tenminste een stuk zouden terugdringen.

● Parlementaire behuizing

Zes leden van de Tweede Kamer, de heer Andriessen (kvp), mej. mr. Goudsmit (D'66), de heer Kieft (arp), mr. Koning (vvd), dr. ir. Oele (pvda) en drs. Tilanus (chu) hebben samen een brief geschreven aan het presidium. Zij stellen daarin voor, het initiatief te nemen tot een nieuwe huisvesting voor de Tweede Kamer.

Zij weten ook de juiste plaats al aan te wijzen. Een nieuw gebouw zou kunnen worden gezet op een terrein, de Nieuwe Haven geheten, dat thans grotendeels braak ligt en snel beschikbaar komt. Op dit terrein bestaat huns inziens de mogelijkheid om op een unieke plaats in het centrum van de nieuwe city van Den Haag en op korte afstand van het oude centrum en van het toekomstige nieuwe Haagse Centraal Station „een gebouw van allure” neer te zetten. Een gebouw dat zal moeten voldoen aan eisen van doelmatigheid, flexibiliteit en representativiteit.

Heel erg verrassend was deze brief voor insiders eigenlijk niet, want het was in vrij brede kring bekend dat ondanks vele uitbreidingen en vernieuwingen en zelfs de aanbouw van een geheel nieuwe vleugel (allemaal vrij kostbare zaken), de klachten van vele Kamerleden over de onvoldoende „behuizing” aanhielden. Vooral de toegenomen contacten met de parlementen in andere landen hebben hun waarschijnlijk de gedachte bijgebracht dat het ook anders kan. Dat het blijkbaar geen weelde is, dat ieder Kamerlid over een eigen werk-kamer zou kunnen beschikken, dat er meer spreekkamers komen, betere werkruimten voor de fractiesecretariaten en wat niet al.

Toch zal ik wel niet de enige zijn geweest, voor wie dit bericht toch nog een schok betekende. Het Haagse Binnenhof en heel het complex van bestuur en volksvertegenwoordiging, dat we thans aanduiden als het parlementaire stelsel, zijn vanouds onverbreeklijk met elkaar verbonden geweest. Het eigenlijke Tweede-Kamergebouw met zijn vergaderzaal dateert (in tegenstelling tot de Middeleeuwse Ridderzaal) van omstreeks 1790 en fungeerde aanvankelijk als de „grote balzaal” van stadhouder Willem V. Het was hier dat, op 1 maart 1796 onder voorzitterschap van Pieter Paulus, de bepruikte representanten van de „Bataafse Republiek” in de eerste „Nationale Vergadering” bijeenkwamen.

Sedert 1815 is zij de vergaderzaal van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. En het was in deze zelfde zaal dat Thorbecke zijn talrijke staatswetten in grootse stijl verdedigde en dat, in later tijd, Troelstra en Abraham Kuyper, De Savornin Lohman en Schaepman, Dreselhuys, Nolens en Treub, Colijn, Romme, Drees en Oud en zovele andere bekende figuren uit onze parlementaire geschiedenis als minister of als volksvertegenwoordiger hun stem lieten horen en — menigmaal ook — hun triomfen vierden.

Toegegeven: dit alles is historie geworden. Wie gevoel heeft voor historie en traditie en pijn voelt bij het verbreken van oude banden, behoeft zich echter niet te schamen. Zoals prof. Cleveringa het eens in een herdenkingsrede over prof. Telders heeft gezegd: „Gemeenschappen die hun geschiedenis prijs geven worden als enkelingen zonder geheugen.”

Nochtans: de briefschrijvers hebben waarschijnlijk voor een flink deel gelijk en hun argumenten zullen ernstig moeten worden gewogen. De noodzakelijke werk- en leefruimte in deze nu eenmaal veeleisende tijd kan ook op het Binnenhof niet blijvend worden opgeofferd aan eerbiedwaardige banden met het verleden. Als het niet anders blijkt te kunnen, zal het moeten. Men gunne ons echter de pijn en het gevoel van lichte paniek wanneer we denken aan de karakterloze betonnen klomp, die eens wellicht dan de nieuwe behuizing voor ons parlement zal vormen. Voor het oude gebouw aan het Binnenhof zal dan bovendien een piëteitvolle bestemming moeten worden gezocht, welke het in ieder geval voor een langzaam verval behoedt.

● Goede kansen voor VVD

De VVD staat er naar de mening van prof. mr. F. Duynstee voor wat haar verkiezingskansen in 1971 betreft, niet ongunstig voor. De Nijmeegse hoogleraar in het staatsrecht volgt daarvoor in zijn rubriek „Politiek Bezien” in De Telegraaf (van vrijdag 20 november) een redenering die men niet tot in alle details volledig hoeft te delen om haar toch wel belangwekkend te vinden.

Prof. Duynstee gaat er na al het in- en uitgepraat en na al het gezeur van confessionele zijden (dat veel „gewone kiezers” terecht heel erg gaat vervelen) kennelijk van uit, dat van een stembusakkoord of ander samengaan van confessionelen en liberalen tijdens de verkiezingsactie niets meer zal komen. In feite, zo constateert hij, zien wij dat de drie confessionele partijen een gezamenlijke verkiezingsstrijd gaan voeren en tegen de oppositie en tegen de VVD.

De VVD was van haar kant bereid de machtsstrijd tijdens de verkiezingen te voeren vanuit een gezamenlijk optreden van de vier regeringspartijen. De machtsstrijd zou dus volgens de VVD gestreden dienen te worden tussen de gezamenlijkheid van de vier regeringspartijen aan de ene kant en de oppositiepartijen aan de andere kant. Maar de drie christelijke partijen willen ondanks het samengaan in het kabinet-De Jong bij de komende campagnes ook tegen een der regeringspartijen, tegen de VVD, strijd voeren, aldus prof. Duynstee.

Hij meent nu dat de VVD hierdoor „toch wel erg mooie kaarten in de hand krijgt.” Vooreerst toch zal zij nu de enige partij zijn die nadrukkelijk het gevoerde regeringsbeleid in zijn hoofdkenmerken verdedigt en hierbij voortzetting ervan bepleit. De VVD zal evenals de andere regeringspartijen daarbij grif mogen erkennen dat er zwakke kanten zaten aan het gevoerde beleid en dat er fouten zijn gemaakt. Zij zal ook grif erkennen dat thans weer een aantal nieuwe problemen acuut is en dat voortzetting van een — verbeterd — regeringsbeleid insluit dat die nieuwe problemen moeten worden aangepakt. En dat deze aanpak in het te voeren beleid moet worden ingebouwd. De VVD kan duidelijk maken wat zij de zwakke kanten acht en welke nieuwe aanpak nodig zal zijn, maar ze zal bij dit alles, als enige partij, voortzetting van het gevoerde beleid kunnen verdedigen en beloven. De VVD is naar zijn mening door de houding der christelijke partijen, de partij geworden van een „verbeterd kabinet-De Jong”.

De vraag of de VVD al die mooie

kaarten goed zal uitspelen, blijft ondertussen voorlopig onbeantwoord. Men krijgt z.i. wel eens de indruk dat de VVD zich onvoldoende realiseert dat „nu eenmaal de christelijke partijen haar de strijd hebben aangezegd en dat de christelijke partijen geweerd hebben voortzetting van het gevoerde regeringsbeleid, voortzetting van het algemene regeringsbeleid van het kabinet-De Jong (met correcties) tot inzet van de verkiezingsstrijd te maken. De VVD, zo meent hij, is geneigd soms „te tolerant en te ethisch te zijn”. Het lijkt hem geen kleinigheid als één partij de kans krijgt toegeschoven, tot haar beleid te maken voortzetting van een beleid, dat mede door drie concurrerende partijen is gedragen. „De VVD hoeft dan waarlijk niet zo defensief te doen.”

Het vervolg van zijn betoog kan dan, ter wille van de plaatsruimte, wel als volgt worden samengevat: Bij de heer Schmelzer leeft het gevoel, dat de christelijke partijen beter met de VVD dan met de PvdA kunnen regeren in de omstandigheden zoals deze zich sedert de tweede helft van de jaren zestig voordoen. Vorige week heeft de heer Schmelzer zijn voorkeur voor de VVD zelfs met zoveel woorden uitgesproken. Naar de mening van prof. Duynstee ligt dat bij de heer Veringa, de nieuwe lijst-aanvoerder van de KVP, echter anders. Deze benadert de huidige situatie veel meer vanuit de kritiek, welke in een deel van de KVP toch nog blijft bestaan op de z.g. nacht van Schmelzer van 1966. Mej. Klompé en de heer Veringa zijn wel de componenten van deze benaderingswijze.

Zijn conclusie is ten slotte dat het gezamenlijk optreden van de drie confessionele partijen verzwakt is door de vervanging van de heer Schmelzer door de heer Veringa. De betekenis van de VVD is dientengevolge echter evenredig toegenomen.

De hierboven weergegeven visie van prof. Duynstee is stellig opmerkenwaard, maar loopt op dit ogenblik nog wel wat op de feiten vooruit. Dat het vaststaat dat van enige liberaal-confessionele afspraak vooraf geen sprake zal zijn, kan in ieder geval nog niet worden gezegd zolang we nog geen officieel antwoord hebben op de destijds door de VVD verzonden brief dienaangaande.

De jongste uitlatingen van de heer Udink, lijst-aanvoerder van de CHU, volgens welke een afspraak van de confessionelen met een vierde partner „niet waarschijnlijk” zou zijn zouden de verwachting van prof. Duynstee ondertussen wel bevestigen. Het in- en uitgepraat en het nu en dan zelfs elkaar tegenspreken door de woordvoerders der confessionele partijen op het stuk van mogelijke verkiezingsafspraken, wordt wel irritant. „Het oude spelletje” noemde mevrouw Van Someren het op een vraag van de Telegraaf-redactie. Uiteindelijk zal aan de kiezers het oordeel zijn, waarbij, zoals prof. Duynstee verwacht, de winst dan inderdaad naar alle waarschijnlijkheid voor de VVD zou zijn.

● Zuidafrikaanse reis

Het rumoer om de reis van minister Bakker naar Zuid-Afrika lijkt een vooraf van de zijde der socialistische opgeschroefd geval. Terecht stelde het Algemeen Dagblad in een hoofdartikel na de terugkeer van de minister en na diens toelichting op de persconferentie vast, dat minister Bakker „met zwier en met de stukken in zijn hand de kritiek over zijn reis naar Zuid-Afrika voortreffelijk gepareerd” had.

Waarom zou de minister (al distancieerde hij zich in beginsel duidelijk van de apartheid) geen reis naar Zuid-Afrika maken? Als zijn collega Luns de Sowjet-Unie bezoekt, wordt hij, aldus het Algemeen Dagblad, niet ten onrechte links en rechts geprezen als de man die helpt kloven te overbruggen. Als Luns met collega's uit Roemenië nuttige gesprekken heeft, wordt zulks terecht uitgelegd als een poging tot een gesprek met politieke betekenis. Als Tito — nu ook geen democraat van het zuiverste water — ons land bezoekt, gaat de rode loper voor hem uit.

En Zuid-Afrika, waarmee ons land toch wel zo het een en ander te maken heeft, zou dan — vraagt het A.D. — duidelijk gemaakt moeten worden dat het er zo vierkant naast is dat het door Nederland geboycot moet worden?

„De indruk is versterkt dat van een toegespitst isolement (van Zuid-Afrika) geen hell is te verwachten”, zei de minister. Wijze woorden inderdaad, omdat in een dergelijke houding meer mogelijkheden tot gesprek en dus tot beïnvloeding zitten dan in het isolement en de boycot die radicalen in ons land eisen.

Het is, zo zou ik daaraan willen toevoegen, trouwens niet reëel de moeilijke bevolkingssituatie niet te erkennen, waarin Zuid-Afrika zich bevindt. Niet afstoting van Zuid-Afrika, maar juist veel vriendschappelijke contacten zullen hopenlijk uiteindelijk kunnen leiden tot een aanvaardbare en humane oplossing van de specifieke problemen van dit land.

Bonn zet „Ostpolitik“ voort

door onze redacteur
buitenland

Opnieuw heeft West-Duitsland een stap gezet op de weg naar de normalisering van de betrekkingen met Oost-Europa. Het is op die weg gedwongen een aantal pijnlijke beslissingen te nemen en een daarvan is ongetwijfeld de huidige grenzen in Europa als definitief te aanvaarden. In het verdrag dat de Westduitse minister van buitenlandse zaken en leider van de liberale FDP vorige week met Polen sloot is weliswaar geen spreke van „erkenning“ van de Oder-Neisse-grens als westgrens van Polen, maar het tweede en derde lid van het eerste artikel van het verdrag laten er geen twijfel over bestaan dat er niet meer aan de status quo te tornen valt. Beide partijen bekrachtigen hierin „de onschendbaarheid van hun bestaande grenzen nu en in de toekomst en verplichten zich wederzijds tot onbeperkte eerbiediging van hun territoriale integriteit. Zij verklaren dat zij geen aanspraken op elkaars gebied hebben en ook in de toekomst dergelijke aanspraken niet zullen maken“. De verwijzing naar artikel IX van besluiten van de conferentie van Potsdam van 2 augustus 1945, waarin bepaald werd dat de definitieve grens op een vredesconferentie zal worden vastgesteld, houdt een voorbehoud in dat niet anders dan als formeel beschouwd kan worden, al betekent het een concessie van de kant van de Polen, die altijd op een regelrechte „erkenning“ van de Oder-Neisse hebben aangedrongen als voorwaarde voor de normalisering van de betrekkingen met West-Duitsland. (Ook Oost-Duitsland wist in het verdrag dat het in juli 1950 sloot het woord erkenning te vermijden. In deze overeenkomst wordt slechts van afbakening van de grens tussen beide landen gesproken, maar de Oostduitse minister Dettinger verklaarde later bij de definitieve regeling van de grenskwestie dat de grens slechts door oorlog gewijzigd zou kunnen worden).

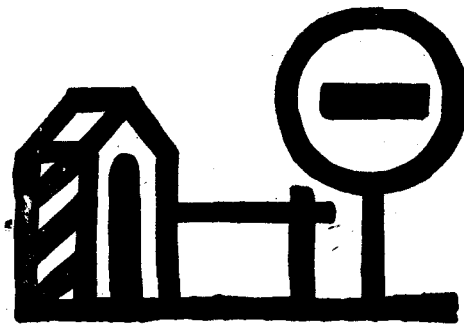
Onschendbaar

Voor West-Duitsland betekent het verdrag een vervolg op het Duits-Rus-

sische verdrag van augustus, waarin reeds van onschendbaarheid van de grenzen in Europa sprake was „met inbegrip van de Oder-Neisse lijn die de westgrens van Polen vormt“. Het wachten is nu op de formalisering van het tweede deel van het betreffende verdragsartikel waarin ook de grens tussen de Bondsrepubliek en de Duitse Democratische Republiek onschendbaar genoemd wordt. Dat zal echter nog wel enige voeten in de aarde hebben. De Oostduitse partijleider Ulbricht is niet tevreden met de afbakening van de grenzen tussen de twee Duitslanden. Hij verlangt volkenrechtelijke erkenning en dat is vooralsnog moeilijk verkoopbaar in Duitsland waar de tegenstanders van ieder verdrag met het Oosten, maar zeker met de „andere Duitsers“ op grote aanhang kunnen rekenen.

Respijt

Voorlopig hebben Brandt en Scheel weer enig respijt gekregen om hun plannen te voltooien. De christendemocraten van Strauss zijn er bij de verkiezingen in Beieren niet in geslaagd afdoende aan te tonen dat de „Ostpolitik“ van Bonn volledig verworpen wordt door het Duitse volk. De liberalen keerden na vier jaar in de Landdag terug en de socialisten verloren weliswaar enkele zetels, maar gezamenlijk gingen beide partijen er één zetel op vooruit. De aanhang van de uiterst rechtse NPD werd opgeslokt door de CSU die aan die winst hoogstens kwantitatief enige vreugde kan beleven. De methoden waarvan Strauss en de zijnen zich overigens menen te moeten bedienen om de geringe meerderheid van de Bonner coalitie in een minderheid om te zetten moge de „Realpolitiker“ misschien aanspreken, de democratie is er niet mee gediend. Men mag hopen dat de christendemocraten langs die weg hun doel niet bereiken. De democratie is zeker in

Duitsland een te teer plantje om op die wijze mee om te gaan.

Bezorgd

In kringen van de Europese Gemeenschap is men vooral achter de schermen bezorgd over de resultaten van de Westduitse toenadering tot het Oosten. Sommigen zien hierin een voorbode van de neutralisering van Duitsland en vragen zich af waarom de Duitsers er zo op gebrand zijn met het Oosten tot een akkoord te komen zonder dat daar wettelijke concessies tegenoverstaan. Natuurlijk, de economische en technologische drijfveren zijn herkenbaar aanwezig bij beide partijen, daarnaast bestaat er in Bonn misschien de illusie dat men in staat is op eigen kracht voor ontspanning en veiligheid in Europa te zorgen en langs die weg een bijdrage te leveren aan de ontvoogding van Oost-Europa. De juistheid van een bepaalde politiek is alleen af te meten aan zijn resultaten.

Het is te vroeg om daarover iets te kunnen zeggen. Of de verdragen geen dode letter blijken te zijn zal vooreerst nog afhangen van de tegenprestaties van de verdragspartners. De Polen zullen de Duitsers in hun gebied naar het Westen moeten laten gaan indien zij dat wensen, de Russen zullen het bestaan van een zekere band tussen West-Berlijn en de Bondsrepubliek dienen te erkennen etc. Maar misschien is het los van dit alles verstandiger als de Europese landen hun buitenlandse politiek coördineren met die van Bonn. In München is met de coördinatie in het algemeen al een begin gemaakt op de conferentie van Westeuropese ministers van buitenlandse zaken. Een gezamenlijk optreden kan onaangename verrassingen voorkomen.

Nationale Vrouwenraad

De Nationale Vrouwen Raad hield op 27 oktober j.l. een Algemene Vergadering in de Raadzaal van het Stadhuis te Utrecht. De voorzitter mevrouw van den Boogert-Selhorst legde de nadruk op het belang van internationale samenwerking. De Nationale Vrouwen Raad geeft daar volop de gelegenheid voor, zowel in de Europese overkoepeling het „Centre Européen du Conseil International des Femmes“ als in de „International Council of Women“. Het CECIF heeft een vaste vertegenwoordigster in de Raad van Europa en onlangs heeft de ICW de status-categorie I van de Sociaal Economische Raad van de Verenigde Naties verworven.

De Nationale Vrouwen Raad wenst zich meer aan te passen aan deze tijd door grotere democratisering van zijn werkmethode. Hij wil dichter bij zijn leden komen te staan om zodoende ook de leden meer te laten meeleven en meedenken. Juist van de internationale contacten moeten de leden meer op de hoogte zijn om er profijt van te kunnen trekken. Om dit te bereiken stelde de voorzitter zich voor drie maal per jaar regionale bijeenkomsten te houden, zodoende kan onduidelijkheid op het provinciaal en plaatselijk vlak worden voorkomen. De Vrouwen Raad zal onderzoeken hoe een optimale samen-

werking kan worden bereikt. Bindende afspraken zullen niet mogen worden gemaakt zonder vooroverleg met de aangesloten organisaties. De doorstroming wordt bemoeilijkt doordat de NVR niet over een eigen orgaan beschikt. Daarom zegde de voorzitter toe, dat voortaan van ieder congres een rapport zal worden gemaakt voor de aangesloten organisaties, zodat zij dit in eigen groep kunnen bespreken. Verder vroeg zij de aandacht voor de „Plans of Work“, het driejarenplan van de ICW en verzocht de leden hieruit prioriteiten te lichten.

Als follow-up van de studiedag van april j.l. wordt een commissie ingesteld voor de besturing van de „education permanente“. Verschillende organisaties gaven reeds namen op van personen, die in deze commissie zitting zullen nemen. Vervolgens sprak mevrouw D. van Arkel-Merens, sociologe, over „De presentatie van de vrouw van nu“.

Een statistische benadering van dit probleem achtte spreekster praktisch onmogelijk, ook al door de tegenstrijdige bewegingen in de vrouwenwereld. Zij verkoos dan ook de „vrouw van nu“ af te schilderen aan de hand van de „vrouw van gisteren“. Een beeld van onze maatschappij is slechts te geven, gebonden aan zaken, die zich in het verleden hebben afgespeeld. De waarden en normen daardoor bepaald, dienen in de praktijk te worden gebracht. De democratie met haar gedragsregels

heeft waarde door een rechtvaardige verdeling van rechten en plichten. Spreekster onderstreepte hierbij, dat de maatschappelijke normen b.v. een verdeling van overvloed of arbeid mogelijk moeten maken. Bejaarden, gehandicapten en huisvrouwen zijn „uitgesloten“ van het arbeidsproces; mannen en ongehuwde vrouwen „ingesloten“. Mevrouw Van Arkel releveerde voorts de twee emancipatiebewegingen, die in 1890 werkzaam waren; de „dames-emancipatie“ en het socialisme. Zij ging dieper in op het verworven goed van de sociale verzekering, doch waarschuwde voor de nadelen van de uitsluiting van bepaalde groepen als gevolg van regelingen, die alleen van toepassing zijn bij full-time arbeid. Deze groepen zijn b.v. de bejaarden, de werkende jeugd, de gehuwde vrouw en de gehandicapten. Spreekster vermeldde als haar visie, dat de maatschappij van morgen moet gebaseerd zijn op democratisering en individualisering, gepaard aan groter maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef; er is dan ook voor de vrouw een bepaalde strategie te bedenken, waardoor zij het streven naar zulk een maatschappij kan bevorderen. Zij kan dit doen door middel van de vrouwenorganisaties, deelneming aan een politieke partij en deelneming aan het arbeidsproces. Zij zal ervoor moeten vechten, dat ook parttime werk als een volwaardige arbeidsvorm wordt erkend.

A. F. M. Hamm-Tonnaer

Kopij voor deze rubriek zenden aan: mevr. mr. E. de Roock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Vettewinkel

kleur en bescherming

Vettewinkel NV,
behorende tot
International Coating
Materials (ICM) NV.

'Vorming CDU uitstekende ontwikkeling'

Hiernaast geven wij een uittreksel van de rede die mr. H. van Riel onlangs heeft gehouden tijdens de algemene beschouwingen in de Eerste Kamer. Naast zijn mening over enkele actuele onderwerpen als de gekozen premier, abortus en drugs, geeft de heer Van Riel in deze rede zijn bevreemding te kennen over het feit dat staatssecretaris Duynstee (luchtmacht) op zijn post bleef, ondanks duidelijke verschillen van opvatting met de minister van defensie.

In zijn rede begon de heer Van Riel met een „alles tezamen genomen” waardering voor het kabinet-De Jong. Hij voegde er echter aan toe dat het hem toch bleef spijten dat onze minister-president zich niet krachtiger heeft laten gelden en zich in zijn op zichzelf prijzenswaardige bescheidenheid niet heeft willen laten forceren zijn persoon en zijn denkbeelden — eerder zijn wijze van regeren — tot inzet van de verkiezingen te maken.

De heer Van Riel stelde nadrukkelijk iedere discussie over de vraag wie er straks de heer De Jong moet opvolgen op de voorhand te willen vermijden. „Staatkundig gezien is dit een zaak van Hare Majesteit de Koningin, in de politieke praktijk van de vraag wat de uitslag van de verkiezingen indiceert, zomede welke gevolgtrekkingen de leiders van de aanstaande regeringspartijen uit die verkiezingsuitslag wensen af te leiden, al naar het in hun kraam te pas komt. Persoonlijk en zakelijk. Wat in die kraam zal passen, zal over zes maanden — om welk motief dan ook — intussen anders zijn dan derden vandaag menen dat past,” zei hij. „Geheel voor mij zelf sprekend, maar niet zonder de ontwikkelingen nauwkeurig te observeren,” merkte hij op dat de leiders van de confessionele partijen het interne spel — elk voor zich — bijzonder goed hebben gespeeld. Hij beperkte zich te zeggen dat de voorlopig bereikte resultaten hem zowel uit het oogpunt van het confessionele establishment als uit het oogpunt van de grote meerderheid van de confessionele oppositie, gezien de gang van zaken, kennelijk aanvaardbaar leken. De vorming van een CDU noemde hij een uitstekende ontwikkeling. „De inhoud echter van begrippen verglijdt in het tijdsverloop en ik weet bijna zeker dat het politieke begrip „christelijk” over twaalf jaren een andere gevoelswaarde zal hebben dan het nu nog heeft. De binding van de kiezers met de sfeer van bepaalde kerkgenootschappen zal minder groot zijn geworden en ik veronderstel dat ook het kiezerskorps van de CDU over acht of twaalf jaar geheel andere aspecten zal vertonen dan wij tot dusverre gewoon waren.” „Ziet men dit als een onvermijdelijke en gewenste ontwikkeling zowel in verband met het behoud van de con-

stitutionele monarchie in Nederland als met het behoud van de goede elementen in het bestaande stelsel van produktie op mededingingsbasis, dan wordt van ieder, zeker mede van de kant van mijn partij, voorzichtig manoeuvreren gevraagd,” aldus de heer Van Riel die vervolgens zijn eigen mening weergaf over enkele vraagstukken van openbare zedelijkheid.

Abortus

Over de abortus: „Voor mij is een streng rationele, laat staan min of meer hedonistische benadering op dit punt te eenzijdig; trouwens, rationalistische benadering impliceert de premisse dat met normatief onveranderlijk gefixeerde uitgangspunten niet wordt gerekend. Met het openrijten van oude wonden doelde ik in het bijzonder op een zekere negatiende-eeuwse overmoed aangaande de logische en wetenschappelijke waarde van de denkbeelden van mensen die wel uit een heteronome moraal leven. Voor mij is het menselijk leven als systeem onschendbaar en binnen mijn levensbegrip valt ook het embryo. Wie mij op dit punt tegemoet treedt met een anatomische platenatlas, zeg ik dat zulke beelden niet significant worden, zodra men van de biologie als zodanig abstrahert en ik voel mij — met zeer velen buiten mijn partij in Nederland — genoopt daarvan te abstraheren. Ik ben er trots op hieraan te kunnen toevoegen dat het beginselprogramma mijner partij mij daartoe alle vrijheid laat.” De heer Van Riel verwierp de stelling dat de overheid niets met deze zaken te maken heeft, dat man en vrouw, laat staan de vrouw alleen hierin hebben te beslissen. „Wij moeten een oplossing vinden die en aan de maatschappelijke ontwikkeling en aan de ontwikkeling van het denken in de situatie-ethiek tegemoet komt. Die oplossing kan ik nu niet geven, maar voor mij als mens staat vast dat bij elke abortus de toestemming van een onafhankelijke derde behoort. Niet de huisdokter, maar iemand die bereid en in staat is — los van de inzichten van patiënten — met het algemeen belang, inclusief het algemeen normatief belang, zoals de wetgever dat definieert, te rekenen.”

„Bovendien — in rationele zin — is de

weg van vrije abortus naar eliminatie van idioten, dementen en het niet verstrekken van dure, geneeskundige hulp aan boven 65-jarigen nog existent, maar mij te kort; de voorstanders van abortus bedoelen dat niet zo,” aldus de heer Van Riel.

Over de pornografie was hij kort: „Wie het nodig acht via drukwerken oplossingen voor seksuele spanningen te vinden, doe dat vrij en wie zich niet te goed vindt daar een paar centen aan te verdienen, ga zijn gang. Er is nu eenmaal veel onsmakelijke bedrijvigheid in de wereld.” Pornografie lijkt mij toelaatbaar voor zover daarbij gespeculeerd wordt op biologische instincten van niet-gewelddadige aard en gericht op objecten en gebruik makend in woord en beeld van objecten — volwassen in seksuele zin — die als regel geen bijzondere bescherming behoeven. Voor het parket en de rechter blijven het altijd delicate en vervelende zaken, maar dat is wederom geen reden om alles toe te geven.”

Drugs

Over de toelaatbaarheid van de soft drugs vond de heer Van Riel meer onderzoek nodig. Een aspect zag hij te weinig behandeld. „Niet overdadig alcoholgebruik maakt voor de meeste mensen sociale contacten simpeler. Drugs gebruiken daarentegen kan wel in gemeenschap gebeuren, maar leidt dikwijls tot afsluiting, juist als doel, en ter voorbereiding van een psychisch-extatische toestand in allerlei gradaties. Zit daarom misschien in het gebruik van soft drugs toch iets wat in wezen dreigender is voor de samenleving als geheel dan het gevaar dat tabak en alcohol opleveren?” vroeg hij zich af.

De heer Van Riel sneed ook de hoogte van de belastingsheffing als „schijnbaar actueel punt” aan. „Voordat wij hierover definitieve uitspraken doen,” zei hij „zou men m.i. een onderzoek moeten instellen naar de vraag of het verzadigingspunt te dier zake in Nederland niet is bereikt. Bijzonder grote waardering heb ik voor wat de vakorganisaties bij dit punt hebben gesteld. Tot welke offers is het Nederlandse volk eigenlijk — en met enig plezier — bereid, na

VERVOLG OP PAGINA 8

De toekomst van onze democratie

Wanneer de politici bij uitstek degenen zijn, die richting moeten geven aan de maatschappelijke ontwikkeling, dan hebben zij vermoedelijk nooit in de historie voor zo'n moeilijke opgave gestaan als nu. Vele processen ontwikkelen zich met grote snelheid, beïnvloeden elkaar en leveren al met al een zeer ondoorzichtig beeld op. Sommige van deze ontwikkelingen lijken tegengesteld; wat het resultaat zal zijn in de maatschappij van morgen en overmorgen laat zich hoogstens gissen. Wel trachten futurologen zich van deze een beeld te vormen, doch erg overtuigend klinken de ideeën die zij bijv. 5 jaar geleden uitten voor 2000 nu al niet meer — zoveel is er sedertdien veranderd in een andere richting dan door hen aangegeven.

Intussen weten we dat bepaalde tendenties in het overheidsbeleid niet door kunnen lopen zoals het nu gaat. De stijging van de uitgaven voor het universitaire onderwijs is een bekend voorbeeld. Er zal een ombuiging plaats moeten hebben — maar op welk moment?

Voorts worden bij het bepalen van invloeden van ontwikkelingen in modellen vaak bepaalde factoren buiten beschouwing gelaten, die later beslissend zullen kunnen zijn. De economische prognoses voor de havenontwikkeling bijv. hebben de sociale- en milieufactoren verwaarloosd. Toch lijken deze nu zowel hard economisch (een afnemende bevolking betekent verkrapping op de arbeidsmarkt en hogere lonen) als politiek (men denke aan de Rotterdamse gemeenteraad er de Hoogovens) van groot gewicht te zijn voor de uiteindelijke ontwikkeling.

Weliswaar beschikt de regering over wetenschappelijke planning-instellingen op bepaalde gebieden (het Centraal plan), en onderscheidt dan vijf terreinen Dienst, het Centraal Bureau voor de Statistiek en ook wel de Raad van Advies voor het Wetenschapsbeleid) terwijl op vele departementen aan deelplanning wordt gedaan (Rijkswegenplan, planning van het onderwijs, planning van de gezondheidszorg, enz.), maar de totale benadering ontbreekt, en er zijn, met name op het sociaal-maatschappelijke vlak, duidelijke hiaten.

Het is dan ook geen wonder dat minister Veringa op 18 april 1968 een

commissie installeerde onder voorzitterschap van de oud-directeur van het CPB, prof. De Wolff, ter voorbereiding van het onderzoek naar de toekomstige maatschappijstructuur. De commissie was ambtelijk breed samengesteld: naast de directeuren van de hierboven genoemde drie planningsinstellingen en de voorzitter van de sociaal-wetenschappelijke raad van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen, vertegenwoordigers van alle departementen. Zij heeft inmiddels gerapporteerd en dit rapport is door minister Veringa op 17 september jl. ter kennis van de Staten-Generaal gebracht.

Ik acht de in dit stuk ontwikkelde gedachte van uitermate groot belang. Hierboven heb ik al geschetst hoe moeilijk beleidsvorming heden is, wanneer men de effecten slechts kan vermoeden. Zou het gelukken alternatieven in wetenschappelijke modellen, met alle relevante interacties, te beschrijven, dan kan deze beleidsvorming op een iets vastere basis plaatsvinden. De commissie gaat van dit doel uit en definieert planning als het daartoe geschikte middel. Planning betekent dus geen bindend plan, zoals de vooral in communistische landen populaire vijfjarenplannen.

De commissie beschrijft de bestaande sectorplanning (b.v. het Rijkswegenplan), en onderscheidt van vijf terreinen van staatszorg, op sommige waarvan een „facet-planning”-instelling bestaat. Het gaat dan om de internationale verhoudingen, de welvaartsbevordering en -verdeling (daarbij hoort het CPB), de ruimtelijke inrichting (de RPD), wetenschap en technologie (R. v. A.WB) en het maatschappelijk en cultureel welzijn. Over het eerste facet spreekt de commissie zich niet uit, al constateert zij ook daar een hiaat, m.b.t. het laatste pleit zij voor een Sociaal Plan Bureau, dat een analoge opzet moet krijgen als het Centraal Plan Bureau en de Rijksplanologische Dienst.

Alle facetten en sectorplanningen zouden ten slotte voor het totale beleid moeten worden gebundeld in een Raad voor de Planning, waarin 6 à 7 hooggekwalificeerde leden door de regering zouden dienen te worden benoemd, aan wie een klein, doch hoogwaardig

wetenschappelijk bureau zou worden toegevoegd.

De principiële vraag die zich ten deze voordoet, is of zulke instellingen niet de bureau- en technocratische tendenties versterken en aldus de democratie uithollen. Hiertegen kan men inbrengen, dat juist het onzekere tasten in de maatschappij van de politiek zeer schadelijk is voor een goed functionerend democratisch bestel en dat een in openheid plaatsvindende betere bewerktuiging het voor hen gemakkelijker kan maken hun keuze te maken in overeenstemming met hun beginselen en die keuze te verdedigen. Het zou misschien zelfs het gewicht van luidruchtige pressure groepen wat kunnen beperken. In ieder geval zou de, naar ons oordeel toch zeker hoognodige, prioriteitstelling in overheidstaken er door worden verlicht, en met kans op een redelijk resultaat.

Indien een Raad voor de Planning zich met integrale planning had belast, zou niemand meer kunnen stellen, dat de financiële consequenties van het sectorplan de Mammoetwet, voor hem verrassend waren geweest. Een chaos als op het ogenblik bestaat zou dan wellicht kunnen zijn vermeden.

Wel rijst onmiddellijk de vraag naar het gezag van de voorgestelde nieuwe instituten. Hierbij komt het begrip van de waarde vrije wetenschap in het geding. De econometrische modellen van het CPB en de statistische gegevens van het CBS worden — behoudens door extremistische groepjes — als waarde vrije, wetenschappelijke benaderingen geaccepteerd. Zal dit met maatschappij-wetenschappelijke modellen van het SPB ook het geval zijn? Worden de zg. C.-wetenschappen niet veel sterker door de wetenschapsbeoefenaren zelf beïnvloed (wellicht onbewust) dan de zich van wiskundige methoden bedienende B-wetenschappen?

De vragen zijn nog niet uitgeput. Er zal nog veel discussie plaats moeten hebben; ook de regering moet haar standpunt nog bepalen. Maar naar mijn mening gaat de keuze thans inderdaad tussen een betere bewerktuiging van de democratie en een dolderaan van deze. Die keuze kan voor ons niet moeilijk zijn — de uitwerking zal dan ook wel lukken!

Dr. G. M. V. van Aardenne gaat in dit artikel o.m. in op het rapport van de commissie ter voorbereiding van het onderzoek naar de toekomstige maatschappijstructuur, onlangs door minister Veringa gepubliceerd.

Culturele daad

DEN HAAG

● Het secretariaat van de afdeling Den Haag is gevestigd: Leuvensestraat 20, tel. 070-554440.

ER is geen koffiedik-kijkerij voor nodig geweest, toen we een vorige maal veronderstelden, dat de gemeente wel eens „bijzondere” belangstelling zou kunnen tonen voor de voortzetting van de exploitatie van het Circustheater. Nauwelijks minder voorspellende geest was nodig voor de veronderstelling, dat de EMS op velerlei terreinen heeft „misgekleund”. Van dit laatste legt het jaarverslag over 1969 de bewijzen zwart op wit op tafel. Tijdens een muzikale manifestatie, die zich richtte op het behoud van de Scheveningse Bosjes heeft de heer R. Zwolsman als amateur de aria „In dieser heiligen Halle kennt man die Rache nicht” uit die Zauberflöte gezongen. Of achter deze tekst een speciale bedoeling heeft gezeten? Laten we deze vraag maar onbeantwoord.

Belangrijker is, dat b. en w. het voornemen hebben aan de gemeenteraad voor te stellen het Circustheater van EMS te kopen voor ca. acht miljoen gld. Dat lijkt een fors bedrag, maar voor een dergelijke som bouwt men — althans in een grote stad — geen theater met ca. 1500 plaatsen en met de accommodatie, die het Circustheater biedt en die het uitermate geschikt maakt voor het geven van opera-uitvoeringen. We geloven dan ook, dat Den Haag geen slechte koop zal doen met het Circustheater, temeer niet, omdat de omliggende grond tevens in handen van de gemeente komt, grond, waarop de EMS indertijd voornemens was een kantoorgebouw op te trekken, alsmede enige uitbreiding aan het theater te geven, o.a. voor een goede foyer. In hoeverre de gemeente deze plannen, die bedoeld waren als een afronding van het stedenbouwkundig aspect van dit deel van het Gevers Deynootplein, ook zal uitvoeren, is nog niet bekend. Maar hoe dit ook zij, met de voorgenomen aankoop van het Circustheater verricht de gemeente een belangrijke culturele daad. In de eerste plaats wordt daarmee het gevaar weggenomen, dat het Circustheater aan zijn bestemming zou worden onttrokken. In de tweede plaats wordt daarmee de zekerheid geschapen, dat de Opera in onze stad zal kunnen blijven optreden. Voorts zal het Circustheater wellicht meer nog dan in het jongste verleden dienstbaar kunnen worden gemaakt aan andere culturele manifestaties, waarvoor de verschillende zalen van het Nederlands

Congresgebouw of minder geschikt zijn dan wel niet beschikbaar. Een feit is in elk geval, dat het Circustheater een uitstekende akoestiek heeft en voor vele doeleinden bruikbaar is. Het zou, menen we, in versterkte mate de rol kunnen gaan vervullen van het verloren gegane gebouw voor K. en W. en het gesloopte Scala-theater. Wanneer, zoals in de bedoeling schijnt te liggen, de exploitatie van het Ned. Congresgebouw tevens die van het Circustheater zal gaan verzorgen, dan ligt hier, volgens ons, een goede basis voor een meer evenwichtig cultureel geleid, waarbij ook en vooral ruimte zal komen voor de lichte(re) muze, die in Den Haag nauwelijks meer aan haar trekken kan komen door het ontbreken van daartoe geschikte zalen.

Om de een of andere reden heeft het Circustheater de leemten in het cultureel onvoldoende kunnen opvullen. Het lijkt le leven van Den Haag niet of althans waarschijnlijk, dat met de overname door de gemeente het Circustheater een ruimer arbeidsveld kan krijgen.

Daarbij zal intussen een zeer belangrijke kwestie wellicht een doorslaggevend rol spelen. De kwestie namelijk of nu niet het ogenblik aangebroken is onder ogen te zien de zetel van de Nederlandse Opera naar Scheveningen te verplaatsen. We beseffen, dat dit voor Amsterdam een harde slag zou zijn. Een feit is echter, dat de hoofdstad aan de opera in elk geval de eerstkomende jaren geen perspectief kan bieden op een betere accommodatie. Het lijkt onwaarschijnlijk, dat binnen afzienbare tijd op het terrein van de oude RAI het geplande opera-gebouw zal kunnen vrijkomen. Dit in aanmerking nemende, wil het ons voorkomen, dat nu de knoop maar moet worden doorgehakt. Het Circustheater met eventuele uitbreiding, kan waarschijnlijk aan zeer vele, zo niet aan alle wensen van de Opera tegemoetkomen. Het is te hopen, dat in dit geval de concurrentie tussen Amsterdam en Den Haag nu eens geen rol zal spelen.

Overigens bevestigt lezing van het jaarverslag van de EMS de mening die wij in deze kolommen meermalen hebben uitgesproken. We constateren dat zonder enig leedvermaak. Erkend wordt immers nu door de heer Zwolsman, dat hij veel te veel hooi op z'n vork heeft genomen. Afgestoten wordt de exploitatie op het gebied van kunst en amuse-

ment, afgestoten of stilgelegd worden niet rendabele horeca-exploitaties. En het omvangrijke pakket ontwikkelingsprojecten wordt tot meer redelijke omvang teruggebracht.

In het verslag klinken verwijten aan het adres van het Haagse gemeentebestuur door, dat de EMS niet de gelegenheid heeft gekregen al haar plannen te realiseren. Dit verwijt heeft o.m. betrekking op de ontwikkeling van de badplaats Scheveningen. Het wil ons voorkomen, dat dit verwijt grotendeels ongegrond is. Toen de heer Zwolsman zich van de oude EMS (zes hotels inclusief de Kurzaal) meester maakte, wist hij, dat een deel daarvan op-erfpachtgrond staat. Bij de koop van de EMS heeft de heer Zwolsman ten onrechte de verwachting gekoesterd, dat de gemeente hem in de toekomst voor een appel en een ei zijn gang zou laten gaan. Natuurlijk heeft het gemeentebestuur de financiële en stedenbouwkundige belangen bij de ontwikkeling van de badplaats sterk laten overwegen. Waarmee we overigens niet willen ontkennen, dat de slechte verstandhouding tussen de heer Zwolsman en de gemeente in de afgelopen jaren alleen aan eerstgenoemde te wijten zou zijn. In elk geval: de voorgekomen aankoop van het Circustheater kan interessante perspectieven voor het nieuwe aangezicht van Scheveningen openen, ongeacht het belang, dat daarmee verbonden is aan het culturele leven van Den Haag.

Overigens kunnen we deze kroniek niet afsluiten zonder een enkel woord te wijden aan de plannen van een zestal parlementariërs, die voor de Tweede Kamer een nieuw gebouw willen zetten in de Nieuwe Hout (het structuurplan voor het Spui-gebied). Zonder enige twijfel is de Tweede Kamer slecht gehuisvest. Op zich zou een nieuw, modern parlamentsgebouw dus alleszins voor realisering in aanmerking komen. Maar of het psychologisch het geschikte moment is om een dergelijk plan te lanceren? We betwijfelen het. En dan laten we vooralsnog onbesproken het „be-zwaar”, dat met dit plan het historische karakter van het „Binnenhof” in hoge mate geweld zou worden aangedaan. Waaraan we dan wel de constatering willen toevoegen, dat onze generatie in menig opzicht historische verworvenheden niet zo hoog aanslaat.

ALLE VERZEKERINGEN

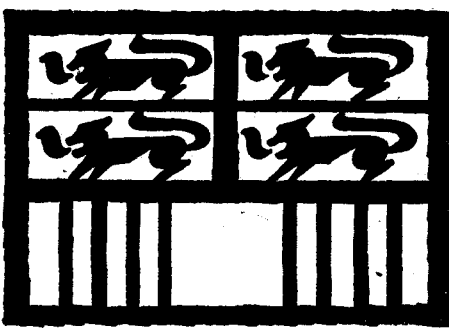
HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

VRINS

araweg 5 wassenaar tel. 01751-5875

Interessant maar onhaalbaar

ROTTERDAM

● Het liberale gemeenteraadslid drs. L. van Leeuwen heeft b. en w. schriftelijke vragen gesteld die gericht zijn op versterking van de experimentenpot in de kunstsector. Hij wil weten hoeveel de „gevestigde” kunstinstellingen aan experimenten uitgeven en of die instellingen een deel van de desbetreffende activiteiten zouden kunnen afstoten.

● Mr. K. Staab, de liberale fractieleider, en mr. L. A. Struik, de fractieleider van de KVP, hebben gemeenschappelijk schriftelijke vragen gesteld over het voornemen van het college het landhuis De Olifant te slopen. Zulks in weerwil van het feit dat met de vroegere eigenaar was overeengekomen het monument te verplaatsen. Uit de vragen blijkt dat beide fractieleiders het plan van het college in strijd achten met de normen van fatsoen en correct bestuur.

● Het secretariaat van de VVD, afdeling Rotterdam, is gevestigd Meent 106. Telefoon 13 39 95.

Op het ogenblik dat wij deze regelen aan het papier toevertrouwen heeft de Rotterdamse gemeenteraad in het kader van de begrotingsbehandeling het gros van de openbare commissievergaderingen over de verschillende begrotingshoofdstukken achter de rug. Het driedaagse plenaire begrotingsdebat begint in zicht te komen. Als ook dat voorbij is kunnen onze vroeden het een maand of tien wat kalmer aandoen. Tien maanden. Dan begint het hele circus opnieuw.

Eén van de belangwekkendste commissievergaderingen tot dusver was die over de beleidsnota van de liberale wethouder Polak over openbare werken en verkeer. Waarbij aanstonds dient te worden opgemerkt dat de nadruk meer op het verkeer dan op de openbare werken lag. Begrijpelijk. Met de verkeersproblemen worden we allemaal van dag tot dag meer geconfronteerd.

De commissievergadering was mede daarom zo belangwekkend omdat onze partijgenote mevrouw Smit-Kroes een bijdrage van formaat aan de gedachtenwisseling leverde. Deze vervoersspecialiste was kennelijk echt in haar element. Zij gaf een analyse van de verkeersontwikkeling en van de verhouding particulier vervoer-openbaar vervoer dat het beluisteren meer dan waard was.

Wat we zien gebeuren is dit, zo ongeveer betoogde zij. Het aantal particuliere auto's neemt snel toe. Dat veroorzaakt grotere verkeersmoeilijkheden die er op hun beurt verantwoordelijk voor zijn, dat het openbaar vervoer met onbetrouwbare diensten en hogere kosten te maken krijgt. Het effect daarvan is dat de tarieven omhoog moeten, echter zonder dat het openbaar vervoer er beter van wordt. Dus gaan meer mensen naar het particulier vervoer over en begint de hele procedure opnieuw.

Het wordt tijd dat we die viciëuze cirkel doorbreken, aldus mevrouw Smit. En zij voegde eraan toe dat de exploitatietekorten van de RET en de telkens terugkomende tariefverhogingen kunnen gelden als symptomen van fundamentele gebreken.

En toen kwam mevrouw Smit met een suggestie die, naar later bleek, niet geëffectueerd zou kunnen worden maar die we toch interessant genoeg achten om er melding van te maken. Die suggestie berustte op de overweging dat het openbaar vervoer zo langzamerhand het karakter van een openbare voorziening heeft aangenomen, zo in de geest van de riolering, de bestrating en de reinigingsdienst. Hiervan uitgaande zouden we niet moeten zoeken naar bedrijfseconomische rentabiliteit van het gemeentelijke bedrijf maar naar maatschappelijke rentabiliteit.

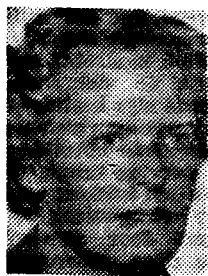
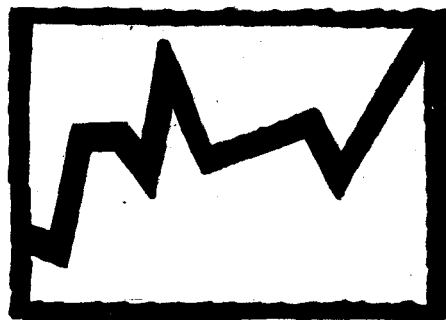
Laten we de lasten van het openbaar vervoer over alle Rotterdammers gelijk verdelen in de vorm van een jaarlijkse heffing, zo filosofeerde mevrouw Smit verder. Zij betalen immers voor de riolering en de reiniging ook een heffing? Voor die heffing krijgt iedereen een kaart waarmee gratis gebruik kan worden gemaakt van tram, bus of metro. Dat zal misschien menige automobilist ertoe bewegen zijn auto wat meer thuis te laten en gebruik te maken van het openbaar vervoer.

Tot zover de gedachte van mevrouw Smit. In zijn beantwoording gewaagde wethouder Polak terecht van een interessante theorie die nadere overweging verdient. Maar hij zag er toch ook wel bezwaren tegen, onder meer de mogelijkheid dat de burgers hun bijdrage als een soort vastrecht gaan beschouwen. Maar het voornaamste bezwaar kwam uit de mond van drs. C. G. van Leeuwen, de directeur van de RET. Een heffingsstelsel onafhankelijk van het gebruik laat de wet niet toe, zo verklaarde hij. En daarmee was de suggestie van mevrouw Smit van de baan.

Uit het antwoord van wethouder Polak stippen wij overigens nog aan dat naar zijn mening moet worden getracht zowel het particulier als het openbaar vervoer zo economisch mogelijk te laten functioneren. Daarbij zal het echter onontkoombaar zijn dat ook het wegverkeer gaat betalen.

Om te beginnen overweegt de wethouder de mogelijkheid om tegelijk met de op handen zijnde verhoging van de RET-tarieven een verhoging van de parkeermetertarieven te bewerkstelligen. Dan zou, aldus de heer Polak, niet alleen de tram- en buspassagier het gelag hoeven te betalen.

Buitenlandse arbeiders

Mevrouw E. Veder-Smit besteedt aandacht aan de positie van de buitenlandse werknemers in Nederland.

Wil men in ons goede vaderland als groep zijn positie verbeteren, dan kan men zijn toevlucht nemen tot het uitoefenen van politieke druk. Wil men met succes politieke druk uitoefenen, dan moet men beschikken over een zekere mate van organisatie. En dit is nu, wat de buitenlandse werknemers in ons land tot dusver heeft ontbroken.

De buitenlandse werknemers in Nederland vormen een heterogene groep, verdeeld over tenminste tien nationaliteiten, verschillend naar geloof, cultuur, mate van geschooldheid en verblijfsduur in Nederland. Hun aantal bedraagt minimaal 80.000, en is de laatste jaren gestadig toegenomen.

Een centrale registratie van de buitenlandse werknemers in ons land bestaat niet, en evenmin zijn zij onderling, bijvoorbeeld naar nationaliteit, georganiseerd. Het is duidelijk, dat de korte verblijfsduur van velen van hen, alsmede hun grotere mobiliteit dan die van de gemiddelde Nederlandse werknemer, de oorzaak zijn van het betrekkelijk losse verband dat tussen hen bestaat.

Vakbeweging

Men kan zich afvragen, wat de rol van de vakbeweging nu is bij de behartiging van de belangen van deze vrij

kwetsbare groep werknemers. Deze rol is, voorzichtig gezegd, van ambivalente aard. De vakorganisaties hebben de buitenlandse werknemers niet met open armen ontvangen; zij beschouwen hen als concurrenten op de Nederlandse arbeidsmarkt en wensen een aanzienlijke mate van zeggenschap in hun toelating. In feite is het dan ook zo, dat elke aanvraag van een werkgever eerst de ondernemingsraad moet passeren en daarna wordt voorgelegd aan de districtsbestuurders van de werknemersorganisaties, vervolgens aan de directeuren van het Gewestelijk Arbeids Bureau met de daaraan verbonden commissies van advies (waarin deze werknemersorganisaties zitting hebben), waarna tenslotte deze organisaties via de Commissie Buitenlandse Arbeidskrachten van de Raad voor de Arbeidsmarkt opnieuw worden ingeschakeld.

Niet alleen de ambivalente houding van de vakbeweging, doch ook taalmoeilijkheden vormen een belemmering voor de toetreding van buitenlandse werknemers. Vakbeweging op christelijke grondslag is bovendien voor hen, die uit Noord-Afrika en Turkije afkomstig zijn en de Mohammedaanse godsdienst belijden, geen oplossing.

Tot dusverre zijn de buitenlandse werknemers voor de behartiging van hun belangen dan ook vnl. aangewezen op andere Nederlandse instanties, zoals de Landelijke Stichting Bijstand Buitenlandse Werknemers, een aantal provinciale en gemeentelijke stichtingen en instellingen van particulier en kerkelijk initiatief. Gezegd mag worden, dat het merendeel der werkgevers zich hun lot terdege heeft aangetrokken en voor goede huisvesting en opvang in het bedrijf heeft gezorgd. Daarnaast heeft het departement van CRM een aantal Activiteiten ontplooid.

Onmisbaar

Toch is de positie der buitenlandse werknemers nog onduidelijk en blijft een aantal wensen onvervuld.

Om te beginnen bij de reden van hun komst naar Nederland: hun functie in het arbeidsproces. Het is duidelijk, dat zij een essentiële rol vervullen in ons produktieproces. Zij bezetten arbeidsplaatsen, waarvoor geen Nederlanders beschikbaar zijn, verrichten nachtarbeid, ongeschoolde arbeid en soorten arbeid waartoe een aantal Nederlanders niet meer bereid is. Hun aanwezigheid als groep begint dan ook een steeds meer blijvend karakter aan te nemen, al moge hun verblijfsduur als individu slechts enkele jaren bedragen.

Gegevens over deze gemiddelde verblijfsduur ontbreken echter, evenals een macro-economische kosten- en batenanalyse van hun aanwezigheid.

Al staat het dus niet cijfermatig vast, toch mag worden aangenomen, dat de werkzaamheden der buitenlandse arbeiders onmisbaar geworden zijn in ons Nederlands bedrijfsleven en dat zij een belangrijke bijdrage leveren tot de welvaart in onze samenleving.

De vraag rijst, of zij daarvoor op adequate wijze worden beloond. Zij genieten in principe wel dezelfde rechten op het gebied van de lonen, arbeidsvoorwaarden en sociale verzekering als hun Nederlandse collega's, doch staan bij hen achter op het gebied van b.v. het onderwijs, en scholing, promotiekansen, gezinshereniging en huisvesting.

Voor een deel worden deze verschillen uiteraard veroorzaakt door factoren die niet kunnen worden weggelaten, zoals het taalverschil, de maatschappelijke situatie in het land van herkomst, de tijdelijkheid van veler verblijf en hun eigen wens om zo sober mogelijk te leven, teneinde zo veel mogelijk te sparen of naar huis te sturen.

Wensen

Op een aantal punten kan echter toch voor verbetering worden gezorgd. Het belangrijkste punt is waarschijnlijk wel de huisvesting.

De werkgever is volgens het modelcontract verplicht bij aankomst voor passende huisvesting te zorgen. Als regel wordt daarin voorzien door onderbrenging in pensions, waarvan er goede, middelmatige en minder goede zijn. Regelmatig schijnt het voor te komen, dat

men het goede doch vrij kostbare pensioen verlaat, en genoegen neemt met zeer summere huisvesting, teneinde minder gebonden te zijn en meer geld over te houden. Hier ligt, dunkt mij, een taak voor de gemeentebesturen en speciaal het woningtoezicht, om er op toe te zien dat gebouwen, die als pensioen worden ingericht, behoorlijk worden bewoond en niet volgepakt met veel te grote aantallen mensen. Het werk van de particuliere stichtingen, die zich beijveren om goede huisvesting en goede verzorging tot stand te brengen, verdient in dit verband alle waardering en steun.

Aan de overkomst van het gezin worden door de Nederlandse overheid bepaalde voorwaarden gesteld, die voor de inwoners der onderscheidene landen verschillend zijn. Dit beleid, waarvoor wellicht gegronde redenen zijn aan te voeren, blijkt in de praktijk toch wel als discriminatie te worden ervaren, en zal daarop nog nader moeten worden getoetst.

De instellingen voor opleiding en vak-scholing staan in beginsel voor alle buitenlandse werknemers open, doch het is duidelijk dat hier vrij grote praktische moeilijkheden liggen. Wil men de promotiekansen der buitenlandse werknemers beheersen, dan zullen zij onze taal redelijk moeten beheersen en daar voor is een vrij langdurig verblijf nodig.

Er leven nog vele andere wensen, zowel bij werknemers als werkgevers. Ik noem een snellere werving en overkomst, objectieve en grondige voorlichting over Nederland, voorlichting ook aan de Nederlandse samenleving over de landen van herkomst. Naarmate het verblijf der buitenlandse werknemers een meer structureel karakter krijgt, zal meer op deze gebieden moeten worden gedaan, zowel door het particulier initiatief als door de overheid.

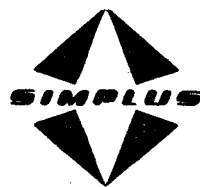
Voor de vervulling van deze wensen is geld nodig, en dat brengt ons op het laatste onderdeel van onze beschouwingen.

AOW

De buitenlandse werknemers brengen in ons stelsel van sociale verzekering een aantal premies op, waartegenover rechten op uitkering staan. Een zeer belangrijke uitkering, de A.O.W., zullen zij echter naar alle waarschijnlijkheid slechts bij uitzondering genieten. Kan nu niet een regeling getroffen worden, op grond waarvan de A.O.W.-premie voor buitenlandse werknemers vervangen wordt door een premie voor voorzieningen, die speciaal ten behoeve van henzelf worden getroffen? Uiteraard zou dit een inbreuk betekenen op ons sociale verzekeringssysteem, doch de zaak is belangrijk genoeg om haar nader te onderzoeken. Overwogen zou ook kunnen worden, om de A.O.W.-premie te besteden voor de vorming van een spaartegoed, dat bij terugkeer naar het eigen land kan worden meegenomen.

De positie der buitenlandse werknemers in ons land vertoont vele facetten. Slechts enkele daarvan zijn in het bovenstaande belicht. De behandeling van de regeringsnota over dit onderwerp in de Tweede Kamer zal wellicht meer klaarheid over veel vragen kunnen brengen.

De Tweede-Kamerfractie van de VVD heeft daaraan in het voorlopig verslag uitvoerig aandacht besteed. Mochten er lezers zijn, die ons voorstellen of op- of aanmerkingen willen doen toekomen, dan zien wij deze gaarne tegemoet.

BRANDBEVEILING
 Officieel goedgekeurd
 Talrijke attesten
SIMPLUS N.V. DORDRECHT
 Visstraat 6-8 - Tel. 43355* (01850)

Prikkels

• Mr. A. Stempels, in een herdenkingsartikel in NRC-Handelsblad naar aanleiding van de installatie van het Noodparlement, 25 jaar geleden: „Er is hier en daar een neiging de parlementaire democratie een beetje te vergeten. In sommige kringen — van uiteenlopende aard — lijkt het tot de goede toon te behoren, over het parlement te smalen. De bestaansredenen voor het parlementarisme lijkt in sommige ogen vooral te zijn dat het buitenparlementaire actie mogelijk maakt.

• Uit een commentaar in het Algemeen Dagblad: „De deskundigen Witteveen, De Pous en Bakkenist liegen er niet om. Zij zeggen ons allemaal dat onze economie geen grabbelton is. Een grabbelton waaruit iedereen kan halen wat hem goeddukt — uiteraard zonder met de ander rekening te houden. En trekt iemand deze schoen aan? Integendeel!

• Ir. W. Stam in De Telegraaf: „Als de VVD en DS'70 niet spectaculair winnen, is de opening voor de sprinkhanenzwerm van Vondeling en Den Uyl gauw gevonden en zal Nederland snel in een kale krententuin veranderen.”

• De AR-radicaal mr. A. G. Smallemoek (zoon van de oud-minister): „Ik wil een kabinet met socialistische, dat staat voor mij zonder meer vast. Ik wil dat het partijbestuur (van de ARP) niet aan die beslissing voorbijgaat, dat ze openlijk genomen wordt op grond van een programvergelijking. Laten Veerman en Biesheuvel maar bloeden als de verkeerde beslissing genomen wordt. Dan kunnen ze lijden, met een lange ij en niet met ei.”

• De Engelse filosoof Alasdair MacIntyre over Herbert Marcuse: „Marcuse levert nimmer systematische bewijzen voor wat hij beweert, hij negeert empirisch constateerbare feiten, verdraait Hegel, Marx en Feud, begrijpt Wittgenstein niet en is, kortom, een pretentieuze schrijvende kwakzalver, wiens prediking van een dictatuur der minderheid gevaar oplevert” (De Tijd).

Mijn opinie is...

• Nieuw kamergebouw

De heer E. Henny te Den Haag reageert op de persberichten over de belangrijke stroming in de Tweede Kamer die pleit voor een nieuw kamergebouw. De betreffende politici denken aan een ruimer gebouw, waarin onder meer een hotel, een werkkamer voor elk parlementslid, een zwembad, een restaurant, koffieshop en bar zijn projecteerd. De heer Henny noemt het „parlementair uitgedrukt” bijzonder teleurstellend dat politieke partijen aldus blijf geven geen of weinig eerbied te hebben voor de traditie en de stijl van het historische Binnenhof, „waaraan nota bene niet lang geleden voor vele miljoenen werd verbouwd”. Zeer kwalijk vindt hij deze politieke gedragslijn zelfs, als men bedenkt dat de kassen van het rijk, de provincie, de gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen met enorme tekorten kampen. Bovendien geeft „een belangrijke stroming in de Tweede Kamer, waarschijnlijk de meerderheid” volgens de heer Henny aldus te kennen dat zij de ontstellende woningnood, waarvoor het parlement immers mede verantwoordelijk is, aan haar politieke laars lapt. Degenen die van het parlementaire etablissement zuinigheid verwachten en doeltreffende politiek inzake het nijpende woningprobleem, weten nu waaraan zij toe zijn. Dat ook de VVD voorstander is van deze inflaire politieke plannemakerij is, eveneens zacht uitgedrukt, allerminst een bewijs van zuinig en deflatoir, liberaal staatsbeheer, aldus de heer Henny.

Zie ook *Onder de Loep* (pag. 3) en de *Haagse kroniek* (pag. 6) — Red. Vrijh. en Dem.

Rede van mr. van Riel

VERVOLG VAN PAGINA 5

rustige afweging van het voor en tegen. Wij mogen de mensen op dat punt niets wijsmaken. Want een groot deel van de overheidsinkomsten zal noodzakelijkerwijze — gezien de bedragen waarom het gaat — niet uit politieke voorkeur, door de massa des volks op tafel worden gelegd. Nogmaals, het is de grote verdienste van de heer Kloos en de zijnen daarop de aandacht te hebben gevestigd. Deze hele materie moet veel verder worden uitgewerkt, voordat wij beslissen."

De heer Van Riel vroeg aandacht voor de ontwikkeling van Amsterdam nu het milieu- en waterverontreinigingsprobleem in de Rotterdamse agglomera-

tie zo sterk spreekt. „De Amsterdamse industrieterreinen gaan in een veel te traag tempo van de hand en het is dringend nodig dat voor de Amsterdamse agglomeratie, vooral aan de Zaankant, een eigen bestuursorganisatie ontworpen wordt en aan de Staten-Generaal voorgelegd. Ook de aanleg van een buitenhaven bij IJmuiden, voor diepste-kende schepen, schijnt in de eerste plaats op grond van het planologisch nationaal belang urgent."

Duynstee

Bij de speciale vraagstukken die de heer Van Riel verder besprak, ging hij op de eerste plaats in op de positie van staatssecretaris Duynstee. Hij citeerde de Handelingen van de vergadering van de Eerste Kamer van 23 januari 1951, waarin minister Teulings zegt: „Inderdaad is de minister verantwoordelijk voor het gehele beleid, ook voor het beleid van de staatssecretaris. Wanneer daaruit op een gegeven moment gevolgen voor hem te trekken zijn, zal hij dit ook moeten doen." Ook wees hij op artikel 86 van de grondwet: „De staatssecretaris is uit dien hoofde verantwoordelijk, onverminderd de verantwoordelijkheid van de minister, hoofd van het departement."

„Wanneer ik dit lees," aldus de heer Van Riel „en ik herinner mij dat wat de

heer Duynstee gezegd heeft over zijn inzichten aangaande een stijging van de defensiebegroting in de toekomst, de internationale taakverdeling en de betekenis van de Koninklijke Marine in de toekomst, vraag ik mij af waarom men de heer Duynstee niet liet heengaan."

„Een defensiebeleid voeren in 1970 betekent een defensiebeleid voor de jaren na 1970 voorbereiden. Daartoe zijn onder meer een groot aantal posten terzake van bestellingen buitenslijns in de begroting uitgetrokken en over de toekomst filosoferen als staatssecretaris, in het openbaar, is beleid voeren! Hoe kan men een beleid helpen voorbereiden wanneer men zo afwijkend denkt van de minister en de twee andere staatssecretarissen?"

„Wat de heer Duynstee zich heeft veroorloofd, blijven zitten na wat hij deed, acht ik een res pessimi exempli. Voor aanwijzingen in staatsrechtelijke zin, was hier geen aanleiding. Maar is de heer Duynstee op zijn minst de vriendschappelijke raad gegeven op te staan? Wat gebeurt is mag zich niet herhalen."

Wat de luchtmacht zelf aangaat, vroeg de heer Van Riel of het kabinet in zijn geheel wist dat — zo zijn inlichtingen juist waren — Noord-Nederland gedurende een zekere recente periode tweemaal is aangevlogen door Russische middelzware bommenwerpers die buiten

onze territoriale wateren bleven en vermoedelijk rechtstreeks uit de buurt van Moermansk kwamen. Voorts dat de Russen, aldus handelende de waarde, onwaarde of betrekkelijke waarde van onze waarnemingsystemen op verschillende hoogten exact hebben kunnen af-tasten.

Recht en orde

Over „recht en orde" merkte de heer Van Riel ten slotte op dat het idee dat iemand in Nederland om deze punten de verkiezingscampagne zou willen opzetten, op niets anders berust dan duimzui-gerij. „Het kwalificeren van minister Udink als Spiro B. Udink is slechts een loze impertinentie van de duurzaam vormlozen. Recht en orde zijn bestaansvoorwaarden voor de vervulling van de eisen die een snel groeiende bevolking terecht stelt. Er valt over te bespiegelen, maar voorlopig is het voldoen aan de feitelijke eisen van het ogenblik nodig. Het ware boeiend door een of meer deskundigen te doen uitvoren waar en wanneer en door wie het Spiro-Udink-verhaal het eerst werd gelanceerd, hoe dit sprookje groeide, in welk milieu het zijn aangepaste weerklank vond en waar niet. Openheid ten aanzien der communicatiemedia en haar politici is thans een eis die moet worden gesteld."

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN" VREELAND
RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON"
VREELAND A/D VECHT

BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

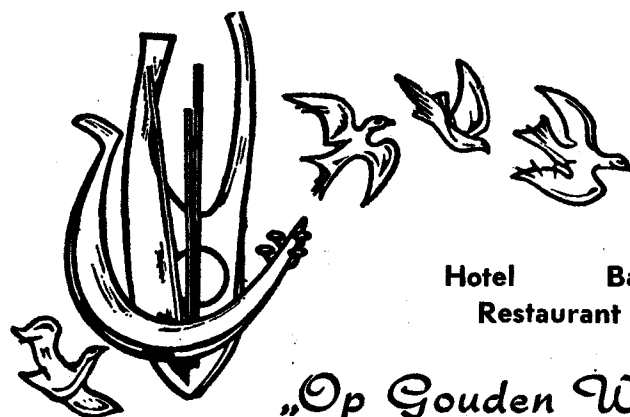
Rijnhotel-Arnhem

annex SAVOY-RESTAURANT

Hotel met sfeer en gesoigneerde keuken

RIJNTERRAS

Onderlangs 10 - Arnhem - Tel. 085-427141

Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken"

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN
14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten,
congressen

Aparte film-, toneel-, concertzalen

Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche

Airconditioned restaurant en lounge-bar

Tel.: 512361 (10 lijnen)

KASTEEL OUD-WASSENAAR
HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

Staten- en Raadsleden congresseerden

De Vereniging van Staten- en Raadsleden van de VVD heeft op 13 en 14 november in het conferentiecentrum Woudschoten in Zeist een druk bezochte jaarvergadering en een geslaagd congres gehouden.

De voorzitter, de heer D. W. Dettmeijer, sneed in zijn openingswoord de kwesties gezag en openheid aan. Hij toonde weinig waardering te hebben voor het onlangs door de gemeenteraad van Wormerveer met kleine meerderheid genomen besluit dat de publieke tribune zich in de discussies over de voorstellen kan mengen. De heer Dettmeijer vroeg zich af of zo'n besluit niet rijp is voor vernietiging door de Kroon, omdat hij het strijdig acht met het algemene belang.

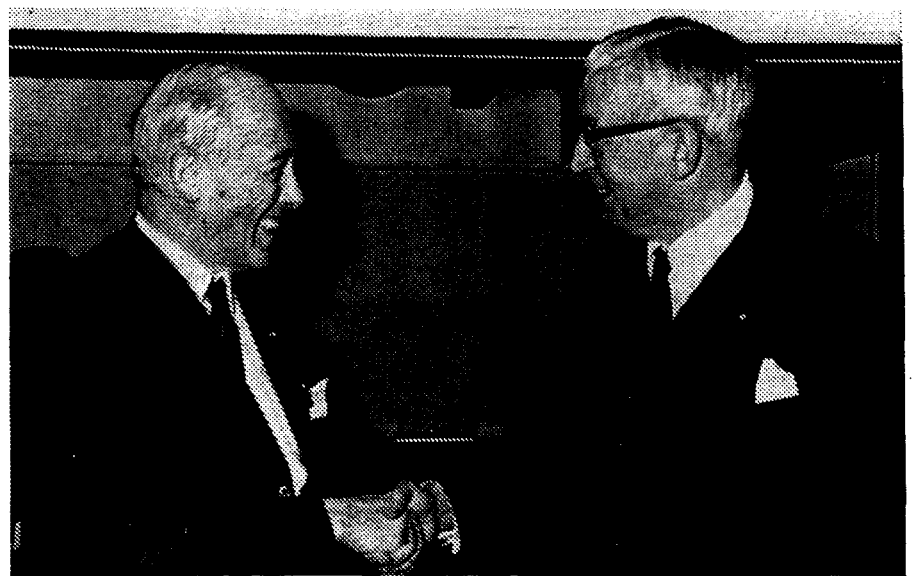
Uit het jaarverslag van de secretaresse, mej. drs. I. Günther, bleek dat het aantal gewone leden van de vereniging tot 791 is gestegen.

Het jaarverslag werd goedgekeurd. Tot leden van de kascommissie werden voor het komende verenigingsjaar benoemd: mevrouw E. C. Bier-Reitsma uit Nieuwerkerk a/d IJssel en de heren H. P. Waalkens uit Tollebeek en drs. Y. P. W. van der Werff uit Breda. De heren D. W. Dettmeijer uit Den Haag en F. A. Pen uit Enschedé werden herkozen. Tot het bestuur traden toe mevrouw mr. S. M. Kruyt-Ferman uit Zeist en de heren G. R. Meyer uit Kloosterburen en J. M. van der Ven uit Heerlen.

Onder luid applaus werd mr. H. S. Siebers die 24 jaar vice-voorzitter van de vereniging is geweest, tot erelid benoemd. De voorzitter dankte de aftredende bestuursleden mevrouw E. H. Rink-Van der Linden en de heren B. P. van der Veen en mr. E. P. M. Gerardts die als bestuursleden aftraden en de heer K. H. Brandt die twintig jaar redacteur is geweest van Provincie en Gemeente.

Na een korte rondvraag volgde als eerste inleider op het congres mr. H. van Riel, die sprak over „de taak van de provincie in de komende periode”. Na een gemeenschappelijke maaltijd sprak mr. W. J. Geertsema over „de taak van de gemeente in de komende periode”. Op zaterdagochtend 14 november sprak de heer D. W. Dettmeijer over „Public Relations en politiek”. Op alle inleidingen volgde een uitvoerige discussie. Na een gemeenschappelijke lunch volgde een uitvoerig debat over een aantal concept-resoluties.

Tijdens de pauzes konden de deelnemers in de bibliotheek kennis nemen

De heer H. S. Siebers (rechts) werd benoemd tot erelid van de vereniging.

De heer K. H. Brandt werd gehuldigd wegens zijn 20-jarig redacteurschap van Provincie en Gemeente. Onder het wakend oog van mevrouw Brandt overhandigde de heer Dettmeyer een goede fles.

van een groot aantal geschriften en brochures op het gebied van de provincies en de gemeenten, bijeengebracht door de heren Brandt en Van Zwijndregt.

Op zaterdag 14 november 's middags om ongeveer kwart voor drie sloot de

voorzitter dit zeer geslaagde congres. Besloten werd volgend jaar de jaarvergadering en een congres te houden op vrijdag 29 en zaterdag 30 oktober in het Congrescentrum „De Blijde Werelt” te Lunteren.

Onheuse oppositie AOW-beleid

gevallen als deze uiteindelijk de regering die dit begrip inhoudt geeft.

Verwarring

Ook deze interpellatie vond bij de Kamermeerderheid dus geen gehoor, maar zij heeft er, samen met die van de heer Egas, wel toe bijgedragen dat bij velen in den lande de indruk is gewekt dat de regering, en de regeringspartijen met haar, de bejaarden zelfs geen winteruitkering meer gunnen. En hoezeer er in de Kamer ook op is gewezen, dat de bejaarden dat bedrag al als een vaste AOW-uitkering hadden ontvangen, en dat de bejaarden er daardoor niet slechter, maar beter van zijn geworden, omdat zij niet meer tegenover de gemeente behoeven aan te tonen dat geld nodig te hebben, toch lieten vele nieuwsmedia alleen maar weten dat de regering blijft bij haar voornemen de bejaarden geen winter- of kolengeld meer te willen geven. En zo zijn vele bejaarden in verwarring gebracht.

De oppositie, en met name de Partij van de Arbeid, was echter nog niet uitgepraat. De heer Laban had bij de begrotingsbehandeling van binnenlandse zaken inmiddels nog een duit in het bejaardenzakje gedaan door bij motie van de regering een speciale ziektekostentegemoetkoming voor gepensioneerde ambtenaren te eisen. Nu is het ziektekostenprobleem voor bejaarden een steeds nijpender vraagstuk. Ook naar mijn oordeel zullen daar oplossingen voor moeten komen, en het spijt mij nog steeds dat de regering mijn suggesties, om de bejaarden op dit punt uit hun geïsoleerde positie te halen, niet heeft over willen nemen. Het gaat echter niet aan, om nu juist voor een groep gepensioneerden, die het verhoudingsgewijs het beste hebben, aparte extra

maatregelen te vragen. Ook deze motie moest dus worden afgewezen.

Ondanks dit alles kwam de heer Van Lier ten slotte met een nieuwe interpellatie, ditmaal gericht tegen de regeringsbeslissing om de bejaarden in verband met de 400 gulden golf geen eenmalige uitkering te geven, maar een blijvende structurele verhoging van de AOW met f 120 per jaar.

Daarmede zal dus de — met instemming van de oppositie — afgesproken verhoging van 9 pct. over 1970 en 1971 extra worden verhoogd tot 11 pct. Natuurlijk maakte de heer Van Lier daartegen geen bezwaar, maar hij vond dat die 2 pct. er toch wel zou komen en dat er daarnaast ook nog eens een uitkering-ineens van f 210 zou moeten worden gegeven. Nu zijn de opbrengsten voor de AOW van de 400 gulden-golf voor de blijvende extra verhoging van f 120 hooguit voldoende voor het jaar 1971 zodat er voor een uitkering ineens van f 210 helemaal geen middelen beschikbaar zijn. Geen nood voor de heer Van Lier: die honderden miljoenen extra zouden dan maar uit de wiebeltax-belastingen moeten worden gehaald met een extra heffing.

Niet redelijk

Deze oppositietactiek, waarbij men weigert binnen de gegeven mogelijkheden een keus te doen tussen of bijstand of AOW, tussen of een uitkering ineens of een blijvende verhoging, maar blijft zeuren om allebei, zit de regeringspartijen zo langzamerhand wel hoog. Want zij wakkert een volkomen ongerechtvaardigde onrust en ontevredenheid bij de bejaarden aan, omdat verwachtingen worden gewekt die niet redelijk en niet realiseerbaar zijn.

Ik heb daar bij de laatste interpellatie

dan ook ernstig tegen geprotesteerd. Ik heb gezegd dat de oppositie daarmede naar mijn oordeel de valse indruk wekt dat deze regering de bejaarden in de kou laat staan. En dat, terwijl de AOW dank zij het regeringsbeleid in de jaren 1970 en 1971 in totaal met tenminste 25 pct. omhoog zal gaan! Toen ik de heer Van Lier uitdaagde dit te ontkennen zweeg hij.

De heer Den Uyl vond deze beschuldiging van de oppositie beneden peil. Ik moest het de bejaarden maar eens duidelijk maken dat zij geen uitkering-ineens kregen. Ik had dat al gedaan, en had van het bestuur van de bejaardenbond op mijn vraag, waaraan men de voorkeur zou geven als men tussen een eenmalige uitkering van 210 gulden of een lijfrente van 120 gulden moest kiezen, ten antwoord gekregen dat men dan natuurlijk het laatste koos, maar het liever allebei had. Van een belangenorganisatie kan men zo'n standpunt nog wel begrijpen, maar dat een politieke partij daar klakkeloos achter aan gaat is mij een raadsel.

Ik zou graag zien dat de heer Den Uyl op zijn beurt de bejaarden eens duidelijk ging maken, dat zij met een blijvende verhoging van 25 pct. in zo korte tijd bepaald niet achtergesteld worden en dat het ook in de bedoeling van de regeringspartijen ligt de AOW zo snel als maar mogelijk en verantwoord is verder omhoog te brengen.

Dat is best te verkopen als men het maar wil.

Een oppositie mag en moet zelfs kritisch staan tegenover het regeringsbeleid. Als zij dat doet door zich kritiekloos achter allerlei wensen en verlangens van bepaalde belangengroeperingen te gaan opstellen, wordt zij er niet geloofwaardiger op.

Want politiek blijft altijd nog kiezen tussen de gegeven, altijd beperkte, mogelijkheden. Ook voor de oppositie.

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

Woningbouw

Ziekenhuisbouw

aannemingsbedrijf

de Kinkelder n.v.

arnhem - rotterdam

ARNHEM:

Bruningweg 21

Telefoon: 085 - 454245 *

ROTTERDAM:

Kipstraat 3d

Telefoon: 010 - 121288

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen **W. HUIZER N.V.**

TELEFOON 010—332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

utiliteitsbouw

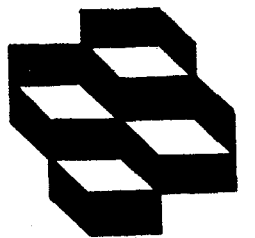
steembouw

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

sierbeton-elementen

staalkonstrukties

N.V. Houthandel v.h. W. Kunst

GRONINGEN

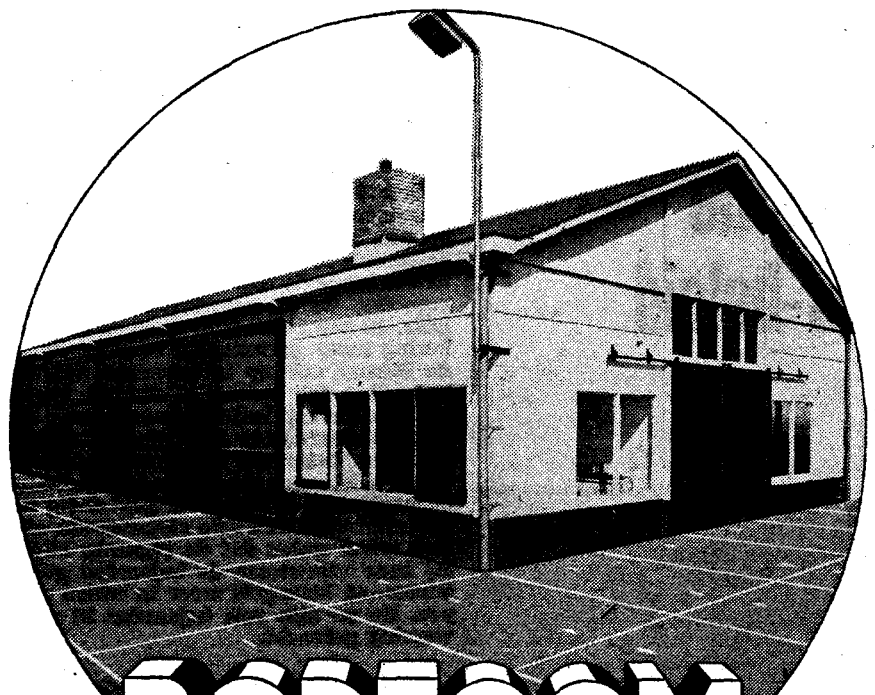
EEMSKANAAL Z.Z. 19 - Tel. 05900 of 050 - 35105*

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

**BODEGOM
SPIJKENISSE**

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
postbus 41 SPIJKENISSE tel. 01880 - 2488*

Rapport Openbaar Vervoer

Een goed functionerende voorziening voor het openbaar personenvervoer is gewenst. Als gevolg van de stijgende welvaart zal deze voorziening aan steeds hogere eisen moeten voldoen.

1. Het belang van een zodanige voorziening komt boven en behalve de opbrengsten van de kaartverkoop tot uiting in sterk uiteenlopende factoren als:

- ruimtebesparing in gebieden waar ruimte zeer schaars is. Openbaar reizigersvervoer is derhalve een middel tot behoud en verdere intensivering van onze op Europees-menselijke schaal gebouwde werk-, woon- en cultuorkernen.

- het bieden van meer speelruimte voor de ruimtelijke ordening — in het bijzonder de stedenbouw — overal daar, waar geconstrueerd of gereconstrueerd wordt.

- het bijdragen tot een optimale werkgelegenheid door het tegen lage kosten mobieler maken van de beroepsbevolking. Aldus worden zowel de keuzemogelijkheden van de woonplaats (welzijnsaspect) als die van de arbeidsplaats (welvaartsaspect) groter.

- het bieden van een verplaatsingsmogelijkheid aan hen die, om welke reden dan ook (leeftijd, inkomen, bekwaamheid etc.), niet over een eigen vervoermiddel beschikken.

- het bieden van een alternatief aan bezitters van eigen vervoermiddelen.

2. Een aan zichzelf overgelaten openbaar vervoer zou zich door toenemende exploitatie-tekorten gedwongen zien ten koste van de kwaliteit van de voorziening de kosten te verminderen en/of de tarieven te verhogen hetgeen altijd een aantal reizigers kost en in bepaalde gevallen zelfs zoveel reizigers doet verdwijnen dat de totale opbrengst daalt. Aldus treedt een spiraal in werking, die wellicht pas bij volledige opheffing van de voorziening een einde vindt.

3. De laatste jaren zijn de kosten zeer sterk gestegen als gevolg van onder meer:

- scherpe loonstijgingen, die niet meer in voldoende mate door produktiviteitsstijging kunnen worden goedgemaakt;

- toenemende relatieve betekenis van de spits in het vervoer, tijdens welke de kosten hoog zijn;

- de toenemende hinder door het overige verkeer juist in die spitsuren;

- de toenemende reisafstand per reiziger ten gevolge van de vergroting van de stedelijke agglomeraties en/of de gewijzigde structuur van deze agglomeraties, hetgeen de kosten per reis doet stijgen;

- de niet steeds gelukkige opzet van nieuwe wijken ten gevolge waarvan een qua kwaliteit redelijke bediening door openbaar vervoer alleen met betrekkelijk hoge kosten mogelijk is.

Opbrengst

4. De opbrengsten zijn bij de kostenstijgingen achtergebleven en wel ten dele door dezelfde factoren die tot de kostenstijging hebben bijgedragen:

- de privé-motorisering maakt het voor steeds meer reizigers mogelijk met een eigen vervoermiddel te reizen.

Tot ca. 1963 steeg het vervoer nog, omdat de ongunstige invloed van de privé-motorisering werd overgecompenseerd door de gunstige invloed van de welvaartsstijging. Sindsdien is de ontwikkeling zo, dat het saldo der beide invloeden negatief op de vervoersomvang uitwerkt;

- de kwaliteit van het openbaar vervoer in de steden en op de buitenwegen is achteruitgegaan c.q. achtergebleven bij de kwaliteit die het eigen vervoermiddel biedt. De oorzaak van deze absolute resp. relatieve kwaliteitsdaling moet vooral worden gezocht in het achterblijven van de tarieven in het begin der jaren '60. Toen had men gemakkelijk de tarieven geleidelijk kunnen laten oplopen zonder veel reizigers te verliezen. Met de opbrengsten daarvan had men de kwaliteit blijvend aanzienlijk kunnen verbeteren. In plaats daarvan heeft de overheid toen de tarieven om

De commissie Verkeer en Vervoer van de VVD heeft een rapport opgesteld over de instandhouding en verbetering van het openbaar vervoer. Inlichtingen bij drs. L. van Leeuwen, secretaris van de commissie, Rochussenstraat 29A, Rotterdam-Z., tel. (huis) 010-36 15 38 of (kantoor) 010-15 08 00.

vooral politieke redenen bewust laag houden. Nu het openbaar vervoer in financiële moeilijkheden is komen te verkeren, kan het de noodzakelijke kwaliteitsverbetering niet meer uit eigen middelen betalen. Het te dezen einde alsnog verhogen van de tarieven zou averechts werken. Deze tariefstijgingen zouden nu n.l. komen bovenop die welke toch reeds nodig zijn om de verliezen enigszins te beperken. Tegenover zou dit dermate grote tariefstijgingen opleveren bij voorhands nog slechts bescheiden stijging van de kwaliteit, dat voor een grote daling van het vervoer zou moeten worden gevreesd;

- voor het in relatieve belangrijkheid toegenomen spitsvervoer geldt in de vorm van abonnementen een relatief laag tarief, waardoor de totale opbrengst eveneens negatief wordt beïnvloed;

- de verdunning der stadscentra voor wat de aantallen inwoners betreft, betekent voor de spoorwegen een daling van het aantal reizigers. Steeds minder steden kunnen de hoofdstations in korte tijd, met weinig moeite en in een voorspelbaar aantal minuten bereiken. Dit geldt in het bijzonder tijdens de spitsuren. Maatregelen als Spoorslag '70 (meer en snellere treinen) en het openen van voorstadsstations kunnen dit slechts ten dele compenseren.

Niet rooskleurig

5. De situatie waarin het openbaar vervoer zich bevindt, is dus verre van rooskleurig. De zo noodzakelijke kwaliteitsverhoging kan het niet zelf betalen. Tariefverhogingen van enige allure bij handhaving van de kwaliteit zouden averechts werken. Kostenverlaging is slechts beperkt mogelijk. In de toekomst zal het openbaar vervoer een belangrijke rol blijven spelen en naar thans algemeen aanvaard inzicht zelfs een belangrijker rol dan thans. Verwacht mag worden, dat de ruimtelijke ordening — en in het bijzonder de stedenbouw — zullen leren in toenemende mate met het vervoersaspect rekening te houden. Op den duur zal ook de groei van de privé-motorisering afnemen en wel des te eerder naarmate deze groei thans sterker is. Het openbaar vervoer kan zich nu evenwel al niet of nauwelijks meer in stand houden. Een zich op eigen kracht gereed maken voor de toekomstige taak is een nog zwaardere opgave.

6. Er lijkt derhalve voldoende reden te zijn om het openbaar personenvervoer niet alleen in stand te houden doch ook vooruit te laten lopen op resp. gereed te maken voor toekomstige taken.

Daartoe zijn op vele gebieden mogelijkheden aanwezig, die overigens niet alle even groot zijn:

- binnen de ondernemingen:
 - efficiency-verbetering
 - waar lonend: samenvoeging tot grotere eenheden
 - betere coördinatie c.q. afstemming op de wensen van het publiek
 - genuanceerd tariefbeleid op basis van goede vraaganalyse
 - planning op langere termijn.
- door de verschillende overheden:
 - technisch: eigen baan (vgl. plannen Amsterdam, Rotterdam en Den Haag); beïnvloeding verkeerslichten door trams en bussen.
 - organisatorisch: Voorrang, betere verhouding wegverkeer/wegruimte door

tarieven voor parkeren en rijden, bouw van parkeergarages, stop- en wachtvelden, verkeerscirculatieplannen.

- planologisch: meer rekening houden bij de ruimtelijke ordening en in het bijzonder de stedenbouw met niet alleen het verkeer, doch ook het vervoer.

- financieel: het verzekeren op langere termijn aan het openbaar vervoer van de fondsen nodig voor het exploiteren van het bestaande apparaat en voor het verbeteren en uitbreiden daarvan, zowel op het gebied van personeel en rollend-/rijdend materieel als op dat van de infrastructuur.

Financiering

7. Dit laatste punt, de financiering van de instandhouding, verbetering en uitbreiding van het openbaar vervoer, kan worden onderscheiden naar drie aspecten, t.w.

- het zekerstellen van de middelen ter dekking van de exploitatie-tekorten (inclusief instandhouding rail-infrastructuur en waar nodig kosten voor sanering van bedrijven) bij een gegeven verzorgingsniveau en infrastructuur;

- het zekerstellen van de middelen voor het financieren van infrastructurele werken, welke tot doel hebben het railnet c.a. op volledig eigen baan uit te breiden en te verbeteren;

- andere gunstige technische en organisatorische voorwaarden te scheppen, als bedoeld sub 6, voor een beter doen functioneren van het openbaar vervoer.

8. De omvang van de exploitatie-tekorten wordt in eerste instantie bepaald door het aantal aangeboden zitplaatskilometers, dat nodig is om een zeker verzorgingsniveau te bereiken, dat is om over het gehele land een gecoördineerd net van openbaar vervoer te leggen met een zekere, uiteraard niet overal gelijke, maas-wijdte en frequentie. Het vaststellen van het verzorgingsniveau is de taak van de centrale overheid, al dan niet samen met daartoe regionaal verbonden lagere overheden, en zulks op advies van de betrokkenen, waar mogelijk samenwerkende, vervoerders.

9. Het verzorgingsniveau is aldus het resultaat van een zorgvuldige afweging van sociaal-maatschappelijke nutverwachtingen en de daarvoor te brengen offers. Derhalve van een — uiteindelijk politieke — werkzaamheid, die op langer zicht werkt dan de periode welke beslagen wordt door het desbetreffende begrotingsjaar en de daaraan voorafgaande tijd van voorbereiding. Dit brengt met zich dat het zekerstellen van de middelen ter dekking van exploitatie-tekorten — resultaat van verzorgingsniveau, loon- en prijspeil en ook welvaartspeil — niet kan plaatsvinden bij wege van een jaarlijks op de Rijksbegroting vast te stellen bedrag, waarvan de hoogte telken male opnieuw zou moeten worden afgewogen tegen de overige begrotingsposten, waardoor een te groot element van onbestendigheid aanwezig blijft.

Het is daarom wenselijk en noodzakelijk voor dit doel een „Openbaar Vervoersfonds” te creëren, dat voor het in evenwicht houden van voeding en dotaties niet gebonden behoort te zijn aan de korte begrotingstermijn. Gezien zijn belangrijke accenten in de sociaal-maatschappelijke gegevens van voorzieningsniveau, loon- en prijspeil en welvaartspeil zou dit fonds zijn voeding in hoofdzaak dienen te vinden in de algemene middelen. Voor zover regionale verbanden van lagere overheden, of deze overheden zelf voor hun territoire een hoger voorzieningsniveau verlangen, dan vergelijkenderwijze meer in het al-

gemeen geldt, zullen zij zelve daarvoor de middelen dienen te vinden.

Investerings

10. De zekerstelling van middelen ten behoeve van infrastructuur werkt uit haar aard veelal op langere termijn dan die voor de exploitatie-tekorten. Bepaalde investeringen, met name die ten behoeve van de rail-netten op eigen baan, vragen een reeks van jaren van voorbereiding en uitvoering, waarvan de ongestoorde voortgang dient te worden verzekerd. Ander weer betreffen wellicht werken, die fysiek op zichzelf kunnen worden beschouwd, doch in feite gezien dienen te worden in de context van een groter verkeers- en vervoersplan.

Deze investeringsbeslissingen zijn van een andere orde dan de beslissingen ten aanzien van het voorzieningsniveau. Daarbij is echter ook weer een duidelijk onderscheid te maken tussen die ten behoeve van de rail-infrastructuur enerzijds en voor de overige voorzieningen anderzijds.

11. De beslissingen voor het railvervoer zullen in belangrijke mate tot onderwerp hebben investeringen, die qua geldelijke omvang of anderszins van nationale draagwijdte zijn met een soms duidelijke noodzaak tot scherpe afweging en afbakening van de taken binnen een kleine kring van bedrijven, die de railtechniek op eigen baan gebruiken, en overheden. Dit en in het algemeen de omstandigheid dat de geïntegreerde railvervoernetten in de toekomst meer en meer het hoofdstramien zullen worden van een geïntegreerd net van openbare vervoersvoorzieningen pleit voor een duidelijk, eigen, op zeer lang zicht werkend systeem van toescheiding van middelen. Dit roept de noodzaak op om ten behoeve van de uitbreiding en verbetering van de infrastructuur van de verschillende vormen van vervoer over de rail, voor zover overwegend van een eigen baan gebruikmakend, een apart fonds in het leven te roepen, een „Rail-infrastructuurfonds.”

12. Als derde categorie dient zich aan het grote complex van de zeer diverse overige voorzieningen, als bedoeld sub 6, noodzakelijk om het openbaar vervoer, voor zover dat (grotendeels) van de openbare weg gebruikt maakt, in staat te stellen zich vrij van het overige verkeer en sneller te kunnen bewegen. Deze voorzieningen zullen, evenals die in punt 11, grote belangen dienen en in totaal grote bedragen vergen. Zij zullen echter als regel wel fragmentarischer zijn, met een veel grotere kring van betrokken bedrijven en overheden. Ook hier is sprake van een geheel eigen soort beslissingen, welke het wenselijk maakt deze categorie voorzieningen uit een eigen fonds, het „Fonds Voorzieningen Openbaar Vervoer langs de weg,” te bekostigen.

Fondsen

13. Door aldus drie fondsen te creëren worden waarborgen geschapen dat het openbare vervoer kan worden in stand gehouden, verbeterd en uitgebreid, zonde de noodzakelijke continuïteit te zeer op korte termijn te laten beïnvloeden door budgettaire overwegingen. De Commissie heeft zich daarbij, behoudens in zekere mate t.a.v. het „Openbaar Vervoersfonds,” niet begehven in de vraag op welke wijze de fondsen zouden dienen te worden gevoed. Zij heeft zich beperkt tot de vervoersaspecten en beveelt aan de financiële gezichtspunten ter beoordeling te laten aan ter zake meer kundigen.

14. Evenmin heeft de Commissie zich in dit stadium verdiept in de vraag op welke wijze precies de besluitvorming door de overheid ten aanzien van de vaststelling van het voorzieningsniveau en daarmee de omvang der fondsen, alsook die met betrekking tot het beschikbaar over de gelden uit de fondsen geïnstitutionaliseerd zal dienen te worden. Haar voorlopig gevoelen is dat daar bij voorkeur één „autoriteit,” bijv. een breed gestructureerde „Commissie Openbaar Vervoer” zou dienen te worden aangewezen. Zo haar dit zou worden opgedragen, zal de Commissie zich hierover gaarne nader beraden.

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

**GEEN TIJDVERLIES!
SNEL DOKKEN BIJ ELKE WATERSTAND**

bij

**N.V. Scheepswerven „Piet Hein“ v.d.z.d.
FA. W. SCHRAM & ZONEN**

BOLNES / PAPENDRECHT
NIEUWBOUW en REPARATIE

- twee dwarshellingen van 115 m
- overdekt dubbel droogdok van 115 m
- twee nieuwe droogdokken VOOR ELK GETIJ van 104 en 93 m
- snel schroefwisselen en kleine roer- en stevenreparatie in nieuw HEFDEK.

TELEFOON ROTTERDAM 010-13 92 75
BOLNES 01804- 36 44 - 34 09
PAPENDRECHT 01850- 5 12 22 - 5 14 66

DAMMERS & VAN DER HEIDE'S

Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expediteurs,
beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen
en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-1

Telegramadres: ENERGETIC (New Boe Code)
TELEFOON: 146011 - TELEX 21127 (6 lijnen)

**containers:
koel/vries-
containers:**

**„Flats“ en
„Huifcontainers“:**

Onder de beschermde naam „Multioad“-
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer.

De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

**GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN**

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEEDELDE N.V.

'8-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
INKOMEN

Door de
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.

W.B.K. van 1938

Bergstraat 6 - 8 - Amersfoort - Tel. (03490) - 1 70 43 *

**slavenburg's
bouwbedrijven**

SCHIEDAM - DORDRECHT

**Boele's Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.**

BOLNES (bij Rotterdam)

Reparatie en nieuwbouw

TELEFOON 134862 ROTTERDAM - TELEGR. BOELE - BOLNES

vrijheid en democratie

Loonpauze en beleidsvragen

De instrumenten van de overheid voor beheersing van de conjunctuur blijken één voor één te falen. Zo constateert onze medewerker drs. G. M. V. van Aardenne, die in dit artikel op zoek is naar een alternatief.

Het wordt nu wel duidelijk dat de toestand van onze volkshuishouding niet rooskleurig meer is. Een voortgaande geldontwaarding en een groot tekort op de betalingsbalans zouden strijdige symptomen moeten zijn in een normale conjunctuurfase. Men duidde een zodanige toestand wel aan met „Engelse ziekte”, nu heeft men (in Engeland!) een nieuwe benaming gevonden: stagflatie. De inflatie gaat beslist niet alleen kruipend meer voort, en tezelfder tijd treden stagnatieverschijnselen op: door stijgende kosten in de bedrijven daalt het investeringsvermogen uit winsthouding (terwijl de externe kapitaalmarkt bijzonder duur is), de investeringen nemen af, ofwel bedrijven en hele bedrijfstakken passeren de nullijn en komen in moeilijkheden. Doorwerken zonder te investeren betekent in feite interen. Dat gaat een tijdje nog wel goed, maar ten slotte valt de klap. Nationaal-economisch treedt zo verarming op.

In deze situatie nu dreigt ons land te gaan verkeren. De regering beraadt zich inmiddels over de loonpauze. Dat duurt nu al een hele tijd, en vele ongeduldigen verwijten haar dat. Dat SER en Stichting verdeeld blijven, lijkt een zo natuurlijk gegeven, dat de regering zich hieromtrent geen illusies meer zou behoeven te maken. Zonder nu minister Roolvink direct met hem te willen vergelijken, kan ik toch niet laten op te merken dat Fabius Cunctator Rome reddde door een politiek van uitstel (i.c. van de slag). Ik vraag mij af of elke week uitstel in een conjunctuurfase zoals we die nu beleven, niet de mogelijkheid vergroot dat de loonpauze werkelijk slaagt.

Want wij moeten ons niet verhelen, dat in een ultra hoogconjunctuur met een enorm tekort aan werknemers, een officieel aangekondigde loonpauze tegenover de wet van vraag en aanbod een vodje papier zou blijken te zijn (evenals de plechtig afgesloten cao's intussen!). Acties in de bedrijven, incidentele toegevingen, niet bedrijfstaksgewijze vastgelegd maar wel over de hele linie, zullen het gevolg zijn. Aarzelt de conjunctuur echter merkbaar, dan kan de tijdelijke afkoeling door de loonpauze misschien juist het goede effect hebben om de wagen weer op de rails te krijgen.

Overigens weet u waarschijnlijk meer wanneer dit blad is verschenen dan ik nu op maandag. We wachten dus verder af.

Maar laat de loonpauze nu eens goed afkoelend werken, dan nog rijzen er bij

mij vragen van principiële aard. In de jaren dertig hielden velen, onder wie ook de liberalen, zich hardnekkig vast aan de uitgangspunten van de klassieke economische en monetaire theorie. Keynes was een gevaarlijk nieuwlichter, wiens onverantwoordelijke en verspildende plannen eigenlijk alleen bij socialisten (Vos' Plan van de Arbeid) gehoor vonden. Hoewel dit beeld wat gechargeerd is, aarzelen wij toch niet om nu het ongelijk van ook onze geestverwanten uit die tijd te erkennen.

Maar verkeren wij nu niet in een dergelijke situatie? Passen de premissen van de Keynesiaanse theorie nog wel op de huidige situatie van stagflatie? Of is dat evenmin meer het geval als met de premissen van de klassieke theorie in de grote crisis? Het zijn vragen, geen zekerheid. Niet te ontkennen is echter dat de instrumenten van de overheid voor beheersing van de conjunctuur eigenlijk één voor één blijken te falen (loon- en prijsbeleid, de rente, het fiscale beleid). Ik zie de wiebeltax als een laatste (paarde-)middel om van dit instrumentarium nog iets over te houden.

Is er een alternatief, nu de globale conjunctuurbeheersing het laat afweten? Of moeten we maar afwachten dat de wal het schip keert, dus terugvallen naar de verworpen uitgangspunten van 40 jaar geleden? Ik ga dan nog voorbij aan de politieke gevolgen die dit ook in ons land zou kunnen hebben, maar als de vele apolitieke, apathische kiezers, die nu thuis blijven dan eens in beweging zouden komen voor een demagog?

Ik zou willen pleiten voor een beleid dat tracht de oorzaken van de stagflatie weg te nemen. Als de overheidsbestedingen omlaag moeten, dan betekent dat minder collectieve voorzieningen. Moeten we dan niet trachten onze maatschappij zodanig te laten functioneren dat we met wat minder collectieve voorzieningen ook toekunnen? Dat betekent wellicht een nationale kosten-baten-analyse, een titanenarbeid, zo al mogelijk. Toch moeten we m.i. de poging wagen en dan ook de moed opbrengen om de conclusies in de praktijk te brengen, ook al betekent dat regionale heffingen of loonsomheffingen en bevoordeling van bepaalde bedrijfstakken.

Voor een liberaal is dit geen gemakkelijke stellingname. Ik vraag mij echter af, of eigenlijk de globale politiek van de laatste 25 jaar juist door haar globale karakter niet ook discriminatie kan betekenen. De ene bedrijfstak is nu eenmaal voor een bepaald facet gevoe-

Partijcommissie milieuhygiëne

„Ik acht dit een zeer belangrijke partijcommissie; de installatie van deze commissie geeft aan dat de problematiek van de milieuhygiëne bij de VVD in het centrum van de belangstelling staat,” aldus de voorzitter van de VVD, mevrouw G. V. van Someren-Downer bij de installatie van de commissie Milieuhygiëne op 24 november te 's-Gravenhage. De commissie kan over de milieuhygiëne zowel op verzoek als eigener beweging adviezen geven aan de diverse geledingen van de partij en aan de VVD-fracties in vertegenwoordigende lichamen. Op haar eerste vergadering heeft de commissie een werkprogramma voor de komende maanden opgesteld. Op de eerstvolgende vergadering zullen de persleiding naar de Eems-Dollard en de vervuiling van het zeewater door de afvoerleiding in Scheveningen aan de orde komen.

Leden van de commissie zijn: de heren P. Ch. Vogely (voorzitter), drs. D. J. D. Dees (secretaris), ir. J. A. Beukers, dr. L. A. Clarenburg, dr. L. Ginjaar, P. Muntendam arts, prof. mr. J. M. Polak, drs. R. Ronteltap en dr. J. Tesink.

Secretariaat: Van Speykstraat 14, Utrecht (030 - 711387)

liger dan de andere; loonmaatregelen bijv. hebben (hoe ze ook luiden) steeds een groter effect op loonintensieve bedrijven dan op andere. Als men dit bedenkt, worden specifieke maatregelen meer aanvaardbaar.

De overheidsinvloed op onze maatschappij is niet meer weg te denken. Het gaat er echter wel om of deze gebruikt wordt op de beste manier voor alle burgers als individuen. Dat is een opgave apart voor de politiek. Maar het alternatief zou wel eens in een richting kunnen voeren, die wij niet wensen en die wij ook de toekomstige generatie niet mogen aandoen. Ook daarom acht ik het in het vorige nummer door mij gesignaleerde planningsbeleid zo uiterst belangrijk.

Er staan veel vraagtekens in dit stukje. Veel zekerheden zijn er niet. Maar één ding staat voor mij vast: een herwaardering ten principale van sociaal-economisch en ruimtelijk beleid is geboden.

Mededeling

In verband met Kerstmis en de jaarwisseling zal het volgende nummer van Vrijheid en Democratie, dat gedateerd zou zijn vrijdag 25 december, niet verschijnen. De eerstvolgende editie van ons blad zal vrijdag 8 januari 1971 uitkomen.

Het ligt in de bedoeling in dit eerste nummer van het nieuwe jaar te publiceren het concept-verkiezingsprogramma met de daarop ingediende amendementen. Dat zal bijzonder veel ruimte vergen, zodat voor andere bijdragen minder plaats beschikbaar zal zijn dan gewoonlijk.

Radio-uitzending van de VVD: zaterdag 19 december, 18.20-18.30 uur, over de zender Hilversum II (298 m.)

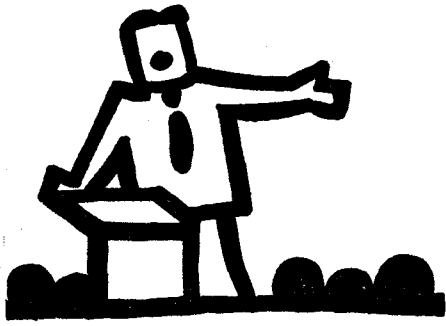
STEMVERKLARING

Bij de eindstemming over de wetsontwerpen loon- en inkomstenbelasting na de behandeling van die ontwerpen in de Tweede Kamer (zie ook pag. 5) heeft mr. Portheine namens de VVD de volgende stemverklaring afgelegd: „Dit wetsontwerp bevat een pakket maatregelen. Wij hebben ons van begin af aan niet enthousiast betoond over deze pakketgedachte, waarbij de Kamer ook door de budgettaire consequenties in een dwangpositie kwam te geraken. In dit pakket kwam een onderdeel voor dat wij radicaal afwezen: de nieuwe regeling van het eigen woningbezit. Een ander, de regeling der buitengewone lasten, konden wij ongeamendeerd niet aanvaarden. Die amendering heeft nu in ruime mate plaats gehad, ook door ons

toedoen. De regeling is voor ons daarvoor meer aanvaardbaar geworden. Als positieve punten kwamen in het geheel o.m. naar ons oordeel voor de nieuwe regeling voor zelfstandigenaftrek en de nieuwe regeling voor de werkende gehuwde vrouw, waarvan de laatste ook door amendering is verbeterd, waarbij ook de verhoging van de aanslaggrens i.b. met betrekking tot de loonbelasting en de verhoging van de belastingvrije voet dienen te worden vermeld. Ik voeg daaraan nog toe, dat de reis- en arbeidskostenregeling door de terechte verwerping van het tweede gedeelte van het amendement Scholten — niet bij vergissing maar welbewust — alsmede de door de regering nu aangekondigde wijziging voor ons acceptabel is. Als wij

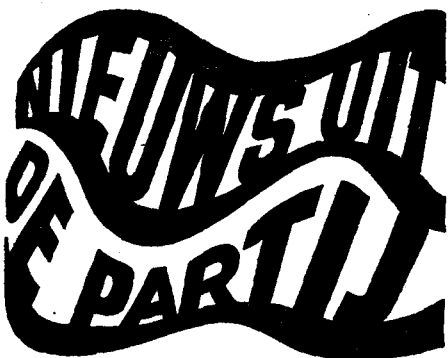
nu staan voor de vraag wat de eindbeslissing over het geheel zal moeten zijn, dan kunnen wij alleen zien naar de regeling van het eigen woningbezit en door dat ene foute onderdeel tegen het wetsontwerp als geheel stemmen. Indien het wetsontwerp dan zou worden verworpen kunnen een aantal van de positieve punten van het wetsontwerp op korte termijn niet gerealiseerd worden. Wij hebben het een en ander uitvoerig tegen elkaar afgewogen en daarbij ingecalculeerd, dat mijn fractie reeds donderdagnacht stemde tegen het artikel 42a, waarin de eigen woningbezitregeling was vervat. Na die afweging zijn wij tot de eindconclusie gekomen, dat wij onze stem aan het wetsontwerp niet kunnen onthouden.”

Kamerleden spreken

In deze rubriek worden openbare of tenminste voor alle VVD-leden toegankelijke bijeenkomsten aangekondigd, tijdens welke het woord gevoerd zal worden door kamerleden van de VVD. Alleen volledige aankondigingen worden gepubliceerd (minimaal moeten worden opgegeven de gemeente waar de bijeenkomst plaats heeft en het gebouw, de naam van de spreker en het tijdstip van aanvang).
Kopij voor deze rubriek dient gezonden te worden aan het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag. De rubriek wordt afgesloten op maandagochtend 12.00 uur voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie.

Datum	Gemeente	Plaats-en tijdstip	Sprekers	Bijzonderheden
11 dec.	Den Haag	—	mr. A. Geurtsen	J.O.V.D.-comm.: Vrouw
11 dec.	Dirksland	De Schakel; 20.00 uur	H. Wiegel	onderwerp: Algemene politiek, propagandafeestavond
11 dec.	Waalwijk e.o.	Hotel Verwiél; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	onderwerp: Onderwijs
14 dec.	Heiloo	De oude Herberg; 20.00 uur	mevr. mr. E. Veder-Smit	onderwerp: Milieuhygiëne
14 dec.	Delft	T.H.; 14.00 uur	H. Wiegel	—
14 dec.	Ridderkerk	café-restaurant St. Joris; 20.00 uur	H. Wiegel	debat met ir. N. Schwartz (D'66)
14 dec.	IJsselstein	Wijkcentrum 't Slot; 20.00 uur	mr. A. Geurtsen	onderwerp: Midden- en kleinbedrijf
14 dec.	Eindhoven	Hotel Cogagne; 20.15 uur	drs. Th. H. Joekes	onderwerp: V.V.D.-visie op overheidsbegrotingsbeleid
14 dec.	Driebergen	Zaal IV, Hoogesteeg; 20.00 uur	H. J. L. Vonhoff	georganiseerd door Utrechtse heuvelrug. Debat met C. Laban (P.v.d.A)
14 dec.	Winschoten	—	dr. K. van Dijk	forum over defensieplan Ter Apel
19 dec.	De Wijk	Hotel Het Oude Hogenkamp; 20.00 uur	H. Wiegel	liberale kring Meppel
4 jan.	Assen	—	mr. H. van Riel	propaganda-feestavond Nieuwjaarsvisite
4 jan.	Winschoten	—	H. Wiegel	liberale sociëteit

In deze rubriek worden korte mededelingen opgenomen, zoals mutaties in besturen, van afdelingen, staten- en kamercentrales, de instelling van commissies en andere daarvoor in aanmerking komende wetenswaardigheden. Voor uitvoerige verslagen van gehouden afdelingsvergaderingen is geen ruimte beschikbaar.
Wetenswaardigheden betreffende de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en die in de agglomeratie Eindhoven, worden vermeld bij de aparte aan deze steden gewijde rubrieken.
Kopij voor deze rubriek dient de redactie te bereiken uiterlijk op de zaterdag voorafgaande aan de verschijningsdatum van Vrijheid en Democratie. Telefonisch wordt geen kopij voor deze rubriek geaccepteerd.

• Drs. K. Clay, VVD-raadslid in Uitgeest, heeft tijdens een raadsvergadering gezegd weinig effect te verwachten van de plaatsing van borden bij de spoorwegovergang in de Kleis met het opschrift: „Wachten: motor af, minder luchtverontreiniging”. Hij voegde hieraan toe, dat z.i. „een jaar wonen aan de Kleis gezonder is dan een verblijf van twee uur in deze raadszaal.”

• De heer H. A. M. Haverkort is op eigen verzoek ontheven van zijn functie als secretaris van de afdeling Avereest. In zijn plaats heeft de heer R. R. van Calker, Boslaan 26 te Balkbrug, het secretariaat op zich genomen.

• De afdeling Baflo heeft een gedeeltelijk nieuw bestuur. Voorzitter is de heer C. A. Kruijenga, secretaris de heer F. Hoendervanger en penningmeester de heer J. Smit. Bestuursleden zijn mevrouw C. Dojes en de heer R. H. Clevering.

• De afdeling Zelhem organiseert voor de tweede maal een open café en wel op donderdagavond 17 december in Het Roode Hert. Bestuur en raadsleden zullen van 20 tot 22 uur aanwezig zijn om in een open gesprek met inwoners van de gemeente Zelhem over allerlei kwesties van gedachten te wisselen.

• Mevrouw J. H. Vervelde-Wagenaar, VVD-raadslid in Heemskerk, heeft bij de behandeling van voorstellen voor wijziging van het reglement van orde op raadsvergaderingen onder meer te kennen gegeven dat totale afschaffing van het gebed bij het begin van de raadsvergadering even verkeerd is als de volledige handhaving daarvan in de huidige vorm. Mevrouw Vervelde stelde voor voortaan enige ogenblikken van stilte in acht te nemen voor het begin van de vergaderingen.

• De deelcommissie Openbare Lichamen van de Grondwetcommissie vergaderde op 24 november in Wassenaar. Zij besprak het conceptrapport betreffende hoofdstuk zeven, openbare lichamen, van de Proeve van een nieuwe grondwet. De commissie stelt zich voor de besprekingen in december af te ronden, waarna het rapport het hoofdbestuur zal worden aangeboden.

Hoge onderscheiding voor mr. dr. Berkhouwer

De president van de Italiaanse republiek, de heer Giuseppe Saragat, heeft het VVD-Tweede Kamerlid mr. dr. C. Berkhouwer bij decreet benoemd tot Grootofficier in de Orde van Verdienste van de Italiaanse Republiek. De onderscheiding is een blijk van waardering voor de werkzaamheden van de heer Berkhouwer als voorzitter van de liberale fractie in het Europese parlement. Zij is hem verleend op voordracht van de voorzitter van het Europese parlement, de heer Mario Scelba.

Bokma het allerbeste!
Oude genever ★ Bessenrood ★ Citroen jenever

JOVD over onderwijs en ontwikkelingssamenwerking

Kennisoverdracht vormt een essentieel en onmisbaar element in het totale ontwikkelingsbeleid. De kennisoverdracht blijft echter in een waas van complexiteit gehuld en is volgens de algemene opinie alleen de zorg van de autoriteiten. Om te trachten een beter inzicht te krijgen in deze complexiteit heeft een commissie van de JOVD over deze materie een uitgebreide brochure samengesteld. Hierin wordt een beschouwing gegeven over de grote problemen van het onderwijs in de ontwikkelingslanden, alsmede een overzicht van de verschillende Nederlandse organisaties, die op dit gebied werkzaam zijn.

Voor het optimaal functioneren van een onderwijsbeleid is een mentaliteitsverandering van zowel de hulpverlenende landen als de ontwikkelingslanden noodzakelijk. Er is te weinig coördinatie tus-

sen de verschillende Nederlandse organisaties die onderwijs hulp verlenen ten behoeve van de ontwikkelingslanden. Teneinde de effectiviteit en continuïteit van de vrijwilligersprogramma's te verhogen is een drastische reorganisatie dringend gewenst. Op Nederlandse ambassades en consulaten in ontwikkelingslanden zullen functionarissen benoemd moeten worden die zich specifiek met de ontwikkelingssamenwerking bezig houden, aldus enkele door de JOVD-commissie getrokken conclusies.

Deze brochure, die beoogt aanleiding te zijn tot een verdere bestudering en discussie van de problemen op het gebied van onderwijs en ontwikkelingssamenwerking, is verkrijgbaar tegen betaling van f 3,90 op girorekening 953500 t.n.v. de alg. penm. van de JOVD

vrijheid en
democratie

De redactie van Vrijheid en Democratie is gevestigd te Amsterdam, Nieuwe Herengracht 89-B. Hoofdredacteur en voorzitter van de redactiecommissie is de heer Ph. C. la Chapelle.

De abonnementen-administratie wordt verzorgd door het algemeen secretariaat van de VVD, Koninginnegracht 61 te Den Haag (telefoon, uitsluitend voor abonnementen-administratie, 070 - 111741). Voor adreswijzigingen etc. wende men zich dus tot het algemeen secretariaat. De advertentie-exploitatie wordt verzorgd door de Nederlandse Dagblad Unie, Witte de Withstraat 73 (postbus 824) te Rotterdam. telefoon 010 - 147211.

algemeen
secretariaat

Het algemeen secretariaat van de VVD is gevestigd te Den Haag, Koninginnegracht 61, telefoon (070)-604803. Postrekening: 67880 ten name van de algemeen secretaris van de VVD te Den Haag.

secretariaat
tweede kamer fractie

Het secretariaat van de VVD-fractie in de Tweede Kamer is gevestigd in het gebouw van de Tweede Kamer, Binnenhof 1 A te Den Haag. Telefoon (070)-614911.

Friesch Groningsche Hypotheekbank N.V.
pandbrieven
een veilige belegging met zeer hoog rendement

nder de loep

door A. W. Abspoel

● Opinieonderzoek en defensie

In een discussie in de Rotterdamse studenten-sociëteit Hermes toonde mr. Geertsema zich dezer dagen huiverig voor de z.g. opinie-onderzoekingen, omdat die steeds meer een eigen leven gaan leiden. Er is z.i. een toenemende neiging tot valse beïnvloeding, waardoor opiniepeilingen een groot gevaar voor de juiste politieke meningsvorming kunnen opleveren.

Ik moest aan deze opmerkingen denken bij de eerste van een reeks uitzendingen van KRO's Brandpunt-rubriek, gebaseerd op een uitgebreid opinie-onderzoek naar allerlei politieke en maatschappelijke vragen. Er werd daarbij nadrukkelijk vermeld, dat deze uitzending geschiedde met het oog op de aanstaande Kamerverkiezing. En aangezien de tweede uitzending pas op 5 januari zal plaatsvinden, valt het niet moeilijk te begrijpen, dat de zesde en laatste uitzending wel heel dicht voor die verkiezing zal geschieden.

Opvallend na deze eerste uitzending was, dat ook Het Vrije Volk (althans de televisie-recensent) de volgende dag zeer gereserveerd deed. Bedoelde recensent vroeg zich af of, wanneer het om „politieke lessen” gaat die het publiek moeten voorbereiden op de verkiezing van 28 april, de enquêtevorm daarvoor wel de juiste is. Afgezien van de welhaast onafzienbare berg cijfers, die de kijkers voor ogen krijgen, is in het verleden, naar hij meende, toch „meermalen bewezen dat dit soort vooronderzoeken volstrekt onbetrouwbaar is.”

Nu zal dat gebrek aan enthousiasme bij de socialistische commentator wel mede in de hand zijn gewerkt door het feit dat aanmerkelijk meer geënquêteerden zich uitspraken voor een samenwerking van KVP, ARP en CHU met de VVD dan voor een PAK-combinatie van linkse oppositiepartijen: PvdA, D'66, PSP en PPR.

Wij zullen op enkele gegevens nog wel eens terugkomen, maar dit maal wil ik mij beperken tot de defensie. Slechts 9 pct. van de aanwezigen zou de defensie-uitgaven willen verhogen, 30 pct. meende dat ze gelijk moeten blijven en 47 pct. geeft de voorkeur aan verlaging daarvan.

Naar aanleiding van dat opvallend lage percentage maakte iemand uit de aanwezige genodigden de opmerking, dat de vraagstelling hier ook niet juist was geweest. Hij sprak zelfs van een „onzindelijke vraagstelling”. Nu leek mij dat laatste bepaald te kras uitgedrukt, maar een feit is dat bij opinie-onderzoekingen (zo ook bij referenda) heel veel afhangt van de wijze van vraagstelling. Ik ben ervan overtuigd dat wanneer men de geënquêteerden had gevraagd: „De Nato-leiders, onze eigen minister van defensie en bijvoorbeeld ook een man als prof. L. de Jong van het Bureau voor oorlogsdocumentatie, zijn van oordeel dat, gezien de in de Nato ontstane achterstand vergeleken bij de krachtsverhoudingen achter het IJzeren Gordijn, de Nato en dus ook Nederland zijn defensie-inspanning dient te verhogen. Bent u het daarmee eens, ja of neen?”, een heel wat groter percentage bevestigend zou hebben geantwoord. Een percentage, dat heel wat dichters zou liggen bij de 66 pct. die meende dat Nederland lid van de Nato moet blijven, tegenover 14 pct. die meende dat ons land zijn lidmaatschap moet opzeggen.

De vraagstelling is zo belangrijk, omdat het grote publiek ondanks de vele voorlichting toch over weinig juiste feitenkennis beschikt. Het gebrek aan de meest elementaire kennis bij velen op dit punt bleek onlangs nog eens tijdens een uitzending van een der bijeenkomsten in het kader van de landelijke actie voor ouderraad-samenkomsten. Op die bijeenkomst stond een jonge vrouw op die met een zekere geladenheid als haar mening te kennen gaf dat nu eindelijk eens voor onderwijs en niet voor de defensie het meeste geld moest worden uitgegeven.

Niemand van de andere aanwezige ouders en leerkrachten bleek te weten dat deze jonge vrouw een kapitale fout maakte en dus voor een groot kijkerspubliek weer eens een onjuiste voorstelling van zaken opriep. Gelukkig was in deze samenkomst het Kamerlid mr. Vrolijk aanwezig, die toen opstond en de spreekster en haar toehoorders kon inlichten dat de onderwijsbegroting al

ruim het dubbele bedraagt van die van defensie, namelijk f 8,9 miljard tegen f 4,2 miljard voor defensie. De onderwijsbegroting bedraagt meer dan een kwart van alle andere begrotingen te zamen, inbegrepen defensie, sociale zaken, volkshuisvesting, e.d.

● Oude waarheden

Het: l'histoire se répète gaat in haar algemeenheid natuurlijk nooit ten volle en in de letterlijke zin op. Nochtans, wie zich bijvoorbeeld verdiept in de geschiedenis van de laatste jaren en maanden voordat ook ons land in de laatste wereldoorlog werd betrokken, stuit voortdurend op verhoudingen, situaties en toen in discussie zijnde problemen die ons ook nu nog (of wederom) bezig houden.

Als men het provoceren van het wet-tig gezag, het alles aangrijpen om de parlementaire democratie te bespotten en te ondermijnen, de telkens terugkerende ordeverstoringen en de onvermijdelijk op conflicten met de politie uitlopende rumoerige straatdemonstraties, zoals die zich in de jaren omstreeks 1933 tot 1940 ook in ons land in toenemende mate voordeden, vergelijkt met de in zoveel opzichten identieke verschijnselen van thans, stuit men toch wel op merkwaardige gelijkenissen. Alleen waren het toen door nationaal-socialistische en fascistische theorieën geïnspireerde lieden en hun knokploegachtige aanhang, die het democratische gezag in de staat trachtten te provoceren en het handen vol werk gaven. Thans zijn het door de theorieën uit maoïstische en andere rode boekjes geïnctrineerde lieden (vooral in de grote steden versterkt door de altijd graag aanwezige beroepsherriemakers), die de rechtsstaat met zijn democratische spelregels in zijn staatkundige en in zijn maatschappelijke geleidingen trachten te ontwrichten en — uiteindelijk — omver te werpen.

Slechts het koude en natte jaargetijde vormt — evenals toen — gedurende enige wintermaanden een zekere rem tegen een te langdurig en te veelvuldig afreageren van zijn „revolutionaire” gevoelens op de openbare weg en tegen alles wat zich daar op of daar langs bevindt.

Ook in ander opzicht stuit men echter op meningen en discussies, die ons ook nu nog bekend voorkomen. Zo voerde in januari 1940 in het tijdschrift „Leiding” het toenmalige socialistische Tweede-Kamerlid prof. J. van Gelderen een discussie met de heer Hendrik de Man.

De heer De Man had ontkend dat de toen reeds — zij het meer beperkt — aan de gang zijnde tweede wereldoorlog zoals hij het uitdrukte „werkelijk een kruistocht van de democratie tegen het fascisme” was. Hij beriep zich daarbij op het feit, dat enerzijds „heel of half fascistische staten” als Italië, Hongarije, Spanje en Japan (toen nog) onzijdig waren gebleven en dat anderzijds hetzelfde het geval was met de Verenigde Staten en een reeks Europese democratieën. Bovendien voerde hij aan, dat Polen, Turkije en Portugal als bondgenoten van Engeland en Frankrijk alderminst pasten in een democratisch front. Hij vond de onderlinge groepering der oorlogvoerende verward, omdat de scheidslijn tussen de democratie en haar vijanden werd doorbroken door één, „waarbij imperialistisch zelfbehoud tegenover imperialistische expansiedrang staat.”

Deze feiten, door De Man aangevoerd, achtte prof. Van Gelderen juist. De vermenging van motieven en belangen schreef hij, kan worden erkend. Maar de Man's negatieve conclusie werd daardoor naar de mening van Van Gelderen niet minder onhoudbaar.

Strookt het — zo vroeg laatstgenoemde dan verder — wel met het befaamde realisme van De Man om thans aan de

„democratie” de eis te stellen dat zij bestaan moet uit een groep van staten, onberispelijk in gedrag, bevrijd van belangenpolitiek, ontdaan van „kapitalistische smetten”? Waar bestaat zulk den ideaalbeeld? Nergens immers! Is niet veeleer de tragische grootheid van elke strijd om hoge waarden deze, dat zulke waarden alleen bestaan en bestaan hebben in de gebrokenheid en onvolkomenheid van alle maatschappelijke werkelijkheid?

Is het niet of hier een tegenstander en een voorstander van de tegenwoordige Nato en het lidmaatschap daarvan mede van enkele op het stuk van de democratie aanvechtbare deelnemers met elkaar in debat zijn?

Interessant is ook de wijze waarop de SDAP'er Van Gelderen het (politiek wijzer geworden door de druk der omstandigheden van die dagen) voor het „kapitalisme” opnam. Kan De Man, zo vroeg hij, in het gezicht van dit feit, ontkennen dat de Westeuropese kapitalistische wereld (...), met haar schaduwwijde, toch onweerlegbaar de enige, die volstrekt enige levenssfeer vormt, waarin de diepste waarden der democratie en der geestelijke vrijheid worden behoeft? Zal hij niet moeten erkennen dat het voortbestaan der voorwaarden waaronder alleen de strijd voor de Westerse cultuur — laat staan voor de socialistische beginselen — mogelijk is, op leven en dood met het lot van deze, Westeuropese, wereld verbonden is?

Prof. Van Gelderen's conclusie was: Zo De Man ook deze vragen bevestigend moet beantwoorden (en een redelijke mogelijkheid voor het tegendeel zag hij niet) verliezen alle voorbeelden van staten, die niet precies in de tegenstelling passen, hun waarde.

● Niet-radicale jongeren

De vruchtbare tijd voor opinie-onderzoekingen is kennelijk weer aangebroken. Ik kan het niet laten, toch nog enige uitslagen van de jongste twee onderzoekingen in wat wijder kring bekendheid te geven.

De eerste trof ik aan in het Algemeen Dagblad en betrof een enquête van het Nederlands Instituut voor de publieke opinie. Daaruit zou zijn gebleken, dat een grote meerderheid van het Nederlandse volk de kwestie van de handhaving van recht en orde een belangrijke zaak vindt. Van de 1041 ondervraagden achtte 86 pct. de zaak belangrijk, 12 pct. vond dat weinig, dan wel niet en 2 pct. had geen oordeel.

Op de vraag of het pers, radio en televisie geoorloofd is steun te verlenen aan sabotage in onze krijgsmacht, antwoordde 94 tot 95 pct. ontkennend.

Het Vrije Volk verraste zijn lezers met de mededeling, dat Nederlandse scholieren om en nabij de twintig jaar heel wat minder radicaal zijn dan velen denken. Dat blijkt uit een steekproef, die de Zwolse HTS-leraar J. La Roi, die tevens politieke wetenschappen studeert aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, onder leerlingen van de HTS, de Pedagogische Academie en vijf scholen voor voortgezet hoger en middelbaar onderwijs (het blad gebruikt deze oude termen) te Zwolle heeft gehouden.

Ruim 55 pct. van deze scholieren vindt volgens dit onderzoek dat de huidige regering „het lang niet slecht doet”, tegenover 37,5 pct. die haar slecht of onvoldoende vindt.

Iets meer dan een kwart van deze scholieren weet (nog) niet op welke partij zij bij de volgende verkiezing zou stemmen. Zij die wel een politieke voorkeur opgaven, plaatsten D'66 met 18,4 pct. nummer één. Nummer twee werd

VERVOLG OP PAGINA 10

Prikkels

● Prof. dr. G. Quispel in Elsevier: „De wereld die de geëngageerden voor ogen staat is nog bureaucratischer dan de huidige. Wie in Moskou is geweest, weet eens en voor goed dat niets vervelender is dan een socialistische maatschappij”.

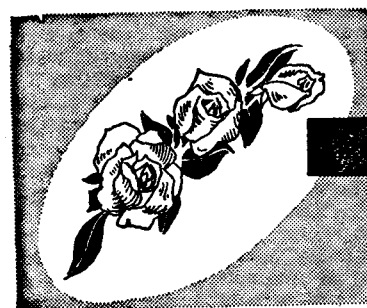
● Ben Kroon in zijn rubriek in De Tijd: „Als Amsterdam zijn oude Prinsenhof wil verruilen voor een heel groot, heel duur en heel omstreden nieuw stadhuis aan de Amstel, waarom zou Den Haag dan niet eens gaan koketteren met de gedachte, het hele Binnenhofcomplex om te turnen, en ergens, op een andere plek, waar Zwolsman in zijn eeuwige ruzies met het gemeentebestuur alweer niet tot bouwen is gekomen, een super-complex neer te zetten met een kamer voor elke volksvertegenwoordiger?”

● Het Vaderland tekende dezer dagen „uit de mond van een economisch ingestelde ziekenhuisdirecteur” op: „Ziek zijn en verpleegd worden zal nog dunder worden en erg ziek zijn met opname in een ziekenhuis erg veel dunder. Wanneer de lonen en de prijzen blijven stijgen als ze de laatste jaren deden en de gulden in dezelfde mate in waarde blijft dalen, en wanneer ook de neiging naar een nog betere gezondheidszorg voor een vergrijzende bevolking blijft aanhouden, dan zal in het jaar 1980 één verpleegdag in welk ziekenhuis ook f 500.- gaan kosten.

● Prof. dr. B. Sijes in zijn inaugurele rede te Leiden: „Het bewust hanteren van de provocatie — dat wil zeggen van het uitlokken van geweld — door een kleine minderheid gewenst politiek moment, doet mij sterk denken aan een van de leerstukken van het leninisme, het manipuleren met mensen op grote schaal”.

● Elsevier naar aanleiding van de publicatie van het Dagboek van Schermerhorn: „Op schuttingen rond speelplaatsen van lagere scholen kan men zinnen aantreffen in de trant van: „Piet is gek”. (...) Het is duidelijk, dat de heer Schermerhorn zich als een miskenkend genie beschouwt. Iedereen is gek, behalve hijzelf. In Nederland is een schutting onthuld”.

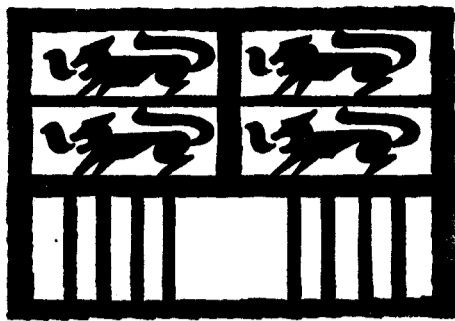
Bloemsierkunst

IMMINK DE LANGE

ANNO 1805

v/h J. C. de LANGE's Koninklijke Tuinbouwinstelling
Hofleverancier van H. M. de Koningin

MEENT 125 - ROTTERDAM - TEL. 137977-122303

ROTTERDAM

- Het bestuur van de afdeling Rotterdam van de VVD is voornemens een ledenvergadering uit te schrijven tegen 18 januari 's avonds 8 uur in het Rijnhotel. De agenda moet nog worden vastgesteld.
- Het afdelingsbureau zal in verband met de feestdagen gesloten zijn van 23 december tot 4 januari.
- Het liberale raadslid W. Baggerman heeft van b. en w. antwoord gekregen op zijn schriftelijke vragen over de sluiting van het Laurens hotel aan de Hoogstraat. Het college bevreut de sluiting, maar troost zich met de gedachte dat de exploitatiemaatschappij van plan is op een andere plaats in de binnenstad een nieuw en groter hotel te stichten. Besprekingen daarover zijn al gaande.
- Een betreuwenswaardig misverstand. Zo hebben b. en w. hun mededeling aan de Beatrix-Irenekliniek genoemd die erop neerkwam, dat voor de uitbreiding en verandering van de kliniek een geheel nieuw plan diende te worden gemaakt. Deze mededeling, die bij ouders van patiëntjes veel onrust heeft gewekt, is inmiddels herroepen. Aldus hebben b. en w. geantwoord op schriftelijke vragen van mevrouw mr. dr. F. T. Diemer-Lindeboom (ARP) en mevrouw drs. N. Smit-Kroes (VVD).

Grote activiteit

ROTTERDAMS gemeenteraad heeft de serie openbare commissievergaderingen over de verschillende begrotingshoofdstukken achter de rug. Als dit nummer door de — naar wij gaarne hopen willen — goede zorgen van de PTT-bestellers onder de ogen van de lezers komt, behoort ook het driedaagse plenaire begrotingsdebat weer tot het verleden. De raad wacht dit jaar dan nog één vergadering: op 17 december.

Op die dag hadden de vroeden aanvankelijk over de milieuhygiënische aspecten van een eventuele hoogovenvestiging op de Maasvlakte willen praten. Maar de convenantpartners zijn met de desbetreffende werkzaamheden nog niet gereedgekomen. Dus is dit gesprek naar een nader te bepalen later tijdstip verschoven.

Maar al komt dit punt dan niet op de agenda voor de vergadering van 17 december, een „walk over” zal die vergadering naar alle waarschijnlijkheid voor de raad niet worden. Er liggen — men vergeve ons de kromme vergelijking — nog voldoende belangrijke onderwerpen in het vat. Men denke alleen maar eens aan de abortuskliniek van de Stimezo.

Er is de laatste maanden van de raadsleden ontzettend veel gevegd. Want behalve de gewone raadsvergaderingen en de openbare commissievergaderingen hebben zij natuurlijk ook de besloten besprekingen van de commissies getrouwelijk moeten bezoeken. Voorts moeten de stukken, al dan niet in gedrukte vorm, consciëntieus worden bestudeerd. Het raadswerk krijgt een steeds grotere omvang en het vergt van de man (of de vrouw) die zijn (haar) taak met de vereiste ernst opvat, meer en meer tijd en inspanning.

Geen wonder dat over een professionalisering van het raadslidmaatschap in

voortdurend breder wordende kring wordt gedacht en gesproken.

De laatste maanden van het jaar zijn in Rotterdam echt een periode van grote lokaal-politieke bedrijvigheid. Dat kan blijken uit de oogst van één week: maandagavond een openbare bijeenkomst van de VVD, afdeling Rotterdam, met als spreker Sidney J. van den Bergh over het hoogst actuele onderwerp van de Deltaprovincie; dinsdagmiddag en -avond een openbare commissievergadering van de raad over de haven en de economische ontwikkeling; donderdagmiddag en -avond een gewone vergadering van de raad; vrijdagmiddag een openbare vergadering van de commissie voor de financiën.

Aan het einde van die week voelde uw kroniekschrijver zich bedolven onder de stof. Dat is een weinig benijdenswaardige positie. Want hij heeft geweldig veel gehoord dat de moeite van het bespreken dubbel en dwars waard is. Maar daarvoor ontbreekt hem eenvoudig de plaatsruimte. Dus moet hij zoals dat tegenwoordig heet, prioriteiten gaan bepalen. En dan geldt het gevleugelde woord: wat is wijsheid?

Wij zouden ontzettend graag zijn gedoken in de conceptie van de heer Van den Bergh voor een nieuwe provincie die geheel Zuidwest-Nederland zou moeten omvatten en die naar de mening van het liberale Eerste-Kamerlid de enige acceptabele oplossing in zich bergt voor de onafzienbare hoeveelheid problemen in dit gebied. Het is een visie die niemand voor zoetekoek hoeft te slikken, maar die wis en waarachtig waard is serieus te worden bestudeerd. Maar te dezer plaatse kan dat helaas niet.

Gaarne zouden wij ampel aandacht hebben geschonken aan de toch wel heel belangrijke openbare commissievergadering

ring over de haven en de economische ontwikkeling, waarin wethouder Viersen een goed debuut heeft gemaakt. Het was geen vergadering waarvan, zoals in vorige jaren, de vonken afsprongen. Wie voor vuurwerk was gekomen zal burgemeester Thomassen bij dit onderwerp node hebben gemist. Het zwaartepunt in de discussies lag begrijpelijkerwijs bij de milieuhygiëne. Wij krijgen soms het gevoel dat deze materie, hoe belangrijk op zichzelf ook, een rijkelijk zwaar accent krijgt. Het wordt ook te vaak in de emotionele sfeer getrokken.

Over het hoogovenproject is in deze vergadering betrekkelijk weinig gezegd. Uit de mond van de heer Viersen tekenden wij op dat het bedrijf in IJmuiden studeert op mogelijkheden om tot „schonere” installaties te komen. De volgende dag kwam uit Dortmund het bericht dat Hoogovens-Hoesch overwegen een bedrijf te stichten met een grotere begin-capaciteit. Economische redenen zouden daarvoor pleiten. Datzelfde bericht bevatte de mededeling dat een definitieve beslissing van de Nederlands-Duitse combinatie over de vestiging medio volgend jaar kan worden verwacht. IJmuiden sprak uitdrukkelijk het gerucht tegen dat de vestigingsplannen van de baan waren.

Welke zijn overigens de perspectieven voor de Maasvlakte als Hoogovens-Hoesch onverhoopt werkelijk van een vestiging zouden afzien? Niemand die daar een concreet antwoord op weet te geven. Wethouder Viersen maakte in dit verband wel een interessante opmerking. Het zal heel moeilijk zijn voor het dan vrijkomende terrein een industriële gegadigde te vinden die niet op de een of andere manier bijdraagt tot de milieuvuiling.

En nu hebben wij nog niets gezegd over de gewone raadsvergadering, waarin onder meer een geruchtmakende zaak als de verhoging van de openbaarvervoertarieven aan de orde kwam. Met welk een enthousiasme zouden we daar zijn ingedoken, niet het minst omdat bepaalde vervoersdeskundigen allerminst op dezelfde stoel bleken te zitten. Maar er is geen ruimte meer voor.

Die is er ook niet voor de openbare commissievergadering over de financiën. Daarvoor echter menen wij in het volgende nummer enig soelaas te kunnen bieden door aan het plenaire begrotingsdebat een nabeschouwing te wijden.

DEN HAAG

- Het secretariaat van de afdeling Den Haag is gevestigd: Leuvensestraat 20, tel. 070-554440.

Schets voor gemeentebestuur

HET begrotingsdebat in de Haagse gemeenteraad heeft tot nu toe niet uitgemunt door opzienbarende uitspraken. De discussie is nogal mat. Zo was althans onze indruk. Om alle twijfel weg te nemen, hebben we ons oordeel in dit opzicht getoetst aan dat van een raadslid, dat al vele jaren „meeloopt”. We bleken het niet verkeerd te hebben gezien. We moeten hieraan echter wel terstond toevoegen, dat de gemeenteraad hiervan nauwelijks een verwijt mag worden gemaakt. Immers de raad is sinds september jl. in belangrijke mate vernieuwd; in nauwelijks twee maanden is het wel heel moeilijk zich al volkomen vertrouwd te hebben gemaakt met de zware en veelomvattende gemeentelijke problematiek.

Het zou intussen onjuist zijn de indruk te vestigen, dat er nu helemaal niets origineels uit de bus is gekomen. Integendeel mogen we zeggen en dat kan dan op het conto van sommige nieuwe raadsleden worden gesteld. Zo kwam drs. Linssen, de nieuwe VVD-fractie-voorzitter, met een „schets” voor een nieuwe opzet van het gemeentebestuur, gebaseerd op moderne bedrijfsvoering. Burgemeester Marijnen bleek er niet geheel afwijzend tegenover te staan. Een raadgevend bureau krijgt opdracht een aantal gemeentelijke diensten en afdelingen op hun organisatie door te lichten. Een goede gedachte, maar we vragen ons daarbij wel af of de gemeentelijke efficiency-adviseur dan in zijn taak tekort is geschoten.

Twee zaken zijn — als vanouds — weer uit het debat naar voren gesprongen: de zorgelijke financiële toestand van de gemeente en de woningnood met alles wat daarmee verband houdt. Maar ook hier kwam weinig nieuws tevoorschijn. Alleen bleek de nieuwe VVD-deskundige, drs. Ressenar, het wat de financiën betreft, niet zo somber in te zien en hij kreeg hierin wampel van wethouder Bol nog gelijk ook. Het gesprek met de regering zal worden

voortgezet en om b. en w. daarbij een steuntje in de rug te geven ligt er een motie, die weliswaar niet door alle fracties is ondertekend, maar die toch aller instemming kreeg. Het enkele lichtpuntje waarvan wethouder Bol gewaagde had betrekking op het — zeer ingeperkte-investeringsbedrag, dat toch nog gehaald zal worden; althans dat hoopte de wethouder. En daarop moeten we dus maar vertrouwen.

Met het oog op de woningnood kwam weer een oud denkbeeld op tafel: laat Haagse woningbouwcorporaties bouwen in Zoetermeer. Tot nu toe kan dat niet, omdat de statuten — op de wet gebaseerd — zich daartegen verzetten. Minister Schut schijnt er niet afwijzend tegenover te staan. Zouden Haagse woningbouwcorporaties de kans krijgen, dan kan men in Zoetermeer wellicht gemakkelijker uit de voeten. Weliswaar is de satellietstad niet echt tekort geschoten, maar deze nog kleine gemeente, die tot een stad van middelbare grootte moet uitgroeien, heeft misschien toch een iets te zware taak op de schouders gekregen. In dit verband nog een algemene opmerking. Met de agglomeratiesamenwerking vlot het nog steeds niet. Dit geldt overigens minder voor Zoetermeer dan voor de andere randgemeenten.

Het is niet zo sarcastisch bedoeld als we het hier neerschrijven: de raad heeft intussen wel voor zichzelf gezorgd. De fracties kunnen gaan beschikken over betaalde assistenten. Dit oude plan — in navolging van andere gemeenten — kon niet de onverdeelde instemming van de raad verkrijgen. Drie VVD-ers (mevr. Vos-van Gortel, mevr. Sicman-Hardeman en de heer Dettmeijer) alsmede de heer Van der Weide (prot. chr. en oud-wethouder) stemden tegen. Er is f 48.000 voor beschikbaar gesteld met een verdeling naar grootte van de fracties. Met de heer Dettmeijer vragen we ons af wat de tweemans-fractie van de

Kabouters ten deze nu kan uitrichten met een bedrag van f 2.000? Een vergelijking met de Tweede Kamer gaat o.i. niet helemaal op. Het lidmaatschap van een gemeenteraad is geheel anders van aard dan dat van de Tweede Kamer. Toch moet worden erkend, dat het raadslidmaatschap de laatste jaren veel zwaarder is geworden, zowel wat de benodigde kennis betreft als de tijd die er mee is gemoeid. Het is dan ook wel zo, dat het steeds moeilijker wordt kandidaten te vinden voor het raadslidmaatschap. Mogelijk is, dat deskundige bijstand de taak van de raadsleden iets kan gaan vergemakkelijken.

TEN SLOTTE enkele woorden over een onderwerp, dat nog aan de orde moet komen. B. en w. hebben het plan in voorbereiding tot invoering van een bejaardenpaspoort. Net als bij de AOW zal niemand hiervan worden uitgezonderd. Het maken van een selectie tussen (meer) welgestelden en minder bedeedden zou te veel geld kosten. We achten het een goed denkbeeld; als we ons niet vergissen was mej. mr. Ten Broecke Hoekstra, toen zij nog deel uitmaakte van de raad, er een voorstandster van.

Het paspoort kan aanleiding geven tot een grotere mobiliteit van de bejaarden, niet alleen ten aanzien van het (openbaar) vervoer, maar ook op het stuk van culturele ontspanning. Het schijnt de bedoeling te zijn, dat het paspoort vele faciliteiten zal bieden. We missen daarbij echter één belangrijk ding: de telefoon. Nu weten we wel, dat dit een rijksaangelegenheid is, maar toch zouden we voor een gereduceerd telefoontarief (abonnement) willen pleiten. Op zichzelf staande bejaarden verkeren vaak in omstandigheden, dat zij dringend contact met de buitenwereld nodig hebben, maar al te dikwijls zijn zij niet in staat dit contact tot stand te brengen. In deze gevallen kan de telefoon uitkomst brengen. Voor het geval de PTT afwijzend zou staan tegenover een bejaarden-reductie, zou de gemeente voor bepaalde groepen bejaarden kunnen bijspringen. Dat zou dan wel geld kosten, maar er zijn zaken, die het dan maar met wat minder gemeentelijke steun moeten stellen. Drs. Ressenar heeft daarover bij het begrotingsdebat heel zinnige dingen gezegd.

COPIJN GROENEGAN

*
REEDS MEER DAN
TWEDE EEUWEN
EEN BEGRIJF VOOR

boomkwekerij-
produkten

EN

tuinarchitectuur

*

TELEFOON 03461 - 12 07

Een zware bevalling

door mr. F. Portheine, lid voor de VVD van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De gehele laatste week van november met een vervolg op 1 december behandelde de Tweede Kamer diverse wetsontwerpen op belastingterrein. Vier wetsontwerpen, waarvan ik het omvangrijkste, het wetsontwerp inkomstenbelasting, het eerst zal bespreken. Op zichzelf al een pakket, maar juist ook wat de budgettaire gevolgen betreft samen met de andere één pakket vormend.

Over die pakketgedachte bij de inkomstenbelasting — het wetsontwerp bevatte een zeer groot aantal onderdelen — waren wij niet zo enthousiast; voor een belangrijk deel werd zij gepresenteerd onder het motto van de vereenvoudiging, die wij, zoals ik bij de behandeling opmerkte, meer vonden gehanteerd in de richting van de belastingdienst en de inkomsten van de Staat. Vereenvoudiging is op zichzelf een goede zaak, maar bij een (te) hoog tarief inkomstenbelasting, waarbij verfijningen nodig zijn, ook een zeer delicate operatie.

Zelfstandigen

Het pakket bevat ook een aantal structurele maatregelen die de Kamerfractie en ook de partijraad in het algemeen positief beoordeelden. De *zelfstandigen aftrek*: 10 pct. aftrek voor investeringen vanaf f 2.000. De Kamer bracht er zonder onze medewerking een glijdend plafond in, gekoppeld aan de winst boven f 60.000 waar het aftrekpercentage minder wordt. Het verheugende van dit voorstel was de erkenning van de knelpunten op fiscaal terrein tussen deze groep en de loontrekkenden — onderwerp van studie van de commissie-Van Soest. Met name op het terrein van de oudedagvoorziening zal het binnenkort verschijnend rapport van deze commissie door ons met grote belangstelling moeten worden gevolgd — en uiteraard, zoals ik zei, door de regering.

Werkende gehuwde vrouw

De *voorzieningen voor de werkende gehuwde vrouw* is evenals bij de zelfstandigenaftrek een voorafrekening en wel op de eindbehandeling van de nota werkende gehuwde vrouw, van begin 1970. De Tweede Kamer bracht over die nota een verslag uit, waaraan wij een substantiële bijdrage leverden. Hierin pleitten wij in de richting van een fundamenteel andere aanpak, van een meer zelfstandige belastingheffing voor man en vrouw door middel van het zogenaamde splitsingsstelsel, zoals dat ook in Duitsland bestaat. De invoering van dit stelsel heeft behalve grote budgettaire gevolgen ook ingewikkelde consequenties voor de tariefopbouw ten aanzien van alleenstaanden: ongehuwden, weduwen en weduwnaren, gescheiden vrouwen. Al deze groepen bevinden zich nu reeds in zorgen. Daarom deed de Kamer er goed aan een mede door mij ondertekende motie aan te nemen, waarin de regering uitgenodigd wordt bij de afhandeling van de juist genoemde nota ook hun problematiek in de oplossing te betrekken.

Het voordeel van het nu gekozen systeem van de aftrek arbeidsinkomsten werkende gehuwde vrouw: f 1000 plus 20 pct. van het meerdere tot f 4000, is dat men van daaruit gemakkelijk op een splitsingsstelsel kan overgaan. De veel ongunstiger overgangsregeling voor 1971 werd mede door onze amendering wat evenwichtiger opgezet. Voor dat jaar wordt de aftrek minimaal f 850,-, maximaal f 2500.

Voor de vrouw die medewerkt in het bedrijf van haar man kreeg de nieuwe aftrekregeling, die uitsluitend relativering aan de winst inhield, hetgeen wij

betwisten, een meer aanvaardbaar gezicht, ook door een door mij medeontwikkelde gedachte: 35 pct. van de winst met een minimum van f 3000 als haar voor werkzaamheden beschikbare tijd geheel of nagenoeg geheel of tenminste 2000 uren door die arbeid in beslag is genomen, 22½ pct. van de winst met een minimum van f 3000 indien dit grotereels of voor tenminste 1000 uren het geval is.

Positieve punten in het wetsontwerp waren ook verhoging van de *aanslaggrens i.b. met betrekking tot de loonbelasting* van f 15.000 tot f 18.000 en de *verhoging van de belastingvrije voet*.

Buitengewone lasten

De *buitengewone lastenregeling*, zoals voorgesteld, ondervond bij ons vele bedenkingen. Na onze aanvankelijke pogingen de oude regeling te handhaven met een zekere aanpassing, die helaas niet tot overeenstemming leidden, konden wij ons toch vinden in een vergaande amendering en wijziging van het regeringsvoorstel, ook door onze medewerking. Wij aanvaardden als stellingen daarbij dat het begrip buitengewoon in de lasten inhoud moest worden gegeven. Dat bovendien binnen de regeling aandacht moest worden geschonken aan (langdurige) ziektekosten en deze voor de middengroepen moest worden verbeterd.

Resultaat: aftrek ziektekosten voor zover zij de grens van 10 pct. van het onzuiver inkomen met een maximum van f 1800 te boven gaan (voor inkomens boven f 40.000 wordt dit f 2.500) en dan voor 1¼ maal het bedrag van die uitgaven. Deze aftrek wordt 1½ maal de werkelijke kosten als zij betrekking hebben op ziektekosten die ook in het jaar daarvoor aftrekbaar waren als b.l., 1¼ indien zij betrekking hebben op kosten die reeds in de twee voorgaande jaren als zodanig aftrekbaar waren.

Ook adoptiekosten worden aftrekbaar door onze amendering, voor grote gezinnen kwam eveneens een tegemoetkoming. Daarenboven werd aftrekbaarheid van reiskosten in de werkelijke pijngevallen op ons aandringen door de regering toegezegd per „hardheidsclausule” terwijl door mijn eigen amendement de dieetkosten wederom aftrekbaar worden.

Het voorstel is er dus wel anders uit gaan zien! Rest nog te vermelden dat in de nieuwe regeling de drempel van 4 pct. van het inkomen vervalt, dat voor kosten van levensonderhoud en studiekosten aparte drempels worden gemaakt van f 200,- of 1 pct. van het onzuivere inkomen (die laatste relatering, namelijk aan het onzuivere inkomen zonder vermindering met persoonlijke verplichtingen, bleef ondanks onze bestrijding helaas gehandhaafd.).

Wij moesten ons ook vinden in de aftrek voorzover zij de drempel te vengaat (bij ziektekosten al het geval), omdat dit strookt met, zoals de Raad Midden- en Kleinbedrijf eens opmerkte, het begrip „buitengewoon” in deze lasten.

Reiskosten

Nu nog iets over de *reis- en arbeidskosten*. Deze waren tot nu toe samengevoegd in één aftrekregeling, ze worden nu afzonderlijk geregeld, een terechte vereenvoudiging.

Bij de reiskosten was in het voorstel niet voorzien in een aftrek van de eerste tien kilometers. Hierop had betrekking het langzamerhand berucht geworden amendement Scholten (ch), dat de reiskostenaftrek ook voor de eerste tien kilometers wilde herstellen. Om dat te be-

reiken stelde de heer Scholten voor het geld daarvoor te vinden in verslechteringen van de aftrekregeling van arbeidskosten tot max. f 600,-, (voorstel: 4 pct. van die kosten, minimaal f 200,-, maximaal f 800,-). De andere regeringspartijen waren daartegen. Toen dit amendement in twee onderdelen in stemming kwam, stemden wij consequent tweemaal tegen en doordat de CPN en de PSP voor het tweede deel met ons stemden ontstond het eveneens beroemd geworden gat. Allerm minst als gevolg van een begane vergissing onzerzijds, zoals enkele commentaren luiden. De regering en diegene, die de foute gang van zaken veroorzaakten, stelden nu voor met betrekking tot de eerste aftrekregeling reiskosten de maxima met f 50,- te verminderen, waarbij de aftrek voor de eerste 10 kilometer blijft gehandhaafd en degene betaalt die de fout maakte. De regering zal hieromtrent nog een wetsontwerp indienen. Dit onderdeel is zo voor ons aanvaardbaar.

Eigen woning

Nu de regeling van het *eigen woningbezit*. Wij hebben ons bij de behandeling van de nieuwe regeling, die inhield een in vele gevallen aanzienlijk lagere bijtelling bij het inkomen dan nu waarbij forfaitaire onderhoudskosten worden ingecalculeerd, daartegen fel en gedetailleerd verzet omdat deze vooral voor de oude huizen onderhoud aanzienlijk bemoeilijkte en een vermogensverschuiving tussen bezitters in het oude naar die in het nieuwe woningbestand zou veroorzaken. Mij aansluitend bij de theorie van mr. De Wilde, dat eigen woningbezit een eigen karakter heeft, heb ik de regeling betwist genoemd m.b.t. zijn basistheorie en ook met betrekking tot de gevolgen voor fraude en die voor betrokken ondernemers in de onderhoudssector.

Met onder meer CHU en ARP hebben wij uiteindelijk tegen het betrokken artikel gestemd. Het werd aangenomen door samenspel van KVP en PvdA. Bij de uiteindelijke afweging van de totaliteit van het wetsontwerp hebben wij, zoals uit de op pag. 1 van dit blad gepubliceerde stemverklaring blijkt, onze stem daaraan niet onthouden, o.m. wegens de andere door mij genoemde positieve punten.

Inmiddels was in die regeling naast bijv. hypotheekrente ook de erfpachtcanon aftrekbaar gemaakt. Tevens, onder bepaalde voorwaarden, in een juridisch door ons sterk betwist amendement v. d. Berg (pvda) onderhoudskosten voor huizen met een verkoopwaarde tot f 40.000, terwijl ook de overgangsregeling gunstiger werd gemaakt: voor hen, die tussen 31 augustus 1967 en 1 september 1970 verplichtingen hebben aangegaan ter verkrijging van een eigen woning, blijft voor 1971 en 1972 de oude regeling op verzoek gehandhaafd.

Andere ontwerpen

De Kamer nam ook nog aan een wetsontwerp op de verlenging van de tijdelijke verlaging van de suikeraccijns, alsmede een belangrijk en fundamenteel wetsontwerp op de conjuncturele heffing op diverse belastingen, de wiebeltax en ook het wetsontwerp tot verhoging van het normale tarief in de omzetbelasting.

In alle wetsontwerpen werden door amendering van mijn zijde belangrijke verbeteringen aangebracht, waarop ik gaarne in een volgend nummer nader zal ingaan.

Tot slot zij opgemerkt dat ook de Eerste Kamer zich nog met een en ander zal moeten verenigen, wil het per 1 januari gaan werken.

ALLE VERZEKERINGEN

HYPOTHEKEN

FINANCIERINGEN

n.v. makelaarskantoor

VRINS

araweg 5 wassenaar tel. 01751-5675

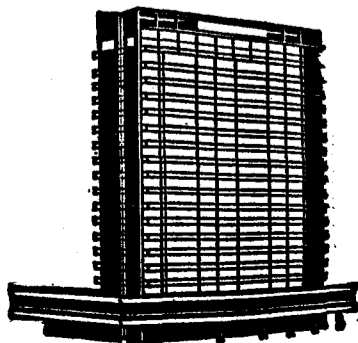
HOTEL BOUWES ZANDVOORT

Kamers met meest modern comfort

Gerennommerde keuken

Gelegenheid voor congressen en partijen tot 300 personen

Cabaret-Dancing dagelijks

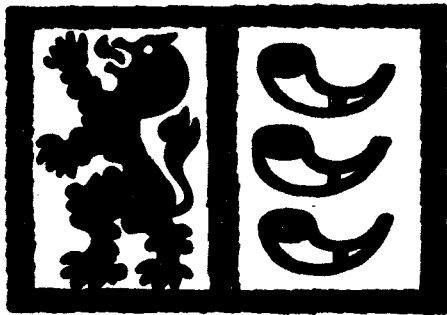

APPARTEMENTENHOTEL BOUWES PALACE ZANDVOORT

Kamers en appartementen met modern comfort. Restaurant op 70 m hoogte - panorama - lounge bar - sauna - overdekt zwembad - congreszaal.

Unieke accommodatie voor kaderbijeenkomsten.

BEIDE HOTELS HET GEHELE JAAR GEOPEND - TELEFOON 5041

EINDHOVEN

- Secretariaat VVD Eindhoven Kapteynlaan 12, Veldhoven. Tel. 040-533477.
- Op 14 december spreekt mr. Th. J. Joekes om 20.15 u. in Cocagne. Zijn onderwerp is: VVD-visie op het overheidsbegrotingsbeleid.
- Op de op 9 november jl. gehouden ledenvergadering van de kamercentrale Noord-Brabant is met algemene stemmen besloten tot splitsing van de centrale in de kamercentrale 's Hertogenbosch en de kamercentrale Tilburg. De officiële oprichtingsdatum van de nieuwe centrales zal 1 januari 1971 zijn. Tijdens een vergadering van de kamercentrale, onder leiding van haar voorzitter, de heer J. Combée, op 23 november jl. in Helmond, werden de gevolgen van deze splitsing onder ogen gezien. Die splitsing op zichzelf heeft een heugelijke oorzaak, zo stelde de voorzitter, nl. de grote uitbreiding van het aantal VVD-leden in Brabant, waardoor het werken in één centrale niet meer mogelijk is. De angst, die bij verschillende kleine afdelingen leefde, dat Eindhoven met 11 van de 21 stemmen zijn stempel teveel op de kamercentrale 's Hertogenbosch zou drukken, werd na een geruststellende verklaring van de voorzitter van de afdeling Eindhoven, dr. ir. A. P. Kole, bij die afdelingen grotendeels weggenomen.

Woningbouw

NU op 1 januari a.s. voor de agglomeratie Eindhoven de woonruimtetwet buiten werking wordt gesteld, hebben verschillende woningbouwverenigingen de hoofden bij elkaar gestoken en een centraal registratiekantoor geopend. Dit registratiekantoor van de federatie samenwerkingsverband woningbouwcorporaties agglomeratie Eindhoven zal zich belasten met de volgende taken: 1. het centraal registreren van woningzoekenden in de agglomeratie; 2. het bevorderen van een naar urgentie en redelijkheid zo doelmatig mogelijke verdeling en toewijzing van beschikbare woonruimte; 3. het bevorderen van de noodzakelijke doorstroming van gezinnen die binnen de agglomeratie over een relatief goedkope woning beschikken en financieel in staat worden geacht een duurdere woning te betrekken; 4. het stimuleren van verhuizing van kleine gezinnen uit grote naar kleinere woningen; 5. het besteden van bijzondere aandacht aan de huisvesting van maatschappelijk zwakke gezinnen; 6. het verlenen van bemiddeling bij woningruil.

Niet alle agglomeratiegemeenten doen (nog) mee. B. en w. van Heeze bijv. stellen de gemeenteraad voor geen financiële medewerking te verlenen aan de oprichting van een centraal bureau. B. en w. van Heeze vindt het nl. niet juist, dat de gemeente moet opdraaien voor het wederom instellen van bevoegdheden, die tengevolge van de doorgevoerde huurliberalisatiemaatregelen zijn komen te vervallen. Ook een grote woningbouwvereniging in Eindhoven onthoudt zich van medewerking aan dit bureau. Zij stelt: Of er is woningnood

en dan berust de toewijzing bij de gemeente of er is geen woningnood en dan wijzen de woningbouwverenigingen de huizen zelf toe. Een tussentijdse weg als deze vindt dit bureau onaanvaardbaar. Zij vindt dat er nog wel degelijk woningnood in de agglomeratie is en dat de laak dus nog aan de gemeentebesturen zou moeten behoren. Het komt er nu op neer, dat je de mensen, zo zegt de directeur van deze woningbouwvereniging, eerst vijftig gulden laat betalen en ze dan zegt, dat ze pas over drie à vier jaar een kansje op een huis maken...

Het ziet er inderdaad nog niet zo rooskleurig uit met de kansen op een huis voor woningzoekenden in de agglomeratie. Het aantal woningzoekenden in de agglomeratie bedraagt ongeveer 13.000, waarvan ruim 3600 in het bezit zijn van een ruilwoning. Het totale bezit aan huizen van de aan het centraal bureau deelnemende woningbouwcorporaties bedraagt 37.000. De reeds bij deze corporaties ingeschrevenen worden gratis overgeschreven naar de centrale registratie. Nieuw ingeschrevenen moeten voor die registratie vijftig gulden betalen. Verder verwacht het bureau een subsidie van 61.000 gulden van de deelnemende gemeenten.

In 1972 zorgen Philips en Daf voor de financiering van een extra contingent van duizend huizen, waarvan de bouwkosten liggen tussen 40.000 en 70.000 gulden. Doorstroming hoopt de gemeente o.a. te bevorderen door het bouwen van experimentele woningen, waarop door het rijk een extra subsidie wordt verleend uit de experimentenpot. Bij deze experimentele woningbouw worden huizen van verschillende grootte „aan elkaar geregen” wat ook aan de buitenzijde een zeer gevarieerd aanzien geeft. Ze worden in blokken van acht gebouwd.

De buiten de agglomeratie liggende Brabantse gemeente Aarle Rixtel heeft ter bevordering van de doorstroming alle huurders van haar woningwetwoningen de huur opgezegd. Wie voor 25 december via een werkgeversverklaring kan aantonen, dat de huur 17 procent of meer van zijn bruto-inkomen bedraagt krijgt een verlenging van het huurcontract van de woningwetwoning. Zij die dat niet kunnen aantonen, kunnen als zij dat willen in aanmerking komen voor een huur-premiewoning met een huur van circa vijftig gulden per week. Het gemeentebestuur schrijft aan de huurders in een begeleidende brief, dat de minister van volkshuisvesting al verscheidene keren aan de gemeentebesturen heeft gevraagd maatregelen te treffen tegen bewoners van woningwetwoningen, die een zodanig inkomen hebben dat ze eigenlijk niet meer in deze woningen, bedoeld voor de laagste inkomensklasse, thuishoren. Misschien een voorbeeld ter navolging van gemeenten of woningbouwverenigingen in geliberaliseerde gebieden?

Gezocht door ex-fabrikant, 52 jaar, wonende Amsterdam-C.,

AGENTUUR

(auto en telefoon aanwezig), of
commerciële,
administratieve- of
vertrouwensfuctie.

Full-time of part-time.
Uw brief ontvang ik graag onder
nummer 1010.

Kopij voor deze rubriek sturen aan: mevr. mr. E. de Boock-Bedding, Stadhoudersplantsoen 212, Den Haag.

Adviesraad

Op de in oktober en november gehouden vergaderingen van de Kamercentrales werden de volgende vertegenwoordigsters van de Kamercentrale bij de Organisatie Vrouwen in de VVD gekozen. Zij vormen tezamen de Adviesraad.

Amsterdam: mevr. A. F. M. Ham-Tonnaer, Stadionkade 15, Amsterdam.

Dordrecht: mevr. mr. M. L. Buschens-Dijkgraaf, Prinsesselaan 7, Rijkswijk Z.-H.

Drenthe: mevr. J. P. Hansen-v. d. Linden, Markeweg 3, Emmen.

Arnhem: mevr. J. C. A. v. d. Laan-Meesters, Van Heutzlaan 122, Ede.

Nijmegen: mevr. M. A. Mensink-Kooy, De Eschhof, Miste, Winterswijk.

Groningen: mevr. F. Mulder-Geuker, „Zeeburch”, Noordpolder 4, Warffum.

Den Haag: mevr. M. Sicman-Hardeman, Schuytstraat 219, Den Haag.

Haarlem: mevr. F. Postma-Roemer, Cor Bremanlaan 18, Laren.

Den Helder: mej. mr. E. F. Voorthuyzen, Van Ostadelaan 218, Alkmaar.

Leeuwarden: mevr. E. G. A. Wichers-Brons, Haersma de Withstraat 18, Buitenpost.

Leiden: mevr. N. H. de Gruyl-Rietkerk, Burg, Martensingel 14, Gouda.

Maastricht: mevr. A. Knuttel-Colde-
wey, Heerlerweg 206, Voerendaal.

Middelburg: mevr. A. C. M. J. Vriesman-Gerde, Kastanjelaan 13 a, Middelburg.

Noord-Brabant: mevr. H. J. Schlemper-van Gijn, Taalstraat 211, Vught.

Rotterdam: mevr. G. C. S. Tellegen-Buist, Voorschoterlaan 100, Rotterdam.

Utrecht: mevr. G. G. A. Alting-Ambrosius, Vredeshofstraat 12, Soest.

Zwolle: mevr. H. C. Stroink-v. d. Meer, Drienerbakenweg 40, Enschede.

Gezinsleden

Het valt ons telkens weer op, dat er nog zoveel vrouwen, wier echtgenoot VVD-lid is, zelf geen lid van de partij

zijn. Zij zijn blijkbaar niet op de hoogte van het feit, dat zij zelf gezinslid kunnen worden tegen een contributie van slechts f 5,-. Zij kunnen dan alle bijeenkomsten van de VVD en ook alle conferenties van de Organisatie Vrouwen in de VVD bijwonen.

Echtgenotes van VVD-mannen, geeft u zich per 1 januari 1971 op als gezinslid? Ieder nieuw lid erbij is voor de VVD van groot belang.

Jaarverslag

Een aantal exemplaren van het jaarverslag 1969/70 van onze Organisatie is toegezonden aan de Centrale-vertegenwoordigsters ter verdere distributie. Degenen die nog een exemplaar ervan willen hebben, kunnen dit aanvragen bij het in het hoofd van deze rubriek vermelde adres.

JA,

mijn man is VVD-lid. Voor f 5,-
per jaar wil ik ook lid worden.
Noteert u mij maar per 1 ja-
nuari 1971.

Mijn naam is:

adres:

te:

Uw verdere berichten wacht ik
graag af.

Uitknippen en sturen aan Algemeen Secretariaat VVD,
Koninginnegracht 61 te Den Haag of aan de secretaris
van de VVD-afdeling waartoe uw man behoort.

Afscheid zonder een slechte herinnering

„In niets teleurgesteld en zonder enige slechte herinnering.” Aldus besluit mr. H. van Riel een — te lang — uitgesteld gesprek, dat we met hem mochten hebben naar aanleiding van het feit, dat hij na zestien jaar is afgetreden als lid van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. Hoewel dus geen Gedeputeerde meer, ontvangt hij ons toch nog in een bescheiden werkkamer in het streng zakelijke, maar nog steeds niet voltooide gebouw van de Provinciale Griffie aan de Koningskade in Den Haag. Waarom juist daar? Mr. Van Riel heeft de opdracht aanvaard een studie te schrijven over de geschiedenis van de Staten van Zuid-Holland van 1840 tot 1940 en daarmee is hij thans druk bezig. Het is dan ook niet verwonderlijk, dat het grootste deel van het gesprek juist gaat over die geschiedenis en over de werkwijze van het provinciaal bestuur.

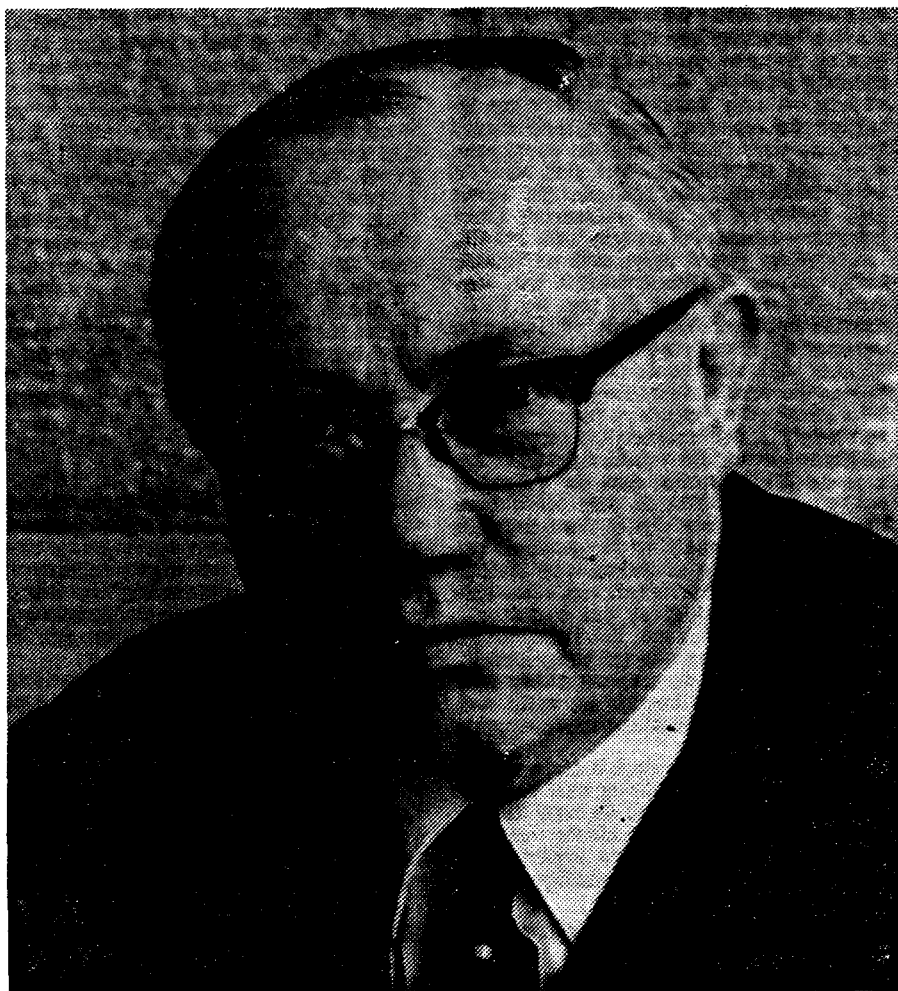
Er aan vooraf ging een uiterst boeiende gedachtenwisseling over allerlei actuele onderwerpen en politieke kwesties, maar daarover is mr. Van Riel zo vaak in het nieuws (geweest), dat het ons beiden belangwekkender voorkwam ons in de historie van het provinciaal bestuur te verdiepen en over de ontwikkeling van dit college, vóór en na de tweede wereldoorlog. Het is immers een niet te miskennen feit, dat het werk van Provinciale Staten in het algemeen weinig tot de massa spreekt en eigenlijk onvoldoende aandacht krijgt. Mede om die reden werd het gesprek daarop gericht en daarbij bleek de interviewer al spoedig hoe diep mr. Van Riel zich reeds in de materie van zijn studie heeft ingewerkt. Daarbij behoeven we nauwelijks een vraag te stellen. Hij blijkt zich op het interview te hebben voorbereid als een hoogleraar, die een college gaat geven. De oud-Gedeputeerde vertelde:

Twee stromingen

Het provinciaal bestuur is in de eerste plaats een merkwaardig conglomeraat van taken; het is in de historie ontstaan zonder dat er een bepaalde draad te onderkennen valt. In 1815 waren er twee stromingen, die van Van Hogendorp, die zoveel mogelijk voortzetting wilde van de toestand van vóór 1795 met toepassing van een aantal praktische verbeteringen; m.a.w. de provincie zoveel mogelijk in de oude eer en bevoegdheden herstellen. Daartegenover mensen als Roëll, Van Maanen en Elout, die in de tijd van Lodewijk-Napoleon en Napoleon I de praktische voordelen van het Franse centralisatie-systeem hadden leren kennen. Er is toen een soort compromis gevonden. De provincies kregen een belangrijke taak, maar dat alles onder streng „Haags” toezicht. De gouverneur van de provincie was geen prefect, maar had toch wel oneindig veel meer te vertellen dan de commissaris van de Koning na 1848. De hoofdrol van de Provinciale Staten was politiek: de verkiezing van de Tweede Kamer. De Eerste Kamer werd immers door de Koning benoemd. Gedeputeerde Staten vonden een groot deel van hun taak, die toen al omvangrijk was, in het nemen van administratief-rechtelijke beslissingen, zoals praktisch de gehele belasting-rechtspraak en die was toen relatief van veel groter betekenis dan tegenwoordig door oneindig veel geschillen over meestal kleine aanslagen in de personele belasting. Er was verder al enige bemoeienis met de aanleg van wegen; toezicht op de gemeenten was uitvoerig en effectief. De gemeenten werden veelal terecht in Den Haag wat financieel beheer aangaand nauwelijks vertrouwd. Niet omdat ze te veel uitgaven, want daar lieten de belastingplichtigen wel op, maar wat de aard van de bestedingen aangaand. Met de belangen van invloedrijke inwoners werd nogal eens sterk rekening gehouden en dat was tegen het Napoleontische rechtvaardigheidssysteem, dat koning Willem I overnam. De financiële toestand van de grote gemeenten was dikwijls miserabel tengevolge van veel te grote uitgaven voor armenzorg, zulks in verhouding tot de inkomsten. Toen reeds vermeldde de rapporten van de gouverneur aan de Koning klachten over de desperate financiële toestand van de gemeenten; Leiden was in die tijd een opvallend voorbeeld. U ziet, er is niets nieuws onder de zon.

Edellieden

De gouverneurs waren meestal edellieden en van groot fortuin; gedeputeer-

MR. H. VAN RIEL

Gesprek van onze medewerker J. E. van der Wielen met mr. H. van Riel, naar aanleiding van diens afscheid als gedeputeerde van Zuidholland

den evenzeer aristocraten of min of meer gefortuneerde intellectuelen van gewoonlijk nogal deftige familie, maar niet altijd. De Staten waren een curieus mengsel van adel, Rotterdamse richards en rijke boeren (in Zuid-Holland althans). Op een gegeven moment zaten er vijf Van Weel's in de Staten (uit Middeharnis, Ooltgensplaat enz.). Dit alles gemengd met een enkele populaire dokter of advocaat (zonder die populariteit kwam je er als nederig dokter niet!). Na 1848 is dat gaan veranderen. Vooral uit kerkelijke kringen komen dan wat middestanders naar voren. De aard van het college van G.S. verandert langzamer. De zeer autocratische Thorbecke krijgt series botsingen met commissarissen van de Koning, van wie er enkele worden ontslagen, en met de colleges van G.S., dikwijls over het toezicht op de gemeenten. Thorbecke wilde dat het toezicht met grote scherpte werd gehanteerd en was bovendien in zijn eerste jaren mede aan de macht gekomen onder het parool: bezuinigingen à outrance. Wij schrikken nu bijvoorbeeld als wij de rekenen lezen aan de Staten-Generaal van de in de geschiedschrijving als ultra-vooruitstrevend bekend staande Groningse groep: de Teenstra's en hun aanverwanten uit wier kring later de Vrijzinnig Democratische Bond ontstond. Men sprak toen onder meer over afschaffing van ambtenarenpensioenen. Democratie betekende toen voor velen op zijn Frans: volstreekte gelijkheid voor de wet, geen standsprivileges, maar iets sociaals kwam er absoluut niet aan te pas. Het was een felle, eenzijdig gericht vooruitstrevendheid van het bezittende deel der plattelandsburgerij; zo weinig mogelijk soldaten, geen Eerste Kamer, lage ambtenarensalarissen en zo weinig mogelijk geld voor armenzorg. Op het platteland was namelijk anders dan in de stad — tegen minimale lonen — altijd nog wel wat werk te vinden en vrouwen en kinderen vonden voor een paar kwartjes in de week ook iets te doen, waardoor er de facto op het platteland weinig armen — in de toenmalige zin van het woord — waren. De provinciaal had een ingekankerde afkeer van de grond- en personele belastingen en vond het maar een verdrietige gedachte dat zijn belastingpenningen naar anderen gingen. Er liep een aardig stukje egoïsme door de progressiviteit heen.

Debatten

Het toezicht op de waterschappen heeft al sinds 1814 bij de provinciale besturen behoord. Daar werd veel aan gedaan, ook in de Staten. De politieke taak van de Staten was na 1848 teruggebracht tot het kiezen van de Eerste Kamer uit de hoogst aangeslagenen. Dan krijgen we de periode van de lange, deskundige debatten over waterstaatkunde en waterschapsrechtswesties. Wat de ambtenaren betreft was het Franse systeem overgenomen met relatief goede betaling en de uiterst geperfectioneerde zorg voor archief en expeditie. Typerend dat voor 1848 er zoveel meer bewaard is gebleven dan daarna. Mr. Van Riel vervolgt zijn „college” met er op te wijzen, dat er in de loop van de negentiende eeuw een aantal taken voor het provinciaal bestuur bijkwamen. Men vond het ambt van gedeputeerde zeer duidelijk aantrekkelijk en men kreeg daardoor gemakkelijk zeer bekwaame mensen, vaak capabele juristen. Tot de nieuwe taken behoorden onderwijskwesties, de zorg voor geesteszieken en een wat grotere bevoegdheid op het gebied van kanalen en wegen; ook veel bemoeienis met concessies voor tramwegen. Tussen 1860 en 1870 gaat de provincie eigen technische staven vormen; eerst een ingenieur (Delft) of een genie-officier en daarna ook wat personeel om die figuur heen. Na 1815 werden de technische taken in abonnement uitgevoerd door ingenieurs van de Rijkswaterstaat, die daarvoor privé een zekere vergoeding kregen; zo'n dikke duizend gulden per jaar, waarvoor ze dan wel zelf hun reis- en verblijfkosten moesten betalen, wat in Zuid-Holland nogal eens tot gemor aanleiding gaf. Die reiskosten liepen namelijk soms op tot dertig gulden voor drie dagen! De eerste ingenieur van de provincie verdiende f 3500 per jaar; dat beschouwde men als heel veel; het was hetzelfde bedrag als de griffier ontving.

Met de groei van de bevolking nam de taak van het provinciaal bestuur tot 1940 snel toe, maar principieel veranderde er niet zo veel. De controle over de gemeenten wordt echter langzamerhand veel minder minutieus. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de gemeentelijke accountants namen het overgrote deel van de controle over en de toon (van het toezicht) wordt wat

minder autoritair-detailistisch. Vooral ten opzichte van de grote en goed bestuurde gemeenten verdwijnt het element van de cijfermatige controle. De provinciale besturen gaan ook scherper inzien dat men bij de beleidscontrole alleen tegen excessen mag optreden. Maar de bemoeiingen met de financieel zwakke gemeenten blijven zeer diepgaand, net als tegenwoordig.

De bemoeiing met ruimtelijke ordening begint de facto midden in de jaren twintig, terwijl het subsidiebeleid langzamerhand ook enige betekenis krijgt. De belastinggeschillen worden geleidelijk minder belangrijk, de onderwijsgeschillen daarentegen belangrijker.

Veranderde wereld

In de periode 1954-'70 (toen mr. Van Riel zelf gedeputeerde was) begon hij nog min of meer in de voor-oorlogse sfeer, maar het einde kwam in een totaal veranderde wereld. De eigen taken van de provincie — en dan denke men vooral aan de ruimtelijke ordening — zijn van overwegende betekenis geworden, maar heel veel toezichtwerk, dat dertig jaar geleden de Gedeputeerde Staten nog zelf verrichtten, is aan de ambtenaren toegevalen. In de laatste jaren ben ik nauwelijks nog met subtiele juridische kwesties geconfronteerd en mijn collega mr. Van Dijken was de laatste gedeputeerde, die zich speciaal op deze problematiek toelegde. Thans is het voor Gedeputeerde Staten allemaal een kwestie van besturen, van vooruitzien en nadenken over de toekomst. De belastinggeschillen zijn verdwenen en in plaats daarvan kwam de problematiek van de Algemene Bijstandswet, waarvan de behandeling zich volledig in de menselijke sfeer afspeelt met een kopje koffie en een gesprek op niveau van gelijkheid. Veelal gaat het hierbij meer om een verzoeningsprocedure zowel in billijkheid als in psychologische zin, dan om zogenaamde rechtspraak of wat daar op lijkt.

Wel stelt het beheer van de financiën van de grote gemeenten en het contact ter zake met de betrokken ministers zeer hoge eisen aan de Gedeputeerden en aan de ambtenaren, zowel wat tijd als kennis van zaken betreft.

Commissievergaderingen

Een nieuwe, zware belasting vormen voor gedeputeerden de commissievergaderingen. In de lijn van deze ontwikkeling moeten steeds meer belangrijke zaken door hoge ambtenaren worden afgedaan, eenvoudig omdat het provinciaal bestuur er niet meer aan toekomt. Voor de Commissaris en gedeputeerden zijn goede menselijke contacten op allerlei niveau van meer betekenis geworden dan superieure kennis van de inhoud van dossiers, wettelijke bepalingen en de administratief-rechtelijke gang van zaken. Zestien jaar geleden had een gesprek met een gemeentebestuur nog een terecht berispelijk karakter. Dat bestaat nu eigenlijk niet meer. Formeel zijn de zaken bijna overal uitstekend in orde. De generatie van minder ijverige burgemeesters en ambtenaren is verdwenen en het gaat nu om begrip tonen, adviseren en als pleitbezorger optreden.

Intussen neemt de rol van de politiek in de Staten weer toe. De landspolitiek heeft vóór 1940 een grote rol gespeeld door de aanwezigheid van een aantal Tweede-Kamerleden in de Staten. Dat is nu volledig afgelopen en dat is een goede zaak, meent mr. Van Riel, die met deze constatering in feite zijn „college” afsluit. Maar desgevraagd wordt er nog aan toegevoegd, dat hij het Gedeputeerde-schap onwaarschijnlijk boeiend en plezierig heeft gevonden. Zowel in materiële zin als gegeven het werk, vindt mr. Van Riel het Gedeputeerde-schap een van de mooiste betrekkingen, die een mens kan vervullen. Bovendien is het een functie, waaraan anders dan ten opzichte van ministers en wethouders tot nu toe bijzonder weinig negatieve kritiek, kwaadaardig geklets in de ruimte, enz. is verbonden. Mr. Van Riel besluit met te herinneren aan zijn veertienjarig voorzitterschap van het zgn. interprovinciale overleg en ook daarvan heeft hij in alle opzichten genoten. Ten gevolge van dit alles ziet mr. Van Riel met grote voldoening op de periode, dat hij gedeputeerde van Zuid-Holland was, terug.

Inderdaad in niets teleurgesteld, ook niet in het ambtenarenkorps. Integendeel.

De VVD in het parlement

In deze rubriek geven wij een zeer beknopt overzicht van de VVD-activiteiten in de Tweede Kamer. Men vindt er in o.a. de vragen, die onze Kamerleden aan de regering stelden, de houding van de fractie bij verschillende stemmingen en enkele punten waarop de VVD bij de debatten in het bijzonder de aandacht vestigde.

Bij de hervatting van de rubriek, waarin een overzicht wordt gegeven van de werkzaamheden van de VVD-leden van de Tweede Kamer, is het naar onze mening goed er — wellicht ten overvloede — nog eens de nadruk op te leggen dat er veel meer arbeid wordt verricht dan „het” publiek doorgaans weet. En dit ondanks het feit, dat de publiciteitsmedia in toenemende mate hun zoeklicht op het parlement laten schijnen. Naast de wetgevende arbeid, inclusief de begrotingen, zijn er talloze onderwerpen, die de aandacht van Kamerleden en dus ook die van de VVD-fractie opeisen. Dit houdt rechtstreeks verband met het toenemende aantal problemen, dat zich in de steeds ingewikkelder wordende maatschappij voordoet. Een afspiegeling daarvan is onder meer te vinden in de schriftelijke, resp. mondelinge vragen, die vooral ook de leden van de VVD-fractie aan de regering hebben gesteld. Het is ons voornemen hiervan in het vervolg in deze rubriek een korte samenvatting te geven en tevens aandacht te schenken aan andere parlementaire activiteiten van onze Kamerleden. Hierbij dient ten overvloede te worden aangetekend, dat in sommige gevallen meer dan één lid vragen stelt, een enkele maal in samenwerking met leden uit andere fracties en zelfs wel eens met die uit fracties van de oppositie.

Een voorbeeld van deze laatste mogelijkheid vormen de vragen van de heer Vonhoff, die samen met de heer Laban (pvda) bij de staatssecretaris van onderwijs en wetenschappen informeerde naar de gebrekkige huisvesting en in-

richting van een niet te verwaarlozen aantal rijkscholen voor voortgezet onderwijs. Van geheel andere aard waren de vragen van de heer De Beer e.a. over het militair vervoer, dat vroeger aan plaatselijke vervoersondernemingen werd toevertrouwd, maar sinds korte tijd aan één onderneming (NBM) is gegund. Een bijzonder teleurstellende beleidswijziging, volgens de heer De Beer. Mevr. Veder-Smit en de heer Geertsema vroegen de aandacht van de regering voor het bevolkingsprobleem, inclusief voorlichting en vraagstukken van gezinsplanning. Bij de heren Joekes en Porthene klonk bezorgdheid door in vragen over het niet doorgaan van een bedrijfsuitbreiding van de N.V. Silenka in Hoogezaand (investering f 150 miljoen).

Middenstanders

De heer Porthene heeft de staatssecretaris van econ. zaken verder gevraagd om een overbruggingsregeling voor middenstanders in de oostelijke mijnstreek, die door de herstructurering van dit gebied — in bijzondere moeilijkheden zijn komen te verkeren.

De heer De Beer deelt de opvatting van de gemeenteraad van Vlaardingen dat een goede doorstroming van het verkeer door de Beneluxtunnel ten zeerste gebaat zou zijn met de aanleg van volwaardige op- en afritten bij de Zoomweg. Kleuterscholen blijken tot ongewenste concurrentie te komen in verband met de oprichting van een toenemend aantal peuterspeelzalen. Wat

denkt staatssecretaris Grosheide daaraan te doen, zo wilden mevr. Dettmeijer-Labberton en de heer Vonhoff weten. Blijkens uitvoerige vragen van de heer Zegering Hadders e.a. is er iets mis met het draagvermogen van veerponten, die niet aangepast zijn aan de mogelijkheden, die het verkeer op de aansluitende wegen wordt geboden.

Een trio Kamerleden, onder wie mr. Berkhouwer, die als het ware met zijn neus op het probleem zit, stelde vragen over het boorbeleid in Noord-Kennemerland dat nogal wat bezwaren heeft opgeroepen.

De heer Vonhoff vroeg uit rechtvaardigheidsoverwegingen gelijkstelling van rechten voor bezitters van het diploma Voortgezette studie Handenarbeid met geschiedenisleraren, die zonder enige applicatie automatisch bevoegd zijn verklaard voor het vak Staatsinrichting, omdat er in sommige gevallen (m.m.s. en gymnasium) al een feitelijk aanvaardbare situatie was.

Sportleiders

Minister Klompé (crm) kreeg een reeks vragen van mevr. Dettmeijer-Labberton voorgelegd over afwijzing van het verzoek van de federatie van bevoegde Nederlandse sportleiders voor een bijdrage voor 1970 in de onkosten van o.a. door deze federatie georganiseerde applicatie-cursussen ten behoeve van de leden van de aangesloten organisaties. Het was eveneens mevr. Dettmeijer-Labberton, die bij minister Luns en staatssecretaris v.d. Poel (crm) schriftelijk in-

Gehakketak over cijfers

De heer H. Wiegel, lid van de Tweede Kamer, verdedigt het beleid van de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, Schut.

Ook dit jaar is het debat in de Tweede Kamer over de begroting van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening weer ontaard in het bekende gehakketak over de cijfers wel of niet gebouwde woningen. Ook dit jaar weer maakte de oppositie minister Schut uit voor alles wat mooi en lelijk was. Veel moois was er niet bij.

Een evenwichtige, eerlijke benadering van de politiek van deze minister kon er ook dit keer niet af. Beter dan de parlementaire oppositie is door de bouwwereld het volkshuisvestingsbeleid van de afgelopen vier jaar beoordeeld. Zelfs de Nationale Woningraad, de landelijke organisatie van woningbouwverenigingen, waarin nogal wat socialisten het voor het zeggen hebben, beoordeelt de woningbouwpolitiek van minister Schut positief. „Minister Schut” — citaat uit het jaarverslag over 1969 van de Nationale Woningraad — „is de eerste minister die in een aantal maatregelen en door de onderlinge samenhang daarvan blijf geeft verband te zien tussen krot-opruiming, stadssanering, vervangende nieuwbouw en, meer indirect, marktonderzoek. Men kan van dit beleid zeggen dat het oog heeft voor de onderlinge samenhang van factoren die een aan de behoefte aangepaste woningvoorziening bepalen.”

Tijdens het Kamerdebat op 18 november over de begroting voor 1971 heb ik een volstrekt ander standpunt over het woningbouwbeleid van de regering ingenomen, dan de PvdA heeft gedaan. Ik heb als mijn mening gegeven — een mening waarmee misschien geen stem bij de verkiezingen te winnen is, omdat het „in” is minister Schut scherp te kritiseren, maar waar ik van harte achter sta — dat deze bewindsman het uitstekend gedaan heeft.

Alles wat de minister tegen kon zitten, zat tegen. De rentevoet is in enkele jaren scherp opgelopen tot een voor het in gang houden van de bouwproductie welhaast wurgend niveau. De bouwkosten — uitgaande van de index van 100 in 1966 — stegen in 1967 niet, maar liepen in 1968 op tot 107 en in 1969 tot 120. De arbeidsproductiviteit in de bouw daalde in 1969 met 5 procent vergeleken met 1968; daarmee was de bouwnijverheid de enige bedrijfstak, waarin een daling van de produktiviteit optrad! Het aantal inproductieve uren bedroeg in 1967 25 procent van het aantal theoretisch beschikbare uren; in 1968 was dit tot 30 procent opgelopen. De grondkosten vertonen, net als de bouwkosten, een aanmerkelijke stijging.

Ondanks die tegenzittende omstandigheden, waarop een minister weinig of geen invloed kan uitoefenen, is het gelukt de inzinking in de bouwproductie beperkt te houden. In de vierjarige periode 1967-1971, waarvoor de huidige bewindsman de verantwoordelijkheid draagt, zullen er waarschijnlijk geen

500.000 woningen — zoals geprogrammeerd — worden voltooid. Het zullen er ongeveer 10.000 minder worden. Dat is 2 procent onder de raming, 2 procent in vier jaren vol tegenvallers! En als we kijken naar het aantal huizen, waarvan met de bouw begonnen is, dan zullen dat er zelfs meer dan de geplande 500.000 worden.

Die getallen brengen mij tot het nog eens onderstrepen van wat ik reeds in de vergadering van 14 november van onze partijraad heb gezegd, namelijk dat we af moeten van het gehakketak en gekissebis over de cijfers van de aantallen wel of niet gebouwde huizen. Daarom voel ik ook niets voor een nieuw streefgetal voor de uitbreiding van de jaarlijkse woningproductie. Het belang van de volkshuisvesting is met de liefde voor het domme getal niet geënd.

Van den Doel

Toen drs. Van den Doel mij tijdens het Kamerdebat interrumpde met de opmerking, dat ik wat er staat in het urgentie-programma van de drie confessionele partijen over de opvoering van de woningproductie dus blijkbaar ook maar niets vond, heb ik daarop geantwoord dat ik het inderdaad niet verstandig vind een exact aantal huizen, waarmee de bouwproductie jaarlijks zou moeten worden opgevoerd, te programmeren. Ik hoop dan ook dat het pleidooi in ons ontwerp-verkiezingsprogramma voor een „geleidelijke opvoering van de jaarlijkse woningproductie” niet wordt aangevuld met bijvoorbeeld de concretisering „met tenminste 2000 woningen per jaar”, zoals enkele afdelingen bij amendement hebben voorgesteld. Niet omdat ik tegen een zodanige opvoering zou zijn. Het tegendeel is het geval. Ik zou het toejuichen, indien er per jaar meer woningen zouden kunnen worden gebouwd, zonder echter de kwaliteitsverbetering aan te tasten en zonder een evenwichtige ontwikkeling van onze nationale economie in gevaar te brengen. Als deze beide uitgangspunten het toelaten dat er per jaar 2000 woningen meer zouden kunnen worden gebouwd, zou ik dat prachtig vinden; als het er 3000 meer kunnen worden vind ik het ook uitstekend. Maar voor het vastleggen van een nieuw streefgetal voel ik niets. Dr. Umrath schreef in het blad „Socialisme en Democratie” van september: „Niets was funester voor de bestrijding van de woningellende dan de streefcijfers van eerst 50.000, dan 80.000 en nu 125.000”, een krasse uitspraak waar echter veel waars in zit.

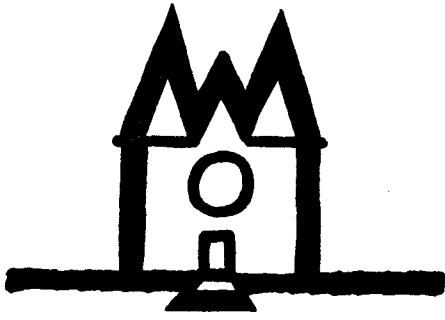
Met het noemen van concrete getallen wordt de aandacht afgeleid van belangrijke zaken als woningverbetering, krot-opruiming, stadssanering en het experimenteren met nieuwe woonvormen, zaken die onder het bewind van minister Schut voor het eerst goed zijn aange-

pakt. Deze minister heeft, meer dan enige van zijn voorgangers, gehamerd op de verbetering van de kwaliteit van het wonen. Laat ik een paar cijfers noemen. In de periode van 1964 tot 1970 is de gemiddelde oppervlakte van alle nieuw gebouwde huizen gestegen met ruim 15 procent. En het percentage woningen gebouwd met centrale verwarming is van 16 in 1962 opgelopen tot 70 in 1969. Voor de bestrijding van de woningnood minstens zo belangrijk, zo niet belangrijker, dan het bouwen van meer huizen. Als ik voor de toekomst zou moeten kiezen tussen een forse opvoering van het aantal te bouwen woningen — maar dan bijvoorbeeld huizen die betrekkelijk klein zijn en eenvoudig zijn afgewerkt — en een wat geleidelijker opvoering van het aantal — met daardoor de mogelijkheid de kwaliteit verder te verbeteren — kies ik zonder meer voor het laatste alternatief. Politiek is nu eenmaal meestal geen zaak van en-en, maar van of-of, met andere woorden: het gaat in de politiek om het stellen van prioriteiten. De oppositie tegen de politiek van ir. Schut, heeft dat — bewust of onbewust — steeds geweigerd in te zien. Dat geldt ook ten aanzien van het huurbeleid.

Verwijten

„Juist die partijen die deze minister verwijten dat hij de woningzoekenden in de kou laat staan, vergeten de woningzoekenden, denken alleen maar aan de stemmen bij verkiezingen, als de nuchtere werkelijkheid aan de orde komt, dat wij alleen dan voldoende kunnen bouwen als wij met zijn allen ook bereid zijn meer voor ons huis te betalen”, heb ik op 18 november in de Kamer gezegd. Van huurverhoging wil de PvdA niet weten. Als ergens in een gemeente de huren worden geliberaliseerd, worden er meteen vragen gesteld. Tegen de aangekondigde harmonisatie van de huren van oude en nieuwe woningen — waar wij al jaren op aandringen — zal ongetwijfeld heftig stampij gemaakt worden.

Hield drs. Van den Doel in eerste instantie een voor zijn doen mat verhaal, later in het Kamerdebat werd de discussie feller. Net als het vorig jaar stemde de oppositie ook dit keer tegen de begroting van minister Schut. Politiek het meest opvallend van de laatste woningbouwdiscussie was dat de toenadering tussen PvdA en confessionelen, waar dr. Vondeling zo druk mee bezig is, door dit debat niet zal zijn bevorderd. KVP-woordvoerder Andriessen en Van den Doel zaten elkaar om de paar minuten in de haren. En de altijd zo vaderlijk sprekende ARP'er Aantjes stond te trillen van woede, vanwege de manier van debatteren van Van den Doel. Vondeling en alle andere voorstanders van herstel der rooms-rode coalitie in 1971 hadden een paar slechte dagen.

formeerde of de beslissing van het Westduitse Hooggerechtshof dat buitenlanders van wie de gezondheid heeft geleden onder deportatie of dwangarbeid onder het Nazi-regime, recht kunnen laten gelden op schadevergoeding, eveneens gevolgen zal hebben voor Nederlandse slachtoffers.

De samenvoeging van de instituten voor geologie en geofysica van de drie rijksuniversiteiten in één instituut te Utrecht, trok de belangstelling van de heer Van Dijk, die daarover meer wilde weten van de minister van onderwijs en wetenschappen.

Minister Lardinois (landbouw) moest onder meer van de heer Tuynman het verwijt incasseren, dat deze bewindsman op voor velen onbegrijpelijke wijze heeft ingegrepen in het beleid van de gemeenteraad van Dordrecht inzake modernisering van het slachthuis ter plaatse.

Van staatssecretaris Kruisinga (volksgezondheid) wenste de heer Vonhoff verduidelijking over diens mening — uitgesproken in een televisie-interview — inzake het drugprobleem. Aangezien antwoord uitbleef, zond de heer Vonhoff nog maar eens een „aanmaning”.

Ondanks een moderne woonwagenwet komen er steeds weer moeilijkheden, o.a. nabij Deil, in verband waarmee de heer De Beer minister Beernink (binnenlandse zaken) opheldering heeft gevraagd.

Splinterpartij

En tot slot van deze — voor dit maal

ongewoon lange — lijst van vragen, die van de heren Geurtsen en Koning aan hun geestverwante minister Polak (justitie) over de zonderlinge mededeling van een nieuwe splinterpartij die de gelegenheid bood mede te dingen naar prijzen door het kopen van lidmaatschapsbewijzen, zulks in strijd met de Wet op de kansspelen.

Talrijke vragen dus over wel zeer uiteenlopende onderwerpen die de aandacht van VVD-Kamerleden hadden, maar deze bonte collectie geeft als het ware ongewild duidelijk aan hoe veelomvattend het werk van een parlementariër is en voorts hoe boeiend dat kan zijn.

Belasting-ontwerpen

In de afgelopen weken hebben uiteraard de vier belasting-ontwerpen (BTW, „wiebeltax”, suiker-accijns en loon- en inkomstenbelasting) tot een zeer uitvoerig debat aanleiding gegeven. Daarover kan de lezer elders in dit nummer een beschouwing van de heer Fortheine aantreffen. Van onze kant slechts een enkele kanttekening. Naar buiten is ten onrechte de indruk gevestigd, dat het debat in een chaos is uitgegmond, alsof de Kamerleden — door oververmoeidheid — alle zicht op de ingewikkelde materie hadden verloren. Maar zo was het toch echt niet.

Bij de behandeling van de begroting van verkeer en waterstaat heeft de heer De Beer een aantal opmerkingen gemaakt en vragen gesteld over de nieuwe heeft de heer Tuynman verklaard dat

tegenoot te spreken over de eventuele uitbreiding van Schiphol en over de plaats, waar men een tweede internationale luchthaven zou moeten vestigen. Voor de heer Zegering Hadders was het — althans bij deze begroting — zijn zwanezang. Hij heeft er daarbij ondermeer voor gepleit de uitvoering van rijkswegen in „de” provincie niet te doen stagneren door snellere aanleg van rijkswegen elders. Opnieuw heeft mr. Koning aangedrongen op gedragsbeïnvloedende en technische maatregelen tot beperking van het aantal (dodelijke) slachtoffers in het verkeer. De heer Koning diende bij de behandeling van de begroting van verkeer en waterstaat ook een motie in, beogende een beroepsmogelijkheid ingeval van intrekking van het rijbewijs op voet van art. 18 van de Wegenverkeerswet. Tenslotte gaf de heer Koning uiting aan zijn vrees, dat het nog steeds ontbreekt aan voldoende coördinatie bij het havenbeleid. Later trok de heer Koning zijn motie in. Er werd door de VVD-fractie (eerste ondertekenaarster: mevr. Veder-Smit) nog een motie op de tafel van minister Bakker gedeponeerd, waarin hem werd gevraagd met grote voortvarendheid een onderzoek te doen instellen naar de mogelijkheden het afvalwater van de Groninger veenkoloniën, dat via de „smeerpip” op de Eems-Dollard geloos zal worden, te zuiveren bij de bron.

Pijpleiding

Nog een pijpleiding, in dit geval die van olie naar het Sloe-gebied, kwam aan de orde. Dat was bij een interpellatie van de PSP-er v. d. Lek, waarbij de heer Tuynman namens de VVD-fractie weliswaar het „akkoord” liet horen, maar niettemin wees op de problemen, die verbonden zijn aan het leggen van leidingen door zeer diepe stromen; door verlegging van geulen, kunnen leidingen „onderloops” worden, hetgeen gevaren voor de milieuhygiëne kan opleveren.

Op de overbezette agenda van de Tweede Kamer stond in de afgelopen dagen ook de begroting van het kabinet van de vice-president Bakker. Hierbij heeft de heer Tuynman verklaard dat

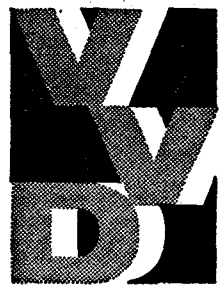
de VVD ook graag wil meewerken aan de voorbereiding van de herziening van het Koninkrijksstatuut. Maar, zo be-toogde hij, het initiatief daarvoor moet wel uitgaan van de Rijksdelen overzee. De heer Tuynman sprak er verder zijn voldoening over uit, dat het plan — op initiatief van Suriname — gaat werken, waardoor een veel intensiever contact tussen de drie parlementen gerealiseerd wordt.

Europese gemeenschappen

Aangenomen werden verder twee moties van onderscheidene fracties, voor de VVD ondertekend door mr. dr. C. Berkhouwer, die betrekking hadden op de gemeenschappelijke middelen van de Europese gemeenschappen en op de bevoegdheden van het Europese parlement betreffende het te voeren beleid in de gemeenschappen in het algemeen en van de communautaire wetgeving in het bijzonder.

En tenslotte heeft de Tweede Kamer zich nog met een zeer actueel onderwerp bezig gehouden: de luchtpiraterij. Bestrijding en strafbaarstelling daarvan ontmoetten geen tegenstand. Bij het debat hierover wees mr. Berkhouwer terloops op het toeval, dat een deel van de luchtverrij (variant op de van oudsher bekende zeeroverij) in eenzelfde deel van de wereld wordt bedreven, waarin vroeger eeuwen de zeeroverij hoogtij vierde. Gelijk de zeeroverij met wortel en tak is uitgeroeid, zal dat op zo kort mogelijke termijn ook met de luchtverrij het geval moeten zijn. Tot de verwezenlijking van dit doel vormt de onderhavige wet een bescheiden bijdrage, omdat zij van nationaal karakter is en naar werking beperkt tot ons eigen landsgebied. Maar, aldus mr. Berkhouwer, er zal een wereldwijd beschermings-systeem moeten komen, aan de hand van een multilaterale verdragsregeling, waaraan alle luchtverrijnde naties deelnemen. Landen die zouden weigeren aan zo'n systeem mee te werken, zouden uitgesloten moeten worden van deelneming aan het luchtverkeer, meende mr. Berkhouwer.

Plan faculteit milieubeheer Twente

De fracties van de VVD en van de C.H.U. zullen de minister van onderwijs en wetenschappen voorstellen aan de technische hogeschool Twente een faculteit milieubeheer in te stellen. Het initiatief tot dit voorstel is uitgegaan van de heren dr. K. van Dijk (VVD, dr. H. A. Schuring (CHU) en drs. A. D. W. Tilanus (CHU).

Het onderwijs in milieuhygiëne krijgt, menen VVD en CHU in het wetenschappelijk onderwijs tot nu toe te zeer versnipperd aandacht. Het onderwijs op dit terrein is nergens voldoende geïntegreerd in welke studierichting dan ook.

De heren Van Dijk, Schuring en Tilanus zijn van mening dat een geïntegreerde studie milieubeheer de beste kans van slagen heeft aan de nog jonge Twentse hogeschool die zelf ook zeer positief tegenover deze gedachten staat. Een faculteit milieubeheer past in het geheel van het door de THT opgestelde rapport Grondslagen voor de uitgroei van de technische hogeschool Twente. In dit zogenaamde Grondslagenplan stelt men zich o.m. ten doel:

- Het scheppen van een universiteit, die zich richt op complexe probleemgebieden die voor de toekomstige ontwikkeling van de samenleving van betekenis zijn (waaronder te rekenen zijn de volksgezondheid en de leefbaarheid).
- Het bevorderen van interdisciplinair onderzoek en onderwijs op terreinen, waar onafhankelijke wetenschapsrichtingen elkaar raken en het aanzien geven aan nieuwe takken van de wetenschap,
- Het voeren van een actief wetenschapsbeleid dat de bij het voorgaande vereiste multidisciplinaire en interdisciplinaire samenwerking bevordert.

De vraagstukken van het milieubeheer laten zich ruwweg onderscheiden in drie grote probleemreeksen:

1. de verontreiniging van bodem, water en lucht, mede veroorzaakt door de groeiende moeilijkheden van verwerking van ons afval.
2. de inrichting, de bestemming van onze schaarse ruimte voor respectievelijk agrarische, recreatieve en diverse bebouwingsbestemmingen (de ruimtelijke ordening in engere zin) en

3. de daarmee samenhangende bestuurlijke problemen (agglomeraties, gewesten, enz.)

Bijzondere aanpak

Het is volgens de VVD en de CHU duidelijk dat een zaak, die zo complex en rijk is aan problemen als het milieubeheer-onderwijs om een bijzondere wetenschappelijke aanpak vraagt. Uit de eerste grondslag van de Twentse TH blijkt dat juist hier een dergelijke faculteit zeer goed past in de ontwikkelingsplannen.

Voor de problemen van de verontreiniging van bodem, water en lucht leveren de studierichtingen van de chemische techniek en de (op te richten) toegepaste biologie de basis, daarin bijgestaan door het met prioriteit te vestigen instituut voor gezondheidsresearch. Voor de beide andere probleemreeksen zou hetgeen in Twente reeds aan maatschappijwetenschappen aanwezig is, zodanig moeten worden uitgebouwd, dat naast een biomedische afstudeerrichting (afgesplitst van de reeds bestaande studierichting gezondheidstechniek) een planologische en een bestuurskundige richting mogelijk zullen zijn.

Ook het samenspel dat de rijksuniversiteit van Groningen sinds vorig jaar met de Twentse ziekenhuizen heeft opgezet, heeft VVD en CHU doen besluiten, bij de aanwijzing van een faculteit milieubeheer de voorkeur te geven aan de Twentse hogeschool. De samenwerking met de Groningse universiteit beoogt onder meer:

- Uitbouw van gezondheidszorg in Twente,
- Het concreet gestalte geven aan biowetenschappen als één van de drie hoofdkernen van de toekomstige Twentse universiteit,
- Het in kwalitatief opzicht verbeteren van de opleiding aan de Groningse faculteit der geneeskunde en het helpen voorkomen van langdurige wachtperiodes voor studenten, die in de klinische fase van hun studie zijn gekomen (met het oog op het laatste is het essentieel dat een aan de THT te vestigen biomedisch research-instituut de nodige we-

tenschappelijke achtergronden in de opleiding verzorgt).

Opleidingspakket

Gedurende de opleiding tot milieu-ingenieur — een nieuwe titel — zal men voor het kandidaatsexamen een studiepakket moeten samenstellen, waardoor deze ingenieur, die na dit examen kiest voor één van de drie richtingen een brede oriëntering en basis krijgt, waardoor hij op geen van de beide andere vakgebieden een vreemde zal zijn. Dit zal dus zowel op het gebied der natuurwetenschappen als op het terrein der geesteswetenschappen interesse en een zekere aanleg vereisen. Ook om deze reden spreekt men voorkeur uit voor een dergelijke faculteit in Twente omdat de THT reeds een vergelijkbare basis kent voor de tot nu toe aan deze hogeschool verbonden studierichtingen. In het eerste studiejaar namelijk heeft de THT een soort brugklas. Pas na dit jaar wordt beslist welke studierichting men kiest.

Na de vierjarige doctoraal-resp. ingenieursopleiding zal er een specialisatiemogelijkheid zijn (postdoctorale cursussen) waarvoor ook medici kunnen inschrijven. Rond het biomedisch research-instituut en de faculteit voor milieubeheer zullen in het voorstel van de VVD en CHU bovendien nascholings- en bijscholingsactiviteiten nodig zijn voor diegenen die reeds op het terrein van het milieubeheer werkzaam zijn zonder een opleiding als nu voorgesteld.

Ruggesteun

Een recente uitspraak van Staatssecretaris Kruisinga in een interview in Dagblad Tubantia, Zwolsche Courant en Arnhemse Courant heeft de Kamerleden Van Dijk, Schuring en Tilanus een ruggesteun gegeven bij de indiening van hun voorstel. De staatssecretaris zei in dit interview onder meer: „Ik zou het toejuichen als de technische hogeschool prioriteit zou willen geven aan uitbreiding van het studiepakket met milieuhygiëne.” Hij deelde voorts mee dat minister Veringa tegenover een dergelijke gedachte wel positief zou staan.

TWEE BEKENDE MERKEN

SNIK

JONGE EN OUDE GENEVER

GIRAF

M.V. SCHIEDAMSCH E DISTILLEERDERIJEN
WESTVEST 66 - SCHIEDAM
TELEFOON 010 - 68104, 68095, 62588

Het voorlezen van redevoeringen

door onze medewerker
G. Stempher

Onlangs is aan de Vrije Universiteit te Amsterdam de heer Ed van den Brink, stafmedewerker voor politieke vorming bij de Federatie van Vormingscentra in Driebergen, tot doctor in de letteren gepromoveerd op een proefschrift over de historicus Christopher Dawson „(The Making of Europe)”. Eén van in dit proefschrift voorkomende stellingen luidt: „Door het afwijzen van een rede-voorleesverbod verdient de volksvertegenwoordiging niet beter dan de minachting van het vertegenwoordigde volk.”

Welnu, deze stelling liegt er niet om, hetgeen niet wil zeggen dat wij het met de zwart-wit-mentaliteit waarmee zij wordt geponeerd eens zijn. Dat men kritiek heeft op het feit dat zeer vele Kamerleden hun redevoeringen van papier aflezen: akkoord. Doch dat deze volksvertegenwoordigers daarom de minachting van de kiezers zouden verdienen gaat ons beslist te ver. Niettemin geeft deze stelling ons aanleiding er wat nader op in te gaan.

Laten wij vooropstellen dat deze uitspraak van dr. Van den Brink allerm minst nieuw is. Ook de Kamer zelf heeft zich er mee beziggehouden en het heeft er een ogenblik naar uitgezien dat het voorlezen van beschouwingen in het parlement niet meer zou worden toegestaan. Zover is het ten slotte niet gekomen. Wij kunnen dit met dr. Van den Brink, althans tot op zekere hoogte, betreuren. De voorleesmethode heeft namelijk het ernstige bezwaar dat de redevoeringen doorgaans veel langer worden dan nodig is. Het korte en bondige element verdwijnt, zodat het parlementaire gesprek vaak uitmond in oeverloze debatten. Vooral voor de buitenstaander worden zo de zaken waar het om gaat eerder vertroebeld dan verduidelijkt, met het gevolg dat de belangstelling van de kiezer voor het parlementaire gebeuren veelal tot het nulpunt daalt. Dit betekent een verzwakking van onze democratie.

Kiezer en parlement

Terecht gaan er de laatste tijd steeds meer stemmen op om het werk van het parlement nader tot de kiezer te brengen, opdat hij, die zijn stemplicht vervult, ook duidelijk kan nagaan in hoeverre zijn keuze al dan niet gerechtvaardigd is. Eén van de middelen om dat te bereiken zou ongetwijfeld kunnen zijn het achterwege laten van ellenlange redevoeringen in een taal die doorgaans bij het publiek niet of onvoldoende overkomt. Dit is nog steeds een vrome wens. Wie de Kamerdebatten op de publieke tribune volgt, of wie de Handelingen er nog eens op na leest moet wel tot de

verontrustende conclusie komen dat een onnodig lange en ingewikkelde spraakwaterfall een behoorlijke communicatie met de kiezer in de weg staat. Wie de meeste redevoeringen kritisch beschouwt ervaart dat er veel uit zou kunnen worden geschrappt, omdat men te ingewikkelde zinnen gebruikt en eveneens te veel in herhaling wordt getreden met betrekking tot hetgeen voorgaande sprekers reeds hebben opgemerkt. Wat veelal ontbreekt is het kort en bondig, punt voor punt formuleren, waardoor de betoogtrant aan duidelijkheid zou winnen en waarmee (te) langdurig zittingen zouden kunnen worden voorkomen.

Het bovengenoemde euvel doet zich overigens niet alleen in het parlement voor, doch is ook vaak waarneembaar in de gemeenteraden. Vooral Amsterdam kan hiervan meepraten waar de raadszittingen de laatste tijd tot diep in de nacht duren, hoewel de agenda's daartoe allerm minst aanleiding geven. Bij de meest onbenullige zaken wordt een langdurig retorisch vuurwerk afgestoken dat kennelijk voor de publieke tribune is bestemd, doch dat door zijn wijldlopgheid juist in zijn tegendeel komt te verkeren. Het is dan ook begrijpelijk dat de burgemeester van Amsterdam dr. I. Samkalden thans een nieuwe verdeling van de spreektijd overweegt die tot de nodige bekorting van de beschouwingen zou kunnen leiden. Betekent dit alles dat het zogenaamde voorleesverbod zou dienen te worden afgeschaft, gelijk dr. Van den Brink in één van zijn stellingen opnieuw te berde brengt? Wij geloven van niet. Ofschoon ook wij er een voorstander van zijn de betogen in de vertegenwoordigende lichamen niet op papier te zetten, teneinde de bondigheid te kunnen bevorderen, kunnen wij ons voorstellen dat er belangrijke zaken zijn die van te voren op schrift dienen te worden gesteld, vooral als het gaat om bepaalde feiten en cijfers, zomede om verklaringen die niet à l'improviste kunnen worden afgelegd. Maar laat men zich dan ook daartoe beperken.

Extreme stelling

Dr. Van den Brink gaat evenwel nog een stap verder als hij opmerkt dat Kamerleden die niet vlot kunnen spreken, niet op een kandidatenlijst zouden moeten worden geplaatst. Deze stelling gaat ons bepaald te ver. Het werk van onze vertegenwoordigende lichamen krijgt in toenemende mate zulk een ingewikkeld karakter dat specialisten op allerlei terrein daarbij niet kunnen worden gemist. Kennelijk ziet Van den Brink met name de taak van een Kamerlid liggen in het

vlot kunnen oreren. Wij achten dit een nogal simplistische benadering. Hij bewijst hiermee de taak van het Kamerlidmaatschap niet voldoende te doorgronden. Immers, specialisten die niet van de tongriem zijn gesneden kunnen door hun kennis een waardevolle bijdrage leveren tot een verduidelijking of oplossing van een specifieke problematiek, ook al gebeurt dit op een in retorisch opzicht nogal gebrekkige wijze. Buitendien vergeet hij, zoals velen, het omvangrijke werk dat door de Kamerleden in de diverse commissies wordt gedaan, zomede de oriënterende arbeid die zij buiten de Kamer noodzakelijkerwijze dienen te verrichten.

Een en ander neemt evenwel niet weg dat een meer bondige aanpak bij de toespraken de communicatie tussen kiezer en parlement zou kunnen bevorderen. Wellicht zou vanuit de diverse fracties hier eens een fris initiatief kunnen ontspruiten, opdat de politiek voor de buitenstaander begrijpelijker wordt dan thans het geval is.

Alblasserdam, tel. 01895-3777, postbus 5

VERVOLG VAN PAGINA 3

de VVD met 11,9 pct. De Partij van de Arbeid kreeg slechts 6,3 pct., evenals de PPR, maar iets minder dan de PSP, die 7,8 pct. van de scholierenstemmen behaalde. De communisten (cpn) kregen van de Zwolse omstreeks twintigjarige scholieren slechts 0,5 pct.

De Nederlandse bijdrage aan de Nato werd door 42 pct. voldoende geacht, door 26 pct. meer dan voldoende en „volgens 9 pct. zelfs te weinig” (woordkeus van de Vrije Volk verslaggever). Slechts 13 pct. is van mening dat de Nato moet verdwijnen.

Zou het misschien een troost voor Het Vrije Volk kunnen zijn, dat een dergelijk opinie-onderzoek op het Barlaeus Gymnasium te Amsterdam, dat volgens de berichten met behulp van een groepje „kritische leraren”, rode boekjes en dergelijke, tot een revolutionair bolwerk zou zijn „omgeturnd” (zoals men dat in die kringen pleegt te noemen), wel anders zou uitvallen?

De sabotage in de krijgsmacht

Daartoe door schriftelijke vragen uitgenodigd door — uitgerekend — het Tweede-Kamerlid voor de PSP de heer Van der Spek, heeft minister Den Toom nu nog weer duidelijker de drijvende krachten aangewezen achter de sabotage-daden in onze krijgsmacht.

Dat geschiedde in aansluiting op 's ministers eerdere antwoord op schriftelijke vragen destijds van dr. Imkamp van D'66. Minister Den Toom had toen o.a. geantwoord, dat er „sinds enkele groeperingen de mogelijkheden om binnen de strijdkrachten sabotage te plegen aan de orde hebben gesteld — (...) — sprake is van een duidelijke stijging van het aantal voorvallen dat als sabotage zou kunnen worden aangemerkt.”

De heer Van der Spek had de minister nu o.a. gevraagd te zeggen welke groeperingen hier werden bedoeld, de data te noemen, e.d., ten einde de ministeriële „beweringen waar te maken”.

De minister heeft daar thans onbewimpeld gevolg aan gegeven, zoals in het hieronder volgende overzicht kan blijken. De inhoud spreekt, na alles wat wij in vorige nummers over deze sabotage-daden en hun achtergronden reeds hebben geschreven, verder voor zichzelf.

„a. Als groeperingen die de mogelijkheden om binnen de strijdkrachten sabotage te plegen aan de orde hebben gesteld, kunnen worden genoemd: de Bond van dienstplichtigen (voorheen Bond van dienstweigeraars), de zich met „Oranje Vrijstaat” aanduidende actiegroepen, de Pacifistisch Socialistische Partij en de VPRO.

Vanzelfsprekend is er wel verschil tussen de wijzen waarop deze groeperin-

gen het onderwerp sabotage aan de orde hebben gesteld, al is dit verschil niet steeds aan een ieder even duidelijk geworden.

b. Het aan de orde stellen van de mogelijkheden om sabotage te plegen is, zoals alom bekend is, niet beperkt gebleven tot een afzonderlijke handeling van enige groepering, die op een bepaalde datum plaatsvond. Wel zijn in het geheel van het in woord en geschrift behandelen van het onderwerp enkele meer kenmerkende data aan te wijzen, te weten:

— Op 29 december 1969 diende het raadslid R. van Duijn een „sabotage-nota” in bij de Amsterdamse gemeenteraad;

— In januari 1970 gaf de Bond van dienstplichtigen een „speciaal sabotage-nummer van de Nationale en Soldatenkrant de PaSSIFFist” uit;

— op 10 september 1970 kondigde de Pacifistisch Socialistische Partij een actie tegen het defensiebudget aan op een wijze die — ten rechte of ten onrechte — de indruk wekte dat de PSP zich stelde achter de door de Bond van dienstplichtigen en „Oranje Vrijstaat” gepropageerde sabotage;

— op 25 september 1970 wijdde de VPRO een radio-uitzending aan mogelijkheden om daadwerkelijke sabotage-handelingen te plegen.

c. Alle 75 in het antwoord op vragen van de heer Imkamp genoemde gevallen van beschadiging van militair materieel met een duidelijk of mogelijk sabotage-karakter deden zich — zoals in dat antwoord ook is vermeld — voor na 1 januari 1970. Inmiddels is het aantal geregistreerde gevallen opgelopen tot 112. Hiervan deden er zich 58 voor tussen 1 januari en 1 september 1970 en 54 tussen 1 september en heden.”

een oude naam voor goede wijn

ONNES

WIJNHANDEL
GRONINGEN

ANNO 1876

Rossige gloed boven Andes

Van de heer mr. M. P. D. Ledeboer te Den Haag ontvingen wij twee artikelen over Zuid-Amerika, waarvan wij hierbij het eerste publiceren. De heer Ledeboer is directeur van een scheepvaartmaatschappij en bereist frequent de gebieden waarover hij thans schrijft.

De rossige gloed die boven de Andes hangt is geen gevolg van een gelijktijdige uitbarsting van de vele vulkanen die deze bergketen rijk is. Slechts hier en daar kronkelen rookwolken uit werkende kraters die als het ware door middel van rooksignalen een boodschap doorgeven. Wat is dan deze nieuwe boodschap die leidde tot onteigeningen, ontvoeringen, ontginningen en ontsluitingen van onbekende gedeelten van de Andeslanden.

Sinds de verovering in de 16e eeuw van dit westelijke deel van Zuid-Amerika door de Spaanse conquistadores onder leiding van Pizarro — een ongeletterde boerenzoon — worden deze landen geregeerd door het leger, de kerken, de aristocratie, die later uitgroeide tot een oligarchie. Dit waren de drie pilaren van de macht, die men ook in de andere Zuidamerikaanse landen tegenkomt. Vooral na de tweede wereldoorlog bij de opkomst van de industrie is er in verschillende landen een vierde pijler bijgekomen. Wat niet lukte met de landarbeiders lukte met de stedenarbeiders. Zij organiseerden zich en de vakbeweging meldde zich aan als vierde pijler van de macht. Sinds enige decennia worden de drie oorspronkelijke pilaren ondermijnd en verliezen zij één voor één hun grote invloed.

Eerst was de oligarchie aan de beurt. De macht van de oligarchie — die hoofdzakelijk berustte op het bezit van het land — werd teruggedrongen door onteigeningen en de industriële ontwikkeling van de 20e eeuw. Een nieuwe klasse van industriële en middenstanders ontstond naast de oligarchie. Het Westerse kapitaal werd binnengebracht in een nog groter tempo dan indertijd het goud en zilver door de Spanjaarden eruit werd gehaald. De emigratie in de jaren dertig en na de tweede wereldoorlog zorgde ervoor dat de rijkdommen van deze landen niet meer geheel in handen van de oudere families kwamen.

Deze nieuwe klasse — tezamen met de vooruitstrevenden uit de oligarchie — besefte dat voor vooruitgang in deze moderne eeuw het bezit van een onmetelijk rijk continent alleen niet voldoende was. De grote toekomst moest geen toekomst blijven, maar moest tot werkelijkheid worden. Er moesten en moeten scholen, wegen, communicatiemiddelen, transport en nieuwe sociale voorzieningen komen. Deze ontwikkeling kon niet alleen door het handjevol oligarchen worden uitgevoerd en deze groep moest — ondanks begrijpelijk verzet — aan macht inboeten.

De tweede pijler van de macht die

ging wankelen was de kerk. De geloofsdienaren van de hoofdzakelijk katholieke kerk gingen zich hoe langer hoe meer onafhankelijk van Rome voelen. Zij maakten — mede door gebrek aan missionarissen — hoe langer hoe meer hun eigen regels die aangepast waren aan de landen waar velen van hen geboren en getogen waren. Toch zou hun invloed groter gebleven zijn als niet vele grondwetswijzigingen in deze landen de kerk en de staat officieel hadden gescheiden.

Ik hier kwam van binnenuit verzet tegen de functie van de kerk. Priesters gingen de revolutie prediken en anders dan in Brazilië, waar kardinaal Dom Helder Camara de geweldloze revolutie aanhing, vond de revolutionaire voorvechter aan de westkust, de Columbiaanse priester Camilo Torres de dood als een guerrillero. Hij geloofde in een geweldadige revolutie. De tegenhanger van Camara aan de westkust van Zuid-Amerika — de vooruitstrevende kardinaal van Santiago, Silva Henriques — predikt echter de geweldloosheid.

Nu is de laatste pijler, het leger aan de beurt. Het leger was van oudsher behoudend en verrichtte in vele landen de functie van beschermengel van de gevestigde orde. Hierdoor is de invloed van het leger in de meeste landen zeer groot, ondanks het feit dat verschillende burgerpresidenten in het verleden hebben getracht deze macht te beperken. Zo werd in Chili een goed georganiseerde en gewapende politiemacht opgericht. In Bolivia kwam een mijnwerkersmilisie onder president Paz Estenssoro in de begin van de jaren vijftig tot stand en in Venezuela kende men een burgerwacht.

Het leger is zich hoe langer hoe meer socialer gaan opstellen. Het is zich gesteund door zijn discipline en tech-

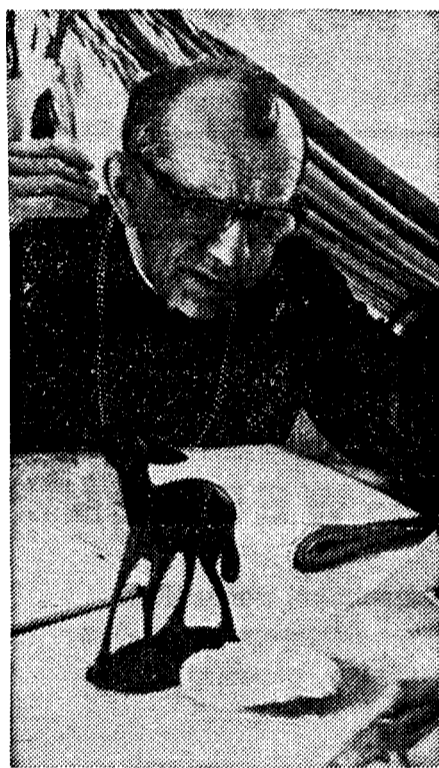
nische mogelijkheden, gaan bemoeien met de ontwikkeling van deze landen. Officieren worden — ook in het buitenland — opgeleid en niet alleen in de krijgskunst maar ook in vakken als techniek, sociologie en economie. De democratisering vindt in het leger vooruitgang en afstammelingen van de lagere standen hebben de mogelijkheid tot in de hoogste rangen door te dringen.

Het leger volgt nu de nieuwe boodschap die de rossige gloed boven de Andes veroorzaakt. De nieuwe boodschap is humanisering door ontwikkeling en deze ontwikkeling kan volgens velen slechts door het gehele volk inclusief de armsten der armsten plaatsvinden.

Wij volgen de loop van de Andeslanden van Zuid naar Noord en beperken ons eerst tot de landen die historisch gezien tot het Spaanse onderkoningsschap van Peru hebben behoord. Het zijn Chili, Bolivia en Peru. In deze landen is de rossige gloed het meest zichtbaar.

Wat de bevolking van Chili betreft wordt deze in tegenstelling tot die van Bolivia en Peru als blank beschouwd, doch er is vrijwel géén familie meer die geen indiaans bloed in zich heeft. In Bolivia en Peru is 90 pct. van de bevolking Indiaan of Mesties, een mengsel van Indiaans blank bloed. Een geografisch onderscheid tussen deze landen is dat Chili aan de oostkant van de Andes geen laagland bezit. Dit deel van Bolivia en Peru bezit voor de toekomst ongekende nieuwe mogelijkheden. Hier wordt ook olie gevonden en er bevinden zich uitgestrekte grasvelden waar landbouw en veeteelt op moderne schaal kunnen worden bedreven. De maagdelijke oerwouden beschikken over zeer grote rijkdommen.

VERVOLG OP PAGINA 13

DOM HELDER CAMARA

N.V. OBSERVATOR

ROTTERDAM — VASTELAND 30 — TELEFOON 11 15 20

FABRIKANTE VAN
NAUTISCHE INSTRUMENTEN
MANOMETERS, THERMOMETERS
PYROMETERS, TACHOMETERS

Agenten voor Zeekaarten en
Nautische boeken

REPARATIES OP KORTE TERMIJN

Mijn opinie is...

• Moet vervuiler betalen?

De heer E. Smit uit Krimpen aan de Lek vindt dat de maatregelen die het programma Liberalen op nieuwe wegen bepleit voor de bestrijding van de milieuvervuiling niet opzienbarend zijn en ook niet erg snel effect zullen sorteren. Hij stelt dat de vervuiler niet moet betalen, maar dat deze juist betaald moet worden.

Hij deelt de vervuilers in twee categorieën in: de industrie en de burger en concludeert dat wanneer vervuilende industrieën gedwongen zouden worden tot efficiënte zuivering van hun afvalstoffen alvorens deze te lozen, niet de vervuiler, maar uiteindelijk de consument-burger voor deze zuivering zal moeten betalen. De moeilijkheden van de vervuiling door de industrie lijken hem aldus te eniger tijd oplosbaar.

De bestrijding van de vervuiling door de burger wordt z.i. een veel groter probleem, het probleem in feite. De opvoeding van de burger tot iemand die zijn milieu in geen enkel opzicht vervuult — geen vuil op straat, geen afval in sloten en grachten, geen eigen vuilverbranding in de tuin, geen kleedjes kloppen buiten enz. — lijkt hem echter een gigantische, wellicht onmogelijke taak. De burger betaalt immers reinigingsrecht en zal er niets voor voelen het afval dat hij elders dan in de vuilnisbak laat verdwijnen, ook nog eens in te zamelen. Meer aanbod van vuilnis zal, meent de heer Smit, voor hem betekenen dat hij meer reinigingsrecht zal moeten betalen. Dwangmaatregelen van de overheid zullen alleen maar weerstand oproepen en vormen z.i. geen oplossing. Alleen wanneer de burger-vervuiler er voordeel van heeft op te houden met de vervuiling van zijn milieu, zal deze verbetering ten slotte tot stand komen, meent hij.

M.a.w. de inwoners van ons land zouden niet belast moeten worden met reinigingsrecht, maar integendeel moeten worden betaald, omdat ze vuil inleveren.

De heer Smit verwacht de tegenwerping dat het wegvallen van inkomsten uit reinigingsrechten en het betalen voor de inlevering van afval en vuil een extra last op de schatkist zal leggen die slechts door een nieuwe belasting is te compenseren. Hij meent echter dat met de betaling voor de inlevering van vuil en afval de milieuhygiëne daadwerkelijk zal verbeteren en ten slotte met zo weinig extra kosten in stand kan worden gehouden dat de prijs van deze maatregel er op den duur dubbel en dwars zal uitkomen.

• Geen namen noemen

De heer D. H. Meijer te Bussum wijst op een ingezonden brief die hij naar De Telegraaf stuurde en die op 26 november in dit blad werd gepubliceerd onder het kopje „Op Nieuwe Wegen?”. De heer Meijer meent dat het „Liberalen op nieuwe wegen” niet van toepassing is op hoofdstuk II van het ontwerp-programma van de VVD. (Nederland en de Wereld) Hij meent dat in dit hoofdstuk

meer de platgetreden propagandapaden van CPN, PSP en PvdA worden bewandeld. Het gaat hem om het noemen van namen: de Volksrepubliek China moet volgens dit hoofdstuk worden toegelaten tot de Verenigde Naties. Waarom niet Japan en West-Duitsland?, vraagt hij zich af. Het ontwerp-programma veroordeelt de dictaturen Portugal en Griekenland (waarom niet alle dictaturen?). Ook Rhodesië en Zuid-Afrika worden veroordeeld vanwege de apartheid (Waarom wordt in het programma niet bepleit de Rechten van de Mens overal te doen naleven?).

Vele VVD-afdelingen zijn tegen deze dwaalwegen met amendementen in verzet gekomen. De strekking van die amendementen was: geen namen noemen. Een volledige lijst van zondaars is niet te geven. Men vond het daarom objectiever een lans te breken voor een integrale invoering van de Rechten van de Mens, zoals die onder meer door de VN zijn geformuleerd.

Op de amendementenbeurs leek de grote meerderheid van de ongeveer 75 afgevaardigden die zich met hoofdstuk II bezighielden, vóór die suggestie. De stemming in hogere instantie, aldus de heer Meijer, heeft anders uitgewezen. Het partijcongres moet nu begin 1971 uitmaken wat de juiste weg is.

PRAKTIJK VOOR DE VOETVERZORGING

S. H. CON

CHIROPODIST

Behandeling
volgens afspraak

JOH. VERMEERSTRAAT 47 — AMSTERDAM-Z.

TELEFOON: 020 - 73 27 55

NA 19 UUR: 020 - 71 32 70

MAANDAGS - VRIJDAGS 8.30—17.00 UUR

UTILITEITS- EN WONINGBOUW

Utiliteitsbouw

aannemingsbedrijf

ARNHEM:

Bruningweg 21

Telefoon: 085 - 454245 *

Woningbouw

de Kinkelder n.v.

ROTTERDAM:

Kipstraat 3d

Telefoon: 010 - 121288

Ziekenhuisbouw

arnhem - rotterdam

Voor Buig- en Zetwerk

op hydr. pers 1000 ton — ZETLENGTE 7 m, dikte 32 mm

Constructiewerkplaatsen **W. HUIZER N.V.**

TELEFOON 010—332657 — GROENEDIJK 10 — CAPELLE a/d IJSSEL

DE AFSLUITING VAN HET HARINGVLIET

betekent wijziging in de waterstanden!

De benodigde

AANPASSINGSWERKEN

zoals:

HAVENS, verdiepen, verruimen, vergroten
HELLINGEN, verdiepen, verlengen, vergroten
BESCHOEIINGEN, damwand, glooiing
en OVERWERKEN

kunnen volledig verzorgd worden door

N.V. AANNEMINGSBEDRIJF FLIP M O L

postbus 3, H. I. Ambacht 01858 - 3977

utiliteitsbouw

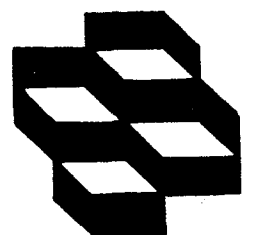
sierbeton-elementen

steembouw

staalkonstrukties

Aannemings Mij. Gebr. Van Heeswijk n.v.

Tramstraat 31-33 • Eindhoven • Telefoon 040-23386

kleur en bescherming

Vettewinkel N.V.
behorende tot
International Coating
Materials (ICM) N.V.

Rossige gloed boven Andes

VERVOLG VAN PAGINA 11

CHÉ GUEVARA

De Andes zelf daarentegen zorgt voor de mineralen die de basis van de economie van deze landen vormt. Chili is nu het eerste land in de westerse hemisfeer waar een marxistische president, de burger politicus, Allende, door verkiezingen aan de macht is gekomen. Hij heeft deze plaats te danken aan twee feiten:

- in de eerste plaats aan het feit dat de sociaal-democraten reeds voor de verkiezingen met hem een afspraak hadden gemaakt dat welke van de twee kandidaten — hij of de christendemocratische — de meeste stemmen zou krijgen, doch geen volstrekte meerderheid, de steun van de andere partij zou krijgen bij de benoeming van de president door het congres.

De heer Allende kreeg plm. 36 pct. van de stemmen terwijl de sociaal democratische kandidaat, de heer Tomiz ongeveer 34 pct. van de stemmen verzamelde. De 36 pct. werd vooral verkregen door de jeugdige stemmers, die van hun aanwezigheid vooral deden blijken door de verkiezingsstrijd op straat te voeren door o.a. het kwistige gebruik van de verfkwaast.

Het Chileense gevoel voor de berustende humor kwam bij de verkiezingen naar boven door het gebruik van verkiezingsaffiches met de foto's van de huidige president en de sociaal democratische kandidaat met de woorden: „Da lo mismo — vote el otro” (zij zijn hetzelfde — stem de ander).

- Het tweede feit dat er voor zorgde dat een marxistische kandidaat met nauwelijks meer dan 1/3 van de stemmen toch president werd, was de steun van het leger. De rechtse oppositie probeerde nog op het laatste moment de steun van het leger aan de marxist Allende te onthouden door de opperbevelhebber, generaal Schneider — een persoonlijk vriend van Allende te vermoorden. Hoewel de nieuwe president in zijn verkiezingsprogramma grote hervormingen, gepaard o.a. aan onteigening van buitenlandse maatschappijen en controle van het geldwezen door nationalisatie van de banken, heeft aangekondigd en het congres wil vervangen door een volkskamer, is de Zuid Amerikaanse geest te gecompliceerd om te mogen verwachten dat deze landen het communisme zoals tot uitvoer gebracht in de communistische staten geheel zullen overnemen. In Chili komt hier nog bij dat het volksfront een verkiezingsafspraken met de sociaal-democraten heeft gemaakt dat de principiële grondrechten niet zullen worden aangetast.

Denkpatroon

Om u een indruk te geven van het ingewikkelde denkpatroon van de Zuid-Amerikaan moet u zich het volgende indenken.

Er is hier een marxist, Allende, die zich geen communist noemt en vrijmet-selaar is, door het congres geïnstalleerd als president waarbij de ceremonie geopend werd met de woorden „in naam van God”. Daarna ging hij met zijn gehele regering naar de kathedraal in Santiago om een dienst met Te Deum en gebed, uitgesproken door de vooruitstrevende kardinaal, Silva Henriquez, bij te wonen.

De eerste gevolgen van deze benoeming waren extern. Vele duizenden

mensen — vooral emigranten van de laatste vijftig jaar — verlieten het land en de koers van de Chileense escudo tuidelde in een week tijd van de officiële koers van 18 escudos voor een dollar naar 40 op de zwarte markt.

Men is in de Westerse wereld bang dat het communisme in deze landen de nieuwe orde zal worden te meer daar nauwe relaties met de oostbloklanden en communistisch China worden aangeknoopt. Voorlopig zullen wij moeten afwachten of president Allende in staat is zijn hervormingen in de zes jaar die hem gegeven zijn — een president wordt voor zes jaar benoemd en is zoals in de meeste Zuid Amerikaanse landen niet voor een volgende ambtsperiode verkiesbaar — kan uitvoeren.

De sociaal-democraten zullen proberen de hervormingen te leiden in banen die het hun mogelijk zal maken om bij de volgende verkiezingen, wanneer zij weer aan de macht denken te komen, deze te kunnen voortzetten.

Een middenstander — en Chili heeft een grote middenstand — werd gevraagd wat hij van de hervormingen dacht en gaf het lakonieke antwoord: De landhervormers willen alles mechaniseren, zelfs de mens.”

Bolivia

Van Chili uit loopt de Andes noordelijk door Bolivia en is hier op zijn breedst.

Bolivia met zijn meer dan één miljoen vierkante kilometers is het vijfde grote land van Zuid-Amerika, maar behoort met 4,5 miljoen inwoners na Paraguay en Uruguay tot de kleinste landen wat betreft het bevolkingsaantal. Het land heeft geen eigen uitweg naar zee. In de Pacific oorlog van 1879 tot 1883 verloor het zijn rijke nitraatgronden en zijn kuststreek aan de Grote Oceaan aan Chili.

De toestand tussen Bolivia en Chili was zoals tussen vele Zuid Amerikaanse landen, vooral als het om het vaststellen van grenzen gaat, gespannen. In 1962 werden de diplomatieke betrekkingen tussen beide landen verbroken door onenigheid over de waterhuishouding aan de zuidelijke grens van Bolivia. De nieuwe president van Chili heeft echter op een vraag van een Boliviaanse journalist, wat hij ervan dacht, geantwoord dat hij het een belachelijke zaak vond en hij ernaar zou streven om de betrekkingen met zijn buurland te verbeteren.

De huidige regering van Bolivia noemt zich nationalistisch links. De huidige president is, ook in Bolivia, de vrij onbekende generaal Torres. Hij komt uit één van de mijn districten in het zuidelijke deel van het land.

Het leger is hier heer en meester en de aristocratie heeft nog maar weinig in de Lama-melk te brokkelen, terwijl de kerk links van het centrum staat. Reeds in het begin der jaren vijftig werden de rijke tinmijnen — de ruggegraat van de economie — genationaliseerd en sindsdien wordt nationalisatie — de laatste de olievelden en in aanleg zijnde pijpleiding van de Golf — als onderdeel van de hervorming als natuurlijk beschouwd. Wel worden er schadevergoedingen vastgesteld maar er gaan reeds stemmen op dat deze te hoog zijn.

Ondanks deze nationalisatie en de inkomsten hieruit verkregen kan ook in dit bizarre land de hervorming niet zonder investeringen van buitenaf een volledige ontplooiing tegemoetgaan.

Het kapitaal uit de westerse wereld is terecht bang om op grote schaal te investeren. Mede door deze angst en de nieuwe sociale hervormingen zien de Oostbloklanden en China hun kans om diplomatieke en economische betrekkingen aan te knopen. Hun economische betrekkingen worden gevoerd op basis van goederenruil. Er is thans sprake van Russische leveringen van uitrustingsstukken en machines ter waarde van 27 miljoen dollar in ruil voor levering van mineralen en olie. Dit soort ruilhandel heeft in deze landen grote kansen. Men vergeet niet dat het grootste deel van de bevolking Indianen zijn die buiten de geldmaatschappij leven. Goederenruil is voor hen van oudsher de gewoonte zaak van de wereld geweest. Ook communaal landbezit bestond reeds ten tijde van het Incarijk. De verlatenheid van grote delen van het land is onwezenlijk en door nog gebrekkige communicatiemiddelen is de eenzaamheid van de campesino aandoenlijk.

Ché Guevara

In dit land probeerde Che Guevara — waarvoor thans in Chili het eerste standbeeld is onthuld — een geweldadige revolutie te ontketenen. De militairen waren beslist hiertegen. Zij willen onder hun leiding het land in een nieuwe sociale stroomversnelling brengen.

Hoewel Che en de meesten van zijn aanhangers reeds enige jaren geleden in een hinderlaag liepen en gedood werden, werd zeer recent nog een andere guerrillagroep in een gevecht uitgeschakeld.

Het tragische van dit gevecht was dat de guerrillero's hetzelfde schijnen na te streven als het huidige gezag. Ook de vrijlating van reeds eerder gevangen genomen guerrillero's — o.a. uit de groep van Che Guevara — wijst op een gelijkgerichte gezindheid. De militairen dulden echter geen gewapende tegenstand en wezen dan ook de recent gevangen genomen guerrillero's uit. Zij verkregen in het Chili van president Allende asiël.

Wat het land het meest mist is een stabiele regering. Het revolutioneren in Bolivia is een kwaal die remmend werkt op de vooruitgang. Er zijn sinds de onafhankelijkheid in 1820 meer nieuwe regeringen geweest dan het aantal jaren.

Vanuit Bolivia buigt de Andes naar links Peru inwaarts. Peru wordt thans dictatoriaal geregeerd door een generaal die door een staatsgreep aan de macht kwam. De hervormingen die reeds sinds langere tijd aan de gang zijn worden rigoreuzer doorgezet.

Het dilemma voor de oligarchie, die wel inziet dat het land sociaal anders geregeerd moet worden, is ook hier groot. Volgt men de nieuwe stroom dan moet men een salto mortale maken zonder een net om je op te vangen.

De Kerk, hoewel haar macht nog groot is, houdt zich op de achtergrond. Er wordt met straffe hand geregeerd, maar insiders beweren dat het het land niet slecht gaat onder deze linksgesichte militaire dictatuur.

De verkiezingen voor de Tweede Kamer naderen met rasse schreden.
Uw VVD heeft daarvoor nodig

GELD, VEEL GELD

Mevrouw Van Someren deed een persoonlijk beroep op alle leden om een extra bijdrage aan de partijkas te leveren van bijvoorbeeld tien gulden. Had u wel het plan om mee te doen, maar is het er nog niet van gekomen? Gemakkelijk te verhelpen: postgiro 67880 t.n.v. VVD, Den Haag.

Een RONDVAART door de Rotterdamse Havens

★ ~~~~~ een BELEVENIS!

SPIDO

Willemsplein
Rotterdam

DAMMERS & VAN DER HEIDE'S
Scheepvaart- en Handelsbedrijf N.V.

Reders, cargadoors, bevrachters, expediteurs,
beëdigde makelaars voor het kopen, verkopen
en bouwen van schepen.

Boompjes 57, Postbus 444, Rotterdam-1

Telegramadres: ENERGETIC (New Boe Code)
TELEFOON: 146011 — TELEX 21127 (6 lijnen)

J. Vermaas' Scheepvaart Bedrijf N.V.

Reders en managers van zeeschepen
kleine en grote handelsvaart

CARGADOORS
BEVRACHTINGSAGENTEN

Baan 12
ROTTERDAM

telefoon 116400*
telex 22153 (2 lijnen)

Boele's Scheepswerven en
Machinefabriek N.V.

BOLNES (bij Rotterdam)

•
Reparatie en nieuwbouw
•

TELEFOON 134862 ROTTERDAM — TELEGR. BOELE - BOLNES

containers:
koel/vries-
containers:
„Flats” en
„Huifcontainers”:

Onder de beschermde naam „Multload”
container bouwt Paul & Van Weelde
N.V. genormaliseerde aluminium STA-
PELCONTAINERS voor het stukgoe-
derenvervoer.

De constructie van Van Weelde's con-
tainers leent zich in het bijzonder tot
het bouwen van uitvoeringen als koel/
vriescontainers, met naar keuze poly-
streen of polyurethaan isolatie. Binnen-
afwerking naar wens in aluminium of
polyester. Tevens kan elk gewenst koel-
aggregaat worden geleverd.

GESLOTEN ALUMINIUM
CARROSSERIEËN

CARROSSERIE- EN CONTAINERFABRIEK

PAUL & VAN WEELDE N.V.
'S-GRAVENWEG 350 - NIEUWERKERK A/D IJSEL
TEL. (01803) 2841 (3 LIJNEN)

Delft

Twee Torens

N.V. LIJM- EN GELATINEFABRIEK
TELEFOON 25242 - DELFT

DIESELMOTOREN

Postbus 3
Krimpen aan de Lek
Telefoon (01807) 4900 - 4 lijnen

N.V. Machinefabriek „BOLNES”
voorheen J. H. van Cappellen

Voor uw was

naar

BORGH

Tevens adres voor Chemisch Reinigen
N.V. STOOM- EN CHEMISCHE WASSERIJ
v.h. C. D. BORGH & Zn.

Bellevooystraat 75 - Rotterdam - Telefoon 232631 - 236235

VASTE STENEN IN ALLE SOORTEN

„MOLISOL“ MOLER ISOLATIESTENEN

VUURVASTE ISOLATIESTENEN

ZUURVASTE STENEN

„PRODORITE“ CHEMISCH BESTENDIGE PRODUCTEN

LEVERT

N.V. Gouda Vuurvast

VEREENIGDE VUURVASTE STEENFABRIEKEN
 GOUDA - TELEFOON 16744 - (01820)

SINDE 1892

*in het hart
 van Amsterdam*

COMPLETE
 INTERIEURVERZORGING

DESKUNDIGE
 ADVIEZEN

FRANCO
 LEVERING
 DOOR GEHEEL
 NEDERLAND

Brandsteder

MEUBELN

VIJZELSTRAAT 115-119
 AMSTERDAM - TEL. 248718

PIERSON, HELDRING & PIERSON

BANKIERS

Amsterdam/'s-Gravenhage/Rotterdam/

Haarlem/Curaçao

I.H.C.HOLLAND is de Industriële groep van Gusto-Schledam, Smit & Bolnes-Zierikzee, Verachure-Amsterdam, Smit Kinderdijk-Kinderdijk, D.M.N.-Noordwijkerhout en De Klop-Slledrecht. I.H.C.HOLLAND bouwt baggerwerktuigen en boorelfanden, drijvende kranen en veerboten, staalkonstrukties en diesel-motoren, materieel voor ertswinning en graanelevatoren. Een dynamische industrie, die bouwt aan een grote toekomst.

I.H.C.HOLLAND
 Postbus 6141, Rotterdam, Tel. (010) 254783

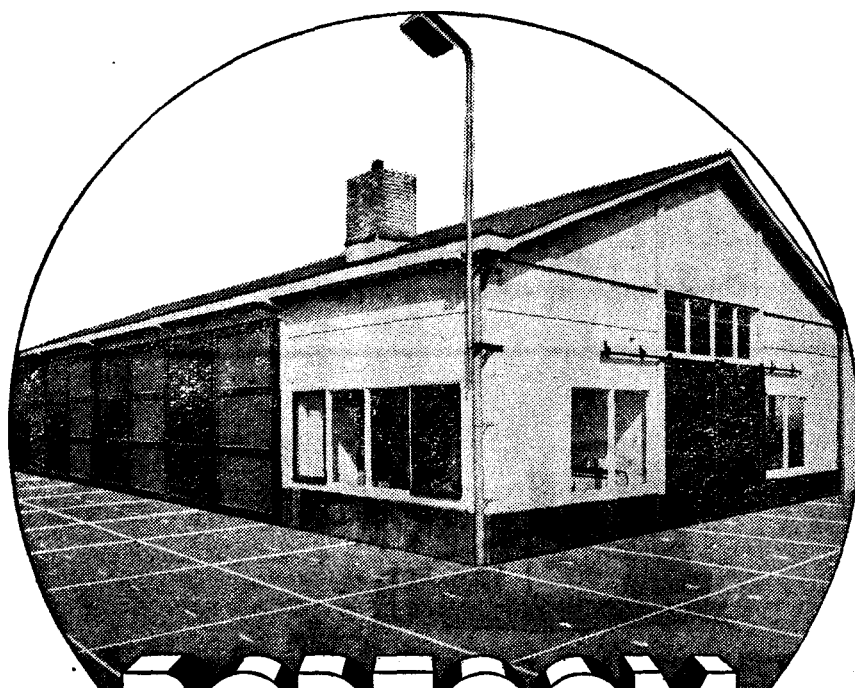
Ook bij ZIEKTE, ONGEVAL EN INVALIDITEIT
 een GEGARANDEERD WELVAARTSVAST
 INKOMEN

Door de
ARBEIDSONGESCHIKTHEIDS-VERZEKERING
 MET INDEX- EN STIJGINGS-CLAUSULE

N.V. Amersfoortse Algemene Verzekeringmij.
W.B.K. van 1938

Bergstraat 6-8 - Amersfoort - Tel. (03490) - 1 70 43 *

**BODEGOM
 SPIJKENISSE**

- Gebouwen van gewapend betonnen prefab-onderdelen voor verschillende doeleinden.
- Gewapend betonnen vloerplaten met zeer harde slijtlaag in normale afmetingen en pasplaten volgens op te geven maten, zowel met als zonder ijzeren omranding.
- Broeibakken en alle onderdelen voor land- en tuinbouw.

N.V. Betonindustrie v/h Alb. van Bodegom & Co.
 postbus 41 SPIJKENISSE tel. 01880 - 2488 *

Gastheren in eigen land

HOTEL „DE NEDERLANDEN” VREELAND RESTAURANT-RÔTISSERIE „NAPOLEON” VREELAND A/D VECHT

BIJ KRUISING AUTOWEG HAARLEM/HILVERSUM + UTRECHT/AMSTERDAM
RESERVERING (02943) 1576

HOTEL WITTEBRUG

Den Haag - Scheveningen

20 suites en 240 bedden

Alle kamers met privé bad en douche
Airconditioned restaurant en lounge-bar.

Tel.: 512361 (10 lijnen)

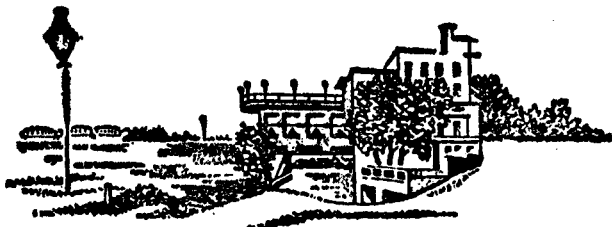
KASTEEL OUD-WASSENAAR HOTEL - RESTAURANT

Vijf minuten van Den Haag, te bereiken via autoweg naar Amsterdam, afbuigen tegenover Dierenpark Wassenaar.

In magnifiek park gelegen hotel met alle moderne comfort. Salons voor speciale diners, recepties, cocktailparties, vergaderingen, etc.

GEEN PARKEERPROBLEMEN!

Telefoon 01751 - 9045

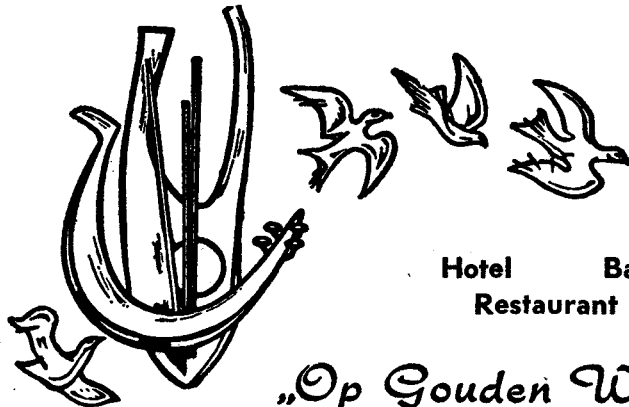
Rijnhotel-Arnhem

annex SAVOY-RESTAURANT

Hotel met sfeer en gesoigneerde keuken

RIJNTERRAS.

Onderlangs 10 - Arnhem - Tel. 085-427141

Hotel Bar
Restaurant

„Op Gouden Wieken”

UITSTEKENDE KEUKEN - POPULAIRE PRIJZEN
14 zalen voor recepties, bedrijfsfeesten,
congressen

Aparte film-, toneel-, concertzalen
Ruime parkeergelegenheid

Tel. 070 - 555200 - Scheveningseweg 37 - Den Haag

waar de gast ^{koning} is

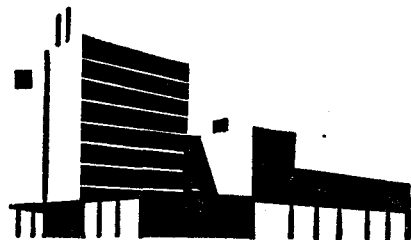
Cocagne, levend middelpunt van een levende stad: perfecte outillage voor vergaderingen, congressen, shows, feestelijke bijeenkomsten: royale hotelaccommodatie, restaurant, café, petit-restaurant, bar en bowling. Speciale arrangementen bij feestelijke gelegenheden: Kerstmis - Nieuwjaar - Pasen - Pinksteren.

COCAGNE

RESTAURANT DES SPÉCIALITÉS. CAVE RENOMMÉE.
EINDHOVEN, VESTDIJK 47. TELEFOON 040 - 69288

WAAR UW VRIJHEID GERESPECTEERD WORDT...

Rijnhotel: modern, comfortabel hotel in Rotterdam-Centrum. 140 Kamers met bad of douche. Congressaccommodatie voor 20 tot 2000 personen. Ruime ondergrondse parkeergarage direkt naast het hotel.

rijnhotel rotterdam

Schouwburgplein 1 Rotterdam
Tel. (010) 132900 - Telex 21640